Nr. 27 (163)
Anul VII
5 iulie 1958

După lăsarea lucrului, la uzinele „23 August"

Fotografie de E. IAROVICI

CUI I SE STINGE ŢIGARA LA HAVANA?
de Valentin Silvestru
(pag. 10-11-12)

Întoarcerea bătrînului
nuvelă de C. Bozbici
(pag. 8-9)

Acasă la Aram Haciaturian
(pag. 23-24)

Biblioteca Județeană MUREȘ TG.-MUREȘ

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4-5-6 — Totul e de aur — reportaj de Cornelia Todiran
— Priveliști dobrogene — poezii de Vlaicu Bîrna
Pag. 7 — Despre inepuizabil... — reportaj de Ștefan Halmoș
Pag. 8-9 — Întoarcerea bătrînului — fragmente de nuvelă de C. Bozbici
Pag. 10-11-12 — Cui i se stinge țigara la Havana? — pamflet de Valentin Silvestru
— Din lirica nouă a R. P. Bulgaria — poezii de Nicola Lankov și David Ovadia
Pag. 13 — Scriitori și cărți: Cîntarea eroică — de Tatiana Nicolescu; Opinia cititorilor; Consemnări literare
Pag. 14-15 — Universități populare — reportaj de Ilarie Murgu
Pag. 16-17 — Burulenii — foileton de Andrei Bart
Pag. 18-19 Pastuni — reportaj de Viorica Filipoiu
— Caricaturi de Arno, L. Darian, Rik Auerbach, Fred Ghenădescu, George Voinescu
Pag. 20-21 — Boby — schiță satirică de Rik Auerbach,
— Inscripție la o fotografie: Pe o stradă din Altofonte — de Florin Mugur
— Farul 4 (cap. IX) — roman de Maria Roman
Pag. 22 „Misterul" ISIS și spionajul „pașnic" — de Lascăr Sebastian
Pag. 23-24 — Acasă la Aram Haciaturian — reportaj de L. Cotlear și N. Constantin
— Cronica melomanului: Ne trebuie un nou „Hei rup!" — de I. Hristea
Pag. 25-26 — Joc, sfaturi practice, publicitate
Pag. 27 — În jurul globului
Pag. 28 — Sport

LACUL SĂRAT din stațiunea de băi de la Salina Praid. Întreaga stațiune a fost complet refăcută de către Ministerul Petrolului și Chimiei și amenajată pentru tratamente cu băi calde și aburi sărați (pentru bolnavii de astmă).
Stațiunea este prevăzută cu săli de odihnă, club, bibliotecă etc.

DANS ȚIGĂNESC din spectacolul de estradă realizat de clubul U.R.U.M.P. și C.C.V.J. din Petroșani. Inaugurat de curînd, clubul din Petroșani este unul din cele mai moderne din țară.

VACANȚĂ, EXCURSII! În acest scop, comitetul de părinți al cl. I.B. a Școlii elementare mixte nr. 148 din Capitală a confecționat pălării, caschete etc., pe care copiii le vor purta în peregrinările lor estivale! →

Fotografie de Șerban St. IOSIF

LOCUINȚE NOI, MOBILĂ NOUĂ! Locatarii muncitori de la F.C. „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Capitală se mută în noile blocuri ce le-au fost date în folosință. ↓

CEASUL CU FLORI din parcul FILIMON SÎRBU din Brăila este cel mai mare ceas din Europa, întrecînd — în ceea ce privește dimensiunile cadranului — ceasurile de flori din Paris, Berna, Kiev, Viena și București. Cadranul ceasului are un diametru de 5½ m, iar limbile au o lungime de aproape 2 m. Ceasul și...calendarul, tot cu „flori", indică precis ora și data!

Fotografie de B. PETROVICI

„CAMERA LOGOFEȚILOR" din castelul de la Bran (reg. Stalin), azi muzeu republican. În muzeu se află piese originale ce oglindesc trecutul castelului zidit în anul 1377. →

DE PESTE 100.000 DE ANI, din epoca paleolitică, datează craniul de mamut descoperit în comuna HOLBOCA de lîngă Iași. Acest craniu, care se află în Muzeul de istorie a Moldovei din Iași, este unica piesă de acest gen în sud-estul Europei.

PE ȘANTIERUL ARHEOLOGIC DIN SUCEAVA grupul de cercetători ai Academiei R.P.R. de sub conducerea prof. dr. Ion Nestor au dezvelit, în sectorul „s" de pe platoul din fața cetății, locuința care a aparținut unor demnitari de la curtea voievodală. În camerele de locuit s-au găsit o sobă de teracotă, resturi de olărie, linguri și un cuțit. În pivniță s-au aflat resturile carbonizate ale unui butoi de stejar de mai multe sute de litri și un vas de lut în perfectă stare. Se presupune că această locuință, ca și majoritatea celor aflate pe platoul cetății, a fost distrusă în anul 1497, cu prilejul unui asediu asupra cetății. ←

BILELE DE RULMENȚI cer un control tehnic de precizie. La uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin acest control se face cu ajutorul unor mașini automate de mare productivitate. ↓

LIBANUL

Patrioții druzi din Libanul central luptă alături de ceilalți răsculați libanezi, pentru neatîrnarea țării lor.

Fotocronica FLACĂRII

GENEVA. De curînd și-a încheiat lucrările cea de-a 42-a Conferință a O.I.M., în cadrul căreia delegația Republicii Populare Romîne a militat pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru destindere internațională și rezolvarea unei serii de probleme interesînd muncitorii din toată lumea. În fotografie: tov. E. Mezincescu, vice-președinte al Conferinței (al doilea de la stînga la dreapta), în timpul unei ședințe plenare pe care a prezidat-o; în stînga sa dl. David Morse, directorul general al O.I.M., și dl. Blanchard, director general adjunct.

în aceste zile

De cîteva săptămîni orașele, porturile și codrii de cedri ai Libanului răsună de împușcături și explozii, bubuituri de tun și rafale de mitralieră.

Forțele populare au ridicat armele pentru eliberarea țării de sub controlul american statornicit o dată cu doctrina Eisenhower și pentru revenirea țării în familia statelor arabe independente. În ciuda represiunilor sîngeroase organizate de trupele guvernului proimperialist din Beirut, în mîinile răsculaților se află cea mai mare parte a teritoriului libanez.

Gamal Jumblat, unul dintre conducătorii forțelor populare care acționează în Libanul central.

Poporul libanez își apără țara cu arma în mînă, iar președintele Șamun și premieul Solh apără interesele colonialismului petrolifer, adică sursele de aprovizionare a Occidentului cu petrol din Orientul Apropiat.

Iată de ce flota a VI-a americană din Mediterana amenință Libanul, iar Anglia trimite noi efective militare în Cipru. Iată de ce puterile occidentale — sfidînd principiile dreptului internațional și ale Cartei O.N.U., care interzic amestecul militar în treburile interne ale unui stat — pregătesc o intervenție armată împotriva poporului libanez, cu sau fără egida forțelor O.N.U., adică fie după metoda camuflajului folosită în agresiunea împotriva poporului coreean, fie după metoda fățișă a agresiunii anglo-franco-israeliene împotriva Egiptului.

Planul imperialist al unui „nou Suez" stîrnește mînia și indignarea poporului libanez, care este hotărît să se apere pînă la capăt. În același timp, popoarele arabe, sprijinite de celelalte popoare iubitoare de pace, condamnă energic uneltirile celor care pun în primejdie pacea în Orientul Apropiat și Mijlociu.

Căci, așa cum se arată în declarația Agenției TASS — exprimînd poziția guvernului sovietic în problema Libanului — „încercările puterilor occidentale de a întreprinde un amestec armat în treburile interne ale Libanului ar duce inevitabil la o agravare serioasă a situației internaționale și ar pune într-o gravă primejdie cauza păcii; întreaga răspundere pentru aceasta ar reveni organizatorilor și participanților la acest amestec".

Unul din efectele mîniei forțelor populare împotriva guvernului trădător: ruinele palatului premierului Sami Solh.

O stradă din Beirut, după o luptă dintre forțele populare și armata guvernamentală.

ATENA. O demonstrație a studenților sîenieni împotriva pogromurilor antigrecești, comise de ultranaționaliștii ciprioți turci, și împotriva „planului britanic al dublei sclavii pentru populația greacă din Cipru", așa cum îl califică ziarul „Elephteria".

LONDRA. Întrucît patronii întreprinderilor de transporturi auto din Londra n-au satisfăcut în întregime revendicările conducătorilor de autobuse care reluaseră lucrul după șapte săptămîni de grevă, în cursul săptămînii trecute șoferii londonezi au încetat din nou lucrul.

TOKIO. Plantații pîrjolite de secetă, un număr îngrozitor de incendii, lipsă de apă în orașe, o întreagă populație amenințată cu înfometarea și însetarea — iată consecințele catastrofalei secete care bîntuie actualmente în Japonia. În fotografie: o plantație de orez distrusă de secetă.

TOTUL E DE AUR

Strungarul Marin Ioniță: „Toate sînt realizate din deșeuri!"

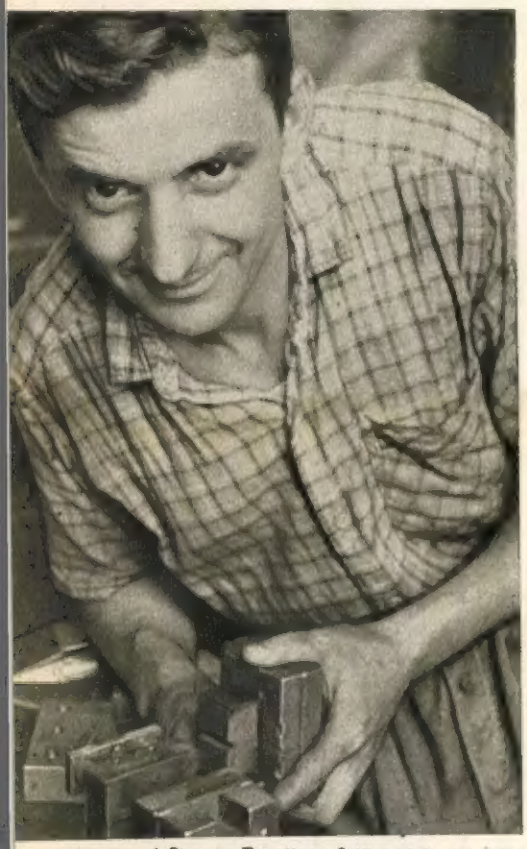

Lăcătușul Stanciu Dumitru: „Iată matrița pe care am realizat-o noi".

Mi se pare că termenul „economie" vine din grecește, dar asta n-are nici o importanță. Definiția? Nu-și are rostul aici. Deși, teribil aș vrea să polemizez în continuare cu încuiatul funcționar de la I.L.L. cu care am venit alaltăieri în tren dinspre Orașul Stalin. Dumnealui pretindea că a economisi înseamnă a nu face risipă. Chestiune de optică și de educație...

Accepțiunea noastră generală asupra economiei e însă alta. Și asta e important. A economisi, după noi, nu înseamnă a nu risipi bunul obștesc, ci mult mai mult. A economisi înseamnă a valorifica acest bun pînă la ultima sa picătură. E o chestiune de atitudine: de atitudine pasivă sau activă. E o chestiune de educație, de inventivitate. Și e, în primul rînd, o chestiune de conștiință. Atunci cînd știi că lucrul care îți trece prin mînă este și al tău, atunci cînd vrei ca tot ce îți aparține și ție să prospere — este imposibil, este exclus să nu cauți să păstrezi și să nu valorifici lucrul acesta ca pe o comoară.

O pasiune curentă

La un cenaclu literar, într-o seară, un strungar aproape copilandru și-a citit niște versuri. Poezia lui, e drept, nu vădea încă îndeajuns meșteșug scriitoricesc. Conținutul era însă plin de un sincer patos și, prin asta, impresionant. A spus, vorbind bineînțeles, în acea poezie despre munca sa de strungar: „...piesa aceasta din mîna mea e de aur..." Un profesionist al condeiului care, cu trei zile înainte publicase o poezie despre spleen, despre nori și despre seva morții, a zîmbit superior. Și atunci flăcăul a făcut ce facem fiecare în vreo adunare, atunci cînd nu sîntem ascultați sau sîntem zeflemisiți pe nedrept. S-a întrerupt, s-a roșit și a spus indignat: „Degeaba rîdeți! Eu cred cu adevărat ce-am spus!" Și a reluat cu încăpățînare: „... piesa aceasta din mîna mea e de aur..."

Nu toată lumea creează figuri de stil. Majoritatea sîntem prozaici și ne mulțumim (poate chiar preferăm) să rămînem la reperele comune de vocabular. Să spunem strungului — strung, bumbacului — bumbac. Dar în prozaismul acesta majoritar există un indiscutabil consens al valorii în aur a tuturor bunurilor noastre. Un încăpățînat spirit de cruțare, de economisire și valorificare, ce se traduce prin milioane de lei restituiți economiei naționale. Dintr-un termen de dicționar, „economia" a devenit în anii noștri o pasiune curentă. Se inovează, se aduc modificări proceselor tehnologice, se iau inițiative... Dar să lăsăm să vorbească faptele. Cîteva...

Cît 100 de combine!

Directorul de la „Vasile Roaită" citește o scrisoare. E de la directorul de la „Magheru", din Topleți.

— Ne întreabă cum stăm...

— Cum stați cu ce? — îl întreb.

Sînt privită cu surpriza ce poți s-o arăți unui cetățean lunar, proaspăt pogorît pe pămînt.

— Bineînțeles, cu campania de economisire a metalelor, pe care am pornit-o la 27 martie.

— Într-adevăr... atunci cînd ați lansat chemarea către uzinele „surori"... din țară... Ei da, și cum stați, tovarășe director? Tot trebuie să răspundeți la Topleți...

— Într-adevăr... Ei bine, în martie ne-am angajat să economisim pe primul semestru 247 tone metal.

— „Scadența" e la ușă... Mai aveți numai cîteva zile pînă la finele semestrului... Și?

— Și am economisit... 308 tone.

În ciuda dorinței vădite de modestie și temperare a răspunsului, ochii omului strălucesc înveseliți. Pe bună dreptate. E o mare realizare a colectivului fabricii. Socotind kilogramul de metal convențional, din 308 tone s-ar putea construi 100 de combine. Și ca să dai metal pentru atîtea mașini în plus înseamnă să fii pasionat, cu gîndul mereu și mereu iscoditor la tot ce s-ar putea întreprinde.

S-au realizat zeci de inovații. Inginerul Dobrin, de exemplu, a conceput o metodă nouă de tăiere a zalelor lanțurilor combinei de cereale. Rezultatul? Se economisește lunar o cantitate însemnată de tablă manganoasă (din import). Patru muncitori de la sculărie, membri ai brigăzii lui Stanciu Dumitru, au realizat o matriță pentru tăierea bolțurilor la lanțurile combinei C 1. Înainte, operația se făcea prin strunjire. Impunea o manoperă

„Da, eu sînt Ludovica... Da, am realizat economii și am luat și premiu pentru asta..."

mai mare, dura mai mult timp, se pierdea șpanul. Prin introducerea matriței, se economisesc lunar 900-1.000 kg metal.

L-am fotografiat ca inovator și pe strungarul Marin Ioniță. Este genul acela de tînăr serios, foarte serios și muncitor. A făcut, la rîndul lui, o inovație. E prea complicat s-o explic. Important e însă că, prin aplicarea ei de către cei care lucrează reperul respectiv, se economisesc lunar alte 600 de kg metal.

Dar nu numai inovațiile...

Aș putea arăta zeci de alte inovații, dar țin să vorbesc și despre un alt factor care a contribuit la succes: îmbunătățirea procesului tehnologic. Tehnologia trebuie respectată, dar nu încremenită. Asta înseamnă invitație la intervenție creatoare. De ce-ar fi așa și n-ar fi altfel? Dacă aș schimba asta, aș cîștiga atîta metal... Dar cum? Frămîntare, supoziție, soluție teoretică, antecalcul, experimentare și, în final, de foarte multe ori, succes. De ce n-am reduce lățimea benzilor la zalele de lanț pentru combine? E o idee... Dar cu cît? Unu, doi, trei milimetri. Se poate? Perfect. Experimentează! Succes! Introdu în tehnologie. Prin aceasta s-a economisit o mare cantitate de tablă manganoasă. Același proces de gîndire și acțiune și la schimbarea tehnologiei de turnare a altor piese. Rezultatul? Mii de kilograme de fontă economisite pe primul semestru.

În carnețel mi-am mai notat încă ceva: utilizarea deșeurilor ca factor foarte important în realizarea economiilor: *a)* în cadrul uzinei; *b)* furnizîndu-le altor întreprinderi, care le folosesc ca materie primă.

Nimic nu se pierde, totul se economisește și se valorifică. Un amendament de tip nou la vechea lege a moșului Lavoisier.

În lumea borangicului

— Tovarășa Munteanu?
— Eu...
— Ocupată?
— Calculam ceva...
— Important?
— Pentru noi, foarte.

După solidarizare, urmează „mărturisirea". Nu demult, în fabrică (la țesătoria „Ilie Pintilie") s-a introdus o inovație a inginerului Eugen Danchiev. Foarte pe scurt (să mă ierte specialiștii...) inovația constă într-o nouă rețetă a pastei de imprimat. Totul pare banal și cît se poate de prozaic. Și, totuși, inovația aceasta aduce o economie de aproximativ 60.000 lei anual.

Nu mă pricep la mătase. Poate că nici mulți dintre dumneavoastră. Să cădem însă de acord cu specialiștii că firul, țesătura de mătase naturală, trebuie să aibă o anumită greutate. Ea trebuie respectată, evident. Dar oare nu s-ar putea face ceva, în așa fel încît, fără să se impieteze asupra greutății cerute, să nu se mai consume, totuși, aceeași cantitate de fire? Pare o aberație. Este ca și cum din 100 gr de bomboane, ai vrea să mai dai și altcuiva 20 de gr, cînd, personal, nu vrei să renunți la nici un gram. Atunci? În materie de tehnică nu există hocus-pocus... Există în schimb ingeniozitate. Problema reducerii consumului de mătase naturală, păstrîndu-se în același timp greutatea țesăturii, a fost rezolvată. Firele de mătase au fost... îngreunate cu săruri de staniu. Calitatea nu are absolut nimic de suferit, în timp ce consumul de materie primă se reduce cu 30%.

Probele experimentale au dat cele mai bune rezultate și, în momentul de față, la „Ilie Pintilie" se definitivează punerea la punct a instalației industriale. Introducerea noii metode tehnologice de prelucrare a firelor de mătase naturală va aduce o economie anuală de cca. 680.000 lei.

N-aș dori de loc să fiu suspectată de lipsă a simțului proporției dacă, după asemenea cifre, voi aminti și o economie în sumă de 2.722 lei. Ea reprezintă economia anuală realizată la finisaj, printr-o inovație. E o sumă modestă, dar plină de semnificație: inovația a fost realizată de patru muncitoare — Teodora Abrașu, Camelia Dumitrescu, Mali Davidovici și Maria Radu. Nici inovația, în ce privește concepția, nu este extraordinară. Important este însă că ea a fost făcută. Că aceste patru femei s-au gîndit să realizeze o economie.

Inginerul N. Dobrin: „Iată, în stînga, cum se tăiau înainte eclisele (zalele) lanțurilor de la combine; și iată, în dreapta, cum se taie acum, realizîndu-se economii de metal"...

Inginerul Eugen Danchiev, de la „Ilie Pintilie": „Da, sînt mulțumit de rețetă: pasta de imprimat e bună!"

Că s-au frămîntat împreună, că au încercat împreună și că au reușit ceea ce au dorit.

Important este că au trecut prin momentul psihologic al lui „dar de ce?" Aceasta este cheia inovației.

La mobilă...

În fond, lustrul mobilei este, la origine, un amestec de nitrolac și de diluant. Dar dacă nitrolacul constituie substanța de bază, diluantul nu este decît un adjuvant. El are rolul de a-l aduce pe primul la un grad de viscozitate corespunzător aplicării prin pulverizare, pe mobilă.

Consumul de diluant este, în general, destul de mare. Cei ce lucrează în tîmplărie știu, acest lucru și-i preocupați de problema reducerii lui. Și iată că un colectiv de la IPROFIL-București a dat recent soluția. Inovatorii au realizat un dispozitiv pentru preîncălzirea nitrolacului, cu ajutorul apei calde. Preîncălzirea îl fluidizează în așa fel, încît are nevoie de incomparabil mai puțin diluant. Am spus „incomparabil". E evaziv. Mai bine să dau o cifră. Utilizarea dispozitivului aduce lunar unității în care se află instalat, o economie de 25.000 lei. Și IPROFIL-București are nouă unități în care, treptat, se va începe să se lucreze după noua metodă.

În vederea reportajului de față, am vrut să vizitez o unitate. Fusesem acum opt luni la una din ele, situată pe Calea „13 Septembrie" și, cunoscînd-o, m-am dus și de data aceasta acolo. Dar n-am mai găsit-o. Ce s-a întîmplat? A fost comasată de curînd. Poate că asta nu spune nimic. Voi da însă fapte. În unitate se făcea tapițeria pentru produsele tuturor celorlalte unități. Perfect. Dar aici intervin greutățile. Unitatea era excentric situată și față de toate celelalte unități, și față de magazia centrală de produse finite. Toate piesele trebuiau transportate de la celelalte unități aici; tot aici trebuiau transportate și materialele necesare confecționării tapițeriei. Pentru ca apoi produsele finite să trebuiască să fie transportate la magazia centrală. Traducerea: 142 vagoane (în transporturi auto) pentru aducerea mobilei și a materialelor, plus 900 de transporturi pentru ducerea produselor finite la magazie. Am omis kilometrajul, tevatura, degradarea produselor, timpii morți...

Tapițeria a fost mutată la o altă unitate, într-o clădire care fusese irațional folosită pînă atunci. În felul acesta, din scriptele IPROFIL-ului a dispărut capitolul „transporturi către și de la tapițerie", care în 1957 au totalizat suma de 80.000 lei.

Dacă n-am putut vizita unitatea comasată, am fost, în schimb, la o altă unitate — de pe Aleea Tonola. Aici am cunoscut-o pe Ludovica. O fată micuță, veselă și tare inimoasă. Auzisem de la birouri că a realizat economii frumoase și, dorind o confirmare, am deschis discuția despre asta. Era nespus de încîntată că știe atîta lume despre faptul că ea, Constantin Ludovica, a realizat economii.

Luna trecută a cîștigat cam 1.000 lei. În plus, a luat un premiu de 813 lei pentru economiile realizate. Cu un astfel de cîștig, Ludovica duce o viață frumoasă, pe care nu a sperat-o cu ani în urmă.

Cazul Ludovica îl văd multiplicat la infinit, ca într-un șir de oglinzi așezate față-n față. Viața demnă, plină de bucurie și de satisfacție, avîntă inițiativa, înaripează entuziasmul. Iar roadele muncii entuziaste ni se înfățișează și ni se dăruiesc la fiecare pas.

Cornelia TODIRAN

Fotografii de Eugen IAROVICI

← Muncitorii de la uzinele „23 August" au pornit, la rîndul lor, de la 1 aprilie, lupta pentru economisirea de cît mai mult metal. Ducînd o susținută acțiune în acest sens ei au reușit ca numai în două luni și jumătate — pînă la 15 iunie — să economisească 335.531 kg metal. Fotografia reprezintă un aspect de muncă din secția forje care, alături de turnătoria de oțel, turnătoria de fontă și de secția cazane, s-a evidențiat în această campanie.

Vlaicu BÎRNA

Privelișți DOBROGENE

DOBROGE

Dobroge, sub vînturi, seacă,
Albă elisă, miez de varuri,
Glie aspră și posacă
Năpădită ieri de-amaruri,

Azi o mare ești, de grîne,
Fire lungi de perii dese
Și în mai pe cîmpuri spine
Rîd livezile: mirese.

Ai învins cu noi, pustiul:
Piatră, glod, nisipuri, plaur,
Dezgropînd din brazde viul
Rod al holdelor de aur.

MACII ROȘII

Prin holde ies macii, mai roșii ca focul,
În fîn și-n pășune îi vezi, pe tot locul,

Corole de sînge, aduceri aminte,
Din marea răscoală, din lupta-i fierbinte.

E sîngele țării — boieri i-l vărsară,
Pe vetre de sate și-n cîmpuri aiară;

E sîngele țării și-n flori se arată,
Prin ierburi și grîne, pe țarina toată.

COMBINA

Prin lanuri scînteiază ca o pasăre de foc
Sub revărsarea zorilor, blîndă:
Se duce, se-ntoarce, urzeală ori joc?
Își rotește penetul și cîntă.

Întîmpinînd-o, spicele se-nclină,
Și rodul greu în gușa ei și-l sună;
În urmă rămîne mirișteа, rogojină,
Cu paiele de grîu culcate-n dună.

HOLDA NOUĂ

Privești cîmpia, holda pînă-n brîu,
Fluidă, deasă, mătăsoasă pînză;
Pe-aicea vîntul susură mollu
Iar dimineața-i zveltă ca o mînză.

Vorbește holda, glasul i-l asculți,
De brazda lungă peste haturi trasă
De-avutul laolaltă-al celor mulți,
Și de podoaba plinilor pe masă.

De-aceia poate grîul a-nfrățit
Iar bobu-i greu cu mierul alb și dulce
Și pe cuprinsul holdei, netezit,
Nu s-a lăsat nici vîntului să-l culce.

Din slăvi, mișcîndu-și vela de argint
Un plop semeț și-a îndreptat catargul
Spre viitor; cu frunzele-i, șoptind,
Acestei mări îi stăpînește largul.

Din atelierul de confecționat lenjerie iese, la fiecare două minute, cîte o ← cămașă.

Despre inepuizabil...

Sînt ferm convins că, dacă muncitorii Combinatului „1 Mai" din Satu Mare ar păți, prin absurd, — cu toții laolaltă, bineînțeles — ceea ce a pățit eroul imaginar al lui Daniel de Foe — Robinson Crusoe — ar trăi, datorită produselor pe care le fabrică, foarte comod și civilizat, pe mica insulă stingheră, înconjurată de apele oceanului. Acest combinat de industrie locală produce 200 de feluri de obiecte care, la rîndul lor, au sute de sortimente. În cele cinci unități mari ale combinatului, organizate în 60 de secții, se produc cele mai felurite obiecte necesare traiului. Produse de metal, lemn, textile, chimicale, alimentare etc. Ca să arăt aici tot ce se fabrică la Combinatul „1 Mai", ar trebui să înșir o listă lungă. Mă voi mărgini doar la cîteva exemple.

Din metal se fac bascule romane de 500 kilograme, împletituri de sîrmă, utilaje grele pentru fabrici de pîine—adică malaxoare, dospitoare, rastele etc. Apoi: macarale, pînă la 1.000 kilograme, pentru abatoare, diferite obiecte de tinichigerie ca: vase, măsurători de lapte de diferite dimensiuni, clanțe pentru uși, închizătoare pentru geamuri etc. Din lemn, combinatul face mobile pentru farmaciile din toată țara, pentru instituții, mobilă din lemn de nuc, fotolii-pat etc. La secțiile textile se țese pînză de balonzaide, de șanjan, se fac confecții de lenjerie bărbătească, se țes covoare persane de o rară frumusețe și multe altele. La unitatea extractiv-chimică se fabrică vopsea-praf de toate culorile și nuanțele cunoscute, lacuri, vopsele de ulei, ceară de parchet, luminări, cremă de ghete, săpun și altele. Aș mai putea aminti căruțele țărănești, șaretele frumoase, articolele de marochinărie etc. etc. etc.

Tot ce am înșirat aici nu reprezintă decît o parte din obiectele produse de combinat. Acesta ni se înfățișează ca un uriaș conveier-socialist unde—de la cel mai ușor produs, micul nasture de cămașă, pînă la cel mai greu produs, caxanul de topit bentonită de 1.000 kg — se fabrică cele mai diverse obiecte. Din această puzderie de produse aș alege unul, ca să vorbesc mai pe larg despre el.

Articolele de marochinărie se disting prin noutatea și eleganța liniei lor.

O INSTALAȚIE IMPRESIONANTĂ

V-a durut vreodată măseaua? Ați fost vreodată sau de mai multe ori la dentist? V-a fost teamă, nu-i așa, de aparatul complicat al dentistului...

Asemenea aparate dentare produce în serie, de un an, combinatul de industrie locală „1 Mai", din Satu Mare. Aparatul unit-dentar fabricat aci e modern, are o formă elegantă, strălucește în lac și nichel. Toate accesoriile sale sînt puse în funcțiune de curentul electric. Pentru a oferi o puternică lumină, pe brațele de metal e montat un sistem modern de iluminație; oglinda bucală e dotată cu un bec minuscul, pentru vizibilitate bună în gura bolnavului. Un braț special poartă la capăt o instalație de aspirat saliva din gură. În sfîrșit, totul arată o grijă deosebită pentru fiecare amănunt.

TOTUL SE TRANSFORMĂ

Lucrul care mi se pare cel mai important, văzînd diversitatea aceasta de produse, este că ele își trag viața din resursele locale. Izvoarele, de o bogăție nebănuită, sînt descoperite de multe ori de însiși lucrătorii combinatului. Căci ei nu se mulțumesc doar cu îndeplinirea sarcinilor de producție, ci cercetează cu atenție împrejurimile, pentru a descoperi noi resurse. Nu este de mirare deci că lista produselor combinatului crește pe zi ce trece.

La sectorul extractiv-chimic am stat de vorbă cu vechiul chimist Eugen Feldmesser. Dînsul mi-a spus că nu cunoaște o regiune care să fie mai bogată în pămînturi colorate, ca Baia Mare. Se găsesc în acest pămînt bogat din nordul țării, ocru, caolin, bentonită, hidroxizi, oxid de fier, adică tot ce este necesar pentru fabricarea vopselurilor în toate culorile curcubeului. Pentru valorificarea acestor pămînturi prețioase, combinatul și-a construit o fabrică modernă de vopsele. Iar azi, Satu Mare e unul din principalii producători din țară în această direcție. În prezent fabrica de vopsele se pregătește pentru producția de export.

De curînd, la unitatea extractiv-chimică a sosit un tînăr inginer, proaspăt absolvent al facultății din Timișoara, Filip Vasile. „Molipsit" de cercetarea unor „lucrușoare" care în aparență n-au însemnătate, dar din care se pot naște lucruri mari, el a și dat de un soi de pămînt care, tratat chimic, va da un îngrășămînt pentru ogoare, de o nebănuită calitate.

Interesant este că pînă și deșeurile ce rămîn după valorificarea resurselor locale capătă în acest combinat o întrebuințare folositoare. Nimic nu se risipește aici. Din rămășițele de metal se fac crotalii (plăcuțe de însemnat animalele la urechi), din bucățelele de piele se confecționează curele de ceas ș.a.m.d.

BAZARURILE MINUNILOR

Ca să vizitezi acest uriaș combinat, cuprinzînd 60 de secții răspîndite în tot orașul, îți trebuie multe zile în șir. Există însă o posibilitate de a vedea toate produsele celor 60 de secții la un loc, deodată. Combinatul are în oraș două magazine luxoase, un fel de mari bazaruri. Aici poți vedea și poți cumpăra orice: de la covoare persane, pînă la cremă de ghete, de la aparat unit-dentar, pînă la nasturi, de la balonzaide, pînă la ceară de parchet. Aici ți se desfășoară din plin, în față, minunea valorificării resurselor locale.

Ștefan HALMOȘ

De un an, Combinatul „1 Mai" fabrică în serie aparate unit-dentar.

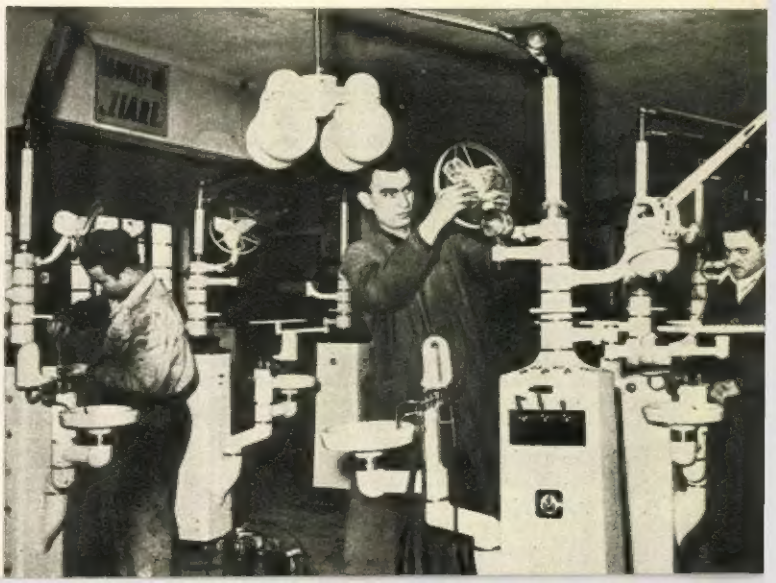

Întoarcerea bătrînului

— fragmente —

de C. BOZBICI

Ilustrații de N. POPESCU

La marginea unui orășel locuiesc, într-un bordei închiriat, doi dintre zilierii care lucrează pe șantierul unei fabrici ce se construiește aici. Hodu e un țăran de vreo șaizeci de ani, fugit din comuna lui în urma unui conflict avut în timpul cînd se făcea colectivizarea în comună. Celălalt locatar al casei, Spicil, e un decăzut care s-a pripășit aici. Conviețuirea lor e tulburată de sosirea lui Avram, un fost plutonier-major în armata burghezo-moșierească. Hodu îl privește suspicios, temîndu-se ca nu cumva acest necunoscut să-l jefuiască de banii pe care i-a agonisit și-i ține ascunși ca să-și cumpere pămînt. Dar, deocamdată, nimeni nu-i cunoaște secretul și nu-i bănuiește intențiile. Și viața se scurge fără ulci un eveniment mai de seamă, pînă cînd sosește, pe neașteptate, fiul bătrînului Hodu.

★

Un bărbat înalt de statură, cu o față smeadă umbrită de borurile unui clop țărănesc, așa cum se poartă prin părțile Năsăudului, se opri la poarta vecină a casei din deal. Dintr-o ochire i-ai fi dat cam treizeci și opt, patruzeci de ani, poate din pricină că fruntea-i era tăiată de cute pronunțate, iar obrajii tăbăciți de soare și vînt. Straiele îi erau cam amestecate. Purta în picioare cizme cu tureatcă scurtă, avea ițari de lînă albă, iar pe umăr îi atîrna o haină gri de orășean, cumpărată pesemne de la un magazin de confecții. Sta rezemat de o ulucă a gardului și se uita la Avram, care își săpunea fața. Cînd acesta isprăvi cu spălatul, tuși sec ca să-i atragă atenția și întrebă cu glas moale, fără vlagă:

— Nu l-ați văzut pe Hodu?

— S-a sculat cu noaptea-n cap și-a plecat...

— Unde?

— N-a lăsat vorbă. O fi avînd omul treabă. Dar cine ești dumneata, să-i spunem cînd o veni.

— Apoi, eu îs feciorul lui...

— Aha.. Păi nu-ți pot fi de folos. Da' ia stai un pic.

Avram intră în casă să-l întrebe pe Spicil. Zăbovi cîteva clipe și veni cu răspunsul:

— S-a dus la lucru. Duminica lucrează la grădina unui bulgar de la marginea orașului. Plivește buruieni. Ce nu face omul, pentru un ban? Ei, dar vino înăuntru.

Omul deschise portița și urcă amărît scările cerdacului. În odaie îl izbi un miros acru. Spicil se trezise, sta cu mîinile sub căpătîi și privea cu ochi sticloși tavanul. Se părea că nu mai trăiește și că sufletul, părăsindu-l, rătăcește ca un fluture pe undeva. Cînd intră feciorul lui Hodu în odaie, își răsturnă capul ușor pe pernă. Fața i se lumină oleacă zărindu-l:

— Ai venit să-l vezi? — întrebă moale.

— E cam beteagă mămuca și-am venit să-l chem acasă—explică omul.

Îi era peste mînă să se destăinuiască în fața unor străini, de aceea părea stingherit și măsura cîmpul ce se zărea prin fereastră. Ceilalți doi tăceau și tot el reluă vorba, cu amărăciune:

— Dacă-i merge tot așa, n-o mai duce mult...

— Ei, atunci ar fi bine să-l înștiințăm, să puteți lua trenul deamiază—zise Avram. Dar unde-l găsim?

— Mă duc să-l caut eu — se hotărî Spicil.

Își trase pantalonii, apoi, netezindu-și rămășițele părului cu mîna, ieși palid și morocănos.

— Acum culcă-te. Pînă s-or întoarce, mai trec cîteva ceasuri — îl îndemnă Avram. Să nu-i spui de la început — urmă cu glas povățuitor — că-i așa de grav bolnavă. Rău ai făcut că nu i-ai dat de veste pînă acum.

— Păi nu știam unde să-l găsesc.

Avram nu înțelese prea bine și stărui:

— Nu v-a scris?

— E de trei ani fugit din sat și n-a trimis un rînd.

— Fugit?

Avram își țuguie buzele uimit. Ilie, care se lungise pe pat, era oarecum înspăimîntat de cuvintele ce le destăinuise.

— De ce a fugit?

— De frică. A bătut un om...

— Cînd?

— Atunci... L-a bătut în ograda primăriei și l-a lăsat lîngă tîrnaț, în iarbă, plin de sînge. E un om puternic ca un urs, dar nu iute la mînie și n-am înțeles niciodată cum s-a aprins așa fără măsură. Noi n-am știut nimic pînă spre miezul nopții, cînd au venit acasă miliției să-l caute. Dar plecase de-acum. Îl zărisem cînd s-a întors acasă. I-a spus ceva mămuchii, apoi m-a strigat pe mine. Eram în grajd,unde rîneam la cai, și am văzut prin ușa deschisă cum mămuca i-a adus chitonul și traista. M-am făcut că nu-l aud. De vreo trei săptămîni nu vorbeam cu dînsul și n-aveam nici o poftă să mai grăim. Dar iată că mă trezesc cu el în ușa grajdului. „Ilie"—mă strigă răstit. Tac. Scapără un chibrit și mă vede ascuns după cai. „Hai încoa'!" —mă chemă. Am înțeles din glasul lui că era tare mînios. M-am dus spre dînsul cu furca de fier, ținînd-o în cumpănire. Eram hotărît să mă apăr dacă ar fi încercat să dea în mine. Nu știu în ce fel mi-a smuls-o din mînă. Am auzit numai cum zboară și lovește caii, care încep să tropotească îngroziți. Caii întotdeauna tremurau cînd îl simțeau. Se apropie de mine și-mi zise: „Dumnezeu o să te pedepsească mai rău decît mine, lepădătură!" Apoi am simțit o lovitură de ciocan în fălci. M-a lovit pîn' ce am căzut în balega grajdului. N-am știut de mine nimic. Cînd m-am trezit, caii sforăiau și mămuca mă spăla cu apă rece. De atunci nu ne-am mai văzut.

Cu ce l-ai supărat? — întrebă Avram nedumerit.

— L-am supărat... Nu. Așa a fost să fie. Fiecare om are un drum: drumul vieții. Ei bine, el a crezut c-o să mi-l schimbe. Dar ce poate face un biet suflet? Ascultă: eu eram pe cale să mă înscriu în gospodărie împreună cu alți treizeci de oameni. Hotărîrea din urmă n-o luasem încă și mă sfătuiam cu nevasta. Membru de partid eram și mă simțeam cumva să stau deoparte, cînd ceilalți tovarăși iscăliseră. Pe la organizație călcam mai rar și toată ziua îmi spărgeam capul neștiind ce să fac. Gîndurile mă chinuiau, muierea mă chinuia, eram bun numai de spînzurat. Așa-i citeodată... Într-astă vreme, seară de seară venea la mine unul de la raion, un om cam trecut el și înțelept la vorbă. „Ilie, numai tu ai rămas, frățioare, pe dinafară. Ce naiba ai, măi frate?" — îmi zicea săracul, necăjit și dînsul de amărăciunea și chinurile mele. Ei, dar asta-i altă poveste. Cum îți spun, omul ăsta nu mă slăbea nici un pic. Într-o sîmbătă, mai pe seară, tocmai pusese muierea ceaunașul la foc, în tindă, de mămăligă... Seara era călduță și aerul de april cald și el. Stam pe prispă și mă gîndeam: dacă o să țină tot așa vremea, săptămîna care vine e numai bine să ieși la arat. Clopoțea de vecernie cînd omul meu, de la raion, intră pe portiță. Avea haina pe umăr, parcă-l văd și amu, o țigară aprinsă în colțul gurii și fața neagră de vînt și oboseală. „Noroc, Ilie!" — îmi zice. „Dea dumnezeu numai bine" — îi răspund eu și-l poftesc să intre să-mbuce ceva cu noi. Atunci, de peste gard, îl aud pe tătuca: „Tovarășe, am o vorbă cu dumneata". Coborîse din tîrnațul casei vechi și pășea spre gard. Noi stam despărțiți: eu într-o casă nouă, el, în cea veche. Așa... Tovarășul de la raion se oprește locului și-i așteaptă. Eu mă ridic mirat și nu înțeleg ce-o fi vrînd tătuca. De cînd cu colectiva, n-am stat prea mult de vorbă. „Să nu intri!—mi-a spus, cînd m-am dus să mă sfătuiesc cu dînsul. Nu vreau să fii slugă la dîrloagă". Tot pămîntul era trecut pe numele meu, dar îl lucram împreună. Dar eu hotăram. Cum îți spun, vine tătuca sfoară la tovarăș, se oprește în fața lui și-i zice: „Uite, eu cred c-ar trebui să-ți vezi de drum..." „Tovarășe Hodu, stai o țîră, omule, să ne înțelegem". „Tovarăș ești cu tat-tu și cu mă-ta, dar cu mine nu! Pleacă!" Așa a început. Omul meu de la raion făcea fețe-fețe. Și-a aprins altă țigară, încet, parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Vedeam însă bine că-i tremura mîna de mînios ce era. „Ei, atunci să plec" — mormăi posomorît. Își îmbrăcă haina, dădu bineț și porni spre portiță. „Stai pe loc, te-am chemat să mănînci! — îi strig eu. Hai înapoi!"... Nu știu cum, dar am simțit că, lăsîndu-l să plece, o să-mi pară rău toată viața. Și-apoi, drept să-ți spun, îmi era drag. De două luni bătea ulițele satului, pînă la miezul nopții, flămînd și obosit. Citeodată îl întîlneam și îmi spunea că tare ar vrea să-și vadă copiii, dar nu poate pleca la oraș, că datoria-i datorie. Era și el un suflet de om. Așa... M-aude și se întoarce rîzînd. Rîdea cu toată fața, cu ochii, parcă cine știe ce bucurie i-aș fi făcut. Tătuca sare ca fript și i se așează înainte. „Pleacă!" — începe a urla la dînsul. Apoi îl prinde cu mîna de piept și-l împinge mai-mai să se prăvale în ocol. „Pleacă! Auzi?" Omul sta înlemnit. Nu se mișca. Atunci tătuca ridică mîna. Nu știu ce s-a petrecut cu dînșii. Totul a fost ca o fulgerare. Care-o fi dat întîi, nu-mi dau seama. Numai ce aud: jap! jap! răsunînd două palme. Am înlemnit. Stam toți trei în ocol, nemișcați, parcă un vînt rece ne-ar fi înghețat. N-am scăpat din încremenirea asta, pînă cînd nu l-am văzut pe tătuca plecînd. Doamne, doamne, cît îmi era de groază uitîndu-mă la dînsul cum merge clătinîndu-se prin ocol, cu capul coborît pe piept, cu mîinile moi, parc-ar fi fost putrede din umăr. Așa... L-am luat pe tovarășul meu și am intrat în casă. Era galben ca ceara și ochii îi străluceau ca în friguri. Apoi nici de mîncat n-a mîncat, nici de băut n-a băut, ci a stat la masă cu capul lăsat pe brațe, posomorît. „Ilie, Ilie" — îngîna. „Lasă, tovarășe Victor, nu-ți face griji — îl mîngîiam. Bătrînu-i de vină, crucea lui de hăbăuc! Eu tot intru în colectiv..." Toată noaptea a gemut. Îl auzeam cum se frămînta. Peste o săptămînă, în preajma înființării gospodăriei, l-a prins tătuca la primărie și l-a bătut. N-a fost nici la inaugurare. Apoi tătuca a fugit. Am aflat pe urmă că fuga fusese pusă la cale de unul Stancău. Un chiabur. El l-a încurajat să-l bată pe Victor. Și tot el l-a sfătuit să fugă. Asta-i povestea, domnule...

★

Se întunecase cînd Hodu și Spicil au ajuns acasă. Prin ferestre se zărea lumina puțină a lămpii și umbra unui om care măsoară odaia.

— Mergi și cheamă-l afară — îi zise Hodu roșcovanului, oprindu-se lîngă halăul vechi.

Urcușul îl încălzise. Își desfăcu salopeta la gît, să se răcorească, și se trînti pe iarbă în așteptare.

Spicil îl găsise tîrziu, spre amiază, dar el nu voise în ruptul capului să plece din grădina bulgarului. A plivit straturile de legume pînă la scăpătatul soarelui, gîndindu-se cum să scape de Ilie cît mai repede.

Ilie ieși singur din casă.

— Tată, tată...—strigă încetișor, căutîndu-l zadarnic în beznă.

Hodu îl petrecu cu privirile și-l lăsă să orbecăiască și să-l strige, simțind o plăcere răutăcioasă. Se bucura că a ajuns să aibă nevoie de dînsul și ținea cu tot dinadinsul să lungească clipele acestea.

După chemări zadarnice, Ilie aprinse un chibrit și coborî în ogradă, luminîndu-și pașii. Cînd îl zări culcat lîngă halău, în iarbă, lăsă să-i scape chibritul și lumina se topi iute, iar el rămase nemișcat, simțind cum îl înăbușe mînia. Bătrînul își bătea joc de dînsul.

— Ți-a fost dor de mine, de m-ai căutat? — îl întrebă Hodu batjocoritor.

— Am venit să te chem acasă — îi răspunse scurt.

— N-am ce căuta acasă, băiete, poţi pleca!
— Trebuie să vii! E beteagă mămuca.
— Minţi. Vă cunosc eu felul — îi vorbi cu neîncredere.
— N-am venit de dragul tău pînă aici — stărui Ilie.
— Atunci dumnezeu cu tine, du-te!
— Dar înţelege, omule, că-i beteagă mama...

Hodu smulse un smoc de iarbă şi-l fărîmiţă în tăcere. Căuta răgaz pentru răspuns. Boala asta ivită aşa, dintr-o dată, îi strica socotelile. Dar poate Ilie minte, numai ca să-l ademenească. De-i beteagă — se gîndea el — n-o fi chiar pe moarte; doar nu-i aşa de bătrînă. Oamenii suferă de multe boli, însă pînă nu ţi-e scris, nu mori...

— Măi băiete, eu n-o să pot veni cu tine...—vorbea molcom, ca şi cum s-ar fi sfătuit cu Ilie. Dar uite, am să-ţi dau 300 de lei, s-o duci la doctor.

— Văd că ţi-e frică...

Hodu se făcu că nu înţelege şi nu-i răspunse.

— Nu păţeşti nimic, degeaba te ascunzi — continuă Ilie. Au trecut trei ani, a venit şi legea cu amnistia, aşa că te poţi întoarce. Şi-apoi nimeni nu vrea să-ţi facă vreun rău — încercă să-l convingă.

— Să nu mai vorbim de cele trecute, ia banii şi pleacă — îi spuse neînduplecat Hodu.

Ilie se ridică de pe pajişte şi îşi scutură ţărîi de colb. Apoi se îndreptă spre casă să-şi ia haina, dar, aducîndu-şi aminte de ceva, se întoarse la bătrîn şi-l întrebă cu glas stins:

— Cum să-i pun nume copilului?
— Care copil? — întrebă Hodu mirat.
— Ioana a născut un fecior.

Hodu amuţi. Şapte ani a aşteptat un nepot, dar nora întîrzia să i-l dăruiască. E stearpă, n-o să facă niciodată copii, îşi zicea în fiecare an ce trecea. Şi iată că s-a îndurat dumnezeu şi i-a dat un urmaş. Ar fi vrut acum să-l întrebe cum arată băiatul; dacă îl cresc ei, sau le-a fost luat la cazanul colectivei — că aşa se vorbeşte că se face cu copiii colectiviştilor; dacă...Cîte n-ar fi avut de întrebat! Dar se stăpîni. Nu trebuie să se lase înduplecat de nimic.

— Păi cum să-l botezi? Ion, doară! Aşa-l chema şi pe tata, fie iertat.

— Numai că vezi, am vrea să fii şi tu la botez...— îi zise Ilie.

Spera că de data asta o să-l înduplece să se întoarcă. Desluşise în glasul bătrînului un tremur, de parcă l-ar fi înecat bucuria.

— Eu am alt drum acum...

Apoi, tăios:

— Pleacă, băiete, şi lasă-mă cu amarul meu.

— De nu mi-ai fi tată, te-aş blestema! — ţipă mînios Ilie.

Cînd Ilie plecă, Hodu se simţi mai uşurat şi mai stăpîn pe sine. Obosit de gînduri şi de muncă, se lungi aşa îmbrăcat, aşteptînd ca ceilalţi să stingă lumina. Şi se gîndi la fătul cel mic, la Ion, încercînd să şi-l închipuie cum e...

★

Construcţia la care lucrau fiind la un moment dat gata, cei trei se află în faţa unei răscruci: încotro s-o pornească. Lui Hodu, sindicatul îi propune să lucreze în nouă fabrică. Dar el refuză. Bătrînul — care în anii de cînd a plecat de acasă, rupîndu-şi bucăţica de la gură şi adunînd ban cu ban, a izbutit să agonisească 8.000 de lei — îşi vede apropiată împlinirea visului ce l-a obsedat tot timpul: să-şi cumpere o bucată de pămînt. Pămînt care să fie al lui şi numai al lui — nici al vreunei colective, nici măcar al feciorului său. Dar el se fereşte ca nu cumva Spicii şi Avram să afle că are bani. Spicii vrea să continue acelaşi fel de viaţă ca şi pînă acum. Avram, bănuind că Hodu are bani puşi de-o parte, îi propune bătrînului să intre într-o afacere: împreună cu alţi cîţiva, să cumpere un camion vechi şi să se apuce de speculă. Dar Hodu nu se lasă momit; pentru el nu există alt ideal în viaţă, decît o bucăţică de pămînt în proprietate personală şi deplină... Şi, uzînd de o şiretenie, el izbuteşte să scape de tovarăşii săi nedoriţi şi să se îndrepte spre Lechinţa, un sat de cîmpie unde speră să se căpătuiască.

★

A treia noapte poposi lîng-un lan. Grîul sta încremenit în bujala nopţii şi avea o faţă palidă ca aceea a lunii. Se înfundă în lanul înalt, care-i ajungea pînă la subsuori, stîrnind un şoarece de cîmp care chiţcăi înspăimîntat şi o tuli repede. I se făcu scîrbă auzind paşii mărunţi şi foşnetul paielor. Şoarecii şi şerpii îl înspăimîntaseră totdeauna. Cînd îi răsăreau în cale, se oprea fascinat, urmărindu-le mişcările iuţi, şi nu înţelegea de ce fug de dînsul. Le simţea parcă răceala şi se cutremura de frică. Ieşi din lan să-şi caute alt culcuş. Un plop singuratic se lupta cu somnul la capătul lanului de grîu şi Hodu se opri la tulpina lui, pe pajiştea moale. Aşternu ţolul, apoi, orbecăind, adună un braţ de rămurele uscate şi aprinse un foc, ca să-şi frigă slănină.

Mirosul grăsimii se răspîndi şi gîngănii de noapte prinseră să roiască în jurul jăraticului. Hodu îmbucă pe îndelete, toropit de somn. Nu auzi nici paşi, nu-l observă nici pe omul care se oprise în spatele lui şi-l privea mut. Din cînd în cînd jumătate din faţă îi era luminată de jarul ţigării şi atunci aducea cu o mască înfricoşătoare. Slănina prăjită şi mai ales mirosul care i se plimba pe sub nas, îi făceau o mare poftă de mîncare. Înghiţi în sec de cîteva ori, apoi strigă răstit:

— Măi, omule, nu ştii că nu-i voie de făcut foc? Dacă s-aprinde grîul?

Hodu scăpă slănina şi se întoarse:

— Ce-i, mă? Naşterea mine-ta, ce m-ai speriat!...
— Stinge focu', omule, că te duc la miliţie. De ce mă sudui?
— Îi numai spuză. Noa, hai încoa şi vezi!

Omul se apropie făcînd un ocol şi se opri chiar în faţa lui, în dreptul focului. Răscoli cu o botă lungă jarul spuzit şi-l călcă pînă ce se stinse.

— Tare m-ai speriat...
— Ce cauţi noaptea pe drum? N-ai casă?—îl întrebă bănuitor omul.

Se vedea că îi era un pic de teamă de bărbatul necunoscut ce şedea jos în faţa lui, că nu se apropia de loc, ci sta ţeapăn la cîţiva paşi, rezemîndu-se în botă, gata-gata s-o folosească dacă nevoia l-ar fi silit.

— N-am... Caut şi eu una, să fie numai a mea...
— Hm... — mormăi omul neîncrezător.
— Dar tu ce umbli noaptea pe aici? — îl luă la întrebări Hodu.

Povestea cu focul îl cam supăra. Îi era teamă că omul o să-l reclame la miliţie şi căuta să se împrietenească cu dînsul.

— Fac pază pe hotarul colectivei... Dar cum nu ai casă, omule? — reveni curios la întrebarea dinainte.
— Mi-au luat-o...
— Cine?
— Ăştia.
— Care ăştia?
— Comuniştii.
— La noi în sat, nu s-a luat nici o casă — făcu paznicul mirat.
— Da' ce stai în picioare? Hai, şezi aici pe ţol — îl pofti Hodu prietenos.
— Las' că-i bine aşa...
— Hai, ce dracu', ţi-i frică?
— Mai bine spune-mi cum ţi-au luat casa.
— Asta am vrut să-ţi povestesc, dar nu mi-i îndemînă, cînd te văd proţăpit în faţa mea. Mă păzeşti, parcă aş fi tîlhar.

Paznicul se aşeză lîngă dînsul, potrivindu-şi cu grijă bota.

— Spune-mi.
— Să nu te duci la miliţie — îl rugă Hodu.

Paznicul se miră:

— De ce?
— Pentru foc. Îmi era tare poftă să mănînc slănină friptă.
— Ţi-i frică de miliţie — rîse răutăcios paznicul.
— Nu-mi place să am de-a face cu ea.
— Lasă că nu te pîrăsc — îi promise. Altă dată să nu faci foc lîngă lan. Ar putea crede cineva că vrei să-l aprinzi. Astăzi lumea-i tare bănuitoare. Dar tot nu mi-ai spus cum e cu casa.
— Casa ţăranului îi pămîntul. Acolo îşi petrece el zilele, ba şi nopţile.
— Acum pricep şi eu. Îi fi fost chiabur?
— Pe dracu! Ţăran mijlocaş, se zice. Ce mai tura-vura: mi-a intrat feciorul în colectiv după ce l-a înnebunit unul de la partid. Ai înţeles?
— Da... Da... Şi-acum?
— Măsor lumea cu pasul, să-mi găsesc un loc sub soare. Caut o bucăţică de pămînt pe-aici pe undeva. Trei ani am strîns bănişori pentru o palmă de loc. Tare mi-e dor să ies la arat, omule.
— Pămîntul te leagă... — filozofă paznicul.
— Tu eşti în colectivă? —îl iscodi Hodu.
— Da...
— De ce-ai intrat?
— ...Peste tot se fac. Şi de ce n-aş fi intrat? Am scăpat de sărăcie!...
— Se apropie sfîrşitul lumii, ascultă ce-ţi spun eu. Cărţile sfinte nu mint niciodată. Şi-acolo, într-o carte, am citit că va veni ziua cînd soţ cu soţie, părinte cu copil, om cu om nu s-or înţelege. Iată că ziua prorocită a sosit. I-am spus feciorului meu să nu intre în colectiv şi nu m-a ascultat. M-a lăsat pe drumuri. De cînd lumea, nu s-a pomenit aşa ceva. Asta-i sfîrşitul...

Ultimele cuvinte i se stinseră pe buze într-un oftat şi paznicul se înfioră. Drumeţul sta gîrbovit, apăsat de tristeţile care-i măcinau sufletul, şi deodată i se făcu milă de dînsul.

— Întoarce-te acasă, ascultă ce-ţi spun. Lîngă ai tăi şi mămăliga-i mai bună, mai dulce. N-are rost, frate. E mai bine în colectivă. Uite, chiar şi eu, care-s beteag — is invalid de război — şi tot mi-am găsit un rost în colectivă: bat noaptea drumurile cîmpului şi păzesc grîul. Pentru asta, capăt grîu, bani şi trăiesc.
— Şi eşti fericit? Omul pînă cînd e în viaţă trebuie să simtă o mulţumire. Cunoşti tu mulţumirea asta?
— Ştii, eu niciodată n-am stat să-mi citesc în suflet. Dar poţ să-ţi spun că mă simt împăcat. Cînd eram holtei, tare-aş fi vrut să am o pereche de cai murgi. Douăzeci de ani am slugărit în sat, zece ani am lucrat la oraş, şapte ani am fost pe front şi banii cîştigaţi s-au făcut şperlă, un braţ am lăsat în tranşee, am îmbătrînit şi dorul după cai s-a stins.
— Eu nu sînt făcut dintr-un lut cu tine. Şi sufletul mi-l vînd pentru ce mi-i drag. Numai viaţă de om nu curm. E păcat. Tu eşti fericit; văd eu după cum povesteşti. Atîta ai cerut, atîta ţi s-a dat... Ei, dar s-a făcut tîrziu şi mie mi-e somn. Cînd pleci spre casă, dimineaţa, treci pe-aici. Am să te întreb ceva: acuma mi-e somn.

Hodu îşi puse traista sub cap şi se înfăşură în ţol. Paznicul se ridică, regretînd că trebuie să plece, îşi luă bota şi paşi alene pe lîngă holdă.

— Noapte bună — îi strigă el întorcîndu-se o clipă, căutînd să-l distingă în întuneric.
— Noapte bună! — auzi răspunzîndu-i un glas stins.

(Urmare în numărul viitor)

Iată-l pe Fidel Castro, un tînăr simplu, de 31 de ani, înalt, puțin adus de spate. În noaptea de 18 spre 19 decembrie 1956 el debarca pe țărmul Cubei cu 82 de oameni. Astăzi cîteva mii de „fidelistas" luptă cu armele în mîini sub comanda sa și poporul întreg îi sprijină. Batista a evaluat capul acestui om la 100.000 de dolari. Se zice că, aflînd prețul, Fidel Castro ar fi spus că-i pare rău, întrucît el nu mai poate oferi pe capul dictatorului nici măcar un cent...

CUI I SE STINGE ȚIGARA LA HAVANA?

de Valentin SILVESTRU

În urmă cu aproape cinci sute de ani Cristofor Columb a fost de părere că „cea mai fermecătoare țară" din ținuturile noi descoperite de el e Cuba. În vremurile moderne, cineva a numit această insulă lungă de o mie de kilometri, aflată ca un deget arătător la răscrucea drumurilor între Oceanul Atlantic și Oceanul Pacific, cu poeticul nume de „Perla Antilelor".

E, într-adevăr, o țară fermecătoare, Cuba. Pline de farmec sînt pădurile tropicale dese ca peria, golfurile cu țărmuri albe, scăldate de apa calmă și albastră, plantațiile geometrice de trestie de zahăr, parcelele semănăturilor de tutun, foșnitoarele întinderi unde se nasc boabele de cafea. Aici s-au instalat — fermecate însă nu atît de pitorescul amețitor al ținutului, cît de bogățiile lui — „Cuban Atlantic Sugar Company", „West Indies Sugar Comp.", „United Fruits", „Hershey Company", trusturi americane care iau firul de trestie și-i oferă cubanezului pătrățica de zahăr, iau bobul de cafea și i-l înapoiază pisat, iau foaia de tutun și i-o trimit țigară — toate cu preț triplu și numai prin magazinele americane din Havana, Santiago, Manzanillo, din toate celelalte orașe și din toate satele. Trusturile îi pietruiesc cubanezului drumul și-i iau impozite toată viața pentru că merge pe acest drum. Lor le plătește cubanezul pe viață chirie pentru că umblă cu vaporul, pentru că vorbește la telefon, ascultă radioul ori patefonul.

În 1952 trusturile au răsturnat guvernul Socaras și l-au instalat dictator pe Batista, un fost subofițer în armată, devenit peste noapte general, generalissim și șef al guvernului. Iar în fermecătoarea țară s-au numerotat în scurtă vreme cinci sute de mii de șomeri, prețurile au început să crească, salariile să scadă, foamea să-și arate chipul la alte multe mii de ferestre ale cocioabelor. S-au iscat mișcări populare de protest. Dictatorul le-a reprimat. Dar mizeria, foamea, revolta n-au încetat să crească.

Și într-o noapte, pe malul stîncos și pustiu al provinciei estice Oriente, au debarcat, venind din Mexic unde se exilaseră o vreme, un grup de bărbați hotărîți și viteji, în frunte cu un tînăr înalt, bărbos, cu ochelari: avocatul Fidel Castro. Ei au strîns iute în jurul lor cîteva mii de oameni — mai ales țărani, muncitori, soldați, studenți — au înfipt drapelul roșu-negru pe cel mai înalt pisc din munții Sierra-Maestra și au dezlănțuit răscoala populară denumită „Mișcarea de la 26 iulie" împotriva regimului sălbatic al lui Batista.

Avocatul Fidel Castro are cîteva mii de oameni înarmați și e sprijinit de zeci de mii de alți patrioți aparținînd unor partide politice de opoziție. Batista a informat lăudăros că pune în mișcare 11.000 de ostași pentru care a cumpărat armament de 1.300.000 dolari din Republica Dominicană. El a mai declarat:

Într-un moment de răgaz, Fidel Castro ascultă rapoartele îndrăzneților săi cercetași. Ei se află acum pretutindeni în Cuba. De aceea poliția secretă a lui Batista consideră în principiu „suspect" pe orice locuitor al țării și-i poate aresta ori ucide fără prea multă judecată. Dar cîtă vreme încă?

„principalele partide pe care mă sprijin sînt: armata, poliția, flota". Și a adăugat că-i va sugruma pe răsculați în provincia Oriente, unde aceștia își au cartierul general.

Dar răsculații au săpat tranșee în munți, unde luptă cu îndîrjire. În același timp unități ale răsculaților acționează, sub conducerea lui Raul, fratele lui Fidel Castro, și în centrul țării, în provincia Las Villas, și la Pinar del Rio, mai spre nord, și în Sierra del Escambrai, mai spre sud. Au intrat în plină zi în clădirea postului de radio Havana, în inima capitalei, au transmis de două ori un apel la răscoală, au deteriorat instalațiile și au plecat liniștiți. Au ocupat apoi orașul El Cobre, au dat foc primăriei, în fruntea căreia se afla un primar ticălos, și s-au retras în munți. Au atacat închisoarea din Bonioto și au eliberat deținuții politici. Au apărut pe șosele, în porturi, în păduri, pe bulevardele orașelor și pe ulițele satelor, făcînd cu totul nesigură autoritatea guvernamentală.

Batista a declarat stare de asediu, a suspendat garanțiile constituționale — atîtea cîte mai rămăseseră — i-a înarmat pe funcționarii publici declarîndu-i „rezerviști" ai armatei și a înființat „tribunale criminale de urgență", care au condamnat pînă acum aproape 3.000 de oameni la spînzurătoare și împușcare, iar alți 15.000 la ani grei de temniță.

Dar în apropiere de capitală a sărit în aer un alt depozit de 30 de tone dinamită, prefăcînd pe loc în țăndări tot ce era geam în Havana. Cîțiva piloți au coborît din avioanele trimise împotriva răsculaților și au refuzat să mai servească în armată. Consiliul de miniștri și-a dat demisia.

Printre răsculați se află multe fete și femei. Oniria Gutierrez are 16 ani, e sanitară și bucătăreasă undeva în munții Sierra-Maestra. Pistolul îl poartă, evident, nu din cochetărie...

Acesta e Fulgencio Batista, dictatorul Cubei, omul trusturilor; automobilul cu care a plecat în campania electorală în primăvara lui 1958 îi avea chipul pictat pînă și pe portieră — în cămașă, pe un fond de palmieri, cu precizarea: „Iată omul!" Numai că, din cauza răscoalei, „omul" a amînat alegerile de la 1 iunie la 1 noiembrie și și-a [illegible] automobilul făcut ciur de partizani, îmbrăcînd sub cămașă o zale subțire și rămînînd mai des în palatul prezidențial, sub paza bună a trei companii înarmate pînă-n dinți

O grupă se întoarce de la atac, alta pornește. Ținuturile muntoase din estul insulei sînt sub controlul deplin al răsculaților. Guvernul nu e sigur de controlul său nici măcar asupra clădirii consiliului de miniștri, pe care au apărut de curînd manifestele lui Fidel Castro.

Foarte popular, trăind și luptînd alături de răsculați, Fidel Castro participă cu ei la exercițiile militare regulate — unul din mijloacele prin care detașamentele se închegă într-o armată de guerillă. Iar ca viață... particulară, [illegible] stîrnat de doi arbori, fumează țigară după țigară și bea cafea după cafea, lipsindu-se de orice confort.

Două jeep-uri au tăiat calea automobilului prezidențial și i-au găurit caroseria cu patruzeci de cartușe de mitralieră — neizbutind deocamdată să-l lovească pe cel vizat.

Dictatorul l-a declarat pe Castro „rău creștin" și a cerut bisericii să-l condamne. Autoritatea catolică a țării a lansat un apel la „temperanță și conciliere", cerînd insurgenților să vină singuri la tribunale, să-și ceară iertare și să se spovedească. Dar, vai, agențiile de presă relatează că în urma acestui apel nu s-a prezentat încă nimeni!...

Batista a cerut și a primit ajutor din Statele Unite. Powell, membru al Camerei Reprezentanților, a arătat acest lucru, criticînd guvernul american pentru că

Din lirica nouă a R.P. Bulgaria

Nicola LANKOV

Partidului

Partidul nostru, născut în lupte,
tu mi-eşti credinţa în viitor,
tu — călăuza pe căi abrupte,
ostaş de-a pururi biruitor.

Eu, de la prima salvă sub cetini
pînă la capăt — rămîn al tău.
Mi-ai cuprins mîna, ca unui prieten,
părtaş la bine ca şi la rău.

Izbind cu sete hoarda duşmană
pentru izbînda roşului steag,
ca fiecare om din coloană
împart cu tine tot ce mi-e drag.

Inimii tale aspre, curate,
fiinţa să-mi dărui — gata-s oricînd.
Cresc în legea marii armate
cred în lumină pe acest pămînt.

Vreau să răsfire bezna şi ceaţa
astrul cu focuri lungi, purpurii...
Fără de oameni s-ar stinge viaţa
eu, fără tine, orb aş trăi...

Partid al nostru, părinte, prieten,
razele tale-s mîndria mea,
de la întîia salvă, sub cetini,
pînă la capăt — în lupta grea.

În româneşte de Dan DEŞLIU

David OVADIA

Ultimul vers al lui Vaptarov

Tu, inimă, aminte îţi aduci
Jandarmii furişaţi după uluci?

În noaptea ceia, cerul s-a închis.
Mişeii pe Vaptarov l-au ucis.

Dar înainte trupul de-a şi-l frînge
Ultimul vers el şi l-a scris cu sînge.

„Veni-vor alţii dacă am căzut.
Rămîn cu voi! Nicicînd nu v-am vîndut!"

Treceau agenţi pe uliţi de oraş
Piatra scrîşnea sub pasul ucigaş.

Cu inima încovoiată, frîntă,
Noi am ieşit din locuinţa strîmtă.

Şi seara-am fost la pod. Era furtună.
Un tren german se prăbuşi-n genună.

Şi sîngele murdar curgea pe valuri.
Scîrbită, apa îl izbea de maluri.

Noi lîngă pod am stat, culcaţi, tăcuţi
Şi fulgere aveam în pumni, pe frunţi.

Şi ne-ncingea în suflet ura cruntă
Ultimul vers cu sînge scris, în luptă.

În româneşte de Victor TULBURE

furnizează arme guvernului cuban şi pentru că misiunea militară a S.U.A. de la Havana participă indirect la reprimarea răscoalei.

Castro s-a adresat poporului său şi celorlalte state din America Latină, prin postul său de radio, prin ziarul „Resistencia", prin emisari trimişi la O.N.U. Patruzeci de organizaţii sindicale şi obşteşti din Cuba au semnat o declaraţie publică împotriva lui Batista; senatul uruguayan a votat o rezoluţie care condamnă teroarea guvernamentală din Cuba; tineretul celui mai mare partid din Argentina a început să strîngă fonduri pentru răsculaţii cubanezi; 23 de medici columbieni şi-au oferit serviciile ca voluntari, detaşamentelor de răsculaţi.

Batista i-a făcut lui Castro o ofertă de pace în condiţii care sînt cu puţin mai puţin decît oferta de a-l trece în împărăţia cerurilor. Castro i-a propus lui Batista să-şi dea singur demisia şi să părăsească ţara. Nu s-au înţeles. Dictatorul a înăsprit teroarea. Răsculaţii au declarat guvernului „război total". Nu putem şti acum, cînd bătălia e în toi, a cui va fi victoria armelor. Pe Castro îl sprijină poporul cuban — pe Batista, trusturile americane şi marii plantatori ai ţării. O asemenea răscoală populară împotriva unor asemenea vrăjmaşi poate suferi o înfrîngere parţială, vremelnică, dar biruinţa ei definitivă e neîndoioasă şi e probabil că în hotelul din Florida, unde somnolează alţi dictatori fugiţi din ţările latine, se pregăteşte de pe acum încă un apartament pentru un viitor musafir cuban.

...Căruia de altfel a şi început să i se stingă havana...

↑ Înaintea luptei, răsculaţii au obiceiul să se tundă şi să-şi îngrijească ţinuta în mod deosebit. Cei mai mulţi au botărît însă, după modelul conducătorului lor, să nu-şi radă bărbile decît în frizeriile din Havana, după ce vor cuceri oraşul-capitală.

←
A fost luat prizonier un soldat al trupelor guvernamentale. După percheziţie va urma interogatoriul, iar apoi, ca prizonier de război, va fi tratat cu omenie. Batista ucide prizonierii. Fidel Castro a declarat că el şi oamenii săi luptă împotriva dictaturii, nu împotriva soldaţilor. Aşa se face că rîndurile sale se îngroaşă mereu cu soldaţi şi ofiţeri proveniţi din forţele armate guvernamentale, care trec de partea mişcării patriotice.

Scriitori și CĂRȚI

Musa Djalil:

CÎNTAREA EROICĂ *)

Curînd după victoria asupra Germaniei fasciste, partizanul belgian André Timmermans a înmînat misiunii diplomatice sovietice din Belgia un carnet de însemnări ce-i fusese încredințat de un prizonier sovietic, tovarășul său de celulă în groaznica închisoare a morții Moabit din Berlin. Slovele mărunte ale acestui carnet improvizat și păstrat cu uriașe greutăți s-au dovedit a fi versurile scrise de binecunoscutul poet tătar Musa Djalil, întemnițat de fasciști și apoi decapitat în ziua de 10 ianuarie 1944. Era ultimul mesaj pe care poetul îl adresa patriei iubite, tuturor celor dragi și întregului popor sovietic.

Ultima dorință a lui Musa Djalil a fost ca versurile sale să ajungă cîndva la cunoștința oamenilor sovietici, ca slovele sale să nu rămînă înmormîntate în „sacul de piatră" al Moabitului. În testamentul scris pe una din ultimele file ale carnetului, poetul, după ce-și povestește viața în închisoare, se adresează necunoscutului ce-i va găsi poeziile, cu rugămintea: „...Dacă această cărțulie va cădea în mîinile tale, copiaz-o cu grijă, cu atenție, pe curat, păstreaz-o și, după război, fă-o cunoscută la Kazan. Tipărește aceste versuri, care aparțin unui poet al poporului tătar, ce a fost ucis. Acesta este testamentul meu. Musa Djalil, 1943, decembrie".

Pe bună dreptate, numele poetului tătar este așezat de unii critici sovietici alături de cele ale unor luptători pentru libertate din literatura universală, ca Byron, Petőfi, Fucik.

Pilda de eroism a lui Musa Djalil ne îndeamnă însă și la alte asemuiri. Ea ne face să ne gîndim la Pavel Korceaghin, la Zoia Kosmodemianskaia, la Oleg Koșevoi sau Aleksandr Matrosov.

Viața poetului este tipică pentru biografia multor oameni sovietici. Născut în 1906 dintr-o familie săracă de țărani tătari, Musa a crescut, s-a dezvoltat și și-a croit drumul în viață o dată cu creșterea și dezvoltarea tînărului stat sovietic. Ca și Pavel Korceaghin, a fost unul dintre primii comsomoliști din ținutul natal, cărora Puterea Sovietică le-a deschis porțile școlilor și universităților. Musa Djalil s-a scotocit, întotdeauna și mai presus de toate, asemenea muncitorilor din uzine și de pe ogoare, un luptător pentru construirea socialismului: *„N o.i, luptei i-am dat /și putere și sînge/ în fabrică tu,/ în redacție eu"*.

Poetul patriot a plecat în decembrie 1941 pe front.

În clipele rare și scurte de repaus, Musa Djalil scria; versurile sale înmărtăzau eroismul partizanilor, spiritul de sacrificiu al infirmierelor, vitejia ostașilor, proslăveau lupta dreaptă împotriva cotropitorilor. În iunie 1942, rănit grav, poetul a căzut prizonier în mîinile fasciștilor. Dar Musa Djalil n-a depus armele și nu s-a plecat: *„Eu nu voi sta-n genunchi în fața-ți niciodată, /Deși sînt prinsul tău și rob întemnițat./ Căluțule, ari mor cu fruntea ridicată/ Și-n moarte voi sta drept — cu capul retezat"*, acesta a fost crezul mîndru al poetului. În lagărul fascist, Musa Djalil a organizat un grup ilegal cu scopul de a pune la cale o evadare masivă. Dar planul său a fost descoperit. Au urmat închisoarea Moabit și sfîrșitul tragic.

★

Musa Djalil a început să scrie încă din anii adolescenței, afirmîndu-se de la început ca un temperament prin excelență liric.

Opera sa cuprinde mai multe culegeri de versuri (*„Mergem!" „Tovarășului meu!" „Versuri și poeme"* etc.) din care ultima, postumă, se intitulează *„Caietele de la Moabit"*.

Lirica lui Musa Djalil ne impresionează prin varietatea ei. Sufletul poetului, plin de adîncă iubire pentru oameni, de dragoste și încredere în viață, vibrează într-o gamă de simțăminte din cele mai bogate, de la portrete sufletești adînc tăinuite ale îndrăgostitului, pînă la sentimentele majore ale cetățeanului, de la dragostea gingașă a părintelui, pînă la iubirea de țară a oșteanului.

Preluînd în mod creator tradiția lui Maiakovski, Musa Djalil s-a simțit totdeauna, ca și marele său înaintaș, un tribun al poporului și al țării sale, iar poezia sa a socotit-o un ecou al contemporaneității, o expresie a măreței aspirații ale epocii sovietice. Idealul etic al poetului se confundă cu cel al tuturor constructorilor lumii noi și devine tema majoră a creației sale literare. Întemnițat, Musa Djalil trăiește intens sentimentul unei neîntrerupte comuniuni cu țara și poporul său. Deosebit de puternic răsună în ciclul *„Caietele de la Moabit"* dragostea de patrie, care i-a inspirat totdeauna cele mai frumoase versuri: *„...Versul meu tău iubirea o cîntă, /Patria mea,/ pentru care mă lupt!/ Inima-și fine și azi jurămîntul./ Azi cînd ajuns-am la capăt de drum./ Patriei dragi/ închinatu-i-am cîntul, /Patriei,/ viața i-o dărui acum"*.

Creația lui Musa Djalil este adînc legată de poezia populară. Influența folclorului național, resimțită în teme, în unele figuri tradiționale de eroi, în motive, în versificație și în limbă, dă versurilor poetului tătar o deosebită prospețime (*„Moartea fetei"*, *„Urare de Anul Nou"*, *„Cămașa"* *„Despre eroism"*, *„Cîntec"*).

Musa Djalil este un poet fin și sensibil, discret, dar viguros. El știe să evoce, într-o trăsătură fugară, dar care rămîne de neuitat, un portret, o scenă, un peisaj, să sugereze un sentiment. Conciziunea, expresia sugestivă prin laconismul ei, caracterizează în general lirica lui Musa Djalil. El evită digresiunile inutile, explicațiile lungi.

Merită a fi subliniată și varietatea adesea surprinzătoare de intonații în lirica lui Musa Djalil. Accentele grave sau solemne se împletesc cu cele duioase, pline de gingășie; efuziunile lirice se îmbină cu note vehement satirice. Alături de patosul eroic, cetățenesc, al poeziilor *„Să nu crezi"*, *„Se-nlmpă adesea"*, *„După lupță"*, răsună versuri șăgalnice, pline de zîmbet și glumă din *„Hadicea"*, *„Vecinii"*, *„Pește afirat"*. Creația lui Musa Djalil este în același timp o operă artistică și un document uman zguduitor. Ea ne oferă prilej de desfătare estetică, dar totodată ne învață și ne călește.

Valoarea artistică și educativă a operei lui Musa Djalil i-au asigurat dragostea și prețuirea poporului său, exprimate în decernarea post-mortem a înaltei distincții a Premiului Lenin. Nu putem decît saluta cu căldură inițiativa „Cărții Ruse" de a fi publicat *„Cîntarea eroică"* și în felul acesta de a fi dat prilej publicului românesc să cunoască versurile cele mai semnificative ale acestui talentat poet patriot și erou, a cărui operă se identifică deplin cu însăși viața lui.

Tatiana NICOLESCU

*) E.S.P.L.A. – Cartea Rusă, 1958.

Consemnări LITERARE

Este de mirare cum reușesc uneori să se strecoare, chiar în paginile revistelor de mare prestigiu, unele bucăți de proză complet nesemnificative pentru vremurile noastre, ba chiar contribuind la prezentarea falsificată a chipului oamenilor muncii.

În nr. 4/1958 din „Viața Românească". Nicolae Țic, tînăr și talentat prozator, care ne-a dat pînă în prezent cîteva lucrări valoroase, semnează schița „Un om invidiat". Este poate prea mult spus schiță, deoarece nu avem de-a face decît cu o înșiruire de gînduri care, chipurile, ar preocupa pe un inginer petrolist, Dima, și pe un maistru, Spirea, după ce au participat la salvarea unei sonde. Eroii, atît cei care apar direct, cît și cei la care se face aluzie, sînt rădăcinați cu diferite tare psihologice, unele mai reprobabile decît altele. Tatăl inginerului este bețiv, soția lui a fugit, părăsindu-l, Spirea, maistrul, e un obsedat erotic, puțin dezechilibrat, necinstit (își vinde hainele de protecție), cinic, ca să nu spunem revoltător, cînd vorbește de soția lui, care a înnebunit în urma unui accident în care și-a pierdut copilul. O adevărată colecție de fișe psihopatologice, aglomerate în șapte pagini de revistă, în care se insistă asupra tribulațiilor erotice ale lui Spirea, căruia autorul îi pune în seamă gînduri de genul acesta, înșiruite în legătură cu soția prietenului său: „Dima-i un bărbat pirpiriu... iar ea e frumoasă... e atît de frumoasă, încît Dima se teme s-o ducă printre oameni, ca să nu zboare la altul... În noaptea asta, Spirea ar vrea să intre în dormitorul lor, o dată cu Dima, s-o vadă cum ea se răsucește leneș sub plapumă, apoi cum deschide ochii și, buimăcită de somn, îi caută cu mîinile" etc. etc. Cam acesta este întreg „mesajul" schiței lui Țic!

Asemenea trăsături atribuite oamenilor muncii nedemnești. Oare la altii se reduce orizontul sufletesc al unor muncitori înaintați care au salvat o sondă? (Pentru că despre niște oameni înaintați e vorba: Dima a fost și el muncitor și, în zilele noastre, a putut studia și a devenit inginer; Spirea nu e cu nimic mai prejos: ar fi urmat aceeași cale cu Dima, dacă nu i s-ar fi întîmplat nenorocirea ce a dus la îmbolnăvirea soției sale). Acesta să fie chipul adevărat al constructorilor socialismului de pe schelele petrolifere? Pe cine a vrut să servească autorul? În nici un caz pe oamenii muncii, și cu atît mai puțin cerințele literaturii noastre. Cu asemenea înșiruiri, un tînăr scriitor de valoare, cum este N. Țic, îngenește propriul său talent în zona pseudoartisticului.

★

Tătăroaica reprezintă o piesă de rezistență în opera prozatorului O.W. Cisek, unul dintre cei mai realiști scriitori de limbă germană din țara noastră. În afară de faptul că aduce o temă familiară scriitorilor minorității germane din Ardeal — lupta împotriva unor tradiții ruginite — nuvela constituie și un model de analiză subtilă a unui proces de conștiință.

Muhibe, o frumoasă și dîrză tătăroaică din Dobrogea, s-a măritat împotriva voinței tatălui ei, călcînd în picioare o tradiție milenară. Mai presus de legile înguste ale castei, ea a pus fericirea ei și a copilului ei. Părăsită mai apoi de soț, Muhibe rătăcește pe țărmul mării, căutînd de lucru. Și, de fiecare dată, va trebui să se opună altor prejudecăți. În cele din urmă, ea pare să-și găsească rostul, muncind asiduu pămîntul din grădina unui bulgar.

În cadrul acestei povestiri, O.W. Cisek a schițat cu mult simț al veridicului cîteva tipuri de oameni și scene adeseori prinse pe viu, cum ar fi episodul luptei cu păsăruga.

Am avea de reproșat autorului neprecizarea timpului în care se petrece acțiunea. Pentru că, desigur, nu poate fi vorba aici de Dobrogea zilelor noastre, cînd s-a înfăptuit colectivizarea. Și editurii avem să-i reproșăm ceva: lipsa unei note introductive, care să ofere datele necesare asupra activității scriitoricești a lui O.W. Cisek.

I. V.

OPINIA cititorilor

Tovarășa Georgeta Vartic, supraveghetoare la Muzeul de Artă R.P.R., ne comunică următoarele aprecieri asupra cărții „Ilustrul N. N. din N. N." de I. Ludo:

Cînd ai 19 ani, despre răscoala țăranilor din 1907 știi numai ce ai citit din cărțile de istorie.

De curînd a apărut însă o carte care te ajută să cunoști mai adînc cauzele, desfășurarea și urmările acestei răscoale: „Ilustrul N. N. din N. N." de I. Ludo. Spre deosebire de alți scriitori, I. Ludo nu folosește narațiunea, descrierile sau dialogurile, ci scrie aceasta carte pe baza documentelor acuzatoare publicate înainte, în timpul și după răscoală, pe care le reproduce în fragmente. În acest fel, analizînd raporturile existente între claseledominante, pe de o parte, și lupta dusă de țărănime împotriva acestora pentru pămînt și libertate, pe de altă parte, Ludo ne înfățișează un tablou al sfîrșitului an 1907.

În acest an țărănimea se revoltă. Burghezia, aliată cu moșierimea, socotește — pentru diversiune — că vinovați de această răscoală ar fi anumiți instigatori care, fie străini, studenți sau socialiști, au îndemnat la răscoală.

I. Ludo arată însă că adevăraților instigatori sînt cei numiți de ziarul „Rominia muncitoare" la 15 aprilie 1907 cînd scria: „Clasa stăpînitoare — prin servitorii de pe banca ministerială și din fruntea județelor caută între goană nebună pe instigatorii revoltelor țărănești. Ei caută instigatori, cînd cei mai mari instigatori sînt ei înșiși, care timp de secole au ținut în asuprire și sclavie țărănimea română. Cei mai mari instigatori sînt acele secole de robie și sărăcie, mizerie și ignoranță în care țărănimea a fost ținută de clasa stăpînitoare. Instigatori sînt toți proprietarii și arendașii, fără deosebire de neam și religie, căci toți îngrămădesc averi din exploatarea nemiloasă și munca neplătită a țăranimii... instigatori sînteți voi toți: vodă, miniștri, prefecți, primari, deputați, senatori, proprietari, fabricanți etc., voi toți care trăiți din jaful banilor scoși din spinarea poporului, voi toți care vă scăldați în belșug și țineți în sărăcie și ignoranță".

Răscoala care începuse în nordul Moldovei se întindea cu iuțeală în Muntenia și Oltenia. În fața acestei situații cele două partide rivale își dau mîna și, avînd alături de ele pe Carol I și armata condusă de Averescu, pornesc la înăbușirea răscoalei. În acest fel, mișcarea țăranilor e înfrîntă. 11.000 de țărani mor pentru că cereaseră pămînt și pîine.

Din sînul claselor dominante scriitorul alege reprezentanți cărora le face portretul cu un deosebit nerv satiric. El insistă îndeosebi asupra lui: P. P. Carp, Marghiloman, Conu Gogu (Grigore Cantacuzino), Take Ionescu, Ion Lahovari, Conu Mițiță (Dimitrie Sturza). Toți aceștia, care fac parte din cele două partide ce-și împart pe rînd cașcavalul guvernării, sînt la fel de lacomi, egoiști și lipsiți de scrupule. Roiul mișelesc jucat de burghezie — care-și avea reprezentanța politică în clica liberală brătienistă — este puternic scos în evidență; este demascată cîrdășia dintre burghezia „liberală" și moșierimea conservatoare împotriva țăranimii nevoiașe și în ceea ce privește organizarea singeroasei represiuni a răscoalei din 1907.

Citind această carte, am fost impresionată de nenumăratele exemple date de I. Ludo, care arată înfiorătoarea situație în care se găsea țărănimea în regimurile trecute. Într-unul din capitolele cărții ne este povestit cazul unei văduve cărcia îi murise fiul. Neavînd lemne pentru a încălzi apa cu care să-i scalde, aceasta a-a dus să culeagă cîteva uscături din pădurea boierească. A fost prinsă și, cu mîinile legate la spate, a fost purtată prin toi satul de un argat al boierului. Din alte exemple se vede felul în care boierii profitau de neștiința de carte a țăranilor, punîndu-i să semneze hîrtii al căror conținut îi obliga la ani de robie.

În toamna anului 1907, un doctor cu numele de G. Creangă publică o carte care conține 200 învoieli agricole culese din diferite județe ale țării. Cînd culegerea fu tipărită, numele tuturor proprietarilor, arendașilor ca și acelea alecomunelor în care se aflau moșiile au fost înlocuite cu două inițiale: N. N. Nu trebuia să se afle numele acelora care impuneau asemenea învoieli înrobitoare!

Cartea lui I. Ludo, prezentîndu-i pe adevăratul lor nume pe acești sălbatici exploatatori, scoate din anonimatul inițialelor N. N. pe autorii groaznicului măcel din 1907.

Boroienii, spun sătenii din satele învecinate, sînt oameni „făloși". „Se întrec în găteli de ți-i mai mare mirarea, inventă duminică la horă giocuri fel de fel, pregătesc bucate care mai de care, dar mai ales se mîndresc la tot pasul cu vrednicia celor ieșiți din mijlocul lor".

Am băgat de seamă că sătenii care-mi vorbeau în felul acesta nu puneau nici dușmănie, nici ironie, în cuvintele lor. Poate puțină invidie. Recunoșteau în schimb cu toții că cei din Boroaia sînt vrednici, cu mare dragoste de învățătură și mai ales deosebit de bogați în „activitatea culturală".

— Au scăparea aiasta; sînt făloși. Dar făloși pe merit.

Nu mi s-au părut îngîmfați boroienii. Mai degrabă doritori de a-mi împărtăși roadele muncii lor. Mi-au spus:

— Aici, la noi, o să aveți din belșug ce să scrieți și ce să fotografiați.

Dar s-au supărat de îndată, auzind că intenționăm să ne ocupăm numai de universitatea lor populară.

— Nu se poate să vă mărginiți doar la universitatea noastră. Trebuie să pomeniți neapărat și de cele trei întovărășiri ale comunei noastre.

— Să scrieți că avem un președinte de sfat, învățător, ales din mijlocul nostru.

— Să fotografiați corul căminului cultural. E cunoscut în întreaga țară!

— Să arătați că din sînul comunei noastre s-au ridicat peste 400 de intelectuali, ingineri, doctori, scriitori, profesori universitari, ofițeri...

— Că avem la biblioteca sătească cititori pe ale căror fișe sînt trecute peste 500 de volume.

— Că în cadrul căminului cultural am organizat un concurs „Cine știe cîștigă", la care au răspuns plugari get-beget.

— Că organizăm vara aceasta o excursie cu itinerariul: Suceava, Vatra Dornei, Sf. Gheorghe, Orașul Stalin, București, Marea Neagră, Galați, Iași, pe cheltuiala căminului cultural.

— Că (asta pentru amatorii de senzațional) avem în localitate un unchiaș, pe nume moș Pintilie, cu o sută de nepoți. Cei 13 copii pe care-i are au „realizat" fiecare cîte opt-nouă copii. Moșul a promis că va organiza o întovărășire cu ei.

Am regretat în sinea mea că nu pot scrie despre fiecare un reportaj separat și am promis:

— Da, voi pomeni... (Și, precum se vede, am pomenit).

Atunci oamenii s-au mai liniștit și s-au hotărît să-mi vorbească de universitatea lor.

„Mai întîi a fost ședința". O ședință a S.R.S.C.-ului, organizată la raion. S-a arătat acolo:

„Ar fi bine să existe chiar și în satele noastre universități populare. Nu e ușor, înțelegem. Dar se poate încerca".

Firi entuziaste, cei din Liteni s-au angajat deîndată:

— Facem la noi în comună universitate.

Dar n-au făcut-o. Cei din Boroaia au tăcut și au chibzuit pe tăcute. Au pus afiș mare la intrarea căminului cultural: „La Boroaia se deschid cursurile unei universități populare. Doritorii se pot înscrie zilnic..."

La Boroaia, mai mult poate decît în altă parte, oamenii urmăresc cu mare atenție afișele de la căminul cultural și participă în masă la absolut toate întîlnirile organizate aci. Nu se putea deci ca să nu stîrnească interesul și noul afiș. Așa s-a și întîmplat. Mai mult decît în altă parte, zeci de cetățeni au sosit cu întrebări:

— Cum carevasăzică universități populare? Cine predă?

— Noi și alții ca noi — au răspuns învățătorii.

Unii, mai puțin delicați, au îndrăznit:

— Cum, adică: veți preda la universitate, cînd nu ați urmat nici dumneavoastră universitatea?

Nu s-au supărat învățătorii:

— Să ne înțelegem: universitățile populare țin cursuri o dată pe săptămînă. Ele nu scot specialiști în diferite domenii, ci dau oamenilor cunoștințe de cultură generală. Cei care se înscriu vin să asculte aci lucruri din cele mai felurite: probleme de agricultură, politică, literatură, istorie, geografie. Predate așa, pe înțelesul tuturor. Or pentru asemenea treburi sîntem buni și noi, învățătorii. Pentru lecții mai compli-

UNIVER

cate vor sosi lectori de la Suceava și de la București.

S-au înscris 65. Dar la primul curs, sala s-a dovedit neîncăpătoare: s-au prezentat peste o sută. Fiecare plugar cursant a sosit cu caiete, creioane, mă rog, ca orice student. La urmă, au pus întrebări, lectorii le-au indicat bibliografia...

Să nu înțelegem de aci nici prea multe, nici prea puține. Nici prea multe, deoarece lucrurile s-au petrecut totuși într-o sală a căminului cultural din Boroaia și nu într-un amfiteatru al universității din Iași, Cluj sau București. Oamenii au venit la cursuri cînd n-au avut treburi gospodărești acasă. S-au minunat de multe lucruri auzite și poate că unii le-au uitat de îndată ce au ieșit în uliță. Alții poate că au moțăit, au căscat și nu rareori au părăsit sala grăbiți să ajungă în altă parte.

Dar nici prea puține lucruri să nu înțelegem, deoarece numai faptul în sine (există universitate într-un sat!) constituie o noutate senzațională. Oamenii au venit singuri să se înscrie la cursuri. Or, țăranul este prin excelență un om practic. Nu începe nici o treabă pînă nu întrevede finalitatea ei prac-

1) Priceputul maistru Isidor Bercovici, de la combinatul forestier din Fălticeni, este în același timp un activ și merituos cursant al universității populare din întreprindere. 2) Lectorii și-au însoțit conferințele cu proiecții de diafilme. În fotografie, directorul căminului cultural, Gheorghe Petrescu. 3) Toți sătenii din Boroaia urmăresc cu interes încercarea pe care o face gospodarul Vasile Monoranu de a aclimatiza vița de vie, în satul lor. 4) Alt cursant al universității din Boroaia: sătenul Dumitru Nițan.

Copiii din sat ascultă versurile unui bătrîn poet boroian.

...populare

tică. Şi iată că boroienii vin astăzi de bunăvoie să se înscrie la şcoală — şi nu la un curs de alfabetizare, ci la unul de cultură generală. Mulţi dintre ei, analfabeţi pînă nu demult. Nu i-a mînat aci nici vreo obligaţie, nici dorinţa vreunui cîştig material. Cu toţii au ştiut: universitatea populară s-a deschis doar pentru a le lumina minţile.

Iată cam ce lecţii au fost predate la cursuri. Profesorul Vasile Bîrzu a vorbit despre „Familia sistemului solar". Medicul comunei, Gheorghe Scripcaru, despre „Viaţa şi concepţia evoluţionistă a lui Darwin". Profesoara Ana Covătaru, despre „Revolta creaţiei eminesciene împotriva adversităţilor sociale" (am aflat că lecţia a fost totuşi mai inteligibilă decît titlul...). Alte subiecte: „Oamenii din ţara de sus în opera lui Sadoveanu", „Scriitori şi oameni de seamă în istoria oraşului Fălticeni", „Biologia porumbului şi biologia cartofului"...

Pentru a capta mai bine atenţia cursanţilor, lectorii şi-au ţinut liber conferinţele, punctîndu-le cu snoave, amintiri, vorbe de duh şi însoţindu-le cu proiecţii de diafilme. Dar piatra de încercare au constituit-o întotdeauna discuţiile de la sfîrşit. Acestea trebuiau să ţină loc şi de seminarii, şi de colocvii, şi de examene. Cu cît lecţia era mai interesantă, cu atît discuţiile trebuiau să fie mai lungi şi mai furtunoase.

Împreună cu tovarăşul Gheorghe Petrescu, directorul căminului cultural, am stat de vorbă cu cîţiva dintre cursanţi. Săteanca Ilinca Mincu mi-a spus:

— Mai mult mi-a plăcut lecţia cu cartoful şi porumbul. Cînd am intrat în sală, toţi oamenii şuşoteau în jur: „Ce poate să ne spună nouă despre cartof şi mălai?" Dar cînd am ieşit, toţi se minunau: „Ce de lucruri noi!" Eu mi-am luat de la bibliotecă mai multe broşuri despre încrucişarea porumbului. În vara asta fac experienţe cu porumb ciocantin şi dintele calului. Mi-am semănat în spatele casei două loturi pentru experienţe.

Acasă, la Gheorghe Monoranu:

— Mie mi-a plăcut lecţia cu astronomia. Să-ţi spun cinstit, la început n-am prea crezut ce se spunea acolo. Noaptea, o parte dintre oameni stau cu capul în gios... N-au nici clei pe talpă şi nici nu sînt bătuţi în cuie. Tare mult m-am gîndit la treaba asta. Nevasta zicea că-s nebun. Pînă la urmă, m-am mai dumirit şi-am încercat s-o dumiresc şi pe dînsa.

Moş Dumitru Niţan:

— Un tovarăş ne-a vorbit despre cărţile în care maestrul Sadoveanu pomeneşte de locuri şi oameni de aici şi din părţile Fălticenilor. Îndată am cerut de la bibliotecă „Dumbrava minunată" şi „Oameni şi locuri". Sînt frumoase. Păcat că maestrul pomeneşte numai de cei din Rădăşani şi nu şi de cei din Boroaia.

Nicolae Apetrii. A învăţat să scrie şi să citească acum un an. A venit la universitate într-o doară. Dar asistînd la o lecţie, i-a plăcut şi s-a înscris:

— Mie mi-a plăcut tot. Aşa sînt eu. Îmi place să-i ascult vorbind pe cei învăţaţi, chiar dacă nu-i înţeleg întotdeauna. Păcat că s-au „discutat" prea puţine „probleme" agricole.

Vasile Monoranu (unic în felul lui: seamănă legume, grîu, porumb, creşte viermi de mătase, se străduieşte să aclimatizeze viţa de vie la Boroaia, ţese şi coase ca o femeie, lucrează cu andreaua şi naveta covoare, scoarţe, citeşte cît zece la un loc):

— Cursurile universităţii m-au îndemnat să mă apuc de radiofonie (îmi arată în clipa aceasta aparatul de radio cu galenă pe care l-a construit). La universitate, am auzit că nu e greu să-ţi faci un aparat. Am tras un fir şi la vecinul de peste drum. Ascultăm laşul şi Bucureştiul „fără paraziţi".

De la directorul Gheorghe Petrescu am mai aflat:

— Ialovizarea cartofului şi încrucişările porumbului au devenit, în urma conferinţelor, îndeletniciri aproape generalizate. Un conferenţiar a vorbit despre măsurarea temperaturii solului şi oamenii s-au hotărît să-şi facă la primăvară o staţiune de acest fel, înzestrată cu toate aparatele necesare...

★

Desigur, e greu şi riscant să precizăm în urma cărei conferinţe au scăzut mai mult prejudecăţile boroienilor, sau a crescut dragostea lor de ştiinţă şi cultură. Dar acum, la închiderea cursurilor universităţii, roadele se simt din plin. Acolo unde datinele, superstiţiile, prejudecăţile au avut răgaz să se sedimenteze veacuri de-a rîndul, rezultate ca cele amintite mai sus pot fi considerate mai mult decît mulţumitoare. Da, e important să constaţi că oameni ca Ilinca Mincu şi Vasile Monoranu realizează porumb hibrid sau îşi construiesc aparate de radio cu galenă — îndemnaţi doar de conferinţele audiate. Şi înseamnă foarte mult şi atunci cînd un gospodar ca Gheorghe Monoranu se mai întreabă: „Cum dracu' stau sara oamenii şi muierile cu capul în gios?" — chiar dacă se străduieşte mult să înţeleagă răspunsul).

★

Ajuns la Fălticeni, m-am hotărît să scriu şi despre universitatea populară a combinatului forestier din localitate. Din păcate, cursurile s-au desfăşurat aci mai puţin mulţumitor. Nu e numai vina cursanţilor. Nu e numai vina lectorilor şi a comitetului de întreprindere. La Fălticeni („Oraşul în care nu s-a întîmplat nimic" — M. Sadoveanu) totul se arată a fi în viitor interesant, plin de perspectivă. Cetăţenii lui sînt hotărîţi să dureze în cîţiva ani un Fălticeni nou.

Combinatul va fi şi el în decurs de un an cu totul altul. Deocamdată, însă, muncitorii sînt legaţi, cei mulţi, de satele din jur. Acolo locuiesc cea mai mare parte a anului. Într-acolo se reped mereu pentru semănat, prăşit şi cules. Dar casele noi care se ridică li vor statornici, împreună cu familiile lor, aci, în oraş.

Universitatea s-a ridicat din această cauză şi ea pe proptele încă şubrede. Cînd oamenii au început să-i înţeleagă rostul, să-i guste lecţiile, să vină regulat la cursuri, anul de studiu se apropia de sfîrşit. La şedinţa de încheiere a anului, cursanţii au cerut cu insistenţă să fie înscrişi în anul doi, să li se asigure o sală mai mare şi au propus lectorilor o serie întreagă de subiecte pe care doresc să le dezbată în viitor.

Nu e mulţumitor, nu e tot ceea ce am fi dorit de la ei, dar e, fără îndoială, un început. I-am asigurat că-i vom vizita la anul. Iar ei, că vor avea rezultate mult mai bune.

Ilarie MITOU

O parte dintre cursanţii universităţii populare de pe lîngă Combinatul forestier „A 5-a aniversare a R.P.R." din Fălticeni.

În timp ce mii și mii de tineri harnici și entuziaști lucrează ca brigadieri pe șantierele naționale ale tineretului — pe șantierul Magistralei de Est sau al marelui Bluming de la Hunedoara — economisesc în uzine mii și mii de tone de metal, luptă pentru grăbirea ritmului construcțiilor și reducerea prețului de cost sau pentru strîngerea recoltei la timp și fără pierderi, în timp ce pe întinsul întregii patrii oameni ai muncii tineri și vîrstnici își folosesc timpul liber odihnindu-se și cultivîndu-se, vizionînd spectacole, făcînd sport, citind literatură, frecventînd universități populare (așa cum fac și eroii reportajului din paginile precedente sau cum fac artiștii amatori prezentați în reportajul „Pasiuni"), mai există încă unii tineri — din fericire din ce în ce mai puțini la număr — care-și batjocoresc tinerețea. Despre unii dintre ei este vorba în acest fotoreportaj.

BURUIENI

Oricine cunoaște cît de cît sufletul bucureșteanului știe că de felul său nu e nici melancolic, nici pesimist, nici înclinat spre asceză monahală, ci dimpotrivă. O confirmă rumoarea străzilor, animația lor veselă și multicoloră, afluența în sălile de spectacole, pe stadioane, în parcuri. La orele serii, sînt asaltate grădinile cu sau fără muzici, cinematografele cu sau fără grădini, restaurantele cu sau fără bere blondă, deservite de ospătari cu sau fără mărunțiș, autobusele cu sau fără geamuri deschise, care transportă mii de cetățeni spre parcurile înmiresmate și răcoroase de lîngă lacuri.

Bucureștenii sînt deci oameni de viață și înțeleg ca în timpul liber să se distreze în lege.

Numai că, în vesela grădină care este Capitala noastră, mai cresc și niscaiva buruieni. Unele au numai miros urît, dar altele au și țepi veninoși. Le cunoașteți și dv. Le întîlniți, nu chiar la fiecare pas, dar le întîlniți și ele fac notă discordantă cu veselia sănătoasă a oamenilor dornici să se recreeze după o zi de muncă.

Semnalmentele lor sînt ușor de recunoscut. Buruienile sînt în majoritate de sex masculin și pot fi întîlnite sub forma unor tineri cu sau fără cioc à la Ferdinand cel cu urechile blegi, cu sau fără coafură Cicero ori „tifos", cu prea puțin sau, mai ales, fără nimic sub respectiva coafură, cu sau fără pantaloni à la mexicaine bătuți în ținte, cu sau fără partenere cu mai multă sau mai puțină rochie la decolteu. Pe bulevarde ei îți acostează nevasta, sora ori fiica sau aleargă în monom indian, scoțînd răgete canibale. La balul de simbătă seara, se dedau la exhibiții demne de a fi studiate de către psihiatri.

În parc, așteptînd ceva de acostat... ←

Și asta-i distracție?! ↓

Și cînd te gîndești că Bucu-
← rești-ul e plin de fete...

☆

Coafura — creastă de cocoș.
Profesia — „șmecher". →

☆

Tăvălește-te și rostogolește-
te! — ordonă regulamentul
„Rock'n Roll-ului", iar a-
deptii săi se conformează.
↓

Marinică și Ionel se numesc Micky și Gioni; ei se jenează cu tradițio nalele sîrbe, hore, perinițe, tangouri și valsuri, și de aceea dansează Calipso sau Rock, bucurîndu-se de concursul neprecupețit al unor compozitori romîni de mambe și sambe mai mult sau mai puțin sud-americane, sau al unor formații de muzică ușoară certate cu ceea ce este frumos, normal și melodios în muzica de dans. În pauzele dintre două sambe, ei se îndeletnicesc cu scandaluri, înjurături și alte asemenea distracții tari. La nedumerirea ta în legătură cu absolvirea celor șapte ani de acasă, ei îți răspund cu atotcuprinzătorul și filozoficul: „E bine?!", intonat cu mîinile în șold, cu clătinări din față în spate și viceversa.

În general, ei nu sînt consumatori de lapte. Galanți, ei oferă partenerelor flori sădite în locuri publice de către horticultorii sfatului popular. Ei sînt autorii mutării băncilor de pe aleile parcurilor, în boschete obscure. La meciurile de fotbal ei strigă „Huo, arbitru!" dacă nu și mai rău.

Ca nepmani și afaceriști „pe picior", ei se îndeletnicesc în orele de „lucru" cu vînzarea produselor provenite din „pachete" sau sustrase din sectorul socialist. Duminica-i poți afla la „Talcioc". Seara „comerțul" lor își fixează sediul pe bulevarde. Cînd metoda „un bilet în plus" nu mai rentează, ajung printre clienții proceselor de drept comun. Ca studenți chiulangii, ei asaltează casele de bilete ale cinematografelor în diminețile de cursuri și uită să se pregătească pentru examene, păpînd banii părinților și ai statului, irosind munca profesorilor. Ca funcționari, sînt ciubucari mărunți, ocupați în orele de serviciu cu pronosticuri sportive sau șprițuri consumate „pe teren", la bufetul de peste drum de instituție.

Față de aceste buruieni ale grădinii noastre se pot lua două atitudini:

1) Ei și?!

2) Să le smulgem!

Orice om de bun simț este pentru atitudinea nr. 2. Adică să smulgem din conștiința lor năravul și putregaiul, care țin de altă lume. E o problemă de educație în care organizațiile de tineret și opinia publică n-au cel mai mic rol. O opinie publică necruțătoare, care să facă să roșească obrazurile neobrăzate, să le silească să-și lepede urîțenia și schimonoseala. Iar în grădina noastră, florile să înflorească nestingherite.

Andrei BART

Fotografii de Eugen IAROVICI, S. STEINER și A. MIHAILOPOL

Scandal la balul de sîmbătă seara: ea, obosită, refuză să mai danseze; drept care, el o insultă. →

☆

...Și la colț de stradă: „poate
← pică ceva..."

PASIUNI

... îl auzeam uneori pe Valașec Luca, în orele de seară, scobind, răzuind, dăltuind.

Câți nu visau pe vremuri — fără speranță — să creeze ceva într-un domeniu sau altul al artei... Cine ar fi avut însă, în trecut, imboldul, interesul sau putința să sprijine năzuințele de acest fel ale oamenilor simpli? Iată însă că în zilele noastre orice muncitor, țăran sau funcționar poate — ba chiar e îndemnat — să-și încerce puterile pe tărîmul artei preferate, ca să-și definească și să-și dezvolte personalitatea..

Și din ce în ce sînt mai mulți acei care, într-o bună zi, și-au înfrînt timiditatea și și-au adunat puterile ca să arunce prima pată de culoare pe pînză, primul vers pe hîrtie...

Am pornit în căutarea acestor oameni activi, îndemînatici și dornici de cunoaștere — pe care îi numim artiști-amatori — neștiind că unul dintre ei se află chiar dincolo de ușa mea...

Vecinul meu

Îl auzeam uneori pe Valașec Luca, în orele de seară, scobind, răzuind, dăltuind. (Vecinul meu e tîmplar, lucrează la Fabrica de bere Rahova). Într-o seară, ușa de la bucătărie era deschisă. Am strecurat o privire: pe masă, printre unelte și talaș, am zărit o statuetă — un nud. O femeie zvîcnind pe vîrfuri, cu coatele în aer, ca un arc al unei nestăvilite, aprige pofte de viață. Ispitită de stilul îndrăzneț, aproape sintetic, în care îmi părea tăiată lucrarea, eram gata să trec de partea cealaltă a pragului, cînd... Valașec Luca m-a surprins. Înțelegînd pe dată despre ce e vorba, m-a poftit în atelierul-bucătărie și, învîrtind o clipă statueta la lumină, s-a deslușit:

— Unii string timbre, alții joacă table. Eu cioplesc în lemn: asta e pasiunea mea.

Din seara aceea ne-am împrietenit. Cînd soții Valașec m-au poftit în locuința lor, am văzut cu surprindere că vecinul meu își mobilase încăperea aproape în întregime cu... propria-i operă, cioplită în stil florentin. O casetă sculptată, așezată pe un colț de masă, mi-a oprit privirea. Pe capac Valașec închipuise o alegorie: un cerb gonește într-un luminiș, o nimfă golașă îl prinde din fugă.

— Ce înțeles are imaginea asta, Valașec?

— Așa îmi închipui eu Timpul, pe care încerc să-l prind de grumaji.

M-am gîndit că mitul lui Valașec poate sta drept însemn tuturor acelora care nu vor „să îngroape talantul" — după cum spune Anton Pann, folosind o alegorie din Biblie — nici să lase viața să le scape printre degete, nefolosită.

Se naște un compozitor

Întorcîndu-se de la concertele simfonice de simbătă seara, Lucian Grigorovici lua seama că temele melodice îl urmăresc, evoluează încet în mintea lui, aleargă către alte soluții, se preschimbă în neașteptate variațiuni... Lucian Grigorovici (proiectant la I.C.S.P.C.) și-a înjghebat acasă o mică universitate serală: de la ceasurile 21 pînă la ore mici studiază armonia, contrapunctul, orchestrația...

În 1950 el compune suita simfonică „Prin Polonia" (Amurg pe Vistula — Iarmaroc la Irovicz — Dansuri cracoviene) pe care o definitivează în 1956-1957. Însă aici impas: Uniunea Compozitorilor nu se ocupă de lucrările amatorilor, iar Casa de Creație nu se ocupă de muzică simfonică. Totuși, într-o după-amiază, după orele de birou, eroul nostru lasă în brațele portarului Casei de Creație, fără alte lămuriri, voluminosul pachet conținînd „Prin Polonia" precum și un memoriu explicativ... Or, se întîmplase să fie chiar ultima zi a concursului republican. Întîmplare mai puțin fericită: orariul de primire al lucrărilor era, la acel ceas, cu prisosință depășit...

Totuși, portarul — om cu respect pentru încercările spiritului — duce pachetul la secția de muzică; la rîndul lui, șeful secției ia binișor lucrarea subsuoară și dă o fugă în ceasul al doisprezecelea pînă la Casa Centrală de Creație; cel în drept deschide aci partitura, descifrează cîteva tacte și convoacă o comisie extraordinară ad-hoc, pentru evaluarea lucrării. Rezultatul: Ministerul Culturii aprobă spre achiziționare „Prin Polonia", prima compoziție simfonică semnată de un artist-amator!

L-am cunoscut pe fericitul Lucian Grigorovici puțin după aceea. Ocolea de departe schelele clădirilor în construcție, de teamă să nu i se întîmple ceva „tocmai acum"... Începuse să muncească din plin: lucra la un „Divertisment pentru orchestră de coarde" și la o „Schiță simfonică", după „Nunta Zamfirei" a lui Coșbuc. Prinsese aripi! Așteptăm cu încredere să vedem pînă unde va să se înalțe!

Ana Constantin

Ana Constantin din Glodeanu-Cîrlig s-a măritat cu vreo cincisprezece ani în urmă, la București, cu un muncitor de la uzinele

---

SE MAI ÎNTÎMPLĂ...

— Asta-i secretara pentru primiri oficiale și asta-i pentru public!

Desen de ARNO

— Care-i tabloul tău?
— Nu mai știu, aștept să apară catalogul...

Desen de L. DARIAN

UMOR

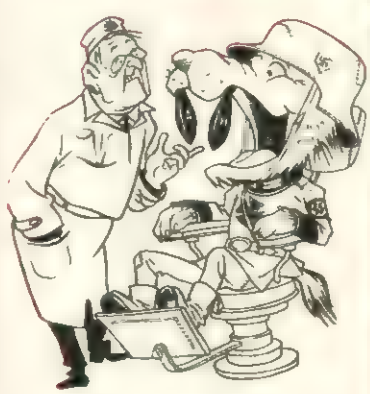

— Poftim! Am ajutat un biet șirb și lumea protestează!!!

Desen de Rik AUERBACH

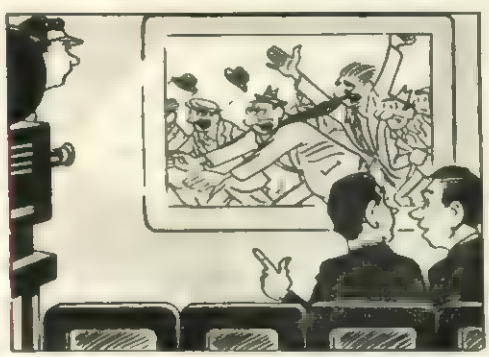

ÎNTRE CINEAȘTI

— Strașnică scenă asta a năvălirii! Ai muncit mult la ea?
— Ași! Am filmat-o la urcarea în autobuzul 32.

Desen de Fred GHENĂDESCU

— Ai auzit ce-a pățit Joiana?
— Nu!
— A ajuns compot de cocoșei!

Desen de George VORNESCU

Prelectantul Lucian Grigorovici studiază armonia, contrapunctul și orchestrația, de la cursurile 21 până la ore mici

„Malaxa". Poate pentru că la oraș viața e mai grabnică, iscusita mînuitoare a acului n-a mai umplut de la o vreme macii și garoafele cu jurubiță și ibrișin, ci... cu ulei. A pictat. A ridicat apoi compoziția florală la vertical, a schimbat mătasea perinei cu o coală de carton și... a făcut un tablou.

În casa de la capul străzii am văzut două compoziții în ulei, mai vechi, de Ana Constantin: un castel într-o pădure „și-n vale un rîu mititel"; o casă mare țărănească, în ocol cu multe oi, și alături o „dalbă copiliță toarce lînă din fuior". Cu prospețime lirică, cu un mișcător simț coloristic și cu o mare naivitate în ceea ce privește legile perspectivei, pictorița noastră se situa într-un soi de primitivism folcloric-romantic romînesc.

Însă lucrurile s-au schimbat. În 1956 Ana Constantin a devenit membră a cercului plastic de la uzinele „23 August" și a deprins anevoiosul meșteșug al desenului după natură; acum schițează în cărbune, cu trăsătura ei îndrăzneață, aproape bărbătească, muncitori la lucru, țărani în mers, copii la joc, nuduri.

Nu demult a închipuit o mare compoziție în cărbune, cu titlul „Revoluția din Februarie". Acum citește „Răscoala" de Rebreanu și plănuiește trei lucrări pe tema „1907".

— Aș dori să ilustrez o carte frumoasă, din actualitate, cu țărani. Îmi sînt apropiați țăranii și-mi place să mi-i închipui în toate stările și mișcările lor.

— Și cînd afli timp pentru desen?

— Noaptea, cînd copiii dorm. Eu nu mă simt niciodată obosită... Peste zi, îmi văd de treburile casei, mă joc cu copiii, mai sap ici-colo la grădină...

Ana Constantin a descoperit principiul „odihnei active"...

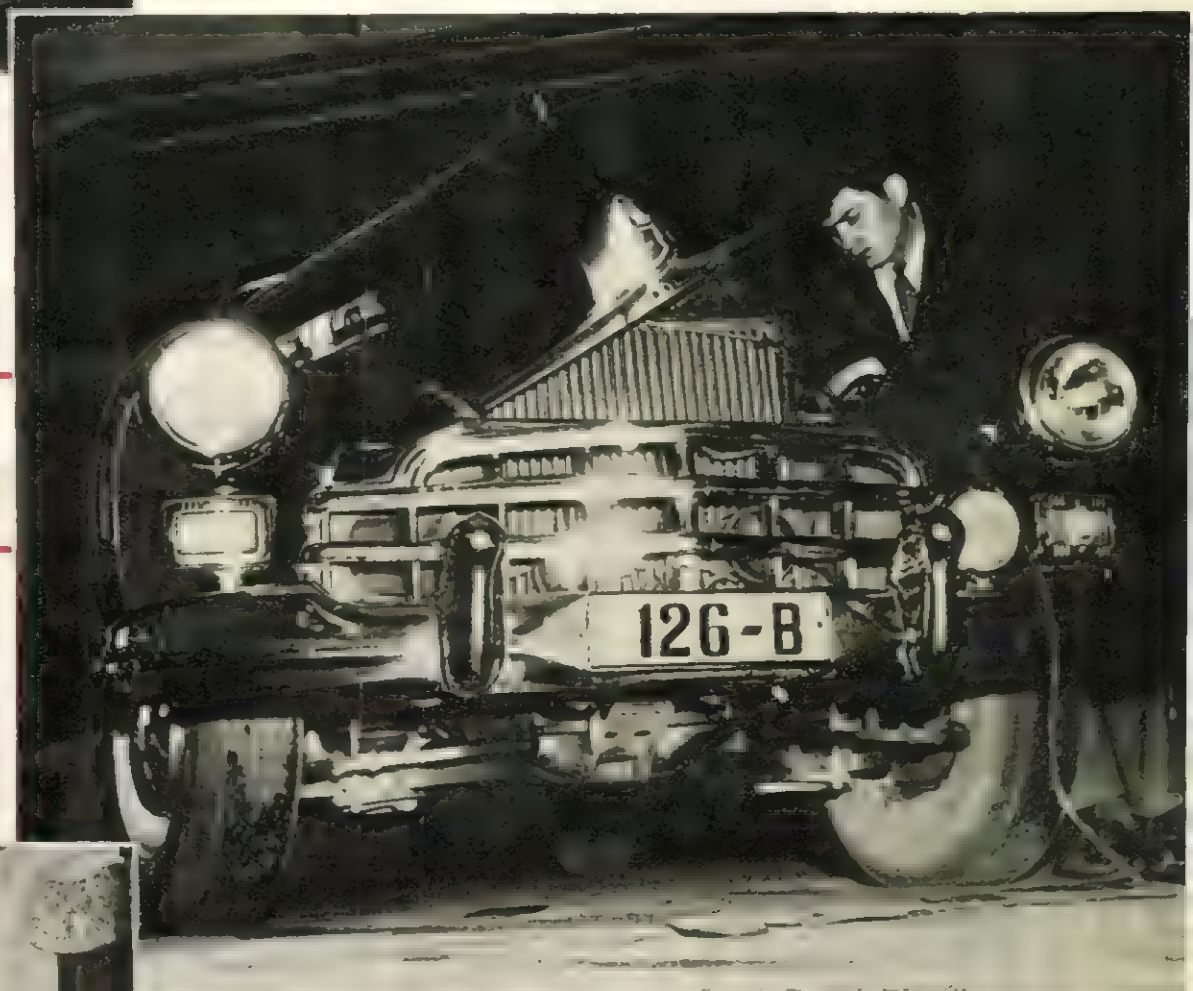

Uneori, în timp ce revizuiești instalația electrică a unei mașini, poți lăsa slobod gîndul și înfiripa tot felul de versuri. Ba nu credeți, întrebați-l pe electricianul Dumitru Alexandru.

Aceste versuri au fost compuse deunăzi de un electrician de la garajul Cihovski, poet în vîrstă de 28 de ani, de al cărui nume — Dumitru Alexandru — nădăjduiesc că vom mai auzi.

Dumitru Alexandru versifică de la 15 ani (pe cînd încă nici nu știa că există pe lume cuvîntul „rimă"), scrie și citește intens — Eminescu și Pușkin fiindu-i poeții de căpătîi — și se numără din 1949 printre membrii cenaclului „Neculuță". „Însă nu consider că am isprăvit „universitatea mea literară" — mi-a mărturisit poetul — pînă cînd nu voi fi terminat balada „Doruri": ea numără astăzi aproape 700 de versuri în stil popular. Lucrez la ea din 1955 și îmi făgăduiesc să muncesc, dacă va fi nevoie, toată viața, spre a o aduce la forma unui mare poem folcloric, descriind obiceiurile păstorești din nordul Moldovei".

„În ultimul timp — a adăugat surprinzătorul meu interlocutor, după o clipă de gîndire — îmi mijește în minte și un alt plan: vreau să descriu o gospodărie agricolă colectivă". M-am încumetat să-l întreb apoi pe acest flăcău atît de puternic și limpede la cuget cîte ceva despre felul în care își află rima, ritmul, cadrele poetice...

M-a privit șiret, cu coada ochiului, și mi-a răspuns numai atît:

„...Holda slovelor se leagănă-n creier
Eu le seamăn, le secer, le treier".

Ce să-i faci? Cu poeții nu-i chip să te înțelegi în proză!...

Despărțindu-mă de prietenii mei, artiștii-amatori, mi-am adus aminte de cuvîntul unui scriitor, al cărui nume îmi scapă: „Pînă la urmă, fiecare își află măsura prin ceea ce izbutește să facă din cele 24 de ore ale zilei".

Mai mult ca oricînd, cuvîntul acesta îmi dă de gîndit...

Vlaicu FILIPOIU

Fotografii de I. ȘERBAN

„Peste zi îmi văd de treburile casei, mă joc cu copiii, mai sap ici-colo la grădină. Iar noaptea, desenez..." — ne povestește Ana Constantin.

Ars poetica

„...Abia mijindă-n freamătul grădinii
Albina fanteziei mele cată
Nectarul frumuseții fără pată
Să-l stringă tot în fagurii luminii"

BOBY

— schiță —

de Rik AUERBACH

În urmă cu douăzeci și trei de ani, pe cînd era mai mult scîncet decît trup, l-au botezat Gigel. N-aveau de unde să știe părinții că numele acesta nu va dura decît vreo optsprezece sau nouăsprezece ani, cînd numai buletinul de identitate avea să mai păstreze pentru viitor această idee, trebuie să mărturisim destul de banală, a nașilor săi. De aproximativ 4-5 ani Gigel a început să răspundă la numele de Boby. De unde Boby, de la Gigel — nu știu; fapt este că și părinții, și unchii, și mătușile și-au însușit pe nesimțite pseudonimul monden al adolescentului cu păr vîlvoi și țigară timpurie în colțul gurii. O rubedenie cu ceva mai mult scaun la cap și-a permis să emită supoziția că, probabil, „Boby" sună mai... Rock and Roll. Desigur o glumă, dar de atunci nepotul nu-i mai spune „tanti Emilia", ci „scorpia aia".

Pe vremea lui Gigel, Boby era un copil zvăpăiat ca mulți alți copii. Poate că numărul geamurilor sparte de el îl întrecea pe al altora. Poate că înjurăturile învățate cu o precoce siguranță nu erau atît de naive ca ale celorlalți țînci, după cum poate că nici reacțiile părinților nu semănau chiar cu cele ale altor mame și tați.

„Mînca-l-ar mama!"... cînd Gigel punea apă de colonie în supă; „Mînca-l-ar tata!"... cînd tot el strivea țigara aprinsă de blana pisicii. Gigel spărgea, urla și înjura, dar probabil că le făcea pe toate cu un farmec nespus, de vreme ce mămica și tătucu' își manifestau, de fiecare dată, ciudata dorință de a-și mînca propria lor odraslă.

Dacă vreo rudă mai temerară își permitea să facă o observație asupra sistemului lor de educație, era dată jos cu bățul și nu mai avea voie pe veci să se cațere înapoi în arborele genealogic al familiei.

Și așa a crescut Gigel, în zgomot de țăndări și în fum de țigară. În ceea ce privește cartea, a făcut progrese mari, trecînd cu repeziciune de la calitatea de chibiț, la cea de combatant activ.

Iar cînd, în pragul adolescenței, Gigel i-a trecut ștafeta lui Boby, i-a spus: „Hello, boy, nu te lăsa!" Și Boby nu s-a lăsat!

A spart mai întîi o scrumieră în capul unui naiv care nu pricepea cum poate avea Boby „care de așa", cînd un as se găsea în propria lui mînă. Iar cînd s-a găsit al doilea nedumerit într-o problemă foarte asemănătoare, neavînd o scrumieră la îndemînă, Boby și-a pus cu seriozitate problema perfecționării măiestriei sale.

Fostul Gigel nu era însă un unilateral. Obișnuia, din cînd în cînd, să plece din restaurant fără să plătească consumația, iar serile valorifica, pe cît îl ajutau împrejurările, biletele de cinema pe care le avea „în plus". Într-o seară însă, a găsit un loc „în plus" la secția de miliție și de atunci a abandonat definitiv această preocupare culturală.

În timp ce Boby continua să facă măsurătoarea bulevardelor convins de irezistibilitatea sa față de sexul slab, mămica și tătucu' îl scuipau de cîteva ori pe zi, pentru a-l feri de deochi. Acest ritual ce însoțea numele odraslei lor ajunsese un adevărat reflex condiționat. „L-am văzut pe Gigel!" — spunea tanti Lenuța. Și mămica scuipa... „Ce mare s-a făcut băiatul dumitale!" — spunea un vecin, și scuipa și tătucu'. Iar cînd Boby își atîrnă în sufragerie o fotografie de june-prim 24/18, îl scuipară amîndoi deodată.

La adăpostul unor asemenea ploi ocrotitoare, junele își continua fără odihnă îndeletnicirile. Calitățile lui incontestabile i-au făcut pe prietenii săi să-l recunoască în mod unanim drept „șef". Și pentru că, într-o seară, în Cișmigiu, reflecțiile sale estetice asupra femeilor s-au soldat cu niște palme zdravene, primite din partea unui soț pe care Boby îl subestimase, „șeful" a hotărît să nu mai iasă „neînsoțit".

Așa că, atunci cînd la un bal s-a mai găsit unul care să protesteze pentru că Boby i-a smuls partenera în timpul dansului, au sărit toți ca unul și l-au zvîrlit pe imprudent în stradă, omițînd ca pentru aceasta să mai deschidă ușa mare de cristal.

Aceste banale distracții au început însă curînd să nu-l mai mulțumească pe Boby. Figura sa începu să capete o blazare, accentuată de șuvițele scurte ce-i cădeau pe frunte, precum cu două mii de ani în urmă lui Cicero sau Iulius Cezar.

FARUL 4

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul IX.

(Urmare din numărul trecut)

Roni stătea de două ore închis în biroul lui și se gîndea. Cufundat într-unul din fotoliile adînci, cînd încremenea, de parcă ar fi dormit cu ochii deschiși, într-o imobilitate sugerînd împietrirea ca de mortăciune a unei broaște țestoase, cînd sărea în picioare și pornea să se plimbe repede prin cameră, trecîndu-și nervos degetele prin părul răvășit. Ițele se încurcaseră rău de tot.

Lucrurile ar mai fi mers cum ar fi mers, dacă acest Jean nu s-ar fi ivit să-i amintească o foarte veche legătură de-a lui, de pe vremea cînd spionajul englez îi întocuise pe listele de agenți pașnicul nume Roni cu misterioasa cifră 8. Pesemne că foștii patroni îl dezgropaseră pe undeva dosarul. Să fie oare informați despre relațiile sale cu serviciul de spionaj hitlerist și să-i urmărească pentru asta? Era unul din gîndurile care îl nelinișteau.

Pe de altă parte, îl nemulțumea și situația din casă. Nu putea să ascundă la infinit sub acoperișul lui un spion neamț și, în același timp, unul englez venit probabil tocmai pentru afacerile celui dintîi. Dacă dintr-o întîmplare, sau —de ce nu? —prin urmărirea unui plan dinainte stabilit, vreunul dintre ei descoperă existența celuilalt? Aceasta ar însemna pentru el, Roni, condamnarea la moarte sigură și încă hotărîtă în același timp de două tribunale.

Îl mai îngrijora și faptul că Nicol, șeful adjunct al poliției, încerca să se amestece în treburile lui. După ce-i mituise serios, grăsunul mărturisise, dezvinovățindu-se, că pătrunsese în casa lui Roni, la ordinul acestuia. Iar despre Nicol se auzea că ar lucra și pentru spionajul american; deci o a treia problemă pe care Roni trebuia s-o rezolve.

Mai era și Frontul de Eliberare; cu cei de acolo se dovedea neputincios sistemul vechi și încercat, care reușea garantat în toate celelalte cercuri: biblicul sistem al celor treizeci de arginți. Găsise totuși pe cineva care se arătase sensibil la asemenea argumente: un politician oarecare, colaborator al Frontului, pe care nădăjduia să-l poată folosi.

Soluția pe care o căuta Roni acum trebuia să-i permită să joace mai departe, în așa fel încît nici să nu arate cărțile din mînă și să și ducă, în același timp, partida pînă la capăt. În ceea ce privește culoarea de atu, nu se hotărîse încă pe care s-o aleagă. Dar aceasta era o altă problemă, poate chiar problema-cheie de care depindeau toate celelalte; pentru că, o dată soluționată, Roni ar fi știut în sfîrșit pentru cine lucrează și împotriva cui. Rezolvarea ei însă presupunea complicate cunoștințe de politică internațională, capacitatea de a prevedea viitoarea desfășurare a evenimentelor pe cîmpurile de luptă și de a calcula în funcție de ele. Putea fi sigur Roni că Germania hitleristă va pierde războiul? Pînă nu avea o certitudine în acest sens, considera prematur s-o părăsească și să-și caute alt patron. Cu atît mai mult, cu cît în ultimul timp se vorbea foarte stăruitor despre o formidabilă armă secretă pe care nemții ar fi pus mîna și s-ar pregăti s-o folosească... Era adevărat că anglo-americanii păreau foarte tari. Totuși, de ce nu deschideau mult așteptatul al doilea front? Dovedea aceasta o slăbiciune a lor, sau era doar o manevră îndreptată împotriva rușilor? Dar dacă anglo-americanii urmăreau ca rușii să-și măcine forțele luptîndu-se singuri, pe un front imens, cu nenumăratele divizii hitleriste?

Apoi trebuia să mai țină seamă și de antifasciștii din țară, de Frontul de Eliberare... Dacă, după izgonirea nemților, vine la putere Frontul de Eliberare? Sau, cum e mai probabil, dacă americanii și englezii o să reinstaureze starea de lucruri dinainte de război?...

Răspunsul exact la toate aceste întrebări l-ar fi acutit pe Roni de o sumedenie de griji. Dar unde era mintea capabilă să ordonеze datele contradictorii și să extragă din ele o concluzie? Neputînd deci să se decidă pe care culoare să mizeze, Roni era silit să joace la întîmplare. Acum, de două ore, tot amesteca cărțile, doar-doar o s-o găsească pe cea cîștigătoare. Deodată, țigni din fotoliu și, într-o explozie de bucurie, se îndreptă dansînd spre ușă. Străbătu coridorul fluierînd și bătu la ușa lui Schmidt. Îi venise o idee genială!

★

Alex șezuse toată după-amiaza la masă, de parcă ar fi fost lipit de scaun, și umpluse cu cifre și litere coli după coli.

— Dar ce mizgăiești tu acolo de atîtea ceasuri? — îl întrebă maică-sa, în timp ce-i făcea patul.

— Nimic, mamă, niște cuvinte încrucișate —răspunse Alex. Tu culcă-te; eu mai stau puțin.

Își frecă tîmplele, plictisit și încîntat. Lucra de șase ore, fără să se miște de la masă, și pînă acum nu reușise să descifreze textul găsit în odăița lui Jean. Nu mai era în stare să se concentreze. De altfel, de două zile de cînd cei doi necunoscuți trăseseră asupra lui, se simțea obosit, abătut, nu izbutea să-și vină în fire.

Zărise umbrele imediat după ce dăduse colțul spre casa lui. Instinctul și o teamă mai veche îi preveniseră că el era cel așteptat. Grăbise pasul, mergînd mai departe, mai mult lipit de zidurile caselor. Spre norocul lui cei doi nu-l recunoscuseră imediat. Îi lăsară să se apropie, înainte de a-și da seama că este el. Primele două gloanțe nu-i nimeriseră.. Dintr-o săritură Alex se ghemui într-un gang, ferindu-se astfel de restul împușcăturilor. În fundul gangului în care intrase se vedea o poartă. Era deschisă. Pătrunse într-o curte, o străbătu și, escaladînd gardul, ajunse în spatele casei în care locuia. Văzîndu-i intrînd într-o casă străină și nemaiteșind de acolo, cei doi crezură că l-au confundat cu vreun vecin și plecară dezamăgiți.

Alex înțelegea că scăpase doar printr-o minune. Nu știa cine a tras în el. O clipă se gîndi la cei cu care era obligat să lucreze de la un timp. Dacă Todor l-a prevenit totuși pe Roni de găsirea notițelor? Față de o asemenea situație, ar fi fost firesc ca Roni să fi hotărît să-l lichideze. Oricum, era clar pentru Alex că trece printr-un moment extrem de periculos și că trebuie să fie cu ochii în patru, dacă nu vrea să-și lase pielea pe undeva. Dar încordarea permanentă îi dădea o asemenea stare de nervi, încît nu mai putea să gîndească lucid și să acționeze calm, așa cum s-ar fi cuvenit; își repeta într-una că trebuie să se stăpînească, că, la urma-urmelor, împrejurările îi avantajează, că aflînd exact primejdiile care-l amenință, se poate feri de ele.

După ce îi povesti lui Ali nepăcuita întîmplare, acesta îi propuse să-i procure un revolver. Din felul ciudat în care-i atrase însă atenția să bage de seamă în cine trage, Alex pricepu cu o strîngere de inimă încotro se îndreptau bănuielile lui Ali, ceea ce-i mări tulburarea. Nu-i rămînea decît să se pună și mai serios pe treabă, ca să scape cît mai repede din această plasă sinistră. În după-amiaza aceasta, imediat după ce ajunse acasă, luînd din întîmplare în mînă foița cu pătrățele găsită în odăița lui Jean, observă că era acoperită și pe dos de litere. Textul transcris acolo era cifrat în grupuri de cîte cinci litere. Era un text recepționat sau unul pregătit pentru a fi transmis. Alex se decise să încerce să-l descifreze. Conform regulilor generale de cifrare și descifrare a criptogramelor, cuvintele din capul paginii celelalte — „Victoria finală va fi a noastră" — constituiau frasa convențională sub care textul ce urma să fie cifrat sau descifrat trebuia așezat

Boby voia bani! Dar mirosul banilor munciți îi era cu totul străin.

De la un timp acesta era subiectul cel mai dezbătut în sfatul tinerilor ciceroni. Șeful își storcea creierul în găsirea unei „idei" care să-i mențină prestigiul față de ceilalți, dar zadarnic! „Biletul în plus" aducea prea puțin, iar ceea ce, pardon de expresie, furau de acasă era în raport direct cu posibilitățile mai mult sau mai puțin modeste ale victimelor. „Ideea" îi veni lui Boby într-o zi cînd, intrînd să-și ia țigări, îl surprinse pe debitant în timp ce-și sorta banii din sertar, hîrtii de cinci, hîrtii de zece, de douăzeci și cinci și chiar hîrtii de o sută. Boby n-ar fi crezut că într-un debit de tutun se pot găsi și... hîrtii de o sută. Și cînd își dădu seama că debitul micuț este puțin frecventat, ideea se împlîntă definitiv în creierul lui.

Acasă, tătucu' privea gînditor pe fereastră. Nici nu auzi cînd ușa se deschise și noul administrator intră în cameră. Acesta tuși o dată, de două ori, dar cum nu căpătă nici un semn de atenție, se uită stînjenit prin jur. Privirea i se opri asupra fotografiei de june-prim 24/18:

— E feciorul dumneavoastră? Să vă trăiască! Chipeș băiat, nu l-am cunoscut încă. Cîți ani are?

Tătucu' întoarse o privire obosită:

— Patru ani... dar mai avem speranțe la recurs...

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

Pe o stradă din ALTOFONTE

de **Florin MUGUR**

La Altofonte, lîngă Palermo, vîntul a dărîmat clădirea unei grădinițe de copii. Copiii se jucau. Lipeau zmee — și zmeele visau să zboare peste acoperișurile cenușii. Desenau case — și casele conturate stîngaci ar fi vrut să învie. Clădeau castele din cuburi de lemn... Se jucau cu mingea... Și, dintr-o dată, a venit furtuna. Zidurile s-au dărîmat peste ei. Ca zidurile unui castel de cuburi. Și zmeele n-au mai vrut să zboare peste acoperișuri, nici casele desenate n-au mai visat să învie. Mingile s-au spart. Cîntecele nu s-au mai auzit.

Ziarele au scris laconic: „Au murit opt copii. Au mai murit: mama unui copil, o fată de 16 ani, o călugăriță". Ziarele n-au scris nimic nici despre cîntece, nici despre mingi. N-au scris despre crima nemaiauzită a municipalității burgheze, care poate lăsa să se dărîme o casă în asemenea chip, încît s-o poată dărîma vîntul

Și iată înmormîntarea celor opt copii. Oamenii trec pe strada cenușie. Pe umeri poartă sicriele. Umerii lor vor fi de azi mai grei. Și totu-i cenușiu în jurul lor. Și florile așezate pe sicrie se sting și ele, încetul cu încetul

Oamenii trec pe strada cenușie. Pe unde au plutit baloanele copiilor — verzi, galbene, albastre — pe unde au zburat mingile sprintene, oamenii calcă greoi pe pietrele călduroase. Aceleași pietre pe care copiii le-au mîngîiat cu creta. Pietrele de care și-au julit genunchii copiii. Copiii din sicrie

Oamenii trec pe strada cu case modeste. Peste capetele lor atîrnă rufele puse la uscat, pe frînghii întinse între case. Rufe sărace, cîrpite. Oamenii sînt și ei modest îmbrăcați.

Oamenii aceștia sînt cei care clădesc casele. Le clădesc pentru o mie de ani, din cristal și beton, și oțel, cu havuzuri interioare și ascensoare de material plastic. Nu le clădesc pentru ei. Le clădesc pentru cei cu averi. Casele în care locuiesc ei și copiii lor sînt dărîmate de vînt. Pentru copiii lor nu există cristal și beton, și nylon... Există numai sicrie. Sicrie simple, de brad

Oamenii trec pe strada cenușie. Și se gîndesc. Dacă poliția le-ar ghici gîndurile, printre ei ar fi mulți arestați. Cu sicriele copiilor pe umeri, tăcuți, oamenii se gîndesc...

Un cortegiu trist, pe străzile unui orășel sicilian... →

în coloane regulate de litere. Cheia cifrului, care însă lui Alex îi lipsea, indica din dreptul cărei litere a acestei fraze trebuie pornită ordonarea textului. În același timp mai indica gruparea din text și litera anume de la care începea transcrierea. Dar nici pe aceasta n-o știa. Alex se gîndi să încerce la întîmplare transcrierea de sub prima literă. Apoi să treacă la a doua literă a textului, la a treia, la a patra literă a frazei convenționale și cu prima literă a textului și așa mai departe.

Grăbit să descifreze telegrama, Alex nu-și dăduse seama la ce muncă imensă, chinuitoare, se angaja.

Abia pe la miezul nopții, după ce scoperise cu sute de variante zeci de coli de hîrtie, se întrerupse și se apucă să calculeze timpul de care va avea nevoie pentru ca să-și termine munca. Textul cifrat avînd treizeci de grupări a cîte cinci litere, ca procedeul la care se oprise, ar fi trebuit ca pentru fiecare din cele douăzeci și șase de litere, cîte avea fraza convențională, să realizeze trei sute de variante, pornind de fiecare dată de la o altă literă a textului, întîi de la începutul spre sfîrșitul lui și apoi de la sfîrșit spre început. Dar aceasta însemna să scrie în total șapte mii opt sute de variante. Socotind cinci minute pentru fiecare variantă, ar avea nevoie, ca să le încerce pe toate, de treizeci și nouă de mii de minute, sau aproximativ douăzeci și șapte de zile. Ca să termine deci abia într-o lună, ar fi trebuit să lucreze un timp mîi de îndelungat, zi și noapte, fără nici un fel de odihnă, ceea ce bineînțeles nu era posibil.

Ajuns la această concluzie, renunță să mai caute singur soluția și se întrebă ce-ar fi dacă i-ar da textul lui Todor, să-i descifreze acesta în cadrul orelor practice de cifrat și descifrat. Acest curs avea drept scop verificarea abilității... elevilor telegrafiști în cifrarea și descifrarea textelor. Pînă acum nu se întîmplase niciodată ca Todor, care controla criptogramele, să nu reușească să descifreze vreuna din cele compuse de băieți. De altfel, se și lăuda că lui nu-i rezistă nici un text, oricît de încurcat. De obicei însă i se dădea cel puțin o parte din cheia cifrului respectiv. Mai exista riscul ca Todor, descoperind cifrul, să citească toată telegrama. Era adevărat că de cele mai multe ori, după ce găsea cheia, nu mai continua să descifreze textele elevilor, pentru că acestea nu-i interesau. Cum însă de la un timp observase că unii dintre elevii săi îi înjurau în criptogramele respective, i se întîmpla destul de des să nu se oprească pînă nu citea totul. Riscul era mare. Alex adormi abia spre ziuă, ostenit, hotărît să încerce totuși.

★

După ce ieși de la Schmidt, cu care avusese un lung conciliabul, Roni bătu la ușa lui Jean. Intră, făcînd o mutră veselă.

— Ei, tinere, ia să te văd: ghicești ce am reușit să aranjez?

Jean îl privi circumspect și ridică din umeri. Înainte de a pleca încoace, șeful lui îi atrăsese atenția să se poarte rezervat cu fostul lor agent, pentru că, fiind un om deosebit de deștept, era periculos.

Conducătorii contraspionajului englez erau și ei informați că biroul al doilea al armatei hitleriste organiza o nouă rețea, extrem de secretă, și, după toate aparențele, foarte importantă. Nu putuseră însă afla nimic altceva. Încercînd pe toate căile posibile să dea de capătul unui fir, hotărîseră să-și imobilizeze în acest scop întregul dispozitiv, apelînd chiar și la cei pe care nu-i mai foloseau de ani de zile. Despre Roni se știa că în ultimul timp se ocupase cu comerțul la negru, furnizînd pieței capitalei mari cantități de alimente venite din străinătate. Datorită îndeletnicirii sale, era în relații foarte strînse cu un ofițer superior al Gestapo-ului, care, în schimbul unei mari cote din beneficii, îi procura ordinele de aducere a alimentelor, destinate, chipurile, aprovizionării unităților hitleriste încartiruite în țară. Contraspionajul englez mai aflase că aceste afaceri îl îmbogățiseră pe Roni, că el își cumpărase case, un mic vas de transport, camioane, depozite. Bineînțeles, pentru a realiza toate acestea, înainte de toate fusese nevoit să cumpere... oameni. Tocmai de aceea se gîndiseră englezii să-l folosească drept informator. Prin fostul lor agent, sperau să poată ajunge în posesia vreunei informații interesante, scăpate de acel ofițer al Gestapo-ului, sau de un altul dintre individzii cu care avea Roni legături. Ceea ce însă englezii nici măcar nu bănuiau era faptul că, în țara respectivă, agentul principal al rețelei pe care o vînau era chiar Roni.

Cît despre Roni, acesta, la rîndul lui, neștiind exact ce anume aflaseră englezii despre el, se gîndise că e mai bine să nu-i supere, așa că le furnizase cîteva informații fără importanță. Asigurîndu-i că e pe cale să descopere urmele rețelei și scopul ei, le dăduse ca dovadă cîteva adrese și nume care-i aduceau pe piste fără ieșire.

— Deci nici nu-ți închipui despre ce e vorba? — se prefăcu Roni mirat de tăcerea înghețată a celuilalt.

Jean, care nu-i răspunse însă nici de astă dată, continua să nu-l slăbească din ochi.

— Uite-te bine la mine — bravă mai departe Roni. A ce semăn? Nu se vede?

Și făcînd cîțiva pași prin odaie, imită comic pasul de gîscă al armatei hitleriste. Apoi izbucni în hohote de rîs și nu se opri decît după ce-i veniră lacrimi în ochi, dovedind astfel nebănuite calități de actor.

— Ei bine, dragul meu, ai în fața ta un spion al armatei hitleriste — declară el în încheierea acestei mici scene.

— Adică? — întrebă detașat celălalt, dar instinctiv apropie mîna de buzunarul pijamalei în care avea un revolver.

Ca și cînd n-ar fi observat gestul, Roni urmă, de astă dată însă pe un ton serios, de afaceri:

— Mi s-a propus să lucrez în rețeaua „Farul 4".

— Extraordinar! — făcu celălalt, nemaiputîndu-și stăpîni exclamația de surprindere.

— Și asta încă nu-i totul — spuse Roni, mulțumit de efect. Dacă vrei, poți să-l vezi cu ochii dumitale pe cel ce mi-a făcut propunerea.

— Să-l văd? — se miră Jean nedumerit. Cum să-l văd? Dar unde e?

Roni zîmbi.

— Și dacă ți-aș spune că locuiește chiar în casa asta?

Jean se dădu un pas înapoi, cu ochii măriți de spaimă.

— Aici? — spuse el.

Roni îl bătu pe umăr.

— Liniștește-te, nu-i nici un pericol.

Și după ce îl așeză pe un scaun, își trase alt scaun alături de al lui. Îi povesti pe larg cum a venit la el un agent al serviciului german de spionaj, cum i-a propus să colaboreze cu nemții în afacerea „Farul 4", îi expuse considerentele pentru care a primit și de ce s-a gîndit că e mai bine ca omul acela să locuiască chiar în casa lui.

Explicațiile lui Roni erau perfect plauzibile și Jean își dădu imediat seama de marile avantaje pe care le-ar putea obține spionajul englez din această situație.

— E o adevărată lovitură de teatru! — spuse el satisfăcut. Felicitările mele!

Roni înclină din cap cu modestie, deși propria sa părere era că soluția pe care o găsise ar fi stîrnit invidia pînă și vestitului spion, colonelul Lawrence.

Mai verificase de altfel infailibilitatea soluției chiar adineaori, înainte de a veni la Jean, în discuția pe care o avusese cu Schmidt. Acestuia îi spusese că a acceptat propunerea ce i s-a făcut de a lucra pentru serviciul englez de spionaj și că a adăpostit în casa lui chiar pe unul dintre principalii agenți ai acestui serviciu. Schmidt își arătase mulțumirea cam în același termeni ca Jean: „Recunosc, exclamase el, este o lovitură de teatru!"

Jocul lui Roni era cu atît mai inteligent, cu cît singurul care-i cunoștea regulile era numai el. Procedeul era următorul: să anunțe pe fiecare dintre cei care lucrează de legăturile lui cu toți ceilalți: pe Jean să-l pună la curent cu propunerile pe care i le-au făcut nemții, americanilor să le dezvăluie relațiile sale cu Frontul de Eliberare, lui Schmidt să-i vorbească despre colaborarea sa cu Jean și cu ceilalți, și așa mai departe. Procedeul se baza pe următorul raționament: hitleriștilor le convine ca el să fie considerat de aliați omul lor de încredere; în acest mod, dacă ei vor fi nevoiți să se retragă, el va putea acționa nestingherit în cadrul rețelei „Farul 4", pentru pregătirea unui nou război, în vederea instaurării celui de-al patrulea Reich. Pe de altă parte, celelalte servicii de spionaj erau interesate în egală măsură de informațiile pe care el le putea obține, introdus fiind în organizațiile inamice, ca și de libertatea de mișcare pe care i-o asigura această situație. Soluția lui Roni era într-adevăr invulnerabilă.

(Va urma)

„MISTERUL" ISIS ȘI SPIONAJUL „PAȘNIC"

de Iosefr SEBASTIAN

— De unde ați luat informațiile care sînt cuprinse în articol?

Întrebarea o pune judecătorul de instrucție.

Numai că tînărul din fața lui se încăpățînează să declare că nu cunoaște sursa informațiilor.

— Cine a scris articolul?

Aceasta e altă întrebare care stăruie în interogatoriul judecătorului de instrucție. Dar nici celălalt tînăr care-i interogat nu se arată dispus să facă plăcere curiosului care tot întreabă. Declară și el că nu știe.

Așa a fost la instrucție. Să nu credeți că a fost altfel cînd a început procesul. Căci, deși l-au luat pe „NU" în brațe, cei doi tineri tot au fost trimiși în judecată pentru încălcarea „legii secretelor de stat".

Cei doi tineri sînt simpatici și, măcar că nu seamănă între ei, obrazul le e tipic englezesc. Pe unul îl cheamă Paul Richard Thompson și are 22 de ani; celălalt e William Miller și are 24. Amîndoi sînt studenți. La Oxford.

Care le-o fi „crima"?

Spun drept, nu m-ar fi mirat să aflu că au crestat obrazul nu știu cărui coleg, că au violat cutare tînără casieriță de cinematograf, ori au spart o bancă, ori au dansat o sambă pe un acoperiș pînă l-au stricat. Așa cum mi s-a întîmplat să arăt nu demult, în aceste pagini, că e „normal" să se întîmple unui tineret decadent, pe care moravurile apusene îl încurajează la așa ceva. Dar nu! Nu e vorba de asemenea amuzamente juvenile, pline de nevinovăție, pe care niște părinți drăgăstoși și înduioșați le trec ușor cu vederea. Aici e vorba de o crimă, de o gravă crimă. Se pare că, în Marea Britanie, nu sînt numai băieți năzdrăvani cărora le place să umble cu capul în jos, care se dedau la furturi, violuri și alte dezmățuri; mai sînt și tineri care săvîrșesc anume „crime" ce supără foarte Intelligence Service-ul, iar tribunalul le sancționează.

Ei bine, Paul Richard Thompson și William Miller, studenți la Oxford, au săvîrșit una din aceste „crime". Cînd scriu rîndurile de față, procesul încă nu s-a mîntuit și nu știu dacă tinerii au fost condamnați. Dar eu nici nu clipesc măcar. Sînt sigur că vor fi. Prea e supărătoare fapta lor pentru cîrmuirea engleză, ca să nu fie trimiși la temniță.

Să încercăm a lămuri faptele.

Studenții universității de la Oxford, cea mai veche universitate britanică, tipăresc într-un tiraj modest, și aproape numai pentru uz propriu, o revistă intitulată ISIS. Se știe că Isis este o divinitate antică egipteană, protectoare a Egiptului și simbol al forțelor naturii. Să nu vă închipuiți acum că, intitulîndu-și astfel publicația lor, studenții englezi s-au gîndit să protejeze Egiptul împotriva d-lui Anthony Eden, care l-a atacat mai deunăzi. Nu! Publicația apare de mai mulți ani, dinainte de acel atac. Nașii revistei s-au gîndit, pesemne, mai mult la forțele naturii. (Dacă ar fi altfel, atunci Isis ar trebui să fie și protectoarea Ciprului, și a Libanului, și a multor altora). Oricum ar fi, această revistă studențească a publicat într-un număr relativ recent un articol, nu atît de senzațional, cît de... „criminal". Și sînt prezumții aproape de dovezi că articolul a fost scris de cei doi tineri pomeniți, anchetați și dați în judecată.

Ce conține articolul cu pricina? Conține secrete de stat

Paul Richard Thompson (stînga) și William Miller (dreapta), învinuiții de la Oxford, în drum spre tribunal.

date în vileag! Secretele sînt în legătură cu metodele spionajului „pașnic", folosite de Intelligence Service de-a lungul granițelor țărilor care se întind de la Marea Baltică pînă în Asia Mică. Firește, acest spionaj, cît e el de pașnic, se desfășoară nu de la granițele pomenite în spre apus, ci — exact așa cum ați ghicit — spre și împotriva răsăritului.

De ce o fi făcut — că a făcut — atîta senzație în Occident dezvăluirea acestor secrete, nu mă pot dumiri. Auzi d-ta! Proces cu vîlvă, interpelare în Camera Comunelor (a fost și asta), agitație în presă, neliniște la serviciul de spionaj etc.! Pentru ce? Pentru că a fost aflat un fapt banal pe care, dacă din indiferență nu-l știi precis, trebuie prin deducție logică să-l presupui. Dacă Intelligence Service-ul n-o să facă spionaj în Europa orientală și în Uniunea Sovietică, atunci la ce l-ar mai ține statul pe cheltuiala lui?

Mărturisesc că nu găsesc aici nimic neobișnuit, nimic anormal și că nu m-au trecut de loc fiorii senzaționalului.

Cu toate astea, ceva aici este foarte... aparte. Mai întîi: dezvăluirea o face nu presa vreunuia din statele socialiste din Europa răsăriteană, care ar fi surprins spionajul, ci o revistă studențească, englezească sută la sută. Al doilea: de unde pînă unde niște studenți să ajungă în posesia unor astfel de secrete? Al treilea: o dată ajunși, ce i-a determinat să le clameze în gura mare? În sfîrșit: spionajul acesta, care se denumește „pașnic", nu este el chiar atît de pașnic pe cît se laudă și vom vedea că e chiar provocator.

Așadar, niște studenți... Da, niște studenți care s-au eliberat de curînd din armată, după satisfacerea serviciului militar, timp în care au fost încadrați în acele servicii care se ocupă puțin cu acțiunile de spionaj descrise în articol. Astfel încadrați, e limpede că au putut să afle. Cum tineretul are năstrușniciile lui, se pare că cei doi tineri s-au revoltat față de treaba murdară pe care au fost puși s-o facă. Și atunci și-au descărcat scîrba și revolta în articolul incriminat. Și faptele înșiruite ne arată totodată cît e de „pașnic" spionajul.

Așa, ni se spune în revista universitară oxfordiană că, „în lipsă de ceva mai bun, serviciile secrete britanice sînt interesate să capteze comunicările-radio ale stațiunilor militare sovietice, pentru a afla astfel informații folositoare Statelor Majore" (occidentale — n.n.). Pîn-aici, nimic de zis: „pașnic" și „normal".

Dar cum sovieticii — nu se știe de ce — nu se prea arată dispuși să furnizeze occidentalilor exact acele mesaje de care sînt interesate serviciile de spionaj britanice, atunci acestea recurg la alte metode, mai tari, pe care studenții de la Oxford le denumesc fără jenă „de provocare". Cum? Un avion occidental — zic băieții — rătăcește (chipurile — n.n.) drumul și zboară deasupra teritoriului răsăritean. În timpul acestui zbor, aparatele care înregistrează transmisiile sovietice interceptează comunicările febrile ale comandamentelor aviației roșii (!). După ce s-au realizat un număr suficient de înregistrări, avionul caută să facă să înceteze alarma. Dar adeseori el este interceptat de reactoarele sovietice, care intervin pentru a-l sili să aterizeze. În asemenea cazuri, se creează incidentul internațional care ajunge cunoscut lumii întregi prin știrea aterizării forțate. Dacă avionul reușește să fugă pe teritoriul occidental, nimeni nu știe nimic din cele întîmplate. Dar: „*Într-un moment de criză* — adaugă băieții, care știu ce știu — *lipsa de răspundere de acest gen a comandamentelor occidentale ar putea să ducă la un astfel de incident, încît să se provoace un război*".

S-ar părea că aici încetează „pacifismul". Cel puțin al spionajului aviatic.

Să vedem cum se desfășoară „în pace" spionajul naval.

Sub conducerea unor ingineri navali germani, s-au construit în Anglia — ne spune ISIS — niște ambarcațiuni ușoare, foarte rapide. Ele se află, ce-i drept, sub comanda ofițerilor englezi, dar au echipaje ale fostei marine hitleriste — ne explică articolul — și sarcina lor e să provoace și să intercepteze cele transmise de unitățile navale sovietice din Marea Baltică.

„Odată (aceste vase — n.n.), s-au apropiat de flota sovietică din Baltica, aflată în manevră, astfel încît să poată lua fotografii ale principalelor unități navale. Cînd toate tunurile se concentraseră asupra grupului de ambarcațiuni rapide engleze și erau pe punctul de a deschide focul, comandanții englezi ordonară îndepărtarea de zonă. Cînd ambarcațiunile rapide se aflară în apele teritoriale suedeze, contrar convențiilor internaționale, au înălțat steagul suedez..."

„Un căpitan din marina engleză, care are un picior de lemn, fapt care întregește, din punct de vedere piastic, aspectul pirateresc al figurii sale, a făcut mai mult decît să provoace radiotransmițătoarele ruse: a debarcat mici grupuri de agenți occidentali pe malurile sovietice, iar altă dată a provocat reacția comandamentelor navale din Leningrad „prezentîndu-se în fața portului".

Să recunoaștem: articolul e tare și studenții sînt curajoși. La „pacifism" și la alte comentarii renunț. Mă mulțumesc a zice, ca și băieții, că treaba e murdară și primejdioasă. Revelațiile zeiței Isis în această privință sînt ilustrative. Sînt și binevenite. Nimeni nu va mai putea să tăgăduiască puternica înclinație a comandanților militari englezi spre provocări și spre jocul „pe marginea" războiului. De fapt, nici nu tăgăduiește nimeni. Căci — și aici e nostimada tragică a lucrului — însuși procurorul care susține acuzarea în procesul celor doi studenți, mister Griffith Jones, a declarat-o net:

„Cei doi studenți sînt puși sub acuzație pentru că o parte din afirmațiile făcute în articol sînt adevărate și sînt secrete de stat..."

Secrete acum nu mai sînt, dar adevărate au rămas. N-au avut noroc băieții să mintă, ca să fie dați în judecată numai pentru calomnie. Pe umerii lor, după cum vedem, apasă greu acuzația înspăimîntătoare de a fi spus adevărul.

Și mai e ceva: poți nestingherit și nepedepsit să te amuzi a crusta cu briceagul obrazul cîte unui coleg — dar fără pedeapsă să terfelești obrazul Intelligence Service-ului, asta nu se poate...

Iar cine n-a știut sau n-a crezut pînă acum crede azi și află cine sînt provocatorii. Provocatori de meserie și cu tenacitate...

Tatăl și mezinul — unicul membru... nemuzicant al familiei, care totuși ascultă cu plăcere concertul pentru vioară înregistrat pe un disc Columbia, în interpretarea orchestrei Philarmonia din Londra (solist David Oistrah, dirijor Aram Haciaturian).

Acasă la ARAM HACIATURIAN

Am venit oare prea devreme? Nu, ceasornicul nu ne înșală. Sîntem întîmpinați cu scuze: încă un sfert de oră și Aram Ilici va fi la dispoziția noastră. Acum lucrează cu Irina Anisimova-Wulf, regizoare la „Mossoviet": pregătește muzica de scenă pentru marea montare a tragediei shakespeariene „Regele Lear".

N-am avut de regretat de pe urma acestei așteptări: am putut să stăm de vorbă pe îndelete cu soția maestrului, Nina Makarova-Haciaturian, ea însăși o distinsă muziciană, compozitoare, pianistă, dirijoare. (Desigur, soția nu ar fi putut face excepție de la legile nescrise ale familiei!) Ea este autoarea muzicii de scenă la spectacolul „Mariana Pinedo" de F. Garcia Lorca, pe care a și dirijat-o la teatrul moscovit „Romen", iar acum lucrează la opera „Zoia", inspirată din eroica viață a tinerei partizane sovietice.

Dar cum gazda noastră preferă să vorbească despre soțul ei, aflăm o mulțime de detalii interesante în legătură cu turneul pe care l-au întreprins împreună anul trecut în America Latină, unde a dat și ea cîteva concerte la Buenos-Aires, Cordoba, Sao Paolo și Montevideo.

Între timp apare și creatorul lui „Gayaneh"; în biroul său, legăm din nou firul convorbirii.

— Da, am dirijat 12 concerte în principalele orașe din Argentina, Brazilia și Uruguay — ne spune maestrul, în continuarea discuției începute cu soția sa. Am păstrat o amintire deosebit de plăcută mai ales despre unul din ele. Condițiile turneului mă obligau să concertez în săli relativ mici, cu bilete scumpe, accesibile doar păturilor avute. Am acceptat deci bucuros propunerea organizațiilor democratice argentiniene de a dirija un concert simfonic în marea sală a sporturilor din Buenos-Aires; 25.000 de oameni au venit să asculte concertul. A fost o impresionantă demonstrație de simpatie și dragoste față de poporul pe care am avut fericirea să-l reprezint în acele clipe de neuitat...

La un moment dat privirile ne sînt atrase de cîteva minunate schițe de decoruri. Și nu ne este greu să le recunoaștem: ele au dat viață baletului „Spartacus" pe scena lui Balșoi Teatr și aparțin pictorului scenograf A. Konstantinovski.

— *N-ați vrea să ne spuneți ce v-a făcut să alegeți tocmai această temă, pentru baletul dv.?* — îl întrebăm pe compozitor.

— Alegerea acestui subiect din negura trecutului istoric l-a făcut și pe alții să se mire—răspunse maestrul. Figura eroică a lui Spartacus mă atrăgea însă de mult. Mă ispitea gîndul de a reda în muzică episoade din viața și lupta acestui om care, ridicîndu-se în fruntea unei răscoale a robilor, a reușit să zguduie din temelii antica Romă. Și astăzi, cînd lupta popoarelor pentru libertate și independență ia o amploare nemaicunoscută în istorie, cînd lanțurile colonialismului se rup și cad la pămînt unul după altul, consider cu totul actuală evocarea acelora care încă în zorii istoriei omenirii au ridicat cu un curaj fără seamăn steagul luptei pentru libertate. Și pentru că discutăm despre misiunea compozitorului, trebuie să arăt că recenta Hotărîre a C.C. al P.C.U.S. constituie o nouă și mișcătoare dovadă a grijii pe care o poartă partidul pentru dezvoltarea

Aram Haciaturian, compositorul...

Maestrul și unul dintre elevii săi — tînărul compozitor român Anatol Vieru.

La Conservator, unde a predat Miaskovski...

muzicii sovietice, a atenției față de creația compozitorilor sovietici. De curînd am făcut, împreună cu maestrul Dmitri Kabalevski, un turneu prin orașele din Altai și bazinul Kuznețk. Publicul concertelor noastre era compus din muncitori din uzine și de pe ogoare, din intelectuali ai orașelor și satelor. Nu pot să vă spun cît ne-a mișcat și ne-a stimulat atmosfera de simpatie și dragoste a acestui public față de arta noastră. O dată mai mult, ne-am convins că strînsa legătură cu poporul îl îmbogățește pe artist, îl înaripează, îl face să creeze noi și noi opere. Citind și recitind Hotărîrea, mi se întărește convingerea că munca mea este utilă și necesară poporului, că ea se încadrează în efortul uriaș al poporului sovietic pentru construirea comunismului.

...Dorim să cunoaștem cît mai multe din viața marelui compozitor. Cîteva fotografii de familie pe care le examinăm ne fac să-i punem maestrului o întrebare cu privire la ai săi. Aflăm cu acest prilej că aproape toți membrii familiei Haciaturian sînt pasionați ai muzicii și muzicieni de profesie.

— Fiica mea cea mare, Nune, a absolvit Conservatorul din Moscova și predă acum la școala de muzică de pe lîngă conservator. Nepoții mei, Karen și Emin, sînt și ei unul compozitor, iar altul pianist și dirijor. Fratele meu mai mare, Levon, a fost cîntăreț,

O prietenie cimentată cu prilejul turneului Filarmonicii de Stat „George Enescu" în Uniunea Sovietică: Aram Haciaturian și George Georgescu la o repetiție.

solist la radio... Numai fiul meu Karen nu și-a ales încă drumul în viață — ne spune maestrul. E încă tînăr...

Apoi, ne interesăm de locurile natale ale maestrului. Îl întrebăm dacă păstrează legăturile cu Armenia.

— Mi-au fost întotdeauna și mi-au rămas scumpe meleagurile natale. Ori de cîte ori am timp liber, mă reped pînă în Armenia să-mi revăd rudele și prietenii. Acum doi ani, am făcut un turneu prin orașele și satele Armeniei, dirijînd orchestra simfonică din Erevan. Nu voi uita niciodată căldura și dragostea cu care am fost primit de compatrioții mei. Din păcate, nu totdeauna reușesc să-mi realizez planurile. Cea mai mare dorință a mea este să creez, să compun. Dar obligațiile pedagogice (sînt profesor la Conservatorul din Moscova, chiar în clasa în care am învățat eu însumi pe vremuri, avînd ca profesor pe Miaskovski), îndatoririle mele obștești, în sfîrșit, călătoriile și turneele prin țară și străinătate îmi răpesc mult timp. Cred însă că impresiile culese în timpul călătoriilor sînt și ele necesare unui artist, ele constituind unul din izvoarele sale de inspirație.

— *Apropo de călătorii* — intervenim noi. *Este oare adevărat că intenționați să faceți o vizită în Rominia?*

— Da, de mult doream aceasta și am acceptat cu bucurie invitația de a-mi petrece concediul pe pitorestele meleaguri românești. Sper că voi putea pleca acolo pe la sfîrșitul lunii iulie, ca să apuc și Festivalul internațional „George Enescu". Însă nu este exclus ca în august să fiu nevoit să-mi întrerup odihna pentru cîteva zile. Sînt invitat să dirijez Orchestra Simfonică de Stat a U.R.S.S. la Expoziția Internațională de la Bruxelles. Dar mă voi înapoia neapărat, căci vreau să ascult cît mai multă muzică românească.

— *Vă place?*

— Am foarte multe afinități cu muzica țării dv. O simt apropiată. Am ascultat mult, atît în înregistrări, cît și în interpretarea artiștilor români care ne-au vizitat. L-am cunoscut personal pe neuitatul George Enescu, care mi-a făcut cinstea să cînte aci, la Moscova, concertul meu pentru vioară. Mă bucur de prietenia maestrului George Georgescu și-i sînt recunoscător pentru interpretarea strălucită a Simfoniei a II-a pe care, de altfel, a dirijat-o și în alte țări. Îi cunosc de asemenea pe talentații compozitori Paul Constantinescu, Alfred Mendelsohn și alții, și le apreciez operele. Iar cu prilejul Festivalului de muzică bulgară de acum doi ani, am cunoscut-o și pe tînăra și talentata compozitoare Hilda Jerea, și-mi amintesc cu plăcere de timpul petrecut împreună. Relații prietenești mă leagă și de tinerii Anatol Vieru și Teodor Grigoriu, la a căror perfecționare artistică am contribuit. În sfîrșit, o strălucită impresie mi-a făcut violonistul Ștefan Ruha. L-am ascultat la toate probele pentru vioară, la Concursul Ceaikovski, în calitate de membru al juriului, și pot să afirm fără nici o rezervă că este un artist de mare viitor.

După cum vedeți, fără să fi fost vreodată în Rominia, am mulți prieteni acolo și voi fi bucuros să-mi petrec vacanța în mijlocul lor.

... Ne-am luat rămas bun de la Aram Haciaturian, cu speranța că sutele de mii de iubitori de muzică de la noi, care-i cunosc și-i prețuiesc opera, vor putea avea bucuria să-i fie gazde, să-i asculte muzica sub propria sa baghetă, să-l aplaude și să-l îmbrățișeze.

I. COTLEAR și N. CONSTANTIN

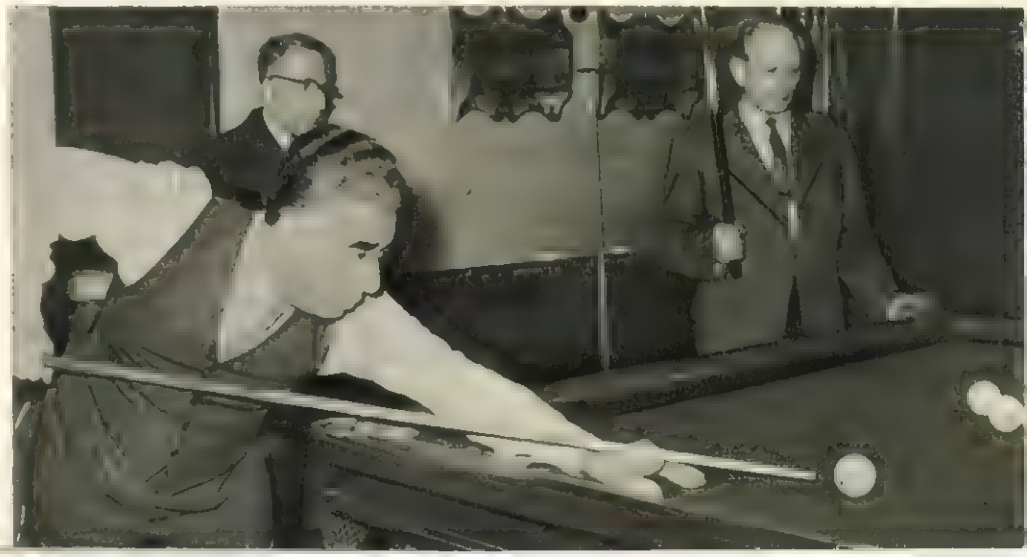

În rarele ore de răgaz, o partidă de biliard la Clubul Compozitorilor din Moscova. →

Cronica melomanului

Ne trebuie un nou „Hei rup!"

„Cîntecul de masă" nu s-a bucurat pînă în anii regimului democrat-popular de mai multă atenție decît celelalte nevoi ale maselor largi; genul ca atare (deși nu era astfel denumit) avea totuși la noi o tradiție destul de veche, fiind cultivat de cei mai mulți înaintași ai muzicii noastre, începînd cu Ciprian Porumbescu. Înăbușit însă de indiferența (dacă nu chiar de ostilitatea) oficialităților, cîntecul de masă nu avea să renască, meritîndu-și de astă dată pe deplin numele, decît o dată cu primele înfăptuiri măreațe ale puterii populare. Fără îndoială că nici un alt gen muzical nu s-a legat mai puternic de înfăptuirile și aspirațiile noastre ca acest simplu cîntec, care a ajuns să influențeze sau să inspire mari opere simfonice („Cantata" pe teme de Sergiu Natra, simfonia „Reconstrucția" de Alfred Mendelsohn etc.)... În acești primi ani de dezvoltare a cîntecului de masă s-au născut memorabilele „Hei rup" de Mauriciu Vescan, „Marșul partizanilor păcii" de I. Chirescu, „Steagul partidului" de Matei Socor, „Semna-vom apelul" de Anatol Vieru, ca și nenumărate alte cîntece de Gheorghe Dumitrescu, Radu Paladi, George Klein, Teodor Bratu, Laurențiu Profeta, Hilda Jerea, cîntece devenite prieteni dragi ai poporului nostru...

Dar iată că, de la un timp, o inexplicabilă tăcere a înconjurat creația din acest gen. Ansamblurile de cîntece și dansuri le programează tot mai rar. Pretextul? Nu au ce să cînte! Compozitorii prezintă tot mai rar noile lor creații. Pretextul? Nu are cine să le cînte. Care să fie adevăratele cauze și, mai ales, ieșirea din acest ciudat cerc vicios?

Fără a pretinde că putem epuiza toate aspectele, vom încerca să relevăm cîteva. S-a instaurat, de pildă, părerea că genul cîntecului de masă, așa cum s-a afirmat el cu ani în urmă, ar fi astăzi „depășit" de exigența publicului și a creatorilor noștri. Probabil că noțiunea de „depășire" se referă la cîntecele slabe (din păcate destul de numeroase), șablonarde sau simpliste, care au fost promovate cu mai puțin discernămînt de formațiile noastre corale. Dar iată că, repudiind unele lucrări nereușite, s-a ajuns la negarea genului însuși, la „reformarea" lui într-un mod care deservește însăși principiile sale de bază. Într-adevăr, ceea ce caracterizează marile succese ale cîntecului de masă sînt largile sale posibilități de difuzare, cantabilitatea lui, care îl apropie de muzica ușoară —rămînînd totuși deosebit de aceasta prin tematica lui majoră, mobilizatoare. Ceea ce a fost creat însă în ultimul timp sub titulatura cîntecului de masă aparține mai degrabă altor genuri corale; o scriere complexă, o tratare complicată a vocilor și armoniei, chiar dacă conferă lucrărilor o valoare muzicală ridicată, împiedică prelucrarea cîntecului tocmai de către acei cărora le fusese inițial destinat (formații de amatori, coruri și soliști ai căminelor culturale rurale etc.). Fără a emite judecăți de valoare asupra unor creații audiate recent la Uniunea Compozitorilor, aparținînd lui George Klein, Andrei Adorian, Teodor Bratu (în mare parte izbutite de altfel) ne îndoim că ele vor putea urma vreodată drumul predecesoarelor lor în ceea ce privește posibilitatea difuzării și forța mobilizatoare directă.

Erau desigur necesare și asemenea lucrări — mărturii ale dezvoltării continue a mijloacelor de expresie a compozitorilor noștri; dar locul lor rămîne aparte, fără a putea suplini carența crescîndă a cîntecelor de masă propriu-zise. Pe de altă parte, multe din creațiile mai puțin pretențioase oferite corurilor noastre suferă de un vădit simplism, atît din punct de vedere melodic, cît și al ideilor pe care le promovează; cîntece cenușii, lipsite de viață, ca cele produse în ultimul timp de C. Romașcan, G. Derițeanu, L. Orășcu și alții, nu pot contribui, cu siguranță, la creșterea popularității acestui gen. În această privință aprecierea textelor ar merita o discuție specială, întîrziată, nu știm de ce, de către Uniunea Scriitorilor.

Oare cele mai bune modele ale genului nu dovedesc că trăsătura cea mai de preț a cîntecului de masă este căldura, capacitatea sa de a însufleți direct și imediat pe cel care îl ascultă și îl reproduce? Firește că din gama de mijloace necesare atingerii acestui scop nu va lipsi nici latura lirică sau satirică, evidentă în cîntecele create în ultimul timp de Dumitru Bughici, Hilda Jerea și Dumitru Stancu, nici referirea la unele aspecte de viață personală, integrate sferei de idei și sentimente specifice genului. Dunaevski și Soloviov Sedoi ne-au oferit în această privință exemple nemuritoare.

În ultimul timp se pune din nou cu insistență compozitorilor problema realizării unor cîntece de masă la nivelul posibilităților lor; se pare că se produce un anumit reviriment sub acest raport, în special din punct de vedere cantitativ. În ceea ce privește însă calitatea și eficacitatea cîntecului de masă, e necesar să ne amintim că, în urmă cu ani, la Bumbești-Livezeni, „Hei rup" înnecea forțele brigadierilor noștri. Oare constructorii Bicazului nu au dreptul la cîntece pe măsura elanului și eroismului lor?

Ultimii ani, marcați de atîtea succese românești pe tărîmul muzicii (între care cîteva — puține la număr — s-au referit și la cîntecul de masă), justifică o exigență tot mai mare pe acest tărîm, legat prin însuși specificul său de actualitatea cea mai vie. Tinerii care au botezat prin munca lor primele creații de masă românești sînt acum oameni în toată firea; dar și ei, și urmașii lor la ciocanul pneumatic, la strung și cuptorul de fontă, au dreptul să întrebe cu insistență pe compozitorii noștri: „De ce nu ne dați cîntece de masă multe și bune? De ce nu ne dați un nou „Hei rup"?

I. HRISTEA

Cooperativa „MUNCITORUL" - BUZĂU

EXECUTĂ

păpuși din carton presat — dimensiunea 30 și 50 cm

MANECHINE PENTRU VITRINE

TOT FELUL DE JUCĂRII DE CARTON.

Primim comenzi și livrăm produsele noastre în toată țara, la prețuri convenabile.

O.C.L. Produse Industriale Raionale 1 Mai — 23 August

Vizitați magazinele noastre din Bd. Republicii 78-80

Țesături din mătase și bumbac; Imprimeuri — ultimele creațiuni;

Galanterie — Mercerie și articole de parfumerie în sortimente variate.

Sezoniști!

la

Cooperativa „DRUM-NOU"

din

CONSTANȚA

găsiți în permanență

Articole de artă populară din seoici într-un sortiment bogat de forme și culori.

Se vind

ÎN TOATE STAȚIUNILE DE PE LITORAL

Cooperativa „TEHNICA CONFECȚIEI" Buzău

Execută prin centrele sale de comandă:

CONFECȚIUNI PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII, DUPĂ ULTIMELE JURNALE DE MODĂ.

Primește comenzi pentru secțiile: bolangerie, spălătorie chimică, pălării de damă și remalaj de ciorapi.

cheia bucuriilor

ECONOMIA

Depuneți cu regularitate economiile dvs. la CEC

REBUS Nr. 25 — UN AN DE APARIȚIE

CRUCEA ROȘIE A REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

Folosiți

cu încredere

PRODUSE de CALITATE

ale fabricii NIVEA

ORAȘUL STALIN

SFATURI PRACTICE

Puțină gimnastică

Vara trecută, la ștrand, mi s-a întîmplat un lucru curios: o fată pe care n-o mai văzusem niciodată s-a apropiat netam-nesam de mine și mi-a spus:

— Nu te supăra, dudule, ajută-mă te rog să fac un mic exercițiu de gimnastică. Întîmplător nu văd pe nimeni cunoscut pe plajă la care să apelez și nu vreau să-mi pierd exercițiul de fiecare zi.

Mi-a explicat apoi ce trebuie să fac. Nu era mare lucru, așa că am acceptat. Am ținut-o mai întîi de mîini și ea și-a cambrat corpul cît a putut spre spate, fără să îndoaie genunchii sau să depărteze picioarele (vezi fig. 1). Apoi, sprijinindu-se în mîini, cu capul în jos, m-a rugat să-i prind picioarele și să i le menținî în echilibru (vezi fig. 2), iar după aceea să i le trag încetișor spre spate, cît a putut ea să se îndoaie (vezi fig. 3). În sfîrșit, s-a așezat pe nisip, cu picioarele bine întinse și cu bustul drept, făcînd o mișcare de rotație a brațelor într-o parte și alta, paralel cu solul (vezi fig. 4). Fiecare exercițiu l-a repetat de cîteva ori, cu pauze pentru respirație adîncă.

— Sînt cele mai ușoare exerciții pentru plajă — mi-a explicat ea. Încearcă și ai să vezi că le faci și d-ta fără nici un antrenament.

Am încercat — inversînd rolurile — și am reușit. Nu atît de bine ca ea, mai ales la figura a treia, dar le-am făcut. Apoi am întrebat-o:

— Aceste exerciții trebuie să fie neapărat făcute pe plajă?

— Nu. Poți să le faci oriunde — mi-a răspuns zîmbind. Eu nu le fac acasă, fiindcă n-are cine să mă ajute. Aici întîlnesc întotdeauna o cunoștință, iar dacă n-o întîlnesc, îmi fac una de circumstanță, după cum ai observat. Te rog să-mi ierți sinceritatea!

— Le practici cu regularitate?

— Vara, da. Iarna însă, spre rușinea mea, le neglijez. Deși exercițiile mi-au fost recomandate ca foarte bune pentru menținerea siluetei, pentru suplețea corpului și pentru respirație. Cînd le practic, mă simt într-adevăr înviorată și bine dispusă. Așa că profit cel puțin de zilele frumoase, cînd vin la plajă sau cînd plec în concediu, și atunci mă țin de ele cu punctualitate.

— Adevărat — am recunoscut eu — ar fi mare lucru ca măcar în aceste zile de vară să ne ocupăm cu toții puțin și de educația fizică. Firește, recomandabil este a-o facem în tot timpul anului. Dar, știi cum e omul: se ia cu una, cu alta, și neglijează. Eu una trebuie să recunosc că, în afară de un exercițiu de respirație, dimineața, în fața ferestrei deschise, și de cîteva flexiuni ale trunchiului într-o parte și alta, altceva nu prea fac. Și ca mine sînt mulți. Ba și mai mulți sînt care nu fac nici atît, mai ales de la o anumită vîrstă în sus.

Ne-am despărțit făcînd legămînt amîndouă ca oriunde ne-am afla, să dăm mai multă atenție culturii fizice. Măcar în zilele frumoase ale sezonului de vară — cum spunea ea.

În vara aceasta am întîlnit-o din nou.

— Știi? — mi-a spus ea — cultura fizică nu mai e o problemă pentru mine. O practic acum, cu vîrf și îndesat, și vara, și iarna.

— Cum așa?

— M-am măritat cu un profesor de gimnastică și-i servesc de cobai....

IOSIANA

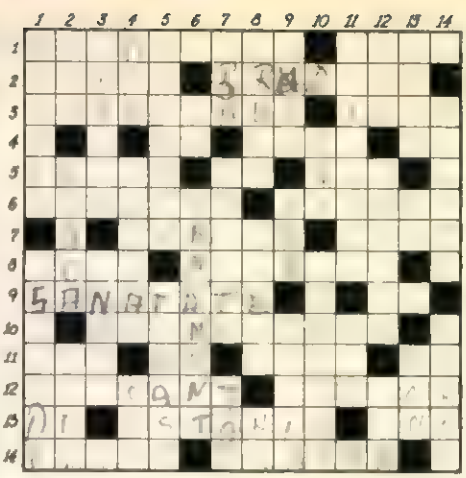

PRIN PARCURI și GRĂDINI

ORIZONTAL: 1) Parcuri și grădini în limbaj urbanistic (2 cuv.) — În parcuri. 2) Iarbă, după ploaie — Arbuști totdeauna verde, din familia coniferelor. 3) Iarba stupilor — Acru pentru chimiști. 4) Diviziune de timp — Popor din familia tracică, ai cărui ultimi descendenți locuiesc pe coasta orientală a Adriaticii — Conjuncție. 5) Cadru pentru protejat — Chitară turcească — Gest necontrolat. 6) Mașină agricolă — Scăpată din memorie. 7) Baltat — Limbă de pămînt. 8) Sunet repercutat — Înot în limbaj sportiv. 9) Și aerul curat este unul din elementele care o asigură — Pronume. 10) Școlile celor de la 7 la 14 ani. 11) Măcieș transilvănean — Notă muzicală — Pușcă — Salutare. 12) Sportiv în ofensivă — Animal care se reproduce prin ouă. 13) Mînă calul — Una din Republicile Sovietice Socialiste Baltice, ai cărei soliculturali ne-au vizitat recent țara — Armă primitivă. 14) Gloanțe vînătorești — Împărat roman, ai cărui nume îl întîlnim des în țara noastră.

VERTICAL: 1) Zbîrniit de insecte — Scenă în aer liber. 2) Poemă — Ramură — Folositor. 3) Totalitatea elementelor de compoziție și manifestare ale universului — Lac în U.R.S.S. 4) Literă grecească — La ordinea zilei — Depozit de economii. 5) Odihna școlarilor — Grădinițe suspendate. 6) Plantă textilă — Podoabă. 7) Apă curgătoare — Suite — Întreg. 8) Cerul deasupra Observatorului — Zeița înțelepciunii la vechii greci — Nota redacției. 9) Cerc de metal — Exclamația celor mici în leagănele și căluții din parcul „Stalin" din București — Veche cetate din Asia Mică. 10) A se îvi — Vehicul urban. 11) Ieșiri la vedere — Grădina biblică. 12) În mijlocul Ciomigiului — Căuțe — Zeul naturii pămînțești. 13) Girla de chefali — Țesătură — Element din gardul liveziî. 14) Parc sportiv din București — Pe undele Herăstrăului (sing).

OKAPI

În anul 1900 a fost descoperit în cîteva regiuni din Congo unul din animalele despre a cărui dispariție lumea științifică era convinsă pe atunci. Este vorba de okapi (Okapia Johnstoni), o specie foarte curioasă de antilopă. Ca înfățișare — nici antilopă, nici girafă — okapi are forme robuste și elegante, cap asemănător celui al girafei, fără coarne, cu urechi ca cele ale măgarului și gît ca al zebrei. Pielea o are acoperită cu un păr lucios și scurt, de culoare roșcată pe corp, albicioasă pe picioare și vărgată pe pulpe, cu linii negre și albăstrui. Iată, așadar, o nemaipomenită întruchipare de mai multe animale.

Vînarea sălbatică a acestui adevărat monument al naturii africane — de altfel unic în lume — a dus la o scădere considerabilă a numărului de exemplare de okapi, și așa puține. De-abia în ultimii ani autoritățile belgiene au hotărît să ia măsuri pentru protejarea acestui animal. În acest scop au fost create cîteva parcuri naționale în regiunea lacului Upemba, în Garamba și în regiunile lacurilor răsăritene. O rezervație națională a fost amenajată și în Ruanda-Urundi, teritoriu alipit Congo-ului după primul război mondial (pînă atunci făcea parte din Africa Orientală germană). Pentru popularea lor se duce o vie activitate, dar rezultatele minime — capturarea doar a cîteva zeci de exemplare — reflectă clar stadiul înaintat de dispariție definitivă a okapiilor.

Acest animal, foarte delicat de altfel, nu poate fi capturat decît cu ajutorul unor capcane săpate în pămînt și acoperite cu crengi și frunze. Puținele exemplare de okapi aflate azi sub protecția autorităților se bucură de o îngrijire deosebită, iar felul lor de trai este studiat cu atenție.

Val TEBEICA

ÎN JURUL GLOBULUI

FĂRĂ SÎMBURI... Mașina care scoate automat sîmburii din fructe este o ingenioasă creație a tehnicienilor cehi. Ea va fi întrebuințată în toate fabricile de marmeladă, conserve etc.

PENTRU DEOSEBITE MERITE ARTISTICE, marele compozitor sovietic D. Șostakovici a fost numit recent membru de onoare al Academiei „Santa Cecilia" din Italia. Iată-l pe compozitor (în mijloc) cu prilejul primirii înaltei distincții.

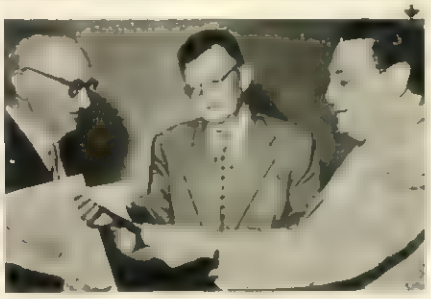

↑ DE LA MILANO LA MOSCOVA... PE PATINE CU ROTILE! Italianul Elio Pedretti din Milano s-a dovedit un virtuos al... patinajului pe rotile. În palmaresul său figurează, printre altele, cursa Milano-Paris în 14 ore. Acum el se pregătește pentru o performanță cu adevărat remarcabilă: Milano-Moscova.

Să-i urăm drum bun!

FABRICAT LA VARNA. Șantierele navale din Varna (R.P. Bulgaria) — construite în anii puterii populare — au lansat un nou vas de cursă lungă. Este vorba de motonava „Gheorghi Dimitrov", care va transporta între 250-350 pasageri în croaziere turistice.

PASIUNI... Pe lîngă profesiunea de artist dramatic pe care și-o exercită de zeci de ani, Rózsahegyi Kálmán are și o altă mare pasiune: colecționează pipe. Colecția sa de pipe este cea mai bogată din R.P.Ungară.

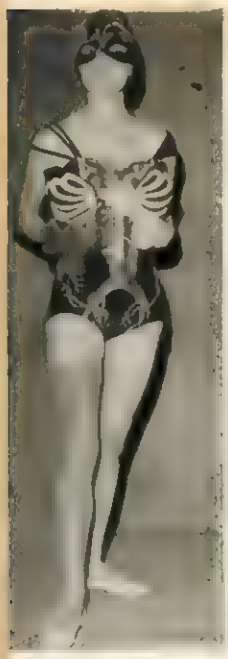

„EXISTENȚIALIȘTI, INDIVIDUALIȘTI ȘI EXTRAVAGANȚI" se autointitulează membrii „Clubului tinerilor ciudați" cu sediul în „Picadilly Circus" din Londra. Îmbrăcați cu costumele cele mai deșuchiate, ei practică dansuri sălbatice, ajungînd adesea în stradă. La criticile justificate ale cetățenilor cu scaun la cap, „tinerii ciudați" (citiți „scriitiți") răspund cam așa: „Nu ne interesează dacă lumea rîde de noi. Facem ce ne place".

...Vai de libertatea acelei lumi în care nebunii sînt liberi să facă tot ce le trăsnește prin cap!

↑ COSTUMUL DE BAIE ȘI... ANATOMIA. Nu! Nu e costum de carnaval, ci ultimul model parizian de costum de baie „decorat" cu un desen reprezentînd anatomia femeii văzută la raze. E probabil un mijloc de popularizare a științelor naturii și care ne va ajuta să descoperim la creatorii acestor „modele" unele deranjamente ale sistemului nervos...

LA MUZEUL DE ISTORIE DIN MOSCOVA se află printre exponate și acest uriaș glob pămîntesc din aramă, datînd din secolul al XVII-lea, operă a cartografului Bleu din Țările de Jos.

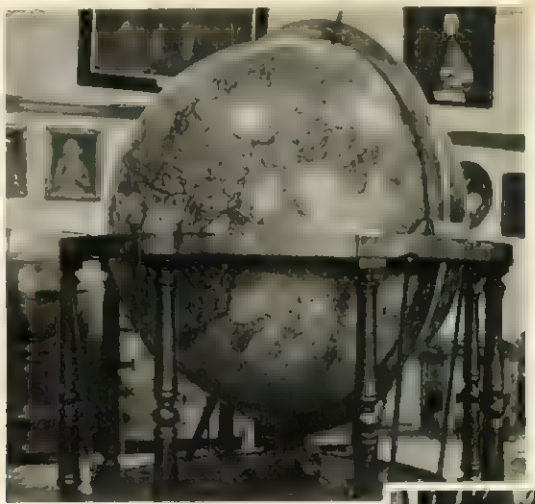

ÎN JURUL GLOBULUI... PE JOS. Elvețianul Bruno Pfeiffer și germanul Gerd Weber au început anul trecut o interesantă călătorie. Plecînd din Germania la 6 iunie 1957, ei au străbătut pe jos Spania, Franța, Italia, Iugoslavia, Grecia, Turcia, Libanul, Siria, Iordania, Irakul, Pakistanul și India, ajungînd de curînd în Ceylon. Iată-i pe cei doi călători odihnindu-se în cortul lor la Colombo, capitala Ceylonului. Or fi și ei osteniți! →

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● marele succes de comedie al ultimelor stagiuni pragheze, spectacolul teatrului A.B.C. cu piesa italianului Alberto Perrini „La Kirkwall nu se doarme". E vorba de o plină de fantezie satiră politică împotriva business-manilor de peste ocean, pe care a pus-o în scenă — cu la fel de prețuita-i fantezie — vestitul comic Jan Werich, pe care spectatorii noștri l-au aplaudat în filmele create și jucate de el: „Brutarul împăratului" și „Împăratul brutarului".

● noua realizare a comicului englez cunoscut din filmul „O dată în viață", simpaticul Norman Wisdom. Pe scena unui teatru londonez, el repurtează un mare succes în reluarea farsei „Mătușa lui Charley", în care Norman deține și rolul nepotului, și al... mătușii.

● dramatizarea de către cehul J. Flíček a nuvelei „Al 41-lea" de Lavreniov, după care s-a turnat și filmul sovietic atît de apreciat de spectatorii de pe tot globul. Piesa se va reprezenta pe scena Teatrului din Trutnov, în regia lui P. Nebelsky.

● inițiativa a două teatre aparținînd unor localități de pe litoralul Baltic, de a consemna prin schimb de spectacole Săptămîna păcii baltice, proclamate de guvernul R.D. Germane. Astfel, trupa teatrului german din Rostock va prezenta la Szecin (R.P. Polonă) „Război și pace" după Tolstoi, în timp ce actorii polonezi vor înfățișa publicului german comedia clasică „Vara la Nohant" de Iwaszkiewicz.

● viguroasa manifestare antirasistă din Hamburg (R.F.G.) ce a avut loc cu ocazia premierei piesei „Afacerea Dreyfuss" de Hans Rehfisch și Wilhelm Herzog. Publicul a pus cu dîrzenie la punct pe cei cîțiva huligani care au încercat să provoace perturbări, iar premiera acestei drame politice cu ecouri în viața de azi a poporului german a prilejuit un triumf teatrului.

PUBLICUL CRITICĂ...

● refuzul actriței italiene Anna Manganì de a reapare pe scena italiană. După ce jucase pînă acum cîțiva ani în compania lui Vittorio de Sica și Umberto Melnati, cunoscuta artistă declarase că se dedică exclusiv filmului și iată că recent a anunțat că va reintra în teatru, dar nu în Italia, așa cum i se propune, ci pe o scenă de pe Broadway.

● intervenția arhiepiscopului catolic al Irlandei, care s-a împotrivit deschiderii Festivalului teatral de la Dublin cu o nouă lucrare dramatică a scriitorului progresist Sean O' Casey, „Tobele lui taica Noe", calificînd-o ca „opera periculoasă a unui înverșunat ateu".

● interzicerea în Spania a reprezentării și imprimării pieselor lui Bertolt Brecht. Decizia a fost luată de guvernul franchist, în urma marelui ecou obținut de spectacolul cu „Mama Curaj", dat de un colectiv din Barcelona, care a pus piesa în scenă fără încuviințarea autorităților.

GONG!

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3597 of. 33. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mugurescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

ECHIPA BRAZILIEI CAMPIOANĂ MONDIALĂ LA FOTBAL

La Stockholm s-a încheiat cea de-a șasea ediție a campionatelor mondiale de fotbal. Titlul și cupa „Jules Rimet" au revenit redutabilei formații a Braziliei, care în finală a dispus de echipa Suediei cu scorul de 5-2. Jucătorii brazilieni au terminat în mod strălucit acest campionat în care au obținut un excepțional golaveraj — 16-4. În fotografii: echipa campioană mondială (stînga) și o fază din meciul final (Brazilia-Suedia): centrul înaintaș Vava înscrie spectaculos primul punct pentru echipa sa (sus).

SPORT

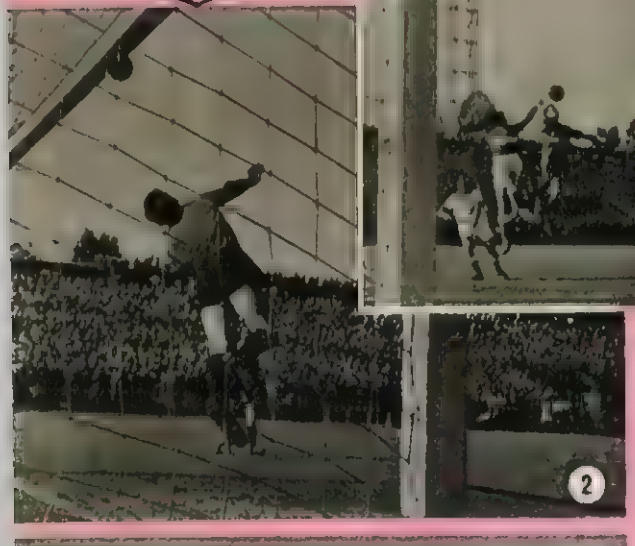

DISPUTAREA PENULTIMEI restanțe din campionatul categoriei A ne-a permis să cunoaștem echipa campioană a țării pe acest an: Petrolul-Ploești. O fază din meciul decisiv: portarul Fuchs și înaintașul Oaidă intervin la o minge (fotografia nr. 1).

★

ECHIPA DE HANDBAL a orașului Judenburg din Austria a întreprins un turneu în țara noastră. În cliseu, portarul echipei austriace respingînd o minge în corner, la meciul cu selecționata de tineret a Bucureștiului (fotografia nr. 2).

★

JUNIORII DE LA U. T. A. au reușit să cucerească în acest an titlul de echipă campioană la fotbal, învingînd în finală cu 1-0 formația de juniori Dinamo (fotografia nr. 3).

În actualitate

CAMPIONATELE FEROVIARE

În luna septembrie 1956, cu prilejul Congresului Uniunii Sportive Internaționale Feroviare care a avut loc în Norvegia, s-a hotărît organizarea în 1958 a primei ediții a campionatelor feroviare la următoarele discipline: atletism, natație, box, tir și popice.

Vestea aceasta a stîrnit un mare interes în rîndurile sportivilor feroviari din întreaga lume. Țării noastre — prin clubul sportiv Rapid — i-a revenit cinstea să organizeze campionatele feroviare de box.

Pasionantele întreceri de box ale feroviarilor se vor desfășura în București, în zilele de 8-12 iulie. Pentru a afla amănunte în legătură cu aceste așteptate întîlniri, ne-am adresat tovarășului Ioan Georgescu, secretarul clubului sportiv Rapid-București.

— *Spuneți-ne mai întîi cîteva cuvinte despre participanți.*

— La prima ediție a campionatelor feroviare de box participă sportivi din șapte țări, și anume: Anglia, R. D. Germană, Ungaria, R. F. Germană, Uniunea Sovietică, Bulgaria și Romînia. E foarte greu să mă pronunț asupra valorii participanților. Am fost totuși informați în legătură cu omogenitatea formației sovietice, cu prezența semimijlociului Perry din echipa Angliei, participant la Jocurile Olimpice de la Melbourne și la competiția „Mănușa de aur", și cu participarea talentatului Hans Peterman, maestru al sportului și campion al R. D. Germane la categoria semimijlocie.

— *Dar din lotul nostru cine face parte?*

— În ceea ce privește lotul romîn, el se compune din mulți pugiliști cunoscuți, ca Aurel Morărus (strungar la complexul „Griviția Roșie"), Mihai Stoian (profesor de educație fizică la T.C. Griviția Roșie), Petre Zaharia (inginer), V. Vlădescu (strungar la Atelierele C.F.R.-Ploești), Ștefan Cojan (strungar la Atelierele C.F.R.-Galați), C. Kiss, Gh. Tomescu, D. Ciubotaru și alții. Lotul pugiliștilor noștri s-a pregătit sub îndrumarea antrenorilor Constantin Cionoiu, Mielu Doculescu și Marin Stănescu. În cadrul programului de pregătire, s-au desfășurat și cîteva gale de verificare, care au scos în relief forma bună a reprezentanților noștri.

— *Care este programul galelor și de cine vor fi arbitrate?*

— Numărul mare de participanți a ridicat dificile probleme la programarea meciurilor în perioada prevăzută pentru desfășurarea acestor campionate (8-12 iulie). În urma consultării cadrelor tehnice, comisia de organizare a fixat următorul program:

marți 8 iulie, ora 19, prima gală;

miercuri 9 iulie, două gale, la ora 10 dimineața și, respectiv, 19,30;

joi 10 iulie, semifinalele, la ora 17,30;

sîmbătă 12 iulie, finalele, la ora 20.

Fiecare lot participant va veni însoțit și de cîte un arbitru. În afara acestora, au fost invitați și doi arbitri internaționali, care nu vor depinde de nici un lot, și anume italianul Gualtiero Checchi și polonezul R. Lisowski.

În ceea ce ne privește, ne-am străduit să facem totul pentru a merita și pe viitor încrederea organizării unor asemenea competiții menite să contribuie la strîngerea legăturilor de prietenie și colaborare între sportivii feroviari din toate țările.

Florin ȘERBAN

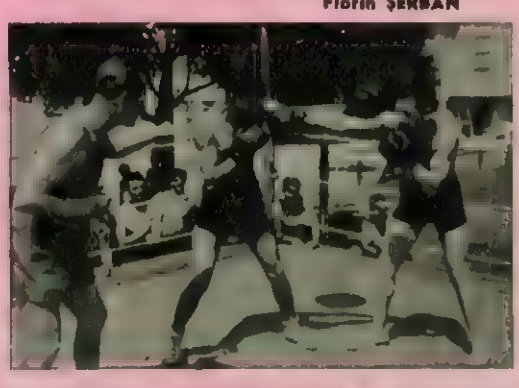

Sub conducerea lui Mielu Doculescu se antrenează Ioan Demeter și Gh. Tomescu.

PREȚUL 2 LEI

Nr. 28 (164)
Anul VII
12 iulie 1958

La fabrica de timbre din București, după 100 de ani de la apariția timbrului românesc.
Fotografie de A. LOVINESCU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 5 — Părintele uzinelor — de ing. Mircea Ber.
Pag. 6-7-8 — Cartea de vizită — reportaj de F. Urseanu.
— Poezii de Victor Kernbach și Gheorghe Scripcă.
Pag. 9 — Vor cuceri oare premiile Enescu? — de H. Ionescu.
— Cronica melomanului: E vorba de bun gust dar și de altceva — de I. Hristea.
Pag. 10-11 — Zgârie-norii sub asediul... păcii — fotoreportaj.
Pag. 11-12 — Ne revedem la Stockholm! — de vorbă cu James Endicott.
— Opinii: Documentar evocator sau documentar contemporan? — de M. Marinescu-Sandu.
Pag. 13 — În apărarea lui 14 iulie — de André Wurmser.
Pag. 14-15 — „Fabrica" de pui — de I. Stăvăruș.
Pag. 16-17 — Întoarcerea bătrânului — nuvelă de C. Bozbici.
Pag. 18 — Actualitatea, izvor al adevăratei poezii — de Traian Stoica.
— Opiniile cititorului despre literatura pentru preșcolari — de Ana Năchescu.
— Schițele lui Caragiale văzute de Gion — de Anca Arghir.
Pag. 19-20-21 — Scrisori... cu tona — reportaj de Marga Cosașu.
— Farul 4 — capitolul X — roman de Maria Roman.
Pag. 22-23 — „Cu acte în regulă"... — reportaj de B. Suru.
Pag. 24 — Sfaturi practice — Răspunsuri la întrebările cititorilor.
Pag. 25 — Modă — Cuvinte încrucișate.
Pag. 26 — Copiii noștri!
Pag. 27 — În jurul globului — Ecranul.
Pag. 28 — D-ale teatrului — caricaturi de George Voinescu.

BORIS ANDREEV LA GALAȚI. După spectacolul de gală cu filmul „Balada voinicului", actorul sovietic Boris Andreev a fost asaltat de numeroși admiratori care i-au oferit flori și i-au solicitat autografe.

Pentru revista noastră, apreciatul actor a scris următoarele: *„Cititorilor revistei „Flacăra". Folosesc acest prilej fericit pentru a mulțumi spectatorilor români pentru calda primire. Urez succese depline în opera de întărire a prieteniei româno-sovietice. Boris Andreev, Iulie 1958."*

Fotografie de B. PETROVICI

PESTE 72.000 DE CETĂȚENI din țara noastră au intrat în rîndurile donatorilor de sînge pătrunși fiind de un înalt spirit umanitar și de solidaritate tovărășească.

Iat-o pe donatoarea de sînge Ana Maria Wilk, muncitoare la întreprinderea „Lazăr Odön" din Tg. Mureș, în momentul cînd donează o priză de sînge (stînga) și la locul ei de muncă (dreapta).

REZINARII DE LA COLBU, ca și cei din întreg sectorul de exploatare Pojorîta (I.F.E.T.-Cîmpulung), experimentează o metodă sovietică de colectare a rășinii de molid: rezinajul artificial. În acest scop, pe scoarța arborilor se efectuează canale de rezinare la capătul cărora se construiesc pungi din scoarță, în care se scurge rășina. Prin această metodă rășina este colectată în stare pură.

DIN ANUL 1789. Un afiș prin care Municipalitatea Parisului anunța că în ziua de sîmbătă 19 decembrie 1789 avea să aibă loc licitația publică pentru demolarea resturilor Bastiliei, această închisoare simbol al absolutismului regal, distrusă de poporul răsculat al Parisului în prima zi a Revoluției Franceze (14 iulie 1789).

Originalul acestui afiș, datînd din 1789, se află în colecția poetului Eugen Jebeleanu.

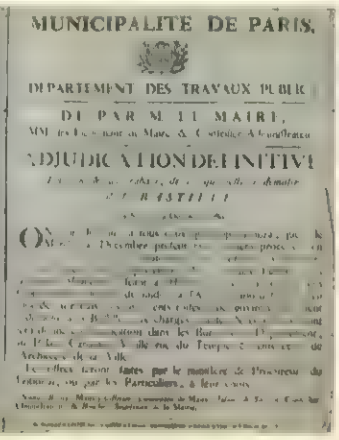

MUNICIPALITE DE PARIS.

DEPARTEMENT DES TRAVAUX PUBLIC

DE PAR M II MAIRI,

ADJUDICATION DEFINITIVE

DE BASTILLE

HORIA, CLOȘCA ȘI CRIȘAN au fost închiși, în anul 1784, în celule ce se aflau deasupra acestei porți. Este vorba de poarta de intrare a cetății Karlsburg (ce datează din secolul al XVIII-lea) din Alba Iulia.

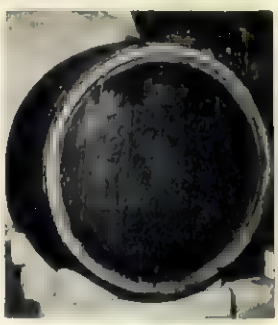

DE 110 ANI datează acest butoi de vin construit în anul 1848 de un producător anonim. Vasul se află în pivnițele secției de vinuri din Mediaș și este folosit și azi, ca și acum 110 ani.

„DOMNIȘOARA NASTASIA", de George Mihail Zamfirescu, pe scena Teatrului de Stat din Orașul Stalin, cu artiștii Virgil Fătu și Vivi Condrea în rolurile principale.

BUCUREȘTI, ACEEAȘI PORȚIUNE DIN CALEA VICTORIEI...

... 1878

.. 1900

... 1958

ÎN AJUTORUL LUI MISTER ROGERS!

PAMFLET
de
Dan DEŞLIU

În Statele Unite ale Americii există un minister al Justiției. Din această cauză, probabil, există și un ministru al Justiției — actualmente mr. W. Rogers.

N-am avut plăcerea să-l cunosc nici măcar din fotografii. Îmi imaginez un gentleman respectabil, căruia îi plac „jus"-urile de fructe, recordurile și biblia. Mulți americani adoră cele de mai sus.

Natural, s-ar putea să mă înșel și mr. Rogers să aibă cu totul alte preferințe. Un lucru însă îmi pare indubitabil: în ciuda atribuțiilor sale, ministrul Justiției al Statelor Unite posedă o inimă caritabilă, plină de compasiune pentru soarta semenilor. De curînd — mai precis: la 21 iunie a. c. — orașului Chicago i-a fost dat să găzduiască o energică manifestare a sentimentului în chestiune. La acea dată și în acel loc, mr. Rogers

În Budapesta toamnei lui 1956, un Omăr și nevinovat ostaș ungur ucis după bunele reguli fasciste. Sîntem convinși că această fotografie a ajuns și în S.U.A. Totuși în atîți ani dintre discursurile sale, mr. Rogers nu a protestat împotriva ororilor săvîrșite de contrarevoluționarii care au pîngărit noțiunea de om și umanitate.

Înșiși Victimele lor au tăiat degetele de la mîini și picioare, iar apoi alte membre, care au fost luate de haidamacii Ku-Klux-Klan-ului și păstrate în alcool... ca amintire. Un aspect foarte obișnuit în țara în care mr. Rogers este ministru al justiției și de unde se dau lecții de... democrație și altora.

Operație de trei simplă în Sidi Bel Abbes – Algeria și intrarea „civilizatorilor" cu tancuri și mitraliere în sat; b) Executarea tuturor locuitorilor dovediți și demascați ca aparținînd sexului masculin; c) Femeile și fetițele în lagăr. Concludent și pentru mr. Rogers, nu?

IN AJUTORUL LUI MR. ROGERS!

Pe chipul acestei mame din Port-Said agresorii colonialiști anglo-francezi și-au încrustat autografele cu mitraliii. Să fi știut asta mr. Rogers?...

a rostit un discurs în legătură cu sentința pronunțată de tribunalul ungar în procesul lui Imre Nagy și al complicilor săi. A fost o cuvîntare fierbinte, înflăcărată — aproape incendiară...

Accentele pătimașe din alocuțiunea distinsului orator n-au scăpat — presupun — nimănuia. Examinîndu-le însă conținutul și orientarea e lesne de observat că ne aflăm în fața unei veritabile tragedii.

Da, tragedie — acesta e cuvîntul!

Pentru că — dumnezeule mare! — ce constatăm?

Omul de aleasă simțire, sufletul generos, consumat de flacăra umanitarismului, mr. W. Rogers, pe care providența pare a-l fi destinat să supravegheze balanța zeiței Themis în S.U.A. , a fost împins de forțe obscure spre un adevărat conflict cu sine însuși — și nu numai cu sine însuși!

Se poate oare imagina acțiune mai stranie, mai penibilă, decît pledoaria unui ministru de așa ceva în favoarea unor criminali calificați ca atare și condamnați de propriul lor popor?

Dar — după cuvîntul eclesiastului — genunea pe genune o cheamă...

Ca și cum asta n-ar fi fost „de ajuns", mr. Rogers a izbutit să descifreze în sentința de la Budapesta indiciul unei agresiuni masive pe care Uniunea Sovietică ar pregăti-o contra Statelor Unite! Vor fi pomenit oare zidurile din Chicago, de cînd există ele, o mai teribilă întîlnire între oiște și gard?

Oricum, e greu să-ți stăpînești indignarea văzînd în ce situație falsă l-au tîrît spiritele rele pe eminentul campion al compasiunii. Evident, expresia „spiritele rele" nu-i decît un eufemism. În fond, lucrurile ne apar mult mai grave: avem temeiuri puternice să considerăm că mr. Rogers este — de ani de zile — victima unor mașinațiuni diabolice.

Gîndească-se oricine: cum se explică faptul că un asemenea atlet al dragostei de aproape, capabil a se emoționa pînă la uitarea de sine și de uzanțele diplomatice, pentru executarea unor pogromiști — o asemenea „forță", așadar, n-a luat niciodată poziție împotriva adevăratelor atentate la adresa păcii și umanității?

Cu doi ani în urmă, pe cînd mă aflam în S.U.A., s-a dezlănțuit agresiunea imperialistă din Egipt. Pirați ai aerului au făcut praf și pulbere Port-Said-ul, au incendiat sate și orașe lipsite de apărare, au ucis mame cu copii la sîn... Presa, radioul, televiziunea, jurnalele cinematografice — au vorbit despre toate astea la timpul lor. De ce n-am auzit atunci glasul protestatar al ministrului Justiției din S.U.A.?

Cîteva zile mai tîrziu, după o lungă campanie de atîtare pe bază de „Europa Liberă", spioni, baloane „meteorologice" etc., s-a dezlănțuit rebeliunea contrarevoluționară din Ungaria. Sub egida lui Imre Nagy, sub comanda lui Pall Maleter, sub scutul moral (și metalic!) al oficinelor S.U.A. — au fost înarmați foștii horthyști, deținuți de drept comun, huligani și tîrfe — pentru ca să înfigă baioneta în trupul tinerei republici a muncitorilor și țăranilor maghiari.

Ziarele, undele radiofonice, ecranele de proiecție din lume , gemeau sub avalanșa probelor monstruoase ale bestialității fasciste. Unde a fost, în acele zile tragice pentru omenire, neobositul adversar al vărsării de sînge—mr. Rogers? Cum de nu s-a sfîșiat de durere, cum de nu a vuit de indignare, o atît de superbă și generoasă conștiință?

Există o singură explicație plauzibilă: complotul izolării!

Sînt absolut convins că mr. Rogers primea încă de atunci niște ziare tipărite special pentru domnia sa, în care nu se sufla o vorbă despre Egipt și Ungaria — așa cum astăzi, în loc de carnagiile din Algeria și lagărele din Cipru, i se prezintă probabil poze cu soldați francezi și britanici sădind floricele la Sidi Bel Abbes, și pe coastele Yemenului. Este neîndoielnic că radiourile și televizoarele locuinței (sau locuințelor) domniei-sale, sînt conectate la o rețea secretă și că prin mijlocirea lor mr. Rogers află cu satisfacție că băieții din U. S. Navy îi învață pe libanezi înotul „crawl", iar U.S.Air-Force lansează de cîteva luni încoace chewing-gumm și lame de ras deasupra junglelor Indoneziei.

Revoltătoare perfidie! Sinistră mascaradă!

Cine și cum îndrăznește să violeze buna-credință a respectabilului mr. Rogers?

S-a mers, probabil, pînă acolo încît acum i se falsifică și realitățile americane. Poftim de mai protestează împotriva dixicraților cînd ți se spune că la Little Rock elevii albi și negri se joacă de-a „hoții și vardiștii" sub privirea părintească a policemanilor, sau că în Georgia și Tennessee membrii Klan-ului croșetează pantalonași pentru bebelușii „de culoare".

Cît despre popularitatea și simpatia de care se bucură politica externă a țării sale — mr. Rogers trebuie să fi fost informat printre altele că vicepreședintele Nixon a repurtat recent un succes triumfal în America de Sud, fiind literalmente acoperit cu... buchețele de „nu-mă-uita".

Ei bine — dar asta nu se poate numi alt fel decît infamie!

Sînt sigur că oamenii cinstiți din lumea întreagă, imensa majoritate a populației globului, își vor exprima neîntîrziat revolta și oprobiul față de atari procedee incalificabile, cerînd cu toții într-un singur glas:

- Să înceteze jocul murdar! Să i se spună adevărul lui mr. Rogers și altora care-i împărtășesc tragedia! Vrem să-i auzim tunînd și fulgerînd pentru o cauză nobilă pentru conferința la nivel înalt, de exemplu!

În loc de Post Scriptum. Ca o modestă contribuție la sfărîmarea sus-amintitului „complot al izolării", publicăm cîteva documente fotografice, mai vechi și mai recente în speranța că s-ar putea să ajungă în fine sub ochii anumitor personalități de peste ocean.

În Liban, armamentul și aviația americană puse la dispoziția regimului urît de popor fac zilnic numeroase victime. Bombele sînt „made în S.U.A." ; tunurile sînt „made în S.U.A." ; avioanele cu proiectile sub burți sînt „made în S.U.A." Doar trupurile fragede ale pruncilor sfîrtecați și ale mamelor aparțin libanezilor. →

☆

În Nicosia (Cipru). Inamicii nr. 1 ai Marii Britanii. Prizonierilor li s-au capturat prăștiile, condeiele de plumb, turcalețele de hîrtie și li s-au stins zîmbetele pe buze... Și o ultimă întrebare: Cum se spune pe englezește „RUȘINE?" ↓

PĂRINTELE UZINELOR

Unul din excavatoarele de dimensiuni... modeste, produse la Uralmaș, folosit în industria minieră: în 150 secunde al încarcă 60 tone minereu.

„Iată, proletariatul-dictator a creat încă o puternică cetadelă, a înălțat încă o construcție care va fi părintele multor fabrici și uzine".

A. M. Gorki în 1933

Cu puțin timp în urmă ziarele noastre au anunțat intrarea în funcțiune a laminorului de țevi de la Roman și începerea rodajului blumingului de la Hunedoara. Dar poate că prea puțini dintre cititorii noștri știu cine este „părintele" acestor mari obiective ale industriei românești.

Mașinile și agregatele de înaltă tehnicitate purtînd simplu inițialele U.Z.T.M. — inițialele frumoaselor uzine constructoare de mașini grele din Ural, prescurtat Uralmaș — au trecut de mult granițele Țării Sovietelor, devenind cunoscute în lumea întreagă. Cînd se vorbește despre Uralmaș, te gîndești și la uriașele combinate și uzine din Magnitogorsk, Nijni-Taghil, Komsomolsk pe Amur, Moscova, și la hidrocentralele de la Kuibîșev și Stalingrad, și la marile construcții de la Angan (R. P. Chineză) și Nowa Huta (R. P. Polonă) și la uzinele noastre de la Roman și Hunedoara etc., etc.

★

Expresul Moscova — Vladivostok taie coastele Uralilor, depășind în goană obeliscul care marchează granița dintre Europa și Asia, apropiindu-se de Sverdlovsk și iată că deodată în stînga liniei ferate apare silueta masivă și totuși elegantă a primului gigant al industriei grele sovietice, Uralmașul — „părintele uzinelor" sau, cum i se mai spune, „uzina uzinelor."

Pe locul unde se înalță astăzi mărețul ansamblu arhitectonic — e vorba de uriașele hale și coșuri ale uzinelor, locuințele muncitorești, bulevardele și parcurile înundate de verdeață — odinioară se întindea, nemărginită și de nepătruns, taigaua. Dar taigaua, cu troienele ei de zăpadă și cu gerurile ce coborau sub minus 40°C, a fost înfrîntă și oamenii sovietici prin muncă înfrigurată au ridicat în timp record unul din primele obiective ale industrializării socialiste.

Cînd intri pe poarta uzinelor Uralmaș îți dai seama de la început că te afli într-o mare întreprindere socialistă. Halele uriașe scăldate în lumină, aleile asfaltate, scuarurile pline de verdeață, sînt o vie mărturie a grijii socialiste pentru om. În scuarul central al uzinelor te întîmpină, instalat pe un fundament masiv de fontă, ultimul tun autopropulsat pe șenile care a ieșit de pe conveierul Uralmașului în ultima zi a războiului — și prezența sa nu constituie numai o aducere aminte despre contribuția eroică a colectivului uzinei la victoria asupra fascismului, ci și un puternic avertisment adresat celor care ar îndrăzni să tulbure munca pașnică a acestei mari cetadele.

În cei 25 de ani de existență, colectivul Uralmașului a adus un uriaș aport la dezvoltarea industriei sovietice. În anii primelor cincinale, Uralmașul a construit utilaj pentru 18 furnale înalte de mare capacitate, mai multe zeci de laminoare, poduri rulante de mare tonaj, excavatoare uriașe, instalații de foraj pentru industria petroliferă etc. În cursul anului trecut, de pildă, au fost construite aici 200 de noi tipuri de mașini și agregate de înaltă tehnicitate, printre care și instalația pentru forarea puțurilor verticale în minele de cărbuni — un sfredel uriaș care sapă puțuri cu un diametru de 6,5 m, accelerînd lucrările de foraj de 6-8 ori.

Iată-ne în forja grea a uzinelor. Halele vaste, iluminate fluorescent, mașinile și agregatele uriașe, nivelul înalt de mecanizare a lucrărilor cu mare volum de muncă, ritmul trepidant și totuși calm, organizat, în care se lucrează, impresionează nu numai pe cei care intră pentru întîia oară pe poarta acestei uzine gigantice. La fel de puternic te impresionează și oamenii de aici. La postul de comandă al presei hidraulice de zece mii de tone — agregat avînd înălțimea unei clădiri cu cinci etaje — o găsim pe Ana Gheorghievna Andreeva, care printr-o simplă apăsare de buton transformă lingourile uriașe de oțel încandescent în piese necesare multiplelor mașini.

Aici munca grea a forjarilor se transformă din ce în ce mai mult într-o muncă intelectuală. Forjarul G. M. Kovalenko, laureat al Premiului Stalin, este un adevărat artist al meseriei sale. Gheorghi Mihailovici a venit în uzină în 1933, parcurgînd drumul de la ucenic la șef de echipă, devenind apoi unul dintre cei mai buni forjari ai Uralmașului. Echipa sa e frunțașă în întrecere, economisind anual zeci de tone de metal și dînd produse de calitate excepțională. Secretul său e simplu: gospodărirea cu grijă a fiecărui gram de metal, respectarea disciplinei tehnologice, buna întreținere a mașinilor și sculelor, ordinea desăvîrșită din timpul lucrului și, în sfîrșit, precizia și ritmul în care lucrează fiecare membru al echipei.

În secția de excavatoare o întîlnim pe trasatoarea Polina Ivanovna Matusova — o femeie încă tînără, timidă, care lucrează la masa de trasaj și al cărei glas de abia îl poți auzi — despre care nu poți bănui că odinioară, în anii războiului, mînuia pistolul-mitralieră în pădurile Brianskului, în cadrul unui detașament de partizani. Măiestria de trasator a Polinei Matusova este de altfel cunoscută și de către muncitorii uzinelor „23 August" din București care au avut prilejul s-o vadă lucrînd la secția de mecanică, în timpul schimbului de experiență efectuat în 1957 între uzinele noastre.

Constructorul principal al laminoarelor, Gheorghi Lukici Ilușici, și el laureat al Premiului Stalin, a pornit din Ucraina acum un sfert de veac, ca să-și caute norocul în răsărit. Tînărul țăran ucrainian visa să ajungă la Vladivostok. Voia să se facă marinar. Dar banii de tren nu i-au ajuns decît pînă la Sverdlovsk. Și s-a oprit acolo. A intrat în uzină. Au trecut ani. Și-a obținut diploma de inginer la Institutul politehnic din Ural. În scurt timp Gheorghi Lukici a devenit un constructor de mașini a cărui autoritate și competență sînt recunoscute nu numai în U.R.S.S. Mașinile și agregatele sale se disting prin spiritul curajos de inovație, prin originalitatea soluțiilor, prin gradul înalt de automatizare și mecanizare. Un asemenea agregat este și uriașul bluming „1150", pe care Uralmașul îl va livra Indiei în anul acesta și care are o capacitate de 2.500.000 tone laminate anual.

Toate marile succese ale Uralmașului se datoresc faptului că lozinca „Să nu ne oprim în creație!" — a fost însușită de mii de muncitori, tehnicieni și ingineri care participă masiv la gospodărirea uzinei, la lupta pentru nou, pentru progresul tehnic, care nu se dau în lături de la nici un efort cînd e vorba să dea viață viselor celor mai îndrăznețe.

Acum cînd se împlinesc 25 de ani de la intrarea în funcțiune a Uralmașului, gîndurile noastre se îndreaptă spre tovarășii noștri din Ural, a căror prietenie am simțit-o întotdeauna. Uralmașul ne-a ajutat nu numai trimițîndu-ne mașini și agregate pe care le fabrică, ci și prin aceea că a constituit, pentru mai multe promoții de ingineri și tehnicieni români, o înaltă școală, unde s-au format ca specialiști. Aici au dobîndit o temeinică pregătire inginerii: Gheorghe Rădulescu și Aurel Birsan de la Combinatul Siderurgic Hunedoara, Takacs Otto de la Oțelul Roșu, Minel Costescu și Adrian Stroescu de la Uzinele „23 August" din București și mulți alții care pun cu succes în practică ceea ce au învățat la Uralmaș.

În ceea ce mă privește, pot spune că nu voi uita niciodată anii petrecuți în mijlocul oamenilor sovietici, în mijlocul celor de la Uralmaș. Nu poți uita modestia lor, simțul lor de răspundere, interesul și îndîrjirea cu care lucrează, dragostea și atașamentul față de uzina lor, față de patria sovietică.

În zilele acestea, la cea de a 25-a aniversare a Uralmașului, toți muncitorii, tehnicienii și inginerii din țările socialiste frățești, care lucrează la mașinile făurite de acest harnic colectiv și care învață mereu din experiența lui bogată, urează fraților din Ural: mulți ani rodnici, spor la muncă și succese în construirea comunismului spre întărirea continuă a lagărului păcii și democrației.

Ing. Mircea BER
de la Uzinele „23 August" București.

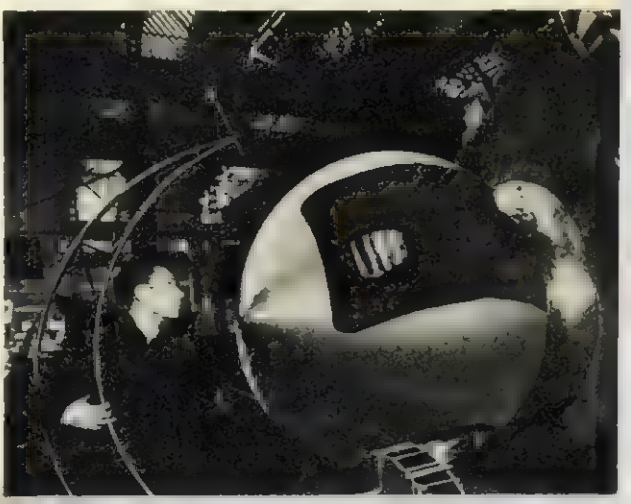

V. M. Minia, cel mai bun strungar al uzinei, student în anul II la cursurile fără frecvență ale Institutului Politehnic din Ural, prelucrează o piesă a uriașului excavator pășitor.

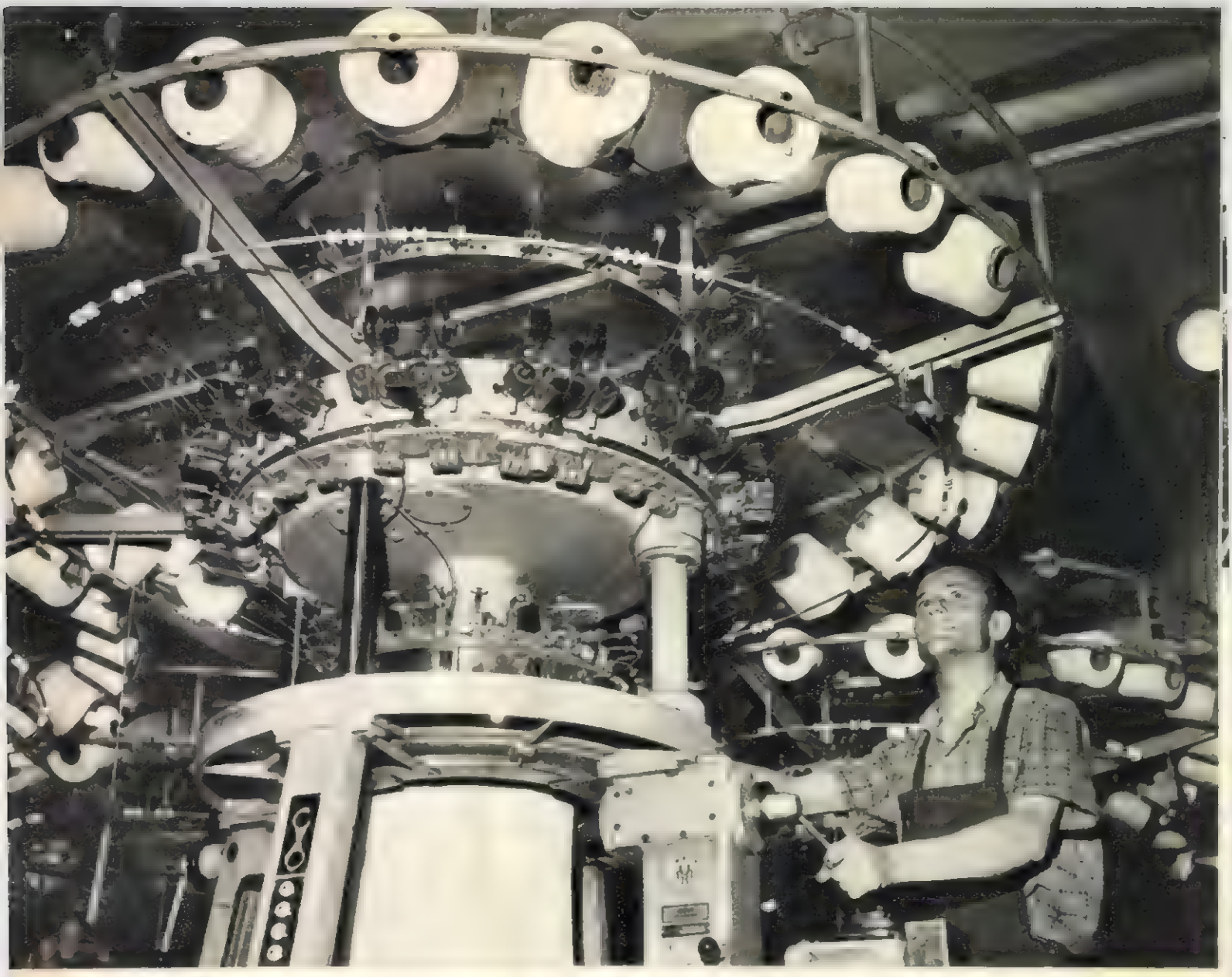

Deşi automate, maşinile „interlock" nu trebuie lipsite de control. Mai ales cînd în fabrică se dă luptă pentru reducerea preţului de cost şi, implicit, pentru calitate superioară.

CARTEA DE VIZITĂ

Reportaj de F. URSEANU

Fotografii de A. LOVINESCU

Iată o mare fabrică din Dealul Spirii:

— Cum staţi cu preţul de cost?

— Mulţumim! Stăm bine cu... sănătatea!

Întrebare directă; răspuns cu tîlc. Numai că tîlcul are şi el... tîlcul lui. Ca să-l afli, e necesar să cunoşti şi-un aforism de „esenţă economică", care circulă printre directori: „Cu cît scade mai mult preţul de cost în fabrică, cu atît e mai sănătos... directorul".

Deci, răspunsul spune tot.

S-a produs însă o derogare de la regulă: răspunsul „cu cheie" nu l-a dat directorul. Lipseşte. Îi ţine locul inginerul-şef: ing. Maria Kiselevici. În aceste zile, ea răspunde de treburile fabricii „Tricotajul Roşu". Ce produce fabrica? Denumirea ei spune tot. Cît produce? Se pare că o cincime din necesarul ţării în materie de tricotaj. Ea furnizează, zilnic, magazinelor, 600-700 de combinezoane de damă, 3.000-4.000 bucăţi scampolo şi alte mii de bluze şi maiouri.

— Vă interesează numai preţul de cost? ne întreabă amabila gazdă — inginera.

— Exact!

— Scade!

— Asta înseamnă că s-a îndeplinit planul, şi cel global şi cel de calitate; înseamnă că s-au realizat economii; că au fost iniţiative; că au fost inovaţii; că s-a îmbunătăţit procesul tehnologic...

— Aşa este! — confirmă inginera — numai astfel a putut să scadă preţul de cost al produselor noastre!

A scăzut, dar cu cît?

Răspunsul mi-l dau prozaicele cifre. S-a propus să se scadă preţul de cost cu 2,55 la sută; s-a realizat 3,21 la sută. Şi sîntem abia la jumătatea anului...

Cum au reuşit muncitorii din întreprindere să reducă astfel preţul de cost? Despre aceste lucruri aflaţi mai jos. E vorba de ceea ce se cheamă economie, iniţiativă, productivitate, luptă pentru calitate etc., etc.

Primul cuvînt l-au avut femeile

Să începem cu economia. Deoarece cu economia de materiale au pornit-o şi cei de la „Tricotajul Roşu". Încă de la începutul anului.

„Fabricăm pentru tricotaje sute de mii de metri de mătase, de bumbac şi tot felul de alte ţesături; la rîndul nostru, cumpărăm de la alţii accesorii mici, pe care le folosim ca material auxiliar: benzi, panglici, garnituri interioare pentru tot ce producem" — au spus oamenii din fabrică. Mai exact, femeile, fiindcă ele au aici cuvîntul greu (reprezintă 80 la sută din numărul lucrătorilor). „De ce n-am fabrica chiar noi aceste accesorii? — au zis tot ele. — În felul acesta vom reduce preţul de cost".

Cît vezi cu ochii.. se întinde banda rulantă din sectorul de confecții-damă. Reducerea prețului de cost a devenit și aici lozinca fiecărei muncitoare. →

Și propunerea a prins viață. Azi se lucrează în fabrică toate accesoriile. Avantaje? „Panglicile și benzile nu le mai plătim cu 30 de bani metrul, ci ne revin la numai 10 bani; nu le mai așteptăm cu sufletul la gură pînă ni le trimite furnizorul și, în plus, le facem după gustul nostru" — spun, pedante, cele cîteva sute de femei care au realizat ceea ce și-au propus la începutul anului.

Și bărbații au ceva de spus...

Nici bărbații nu s-au lăsat mai prejos. „Dacă-i vorba să reducem prețul de cost — au spus ei—avem și noi inițiativele noastre"...

— Dintr-o singură lovitură vom economisi două tone de bumbac pe an! — a anunțat meșterul Iulius Ostfeld, șeful secției de croit. Dar cum se va realiza aceasta? Tot materialul provenit din răscroitul decolteurilor de la maiouri, considerat material pierdut, îl vom folosi la garnisirea interioară a altor produse!

Așa s-a și procedat. Acum, la sfîrșitul primului semestru, secția de croit a și dat un „avans": o tonă de bumbac economisit prin recuperarea acestor materiale care pînă nu de mult se aruncau.

★

Pentru scăderea prețului de cost, contribuția muncitorilor se manifestă sub diferite forme și în toate compartimentele. Iată...

... În ultimele luni, maistrul Adam Cianu, tehnicianul sectorului II, a „pus în picioare", dintr-o dată, zece mașini vechi, aruncate printre hîrburile din magazie. Pentru readucerea lor la viață, n-a cheltuit nici un ban. Piesele necesare „hîrburilor" au fost făcute în atelierul mecanic al secției. Azi, aceste „mașini vechi" însăilează zilnic sute și sute de bluze de damă și alte confecții, mai abitir ca multe mașini noi. Efectul? El se reflectă, desigur, în procentajul acela, mic dar foarte prețios, de 3,21%, care reprezintă scăderea intervenită asupra prețului de cost.

...Deși sînt numai din oțel, acele mașinilor mecanice de tricotat sînt prețuite de parcă ar fi de aur. Numai așa se explică cum fiecare ac e atît de bine... gospodărit. Există chiar o evidență a bunei folosiri a acelor și ea constituie și un criteriu de premiere a muncitorilor. Cauza? Problema confecționării în țară a unor astfel de mici andrele n-a fost încă

Iată-i și pe cei trei inventatori ai „călăreților": Alexandru Goldfarb, Iosif Jitaru și Iosif Bardua.

Meşterul mecanic Cianu se interesează zilnic de felul cum funcţionează cele zece foste „hîrburi" pe care le-a readus la viaţă.

☆

Iată şi ultimul model: jachetă şi fustă din tricot. Prototipul va fi trimis în producţie, cu recomandări şi indicaţii concrete asupra posibilităţilor de economisire a materialului.

rezolvată. Ele sînt încă aduse din import. Tricoterii au înţeles bine acest lucru şi veghează la o strașnică economie de ace. Urmarea: în fabrică nu mai poţi vedea nici o maşină care să stea degeaba din cauza lipsei „andrelelor" acestea. Fiecare ac e păstrat cu sfinţenie, fiecare ac, pe cît posibil, se repară...

Intervin „călăreţii"...

Am cunoscut în fabrică trei meşteri, „unu şi unu" — cum se zice. Toţi trei, voinici ca nişte atleţi, toţi trei cu ani mulţi de experienţă, toţi trei cu aceeaşi pasiune: invenţiile şi inovaţiile. Să vă descriu numai una din invenţiile lor. Mai întîi însă, să vi-i prezint: Iosif Bardua, Iosif Jitaru şi Alexandru Goldfarb. Cei doi „Iosif" şi meşterul Sandu au inventat un patent pentru oprirea automată a maşinii de ţesut, la ruperea vreunui fir. Despre ce e vorba? După cum e uşor de înţeles, o maşină care continuă să meargă cu un fir rupt dă un material defect. Or, cei trei inovatori au născocit un dispozitiv electromecanic, care veghează asupra fiecărui fir, deşi maşina are 4600 de fire. La prima rupere maşina se opreşte automat. Aşa a crescut mult calitatea produselor şi, prin aceasta, a scăzut numărul articolelor însoţite de etichetele: „calitatea a II-a şi a III-a".

Invenţia celor trei meşteri, cunoscută în lumea textilistă sub denumirea de „dispozitiv cu călăreţ" — fiindcă pe toate cele 4600 fire „călăreşte" cîte un „dispozitiv" — a ajuns cu iuţeală şi în alte fabrici din aceeaşi ramură.

Ce fac acum creatorii „călăreţilor"? Nu-i un secret. Dimpotrivă. Îşi pregătesc maşinile pentru un produs mult aşteptat: confecţii pentru femei, din fire de nylon.

La maşinile din marea hală, unde stăpîneşte priceperea celor trei meşteri inventatori şi prieteni, s-a mai luat recent o iniţiativă. O iniţiativă care, în mod categoric, reduce preţul de cost. La anumite ţesături au fost înlocuite, la urzeală, firele de mătase artificială cu fire de celofibră. Primele fire costau 27 lei kilogramul; cele de celofibră, numai 18 lei kilogramul. Noul produs, născut din împletirea acestor două feluri de fire, nu-şi schimbă cu nimic calitatea faţă de cel vechi. În schimb, preţul de cost a fost redus cu 9 lei la kilogram...

★

...Vizita la „Tricotajul Roşu" nu poate ocoli un sector important — chiar foarte important pentru cumpărătoare: sectorul creatorilor de modele. Aici se nasc modelele pentru toate fabricile de tricotaj. Sîntem încă în miezul verii şi, totuşi, ultimele prototipuri de rochii din jerseu, din lînă, jachete, fuste-tricot, bluze — ce se vor purta toamna şi iarna viitoare — sînt gata să plece la expoziţiile de modă sau direct la ateliere.

Şi fiindcă nici talentatele creatoare de modele nu uită că au datoria să lupte pentru reducerea preţului de cost, o dată cu recomandarea modelului, recomandă şi metoda prin care fiecare material să poată fi croit cît mai economicos. „Gustul şi eleganţa nu exclud economia" — spun creatoarele. De altfel, aceasta-i şi cartea de vizită cu care „Tricotajul Roşu" îşi prezintă produsele.

Victor KERNBACH

PRIVIND SECERA ŞI CIOCANUL

Toată lumea vrea pace:
Omul şi roca, iarba şi inima mea,
Cît timp aerul tace
Şi curge lumină din solara cişmea.

Cu secera adun pîine, cu ciocanul oraşe fac
Pentru mine, pentru veac.
Fără ele
Pîinea, oraşele, nu sînt ale mele.

Secera şi ciocanul se întretaie în mine
Ca şi pe semnul etern.
Ele-mi sînt drum şi puls şi lumine,
Şi gîndul matern.

Dacă alcoolul războiului, negru,
S-ar prelinge aprins,
În lumina semnului pur şi integru
Îl va stinge fiece ins.

Astăzi în voinţele noastre se-aşterne
Gustul păcii eterne,
Din lumină în lume prelins.

Gheorghe SCRIPCĂ

SCHIMB DE NOAPTE*)

Bat războaiele! Hai, zbori,
Cîntec nou, de viaţă dornic!
Fă să crească, larg şi spornic,
Gama ote de culori!

Mîna harnică-n elint,
Mînglie,
Înnoadă firul,
Ca-ntr-un vis de flori şi-argint...

Iar pe gamele culorii,
Omul astăzi este zeul
Care-n zori uimeşte zorii:
„Uite, frate, curcubeul!"...

MĂTASE PENTRU STEAGURI

Mătase pentru steaguri... steaguri...
steaguri...
să fluture pe-nalte cuceriri,
pe străzi, în parcuri, pe alei, în praguri—
cu foc nestins de-avînt şi trandafiri!

...În curgerea mătasei — ca un rîu,
bătrînul nostru ţesător visează
şi copleşit de steaguri pîn'la brîu,
el pare-o santinelă veşnic trează.

...Mătase pentru steaguri de văpaie,
să fluture pe sat şi pe oraş,
cum flutură, la dînsul pe războaie —
un steag aprins... de muncitor fruntaş!

*) Din ciclul în pregătire „Fire de soare", dedicat ţesătoarelor de la „Industria bumbacului B" din Bucureşti.

Citre, citre... Pentru reducerea preţului de cost s-au depus serioase eforturi — ne spune Milo Schirding, cel care se ocupă în fabrică, exclusiv cu această problemă.

Cronica melomanului

E VORBA DE BUN GUST DAR ŞI DE ALTCEVA...

Autorii zicalei care a acordat păsărilor dreptul de a pieri (şi cu atît mai mult acela de a supravieţui) pe limba proprie nu s-au gîndit, desigur, că vor întîmpina rezistenţă din partea unor privighetori specializate în... muzică uşoară. Înainte de apariţia acestora, exista obiceiul de a spune Ilenei: „Te iubesc" în loc de „I love you" şi de a fi întrebată de la obraz „Unde te duci?" fără a se folosi nobilul „ou t'en vas tu"... Dar acestea sînt vremuri îndepărtate, demodate. Ce farmec ar mai avea azi şlagărul dacă i-ai înţelege toate cuvintele? S-ar putea ca, doamne fereşte, să ţi se pară prea „de-ale noastre" şi atunci s-a dus farmecul oftării romantice în faţa unui text necunoscut şi, de altfel, de nerecunoscut în urma savantei pronunţii a privighetorilor de ocazie.

Dar, vorbind de data aceasta serios, nu există absolut nici un temei de natură artistică prin care să devină necesară interpretarea cu precădere a „şlagărelor" apusene. Avem suficiente cîntece româneşti plăcute, reuşite. Compozitorii noştri de muzică uşoară sînt sprijiniţi, încurajaţi să creeze altele noi. Şi nu ne îndoim că vom avea cîntece din ce în ce mai frumoase. Iar dacă e vorba totuşi de cîntece de valoare de peste hotare, atunci trebuie să fie cîntece care au şi texte de valoare. Şi acestea ar putea fi traduse. Avem doar atîţia poeţi capabili, cunoscători ai subtilităţilor metrice ale textelor de muzică uşoară; de ce n-ar putea fi folosit talentul lor şi în scopul relevării conţinutului atît de interesant al unor cîntece străine care sînt într-adevăr valoroase? (Deşi mărturisim încă o dată, preferăm cîntecele compozitorilor romîni, impregnate de specificul nostru naţional).

Sau poate cumva cîntatul în limba străină are drept scop să pună în valoare talentele poliglote ale interpretului? Mai întîi că ascultătorii nu au întotdeauna pretenţia de a avea aceleaşi talente; şi apoi, atunci cînd le au, preferă să... le uite în faţa eforturilor eroice ale multora dintre interpreţi de a evita primejdia luxaţiilor de limbă. Poetul spunea într-o fabulă: „Nu învăţaţi copilul care-ncepe / Nici un cuvînt pe care nu-l pricepe".

...Se pare însă că ceea ce este valabil la copii nu se aplică şi la adulţii care vor cu orice preţ să dovedească cum nu trebuie pronunţată o limbă străină şi mai ales cum nu se poate face poezie fără să ştii... despre ce e vorba.

De curînd, membrii unei echipe engleze de fotbal, oaspete al ţării noastre, care ascultau cu plăcere într-un restaurant muzică uşoară românească, au început să se întrebe curioşi în ce limbă se cîntă, de îndată ce solistul, din curtoazie, s-a aventurat printre stîncile fonetice ale lui „The man i love".

Toate acestea au făcut parte cităva vreme dintr-o anecdotică inofensivă. Este timpul însă să se seziseze şi latura serioasă, dacă nu chiar gravă, a faptelor. De curînd, o tînără foarte talentată cîntăreaţă, care urma să fie angajată într-un local, ne împărtăşea astfel (cu cea mai mare bună-credinţă de altfel) temerile ei:

— Dar dacă nu mă vor primi pentru că nu ştiu să cînt *decît* româneşte?

Am fi voit să răspundem acestei soliste cu aceleaşi cuvinte, aranjate într-o altă ordine:

„Nu te vor primi *decît* dacă ştii să cînţi româneşte".

Este de sperat că Oficiul Muzicanţilor de local, ca şi teatrele de estradă, ca şi O.S.T.A., ca şi organizatorii tuturor balurilor şi festivalurilor din cele şapte zile ale săptămînii, vor întări un asemenea răspuns cu măsurile concrete aşteptate de atîta vreme.

I. BRISTEA

Maestrul Avachian şi talentatul său elev, Cozighian Varujan.

Vor cuceri oare PREMIILE ENESCU?

„...Era lungă, desigur, calea aceasta. Cîţi de scurtă mi s-a părut!"

Cuvintele de mai sus poartă unul dintre ultimele mesaje enesciene. Artistul le-a rostit, nu cu mult înaintea morţii, într-unul din interviurile sale radiofonice. Dar drumul acesta care, pentru Enescu, „a început pe cîmpia moldoveană", aveau să-l ia mereu de la început, mulţi, tot mai mulţi dintre tinerii soliţi din patria sa. Cei care vor să „ghicească" viitorul muzical al ţării noastre au prilejul să urmărească în aceste zile, pe scena Ateneului, forţa tinerilor ce-şi verifică puterile înaintea marelui concurs internaţional Enescu, care va începe în Bucureşti în luna septembrie. Vă prezentăm pe cîţiva dintre ei...

Pasionat după Bach

Cum a ajuns pianul în casa familiei Grigore? Mama adolescentului de azi, care adorase muzica întocmai ca şi toţi cei alţi şase fraţi ai ei, nu şi-a putut permite în trecut luxul unui pian. L-a oferit însă, cu nădejdi ascunse, primului ei fiu. Iar Dan nu a aşteptat prea mult. La 4 ani îi cunoştea atît de bine claviatura, încît s-a născut prima compoziţie: „Dănuţ-valsul". La şase ani, pe cînd asculta la radio transmisia unui miting închinat celei de a doua aniversări a Republicii, Dan Grigore compune aproape pe neaşteptate marşul „Trăiască Republica", urmat nu mult mai tîrziu de un „Marş de 1 Mai". Şi numărul „opus"-urilor ar fi fost cu mult mai mare dacă tînărul lor compozitor, netrecîndu-le întotdeauna pe portativ, nu le-ar fi uitat. Dan Grigore are acum 15 ani şi cea mai mare pasiune a sa este Bach. Iar marii noştri specialişti, în frunte cu maestrul Mihail Jora, cred să întrevadă în el talentul unui nou Enescu sau Dinu Lipatti.

O poveste obişnuită

Degeaba ai scruta, în cei douăzeci de ani de viaţă ai Alexandrinei Zorleanu, vreo întîmplare inedită. Dacă viitorul îi va face pe autorii de biografii romanţate să-i studieze trecutul, s-ar putea ca aceştia să rămînă dezamăgiţi. Deşi, de fapt, este minunat aşa: să începi pianul de la cinci ani, să fii cotată cu „excepţional" la conservator, să obţii, începînd din 1953, premii din doi în doi ani la concursurile naţionale, iar apoi să dobîndeşti primul succes peste hotare la Festivalul de la Moscova... „Ce poate fi mai simplu?" — eşti tentat să spui astăzi. Dar ce-ai fi spus oare în urmă cu cîteva decenii, pe vremea cînd Enescu îşi începuse, cu atîtea dificultăţi, lungul său drum prin lume? Pe atunci nu existau nici concursurile naţionale, nici comisiile care să-ţi cîntărească cu grijă aptitudinile şi să-ţi aleagă îndrumători cei mai potriviţi. Da, drumul Alexandrinei a fost (şi este) atît de drept, încît dacă o întrebi cum îşi petrece viaţa, îţi răspunde simplu şi parcă mirată: „Studiez (muzică — n.n.), ascult (muzică — n. n.), citesc (despre muzică — n.n.), discut (firesc, muzică — n. n.), merg la spectacole (muzicale — n.n.)!" Dar să nu credeţi că Zorleanu Alexandrina este unilaterală; îi place tot, de la pictură pînă la teatru şi literatură, cu condiţia, firesc, să aibă valoare artistică. Şi pînă la urmă, totul se cristalizează pe şiragul alb şi negru al clapelor care îi răspunde, zi de zi, tot mai fidel. Iar emerita profesoară Florica Muzicescu, ascunzîndu-şi zîmbetul satisfăcut, îşi aminteşte că nu mai e mult pînă în septembrie şi la plecare îi spune sever şi tandru: „Să vii şi duminică!"

Alături de maestru

Cozighian Varujan a ajuns la vîrsta artistică la care, dacă spui „speranţă", spui prea puţin. Trei premii întîi naţionale şi doi lauri ai Festivalurilor internaţionale se numesc, chiar şi în cazul artiştilor de viitor, un „venerabil" trecut. Zadarnic ai căuta în biografia sa tradiţii muzicale. Tatăl său este frizer la Constanţa, oraş în care Varujan şi-a început (destul de tîrziu de altfel, la 12 ani) primele studii violonistice, cu profesorul Alexandrescu. Dar între foştii elevi ai acestui profesor se află şi cunoscutul îndrumător al actualelor generaţii de violonişti, maestrul Avachian, care a avut o dată ocazia să-l asculte; apoi, Varujan Cozighian a primit de la el cîteva lecţii sporadice în cursul vacanţei, ca să devină, mai tîrziu, studentul clasei Avachian de la Conservatorul „Ciprian Porumbescu". Relaţiile între profesor şi elev se strîng într-atît încît, pînă la urmă, Cozighian este invitat de maestru să se stabilească la domiciliul acestuia. De atunci este greu să mai desparţi studiul de restul vieţii tînărului violonist. Pentru că în casa profesorului muzica te pîndeşte la tot pasul. Aici s-au cizelat şi interpretarea Concertului în re major de Mozart, şi Sonata a III-a de Enescu, şi Concertul de Haciaturian, aici se modelează în prezent Sonata a II-a de Enescu; şi toate se vor verifica în scurtă vreme pe podiumul marelui concurs...

★

Ne-au vorbit trei concurenţi. Ar fi putut să ne mai vorbească Ştefan Ruha, recentul învingător al concursului Ceaikovski, Daniel Podlovski, vechi tovarăş al lui Cozighian în materie de profesor şi de... premii, Liana Şerbescu şi mulţi alţii. Dar poate că ne vor vorbi, mai convingător, la concurs.

H. IONESCU

Fotografii de I. ŞERBAN

De la cei mai mari ca tine ai întotdeauna cîte ceva de învăţat. Dan Grigore, pianistul în vîrstă de 15 ani, îşi respectă colega mai „vîrstnică": Alexandrina Zorleanu are 20 de ani!

ZGÎRIE-NORII SUB „WALK FOR PEACE"

În țara care deține recordul mondial al cursei înarmărilor și al isteriei războinice, se petrec, în ultima vreme, evenimente semnificative.

În timp ce văzduhul și străfundurile Oceanului zis Pacific se cutremurau în învolburarea exploziilor nucleare din insulele Bikini și Eniwetok — Casa Albă și sediul O.N.U. erau asediate de nesfîrșite coloane de mii de manifestanți sosiți din diferite părți ale țării, într-un impetuos marș al păcii, pentru a cere: să se înceteze experiențele cu armele atomică și cu hidrogen, să fie promovată o politică de coexistență pașnică și nu una războinică de întețire a înarmărilor nucleare și de tergiversare a convocării unei conferințe la nivel înalt.

În țara celor mai înfocați atițători la război, presiunea opiniei publice a determinat crearea unui „Comitet național de acțiune neviolentă împotriva armelor nucleare", ai cărui membri organizează acțiuni din cele mai variate, de la greva foamei pe culoarele sediului Comisiei pentru energia atomică din statul Maryland și pînă la actul eroic al celor patru americani care — în ciuda amenințărilor de a fi acuzați de „dispreț față de Congres" — s-au îndreptat, pe bordul micii ambarcațiuni „Golden Rule", spre atolul Eniwetok, în semn de protest față de experiențele nucleare americane.

În aceleași State Unite ale Americii, Bernard Baruch, unul dintre inițiatorii politicii atomice „de pe poziții de forță" a S.U.A., a ajuns să declare că „în zilele noastre o inspecție nucleară bazată pe garanții este posibilă" și că „posedarea bombei atomice de către orice țară reprezintă o primejdie pentru toți"; iar Charles Porter, membru al Camerei Reprezentanților, a declarat după o călătorie la Eniwetok că „încetarea experiențelor este unicul prim pas posibil pe calea unei dezarmări eficace și a unei păci adevărate" și a cerut în mod deschis „sistarea experiențelor, deoarece ele înseamnă cursa înarmărilor".

Toate aceste fapte și multe, multe altele dovedesc că poporul american este unanim în dorința de a înlătura coșmarul primejdiei declanșării unui cataclism atomic ce planează asupra sa, a întregii omeniri și a generațiilor viitoare. De aceea el se alătură celorlalte popoare ale lumii pe calea luptei împotriva continuării experiențelor cu arme nucleare, pentru a determina cercurile guvernamentale să vină în întîmpinarea propunerilor de pace ale țărilor socialiste, în frunte cu U.R.S.S. Poporul american este astăzi din ce în ce mai conștient că lupta sa și a sutelor de milioane de partizani ai păcii de pe glob va aduce, în cele din urmă, în casele și inimile oamenilor de pretutindeni, liniștea și pacea.

O coloană nesfîrșită pe străzile New Yorkului. Este impunătorul „Marș al Păcii", despre care revista vestgermană „Münchner Illustrierte" scria că „niciodată New York-ul nu a mai văzut așa ceva!"

ASEDIUL...PĂCII

Mii de manifestanți americani s-au îndreptat spre sediul Organizației Națiunilor Unite, cerînd reprezentanților S.U.A și ai celorlalte puteri occidentale din acest înalt for internațional adoptarea unei politici menite să ducă la instaurarea unei păci trainice în lume. „Vrem să-i apărăm pe cei născuți și să-i salvăm pe cei care încă nu s-au născut" — iată crezul manifestanților.

Un aspect deosebit de emoționant din cursul marșului păcii de la Wilmington la Washington: copiii manifestează cerînd încetarea experiențelor cu arme nucleare „Laptele nostru este otrăvit" — e scris pe una din pancarte, denunțîndu-se astfel pericolul de moarte pe care-l reprezintă pulberea radioactivă rezultată de pe urma experiențelor cu armele atomică și cu hidrogen.

NE REVEDEM LA STOCKHOLM!

De vorbă cu
JAMES ENDICOTT

Mă aflam în sala de așteptare a aeroportului din Kiev. În momentul în care m-am adresat grijuliei și politicoasei dispecere, care realiza performanța de a vorbi cu egală cursivitate trei limbi principale și totodată foarte diferite — engleza, chineza și rusa — un bărbat între două vîrste, cu statură atletică, aparținînd unui nedefinit nord, a tresărit și mi s-a adresat jovial, într-o engleză impecabilă:

— Sînteți romîn? Încă n-am vizitat țara dv., dar se află pe agenda mea, la loc rezervat. Eu sînt canadian.

— Ziarist și dv., poate?

— Nu. Fac parte din mișcarea partizanilor păcii. Firește, nu este propriu-zis o profesie — doar o profesie de credință...

La auzul acestor cuvinte, am tresărit:

— Nu cumva... sînteți domnul James Endicott?

— În persoană.

— În sfîrșit — am exclamat eu bucuros — mai bine mai tîrziu decît niciodată. La Moscova nu erați de găsit niciodată...

— Iar eu sînt de acord cu Shakespeare că totul este bine cînd se sfîrșește cu bine. Ce voiați să aflați de la mine?

— Ei, multe și de loc mărunte — am mărturisit, cîștigat de tonul acesta deschis, simplu. De pildă, în primul rînd, cum izbutiți să desfășurați campania pentru pace în țara dv.

— Cu mii de primejdii — spuse Endicott, cu glas voit grav și apoi, zîmbind din nou, începu să ne explice gesticulînd ca un meridional. Vedeți, noi nu mai sîntem un dominion britanic, însă nici nu ne putem lăuda cu altă independență decît cea „de jure". În fapt, ne americanizăm repede. Peste 60 la sută din industria Canadei — mai ales cea grea — este de pe acum subordonată trusturilor yankee, în urma ultimelor investiții. Invazia se produce în același ritm și pe ecranele cinematografelor, pe scenele teatrelor, în librării.

Riscurile meseriei de... partizan al păcii

—În asemenea condiții — continuă dl. Endicott — îți poți închipui și dumneata de ce orice activitate cu caracter progresist este privită cu ostilitate în unele cercuri suspuse ale țării noastre. Asta mă obligă să „pîndesc" fiecare întoarcere în țară cu alte emoții și, uneori, mi se procură mici aventuri, neplăcute pe moment, dar pline de învățăminte.

James Endicott scoate, cu o mișcare rapidă, un carnet cu scoarțe roșii, pașaportul, și mi-l arată:

— Un simplu petic de hîrtie, dar cîteodată dă loc la adevărate bătălii ca să-l menții. Asta în special cînd mă întorc din țări ale adevărului...

— Și cum ieșiți atunci din încurcătură?

— După inspirația momentului — dar întotdeauna cu convingerea fermă, care devine — în ciuda piedicilor — convingerea unui număr din ce în ce mai

James G. Endicott.

respectabil de canadieni, că apăr o cauză mare și dreaptă. Prima dată mi-am amintit la timp de un paragraf din Constituție care oferă canadienilor dreptul de a reveni de oriunde, în patrie, chiar fără viză... Apoi, cînd au vrut să-mi confiște pașaportul, am replicat — și în ochii lui Endicott strălucește, dindărătul ochelarilor cu ramă, un surîs de student tare în pozne — că pașaportul îmi aparține și nu-mi poate fi luat decît dacă guvernul obține, prin sentință judecătorească, dreptul de a mi-l cumpăra în schimbul celor 10 dolari cît mă costase...

— Ați obținut cîștig de cauză?

— Temporar, da. Guvernul a luat însă notă de trucul meu și s-a asigurat. Acum privește.

Citesc uimit o mențiune de un umor pur britanic, depășind și pe Stephen Leacock: „Acest pașaport este proprietatea guvernu-

lui canadian și nu se află decît provizoriu în mîinile deținătorului său actual".

— Așadar, acum sînteți mai mult la discreția șicanelor pe care vi le atrage nobila dv. sarcină...

— Da. Mai ales cînd aceste șicane poartă eticheta formalităților vamale, atunci ele justifică cele mai minuțioase percheziții și îndelungate scotociri ale bagajului...

Un ziar cît o batistă

— Îmi închipui atunci că și „bagajul" cultural de care vă puteți folosi este sever controlat și limitat.

— În stadiul actual nici nu ne poate trece prin gînd să folosim, de pildă, radiodifuziunea sau presa de mare tiraj. În general, de altfel, eu personal chiar prefer — afară de „turneul" de vreo 10.000 de kilometri pe care îl întreprind de două ori pe an — să răspîndesc ideile partizanilor păcii pe calea unor conversații de la om la om, sau prin coloanele acestui ziar pe care îl tipăresc doar eu cu soția mea, la o mică mașină, și îl răspîndim din mînă în mînă. (Și vicepreședintele Consiliului Mondial al Păcii îmi dăruiește micul dar prețiosul sol, purtător al mesajului de o înaltă forță morală).

Și eu consider ca o datorie a mea să fac acest lucru, deoarece nu oricine poate avea norocul de care m-am bucurat eu: al unei confruntări complexe, pe alocuri violentă, între educația primită, ideile gata confecționate, și o realitate uriașă, în marș impetuos.

„M-am născut în China"

— Îmi iertați ignoranța în privința biografiei dv. dar se poate și unde ați avut prilejul acestei confruntări?

— În China, care — țin să se știe — este locul meu natal. M-am născut la nord de Ciun Kin, într-un ținut de la poalele munților, unde tatăl meu activa ca misionar...

Ca să ne convingă în modul cel mai elocvent, Endicott ne face o spectaculoasă demonstrație a cunoștințelor sale de limbă chineză, pe baza celor patru sensuri ale cuvîntului „bin" și a celor patru intonații corespunzătoare: înaltă, baritonală, rapidă, neutră. Are grija să ne precizeze, cu o savuroasă mimare a pedanteriei unui filolog și dezinvoltă modestie, că vorbește doar „după ureche" și un simplu dialect. Un dialect care are însă virtutea de a fi vorbit de încă o sută de milioane de oameni...

— Da, China a fost marele laborator al transformării mele radicale. Dragostea nelimitată pentru poporul chinez mă însuflețește în egală măsură ca și pe soția mea Mary, autoarea cărții „Cinci stele deasupra Chinei". Am urcat acolo un drum anevoios, dar care m-a dus treptat la porțile adevărului: doi ani de zile consilier tehnic al lui Cian Kai-și (în paranteză fie spus, totdeauna precizez că a ajuns unde a ajuns fiindcă nu mi-a urmat sfaturile), în acești ani am reușit să uit istoria învățată în universitate și să o pricep pe cea făurită sub conducerea lui Mao Țze-dun, pe care îl consider o personalitate deosebit de remarcabilă.

Bineînțeles, mai tîrziu, în 1944, cînd le-am aruncat în față oficialităților nordamericane, cu care eram obligat să am legături, părerea mea sinceră despre mîrșăviile Gomindanului, au regretat profund că sînt canadian și nu un cetățean al S.U.A., care să poată fi urmărit pentru „trădare".

Mi-am găsit însă curînd altă „profesie": am intrat în rezistența chineză, la Șanhai. Colaboram la editarea și difuzarea unui ziar. Am dus această activitate timp de doi ani... Și nu pierd nici un prilej — de cînd China este democrație populară, de cînd țara sutelor de milioane de clienți a devenit țara unor uimitoare realizări, care impun oricui respectul — să mă țin, pe cît pot, în ritm cu pasul gigantului trezit din somnul de veacuri.

Am vizitat și ținutul unde m-am născut: în locul funcționarului aducînd lista dărilor de la

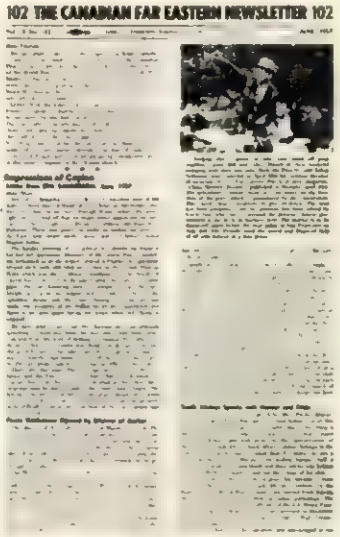
102 THE CANADIAN FAR EASTERN NEWSLETTER 102

Un exemplar al micului ziar redactat și tipărit de James Endicott și soția sa.

oraș, vin tractoare. Acolo, peste puțin timp un milion de oameni se vor muta în altă provincie, pentru a se putea asigura terminarea unei uriașe hidrocentrale de pe cursul lui Ian Țzi...

Cînd ești martor la asemenea fapte de epopee scrisă cu simplitate și abnegație, devii perfect conștient de tezaurul ce-l reprezintă pentru popoarele lumii o pace durabilă.

— Iată că mi-ați destăinuit unul din secretele neobositei dv. activități, de adevărat „misionar zburător" al păcii...

— Da, ai dreptate — China și Uniunea Sovietică sînt totdeauna pentru mine ca Gea, zeița pămîntului, a cărei îmbrățișare dădea semizeului antic puteri noi. . Și pe urmă nu trebuie să uiți: am opt copii și șase nepoți — nu vreau să port doliu după nici unul dintre ei... Este un mic detaliu personal, pe care încep să-l înțeleagă pînă și oamenii cei mai expuși să cadă victime mașinii infernale a sloganurilor războiului rece: oamenii simpli din S.U.A.

... „Atențiune, atențiune! Avionul București-Sofia pleacă peste cinci minute". Anunțul ne-a întrerupt din păcate convorbirea. Despărțindu-mă însă de James Endicott, cel atît de așteptat în timp și neașteptat prin confidențele sale spontane — dînsul mi-a strigat:

— Avioanele ne despart, însă ne vom întîlni la Bombay, în Brazilia, sau la dumneata acasă. Și în orice caz, în curînd, voi revedea la Stockholm pe reprezentanții poporului romîn. Planeta aceasta nu e prea mare, nici prea mică — este tocmai pe măsura noastră, a celor care iubim pacea!

Eugen B. MARIAN

OPINII

DOCUMENTAR EVOCATOR sau DOCUMENTAR CONTEMPORAN?

În ultimele luni, documentarele studioului „Al. Sahia" însoțesc cu insistență — și bine fac — filmele artistice în premieră. Printr-o mai judicioasă programare, ele sînt distribuite alături de producții de valoare, căutîndu-se chiar o sortare, o oarecare înrudire de idei sau de stil între cele două producții, astfel ca documentarul să nu apară ca o simplă „completare", ci o operă ce întregește în chip folositor pentru spectator programul de la care vrea să învețe ceva.

Privind retrospectiv documentarele românești apărute pe ecrane, rememorînd lista lor, constați însă că, cu toată calitatea incontestabilă a celor mai multe producții, studioul rămîne dator spectatorului cu un anume gen de documentar: cel care oglindește temele actualității, aspectele atît de multiple ale contemporaneității, perspectivele noastre de viitor.

Nu se poate spune nici o clipă că cineaștii studioului „Al. Sahia" nu sînt ancorați în realitate sau că ocolesc multiplele ei aspecte. Dovadă operativitatea cu care realizează jurnalele de actualități. Ceea ce e evident, însă, e faptul că se zămislesc mai greu, într-un ritm mai lent și uneori cu mai puțin simț artistic, documentarele pe teme contemporane. Cînd e vorba de documentarul evocator — fie el medalion, studiu cinematografic ori reportaj peisagistic — filmul e închegat, cursiv, între temă și creator existînd o vădită apropiere. Citățm, de exemplu, reușitul și profundul studiu asupra tabloului „Uciderea pruncilor" de Piter Bruegel, realizat de Ion Bostan, „Însemnări din Deltă", dat de echipa lui Mirel Iliești, interesantul „Luchian" al Ninei Behar. Cînd se încearcă, însă, o monografie despre Valea Ialomiței, filmul rezultat — „Călătorind pe Valea Ialomiței" — e hibrid, fiindcă nici scenaristul, nici regizorul n-au înțeles să facă sinteza între peisajul geografic și cel uman. „Oamenii din Valea Cărbunelui", al lui Ladislau Kárda, a fost un documentar limitat mai mult la înregistrarea unor aspecte exterioare, fără a izbuti să surprindă poezia, eroismul de ieri și de azi al locuitorilor Văii Jiului. Publicul a văzut și revăzut cu multă plăcere „Reportaj de la Steagul Roșu", excelent documentar realizat de echipa tînărului regizor Alexandru Sîrbu; problemele grave de ordin etic puse în discuție de Marta Meszaroș în „Să zîmbească toți copiii" au avut un larg ecou. Dar aceste două captivante filme, inspirate din viața noastră de toate zilele, nu pot achita datoriile documentariștilor față de publicul larg. Documentarul de actualitate are încă enorm de multe sectoare neabordate. Ar fi stupid să cerem ca ele să fie epuizate într-un termen scurt; ceea ce credem însă că avem dreptul să cerem e: mai multă pasiune, mai mult interes pentru prezent. E foarte bine că trimitem reporteri cinematografici în India, dar să nu uităm că avem egale datorii față de constructorii de la Bicaz; e cît se poate de utilă o retrospectivă Luchian, dar de ce am neglija valoroșii artiști plastici care creează în spiritul și pe temele epocii noastre? Monumentele trecutului ne sînt scumpe și dacă cinematografia poate să le valorifice, publicul nu are decît cuvinte de laudă. Același public dorește însă să se regăsească pe sine pe ecran, să vadă aci răspunsuri la problemele lui acute, actuale.

Am dori ca aceste rînduri să fie bine și deplin înțelese de colectivul înzestrat al studioului „Al. Sahia". Nu opiniem pentru înlăturarea documentarului evocator — de orice gen ar fi el. Ne ridicăm însă împotriva tendinței de a ne restrînge la cercetarea trecutului fără ca o egală fervoare, un egal interes să fie depus în oglindirea prezentului. Documentarul nostru, care reprezintă un mijloc de cunoaștere a țării atît pentru noi cît și pentru publicul de peste hotare, nu poate avea ecou decît în cazul cînd va împleti în imagini cinematografice trecutul cu prezentul, prezentul cu viitorul. Lîngă un „Luchian" să nu lipsească un „Corneliu Baba", lîngă „Însemnări din Deltă" să avem peisajul impresionant al muncii de azi pentru recoltarea stufului, pentru industrializare și pentru transformarea socialistă a satului din Deltă.

Am cercetat planurile de lucru ale studioului „Alexandru Sahia" pentru următoarele luni. Sînt acolo lucruri pe cît de diverse, pe atît de interesante: filme pe teme agricole, altele vorbind despre mari sectoare ale industriei noastre socialiste, filme didactice, științifice, o încercare de satiră prin mijloacele documentarului etc. De rîndul acesta actualitatea ocupă locul de frunte pe șantierul cinematografic al studioului „Al. Sahia", pe această linie situîndu-se și filmul „Republica Populară Romînă", o importantă coproducție romîno-sovietică, la care colaborează cineaști de valoare din ambele țări.

Documentar evocator sau documentar contemporan? Am avut cam multe din prima categorie. Abundență nejustificată. Căci ne trebuie: documentar contemporan *și apoi* documentar evocator. Unul nu-l exclude pe celălalt; dar primul are întîietatea. Fiindcă primul e imaginea vieții pe care o respirăm, pe care năzuim s-o clădim, pe care o clădim.

M. MARINESCU-SANDU

ÎN APĂRAREA LUI 14 IULIE

Articol scris pentru „FLACĂRA" de André WURMSER

Acum, în preajma acestui 14 iulie, cînd tot ce are Franța mai bun și mai înaintat se gîndește cu îngrijorare la soarta republicii, se cuvine să privim adevărul în față: niciodată, de la eliberarea țării, situația n-a fost atît de primejdioasă pentru Republică și pentru clasa muncitoare.

Constituirea unor guverne reacționare sprijinite pe grupări parlamentare de dreapta a deschis calea regimului puterii personale.

Aceste guverne au ajuns în mod fatal să-și renege propriile lor programe, să-și înșele și să-și dezamăgească alegătorii care se încrezuseră în ele, să se autodiscrediteze și să discrediteze Republica.

Așa cum este imposibil să lupți pentru stabilirea păcii în Algeria, sprijinindu-te pe o fracțiune a Adunării Naționale — fracțiune care împărtășește vederile ultracolonialiștilor din Alger — tot așa nu poți promova o politică de progres social, de îngustare a profiturilor capitaliste și de ridicare a nivelului de trai al muncitorilor, sprijinindu-te pe aceeași fracțiune legată de interesele păturii celei mai reacționare.

Mai ales după alegerile din ianuarie 1956, un fapt devenise evident: anticomunismul este acela care a împiedicat guvernele din ultimii ani să-și îndeplinească propriul lor program, dînd posibilitate dușmanilor republicii să dea vina pe democrație pentru toate greutățile, care, dimpotrivă, își aveau originea în încălcarea democrației. Căci se poate oare numi democratică acțiunea de a șterge cu buretele șase milioane de voturi (obținute de partidul comunist), adică de a se considera, în practică drept nulă, opinia unui sfert și mai bine din numărul alegătorilor?

★

Răul are rădăcini vechi. El se trage, încă de după eliberare, din eliminarea elementelor democratice care s-au impus în cadrul Rezistenței. Sub pretextul înlăturării comuniștilor (pretext, prin sine însuși antidemocratic), așa-zisa epurare a netezit calea promovării elementelor celor mai antirepublicane și dezlănțuirii celor două războaie colonialiste absurde, monstruoase.

Cine sînt cei care au luptat în Indochina? Mercenarii. Li s-au îngăduit cele mai barbare și mai dezonorante fapte, atît de caracteristice, de altfel, oricărui război colonial. Tuturor cererilor lor politice și financiare li s-a cedat fără crîcnire. Or, tocmai această liotă de aventurieri, obișnuiți să se situeze deasupra puterii civile — și pe care de fapt o exercitau — aveau să devină inițiatoarea și realizatoarea loviturii de stat din Algeria.

★

Acum sîntem la începutul celei de a doua etape a bătăliei. Partidul Comunist Francez a știut să-și păstreze intacte toate forțele sale. El și-a dovedit clarviziunea și curajul. El, numai el, a respins metoda camuflajului. Numai el a prevăzut ceea ce evenimentele recente au confirmat: că minciuna „păcii în Algeria" n-a fost decît un *bluff*.

★

Esențial este acum pentru republicanii francezi să risipească perdeaua de fum cu care se înconjoară regimul puterii personale. Aceasta este concluzia recentei plenare a Comitetului Central al Partidului Comunist Francez. Esențial este acum pentru toți democrații și republicanii cinstiți să lupte pas cu pas împotriva mașinațiilor fasciste, să pregătească eșecul referendumului din octombrie, să înmulțească numărul comitetelor de vigilență republicană și să unească întreg poporul — ca pe timpul rezistenței împotriva fascismului — în rezistența împotriva dictaturii. Și, în sfîrșit, este necesar să nu fie lăsată fără răspuns nici o încercare a fascismului de a se manifesta pe stradă. Așa a procedat poporul francez în acea zi de iunie care amenința să se transforme într-o zi a putch-ului fascist.

★

Republicanii au tras învățăminte. Înfrîngerea lor provizorie s-a datorat lipsei de unitate. Așa că, în condiții a căror gravitate le este clară, ei își propun drept țel unirea tuturor republicanilor sub steagul luptei pentru aceeași cauză a salvării Franței. În declarația dată publicității deunăzi, Partidul Comunist Francez cheamă pe toți patrioții, pe toți republicanii să transforme sărbătoarea națională din 14 iulie într-o mare zi a unității spre a-și confirma năzuința de a salva instituțiile democratice și de a crea condițiile pentru o adevărată renaștere a Republicii.

Încă nu s-au aruncat sorții. Ceea ce e sigur este că poporul francez se află în preajma unor mari bătălii.

Și e fără îndoială că poporul, care a dărîmat Bastilia acum 169 de ani și a dat umanității Comuna, este cel care, la urma urmelor, va birui.

Paris, Piața Republicii.

„FABRICA" DE

Cine n-a săltat în palmă măcar o dată pufuleții gălbui-aurii abia ieșiți din ouă și păziți cu strășnicie de mama aceea iubitoare și bătăioasă — cloșca? Sînt atît de plăpînzi și de gingași, încît, văzîndu-i cum se rostogolesc pe pajiște, te temi parcă să nu-i rănească pînă și fragedele fire de iarbă. Fără ocrotirea grijulie a mamei, fără adăpostul și căldura aripilor ei s-ar părea că bulgărașii de aur nici nu ar putea supraviețui. De aceea, auzind pe cineva că vă vorbește cu aerul cel mai serios despre o „fabrică de pui" — așa cum ni s-a întîmplat nouă la Bacău — nu ați face ochii mari de mirare și nu i-ați cere interlocutorului să mai repete o dată?

Băcăuanul nostru a rîs și, conducîndu-ne amabil la marginea orașului, pe șoseaua ce se îndreaptă spre Piatra Neamț, ne-a arătat într-o livadă un sătuc în miniatură: „Iaca și fabrica. Dușeți-vă s-o vedeți!"

Am apucat pe o alee largă, străjuită de plopi înalți, fremătători. Piu, piu, piu... piu, piu, piu... Puzderie de glasuri plăpînde veneau din stînga și din dreapta. Pe sub copacii umbroși, împrejurul căsuțelor din scînduri văruite, cu plasă de sîrmă la uși,

PUI

sprijinite pe rotile — coteţe mobile — mişunau, mulţi ca frunza şi ca iarba, puişori de găină. Unii mici, aurii, alţii mai mărişori, iar alţii şi mai răsăriţi, cu gîturile golaşe. Dar unde sînt grijuliile lor mame? Cloştile nicăieri! Bieţi orfani! am găsuit compătimitori. Un rîs gros ne-a făcut să ne întoarcem privirile. Un bărbat trecut de prima tinereţe, mijlociu de stat, cu obrazul negricios, s-a apropiat şi, întinzîndu-ne vesel mîna, s-a recomandat:

— Alexandru Chiriac, directorul G.A.S. „Avicola" şi... tutorele orfanilor.

Apoi, fără alt îndemn:

— Vreţi să ne vizitaţi „fabrica"? Poftim!

L-am urmat. Ne-a arătat mai întîi incubatoarele. Apoi ne-a prezentat, în grup, vreo cîteva mii de moţate roşii, curtate galant de cocoşi ţanţoşi — lotul de prăsilă, rasa Rhode Island. După ce ne-a purtat prin mijlocul cîtorva „promoţii" de pui, l-am rugat să ne dea şi ceva date generale.

În ultimii ani, gospodăria „Avicola"-Bacău a luat o mare dezvoltare, sprijinind îmbunătăţirea rasei de găini în regiune. Inventarul viu actual cuprinde: 7000 găini producătoare care fac cîteva mii de ouă pe zi şi 100.000 pui, cărora li se vor mai adăuga încă pe atîţia pînă-n toamnă. Ouăle şi puii au următoarele destinaţii: pentru prăsilă aici, în gospodărie, repartizate în acelaşi scop altor gospodării de stat, colective şi crescătorilor individuali şi pentru consum pe piaţă.

Iată acum şi cîteva imagini de la fabrica de ouă:

I. STĂVĂRUŞ

Fotografii de Gh. VINŢILĂ

4

(1) **E vremea „mesei". La semnalul ştiut, mii de pui aleargă să se înfrupte din hrana pe care le-o împarte din belşug cele două crescătoare.**

(2) **Cînd crescătoarea Maria Enea s-a dus să adune ouăle din cuibare, o moţată i-a sărit pe umăr, vrînd parcă s-o roage la ureche să aibă grijă de ouăle ei.**

(3) **Colonia ouătoarelor harnice, în jurul cărora păşesc, curtenitori şi ţanţoşi, cocoşi cu penajul aprins.**

(4) **Ca să devii o bună crescătoare, trebuie, în primul rînd, să iubeşti această meserie. Maria Oşvischi, elevă la şcoala zootehnică din Răcăciuni, care a făcut aici practica, a dovedit că va fi o crescătoare talentată.**

(5) **În primele zile de viaţă, puii mai debili sînt întăriţi cu raze infraroşii obţinute cu ajutorul lămpilor cu cuarţ. Acest tratament a contribuit ca mortalitatea în gospodărie să fie de-abia 0,75%.**

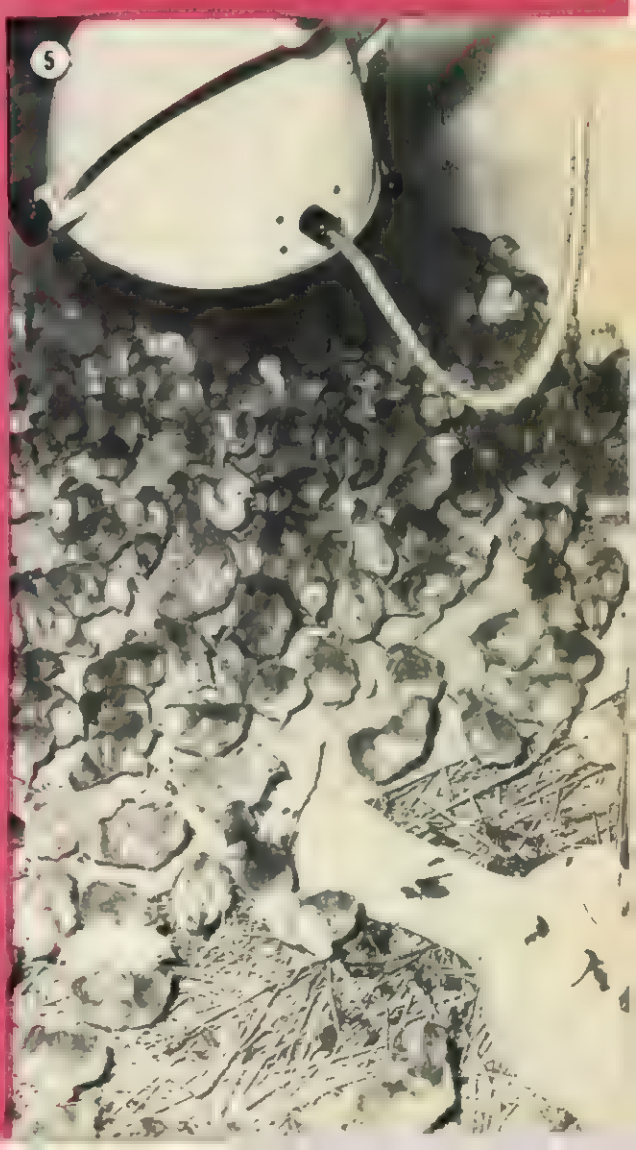

5

Întoarcerea bătrînului

— fragmente —

de C. BOZBICI

(Urmare din n-rul trecut)

Ilustrații de N. POPESCU

— Dai zece mii de lei și i-ai dumitale. Pămînt ca untul, doar l-ai văzut. Tata semăna grîu în fiecare an și trosnea carul cu snopi cînd îl aducea la treier. În fiecare an, nu uita. Ăsta da, pămînt roditor.

Chirilă Luca nu-și lăuda pămîntul zgomotos, ca un negustor de bîlci. Vorba îi ieșea greu din gură, bine gîndită și convingătoare, așa că Hodu nu se îndoia că proprietarul nu minte.

— Scump, bade Chirilă. La prețul ăsta nu facem tîrg, îi răspunse potolit și cu oarecare indiferență, care lăsa să se vadă că nu ține cu tot dinadinsul să-l cumpere, dacă nu ajung, cît de cît, la o înțelegere... Mai lasă și'mneata ceva, adăugă el, ca nu cumva Chirilă să creadă că-i ultimul său cuvînt.

Chirilă potrivi fața de masă albă de in. Ca să cîștige răgaz turnă drojdie în cele două păhărețe golite, ciocni și sorbi fără grabă lichidul.

— Mai ieftin vrei? Sînt două hectare doar... Îl privi în ochi pe Hodu ca să vadă dacă a înțeles din vorbele lui că prețul cerut e mai mult o pomană, dar Hodu își coborîse pleoapele și se uita printre gene la palmele mari.

— Dar banii care mi i-o cere secretarul sfatului? Ăștia nu intră în prețul pămîntului? Cel puțin două mii o să ceară ca să treacă pămîntul pe numele meu. Că doar nu-i voie de vîndut. Ăștia-i plătesc singur?...

— Așa ne-am înțeles de la început. Tu plătești legea.

— E mult, bade Chirilă, e mult.

— Atunci mai bine să bem drojdia, că ne pierdem vremea de pomană, îi răspunse Chirilă puțin supărat.

Hodu cunoștea ogorul, neted ca palma, așezat lîngă un pîrău. De prima oară își dăduse seama că prețul cerut nu era de loc mare. Chirilă se străduia într-un fel să-l vîndă, să scape de impozitele mari pe care le plătea pentru chiaburie și Hodu știa acest lucru. Dar în curea avea numai opt mii de lei. Mai promisese două secretarului de la sfat, care urma să treacă pămîntul din cadastru pe numele lui. Dimineața, cînd intrase în casa chiaburului, se gîndise că va negoți ogorul cu șapte mii. Chiaburul însă ținea morțiș la cei zece mii de lei.

— Bine... Să bem drojdia, dacă zici. Dar pînă la urmă tot o să mi-l dai, îi spuse deodată, cu atîta siguranță, încît Chirilă îl privi bănuitor. O să mi-l dai — continuă Hodu cu înțeles — pentru că n-ai încotro.

— Am zis nu...

— Nu pricep!

— Ai priceput tu, că prost nu ești. Ce să ne ascundem!

— Văd că vrei să-ți spun mai pe-nțeles. O să facă, dacă nu azi — mîine, ori întovărășire, ori colectivă și pămîntul tău e într-un loc numai bun de arat cu tractorul. Pe tine te-or arunca la mama dracului. Ai priceput?

— Atunci de ce vrei să-l cumperi tu?

— Mie nu mi-l ia, dar tu ești chiabur. Bate palma, bade Chirilă. Mai tîrziu să nu alergi după mine. Să ne învoim cît sîntem aici.

— M-ar blestema tătuca dacă ar ști că-i adevăsesc pămîntul. Dar trebuie să scap cumva. Să știi însă că tot nu ți-l dau cu șase mii. Mai pune două și tîrgu-i gata.

— N-am, îi răspunse scurt și sincer Hodu.

— N-ai? se miră Chirilă și din glas i se citea durerea omului înșelat. Adică n-ai bani? M-ai amăgit?... Cu ce vrei să cumperi pămîntul?

Hodu își mușcă buzele înciudat.

— Cinci mii de lei ți-i pun pe masă pe loc. Trei mii după ce pămîntul e trecut pe numele meu...

Bancnotele de cîte o sută se înșirau pe masă ca niște cărți de joc. Chirilă se uita la ele cu atenție, ca nu cumva să fie vreuna prea ruptă și le adună în grabă, învelindu-le în foaia de hîrtie pe care Hodu scrisese cu litere mari o chitanță pentru restul sumei.

★

Se sculă cînd soarele abia clipea de după dealuri. Era prea devreme să meargă la sfatul popular și se abătu pe cîmp la ogor. Pe pămîntul neînsămînțat ierburile și buruienile creșteau de-a valma. Cîrtițe nenumărate își durară mușuroaie mari și trainice, dînd pămîntului o înfățișare părăginită.

Hodu o luă de-a lungul ogorului, făcînd planuri. În mintea lui, la capătul locului se și ridicase, ca prin minune, o căsuță cu două odăi, acoperite cu olane roșii nebătute de ploi. Se și vedea stînd în prag, odihnindu-se și privind cerul schimbător, plin de nori. Apoi totul se topi la gîndul că n-avea bani și își văzu de drum împăcat, totuși că, în sfîrșit, avea pămîntul lui, numai al lui. Casa o s-o facă în primăvara viitoare. Pînă atunci, timpul îi va da răgaz.

Mulțumit o luă spre sat. Ulițele înghesuite îi erau necunoscute; la fel și oamenii pe lîngă care trecea și-i privea pe sub sprîncene cu indiferență.

La sfatul popular curtea și birourile erau pustii. Doar straja picotea de somn, stînd pe un scaun în cerdac. Toți funcționarii erau plecați pe teren.

— Dar tovarășul secretar? întrebă Hodu adresîndu-se străjii.

— În birou, îi răspunse și, socotind că i-a făcut un mare serviciu, îi ceru familiar o țigară.

Secretarul, un bărbat la vreo treizeci și cinci de ani, ferchezuit și proaspăt ras, tocmai vorbea la telefon cînd intră Hodu. Văzîndu-l, îi făcu semn să iasă și să aștepte în biroul celălalt și după un sfert de ceas îl chemă la dînsul.

— Scîrțîie, moșule, îi spuse fără nici o introducere și ridică din umeri, făcîndu-l să înțeleagă că lucrurile îl depășesc.

— Nu înțeleg ce spuneți dumneavoastră, îi răspunse Hodu și în inimă i se strecurară frica și îndoiala. I-ar fi plăcut ca secretarul să n-o ia pe departe, ci să fie mai clar. Altfel... Și se gîndi ce i-ar face dacă l-ar înșela, dacă și-ar bate joc de dînsul numai ca să-i fure bănuții. Dar nu se gîndi mai departe, ci așteptă cu sufletul la gură să audă ce spune secretarul.

— Eu închid ochii, dar cei de la cadastru, de la raion, se mișcă greu.

— Păi, am plătit.

— Ce știi dumneata, moșule! Le țîțîie izmenele de frică... Și rise batjocoritor, arătîndu-și în acest fel curajul și totodată disprețul față de cei de la cadastru. Hodu aștepta mut și încruntat pînă ce veselia secretarului se stinse și-l întrebă răspicat:

— Atunci cînd, domnule secretar, cînd am un răspuns?

— Să mai așteptăm. Vremea le potrivește pe toate.

Pentru prima oară Hodu înțelese că scurgerea timpului poate fi o mare înșelăciune. Dar era neputincios în fața omului acesta. În mîinile lui se afla vînzarea pămîntului, în buzunarul lui banii — și el era la cheremul bunăvoinței lui. O întrebare însă îi măcina creierii: cît o să dureze? Pînă cînd, ispita fiind mai mare decît teama că o să-l supere, făcu să-l întrebe cu glas amenințător, ca al omului care își joacă ultima carte și pe cartea aceasta a mizat tot cea mai rămas din avuția lui:

— Pînă cînd să mai așteptăm?

Secretarul îl privi ponciș, scos puțin din sărite.

— Pînă cînd avem un răspuns bun, îi spuse rar și apăsat, ca să înțeleagă, ca între doi complici. Apoi: dacă eu îți spun să aștepți, înseamnă că așa e bine. Nu vreau să-mi vînd pielea pentru banii dumitale.

Se despărțiră ca doi oameni cărora le pare rău că au făcut tovărășie, dar fiecare în parte nu vrea să renunțe la celălalt.

★

În săptămînile care urmară, Hodu lucră cu ziua pe la gospodari. Mergea la legatul snopilor, la treier, la coasă, oriunde găsea de lucru. Oamenii prinseră să-l cunoască, se obișnuiseră cu el, așa că nu se mirară cînd la marginea ogorului chiaburului Chirilă răsări o colibă mică, unde bătrînul cu barbă — cum îi ziceau — se oploși. Cînd treceau pe acolo seara îl vedeau aplecat deasupra unui ceaunaș în care clocotea mămăliga. Ori mai tîrziu, cînd luna își revărsa lumina peste cîmpii, îl zăreau rezemat de colibă, nemișcat, cătînd spre zările care se sting. Nimeni nu bănuia că în ceasurile acelea Hodu era nespus de amărît. Singurătatea îl răzbise. Dar mai mult decît toate, văzînd cum trăiesc oamenii din colectivă, văzînd că trăiesc alt fel decît își închipuise el, simțea că i se zdruncină vechile păreri. Ar fi vrut să stea de vorbă cu unul, cu altul, dar teama că va afla cine este, și că aceste discuții l-ar tulbura și mai mult, îl oprea. Apoi un dor tainic, care răzbește mai cu seamă pe oamenii care se apropie de sfîrșitul vieții, îl cuprindea tot mai des și nu-i dădea răgaz de somn. Dorul acela îl cuprindea în amurg, cînd se întorceau țîncii cu vacile de la pășune, ori cu mieii. Glasul copiilor, chemările, hîrjoana lor, îi aduceau tot mai puternic aminte că, acasă, un copilaș, ai cărui ochi nu i-a văzut, gungurește ori plînge. Cum o fi arătînd Ion? Și cu fiecare seară ce trecea i se făcea mai dor de țîncul necunoscut, pe care tare ar fi vrut să-l strîngă în brațe, să-l salte pe picioare ori să-i îngîne un cîntec bătrînesc ca să-l adoarmă.

★

Septembrie se sfîrși și o dată cu el veniră brumele. Colectiviștii strînseseră rod bogat. Hodu îi vedea cum merg acasă cu carele pline. Iar el tot singur cuc și tot amărît... Secretarul de la sfat nu aranjase nimic cu pămîntul. De la o vreme încoace nici nu-l mai primea. Hodu, care sperase într-o îndreptare spre bine a lucrurilor, răzbit de atîta așteptare, bănui că este înșelat. Atunci încercă să-și recîștige cel puțin banii. Hotărît porni la chiabur.

Fără să mai bată în ușă, Hodu intră val-vîrtej în casa lui Chirilă Luca. Chiaburul sta pe un scăunel cioplit din fag și desfăcea porumb într-un coș. Îi răspunse la salut și își văzu de lucru fără să scoată o vorbă.

— Știi, m-am răzgîndit cu pămîntul, îi spuse Hodu. Încerca să-și stăpînească supărarea, de aceea vorbea rar.

Chirilă, uimit, uitase de porumb și-l privea mut. Nu-l înțelegea. Nu erau decît vreo trei luni de cînd s-au bătut ca doi lupi pentru prețul pămîntului. Atunci Hodu i se păruse neînduplecat, și pentru că îl văzuse pătimaș, el ținuse mortiș ca să nu scadă prețul. Și-acum...

— Îi cam tîrziu, mormăi nemulțumit Chirilă.

— Cum să fie tîrziu? țipă Hodu. Nu mai vreau pămînt! Poți să mă silești? Să-mi dai banii acu' pe loc! Auzi?

— N-am banii...

— Minți!

— Mergi la sfat și ai să vezi că am plătit două mii de lei impozite.

— Vrei să mă înșeli? Aduc miliția.

— Îmi vine să rîd. Atît îți mai lipsește, ca să știe că negoțești pămînt pe sub mînă.

— Dă-mi banii!

— Nu urla! Nu mi-ai dat un sfanț. Dovedește-mi! Ai martori? Cine poate să depună mărturie că mi-ai dat bani? Nimeni.

— Am iscălit o chitanță, îi răspunse Hodu amenințător.

— Arată-mi-o! îl invită răutăcios Chirilă. Ei, hai s-o văd și eu!

Hodu nu se mai putu stăpîni, și-l luă de gît. Chirilă se frămîntă în brațele lui. Mîinile îi zburau prin aer ca niște aripi, iar picioarele prinseră să tropotească.

Hodu slăbi strînsoarea.

— Scoate banii! ordonă el și-i dădu drumul.

Chirilă, înfricoșat, se tîrî pînă la o icoană atîrnată pe perete și din dosul ei luă un ziar împăturit.

— Aici sînt trei mii de lei, îi spuse gîfîind.

— Cinci ți-am dat, se răsti Hodu.

— Zău că n-am mai mulți, se tîngui Chirilă. Crede-mă. O să ți-i dau cînd vînd ceva porumb.

— Să știi că nu te iert, îl amenință Hodu și plecă mînios.

În uliță îl podidiră lacrimile. Nici el nu știa ce-l doare mai mult: pierderea banilor sau a nădejdii de a avea un petic de ogor?

★

Trenul ce urcă în munți, îl purta de o zi și pe Hodu. Barba nerasă de cîteva luni îi crescuse de-un lat de palmă și arăta ca un călugăr coborît de la schit. Clopul vechi, lustruit de ploi, îi ascundea părul albit de-a binelea de gînduri și necazuri. Vagonul era plin de țărani gălăgioși, care se întorceau de la tîrg.

Hodu privea țintă prin fereastră pădurile îngălbenite de toamnă, ascunzîndu-și pe cît putea fața ca să nu-l recunoască vreun consătean. Dar nimeni nu-l băgă în seamă, nici nu-l stingheri cu vreo întrebare. Pesemne, își zise, nu e nimeni din sat de la dînsul.

Se întorcea pe furiș, amărît și îndurerat de viață. Acum, după atîția ani de pribegie, vechile credințe i se zdruncinaseră, și-l mai răzbise și dorul de casă.

Personalul opri la o haltă, scîrțîind din toate încheieturile, și vagonul se goli pe jumătate. O băbuță, care ședuse pe niște saci lîngă ușă, se așeză în fața lui pe un loc rămas liber. Îl privi o vreme fără să zică nimic, dar plină de curioxitate, parcă l-ar fi cunoscut de undeva. În sfîrșit, cînd i se păru că își amintește, îl trase ușor de mîneca surtucului și intră în vorbă:

— Auzi, bade, nu ești 'mneata Hodu, bătrînu'?

— Nu, nu, îi răspunse nepăsător, dar inima i se strînse înfricoșată.

— Tare sameni cu unul Hodu, de la noi din Sălcuța. S-a dus, amu-s vreo patru ani, în lume. Nu mai știe nimeni de dînsul. Dar zău că tare mai semănați.

— S-o fi prăpădit pe undeva, mormăi Hodu, ca să pună capăt discuției.

— Că bine zici. Așa-i omul care se înstrăinează de casa lui: dacă nu moare de foame, moare de dor și de necazuri. Că nicăieri nu-i mai bine decît lîngă vatra părintească. Străinătățile n-aduc noroc...

La prima stație coborî, să scape de bătrînă. Pînă la Sălcuța mai era cale de opt kilometri și o luă pe jos, cu traista în spate. Ajunse în sat, obosit, cînd ziua se îngîna cu noaptea. Se opri la capătul livezii și sări pîrleazul cînd nu-l văzu nimeni.

Seara era luminoasă, cu lună plină, dar bătea un vînt răcoros, semn că la noapte avea să cadă brumă. În livadă crescuse otavă grasă și pitică de toamnă. Se strecură printre merii tineri pînă aproape de șură. Deschise încet ușa din dos a grajdului, prin care se scoate gunoiul, și intră înăuntru. O căldură plăcută și un miros acrișor îl învăluiră și îl apucă o ușoară ameteală, de parcă ar fi băut țuică. Doamne, de cînd n-a mai simțit miresmele astea! Două vaci tolănite, pe ograjdi, rumegau și îl priveau indiferente. Vasăzică grajdul nu e gol, cum se aștepta el!... Oare sînt ale lui Ilie? Niciodată n-a avut două vaci în bătătură. Una cel mult — și pe aia era nevoit s-o vîndă cînd îi răzbeau dările!... Cineva făcea gălăgie în ogradă și Hodu nu mai zăbovi lîngă vite, ci trecu în șură. Păși încet, să nu se lovească de ceva și să facă zgomot. Se lipi de poarta mare a șurii și privi prin crăpătura scîndurilor uscate în ogradă. Ioana, nora, tocmai căra un vas mare și doi godini o lua cu asalt pînă cînd, hulpavi, se înfruptară din lături. Deodată ferestrele casei lui Ilie se luminară puternic, cum nu le văzuse niciodată, și inima prinse să-i bată neastîmpărată: lumină electrică! Privind cu uimire curtea luminată de razele ce se furișau prin geamuri, desluși un acaret nou, de care nu știa nimic. Îl privi multă vreme fără să-i deslușească rostul, apoi încetul cu încetul își dădu seama că e un hambar. La ce-i folosește? Podul casei oare nu-i e de-ajuns? Ce fel de gospodar e ăsta care își face un hambar nou numai de ochii lumii? Sau poate!... Poate că totuși e adevărat că știa, colectiviștii, vin acasă cu carele încărcate!... Înciudat, dar și uimit, ieși în ocol. Se opri lîngă hambar, deschise un oblon, dar nu desluși nimic. Apoi băgă mîna și palmele atinseră boabele calde de grîu. Atît grîu să aibă acum omul ăsta, feciorul lui, de cînd a intrat în colectivă?! Rămase multă vreme lîngă hambar, ascuns de umbra nopții, cuprins de o mare nedumerire...

Scriitori și CĂRȚI

Opiniile cititorului

Tovarășa Ana Năchescu, educatoare la grădinița de copii nr. 8, raionul 1 Mai, ne comunică următoarele aprecieri despre literatura pentru preșcolari:

ACTUALITATEA,

izvor al adevăratei poezii*)

Patosul revoluționar al poeziei lui Dan Deșliu, sufletul ei puternic militant, via rezonanță a actualității din versurile sale își găsesc prin volumul „*Ceva mai greu...*" noi și promițătoare modalități de expresie; cu această recentă apariție, lirica lui Dan Deșliu urcă o nouă treaptă. Ca și în poezia sa anterioară, mențiunându-și sorgintea de inspirație din cea mai imediată realitate, autorul poemului „*Lazăr de la Rusca*" obține cu „*Ceva mai greu...*" un spor calitativ, ca rezultat al unei mai dense capacități emoționale, al unei mai concentrate forțe de sugestivitate și convingere, răspândite aproape fără goluri pe toate filele cărții.

Până la exemplificarea acestor afirmații inițiale, să ne fie îngăduită o scurtă paranteză. Drumul liric în ascensiune al lui Dan Deșliu are o deosebită semnificație, nu numai pentru poezia lui, ci în genere pentru tânăra noastră producție poetică. Și această semnificație constă în faptul că participarea activă a poetului la viața și lupta poporului său, trăirea pasionantă a evenimentelor, dreptul lor înțelegere, fructifică talentul, îi împrospătează și-i substanțializează. După cum izolarea atitudinilor de realitate, de mersul fierbinte al vieții, de eforturile, năzuințele și realizările maselor, le usucă posibilitățile, le sugrumă vocația. Poetul patriei noastre, vibrând cu toată ființa sa la tot ce-l înconjoară, dornic să ajute la primenirea societății noastre, știind la complexa problematică pe care o ridică timpul său, va fi ferit de primejdia unei lirici clorotice, inexpresive: botanismul preferat de unii versificatori, refugiul într-o imagistică goală, fortuită, lipsa de emotivitate și conținut, abstractizarea până la ermetism, sînt efectele directe ale miopiei, ale întoarcerii feței de la realitatea înconjurătoare.

Dan Deșliu e un poet care și-a înțeles rostul vocației sale. De-a lungul activității sale poetice, lira lui a vibrat puternic la ecoul prefacerilor sociale din patria noastră, ca și la acela al ritmului impus de mersul înainte al istoriei. De aceea, pe temeiul acestei activități, următoarele versuri: „*Trăiesc — mulțam norocase' — în vremea cînd s-alege[cărarea omenirii aceștia întreg[;... Sînt fiul vremii mele — deci și părinte sînt[al zilei care vine aicea, pe pămînt[; și pașii mei și cersul și durerile-mi toate[să le dezleg de lupta cea mare — nu se poate[cum nu poți rupe văzul de-a ochilor lumine[cum nu e cu putință să mă despari de mine*" .. (*Meditație.*) — nu sînt numai niște veleități declarații, ci poartă în ele organic profesia de credință a unui poet prezent în contemporaneitate.

Dan Deșliu

Tematica de acută actualitate cuprinsă în „*Ceva mai greu...*" își află, mai întotdeauna, o frumoasă rezolvare poetică. Aflat pe tărîmuri străine, poetul își mărturisește, discret și penetrant, dorul de patrie: „*Dincolo de fereastră, de spații și de noapte[mă cheamă către sonde și munți și brazi — o stea:[lumina și puterea și tinerețea mea,[și tot ce nu se spune decît șoptit în șoapte.*" Dragostea și respectul poporului pentru activiștii partidului le aflăm exprimate în „*Dealul florilor*", un poem de o rotundă notă elegiacă în care e evocată moartea unui comunist răpus de o „*cucuvaie chiaburească*". Bucuria vieții eliberate de barbara exploatare a regimurilor din trecut e cîntată cu emoție în „*Hic Fuerunt Tartari*", după cum cu accent epic însoțit de ritmul unui corespunzător lirism, ne sînt dezvăluite pătrunderea sufletului unei noi mentalități în viața și munca oamenilor în poemele „*În Vrancea pe-o cărare*", „*Liniștea*", „*În Bivuac*". Cu generozitate se răsfrînge sentimentul înfrățirii celor ce muncesc în „*Fără aprobare*".

În poemul de largă respirație „*Cîntec de ruină*", recompunînd lumea de coșmar a capitalismului, poetul își afirmă convingerea în inevitabila ei prăbușire; tonul de sfîșietoare revoltă la adresa injustiției capitaliste, lirismul ce întovărășește compasiunea poetului pentru acei care încă mai sînt nevoiți să trăiască în atmosfera fetidă a unei societăți murituride, ritmul amplu al poemului, dau, prin virtuțile poetice condensate în „*Cîntec de ruină*", măsura unei autentice poezii. Se poate reproșa însă realizării acestui poem, unele lungimi provocate de îngrămădirea unor imagini menite să pună în relief fața urîtă a lumii vechi. Într-una din cele mai izbutite bucăți lirice: „*Formulele rachetei*", poetul emite ideea plină de miez și, în același timp, pretabilă la o destășurare meșteșugită de imagini poetice, a genezei istorice a rachetei intercontinentale sovietice; aceasta figurează în amintita poezie ca o urmare firească a setei de cunoștere a omului, a dorului și luptei pentru libertate dusă de cei asupriți în decursul timpurilor. Din poemul, întreg citabil, desprindem finalul: „*cutremurînd imperii și farii-n catacombe[vestind Olimpul dela că gade pe nisip[, sonete ai rachetei proletip:[obuzul Aurorei, pe Neva, în Octombrie*".

Subliniem de asemenea frăgezimea unor poezii de dragoste din ciclul „*Cîntece de scafandru*".

Împlinirile din „*Ceva mai greu...*" ne îndreptățesc să așteptăm cu mult interes viitoarele creații ale poetului Dan Deșliu.

Traian STOICA

*) „Ceva mai greu"..., versuri — Dan Deșliu — E.S.P.L.A. 1958.

Profesia mea fiind educatoare la o grădiniță de copii, doresc a-mi spune și eu unele păreri asupra literaturii pentru copii, asupra povestirilor și basmelor autorilor romîni scrise pe seama preșcolarilor.

Astfel, înainte de toate, trebuie să recunosc că niciodată, ca în anii democrației noastre populare, nu s-au reeditat și tipărit atît de multe lucrări pentru copii din literatura clasică universală și autohtonă, toate minunat și măiestrit ilustrate, în culori vii, strălucitoare. Și, totuși (pentru că din păcate există un „totuși"), cînd e să alegi vreo povestire sau un basm mai nou — lucrări care să fie accesibile puterii de înțelegere a copiilor de vîrstă preșcolară și îndeobște fără să depășească puțina experiență de viață a acestora — alegerea devine anevoioasă, adeseori un adevărat canon. Literatura pentru copiii sub 7 ani e o cenușăreasă. Scriitorii o cam ocolesc și nu prea osteneșc pentru ea. Iar critica, pur și simplu a extirpat-o din preocupările ei. Ea — și rău face! — nu socotește o treabă destul de serioasă analizarea unei biete povestiri pentru copii și încă pentru cei sub șapte ani! Genul i se pare prea minor...

Mă grăbesc să mărturisesc că nu neg existența cîtorva izbutite și într-adevăr minunate povestiri originale, în versuri sau în proză, scrise exclusiv pe seama preșcolarilor. Dar sînt atît de surprinzător de puține, încît le-aș putea aproape număra pe degete. Astfel, spre exemplificare, mă încumet să citez (în afara celor aparținătoare scriitorilor clasici autohtoni sau străini), pe cele mai realizate: „*Prisaca*" de Tudor Arghezi, „*Baba iarnă intră-n sat*" (partea: „pentru cei mai mititei") de Otilia Cazimir; „*Moș Gălbui*", „*Circul din pădure*" de Ana Tudoraș; „*Povești de-o șchioapă*" de Mioara Cremene; „*Are tata doi băieți*", „*Mai e un loc pe genunchi*" de Octav Pancu-Iași, „*Zece povești pitice*" de Vladimir Colin, „*Cine-i de vină*" de Luiza Vlădescu; „*Ciubotelele ogarului*" de Călin Gruia; „*Povestea purcelului*", „*Povestea lupului*", „*Povestea vulpii*" de Dimitrie Goga; „*Rața cu mărgele*" de George Nestor...

S-ar părea, totuși, că am făcut unele omisiuni. Toți ce se pot. Însă refuz să cred că aceste omisiuni ar însemna mai mult de două, trei lucrări.

Nu pretind că prin înșiruirea povestirilor de mai sus am sumarizat întreaga literatură pentru preșcolari. Desigur, s-a scris cu mult mai mult, dar din păcate nu totdeauna corespunzător scopului. Acțiunea multor povestiri se desfășoară lineed, fără vioiciune și fără să solicite afectivitatea copilului; o seacă înșiruiere de întîmplări nesemnificative, lipsite de elementul emoțional, atît de important pentru captarea atenției și mai ales pentru stimularea entuziasmului copilor. Adeseori stilul e greoi, frasa încărcată și confuză, imaginile prea complexe sau forțate, iar limbajul întrebuințat, pretențios și neindicat copiilor de vîrstă preșcolară.

Cam de asemenea calități — după aprecierea mea — este și lucrarea de curînd apărută a tov. Viorica Huber, sub titlul „*De ce nu are purecele potcoave de argint*". În loc de comentarii îmi iau permisiunea să spicuiesc vreo cîteva „perle" din conținutul lexical al povestirilor din această carte destinată copiilor mici: *mehenghiu, bumalac, budulac, mangasa, agiamie, chiftimie, pilac, giac, aferim, hoțeac, îndîrdora, gotcan, corecoare, viștavoi, firoscos, toacă, a tehăi, a tului, a horcoli* etc, etc...

Și acum, ca o scurtă incursiune prin această operă, să citim, la întîmplare, cîteva fraze: „*Ehei, tehăi ca către argați. Mie îmi iese sufletul, iar voi, huidumelor, stați și bleojdiți ochii la mine. Aveam de gînd să vă cinstesc cu o stacană de must*".

Sau: „*Care bani, tîrghiților...? Păi, cine vi-a spus că-e bani, budulacilor?! V-a tras clapa preata! rîse ciobanul. De ce vă tînăuiați cu ea, nu știați ce pramatie este jupînița vulpe?*" (Să nu uit: cartea e înzestrată și cu un glosar. Din glosar aflăm că *pramatie* înseamnă *șiretlic*. Într-adevăr, în felul acesta am îmburit *aferim* copiii). „*Acum știm, lătrară cîinii. O să ne ducem să o apucăm de cînepa dracului*"...

...În loc de orice alte concluzii, un călduros și stăruitor apel adresat atît scriitorilor, cît și Editurii Tineretului: mai multă grijă și simpatie pentru această ponosită cenușăreasă a literaturii; basme și povestiri de mai bună calitate pe seama copiilor de vîrstă preșcolară pentru educarea acestor cetățeni de mîine ai Republicii noastre dragi.

SCHIȚELE LUI CARAGIALE VĂZUTE DE GION

Înțr-o interpretare a unui caricaturist, schițele lui Caragiale ar fi putut deveni o galerie grotescă de personaje care-și poartă în trăsături violente stigmatele caracterelor. Dar M. Gion și-a luat parcă angajamentul să nu folosească uneltele de fiecare zi ale caricaturii și, respingînd pericolul de facilitate ce-l pîndește adesea pe caricaturiști, să creeze umorul nu din exteriorul personajelor, ci din interiorul lor. Adaptîndu-și procedeele la stilul caragialesc, el ilustrează ridicolul, în volumul recent apărut la „Editura Tineretului", prin notația sarcastică a expresiei tipurilor: iată-l pe Marius Chicoș Rostogan, statuie de carton a beliferului semidoct, oportunist, demagog. Șarja e imperceptibilă, portretul e făcut cu gravitate, linia e fină și precisă; și totuși, din această figură, tratată cu seriozitate, se degajă un umor substanțial. Secretul stă în forța observației: realitatea vorbește de la sine și e destul să o înregistrezi lucid. Ca și la Caragiale, seriozitatea narațiunii e afectată, sobrietatea stilului și lipsa comentariului servind să facă și mai pregnant ridicolul, să-i livreze privitorului în stare pură, filtrat prin inteligența artistului. E de prețuit la Gion tocmai această lipsă a comentariului caricatural. Desenele sale sînt o simplă și elocventă prezentare a tipurilor în postura și în ambianța care îi pot defini exact. Chicoș Rostogan, de pildă, e sugerat nu numai prin fizionomia sa bombastică, ci și prin suita de prichindei semirespectuoși, semibătăcoritori, puși la respect de energia dascălului, dar înregistrînd cu umor comicul prestanței lui demagogice.

Ilustrația la „Un pedagog de școală nouă".

Procedeul grafic al ilustrațiilor trece de la contururile sintetice ale imaginii, la minuția caracterizării vestimentare, de la planurile largi și elocvente, la compozițiile în adîncime, mai puțin pregnante, vizînd crearea atmosferei de epocă prin amănunte pitorești, dar diluînd definiția caracterelor prin mărunțită descripție plastică, ceea ce poate că îndepărtează oarecum stilul ilustrației de stilul laconic al schițelor

Anca ARGHIR

Ilustrația „Vizita".

În zorii zilei, factorii poștali pleacă să distribuie ← corespondența.

SCRISORI... CU TONA

de Marga COSAȘU

Fotografii de M. IVANCIU

Ai ridicat căpăcelul îngust care acoperă gura cutiei poștale. Scrisoarea a alunecat ușor înăuntru. Din clipa aceasta ea nu-ți mai aparține. I-ai încredințat poate cele mai tainice gînduri ale tale. Și acum nu-ți mai rămîne decît să aștepți răspunsul...

Toate acestea ți se par firești: și cutia poștală din colțul străzii, și omul a cărui prezență o recunoști după pașii adesea grei și obosiți, după chipul în care îți sună la ușă — poștașul. Dar te-ai întrebat oare vreodată: care este drumul unei scrisori din clipa în care ai încredințat-o necunoscutului și cine sînt cei care vor trebui să poarte de grijă ca ea să ajungă la timp celui ce o așteaptă?

SCURTĂ INCURSIUNE ÎN TRECUT

La început au fost primejdia și nevoia de apărare. Acestea l-au împins pe om spre căutarea unor mijloace de transmitere a mesajelor. Toaca cu sunet barbar, clopotul cu dangăt solemn sau vesel, ștafeta sau zborul colombei, toate acestea și încă multe altele au fost folosite de om din cele mai vechi timpuri. De atunci și pînă în zilele noastre, cînd o vastă rețea de deservire poștală face posibilă pătrunderea pînă în cel mai îndepărtat cătun a cuvîntului scris, poșta a străbătut un drum lung, pe care — nu vă fie teamă! — nu avem de gînd să ne oprim. Vom aminti doar că primele începuturi ale unei poște regulate la noi urcă pînă departe în istorie, fiind legate de numele unor domnitori ce aparțin veacului al XIV-lea — și slujind în exclusivitate acestora. Tîrziu, poșta și-a lărgit mereu atribuțiile, putînd transporta oameni și epistole — la început numai cu înalta aprobare a domnitorului.

Și iată-ne exact acum un veac, cînd în serviciul poștal al Moldovei intervine un eveniment de seamă: se introduce pentru prima oară timbrul — celebrul „cap de bour". Evenimentul a marcat trecerea serviciului poștal la o formă de organizare mai înaltă. Dacă această „înaltă formă" pare ridicolă unui cercetător din zilele noastre, lucrul se datorește saltului de gigant al acestui veac — de la diligență la avionul cu reacție, de la ștafetă la teleimprimatorul cu transmisie dublă. Și dacă vremile și mijloacele s-au schimbat, și munca celui ce deservește legăturile poștale a devenit alta: mai intensă, mai pasionantă, mai vie. Pe aceasta, cu satisfacțiile și necazurile ei, ne propunem să v-o prezentăm aici.

UN MAESTRU AL MEMORIEI

Ca în orice muncă, și în serviciul poștal există un proces de producție, o prelucrare a materialului. De la ghișeul unde a fost predată sau de la cutia în care a fost depusă, scrisoarea trece pe la serviciul de deschidere a sacilor poștali, apoi pe la cartare și închidere și, în cele din urmă, pe la gară. Ajunsă la localitatea indicată, urmează aceeași prelucrare, pînă este înmînată destinatarului. Pe acest drum, ea trece neapărat prin mîna cartatorului. Și încă de două ori. Profesiunea de cartator comportă o permanentă încordare și un înalt grad de răspundere. Mii de scrisori îi trec cartatorului prin mînă. Pe fiecare din ele el trebuie să o îndrepte spre destinație.

Tovarășul Nicolaescu din serviciul Poștei Centrale mi-a lămurit cum se poate ajunge la o asemenea desăvîrșire. Cartarea se face atît în localul poștei, cît și în vagoanele poștale. Însoțitorul vagonului poștal trebuie să cunoască bine numeroase orașe, sate, oficii. Ani și ani el străbate țara în lung și-n lat și în mintea lui se imprimă o hartă vie, care arareori dă greș. De aceea cei mai buni cartatori se ridică din rîndurile însoțitorilor de vagoane poștale. Și e nevoie de cel puțin

Factorul poștal Marin Victor predă cartatorului Costea Damaschin expedițiile poștale.

Blocurile și apartamentele nenumerotate îngreunează munca factorilor poștali

cinci ani de activitate pentru a deveni cu adevărat un bun cartator. Dar întîlnești aci și oameni cu 20-25 ani de muncă. Aceștia cînd îi întrebi dacă folosesc des nomenclatorul tipărit, răspund simplu, fără emfază, arătînd spre frunte: nomenclatorul nostru e aici.

DOUĂ MII DE OMONIME

Există însă greutăți, piedici în muncă și rebuturi. Una dintre aceste, și de loc măruntă, este problema omonimelor. Tovarășul Gh. Vijniuc, cartator cu 15 ani de activitate, stăpîn pe meseria sa, ne dă un exemplu: „Să luăm, de pildă, Ghimpații. Numai în regiunea București sînt trei localități cu această denumire. Expeditorul nu indică întotdeauna raionul. Dacă scrie Gara Ghimpați, știu că-i pe linia Constanța și o îndrept într-acolo. Dacă e adresată ocolului Silvic Ghimpați, acesta vine spre Drăgănești; iar cînd scrisoarea este adresată unui particular, știu că-i pentru comuna Ghimpați, raionul Răcari. Așa mă descurc".

Numai în București cartatorul are de luptat cu 2000 de omonime — denumiri de străzi unele repetate de peste zece ori. O scrisoare care nu indică raionul face uneori ocolul tuturor oficiilor, pînă ajunge în mîna destinatarului. Cînd Sfatul Popular al Capitalei va rezolva această problemă, vor respira ușurați și cartatorii, și cetățenii care atribuie numai Poștei întîrzierile.

„ANDRISANTUL" NECUNOSCUT

Există apoi rebuturile. Ce sînt aceste rebuturi? Sînt adresele greșite, de care se lovește zilnic cartatorul. Numai despre ele s-ar putea scrie un întreg reportaj, care ar face deliciul cititorului. Iată doar cîteva dintre acestea. Un amator de șarade scrie: „Către tov. Dir. al D.G.R.R.F.M. București". Un altul: „Tov. Președinte ministru instalator de apă — Buc". Clar nu? Un expeditor care iubește precizia scrie: „Producția București, str. Balotești (inexistentă) nr. 16". Un amorez cu imaginație desenează o rîndunică în plicul căreia se află un plic minuscul, iar pe acesta, o adresă indescifrabilă. Expeditorul se numește poetic „Doi ochi negri". Emoționant, într-adevăr, dar în cazuri de acestea nu numai „andrisantul", ci și expeditorul rămîne necunoscut, în timp ce iubita poate să se considere neglijată și să-și caute un prieten mai prozaic, dar mai puțin distrat...

PRIETENUL NOSTRU, FACTORUL

Este, cum s-ar spune, un om de-al casei. Îl cunoaștem cu toții. S-au scris despre el și poezii pentru cei mici, și cîntece pentru cei mari. Ne-am obișnuit să-l vedem zilnic ca pe un element firesc al peisajului nostru citadin, pe zile de viscol cumplit sau pe arșiță nemiloasă. Și poate tocmai de aceea nu apreciem îndeajuns eroismul acestui modest purtător de mesaje. Sînt oameni, ca bătrînul factor Stănică Constantin, de pildă, care au lucrat peste treizeci de ani pe aceleași străzi. Ei cunosc fiecare casă, fiecare om, știu unde și cînd se sărbătorește o naștere, unde și cînd se plînge o moarte.

În munca lui, nu arareori factorul se lovește de lipsa de bunăvoință a unor cetățeni. Un necaz dintre cele mai frecvente este neplata abonamentelor de radio. Cetățeni care nu lasă să le scape nici o emisiune, de la „teatru la microfon", pînă la „noapte bună, copii", par a nu înțelege că, pentru ca radioul să le ofere toate acestea, este nevoie de contribuția modestă a fiecărui abonat.

ÎNTRE COȘMAR ȘI VIS

În București există nu mai puțin de 54 oficii poștale. În fiecare se repetă, în mic, firește, operațiile efectuate la Poșta Centrală: primirea și predarea poștei simple și recomandate, a telegramelor, mandatelor și coletelor, a valorilor, a presei etc. Am colindat o dimineață întreagă prin mai multe dintre aceste oficii, pentru a înțelege cum nu trebuie să fie, cum e bine să fie și cum e ideal să fie un oficiu poștal.

Oficiul 23 din str. Ghenadie Petrescu ne-a întîmpinat ca o căsuță cochetă și primitoare. Ferestre cu perdeluțe albe, personal cu zîmbet pe buze. Aici e cum e bine să fie. Nu numai din punctul de vedere al localului, ci și al organizării muncii. Am aflat aceasta nu numai din explicațiile dirigintelui oficiului, tov. Remus Cristea. Printr-o gospodărească

FARUL 4

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul X.

(Urmare din numărul trecut)

A doua zi, în biroul lui Nicol, șeful-adjunct, al poliției, despre ale cărui legături cu F.B.I.-ul se vorbea foarte mult în ultima vreme, avu loc următoarea discuție:

— Cu ce vă pot servi? îl întîmpină foarte amabil adjunctul pe Roni, care-i ceruse o audiență urgentă.

Îi oferi și țigări.

Roni, hotărît să joace și aici puțin teatru, nu-i comunică imediat scopul vizitei sale.

— Am venit să fac o plîngere, spuse el grav. Un necunoscut a intrat pe fereastra biroului meu și a încercat să spargă casa de bani.

— În ultima vreme numărul spărgerilor s-a mărit îngrijorător, stimate domn, replică imediat adjunctul. Și, din păcate, poliției îi este din ce în ce mai greu să prindă hoții, cît despre preîntîmpinarea furturilor, aceasta este imposibil de realizat, din cauza condițiilor obiective. Știți și dumneavoastră decît de puține forțe dispunem.

„Vulpe bătrînă"! îi categorisi Roni în sinea lui.

— Vă înțeleg foarte bine, reluă el. Dacă ar fi singura neplăcere pe care am avut-o, poate că n-aș insista. Am constatat însă într-o zi că sînt urmărit.

— Îmi pare rău... — spuse șeful. Trebuie să fi fost extrem de neplăcut.

— Mă bucur că sîntem de aceeași părere, domnule adjunct, spuse cu subînțeles Roni.

Nicol însă nu păru impresionat. Se ridică în picioare, dîndu-i astfel să înțeleagă că audiența s-a terminat:

— Vă sfătuiesc să anunțați secția în raza căreia se află domiciliul dumneavoastră.

— Întîmplarea face să vă pot da semnalmentele individului, continuă Roni imperturbabil. Nu m-ar mira să-i cunoașteți, totuși. De altfel, în ziua cînd m-a urmărit s-a întors bine aranjat la cei care l-au trimis. Consider de datoria mea să vă informez că foarte interesanta vînătaie pe care o aveați la ochi provenea dintr-o lovitură dată cu capul.

Surprins, Nicol se așeză înapoi pe scaun. Vasăzică grăsunul mințise, raportul lui era fals. Dobitocul se lăsase prins spionînd și pe deasupra înghițise și o păpară.

— Da, da, e cam dobitoc grăsunul, spuse Roni, de parcă i-ar fi ghicit lui Nicol gîndul. Dobitoc și recidivist. S-a dat de gol, și în primul caz și în al doilea, cînd cu spargerea. Nu m-aș mira să aflu că nu v-a comunicat toate acestea. Ce vreți, omul ține probabil să se mai lase prins și de acum încolo!...

După această nevinovată introducere, care, în treacăt fie spus, hotărî soarta grăsunului, Roni îi povesti lui Nicol extraordinarele întîmplări

datorită cărora ajunsese să primească concomitent propuneri de colaborare din partea spionajului german și a celui englez.

Stătură de vorbă aproape un ceas. Cînd se despărțiră, Nicol părea mulțumit, dar și mai mulțumit arăta Roni. Stabilind această legătură, dăduse peste lucă o vînă de aur, poate chiar peste cea mai bogată...

★

— Pungaș ce ești! — clătină din cap Todor, după ce descoperi cifrul textului adus de Alex pentru cursul practic de descifrare. Iscusința „puștiului" îl uimea și-l încînta.

— Dar cum naiba ți-a venit așa ceva în minte? Așa-i un cifru de maestru! Bravo, mă, rechinule! își încheie el laudele cu înjurătura preferată.

Timp de o oră, înțepenit pe un scaun, Alex urmărise încordat încercările lui Todor. O să reușească sau nu să găsească cifrul? Cu ochii sfredelind de emoție, îi privise cum încearcă febril soluție după soluție, blestemînd și înșirînd de după umele ghemotoacele de hîrtie cu variante care se dovediseră greșite. Todor observase tulburarea lui Alex; credea însă că aceasta se datorește sentimentului izvorît din mîndria de a fi realizat o cifrare perfectă.

Abia după ce Todor descoperi cifrul în patru părți al textului și-l lăudă pentru ingenioxitatea lui, își aminti Alex de pericolul care-i amenința: trebuia să-i împiedice pe Todor să descifreze telegrama. Îl văzuse cum începe să așeze literele în pătrățele și mintea sa începu să caute cu iuțeală soluția salvatoare, pe care, în tot cazul, și-o închipuia foarte complicată.

Todor terminase de înșirat literele sub fraza convențională și acum trecea la cea din urmă operație, înversarea textului și transcrierea lui în pătrățele pentru a obține astfel soluția criptogramei. După ce citi primul cuvînt, îl întrebă mirat pe Alex:

— Mă, tu ai scris englezește?

Alex ezită doar o clipă.

— Vojam să te încurc, am pus toate cuvintele străine pe care le cunosc, găsi prompt o justificare.

Todor lucra acum repede. După ce formă al doilea rînd, exclamă:

— Da'al dracului ești! Chiar c-ai pus toate cuvintele străine pe care le aveai în dovleacul tău crud! Aust: Der Leuchturm*)

La auzul acestei denumiri, Alex tresări. În aceeași clipă îi veni ideea salvatoare. Se ridică spunînd că se duce să bea apă. Ajuns în baie, apăsă pe butonul soneriei de sub comutator. Auzind soneria, Todor se duse să deschidă. Se întoarse în cameră furios:

— Pui de balenă! Au sunat și au șters-o!

Alex strîngea hîrtiile de pe masă.

Todor făcu un gest de lehamite.

— Hai, ia-le și șterge-o, spuse și rîse gros. Nu zic, ești tu deștept, dar eu sînt și mai șiret; cu mine nu-ți merge...

Alex aprobă zgomotos afirmația lui Todor și, în timp ce strecura textul descifrat în buzunar, îl copleși pe profesorul lui cu complimente. Bucuros cum era că scăpase și de astă dată, mai vorbea chiar după ce trecuse pragul ușii. În aceeași seară îi predă lui Ali telegrama, iar a doua zi acesta îi aduse traducerea ei. Telegrama era într-adevăr redactată în limba engleză, singurul cuvînt german din text fiind numele rețelei germane de spionaj „Farul", adică acela care-l determinase pe Todor să creadă minciuna lui Alex. Jean își informa conducătorii despre înființarea noii rețele, ceea ce-l făcu pe Alex să deducă că abia de curînd Roni adusese la cunoștința agenților englezi existența acestei organizații. Deci, dacă pînă acum Roni lucrase numai pentru hitleriști, de acum încolo voia probabil să lucreze și pentru spionajul englez. De ce oare proceda astfel?

Iată cum, plecînd de la fapte spre gîndul călăuzitor, Alex izbuti să intuiască problemele care-i preocupau pe Roni.

★

Patru zile după ce descifră textul găsit în odăița lui Jean, Alex se pregătea iarăși să-și petrecă toată după-masa la școală, cu casca la urechi. Calculele

*) Farul

distribuire a muncii, oficiul acesta a putut „economisi" doi factori, transformîndu-i în „rezerve" pentru transmiterile urgente. Un mandat telegrafic, o scrisoare expresă sau o telegramă sosită după plecarea factorului respectiv sînt trimise prin aceste „rezerve". În felul acesta, în cel mult două ore de la primire, mandatul ajunge în mîna destinatarului. Un control riguros al plecării și sosirii factorilor telegrafici asigură predarea în termenul cel mai scurt — maximum o oră și 30 de minute — a telegramelor. E un exemplu care poate folosi și altor oficii, mai slab organizate.

Cum nu trebuie să fie un oficiu, ne-a arătat tovarășa Maria Zaharescu, diriginta oficiului 29 din Calea Călărașilor. Ceea ce am văzut aici amintește de acele coșmaruri în care totul se amestecă haotic: sunete, zgomote, trăsnete, chipuri... Într-o singură încăpere, mică și joasă, se află biroul de presă, cel de deschidere, responsabilul de exploatare, factorii poștali și, pentru desăvîrșirea atmosferei, telegraful. În biroul dirigintei se mai află și casieria, și biroul de mandate și pensii. Dar poate cel mai năpăstuit loc e așa-numita sală a ghișeelor. Trebuie să recunosc că mi-am simțit nervii puși la grea încercare cînd dintr-o cabină telefonică a izbucnit ca un tunet urarea: „Alo! Să trăiești, nașule!"... În timp ce de la un alt telefon public, fără cabină, o voce ceva mai modestă istorisea o întîmplare cu niște pantofi, pe care n-am putut-o urmări, pentru că între timp se ridicase, sonoră, vocea unei cetățence indignată pentru că impiegata de la ghișeu îi ceruse să repete cele spuse.

Obliterarea timbrelor cu ajutorul mașinii electrice.

Vîjniuc Gheorghe și Arvinte Constantin, lucrînd la biroul cartării corespondenței din Poșta Centrală.

Cum se apropie o sărbătoare — centenarul poștei — și cum de sărbători se oferă daruri, cred că cel mai frumos dar pe care și-l dorește tovarășa Zaharescu, împreună cu cei peste 30 de salariați ai oficiului, este un sediu cît de cît corespunzător. Și darul i l-ar putea face Sfatul popular al raionului Tudor Vladimirescu.

CÎTEVA CIFRE

Dacă ne-am oprit pînă acum asupra unor oameni, fapte și locuri, e timpul să privim această muncă în totalitatea ei. Vom ajunge la cifre uriașe, surprinzătoare. Zeci de vagoane poștale pornesc zilnic din București.

Corespondența recomandată, prelucrată la Poșta Centrală, se ridică la cifre impresionante: aproximativ 30.000 scrisori zilnic sau, alt fel exprimat, aproape două tone pe zi. Aproape înzecit este numărul scrisorilor simple din și pentru întreaga țară, prelucrate la oficiul Gării de Nord. Ca urmare a creșterii nivelului cultural nu mai puțin de 500.000 de ziare și reviste sînt ridicate în fiecare zi, la ore cînd lumina dimineții este încă departe de meleagurile noastre, și răspîndite zilnic numai în Capitală, dintre care 230.000 direct abonaților. Și — repetăm — toate acestea numai în București!

A duce la bun sfîrșit, fără fisuri, această muncă atît de multilaterală, nu e ușor. Și dacă exactitatea și rapiditatea sînt un îndreptar pentru cea mai mare parte a celor ce muncesc în acest domeniu, dacă pentru cei mai mulți dintre ei, o scrisoare este un om, o așteptare, o chemare, se cuvine să aducem aici omagiile noastre acestor muncitori, de la conducători și pînă la cel ce-ți va aduce răspunsul la scrisoarea, pe care la începutul acestui reportaj, ai încredințat-o celui mai mic oficiu poștal...

făcute cu ajutorul numărului de pe cristalul aparatului lui Jean arătau că postul respectiv transmite pe 26 metri lungime de undă. De trei zile Alex stătea într-una lîngă aparat, plimbînd tot timpul acul între 24 și 28 metri lungime de undă, doar-doar o să reușească să intercepteze postul lui Jean. Și iată că, în după-amiaza aceasta, după trei zile de pîndă istovitoare, prinse, în sfîrșit, la ora patru fix, sunetul ascuțit, prelung, caracteristic punerii în funcțiune a oricărui aparat de emisie, sunet care se datora faptului că telegrafistul apăsa continuu pe manetă. După aceea, cel care mînuia aparatul transmise cîteva timp monoton, la intervale egale, trei puncte, linie, trei puncte, linie: „v-urile" de control pentru reglarea sunetului. Semnalele se auzeau puternic, foarte clare, acoperind toate posturile vecine, ceea ce confirma ipoteza că postul care emite se află în imediată apropiere. Cu o coală de hîrtie în față, atent, Alex era pregătit să recepționeze. Peste puțin timp „v-urile" încetară. Postul începu să transmită niște litere. Linie-punct, linie-punct, nota Alex. Scria într-una, fără să se oprească, mecanic, cînd deodată își dădu seama că semnalele se repetă. Postul își transmitea indicativul: n.a.e.j. Alex fi înregistră mulțumit indicativul era făcut prin anagramarea numelui „Jean". După ce-l transmise de cîteva ori, postul tăcu... Acum începea probabil să-și recepționeze interlocutorul, ca să poată stabili legătura. Apoi transmise iar de cîteva ori indicativul, pe urmă, un șir lung de „v-uri" și salutul convențional: două linii, punct, două linii. Urmă litera k, și după ea semnul întrebării: punct, două linii, două puncte. Legătura era deci stabilită. Postul începu să transmită un text.

Alex acria febril, încordîndu-și atenția, ca să nu-i scape nici o literă. O singură greșeală în grupările-cheie ale unui text era de ajuns ca să-i facă imposibilă descifrarea.

Rapiditatea și siguranța cu care era transmisă telegrama dovedeau că cel care mînuia maneta avea o îndelungată experiență. Emiten aproape o sută douăzeci de semnale pe minut, în vreme ce pînă atunci Alex nu recepționase niciodată mai mult de o sută. De aceea, cînd celălalt transmise a.r., semnul convențional de încetare a emisiunii, și apoi litera k., adică „aștept să recepționez", răsuflă ușurat.

Cîteva clipe, Alex nu mai auzi nimic. Desigur, acum era rîndul lui Jean să recepționeze textul transmis de interlocutorul său. Într-adevăr, puțin după aceea, casca lui începu iar să vibreze: Jean transmitea puncte, puncte, întrerupîndu-l în acest fel pe celălalt și cerîndu-i „v-uri" ca să-și poată regla sunetul. Lui Alex i se făcu ciudă că, în timpul percheziției în odăița lui Jean, nu-i trecuse prin gînd să se uite la ce lungime de undă era potrivit aparatul englezului. Acum ar fi putut și el să prindă postul care transmitea pentru Jean.

După ce recepționă timp de cinci minute, Jean îi ură interlocutorului său „bună seara". Alex închise aparatul.

La început crezuse că-i va fi ușor să descifreze noul text, dar se convinse curînd că se înșelase. Se căzni două ceasuri fără să reușească. Confruntă încă o dată cifrul pe care-l întrebuințase fără nici un rezultat cu acela descoperit de Todor. Corespundea întocmai. Deodată înțelese că aici era greșeala. Într-adevăr, cea de a doua grupare-cheie a textului descifrat de Todor era formată din data la care fusese emisă telegrama, iar el, fără să se gîndească, folosise acum aceeași dată ca și Todor, uitînd că telegrama aceasta era transmisă cu cîteva zile mai tîrziu. Schimbarea datei aduse după sine modificarea celui de al doilea grup al cifrului. Lui Alex îi mai rămăsese de făcut partea cea mai ușoară: să înșire literele sub fraza convențională, apoi să le retranscrie de la coadă spre cap și, în sfîrșit, să citească conținutul telegramei.

Lucra grăbit, urmînd să se ducă la Roni, care-l anunțase încă de două zile că astăzi trebuie să treacă pe la el. După ce termină, puse textul în buzunar și coborî în stradă.

Bătea un vîntuleț răcoros, care-i pătrunsese înviorător prin tot corpul. Trase puternic în piept aerul vîratic. Cînd ajunse la cîțiva pași de ușa casei lui Roni, auzi venind în fața lui un zgomot stins, ca acela al unui corp foarte ușor care cade. Duse mașinal mîna la buzunarul în care avea revolverul. (Ăli își ținuse făgăduiala și îi adusese un revolver mic de damă; cu el în buzunar, Alex, se simțea mai în siguranță). Văzu imediat că n-are nici un motiv să se sperie: cineva aruncase jos o cutie de chibrituri, probabil goală. Împins

de curiozitate, se aplecă s-o ridice. O deschise. Înăuntru era împăturit un bilețel.

Privi în sus. Se afla chiar sub fereastra camerei în care locuia Helene. Auzi fereastra închizîndu-se brusc. Ce se întîmplase oare?

Mînat de o îngrijorare tulbure, alergă spre o circiumioară din apropiere. Intră la lumină și scoase bilețelul să-l citească.

★

Curaurile de radio-telegrafiști se apropiau de sfîrșit. Acum chiar și elevul venit ultimul reușea să transmită pînă la șaptesprezece de semne pe minut și să recepționeze în jurul a șaizeci. Pe de altă parte, probabil că și nemții se grăbeau; voiau ca rețeaua să înceapă cît mai repede să lucreze. Tocmai despre aceasta discutau Schmidt și Roni în biroul acestuia din urmă.

— Deci, ne apucăm de treabă, bătrîne! repetă pentru a nu știu cîta oară Schmidt. Încă din ziua revederii sale cu Roni, Schmidt prinsese obiceiul să-l strige „bătrîne". Cu timpul, nuanța ironică pe care o dădea la început acestei porecle dispăruse. Roni creștea mult în ochii lui, mai ales din clipa în care-i comunicase că reușise să stabilească legătura cu serviciul englez de spionaj. Admirația lui Schmidt pentru Roni era totuși dublată de oarecare neîncredere. Jocul acestuia îi plăcea, desigur, dar dintr-o veche experiență de agent, știa că de multe ori, dacă nu chiar totdeauna, asemenea jocuri au două soluții. În fond ce-ar fi putut să-i împiedice pe Roni să vîndă rețeaua și să se alăture spionajului englez. Schmidt știa că oamenii de soiul lui Roni, care nu merg decît la reușită sigură, își caută totdeauna un patron „tare". Or, în momentul de față, Germania nu era ceea ce s-ar fi putut numi un asemenea patron. De altfel în ultima vreme acest din urmă gînd îl cam chinuia și pe Schmidt.

Ori de cîte ori îl vedea pe Schmidt tăcut, cufundat în sine, Roni își stăpînea cu greu îngrijorarea. Venea rîndul lui să se frămînte, ca să-i ghicească celuilalt gîndurile. Ceea ce, de altfel, era aproape imposibil. Cînd nu voia să se poată bănui ce-i trece prin cap, Schmidt lua o înfățișare apatică, iar fața îi devenea imobilă, ca a unui orb. Pentru că-l cunoștea obiceiul, Roni nu mai încerca să-i surprindă gîndurile urmărindu-i expresia, ci se chinuia să le reconstituie, adoptîndu-i punctul de vedere și construind ipotezele corespunzătoare.

Ce puteа să-i preocupe pe Schmidt în momentul acesta? se întrebă Roni. Își dă oare și el seama că intrarea în acțiune a rețelei se datora sfîrșitului, mai mult decît apropiat, al Germaniei? Dacă gîndește astfel, nu se poate să nu-i neliniștească propriile perspective de viitor, or, într-o asemenea situație, ce ar trebui să facă el însuși?

În eventualitatea că se va decide să plece sau că va fi rechemat, cine va trebui să rămînă pe loc și să-i continue activitatea pornită atît de minuțios și de sigur — își spuse Roni, ajungînd la concluzia că într-un asemenea caz Schmidt nu se va gîndi decît la el. Întrebarea era dacă socotelile lui Schmidt în ceea ce-l privește îi erau sau nu favorabile. Ia să vedem — se întrebă Roni — să fiu în locul lui Schmidt cum aș judeca un tip ca mine? Lucrează de șapte ani pentru serviciul hitlerist de spionaj, mi-aș spune. Prima notă bună pentru el. Pînă la ora asta, șefii n-au avut niciodată motiv să se plîngă că nu i-a servit cum trebuie. A doua notă bună, își acordă Roni cu gravitate, de parcă Schmidt însuși i-ar fi apreciat în acest fel. Totuși nu e german, — își urmă el raționamentul, — ceea ce înseamnă că, deși legat pînă la un punct de soarta Germaniei, interesele sale personale nu sînt sinonime cu ale acesteia. Prima notă proastă... Cît privește afacerea „Farul I", fără îndoială aici a lucrat bine, iar legătura stabilită cu „Inteligence-Service"-ul dovedește chiar o abilitate deosebită. Dar poate cineva garanta — se întrebă neliniștindu-se Roni, — că acum, cînd totul pare pierdut, nu o să schimbe în ultima clipă macazul și-o să încapă să lucreze efectiv pentru englezi? Iată încă o notă proastă. Totalizînd, Roni înțelese că între argumentele în favoarea lui și cele care-l condamnau, se stabilise un fel de echilibru nesigur, ceea ce însemna, în cel mai bun caz, că era privit cu indiferență.

(Va urma)

„Cu acte în regulă...“

— reportaj

de B. SURU

Fotografii de S. STEINER

În timp ce pe întreg întinsul țării, oamenii muncii construiesc cu entuziasm și devotament socialismul, mai există unele elemente incorecte, corupte — moștenire a vechii societăți descompuse — care, sub o formă sau alta, își vîră mîna în averea obștească. Dar în ciuda tuturor echilibriștilor și, uneori, a subtilităților de manieră hoțească, nici o fraudă nu rămîne nedescoperită, iar autorii își primesc cu promptitudine pedeapsa cuvenită.

Publicăm alăturat două cazuri de fraude și delapidări — descoperite de miliția economică din Capitală, cu sprijinul oamenilor muncii. O dată cu descoperirea fraudelor au fost arestați și autorii: hoți din tagma celor care operează cu „acte în regulă“, delapidatori care cred că se pot ascunde în spatele unor hîrtii măsluite.

CAZUL 1

— Scrie, tovarășă dactilografă! Scrie imediat! Mai întîi titlul: Proces-verbal. Ai scris?... Bun! Mai departe și... de la cap:

„Noi, conducerea Gospodăriei Agrozootehnice C. F. R.-Chitila am decis să... Să scoatem din folosință utilajul agricol uzat: două tractoare — unul marca „Lanz Bulldog“, altul marca „Schultzer“ — una batoză, una secerătoare, una presă de fîn, un motor de moară marca „Laval“ etc., etc.

Cel care dictează continuă: „Avînd în vedere că tot acest utilaj poate fi valorificat ca fier vechi, îl vom preda tot statului, adică I.C.M.-ului (Întreprinderea de colectare a metalelor)... Ai terminat? Bun! Bate, tovarășă dactilografă, și o adresă. Grăbește-te, țara are nevoie de fier vechi! Sîntem în plină campanie de economisire a metalelor!“

O pauză de cîteva secunde. Pe sulul mașinii apare o nouă hîrtie albă.

Vocea dictează — dactilografa scrie:

„Către Direcția regională C.F.R.-București: Vă rugăm să aprobați casarea (scoaterea din funcție), ca inutilizabile, a următoarelor utilaje agricole a căror valoare va fi în parte recuperată (ca fier vechi: 0,40 lei kilogramul piesele de fontă; lei 0,30 cele de fier și 0,10 cele de tablă) etc., etc“.

Și cum orice act trebuie semnat, în stînga hîrtiei apare iscălitura directorului: Constantin Nicolaescu. Adică chiar cel care a dictat și procesul verbal, și adresa. Prezent la întocmirea formelor, un personaj nelipsit în toate acțiunile pornite din inițiativa directorului: magazionerul Petre Diaconescu. Deci, toate par a fi în perfectă ordine. Ce rost mai au niște rable vechi? Niște hîrburi „care și-au trăit traiul“? Altele noi!

. . . . . .

În ograda lui Ion Zamfiroiu din comuna Chitila, str. I. G. Duca, nr. 7, a apărut peste noapte un tractor „Lanz Bulldog“. E sprinten și duduie ca un vapor sub presiune. Țăranii din partea locului privesc peste zăplaz și exclamă nedumeriți:

— Și-a cumpărat, chiaburul, tractor!

După cîteva zile tractorul trecu, cu plugul după el, peste tarlaua unui alt chiabur din Chitila.

Țăranii iar se miră. Mirarea-i cu duh:

— Și-a făcut Zamfiroiu și-un „S.M.T. particular“. Închiriază tractorul și altor chiaburi!

... În apropierea orașului Huși a apărut de curînd o moară — proprietate particulară. Dar moara n-ar fi putut funcționa și n-ar fi putut sfărma bobul dacă...

Dacă un motor „Laval“ de 60 c.p. „sănătos“ și bine pus la punct n-ar fi fost adus — pe furiș — de la Chitila. La fel și pietrele de moară...

... Într-o noapte, în comuna Săbăreni, un alt chiabur și-a instalat în magazie o presă de balotat fîn. A cumpărat-o în Capitală. Bineînțeles, nu de la o întreprindere de stat...

. . . . . .

Cum oare se aprovizionează „sectorul particular“ cu tractoare, mașini, motoare, unelte, ș.a.?

„Secretul“ l-a aflat miliția economică. Au fost necesare zile și nopți de investigații și cercetări. Numai așa s-a putut afla că „hîrburile“ gospodăriei agrozootehnice C.F.R. de la Chitila au ajuns pe tarlalele și în magaziile chiaburilor și ale negustorilor. Cum s-a petrecut asta? Simplu: Diaconescu și Nicolaescu au întocmit „acte în regulă“. Procesverbal de casare există? Există! Aprobarea Direcției C.F.R. pentru „casare“ a venit? Vine! Cînd? N-are importanță. Din comisia de aprobare a casării face parte chiar „prietenul“ lor, Nicolae Dececo, director adjunct la C.F.R. „Predarea“ utilajelor agricole „vechi“ către I.C.M. se face cu forme în regulă? Se face! Cum să nu se facă? În sectorul Chitila, colector de fier vechi e un alt „prieten“, Ștefan Stroescu.

Numai că în depozitul I.C.M.-ului n-a intrat nici un kilogram de fier vechi din aceste utilaje — ci fier vechi obișnuit, colectat din altă parte. Tractorul „Lanz“ trece în curtea chiaburului Zamfiroiu, contra lei 7.000, iar motorul ajunge la o moară particulară din Huși... „grație“ intervenției unui vechi samsar, un anume Vasile Tomescu, proprietarul unui atelier mecanic din Calea Griviței 190.

Celelalte utilaje au urmat cam aceeași cale: spre chiaburimea satelor. Nu însă pentru multă vreme. Fiindcă de această afacere, pornită „cu acte în regulă“, s-a ocupat miliția economică a Capitalei. Așa că întreaga bandă, în mijlocul căreia se află și Dececo, a fost înaintată justiției. De data aceasta într-adevăr cu... acte în regulă. Procesul se află în curs de judecată la Tribunalul raionului „Griviția Roșie“.

CAZUL 2

Ca și cum fierul vechi ar avea uneori magnet: atrage pungașii.

Fier... fier... fier. Din acest prețios metal își „creiau“ venituri Ion Chiciu, fostul șef al depozitului I.C.M. din Șoseaua Gării Obor, și asociații săi.

Așa „se explică“ faptul că o altă bandă jefuia depozitul Întreprinderii de colectare a fierului, din Șoseaua Gării Obor. În capul bandei: Ion Chiciu, șeful depozitului. Element incorect, strecurat în slujbă cu sprijinul unor „amici“. Complici: o serie de subalterni și cîțiva „particulari“ cu meserii dubioase. Sistemul de operație: simplu și tot cu... „acte în regulă“. De fapt simplu ni se pare abia acum. Adică după ce hoția, sezisată de oamenii muncii, a fost complet lămurită de miliția economică.

În ce constă afacerea? Onorabilul șef al depozitului și complicii săi au făcut „un mic“ alișveriș de vreo cîteva sute de mii de kilograme de fier vechi. Mai exact, de contravaloarea acestui fier. Fiindcă, pur și simplu, cantitățile acestea de metal n-au existat decît pe hîrtie. În schimb au fost plătite. De cine? De către „Întreprinderea de colectare a metalelor“. Pe bază de acte. Așa cum „scrie la carte“: pe bază de adeverințe de colectare a metalului achiziționat de la particulari. Nu-

Mașina de balotat fîn s-a înapoiat în curtea gospodăriei agrozootehnice C.F.R.-Chitila...

Iată, în plină funcțiune, tractorul „Lanz Bulldog"... decretat de către pungași: „fier vechi".

După descoperirea matrapazlicului, el a fost dat în primire S. M. T.-ului din Chitila, unde în campania actuală și-a depășit planul — după cum ne spune tov. Ion Popescu, președintele sfatului popular al comunei.

mai că adeverințele erau întocmite fictiv. Doriți un exemplu? Intrau în depozit două sute de kilograme fier vechi, aduse de un particular. Pe adeverința de primire se treceau ca intrate două mii. Bineînțeles, nu în orice împrejurare, ci numai cînd fierul respectiv era adus de complici. La încasare, banii se-mpărțeau. Se-mpărțeau după grad și importanță (există doar o ierarhie și în tagma delapidatorilor...). Primul lua „șeful", adică Chiciu, apoi omul de la cîntar, un oarecare Ion Ticulescu, apoi un tînăr care întocmea adeverința falsă și, desigur, partea lui, complicele care aducea „marfa".

— E bine? întreba în fiecare zi șeful.

— E bine! — răspundeau șmecherii cu mîinile vîrîte în banii statului. Pînă la urmă nu le-a fost însă bine. Miliția economică le-a încurcat socotelile; în schimb le-a descurcat pe cele ale I.C.M.-ului. Mai ales că mai era de descurcat și un alt lucru: de la marile uzine și topitorii din țară soseau reclamații. Se plîngeau oamenii muncii de la Reșița, de la Oțelul Roșu și de la Hunedoara că din fiecare vagon de fier vechi intrat în uzină și expediat de depozitul respectiv al I.C.M.-ului, lipsește cam un sfert din greutate. Lucrătorii din miliția economică n-au întîrziat să sprijine imediat sesizările lucrătorilor din uzine: vagoanele cu fier vechi au fost supravegheate. Rezultatul: pe drum nu se fura un gram de metal. Se fura însă la încărcare, la depozitul din Obor. Unele vagoane plecau cu „tonaj redus" cu sprijinul altui complice. Alexandru Georgescu (expeditor), și cu lipsa de control a stației de expediere, care nu recîntărea uneori vagoanele la plecare. Ei bine, diferențele acestea de greutate la fiecare vagon constituiau esafodajul întregii afaceri. Adică acopereau scriptic toate cantitățile de fier vechi lipsă, cantități care, de fapt, ar fi trebuit să existe în depozit, la achitarea lor de către I.C.M. Practic: paguba o suportau marile uzine care primeau mai puțin metal decît plăteau I.C.M.-ului. Diferența intra în buzunarele delapidatorilor, care astăzi sînt arestați și vor primi o pedeapsă exemplară.

★

Se pot trage trei concluzii:

Prima: pungașii au o largă diversitate de metode.

A doua: miliția economică veghează însă cu strășnicie și nu-i scapă nici un furt săvîrșit asupra averii obștești.

A treia: o importantă contribuție în descoperirea jefuitorilor o au oamenii muncii. Trebuie să fim vigilenți!

Finalul cazului 1 . . . Împreună cu „lucrat", împreună sînt și în boxa acuzaților, unde îi așteaptă judecata tribunalului. ↓

„EXPOZIȚIA DE CARICATURĂ ȘI AFIȘ"

(Din ciclul „Între paradis și infern" de Adrian Lucaci)

Încărcarea fiului risipitor.

În sfîrșit, vine și șarpele.

A sosit ajutorul american...

„Și tu, fiul meu Brutus!"

Originea rock-and-roll-ului...

Protestez! Cer să mi se dea un cazan rezervat exclusiv pentru albi.

SFATURI practice

APA DE MARE

O cititoare a revistei noastre care semnează Valy Zottu, studentă la Institutul de Construcții, ne scrie din Constanța, unde-și petrece concediul de vară:

„Am citit recent în „Flacăra" sfaturile date în privința folosirii apei de ploaie, pe care le-am găsit foarte interesante. Cred însă că aceste sfaturi de domeniul hidroterapiei simple ar trebui completate și cu unele indicații asupra folosirii apei de mare. Cu atît mai mult cu cît sîntem în sezonul în care se poate profita din plin de acest lucru".

Și cititoarea noastră a continuat, dîndu-ne cîteva rețete pe care ea însăși le-a experimentat în vara aceasta cu efecte salutare.

În primul rînd, orice început de guturai se poate combate cu efect neîntîrziat, trăgînd pe nări de cîteva ori apă de mare și expunînd apoi fața la soare timp de 10-15 minute. Aceeași recomandație și pentru un început de amigdalită.

Apa de mare este de asemenea un excelent descongestionant al ochiului. O baie făcută ochiului în fiecare seară, cu o lingură de apă de mare fiartă timp de 2 minute și apoi răcită, relaxează pleoapele și redă pupilei vigoarea și strălucirea normală. La fel de folositoare este o baie călduță cu apă de mare pentru picioarele umflate de căldură sau de oboseală. Dispar în urma unei astfel de băi chiar și vînătăile produse de proasta circulație a sîngelui la periferie sau rămase de pe urma unei răni cicatrizate.

Starea de moleșeală sau oboseală a corpului se combate, cînd ai la îndemînă apă de mare, cu o fricțiune rapidă pe toată suprafața pielii. Apa trebuie să fie călduță și fricțiunea făcută cu podul palmei pe tot corpul, fără întrerupere, pînă la evaporarea completă. Adică să nu ștergi corpul cu prosopul și nici să nu încetezi fricțiunea, pînă ce apa nu se usucă prin evaporare. „Oricît de obosit ai fi, oricît de moleșit — ne spune corespondenta noastră — după o asemenea fricțiune te vei simți ca nou născut. În piuz — adaugă ea — e fapt cunoscut că apa de mare fortifică unghiile".

În sfîrșit, cititoarea noastră ține să ne atragă atenția că tratamentul acesta se poate aplica, în nevoie, și fără să te afli pe litoral, folosind sarea de mare — care se găsește la farmacii — în proporție de 100—125 gr. la un litru de apă. Dizolvarea se va face prin fierbere care nu trebuie să dureze mai mult de 2—5 minute.

Consultînd la rîndul nostru un specialist în hidroterapie, ni s-a confirmat că indicațiile acestea sînt perfect valabile.

Iată de ce ne-am și grăbit să le publicăm.

IOSIANA

Răspunsuri la ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

VASILICA HÎNCU, COMUNA VÎLCELE, REGIUNEA STALIN. Localitatea în care vă aflați are într-adevăr mulți țînțari, dar are și ape curative foarte bune. Contra înțepăturilor de țînțari nu vă putem recomanda decît să vă ungeți seara fața și celelalte părți descoperite ale corpului cu un amestec făcut din: 0,50 gr. Menthol; 1,50 gr. Acid fenic; 5 gr. Balsam de Peru; 100 gr. Glicerol de amidon.

Cît despre apele minerale, nu credem că faceți bine bîndu-le fără întrerupere numai pentru motivul că „tot sînteți acolo pentru mai multă vreme". Apele acestea constituie o cură și cei mai indicat să vă spună cum și cît trebuie să beți este medicul balneolog din localitate.

ROMULUS CIOROGARIU, COM. VAȚA, REG. HUNEDOARA. Ca să vă putem spune cum se scot petele trebuie să știm exact despre ce fel de pete e vorba. De asemenea ar trebui să știm dacă zgîrietura de care pomeniți este numai în lustrul sau a pătruns și în lemnul mobilei. În linii generale, lustrul unei mobile se repară prin frecare cu o bucată de flanelă înmuiată în ulei de in amestecat cu spirt. Petele lăsate pe lustrul placajului de fundul ud al unui vas, se scot cu gaz în care se dizolvă puțină sare de bucătărie. Se freacă pînă ce dispare pata și apoi se reface lustrul cum am scris mai sus. Mobila vopsită se spală cu apă și săpun. Dar dacă petele și zgîrieturile sînt prea adînci, e mai bine să chemați un specialist ca să repare și să lustruiască mobila din nou. În ce privește colecția veche a „Flacării", reveniți cu o scrisoare, specificînd ce anume numere vă lipsesc.

MIOARA RĂDULESCU, COM. APOSTOLACHE, REG. PLOEȘTI. Ca și tovarășul Ciorogariu de mai sus, nici dv. nu precizați despre ce fel de pete e vorba, deși de data aceasta ele au apărut pe obraz și nu pe mobilă. Nu putem risca o rețetă fără să cunoaștem exact originea și caracteristicile acestor pete. Gîndiți-vă: e în joc nu numai obrazul dv. ci și al nostru. În orice caz n-ar fi rău să consultați un medic.

ZENOBIA FILIP, MORENI, REG. PLOEȘTI. Dv. da, vă putem da o rețetă fără să riscăm altceva decît reproșul că o să vi se cam năclăiască părul și o să trebuiască să-l spălați mai des. Dar dacă țineți totuși neapărat să nu vi se mai strice ondulația cînd umblați cu capul gol, iată: umeziți părul cu un amestec în părți egale de zeamă de lămîie, gumă arabică și hidrolat de trandafiri.

R. ANDREESCU, BUCUREȘTI. Contra acneei tamponați în fiecare seară fața cu o loțiune compusă din: 200 gr alcool camforat la 90° și 20 gr apă de trandafiri. Contra transpirației excesive încercați cu o loțiune compusă din 90 gr apă de colonia și 15 gr beladonă. Cel mai indicat însă, atît pentru acnee cît și pentru păr, este să arătați unui medic. Mai ales că noi nu înțelegem de ce țineți neapărat... să vă cadă părul.

Dr. RIZESCU IOSEFINA, BUCUREȘTI, RAIONUL T. VLADIMIRESCU. Nefiind o revistă cu specific pur feminin, nu putem redacta o rubrică permanentă de cosmetică. Din cînd în cînd însă — după cum ați văzut — asemenea rețete apar în cadrul rubricii noastre „sfaturi practice". Vă urăm succes cu volumul pe care-l proiectați.

MODA

BLUZE ȘI FUSTE PENTRU VARĂ

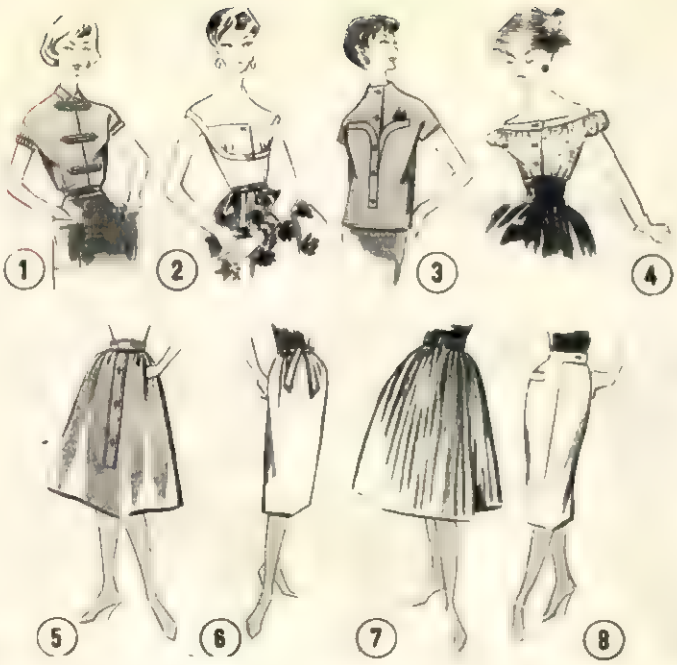

Desene de Martha VIDA

1) Din poplin în dungi, o bluză croită în întregime, în lungimea materialului. Se închide cu ajutorul a trei găici cu dungile în lățime.

2) Bluză din pînză de in, pentru zile călduroase, avînd o originală croială a bretelelor.

3) O bluză dreaptă, din material pepit. În față este introdusă o garnitură din material uni care formează și cele două buzunare deasupra bustului.

4) Alt model de bluză pentru zile călduroase. Excepînd banta de peste umeri care prinde crețurile de jur împrejur, toată bluza este brodată în găurele.

5) Din poplin, trotuș, ballonseide sau altă pînză bleumarin, o fustă largă, încrețită. Cordonul, precum și fenta închelată cu nasturi de sidef, sînt subliniate cu tighel alb.

6) Fustă îngustă de asemenea din ballonseide, avînd un cordon legat, prins original în talie cu doi nasturi de sidef.

7) Fustă amplă în dungi, cu dungile pe lung. Cordonul, „pe lat", formînd o fundă în față, trece printr-o bridă croită dintr-o bucată cu fusta.

8) Alt model de fustă îngustă pentru vară. Gaica ce închelă fusta în talie într-o parte este de lățimea buzunarului-clapă, așezată pe partea opusă a fustei.

Tubul pentru pastă a împlinit 100 de ani

Tubul pentru pastă, cu multiplele sale utilizări igienice, cosmetice, culinare sau de birou, care a devenit astăzi unul din cele mai importante și mai răspîndite ambalaje din lume, a împlinit anul acesta 100 de ani de viață. O statistică recentă ne arată că anul trecut a fost atinsă o producție mondială de peste 3 miliarde de bucăți și că ea este în continuă creștere.

Mobilul acestei invenții, care a devenit în zilele noastre o banalitate, l-a constituit pictura. Pictorii francezi Monet, Manet, Renoir, Degas, Gauguin și alții de acum un veac aveau o deosebită predilecție pentru folosirea culorilor vii, proaspete. Pe acea vreme, vopselele se vindeau în mici borcănașe. Acestea, odată deschise, făceau ca, în contact cu aerul, strălucirea și prospețimea culorilor să sufere. Pictorul care ținea să folosească nuanțe deosebit de vii trebuia să arunce un astfel de borcănaș, chiar dacă nu consumase decît foarte puțin din el.

La începutul anului 1858, un anume Richard, din Paris, reușește să realizeze pentru întîia oară un tub de metal, îndeplinind în acest fel un vechi vis al pictorilor din acel timp. Deschizătura tubului, care putea fi acoperită cu un căpăcel înșurubat, era mică și împiedica o uscare prea rapidă a culorilor.

Într-un răstimp foarte scurt, utilizarea tubului a trecut și în sectorul chimicalelor, medicamentelor și al produselor alimentare.

T. R.

Cuvinte încrucișate

ȘI TOTUȘI NU ESTE VORBA DESPRE ALIMENTE...

ORIZONTAL: 1) Carcan — Tobă. 2) Creme — Primește anunțuri. 3) Ceașcă — Dafin (pl.) — Nume feminin. 4) Ardeia — La război — Refugiu. 5) Nicolae Dumitrescu — Măsură însumînd 0,711 m (pl.). 6) Patricim. 7) Literă slavonă — Baba din 1001 de nopți — Pericol posibil. 8) Ghiveci — Jambon. 9) Încalzea bucatele vechilor egipteni — Tei! — Licăriri de speranță! — În gură. 10) Se ivea — Așa erau pe vremuri cei mai mulți dintre țăranii muncitori. 11) În soniță — Reține. 12) Sete nemărginită... — Creier — Pată la mijloc.

VERTICAL. 1) Fel — Bucate. 2) Producător de vase — Expus. 3) Împrăștiată — Evitat în extreme... 4) Durere — Suspendare. 5) Rezultatul activității — Capăt de tîngire! — A cîna în centru!... 6) Aceea — Numai — Sevă... răcoritoare. 7) A vui — Împărți. 8) Produc torturi în... iad (pl.) — Produs din lapte. 9) Literă grecească — Prax cojit!... — Sara. 10) Conjuncție — Stea — Acela. 11) Pui — Peruvian de pe vremuri. 12) Rămășiță. 13) Din gură (pl.) — Găunos.

Mîndria școlarilor veniți la concursul organizat de C.C. al U.T.M. în colaborare cu Ministerul Învățămîntului și Culturii: notele 10 și 9 cu care sînt răsplătite străduințele lor la învățătură.

COPIII NOȘTRI!

Urmărind echipe de dansuri cu care se întrece pentru primul loc.

Cred că fiecare părinte poate jura că își recunoaște copilul: la radio îi va distinge vocea — în fotografii sau în jurnalul cinematografic îi va desluși trăsăturile, fie el și pierdut într-un noian de copii care au aceeași vîrstă și înălțime, aceeași panglică albă în păr sau același căpșor tuns numărul zero. Nu-i vom contrazice. Și totuși mă întreb care dintre părinții prin fața cărora au trecut, în zilele concursului echipelor culturale și artistice ale pionierilor și școlarilor, sutele de băieți și fetițe cu cravate roșii și costume naționale, blonzi sau negricioși, grăsuți sau mai slăbuți, cu strungăreață sau cu pistrui, vioi sau timizi, talentați nevoie mare sau mai stîngaci — nu au încercat acel sentiment copleșitor care te face să spui: „iată copiii noștri!" și nu „iată copilul meu"! În fața acestei revărsări de tinerețe și frăgezime, de nesfîrșite promisiuni artistice, în fața acestui torent de viață, tatăl nu a mai căutat să audă, în cor, glasul fetiței lui, iar mama să urmărească pașii de dans ai băiețașului său solo-ul lui la vioară, ci au explodat, cu același entuziasm contaminant, în ovații: „Bravo, copiilor noștri! Bravo, copiilor Republicii noastre! Bravo, generației viitoare a artiștilor noștri!"

Am încercat să-mi imaginez cei 700.000 de copii care au umplut, luni de-a rîndul, scenele țării noastre, întrecîndu-se între ei pentru un dans cît mai izbutit, pentru un cîntec executat excepțional, pentru un 10 la matematici. Îți trebuie, pentru aceasta, o fantezie neobișnuită. Așa că m-am mulțumit cu imaginea sintetică oferită de cele 21 de echipe care au învins în această mare și pasionantă competiție artistică a celor mici. În vocile pure ale școlarilor giurgiuveni sau în acordurile grave ale orchestrei Casei de copii „Filimon Sîrbu" din Constanța, în jocul înfocat al elevilor sebișeni sau în „Suita tătărească" a școlarilor din Medgidia, în recitările și solo-urile prezentate de școlarii premiați, am deslușit același adevăr puternic și vibrant: forța artistică uimitor de vitală a tineretului patriei noastre, crescut sub căldura soarelui Republicii.

S. F.

Fotografii de Florin ȘERBAN

Iată cîțiva dintre micuții artiști premiați cu prilejul concursului pe țară. De sus în jos: echipa de dansuri din comuna Obreja, raionul Caransebeș, fluieraștii din Văldeeni, regiunea Pitești, și doi talentați acordeoniști care s-au remarcat: Alexandru Lener și Toma Braun din Oradea ↓

În pitorești costume trec cei 2.300 de finaliști ai concursului echipelor artistice și culturale ale pionierilor și școlarilor. Ei s-au dovedit cei mai buni din rîndurile celor 700.000 participanți la acest concurs.

ÎN JURUL GLOBULUI

DUPĂ LUCRU, PUȚINĂ MUZICĂ. Departe de bazele lor de plecare, pescarii chinezi, membri ai cooperativei pescărești din Pohai, regiunea Șandun, rămîn totuși în contact cu pămîntul patriei prin intermediul aparatelor de radio cu care au fost înzestrate vasele de pescuit.

SLAVĂ ȘTIINȚEI SOVIETICE! Așa sună inscripția de pe una dintre cele două medalii sovietice instituite cu prilejul istoricului eveniment al lansării în cosmos a primului sputnik.

AFANASI NIKITIN. Pe ecranele cinematografelor din țara noastră rulează filmul sovieto-indian „Călătorie peste trei mări" închinat vestitului călător rus din sec. al XV-lea, Afanasi Nikitin. Fotografia de față reprezintă statuia curajosului navigator ridicată în orașul Kalinin.

UN NOU MOZART. Așa a fost supranumit de către critici și specialiști, Alioșa Nasedkin din Moscova, azi în vîrstă de 15 ani. La 6½ ani, el executa după note orice bucată muzicală, iar la 10 ani a scris o operă. În prezent Alioșa interpretează rolul principal în filmul muzical „Primul concert".

URÎȚENIE... EFEMERĂ. Cu greu și-ar putea imagina cineva că fotografia de față reprezintă pe binecunoscuta actriță franceză Michèle Morgan, care ne-a vizitat țara la sfîrșitul anului trecut. Și totuși, este ea, cu fața complet metamorfozată, interpretînd în filmul „Oglinda cu două fețe" rolul unei femei urîte. Din fericire, efemer ca orice rol...

UN VIKING MODERN? Vechii vikingi, strămoșii scandinavilor de astăzi, nu cunoșteau pe cît se știe bicicleta — acest modern mijloc de locomoție. Și totuși cel din fotografie pare să infirme această părere. Dar să lămurim lucrurile: e vorba de un actor danez din vremea noastră care vine îmbrăcat în costum de epocă... la repetiția unei piese inspirate din istoria vikingilor.

Eveniment deosebit în viața tineretului sovietic, aniversarea a 40 de ani de la înființarea Comsomolului Leninist va fi sărbătorită și de cineaștii moscoviți, care pregătesc două noi producții închinate glorioasei organizații de tineret. „De partea cealaltă", al cărui scenariu aparține dramaturgului *A. Simukov*, va fi un film străbătut de romantism revoluționar, iar *„Altă cale nu există"* va relua tema apărării patriei sovietice în anii războiului civil.

Centenarul nașterii marii actrițe italiene *Eleonora Duse* a sugerat unui producător american să comande un scenariu despre viața celebrei interprete. Din păcate, el a insistat ca filmul să se preocupe mai ales de viața particulară a actriței. Pentru rolul Eleonorei Duse, producătorul o vizează pe *Marylin Monroe*, căreia îi va fi partener *Rossano Brazzi*. Ciudată distribuție și ciudat fel de a comemora o mare artistă!...

Regizorul *I. Lukinski* și coreeanul *Cen San Iu* colaborează la cea dintîi coproducție sovieto-coreeană, filmul „Frații", al cărui scenariu a fost de asemeni scris în colaborare de *Arkadi Perventev* și *Se Man Ir*. În acest film vor apărea în rolurile principale vestitele dansatoare coreene *Toi Sin Hi* și fiica ei *An Sin Hi*.

Argentina excelează în filme muzicale, care popularizează admirabilul său folclor. În ultimul timp, a apărut un nou film — „Rămas bun" — o comedie muzicală regizată de *Miguel Moraita*, cu vestita cîntăreață *Miguelita Acevedo Mejia* în rolul principal.

Numele lui *Afanasi Belov* este celebru nu numai în Uniunea Sovietică, ci și peste hotare, el fiind unul dintre cei mai reputați artiști de estradă sovietici. Spectatorii noștri — care l-au putut admira în filmul „Stele colorate" — îl vor revedea în comedia „Debarcaderul liniștit", al cărei scenariu îi aparține. Filmul va fi regizat de cunoscutul cineast *Serghei Iutkevici*.

Un lung șir de procese se țin larg la Hollywood, de cînd două mari case de filme pe pragul falimentului, *Metro-Goldwyn Mayer* și *20-th Century-Fox* au încercat prin racolaje reciproce să-și ia una alteia vedetele. În ultima instanță, însă, se pare că se va ajunge la un acord deplin: cele două firme vor fuziona, încercînd astfel să se salveze în fața marii amenințări pe care o reprezintă azi eșecul producțiilor de serie hollywoodiene cît și televiziunea.

La Erevan, pe platourile „Armenia-film", s-a turnat un film inspirat din viața de luptă a cunoscutului luptător comunist *Semen Ter-Petrosian*, cunoscut de tovarășii lui sub numele de *Kamo*. Rolul revoluționarului îl deține tînărul actor *G. Tonunț*.

VICTIME ALE ÎNARMĂRII. În orașul Kassel din Germania occidentală, în timpul unor manevre, un tanc a surprins trei soldați ai Bundeswehr-ului, pe care l-a transformat într-o masă informă de carne. Tancurile germane, care au produs în trecutul nu prea îndepărtat attea distrugeri omenirii, se întorc uneori — ca o amară ironie a soartei — împotriva propriilor lor soldați.

ZEBRE SAU ANTILOPE? Și una și alta. Zebre-antilope se numesc aceste ciudate animale originare din pădurile Liberiei (Africa). Două dintre aceste rare exemplare au fost aduse de către un vînător, la grădina zoologică din Frankfurt.

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 et 33 Tel. 7.60.10, int. 1744 ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

D-ALE TEATRULUI

de George VOINESCU

UN „GÎNDITOR"

„De ce neapărat piese cu subiecte din actualitate? Să luăm exemple de la clasici: Shakespeare,... Molière... Unul n-a scris o piesă cu subiect de azi!..."

DIRECTORUL TEATRULUI: „Hm! Bilete nevîndute!... Oare din ce cauză?... Nu cred că piesa e inactuală. Doar şi-n ziua de azi există orfane..."

DESPRE RESPECTUL FAŢĂ DE SPECTATOR

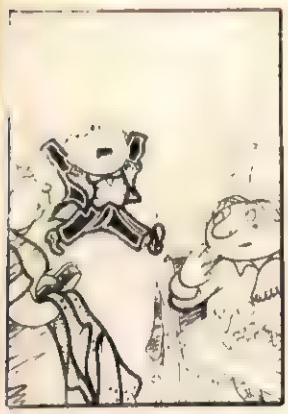

LA PREMIERĂ.
— Nenorocire! Închipuieşte-ţi am intrat în scenă cu mănuşile pe dos!

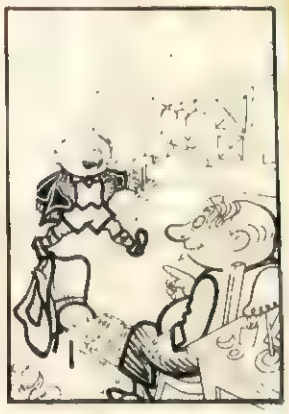

DUPĂ O SUTĂ DE SPECTACOLE
— Aşa ai intrat în scenă?
— Eh, public de matineu... Vasăzică, dădusem şase-şase..

POATE LE-AR FI DE FOLOS...

. Dacă unii comici ar vedea în sală şi capetele celor care fac haz la „cîrligele" lor...

DESPRE FIRESC...

...Sau imagini din cariera unui actor...

PREŢUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

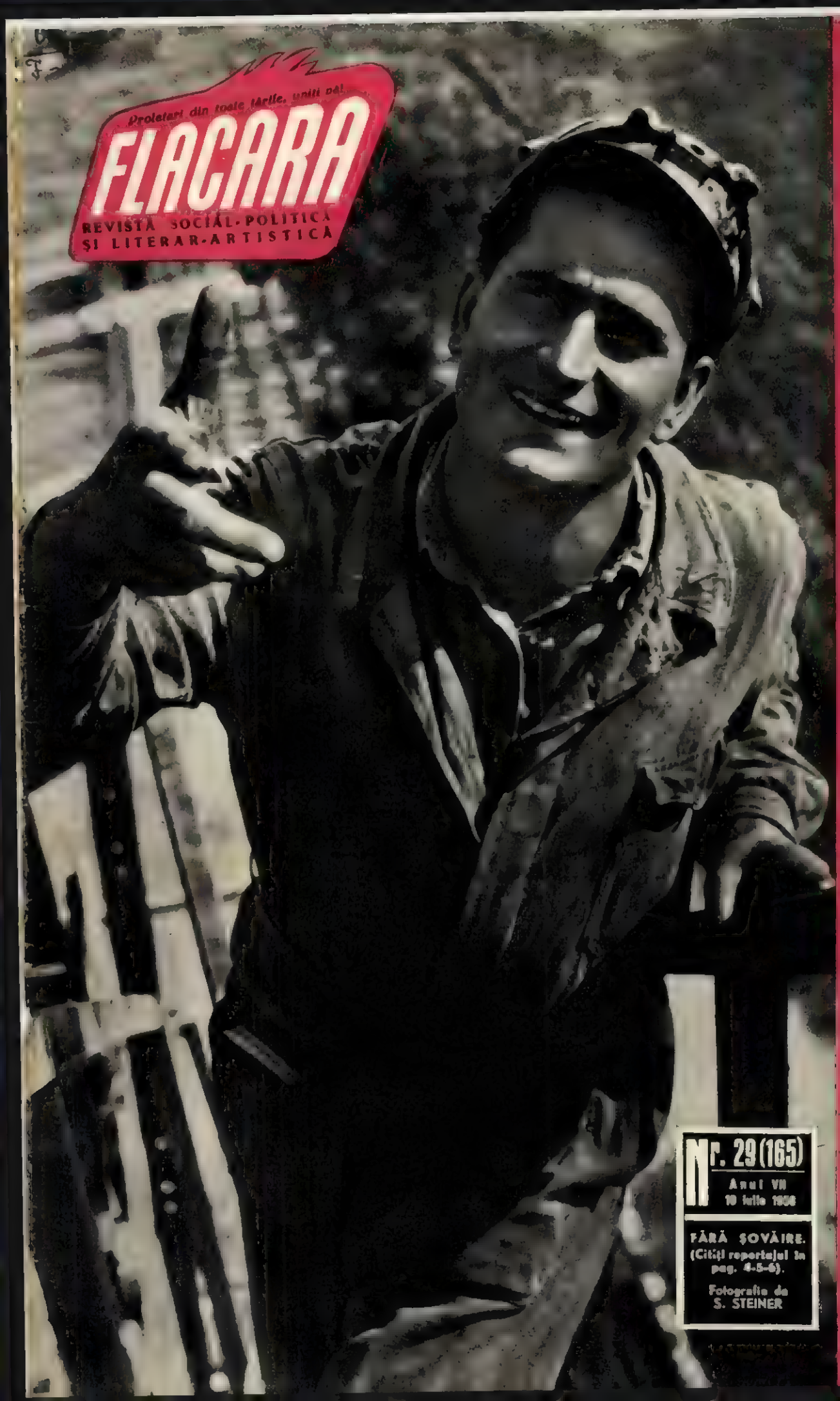

Nr. 29 (165)
Anul VII
10 iulie 1958

FĂRĂ ȘOVĂIRE.
(Citiți reportajul în pag. 4-5-6).

Fotografie de
S. STEINER

Așa arată azi Eforia...

Noi palate, grădini

„...Ca la Eforie"

de Cicerone THEODORESCU

Fotografii de A. LOVINESCU

Sînt cum nu se poate mai explicabile semnele apărute pînă acum — și acestea, cum se știe, sînt numai pietrele de hotar — în ce privește modificarea concepției de viață a oamenilor, acolo unde puterea muncitorilor și a țăranilor așează o bază economică nouă.

Acest adevăr este încă o dată ilustrat, în mod convingător, în urma colectivizării integrale a regiunii Constanța, prin modul cum se realizează și sînt puternic împinse înainte condițiile propășirii rapide și înfloririi multilaterale a întregului nostru litoral.

Am trăs de curînd o raită prin Eforie, fără să apuc măcar un sfert de oră de plajă: într-atît m-au uluit și m-au reținut la tot pasul alte surprize. Pe faleză. Pe șoseaua paralelă cu ea. Prin oraș.

M-am minunat. M-am minunat, cum va face tot cetățeanul care va vizita Eforia de astăzi. Aerul mării e mai pur ca oricînd anul acesta, de cînd, nevăzut și modest, uriașul subpămîntean de 7 metri — canalul colector — ia prizoniere, cu pompele lui, și duce într-o captivitate ermetică, toate scursorile și miasmele altădată în floare; noul restaurant gigantic lasă în urmă toate cazinourile cunoscute pînă acum pe litoral; vile noi au apărut ca din pămînt de-a lungul falezei, între „Marea Neagră" și Cazinou; dar mai ales te surprind enormele blocuri care se uită din spatele vilelor, peste ele, spre mare, cu ferestrele albastre ca niște ochi ce se deprind să vadă mereu mai departe.

Blocuri frumoase, dar și rentabile. O.N.T.-ului i se deschide aci un larg cîmp de activitate. Regiunea întreagă — cu nenumăratele vestigii ale vechimii, ce vor trebui și ele puse în curînd în valoare — are acum putința să găzduiască în condiții optime un mult mai mare număr de oaspeți din alte țări, devenind un puternic punct de atracție și un adevărat centru turistic internațional.

Digurile noi, create la Eforie ca și la Vasile Roaită, nu numai că sporesc plaja, dar oferă de asemenea toate posibilitățile de a se constitui aci puncte de acostare, debarcadere pentru ambarcațiunile ce vor deservi transporturile pe apă de la Constanța și Mamaia, în viitorul apropiat.

O dată cu aceste mărturii direct îmbătătoare ale muncii care înfrumusețează viața omului, ale frumuseții care construiește alte perspective viitorului său, sînt cu totul firești și schimbările calitative pe care începe să le înregistreze actualmente mentalitatea locuitorilor Dobrogei.

Am întîlnit acolo și am stat de vorbă cu unul dintre ei. Se numește Urdaș Gavrilă. Un vechi docher din vremea plenipotenței „cerealiștilor", vătafilor și cozilor lor de topor — dar totodată și vremea pionieratului eroic al docherilor de azi și al clasei muncitoare în genere.

— Dumneata, acum în 1958, te uiți cu plăcere la brațele mari de piatră care consolidează malurile Eforiei. Eu îmi aduc aminte, era în 1908, cînd tot brațele noastre au durat cel dintîi chei de piatră: în port, la Constanța, cu cincizeci de ani în urmă... E o distanță? Este. Mă uit și eu cu drag la uriașele blocuri noi pe care, numai de anul trecut pînă astăzi, puterea populară le-a ridicat la Eforie, pentru a trimite la odihnă pe oamenii muncii de la noi și din țările prietene. Dar mi-aduc aminte și de vremea cînd se strîngeau, în condiții grele — cîte 5, cîte 10, cîte 20 de bani, de la muncitori — „fonduri" pentru ajutorarea celor exploatați, înfometați și trimiși, nu la odihnă, ci la „închisoare"...

Docherul Urdaș Gavrilă a intrat în muncă de la vîrsta de 13 ani. Astăzi are 67. Pe chipul încă tînăr, îi strălucește o lumină înțeleaptă, un zîmbet încrezător și ager: triumful unei credințe.

Îi privesc părul cum unduie alb-albăstrui, ca spuma mării pe un țărm brăzdat și stîncos. Și îmi vin deodată în minte chipurile altor docheri, sau poate simpli pescari, întîlniți cu ani în urmă la Soci, la Ialta, la Nissa, care — spunîndu-le pe unde am mai fost — îmi răspundeau cu o invariabilă și suavă mîndrie: „E frumos la Moscova; dar ca la Soci nu-i nicăieri mai frumos". „E frumos la Leningrad; dar ca la Ialta...". „E frumos la Paris; dar ca la Nissa...".

Parafrazîndu-i, mi se pare că am putea zice de acum înainte și noi — și nu numai noi, dar și oaspeții noștri de peste hotare: „E frumos la noi; dar nicăieri... ca la Eforie".

Frumusețea urbanisticii maritime a Eforiei nu este însă o frumusețe obișnuită sau o frumusețe în sine. Ea se leagă adînc emoționant de frumusețea morală a luptei oamenilor de felul docherului Urdaș Gavrilă.

— Să mai vii pe la noi — *mi-a spus el la plecare.* Să te duc eu și în port la Constanța, acolo unde am făcut primul chei de piatră, acolo unde am făcut începutul, cu răposații tovarășii mei Constantin Bulboacă, Niculae Rusu, Tudorică Micu, sau cu „vaporenii" mei Aurel Ștefănescu și Radu Marin, care mai trăiesc. Eforia de azi e o parte din frumusețea la care a ajuns țara noastră. Portul nostru este o parte din greul de la care am început-o. Dacă-ți place să zici „ca la Eforie...", să mergi cu mine și în port, tovarășe scriitor. Să-ți arăt, acolo, obîrșiile.

Eforie 1958: seară nocturnă.

și bucurii...

Dimineața, pe plajă...

După o dimineață însorită, petrecută pe plajă, seara, într-unul din holuri...

„Frumos e litoralul românesc!" — ne mărturisește oaspetele ceh Karel Salaguarda.

Arhitecții au scris recent o mare... simfonie. O simfonie a liniilor și a unghiurilor, creată în ritm vivace, din beton, din marmură, din sticlă. Numai așa, s-a putut naște „peste noapte", pe țărmul mării, un fermecător colț de rai pământesc — prețios omagiu adus constructorilor socialismului. Așa s-a transformat vechea și mica Eforie într-o grațioasă și ultramodernă stațiune maritimă.

Creată pentru reconfortarea și sănătatea oamenilor muncii, noua Eforie a devenit, numai în opt luni, o încântătoare surpriză. În aceste zile, în fața ochilor primilor oaspeți veniți aici la odihnă a scînteiat un oraș sclipitor, scăldat în lumina orbitoare a soarelui maritim — un oraș născut parcă, la fel ca frumoasa și mitologica Afrodită, din spuma albă a mării.

Am văzut oameni proaspăt sosiți la gară — unii încă cu valiza în mînă — rămași pe loc, cuprinși de beția frumosului. Anul trecut, pe aceste locuri văzuseră cu totul altceva. Și iată acum o serie de monumentale clădiri, create pentru ei, hoteluri ale O.N.T.-ului pentru oaspeți străini, bulevarde largi, parcuri, milioane de flori.

Am văzut și oaspeți străini. Coborau din mașină, tot atît de uimiți, cu o curioasă și încîntătoare întrebare pe buze: „Coasta de Azur?"

★

În anii cînd domnea puterea banului, colțul acesta de litoral era locul de desfătare al milionarilor. Într-un sfert de veac, pe nisipul acestei fermecătoare plaje n-a călcat nici un muncitor (decît, desigur, pentru a trudi la construirea vilelor și a hotelurilor).

În jurul ruletei și în cele cîteva vile se adunau exploatatorii, cavaleri ai industriei și oameni fără griji. Ba nu! Unul dintre ei avea o grijă: nu știa cum să boteze această mică stațiune maritimă, înființată cîndva de Eforia Spitalelor Civile. Îl frămînta dilema: Blankville, sau Blanktown? Obsedatul era Aristide Blank — proprietarul unei mari bănci, care luase în exploatare pe nimica toată stațiunea. Vremurile noi i-au „rezolvat" însă dilema... Eforia a devenit bunul poporului, scutindu-i pe financiar de problema nomenclaturii...

★

Astăzi Eforia, complet înnoită, vă primește zîmbind. Cu plaja ei fermecătoare, cu parcurile ei, cu florile ei, cu micile și marile ei vile. Să facem, deci, o scurtă plimbare prin noul oraș. Să pornim. Nu sîntem însă singuri. Ni s-au alăturat cîțiva noi prieteni — oameni ai muncii veniți la odihnă. Sînt cinci la număr. De fapt toți s-au cunoscut aici, s-au împrietenit aici; locuiesc în aceeași vilă, mănîncă la aceeași masă, îi mîngîie soarele pe toți cinci în același colț de plajă; seara, toți cinci dansează în același local sau pe aceeași terasă. S-au înțeles: nu se vor despărți nici un moment. Primul, Ilie Sferlic, e șef de echipă la fabrica de lacuri și uleiuri din București. Îi place să le spună celorlalți: „Abia acum descopăr cît e de frumoasă țara mea!" Al doilea, Nestor Andronic, construiește tractoare în Orașul Stalin. A venit pentru prima dată la Eforie și spune gîlmînd: „În cinstea mea s-a petrecut „minunea"! Al treilea, Karl Dubotzki, e maistru-miner în Valea Jiului și director al unei școli de minerit din Vulcan. Vine de doi ani la Eforie, dar acum n-a mai recunoscut stațiunea. „Jos pălăria, pentru ce s-a pregătit aici!" — ne spune el, cu satisfacție și încîntare. Al patrulea, Gheorghe Gridan, meșter în fabricarea pocetelor din vinilin la fabrica „București", a „pățit" mai rău decît precedentul: deși de șase ani vine în același loc, de data asta, pur și simplu s-a... rătăcit. Aceeași soartă era s-o aibă și al cincilea prieten, Dumitru Grebiă, venit de la uzinele „Steagul Roșu" din Orașul

...Iată-i pe cei cinci prieteni (despre care vorbim în reportaj) la o mică joacă... în mare. Celor cinci li s-a alăturat încă un tovarăș...

Exteriorul marelui restaurant — un palat din sticlă și beton.

Stalin. Și ei, deși își petrece concediul aici pentru a șasea oară, anul acesta n-a mai recunoscut locurile pe unde a stat vara trecută.

Acum iată-i braț la braț, dînd o raită prin noua Eforie. Faleza nu mai e cea de anul trecut. Sînt trei faleze — trei bulevarde — trei terase suspendate, care șerpuiesc paralel, la niveluri diferite, de-a lungul țărmului. În dreapta, marea; în stînga, mici și cochete vile — bijuterii arhitectonice în linii drepte și moderne, înșirate ca pe o salbă de-a lungul litoralului. Parcă s-au întrecut aici toți arhitecții din lume, să oreeze tot ce e mai gingaș în arta de a construi. În al doilea plan, mari blocuri — case de odihnă și hoteluri ale O.N.T.-Carpați, vaste complexuri alimentare etc. În hoteluri, oamenii muncii se întîlnesc cu tovarăși și prieteni din alte țări. Ne iese în cale un oaspete ceh: Karel Salaguarda, funcționar la Camera de Comerț din Praga. „Am auzit despre frumusețile litoralului românesc, dar n-am bănuit că e chiar așa!" — ne spune el. Grupului i se alătură încă un ceh: Iosif Zatek din Valnî. E un cultivator de hamei — hameiul din care se fabrică faimoasa bere Pilsen. Zatek e tot atît de încîntat ca și funcționarul din Praga. Se plînge de un singur lucru: concediul pe litoralul mării e prea scurt. Iată-l și pe dr. Stefan Zimani din Budapesta. Cei de la O.N.T. tocmai îl sărbătoreau: aflaseră că în ziua aceea medicul maghiar împlinea 47 de ani. Dr. St. Zimani e deosebit de încîntat de ospitalitatea românească.

...În seara aceasta n-o să mergem nici la uriașul teatru în aer liber, nici la cinematograful mare cît un stadion și nici la concertele sau spectacolele organizate de C.C.S.; seara o petrecem în marele restaurant. El e marea revelație, și pentru noi, și pentru dv., care n-ați vizitat încă noua Eforie. Clădirea în care petrecem o seară de muzică și de dans e pur și simplu un uriaș „palat de cristal" (80% sticlă, 20% beton). Din exterior: o feerie realizată noaptea cu fosforescentul neon. O feerie pe care marinarii o zăresc din larg, de la zeci de mile distanță de țărm. În interior: două ultraelegante restaurante cu o capacitate de 1.200 de locuri, cu săli de dans și de lectură, cu bucătărie electrică, cu fabrică proprie de gheață, cu laboratoare și silozuri frigorifice proprii.

Fiindcă pe unii dintre prieteni îi așteaptă zorile cu miraculoasele lor raze ultraviolete, iar pe alții, dimineața cu minunatul nămol din lacul legendarului Tekir, vizita nocturnă nu poate depăși miezul nopții. Să mergem deci la culcare, în frumoasele încăperi care ne găzduiesc în aceste neuitate zile de concediu...

...V-am povestit numai pe jumătate. În întregime, această simfonie arhitectonică, concretizată într-un minunat colț de odihnă pentru oamenii muncii, n-ar putea fi cîntată decît în versuri. Și cine ar putea face acest lucru, decît poeții? Mai ales că muzelor le plac și florile! O dată cu acest oraș nou au răsărit și 25 de hectare de trandafiri, de petunii și de crini roșii.

F. URSEANU

FĂRĂ JOVĂIRE...

Reportaj de I. PURCARU

Fotografii de S. STEINER

Inelele din păr și privirea luminoasă strecurată printre genele altădată lungi (acum arse de flacără) nu-i creionează nici pe departe portretul. Nimeni n-ar bănui ce se ascunde îndărătul lor. Ți se pare că-i un tînăr obișnuit. De l-ai întîlni pe stradă sau la cinema, sau poate în tribuna vreunui stadion, memoria i-ar acorda — indiferentă — doar clipa.

Chipul lui adevărat este altul...

Nici în albumul vieții n-o să-i găsești imagini care să alunge banalul. Anii se rînduiesc simpli, cuminți; din toamna lui 1934 și pînă-n toamna lui 1957, nimic nu înfioară caligrafia ordonată de pe filele zilelor. Cîți ca el n-au aceeași poveste? S-a născut într-un sat de prin părțile Ploeștilor. Părinții lui argățeau la moșieri. Vara, cîmpul era verde și soarele strălucitor. Iarna, cînd bătea crivățul, era frig, urît și pustiu. Un sat oarecare, plantat pe culmea unei măguri, cu orizontul atît de mare și totuși atît de mic; aici a trăit 15 ani. Vara la coasă, iarna la pădure, primăvara și toamna petrecînd cu ochii duși (dar fără visuri mai aprinse, ca la alții de vîrsta lui) zborul spre apus și răsărit al cocorilor. În 1949 s-a înscris la școala medie tehnică de petrol din Ploești. A absolvit-o în 1953, cu note mulțumitoare. Cîțiva ani a lucrat apoi prin schelele Prahovei, tăcut, neobservat, accesoriu viu și conștiincios al sondelor înalte și subțiri, ca niște vagi triunghiuri negre, retezate la vîrf. În toamna lui 1957 a fost mutat la Craiova, la noile zăcăminte de gaz metan (eveniment ce nu i-a colorat obrazul cu entuziasm, dar nici cu regrete) și albumul vieții lui s-a îmbogățit cu o filă în care s-a schimbat numai decorul, nu și caligrafia simplă, ordonată, liniară. Aceasta e viața prietenului nostru...

Totul s-a întîmplat într-o noapte.

Atunci — și numai pentru cîteva ore — a țîșnit prin aparența plată adevăratul său chip, adevărata sa fire. Viața i-a deschis o perspectivă nouă. Și în sufletul lui a fulgerat deodată eroul.

Avea 23 de ani. Și fusese numit, din lipsă de cadre, brigadier peste cîteva sonde.

În timpul forajului, împreună cu maistrul sondor Ion Pantazi.

Da, trebuie să ai mult sînge rece, ca să te lași tras de cîrligul macaralei pînă în vîrful turlei.

Brigadierul Radu A. Ion, eroul întîmplărilor descrise în reportaj.

Fusese o zi oarecare. După-amiază plouase. Prietenul nostru muncise din greu. Hainele atîrnau pe el grele ca plumbul, îi intrase mîlul pe sub cămaşă şi-n cizme, rămăsese pe palme, sub unghii. Cu mîini ca astea, nici nu-ţi vine să-ţi ştergi faţa de sudoare... Ploaia a contenit în amurg. În cîmpia cu verdele melancolic, ca un abur, al asfinţitului istovit şi apos, doar sondele — noile sonde — sclipeau şi duduiau pu-

ternic, stringînd în ele toată viaţa din jur; sclipitoare şi puternice, păreau mirifice coloane de legendă, legătura cîmpiei cu cerul... Privindu-le, pe faţa prietenului nostru nu s-a clintit nici un muşchi. Le-a privit doar o clipă, apoi s-a îndreptat cu paşi greoi spre barăci. Nu se gîndea la nimic. Avea o singură dorinţă: să se spele şi să doarmă. Să doarmă adînc.

Fusese o zi oarecare. O zi de muncă, la fel ca multe altele.

S-a trîntit pe pat cu un oftat de uşurare. După cîteva clipe, respira egal, regulat.

★

În miez de noapte, cîmpia freamăta monoton. Luminile sondelor pictau fulgi albi, nemişcaţi, între cerul tăcut şi pămîntul răscolit de vuietul înfundat al sfredelelor de oţel. Aproape, oraşul dormea... Şi deodată izbucni incendiul.

O ciupercă de foc ţîşni spre cer, pînă la 20-30 metri deasupra unei sonde de explorare, lăţindu-şi peste cîmp, peste oameni, înspăimîntătoarea coroană de pulbere roşie. Cerul tot se aprinse ; pămîntul se umplu de vuiete tari. Alarmă! Stratul de metan pe care îl căutau erupsese năprasnic şi nepreyăzut, de la numai 200 de metri adîncime. Şi se aprinsese. Orbit de incendiu, înnebunit de zgomote, de dogoare, de groază, omul de pe podul sondei îmbrăţişă ca pe o fiinţă vie prăjina de foraj — tot ce-i mai rămăsese pe lume — şi se lăsă să alunece pe ea cu toată viteza. O clipă de întîrziere i-ar fi fost fatală.

Sonda rămăsese singură...

Un balaur din gura căruia ţîşneau sute de şerpi de foc. Şi-n jurul şerpilor de foc alunecau, nevăzuţi, şerpi de dogoare: aerul cald de sute de grade. Cîmpia, şi cerul, şi noaptea erau toate o rană. Apoi începură să se audă strigăte, huruitul maşinilor de pompieri (oraşul se trezise de la prima scînteie) şi sute de oameni se repeziră, cu găleţi, cu furtunuri, cu lopeţi, să stăvilească alunecarea nimicitoare, spre sondele vecine, a limbilor de foc. Sonda de explorare rămînea mai departe singură. Atunci apăru prietenul nostru.

Era încă buimac de somn. Stătu o clipă, încremenit, în faţa flăcărilor. Împrejurul lui, oamenii treceau în goană, abia zăriţi prin noapte şi fum; se auzeau strigăte, huruit de maşini... În clipa următoare, se trezi.

Nimeni nu-şi aminteşte cum s-a întîmplat.

Nimeni nu-şi aminteşte cum a ajuns acolo.

Cîteva minute mai tîrziu, l-au văzut apărînd şi dispărînd, cîte o clipă, sub mantia stacojiu-fluturătoare a monstrului.

Cînd îşi îmbrăcase costumul de azbest?

Cînd îşi pusese casca?

Şi ce voia?

Au înţeles îndată. Strigătele au murit pe buze. Tînărul brigadier voia să salveze tot ce mai putea salva din instalaţiile sondei şi, pentru asta, trebuia să demonteze sute şi sute de şuruburi, încet, răbdător, calm, printre şerpii îngrozitori ai focului şi dogoarei. Oamenii s-au privit înmărmuriţi, pe urmă au privit înmărmuriţi într-acolo. Lumina incendiului releva pînă la evidenţă cele mai mici amănunte. Iată-l la o jumătate de pas de flăcări. Dar răsuflarea şerpilor îl plesneşte peste obraz, brusc, fierbinte, brutal . Se clatină. Îşi fereşte ochii cu palma, ca un orb, şi cu mîna liberă bîjbîie după şuruburi. A desfăcut unul... Încă unul... Cît a trecut? Un veac? O clipă? Furtunurile pompierilor îl ating cu trombe de apă, reci (spatele i-a îngheţat), dar căldura sufocantă

De vorbă cu cei din inaltul sondei →

din fața lui n-o poate nimeni și nimic stăvili. A mai scos un șurub... Și încă unul... Flacăra crește; pămîntul bubuie ca la o vînzolire a munților din adînc; și gazul a smuls o piesă metalică, zvîrlind-o în sus ca pe o pietricică; și piesa cade, izbindu-i greu marginea căștii. Se clatină de cîteva ori, bate aerul cu brațele ca un înecat, dar în ultima clipă se încleștează cu mîinile de un alt șurub.

Ceasul de abanos al nopții bătea rar, dureros de rar; pe cîmpia scrumită clipele se tîrau de plumb. Dacă mulțimii încremenite i s-a părut o veșnicie răstimpul pînă la înflorirea zilei, ce-o fi simțit oare tînărul care l-a măsurat în căldura de iad, în truda de iad, cu fiecare fibră a trupului arzîndu-i ca o rană vie? Iată-l, apărînd și dispărînd iarăși sub mantia monstrului...

Prietenul nostru a muncit așa douăsprezece ore (da, nu-i greșit, douăsprezece ore!) și, în afară de scheletul sondei, care fusese pierdut din primele minute ale incendiului, a salvat toată instalația. Adică multe sute de mii de lei.

★

S-a trezit din somn a doua zi către seară și a sărit ca ars: dumnezeule, cît întîrziase de la lucru! Prietenii l-au obligat să se culce la loc.

Radu A. Ion: un tînăr frumos, curajos, muncitor, prietenos și modest. Un adevărat erou de poveste. Dar un erou al cărui fapte îndrăznețe s-au petrecut aievea.

Pe sonda.

Mihu DRAGOMIR

E încă timp

E încă timp să ne privim în față
Și moartea s-o-ncuiem în bezna ei.
Putem chiar mîine scrie o prefață
S-o cînte-ndrăgostiții pe alei.

De vrei pămîntu-n nori să se resfire
Și iadu-ntors să-l năpusteşti pe cer,
Tu singur soartei tale-i dai citire
Și-ți scrii sentința de pirjol și ger.

De focul tău să-ți fie casă arsă;
Nu arsă, viscolită-n dans de foc.
Chiar mîna ta, spre tine-acum întoarsă,
Va fi al morții tale prooroc.

Un fum, în locul celei prea iubite.
Neputincios, să fumegi ca și ea.
Zbucnindu-ți trîmbe negre din orbite
Să te prelingi ca ploaia pe șosea.

Copilul să ți-l legene obuze
Prin cerul plin de-atomicul polen.
Și neam de neamul tău s-aveți pe buze
Sărutul lipicios de hidrogen.

Vei da, pe-un gît de aer, lăzi de galbeni.
Dar scrum vor fi și galbenii în lăzi.
Prin aeru-ngroșat, visceos și galben,
Va trece Descompunerea-n parăzi.

Ai adăpost, dar fieru-i ca de ceară,
Betonu-i firav ca și frunza-n plopi.
Eu știu și cine va veni să-ți ceară
O socoteală, oriunde-ai să te-ngropi.

Topit și lins orașul de explozii
Va face loc deșertelor preerii
Să vezi venindu-ți moartea, ca irozii,
Și tu să pieri-nainte de-a pieri.

Pămîntul de sub tălpi în hău să-ți fugă
Să n-ai în preajmă nici un pai măcar,
Și inima din piept să ți se scurgă
Ca o băltoacă de ulei murdar.

Și putred dintr-o dată, ca un ulcer,
Nici viermii să nu poți să-i mai hrănești.
Sfîrșitu-acesta pentru tine nu-l cer,
Dar tu, dorindu-mi-l, și-l pregătești.

De vrei pămîntu-n nori să se resfire
Și iadu-ntors să-l năpusteşti pe cer,
Tu singur soartei tale-i dai citire
Și-ți scrii sentința de pirjol și ger.

E încă timp să ne privim în față
Și moartea s-o-ncuiem în bezna ei.
Putem chiar mîine scrie o prefață
S-o cînte-ndrăgostiții pe alei...

E încă timp, e încă timp și mîine
De glasul viitorului s-asculți.
Eu pot pieri, ai mei tot vor rămîne!
Ai mei sînt mulți. Și tari, și calmi, și mulți!

Ioan HOREA

Solie

Incendii și explozii mai mistuie și curmă
Departe, zarea lumii și fața ei de lut,
Și tot îmi vin în minte mereu și lasă urmă
Atîtea lungi convoaie de morți care-au trecut.

Mi-e liniștită ziua și albă și înaltă
Și nu pot să mi-o-nchipui rostogolită-n fum
Cu floarea de pe stîncă și floarea de pe baltă
Și holda de pe cîmpuri și prafuI de pe drum.

Desfășurat mi-i gîndul, și forma lui fugară
O știu ciopli în piatră și-o știu turna-n oțel
Și string în el lumina crescută peste țară
Să dau o altă vîrstă luminilor din el.

Mi-e luminată noaptea de lună și de stele
Și nu mi-o-nchipui străină-n ciupercile de foc
Cu ceasurile lumii, cu visurile mele,
Cu vîntul ce foșnește ușor din loc în loc.

Smulg inima din locul ținut atîta vreme
Și mi-o zidesc în zidul acestei noi cetăți
Prin timpuri lungi de pace să cînte și să cheme
Pe meșterii din zboruri căzuți în alte dăți.

Această zi fecundă și albă și înaltă
Nu pot să mi-o închipui amestecată-n fum
Cu țesuri de bucate și-orașe laolaltă,
Cu macii ei din holde aprinși pe lîngă drum.

Dau bunurilor țării încredințate mie
O formă nouă-n ceasuri de luptă și de crez.
Prezentul mă trimite prin lumea lui, solie,
Încredințat că-l apăr și-l veghez.

Cu Anghel Rădescu, șeful secției, și cu sondorul Petre I. Florea, înainte de începerea lucrului. ←

— Spune-mi — l-a întrebat într-un tîrziu cineva — nu ți-a fost frică?

— Ba da.

— Atunci, de ce ai făcut-o?

A dat din umeri. Nu știa? Cel mult nu știa s-o explice. Dar lucrurile se explicau prin tot ce se întîmplase cu viața lui în ultimii ani — în anii aceștia aparent atît de obișnuiți; tot ce învățase de la muncitori, de la comuniști, din ziare, din educația pe care i-o dăduse organizația de U.T.M. îl făcuse conștient de un lucru: că sonda aceea e a lui!

★

Au trecut zilele. Prietenul nostru, brigadierul Radu A. Ion (căci așa îl cheamă), muncește mai departe la sondele din vecinătatea Craiovei. Se scoală la 6 și muncește tăcut, conștiincios, ca înfrățit cu sondele înalte și negre. Lună de lună, brigada lui își depășește planul cu aceleași 10-12 procente. Nici o imagine care să alunge obișnuitul. Nimic nu înfioară caligrafia ordonată a filelor din album. Are-n ochi același albastru luminos și calm, de acuarelă; doar genele îi sînt pîrjolite puțin.

Toți o știu însă: chipul lui adevărat este altul; și viața lui — viața lui adevărată, viața lui pasionată — e alta. Ele au fulgerat într-o împrejurare deosebită, cînd eroul nostru a trăit, numai în douăsprezece ore, mai frumos și mai plin decît pot trăi o sută de oameni obișnuiți, într-o sută de vieți...

Kentucky - S.U.A.: la ordinea zilei discriminările rasiale; sînt mobilizați deopotrivă huligani rasiști și membri ai gărzilor naționale. Deviza lor: gata oricînd de linșaj. Argumentele lor: revolverele. Ideologia lor: ura împotriva negrilor. Îndrăznește cineva să-i contrazică? Cît ai zice „Jim Crow", argumentele sînt scoase din tocurile de piele.

RĂBDARE NEAGRĂ

— Schiță de studiu asupra legislației îngăduinței de a fi lovit peste gură —

de Valentin SILVESTRU

Strălucesc fețele albe de pe mese, strălucesc fețele negre ale meseni-lor. Strălucesc paharele de cristal și strălucesc focurile policandrelor frînte în vinul limpede. Un om cu ochii strălucitori a ridicat cupa și peste toate cele șapte linii lungi de convivi a trecut murmurînd un îndemn la tăcere.

— Salut această conferință — spune cel ce toastează. Îi urez succes

Aplauze.

— Dumneavoastră v-ați întrunit cu un țel just: egalitate între negri și albi.

Ovații repetate.

— Dar pentru obținerea egalității efective, cereți legi noi, anume.

Aclamații îndelungi.

— Din păcate, domnilor, numai legile nu vor rezolva niciodată această problemă. Ceea ce vă trebuie acum e răbdarea. Trebuie să aveți *răbdare* și *îngăduință*, căci numai astfel ne vom putea atinge țelul împreună.

Cîteva posomorîte bătăi din palme. Cîteva șoapte nedumerite. Vorbitorul alb a rostit cuvinte negre...

Căci ne aflăm la dejunul oferit de conferința națională a fruntașilor de culoare, într-un hotel din Washington, iar cel ce a toastat este președintele Statelor Unite ale Americii.

După dejun oamenii albi au plecat. Oamenii negri au rămas să dezbată mai departe problemele pe care le tot dezbat de nouăzeci de ani.

— Cu tot îndemnul președintelui la răbdare — a spus fruntașul negru Charles Loeb — noi trebuie să continuăm lupta pentru dobîndirea egalității în drepturi cu albii.

— Răbdare am avut 90 de ani — a declarat alt fruntaș negru, Roy Wilkins. Și ce-am obținut în toți acești 90 de ani? Ei bine, în toți acești 90 de ani, tot ceea ce am reușit să obținem, cu *răbdare* și *îngăduință*, au fost repetate și puternice *lovituri peste gură*.

— Iar în timp ce noi purtăm povara răbdării și a îngăduinței — a adăugat un alt fruntaș negru — acordarea de drepturi negrilor progresează cu pași de melc.

Drept care, conferința a adoptat un raport vehement și răspicat, cerînd pentru cel puțin a 90-a oară să i se facă dreptate uneia din cele mai urgisite minorități naționale din toate țările lumii: negrilor din Statele Unite ale Americii.

Într-adevăr, numai legile nu vor rezolva niciodată această problemă. În multe din cele 49 de state legile sînt de altminteri în așa fel întocmite, încît să împiedice rezolvarea problemei.

În școlile superioare din statul Mississipi — informează „New York Herald Tribune" — a început mai demult o campanie de „îndoctrinare a supremației albe" prin cărți, conferințe, cursuri tipărite.

În aceste documente despre supremație, al căror stil nu poate fi atribuit decît cimpanzeului, și încă celui de vîrstă nematură, negrul e descris îndeobște ca un „animal leneș, hoț și laș". La protestele intelectualilor negri, autoritățile statului cu pricina au răspuns că acest program educativ pentru armonioasa dezvoltare spirituală a tinerilor universitari americani nu li se pare cîtuși de puțin nelalocul lui și că, la urma urmei, nu pot fi făcute legi împotrivă-i. Legile nu rezolvă problema. Negrii trebuie să mestece răbdare și să fumeze îngăduință. Vor primi în continuare lovituri peste gură.

În schimb, în statul Louisiana — anunță ziarul „Washington Post" — s-a votat o lege după care profesorii din școlile care admit elevi de culoare pot fi concediați, indiferent de gradul de calificare, vechime, merite. În statele din sud, după faimosul incident de la Little Rock, au fost votate încă 148 de legi noi privitoare la menținerea segregației rasiale în școli. Evident însă, negrii n-au de ce să-și piardă răbdarea și îngăduința, întrucît numai legile nu vor rezolva niciodată această problemă. Nu e vorba doar decît de 148 de noi lovituri peste gură, la începutul celui de-al 91-lea an al problemei.

În ziua de 1 mai a anului în care ne aflăm, senatorul republican Clifford P. Case a fost încunoștiințat de electorii săi negri că de la 1 ianuarie și pînă la acea dată se înregistrase al 45-lea atentat împotriva negrilor din sud. O cantitate importantă de dinamită, așezată noaptea la temelia unei școli pentru negri din statul Florida, a făcut-o să sară în zori, în aer. Senatorul a adresat o scrisoare publică procurorului suprem al țării, în care-i cere să întreprindă cercetări asupra tuturor atentatelor, săvîrșite de obicei cu explozibile în stare pură sau sub formă de bombe. Se pare însă că, atunci cînd se exercită împotriva negrilor, aceste mărunte distracții nu sînt încadrate în legi anume ale statului în cauză. Cel mai bun remediu rămîne tot răbdarea de a sta pe... dinamită.

În asemenea caz, nu mai poți fi lovit nici măcar peste gură, fiindcă nimeni n-o mai poate găsi.

În schimb, senatorul K. Sammon din Georgia a făcut să treacă prin Adunarea Legislativă o lege după care eprubetele cu sînge de transfuzie vor trebui etichetate și împărțite riguros pe rastele colorate, după cum urmează: „sîngele rasei albe", „sîngele rasei negre", „sîngele rasei mongole". Încălcarea acestei legi sub orice formă e denumită „crimă" și se pedepsește conform normelor penale.

Lista unor asemenea „avantaje", care pot fi achiziționate foarte ieftin, cu răbdare și îngăduință, poate fi foarte mult prelungită. În statul Alabama, orice district electoral în care alegătorii negri sînt în majoritate poate fi desființat. Printr-o lege — care, evident, nu rezolvă problema. În Texas, căsătoriile între albi și negri sînt considerate drept criminale și urmărite conform legii.

60 de ostași americani din a 10-a divizie de infanterie ce urmează să plece din Germania vestică în patrie (fiind înlocuită cu alte două divizii) au cerut fie să rămînă în țară străină, fie să li se dea alte domicilii sau sedii de serviciu, întrucît, avînd soții de alte culori, de îndată ce vor ieși pe poarta caselor, a cazărmilor sau a fortului Benning, vor fi înfăcați de șerifi. Toți acești ostași își dau seama că legea în chestie nu rezolvă nimic și de aceea au și solicitat îngăduința de a nu mai face cunoștință cu ea la fața locului.

În Virginia, ofițerii de poliție care ar putea fi bănuiți de favorizarea unui cetățean negru ori de lipsă de intransigență în aplicarea segregației rasiale își pierd dreptul la pensie. E lege. Trebuie înțeleasă cu răbdare.

Dacă Tribunalului Federal i-ar trece prin cap să urmărească cîte zeci de noi bariere se opun, în statele sudice, celei mai firave încercări de integrare rasială preconizată de organul central al puterii, i-ar trebui cîteva ceasuri să se îngrozească de-a binelea. Dar dacă în mod constituțional ar porni să le cerceteze, i-ar trebui cîteva zeci de ani numai pentru examinarea lor obișnuită.

Această elocventă statistică de realități și previziuni, aparținînd bine informatei reviste „U.S.News and World Report", constituie, fără îndoială, prin ea însăși, un îndemn la răbdare.

În compensația răbdării negre, se oferă deocamdată tutun american. Din cînd în cînd, fumătorii negri sînt rugați să-și scoată pipele din gură și să primească peste ea cu îngăduință cîteva noi lovituri.

Nu e acesta un bun program de perspectivă? Unii albi din America socot că da. Dar alți albi și foarte mulți negri socot că nu. Nenumărați locuitori albi, galbeni, negri ai pămîntului socot de asemenea că nu, cu toate că America nu pregetă să le predea cursuri de uz extern de democrație, libertate rasială, legislație iluministă, în flagrantă contradicție cu seminariile aplicative de la ea de acasă.

De aceea, atunci cînd negrii americani spun „vom continua lupta pentru egalitate în drepturi cu albii", ei știu că sînt pe lume sute de milioane de conștiințe care le dau dreptate și că lupta e cel puțin de 90 de ori mai bună decît răbdarea de a nu aștepta nimic și decît îngăduința de a ți se stîlci maxilarele.

Little Rock în zilele cînd școlile frecventate de copiii negri erau luate cu asalt de către rasiști. De ochii lumii, poliția federală simula atunci împotrivirea față de rasiști. Acum — după ce judecătorul local, Harry Lemley, a hotărît să se suspende integrarea rasială la liceul central al orașului, pe timp de doi ani și jumătate — a căzut și ultima perdea de fum, lăsînd să se vadă în toată hidoșenia sa ura de rasă ca politică de stat.

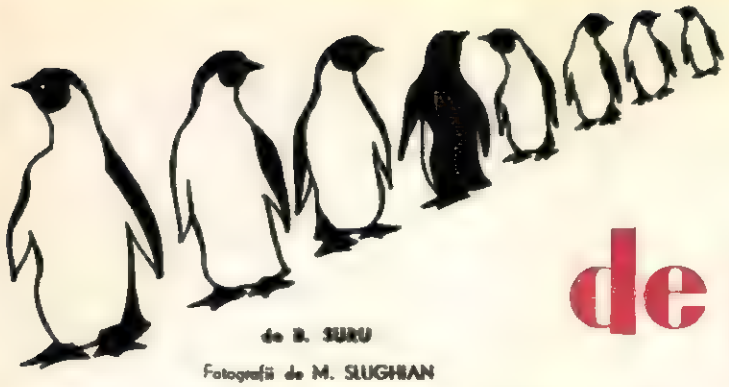

PINGUINII de pe...Someş

de B. SUKU

Fotografii de M. SLUGHIAN

Titlul de mai sus e în stare să provoace o mică încurcătură, dat fiind că Someşul nu curge printre gheţurile Antarcticei şi n-are nici o legătură cu insula care a contribuit la faima literară a lui Anatole France. Ba chiar nici cu faimosul „Pinguin-mambo".

Sînt deci dator să vă scot din încurcătură. Aflaţi, prin urmare, că pinguini există totuşi şi pe malul Someşului — chiar la Cluj — numai că... exemplarele autohtone se deosebesc de faimoasele păsări acvatice de pe cel de-al şaselea continent. Şi deosebirea-i cam mare: pinguinul de pe Someş nu-i din „pene, carne şi oase", ci... din fier şi alamă, iar prin vine nu-i curge sînge, ca nostimei păsări, ci pur şi simplu... amoniac. De la pasărea polară a împrumutat doar... numele. „Pinguin" este astăzi denumirea, cunoscută peste mări şi ţări, a agregatelor româneşti de produs frig sau de fabricat gheaţă (pentru uz industrial sau gospodăresc), construite în serie de uzinele „Tehnofrig" din Cluj.

★

„Primul „Pinguin" românesc s-a născut în 1953. Agregatul putea furniza atunci 2.500 kcalorii frig pe oră. Cîte instalaţii de produs frig credeţi că s-au fabricat pînă în 1957?

Unul dintre constructorii agregatului românesc, inginerul Jenei Dezideriu, ne dă răspunsul în ...kcalorii, deşi e vorba de frig: 3.500.000 kcalorii pot fi furnizate, în fiecare oră, de către toate instalaţiile fabricate de uzinele „Tehnofrig" în ultimii patru ani. Şi, ca să înţeleagă toată lumea: „caloriile" acestea sînt în stare să furnizeze zilnic 350.000 kilograme gheaţă. Pare puţin. E totuşi mult pentru o singură uzină, mai ales pentru una care abia a făcut primii paşi într-un domeniu exclusiv stăpînit, în anii antebelici, de cîteva mari întreprinderi din străinătate. Dar saltul cel mare în producţie, „Tehnofrigul" îl realizează acum, în 1958. Pînă la sfîrşitul acestui an se vor fabrica atîtea instalaţii de produs frig, încît ele vor putea furniza în fiecare oră 4.600.000 kcalorii, care vor da zilnic 460.000 kilograme gheaţă. Deci, în anul în curs, producţia va depăşi volumul activităţii primilor patru ani.

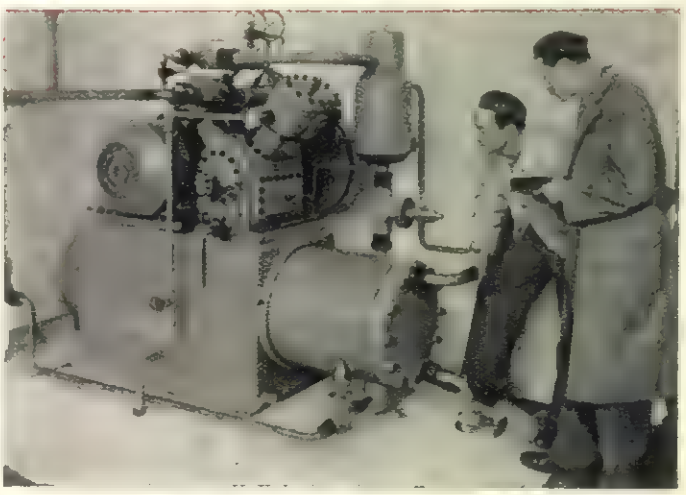

Aşa arată „pinguinul" gata să provoace un frig mai abitir ca la... pol.

★

Am vizitat uzinele „Tehnofrig" în perioada cînd se construiau puternicele compresoare cu amoniac, care pot furniza 200.000 de kcal/h (capacitatea de producţie: 20.000 kg gheaţă în 8 ore) şi, în acelaşi timp, maşini care produc un frig de minus 25 de grade. De la micul „Pinguin", care putea răci doar un frigider de restaurant, la „Pinguinul" de azi, care poate aproviziona cu gheaţă un cartier întreg, saltul e mare şi merită a fi relevat.

Constructorii români de compresoare au găsit tehnologia cea mai bună pentru fabricarea în serie nu numai a agregatelor frigorifice. Aceiaşi constructori, unii dintre ei laureaţi ai Premiului de Stat, fabrică azi şi cele mai complicate maşini necesare industriei alimentare. Se construiesc aici instalaţii a căror exclusivitate în fabricare aparţinea unor ţări cu veche tradiţie în industria constructoare de maşini. E vorba de malaxoare, separatoare de lapte, prese de vin, tancuri izoterme, vane de smîntînit laptele, maşini de spălat automat bidoanele, iar ca o ultimă realizare, maşini de zdrobit strugurii, pentru producerea vinului de cea mai bună calitate.

Instalaţiile şi agregatele frigorifice tip „Pinguin" rămîn însă pe primul plan.

Vizita în uzină şi discuţiile cu constructorii mi-au furnizat o informaţie îmbucurătoare: „Pinguinii" de pe malul Someşului au trezit un viu interes şi peste hotare. Prezenţa acestor agregate româneşti la ultimele tîrguri şi expoziţii internaţionale a atras atenţia străinătăţii, iar publicitatea şi ofertele ce ni se fac confirmă buna lor calitate.

„Graţios şi demn, în fracul său negru cu plastronul alb, micul şi exoticul pinguin este marca de fabrică a uzinelor „Tehnofrig" din Cluj". Acestea sînt cuvintele care însoţesc prezentarea peste hotare a agregatelor româneşti producătoare de frig. Şi sub această emblemă a pinguinului, înregistrată pentru exclusivitate mondială la Bruxelles, instalaţiile noastre frigorifice stau azi alături de embleme vechi şi cu tradiţie.

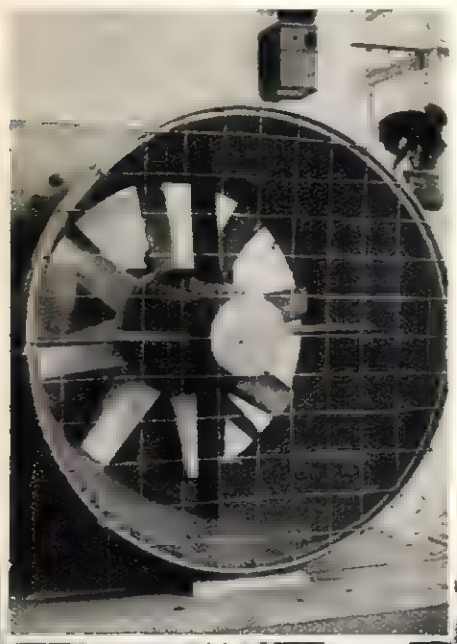

Cum şi ventilatorul produce scăderea temperaturii, meşterii de la „Tehnofrig" construiesc şi astfel de aparate. ←

„Pinguinii" aşteaptă să-şi ia... „zborul" din depozitul fabricii. ↓

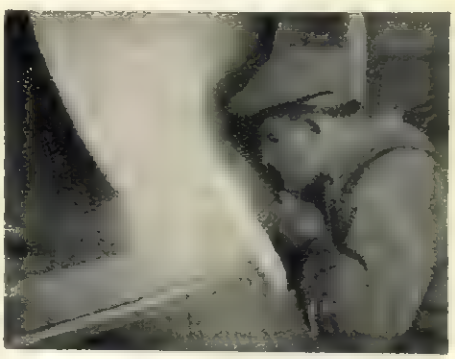

Construcţia necesită foc şi căldură. Drept „recunoştinţă" aparatul va da frig şi gheaţă.

ACTUALITĂȚI CULTURALE

REFLECTĂ OARE PLASTICA NOASTRĂ ESENȚA ZILELOR DE AZI?

— NE RĂSPUNDE PICTORUL AL. CIUCURENCU, SECRETAR AL UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI DIN R.P.R. —

Discuția cu maestrul Ciucurencu a pornit de la ultimele expoziții personale ale artiștilor plastici bucureșteni. După ce am ascultat cu interes părerile pictorului despre cîteva din ele, întreb:

— *Constat că și dv., maestre, sînteți nemulțumit de unele lucrări din aceste expoziții. Cum explicați că unii dintre pictorii noștri tineri — și nu numai dintre cei tineri — au început în ultima vreme să promoveze o artă cu forme de exprimare ciudate, deformînd desenul, ignorînd în preocupările lor viața înșiși și multiplele fațete ale noului zilelor noastre?*

— E drept că așa este și e chiar dureros fenomenul. Avem, desigur, numeroase lucrări bune, pozitive, pe frontul realizărilor plastice. De pildă, în ultimele două expoziții interregionale, caracterizate prin marele număr de tineri artiști expozanți, s-au prezentat destule lucrări bune și compoziții tematice mai multe chiar decît în trecut. E clar că aceste expoziții au constituit un pas înainte din punct de vedere al măiestriei, al diferențierii și creșterii calității tratării artistice. O serie de artiști ca Nedel, Paces, Codiță, Eugen Popa, Brădeanu, Piliuță și alții s-au manifestat ca talente interesante și promițătoare. Din nefericire însă, multe teme au fost tratate formal, alte lucrări „străluceau" prin lipsa de conținut și o serie de artiști au apărut — prin lucrările lor — ca și cum ar fi fost rupți complet de viață. Să analizăm puțin cum s-a ajuns ca mai ales în expozițiile individuale, o serie de artiști să se prezinte astfel. În primii ani după eliberare, artiștii plastici, cu buna intenție de a oglindi viața nouă ce se făurea la noi și de către noi, dar necunoscînd încă suficient esența fenomenelor în mijlocul cărora trăiau, au păcătuit printr-un schematism în concepție și realizare; pe acesta numai cu eforturi mari am reușit să-l învingem, căutînd fiecare în parte și toți la un loc să îmbogățim arta prin forme de expresie variate. Tendința noastră de a ne debarasa de schematism și șablon i-a făcut însă pe unii artiști de bună credință să considere încercările lor de laborator drept scopul final al creației. Aceștia și-au îngustat astfel într-atît universul, încît s-au depărtat de problemele timpului nostru, s-au izolat între cei patru pereți ai atelierului lor. Ei au considerat că, pictînd numai peisajul ce-l vedeau pe propria fereastră sau cele trei mere și o vază de pe propria lor masă, dar căutînd forme personale de exprimare, „îmbogățesc" arta. Și din lipsa noastră de fermitate și de îndrumare dată la timp, unii dintre artiștii noștri au pierdut contactul cu realitatea și, în loc ca în lucrările lor să exprime un mesaj, să reflecte esența marilor transformări ale epocii noastre, au început a face o pictură fără conținut, gratuită și cu o formă de exprimare confuză — desigur, urmare a confuziilor lor ideologice. Aici a mai intervenit și comoditatea unora, căci, firește, e mai ușor să pictezi niște fructe alături de cîteva obiecte pe o masă strîmbă, decît să cunoști omul nou, să-l surprinzi în procesul de muncă sau în preocupările lui zilnice, să-i adînceștî fizionomia morală. Și dacă mai intervine și teama în fața greutății de a rezolva artistic aceste probleme dificile, vezi unde se ajunge...

— *Nu credeți că pictorii aceștia au pierdut contactul nu numai cu viața înșiși, dar chiar și cu publicul lor? Căci rămînd în expoziții mai mult peisaje și naturi moarte, vizitatorii expozițiilor au început să se îndoiască că acești artiști le pot oferi o artă a timpului nostru...*

— Și asta este o chestiune esențială. Noi trebuie întotdeauna să ne punem întrebarea: pentru cine pictăm? Nu avem nevoie în pictura noastră actuală de niște exerciții pentru găsirea unor armonii cromatice interesante și originale, ci de interpretarea plastică a fenomenelor care preocupă pe omul de astăzi, adică, într-un cuvînt, ne trebuie o artă pentru popor. Aceasta nu înseamnă însă că exercițiile cromatice nu trebuie duse mai departe, în atelier, pînă la desăvîrșire, deoarece culoarea trebuie să servească ideea. Ea permite, în aceeași măsură ca și linia, redarea expresivității. Dar trebuie găsite mijloacele de exprimare prin culoare, mijloace corespunzătoare timpului nostru, adecvate conținutului.

— *Din cele ce spuneți, rezultă că manifestările neadmisibile în plastica noastră din ultima vreme se datorează, în primul rînd, unor grave confuzii ideologice. Dar cum explicați faptul că, existînd totuși o Uniune a Artiștilor Plastici și o critică plastică, nu s-au combătut la timp aceste confuzii?*

— Am mai spus că s-a făcut simțită din partea noastră o lipsă de fermitate în îndrumarea ideologică. Este drept că nici critica nu a fost la înălțime, nu s-a arătat destul de combativă și principială, ba au spune chiar că uneori nu numai că a tolerat, dar a și încurajat o serie de manifestări cu totul străine de realismul socialist. Este tot atît de adevărat însă că, lăsînd la o parte unele greutăți de ordin organizatoric, noi am greșit nepreocupîndu-ne de ceea ce expun artiștii în expozițiile individuale. Înțelegeți, în manifestările colective lucrul e mai simplu, căci acolo se analizează amănunțit fiecare operă în parte. În cele individuale, însă, ne-am încrezut prea mult în talentul și orientarea expozanților, fără a examina în prealabil lucrările în vederea unei judicioase selecționări a lor. Trebuie să recunoaștem că aici noi am greșit profund, considerîndu-ne ca o uniune strict profesională, mulțumîndu-ne să le punem artiștilor săli la dispoziție și rezumîndu-ne la examinarea cataloagelor prezentate de aceștia. Ne-am lăsat înșelați de unele titluri ale tablourilor, al căror conținut și mod de exprimare nu aveau cîteodată nimic comun cu titlul respectiv și mai puțin cu arta corespunzătoare exigențelor crescute ale publicului nostru. În concluzie, nu se poate spune că nu am observat fenomenul, dar ne-am mulțumit să-l înregistrăm fără a lua măsurile necesare la timp. Iată cum s-a ajuns că unii artiști de o incontestabilă valoare, dovedind multă personalitate, de la care mai așteptăm încă mult, au ajuns să prezinte lucrări în care li se putea admira meșteșugul, dar în care dovedeau preocupări dezlegate de viața noastră de astăzi. Mă gîndesc de pildă la Sorin Ionescu, la Mimi Șaraga-Maxy, C. Piliuță, Ion Nicodim, Vilma Badian, Eugen Crăciun și alții. Nu e păcat de toate aceste eforturi irosite? Nu puteau ei, cu resursele certe de care dispun, să ridice nivelul artei noastre plastice la înălțimea pe care aceasta o merită, ca să constituie un aport la efortul colectiv de înnoire a vremurilor noastre? Cred că e preferabil, pe viitor, să organizăm mai puține expoziții decît să oferim sălile prezentării unor lucrări inactuale, atemporale, formaliste etc. Iar educarea ideologică și politică a artiștilor, prin toate mijloacele posibile, va constitui obiectivul nostru numărul unu.

C. NEAGU

PREMIERE

Pe două din scenele Capitalei au avut loc de curînd premierele a două valoroase spectacole: Teatrul Municipal a prezentat, în regia Marietei Sadova, celebra piesă a lui Cehov „Livada cu vișini" (foto 1), iar Teatrul „C. Nottara", spumoasa comedie sovietică „În căutarea bucuriei" de V. Rozov (foto 2).

OPINII PE SCURT

„Jurnalul Annei Frank" pe scena Teatrului Tineretului

Anna Frank și-a făcut din nou auzit glasul pe o scenă bucureșteană. Tîșnind impetuos din paginile jurnalului ei de zi și trecînd chiar peste viziunea celor doi scriitori americani — Goodrich și Hackett — care au dramatizat jurnalul, imprimînd eroilor o notă de pasivitate fatalistă, de nefiresc, de vagă înțelegere a cumplitului adevăr istoric — glasul acestei fetițe de 13 ani continuă să spună, la aproape un deceniu și jumătate de la moartea ei într-unul din lagărele fasciste, „...în pofida tuturor, cred puternic că oamenii sînt, în fond, buni... că această lume a sălbăticiei se va sfîrși..."

Acest lucru l-a scris o fată a cărei copilărie a fost înăbușită între șubrezii pereți ai unui pod din Amsterdam; ai unui pod în care două familii de evrei s-au ascuns de naziști, neputînd, de-a lungul a peste doi ani, să evadeze vreo clipă din această claustare, să soarbă aer proaspăt, să vadă cerul, să rostească în timpul zilei vreun cuvînt cu voce tare, sau să se miște în voie, ani în care se stingeau, încet, de spaimă și de foame. Tortura aceasta de neînchipuit, săvîrșită indirect — dar cu atît mai diabolic — de naziști, nu a reușit să altereze vibrația și vitalitatea sufletului acestei copile care, în alte condiții, ar fi luptat poate eroic, pentru ca „această lume a sălbăticiei să se sfîrșească". Însuși jurnalul de zi al Annei, cu și căutările, nedumeririle amare și rezistența acestui suflet proaspăt și efervescent sînt, într-un fel, protestul ei activ împotriva fascismului, care a săvîrșit cele mai atroce crime cunoscute de istoria omenirii și căruia anumite cercuri occidentale încearcă să-i semneze astăzi, oficial, un nou act de naștere.

Montarea „Jurnalului Annei Frank" pe scena Teatrului Tineretului (după ce anterior fusese jucată și de Teatrul Evreesc de Stat) este, de acea un act contemporan plin de răspundere și semnificații: să nu uităm ce înseamnă fascismul, să nu-l uităm ororile, să nu uităm cu ce jertfe imense a putut fi el înfrînt, să nu uităm mai ales că a lupta împotriva celor ce vor să-l reînvie înseamnă, pentru noi, a lupta pasionat pentru construcția socialistă a țării noastre. Rezonanțele actuale ale acestei piese sînt deci eficiente în măsura în care spectatorul pleacă nu numai zguduit de tragismul destinului personajelor, ci însuflețit în activitatea-i cotidiană de cetățean al patriei noastre libere.

Poate și datorită acestei intenții, realizatorii „Jurnalului Annei Frank" pe scena Tineretului (regizorii germani Rolf Bütner și Helfried Schöbel de la Teatrul Tinerei Generații din Dresda, invitați la noi în cadrul unui binevenit schimb de experiență) s-au ferit să dăruiască spectacolului atmosfera apăsătoare, grea, sufocantă, pe care jurnalul o transmite, atenuînd tragismul situațiilor, al stărilor sufletești ale eroilor. Concludentă în acest sens e acea scenă în care ritualul unei tradiții religioase — sărbătoarea de Hanuca — e metamorfozat într-un moment de forță și împotrivire activă, melodia căpătînd sonoritatea dîrză a unui cîntec de rezistență: scena e cufundată în întuneric și lumina se concentrează stăruitor asupra grupului de oameni claustrați, care cîntă, strînși unul lîngă altul, cu frunțile înălțate și luminate, cu privirile țintind spre un viitor desferecat de coșmarul spaimei, un viitor al demnității umane. Din nefericire, intenția regizorală a căpătat, în spectacol, o notă prea grandiloventă, care tale autenticitatea scenei, raportată mai ales la fizionomia morală a personajelor, prezentate, pînă atunci, ca inactive.

Regizorii germani au condus talentatul colectiv al Tineretului pe linia de care vorbeam — aceea a tonificării spectacolului — prin permanentul prim-plan al Annei Frank. Actori de prestanță, ca Marcel Ginguiescu, Eugenia Zaharia, Agnia Bogoslava, H. Poliziu, au acceptat să-și pună în surdină personajele, să le reducă la dimensiuni sufletești și scenice care să permită Annei să evolueze în fața noastră — vie, tumultuoasă, dezinvoltă, pasionată — de la fetiță, la adolescentă (și cît farmec inducător are mica poveste de dragoste dintre Anna și Peter), de la nedumerire la certitudinea arzi și necesitatea de a se împotrivi sălbăticiei fasciste. Anna Frank are, pe scena Tineretului, robustețea psihică a Lilianei Țicău, care convine admirabil eroinei (mai ales în ce privește mișcarea interioară a Annei) și care se transmite sălii, înfiorează, convinge.

Drama familiilor Frank și Van Dan capătă proporțiile și semnificația dramei tuturor victimelor fascismului. Și prin aceasta, îndemnul la vigilență și acțiune e mai pregnant.

Sanda FAUR

În seara aceasta merge la Teatrul de Operă și Balet din Kiev.

Prietena mea din

Ne-am cunoscut la București în zilele de neuitat ale Festivalului. Simplu, ca între sportivi:

— Larisa...

— Lenuța...

Cine ar fi bănuit că fata aceea, pe cît de sfioasă, pe atît de drăguță, cu nasul cîrn și ochii mici, rotunzi ca de veveriță, va ajunge cea mai valoroasă gimnastă din lume?

În întîlnirile noastre ulterioare, am aflat o mulțime de lucruri din viața Larisei Latînina. S-a născut la Herson — pitorescul oraș ucrainean de pe malul Niprului. Copilăria ei coincide cu crîncenul Război pentru Apărarea Patriei. În luptele eroice de la Stalingrad, își găsește moartea tatăl ei...

După izgonirea hitleriștilor, fetița cu părul bălai se întoarce cu mama sa în Hersonul eliberat și începe școala.

Visul ei era să devină balerină, dar succesul și consacrarea o așteptau în... sala de gimnastică, spre care a îndrumat-o profesorul de educație fizică Mihail Sotnicenko. În 1951, la concursul unional din Lvov, Larisa cucerește prima cupă și primul titlu de rezonanță: *campioană școlară unională*. Din momentul în care a renunțat la balet și s-a dedicat gimnasticii (deși „renunțare" e mai mult un fel de a vorbi, fiindcă în grația mișcărilor ei e și ceva din arta baletului), a fost hotărîtă să facă totul pentru a atinge culmile măiestriei. Întîlnindu-ne apoi la toate marile concursuri, mi-am dat seama cu cîtă tenacitate și elan pășește pe acest drum. După un an de zile — la campionatele mondiale de la Roma (1954) — seconda cu mult succes pe marile maestre ale gimnasticii sovietice și, în același timp, pe cele mondiale. În 1956, ne-am revăzut în îndepărtata Australie, cu prilejul Jocurilor Olimpice de la Melbourne.

Am participat la zeci și zeci de competiții, am văzut la lucru sute și chiar mii de gimnaste — dar nici o competiție și nici o

de Elena TEODORESCU
maestră a sportului, campioană absolută la gimnastică a R.P.R.

gimnastă nu mi-au prilejuit atîtea satisfacții majore, o asemenea încîntare, ca evoluția de la Melbourne a Larisei Latînina. După ce a terminat ultimul exercițiu, am rămas mută de emoție, complet transportată, uimită de minunata execuție, de desăvîrșita armonie și grație a mișcărilor Larisei. Ropotele de aplauze care au izbucnit în deplina liniște a sălii m-au trezit din această reverie și am început să aplaud și eu. Larisa Latînina devenise campioană olimpică absolută la gimnastică...

Am urmărit-o pe Larisa Latînina urcînd pe podiumul învingătorilor. Era copleșită de fericire. Ochii îi străluceau puternic și privea cu mîndrie stindardul purpuriu al patriei sale.

Cînd a trecut spre vestiar, mi-a dăruit o floare din buchetul pe care îl primise. Gestul avea semnificația unui mesaj; îmi spunea parcă mie, prietenă a ei: iată un vis împlinit. Floarea gingașă, cu petale albe, o păstrez și acum, alături de scrisorile de la prietena mea din Kiev.

Din amintirile ce mă leagă de Larisa, se cuvine să menționez și un fapt care m-a impresionat în mod deosebit. După ce a văzut că metodele ei de pregătire au dat rezultate, mi le-a împărtășit în amănunțime, cu toată dragostea și sinceritatea. Am aflat astfel că Larisa a ajuns la această înaltă măiestrie datorită unui antrenament foarte minuțios (pentru o singură combinație dintr-un exercițiu la sol, lucrează o oră în cadrul unei ședințe de antrenament). Iar cursurile de balet și gimnastică acrobatică i-au ajutat să capete o mare elasticitate și o uimitoare precizie în execuție.

Deși e în întregime absorbită de munca ei, Larisa își găsește totuși timp să desfășoare o fru-

Ultimele examene la Institutul de Cultură Fizică din Kiev. Larisa se pregătește cu aceeași perseverență ca și pentru marile întreceri de gimnastică.

KIEV

1. Ani de pregătire și mii de ore de antrenament au dus-o pe Laîinina la această perfecțiune în execuție.

2. Un vis împlinit: Larisa a cucerit titlul suprem la întrecerile olimpice de gimnastică de la Melbourne (1956).

3. N-au trecut decît puțini ani de cînd s-a impus ca sportivă și, totuși, cîte trofee!...

4. O fetiță cu codițe a cucerit în 1951 titlul de campioană școlară unională.

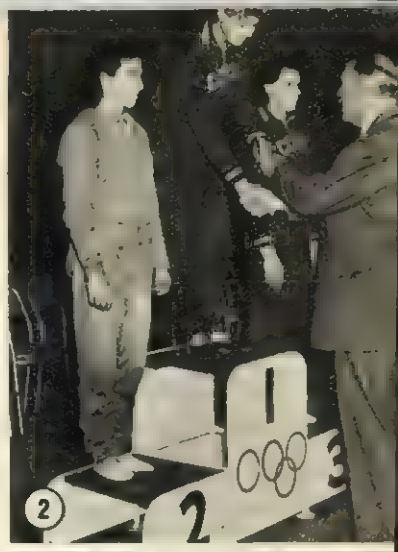

moasă activitate obștească, sau să răspundă la scrisorile miilor de prieteni din țară și străinătate. Printre aceștia, mă număr și eu.

Acum, cînd am în față fotografiile prietenei mele din Kiev, simt aceeași bucurie ca și atunci cînd primesc o veste de la ea.

De aceea aș vrea ca rîndurile de față să însemne o scrisoare deschisă, în care să cuprind toată prietenia, dragostea și sincera recunoștință față de fata aceasta cu părul blond, cu nasul cîrn, cu ochii rotunzi și mici ca de veveriță și cu o inimă caldă și bună, în care încap cele mai frumoase sentimente.

P. S. La puțin timp după ce am scris rîndurile de mai sus, prietena mea din Kiev a cucerit titlul de campioană absolută a lumii.

Te felicit din nou — din toată inima — dragă Larisa !

ÎN POLONIA SOCIALISTĂ

În anii puterii populare, aviația de transport a R.P. Polone a căpătat o puternică dezvoltare. În prezent 8 linii interne și 14 linii internaționale deservesc cu desăvîrșită regularitate comunicațiile aeriene. În fotografie, două avioane poloneze de pasageri, pe aeroportul „Okecie" din Varșovia, înainte de a-și lua zborul.

În porturile poloneze poposesc zilnic numeroase vase, sub aproape toate pavilioanele țărilor lumii, și descarcă sau încarcă cele mai diferite mărfuri. Foarte mare este și numărul vaselor maritime sub pavilion polonez care străbat mările și oceanele. Numai în cursul anului trecut, acestea au ancorat în 90 de porturi din 37 de țări, printre care New Orleans și Boston (S.U.A.), Yokohama și Kobe (Japonia), Lisabona (Portugalia), iar de curînd și la Manila, capitala Filipinelor. În fotografie, un aspect din portul Gdynia.

Noi tipuri de locomotive cu aburi sau electrice, vagoane de marfă și de călători, vagoane de dormit din cele mai confortabile, vagoane-restaurant străbat pămîntul Poloniei populare. Ele sînt fabricate în R.P.Polonă. Fotografia reprezintă o parte a halei de montaj a fabricii de vagoane „Pafawag" din orașul Wroclaw. Aci se fabrică elegantele și confortabilele vagoane de dormit poloneze, bine cunoscute pe liniile internaționale.

Și industria de automobile, motociclete și biciclete cunoaște un mare avînt în țara prietenă. În anul 1968 se vor produce în Polonia 85.000 motociclete, scutere și biciclete cu motor, adică cu 38,7 la sută mai mult decît în 1967. Una din uzinele producătoare de motociclete este și cea din Kielce, care numai în acest an va produce 5.000 motociclete de tipul SHL-150. Fotografia reprezintă operația finisării acestor motociclete.

Turism cu „AUTOSTOP"!

de **Waldemar KIWILSZO**
ziarist din R.P Polonă

Atenţiune, amatori de excursii! Atenţiune, turişti actuali şi viitori, indiferent de sex, stare civilă şi materială, de profesie şi studii!

Atenţiune, conducători de automobile!

În curînd, de îndată ce vîntul va împrăştia ploile de primăvară şi soarele va usca pămîntul, pregătind apariţia căldurosei veri, va începe

„MARELE AUTOSTOP POLONEZ 1958"

Atunci, toate vehiculele motorizate, de la vechile automobile de orice marcă şi pînă la cele ultramoderne, vor transporta — în limita locurilor libere — pe turiştii ocazionali.

Un anunţ astfel redactat, tipărit cu litere groase, a apărut acum cîteva luni în săptămînalul polonez „Dookola Swiata". În felul acesta revista a inaugurat în Polonia o formă nouă a turismului şi a trezit în inimile sutelor de mii de tineri dorul de ducă pentru cunoaşterea frumuseţii pămîntului natal.

Ideea „autostop"-ului a prins încă de la lansarea primului apel. Asupra redacţiei s-a abătut o adevărată ploaie de scrisori şi cereri de participare din toată ţara. Tineretul din părţile sudice ale Poloniei, din Polonica, Kudowa, sau din regiunile muntoase Karkonosze, vrea să meargă cu „autostop"-ul la marea Baltică, la Elbiong, Krynica maritimă, la Mierzeja Wislana. Grupuri de tineri absolvenţi ai şcolilor din Varşovia doresc să călătorească cu „autostop"-ul în regiunile apusene, să cunoască istoria, tradiţiile şi viaţa de astăzi a slovenilor.

„Autostop"-ul a devenit foarte popular. Nici nu începuse bine sezonul turistic de vară şi pe şosele şi autostrăzi circulau din ce în ce mai multe vehicule cu insigna „autostop", gata să-i transporte pe turişti.

Dar trebuie să mă opresc aici. Parcă vă aud că-mi cereţi amănunte despre acest „stop" magic, că vreţi să-l cunoaşteţi mai îndeaproape, că, în sfîrşit, vreţi să ştiţi ce fel de „mîncare de peşte" este el. Ei bine, ascultaţi! Povestea are trei capitole.

Ce este „autostop"-ul?

„Autostop"-ul este o formă a turismului. Hoinărind pe drumuri necunoscute în timpul vacanţei sau al concediului, turistul opreşte automobilul care se îndreaptă în direcţia ţintei alese de el, iar conducătorul maşinii, dacă are un loc liber în vehicul, îl oferă pietonului întîlnit.

„Autostop"-ul este menit să ajute tineretul dornic să practice turismul. Se ştie că nu oricine poate să suporte costul călătoriei pe calea ferată sau cu avionul, pentru a vedea acele locuri îndepărtate care-l atrag prin farmecul lor. Turismul, în înţelesul lui obişnuit, este o distracţie costisitoare. Şi nu este un secret că, de pildă, tineretul şcolar şi studenţesc nu dispune, în general, de bani, dar că tocmai aceşti tineri — care nu au venituri proprii, pentru că nu şi-au terminat încă studiile — formează categoria de oameni cei mai dornici de drumeţie, de peripeţii turistice şi de cunoaşterea meleagurilor ţării. Cu gîndul la ei, a fost născocită ideea „autostop"-ului.

În Polonia, călătoria cu „autostop"-ul a fost pînă nu demult aproape necunoscută şi practicată de foarte puţini oameni. Stăruinţele depuse de redacţia revistei „Dookola Swiata" pe lîngă organele respective, şi în special pe lîngă Ministerul Comunicaţiilor şi Comandamentul Miliţiei, au dat posibilitatea de a se organiza în acest an o primă acţiune de „autostop", dîndu-i forma unui concurs.

Din momentul în care a fost dată publicităţii acţiunea „Autostop 1958", conducătorii tuturor vehiculelor motorizate (cu excepţia mijloacelor de locomoţie publică), precum şi proprietarii particulari de automobile au dreptul să-i transporte pe turiştii întîlniţi pe drum, care se vor legitima cu „carnetul de participare la autostop", fără a se expune vreunor sancţiuni din partea organelor de control. (E vorba de sancţiuni care, în general, în toate ţările lumii, se aplică acelor conducători de vehicule ce fac trafic de pasageri fără a avea autorizaţii în acest sens).

O scurtă expunere a principiilor de organizare

Pentru a se uşura răspîndirea acestei forme de turism, i s-a dat la început aspectul unui concurs şi i s-au adăugat cîteva atracţii suplimentare.

La concurs pot participa numai turiştii care posedă „carnetul de participare". Acest carnet este individual şi poate fi folosit numai de persoana pe numele căreia este emis. Carnetul se vizează la cea mai apropiată unitate a PTTK (Organizaţia poloneză de turism şi etnografie regională) şi este valabil de la 29 iunie pînă la 30 septembrie a.c.

Turistul îşi alege traseul excursiei, care nu trebuie neapărat să înceapă şi să se termine în localitatea unde-şi are domiciliul. Participantul la concurs poate face o singură excursie neîntreruptă, folosind toate

Aşa arată carnetul „autostop", care dă dreptul de a străbate cu maşini ocazionale, aproape 1.000 de km pe drumuri turistice.

cupoanele din carnet, sau cîteva excursii mai scurte, într-un timp diferit şi în diverse direcţii. Numărul total al cupoanelor permite parcurgerea unui traseu de aproximativ 1.000 km. (O mică comparaţie: costul carnetului de participare este de 15 zloţi, iar costul unui bilet de cale ferată cl. II pe distanţa de 1.000 km este de aproximativ 300 zloţi).

Pentru conducătorii auto care, în cadrul concursului, vor transporta turişti, sînt prevăzute numeroase premii de valoare. Cel mai important este un autoturism „Warszawa" în valoare de aproape 100.000 zloţi, pe care, firească, îl va cîştiga acela care va transporta cei mai mulţi „autostopişti".

Acţiunea „autostop"-ului include, de asemenea, pentru turişti trei condiţii de concurs: prima — realizarea unei serii de fotografii în legătură cu turismul; a doua — înregistrarea în forma originală a textelor de cîntece şi basme cu caracter folcloric sau descrierea unor obiceiuri populare din regiunile cutreierate; a treia condiţie se intitulează „politeţe contra politeţe" şi — după cum arată însăşi denumirea ei — se traduce printr-un act de reciprocitate faţă de oamenii de a căror amabilitate vor beneficia turiştii.

Pentru buna îndeplinire a acestor condiţii, sînt prevăzute o serie de premii.

Orice poveste are o morală

Vă veţi întreba, desigur: unde poate fi găsită morala, într-o simplă poveste despre „autostop"? Şi totuşi ea există. Evident, este vorba de folosasele sociale pe care le va aduce această acţiune. Cunoaşterea frumuseţilor patriei va contribui la întărirea educaţiei cetăţeneşti şi patriotice, va dezvolta simţămîntul de dragoste pentru pămîntul natal. Şi nu credem că mai este necesar să descriem farmecul şi ineditul călătoriilor „autostop", care uneori creează itinerarii neaşteptate.

În concluzie: se împleteşc — după cum se spune — frumosul cu utilul.

P.S. Se prevede că în cursul acestui an, de acţiunea „autostop"-ului vor beneficia aproape 100.000 de tineri polonezi.

Iată-i pe precursorii „autostop"-ului: Wojciech Lukomski, Cezary Skoczek şi Pawel Podgorski, studenţi ai Universităţii din Varşovia. Ei au pornit pe jos în jurul Poloniei şi au folosit „autostop"-ul, datorită bunăvoinţei şoferilor. Fotografia datează din 1957.

Primii „autostopişti" au şi pornit la drum, parcurgînd distanţe de 500 km.

POLIŢIŞTI ÎN SUTANĂ

METODA LUI PAO SRIANON

Georges Cuvier, care s-a bazat în cercetările sale pe principiul corelaţiei diferitelor părţi ale organismului, spune: „Daţi-mi un singur dinte şi voi reconstitui întregul animal". Îndrăznim să afirmăm că această corelaţie se observă şi în organismele politice. Dacă o ţară, de pildă, este transformată într-un fel de lagăr militar american, atunci nu este necesar decît un singur „dinte" şi se poate afirma că: 1) în această ţară este înteţită isteria anticomunistă; 2) poporul este lipsit de drepturi, libertăţi şi pîine; 3) înfloresc corupţia, delapidarea, şpertul.

Cazul Tailandei confirmă justeţea acestei deducţii. Fostul ambasador american în Tailanda, Donovan, afirmă că funcţionarii din Tailanda iau mită în mod făţiş şi-şi însuşesc pe deasupra o foarte grasă parte din ajutorul american". Aceasta nu este o părere pur personală a domnului ex-ambasador. Revista americană „Nation", fără ca în prealabil să se fi înţeles cu Donovan, scrie: „Corupţia atinge proporţii nemaivăzute şi ameninţă viitorul Tailandei ca stat".

Recent s-a primit însă telegrafic vestea că în Tailanda s-ar fi ivit un om „brav" şi „cinstit", care a spus — în sfîrşit — delapidatorilor: „Băgaţi de seamă, că acum intru-n voi!" Acesta este generalul Pao Srianon.

Din punct de vedere al atribuţiilor sale, generalul este, ca să spunem aşa, o triplă personalitate. El e şi şeful poliţiei tailandeze, şi ministru adjunct la finanţe, şi şef al departamentului „războiului psihologic anticomunist". La numeroasele îndatoriri ale lui Pao Srianon, s-a mai adăugat acum, după cum vedem, încă una: combaterea corupţiei. Suflecîndu-şi mînecile, generalul s-a apucat de treabă. Mai întîi, a comunicat că o „comisie pentru stîrpirea venalităţii", condusă de el, va avea dreptul să facă investigaţii în toate instituţiile, să pună întrebări şi să ceară răspunsuri, să capete documentarea necesară.

Foarte bine, dar cine va face parte din această expediţie de nimicire a delapidatorilor? Era de presupus că întrucît Pao Srianon este, înainte de toate, şeful poliţiei, el va fi înclinat să-şi formeze comisia din subalternii lui, poliţiştii. Totuşi, după cum se pare, generalul n-a vrut să se încreadă în cinstea funcţionarilor poliţiei.

Ce să facă? Greutăţile nu l-au speriat. Planul elaborat de dînsul ulmeşte prin îndrăzneală şi originalitate. Generalul a hotărît să decreteze... obligativitatea învăţămîntului religios pentru membrii poliţiei. Asta, ca să introducă în rîndurile poliţiştilor săi „principii morale solide". Potrivit relatărilor ziarului „Bangkok Post", Srianon intenţionează să-şi întrerupă pentru trei luni activitatea politică, să renunţe la funcţiile administrative şi să se claustreze într-o mănăstire budistă. În felul acesta el vrea să dea pildă poliţiei sale poliţiste un exemplu viu. Pao Srianon l-a îndemnat de altfel pe toţi poliţiştii tailandezi să se facă pentru cîtva timp preoţi, ca, mai tîrziu, „cînd se vor întoarce în îndatoririle lor, să aibă o înaltă ţinută morală şi să fie pătrunşi de sentimentul răspunderii şi al respectului faţă de semeni".

Sîncer vorbind, ne cam îndoim de eficacitatea acestei metode a lui Pao Srianon, împotriva delapidărilor. Nu ne îndoim însă că ingeniosul general va găsi şi altă metodă, la fel de originală, pentru stîrpirea hidrei corupţiei. El are de altfel o experienţă gata acumulată în această direcţie.

După cîte ne amintim, acum cîţiva ani, în preajma unei conferinţe a pactului agresiv S.E.A.T.O. care s-a ţinut în Tailanda, corespondenţii de presă relatau că pe străzile Bangkokului circula o maşină prevăzută cu un megafon care glăsuia: „Pungaşi! Hoţi de buzunare! Respectaţi conferinţa S.E.A.T.O.! Fiţi buni şi nu ieşiţi în această săptămînă din casă!" Folosind această experienţă, generalul Pao Srianon ar putea trimite în fiecare dimineaţă o asemenea maşină prin curţile ministerelor şi prin faţa ferestrelor tuturor oficinelor poliţieneşti. Textul de mai sus ar putea fi transformat cam în felul următor: „Delapidatori şi şperţari! Fiţi buni, acţionaţi mai precaut şi nu depăşiţi limitele bunei-cuviinţe!"...

Em. RUCĂR

Cele 5 lebede

Este pseudonimul sau, dacă doriți, numele de răsfăț al combinelor din Gospodăria Agricolă de Stat „Mihai Viteazu". Pornind pe făgașul confidențelor, trebuie să vă spun că tractoriștii au îndrăgit aceste produse ale fabricii „Semănătoarea" din București, care — după cum spun ei — sînt ușoare, zvelte și dau un randament foarte bun. Am să vă dezvălui de asemenea și alte cîteva din „secretele" gospodăriei. Atunci cînd tovarășul Călin Ion, președintele G.A.C. Comana, a venit în schimb de experiență pe tarlalele G.A.S. „Mihai Viteazu", a cîntărit lanul, așa, din ochi, și a evaluat producția cam la 2.000 kg grîu pe hectar. Inginerul șef Ștefănescu știa ce și cum a semănat și l-a contrazis. „Cel puțin — spunea el — 2.100". S-a văzut după seceriș că au greșit și unul, și celălalt: producția de grîu este de 2.200 kg la hectar. Pentru această ispravă se mîndrește și șeful brigăzii complexe, Mihai Ion.

Și dacă este vorba de isprăvi, să vă mai dau cîteva. Într-o singură zi s-au strîns 602 saci, adică aproximativ 54.000 kilograme de grîu. În frunte s-a situat Munteanu Ion, secondat de studentul Vasile Gheorghiu, cu 150 de saci a cîte 80-90 kg. (Despre ce caută aici studenții, se vorbește mai jos). Urmează în ordine: Marcu Stan și studentul Cornel Poenaru, 126 saci; Tudor Ilie și studentul Cristescu Const., 126 saci; Mihai Ion și studentul Iuster Dorel, 120 saci; Ion Bădaie și studentul Papil Pagubă, 80 saci.

Bineînțeles mai sînt și alte multe realizări. Tot „secrete", desigur. Dar credeți că ușor lucru este să găsești pe cineva gata să se lase descusut? Oricine se învîrtește prin gospodărie fără prea multă treabă este invitat să se dea la o parte.

— Ferește, măi tovarășe, că n-avem unde aseza atîția saci! Vă promit, însă, că pe viitor nimic nu o să-mi mai scape.

În loc de carte poștală ilustrată trimisă de la țară. Studenta Cornelia Lazăr de la Institutul de Teatru și Cinematografie „I. L. Caragiale" își anunță pe această cale familia că e bine, sănătoasă, și că a învățat să prășească și să secere...

De cînd „s-or rînduit gospodăriile", așa-i obiceiul mamei Ana Savu (bucătăreasa): să vină pe cîmp cu pîine din prima recoltă. Spun unii că nimeni nu știe cînd o coace. După multă insistență, mi-a mărturisit:
— Cînd s-o coc, maică? Noaptea, ca să fie albă și frumoasă precum mîndra lună.
Trebuie să vă spun și cine participă la această sărbătoare a pîinii? Iată-i: făuritorii ei, muncitorii din G.A.S. „Mihai Viteazu".

— fotoreportaj —
de A. MIHAILOPOL

Observați și dv. cum se „cunoaște" un contabil șef. Luf Iliaș Nicolae îi rîde inima pentru oifrele pe care le va înregistra la rubrica „producție". Inginerul șef Ștefănescu, spărgînd bobul în dinți, vă va spune precis umiditatea lui. Pe șeful de sector Stoian Alexandru îl vedeți mîngîind un pumn de boabe de aur.

Navigație

Porniți pe oceanul de aur
Numit din bătrîni: Bărăgan.
Din valuri vă-ntîmpină-un graur:
„Drum bun, corăbieri, pe ocean!"

Rotiți, foști vîslași de galere,
Privirea stăpînă, în larg,
Pe unde v-au stors de putere
Pirații cu bici la catarg!

Nu goarne! Motoare să sune,
Vestind că porniți în eurînd
Combinele, nave-minune
Spre portul Belșug navigînd!...

Lucian DUMITRESCU

Din cele trei autocamioane care strîng sacii (plus un rutier cu două platforme), în fotografie nu se văd decît unul. Dacă doriți să aflați și care este capacitatea unui sac, vă putem spune: nu 50 de kg, ci între 80-90 de kg.

Virtuosul tractorist-combiner Munteanu Ion m-a lămurit că cele cinci combine (lebedele, cum li se spune) înlocuiesc munca a sute de brațe. Iată „lebedele" pornind la secerat. Mai tîrziu, ele se vor răspîndi fiecare pe porțiunea dată. Cît despre pierderile de boabe, să nu cereți date. Nici eu nu le-am obținut, pentru simplul motiv că nu există.

Două bucurii au avut vara aceasta gospodarii din G.A.S. „Mihai Viteazu": recolta bogată și venirea tinerilor aceștia — studenții — care ziua muncesc de-ntors pămîntul, iar seara cîntă de-ntors văzduhul.

LA KILOMETRUL 40

Fără gong, fără scenă, fără cortină, fără sufler. Un cor de cîteva zeci de voci, acompaniat de un acordeon. Demonstrația artistică are loc pe șoseaua care leagă Bucureștiul de Giurgiu, la borna kilometrului 40. Credeam la început că studenții Institutului de Teatru „I. L. Caragiale" — căci despre ei e vorba — repetă un spectacol ce trebuie dat în cinstea campaniei de recoltare a grîului bogat din G.A.S. „Mihai Viteazu". Am greșit însă. Am aflat că ei au venit pentru 14 zile să-i ajute pe gospodari la treburile cîmpului. Tovarășul Stoian, șeful secției „Mihai Bravu" recunoaște că, atunci cînd a văzut prima dată șapa pe umărul acestor tineri, care de care mai colorat îmbrăcat, a dat fuga și nu s-a oprit pînă la inginerul șef.

— Să-mi fie cu iertare, tovarășe inginer, dar ce v-a căsunat pe frumusețea asta de păpușoi, de vreți să-l pierdeți? Nepricepuții ăștia îl vor tăia cu sapa, neștiind care-i porumbul și care-i buruiana!

Aproape o zi întreagă a urmărit el apoi, plin de nădușeala fricii, șapele încăpute pe mîna acestor orășeni, care, să te miri și nu altceva, mai și cîntau în timpul lucrului. Fiecare mișcare a „nepricepuților" l-a minunat. Buruiana era selectată perfect de porumb. Minune! Porumbul rămăsese în picioare. Ba cîțiva terminaseră norma pentru opt ore, numai în trei. Acum s-a liniștit tovarășul Stoian, rîde. Cu siguranță că mîine îi va trece pe tineri pe combină. Fericit de așa ajutoare pricepute, m-a rugat să scriu neapărat în încheierea articolașului, următoarea frază:

„Mînca-i-ar tata de băieți!"

Eu i-am spus că sînt și fete...

EXEMPLUL MAIAKOVSKI

de Dan DEŞLIU

Metalele nobile rezistă oxizilor, diamantul nu se toceşte. Valoarea operei de artă o verifică timpul. Departe de a ştirbi însemnătatea marilor creaţii, scurgerea vremii le dezvăluie sensuri şi dimensiuni pe care contemporanii abia puteau să le întrezărească.

Sînt 28 de ani de la moartea lui Vladimir Maiakovski, întemeietorul liricii sovietice şi unul dintre cei mai reprezentativi poeţi ai epocii moderne. În acest sfert de secol versurile sale au făcut înconjurul globului, cucerind inimile a sute de milioane de cititori, exercitînd o influenţă mai mult sau mai puţin evidentă asupra stilului şi concepţiei unor artişti de renume mondial, ca spaniolul Garcia Lorca, bulgarul Nikola Vaptarov, francezul Louis Aragon, polonezul Tuwim, chinezul Tian-Tsen, germanul Johannes Becher — şi mulţi alţii.

Habent sua fata libelli — îşi au şi cărţile destinul lor — spune dictonul antic. Soarta operei lui Maiakovski este legată nemijlocit de drumul revoluţiei socialiste, căreia poetul de geniu îi datorează — şi i-a dăruit fără rezerve — „întreaga lui putere de a vibra".

Legitimaţiile de ziarist ale lui Maiakovski.

În atmosfera quasi-generală a poeziei din acea perioadă, îmbîcsită de aburii decadentismului, formidabila-i apariţie face efectul unui ciclon. Ca şi revoluţia, Maiakovski este hulit, denigrat, atacat făţiş sau lăturalnic de apologeţii „artei pentru artă". Inovaţii stilistice, violenţe de limbaj, asonanţe nemaiauzite — toate astea i-ar fi fost trecute cu vederea. Ceea ce nu-i puteau ierta, este caracterul militant, angajat, leninist, al creaţiei sale. De neiertat, pentru că şi considera pana o baionetă a sovietelor şi acţionează în consecinţă. De neiertat, pentru că muncea în medie douăzeci de ore din 24, cu egală pasiune şi măiestrie: poeme „lungi ca ţevile de tun", afişe pentru front, manifeste, scenarii de film, placate pentru vitrinele „Rosta", lozinci în versuri, piese satirice — într-un cuvînt, tot ce considera necesar revoluţiei. De neiertat, firească, pentru că, în loc să se consume în reverii pe bază de absint sau stupefiante, după modelul boemei occidentale, el se lungeşte pe scîndura goală, avînd un butuc de lemn drept căpătîi, aşa încît să nu jertfească somnului mai mult de un ceasdouă din clocotitoarea lui viaţă cotidiană. Restul aparţine revoluţiei. Puterii Sovietice.

De pe înalta tribună a intereselor poporului, Maiakovski privea dispreţuitor spre acel „vraf-zaraf de pehlivani, taraf de lirici, droaie de trişori" — care nu osteneau „să zdrăngăne din mandolină, sub ziduri şi lîngă grădină" şi să deplîngă în acelaşi timp „amestecul teoriilor politice în sfera esoterică a poeziei pure".

Unicul său criteriu în aprecierea creaţiei proprii, ca şi a creaţiei artistice în genere, era concepţia leninistă: cui şi în ce măsură serveşte opera de artă? Proletariatului, sau burgheziei? Revoluţiei, sau duşmanilor ei?

Maiakovski îşi recita foarte adesea versurile în hala unei uzine, în adunări comsomoliste, în faţa unităţilor care se pregăteau să intre în luptă. Extrem de exigent cu sine însuşi, el urmărea cu atenţie reacţia auditoriului — şi nu o dată, după propriile-i mărturisiri, a lucrat migălos la îmbunătăţirea acelor pasaje sau chiar imagini izolate care nu produseseră în practică efectul scontat.

Trăsătura fundamentală a liricii maiakovskiene este dragostea pătimaşă pentru patria sovietică, pentru oamenii ei minunaţi, apărătorii şi constructorii primei ţări a socialismului. Culmile creaţiei sale — „E bine!", „Lenin", „Versuri despre paşaportul sovietic", ca şi nenumărate altele — proclamă cu mîndrie sentimentul de încredere în partid şi popor, identificarea artistului cu idealurile comune, dispreţul şi mînia biciuitoare faţă de orînduirea bazată pe exploatarea şi înjosirea omului.

Maiakovski, incontestabil cel mai bun şi mai talentat poet al epocii sovietice, pe deplin conştient de calităţile sale, era, în ceea ce priveşte traiul de toate zilele, de o profundă şi firească modestie.

Cu ani în urmă, semnatarul acestor rînduri a vizitat căsuţa de bîrne, într-un cartier oarecare al Moscovei, în care şi-a petrecut ultimii ani Vladimir Maiakovski. Un pat simplu, de lemn, o masă de lucru, un scaun — covoare de iută, pe jos — un şal mexican de dimensiuni neobişnuite, ferestre mici de cetate. Într-un colţ, telefonul de modă veche, prin care şi-a dictat diversele redacţii nenumărate articole, poezii, interviuri. O totală absenţă a „obiectelor preţioase", a oricărui element de fastuos sau bizar. Nici nu putea fi altfel în bivuacul unui ostaş comunist, pentru care singurul lucru de preţ este sabia.

Consemnări LITERARE

O DATORIE ELEMENTARĂ îi cere criticului să ofere cititorilor o judecată, o apreciere clară asupra valorii cărţii recenzate. Dar criticul ieşean G. Mărgărit are în această privinţă o altă opinie. Discutînd într-un limbaj bizar, aproape neinteligibil, volumul de versuri „Fluxul memoriei" de A.E. Baconsky, criticul descoperă în acest volum urmele „beţiei cufundării în fluxul memoriei — beţia panică inaugurată de lirica lui Blaga"(!), apoi elogiază faptul că ea (poezia lui Baconsky) e guvernată de „dorinţa extazului suprem spre care — în mod absolut — năzuieşte cu sinceritate liric poetul" (!).

Preocupat de probleme minore, gratificîndu-l necontenit pe autor ca „poet modern", „vizionar modern", „profet modern" etc., G. Mărgărit nu analizează în ce măsură volumul „Fluxul memoriei" oglindeşte contemporaneitatea, mersul nostru spre socialism, sentimintele constructorilor acestei lumi noi, preferînd a improviza asemenea fraze tenebroase şi ditirambice:

„În acest senin sacerdoţiu, poetul rămîne solemn; planează peste marea trecere privind, într-un marş neîntrerupt, generaţiile care se succed şi — într-o armonie solară — îşi predau, rînd pe rînd, torţele"... (întorcîndu-se „cutremurător, la obîrşia dinţii").

Pentru ce această „pretenţioasă" vorbărie? Nu cumva pentru a masca lipsa de preocupări în legătură cu şefuriile majore ale literaturii noastre contemporane, de slujire deschisă şi pasionată a năzuinţelor poporului?

O asemenea „critică literară" e pe calapodul unor poezii care, din păcate, apar destul de des în unele din publicaţiile noastre. Dar, cum nu dorim să avem nici poezii „moderniste" (în acest sens), ar fi bine, pentru orientarea justă a cititorilor, să se „desmodernizeze" şi critica literară. Şi mai ales unii critici!

Teşu MILCOVEANU

DE CURÎND, ÎN REPUBLICA DEMOCRATĂ GERMANĂ au fost decernate premiile „Heinrich Mann", constituite dintr-un fond lăsat special în acest scop de marele scriitor. Printre laureaţii de anul acesta se află şi un nume cunoscut nu atît ca scriitor, cît ca pictor, ale cărui viguroase compoziţii au avertizat în perioada dintre cele două războaie asupra imensului pericol pe care-l prezintă fascismul şi măcelul pe care acesta îl pregăteşte. Este vorba de Hans Grundig, astăzi în vîrstă de 58 de ani, care are în urma lui o viaţă furtunoasă, excepţional de bogată în semnificaţii sociale. Fiindcă Grundig a început să militeze în rîndurile stîngii germane încă din 1926, a împărtăşit soarta luptelor militanţilor pentru pace şi dreptate, mai ales după ce fascismul a pus stăpînire pe Germania. La vîrsta la care a ajuns şi în condiţiile noi de viaţă, pe care le-a visat în anii cînd zăcea în lagărul de concentrare nazistă, Grundig s-a hotărît să rememoreze pentru posteritate itinerariul zbuciumatei lui existenţe. Aşa a luat naştere cartea „Zwischen Karneval und Aschermittwoch" (Între carnaval şi miercurea cenuşii), care a obţinut acum premiul „Heinrich Mann". Memorialistica lui Grundig are la bază o idee foarte actuală, aceea că un artist nu se poate sustrage în nici un chip, dacă vrea ca arta lui să înflorească veşnic, comandamentelor sociale ale epocii în care trăieşte. Mai mult, el trebuie să fie mereu alături de acele forţe sociale care, în ciuda vicisitudinilor, ştiu să întrevadă viitorul şi să lupte pentru el.

LUCEAFĂRUL

„Luceafărul", noua revistă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., înscrie cu fermitate în „Prologul" de pe prima pagină a primului său număr, crezul ei artistic: *„Recunoscîndu-şi obîrşia, în cadrul întregii noastre literaturi, în îndepărtatele creaţii populare şi în uriaşa trudă eminesciană a clasicilor, martor al tumultuosului prezent şi muncitor devotat pentru ziua de mîine, „Luceafărul" nu poate fi decît o revistă a actualităţii, una dintre nenumăratele energii izvorîte din şi pentru construcţia socialistă".* **Parcurgînd cele 16 pagini ale revistei, în care întîlnim semnăturile lui Tudor Arghezi, Mihai Beniuc, Perpessicius, Tudor Vianu, Eusebiu Camilar, Radu Boureanu, Mihu Dragomir, Nina Cassian şi alţii, se observă într-adevăr că „Luceafărul" caută să promoveze valori reale, o literatură grea de idei şi sentimente trăite cu intensitate. Într-un remarcabil „Avînt", Mihai Beniuc concepe un imn cutezanţei şi eroismului poporului muncitor spre Comună:** *„Furtună, ia-ne-n braţe cu putere,/ Vom trece peste largile genuni!/ Vom sparge orice scoică de tăcere/ Pe unde caută-adăpost minciuni/ Dospind statute-n versi putreziciuni/Cu ţepi cocliţi, cu balele de fiere./ Desfăşură-te, roşu steag, în vînt,/ Cu fulgere-mpletindu-te, cu norii/ S-arunci lumină pe talazunfrînt/ Ca peste cerul de cenuşă zorii,/ Să cînţi de-asupra bezneişi viitorii/ Nemuritorul luptei noastre cînt".*

De o intensă înflorare lirică ni s-a părut poezia „Din zori" de Victor Tulbure — un fel de reportaj intrizîat al dramaticei încordări de pe un şantier naţional : *„Din zori la cinci şi pînă, din nou, în zori la cinci/ Sub ceruri mohorîte de toamnă, la Apaca,/ Urcam pe scări traverse de fier, scandam lozinci/ Şi vîntul treaga noapte ne zguduia baraca./ Iar norii, parc-anume, ne-ntunecau la chip,/ Necontenind, deasupra, să cearnă ploi mărunte,/ În ochi anume vîntul ne azvîrlea nisip — / Să pierdem steagul roşu, să nu mai fim în frunte!".* **Mai semnează, de asemeni, poezii Ferenc Szemlér, Tiberiu Utan, Ion Brad, Nicolae Tăutu, Dragoş Vicol, George Dan, Nicolae Stoian şi Violeta Zamfirescu. Proza e susţinută de Eusebiu Camilar, Marin Preda, V. Em. Galan şi Horia Liman. „Lacrimi de primăvară", de Marin Preda, vine să ne întregească imaginea unui prozator viguros, profund cunoscător al vieţii ţărăneşti. Din fragmentele publicate, se poate întrezări o operă vastă, care, depăşind cazul strict particular al dramei personale a Marioarei, va deschide cititorului o fereastră largă de cunoaştere artistică spre lumea satului contemporan. „Zîmbetul" face parte din ciclul de schiţe în care Eusebiu Camilar fixează în ultima vreme momente ale trecutului, nu prea îndepărtat, iar „Alegeri" de V. Em. Galan surprinde sub un unghi comic evoluţia unui lingău într-o şedinţă sindicală. Remarcabile, reportajele lui Horia Liman şi Petru Vintilă. Iată, succint, conţinutul literar al revistei.**

„Luceafărul" abia a răsărit. Cititorii îi urmăresc cu atenţie, cu dragoste. Revista va cuceri adeziunea acestora, dacă va şti să fie credincioasă ideilor înscrise în „Prolog", prin care se angajează a promova o literatură realist-socialistă pe măsura măreţiei *„omului de azi, lucid şi înflăcărat, sobru şi romantic, admirator al frumuseţilor trecutului şi constructor al splendorilor de azi şi de mîine".*

Cerșetorii MĂRII

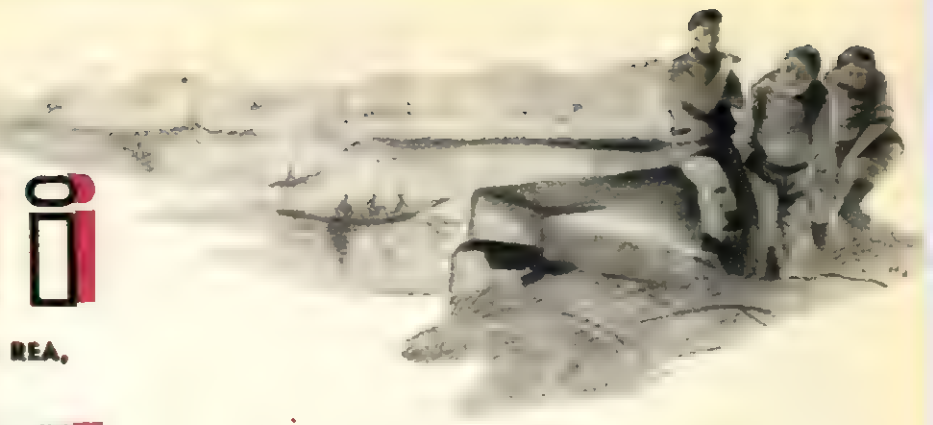

Reportaj scris pentru „Flacăra" de Domenico REA, scriitor italian

Domenico Rea este unul dintre reprezentanții de seamă ai generației de scriitori italieni neorealiști.

În 1947 a publicat prima sa culegere de nuvele. Cartea lui, „Isus, fă lumină", a obținut în 1950 premiul „Viareggio" — una din cele mai mari distincții literare din Italia.

Domenico Rea practică îndeosebi genul scurt — schița și nuvela — și genul răspîndit în Italia de azi al anchetei sociale. Zugrăvind cu un realism lucid și intransigent contrastele dureroase ale sudului Italiei, Rea s-a impus în literatura italiană contemporană încă de la debut.

Ca răspuns la invitația noastră, Domenico Rea ne-a trimis un reportaj despre pescarii napolitani din zilele noastre. El dezvăluie, în spiritul unei adevărate anchete sociale, drama acestor oameni, punînd în lumină contrastul dintre pescuitul industrial, organizat de „rechinii" banului, și pescuitul cu mijloace primitive, în luntrea cu vîsle, al pescarilor săraci.

Domenico Rea

Călătorul ce-și poartă pașii de-a lungul coastei napolitane, de la Partenope pînă la Caracciolo — pe care se află marile hoteluri internaționale și marile cafenele — întreprinde una din cele mai încîntătoare plimbări ce se pot face pe lume. Poposind pe țărm, la Posilippo, întîlnește aici, la orice oră din zi, nenumărate grupuri de pescari mînuind năvoadele ca într-o străveche legendă biblică, sau pe nevestele și copiii acestora, îndreptîndu-se agale către țărm. Pe alocuri, i se oferă privirii cîte un grup răzleț de oameni ce împing din greu căruciorul încărcat cu grămezi de năvoade și cîteva coșuri cu pește. În mijlocul forfotei de limuzine luxoase, care trec în goană, pot fi văzuți bătrîni stînd de-a dreptul pe pămînt, în plină stradă. Ei repară cu răbdarea desperării năvoadele zdrențuite.

Poeții și muzicienii i-au imortalizat pe pescarii din Neapole în cîntonete minunate. E de ajuns să ne amintim de „O Marinariello" și de sute de alte cîntonete, ce-l cîntă pe pescarul napolitan, înfățișîndu-l ca pe un om în stare să înfrunte toate chinurile dragostei. Pescarii noștri ar trebui să fie tare fericiți că li s-au închinat atîtea cîntonete nemuritoare. Dar și mai fericiți ar trebui să se simtă, la gîndul că viața lor „arhaică", plină de „pitoresc", este admirată de cei ce se ițăiesc pe terasele hotelurilor sau în jilțurile cafenelelor elegante. Alți pescari, de pe țărmurile altor mări secătuite de pește, îndură aceleași suferințe ca și ei, napolitanii, fără a se bucura totuși de un asemenea renume...

Pescarii napolitani ar putea însă, pe drept cuvînt, să arate că faimoasa „culoare locală", pe care ei o adaugă fără voie frumosului Neapole, este de fapt mărturia cea mai grăitoare a propriei lor mizerii. Ce ironie a soartei! Într-adevăr, nu există nici o altă categorie de napolitani (poate nici măcar cerșetorii), mai nesiguri de pîinea cea de toate zilele.

Pescarii își fac apariția pe țărm, în zdrențe. Cînd debarcă, par niște naufragiați: pe jumătate goi, triști, tăcuți. (Și cînd te gîndești că pentru cei ce huzuresc, lipsiți de griji, oamenii aceștia vlăguiți de foame întăresc doar tonurile vii ale peisajului napolitan!). Marea atît de calmă și de pașnică a Neapolelui — o mare cu străluciri de safir — ar părea că oferă o viață lesnicioasă celor ce muncesc pe întinsul ei. În realitate, însă, apele mării au sărăcit și ele; puținii pești care mai dau semne de viață în adîncuri sînt distruși sistematic.

Pescuitul a devenit la Neapole o dramă zguduitoare, o luptă desperată. Principalii protagoniști ai luptei sînt, pe de o parte, marea secătuită de dinamitări și de pescuitul industrial, iar pe de altă parte, șase-șapte mii de pescari înfometați.

Celui ce se apropie de un pescar și-l întreabă ce viață duce, i se răspunde printr-o altă întrebare, o rugă care sună în felul următor: *„Signò*[1]*, nu mi-ați putea găsi și mie o slujbă? Oriunde, chiar și la serviciul de salubritate al orașului"*. Cînd un om al mării își adresează o asemenea cerere deznădăjduită, înseamnă că e cuprins de cea mai cumplită desperare, la care-l împinge foamea.

Încă de pe acum e limpede că pescarii napolitani vor ajunge curînd să pescuiască cu undița. Ei cutreieră azi apele, așa cum cutreieră străzile cei ce adună mucuri de țigări. O pornesc în căutarea vreunui pește scump, care le-ar putea asigura o zi de trai. Îl cerșesc apelor propriei lor mări. În urmă cu cîtva timp, un grup de pescari plecați în larg noaptea s-au întors, după zece ore de căutări, doar cu un kilogram și jumătate de chefal. O nimica toată... Cînd marea e atît de săracă în pește și cînd nu poți nutri, totuși, nici măcar speranța că vei avea posibilitatea să renunți la ea, fiindcă viața refuză să-ți ofere ceva mai bun, nu-ți mai rămîne decît să recurgi la mijloace foarte drastice, care duc la secătuire totală. Dar pentru aceasta, ai nevoie de un capital... și încă de un capital mare.

Pentru a smulge mării chintale de pește, trebuie să-i străbați întinderile și să-i scotocești adîncurile cu ajutorul așa-numitelor „lampare" — niște vase pescărești cu motor, care sînt utilate cu un năvod cu ochiuri foarte mici, prevăzut cu un fel de suliță grea și ascuțită, care răscolește fundul mării, dislocînd rocile și dezrădăcinînd vegetația din adînc. Nimic nu poate scăpa ochiurilor acestui năvod, care nu pescuiește, ci distruge. Trăgînd la țărm cantități mari de pește, ce vor umple a doua zi piața, dar în același timp dispersează și nimicește familii de pești rari, ca morunii sau chefalii, aruncînd la mal rămășițe dintr-o marfă prețioasă, care este vîndută pe piață sub numele de „fărîmițe".

Împotriva acțiunii distrugătoare a lamparelor, pescarul sărac trebuie să lupte cu firava lui bărcuță, cu așa-numita „paranza", mica luntre cu două sau patru vîsle, aceași de sute de ani. E ca și cum o corabie s-ar împotrivi unui cuirasat.

Bieții pescari au încercat zadarnic să obțină interzicerea pescuitului cu lamparele. Unii au reușit chiar să-și facă rost de o „cenciaiola", o barcă mare cu motor, avînd un dispozitiv automat pentru scufundarea năvoadelor. Dar numărul acestor norocoși este infim. Cei mai mulți au continuat să-i privească de pe micile paranza pe cei fericiți, cum își car grămezile de pește. Dar nici aceste paranza nu sînt proprietatea celor ce le mînuiesc. Pe mare, ca și aiurea de altfel, lupta se dă între posesorii mijloacelor industriale și ai mijloacelor meșteșugărești sau, cum spun napolitanii, între „rechini" și „peștișori". Stăpînii paranzelor, peștișorii, alcătuiesc, la rîndul lor, o castă a mării. Nu sînt bogați; totuși, sînt hapsîni. Angajează de preferință oameni înfometați, cărora le dau salarii de mizerie. Proprietarul bărcii își oprește pentru sine 70 la sută din beneficiul obținut din vînzarea peștelui. Lucrătorii lui trebuie să se mulțumească cu restul de 30 la sută, împărțindu-l în mod egal între ei... Așa se face că pescarul napolitan care n-are nici măcar bărcuța sa abia reușește să aducă acasă patru sau cinci sute de lire — și asta în sezonul cel mai îmbelșugat.

Pescarii din Neapole își duc zilele de azi pe mîine, într-o totală nesiguranță. Dîndu-și seama că perspectivele de viitor le sînt și mai întunecate decît trecutul, ei caută să-și îndrume copiii spre alte meserii.

Casele le sînt departe de mare. Cei mai „favorizați" de soartă locuiesc în faimosul și mizerul cartier „Pallonetto" (Balonașul), un fel de „casbah" napolitan, cu străduțe întortochiate și extrem de murdare, în care mișună o lume declasată. În plus, între cartierul „Pallonetto" și mare se înalță două bariere de palate moderne, ce străjuiesc două bulevarde largi, cu trafic intens: Caracciolo și Santa Lucia. Apariția unui pescar pe aceste magistrale s-ar putea compara cu apariția unei Piei-Roșii într-un zgîrie-nori.

Familiile pescarilor care locuiau în cocioabele umede din Palazzo Barrajo și Mergellina au fost scoase de aici și mutate la San Giovanni și Ponticelli, două comune situate la cîțiva kilometri de Neapole. Un pescar ne-a mărturisit cît le e de greu să locuiască departe de marea care reprezintă pentru ei unica sursă de existență. „Înțelegi? — m-a întrebat el. Mi-aș schimba meseria. Dar cine-mi dă altceva de lucru? Am încercat să vînd țigări și haine vechi, americane. Dar n-a mers. Înainte, mi-era totuși mai ușor. Cum mă trezeam, priveam marea. Locuiam într-o cocioabă, la Barrajo. Acum, cînd mă scol dimineața, nu mai văd marea. Iar pescarul trebuie s-o privească într-una, s-o aibă mereu înaintea ochilor, pentru că marea e schimbătoare. Uneori, la șase dimineața, apele ei nu făgăduiesc nimic, dar la amiază se poate face dintr-o dată vreme bună de pescuit și atunci te apuci îndată de lucru. Alteori, la douăsprezece, plouă. Și cînd plouă, peștii, la fel ca și oamenii, se retrag la adăpost — în adîncul apei. Dar la ora două, cînd s-ar putea să se lumineze, trebuie să profiți de vremea bună și s-o porneșți în grabă cu luntrea în larg. Iar acum, știi ce mi-a mai rămas de făcut? Dimineața iau tramvaiul și vin pe mal să văd dacă e chip să pescuiesc. Aștept cît aștept și, pînă la urmă, plec. Abia mă trîntesc în pat și numai ce se risipesc norii! Alerg din nou la tramvai și mă întorc la Neapole, ca să constat — cînd ajung aici — că grupul meu de tovarăși a și plecat. Pentru mine asta e ca și cum mi-ar smulge cineva pîinea de la gură... Signò, te rog, nu-mi poți găsi și mie o slujbă?"

Am întîlnit într-o zi pe mal un pescar bătrîn, de peste șaizeci de ani. Din cînd în cînd, se scufunda în mare. Ieșea apoi la suprafață, trîgînd un mănunchi de alge după el. Zvîrlea algele și, într-un coș așezat pe un zid, punea cîteva scoici — umile „daruri" ale mării. L-am întrebat cum e duce cu viața. „Umblu după haleală" — mi-a răspuns el batjocoritor, arătîndu-mi mizerele roade smulse mării. Pe urmă a adăugat: „Cine are bani, o scoate la capăt; cine nu are, fie el bătrîn sau tînăr, trebuie să culeagă ce poate din apă". Era un bătrîn încă puternic, cu pielea arsă de soare, de o frumoasă culoare arămie. Un adevărat lup de mare, dar fără barcă, fără năvod — un cerșetor al mării...

Îl tălmăcește de Despina MLADOVEANU

[1] Prescurtare în dialect napolitan a cuvîntului „Signore", care înseamnă domnule — N.T.

NECROLOGUL

de Branislav NUŞIC
scriitor clasic sîrb

Ilustraţii de George VOINESCU

Era într-o zi de marţi; prin urmare, cea mai obişnuită zi a săptămînii, cînd se pot întîmpla numai lucruri obişnuite. Soarele, ca totdeauna, se ivise de la răsărit; domnul prefect, ca totdeauna, se ducea tîrziu la birou; proprietăreasa mea, ca totdeauna, se certase şi în dimineaţa aceea cu bărbat-su — într-un cuvînt, numai lucruri foarte obişnuite, care se pot întîmpla numai într-o zi de marţi lăsată de bunul dumnezeu.

Dar iată că s-a petrecut şi ceva neobişnuit în marţea aceea. Mi s-a făcut de dimineaţă o vizită cu totul neobişnuită. Venise gardianul de la prefectură şi vizita era cu atît mai neobişnuită, cu cît am observat lacrimi în ochii lui. Cum pînă atunci nu văzusem încă niciodată lacrimi poliţieneşti, le-am privit cu acel prilej cu deosebită curiozitate.

— Domnule.., — începu gardianul.

— Ei — zisei eu şi începui să-i număr lacrimile.

— M-a trimis domnul prefect la dv. — continuă el, cu vocea tare sugrumată.

— La mine?! Bine. Şi despre ce-i vorba?

— M-a trimis să vă conduc la prefectură — încheie gardianul şi izbucni în plîns.

Cînd am auzit ultimele cuvinte, mi-au venit şi mie lacrimile în ochi, pentru că, în cele din urmă, în acea clipă înţelesesem şi eu că e într-adevăr foarte dureros cînd cineva este condus la prefectură. L-am bătut pe gardian pe umăr şi am început de astă dată eu să rostesc cu vocea sugrumată:

— Şi, frăţioare, nu ştii cumva, întîmplător, de ce, ştii, aşa... mă cheamă domnul prefect?

— Ştiu cu aproximaţie. A murit azi-noapte conu' Iosif Stoici. A murit în mod năpraznic. Pînă aseară era încă viu, iar azi-noapte a murit...

— Bine. Dumnezeu să-l ierte! Spune-mi însă tu mie, de ce anume mă cheamă domnul prefect?

— Păi, de aceea vă cheamă.

— De aceea? Cum aşa? Nu cumva, măi frate, a decedat de moarte nenaturală? Pentru că e bine să se ştie: eu nu-i sînt nici un fel de moştenitor.

— A, nu-i vorba de asta — zise gardianul Tot oraşul se pregăteşte ca să-l înmormînteze pe conu' Iosif cît se poate mai onorabil şi, vedeţi, de aceea vă cheamă şi pe dumneavoastră.

— Aşa, frate... păi de ce nu spui? Dacă-i vorba de aşa ceva, se înţelege, vin cu plăcere.

Ne îndreptarăm împreună spre prefectură, cu sufletul împăcat şi cu lacrimi în ochi.

Întreg oraşul era agitat. Oriunde întîlneai vreun cunoscut, îţi punea numaidecît mîna pe umăr, grăind cu vocea sugrumată: „Păcat! L-am pierdut pe conu' Iosif. Conu' Iosif a murit şi asemenea oameni nu se mai nasc".

Intru la domnul prefect şi domnia-sa mă întîmpină foarte amabil. Mă pofteşte să şed şi, în tot timpul convorbirii noastre, vorbeşte cu vocea sugrumată. Se poate, în general, spune, că în acea zi întreg oraşul a vorbit cu vocea sugrumată. Cred că şi proprietăreasa mea s-a certat cu bărbatul în dimineaţa aceea cu vocea sugrumată, numai că eu n-am putut observa acest lucru, neştiind de nenorocirea care lovise oraşul nostru.

Domnul prefect mi-a spus, înainte de toate, următoarele:

— Domnule, domniei voastre vă este cunoscută marea nenorocire care s-a abătut asupra oraşului nostru. Azi-noapte a murit conu' Iosif, omul cu merite excepţionale, pe care l-a stimat întreg oraşul. Vă puteţi şi singur închipui cîtă recunoştinţă îi datorăm răposatului şi am dori ca acest lucru să se poată vedea. E necesar, printre altele, ca cineva să ţină o cuvîntare la înhumarea răposatului. Fiindu-mi cunoscut faptul că dumneavoastră aţi scris o piesă de teatru comică, drept pentru care s-ar putea spune că sînteţi într-o oarecare măsură scriitor, găsesc că dumneavoastră aţi putea şi aţi reuşi cel mai bine să faceţi acest lucru.

Toate acestea domnul prefect le-a spus limpede şi serios.

— Recunosc, domnule prefect — începui eu puţin încurcat — recunosc că se poate spune că sînt într-o oarecare măsură scriitor, dar vedeţi, genul ăsta, necrologul...

— A, nu, nu — mă întrerupse repede prefectul — eu vă dau deplină libertate ca dumneavoastră să vă alegeţi singur stilul şi, cum să zic, nu e chiar nevoie să fie o compunere clasică à la teatru, ci...

Aci se cam zăpăci domnul prefect şi începu, chipurile, să aranjeze scaunul.

— Bine, domnule prefect, dar vedeţi, nici nu am suficient material.

— Cum? Domniei voastre nu vă sînt cunoscute meritele răposatului?!

— Nu.

— A, da. Sînteţi de curînd venit în oraşul nostru.

—Spuneţi-mi deci care sînt, în mare, meritele răposatului — zisei eu, scoţînd o bucată de hîrtie şi creionul.

— Da, da, bine ziceţi. Să vi le spun...

Şi domnul prefect începu să se scarpine în cap şi să se gîndească; apoi, nitel încurcat, se învîrti într-o parte şi alta, luă foarfeca de pe birou, începu să se joace cu ea şi, în cele din urmă, grăi cu vocea mai domoală:

— Drept să vă spun, şi eu sînt abia de trei ani aci în oraş şi v-aş putea spune numai în fraze generale; dar pentru o asemenea treabă ar fi mai bine să cunoaşteţi unele amănunte, nu-i aşa?

— Aşa-i. Dar cine m-ar putea informa?

Domnul prefect se gîndi o clipă, apoi spuse repede şi vesel:

— Ştiţi ce? Duceţi-vă la prea onoratul domn protopop.

Îmi iau, prin urmare, rămas bun de la domnul prefect şi mă duc la prea onoratul domn protopop, gîndindu-mă pe drum cam cum ar trebui să sune începutul cuvîntării.

L-am găsit pe prea-onoratul acasă. Şedea în şezlong, încălţat în papuci de lînă şi şosete albe, şi citea „Marea carte populară sîrbească de bucate", scrisă de Katarina Popovici-Midjina şi dedicată mamei sale, Nancika Petrovici-Purghermaistor.

— Asta e frumos, asta e foarte frumos! — rămase încîntat prea onoratul protopop, cînd i-am spus pentru ce am venit.

— Şi, bineînţeles, în calitate de protopop, dumneavoastră îmi veţi putea enumera, mai bine ca oricine, toate marile merite ale răposatului, care trebuie să fie cuprinse în cuvîntare.

— Bineînţeles, bineînţeles! — începu protopopul, trecîndu-şi piciorul drept peste cel stîng şi, după ce aruncă o privire plină de mîndrie spre papucii săi de lînă, continuă: Ştiţi, în ce priveşte biserica, nu prea are merite excepţionale. El a fost, bineînţeles, un bun creştin şi, ce-i mai important, era bogat, cel mai bogat om din oraşul nostru. Dar... cum să vă spun... ar fi mai bine să vă duceţi la domnul primar al oraşului. El ar putea să vă enumere toate meritele răposatului, de la A pînă la Z.

Cînd am plecat de la protopop, m-a petrecut pînă la poartă şi, strîngîndu-mi mîna, a adăugat:

— Asta e într-adevăr frumos! Răposatul Iosif merită şi mai mult. Noi nu sîntem cu nimic în stare să-i arătăm recunoştinţa pentru meritele sale.

Mă dusei aşadar la primarul oraşului. Chiar în clipa în care intram la el, înjura de tată pe un măcelar pentru nişte chestiuni comunale şi, ca să nu creadă cumva că am venit şi eu pentru niscaiva chestiuni comunale, îi spusei prevăzător, numaidecît:

— Ah, dumneavoastră ştiţi, desigur, cîtă nenorocire a cuprins oraşul nostru, prin moartea conului Iosif. Eu o să ţin cuvîntarea la cimitir.

După ce îl mai înjură o dată de mamă şi de tată pe măcelar înainte de a-l expedia, primarul se întoarse spre mine şi rosti cu vocea sugrumată:

— Da. S-a dus Iosif. Păcat!

— Îl cunoaşteţi de mult?

— Eu? Sigur! Am crescut împreună.

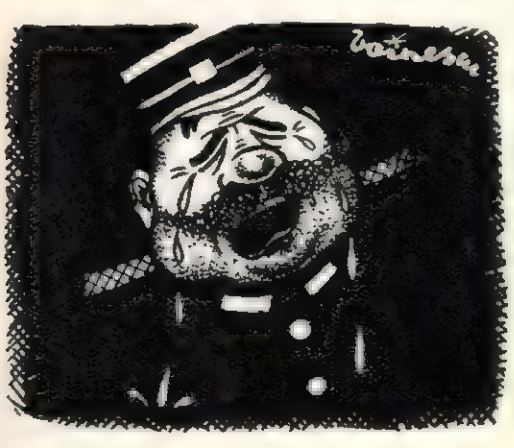

...Cum pînă atunci nu văzusem încă niciodată lacrimi poliţieneşti...

— De ce vă trimit, frate, la mine?

...Domnul prefect... luă foarfeca de pe birou, începu să se joace cu ea...

L-am găsit pe prea-onoratul acasă. Şedea în şezlong...

— V-aş ruga atunci să-mi enumeraţi toate marile lui merite, de la A pînă la Z, ca să le pot cuprinde în cuvîntarea mea.

— Da, da. Cuvîntarea trebuie neapărat ţinută. Şi, vă rog, să fie cît mai lungă, să nu se spună că ne-am făcut datoria de mîntuială faţă de omul prin a cărui moarte am pierdut atît de mult. Am dat dispoziţiuni ca întregul consiliu comunal să vină azi aci, la şedinţă. Ar putea, nu-i aşa, şi primăria să dea o coroană de flori. Asta trebuie neapărat

Am scos creionul şi hîrtia.

— Vă rog, deci, să-mi spuneţi tot ce ştiţi despre răposatul.

— Tot ce ştiu despre el? — întrebă primarul. Părerea mea e că ar trebui să se ţină două cuvîntări. Ba chiar trei! Unde ar fi norocul să avem oamenii care să poată ţine patru cuvîntări: una în faţa casei răposatului, una în faţa primăriei, una la biserică... Iar a dumneavoastră, la cimitir.

— Vedeţi, însă... nu ştiu încă nimic din ce trebuie să spun în necrolog.

— Nu ştiţi? Spuneţi tot ceea ce trebuie într-adevăr spus despre răposatul Iosif şi încă veţi spune puţin — zise primarul, sculîndu-se foarte sprinten de pe scaun; şi cum i se păru că fraza de mai sus fusese foarte frumos ticluită, o mai repetă o dată.

— Vă rog, deci, spuneţi-mi tot ceea ce trebuie spus despre răposatul — insistai eu.

— O să vă spun; şi nu trebuie să ne scape nimic. Am să vă spun de la început pînă la sfîrşit.

Aci primarul se aşeză şi căzu o clipă pe gînduri. Pe urmă, începu tărăgănat:

— Ştiţi, răposatul era un om foarte bogat...

— Asta am notat...

— Apoi, în privinţa asta, eu, de altfel, nici nu ştiu tot ceea ce s-ar putea spune şi... frăţioare, lucrul acesta l-aţi putea mai degrabă şi mai bine discuta cu domnul prefect.

— Domnul prefect n-a reuşit să-mi spună nimic, zicea că nici nu are cine ştie ce cunoştinţe despre răposat, că-i abia de trei ani în oraşul nostru.

— Bine spune. Vedeţi ce om deştept? Nu vrea să se amestece în treburile noastre.

Primarul tăcu, începu să-şi caute batista prin buzunare şi, cum n-o găsi, sună şi-l trimise pe gardian acasă la nevastă-sa, după o batistă... Toate acestea îi prinseră bine primarului, pentru că îi dădură răgaz de gîndire. La un moment dat, se întoarse repede spre mine:

— Păi, rogu-vă, dumneavoastră credeţi că o să găsiţi pe cineva care ar putea să vă spună mai mult decît prea onoratul domn protopop? Duceţi-vă, vă rog, la dînsul, iar eu, uite, o să vă dau şi o scrisorică.

— Mulţumesc. Am fost la dînsul şi domnia-sa m-a trimis la dumneavoastră.

— A, aşa! — răspunse primarul, lăsîndu-şi palmele pe genunchi, şi continuă apoi vioi: Ştiţi ce? Despre răposatul, totul, totul, pînă la cele mai mici amănunte, de s-ar spune, şi tot ar fi prea puţin. Eu vă spun că cel mai nimerit lucru ar fi să se ţină patru cuvîntări: una în faţa casei răposatului, una în faţa primăriei, una în faţa bisericii, iar una la cimitir. Ar putea cineva să vorbească şi în faţa liceului din localitate, asta ar însemna că am avea cinci cuvîntări şi tot n-ar fi mult pentru răposatul Iosif.

— N-ar fi mult — adăugai şi eu. Dar, vă rog, spuneţi-mi, ce s-ar putea spune despre răposat?

— Am să vă spun, se înţelege...

Şi după ce se gîndi oleacă, continuă:

— Duceţi-vă dumneavoastră, dragul meu, la conu' Ianko Mladenovici, negustorul; îl cunoaşteţi, nu? El a fost mult timp primarul oraşului şi nimeni n-a fost prieten mai bun cu răposatul, decît el. Nimeni n-o să poată spune lucruri mai frumoase decît el. Eu aş putea, dar nu reuşesc să-mi aduc aminte de toate.

M-am ridicat să plec, iar primarul, conducîndu-mă pînă la uşă, îmi strigă încă o dată:

— Cînd treceţi pe la domnul prefect, comunicaţi-i părerea mea, că n-ar strica să se ţină mai multe cuvîntări: una în faţa casei răposatului, una în faţa liceului şi una la cimitir. Şi s-ar mai putea ţine încă una în faţa prefecturii. Să reflecteze şi domnul prefect asupra acestei propuneri. N-ar strica!

Conu' Ianko Mladenovici mă întîmpină cu cuvintele:

— De ce vă trimit, frate, la mine? Eu nu ştiu nimic. Răposatul era bogat şi l-am stimat cu toţii. A fost foarte merituos, dar nu v-aş putea spune anume pentru ce. Duceţi-vă la domnul prefect.

— Am fost.

— Duceţi-vă la protopop.

— Am fost.

— Bine. Atunci duceţi-vă la primar.

— Am fost.

— Eh, eu nu mai ştiu ce să zic. Merite, merite! Bineînţeles că le-a avut, şi încă ce merite! Şi toate trebuie arătate în necrolog, nu trebuie să ne scape nimic; dar eu nu vă pot spune nimic, duceţi-vă la altul. Uite, duceţi-vă, de pildă, la medicul de circumscripţie. El l-a tratat şi trebuie să ştie totul.

M-am dus la medicul de circumscripţie, pe care l-am găsit în curte. Chiar în acea clipă luase în mînă o furculiţă cu care împungea nişte castraveţi, punîndu-i la murat într-un borcan.

— Dumneavoastră, domnule doctor, l-aţi tratat pe răposatul Stoici, pe care, după cum ştiţi, îl deplînge tot oraşul — zisei eu, aşezîndu-mă pe un scaun care se afla în curte.

— Da, domnule, l-am tratat, dar ce pot face? I-am prescris să mănînce numai mîncăruri uşoare, iar el s-a îndopat ieri cu fasole. A mîncat trei farfurii. Mă rog frumos, dumneavoastră sînteţi de pildă om sănătos. Poftiţi însă de vă îndopaţi cu trei farfurii de fasole şi tot o să crăpaţi ca o vită. Şi-atunci: medicul circumscripţiei, medicul circumscripţiei... Cu ce poate fi de folos medicul de circumscripţie, cînd muribundul înghite trei farfurii de fasole?!

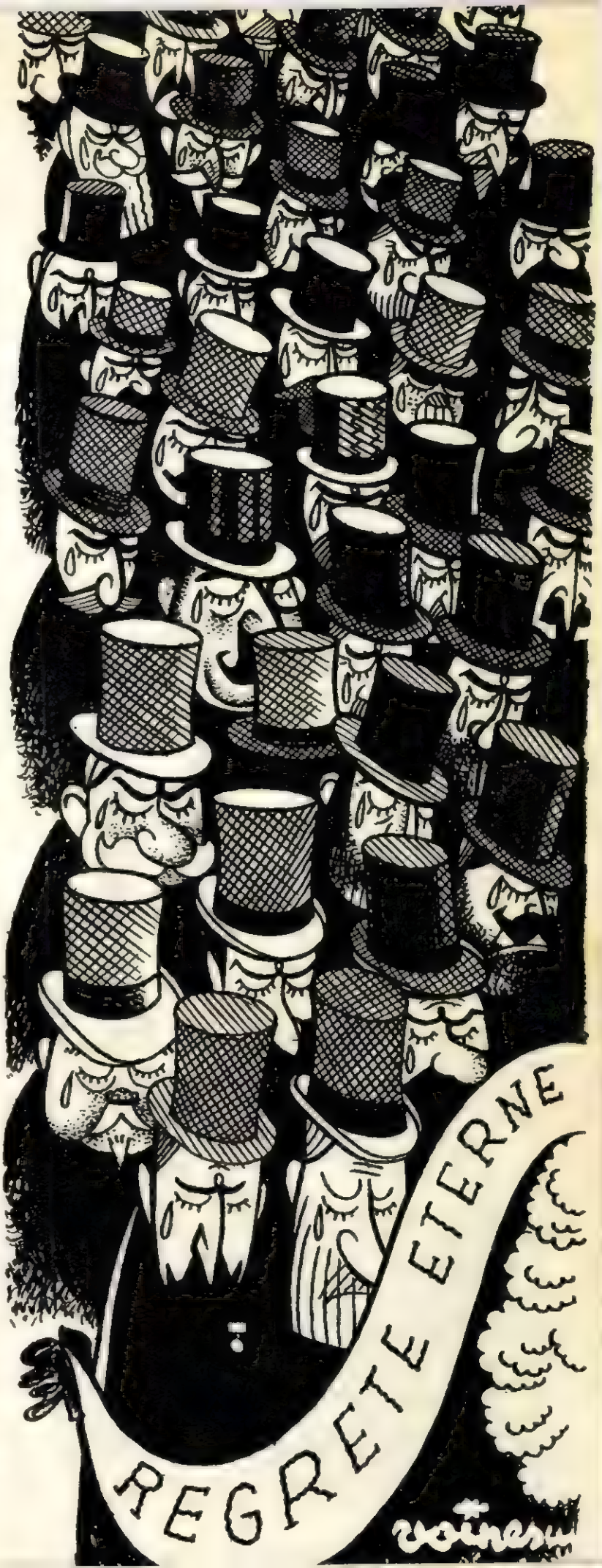

...Chiar în acea clipă luase în mînă o furculiță cu care împungea niște castraveți...

— Dumnezeu să-l ierte — grăii eu, cu vocea tare sugrumată. Mîncînd trei farfurii, îi ajunge și pe lumea aceasta, și pe cealaltă.

— Bine ziceți! — întări medicul mulțumit, slobozind ultimul castravete în borcanul plin pînă la refuz.

După o introducere atît de frumoasă, i-am arătat motivul pentru care venisem la el. Doctorul se bătu cu degetele pe genunchi, apoi își bägă degetul mic în gură și începu să-și scobească măselele.

— Domnul meu, răposatul Stoici a fost un om merituos — începu în cele din urmă doctorul, iar eu scosei numaidecît creionul și hîrtia.

— A fost un om foarte bogat și foarte stimat — continuă medicul.

— Asta mi-am notat, dar despre merite...

— Despre merite... domnul meu... despre merite nu sînt în stare să vă vorbesc. Și, la urma urmei, de ce nu-l întrebați pe directorul liceului, omul cel mai indicat să vi le spună limpede și răspicat? La drept vorbind, eu nici nu înțeleg de ce ați venit la mine. Eu nu sînt în stare să vă informez cu nimic.

Mă ridic, prin urmare, și plec la directorul liceului. L-am găsit și pe acesta în curte, făcînd gimnastică. Se urcase sus, în vîrful unui stîlp, și, la înălțimea aceea, își răsucea trupul în dreapta și în stînga. Și parcă, doamne ferește, rînjea. După ce l-am așteptat cinci-șase minute, coborî de pe stîlp leoarcă de sudoare, își încheie vesta, cămașa și un nasture de la pantaloni, apoi se așeză și mă pofti și pe mine să șed.

— Faceți și dumneavoastră gimnastică, domnul meu? — mă întrebă directorul.

— Nu, domnule director, dar doresc să fac un necrolog.

— A, răposatului Stoici. Adevărat... A fost un om dintr-o bucată. Orașul nostru pierde în el un om de valoare.

— Tocmai de aceea am și venit la dumneavoastră, ca să-mi arătați aceste merite, pentru ca să le pot pomeni și cuprinde pe toate în necrolog.

— M-am gîndit să țin și eu o cuvîntare la cimitir — continuă directorul, ștergîndu-și cu batista sudoarea de pe gît — dar... e bine că o s-o țineți dumneavoastră în locul meu.

— Vă rog, deci, spuneți-mi tot ceea ce urma să arătați în necrologul dumneavoastră — zisei eu, scoțînd hîrtia și creionul.

— Stoici a fost un om foarte bogat.

— Da, asta am notat demult. Meritele, însă?

— Ei, dragul meu, în ce privește meritele, eu însumi m-am gîndit să mă adresez inginerului de plasă, care se preocupă mult de asemenea treburi publice. Cel mai bun lucru ar fi ca și dumneavoastră să vă duceți la el.

Mă îndreptai deci spre reședința inginerului de plasă.

Începuseră să bată toate cele patru clopote ale bisericii. Din partea de sus a orașului se îndrepta spre piața principală un cortegiu imens. Prefectura, primăria și consiliul comunal, preoțimea, liceul și școlile primare, breslele meșteșugărești, coroane, ripidii. Prăvăliile erau închise.

Iată, întreg cortegiul a ajuns la biserică, iar eu nu sînt încă gata cu strîngerea materialului pentru necrolog. Directorul liceului m-a îndrumat la inginerul de plasă, inginerul la directorul băncii; directorul băncii la directorul bibliotecii; directorul bibliotecii la președintele unei societăți de binefacere; președintele societății de binefacere la președintele asociației corale; președintele asociației corale la mai marele breslei comerciale, iar acesta mai departe, și tot mai departe, și mai departe, iar pe hîrtia pe care urma s-o umplu cu însemnări privitoare la meritele răposatului Iosif Stoici a rămas veșnic însingurată cea dintîi notiță luată:

„Răposatul Stoici a fost un om foarte bogat".

Chiar în clipa cînd intrai la el, lovit de leșin pe un măcelar...

Traducere din limba sîrbă de George BULIC

FARUL 4

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul XI.

(Urmare din numărul trecut)

În ziua aceea se petrecuse în casă un incident care nu are o legătură strictă cu acțiunea principală. Îl pomenim aici doar pentru că, dacă n-am face-o, ar fi cu neputință să înțelegem starea jalnică în care ajunge unul dintre eroii acestor pagini.

Schmidt și Roni stăteau de vorbă de o oră în biroul acestuia din urmă, plîngîndu-se unul pe altul ca proscrișii și pișica. La un moment dat nu-și mai vorbeau. Pînă cînd, deodată, Roni întoarse capul spre Schmidt. În aceeași clipă Schmidt ridică și el ochii. Privirile lor se întîlniră. Dar nici unul dintre ei nu-și trădă gîndurile, nici măcar printr-o clipire. Se fixară un timp, tăcuți. Apoi Schmidt reluă discuția.

— Prima măsură pe care trebuie s-o luăm este să închidem școala. Ai văzut raportul lui Todor?...

Și se întrerupse, aducîndu-și brusc aminte de ceva:

— Pentru că veni vorba, aș vrea să luăm o hotărîre în ceea ce-l privește... Așa. Raportul arată clar că elevii sînt suficient pregătiți pentru ca să poată începe lucrul.

Discutară încă multă vreme. Stabiliră punctele unde trebuiau trimiși agenții cei noi, întocmiră planurile de lucru și se decizeră asupra datei la care să înceapă legăturile prin telegrafie fără fir cu Berlinul. Codurile trimise de centru ajunseseră la ei, aparatele veniseră și ele și așteptau doar să fie împărțite oamenilor. Singurul lucru care le mai lipsea erau banii.

— Zilele astea o să primești și banii — îl anunță Schmidt pe Roni. Conform propunerii tale, ți se vor avansa fonduri din care va trebui să faci față timp de trei ani. S-a ținut seama de faptul că nu se știe cînd o să ți se mai poată trimite rezerve noi.

Roni ascultă atent, ascunzîndu-și anevoie satisfacția. Aștepta de mult acești bani. Era vorba de o sumă imensă. Îi convinsese pe Schmidt s-o ceară, explicîndu-i că trebuie să-și plătească bine agenții, pentru ca să nu se teamă că aceștia se vor lăsa cumpărați de vreo altă organizație care ar avea posibilitatea să ofere mai mult.

— Dacă nu le dai cît vor, se leapădă de tine ca de niște petice vechi — aprobase cu cîndă Schmidt. Altădată îi țineam doar cu frica...

După ce obținuse asentimentul lui Schmidt, Roni întocmise o listă care expunea detaliat necesitățile financiare ale rețelei din întreaga țară, pe timp de trei ani. În această listă erau cuprinse lefuri pentru zece oameni, chiriile locuințelor conspirative, întreținerea aparatelor, eventuale mituri, cumpărarea de informații, o cotă destul de apreciabilă pentru răscumpărarea arestaților precum și un capitol pentru cheltuieli diverse, totalul ridicîndu-se la impresionanta sumă de 200.000 de lire sterline. „Desigur, îmi vor trimite valoarea echivalentă în aur" — își făcea socotelile, mulțumit, Roni. Dar Schmidt îl obligă să se abată de la gîndurile lui plăcute.

— Și acum, să discutăm despre Todor — propuse el. Părerea mea e că ne-o devenit inutil. Și dacă-l lăsăm „pe liber", ar putea să-i treacă prin gînd să ofere altora serviciile lui. Ar fi deci mai indicat să-l lichidăm.

— Să-l lichidăm atunci,... — aprobă imediat Roni. Mai concret: îi avem pe Toni; nu ne rămîne decît să-l folosim. Pentru el e un fleac...

În clipa aceea se auzi dinspre coridor un zgomot înăbușit, de parcă s-ar fi prăbușit un sac plin.

— Sîntem spionați! — urlă Schmidt, sărind în picioare.

Roni se năpusti ca o pisică sălbatică spre ușă și o deschise larg.

Dincolo de prag, jos, pe pardoseala de ciment, era întins trupul în nesimțire al Helenei.

Totul a pornit de la o altă obsesie a Helenei, care se adăugase celei pricinuite de ocupațiile necurate ale tatălui ei; era vorba de relațiile mamei-sale cu străinul găsit în odăița de lîngă dormitorul părinților.

Nora nu se ocupase niciodată prea mult de Helene. Fata își amintea că în anii nesfîrșiți în care accidentul o ținuse la pat, mama ei s-o trateze ca pe un copil bolnav, ci mai degrabă ca pe o filață de prisos, a cărei prezență în casă îl împiedica pe toți să trăiască și să se distreze.

Dest pe atunci Helene era încă o fetiță, înțelegea totuși bine cum o privită și suferea atît de tare, încît uneori ajungea să-i urască pe toți cei din jur. Apoi cînd se făcu mai mare, deveni mai înțeleaptă, ba chiar începu să-i caute Norei scuze. „Oricît de legat ai fi de cineva — își spunea ea — vine un timp cînd boala lui te plictisește. Nu-i chiar o plăcere să ai trei ani în casă un infirm". În cele din urmă Helene nu numai că nu se mai gîndea să-și condamne mama, dar, dimpotrivă, se străduise de ea, începuse s-o iubească sincer. Ultimii trei ani, în care Roni lipsise tot timpul de acasă, o legaseră și mai mult de Nora, iar din clipa cînd afacerile dubioase ale tatălui ei o îndepărtaseră definitiv de aceasta, simțise imperios nevoia să se apropie de ea, ca de singurul om în care avea acum dreptul să se gîndească cu afecțiune, să caute un sprijin. Dar venirea lui Jean prăbușii și această ultimă nădejde a Helenei.

Helene, care nu pleca aproape niciodată de acasă, era prin forța împrejurărilor la curent cu modul în care evoluau relațiile dintre mama ei și străin. La început, încercase să le împiedice, folosind mijloacele naive la care recurge la asemenea cazuri un copil. Umbla toată ziua după Nora, căutînd să fie mai cuminte și mai tandră ca totdeauna, ca nu cumva aceasta s-o îndepărtere, iar în nopțile cînd Roni era plecat de acasă, simula boala sau o spaimă fără motiv și se ruga de ea să-i permită să doarmă în locul lui. Enervată și plictisită, Nora se vedea obligată s-o culce cu dinsa în dormitor. După ce însă Helene își repetă cererea de cîteva ori, începu s-o refuze brutal:

— Ce sînt caprițiile astea, Helene? Ești o fată mare, nu e admisibil!

Un timp, Helene renunțase să mai lupte, roasă de îndoieli. O chinuia însă gîndul că poate și-a greșit pe nedrept, mai întîi tatăl, acum și mama... Dacă bănuielile ei sînt neîntemeiate? Dacă ele nu se datorese decît închipuirii ei bolnave? Are ea oare dreptul să-și suspecteze părinții? În cele din urmă, se hotărî să facă totul ca să descopere adevărul; ocazionată aceasta o întîmplare.

În dimineața aceea telefonul sforăit în hol, pe măsuța din fața ușii care dădea în camera ei, o trezi pe Helene pe la ora șase. Fata își trase piapuma peste cap, să nu-l mai audă, dar țiriitul telefonului era atît de pătrunzător și de insistent, încît coborî din pat și se duse să răspundă. Era o verișoară a maică-si, care-l spusese plîngînd că-i murise tatăl și o implora pe Nora să vină imediat la ei.

Fata alergă spre dormitor și bătu în ușă. Nu răspunse nimeni. Mai bătu o dată, apoi încercă să deschidă ușa, care însă era încuiată. Auzi șoapte, scîrțîitul parchetului, apoi zgomotul metalic al unei cîmpe. Cineva trecea probabil din dormitor în odăița alăturată. Helene simți cum i se face un gol în piept. Începu să lovească tare cu pumnii în tăblia ușii, din ce în ce mai tare, de parcă și-ar fi ieșit din minți. Peste cîteva clipe mamă-sa deschise ușa și sări la Helene. O apucă de umeri și, scuturînd-o, îi strigă cuerivată:

— Ce-i cu tine, fetițo? Te-ai isterizat de tot? Numai un nebun poate să te mai înțeleagă! Du-te de te culcă și să nu te mai văd, pînă nu-ți vei veni în fire!

ALO, CENTRALA...

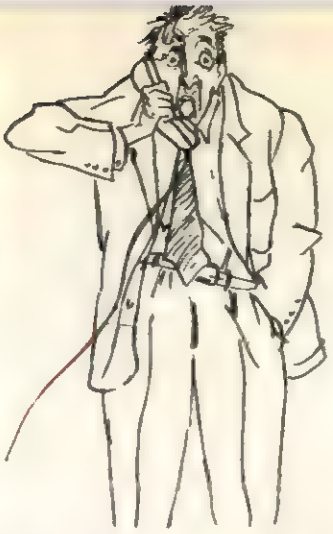

— schiță —

de Imre FÖLDES

Așa, și acum o să dau un telefon tovarășului Popescu de la D.G.P.T.L.P., ca să aflu dacă a fost aprobată cererea de plată... Ia să vedem... Popescu... Popescu... Iată numărul de telefon... așa... Alo, centrala... Ce-o fi cu dștia, că nu ridică nimeni receptorul?... În sfîrșit... Alo, centrala... Cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Care Popescu?... Popescu I sau Popescu II?... Vaszăzică aveți mai mulți Popești în întreprindere?... Curios, cine ar fi crezut că există mai mulți Popești în Capitală? Ca să fiu sincer, nu știu cum e numerotat grăsunul de Popescu la dumneavoastră, știu numai că trebuie să vorbesc cu el... Da... da... la contabilitate... Alo... aștept... Ce spui?... E ocupat?... Mulțumesc, am să revin...

— Ia să vedem din nou... Așa... Da' ce-i cu aparatul ăsta, că nu vine tonul? Nu cumva s-a deranjat? Hai să mai încerc o dată... E surd de-a binelea... Încă o dată... Răbdare, răbdare... să nu ne enervăm... Încă o clipă, două... Așa, în sfîrșit... Unde am pus numărul?... Așa... Nemaipomenit... Acum e ocupată centrala... Ei, drăcia dracului!...

— Răbdare... Să mai formăm o dată numărul, frumos, cu băgare de seamă... așa... Alo... Alo, centrala... Ce-i cu telefonista asta? De ce nu răspunde? S-o fi dus la cinema?... Alo, alo, centrala... În fine... Vă rog, cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Mulțumesc.... Alo... Tovarășul Popescu?... Nu?... Dar cine vorbește?... Cum?... Nu înțeleg... Telefonul este cuplat?... Să mai chem o dată și atunci tovarășul Popescu va ridica receptorul?... Bine... mulțumesc... Hai să mai formez o dată numărul...

— Alo, centrala... Cum pe cine? ...Caut centrala D.G.P.T.L.P. Cum?... Cază particulară?... Scuzați, vă rog... Se pare că am greșit... De data asta formez mai atent... Așa... Alo, centrala... Formidabil!... Iar e ocupată!... Să mai încerc o dată numărul, cu băgare de seamă... fără enervare... cu calm... Încet. Alo... Tot ocupată e... tot ocupată e...

— Alo, centrala... Alo... tovărășico dragă, pentru numele lui dumnezeu, dă-mi te rog o dată legătura cu tovarășul Popescu... Popescu... Nu Ionescu, Popescu... P de la Petre, O de la Ovidiu... Nu Petre Ovidiu, ci Popescu Mitică... Ți-am spus Petre Ovidiu numai ca să poți înțelege mai ușor... Da, Popescu Mitică de la contabilitate... Alo... aștept... Cum? E ocupat interiorul? Mulțumesc, am să revin...

— Să răsuflu puțin... așa... și acum să încercăm din nou... Alo, centrala... Alo... În sfîrșit... Nu țip, tovărășico, sînt foarte calm și vorbesc în șoaptă, te implor șoptind să-mi faci legătura cu tovarășul Popescu... Bine, aștept... Cum? Ce spui?... Nu răspunde?... Mai sună puțin, tovărășico dragă... Mai sună puțin, că înnebunesc... Tot nu răspunde interiorul? Cum?... Dacă nu vreau să vorbesc cu altcineva?... Ba da... Neapărat... Cu bătrînul Bell, ca să-i spun părerea mea despre invenția sa... Nu cu cimitirul Belu... Deși poate ar fi mai nimerit... Da... Bell... Care în loc să meargă la un teatru, a avut inspirația nenorocită să inventeze aparatul ăsta... Ce spui? N-aveți nici un Bell în instituție?... Nu-l cunoașteți pe tovarășul Bell?... Bine... bine... mai revin...

— Ia să mai încerc o dată... Așa ...Alo, centrala... Alo... Cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Popescu... Da, firește, Popescu... Nu, nu sînt nervos... Înțelegi?... Nu sînt nervos, n-am nici un motiv să fiu nervos... Nu vreau decît să vorbesc cu tovarășul Popescu de la contabilitate... Alo... aștept Alo... tovarășul Popescu?... Dar cine e, pentru numele lui dumnezeu?... Golescu de la registratură?... Vai, inimă... Ce spui, tovarășe?... Să mai formez o dată centrale?... Centrala?... Mamăăă?...

— Nu mă las... Chiar dacă am să stau aici trei zile fără mîncare, dar tot am să vorbesc cu Popescu de la contabilitate... Am pierdut o oră și jumătate cu porcăria asta... Acuma nu mă mai las... Nu... Am să-ă arăt eu... Alo... Alo, centrala... Cu Popescu, te rog... Nu, nu cu doctorul Popescu, cu Popescu pur și simplu, fără nici un doctorat... Are, sărmanul, cel mult o pereală de dans... Nu... nu e medic... nici soră de caritate... Contabil... Popescu cel grăsun... Cum spui, tovarășe?... Am greșit numărul?... Nu e D.G.P.T.L.P.... Dar cu cine vorbesc?... Cu Spitalul Central?... Știi ceva?... Nici nu mai am nevoie de Popescu... Nu... Am nevoie de dumneata... Da, de dumneata... Desigur... cred că e un caz grav... „Criză telefonită"... de gradul trei...

Helene își amintea vag că are ceva să-i spună, dar nu era în stare să scoată nici un cuvînt. O privea doar, palidă, mută. Când Nora îi dădu drumul, îi întoarse încet spatele și se duse în odaia ei. Iar după ce se întinse pe pat, înbucni în hohote desperate de plînș.

În aceeași zi Helene primi încă o lovitură.

Trecea pe coridor, venind de pe terasă, când auzi voci din biroul tatălui ei. Mînată de aceeași dorință de a afla adevărul, pe care-l spera liniștitor, se opri o clipă în dreptul ușii. Cineva, care după glas i se păru a fi Schmidt, vorbea despre bani, apoi propuse lichidarea unui oarecare Todor. Fetei i se mulară picioarele de groază. În timp ce, sprijinită de perete, încerca să-și revină, recunoscu vocea tatălui ei, care aprobă indiferent propunerea și numea chiar pe cineva pentru a o duce la bun sfîrșit.

Pe Helene o cuprinse amețeala. Bănuia de mult că Roni se ține de afaceri necurate, dar niciodată nu l-ar fi crezut în stare de crimă. Simți că, dacă nu pleacă imediat, o să se prăbușească acolo. Încercă să facă un pas, dar amețeli, picioarele i se împleticiră și-atît căzu grămadă.

Când Roni văzu trupul Helenei întins pe pardoseala coridorului, înțelese imediat ce se întîmplase. Luă fata în brațe și se duse s-o culce pe patul din camera ei. Ca s-o trezească din leșin, îi pălmui energic obrajii ei, îndată ce văzu că fata își revine, o lovi de cîteva ori și mai tare, întrebînd-o printre dinți:

— Ce-ai căutat în fața ușii? Ce-ai auzit? Spune: ai auzit ceva?

Helene nu răspundea nimic. Stătea nemișcată, mută, cu ochii închiși și buzele strînse, fără să încerce să se apere. Părea că n-o mai interesează ce se mai întîmplă cu ea. Putea s-o și omoare, n-ar fi fost în stare nici să țipăte.

Schmidt, care se oprise în pragul ușii, se apropie de Roni și-i spuse de lîngă.

— Las-o acum—îi spuse aspru. Să mergem.

După ce ieși din camera fetei, Roni încuie ușa pe dinafară și puse cheia în buzunar.

— Crezi că știe ceva? —îl întrebă Schmidt, abia cînd ajunseră în birou.

Roni dădu să răspundă afirmativ, dar se răzgîndi, închise de două ori rece, aproape decisiv, al întrebării. Bănuind reacția lui Schmidt, înțelese că dacă nu-l convinge numaidecît că fata n-o auzit nimic, aceasta e pierdută.

— N-are habar nici pe ce lume trăiește — spuse Roni liniștit. Leșină mereu din pricina bolii. Și ieri a făcut o criză.

— E posibil... e posibil... — aprobă imediat Schmidt. Ar trebui totuși supravegheată cîteva zile. Să n-o lași să iasă din camera ei.

De fapt Schmidt era convins că fata leșinase tocmai pentru că auzise totul. Dar intuind la rîndu-i manevra lui Roni, socoti că e inutil să mai insiste. În ceea ce-l privește, va lua desigur măsurile necesare. (Ar fi fost o prostie să primejduiască rețeaua din pricina unei infirme care ascultă pe la uși). Schimbă deci subiectul, pentru ca Roni să nu-i ghicească gîndurile.

— Cum a rămas, vașăzică? Ce Toni vorbești tu. Să terminăm cît mai repede cu treaba asta... Ia spune-mi: crezi că mai există cineva care ar putea să ne pună bețe în roate?

Îngrozit de întrebarea care i se păru o aluzie la Helene, Roni se grăbi să răspundă:

— Nu fi exagerat, Schmidt! Nu mai e nimeni. Doar grăsunul... Însă de el o să se ocupe Nicol. De ce să ne murdărim noi mîinile, cînd putem rezolva cu ale altora?

Și rise forțat.

Simțeau amîndoi că discuția degenerase. Se suspectau unul pe altul, ca doi cîini care, după ce s-au încleștat, încep să se pîndească pentru ca, numai peste cîteva clipe, să reînceapă să latre și să se muște.

— Trebuie să vorbești cu oamenii —reluă într-un tîrziu Schmidt. A venit momentul să le predai aparatele și să le indici orașele și adresele la care se mută. Ar fi bine ca în trei zile să nu mai rămînă nimeni în capitală.

— Chiar astă seară îi aștept pe trei dintre ei — spuse Roni, cu gîndul în altă parte.

*

Primul venit Alex. Roni îi ținu un logos de o jumătate de oră. Însfîrșit îi informă că, avînd în el cea mai deplină încredere, nu-l trimite în provincie cum face cu ceilalți agenți, ci îl reține în centru. În schimb, ca să fie tot timpul la dispoziția conducerii, va trebui să locuiască nu în casă, într-o mică încăpere de lîngă pod. I se mai cere să nu iasă decît foarte rar și de preferință seara, astfel ca prezența lui să treacă neobservată.

După aceea Roni îi vorbi multă vreme despre așa-zisul scop patriotic al organizației de spionaj, ajungînd pînă acolo încît să-i asigure că Frontul de Eliberare este informat și aprobă activitatea rețelei. Ce-i drept, Roni își dădea seama că nu poate continua la infinit cu Alex acest joc periculos, că ar trebui să-i dea explicații mai amănunțite și mai serioase. Spera însă ca, în curînd, să reușească să realizeze, conform planului său, o legătură cu Consiliul Frontului, ceea ce îi va permite să-i spună și lui Alex mai multe. Lui Roni i se părea cît se poate de bătînd e deplasat de circumspecți și prea rezervat pentru poziția lui, dar bănuiala era prea vagă pentru a-l determina să se descotorosească de el.

Alex obosise ascultîndu-l. Îl privea fără să-l audă, cu gîndul la Helene. După ce citise bilețelul în care fata îl punea în curent cu planurile tatălui ei în privința lui Todor, leșise repede din circiumă și se îndreptase spre casă. Nu înțelegea ce se întîmplase, dar fusese desigur ceva foarte grav. De cum intrase în casă, o căutase din ochi pe Helene, însă n-o zărise nicăieri. Mai rău era că nici n-avea pe cine să întrebe. De cînd locuiau în ei Jean și Schmidt, Roni concediase servitoarea. Acum angaja cîte o femeie care lucra doar jumătate de zi; dar și pe aceste femei le schimba des, pentru că, stînd mai multă vreme în casă, vreuna dintre ele ar fi putut să afle ceva.

Alex încercă să ghicească cum se petrecuseră lucrurile. De unde știa fata că se pîndește asasinarea lui Todor? Să fi tras cu urechea în ușa biroului lui Roni? Dar dacă a fost surprinsă de cineva? În acest caz ar fi, desigur, în mare pericol!...

Pe măsură ce omitea noi ipoteze, era tot mai îngrijorat. După ce Roni își încheie perorația, Alex îl întrebă, așa cum făcea în fiecare zi:

— Dar Helene pe unde e? N-am văzut-o încă.

— A avut adineauri o criză—sumă răspunsul. Nu se simte bine și s-a închis în camera ei.

Alex nu îndrăznea să întreprindă cercetări pe cont propriu. Urcă la mansardă, să-și amenajeze odaia de lucru. Era o încăpere mică, de trei metri pe trei, cu podeaua de scînduri. Avea două uși, una spre capul scării, prin care intrase Alex, și o alta care dădea în pod. Alex trase mîcul birou sub fereastra îngustă, prin care se vedeau acoperișurile caselor vecine, iar mișcîndu-se aparatul de emisie și recepție o puse în dreapta întrării, astfel încît, dacă ar fi fost atacat prin ușă, ar fi avut fereastra în fața lui. Informațiile vagi pe care i le transmisese Helene în legătură cu Todor îi redeșteptară vechi temeri. În definitiv cine ar fi putut să-l asigure că nu i se pregătește și lui un sfîrșit asemănător? Tocmai de aceea, după ce îi trecuse prima emoție, hotărîse să-și ia toate măsurile de prevedere necesare.

Deși în încăpere se afla un divan, nu voi să doarmă acolo. Ieși în pod, să caute un loc mai ferit.

Podul casei lui Roni se întindea aproape sub întreg acoperișul și era folosit ca magazie. Stive întregi de piei și lăcari, baloturi de fire de mătase, lăzi de lemn cu lapte conservat, coșuri cu conserve și vinuri vechi, înfundate, ca și multe alte mărfuri, astfel încît Alex nu le recunoscu, erau îngrămădite peste tot, dînd podului o înfățișare de depozit al unui magazin universal. Din cîteva baloturi de piele, Alex își aranjă un culcuș. Apoi își inspectă ceea ce el numea „mijloacele de apărare". Micul revolver pe care-l avea de la Ali, cu cartușele respective, și o cutie cu grenade de mînă îi dădură siguranța omului înarmat.

Mai liniștit acum, se întoarse în odăița de lucru și, de la fereastră, se apucă să cerceteze împrejurimile. Voia să-și dea seama ce posibilități de evadare există. La mai mult de o jumătate de metru sub fereastră, se vedea tabla înnegrită de pe acoperișul casei vecine. Între pereții acestei case și ceea ai casei lui Roni rămînea un interval îngust cam de un metru, în adîncul căruia cobora, de-a lungul unui șir de uși, o scară de fier în spirală, folosită probabil de vecini ca scară de serviciu. Alex adînse din pod o scîndură destul de lată și de lungă ca să poată trece, cu ajutorul ei, de pervazul ferestrei pe acoperișul casei vecine. Abia după asta se liniști cu totul.

(Va urma)

Christa Hedler și Thea Möller interpretînd cu talent dansul comic Max și Moritz.

RĂSUNĂ „ODA BUCURIEI"

Îmi iau permisiunea de a vă sluji drept ghid la vizitarea Casei de cultură *„Friedrich Schiller"* din Capitală.

Să deschidem prima ușă. Sala de cursuri. O parcurgem la repezeală: cîteva zeci de tineri urmăresc cu atenție explicațiile profesoarei de limba germană. La alte ore și în alte zile, sala aceasta adăpostește și alte cursuri. Numărul cursanților? Opt sute!

Iată acum biblioteca, deosebit de frecventată și apreciată. Cele peste patru mii de volume de literatură germană și română, ca și publicațiile venite din Republica Democrată Germană sînt citite cu viu interes. În sala de lectură, dominată de un minunat portret al autorului neuitatei „Ode a bucuriei", se perindă zilnic optzeci, o sută de cititori. Îmi pare că portretul acesta se însuflețește cînd, sub privirea sa, o tînără cere bibliotecarei: „Bitte, „Am stillen Don" — căci titlul romanului lui Șolohov sună frumos și în limba lui Schiller...

Desigur, există preferințe. Tinerii, de pildă, cer mai ales cărțile lui Jack London și broșurile ediției „Kleine Jugendreihe", un echivalent al colecției povestirilor științifico-fantastice. Dar în general setea de lectură, dorința de a cunoaște literatura nouă, noile lucrări ale scriitorilor romîni și germani, sînt evidente. În numai două luni, prin această bibliotecă s-au perindat mai mult de cinci mii de cititori.

Pe culoar s-au pornit deodată să răsune zeci de voci cristaline: micile eleve ale cursului de balet profită de o pauză pentru a schimba păreri despre evenimentele zilei. Sînt doar colege și la școala cu limba de predare germană. În total 60 de copii de vîrste diferite frecventează cele trei cursuri de balet ce se țin aici.

O activitate clocotitoare se desfășoară zilnic în acest lăcaș de cultură. Și ca să reușești să evoci toată această activitate, ar fi poate nevoie de un fel de jurnal de bord, în care să însemni în termeni lapidari evenimentele zilei. Astăzi, repetiția cercului de dansuri populare; mîine, cea a orchestrei de suflători. (Ambele s-au prezentat publicului bucureștean în cadrul Decadei Culturii Naționalităților Conlocuitoare, unde au repurtat un binemeritat succes).

Mîine o mult disputată partidă de șah atrage în jurul său numeroși amatori; poimîine, o întîlnire între filateliști.

Seara tîrziu, după orele de muncă, cu pasiunea unor adevărați slujitori ai Thaliei, cei douăzeci și patru de tineri care compun cercul teatral se întîlnesc la repetiție. Se pregătesc, cu sprijinul a două talentate actrițe, Ilse Rosenberg și Else Brodovschy, piesele „Parazitul" de Schiller și „Cererea în căsătorie" a lui Cehov.

Mamelor le este rezervată după-amiaza de miercuri. Ele vor găsi întotdeauna ceva interesant de ascultat: o conferință cu caracter pedagogic sau medical, sau pur și simplu o oră de sfaturi gospodărești.

Bineînțeles că în jurnalul de bord se înscriu și evenimentele deosebite — ca, de pildă, vizita doamnei Maria Klara Fassbindei, din Republica Federală Germană, membră a Consiliului Mondial al Păcii, sau a scriitorului Franz Fühmann, laureat al Premiului Național din R.D.G.

Dimineața de duminică este a celor mici. Un scriitor vine să le citească din opera sa, un altul le vorbește despre frumusețile patriei. Cu ochii măriți de uimire, urmăresc aventurile vreunor noi Hänsel și Gretel, iar gurițele se rotunjesc într-un gingaș: „Ooo! Wie schön!" în fața spectacolului teatrului de păpuși.

Întîmplarea m-a adus aici într-o seară în care un inginer dezvolta în fața publicului tema: „viitorul televiziunii". Sala de conferințe — deși destul de încăpătoare — abia poate cuprinde pe cei veniți să asculte expunerea. „Într-adevăr — îmi spune tovarășul Braedt, directorul acestei case de cultură, profesor și, în timpul liber, artist amator — serile noastre literare și muzicale, conferințele noastre se bucură din partea publicului de o mare afluență! Este oare nevoie de altă dovadă că numai în condițiile regimului democrat-popular s-a putut crea această casă de cultură care constituie un eveniment fericit în viața populației germane din București? Și bucuria vorbitorului este umbrită de o singură grijă, pe care o mărturisește: în curînd, va fi nevoie de o sală de spectacole mai încăpătoare. Nu e lucru ușor să o găsești.

Nimic surprinzător în acest succes de public. Serile în care a răsunat aci spumoasa muzică mozartiană, măreția unică a muzicii lui Beethoven, sau acordurile solemne ale lui Bach, au

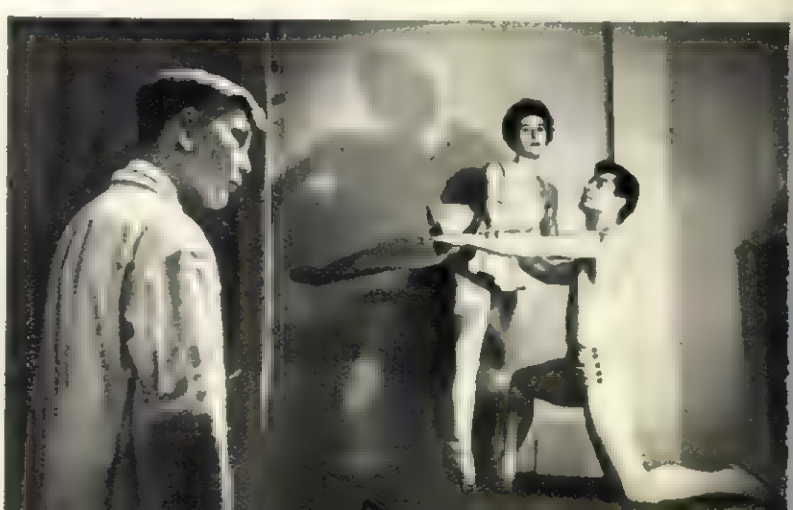

Frumusețe, grație și... curiozitate. Scena nu se petrece la Teatrul de Operă și Balet, ci la Casa de cultură „Friedrich Schiller".

adus nenumărați prieteni acestui focar de cultură. Tot astfel numeroasele conferințe cu caracter științific și, în special, conferințele în care se vorbește despre contribuția populației germane la luptele revoluționare din trecut și la munca entuziastă de construcție socialistă a zilelor noastre. Căci conducerea casei de cultură — bucurîndu-se de ajutorul unui comitet de sprijin care cuprinde o seamă de personalități de frunte, ca tovarășul Filip Geltz, membru în Prezidiul Marii Adunări Naționale, poetul Alfred Margul Sperber, romancierul Oskar Walter Cisek, doctorul Alfred Bruckner, precum și decanul bisericii evanghelice și alții — și-a trasat ca misiune de onoare înfăptuirea unui nobil țel: popularizarea noilor realizări din țara noastră și din Republica Democrată Germană, valorificarea unei culturi în care strălucesc figuri ce constituie o mîndrie a întregii umanități: Goethe, Heine, Bertolt Brecht...

Adoptînd ca principiu colaborarea cu alte instituții și organizații, conducerea casei de cultură a organizat recent o seară Bertolt Brecht, împreună cu S.R.S.C., iar în colaborare cu Casa de cultură „Baruch Berea", o seară Heinrich Heine. Poate că tocmai acest aspect din activitatea sa atît de bogată, de multilaterală, de variată, face să-mi stăruie în minte ca un leit-motiv acel vers din „Oda bucuriei" care a inspirat lui Beethoven nemuritoarea sa Simfonie a IX-a: „Alle Menschen werden Brüder..." — toți oamenii vor fi frați... Și poate că tocmai acest vers care face să bată inimile de emoție și nădejde, acest vers care răsună ca o nobilă chemare, a făcut să se dea acestei case de cultură numele autorului „Odei bucuriei", numele lui Friedrich Schiller.

Marga COSAȘU
Fotografii de M. IVANCIU

Ingrid Iosephi se ocupă de spectacole și bilete.

În această sală domnește întotdeauna liniștea. Ați ghicit: este sala de lectură.

Iată acum și expoziția de caricaturi a lui Helmut Lehrer-Leru. ↓

Poftiți la noi.

ACUM 70 de ANI

Gh. RĂDULESCU

... Era în seara zilei de 28 iunie 1888... Fierbere mare în sala Cercului muncitorilor din Piața Amzei. Vorbitorii — toți tipografi — arată marile nemulțumiri ale celor ce muncesc. „Măsuri pentru stăvilirea șomajului", „Respectarea odihnei de duminică", „Ziua de muncă de 9 ore", „Grevă" — sînt revendicări ce revin în fiecare cuvîntare. Ce grele condiții de muncă trebuie să fi avut muncitorii tipografi, ce eruntă trebuie să fi fost exploatarea, dacă prezentau drept revendicări ziua de muncă de 9 (citiți bine: nouă) ore și repaus duminical!

Gîndurile tuturor se uneau într-unul singur: să se ridice la luptă și să lupte pînă la satisfacerea revendicărilor.

Au hotărît: grevă. Grevă generală.

În entuziasmul celor prezenți, a fost formulat programul de revendicări și au fost alese comitetul de conducere a grevei și delegația care urma să prezinte patronilor revendicările.

... A doua zi, la 29 iunie 1888, liniștea și nemișcarea au pus stăpînire pe atelierele întunecoase ale tipografiilor. Peste 400 de lucrători părăsiseră lucrul...

Solidari cu tipografii greviști, numeroși muncitori din fabricile și atelierele Capitalei au hotărît să-i sprijine. Liste de subscripție au început să circule din mînă în mînă. Și, din salariul mizer cu care patronii le plăteau munca, au adunat ban cu ban și i-au depus la comitetul de conducere a grevei. Gazeta muncitorilor tipografi, „Gutenberg", a apărut în tot timpul grevei zilnic, iar banii obținuți din vînzarea ei — 200 de lei pe zi — erau destinați fondului de ajutorare a greviștilor.

În scurt timp roadele solidarității proletare se arătară: la 5 iulie greviștii dispuneau de un fond de 4.000 de lei. Minunat a fost gestul muncitorului cizmar Ioniță Florian, care s-a oferit să repare gratuit ghetele lucrătorilor tipografi aflați în grevă.

Bazîndu-se pe solidaritatea frățească a celorlalți muncitori, greviștii puteau continua lupta.

Patronii au căutat să spargă unitatea de luptă a muncitorilor. Au încercat să aducă din alte părți ale țării tipografi care, înlocuindu-i pe greviști, să-i determine să renunțe la luptă. Dar în întreaga țară nu s-a găsit nici măcar un singur tipograf care să facă jocul patronilor. S-au adresat atunci Ministerului de Interne, pentru a primi cîțiva tipografi de la Imprimeriile Statului. Dar și aici muncitorii au avertizat că vor declara grevă, în cazul că se acceptă această petiție. Astfel ministerul a fost pus în situația de a nu putea satisface o asemenea cerere.

... Greva continua. Peste hotare, ea se bucura în rîndurile muncitorilor de același sprijin ca și în țară. Nevrînd să cedeze, patronii au apelat în străinătate, la Constantinopol, Brașov etc., dar și tipografii de acolo s-au declarat solidari cu greviștii și au refuzat să se angajeze ca spărgători de grevă. În ziarul socialist francez „Le Parti ouvrier" a apărut un articol despre greva tipografilor din București, în care se arăta că tipografii francezi nu vor lipsi „de la datoria față de frații lor de muncă din Romînia". Și, ca prim semn al deplinei lor solidarități, tipografii parizieni au trimis imediat 100 de lei, sumă destul de importantă pentru acele vremuri.

... Văzîndu-și înfrînte încercările de subminare a hotărîrii de luptă a muncitorilor tipografi și a solidarității muncitorești, patronii au început să trateze cu greviștii. Și, după mai mult de două săptămîni de grevă, la 13 iulie, majoritatea patronilor — iar după cîteva zile toți — au acceptat aproape toate condițiile greviștilor.

Dar cel mai mare triumf al acestei prime mari greve a tipografilor și care i-a încredințat de tăria luptei unite a clasei muncitoare a fost triumful solidarității.

NEPREȚUITUL DAR

Căutam un vechi cunoscut, medic la policlinica de adulți din Pitești, și am nimerit din întîmplare într-o sală în care, după cît se părea, avea loc o ședință. Am dat să mă retrag în grabă, cînd mi-au ajuns la ureche cuvintele celui care vorbea în acel moment: „În stare desperată, fetița este adusă la spital...“

Nu mi-am dat seama despre ce este vorba, dar mi-am închipuit că e o conferință medicală și am rămas locului. M-am așezat pe un scaun, mai în fundul sălii, și l-am întrebat pe cetățeanul de lîngă mine ce temă are conferința.

— Nu e o conferință—veni răspunsul. E o întîlnire între donatori și primitori de sînge, organizată de Crucea Roșie. Cel ce vorbește e doctorul Liviu Sburlan, șeful secției de transfuzie din spital.

Devenii mai atent. Medicul povestea, în continuare, despre lupta ce s-a dus pentru a readuce viața în trupul micuței:

„...numai o transfuzie o mai putea salva, dar era greu să-i găsești venele. În sfîrșit, cu mare greutate s-a descoperit o venă... Lichidul miraculos a început să curgă, picătură cu picătură, în venele și arterele fetiței... Eram 4-5 medici la căpătîiul ei, toți obosiți dar hotărîți să smulgem acest trup plăpînd din ghearele morții. După mai bine de două ore, în care timp s-au transfuzat 3 flacoane de sînge de la trei donatori, fetița a deschis ochii și a cerut apă... Sîngele donat își făcuse efectul. Eram fericiți că fetița fusese salvată“.

Medicul a avut un ușor tremur în glas. Aveam impresia că venea chiar atunci de la această operație miraculoasă și că se mai află sub impresia ei. Dar faptul se întîmplase cu patru zile în urmă. După o mică pauză medicul reluă:

„...Și acum vin în fața dv., donatori de sînge din Pitești, pentru a vă mulțumi — în numele medicilor și al părinților fetiței—pentru darul vostru prețios, care a salvat-o pe micuța Constanța Epure“.

Am privit în jurul meu. Oamenii aveau lacrimi în ochi. Mărturisesc că și eu am fost mișcat. M-a cuprins dorința să cunosc fetița, să-i cunosc și pe cei trei donatori. Aș fi plecat imediat la spital, dar s-au ridicat alții să vorbească și exemplele curgeau. S-a vorbit despre Steliana Popovici din Pitești, care a fost adusă la spital la ora 2 noaptea, în stare gravă. Avea o sarcină extrauterină și trebuia operată imediat; dar fără cele cinci flacoane de sînge oferite de donatori nu ar fi putut fi salvată. S-a mai povestit cazul lui Constantin Prodănel, din raionul Vedea, care a făcut o puternică hemoragie din cauza unui ulcer și a fost adus la spital, noaptea, în stare desperată. Dar, la spital, rezervele de sînge din grupa 0 (zero), din care făcea parte sîngele bolnavului, se terminaseră. Și atunci, în toiul nopții, s-a apelat la cîțiva donatori din oraș. Spre cinstea lor, trebuie spus că s-au sculat într-o clipă și au venit la spital. Bolnavului i s-au transfuzat pe loc șapte flacoane de sînge, viața i-a revenit.

Ascultam și mă gîndeam la acești bărbați, femei, copii, salvați, redați familiei și societății, la bucuria și recunoștința rudelor lor, la spiritul de abnegație al donatorilor. Mă gîndeam la opera de înaltă umanitate pe care o face Crucea Roșie recrutînd pe acești donatori, insuflîndu-le marea dragoste pentru semenii lor în suferință.

Am făcut apoi cunoștință cu mai multe donatoare de sînge ale Crucii Roșii. Adina Ghimpa, cea mai veche donatoare din Pitești, a donat pînă acum 35 de prize de sînge; Ecaterina Sibivschi e donatoare de 9 ani Le-am cunoscut și pe Maria Bunea, casieră la o farmacie din Pitești, pe Eugenia Trandafir, Ana Butănescu și pe multe altele. Toate au declarat că cea mai mare satisfacție pe care o au este aceea de a ști că au contribuit la salvarea atîtor vieți omenești.

În grupul cu care am stat de vorbă se aflau doctorul Nicolae Tomescu, medic transfuzor al Stației de recoltare și conservare a sîngelui din Pitești, și doctorul Rudolf Milianov, președintele organizației regionale de Cruce Roșie. Văzîndu-mi interesul stîrnit de această întîlnire între donatori și primitori de sînge, la care am asistat întîmplător, medicii mi-au dat unele informații suplimentare. Crucea Roșie a recrutat pînă acum în toată țara 72.643 de donatori. Numai la Pitești sînt aproape 2.900 de donatori de sînge permanenți, la Ploești sînt 2.547, la Baia Mare aproape 2.000, în regiunea Stalin peste 4.500, în Capitală 20.000 și numărul lor crește continuu.

Și pentru că pînă la urmă toți m-am dus s-o văd pe micuța Constanța Epure la spital, am rugat să fie fotografiată împreună cu cîțiva dintre donatori. Poate vă veți bucura și dv., cititorii, de micuța viață și de atîtea altele smulse morții, admirînd și felicitînd pe cei ce au ajutat la aceasta.

M. SIMIONESCU

Fotografii de M. IVANCIU

1

2

3

4

5

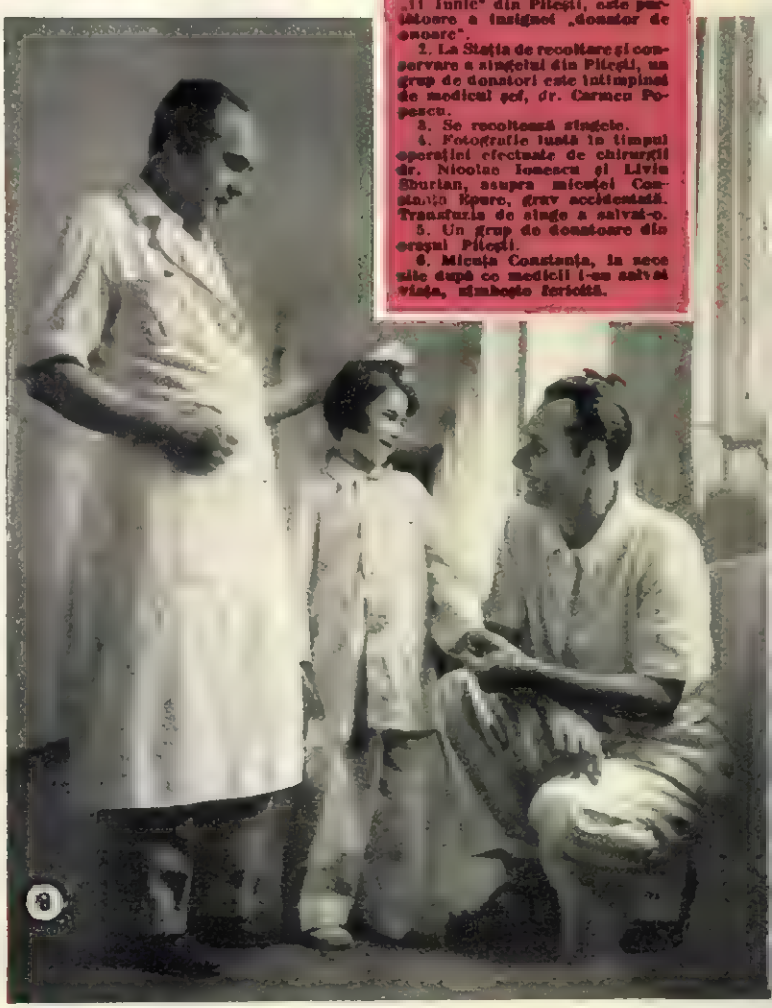

6

1. Florina Dănilă, educatoare la căminul de copii al uzinelor „11 Iunie“ din Pitești, este părtășoare a insignei „donator de onoare“.
2. La Stația de recoltare și conservare a sîngelui din Pitești, un grup de donatori este întîmpinat de medicul șef, dr. Carmen Popescu.
3. Se recoltează sîngele.
4. Fotografie luată în timpul operației efectuate de chirurgii dr. Nicolae Ionescu și Liviu Sburlan, asupra micuței Constanța Epure, grav accidentată. Transfuzia de sînge a salvat-o.
5. Un grup de donatoare din orașul Pitești.
6. Micuța Constanța, la zece zile după ce medicii i-au salvat viața, zîmbește fericită.

Mulțimea, în fața palatului guvernamental din Bagdad.

IRAKUL și-a spus cuvîntul

Ce au pierdut puterile occidentale prin lovitura din Irak? La aceasta, agenția United Press International răspunde: „Revolta din Irak ar putea foarte bine să însemne: dispariția doctrinei Eisenhower și a Pactului de la Bagdad — etajul nordic al întregului sistem militar occidental în Orientul Mijlociu; tăierea resurselor vitale petrolifere britanice; o revoltă antioccidentală similară în Iordania și în sultanatele petrolifere Bahrein și Kuweit; intensificarea presiunilor asupra guvernului prooccidental din Liban care se găsește și așa într-o situație grea; în sfîrșit, pierderea întregului Orient Mijlociu în favoarea unei dominații arabe..."

Este, fără îndoială, în această apreciere, o luciditate remarcabilă, căci pe lîngă cei 435.000 km p (adică mai bine de o dată și jumătate suprafața Angliei) și cele aproximativ 20 de milioane de tone de petrol anual și una din cele mai mari conducte petrolifere din lume, trusturile apusene pierd principalul pilon al politicii lor în Orientul Mijlociu. Pierderea Irakului constituie cel mai mare crah al politicii imperialiste în Orientul Mijlociu, de la eșecul agresiunii contra Egiptului.

Filmul în mai multe serii al evenimentelor care au culminat cu lovitura de la Bagdad ar putea fi concentrat în următoarele acte:

Duminică 13 iulie. În Liban insurecția se desfășoară din plin de 65 de zile. La Istambul se fac ultimele pregătiri pentru primirea, de către președintele Bayar, a șahului Iranului —Reza Pahlevi — a președintelui Pakistanului — Iskander Mirza — și a regelui Irakului — Feisal. Documentele întrunirii șefilor statelor musulmane, atît discursurile protocolare, cît și cele privitoare la angajamentele concrete pentru o intervenție a „vecinilor" în Liban, sînt puse la punct. Deopotrivă, ceremonialul obișnuit.

La Bagdad regele Feisal se pregătește să zboare spre Istambul împreună cu „sfetnicul" său Nuri Said, care din 1921, de cînd a devenit comandantul armatei și apoi — cu mici întreruperi — prim-ministru, trage sforile politicii britanice, iar în ultimul timp și ale celei americane în Irak. Multă lume spune în Irak că nu se știe care din cei doi, Feisal sau Nuri Said, este mai urît de popor...

Luni 14 iulie, *ora 2 noaptea.* Un grup de ofițeri patrioți ocupă Bagdadul. Feisal nu mai este rege. Nuri Said nu mai este prim-ministru. *Ora 6*: aerodromul de unde Feisal și Nuri Said trebuiau să plece spre Istambul este ocupat. Prințul moștenitor este ucis, iar soarta lui Feisal și Nuri Said rămîn necunoscute. *Orele 8, 9, 10* etc.: mulțimea manifestează pe străzi. Noul Consiliu al suveranității a proclamat Republica. Noul guvern decretează noi legi de cîrmuire.

Luni *ora 9.* Pe aeroportul din Istambul oficialitățile turcești, iraniene și pakistaneze așteaptă împreună cu compania de onoare și fanfara. Dar pasărea argintie a lui Feisal și Nuri Said nu se arată. Diplomații pleacă jenați acasă.

Luni *ora 10,30.* La Washington, președintele Eisenhower întrerupe ședința Consiliului securității și se retrage cu Dulles și Nixon în cabinetul său, pentru a discuta situația din Irak. La aceeași oră, la Londra, MacMillan se întîlnește la Downing Street cu ministrul său de Externe, Lloyd.

Luni la Washington, Londra și Paris: Intervenție? Acesta este cuvîntul care circulă cu îngrijorare. Se vorbește deschis despre o intervenție armată a Occidentului. Seara, pe străzile Londrei, ziarele sînt citite cu mai mult interes. Planurile unei noi aventuri de tipul celei de la Suez stîrnesc îngrijorarea opiniei publice.

Ziarul de seară „Star" avertizează: **„A merge la război pentru petrol, așa cum am făcut cu Suezul, înseamnă a te îndrepta spre același dezastru".**

Sfaturi similare au fost date pînă și de cunoscutul Sir Glubb, care a fost și „pașă" trei decenii. Dar, ca să ții seamă de sfaturi înțelepte, trebuie tu însuți să fii înțelept.

Marți 15 iulie. Din Washington și Londra firele telegrafice duc ordine de război. Vasele flotei a șasea americane, parașutiștii britanici din Cipru și chiar port-avioane franceze sînt concentrate în Mediterana răsăriteană. Unități de marină ale S.U.A. cu un efectiv de 5.000 de oameni, susținute de tancuri și alt material de război, debarcă în Liban sub pretextul apărării vieții cetățenilor americani.

Imperialismul ar vrea să-și ia revanșa pentru eșecul din Irak. Dar poporul irakian este hotărît să-și apere libertatea și independența tinerei sale republici.

Z. FLOREA

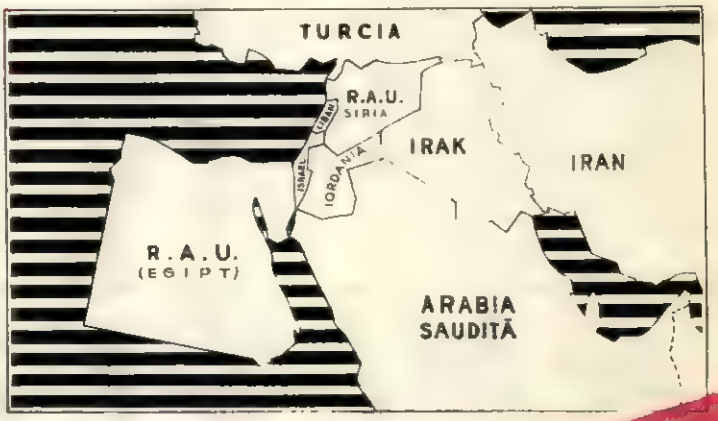

AGRESORII FĂRĂ MASCĂ

Intervenția militară americană în Liban este fapt împlinit. Ceea ce pînă în urmă cu cîteva zile reprezenta doar forfota războinică în apele Mediteranei răsăritene, s-a transformat într-un act de agresiune fățișă împotriva popoarelor arabe.

Lovitura de stat antiimperialistă din Irak și lupta victorioasă a patrioților libanezi au alarmat în asemenea măsură pe colonialiștii americani încît, în culmea furiei, ei au trecut la agresiunea militară minuțios pregătită de mai multă vreme. În această murdară acțiune împotriva Orientului Arab, agresorii americani se bizuie pe complicitatea declarată a aliaților lor englezi și francezi, ceea ce confirmă existența unui adevărat complot al puterilor occidentale împotriva popoarelor arabe iubitoare de libertate.

După ce agresorii americani au pîrjolit pămîntul Coreei, după ce trupele anglo-franco-israeliene au masacrat mii și mii de bătrîni, femei și copii la Port Said, iată că acum 5.000 de pușcași marini americani, înarmați pînă-n dinți și protejați de tunurile flotei a VI-a a S.U.A., au debarcat în Liban pentru a sugruma

Tancuri americane trimise împotriva poporului libanez!

lupta eroică a poporului libanez care s-a răsculat împotriva „doctrinei Eisenhower" și a guvernului proimperialist de la Beirut. Că intervenția imperialistă în Liban țintește mai departe, este mai mult decît evident; se plănuiește un atac frontal sau prin diversiune asupra tinerei Republici Irak, care a înălțat și ea steagul rezistenței antiimperialiste, alăturîndu-se țărilor arabe libere.

Acum, cînd aventura imperialistă din Liban pune în primejdie pacea în Orientul Apropiat și Mijlociu și în întreaga lume, opinia publică internațională are încă o dată prilejul să vadă chipul hid al agresorilor care și-au lepădat masca. Domnii politicieni și generalii occidentali care flecăresc cu nerușinată ipocrizie despre „apărarea libertății" și despre „drepturile popoarelor de a-și hotărî ele însele destinul", apar în fața lumii întregi ca agresori de rînd, ca incendiatori de profesie — dușmani înveterați ai păcii și ai suveranității popoarelor.

Împotriva lor, împotriva intervenționiștilor, se ridică ura și mînia zecilor de milioane de arabi sătui de colonialism, precum și valul de indignare al tuturor celorlalte popoare care fac totul pentru a bara drumul războiului.

Generalul McElroy, ministrul de război al S.U.A., amenință deunăzi Libanul chiar și cu bomba atomică, dar faptele arată că în prezent în Orientul Arab există forțe antiimperialiste care se pot dovedi mai puternice decît amenințările ministrului de război american. Cu atît mai mult, cu cît lupta celor 80.000.000 de arabi se bucură de solidaritatea întregii omeniri progresiste.

Simpatia poporului romîn față de lupta antiimperialistă a arabilor justifică indignarea sa față de agresiunea americană din Orientul Apropiat. Laolaltă cu celelalte popoare ale lumii, poporul nostru cere să se pună capăt intervenției americane în Liban.

Jos mîinile de pe Orientul Arab!

Patrioți libanezi în luptă pentru apărarea patriei lor invadate. Fiecare colț de casă, fiecare zid a devenit o baricadă.

De la HOLBORN la STOCKHOLM

— Articol scris pentru „Flacăra" —

de Gordon SCHAFFER

președintele Comitetului englez pentru apărarea păcii, membru în Consiliul Mondial al Păcii

Campania pentru alegerea delegaților la Congresul de la Stockholm a avut loc într-un moment cînd atitudinea poporului englez față de pace și război trecea printr-o transformare radicală. Astăzi nimeni nu mai îndrăznește să se declare făți pentru folosirea armelor atomice. Chiar și politicienii și generalii care-și bazează politica pe bomba atomică își camuflează adevăratele lor intenții sub expresii ca: „stăvilar", „politică defensivă" etc.

Această schimbare se datorește în parte luptei duse ani de-a rîndul de mișcarea pentru pace, faptului că mase întregi de oameni și-au dat seama de pericolul real ce le amenință. Aceasta se datorește în mare măsură și schimbării intervenite în raportul de forțe în lume. Astăzi oamenii au ajuns să înțeleagă că un război atomic ar însemna o catastrofă generală. Și e limpede că nici pentru insula britanică nu ar exista o scăpare.

De asemeni, apariția unor puternice forțe neutre — în Asia, Orientul Mijlociu, Africa și, de curînd, în America Latină — hotărîte să-și păstreze independența națională, a sfărîmat baza strategiei americane. S.E.A.T.O. și Pactul de la Bagdad sînt fărîmițate, iar N.A.T.O. este măcinat de grave contradicții.

Aceasta era atmosfera în momentul lansării Chemării Consiliului Mondial al Păcii în vederea convocării marii adunări de la Stockholm pentru dezarmare și colaborare internațională. Cei mai mulți dintre oamenii simpli deveniseră conștienți de pericol. Stockholm-ul le-a dat prilejul să intre în acțiune.

În diferite colțuri ale Angliei au activat comitete pentru alegerea de delegați și colectarea de fonduri pentru călătoria lor la Stockholm. S-ar fi putut trimite mult mai mulți delegați, dar, din cauza lipsei de bani, adesea a fost nevoie să se aleagă un singur delegat pentru mai multe regiuni.

Stockholm-ul este doar una din etapele luptei. Cu prilejul campaniei alegerii delegaților și colectării de fonduri, mii de bărbați și femei au devenit conștienți că aduc un aport personal la lupta pentru pace.

Această participare personală la lupta pentru pace a avut o importanță covîrșitoare încă de la începuturile mișcării pentru pace, iar astăzi, în Anglia, ea capătă forme noi.

De pildă, marșul miilor de demonstranți la Aldermaston — centrul de cercetări pentru bombe atomice de lîngă Londra — face parte din tradiția de luptă a poporului englez.

Și în trecut, ca și acum la Aldermaston, demonstranții au reușit să atragă atenția opiniei publice și să învingă boicotul pe care o parte din presă voia să-l organizeze împotriva acestei largi mișcări.

O femeie din Holborn, care timp de 15 ani își dorise un copil și a născut atunci cînd pierduse aproape orice speranță, a citit în fața mamelor din maternitate o dare de seamă asupra creșterii procentajului de stronțiu 90, pînă la punctul cînd acesta devine periculos pentru viața copiilor. Ea a făcut un apel către toate mamele, pentru ca acestea în primul rînd să ceară guvernului sistarea experiențelor cu armele nucleare. În semn de avertisment ea i-a trimis d-lui MacMillan fotografia copilașului ei; în decurs de cîteva zile, alte cincizeci de mame din maternitate i-au urmat exemplul, trimițînd de asemenea primului ministru fotografiile copiilor lor. S-a scris despre această întîmplare în diferite ziare din mai multe țări, inclusiv în unele din America. Și recent am aflat că multe mame din S.U.A. au început să trimită fotografiile copiilor lor la Casa Albă, președintelui Eisenhower. Poate că această idee le-a venit spontan, fără să și-o fi însușit din articolele de care pomenesc. În orice caz, gestul lor constituie o mărturie emoționantă a diversității formelor prin care participă la lupta pentru pace oamenii simpli.

Un alt factor important în lupta pentru pace dusă în Anglia este cererea insistentă a oamenilor de afaceri de a face comerț cu lumea socialistă. Desigur că în Apus există forțe puternice și periculoase, care trag profituri imense din înarmări și care se tem de o destindere. Însă, pe lîngă acestea, mai sînt și cercuri ale oamenilor de afaceri care-și dau seama că nu pot supraviețui în condițiile de concurență acerbă din lumea tot mai îngustată a capitalismului și că rezolvarea situației se află pe piețele tot mai largi ale țărilor care merg spre socialism.

Tocmai de aceea problemele comerciale au ocupat un loc însemnat pe ordinea de zi a Congresului de la Stockholm, și la care au luat parte un mare număr de specialiști în materie, atît din Apus, cît și din Răsărit.

...Realitatea este că, astăzi mai mult ca oricînd, coexistența este în interesul tuturor. Congresul Mondial pentru dezarmare și colaborare internațională a fost convocat la timp. Dezarmarea poate fi obținută, iar colaborarea internațională poate fi de asemeni realizată, îndată ce marile puteri vor face laolaltă primul pas către pace.

Acum, ca și în alte rînduri, la acest mare Congres al Păcii popoarele arată guvernelor lor drumul. Singurul drum care chezășuiește salvarea omenirii de primejdia catastrofei atomice.

ÎN JURUL GLOBULUI

REÎNTORŞI DIN CAPTIVITATE. Încă patru marinari sovietici (V. Benkovici, N. Zîbrov, L. Anfilov şi P. Gvozdik), aparţinînd petrolierului „Tuapse" capturat în 1954 de către piraţii ciankaişişti, au reuşit să se întoarcă în patrie. Iată-i, relatînd ziariştilor străini torturile îndurate în anii de captivitate, din partea schingiuitorilor din Taivan.

ÎNTRE ŢĂRI PRIETENE. În luna martie a acestui an, şantierele navale din Warnemünde (R.D.G.) au livrat Republicii Cehoslovace cargobotul „Dukla", un vas modern de mărfuri cu o deplasare de 10.000 tone — încă o mărturie a colaborării frăţeşti dintre două ţări socialiste.

MODEL „ULANOVA". Continuînd pe marea popularitate de care se bucură strălucita balerină sovietică Galina Ulanova, un fabricant londonez a lansat un nou tip de cărucioare de copii, căruia i-a dat numele de „Ulanova".

El a angajat şi un manechin, pe care l-a costumat ca balerină, pentru a prezenta noul model de cărucior.

ÎNTR-UN TIMP RECORD [illegible] construit muncitorii chinezi [illegible] mare baraj şi un lac de acumulare, lîngă Pekin. Barajul este lung de 618 metri şi lat la bază de 179 metri, iar pentru realizarea lacului, s-au excavat 1.800.000 metri cubi de pămînt. Fotografia [illegible] înfăţişează o parte a coriştilor care au adăpostit pe [illegible] peste 100.000 de muncitori [illegible] terasierului. În fotografia nr. 1 artişti ai Operei din Pekin dau un spectacol în faţa constructorilor barajului.

EXPOZIŢIA UNIONALĂ A CREAŢIEI TEHNICE a pionierilor şi şcolarilor sovietici, deschisă recent la Muzeul politehnic din Moscova, a stîrnit — cum era şi firesc — un mare interes, mai ales din partea micilor vizitatori. Iată pe cîţiva dintre aceştia examinînd „cu ochi de expert" autocamionul în miniatură „Şkolnik-1", executat de elevii din Groznîi.

850.000 DE SOMERI TOTALI au fost înregistraţi de curînd în Japonia. În fotografie, unul dintre ei, înscriindu-se la Oficiul şomerilor din Tokio. Alte mii îşi aşteaptă rîndul...

„DIVIDE ET IMPERA"... Fotografia reprezintă ceea ce a mai rămas din biserica greacă Sf. Iacovos din Nicosia, capitala Ciprului, după ce a fost incendiată de naţionaliştii turci, sfîşiaţi de ocupanţii englezi. Colonialiştii britanici folosesc, precum se vede, şi în Cipru, vechea metodă „învrăjbeşte şi stăpîneşte".

În zilele noastre, însă, popoarele lumii încep să-i cunoască din ce în ce mai bine pe duşmanii oamenirii şi să le dejoace planurile. →

AVION... LA CERERE. În R. Cehoslovacă începe să se extindă reţeaua de aerotaxiuri: avioane mici, cu trei locuri, fac curse la cerere. Iată un asemenea taxi zburător, în oraşelul industrial cehoslovac Strakonice.

PE POANTE

VĂ INFORMĂM CĂ:

● *În cadrul celui de-al doilea festival al teatrelor muzicale, ce se desfăşoară în vara aceasta la Sofia, Opera de Stat din capitala Bulgariei prezintă o nouă versiune a baletului naţional „Nestinarka" pe muzica lui M. Goleminov, iar ansamblul Operei din Russe, baletul „Giselle" de Adam.*

● *Coregrafa germană Ingeborg Lencer a prezentat luna trecută, pe scena teatrului din Frankfurt pe Oder (R.D.G.), un balet din cele mai puţin cunoscute ale compozitorului sovietic Kabalevski, „Cerbul transformat", spectacolul bucurîndu-se de un frumos succes.*

● *După triumful ecranizărilor făcute în studiourile sovietice cu baletele „Romeo şi Julieta" şi „Lacul lebedelor", s-a început turnarea altor două filme-balet: „Floarea roşie" de Glier, în interpretarea soliştilor şi ansamblului Teatrului Kirov din Leningrad, şi „Frumoasa adormită-n codru" de Ceaikovski, cu Lepeşinskaia în rolul titular.*

● *La New York, ansamblul de balet parizian condus de coregraful Roland Petit a dat un ciclu de reprezentaţii cu baletul „Carmen", inspirat din opera cu acelaşi nume a lui Bizet. Rolul principal a fost susţinut de balerina Zizi Jeanmaire.*

● *Succedîndu-se după alte formaţii de teatru, operă sau dans, a apărut la Paris, în cadrul stagiunii Teatrului Naţiunilor, o formaţie de dansuri folclorice din Ceylon, care a prezentat o serie de spectacole reuşite.*

● *După ce a obţinut un triumfal succes în turneul din Statele Unite şi Canada, ansamblul sovietic de dansuri condus de Igor Moiseev prezintă în luna august un ciclu de spectacole la Bruxelles, cu prilejul Expoziţiei Universale.*

● *În Republica Democrată Germană se fac pregătirile cuvenite pentru primul festival naţional „Zilele muzicii şi teatrului", care va avea loc la Dresda, în noiembrie. Juriul Ministerului Culturii a premiat noul balet al lui Otto Reinhold „Privighetoarea", creat anume pentru a fi prezentat în zilele festivalului.*

● *La Budapesta va avea loc în septembrie un festival internaţional Bartok, cu ocazia căruia se vor prezenta pe scena Operei de Stat baletele „Mandarinul miraculos" şi „Prinţul de lemn" ale marelui compozitor maghiar.*

● *Cunoscutul regizor gruzin I. Kandelaki a terminat de curînd un film în culori, de metraj mediu, intitulat „Pe plaiuri înzorite". Întregul film este compus dintr-o suită de dansuri populare, interpretate de cele mai valoroase ansambluri de amatori din Georgia sovietică.*

„O INVENŢIE DIABOLICĂ" este titlul unui nou film cehoslovac realizat de regizorul Karel Zeman, după romanul „Cu faţa la dreptul" al cunoscutului scriitor francez Jules Verne. Acest film a fost distins cu Marele Premiu al Festivalului ce a avut loc în cadrul Expoziţiei Universale de la Bruxelles.

În fotografie: o scenă din film.

REDACŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii. Căsuţa Poştală 3507 of. 35. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mugatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

LA GENEVA

Bibl. Rep.

Ce așteaptă popoarele de la Conferința experților

de acad. prof. Eugen BĂDĂRĂU
directorul Institutului de Fizică din București al Academiei R.P.R.

În Palatul Națiunilor de la Geneva — acolo unde a avut loc acum trei ani conferința conducătorilor celor patru mari puteri — se desfășoară, începînd din prima zi a acestei luni, conferința pentru studierea mijloacelor de detectare a exploziilor nucleare, la care participă experți din U.R.S.S., S.U.A., Anglia, Franța, R. Cehoslovacă, R. P. Polonă, R. P. Română și Canada. Țările socialiste sînt reprezentate prin savanți de renume mondial, care și-au închinat munca cercetărilor pentru progresul științei în slujba păcii și fericirii umanității, ca de pildă eminenții oameni de știință sovietici E. K. Fedorov, N. N. Semenov, fostul meu coleg, laureat al Premiului Nobel, I. E. Tamm, M. A. Sadovski, savantul ceh Simanek, colegul meu academicianul profesor Horia Hulubei și alții.

Popoarele lumii, însetate de pace, doresc să curme o dată pentru totdeauna coșmarul primejdiei atomice, au salutat cu bucurie această conferință care, în intenția reprezentanților țărilor socialiste, trebuie să ducă neapărat la încetarea exploziilor experimentale nucleare, prin elaborarea unui sistem adecvat de control.

Numai că, poziției deschise, sincere, consecvent pașnice, a Uniunii Sovietice — care a și dat nobilul exemplu al încetării unilaterale a tuturor experiențelor cu arme nucleare — guvernul S.U.A. îi opune o atitudine de duplicitate, în sensul că se eschivează de a da un răspuns precis la întrebarea dacă este de acord ca întîlnirea experților să fie subordonată rezolvării problemei încetării imediate și generale a exploziilor experimentale ale armelor atomice și cu hidrogen. Guvernul S.U.A. încearcă să justifice refuzul său de a lega lucrările experților de încetarea exploziilor, prin argumente inconsistente, printre care și acela al așa-zisei imposibilități a unui control eficient asupra încetării experiențelor. Or, știința contemporană are la îndemînă multiple mijloace de detectare a exploziilor nucleare. La cele cunoscute pînă acum s-au adăugat, bunăoară, foarte importantele mijloace acustice de detectare a exploziilor, despre care s-a făcut la Geneva o comunicare din partea prof. L. Brehovskih, membru corespondent al Academiei de Științe a U.R.S.S., directorul Institutului de Acustică al Academiei.

Dl. Dulles spunea recent că lucrările de la Geneva trebuie să aibă un caracter pur *tehnic*, și nu unul *politic*. Este însă greu să convingi o lume întreagă că alternativa păcii sau a războiului, a vieții sau a morții, poate fi o problemă pur „tehnică" — cum ar vrea dl. Dulles — o problemă în a cărei discutare oamenii de știință să poată face abstracție de conținutul ei viu, arzător, profund *politic*, interesînd întreaga umanitate.

Noi sperăm că oamenii de știință din Occident sînt conștienți de primejdia de moarte care amenință omenirea și că nici o așa-zisă „obiectivitate științifică" nu-i poate determina să se situeze deasupra sau în afara acestei probleme arzătoare.

Pentru noi, oamenii de știință din țările socialiste, lucrurile sînt limpezi: dorim din tot sufletul să biruiască viața. Dorim ca lucrările Conferinței experților de la Geneva să nu eșueze în tergiversări și tărăgăneli caracteristice politicii occidentale, ci să ducă neîntîrziat la încetarea tuturor experiențelor cu armele atomice și cu hidrogen.

Aspect de la Conferința experților de la Geneva, pentru studierea mijloacelor de detectare a exploziilor nucleare.

O parte din delegația sovietică la Conferința de la Geneva (de la dreapta la stînga): prof. I.E. Tamm, prof. E. K. Fedorov și S. K. Tarapkin, șeful secției organizațiilor internaționale, membru al Colegiului Ministerului Afacerilor Externe al U.R.S.S.

La masa conferinței (de la stînga la dreapta) acad. prof. Horia Hulubei, reprezentantul Republicii Populare Române la Conferința de la Geneva, prof. Behounek și Simanek (R. Cehoslovacă).

Un grup de experți occidentali (de la stînga la dreapta): John Cockroft (Marea Britanie), E.O. Lawrence (S.U.A.), William Penney (Marea Britanie), James B. Fisk, conducătorul delegației S.U.A.

PREȚUL 2 LEI

05
3-

Împotriva agresiunii imperialiste din Orientul arab!

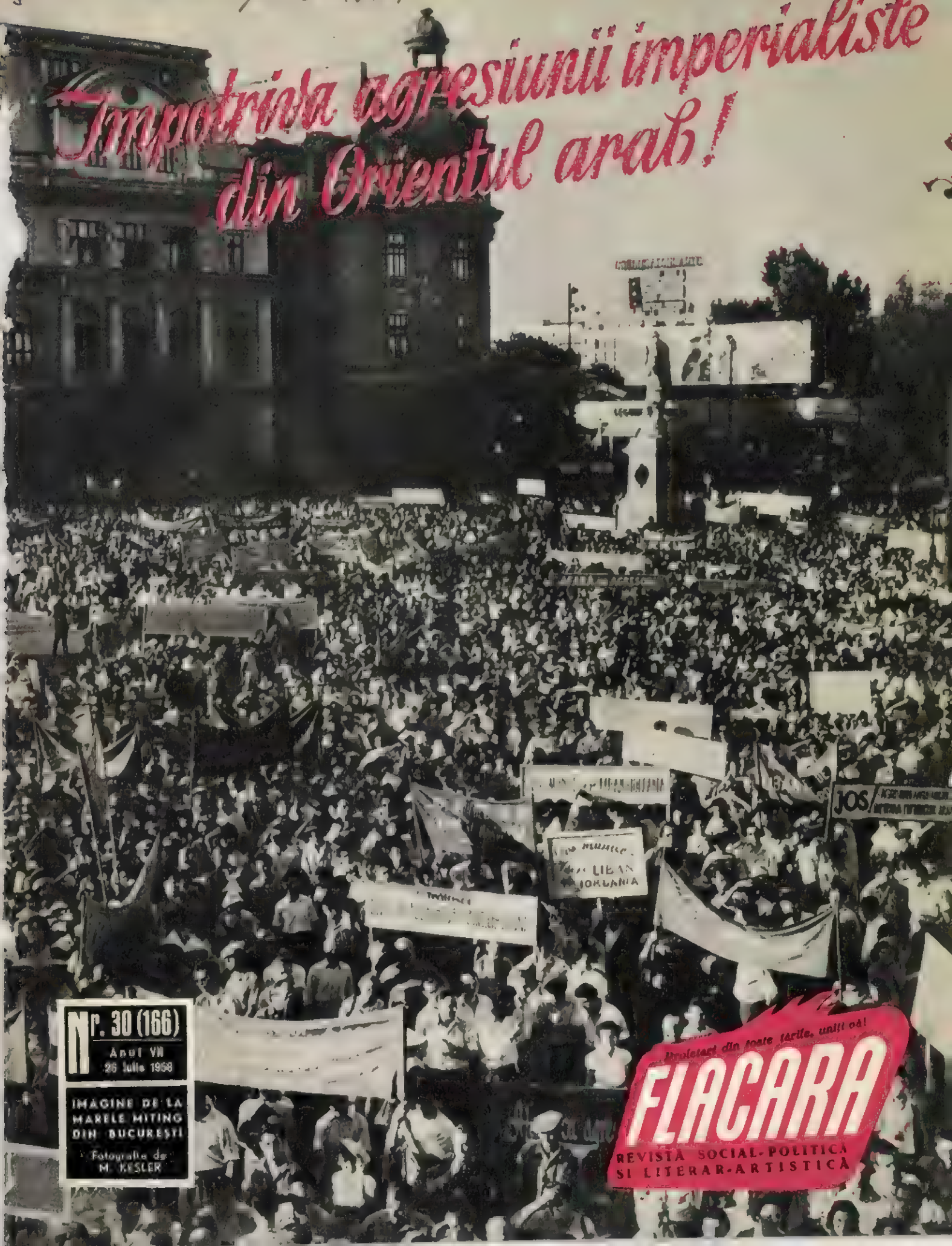

Nr. 30 (166)
Anul VII
26 iulie 1958

IMAGINE DE LA MAREA MITING DIN BUCUREȘTI

Fotografie de M. KESLER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4-5-6 — Un sfert de milion... — reportaj de F. Urseanu.
— Poezii de Victor Tulbure, Lucian Dumitrescu și Adrian Beldeanu.
Pag. 7 — Acolo unde se întîlnesc două continente — fotoreportaj
Pag. 8-9 — Piloți la Suez — note de călătorie de Gh. Dinu.
— Saadi: „Grădina Florilor" — tălmăcire din limba persană de Puia Piruz și George Dan.
Pag. 10-11-12 — Astăzi la Eforie — fotoreportaj.
Pag. 13 — „Miss Prosperity", „Operația Optimism" și alte metode psihologice — de Lascăr Sebastian.
— Concert în la major pentru aer comprimat și orchestră — de Andrei Bart.
Pag. 14-15 — De strajă hotarelor maritime ale U.R.S.S. — fotoreportaj.
Pag. 16-17-18 — La capătul primei stagiuni — de Sanda Faur.
— Farul 4 — capitolul XII — roman de Maria Roman.
Pag. 18-19 — O poveste, o legendă și doi oameni — de Iliarie Murgu.
Pag. 20 — Interviu cu niște cărți — de St. Banu.
— Filmoteca națională și o dorință — de M. Marinescu-Sandu.
Pag. 21-22 — Sînt un om mare... — schiță de N. Dăscălescu.
— Fapt banal — de Anton Alexe.
Pag. 23 — Cu ochii închiși — reportaj de C. Bozbici.
Pag. 24 — Cuvinte încrucișate — Sfaturi practice — Curiozități filatelice.
Pag. 25 — Modă — De vorbă cu medicul: Urticaria — Șah.
Pag. 26 — Afară cu agresorii!
Pag. 27 — În jurul globului — Ecranul.

BALADA se numește noul tip de aparat de radio-recepție ce va fi fabricat în țară. Aparatul, al cărui prototip a fost proiectat și executat de inginerii și tehnicienii fabricii „Radio Popular" din Capitală, este prevăzut cu 8+1 lămpi, trei lungimi de undă și o antenă magnetică interioară. Producția în serie acestui nou tip de aparat va începe în curînd.

Fotografie de M. MAYER

SPRE REPUBLICA POPULARĂ CHINEZĂ vor porni aceste lăzi uriașe care conțin turbine de mare putere pentru termocentrale de 4500 kW., fabricate în Combinatul Metalurgic Reșița — sectorul turbine.

UN GRUP DE TURIȘTI DIN ARMENIA SOVIETICĂ vizitînd muzeul Zambaccian din Capitală au admirat nenumăratele opere ale picturii românești expuse aci.

Fotografie de Șerban St. IOSIF

STUDIOUL ACTORULUI-AMATOR de pe lîngă Consiliul sindical și Teatrul de Stat din Timișoara a dat un spectacol festiv susținut de absolvenții primului an de activitate a studioului.

Printre altele, s-a prezentat cu acest prilej „Jubileul" de A. Cehov.

O FOTOGRAFIE DIN... SUDAN? Nu. Un grup de studenți sudanezi care și-au făcut studiile la Institutul Politehnic din București, au fost fotografiați de un coleg al lor ca „amintire din anii de studenție în R.P.R.".

Fotografie de L. LIVIU

3.000 METRI liniari de conductă peste plan au realizat muncitorii de pe șantierul 3 conducte-Oltuș.

Ei se străduiesc să termine înainte de termen — adică încă în acest an — magistrala Nedeși-Onești care va aduce gazul metan din Ardeal în Moldova.

NU-S MÎINILE LUI GULIVER... din Țara Piticilor, ci ale unui muncitor de la cooperativa meșteșugărească „Dinamo" — secția metal — din Timișoara. El montează caroseria din bachelită colorată a mașinilor mecanice, care vor ieși în curînd din atelier luînd drumul magazinelor de jucării.

Fotografie de R. RODA

UN NOU PLANOR ROMÎNESC. După proiectul tinerilor ingineri de aviație Octavian Gîlneu și Ovidiu Popa a fost construit de curînd și omologat în urma a 80 de zboruri în condiții atmosferice variate, un nou tip de planor românesc de concepție modernă, denumit G.P.2. Noul planor, destinat formării rapide a planoriștilor sportivi, după metoda dublei comenzi, are două posturi de pilotaj dispuse în tandem și aripa de forma unui dublu trapez. El poate atinge viteza de 240 km/h, putînd fi folosit și pentru antrenament în zborul fără vizibilitate.

Fotografie de L. BENDIU

KIN-YOU — PEȘTELE DE AUR (Carassius Auratus Japonicus), trăiește în apele japoneze, dar poate fi văzut și într-una din vitrinele acvariului secției „Științele Naturii" a Palatului Culturii din Galați. Acest acvariu adăpostește zeci de specii de pești exotici din Brazilia, Noua-Zeelandă, Indonezia și alte colțuri ale lumii, formînd unul dintre cele mai interesante acvarii din țara noastră.

Fotografie de B. PETROVICI

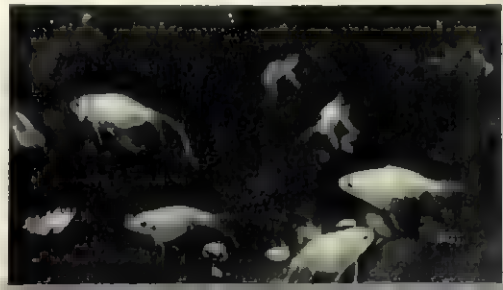

Împotriva agresiunii imperialiste din Orientul arab!

„... Guvernul Uniunii Sovietice propune convocarea imediată a unei conferințe a șefilor guvernelor U.R.S.S., S.U.A., Angliei, Franței și Indiei, cu participarea secretarului general al O.N.U., pentru a se adopta fără amînare măsuri în vederea încetării conflictului militar care a început. Propunem să ne întrunim în orice zi și la orice oră și cu cît mai repede cu atît mai bine. Înțelegeți perfect că istoria nu ne-a dat mult timp pentru a preîntîmpina războiul, a preîntîmpina exterminarea multor milioane de oameni, a preîntîmpina distrugerea unor uriașe valori materiale și culturale".

(Din mesajul adresat de N. S. Hrușciov președintelui Eisenhower)

„Jos mîinile de pe Liban!" — iată ce cere cu hotărîre populația capitalei Uniunii Sovietice.

La aflarea știrii agresiunii imperialiste din Liban, muncitorii din transporturile pariziene s-au adunat într-un miting de protest la depoul Championnet. ↓

Port-avioane americane își descarcă păsările morții pe pămîntul Libanului. Pretextul? Nici măcar original. Se găsește de mult în manualul agresorilor. În formulare clasică: „asigurarea securității cetățenilor americani". →

Patrioții libanezi dau riposta cuvenită agresorilor ↓

GLASURI CARE ACUZĂ

„Întreaga armată libaneză a hotărît să opună rezistență intervenției americane în Liban și se va alătura forțelor populare dacă trupele americane nu se vor retrage din Liban într-un timp limitat".

ȘEHAB, comandantul armatei libaneze.

„Invazia americană în Liban pentru apărarea monopolurilor petrolifere internaționale prevestește uciderea de tineri americani și dovedește demența criminală a liderilor americani. Este stăruitor necesară retragerea imediată a trupelor americane".

Herbert HALDRIDGE
general de brigadă în retragere al armatei S.U.A.

„Amintiți-vă de Coreea, un război pe care nu l-am putut cîștiga... Tot ce am putut face a fost să-i trimitem pe băieții noștri să moară acolo..."

William JENER
Senator republican (Statul Indiana-S.U.A.)

Guvernul va face „o gravă greșeală" dacă nu-și va retrage trupele din Liban cît mai curînd posibil.

Wayne MORSE
Senator democrat (Statul Oregon-S.U.A.)

„Debarcarea trupelor americane în Liban este o nebunie dezastruoasă".

Manchester Guardian (ziar englez)

„Dacă Washingtonul sau Londra consideră că printr-o demonstrație armată vor putea să oblige lumea asiatică sau arabă la o capitulare fără condiții, greșesc profund. Nici Asia, nici lumea arabă nu se vor supune".

Indian Express (ziar indian)

„În Orientul Mijlociu există forțe și mișcări care nu pot fi înăbușite sau reprimate cu forța".

John SHERMAN COOPER
senator republican (S.U.A.)

„A începe un război pentru petrol, așa cum am făcut în cazul Suezului, ar însemna să avem de gînd să înfruntăm același dezastru".

Star (ziar englez)

„Atragem atenția guvernului că nutrim temeri profunde cu privire la consecințele acțiunii care a fost deja întreprinsă... Avertizăm guvernul că... își va asuma răspunderea pentru o profundă divizare a țării".

Aneurin BEVAN
lider al partidului laburist englez

„Este preferabil să vezi oameni bătrîni discutînd și tratînd, decît oameni tineri luptînd și murind".

HUMPHREY, senator democrat (S.U.A.)

(Continuare în pag. 26)

UN SFERT DE

La fiecare cinci minute se naște aici un nou motor electric! Unde? În ce țară cu tradiție industrială se înregistrează acest ritm de producție? La noi! „Poate că, în acest caz, lucrurile se petrec astfel într-o uzină veche, cu bogată experiență" — ați putea spune. Nu. Nici despre așa ceva nu e vorba. Știrea noastră vine dintr-o tînără uzină românească: fabrica de electromotoare „Electro-Precizie". O uzină care abia a împlinit zece ani, care a început modest, într-un sat... la Satulung, și care acum, după o primă etapă, înregistrează un uriaș palmares: 250.000 de motoare electrice fabricate într-un deceniu. Și încă un amănunt: o parte din acestea sînt cumpărate de țări cu mare și vechi potențial industrial cum sînt R.D. Germană și Republica Cehoslovacă.

Trei minute! Numai în trei minute reușește tînărul Alex. Erdeli să realizeze operația de montare a ventilatorului la electromotor.

În orașul celor „Șapte sate"

Azi Satulung nu mai este un sat. Și nici „Electro-Precizie" nu mai este mica fabrică de-acum zece ani. Din '948 satul și uzina parcă merg mînă-n mînă, în aceeași cadență. Satulung a ajuns oraș, iar uzina de electromotoare marchează o uriașă creștere a productivității: 1300 la sută, față de anul 1948

Dezvoltîndu-se, uzina a chemat la viață nu numai comuna Satulung, ci mai multe comune: faimoasele și pitorețtile „Șapte sate", înșirate ca pe-o salbă de-a lungul unei șosele din Țara Bîrsei, mărginită pe stînga și pe dreapta de vechi case țuguiate, cu ziduri groase, sprijinite uneori, ca și cetățile, pe contraforturi, cu porți grele de lemn sau zid. Azi toate aceste sate alcătuiesc orașul Săcele. Un oraș cu o singură stradă principală, însă mai lungă ca orice altă stradă din țară: opt kilometri, pe care locuiesc 25.000 de oameni. Un singur sfat popular se ocupă de administrarea și gospodărirea orașului care înglobează acum fostele sate ce se înșirau unul după altul de-a lungul șoselei.

Pe vremea cînd orașul de azi era un șir de sate cu mai mulți primari, cu mai multe consilii comunale, cu mai mulți șefi de post de jandarmi — cu totul alta era înfățișarea, cu totul alta era starea oamenilor. Un singur exemplu: lîngă locul unde se află azi uzina „Electro Precizie" era o grădină... publică: „Parcul Domnesc". De ce acest nume? Fiindcă în parc intrau numai „domnii". Oamenii săraci priveau parcul de după gard. Și discriminarea aceasta nu se manifesta în Evul Mediu, ci mult mai încoace, pînă acum vreo 15 ani...

Azi, fiii celor ce priveau de peste gard la petrecerile duminicale ale „domnilor" sînt constructori de motoare electrice, într-o întreprindere care aduce faimă orașului. Într-un deceniu, o dată cu primul sfert de milion de electromotoare, a ieșit și prima generație de ingineri și meșteri din rîndul localnicilor

— reportaj —
de F. URSEANU
Fotografiile autorului

Saltul cel mare...

Nu există expoziție în țară sau peste hotare în care produsele uzinei „Electro-Precizie" să nu fie prezentate și apreciate. Sînt oare meșterii din Săcele singurii constructori de motoare electrice din țară? Nu. Aici se fabrică însă tipul mijlociu — adică cel mai frecvent folosit — de electromotor: așa-numitul motor asincron, cu dimensiuni de la 0,6 kW la 7 kW, folosit în toate ramurile industriei mici și mijlocii. Și se mai fabrică ceva în această uzină: echipament electric pentru autocamioane și tractoare și, în plus, încă vreo 70 de sortimente. Mai exact zis, multe produse electrotehnice care înlocuiesc cu succes produse similare, aduse pe vremuri de peste hotare.

MILION...

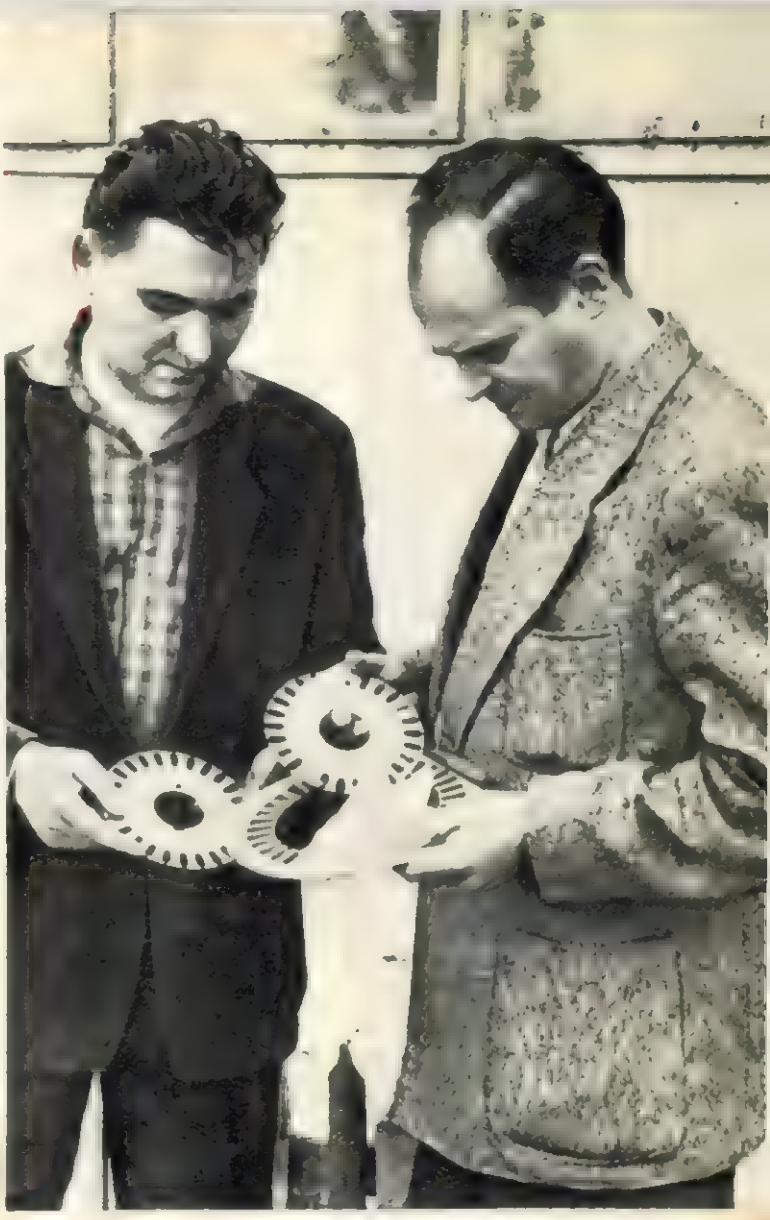

Doi dintre creatorii noii matrițe pentru tole: inginerul șef Gh. Trifu (stînga) și maistrul Iosif Imreh. Al treilea inovator, inginerul Petre Pop, n-a putut fi alături: în aceste zile își petrece concediul la mare.

Despre calitate? La cele 20.000 electromotoare expediate în ultima vreme unor beneficiari din țară și de peste hotare, nu s-a ivit nici o singură reclamație!

Știți cînd a început de fapt producția masivă? Adică saltul spre sfertul de milion. Saltul a pornit o dată cu asaltul.... Asaltul comenzilor din străinătate. „Dacă sîntem solicitați, atunci să facem față cu cinste!" — și-au zis muncitorii, inginerii, meșterii din ateliere și directorul Ion Cvasa.

La data aceea — era în 1956 — uzina livra lunar cam tot atîtea electromotoare cîte cumpăra Romînia burgheză în aproximativ doi ani, de la uzinele germane A.E.G. Mult desigur. Prea puțin însă față de nevoile socialismului. „Trebuie să ajungem la o producție mult mai mare!" — și-au spus cei din fabrică.

Cum?

Pentru acest „cum" s-au frămîntat mult, au discutat... Și-au spus cuvîntul ingineri și tehnicieni, meșteri bătrîni și practicanți tineri. Rezultatul: toată tehnologia a fost refăcută; procesul de producție a fost modificat. Era un salt mare, important. Dar nu era totul. Mașinile și spațiul rămăseseră aceleași. Faptul acesta trebuia compensat. Și a început să fie, cu ajutorul inovațiilor.

Semnalul l-au dat meșterul Iosif Imreh, inginerul Petre Pop și inginerul șef Gh. Trifu. Au realizat prima mare inovație: reducerea la două operații a celor patru mari și grele operații de ștanțare a tolelor. Desigur că foarte multă lume nu știe ce-s tolele. Însă pentru mecanici și constructori de motoare, tolele acestea din tablă de oțel silicios sînt de o importanță capitală. Fără ele nu se pot construi electromotoare. Inovația a adus o economie antecalculată de 236.000 lei. Tot meșterul Imreh și inginerul Pop au creat un cap de strung care taie cu... 10 cuțite dintr-o dată. Cu acesta se face operația de finisare interioară a carcaselor de electromotoare.

Inginerul Postelnicu și același inginer Pop au mai construit o mașină de turnat piese mici (sub o sută de grame), realizînd prin aceasta o economie anuală de 64.000 lei. (Înainte, turnarea unor astfel de piese se făcea într-o mașină mare și cu pierdere de materiale). La inovațiile de mai sus s-au mai adăugat încă alte 30 de propuneri.

Urmarea: uzina „Electro-Precizie" livrează acum lunar mai mult decît de două ori pe atîtea electromotoare. În fiecare cinci minute, banda rulantă duce pînă la ușa magaziei de expediție un nou motor electric. Lupta pentru reducerea timpului de fabricație continuă. Timpul mediu ar trebui să fie 3,7 minute — zic specialiștii. Că ei se vor ține de cuvînt, o dovedește prima realizare din semestrul II: la 6 iulie se lucra în contul zilei de 10 iulie.

Trei „ofuri"...

Activitatea în uzină s-ar desfășura și mai bine, dacă...

— Dacă am fi mai bine sprijiniți de întreprinderile furnizoare de materiale!

Acesta-i marele „of" al directorului Ion Cvasa și al adjunctului său, Dumitru Purea. „Ofu!" începe cu rulmenții. Nu atît cei furnizați de fabrica din Bîrlad, cît mai ales cei livrați de „Steagul Roșu" din Orașul Stalin. Sînt unele electromotoare, care, ajunse la bancul de probă, „nu cîntă pe portativ" — ci hîrîie. Și cînd hîrîie, înseamnă că nu-i ceva în regulă. Cauza? Rulmenții necorespunzători. Efectul? Motoarele se întorc în producție, sînt apoi demontate, iar rulmenții sînt înapoiați la sursă, pentru remaniere. Numai că „remanierea" costă bani — cam vreo trei mii de lei lunar, plătiți fără nici o vină de „Electro-Precizie". Acum cei de la fabrica de electromotoare au „încărcat" plata remanierilor. Și pentru a-i ajuta și pe cei de la „Steagul Roșu", le-au pus la dispoziție un aparat cu care să controleze pe loc rulmenții produși.

Așa s-a încercat rezolvarea primului „of".

Al doilea „of" este ceva mai aparte. E în „colaborare" cu o altă fabrică: „Vlahița" din raio-

Gata pentru expediere... ←

„Avem și noi necazurile noastre cu... furnizorii" — spune directorul adjunct Dumitru Purea

Iată și presa de tole care și-a dublat... dintr-o dată producția.

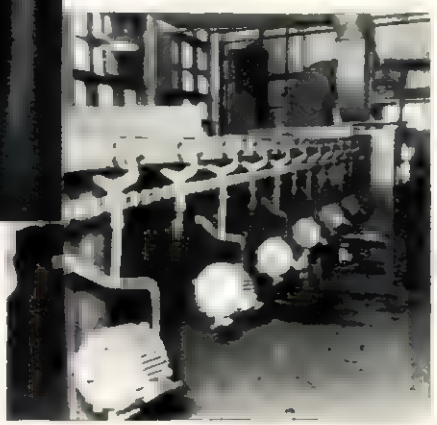

S-a mecanizat și... vopsitul motoarelor. Operația se face acum pe bandă rulantă. →

toarele electrice. Și o vor nu numai pentru că modul actual de lucru e complicat, dar și pentru că n-au siguranță:

— Ce ne facem dacă uzina de tractoare din Orașul Stalin, aglomerată, „ne-ntarcă" într-o bună zi și pe noi? — se întreabă cu grijă conducătorii uzinei de electromotoare.

După unii, problema ar putea fi rezolvată și pe plan local, de către „Inspectoratul de control al cazanelor", cu sediul în Orașul Stalin. De fapt e nevoie doar de un... cazan. Un cazan pentru presiune; restul utilajului există. Dar nimeni n-a reușit încă să-i convingă pînă acum pe cei de la „Inspectorat" să procure cazanul

nul Odorhei. De fapt între ambele întreprinderi există colaborare, prietenie și înțelegere. Numai că „Vlahița", care furnizează de ani de zile carcase pentru electromotoare, le expediază „Electro-Preciziei" așa cum ies din turnătorie — nefinisate. Cauza? „Vlahița" n-are stație de sablaj. Adică n-are o cabină cu compresor unde, la mare presiune, nisipul proiectat asupra carcaselor, să le curețe de toate asperitățile. De ce sînt primite carcasele nefinisate? Simplu: „Electro-Precizie" are absolută nevoie de ele. Altfel n-ar putea construi electromotoare! Și cum carcasele nu pot fi folosite așa cum vin de la „Vlahița" s-a ajuns la o soluție: ele trec mai întîi pe la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann" din Orașul Stalin, care au stație de sablaj, și apoi ajung la Săcele. Intervine deci o complicație grea și costisitoare. Cele două uzine prietene luptă „cot la cot", și pe lîngă Ministerul Industriei Grele, și pe lîngă Direcția Generală a industriei electrotehnice. Vor o stație de sablaj — indiferent dacă va fi instalată la Odorhei, acolo unde se toarnă carcasele, sau la Săcele, unde se construiesc mo-

generator de aburi, care ar scuti de încurcături trei mari uzine.

Al treilea „of" pornește de la niște claxoane. (Trebuie să vă spun că „Electro-Precizie" fabrică și claxoane). Ei bine, două mii de asemenea accesorii importante pentru automobile și tractoare au rămas mute. Și vor rămîne multă vreme astfel, pentru că nu au.... limbă. Asta, în limbaj tehnic se traduce: membrana care prin vibrație electrică provoacă sunetul. Uzinei „Electro-Precizie" îi lipsește, pentru rezolvarea problemei, o cantitate de bandă de arc, „groasă" de jumătate de milimetru — material care ar putea face ca respectivele două mii de claxoane să prindă glas. Deocamdată, claxoanele nu pot țipa și cei sortiți să aprovizioneze fabrica cu materiale (direcția respectivă din minister) nu aud plîngerile repetate care vin de la Săcele...

...V-am redat și cîteva „necazuri", împotriva cărora se duce luptă. Fără luptă, colectivul de la Săcele n-ar fi reușit să construiască pînă acum un sfert de milion de motoare. Motoare care pot furniza o forță uriașă de energie.

Nici un motor „care nu cîntă bine pe portativ" nu poate trece mai departe de acest banc de control.

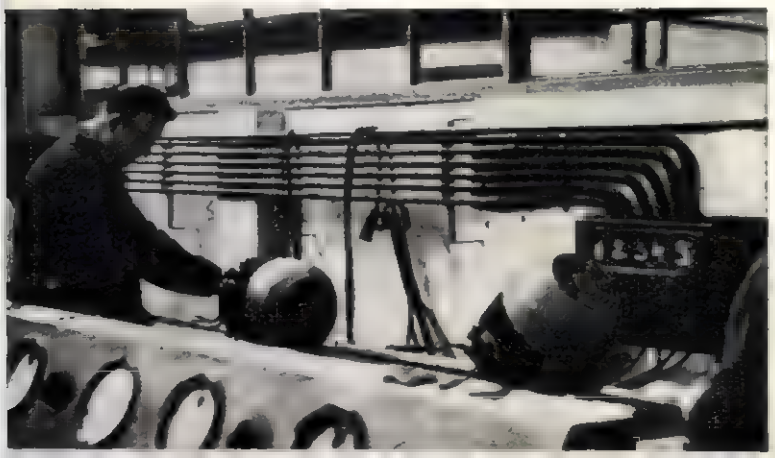

Victor TULBURE

SPADA

Cineva, în ceasul meu cel mai afund,
Parcă mă întreabă, iară eu răspund:

— Ce ți-a dat partidul că-l urmezi supus?
— Bogății cum alte-n toată lumea nu-s
Nici în vistieria vr-unui falnic rege —
Binele de rău, să îl pot alege.
Și să știu ce-i bezna, strălucirea ce e,
Lîngă grîu, neghina să n-o iau să steie.

Mi-a călit partidu-n focul luptei anii
Inima să-mi fiarbă-n clocot ca vulcanii,
Să-mi revarș, pe-ntreaga versului măsură,
Dragostea-i de oameni, sfînta lui căldură.

Și — deopotrivă — dogoritu-i lavă
Pentru tot ce este-n om neom și pleavă.

... Cu cîntarea asta unii nu se-mpacă —
Dar așa e spada: nu rămîne-n teacă!

Lucian NUMITRESCU

„ÎNVIEREA"

Sărac din veci, arșițe și viscole-l bătură —
Nu se-ndemna nici plugul să-l schimbe-n arătură,
Se-ndepărta și ploaia ce-mbracă-n foșnet pomul,
Văzînd pămîntul ăsta sărac lipit — ca omul.
De cuteza vreo turmă pe-ntinsul de cenușe,
Pieea schimbată-n umbră mioara jucăușe.
Doar seninul și cucuta de-și mai făceau sălașul
Și cîteodată, vara, torțelul-nărăvașul.
Amar ca apa mării, uscat ca moarta cracă,
Din el n-ai fi scos pîine nici cît din piatra seacă.
Ședen-ntre patru vînturi, ca pruncul fără de mamă.
Doar funigeii toamnei de-l mai vîrstau cu seamă..

... Dar într-o zi, cînd iarna abia-și zbicise pîinsul
S-a-nfiripat întîiul fior de fier printr-însul,
De-nsuflețit făptura pămîntului sihastru.
Privind întîia oară semeț spre naltu-albastru,
Zări atunci deasupră-i cum zvelt se desfășoară
De pe întîia-i sondă, întîiul steag de pară.
El, scuturîndu-și somnul cel silnic, de milenii,
Simți zvelnind puterea-i în fibre sumedenii —
Și răpăind mai aprig ca dinamita-n steiuri,
Și-a slobozit spre soare fîntîna de țițeiuri.

★

Prin zeci de sonde cîntă pustiul de-altădată
Și-un înțelept îmi pare, cu-n clocot negru-arată
C-a așteptat, milenii, amar foșnindu-și seninul,
Venirea celui vrednic să-i înțeleagă graiul...

Adrian BELDEANU

PASTEL

Cum dorm de-adînc zidarii în amiază,
pe miniaturala piramidă
a blondului nisip.
Au fața crudă
de varul ce pe-obraji li se așează.

Tăcut, înalt, cu zidăria crudă,
nelocuită încă-n tencuială,
blocul le întinde umbra lui opală,
dînd dulcea tihnă — orelor de trudă.

Curînd văpaia va fugi: ieruncă —
iar oboseala fi-va mistuită.
Zîmbind la vis, cu firea odihnită,
se vor scula zidarii pentru muncă.

Pe schele, sus, i-o aștepta mortarul ...
... Cu băști albastre, roșcovii și albe,
ei vor părea ciudate flori în salbe,
ce-și dezvoltează prin var și ipsos — darul.

Port-Said — iulie 1956. — Mulțimea salută cu entuziasm sfîrșitul ocupației britanice în zona Canalului de Suez.

ACOLO UNDE SE ÎNTÎLNESC DOUĂ CONTINENTE

După naționalizare. Pe cupola clădirii Companiei Canalului de Suez flutură drapelul egiptean.

...Era în ziua cînd egiptenii prăznuiau cu însuflețire a patra aniversare a alungării de pe tron a regelui Faruk. Străvechea țară a faraonilor întinerise parcă anume pentru a cinsti sărbătoarea națională. Și iată că în seara aceea de 26 iulie 1956, sub cerul parcă mai senin ca oricînd al orașului Alexandria, 300.000 de egipteni întruniți într-un uriaș miting popular au aflat vestea mult așteptată: **naționalizarea Companiei Canalului de Suez.**

În numele suferințelor cumplite îndurate de egipteni sub cizma colonialismului englez, în numele dreptului sfînt al poporului egiptean de a trăi liber și independent pe pămîntul patriei sale, Canalul de Suez a fost smuls din mîinile acaparatorilor occidentali — ceea ce a constituit una dintre cele mai puternice lovituri date imperialismului în Orientul Apropiat și totodată un curajos act de independență al tinerei Republici Egiptene.

Hotărîrea guvernului din Cairo a avut efectul unei adevărate lovituri de trăsnet în capitalele occidentale, în timp ce pe străzile orașelor egiptene mulțimea jubila de satisfacție.

Trecerea Canalului de Suez în mîna adevăratului său stăpîn a marcat punctul culminant al luptei poporului egiptean pentru sfărîmarea cătușelor celor 74 de ani de jaf și asuprire colonialistă.

Canalul de Suez, drum fără pulbere. Aci se întîlnesc două continente.

Urmaşii celor 20.000 de felahi care au pierit în urmă cu aproape un veac, lucrînd, în condiţii de iad, la construirea Canalului de Suez, şi-au cucerit, prin luptă şi prin sacrificii de sînge, dreptul de a stăpîni preţiosul drum de apă, care leagă — pe traseul maritim cel mai scurt — Europa de Asia, fiind totodată o importantă sursă de venituri pe care decenii în şir şi le-au însuşit în chip samavolnic puterile colonialiste.

Vestind lumii sfîrşitul stăpînirii străine asupra Canalului de Suez, preşedintele Nasser a amintit egiptenilor că nu se poate obţine o independenţă politică adevărată fără a dobîndi şi independenţa economică. De aceea, prin hotărîrea de naţionalizare a Companiei Canalului de Suez, toate fondurile şi posesiunile acestei companii au fost trecute automat în proprietatea guvernului egiptean. Cele 35 de milioane de lire pe care li primea anual fosta Companie a Canalului de Suez au revenit Egiptului. *„Ne luăm înapoi drepturile şi le vom apăra pînă în capăt. Nu ne vom da înapoi în faţa neguţătorilor de război şi vom lupta pînă la ultima picătură de sînge pentru libertatea şi independenţa noastră"* — a declarat preşedintele Nasser la mitingul din Alexandria.

Cei ce n-au ţinut seamă de avertismentul Egiptului au trebuit să plătească pentru aceasta. Ruşinosul eşec al agresiunii anglo-franco-israeliene de la Suez a demonstrat odată mai mult că în ţara piramidelor, ca şi în alte ţări ale Orientului, colonialismul, sub orice mască s-ar ascunde şi orice mijloace ar folosi, este respins şi urît de popoarele arabe însetate de libertate. Dubla ripostă a Egiptului şi înfrîngerea agresorilor de la Suez pot servi drept avertisment şi noilor agresori americani şi englezi din Liban şi Iordania. Iar faptul că astăzi, la doi ani de la naţionalizarea Companiei Canalului de Suez, în Orientul arab încă o ţară — Irakul — s-a ridicat împotriva imperialismului şi şi-a afirmat dorinţa de a trăi liberă şi independentă, arată că ziua în care nici un picior de colonialist nu va mai păşi în ţările arabe este din ce în ce mai apropiată.

Cairo — 1958.

PILOŢI LA SUEZ

Familia lui Ali Adnur locuieşte într-unul din blocurile noului cartier din Port-Said, pe acelaşi loc unde se afla în 1956 casa lor, care a fost distrusă de către aviaţia engleză. Molozul pe care îl mai vedem prin unele părţi ne evocă imaginea hidă a agresiunii. Tanhida Ali, mama, ne priveşte fără să înţeleagă de la început de ce am venit să-i vizităm apartamentul. Lîngă ea, fiica-sa îşi mîngîie cozile lungi şi negre ce-i ajung pînă aproape de coapse; mai vin junele, fiul mai mare, şi doi copii. E toată familia. Tanhida ne povesteşte apoi despre zilele de groază trăite. Tot cartierul era în flăcări. Ea se refugiase cu copiii în alt cartier. Bărbaţii luptau, apărînd oraşul...

În cîteva cuvinte ne-a spus totul. Simplu, aşa cum ştiu să povestească oamenii simpli. Dar cînd am întrebat-o ce-ar face dacă ar încerca din nou careva să se atingă de oraşul lor, vocea i-a devenit mai aspră, hotărîtă:

— O-ho! Iată-i! Îl vor apăra din nou — şi încă cum! Şi ne arătă cu privirea pe fiii ei.

Ei sînt cetăţenii acestor meleaguri, ai canalului. Aici s-au născut, au trăit şi au muncit pentru companiile străine. Ei, cu palmele lor, au săpat canalul alături de miile de felahi.

Venind spre cartierul lor, am văzut la intrarea în canal soclul pe care era înălţată statuia lui Lesseps. Pe acest soclu se va înălţa peste puţin timp statuia felahului, stăpînul adevărat al canalului.

La orizontul albastru al Mediteranei se opriseră ca pe un prag cîteva vapoare. Aşteptau să se formeze convoiul, spre a face tranzitul. Altele intraseră sau intrau, arborînd, lîngă pavilionul lor, pe cel egiptean. Ele vor trece dintr-o mare în cealaltă prin casa acestui popor, fără ca felahul care va sta pe soclu să-i împiedice. „Aşa da! — va zîmbi el. Treceţi pe la mine ca oaspeţi. Apa canalului care uneşte Mediterana cu Marea Roşie şi vă scurtează drumul, e în ograda mea şi, dacă nu aveţi gînduri rele, fiţi bine veniţi..."

La Ismailia, unde ne-am dus a doua zi să-l întîlnim pe pilotul romîn Titus Stănescu, am aflat cîteva lucruri pe care nu le ştiam; nu înţelegeam, de pildă, de ce apa canalului, atît de liniştită, este totuşi greu de trecut şi de ce vasele au nevoie să fie călăuzite de aceşti ghizi pricepuţi. Apele îngemănate ale celor două mări nu se au bine întotdeauna. Mareele lor le mişcă, le dezlănţuie forţele şi atunci cînd pătrund între malurile canalului ca într-un calapod, ele nu mai sînt atît de calme. Atunci vase mari cît nişte catedrale devin jucării. Ele pot fi răsucite şi rupte în două, riscînd să blocheze drumul. De aceea este necesară măiestria pilotului.

Pe Titus Stănescu, acest Neptun al celor

Port-Said. Înainte de agresiunea imperialiştilor...

Vedere din Port-Said ←

Pilotul romîn Titus Stănescu și familia sa (inclusiv ...cățelul și pisica) în grădina locuinței lor din Ismetlia ↓

NOTE DE CĂLĂTORIE de Gh. DINU

două mări, l-am găsit acasă, în mijlocul familiei lui. În noaptea aceea se întoarse dintr-un tranzit. În noaptea următoare urma să plece din nou la Port-Suez sau la Port-Said, ca să conducă un convoi de sute de mii de tone veghind ca nimic să nu i se întîmple, ca un tutore bun. Acum se bucura de întîlnirea cu cei cîțiva compatrioți și-l amuza sosirea noastră intempestivă. Nu știa ce să ne mai dea, ca să ne simțim bine. Maria, soția pilotului, ne-a servit țuică. Erau fericiți că și-au putut procura puțin mălai și ceva hrean. Sărmăluțele sînt parcă mai gustoase cu mămăliguță și borșul e parcă mai ademenitor cu puțin hrean...

Munca lui Titus e mai mult de noapte. Poate și de aceea el și-a aranjat cît mai rominește casa în care-și petrece împreună cu ai săi cîteva ore pe zi. Aci, la marginea canalului și pe muchea a două continente — un mal al canalului e în Asia, celălalt în Africa — el îndeplinește, la mii de kilometri de patria sa, o sarcină a prieteniei dintre popoare: Suezul să fie un culoar al păcii și al bunei înțelegeri. Și el, și celălalt pilot romîn, Carp Faustin — pe care l-am văzut după puțin timp acasă la el, în port Tewfic de lîngă Suez — ne-au vorbit despre misiunea lor; dar amîndoi sînt plini de nostalgia patriei.

— De pe această terasă — ne spunea Valeria, soția lui Faustin — cînd ieșim pe înserat avem o priveliște de o măreție care ne emoționează întotdeauna. Iată: în stînga e Asia, golful Suez; în față, Marea Roșie; în dreapta, munții. Dincolo de ei, deșertul Libiei. Dar noi privim în zare și gîndul ne duce spre patria noastră.

În clipa aceea un petrolier greu străbătea canalul. Făcea parte dintr-un convoi. Această defilare de vase este un spectacol frecvent care exprimă imensa importanță a canalului (acest culoar care scurtează cu mii de mile drumurile apelor, ieftinind transportul mărfurilor).

Am părăsit familia lui Stănescu și apoi pe cea a lui Faustin, și am pornit cu mașina prin deșert, spre Cairo. Străbăturăm drumul acesta de peste 200 kilometri numai printre nisipuri, pe șoseaua asfaltată, printre spinările dunelor care de multe ori nu ne lăsau să vedem nici măcar orizontul uniform, arid, lipsit de orice viață. La un moment dat am pătruns într-o ușoară furtună de nisip. Zarea se întunecase. O piclă deasă acoperea cerul, întinderea. Vîntul șuiera puternic, ridicînd mase uriașe de nisip și mutîndu-le dintr-un loc în altul ca pe niște piese de șah. Vîntul acesta amestecă nisipurile dintre cele două continente megieșe aici, purtîndu-le prin văzduh ca pe niște caravane uriașe de pulbere, acoperă totul cu grăunțele lui seci, uscate. Acest nisip e dușmanul nr. 1 al vieții de aici. Pe el trebuie să-l înfrunte oamenii, să-i pună stavile. Nilul este acela care le vine în ajutor cu apa lui, cu aluviunile care prefac terenul în pămînt fertil, așa cum am văzut în provincia El Tahrir („a Eliberării"). O mulțime de canale duc peste tot apa binefăcătoare a Nilului și gonesc pustiul dincolo de plantațiile de eucalipți, salcîmi, îndărătul cărora poate crește grîul, bumbacul, curmalele, pepenii verzi — hrana pe care oamenii și-o cuceresc bucățică cu bucățică.

SAADI
GRĂDINA FLORILOR
(GOLESTAN)

Seikul Mosleheddin sau Mosrefeddin-ben-Mosleheddin Saadi din Siraz, supranumit „prințul moraliștilor", este — alături de Ferdowsi, Hafez, Khaiam și Rumi — unul dintre marii poeți ai Persiei medievale. S-a născut în Siraz în 1193 și a trăit pînă la 1291. Străbătînd Asia Mică, India, Siria, Yemen, Egiptul — de la Nil pînă la Gange — culege folclorul popoarelor orientale și, întorcîndu-se acasă, scrie „Bustan" („Livada roadelor") în 1257 și apoi „Golestan" („Grădina florilor") în 1258, de la apariția cărții, anul acesta lumea întreagă va sărbători împlinirea a șapte sute de ani. „Grădina florilor" este un buchet de istorioare pline de simțire, înțelepciune și compasiune pentru poporul oropsit. Publicăm mai jos două istorioare din volumul „Grădina florilor" care va apare la E.S.P.L.A.

ISTORIOARA 8

Pe-un diregător în adunare lăudatu-l-au zeloșii pentru strălucitele lui mari virtuți. După un răstimp cel lăudat fruntea ridicîndu-și-o au zis: „Sînt acel ce mă cunosc mai bine".

Tu mă superi! Pentru ce mă cruți
Lăudîndu-mi bietele virtuți?
Calpă-nfățișare pentru mulți,
Dar nu știi lăuntru-mi să-l asculți.

Par la oameni un mărgăritar
Dar în inimă-s pătat, murdar,
Că-mi plec capu-n piept și rușinoc
Ochii nu mi-i mai ridic de joc.

Lumea, de păun mi se minună
Pentru zugrăveli ce-l încunună,
Ci el cu pricini pecmorțite
Își ascunde ghearele urîte.

ISTORIOARA 47

Un „fagheh"*) o fată-avea urîtă și ajunsă pentru măritiș. Geaba zestre-i da și bogăție, nimeni n-o cerea, n-o vrea soție.

Nu stau bine lămîță, voal,
Pe mircasa cu un nas de cal.

Pîn' la urmă tatăl, de nevoie, iscăli zapis de nuntă cu un orb.

Zice-se că-n vremurile-acele poposi din Savandib un doftor, care da lumină orbilor.

Fu-ntrebat „fagheh-"ul:

„Ce nu vrei ginerele să-ți tămăduiești?"

Socrul zise:

„Teamă mi-este foarte că vederea de și-o căpăta, văduvă-mi rămîne fata mea".

Soțul unei slute e mai bine
Orb să fie, fără de lumine.

(Din limba persană de Petre PIRUZ și George DAN)

*) Teolog musulman

Îndată după agresiune.

...Și azi, în plină reconstrucție.

În primele ore ale dimineții...

ASTĂZI LA EFORIE

Construcții noi pe plajă... Până anul trecut nu existau.

Plaja mării — paradisul copiilor.
←

Eforia, cu cerul de azur, cu marea albastră, cu plaja ei de aur și cu orașul nou, răsărit ca în basm, continuă să-și primească oaspeții. Cu fiecare tren sosesc alți oameni ai muncii, pentru a-și petrece zilele de concediu în acest colț minunat al litoralului.

Este primul an cînd Eforia — pînă mai ieri o mică stațiune maritimă — își primește oaspeții estivali sub o nouă înfățișare. Natura a fost darnică cu litoralul românesc, însă frumusețea a putut fi desăvîrșită numai de mîna omului. Și lucrul acesta s-a înfăptuit acum prin grija regimului nostru pentru constructorii socialismului, pentru înfrumusețarea odihnei noi.

O vacanță frumoasă este oferită și oaspeților de peste hotare, veniți aici să se întîlnească nu numai cu farmecul mării, ci și cu tradiționala ospitalitate românească, cu prieteni cunoscuți sau necunoscuți din uzinele și fabricile noastre.

★

...Pinul, arborele de munte, a coborît pe țărmul mării. Soiul acesta de brad a apărut aici o dată cu modernele case noi de odihnă, cu noile vile și cu noile hoteluri ultramoderne. O dată cu tot ce-a putut fi realizat în mai puțin de un an, prin străduința constructorilor. Pinul nu reprezintă numai un simbol al grijii pentru frumos. Reprezintă și un început. În trecut, Eforia era un colț complet arid: piatră-pămînt-nisip. Azi, primii pini aclimatizați pe malul mării și bogatele spații verzi promit un lucru cu totul nou: înfrățirea vegetației cu marea. Idealul pentru o stațiune maritimă.

★

...O panglică... de nisip. Aceasta a fost pînă nu de mult „vestita" plajă a Eforiei. „Peste noapte" a căpătat și ea noi dimensiuni. Cum? A desăvîrșit-o natura? Nu. Au desăvîrșit-o tot oamenii, în luptă cu natura. Un dig uriaș din beton — de mari proporții — a pătruns adînc în mare stăvilind puterea curenților. Pe lîngă contribuția sa la consolidarea malului, acest uriaș dig a creat și noua plajă. Cum arată noua plajă? Cum arată atîtea locuri fermecătoare ale Eforiei de azi? Cuvintele au ajuns pentru a le descrie. Despre aceste locuri „vorbesc" mai bine fotografiile alăturate...

F. U.

Fotografii de A. LOVINESCU

Linii drepte-beton-sticlă: noul stil marin al arhitecților noștri.

Cu toate ferestrele spre mare...

Un „colțișor" al „palatului de cristal".

Pe țărmul mării a mai apărut un bloc nou...

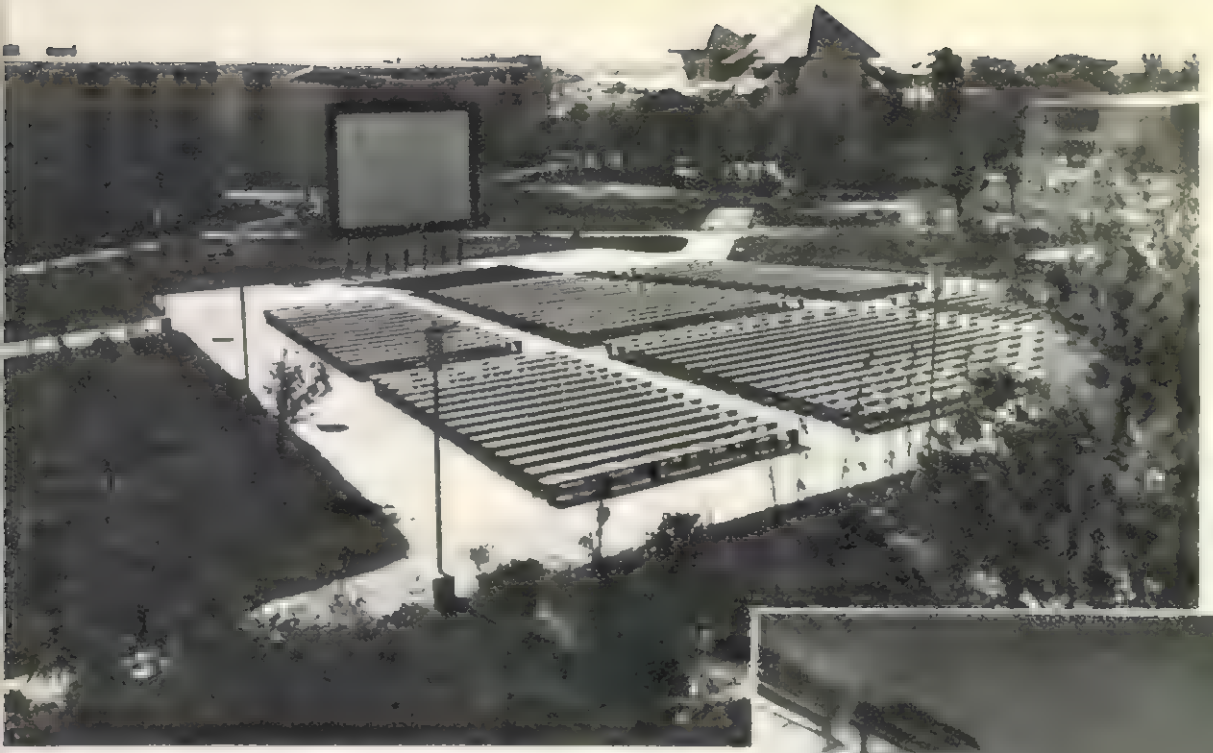

Un cinematograf uriaș în aer liber îți invită seara spectatorii la cele mai noi filme...

Iată doi dintre oamenii care au aici grijă... mesei celei de toate zilele: bucătarul șef Oprea Dordea și Pavel Blănaru, responsabilul celui mai mare restaurant (1600 oaspeți la fiecare masă).

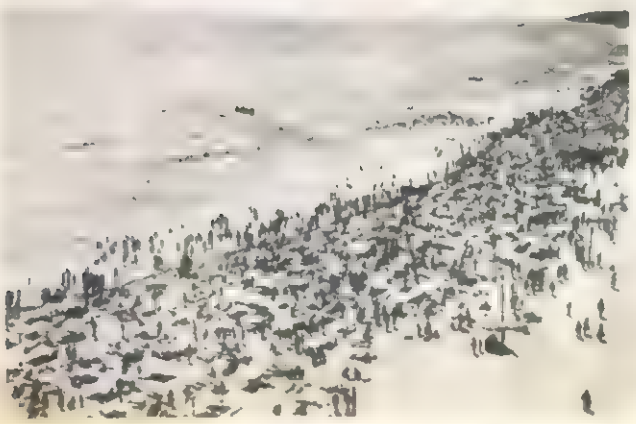

E numai o porțiune a plajei de azi a Eforiei...

După câteva ore de plajă și o baie în mare, pe oaspeți îi așteaptă o masă copioasă. Poftiți! Prânzul e gata!

„MISS PROSPERITY"
„OPERAȚIA OPTIMISM"
ȘI ALTE METODE PSIHOLOGICE

de Lescăr SEBASTIAN

Ca să spun drept, în problemele economice sînt năuc, nu pricep boabă. Dar oricît ar fi omul de ignorant pe vreo chestie — și ignoranța la om n-are limite, numai să fie omul ambițios — tot poate el să mai deslușească pe ici, pe colo, cîte ceva, măcar cu intuiția.

Așa am putut să constat că mă descurc destul de bine — nu-mi fie de deochi! — în problemele economice de azi ale Statelor Unite ale Americii. Dar asta numai fiindcă sînt tare la psihologie, sugestie și hipnotism. Pentru cine-i tare la psihologie, restul e moft.

Noi ăștia mai în vîrstă ne aducem aminte că pe vremea bunicilor a existat un leac universal și omnipotent în chip de pilulă, care se și chema „Pilula Pinck". Te durea o măsea? Luai pilula Pinck — și-ți trecea ca prin farmec. Sufereai de reumatism, de hernie, de hipertensiune, de colibacilozâ? Înghițeai o pilulă Pinck — și parcă-ți lua cu mîna toate beteșugurile. Nu era, carevasăzică, suferință fizică de care să nu te izbăvească acest medicament. Însă cine-i oare așa de cretin încît să jure că pilula noastră conținea, în combinația ei chimică, acea proprietate miraculoasă în stare să te vindece de orice, de totul și de rest? Aș! pilula nu conținea nimic. Vax! Praf! Era, în schimb, plină de psihologie. Ceva așa ca minunea de la Maglavit, cu sugestie în masă.

Pe urmă, mai aproape de vremile noastre, leac universal și omnipotent a devenit metoda doctorului Coué. De pildă: sufereai cumplit de cancer; numai burghie uite-așa mari aveai în trup care te sfredeleau. Mofturi! De dimineață, pe stomacul gol, te priveai în oglindă, spunîndu-ți: „N-am nici un cancer, n-am și n-am!" — și cît ai zice peșteș, bietul cancer, să-i plîngi de milă!, se făcea nevăzut nici nu știai unde și cînd. Ce vă spuneam eu? Psihologie! Sugestie! Abracadabra!

Însă azi nu mai merge. Pinck, Coué și celelalte — metode învechite! O dată cu dezvoltarea civilizației, a trebuit să schimbăm și metodele. Ce să-i faci? Te dai după vremi. Dar la bază — tot psihologia! Fără psihologie nu faci nici două parale. De-un par exemplu, e declin economic în America. Ei, cu ce ai să-i vindeci? Cu psihologia!

Dacă aș spune-o asta numai eu, sînt sigur că ați da din umeri și ați trece mai departe. Dar n-o să mai fie așa, cînd vă voi spune că lucrul ăsta îl spune însăși Casa Albă și însuși mister Charles Mortimer.

Mister Charles Mortimer nu-i altul decît un mare industriaș, președinte al giganticului consorțiu „General Foods", cum s-ar zice un om solid și practic. Dumnealui a declarat de la obraz că „adevăratul pericol azi nu-i că criza se va agrava din cauze economice, ci că s-ar putea transforma într-o psihocriză". Și mai departe: „Nu socotesc exagerat să afirm că orice criză este înainte de toate o stare sufletească, că se naște și ia sfîrșit în mințile oamenilor. Indicii statistici pe care-i citim în ziare sînt în realitate niște indici psihologici: sînt indicii stării sufletești a celor care fac investiții și a celor care consumă".

Așa stînd lucrurile, dacă o criză economică este de fapt o criză psihologică sau „psiho-criză", cum savant se exprimă industriașul american, atunci cu ce s-o combatem? Tot cu psihologia! Vorba veche: cui pe cui se scoate! Așa gîndește multi-milionarul, așa gîndește și Casa Albă. Și bine gîndesc.

Să ne lămurim.

Hai să zicem că dumneata ești — doamne ferește! — unul dintre nenumărații șomeri din Detroit sau din Pittsburg; că mori de foame, tu și copiii tăi, că n-ai cu ce să fii consumator de bunuri. Un ignorant în materie, cum sînt eu, ar putea spune că treci... printr-o criză economică. Aș! e o criză sufletească. Alții — nesuferiți dintr-aceia care au obiceiul să taie firu-n patru — ar putea să explice că nu numai un șomer nu mănîncă; că nici muncitorul angajat nu e prea fericit — fiindcă imposibile sînt excesive, afară de faptul că îndeobște cîștigul e mic, și că sînt excesive impozitele din cauza cursei înarmărilor, care apasă bugetul etc.; că, deci, unul neavînd cu ce să consume, altul nu mai cutează să facă investiții; că, uite, de aici și criza economică. Da' de unde! N-am slujbă? Stare sufletească! Îmi ghiorăie stomacul? Stare sufletească! Noi care avem milioane, băgăm banii cei mulți în înarmări cu A și H? Stare sufletească!

Leacul? Cînd se tulbură psihologia, dai la cap psihologiei! Uite așa se face că mister Charles Mortimer, dimpreună cu un mare grup de industriași influenți, au hotărît să cheltuiască (din banii publici, bineînțeles) — după cum ne informează alde Ugo Stille în „Corriere della Sera" — „zece pînă la cincisprezece milioane de dolari pentru o campanie psiho-publicitară care să creeze în țară încrederea în soliditatea și capacitatea expansiunii economiei americane". De aici, tot soiul de asociații ale oamenilor de afaceri au luat inițiativa să creeze „Cruciada încrederii", „*Operation Optimism*", „Strategia dinamismului". Iar însăși Casa Albă a lansat lozinca: „Așteptare pe plan economic și ofensivă pe plan psihologic". De aici s-a ajuns ca, la Cleveland, statul Ohio, cruciada încrederii să aleagă o Miss Prosperity, fată apetisantă, cu nuri și cu lipici, dezbrăcată după ultima modă a costumelor de baie sumare.

Înțelegeți șpilul? Dacă vine vreun circotaș la mine și se vaită că prea ne înarmăm, îi arăt goliciunea cu rotunjimi a fermecătoarei Miss Prosperity și — din causa psihologiei — îl fac să holbeze ochii la apetisanta miss, și nu se mai uită la înarmări cîtu-i lumea. Dacă te trage de mînecă țîncul și plînge precum că: „Tată, mi-e foame!" — îi dai un brînci în „Cruciada încrederii", îi aplici miraculoasa „operație optimism" și-l dedai la „strategia dinamismului" pînă-i piere pofta de mîncare.

Și uite așa, nici prin criză n-am trecut, nici gura nu mi-e flămîndă.

CONCERT ÎN LA MAJOR PENTRU AER COMPRIMAT ȘI ORCHESTRĂ

Acum cîteva săptămîni ascultătorii de muzică din Londra au avut fericirea de a fi primii muritori care au ascultat în cadrul unui concert al orchestrei simfonice Morley College, un nou instrument muzical, numit „Hisser" — adică, pe limba românească, „șuierătorul".

Așa cum îl arată și fotografia noastră, noul instrument muzical este compus dintr-un tub — de genul celor de oxigen — care, fiind încărcat cu aer comprimat, e prevăzut cu un dispozitiv construit pe principiul sirenei și emite astfel diferite șuierături mai mult sau mai puțin muzicale.

Nu se știe cum a fost primit de public acest aparat de șuierat care și-a făcut debutul în istoria muzicii în cadrul Simfoniei nr. 3 de Ernst Toch. Dar e limpede că e vorba aci de o adevărată revoluție în arta muzicală, căci aparatul de fluierat este un autentic deschizător de drumuri.

Într-adevăr, era și timpul să fie inventat. Fiindcă prea de multă vreme casă plictisiți atîția subtili ascultători de muzică cărora li s-a urît cu aceleași și aceleași viole, flaute și harpe, cunoscute și răscunoscute de cînd era bunica fată. Să fii nevoit să asculți mereu aceleași concerte pentru pian și orchestră sau pentru vioară și orchestră!!! Pînă cînd această îngrozitoare tortură? Mereu același Beethoven și același Chopin, același Glinka și același Mozart? Păi, pînă cînd? Pînă cînd?

Gerard Hoffnung, unul dintre creatorii acestui nou „instrument muzical," ținînd „șuierătorul" său.

Dar iată că, parcă ascultînd glasul desperat al melomanilor plictisiți, creierii unor creatori de geniu în domeniul instrumentației muzicale au născocit aparatul de fluierat, care poate emite fluierături de la 45 atm. presiune pînă la 0 atm., adică pînă la tăcerea cea mai deplină. (Ah, dacă ați putea gusta tăcerile aparatului de fluierat!) O asemenea creație nu-și poate avea rival decît în „Bertha 2200", mașina electronică americană de compus simfonii, sambe, uverturi și bighine, care are proprietatea să compună 2200 de melodii pe minut și să facă din orice poreclit al ei un Beethoven în numai 45 de minute.

Slavă ție, sublim secol al vitezei, care naști genii la fiecare 2 secunde pe întreg teritoriul N.A.T.O! Glorie ție, aparat de fluierat care dăruiești omului cele mai răscolitoare simțăminte din cîte i-au fost date să cunoască de cînd fluiera prin grotele de la Neanderthal și pînă azi.

O, fluierat sublim! Tu deschizi calea pătrunderii în muzica simfonică, a celor mai minunate, gingașe și delicate sunete! Datorită ție vei putea, stînd liniștit într-un fotoliu, sau în sala de concerte, să asculți armoniile divine ale sirenelor de locomotive și de vapoare, ale ciocanelor pneumatice și ale tălăngilor de oi, vei putea auzi cascade vuind și mașini de scris țăcănind, motocicilete demarînd și țapi behăind, tramvaie frînînd și reactoare vîjîind, claxoane claxonind și uși scîrțîind, sugari urlînd și urși mormăind. Într-un cuvînt, tot ce poate urechea omenească auzi, și toate astea — o, sublimă providență! — pe muzică simfonică.

Datorită ție — o, minunat aparat de fluierat! — se vor putea introduce în orchestra simfonică modernă cele mai subtile instrumente muzicale, de la picamer pînă la răsboiul de țesut.

Cînd oare ne va fi dat să ascultăm o simfonie concertantă pentru aspirator de praf și orchestră, o sonată pentru mașina de tocat carne solo, sau un concert pentru un eșapament de motocicletă și orchestră? În acest fel fiecare dintre noi va putea fi în același timp compozitor de geniu și interpret de virtuozitate. Și nu văd de ce n-ar fi posibil din moment ce sus-amintita orchestră londoneză a prezentat Simfonia nr. 3 pentru aer comprimat și orchestră de Ernst Toch!

...Iertate fie-ne aceste inflăcărate variațiuni pe tema unui aparat de fluierat. Și dacă cumva unii dintre cititori vor simți nevoia să fluiere, rugăm ca aceste fluierături să fie transmise pe adresa „Morley College Symphony Orchestra", Londra.

Andrei BART

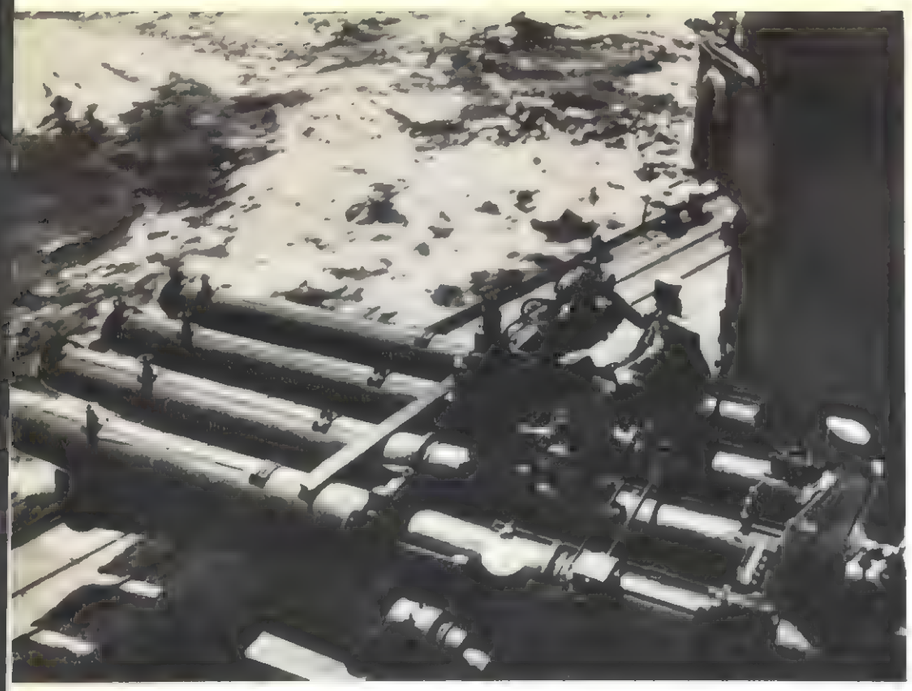

Exerciții de tragere pe nava-școală „Tovarișci".

DE STRAJĂ HOTARELOR MARITIME ALE U.R.S.S.

„Flota sovietică constituie un semn de întrebare pentru strategia N.A.T.O." Cadavrul scafandrului Crabb, pe care valurile l-au adus anul trecut pe coasta de sud a Angliei, a reamintit sforțările febrile ale spionajului militar apusean de a pătrunde secretele flotei sovietice de război moderne. Dar, așa cum Crabb nu a reușit să dezlege „misterul" vasului „Ordjonikidze" cu ocazia vizitei oficiale a conducătorilor sovietici în Anglia, tot așa și celelalte unități ale flotei sovietice au rămas o taină cu șapte peceți în ochii conducătorilor N.A.T.O.

Un fapt este însă notoriu: marina sovietică de război nu este un instrument al unei politici imperialiste agresive, cum e flota S.U.A. — flota a 6-a din Mediterană sau flota a 7-a din Pacific. Marina sovietică se află în slujba politicii de pace și stă de veghe la postul ei în Marea Neagră, în Marea Baltică, în Pacific, în Oceanul Înghețat — la granițele maritime ale Țării Sovietice și nu întreprinde manevre belicoase sau agresiuni directe la mii de kilometri de patrie, cum fac navele militare ale țărilor imperialiste.

Flota maritimă militară sovietică se situează în prezent, potrivit părerii apusului, pe locul doi din lume, imediat după cea americană. Flotila sovietică de submarine este considerată chiar superioară. „Se crede că ea cuprinde în prezent cel puțin 250 de unități cu rază mare de acțiune — de aproximativ 32.000 kilometri. Dacă sînt înzestrate cu proiectile atomice teleghidate, aceste submarine pot da o ripostă energică oricărui agresor, chiar acasă la el. Nici un radar american nu a putut detecta noul submarin sovietic care a parcurs pe sub apă distanța de o mie de mile de la Murmansk în Antarctica și înapoi. Se presupune că experții sovietici au construit între timp submarine acționate de energie atomică".

Rîndurile de mai sus, ca și fotografiile pe care le publicăm aci, sînt reproduse din revista berlineză „**Freie Welt**" și constituie o nouă mărturie a progreselor făcute de Uniunea Sovietică în făurirea unei flote militare moderne, capabile să apere cuceririle scumpe ale poporului sovietic și ale tuturor popoarelor lagărului socialist, să apere pacea lumii pe întinsul nemărginit al mărilor și oceanelor.

Flota sovietică este înzestrată cu cel mai modern utilaj pentru ofensivă și apărare. Iată crucișătorul „Drapelul Roșu" într-un exercițiu de lansare a perdelelor de ceață artificială.

La frunțariile maritime ale Patriei Sovietice...

Leningrad, Ziua Marinei Sovietice. Alături de marile vase, defilează micile și rapidele torpiloare.

Amurul în Pacific. La orizont se profilează silueta cenușiului a crucișătorului „Dmitri Pojarski".

La 22 de ani, Gheorghe Popovici-Poenaru (în stînga sus) a interpretat rolul lui Lenin în piesa „Orologiul Kremlinului" de N. Pogodin

LA CAP

Pe eroii reportajului meu i-am cunoscut anul trecut, la o agapă. Erau într-adevăr eroii serii: terminau studenția. Un tinerel, ce voia să-și pună în umbră moliciunea adolescentină a chipului printr-o morgă de om matur și un papion semeț, invita la dans — ceremonios și plin de el — pe asistenta de la „Istoria teatrului" (cîți de patru nu încasase el de la dumneaei! Dar acum, eram „egali"!). Făcîndu-și curaj, o fată cu părul rețezat excesiv de scurt și o rochie vaporoasă bleu-ciel a pornit spre maestrul Fințișteanu, să ciocnească cu el un pahar. Zgomotoși, veseli, (și — s-o mărturisim — porniți un piculeț în mari actori) absolvenții Institutului de artă teatrală și cinematografică își sărbătoreau intrarea în lume. Și totuși, în atmosfera exuberantă a serii se simțea pîlpîind o undă de vagă melancolie, un fior tulburător de neliniște: se despărțeau de colegi, de profesorii lor și iată-i rămași singuri în fața porților vieții. E drept, în buzunare aveau toți biriința cu magica formulă „Sesam, deschide-te", ce împingea în lături porțile grele ale templului Thaliei: repartizarea lor în diferite teatre ale țării. Dar orice început e greu și chiar tentația de a exploata necunoscutul e dublată de nitică teamă.

I-am privit: erau atît de tineri, înduioșător de tineri! Scrutam chipurile lor, căutam să le prind în expresie ceva ce să vestească pe o Aristizza Romanescu a noii noastre generații de actori, pe un nou Grigore Manolescu. Cine știe... Cine știe? Iată-i la capătul unui an de muncă în teatru, al primului lor an de muncă, pe cîțiva dintre ei.

Masa e servită...

Cu șervetul alb aruncat pe braț, călcînd țeapăn în niște pantofi de lac cu scîrț și făcînd stînga-mprejur de cum rostise faimoasa frază, tînărul actor ieșea din scenă. Rolul valetului era consacrat odinioară tinerilor ce debutau în teatru. Iar rolul acesta, ca și „tinerețea" actorului, puteau fi prelungite la nesfîrșit, căci pentru rolurile „grase" trebuia și altceva decît talent și tinerețe.

... Gheorghe Popovici-Poenaru are 22 de ani, o statură oarecare, o figură obișnuită (plus — e drept — o voce strașnică de stentor și ochi albaștri foarte viu colorați) și... patru ani de studiu de actorie, absolviți în 1957. Îmi iau permisiunea să afirm că, dacă și-ar fi terminat învățătura cu două decenii în urmă, ar fi intrat în scenă cu pantofi de lac scîrțîinzi, șervet alb pe braț, livrea de lacheu și ar fi spus doar: „Masa e servită". Asta, de-a lungul celor 10 luni, adică aproximativ 40 de săptămîni sau mai precis 300 de seri ale primei stagiuni și poate că și de-a lungul celor 10 luni ale celei de a doua, treia, patra... stagiuni.

Gheorghe Popovici-Poenaru a jucat în prima stagiune a vieții sale șapte roluri principale! Pe scena celui mai tînăr teatru al Capitalei (care își spune încă, modest, „Studioul experimental al Institutului de artă teatrală și

FARUL 4

— roman —

de Merie ROMAN

Capitolul XII.

(Urmare din numărul trecut)

Pregătit la orice, Alex se gîndea totuși că, la drept vorbind, ar fi fost mai bine să nu aibă prilejul să-și folosească desăvîrșitul sistem de apărare.

Aplecat peste perves ca să închidă fereastra, el observă de-a lungul ramei cablul telefonic care intra în casă prin fereastra bibliotecii, așezată exact sub aceea a noii sale locuințe. Cu ajutorul cunoștințelor tehnice pe care le căpătase de la Todor, se decise să aranjeze ceva ca să poată intercepta convorbirile lui Roni. După ce tăie învelișul cablului, făcu legătura cu receptorul, folosindu-se de casca aparatului de emisie și recepție. Apoi puse casca la ureche și așteptă.

★

Todor încuie ușa apartamentului-școală și se opri puțin pe palier. De fapt nu era încă hotărît cum să procedeze. Telefonul primit după-amiază, care-i avertiza să se ferească de Roni și de Schmidt, îl buimăcise. Rămînea vreo trei ore la biroul lui, speriat, pierdut, zbuciumîndu-se ce-ar putea să facă. O clipă îi trecuse prin minte să fugă. Înțelese îndată că rețeaua avea destule mijloace ca să-i descopere oriunde. Și chiar dacă nu i-ar da imediat de urmă, odată și odată tot l-ar fi găsit și sfîrșitul i-ar fi fost inevitabil. Pe urmă, ce viață ar mai fi fost asta, trăită sub amenințarea necontenită a morții? Se gîndise să se adreseze lui Nicol. Se îndoia însă că poate să aibă încredere în el. Fel de fel de soluții îi umblau prin cap și nu numai că nu era în stare să se oprească la vreuna din ele, dar, pe măsură ce se adunau alternativele, era tot mai alarmat, mai îngrozit. Ajunsese să-și vorbească singur, ca să-și facă curaj. „Să luăm lucrurile de la capăt! — își spunea din cînd în cînd. Să fim calm!"

Hotărîrea despre care aflase dovedea că șefii își pierduseră încrederea în el. Dar ce determinase schimbarea de atitudine? Să fi descoperit ei oare legăturile lui cu Nicol? Era aproape imposibil. Singurii care cunoșteau aceste legături erau ei și Nicol. Dar dacă Nicol lucra și el cu rețeaua? Să admitem că ar fi fost așa. De ce atunci ar fi așteptat șase luni ca să-l dea de gol?

Tot frămîntîndu-se, Todor ajunsese la concluzia că șefii n-aveau nimic concret împotriva lui. Voiau să-l lichideze numai pentru că știa prea multe. Dar dacă n-aveau dovezi că trădase, nici probe de devotament nu prea aveau. Acum îi venea să-și dea cu pumnii în cap, că s-a mulțumit doar să predea cîteva lecții și n-a făcut nimic altceva ca să cîștige încrederea șefilor. Măcar buletinul de știri. Ajuns cu gîndul la Alex, înțelese că are în mînă

posibilitatea cea mai sigură de salvare: se va duce la Roni și-l va informa că Alex l-a anunțat despre o așa-zisă condamnare la moarte.

Cînd, cu ajutorul unui subterfugiu, Todor descoperise a cui este vocea celui care-i telefonase, nu se gîndise însă că lucrul acesta o să-l folosească atît de curînd. Interlocutorul său spusese întîi: „Ascultă-mă și nu întreba nimic. Ferește-te! Șefii tăi vor să te achite!" La început, Todor nu-și dăduse seama cu cine vorbește. Simțind neîncrederea, exclamase: „Fleacuri! De unde știi dumneata?" Răspunzîndu-i bălaiul căzuse în curșă și începuse să dea explicații. Grăbit, uitase să-și mai îngroașe vocea și în felul acesta Todor aflase că la celălalt capăt al firului era Alex.

Față de atîta bună-credință, șefii desigur își vor spune uimiți: „Ia te uită, noi ne pregătim să-l lichidăm, el află și, în loc s-o șteargă, vine și denunță pe omul care l-a informat (ca și cînd ar fi convinși că așa ceva este cu neputință). Înseamnă că putem avea încredere în el. Un asemenea om o să ne fie întotdeauna util". Ce-i drept, din punctul de vedere al lui Alex, consecințele acestei manevre nu vor fi la fel de fericite, admitea Todor. Cu toată părerea de rău, însă, nu-i rămînea de ales. Altă soluție prin care să poată demonstra șefilor că le e devotat, nu avea. Doar n-o să se ducă el la moarte, ca să-l scape pe Alex! „Și pe urmă — se consola Todor — vorba mea: dacă vrei să trăiești, trebuie să-ți omori scrupulele".

De altfel, încă de dimineață, Todor fusese convocat pentru aceeași seară, la ora opt, la Roni, așa încît nu mai era nevoie nici măcar să-l caute în mod special o întrevedere. Acum era opt fără zece. Avea deci timp necesar să ajungă acolo. Zăbovi încă vreo cîteva clipe în capul scărilor, cîntărindu-și pentru ultima oară hotărîrea, apoi coborî, ieși în stradă și se îndreptă grăbit spre casa lui Roni.

★

Într-adevăr, Alex fusese cel care-i avertizase pe Todor de pericolul ce-l amenința.

După ce sfîrșise cu amenajatul odăiței, stătuse un timp cu casca la ureche, în nădejdea zadarnică c-o să intercepteze vreo convorbire. Apoi se hotărîse să plece și să se ducă să doarmă nu acasă la el, ci la fosta școală. Simțea nevoia să stea singur, să-și rînduiască ideile, să cîntărească ce-i de făcut. Era sau nu cazul să-l anunțe pe Todor că-i pîndește moartea? În definitiv, ce era cu acest Todor? Pentru cine lucra el? Din ceea ce spunea, reieșea clar că fusese silit să intre în rețea. Dacă profesorul nu s-ar fi îmbătat o dată, poate că nici atît n-ar fi putut scoate de la el. Din acest punct de vedere însă, Alex îi dădea dreptate. Ultima hotărîre a șefilor dovedea o dată mai mult că nu te poți juca cu rețeaua. În același timp Alex nu uitase că Todor nu-i denunțase cînd găsise buletinul de știri. Totuși, uneori se întreba dacă nu cumva făcuse doar pentru că ei făcea jocul dublu al stăpînului său. Oricum, nu-i era ușor să-l judece și să-l condamne! Cît de dureros se pot înșela cei din jur în legătură cu munca pe care o faci! Și chiar dacă Todor trădase, nu era Roni acela care ar fi avut dreptul să-i hotărască soarta. Din cîte înțelesese Alex descifrînd textul în limba engleză transmis de Jean și pe care reușise să-l recepționeze, Roni își informase locotarul că rețeaua „Farul 4" dispune în țară de trei telegrafiști și trei aparate. În același timp îi dăduse și adresa școlii. Deci Roni pe de o parte își oferise serviciile spionajului englez, iar pe de altă parte îi mințea, ascunzîndu-i numărul real al oamenilor săi și indicîndu-i o adresă, lipsită de însemnătate, acum cînd școala se desființase.

Acest din urmă gînd decise atitudinea lui Alex. La început soluția cea mai potrivită i se păru să-i trimită lui Todor un bilețel, mai tîrziu însă își spuse că e mai sigur să comunice cu el prin telefon. O să-și schimbe doar vocea, pentru ca celălalt să nu-l recunoască.

Soarta Helenei îi îngrijora atît de tare, încît în timp ce se întreba ce să facă cu Todor, chipul palid al fetei îi venea mereu în minte, întrerupîndu-i șirul gîndurilor. Ca să se liniștească trebuia să afle ce s-a petrecut. Dar cum

ĂTUL PRIMEI STAGIUNI...

cinematografică", dar ale cărui spectacole valoroase l-au consacrat și impus atenției publicului), el a dat viață, cu cîțiva dintre colegii săi absolvenți și cu alții încă studenți, pieselor lui Molière („Vicleniile lui Scapin" și „Prețioasele ridicole") și Caragiale („O noapte furtunoasă"), a lui Leonov („Invazia") și Cassona („Copacii mor în picioare"); aici a creat cele două roluri „mari" ale sale. Primul e cel al lui Spiridon Biserică din „Mielul turbat".

— Vă imaginați ce însemna pentru mine să viu, după Birlic, cu același rol și tot pe o scenă bucureșteană? Aveam de ales: să-l imit întrutotul și să scontez deci pe un succes nu prea meritat, sau să-l fac în felul meu, numai al meu, și să risc o cădere. Am preferat să merg pe calea nebătătorită, riscînd să mă împiedic de bolovanii lipsei mele de experiență. Ce-a ieșit? Mă rog, nu sînt eu în măsură să vă spun...

Vă spunem noi: Popovici-Poenaru a creat un Spiridon Biserică foarte interesant. Mai puțin hazos ca cel al lui Birlic, personajul a căpătat o anumită greutate și sobrietate — nu lipsite de o ușoară nuanță comică — care au făcut din Spiridon Biserică un om al zilelor noastre, viu, pasionat de munca lui, curajos și combativ, cu un contaminant simț al umorului.

Despre celălalt mare rol al tînărului actor nu putem vorbi fără o anumită emoție. Căci el marchează nu numai un moment crucial în evoluția lui actoricească, ci un eveniment în însăși istoria teatrului nostru: la douăzeci și ceva de ani, tînărul ce abia părăsise băncile Institutului a creat pentru prima dată pe scena românească imaginea copleșitoare a marelui Lenin în plină maturitate creatoare.

Creația lui Gh. Popovici-Poenaru în „Orologiul Kremlinului" de N. Pogodin a dovedit nu numai sensibilitatea și talentul tînărului actor, nu numai o muncă tenace și pasionată, ci și o maturitate artistică de-a dreptul surprinzătoare pentru vîrsta lui. Publicul i-a răsplătit biruința actoricească cu ovații la scena deschisă, presa i-a consacrat cronici speciale. În prima sa stagiune de teatru, absolventul seriei de actori 1957 a repurtat succesul care încununează, îndeobște, ani grei și lungi de eforturi. E oare vorba numai de talentul său? Oare în alte condiții el s-ar fi putut manifesta cu atîta vigoare? Nu credem...

★

Am aflat chiar atunci, la agapă, că Raluca Sterian fusese repartizată la Naționalul ieșean. Urma să debuteze pe acea mare scenă a țării pe care, cu decenii în urmă, bunica ei — Aristizza Romanescu — își încheiase strălucita-i carieră artistică. Și totuși, i-a fost dat Ralucăi Sterian să aibă un alt fel de debut, cu totul neobișnuit: primul său rol l-a jucat pe o scenă din străinătate. În toamna trecută, Teatrul Național din Iași a întreprins un turneu în Uniunea Sovietică; și înainte ca ieșenii să poată vedea, în premiera „Școlii bîrfelilor" de Sheridan, pe proaspăta lor actriță, Raluca Sterian a cucerit aplauzele spectatorilor sovietici pentru verva spumoasă, pentru inteligența scenică și finețea cu care a realizat-o pe celebra lady Teasle.

Raluca Sterian a pășit pe scenă cu dreptul. Numai că acest prim pas — fie el și cu dreptul — nu e niciodată ușor de făcut. Naționalul ieșean e un teatru de tra-

Raluca Sterian (în stînga jos) — tînără actriță a Teatrului Național din Iași — a debutat în străinătate, pe o scenă din Uniunea Sovietică. În fotografia din dreapta, Raluca Sterian în „Școala bîrfelilor" de Sheridan.

să procedeze? Să încerce să vorbească cu ea la telefon? Știa că aparatul este în hol, pe măsuța de lîngă ușa Helenei, dar bănuia că Roni o închisese pe fată în dormitorul ei. Exista totuși o șansă: uneori Helene muta măsuța cu telefonul în odaia ei. Se hotărî să cheme — sperînd că împrejurările îi vor fi favorabile.

Formă numărul, dar nu lăsă aparatul să sune decît o frîntură de secundă, după care puse receptorul în furcă. Nu voia să alarmeze întreaga casă. Repetă manevra de trei ori în intervale de cîte cinci minute. Se gîndea că Helene, intrigată, va răspunde în cele din urmă la telefon de îndată ce va auzi țîrîitul.

După ce sună a cincea oară, la capătul celălalt al firului cineva ridică receptorul. Fără să vorbească, reținîndu-și chiar și respirația, Alex aștepta să i se răspundă de dincolo. Dar în telefon se auzea doar o respirație foarte ușoară, întretăiată.

— Cine-i acolo? întrebă Alex cu vocea schimbată.

★

După ce Roni o închisese în camera ei, Helene rămăsese întinsă pe pat mai bine de o oră. Nu-și revenea deloc cu greu. Căută desperată un mijloc să-i prevină pe acel Todor să se ferească de primejdie. Singurul la care ar fi putut apela era Alex; acesta probabil îl cunoștea. Nu știa însă cum să dea de el. Era cu atît mai speriată, cu cît trebuia să acționeze repede, pentru că, din cele auzite, înțelegea că cei doi se grăbeau să-l lichideze pe necunoscut. Într-un tîrziu își aminti cu un sentiment de ușurare că Alex urma să vină în seara aceea la tatăl ei. Coborî din pat și îndreptă repede un bilețel în care-i anunța lui Alex îngrozitorul plan. Puse apoi bilețelul într-o cutie goală de cărbuni și se duse în fereastră să-l pîndească venirea. Cînd Alex apăru de după colț, aruncă cutia în drumul lui. De îndată ce-i văzu ridicînd-o, se trase de la geam. Se temea ca el să n-o zărească și s-o strige. Dacă Roni sau Schmidt l-ar fi auzit, soarta ei și a lui ar fi fost pecetluită.

Acum, cînd Alex era la curent cu totul, Helene se simțea mai liniștită. Era convinsă că el o să izbutească să-l salveze pe străinul care se afla în primejdie. Dacă ar fi bănuit la ce riscuri îl expunea pe Alex, neliniștea ei ar fi fost și mai mare. Așa însă, închisă în cameră, se gîndea copilărește, ce bine ar fi dacă ar putea să audă un glas omenesc, dacă ar avea pe cineva care să-i vorbească, să-i spună cuvinte blînde, liniștitoare, s-o alinte poate... Ce păcat că Alex nu era lîngă ea! În clipa aceea ar fi fost gata să-i mărturisească toate visurile și dorințele ei.

Din casă nu se mai auzea nici o mișcare. Helene se duse la fereastră și se aplecă peste pervaz. Toate geamurile casei dinspre parcul aceea erau întunecate. Se îndreptă ostenită spre pat. În drum privirea îi căzu pe telefon. Trase mașinal lîngă pat. Un moment se gîndi să formeze la întîmplare un număr și să întrebe cîți e ceasul, doar o să audă pe cineva vorbind. Chiar atunci sună telefonul. Țîrîi o singură dată, scurt. „Poate fiindcă l-am mutat din loc", își spuse Helene. Peste cîteva minute telefonul sună iar, în același fel. Țîrîitul se mai repetă de două-trei ori, la intervale repetate. Helene ridică receptorul, dar de fiecare dată era prea tîrziu, nu auzea decît tonul. Cineva încerca să telefoneze, sau era o atingere pe circuit. Rămase cu receptorul într-o mînă, în timp ce cu cealaltă apăsa furca, gata să-i dea drumul la primul țîrîit. Într-adevăr în felul acesta reuși să prindă linia deschisă. De dincolo nu vorbea nimeni. Tăcu și ea. După o vreme o voce groasă întrebă:

— Cine-i acolo?

Helene întrebă la rîndul ei:

— Dar pe cine căutați?

— Helene... tu ești? exclamă cel de la capătul celălalt al firului și cu o emoție bruscă fata îl recunoscu.

— Alex, tu?

— Ce-i cu tine?... Helene... îngînă băiatul, tulburat și el. Ce s-a întîmplat? Ce-i cu Todor?

Fata amuțise. Buzele îi tremurau. Aproape că nu mai era în stare să respire. Acum trebuia să-i spună... Trebuia să-i spună totul...

— Tu ești... murmură în cele din urmă. Mai vorbește-mi... Povestește-mi ceva... Ce bine e... Nu știi cît doream să-ți aud vocea...

Nici nu se gîndea la ceea ce spunea, iar dacă ar fi vrut să se oprească, n-ar fi putut. Cuvintele îi veneau singure pe buze. Fără să-și dea seama cum, începu să plîngă. La celălalt capăt al firului Alex asculta sufocat de emoție. Simțea nevoia s-o liniștească, însă din pricina nodului care-i încleștase gîtlejul, nu putea să scoată o vorbă. Își reveni greu.

— Helene... Helene... draga mea...

Dar fata îl întrerupse, strigînd speriată:

— Taci nu mai vorbi! Ne ascultă cineva!

Apoi Alex auzi pocnetul receptorului așezat în furcă. Închise și el, îngrijorat.

★

Alex și Helene uitaseră cu totul că aparatul din hol era cuplat cu cel din biroul lui Roni. De acolo cineva le interceptase convorbirea.

Schmidt rămăsese singur în birou, într-o dispoziție îndeajuns de pesimistă. Prevedea sfîrșitul războiului și o dată cu el zdrobirea definitivă a Germaniei hitleriste. Rețeaua care atunci se înființase și păruse a fi doar o măsură preventivă, devenea dintr-o dată o necesitate. Armata Sovietică luptase eroic și înaintă impetuos spre centrul Europei. Anglo-americanii debarcaseră în Italia și în Franța, deschizînd, după trei ani de așteptare și tergiversări cu nimic justificate, cel de al doilea front. Schmidt, care cunoștea dedesubturile politice, înțelegea ilicul acestor tergiversări. Preocupați în egală măsură de înfrîngerea Germaniei — concurența lor pe plan economic — cît și de slăbirea Uniunii Sovietice — concurența lor pe plan social-ideologic — anglo-americanii lăsaseră Armata Roșie să se bată singură cu sutele de divizii hitleriste. Era un vechi plan anglo-american acela de a lăsa ca Uniunea Sovietică să-și macine forțele, luptînd aproape singură împotriva fascismului.

Schmidt încerca să se transpună în mentalitatea magnatului american. Războiul se apropia de sfîrșit, Germania era înfrîntă. Scopul imediat al monopolistului, acela de a înlătura Germania de pe piața mondială, era deci atins. Dar ce se va întîmpla mai departe? Mai departe Schmidt vedea capitalurile americane inundînd Germania, repunînd-o pe picioare, transformînd-o într-un cap de pod împotriva a ceea ce și el socotea a fi pericolul comun: comunismul. „Deci, putem colabora..." își șopti pentru sine concluzia, fără să știe că o poziție asemănătoare adoptaseră aproape în același timp cu el și conducătorii săi, și acei anglo-americani care trăgeau sforile în senatul din Washington, ceea ce de altfel avea să afle cîteva săptămîni mai tîrziu.

Țîrîitul telefonului îi întrerupse șirul gîndurilor. Mașinal, întinse mîna să răspundă, dar telefonul nu mai suna. După un timp țîrîitul se auzi din nou. „O atingere", își spuse el și continuă să mediteze la datele politice internaționale. După ce țîrîitul enervant se repetă de cîteva ori, se hotărî să ridice receptorul. Primul cuvînd pe care-l auzi fu numele lui Todor. Blestemă în sine recunoscînd vocea fiicei lui Roni. Nu putea să-și dea seama cu cine vorbește. Cui care dezvăluise infirma planurile lor în legătură cu Todor? Interlocutorul Helenei nu vorbise decît o singură dată, și atunci în șoaptă. Schmidt aștepta încordat să-l prindă numele din ceea ce spunea fata, dar aceasta nu-l pronunță de loc. Schmidt nu-și putu stăpîni o înjurătură. „Oloagă isterică!" îi scăpă printre dinți.

Acestea erau cuvintele pe care le auzise Helene și care o făcuseră să încheie alarmată convorbirea cu Alex.

(Va urma)

diție, cu actori consacrați, un teatru cu o anumită personalitate și un anume stil propriu. Poate puțin învechite, e drept. De cîțiva ani nu mai fusese angajat aici vreun actor tînăr. Cum se va descurca oare singură o tînără absolventă, deprinsă pînă mai ieri cu o anumită metodă de muncă, mai nouă, învățată să evolueze sub ochiul atent și grijuliu al dascălului (maestrului Fințeșteanu, profesorul seriei ce a absolvit anul trecut, studenții săi îi poartă o venerație și un simțămînt nemărginit de admirație pentru deosebitele sale daruri didactice, pentru probitatea sa umană și artistică), cum se va simți printre artiștii emeriți și ceilalți actori cu zeci de ani vechime în teatru? Am întrebat-o și noi. Și Raluca Sterian ne-a povestit, nu fără emoție, de căldura cu care au primit-o marii actori ieșeni Any Braeski, Miluță Gheorghiu, Ion Lascăr, Ștefan Dănciulescu, despre încrederea și atenția caldă cu care regizorul Dan Nasta a distribuit-o și a ajutat-o în realizarea rolurilor ei. Bilanțul primei stagiuni al Ralucăi numără trei roluri principale: cel al lady-ei Teasle de care am amintit, cel al suavei dar pătimașei domnițe din „Despot Vodă" de V. Alecsandri și, în sfîrșit, cel al Vivettei din „Mutter Courage" a lui Bertolt Brecht. Raluca a jucat în primul spectacol romînesc cu o piesă a lui Brecht!

Un singur regret încearcă tînăra actriță: acela de a nu fi avut posibilitatea să interpreteze o eroină a zilelor noastre, cu un suflet bogat și adînc, cu acea conștiință vie și activă specifică omului nostru înaintat de azi.

Tipicul biografiilor romanțate cere ca artistul să-și fi revelat din fragedă pruncie uimitoarele-i talente, în chip de copil-minune. Eventualul biograf al eventualei biografii a regizorului Dinu Cernescu va trebui să scrie, temperîndu-și elanurile romanțioase, că artistul nu s-a gîndit niciodată să oficieze în templul Thaliei. Ci, foarte prozaic și practic, a vrut să se facă medic. Și dacă într-o vacanță elevul Dinu Cernescu nu ar fi murit atît de frumos în chip de turc în figurația din „Ion Vodă cel Cumplit", poate că regizorul Dinu Cernescu nu ar fi fost devenit, în toamna lui 1957, cel mai tînăr director de scenă din țara noastră și nu ar fi ajuns să fie socotit, în vara lui 1958, drept unul dintre regizorii cu viitor cert.

... Un adolescent subțirel și îngust în umeri, negricios, cu trăsături ascuțite și părul mărunt ondulat, purtînd o cămașă cu mînecile suflecate neglijent, și-a făcut apariția într-una din diminețile lui august 1957 la direcția Teatrului Național din Craiova. Nu au avut timp de el: îl așteptau pe noul regizor ce le fusese repartizat, Dinu Cernescu. Dacă nu ar fi apărut Vlad Mugur, prim-regizorul teatrului, care își cunoștea tînărul coleg, poate că actorii craioveni nu ar fi recunoscut niciodată în tinerelul acela pe viitorul realizator al spectacolelor lor, ale cărui îndrumări și indicații vor trebui să le respecte. Directorul Naționalului s-a grăbit atunci să-i ureze bun venit, iar artistul poporului Remus Comăneanu i-a spus, cu cunoscuta-i căldură: „Dumneata intri în prima stagiune, cu tot în prima (după cele cincizeci încheiate în vară), așa că sîntem colegi de... promoție, nu-i așa?"

Peste puțină vreme la masa de lectură și apoi pe scenă, adolescentul slăbuț și negricios reușise să se impună celor 40 de personaje și celor 40 de figuranți care apăreau în piesa lui Mihnea Gheorghiu „Tudor din Vladimiri". Împreună cu Radu Penciulescu, Dinu Cernescu a realizat cu succes acest complex spectacol-frescă, străbătut de patos eroic și fierbinte patriotism: era prima biruință.

Au urmat luni de muncă pasionată alături de pasionatul colectiv al Naționalului craiovean și de acel tînăr și neobosit animator al teatrului care e Vlad Mugur. Asistența de regie pe care a făcut-o la cele două piese montate de Vlad Mugur — „Hamlet" și „Tragedia optimistă" — i-a îmbogățit experiența și l-a făcut să-și realizeze cu multă fantezie și sensibilitate primele sale spectacole independente: „Gîlcevile din Chioggia" și „Jocul de-a vacanța".

Acesta a fost doar începutul. Începutul drumului a trei tineri din noua noastră generație de artiști. Ce va urma? De astă dată nu mai întrebăm „cine știe?" Știm și ne bucurăm: schimbul de mîine al teatrului, format sub binefăcătoarea căldură a soarelui Republicii noastre, a început nu numai să făgăduiască, ci să-și împlinească făgăduințele.

Sanda FAUR

Dinu Cernescu, director de scenă la Teatrul Național din Craiova.

O POVESTE O LEGENDĂ ȘI DOI OAMENI...

de Horia MURGU

Fotografii de A. LOVINESCU

Pe la sfîrșitul secolului trecut (istoria orală nu precizează anul și anotimpul) împăratului Frantz Iosef i-a venit chef de vînătoare. Lăsînd la Schönbrun ultimele două mari pasiuni ale vieții sale — capușinerul cu chifle și amanta de bătrînețe Katherin Schratt — majestatea sa imperială ieși să vîneze cerbi în împrejurimile lacului Ciucaș. Zic lacul Ciucaș, căci localitatea Tușnad, aflată în apropierea lui, era formată pe atunci doar din cîteva case modeste de țară. Împăratului — consemnează mai departe povestirea — i-ar fi plăcut nespus frumusețile naturale ale locului. „Voi ridica aci un castel". Cîțiva oameni cu bani au văzut în cuvintele acestea un minunat prilej de afaceri și reclamă. Așa a început zidirea Tușnadului.

Pentru apele șingerii ale Lacului Roșu, creatorul popular a imaginat în schimb o legendă plină de elemente fantastice. Frumoasa Estera este răpită într-o noapte de un balaur fioros. Viteazul său soț pornește în căutarea ei. Cu ajutorul unui uriaș (un fel de Sfarmă-piatră secuiesc) răstoarnă un munte întreg peste grota fiarei. Lacul Ghilcoș poartă și azi culoarea șîngelui ei negricios.

La Borsec — mai cred și azi unii bătrîni — apele dătătoare de sănătate nu izvorăsc de cînd e lumea. S-a întîmplat odată, demult, pe vremea năvălirii turcilor, că o ciumă cumplită s-a abătut asupra regiunii (în Evul Mediu, de altfel, oamenii numeau ciumă toate marile epidemii). Deznădăjduită, mulțimea se adună pe locul de azi al Borsecului, invocînd trei zile la rînd ajutorul ceresc. În zorii celei de a patra, ruga fu primită și pămîntul se deschise cu zeci de izvoare tămăduitoare.

Izvorul Mureșului. Au fost odată, spune povestea, doi frați. Unul liniștit, cumpătat (Mureșul), altul viforos, plin de avînt (Oltul)...

*

În fiecare localitate climaterică din Regiunea Autonomă Maghiară, pe unde am trecut mi-am însemnat cîte o istorisire orală de acest fel. Toate deosebit de frumoase și bogate în date și semnificații istorice.

Casa de odihnă a C.C.S. „1 Mai" — Mamaia. Iulie 1958

Directorul staţiunii Tuşnad, care mi-a povestit faptele cuprinse la începutul acestor rînduri, mi-a spus la sfîrşit:

— Dumneata colecţionezi legende şi istorioare, mai mult sau mai puţin adevărate. Te-aş sfătui să asculţi povestea adevărată a unui om. E „în temă". Şi...

Şi m-a dus să-l cunosc pe Ion Marin, muncitor la o carieră de piatră de lîngă Constanţa, care-şi petrecea concediul de odihnă aci, la Tuşnad.

Omul acesta mi-a făcut o destăinuire neobişnuită:

— Am lucrat şi am trăit la 20 de kilometri de litoral, dar n-am apucat să văd marea decît spre 35 de ani.

Ce-a făcut în tot acest răstimp? S-a sculat în fiecare dimineaţă la ora patru, a străbătut pe jos drumul pînă la carieră, lung de 10 kilometri, şi s-a înapoiat frînt acasă, după-amiază, la ora şase. Duminicile şi le-a petrecut odihnindu-se. Truda şi necazul pot conduce sufletul omenesc spre cele mai negre prăpăstii. Timp de 30 de ani Ion Marin n-a avut vreme, n-a avut banii trebuincioşi şi n-a fost îndemnat de nimic să vadă marea.

O altă poveste adevărată, foarte înrudită cu cea a pietrarului Marin, am întîlnit la Borsec. Mi-a povestit-o chiar autorul şi eroul ei: muncitorul Nagy Béla, aflat la odihnă, aci.

Nagy Béla e originar din Topliţa. Toţi locuitorii ţării au auzit de Topliţa, fiindcă înainte au auzit de Borsec: „pentru a ajunge la Borsec, trebuie să cobori în gara Topliţa".

Nagy Béla s-a născut şi a locuit 25 de ani în Topliţa, dar n-a văzut niciodată Borsecul. A privit în fiecare an miile de excursionişti care se îndreptau spre localitate, a văzut nenumărate maşini luxoase care urcau dealul Borsecului, a aflat că regiunea e minunată, că ville sînt cochete, că un concediu petrecut aci nu poate fi decît minunat. Dar a înţeles tot atît de bine că un om cu originea şi cîştigul lui n-are ce căuta acolo. Şi nu s-a dus. După eliberare a intrat muncitor la Sîngeorgiu de Pădure. Statul l-a trimis aproape în fiecare vară în concediu la munte sau la mare. Anul acesta a căpătat bilet de odihnă pentru Borsec.

Ascultînd aceste mărturisiri, mi-am amintit că munca de reporter mi-a scos în cale descoperiri asemănătoare. Am întîlnit, de pildă, în raioanele mărginaşe ale Capitalei oameni care în trecut n-au păşit niciodată dincolo de străzile cartierului lor: cetăţeni din Tei sau Dudeşti care n-au vizitat niciînd Luna Bucureştilor (azi Parcul de cultură şi odihnă „I.V. Stalin"), locuitori din Pantelimon care au trecut doar o dată sau de două ori pe Calea Victoriei şi au aflat numai din auzite de şoseaua Cotrocenilor...

În comuna Pipirig de pe valea Ozanei am întîlnit un moşneag care n-a cunoscut trenul pînă în cel de-al 81-lea an al vieţii sale. Mai precis, pînă acum trei ani, cînd brigadierii constructori au tras terasamentul prin faţa casei lui. (Cu adevărat a venit atunci muntele la Mahomed).

E lucru ştiut că Romînia burgheză a excelat prin anomaliile şi contrastele ei neobişnuite. Un scriitor străin a şi numit-o, în însemnările sale, „ţara contrastelor". „În regatul acesta dunărean — scria el — există grofi care-şi pardosesc camerele cu monede de aur, în timp ce milioane de ţărani nu cunosc pur şi simplu gustul pîinii. În Bucureşti sînt saloane în care adepţii lui Mallarmé duc discuţii savante cu adepţii lui Appollinaire, în vreme ce analfabetismul cuprinde mai bine de jumătate din populaţia ţării" etc.

Au mai existat — aş adăuga eu — potentaţi care cunoşteau vilele St. Moritz-ului, litoralul Coastei de Azur sau plajele Floridei mai bine decît localităţile natale din disprefuita Valahie. De ce oare atunci să nu fie posibil şi un caz Gheorghe Marin — un om care s-a născut lîngă mare şi nu a izbutit să o vadă vreme de trei decenii? Sau un caz Nagy Béla?

E adevărat: Ion Marin şi Nagy Béla rămîn oarecum excepţii. Nu e firesc să locuieşti atît de aproape de litoral şi să nu-l vezi într-un răstimp de 35 de ani. Sau să locuieşti la Topliţa şi să nu vezi Borsecul. Concetăţenii lor au apucat să vadă fără îndoială de mai multe ori şi litoralul, şi Borsecul. Un lucru însă e cert: nici unul dintre ei nu le-a vizitat ca vilegiaturist. Şi nici unul n-a locuit în trecut în vilele staţiunilor de aci. Şi din acest punct de vedere istoriile adevărate ale lui Ion Marin şi Nagy Béla capătă o puternică şi valabilă forţă simbolică.

Una dintre cele mai tinere staţiuni climaterice din ţara noastră : izvorul ← Mureşului.

Hotelul turistic „Albatros" de la Mamaia, dat recent în folosinţă. →

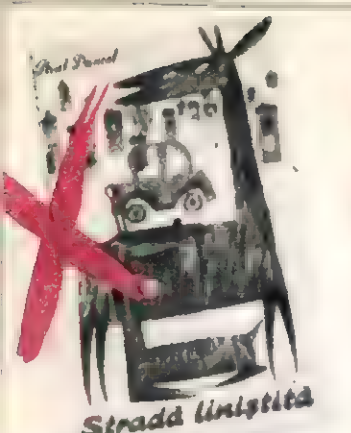

Interviu cu niște cărți

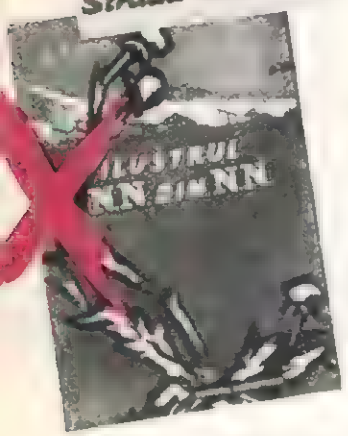

E poate axiomă sau cliseu adevărul că dintre toate obiectele cu care avem de-a face, cel care are cea mai multă viață, care efectiv ne vorbește, este cartea. I s-a întîmplat, desigur, fiecăruia dintre noi să ia în mînă o carte și, pe măsură ce citește, să uite că este în „acțiune de lectură", după cum nu-ți dai seama că faci pași atunci cînd umbli. Ți se pare că cineva povestește, arată, mimează, proiectează acțiunea. Cine iubește într-adevăr cartea, o ascultă, și ea îi vorbește. Lucrul e firesc: cînd te gîndești cîtă viață a intrat cu adevărat în nașterea unei cărți!

Dacă te lași cuprins de aceste gînduri și intri — minat de ele — într-o librărie, ai uneori o strîngere de inimă. Multe cărți te întîmpină în straie care par o sfidare, o lipsă de elementară bună-cuviință. Mărturisesc că în dragostea mea pentru cărți am uneori impresia că ele îmi grăiesc și despre altele decît cele scrise pe filele lor. Chiar ieri m-am întîlnit cu o carte, la intrarea în adăpostul ei de „flotantă". Era o veche, atît de veche cunoștință, încît s-a simțit mereu nevoia reeditării ei. Acum era îmbrăcată într-un costum sobru, ce aducea, e drept, cam tare a uniformă, și-mi zîmbea stingherită în mantaua-i de „clasic". Cît pe ce era să n-o recunosc, dacă nu m-ar fi interpelat astfel:

— Oprește-te, prietene, și privește-mă o clipă. Scrie repede ceva despre hainele noastre, că e mai mare rușinea.. E drept că, altfel, sîntem bine îngrijite, tiparul nostru e corect, deși prefețele ne mai necăjesc uneori. Dar uită-te puțin în jurul tău. Să nu vorbim despre mine. Eu nu mă deosebesc cu nimic de altele. La urma urmei, lumea mă știe și tot mă mai vrea. Dar altele, bietele de ele... Uită-te, de pildă, acolo!

Privii în direcția indicată și mă apropiai de o tînără carte, ce căuta să-și ascundă privirile. Se numea „Strada liniștită" de Paul Daniel (E.S.P.L.A).

— Ai văzut ce-am pățit? mă întrebă ea necăjită. Am încăput pe mîna unui grafician pe nume I. Oroveanu și iată cum m-a îmbrăcat. Pe coperta mea sînt zugrăvite niște case, nici mici, nici mari, care arată ca niște măsele rare într-o gură deschisă, și par acoperite de un „landou" ciudat de pe vremuri, vopsit în culori fistichii. Ești silit să privești tot acest fundal fără noimă prin oblonul deschis între un cap, un gît de girafă și corpul geometric al unei capre gigantice, care pare să fi scăpat pe jos o nu mai puțin geometrică și stranie vopsită căpriță. Nu găsești lipsită de gust această rochie năstrușnică, pe care e imposibil s-o înțeleagă și să o placă cineva?

Și alte cărți au prins viață. „Un romîn în lună" de H. Stahl (Edit. Tineretului; coperta D. Ionescu) și „Taina lacului roșu" de A. Gracev (Edit. „Cartea Rusă"; coperta S. Georgescu) îmi strigă revoltate:

— Privește-ne și pe noi! Graficienii au vrut să ne facă veșminte pasămite sugestive. Dar nu știu de ce au fost atît de vîrtegi cei care ne-au trimis în lume și i-au lăsat să ne poceească astfel. Privirile oamenilor fug de noi, se întorc parcă jenate de atîta lipsă de gust și de simț artistic. N-avem și noi dreptul să fim atrăgătoare și să invităm la lectură pe cumpărătorii noștri prin coperte interesante?

Puțin mai încolo, cartea „Ilustrul N.N. din N.N." de Ludo (Edit. Tineretului; coperta L. Lessen) stă mîhnită și tăcută. O vecină de-a ei ne-a mărturisit că într-o zi, „Ilustrul N.N...." a fost gata să... consulte o ghicitoare spre a afla ce vor să spună coperta lui, desenul acela confuz și inestetic, coloritul său care se vrea viu, dar care nu-i decît nearmonic și searbăd!

Mi-astup urechile în fața atîtor plîngeri — justificate, de altfel, — ale victimelor editurilor și graficienilor. Dar ochii continuă să cerceteze. Și văd că sînt destule cărți la care o mai mare dragul să privești. Spre o pildă: „Cumpăna inimii" de Ștefan Gheorghiu (E.S.P.L.A.; coperta D. Vulcănescu) sau „Țara dintre zăpezi și portocale" Victor Kernbach (Edit. „Cartea Rusă"; coperta D. Stănescu). Din rafturile destinate copiilor mă salută, voios și strengărește, cîteva cărți reușit prezentate, ca: „Fărîmiturică" de Horia Rodeanu (Edit. Tineretului; coperta și ilustrațiile de Clelia Ottone) și mai ales „Bucuriile de mîine" de I. Doborolențkaia (Edit. Tineretului, coperta și ilustrațiile de Florica Vasilescu); grația sugestivă, linia simplă, figurile bine desenate, armonia și gustul ales al acestora, le fac atractive. Și atunci, pe bună dreptate, mă întreb: de ce aceiași tutori găsesc straie atît de frumoase și potrivite pentru unii copii, iar pe alții îi împopoțonează atît de jalnic?

Gata să plec fără a fi găsit răspuns la întrebare, ascult de la ușă conversația animată a cîtorva cărți. Una spune:

— Din cauza copertei nimeni nu mă vrea...

— Am auzit spunîndu-se că îmbrăcămintea e șoapta care deschide pofta să cunoști vorba, zice alta.

— Noi nu sîntem făcute și spre a forma gustul oamenilor? întrebă o a treia.

— Cei care ne îmbracă nu țin seama unde mergem. Asta este! Consideră că sîntem destinate numai pentru cîțiva, ca pe vremuri, și ne reduc circuitul, trage o alta concluzia.

Iar „Strada liniștită" se întreabă melancolică:

— Oare noi, cărțile de azi, cărțile socialismului, nu avem dreptul la o îmbrăcăminte care să ne facă recunoscute pe dată, să nu se întrebe lumea din ce secol sîntem? Îmbrăcămintea să ne arate de departe: sîntem cărți ale vremurilor noi, destinate oamenilor muncii, oamenilor noi ai epocii noastre. Abracadabrantul și lipsa de gust nu mai trebuie să intre în copertele noastre!

Șt. BANU

FILMOTECA NAȚIONALĂ ȘI O DORINȚĂ

A șaptea artă — cinematografia — deși ar putea să beneficieze din plin de epitetul de tînără, are, în numai cîteva decenii de existență, un trecut bogat, glorios și interesant. De la peliculele lui Lumière pînă la revelația „Cuirasatului Potemkin" sau la explozia de optimism din „Volga, Volga", de la primele dar atît amuzantele filme ale lui Charlot pînă la efervescența poetică a unui Pîușko, de la patriotismul înflăcărat al lui Eisenștein pînă la capodoperele de azi ale lui Kalatozov sau Laurence Olivier, totul vorbește despre drumul vertiginos al unei arte care se afirmă în fel de tratică ca și teatrul, în fel de inspirată ca și poezia, toi atît de armonioasă ca și muzica. Firesc, așadar, să existe legături puternice între diversele producții naționale de filme, tocmai pe baza acestei moșteniri comune, a acestui tezaur de experiență artistică și tehnică. Pentru a păși către nou, către progres, preluăm cele mai înaintate tradiții ale trecutului. În acest sens, arhivele de filme sînt, pentru cineaști ca și pentru publicul larg, instituții tot atît de prețioase ca și galeriile de pictură ori bibliotecile cu edifii rare și scumpe. De aceea, inițiativa Ministerului Învățămîntului și Culturii de a crea o filmotecă națională se înregistrează ca un act necesar, ca un sprijin în plus dat în primul rînd cinematografiei românești și creatorilor ei. Cinematografia noastră, care și-a afirmat viguros în ultimul deceniu potențele-i artistice, începînd a-și contura o personalitate proprie, înregistrează mereu noi creații artistice valoroase. Odată cu filmele noi, se impun tinere talente publice și nume noi de actori, regizori, operatori. Formarea lor cît mai temeinică și multilaterală este un imperativ căruia filmoteca națională îi servește din plin.

*

La marginea Bucureștiului, se ridică o mică clădire — vreo patru cămărușe zugrăvite de ajuns de rudimentar, cu un mobilier tot atît de rudimentar, din care lipsește un amănunt al civilizației curente: becurile electrice. Aspectul rural al construcției (deși astăzi termenul de „rural" implică din ce în ce mai puțin lipsa curentului electric) te îndeamnă să bănuiești aici o administrație de fermă sau, mai degrabă, un ocol silvic. Eroare. Avem de a face cu sediul Arhivei Naționale de Filme. Sediul actual, fiindcă în planurile de viitor ale Ministerului Învățămîntului și Culturii e înscrisă construcția unui pavilion special pentru Arhiva de filme. Deocamdată, cum nu există decît proiecte noi clădiri, să ne mărginim la cercetarea actualelor condiții de existență ale instituției. Așadar, cîteva încăperi și o mînă de salariați, mai mult sau mai puțin calificați pentru treburi cinematografice de arhivă. Problema numărul unu pînă foarte de curînd, o sală proprie de vizionare și o masă de montaj. Amîndouă nerezolvabile pînă cînd va fi gata instalația de lumină electrică. Vreme de nu știu cîte luni de zile Arhiva și-a văzut paralizată activitatea din pricina eternei probleme: sala de vizionare. La un moment dat a apărut o soluție: Institutul de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale", cu sala sa de proiecție. Cu o rezervă, bineînțeles: cînd aici nu au loc proiecții pentru studenți. Deoarece nici simbioza aceasta nu s-a dovedit fericită — distanța mare de la Arhivă la Institut, posibilități reduse pentru transportul filmelor încoace și încolo, timp limitat pentru vizionări — s-a ajuns azi la o nouă formulă: s-a descoperit în comuna respectivă un cămin cultural. Și la acest cămin, o sală de spectacole. Evrika! Facem aici vizionările pentru identificarea filmelor ce au intrat în patrimoniul Arhivei! Și cu masa de montaj cum rămîne? O chestiune de viitor, cînd cei însărcinați cu instalarea luminii se vor dumiri că cinematografia fără curent electric nu s-a inventat încă.

În aceste condiții, pe care caracterizîndu-le drept vitrege nu exagerăm de fel (și vinovată de această situație este, neîndoielnic, Direcția Generală a Cinematografiei), ce a făcut într-un an de la înființarea ei Arhiva Națională de Filme? Cum era și firesc să se întîmple, foarte puțin. Abia 170 de filme identificate, cu fișa filmografică în bună regulă, depuse în începutul de catalog al Arhivei. Neavînd decît de circa trei luni un sediu stabil(anul trecut s-a plimbat prin diferite etaje ale Ministerului Învățămîntului și Culturii) nu a putut nici preiua sutele de bobine aflate la studiourile „București" și „Alexandru Sahia", nici—parțial — fondul de filme pus la dispoziție de Direcția Rețelei Cinematografice și Difuzării Filmelor. Ca să primească toată această avere, Arhiva are nevoie de un depozit special amenajat pentru păstrarea în condiții optime a peliculei, mai ales a peliculei care numără o virstă de cîteva decenii. Și acest dorit depozit este încă „în curs de amenajare"...

S-a împlinit aproape un an de la înființarea Arhivei Naționale de filme. Din păcate nu-i putem salva înființarea decît adresînd Direcției Generale a Cinematografiei din Ministerul Învățămîntului și Culturii un repros dintre cele mai serioase. De ce atîta tărăgănare într-o problemă în care toată lumea e de acord să se facă maximum, o arhivă de filme fiind un adevărat tezaur cultural, o istorie a celei mai tinere arte — cinematografia? Nu ar fi fost normal ca în orășelul cinematografic ce a luat ființă în Buftea să se găsească loc și pentru Arhivă, cu depozitul ei de filme și sala de proiecție la un loc?

Acest vechi deziderat —despre care se scrie în presă de mai bine de trei ani — trebuie, în sfîrșit, să iasă din sertarele birocratice. O arhivă nu e nici lux, nici divertisment; e un monument istoric și un izvor de cultură. Ministerul de resort să-i acorde importanța cuvenită.

M. MARINESCU-SANDU

ȘÎNT UN OM MARE...

— schiță —

de N. DĂSCĂLESCU

Ilustrație de D. NEGREA

Trebuie să mă mut neapărat și cît mai urgent, deși domiciliez în acest cartier de numai trei săptămîni. M-a luat lumea drept un om mare și de aceea nu am tihnă.

— Tinerel! Cum s-o fi cocoțat acolo? — zice madam Broșteanu.

— Aș! Birocrat mărunt, soro! — o contrazice cu bunătate prietena dumneaei, Sultana Dumitrașcu.

Balanța s-a înclinat către spusele celei dintîi. Așa, pe negîndite, madam Broșteanu s-a nimerit în vizită la proprietarul meu. Și, pentru că gazda are puțină treabă, sînt nevoit să mă întreții eu cu musafirul, în hol.

— Nu prea vă arătați în lume — începe madam Broșteanu conversația cu mine pentru că eu din fire sînt cam posac.

— Ocupat, răspund scurt și cu ochii spre ușă, așteptînd să-mi văd înlocuitorul.

— Aveți desigur slujbă mare! 12/3, 12/1?

Nu pricep nimic din fracțiile astea — dar musafirul vorbește mai departe cu o siguranță uimitoare.

— Sînteți șef!

Fără să deschid gura, încerc să-i precizez cu un gest semnificativ că sînt un... „modest". Aș! Parcă tocmai pe dos a înțeles. Reia cu mai multă voluptate:

— Nici nu se putea! Slujbă mare! Se vede cît de colo!

Și pentru că odată s-a întîmplat să viu cu mașina instituției acasă și să mă aștepte șoferul pînă ce mi-am aranjat o valiză, madam Broșteanu, care din nefericire „trebăluia" prin fața casei chiar în momentele descinderii mele, și-a format concluzia definitiv și irevocabil. Acum nu mă mai slăbește:

— Aveți desigur trecere!

Da, cînd e stopul pe verde sau cînd bariera nu stă orizontal în fața tramvaiului 8, am trecere. Dar poți să-i spui un asemenea bagatel dumneaei, care îmi poartă atîta stimă din cap pînă în picioare?

— Știți... și nepotul meu vă stimează — reia dînsa, ca nu cumva discuția noastră să se stingă în suprema clipă.

Are un nepot, gîndesc eu.

— ... Dar nu îndrăznește să vă roage.

— Ce? scap timid printre dinți o întrebare stăpînită.

Parcă aș fi rostit un adevărat discurs într-atît de extaziată mă privește madam Broșteanu pentru acest singur cuvînt. Lasă un interval de cîteva secunde, apoi țintește:

— E cam debil, mititelul... Dacă ați vrea să puneți o vorbă! La dumneavoastră e altceva; birou, cu călimară și toc, ca pentru funcționari adevărați.

— Să vedeți...

Dar n-apuc să termin. Dînsa își reia repede vorba.

— Zău, e așa de inimos! Păcat că nu-l cunoașteți! Dacă sînteți atît de ocupat!... Se zbate cu alte alea.

— Cred că nu ne... și iarăși nu pot să termin.

—... L-au numit normator tocmai la marginea Bucureștiului. Și ce credeți? Are școală: gimnasiul!

Bag de seamă că madam Broșteanu a terminat de spus tot ceea ce avea pe inimă. Dar, amabilă cum e, dă mai departe cu peria peste scamele imaginare care s-au așternut pe costumul unui „om mare".

— Cu siguranță că dv... Nici nu pot să cred alt fel...

Ce să-i răspund? Totul e de prisos. Totuși, mă gîndesc că norocul, care m-a ajutat atunci cînd am obținut repartiția pentru camera din vecinătatea lui madam Broșteanu, mă va salva și de data aceasta. Și într-adevăr, pe ușă intră gazda mea. Mă înseninez, dar sînt la limitele extazului, cînd în urma gazdei apare și Teodor, rubedenia mea, văr din partea tatălui. Îmi vine să-i sărut pe amîndoi de zeci de ori.

— Mi-a făcut plăcere — surîde madam Broșteanu.

Am scăpat! Dar pentru cît timp? Pînă seara, cînd înfometat, am intrat în restaurantul din cartier. Dacă știam, aș fi mîncat a doua zi.

★

Abia m-am așezat pe scaun, cînd de la o masă îmi zîmbește cineva. O cunoștință! Madam Broșteanu. E cu soțul și, dacă nu mă înșel, și cu nepoțelul, un tînăr cam sfrijit, cu nod delicat la cravată, cu părul pomădat lăsat lung la spate. Parcă fuge scaunul de sub mine. Dar nu, madam Broșteanu, angajată într-o discuție cu familia și cu ceilalți doi comeseni, se mulțumește să-mi zîmbească. A! Și soțul dumneaei zîmbește! E un om voinic, roșu la față și cu o mustață stufoasă. Parcă și nepotul și-a descrețit fruntea. Sînt gata să zîmbesc și eu, dar am pălit iute. Mi-am adus aminte că iar am comis o mojicie. Îmi pare că tot madam Broșteanu m-a salutat întîi. Cînd o să mă dezvăț?! Abia de pot să mai observ cu un ochi. Dar oamenii, binecrescuți, mă privesc mai departe binevoitori. Apoi, ospătarul, care a adus fripturile la masa familiei Broșteanu, se oprește lîngă mine. Zîmbește și el. Ce-o fi vrînd?

— Nu vă supărați, vreau să vă schimb friptura. Au sosit specialități... Un vînișor întîi?

Nu mai pricep nimic. Omul cu haina albă consideră propunerea acceptată, și-și face datoria. De fapt, de aici mi se trage. Din seara aceea întreg personalul localului își concentrează privirile asupra mea încă de la intrare. Mai întîi ospătarul care servește la mesele din preajma sobei, apoi femeia de la bufet, cea de la casă, și chiar responsabilul. Simt că îmi cad în cap zeci de farfurii cu piftie, kilograme de friptură, întreg galantarul — cînd îi văd cum mă țintuiesc. După o vreme, femeia de la bufet, zice-se rudă foarte apropiată cu madam Broșteanu, a căror asemănare mă uimește, n-a avut tăria să suporte jocul acesta și s-a apropiat de mine.

— Lucrați la sfat?

— Da — răspund scurt, fără să-mi trădez meseria sau măcar să dau ceva de bănuit. Miracol. Efect colosal.

— Ce bine îmi pare!...

O privesc curios. Vocea ei seamănă leit cu vocea lui madam Broșteanu.

— ... Ah! responsabilul ăsta! Nu mai e de trăit.

— De ce? — întreb fără să înțeleg asociația de idei.

Și pentru că femeia n-are timp s-o pornească pe ocolite, ca sora ei, îmi spune repede ce o răscolește:

— O să aflați tot. Ca să știți și dv. cine-i dumnealui.

Curios să văd figura personajului aflat în discuție mă întorc puțin spre locul unde stă de obicei responsabilul. Dar n-am timp decît o clipă. Femeia a și început:

— Alaltăieri a turnat o găleată cu apă în butoiul cu bere. Nu el; Mitică, ăla de la tejghea, dar cu știrea dumnealui. Și ieri...

— Cînd? — intervin amintindu-mi de halba de ieri.

— Da, ieri! A adus acasă trei sticle cu

ţuică, „rămăşiţe" adunate tot de Mitică. Ăsta face din litru 13 pahare de cîte „o sută". Zece pentru clienţi, iar restul pentru sufleţelul lui şi al responsabilului. Acum o săptămînă i-a cumpărat bicicleta băiatului şi se tot interesează de un pian.

Mi se răcise friptura ascultînd cu cît patos mărturisea femeia.

— Dar asta nu-i tot.

— Cum?...

— Să vedeţi... A! se uită hoţomanul ăsta de Mitică... Ştiţi ce? Le scriu pe hîrtie. Le aduc îndată.

Dispare, pentru ca după vreo 25 de minute să-mi înmîneze cu multă discreţie cîteva foi de hîrtie mărunt împăturite. Ca „om mare", păstrez buna-cuviinţă. Nu pot să citesc chiar aici, mai ales că Mitică a plecat de la tejghea şi se tot învîrteşte în jurul meu. A simţit ceva. Altfel, cum să-mi explic întîmplarea de a doua zi?

★

Intru, de data aceasta pe la ora prînzului Lume multă, ca duminica. Femeia de la bufet lipseşte. Dar ce să vezi? Cînd să mă instalez, cineva mă prinde uşor de umăr. Mă întorc. Chiar dumnealui în persoană, responsabilul. Zîmbind amabil, mă invită alături, unde faţa de masă e albă ca spuma, solniţa e plină de sare mărunţă şi are la mijloc scobitori. Pe masă nici urmă de fărîmituri, iar în pahar un şerveţel răsucit. Am impresia că am nimerit în cu totul alt local.

— Poftiţi aici, spune dînsul. — Pe aceea trebuie s-o schimbăm. Iar apoi şi mai binevoitor:

— Doriţi o ciorbă de perişoare? E minunată! Avem şi friptură cu sos. E de porc!

— Fie, zic, fără să mai cercetez conţinutul listei.

— Imediat!..

Şi într-adevăr, mai imediat ca oricînd, un ospătar îmi pune primul fel pe masă. Scoate tacîmurile din buzunarul de sus al hainei, le şterge cu cîrpa albă şi le aşază discret în preajma farfuriei. Aleargă apoi să se îngrijească de celălalt fel, fără să-i pese de strigătele celor din jur. M-or fi invidiind. Ce să le fac! Dacă nu sînt şi ei „oameni mari"!... Înghit cîteva linguri de ciorbă. E grozavă!... Ce simţ deosebit are responsabilul! Dar parcă e un făcut: şi azi am impresia că voi mînca ciorba rece. Responsabilul stă foarte aproape de mine. Numai ce-l privesc, şi-mi spune surîzător:

— Poftă bună!

Îi mulţumesc. Omul îşi freacă mîinile pentru serviciul ireproşabil.

— Ştiţi, mîine avem iepure la tavă — îmi şopteşte, ca nu cumva să divulge mai departe existenţa unui asemenea deliciu... La noi se prepară minunat.

— Cred, confirm, mai mult ca să dau un răspuns.

Se poate să rămîn indiferent în faţa interesului pe care mi-l poartă? Lîngă mine stă doar însuşi responsabilul restaurantului! Mă rog, care dintre clienţi mai are o asemenea cinste? Cine mai are pahar cu şerveţel răsucit şi solniţă cu scobitori?

— Dar avem şi greutăţi, reia omul.

— Cu vinatul? — întreb gîndindu-mă la meniul de mîine.

— Da' de unde, aici în local. N-avem personal corespunzător.

— Adică? — îmi ridic privirea spre el.

— Bunăoară, bufetiera. Asta-i o femeie necorespunzătoare. Avem plîngeri. Taie porţia de brînză cît muchia cuţitului. Caşcavalul, şunca şi mai subţiri. Cîntăreşte din ochi. Un kilogram, în mîna ei are 1500 grame. Are un fecior normator. Slujbaş mărunt. Umblă să-l căpătuiască la birou. Un începător, un nepriceput. Nici nu ştie să ţină condeiul în mînă. Să-l vedeţi ce încîrcat e! După ultimul jurnal. Nu-i dovadă sigură? Dar cîte altele! Dacă sînteţi de acord, vă dau o notiţă. Să fie mutată în altă parte.

Mă tot gîndesc la fiul bufetierei şi încerc să fac o asociaţie între el şi nepotul lui madam Broşteanu.

★

Luni şi marţi m-am cam încurcat în treburi, măcar că sînt „om mare". Dar miercuri seara sînt prezent la restaurantul din cartier. Ce atenţie de cum am intrat! Mai întîi bufetiera. Nici nu ştiu cînd a venit la masă.

— S-a aranjat?

— Ce?

— Cu hîrtia.

— Sigur. Am dat-o la registratură.

— Chiar pe aia scrisă de mine?

— Întocmai.

— Dar n-o rezolvaţi dv. personal? — întreabă femeia grijulie.

— Am multe treburi.

— Cred, reflectează dînsa. Numai de-or fi primit-o.

— Se poate? (îi dau curaj). Am numărul. Stai puţin să-ţi însemnez hîrtia, că eu le rătăcesc.

Şi încep să-mi scotocesc buzunarele. Ce încurcătură! Am nimerit pe aceea pe care mi-a dat-o responsabilul. Femeia păleşte.

— Ce-i asta?

Citesc numele.

— Pardon! Asta e a responsabilului. O găsesc imediat şi pe a dumitale.

— A scris şi el vreo jalbă?

— Da! Duminică!

— Pesemne împotriva mea?

— Se prea poate. Parcă îmi amintesc că de dumneata vorbea înainte de a-mi da hîrtia.

— Şi dv. nu le-aţi cîntărit înainte?...

— Eu? — mai întreb o dată. Preşedintele, secretarul, secţia comercială... Cei în drept!

— Păi, dv. ce sînteţi acolo? — întreabă femeia, păstrînd totuşi o oarecare sfială.

— Eu? Electrician!

— Ptiu! — făcu nervoasă şi dispăru într-o clipită după bufet.

Aşteptam să vină ospătarul. Dar dincolo, în spaţiul unde umblă numai personalul restaurantului, vestea s-a aflat. Responsabilul se îndrepta încruntat spre mine. Îl salut, dar nu-mi răspunde.

— Aveţi friptură de iepure la tavă? — zic zîmbind.

— Adă hîrtia încoace, vorbeşte omul răstit.

I-o întind.

— Doresc o porţie de iepure, repet.

— N-avem, strigă omul depărtîndu-se încîudat.

★

După un timp, nu prea scurt, un ospătar vine la masa mea. Cer o listă, dar zadarnic.

— N-avem decît răcituri, răspunde plictisit.

— Atunci o porţie de brînză.

O aduce, călcînd agale. O privesc cam bănuitor. Parcă e abia jumătate din mucluţa cuţitului! Ce ghinion! Dacă nu încurcam hîrtiile, mai mîncam bine două, trei zile. Chiar şi friptură de iepure la tavă! Şi unde mai pui că acum o să afle şi madam Broşteanu!

Fapt banal

Aţi încercat vreodată să pătrundeţi sensul banalului? Al întîmplării mărunte, diverse şi — aparent — fără de importanţă?

Trec şi alunecă pe lîngă noi adeseori — ca stropii de ploaie pe mantaua cauciucată — fapte cărora, blazaţi şi obişnuiţi, le spunem „curente" ori „cotidiene", dar care ascund în simburele lor întreaga gamă a excepţionalului şi extraordinarului.

★

O fată s-a înscris la Medicină.

O fată s-a pregătit în concediul primit de la serviciu, a dat examen şi a reuşit la examenul de admitere al Facultăţii de Medicină.

O fată, Lazăr Melania, fostă lucrătoare la fabrica „Răscoala din 1907" şi în atelierele „Micilor Meşteşugari Metalurgişti", este în prezent studentă la stomatologie.

Fapt banal, nu? De acord. Atîtea şi atîtea fete au dat examene pe la diverse facultăţi, atîtea şi atîtea tinere şi tineri lucrători s-au prezentat pentru admitere la toate şcolile superioare.

„Chestiile" astea nu mai uimesc, nu mai impresionează pe nimeni.

★

Bătrînul tinichigiu Lazăr din Piteşti îşi iubea copiii la fel cum îi iubesc eu, dumneavoastră şi toţi taţii şi mamele din lume. Nu o dată el s-a gîndit la viitorul băieţilor şi fetelor sale.

Visul său — şi-a ierarhia viselor îşi punea ochii pe cel mai preţios — era să-şi poată vedea băieţii cu o meserie, iar fetele pricepute la croitorie şi gătit. N-a fost prea uşor. Ucenicia începea cu spălatul copiilor meşterului şi cu palme, cu spartul lemnelor pentru cuconaşa patronului şi cu foame, cu spinarea cocoşată de coşniţa jupînului şi cu picioarele goale — sfîrşind după ani de slugăreală de pomană, cu recompensa agăţată de

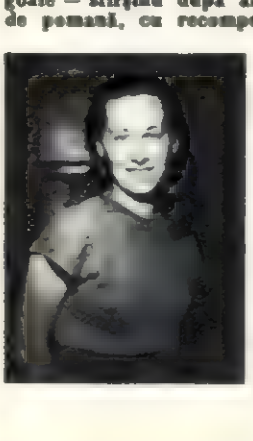

colţul surtucului domnului stăpîn:

— Da, de doi ani lucrezi ca o calfă. Din luna asta ar trebui să-ţi plătesc. Dar nu te mai pot ţine. Trebuie să-aveţe şi alţii meseria. Îmi pare rău că pleci. M-am învăţat atît de mult cu tine!...

Aşa a învăţat meserie fiul lui Lazăr tinichigiul. A învăţat cum să facă feţe pentru maşinile de gătit populare, cu două, trei şi patru ochiuri. A învăţat însă cu plată puţină şi nevoi multe.

Războiul, cel de-al doilea război mondial, l-a prins cu o „avere" cît să mobileze o cămăruţă cu ea şi să-şi umple o raniţă şi un cufăr de lemn.

Pentru fata lui — unicul copil — şi-a făurit la ritmul său „visuri". Şi, ca şi bătrînul său tată, l-a ales pe cel mai preţios: o va da pe Melania la şcoală, pentru ca după cele patru clase primare, să poată măsura şi socoti exact centimetrii rochiilor croite.

E limpede, nu?

S-a întîmplat însă ca la cîţiva ani după eliberarea ţării minimum-ul obligator şi gratuit de cultură să nu mai fie patru clase elementare, ci şapte. Iar apoi — fără să mai fie vreo favoare, ci un drept, a venit gratuitatea la cursurile superioare.

Ce meserie să-i aleagă fetei? — se-ntreba acum bucuros tatăl. Şcoala medie tehnică de radio-comunicaţii era la doi paşi. Melania Lazăr — fata fruntaşului în producţie, de două ori decorat, Z. Lazăr — a absolvit şcoala tehnică de patru ani de radio-comunicaţii.

— Trebuie să-ţi găseşti acum un serviciu — i-a spus taică-său.

Melania a intrat în atelierele cooperativei „Micii Meşteşugari Metalurgişti", unde a învăţat să taie ghiveturile la şuruburi.

A trecut aproape un an. Nepoata lui Lazăr tinichigiul din Piteşti a trecut la filatura „Răscoala din 1907". Fabrica e oricum ceva mai mult decît atelierul (cooperativei!

Şi iată că survine un mare, un extraordinar „fapt banal". Comunicatul apărut în presă anunţa că fabricile şi întreprinderile de producţie pot trimite în şcoli superioare, în facultăţi, pe cei mai buni şi mai pregătiţi dintre muncitori, asigurîndu-li-se concediul respectiv, salarizat şi condiţii de meditaţii. Sfatul popular face cunoscut ţinerea unui concurs de burse pentru candidaţi în facultăţi.

★

Fata ce lucrase la maşina de tăiat ghivent, Melania meşterului Lazăr tinichigiul, este astăzi studentă la Medicină. Acum un an nepoata şi strănepoata unei familii de simpli şi cinstiţi muncitori a păşit treptele Facultăţii.

★

Sînt de acord cu dv. că faptul este banal. Dar numai la noi sau într-o altă ţară condusă de muncitori; în alte ţări — ştiţi care — faptul devine extraordinar, de necrezut şi absolut de invidiat.

Anton ALEXE

CU OCHII ÎNCHIȘI

Reportaj de C. BOZBICI

În principiu fiecare dintre noi știe ce este moral. S-ar putea vorbi, pe bună dreptate, ore în șir despre moralitate fără a epuiza subiectul. Aceasta este o problemă cu care fiecare sîntem de acord. Păcat că, uneori, cînd este vorba de a lua atitudine, lucrurile se mai uită...

La toate acestea mă gîndeam în timp ce stam de vorbă cu Ana Gusman. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji, iar cuvintele le rostea cu durere. Lacrimile au darul să impresioneze. Ele sînt exteriorizarea regretului. Dar ce păcat că, uneori, regretele sînt tardive...

De ce plîngea Ana Gusman? E o poveste destul de incitantă. În cîteva cuvinte se poate rezuma astfel: a călcat disciplina instituției în care lucrează.

Ana Gusman este vînzătoare la magazinul „București". În cîteva rînduri Coman, șeful serviciului comercial al magazinului, a venit să-i ceară bani împrumut. Ce poate fi rău în aceasta? Doar nimic nu te poate opri să-ți ajuți colegii! De banii tăi personali dispui cum vrei. Numai că Ana Gusman nu-l ajuta din avutul personal, ci lua acești bani din vînzările pe care le făcea la tonetă. Împrumuta din sumele încasate, care de fapt nu-i aparțineau.

— O să ți-i aduc peste cîteva ore... sau mîine, îi spunea Coman.

Și orele treceau, ba se scurgeau și zile, Ana Gusman nota pe o hîrtie ca să nu uite, și era împăcată. Poți oare să n-ai încredere în șeful serviciului comercial? Doar e șef!

Iată însă că la 31 mai, Coman vine și-i dă două poșete să le aibă în inventarul tonetei. Acestea reprezentau echivalentul sumei pe care o datora. Aranjamentul era clar: mi-ai dat bani, ți-am dat în locul lor poșete. Sîntem chit! În treacăt, Coman o anunță atunci că i se va face inventar. (Se poate să nu ajuți un coleg atît de îndatoritor?) Numai că Ana Gusman nu se întreba și nici nu bănuia de unde vin aceste două poșete. Ea nu știa că șeful serviciului comercial luase poșetele de vinilin de la magazie, spunînd că are nevoie de ele pentru direcția generală... Și iat-o acum pe Ana Gusman în încurcătură. Totul îi este clar. Dar la o singură întrebare nu poate răspunde: de ce a scos bani din vînzare și i-a dat împrumut?... Știa că nu este voie? Știa. Atunci? Lacrimile nu spală greșelile, neregulile nu se iartă, iar regretele sînt tardive...

II.

Sînt cazuri în care unii oameni abuzează de funcțiile lor. Fără îndoială că pînă la urmă acei care abuzează își primesc sancțiunea meritată. Dureros este însă că oamenii cinstiți care sînt martori la aceste abuzuri, închid la un moment dat ochii, se fac că nu le văd și tac, făcîndu-se prin aceasta complici.

Șefa serviciului planificare de la același magazin, Paula Aureliu, este o femeie care primește nenumărate cadouri: de la soț, de la mama etc... După cum se vede, o femeie căreia i se dă atenție. Și la un moment dat cadourile se îngrămădesc în așa hal, încît stingheresc. Unele îi sînt chiar inutile, altele nu-i mai plac. Dar o femeie ingenioasă găsește nenumărate soluții. Mai ales cînd lucrează într-un mare magazin și are o funcție de răspundere. E atît de simplu să apelezi la colegi, la subalterni. Așa se face că în luna martie a adus la raionul de confecții damă două capoate de diftină (primite cadou) și un furou de crep satin, pe care vînzătoarele, foarte drăguțe și îndatoritoare, le-au schimbat — fără să prezinte vreun bon că le-ar fi cumpărat de aici — pe un costum „deux-pieces". Sosise primăvara doar! Peste puțină vreme trimite pe una din salariatele serviciului să le roage pe vînzătoarele de la raion să-i vîndă o bluză bleu. Fără bonul de cumpărare. Și din timp în timp, „cadourile"... înghesuindu-se, mai schimbă la același raion două cămăși de noapte, o fustă de gabardină, diferite bluze albe etc. Cu bon de cumpărare? Bineînțeles că fără! Pînă aici este clar că șefa serviciului planificare, Paula Aureliu, a făcut comerț, ilicit, într-o instituție de stat. Dar vînzătoarele? Vînzătoarele — să nu vă mire — cu toate că li s-a părut suspect că schimbă atîtea „cadouri", au închis ochii și au tăcut! Este prea simpatică tovarășa Paula ca să nu comită, din dragoste față de ea, o „nevinovată" ilegalitate. Dar iată că, într-o zi, cînd au primit să schimbe o bluză albă, vînzătoarea Berevoznic Ioana a recunoscut scrisul ei pe dosul gulerului, unde notase talia, prețul și numărul articolului. Însă ele știau că nu-i vînduseră Paulei Aureliu o asemenea bluză niciodată. „Foarte suspect!" își spun din nou fetele. „Oare n-a fost sustrasă cumva? Doar la raion s-a constatat un minus care se ridică la cîteva mii de lei". Fetele pun bluza într-un loc sigur și... tac. Proverbul bătrînesc spune doar că tăcerea-i ca mierea...

Totuși fiecare își dădea seama că greșește. Vînzătoarea Diaconu Florica, neliniștită, stă de vorbă cu soțul ei. El o sfătuiește ca întreg colectivul să reclame directorului aceste abuzuri.

„N-avem dovezi", se pretextează și taina se păstrează.

Fiecare se reține să facă pasul decisiv. Manea Florica pentru că îi e jenă. Berevoznic Ioana, pentru că îi este frică. Diaconu Florica, pentru că nu sînt destule „dovezi". Lăzărescu Constanța și Niculescu Maria, pentru că nu-și închipuie că tovarășa Paula ar putea fi necinstită. Iar Geta Crista, pentru că așteaptă s-o prindă asupra faptului...

Aceasta este comportarea ochilor închiși. Căci cum alt fel s-ar putea numi atitudinea vînzătoarelor de la raionul confecții de damă care, conștiente fiind că sînt solicitate să facă un lucru ilegal — să schimbe marfă fără bonuri — nu iau nici o atitudine și nu refuză. Evident că aceste practici trebuie stîrpite. În cazul nostru, cei vinovați își vor primi pedeapsa meritată.

Dar, pentru ca lucrurile să meargă într-adevăr bine, și pentru ca abuzurile să fie stîrpite din față, este necesar ca fiecare om, oricît de măruntă este răspunderea sa, să ia imediat atitudine față de acei care, profitînd de încrederea altora, „confundă" bunurile obștești cu cele personale.

A fi cinstit, a avea o atitudine morală și deci a-ți face datoria atît față de tine însuți cît și față de societate, înseamnă a munci cu ochii deschiși, ochi care să vadă și să nu-i ierte pe cei care, lîngă tine, nu vor să muncească cinstit.

Aceste ultime fraze par cunoscute și moralizatoare. De fapt așa și sînt. Ele au fost cunoscute și înțelese ca atare și de personajele acestui material înainte încă de a se întîmpla faptele arătate, adevărul însă pe care-l conțin a fost, din păcate, înțeles mai tîrziu.

Cuvinte încrucișate

PĂMÎNT

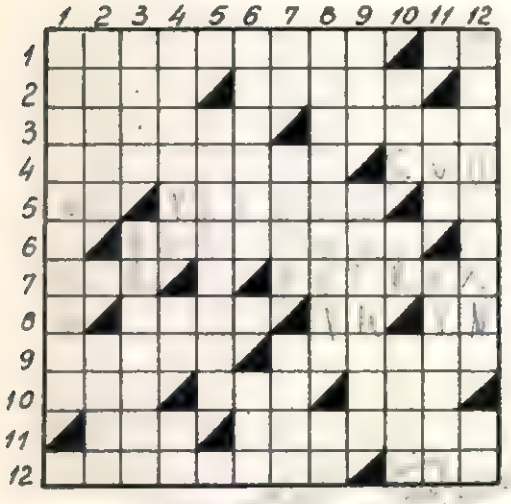

ORIZONTAL: 1) Nu-i mai încape pământul — Pe pământurile Dobrogei. 2) Te îndepărtează de pământ — Cît e lumea și pământul. 3) Pământ sfărîmat cu ajutorul unei unelte agricole — Pluș stricat. 4) Le vine să intre în pământ — Poi ai pământului. 5) Producătoare de lînă — Unealtă agricolă astăzi clasată în desuetudine, cu care se spărgeau bulgării de pămînt — Notă muzicală. 6) La țară, după obiceiul pămîntului sînt trimiși acasă la mireasă, în ziua nunții, înaintea mirelui. 7) Ață — Se extrage din pămînt și conține uriașe rezerve de energie. 8) Pămînt — Ionescu Horia — Venel 9) Oviformi — Pămînt de pe coasta [illegible] a Africii. 10) Rînduială, tipic (fig.) — Măsoară vîrsta pămîntului (sing.) — Pioale la domiciliu... 11) Stropitoarea pămîntului — Liniștit în muzică. 12) A șterge de pe fața pămîntului — Interjecție.

VERTICAL: 1) Mînia pămîntului. 2) A da la pămînt — Caipe. 3) Băutură răcoritoare — Încărcat de păcate. 4) Luare cu forța — Pronume — Petre! 5) Structura unui organ. 6) Au culeș și acest „Pămînt"... — Nu-i rabdă pămîntul. 7) Do — Stație C.F.R. din apropierea Capitalei — Loc de trecere pe sub o construcție, la nivelul pămîntului. 8) Pămînt — Prepoziție. 9) Cureimă — Aluna de pămînt. 10) Oraș în R.P.F. Iugoslavia — Prepoziție... din pămînt — Naștă. 11) Bogăție din pămînt — Răsări ca din pămînt... lîngă Galați. 12) De cînd lumea și pămîntul — Conjuncție latină.

La 5 și 20
ale fiecărei luni apare
REBUS
REVISTA IUBITORILOR
DE PROBLEME
DISTRACTIVE

SFATURI practice

VINUL ȘI OȚETUL DIN MĂCIEȘE

Cînd vezi în tren un om transportînd un coș cu mere, cu prune, cu struguri sau cu alte fructe obișnuite, nu-i dai nici o atenție, dar cînd îl vezi cu coșogeamite rucsac-ul plin cu măcieșe, nu te poți abține să nu întrebi ce are de gînd să facă cu ele. Așa mi s-a întîmplat și mie anul trecut, pe cînd veneam de la Govora spre București, în tovărășia unei călătoare care transporta o asemenea neobișnuită recoltă.

— Se vede că nu știți cîte vitamine conțin aceste măcieșe — a răspuns ea, aflîndu-mi nedumerirea. În special sînt extrem de bogate în vitamina C.

— Ei și? — am ripostat eu — vitamina C poți să ți-o procuri și de la farmacie, dacă ai nevoie de ea.

— Îmi dau că o de preferat s-o obținem pe cale naturală — mi-a explicat — și-apoi vinul și oțetul pe care îl prepar din aceste măcieșe sînt nefiltrecute la gust.

— Vin și oțet? — am făcut eu, mirată — știam că se poate face numai un ceai din ele, sau mai bine zis o infuzie.

— Și ceaiul e foarte bun, dar încearcă odată vin și oțet și n-ai să mai renunți la ele. Să vezi cum o să-ți facă provizie de măcieșe pentru tot anul, ca și mine.

— Poți să-mi spui și mie rețeta?

— Cu multă plăcere. Iată, pentru vin, cîntărești o jumătate kilogram de măcieșe, le zdrobești și le pui într-o damigeană cu 5 kg de apă, la care adaugi 1,250—1,500 kg de zahăr și 80 gr drojdie de bere. Lași acest amestec să se macereze și să fermenteze timp de 10—20 de zile. Strecori apoi întregul conținut al damigenei printr-un tifon și lași să se limpezească, după care îl pui la sticle. Lichidul obținut este o excelentă băutură tonică, avînd gustul celui mai bun vin spumos. Îl bei la masă cu multă plăcere și fără teama de a-ți face rău la ficat. Dimpotrivă, vitamina C pe care o conține îi dă calități curative.

— Dacă e așa de bun, de ce trebuie să te limitezi la 5 kg?

— Nu trebuie să faci prea mult odată, fiindcă nu se conservă în condițiile instalațiilor gospodărești simple decît 10—15 zile. Am făcut exemplificarea cantităților raportată la 5 kg, pentru că știi îmi ajunge mie, fără să-și altereze gustul. Între timp pun altă cantitate similară la macerat și am băutura întotdeauna proaspătă.

— Și chiar dacă-ți rămîne ceva din cei vechi, probabil că-i lași să se facă oțet — am presupus eu.

— Nu — mi-a replicat stăruitoarea. Oțetul nu se obține astfel, ci adăugînd la kg de apă la drojdia rămasă după strecurare și lăsînd alte 15—20 de zile să fermenteze. Te asigur însă că oțetul acesta este mult mai plăcut la salate, decît oricare altul. Și mult mai bogat în vitamine, bineînțeles.

Curioasă m-a făcut să încerc rețetele recomandate. Ei bine, vă sfătuiesc să încercați și d-voastră, dragi cititori, și n-o să regretați.

IOSIANA

CURIOZITĂȚI FILATELICE

Puțini știu acela care știu că acum 67 de ani existau în țara noastră aproximativ 5.000 de colecționari avansați de mărci poștale. Cea mai mare parte dintre ei au constituit în decembrie 1891 prima grupare filatelică de la noi, sub denumirea „Societatea Română de Timbrologie". Primul președinte este ales în persoana lui Dem. C. Buțculescu din București.

Printre colecționarii din Capitală se aflau Vasile Lascăr, I. Otetelesanu, C. Elefterescu, G. Djuvara, prof. M. Antoniu.

Societatea avea filiale în principalele orașe din țară și nu lipseau dintre membrii ei colecționari chiar și din localități mai puțin însemnate atunci, ca Rîmnicul Vîlcea, sau din sate ca, de pildă, Codăești.

Publicația filatelică „Timbrofilul", care apărea în acel an, era singura publicație de acest gen din „Europa orientală" care publica anunțuri de schimb și avea corespondenți în străinătate, pînă și în Japonia.

Cîteva idei pentru ROCHII DE BUMBAC

Desene de MARTHA VIDA

1) Din țesătură în dungi, o rochie tinerească, croită „pe lung". În față se butonează pe o fentă formată din dungile adunate, ce întrețaie banta încrustată în fustă de la talie în jos, cu dungile așezate pe lat.
2) Rochie din olandă, croită „princesse". În față începînd de la decolteul drept, se închide cu nasturi de sidef pînă la banta tighelată, care imită o gaică, prinzînd crețurile fustei.
3) O rochie cu buline, plisată, începînd de la jumătatea corsajului. Se închide pînă jos cu nasturi.
4) Din material în carouri, această rochie ce are ca garnitură o fentă ușoară în față (închisă cu nasturi) ce se continuă de jur împrejurul tivului.
5) Alt model pentru un material în buline. Corsajul decolteat în pătrat. Croiala fustei este marcată cu franjurile ce o tivesc.
6) Rochie în dungi cu un original joc de linii.

SOLUȚIA PROBLEMEI DE ȘAH

de J. MORAVEC

Poziția (Alb: Rc3, Db1, Tf7, Tg7, Nf3, Pe4. Negru: Re5, Db8, Nc8, Cb7, Cf8, Pp. a7, b6, c4, g5, h5, h4. Mat în 3 mutări). E greu de bănuit că în această problemă piesa principală a albului este tocmai pionul e4 și totuși el este acela care dă mat în principalele variante. Soluția este: *1. Db1—g1!* (amenință 2. Dd4+ Re6 3. Dd5 mat) după care survin următoarele variante principale: 1...Ce6 (apără punctul d4 dar întrerupe diagonala nebunului c8) 2. Tf5+ Rd6 3. e5 mat; 1... Re6 2. Te7+ Rd6 3. e5 mat; 1...Nf5 2. Dh2+ Re6 3. e: f5 mat.

De vorbă cu medicul

URTICARIA

Nu este cum s-ar crede o boală localizată la nivelul pielii, ci este exteriorizarea la acest nivel a unor tulburări survenite în organism. Ea reprezintă o reacție deosebită a acestuia la diverse substanțe (alergene) cu care vine în contact; neiotorîndu-le, organismul produce cotrasubstanțe, anticorpi; reacția deosebită dintre alergen și anticorpi produce urticaria.

Este evident că în apariția bolii un important rol favorizant îl are starea de slăbiciune și de reactivitate deosebită a individului, determinată de diferite cauze (boli, infecții).

Factorii (sau substanțele) care, intervenind pe acest fond slăbit, declanșează accesul de urticarie, sînt foarte numeroși. Ca factori externi putem cita: frigul, căldura, razele solare, anumite substanțe chimice, vopseluri, piei, blănuri, cauciuc, plante, insecte, microbi, polenul etc. Uneori substanțele (alergene) sînt introduse în organism o dată cu unele alimente ca: vînatul, carnea conservată, racii, unele legume, căpșunile, ouăle, brînzeturile fermentate etc. În afirșit, urticaria poate fi produsă uneori și de unele medicamente după cum, citeodată, alergenele care produc boala iau naștere chiar în corp, din cauza unei proaste funcționări digestive, hepatice.

Cum se manifestă urticaria?

Ea începe cu o mîncărime ușoară, după care, la cîteva minute, apare o pată roșie. Aceasta crește repede în relief, luînd aspectul unei bîlnde de culoare albă, în jurul căreia se află o zonă roșie, inflamatorie. Mîncărimea (pruritul) se accentuează, făcîndu-i pe bolnav să se scarpine pînă la ruperea pielii. Erupția nu este de obicei localizată, ci apare concomitent sau în pusee succesive, în mai multe regiuni: membre inferioare, abdomen, torace, obraz. Cînd erupția este generalizată și cu fenomene inflamatorii mari, bolnavul are temperatură, dureri articulare, dureri de cap, ganglionii inflamați.

Tratamentul constă în primul rînd în îndepărtarea cauzei care a produs boala, precum și în tratarea bolilor care predispun la urticarie. Accesul de urticarie se tratează cu: adrenalină (1/4—1 mgr, injectată subcutanat), Fenergan (1—3 pastile pe zi), Cortizon (200 mgr pe zi). Se asociază: hiposulfit de sodiu (o fiolă injectată foarte încet, intravenos), clorură de calciu (injectată la fel), cantități mari de vitamina C. Pentru calmarea pruritului se pot folosi extern: alcool mentolat 1% sau talc mentolat, precum și băi călduțe de tărîță sau cu scrobeală, și comprese călduțe.

În urticaria cronică, recidivantă, se recomandă preparatele cu sulf (Magno-sulfit, 2—3 linguriță, sau 2—3 pastile pe zi), cura de apă minerală la Govora, Olănești, vitamina C, în cantitate mare, bromuri (Sedonal 3—4 linguriță pe zi) sau luminal.

Regimul alimentar în urticarie trebuie să fie netoxic, ușor de digerat și să excludă conservele. Foarte importante sînt: îndepărtarea cauzelor predisponente, asanarea focarelor de infecție și tratarea insuficienței hepatice.

În ce privește tratamentul medicamentos el va fi administrat după indicația medicului, de la caz la caz.

ȘAH · ȘAH · ȘAH · ȘAH

PROBLEMĂ

V. PACHMAN

Premiul II la concursul revistei „Ceskoslovensky Sach"

Mat în 3 mutări

(Alb: Rc6, Td5, Nc6, Ne5, Cf4, Ch3, Pp. b6, b7.
Negru: Rf1, Pp. d2, e2, e3, h4, h5, h6)

APE MINERALE

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate!

Cereți la magazinele de specialitate ape minerale de masă și medicinale.

Afară cu agresorii!

Un uriaș val de indignare și mînie s-a ridicat, în lumea întreagă, la vestea criminalei agresiuni a americanilor și englezilor împotriva Libanului și Iordaniei. „Intervenția S.U.A. constituie atentatul cel mai josnic la libertatea și dreptul popoarelor la autodeterminare, de după cel de al doilea război mondial" — scrie un ziar finlandez. Într-adevăr, nerușinarea cu care agresorii americani și englezi, neamenințați de nimeni și de nimic, au cotropit Libanul și Iordania iubitoare de libertate, aflate la mii de kilometri de S.U.A. și Anglia, întrece orice limită. Cu mantalele încă îmbibate de fumul orașelor coreene și de sîngele a nenumărați oameni nevinovați, incendiatorii au debarcat pe pămîntul Libanului și Iordaniei, hotărîți să treacă prin foc casele și copacii, să ucidă copiii, să sugrume lupta pentru libertate și independență a popoarelor arabe.

În toate țările lumii răsună astăzi milioane și milioane de glasuri, condamnînd agresiunea, țintuindu-i pe agresori la stîlpul infamiei. Într-un mesaj adresat președintelui Eisenhower, premierul Nehru a cerut retragerea trupelor americane din Liban. Chiar și numeroși oameni politici burghezi din țările imperialiste, conștienți că pacea se află în primejdie, au apreciat cu luciditate situația, cerînd și ei încetarea agresiunii și retragerea imediată a agresorilor.

În zile de primejdioasă încordare a situației internaționale, cînd oamenii simpli așteptau cu justificată îngrijorare știrile despre evoluția evenimentelor, propunerile făcute de președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N.S. Hrușciov, în scrisoarea adresată președintelui Eisenhower, au răsunat ca un luminos mesaj de încredere și de speranță. Făcînd apel la simțul de răspundere al conducătorilor occidentali, N.S. Hrușciov i-a chemat, „nu de pe poziții de intimidare, ci de pe pozițiile rațiunii" să participe la o conferință a șefilor guvernelor U.R.S.S., S.U.A., Angliei, Franței și Indiei, conferință la care, cu participarea secretarului general al O.N.U., să „se caute soluții, sprijinindu-se nu pe afișarea pasiunilor militare, ci pe rațiune și calm, pentru a se exclude războiul și a se asigura pacea în întreaga lume!"

Alături de oamenii simpli din Tokio, Buenos Aires, Calcutta, Roma, unindu-și glasul cu cel al poporului sovietic și cu cel al poporului chinez, oamenii muncii din țara noastră își manifestă deplina solidaritate cu lupta popoarelor arabe pentru libertate și independență națională. La mitinguri, în orașe, în sate și în întreprinderi sau în cadrul unor manifestații de protest în fața legațiilor americană și engleză, zeci de mii de cetățeni ai patriei noastre își arată dreapta indignare față de mîrșava agresiune. Imperialiștii americani și englezi nu vor reuși să sugrume voința de pace a popoarelor! Această voință va triumfa!

Oamenii muncii din Pekin demonstrează cerînd încetarea agresiunii imperialiste în Liban și Iordania.

Londra. Clădirea din Downing Street 10. Cabinetul britanic e în ședință. Afară, mulțimea așteaptă cu încordare să afle poziția guvernului englez față de propunerile Uniunii Sovietice.

☆

Trupe engleze din Cipru îmbarcîndu-se pe avioane spre a fi trimise să apere petrolul trusturilor britanice în Iordania.

În fața legației americane din București mii de oameni ai muncii condamnă pe agresorii imperialiști, cerîndu-le să pună capăt samavolniciei intervenții în Orientul arab.

ÎN JURUL GLOBULUI

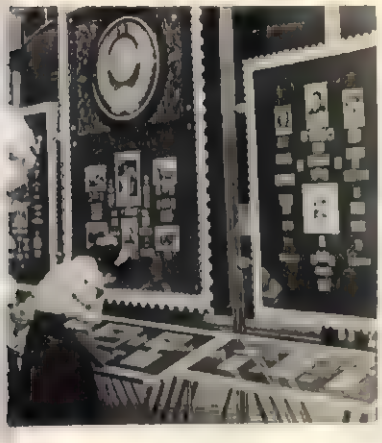

LA POȘTA CENTRALĂ DIN MOSCOVA se bucură de o mare afluență de vizitatori o expoziție filatelică, care cuprinde cele mai interesante timbre sovietice.

ALGE... COMESTIBILE. În provincia subtropicală Fukien din R.P. Chineză, a început recoltarea pe scară largă a unor specii de plante marine puțin cunoscute: algele comestibile. Ele constituie pentru gurmanzi o adevărată atracție.

POPULARITATE PIERDUTĂ... Cu ajutorul unui.. megafon lordul Rai Isham încearcă să recomande pe candidatul conservator Ronald Bartle, în cadrul unui miting electoral, desfășurat recent la North Islington (Anglia). Acesta pentru a acoperi protestele zgomotoase ale asistenței, care nu se prea arată încîntată de perspectiva unui nou deputat conservator, lucru de altfel dovedit de ultimele insuccese în alegeri ale partidului respectiv. De unde se vede că un megafon nu poate repara ceea ce a stricat o politică lipsită de popularitate...

PICTORUL CEHOSLOVAC MAX ȘVABINSKY, a cărui viață este indisolubil legată de dezvoltarea artei plastice a patriei sale din ultimele decenii, va împlini în curînd venerabila vîrstă de 85 de ani. Aceasta este cea mai recentă fotografie a maestrului, care-l înfățișează pictînd portretul poetului ceh František Hrubín, cu care inaugurează o galerie de figuri eminente, ale vieții culturale a Cehoslovaciei.

„ELIBERAREA" se intitulează piesa scriitorului polonez Stanisław Wyspiański, reprezentată pe scena Teatrului Național din Varșovia. În fotografie, o scenă din actul al III-lea al piesei.

CINE ȘTIE... VIZITEAZĂ U.R.S.S. Răspunzînd corect la un concurs organizat la Torino, avînd ca temă istoria și literatura rusă, studenta italiană Emilia Sarogni a cîștigat un frumos premiu datorită căruia va întreprinde o excursie în Uniunea Sovietică.

RISCURILE MESERIEI. Autoritățile vestgermane folosesc metode dintre cele mai „originale" pentru pregătirea polițiștilor. Iată, de pildă, peste ce fel de obstacol sînt puși să sară caii poliției din Mannheim. Că „obstacolul" vine și riscă sănătatea sau chiar viața, aceasta nu are prea multă importanță; în R.F.G. se găsesc polițiști pe toate drumurile...

SANATORIU... CABALIN. La hipodromul din capitala Uniunii Sovietice, cai de curse primesc o îngrijire medicală foarte atentă.

DIN STUF ȘI TREȘTIE. În R.S.S. Kazahă există mari întinderi de stuf și trestie, plante foarte utile ca materiale de construcție și pentru fabricarea celulozei. În fotografie: recoltarea mecanizată a stufului în regiunea Alma-Ata. →

EVOCAREA UNEI ACTRIȚE: De curînd a murit, complet uitată, o fostă celebritate a filmului mut, Mary Pickford. Cu acest prilej, pe ecranele unor cinecluburi moscovite a rulat un film mut, realizat în 1925, cu ocazia vizitei pe care a făcut-o în Uniunea Sovietică actrița, însoțită de soțul ei, Douglas Fairbanks. În film, comedia de scurt metraj intitulată „Sărutul Mary-ei Pickford", partener al vedetei era tînărul — pe atunci — Igor Ilinski, popularul artist de astăzi.

CLASICI ECRANIZAȚI: În vara aceasta, pe patru platouri de filmare din Europa vor fi realizate filme inspirate din celebre lucrări ale unor mari poeți ai omenirii: Shakespeare, Pușkin și Goethe. Astfel, Laurence Olivier va regiza și interpreta „Macbeth", în care rolul lady-ei Macbeth îl deține soția sa, Vivian Leigh; nuvela lui Pușkin „Fata căpitanului" este ecranizată concomitent de sovieticul V. Kaplunovski și italianul Alberto Lattuada; iar regizorul german Wilhelm Staudte lucrează la definitivarea scenariului unei noi ecranizări a lui „Faust", care va avea pe Maria Schell în rolul Margaretei.

ROLUL LUI LENIN VA AVEA UN NOU INTERPRET: Se știe că redarea chipului și personalității marelui Lenin pe ecran a fost întotdeauna o piatră de încercare pentru actori. Regretatul Șciukin, apoi Maxim Strauh, Boris Smirnov și în ultima vreme actorii N. Plotnikov, K. Miuffke și M. Kondratiev au înfățișat figura lui Lenin în diferite filme. În curînd spectatorii vor avea prilejul să cunoască un nou interpret, pe G. Iucenkov, care deține rolul lui Vladimir Ilici în noul film „Adevărul", după piesa lui Korneiciuk, film realizat la Kiev de regizorii Dobrovoski și Smaruk.

AUTOPORTRETUL LUI GOYA: Sub acest titlu intenționează scenaristul american Albert Levin să realizeze un film închinat vieții și creației pictorului spaniol. Regizor al viitoarei producții va fi Henry Koster, iar rolul titular va fi deținut de Antony Franciosa.

NU DOAR PENTRU CEI MICI: În studiourile „Mosfilm" se dau ultimele ture de manivelă ale unui basm în culori, „Motanul încălțat", pe un scenariu scris de cunoscutul poet Serghei Mihalkov. Actrița M. Barabanova, care interpretează rolul poznașului motan, a declarat ziariștilor că acest film va încînta deopotrivă și pe copii și pe părinți.

UN AVION TU 104 este în centrul acțiunii noii coproducții sovieto-cehoslovace „Duminica minunată", film muzical în culori, realizat de regizorii Iuri Gurin și Zdenek Duba. Pentru acest film, compozitorul Lepin a scris cîteva melodii inspirate, dintre care una va fi cîntată de popularul actor Mark Bernes.

LA ULTIMUL FESTIVAL UNIONAL, care a avut loc la sfîrșitul lunii iunie la Moscova, studiourile din Taşkent au prezentat filmul în culori „Avicena", închinat vieții marelui medic, filozof și matematician, fiu al poporului uzbec. Regia filmului aparține lui K. Iarmatov.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 53. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion Vulpescu și Dan Bîrlădeanu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII ȘI PREVEDERILOR SOCIALE
INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ
SECȚIA DE EDUCAȚIE SANITARĂ

DAȚI-MI FRUCTE ȘI LEGUME MULTE ȘI BINE SPĂLATE!

PREȚUL 2 LEI

MAGISTRALA DE EST

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 31 (167) — 2 august 1958

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4-5-6-7 — Pe magistrala de est — reportaj de C. Baciu.

Cîntecul stegarului. De-ai fi tu..., — poezii de Victor Tulbure.

— Cedrii din Liban poezie de Florin Mugur.

Pag. 8-9 Singerosul imperialism fotoreportaj.

Pag. 10 Scrisoare din S.U.A. de Albert Kahn: „Adevăratul pericol"

Pag. 11 Discuri cu... cîntec de I. Hristea.

— O echipă de amatori, un repertoriu și cîte ceva despre amîndouă de Radu Rupea

Pag. 12 Un tratament curent de Cornelia Todiran.

Reapare vechiul Tomis! de B. Suru

Pag. 13 Nea Fane schiță de Maria Arsenie.

Pag. 14-15 Pe Donul liniștit — prezentarea noului film sovietic ce a cucerit „Marele premiu" al celui de-al XI-lea Festival Internațional al filmului de la Karlovy Vary.

Pag. 16 — Cel de-al treilea ochi al lui Lobsang Rampa — pamflet de A. I. Razvan

— Invitație la actualitate — poezie de Victor Mașek.

— Țărm natal — poezie de Ștefan Filip.

Pag. 17-18-19 — A 10-a muză — reportaj de E. Dascalu.

— Farul 4 (Cap. XIII)—roman de Maria Roman.

Pag. 20 — Scriitori și cărți.

Pag. 21 — Umor — de I. Doru.

Pag 22-23 — Iarmaroc la Bot'șeni — reportaj de F. Urseanu.

Pag. 24-25 — Joc, sfaturi practice, filatelie, publicitate.

Pag. 26 — Fotocronica externă.

Pag. 27 În jurul globului.

GIMNASTICA ÎN PRODUCȚIE a fost introdusă în țară. Dar prima fabrică în care muncitorii [illegible] gimnastică reconfortantă după fiecare 4 ore de muncă din Timișoara

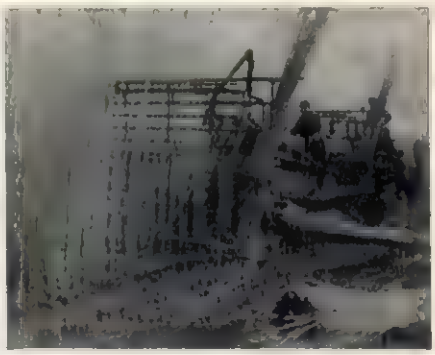

CAMPANIILE DE SEMĂNAT din Tulcea și Brăila se pot lăuda cu campanii de recoltare, statornicite din vechi. Oamenii — care sînt încercați de oțeleava [illegible] — au un bilanț rodnic — o cantitate dublă [illegible] față de anul trecut. Lucrează cu tractoare și noile mașini cu ajutorul cărora s-au recoltat zilnic cîte 15-17 tone de treieratoare, iar cînd munca a 2o de locuri

↑ PUȘORII de Musorgski coregrafie de Ștefania Mihăilă, dans executat pe scena Teatrului de Operă și Balet de către unul [illegible] ai școlii de coregrafie cu prilejul [illegible] diplomă al celei de a III a promoții școlii

Solistă Mihaela Popescu din anul IV

Fotografie de [illegible] ȘTEF

CLUBUL MUNCITORESC, care face parte din grupul social-cultural construit pentru muncitorii chimiști din Orașul Victoria a fost împodobit cu o serie de sculpturi printre care și bustul unor figuri luminoase din istoria culturii noastre. Lucrările sînt opera sculptorului Baricski

STAȚIUNEA BALNEARĂ LIPOVA, vizitată mai ales de oameni ai muncii din regiunea Timișoara, cunoaște an de an o afluență tot mai mare. Muncitori de toate vîrstele, care în regimurile trecute n-au putut cunoaște binefacerile unei stațiuni balneare, se bucură azi de condiții optime de odihnă și de tratament medical

Fotografie de Em. ROBICSEK

↑ NOI STRUCTURI PETROLIFERE vor fi determinate în țara noastră cu ajutorul stațiunilor seismice mobile importate din U.R.S.S. Valoarea prospecțiunilor, executate de Întreprinderea de prospecțiuni geografice și geofizice cu ajutorul acestor mașini (stații seismice) prin metoda seismometrică, va crește în anul acesta cu 86 la sută față de 1957

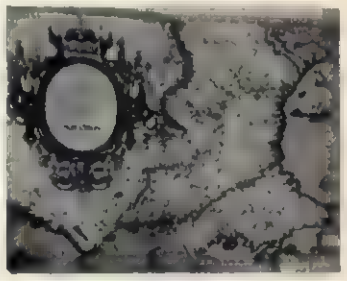

O HARTĂ ORIGINALĂ a țării noastre, datînd din anul 1564. Ea face parte dintr-un atlas al celebrului geograf belgian Ortelius. Atlasul, o raritate, se află în posesia bibliotecii Bathyneum din Alba Iulia

↑ O LUCRARE DE ARTĂ împodobește azi fațada clădirii Teatrului de Stat din Galați. Este sculptura frontonului reprezentînd o alegorie legată de istoria teatrului românesc. Lucrarea este opera unui colectiv de sculptori de sub conducerea maestrului Mac Constantinescu

Fotografie de B. PETROVICI

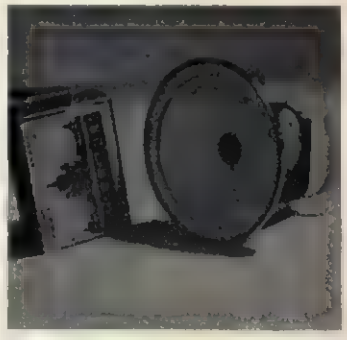

→ 65 MM ÎN DIAMETRU are membrana difuzorului dinamic construit de maistrul radiotehnician Iosif Kohn în colaborare cu mecanicul Ionel Enache de la Atelierul Central Geofizic din orașul Petru Groza

În ciuda redusei dimensiuni, difuzorul funcționează perfect, putînd fi adaptat în orice aparat de radio, puterea lui (circa 0,5 W) este suficientă pentru a se asigura o bună audiție într-o cameră obișnuită

PENTRU PACE ÎN ORIENTUL ARAB

[illegible] capă [illegible] glasul [illegible] monstruoasă [illegible] Orientul arab [illegible] curînd Conferinţa [illegible] nivel propusă de U.R.S.S. [illegible] Liban şi Iordania [illegible] trupe americane şi engleze, ba chiar se fac pregătiri evidente pentru extinderea agresiunii şi împotriva Irakului, iar la Washington şi Londra se caută tot felul de pretexte pentru a se împiedica sau cel puţin a se tergiversa organizarea Conferinţei.

Însăşi presa americană este silită să recunoască adevăratele intenţii ale conducătorilor occidentali şi jocul sinistru al diplomaţiei americane. „Eisenhower se cramponează de speranţa că va găsi un mijloc pentru a evita tratativele la nivel înalt în O.N.U., lăsînd în acelaşi timp impresia că este de acord cu aceste tratative"... scrie organul marii finanţe americane „Wall Street Journal".

Pentru ce caută conducătorii occidentali să sabo[illegible] Conferinţei? [illegible] lumina zilei că imperialiştii au înfăptuit monstruoasa agresiune [illegible] profiturile rezultate de pe urma jefuirii petrolului arab. Dacă America ar fi avut [illegible] în legătură cu evenimentele din Orientul Mijlociu, ar fi participat imediat la Conferinţă, fără să ezite şi să tergiverseze" — scrie ziarul „Al Ahram" din Republica Arabă Unită. Şi mai departe: „Dar S.U.A. sînt răspunzătoare de situaţia din Orientul Mijlociu".

Animată de dorinţa vie de a stinge cît mai curînd focarul de război ce mocneşte în Orientul arab, Uniunea Sovietică continuă să susţină necesitatea imperioasă a organizării urgente a Conferinţei la înalt nivel. Acestui scop îi este consacrat şi recentul mesaj adresat de N.S. Hruşciov preşedintelui Eisenhower şi celorlalţi conducători occidentali, în care, după ce este criticată tendinţa acestor puteri *„de a înmormînta înţelegerea realizată cu* [illegible] *U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii, Franţei şi Indiei"* [illegible] *puteri, cu cond*[illegible] *bilităţilor pentru lichidarea conflictului militar şi stabilirea liniştei în regiunea Orientului Apropiat şi Mijlociu."*

Continuînd agresiunea şi în acelaşi timp punînd tot soiul de beţe-n roate pentru a tărăgăna ţinerea Conferinţei sau chiar pentru a împiedica cu totul convocarea ei, puterile occidentale primejduiesc pacea întregii omeniri. De aceea popoarele urmăresc cu neslăbită vigilenţă orice maşinaţie a imperialiştilor, condamnînd politica iresponsabilă „de pe pragul războiului" şi cerînd cu tot mai multă vehemenţă încetarea agresiunii şi acceptarea propunerilor sovietice menite să ducă la salvgardarea păcii în Orientul Mijlociu şi în întreaga lume.

O mare mulţime de oameni din New Delhi s-au adunat în faţa ambasadei S.U.A., pentru a protesta împotriva agresiunii americane în Liban.

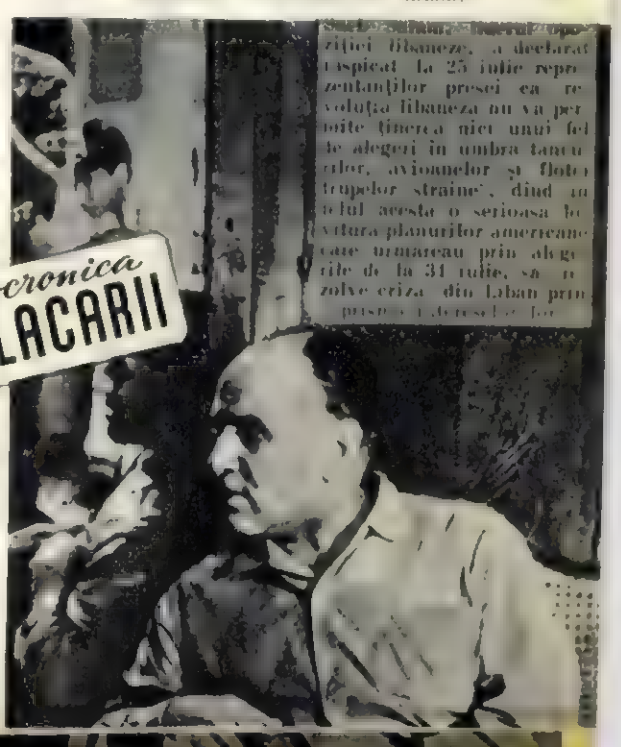

[illegible] opoziţiei libaneze, a declarat [illegible] la 25 iulie reprezentanţilor presei ca revoluţia libaneză nu va permite ţinerea nici unui fel de alegeri în umbra tancurilor, avioanelor şi flotei trupelor străine", dînd în felul acesta o serioasă lovitură planurilor americane care urmăreau prin alegerile de la 31 iulie, să rezolve criza din Liban prin [illegible]

fotocronica FLACARII

Debarcările de trupe americane pe ţărmul Libanului însetat de libertate continuă

Patrioţi libanezi într-un moment de ragaz. Ei sînt gata să dea în orice clipă riposta cuvenită invadatorilor.

Urmare în pag. 26

Cea mai paşnică trompetă.

PE MA

de Camil BACIU
Fotografii de S. STEINER

Şărind Tirnava într-un arc prelung, prin dreptul culturilor de hamei, pe la poalele viilor de Traminer smaragdiu, prin satele unde se numără „ânchi, ţvă, droa, faier...", nu departe de Tg. Secuiesc, unde în locul caselor sînt numeroase gropi, trecînd coastele munţilor Vrancei şi prăbuşindu-se apoi în Moldova, curge magistrala de est.

Ea trece peste Homorodul Mare şi Mic, peste Virghiş şi Olt, şi, zbătîndu-se sub munţi, străbate Oituzul fără meandre, aspră şi dură.

Asemeni unui riu în perioada geologică, ea îşi caută albia într-un vacarm de explozii şi scîrţîituri, de bufnituri şi dinamitări, de fluiere şi trompete, sfărîmînd, defrişînd, aruncînd în aer.

Dar mai mult decît de străpungeri şi aruncări, peisajul e modificat de prezenţa acestor ţevi enorme, aşteptînd să fie îngropate, a acestor ţevi de tunuri îmblînzite, culcate în iarbă, a acestor ţevi de tunuri albe, paşnice, bonome, gospodăreşti, a acestor ţevi de tunuri care vor bombarda Moldova cu metan, făcînd să explodeze mii de flăcări albastre în cuptoarele uzinelor şi sub plitele bucătăriilor, fierbînd oţelul sau încălzind apa pentru baia zilnică a sugacilor.

Dacă „gaziştii" şi-ar celebra vreodată o zi a lor, ea nu s-ar putea desfăşura mai bine decît de-a lungul unei asemenea conducte, în sufletele perforatoarelor şi cazmalelor, în preajma gazului pe care îl dăruiesc oraşelor.

★

Magistrala se numeşte astfel, pentru că are un diametru foarte mare. Prin conductă, metanul va circula cu o viteză pe lîngă care iuţeala de propagare a tunetului va părea un car cu boi. O astfel de vijelie, neîngrădită de pereţii de fier, ar mătura scorţa şi ar plimba casele pe sus, ca în basmul vrăjitorului din Oz.

Conducte de gaz s-au mai făcut în ţara noastră, dar nici una aşa de mare. Fără experienţa sovietică de transformare a tractorului „Kirov" în „lansator", ar trebuit să se lucreze numai cu macaralele mine de trepiede şi magistrala suspendată pe trei picioare ar fi înaintat mult mai încet. Metoda sovietică, însă, n-ar fi impus singură asemenea ritm lucrării, dacă n-ar fi fost însuşită de vechi gaziştii, călîţi pe şantiere, pentru care statul în birou e numai un fel de rău necesar şi care n-au nici o satisfacţie, dacă nu despică cel puţin un deal în lipsa unui munte şi nu execută cîteva traversări dificile. Poate că mulţi l-or fi căinînd pe Cozma, care-şi aruncă o porţiune de conductă la o înălţime de o sută de metri, dar cel puţin la fel de mulţi îl invidiază. Şi, ceea ce te izbeşte la aceşti şefi de şantiere e, din capul locului, vigoarea cu care reîncep zilnic lupta cu elementele naturii; căci în puţine alte meserii oamenii sînt într-atît la cheremul îngheţului, al prăbuşirilor de maluri, viiturilor, ploilor torenţiale. Şi, de ani de zile, de mulţi ani de zile, ei străbat ţara în lung şi în lat cu şantierele lor.

Corobea călătoreşte astfel de douăzeci şi trei de ani: conducte de benzină, conducte de ţiţei, conducte de butan. Petre Cozma a „făcut" porţiuni din conducta nordului, a lucrat la Gura Şuţii-Bucureşti, la Siliştea-Ploeşti, la Zaul de Cîmpie-Cîanul Mare. Iar Popescu, care e mai tînăr, a îngropat şi el mulţi kilometri de ţeavă la Ţicleni, a ocolit Sinaia şi Cîmpina şi a montat porţiuni din conducta de aragaz Ploeşti-Bucureşti.

Conducte, zeci, sute de kilometri. Deasupra a crescut iarba, oamenii ară — nu se mai vede nimic. Şi doar ici şi colo, la o traversare, apare, modest, un burlan de fier care vibrează şi geme încetişor — singur marcator al drumului pe care l-au străbătut gaziştii...

★

La lucrările mici era trimisă o singură unitate, se organiza un singur şantier. Aici sînt opt şantiere. Şi experienţa gaziştilor nu se bizuie numai pe practica şefului, dar şi pe cea a maiştrilor şi a lucrătorilor, care sînt împreună de trei, patru ani, care se cunosc unii pe alţii şi s-au obişnuit să bată coclaurii împreună. Stabilitatea aceasta e evidentă în rapiditatea şi sistematizarea cu care şantierele s-au instalat, în economiile făcute la mutarea dintr-un loc într-altul. Şi, mai ales, e evidentă în ritmul cu care magistrala înaintează. Tronsoanele ei, a căror sosire a întîrziat datorită firmei ce trebuia să le livreze, n-au stînjenit prea mult termenele iniţial fixate. Elanul cu care aceşti vechi instalatori de conductă au pornit la treabă s-a tradus numaidecît în kilometri-ţeavă peste plan.

Între şantierul lui Cozma şi cel al lui Suciu trebuia să apară şantierul doisprezece. Dar cei doi au înaintat cu asemenea ritm unul spre altul, încît, la mijlocul lunii iulie, înfiinţarea unităţii doisprezece părea inutilă. Adică la mai puţin de trei luni de la săparea primului şanţ!

Păstrînd această viteză de înaintare, cele două sute de kilometri ai magistralei vor fi izolaţi, îngropaţi, acoperiţi înainte de 1 ianuarie 1960 şi se vor putea începe ramificaţiile spre Roman, spre Iaşi şi spre alte oraşe ale Moldovei.

Dar ceea ce a fost cu desăvîrşire nou în munca gaziştilor nu s-a referit la marele diametru al conductei.

Noul l-a constituit munca cu brigadierii. Sosiţi din toate colţurile ţării la chemarea U.T.M.-ului, constituiţi în echipe, în brigăzi, avînd comandamentul lor, brigadierii trăiesc pe marele traseu o viaţă cu un program ce ocupă întreaga zi, în care apar careul şi

Momente de răgaz pe șantier...

trompeta, voleiul și orchestra, pasul de marș și rapoartele.

Là început, „bătrînii" șantieriști erau plini de îndoieli — pe trasee era și pînă atunci multă adunătură de lume — acuma mai aveau să muncească și cu brigadieri, adunați din patru vînturi!... Destulă bătaie de cap cu muncitorii angajați pentru șase luni, dar mi-te cu băieții ăștia ce semnează doar pentru trei luni! Surpriza a fost însă totală — brigadierii s-au dovedit un element de bază, un element stabil, cu fluctuații insignifiante — afară de aceea de la șantierul cinci. Elanul lor i-a cîștigat și pe cei în vîrstă, care, în cariera de șantieriști, au văzut oameni frecați cu toate unsorile și cu care nu era bine să te întîlnești noaptea. Brigadierii și ceilalți angajați s-au înțeles de minune, au început să-și împrumute pelerinele de ploaie, să tragă din aceeași țigară și fuziunea s-a făcut pe nesimțite și complet. Dar asta, în primul rînd, se datora comandanților de brigadă, a căror experiență în lucrul cu oamenii se apropie de cea a gaziștilor.

★

Stănescu e vesel și cochet. Încălțat cu pantofi galbeni și purtînd un tricou verde, pare un sportiv în vacanță. Amarandii e pasionat și plin de viață. Parfenie — blînd și sfătos.

GISTRALA DE EST

Cel mai pașnic tun.

Toți sînt frecați pe șantiere ale tineretului, au văzut vagabonzi devenind oameni, țărani ajungînd meseriași de înaltă calificare — și nu o dată li s-a întîmplat ca, încercînd să potolească o bătaie, să se aleagă cu un pumn peste gură. Să-i dai afară pe bătăuși nu e prea greu. „Dar niciodată n-aș face așa ceva — spune Parfenie. Să-l las iar pe bulevard, să scuipe cetățenii pe bombeu și să tragă din chiștoc? Nooo! Îl țin lîngă mine, rău, nebun cum o fi, numai să învețe ceva. Și nu se poate să nu învețe".

Și, fără îndoială, învață. Lui Marin Pană, freza de cocoș îi cade pînă în gură și asta încă n-ar fi nimic. Dar după ce a colindat pe la „Mobila Populară", pe la IPROFIL-Dunărea, pe la Govora — deh, om umblat! — s-a umplut de atîta „jmecherie", încît te miri că lopata nu-i sapă singură. Se ceartă, se vaită și îmbătă bea un soi de tescovină căreia-i zice „trăsnet". Dar pe șantiere — la Govora și aici — Pană a învățat să lucreze sistematic, mult. Și dacă nu te salută totdeauna, fiindcă nu te vede prin părul care i s-a lăsat peste ochi, are totuși ambiția de a cîștiga pe luna iulie o mie două sute și... doi lei. Numai pentru că șeful, Corobea, a spus că despre partea lui poate să ajungă la o mie două sute, iar el, Pană, vrea să treacă pragul măcar cu doi lei. E în joc onoarea lui de săpător!

Adeseori însuși colectivul își educă membrii mai intransigent decît șeful șantierului sau comandantul. Și asta se întîmplă nu atît cu cei nepieptănați, cît cu chiulangii. Pleșa n-a lucrat două zile la „doi" și, în noaptea care a urmat, a fost scos din dormitor. Degeaba a venit comandantul, degeaba a venit Corobea, șeful șantierului, brigadierii îl dăduseră afară și nu l-au reprimit niciodată. Pleșa și-a adunat lucrurile și a plecat de la Daneș.

Din păcate, oamenii nu sînt totdeauna intransigenți, ci adesea influențabili, și mai ales în primele zile după venirea pe șantier. Încă n-au luat bani și nu știu cît vor căpăta. Și atunci apare zvonistul — rău intenționat sau prost, pur și simplu — și începe să se vaite și să-i căineze și pe alții. Cine le-a spus verzi și uscate băieților lui Parfenie nu se știe, sau, poate, o să se afle — dar într-o noapte brigadierii au deschis ușile barăcilor și au plecat la Galați. Cînd Parfenie s-a dus, după vreo două zile, la regiunea U.T.M., i-a găsit acolo și nici unul nu i-a spus „bună ziua". Plecarea lor fusese atît de prosteacă și fără obiect, într-atît nu aveau de ce să se plîngă, încît n-au îndrăznit să se uite în ochii comandantului, ca să-l salute. Apoi au început să se întoarcă, cu nasul în jos, luați peste picior de cei care între timp făcuseră „metri" și care aveau de încasat bani buni.

Cel mai tare, pare-se, au rîs de ei măcinenii lui Dincă, dintre care n-a plecat nici unul. Iar Dincă le-a spus: „n-am prins eu pe unul din ăia care v-au sucit capul!" Și, surîzînd — pentru că nu poate altfel, chiar cînd pierde la șah — și-a pocnit amenințător palmele grele și țărănești, clătinînd din cap.

. . . . . .

Lucrul începe dimineața la șapte și se încheie seara la șase. O oră e rezervată mesei, care cel mai adesea e adusă pe traseu. Cu mîinile lor încă nebătucite, ale căror palme s-au bășicat în prima lună, brigadierii îngroapă conducta, înaintînd spre est. Ade-

1-2. Doi șoferi — Viorel de la „doi" și Marin de la „trei".

3-4. Doi comandanți de brigadieri — Parfenie de la „cinci" și Amarandii de la „trei".

5. Asemenea unei falii lungi de două sute de kilometri, șanțul se întinde din Ardeal în Moldova.

6-7. Doi șefi de șantier: Popescu de la „trei" și Cozma de la „cinci".

8-9-10. Brigadieri pe traseu.

11. Dincă Traian, șef de echipă și șahist periculos.

12. Meci de volei la Tg. Secuiesc. Echipa orașului pareză atacul unuia dintre „șantieriștii" de la Sînziene.

13. Și iată-i pe cei de la „cinci" care au „întins-o" și s-au întors apoi spășiți.

seori plouă și apa spală culorile cămășilor, amestecîndu-le. Atunci brigadierii și lucrătorii se trag sub coroana unui arbore, sub un pat de crengi special pregătit, dar iluzoriu ca umbrelă. Iar dacă apa îi răzbește, fug la cortul instalat mai departe, și, în picioare, aburind de sudoare și ploaie, se înghesuie, rîd, își trec țigările din mînă în mînă. Și înainte ca vremuiala să fi contenit, se întore la lucru. Și sapă mai departe. Malul se frînge, umple șanțul, dar ei sapă mai departe. Ajung în teren mlăștinos, într-un mîl pe care lopata nu-l poate aduna, și atunci, îndîrjiți, încălziți, trag noroiul cu mîna goală; unul lîngă altul, sute de mîini băiețești, subțiri și iuți. Și apoi mai au putere să se certe cu șeful de șantier care nu-i lasă să doarmă pe traseu, în ciuda dorinței lor de a-și începe lucrul în zori.

La început cîștigă șapte sute de lei pe lună, mai apoi o mie, apoi o mie două sute. După cîteva săptămîni formează orchestre, joacă șah, învață ping-pong și înjură că nu prea vin artiști pe șantier. Mai dansează la joia tineretului și pun bani deoparte, să-și facă hame.

Și sapă, aruncă pămîntul, sapă — înaintînd spre est, mereu mai spre est. Iar seara, după ce i-a plouat bine și i-a murat, după ce au fumat adăpostindu-se cîte doi sub salopetele ținute ca niște glugi de alți doi, după ce au scos cîte patru metri de pămînt, cîntă. Cîntă atît de fals, încît nu mai recunoști marșul, dar veselia aceasta cu falsete și răgușeli e contagioasă, învăluitoare.

Și poate că mulți nu înțeleg dintr-o dată ce școală înaltă fac pe șantierul ăsta, sub îndrumarea vechilor gaziști, sub îndrumarea comandanților, sub presiunea colectivului pe care ei înșiși îl formează, crezînd că magistrala e numai un șanț enorm ce taie munții. Dar asta or s-o înțeleagă bine mai tîrziu, cînd procesul lor de formare se va fi copt; poate chiar înainte ca metanul ce va încălzi laminorul de la Roman și fabricile Iașului să circule prin magistrală.

Lansatoarele se îndreaptă spre punctul uneia din cotiturile traseului.

E primul salt pe care îl face magistrala — traversarea Tîrnavei — executată sub conducerea vechiului gazist Corobea.

La lumina metanului aprins, brigadierii șantierului doi încropesc un mic ansamblu.

Victor TULBURE

Cîntecul stegarului

Martore mi-s luna, răsărind departe,
Și, de vreți, această inimă din piept,
C-așteptam în țara înecată-n noapte
Și mi-era atîta de urît s-aștept.

Martori sînt și anii tinereții mele,
Ceasurile lunge de priveghi stingher,
C-am pornit, sub cerul împînzit de stele,
Către-o stea cum nu e alta, sus pe cer.

Frigul pînă-n oase colții și-i băgase,
Tremuram, cu pumnii încleștați și grei...
Parcă toți străbunii ce s-au frînt pe coase
Pumnii-și încleștară-atunci în pumnii mei.

Steaua fără seamăn, roșie ca focul,
Lumina pe roșul steagurilor fald
Și întîia oară mi-a zîmbit norocul
Și întîia oară-n viață mi-a fost cald!

Lîngă steaua care pururi o să ardă
Anii mei — de atuncea, stau sub steag de gardă.

De n-ai fi tu...

Și fără tine soare-ar fi pe cer
Învăpăind cu aur dimineața —
Căldură însă-ar da pentru boier...
Doar tu, partid, ne încălzești viața

Și fără tine holdele se coc
Bogații însă ar culege rodul,
Nădejdea ni s-ar stinge sub obroc...
Doar tu, partid, poți sătura norodul!

Și fără tine muguri cresc în pom
Iar muma din durere ne dă viață...
Tu omului conștiința-i dai că-i om,
Puteri să lupte-i dai și-i dai povață.

De n-ai fi tu, zadarnic ar fi mai
Căci frunțile ne-ar fi întunecate
Și inima ne-ar fi de putregai
Și fără cîntec, fără libertate!

Florin MUGUR

Cedrii din Liban

Case simple fără multe flori,
Chinuite ulițe sărace,
Peste ele vîntul mării-n zori
Umedele aripi își desface...

Te zăresc, îndepărtat Liban:
Cedrii-ndurerați stau drepți în soare.
Vînt fierbinte, negru vînt dușman
Cedrii negri vrea să ți-i doboare.

Au venit cu pasul mohorît...
Pas vrăjmaș — sub cizmă piatra plînge.
Banii să și-i apere — atît!
Crîncenii dolari, roșiți de sînge.

Tu, prin frunze, cu-n fior suspini
Doar o clipă... Te-ncordezi, deodată.
Simt copacii pînă-n rădăcini
Încleștarea asta-ndurerată.

Cedrii se înalță, luminați.
Vîntu-n crengi le tremură subțire.
Vechii cedri sună grav: „Plecați!"
Și-o repetă-ntreaga omenire.

SÎNGEROSUL IMPERIALISM

Borfaşul de rînd fură, tîlharul de drumul mare jefuieşte iar escrocul modern şi rafinat „îşi însuşeşte"... Extinzînd aceste noţiuni lingvistice de conjunctură, exponenţii colonialismului agresiv pretind că ei nu jefuiesc, nu jecmănesc, nu exploatează, nu atacă pe uscat, pe mare şi din aer, nu distrug, nu oprimă, nu schingiuiesc şi nu ucid, ci pur şi simplu „eliberează"...„Eliberează" deopotrivă ţări şi popoare, petrol, grîu, minereuri. Bunurile „eliberate" nu se cheamă pradă, ci „interese" (americane, engleze, franceze, olandeze — de la caz la caz); oamenii „eliberaţi" nu se cheamă nici victime, nici martiri, nici sclavi, nici robi, ci răzvrătiţi ce trebuie puşi la punct (pe pămînt sau sub pămînt) în numele „idealurilor" imperialiste. Aşa s-au petrecut lucrurile mai acum cîţiva ani în Coreea şi în Vietnam, ceva mai tîrziu în Guatemala şi în Egipt — astăzi în Liban şi în Iordania.

Iată cîteva imagini fotografice luate în cursul tentativelor de record din ultimii ani ale sîngeroşilor campioni ai „libertăţilor". Priviţi şi nu uitaţi: imperialismul se hrăneşte cu sînge şi serum.

1. COREEA — Pe aici au trecut „eliberatorii" americani...

2. EGIPT — La Port-Said, în 1956.

3. VIETNAMUL DE SUD — „Sus mîinile..." ordonă „libertatea" colonialistă.

4. CIPRU — Sub teroarea poliției colonialiștilor englezi.

5. GUATEMALA — Cînd poporul guatemalez s a ridicat la luptă pentru a alunga pe asupritorii și exploatatorii imperialiști, avioane americane descărcau armament american pentru a salva profiturile lui „United Fruit Company".

6. YEMEN — Acest om a crezut că petrolul din țara sa trebuie să fie al yemeniților, și nu al englezilor...

7. INDONEZIA — „Pașnice" ajutoare americane, acordate rebelilor și trădătorilor.

8. KENYA — Polițist englez, stînd „de vorbă"... în numele „civilizației occidentale" cu un bățineș.

9. MALAYA — Acesta e un „civilizator" englez.

SCRISOARE DIN S.U.A.

de Albert KAHN
scriitor american

Adevăratul pericol

Din cauza ploilor radioactive din California — îmi scrie din New York directorul unui ziar progresist — unii cititori propun boicotarea tuturor produselor alimentare provenite de acolo. Care e părerea dv.? Va avea aceasta vreo influență asupra celor ce conduc țara?"

O prietenă din San Francisco îmi relatează că medicul ei de casă, un om cu vederi politice conservatoare, i-a dat următorul sfat: „În locul dumitale, eu nu aș da copiilor lapte proaspăt. Nimeni nu poate ști cît stronțiu 90 conține. Cred că laptele praf ar putea fi mai sigur din acest punct de vedere".

La Congresul Asociației părinților și învățătorilor, ce s-a desfășurat de curînd în statul California, cei 5.000 de delegați au votat o moțiune propusă de reverendul John Shaffer, prin care se cerea ca „autoritățile sanitare să studieze în mod amănunțit riscurile și pericolele ce amenință sănătatea copiilor și a tineretului, ca urmare a radiațiilor nucleare..." Tată a cinci copii, reverendul Shaffer a declarat la Congres: „Personal, eu cred că aceasta este cea mai importantă problemă în ce privește sănătatea copiilor noștri".

Într-un articol publicat în buletinul organizației din San Francisco a Comitetului de ajutor prietenesc (Quakeri) se află următoarea întrebare: „Care este adevăratul pericol care ne amenință?" Iar mai departe, articolul spune: „Analizele de radiații asupra apei, legumelor și laptelui au fost întîmplătoare sau inexistente... Analiza ploilor radioactive din martie a arătat o creștere de 208 ori, față de standardul de apă potabilă „curată" stabilit de normele Oficiului național al standardizării..."

De curînd, la universitatea din California, un mare număr de oameni — majoritatea studenți — au manifestat purtînd pancarte pe care scria: „Să înceteze ploaia teroarei!"

Nu numai în California...

Deosebita preocupare față de efectele experiențelor cu arme nucleare nu se limitează numai la statul California, unde ploaia radioactivă a fost foarte intensă. Nu trece o zi fără ca, de la un capăt la altul al țării, organizații ale oamenilor de știință, clericale, sindicale, de-ale educatorilor sau altor cetățeni cu conștiință civică, să nu ceară guvernului să înceteze experiențele cu arme nucleare. La Philadelphia și Chicago, la Boston și New York, la Cleveland și Washington au avut loc demonstrații publice și întruniri de protest, veghi pentru pace, au fost organizate delegații și „marșuri ale păcii", la care au participat mii de bărbați, femei și copii.

Un apel al Comitetului Național pentru o politică nucleară rațională, apărut pe o pagină întreagă în „New York Times" și în multe alte ziare din diferite orașe, poartă titlul: „Bombele nucleare pot distruge într-un război tot ce înseamnă viață — Experiențele nucleare amenință sănătatea noastră încă de pe acum". Printre semnatarii acestui apel se află personalități de frunte din S.U.A., între care Norman Cousins, directorul lui „Saturday Review of Literature", reverendul Harry Emerson Fosdick, de la biserica Riverside din New York, generalul de brigadă în retragere Hugh B. Hester, scriitorul Lewis Mumford, James Patton, președintele Uniunii Naționale a Fermierilor, Clarence Pickett, secretar al Comitetului de ajutor prietenesc, și dr. Linus Pauling, laureat al Premiului Nobel, unul dintre cei mai înfocați adversari ai continuării experiențelor. Arătînd că Uniunea Sovietică a încetat unilateral experiențele, apelul cere guvernului S.U.A. să-i urmeze exemplul. „Securitatea Americii este indisolubil legată de securitatea întregii lumi" — se spune în apel. „Acționați acum, pentru binele omenirii!"

Din toate părțile răsună ca un ecou această chemare, care exprimă redeșteptarea conștiinței națiunii.

Pentru reorientarea falimentarei politici externe

Un număr de congresmeni, din păcate încă mic dar în continuă creștere, cer suspendarea experiențelor și schimbarea radicală a dezastruoasei politici externe a Secretarului de Stat John Foster Dulles. Deputatul Charles Porter, autorul unui proiect de lege pentru încetarea experiențelor cu arme nucleare pe o perioadă în care și alte țări se abțin de la efectuarea experiențelor, a adresat o scrisoare Comisiei pentru energia atomică, prin care cere membrilor acestei comisii să răspundă la 31 întrebări precise cu privire la motivele pentru care S.U.A. nu pot sista imediat experiențele. Deputatul Chet Holifield continuă să denunțe cu vigoare „tendința înspăimîntătoare a producției atomice în scopuri militare". Într-o serie de cuvîntări edificatoare rostite de la tribuna Congresului, senatorul Hubert Humphrey a subliniat că tot atît de imperios necesară ca și încetarea experiențelor nucleare este și reorientarea politicii externe a S.U.A. în direcția „coexistenței pașnice".

Ce ascund cuvinte ca „securitatea națiunii" și „idealuri umanitare"

Cum a reacționat însă administrația Eisenhower față de valul de îngrijorare și față de protestele împotriva continuării experiențelor, proteste ce au cuprins întreaga țară? Răspunsul său a venit cu multă întîrziere, plin de cinism și fățărnicie și dovedind o monstruoasă desconsiderare a intereselor celor mai vitale ale poporului. Prin hotărîrile Comisiei pentru energia atomică și ale altor organe guvernamentale, conducătorii țării au căutat în mod sistematic să minimalizeze groaznicul pericol pe care-l implică experiențele. Ei au căutat să învăluie opinia publică într-o atmosferă de falsă securitate, să abată și să contracareze acuzațiile ce li se aduc din multe părți, mistificînd motivele reale pentru care Uniunea Sovietică a suspendat experiențele și încercînd să convingă în acest fel pe cetățeni de necesitatea continuării de către S.U.A. a acestora, pentru „securitatea națiunii". Nici un guvern de pînă acum, în întreaga istorie a națiunii, nu a înșelat atît de grosolan poporul american în ce privește interesele sale vitale și nu a dus cu atîta lipsă de răspundere ca acum o politică extrem de primejdioasă pentru însăși existența acestui popor.

În această campanie lipsită de orice scrupul și plină de înșelăciune, nici un purtător de cuvînt al guvernului nu a avut un rol atît de sinistru ca dr. Edward Teller, care se fălește cu titlul lipsit de glorie de „părinte al bombei cu hidrogen". În nenumărate conferințe publice, cuvîntări la televiziune, în conferințe de presă și articole, el continuă să susțină că experiențele nucleare trebuie continuate și că, departe de a fi o primejdie pentru popoarele lumii, experiențele vor aduce omenirii un mare profit. „Dezarmarea — declară dr. Teller — este o cauză pierdută... Precipitațiile ce cad asupra întregului glob sînt tot atît de periculoase pentru sănătatea oamenilor, ca și îngrășarea cu o uncie sau fumatul unei țigarete la fiecare două luni". Într-o carte intitulată „Viitorul nostru nuclear", în care jonglează în mod cinic cu statistici, spre a demonstra „caracterul inofensiv" al experiențelor nucleare, dr. Teller afirmă: „S-a spus că e nedrept a primejdui viața omenească. Nu este oare mai realist și pe linia idealurilor umanitare, de a lupta pentru o viață mai bună pentru întreaga omenire?" Este caracteristic că dr. Teller și cercurile guvernante pe care le reprezintă pledează, sub paravanul „umanitarismului" și al unei „vieți mai bune pentru întreaga omenire", pentru intensificarea fabricării de arme distrugătoare.

Din diferitele sale declarații, reiese cît se poate de clar că dr. Teller este stăpînit de o ură maniacă împotriva Uniunii Sovietice. Mai sînt însă și alte persoane influente care, deși împărtășesc părerea lui că experiențele nucleare trebuie continuate, prezintă argumente mai „practice". „Am participat la Conferința industriei de rachete, de la Washington, care a durat trei zile", se arăta într-un reportaj publicat recent într-un ziar al Wall Street-ului. „Reprezentanții industriei erau deprimați... Se plîngeau de nehotărîrea guvernului, de birocratism... de lipsa de considerație a guvernului față de cei care au deschis acest drum, ca și de nepăsătoarea tolerare a unei noi concurențe ce împrăștie comenzile și fărîmițează cîștigurile". Atîta sinceritate ar merita poate considerație. Cel puțin nu se face caz de patriotism sau de principii umanitare, ci se arată fățiș că mobilul asasinatului în masă îl constituie profitul!

Se ridică o forță uriașă

Pericolul pe care îl reprezintă astfel de monștri deghizați în oameni nu poate fi subapreciat. Lăcomia lor bolnăvicioasă este susținută de o mare forță, iar hotărîrile lor de zi cu zi pun în pericol viața a milioane de oameni. Dar trebuie arătat totodată că astăzi există o forță mai puternică decît a lor. Aceasta este forța crescîndă a maselor, a bărbaților și femeilor iubitoare de pace din Statele Unite și din toate celelalte țări, ale căror glasuri strigă pline de hotărîre: „Să înceteze această nebunie!" Este forța care, nu demult, a provocat demisia din funcția de președinte al Comisiei pentru energia atomică, a lui Lewis L. Strauss, înveteratul adept al războiului atomic. Aici, în America, la fel ca și în restul lumii, viața se opune cu îndîrjire morții.

Albert Schweitzer spunea: „Cînd se va ridica din rîndul tuturor popoarelor o opinie publică... conștientă de pericolele pe care le implică continuarea experiențelor, atunci oamenii de stat vor trebui să ajungă la un acord pentru încetarea experiențelor".

Această opinie publică crește cu fiecare ceas în Statele Unite. Ea își găsește expresia în aceste cuvinte cuprinse în Apelul Comitetului Național pentru o politică nucleară rațională: *„Securitatea Americii este indisolubil legată de securitatea întregii lumi. Acționați acum, pentru binele întregii omeniri!"*

Discuri cu... cîntec

Cu siguranță că, în urmă cu cîțiva ani — cînd „Electrecord" nu era decît o mică înghebare lipsită de utilaj și tehnicieni — perspectiva de a se ajunge la peste un milion de discuri anual ar fi putut să pară fantezistă. Dar iată că azi, această „fantezie" a-a înscris printre realitățile obișnuite ale vieții noastre muzicale, alături de creșterea numărului de filarmonici la 19, a teatrelor muzicale la 9, alături de zecile de orchestre populare înființate în aceeași vreme și devenite aspecte firești a ceea ce numim atît de succint revoluție culturală.

Numărul, repertoriul și calitatea discurilor noastre nu pot să nu se impună celui chemat să le aprecieze; dar tocmai aceste mărturii ale unui efort cert și rodnic pun și mai acut problema slăbiciunilor și lipsurilor care se pot constata încă în activitatea tînărului nostru „Electrecord". Dacă mai bine de o jumătate din producția de discuri românești, închinată muzicii populare, se vădește a fi deosebit de prețuită nu numai în țara noastră, ci și în întreaga lume, asupra celeilalte jumătăți (muzică ușoară și cultă) se pot formula destule rezerve care au făcut și fac încă obiectul discuțiilor nu numai în rîndul celor direct interesați, ci și în întreaga masă a melomanilor.

Nu mai vrem să insistăm asupra greșelilor, atît de des arătate în presă, privind promovarea în muzica ușoară a unor piese de proveniență dubioasă, interpretate într-un stil nu mai puțin dubios. Că aceste greșeli au existat, nu încape nici o îndoială; dar este tot atît de adevărat că, studiind repertoriul de înregistrări ai „Electrecordului", întîlnești *aproape toate compozițiile românești valoroase din genul muzicii ușoare*. Și atunci? Se poate totuși vorbi despre o politică greșită și despre urmările ei în sectorul muzicii ușoare ai „Electrecordului"? Fără îndoială că da. Este de ajuns, de pildă, să studiem cererile care, în decursul anilor au fost îndreptate spre „Electrecord" de organele de difuzare a discului (CLDC, Ministerul Comerțului etc.) pentru a ne trezi în fața unei situații ciudate: cîntecele venite de pe malurile Senei, Mississipiului sau Amazoanelor (presupunînd că mambele și sambele de la noi au ceva comun cu străbunii lor sud-americani) domină net, în aceste cereri, melodiile de pe malurile Dîmboviței. Aș fi înclinat să spui: „Probabil că acestea sînt gusturile ascultătorilor". Dar am voi să întrebăm organele de difuzare a discului: „Despre care ascultători e vorba, mă rog?" Pentru că, dacă studiezi mai amănunțit situația vînzărilor de discuri, ajungi la concluzii din cele mai interesante: mult lăudatele ciocolate sau beladone nu au depășit tiraje medii de 10-12.000 de discuri, în timp ce tirajele realizate de compozițiile valoroase românești sînt de două sau trei ori mai mari. Așadar, marea masă a publicului a arătat permanent preferințe firești pentru creația noastră originală. Mult repetatele „motive comerciale" care ar fi determinat o asemenea politică de difuzare se arată, la orice analiză, inconsistente. Ceea ce rămîne, sînt probabil preferințele personale ale unor difuzori, concesiile repetate făcute gustului înapoiat și cosmopolit al unei pături subțiri din rîndurile micii burghezii.

Această tendință de desprindere de nevoile reale ale ascultătorilor se poate remarca, de altfel, și în repertoriul altor genuri muzicale, denumite global și impropriu „culte". Iată, de pildă, muzica simfonică. Să pretinzi astăzi „Electrecordului", care abia și-a început alcătuirea unui repertoriu cult mai consistent, să cuprindă toate lucrările semnificative ale muzicii românești și universale ar fi, fără îndoială, prematur și nerealist. Este firesc ca genurile muzicale mai complexe să apară în repertoriu în urma celor de mai largă accesibilitate, mai ales că la noi a fost necesară și o perioadă de formare a specialiștilor în vederea înregistrării în condiții optime a muzicii instrumentale și vocale. Dar repertoriul simfonic — ca, de altfel, și cel de operă și de cameră — nu suferă numai de o explicabilă penurie, ci și de o anumită alcătuire întîmplătoare, „pe apucate", a sa. Degeaba ai căuta existența unor criterii temeinice de alegere și prioritate a lucrărilor înregistrate: nu vei afla nici unul, afară poate de preferințele unuia sau altuia dintre interpreții decîși să facă aceste înregistrări. În mod firesc, te-ai fi gîndit că se va acorda pentru început preferință lucrărilor de mai largă accesibilitate, mai direct legate de folclorul și de viața poporului nostru. Dar cum se explică atunci absența din orice magazin a unei piese atît de răspîndite ca „Balada" de Ciprian Porumbescu (se pare că ar fi existat o înregistrare, de mult ieșită din uz, care nu a fost înlocuită, deși Ion Voicu ar fi putut fi un interpret neîntrecut al acestei lucrări), ca „Rapsodiile române" ale lui George Enescu, ca unele fragmente din baletul „Cînd strugurii se coc" de Mihail Jora, sau ca numeroase alte lucrări rapsodice, piese lirice etc., care formează prima treaptă de accesibilitate a muzicii? Carențe similare se remarcă, de altfel, și în ceea ce privește lucrările universale de acest gen — valsuri și nocturne de Johan Strauss, rapsodii sau dansuri simfonice de Glinka, Liszt, Dvorak, Grieg, fanteziile după muzica lui Bizet, Gounod, Offenbach etc, care nu numai că ar putea să se bucure de larga apreciere a ascultătorilor, ci și să contribuie efectiv la educația lor muzicală.

Tot atît de important — dacă nu chiar și mai însemnat — ar fi fost criteriul prioritații unor lucrări inspirate din realizările vieții noastre de azi, purtătoare ale unor mesaje de idei nobile și înaintate. Iată însă că cele mai multe lucrări vocale sau vocal-simfonice care au marcat importante succese creatoare ale compozitorilor Mendelsohn, Toduță, Dumitrescu, Feldman, Negrea etc., sînt încă absente din repertoriul „Electrecordului".

Repetăm încă o dată: nu se poate pretinde unei activități de început o oglindire completă a tuturor aspectelor vieții muzicale. Este vorba însă de criterii științifice de selecționare, de planul pe care trebuie să-l urmeze acest repertoriu. În această privință, aspecte și mai inexplicabile le oferă absența în înregistrări a interpreților noștri, factori principali de promovare a muzicii. Cei mai valoroși dintre ei, dirijori, instrumentiști sau cîntăreți, sînt și cei mai rar întîlniți în repertoriul discurilor noastre (mulți dintre ei au, de altfel, la activul lor mult mai multe înregistrări peste hotare, decît în propria lor țară...). Indiferent de considerentele artistice sau comerciale care ar interveni, nu este oare firesc și elementar ca ascultătorii din țara noastră să se poată bucura primii de succesele artiștilor lor? Nu ar fi oare timpul să se stabilească mijloace de folosire mai intensă a colaborării cu interpreții noștri de frunte, depășindu-se neînțelegerile și șovăielile de pînă acum? Va fi cel puțin ciudat dacă se va perpetua absența de pe lista înregistrărilor „Electrecord" a celei mai bune filarmonici din țara noastră și a primului ei dirijor, George Georgescu, dacă cei mai buni cîntăreți români vor continua să apară cu totul sporadic în înregistrări, deși în interesul vieții noastre muzicale și în propriul lor interes ar trebui depuse toate eforturile pentru a fi înregistrați în floarea posibilităților lor artistice!

Cele enumerate pînă acum nu reprezintă decît o parte a problemelor ce se ivesc din simpla parcurgere a repertoriului de înregistrări „Electrecord". Uneori, acestea capătă un caracter de acuitate — dacă ne gîndim, de pildă, că în preajma Festivalului „George Enescu", lipsesc încă din magazine nu numai „Rapsodiile" acestuia (un număr de discuri apărute în urmă cu cîteva luni s-au epuizat și nu au mai fost înlocuite), ci și Sonata în stil românesc pentru vioară și pian, „Impresiile din copilărie", Cvartetul cu pian, fragmente din „Oedip" — adică tocmai unele lucrări din cele mai semnificative, mai accesibile și mai valoroase din creația marelui nostru muzician.

Firește, enunțarea acestor probleme (de altfel incompletă) nu a ținut seama de anumite dificultăți a căror rezolvare, după cît se pare, nu depinde întotdeauna numai de „Electrecord". Ea nu a ținut seama nici de măsurile aflate în curs și care vor atenua, probabil, în scurtă vreme, o parte din slăbiciunile semnalate. Dar chiar dacă „infernul e pavat cu intenții bune", activitatea „Electrecordului" se cuvine pavată de urgență nu numai cu intenții, ci și cu realizări pe măsura cerințelor și așteptărilor maselor largi, mereu mai largi, de iubitori ai muzicii.

I. HRISTEA

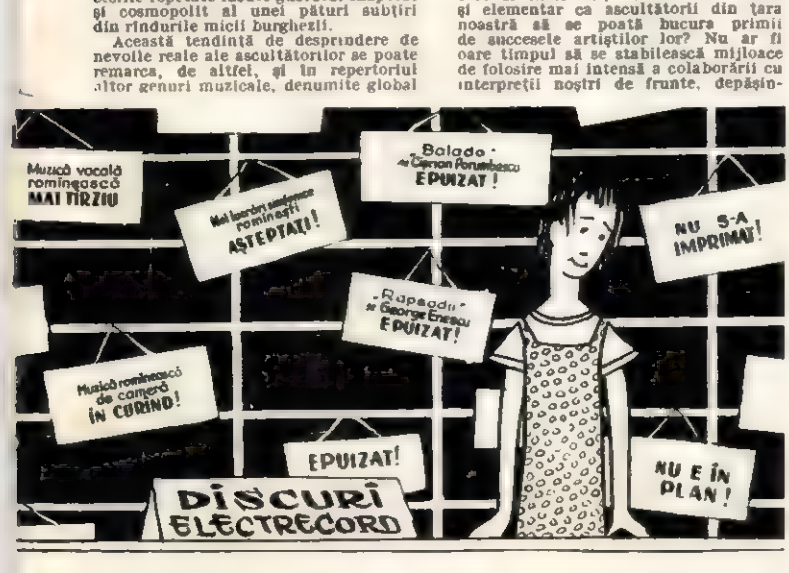

O ECHIPĂ DE AMATORI, UN REPERTORIU ȘI CÎTE CEVA DESPRE AMÎNDOUĂ

De obicei, actorii amatori își visează o sală a lor, amenajată ca un teatru „adevărat". Echipa de teatru a Comitetului Sindical Orășenesc București al lucrătorilor din Comerț și Cooperație și-a văzut visul împlinit: de la 15 aprilie 1957 își are, pe strada Șelari, o sală a ei, cu 300 de locuri, cu reflectoare și scenă bine utilată. La intrare și, de curînd, pe panourile din tot orașul, afișe tipărite îi anunță spectacolele. Dincolo de afișe, aflăm un colectiv închegat, în care fluctuația membrilor este exclusă. Regizorul-instructor al echipei, Ștefan Pană, a depistat oameni ale căror aptitudini pentru scenă au fost verificate: Ion Cristescu, contabil la „Apicola", este laureat al celui de-al IV-lea Concurs al echipelor artistice de amatori; Adrian Dineț de la „Aprozar", Marga Iacobi de la Trustul de Alimentație Publică, alături de ceilalți 60 de artiști amatori ai echipei, se achită onorabil — și nu numai onorabil — de rolurile ce le-au fost încredințate. Poate că, pentru munca acestei echipe, sprijinul vreunui critic dramatic n-ar fi de prisos. Este o sugestie asupra căreia nu vom stărui, întrucît ni se pare mai eficient a o suplini, pînă una-alta, cu cîteva observații.

Afișele care ne-au informat despre componența echipei ne dau amănunte și asupra repertoriului. Cu toate realizările sale incontestabile, echipa de teatru Comerț-Cooperație este, din acest punct de vedere, deficitară în fața publicului. Un teatru de amatori trebuie să se plaseze în centrul vieții culturale din unitatea căreia îi aparține, în cazul nostru a întreprinderilor din Comerț și Cooperație. El trebuie să fie receptiv față de toate problemele de stringentă actualitate (ale întreprinderii în mod special) și, prin repertoriul său, să le oglindească și să le dezbată. Vrînd să demonstreze înțelegerea misiunii sale, echipa de care vorbim a montat cu un prilej festiv două piese din repertoriul actual semnate de Ferencz Laszlo („Ceața") și Dimeni Istvan („Duminica liniștită"). Dar... afișele teatrului le trec sub tăcere, iar conducerea echipei le programează foarte rar, anunțînd în schimb, cu multă pompă, spectacolele cu „Doamna ministru" de B. Nușici, „Omul care a văzut moartea" de V. Eftimiu, sau „Momentele" lui Caragiale și „Piatra din casă" a lui Alecsandri.

Nu avem nimic împotrivă ca lucrări de acest fel să figureze în repertoriul unei echipe de amatori, dacă forțele sale artistice îi permit realizarea lor. Dar spectatorul căruia i se adresează în special această echipă are nevoie mai ales de altceva. El se izbește în producție și în viață de o serie întreagă de probleme proprii zilelor de azi și muncii sale, pe care le-ar dori comentate și rezolvate pe scenă. Despre Marghiolița poate afla și în alt teatru; dar unde să afle el faptul de viață legat de activitatea lui, dacă nu în piesa echipei de amatori a întreprinderii sale? Poate că înghebarea unui cenaclu pe lîngă colectivul de actori, un cenaclu care să creeze lucrări speciale, adecvate echipei, ar însemna răspunsul la această întrebare. Pînă atunci, repertoriul trebuie oricum îmbogățit cu piese care dezbat problemele zilelor noastre și care interesează în cel mai înalt grad spectatorii. Dramaturgi talentați au scris lucrări speciale pentru echipele de amatori, ținînd seama de posibilitățile lor artistice și de condițiile tehnice în care își desfășoară activitatea; și am sfătui pe membrii echipei să citească și să mediteze asupra următoarelor lucrări: „Oaspetele din faptul serii" de Horia Lovinescu, „Într-o seară de toamnă" de Ștefan Tita, „Umbra" de Ferencz Laszlo, „Paznicul stelelor" de Tiberiu Vornic sau „Cheia succesului" de V. Adrian și P. Crainic.

Afișele continuă să ne vorbească: „Întregul repertoriu este compus numai din comedii" — îți șoptesc ele, intrigate. De ce? Oare între actorii amatori nu se numără nici unul care să-și încerce forțele și în dramă? Ar fi absurd să credem asta. Explicația ar putea sta, poate, în comoditate. Instructorul, ca și actorul amator, păstrează convingerea că e mai ușor să joace comedie și mai ușor să cucerească aplauzele publicului avînd ca armă rîsul, umorul. Este un fel de a-ți fura propria căciulă, fiindcă nimic nu vești mai repede pasiunea pentru scenă a artistului-amator decît „specializarea" unilaterală. Pe aceeași linie, trebuie remarcată ordinea în care sînt prezentate — în același spectacol — comediile clasicilor noștri. Publicul este obligat să vadă întîi „Momentele" lui Caragiale și apoi „Piatra din casă" (așa pentru că primele sînt mai scurte, cerînd dese schimbări de decoruri). Pe altarul comodității a fost sacrificată logica și cronologia. În asemenea condiții, bardul de la Mircești este timorat de verva marelui Caragiale. Și de data aceasta, comoditatea e practicată în detrimentul spectatorului.

Am recomanda talentatei echipe de amatori ce joacă în sala de pe str. Șelari mai multă atenție în alegerea repertoriului ei, o mai strînsă legătură a acestuia cu viața și cu problemele specifice ale muncii din întreprinderile respective. Numai așa își va justifica din plin activitatea artistică și va da măsura valorii și utilității ei.

Radu RUPEA

UN TRATAMENT CURENT

Din ușa pe care am deschis-o, aud, în liniștea cabinetului medical, sfîrșitul unei conversații:

— E într-adevăr o performanță, să te îngrași cu 8 kilograme în două luni și jumătate. Te felicit...

Rîsete vesele, apoi din nou:

— Dar cu munca cum stai? Poți lucra?

— Tovarășe doctor, mă simt atît de bine, încît cred că dacă aș lucra, aș putea să-mi depășesc zilnic norma...

Închid ușa la loc și mă gîndesc, să fie oreun laborator... special?!

Peste un sfert de oră, îl cunosc însă pe doctor și, stînd de vorbă cu dînsul, mă lămuresc că nu-i vorba de nimic... supranatural. E vorba de fapte obișnuite în lumea pacienților Institutului de Endocrinologie. Cetățeanul cu care doctorul stătuse de vorbă este strungarul C.G.de la Atelierele C.F.R. din Craiova. În urmă cu cîteva luni, omul s-a internat în clinica institutului, într-o stare foarte gravă. Avea o hipertiroidie avansată și această boală, determinată de o creștere anormală a funcțiunii glandei tiroide, îi dădea grave tulburări. Slăbise enorm, deși mînca mult, prezenta tulburări cardiace, era veșnic obosit, adinamic, lucra cu mari eforturi, numai 3-4 ore pe zi.

Cu ajutorul contoarului Geyger-Müller se determină cantitatea de iod radioactiv captat de tiroidă.

În clinică el a fost supus unui tratament cu izotopi radioactivi, cu iod radioactiv.

Ce efect a putut avea asupra bolii sale iodul radioactiv?

Se știe că glanda tiroidă are o mare afinitate pentru iod, deoarece această substanță îi este necesară pentru sintetizarea hormonului pe care îl produce — tirozina. O dată introdus în corp iodul se fixează cu precădere în țesutul tiroidian. Dar iodul despre care vorbim este radioactiv. El emite radiații gama, penetrante. Și acestea își exercită acțiunea asupra celulelor tiroidei, inactivîndu-le, domolindu-le activitatea anormal crescută.

Strungarului nostru i s-au administrat 5 miliCurie de iod radioactiv. După puțină vreme starea lui s-a ameliorat. Înainte de plecarea din clinică, i s-a mai dat o doză. Apoi s-a dus acasă, și-a reluat munca. După două luni și jumătate a venit la control. Ați văzut: s-a îngrășat cu 8 kilograme, muncește mai mult decît obișnuit, nu mai are nici o tulburare din cele pe care le avea.

Cazul strungarului C. G. nu este unicul în foile de consultații ale Institutului de Endocrinologie. Tratamentul cu iod radioactiv în hipertiroidie este utilizat din ce în ce mai mult și se obțin cu ajutorul lui frumoase SUCCESE.

Dar acesta nu este singurul domeniu de aplicare a izotopilor radioactivi în cadrul institutului. Iodul radioactiv a căpătat o largă utilizare în precizarea diagnosticelor de tulburări tiroidiene. Sînt cazuri în care aspectele clinice ale unui bolnav sînt aproape de normal, iar rezultatul metabolismului bazal nu indică nimic sigur. În aceste situații, utilizarea iodului radioactiv constituie o metodă de diagnostic foarte precisă, rapidă și comodă, în sensul că investigația se face fără nici un efort din partea bolnavului.

Tot la Institutul de Endocrinologie se utilizează izotopii radioactivi în tratamentul tumorilor maligne tiroidiene, precum și în diferitele cercetări care se fac în probleme de endocrinologie.

Izotopii radioactivi — cel mai modern mijloc de investigație și tratament — sînt folosiți azi în mod curent și cu succes în endocrinologia și, în general, în medicina noastră.

Corneliu TOGHRAN

REAPARE VECHIUL TOMIS!

Acest șanț pitoresc al vechii Constanțe este străbătut de una din galeriile subterane ale anticului Tomis.

Ies la suprafață o parte din zidurile vechiului Tomis. Urmele cetății greco-romane au început să apară după primele lovituri de tîrnăcop, date pe șantierul arheologic deschis acum la Constanța. Este pentru prima dată cînd se fac săpături organizate, pentru scoaterea la iveală a cetății ridicate de coloniștii greci din Milet, veniți pe țărmul Pontului Euxin pentru a întreține relații comerciale cu popoarele din Sciția Minor.

Grecii din Milet au poposit prin aceste locuri în urmă cu vreo 2700 de ani. Astăzi au poposit aici profesori de istorie, arheologi, cercetători științifici, veniți pe acest important șantier deschis din inițiativa muzeului „Vasile Pîrvan" din Constanța, cu sprijinul Institutului de Arheologie al Academiei R.P.R. Un șantier unde, la chemarea U.T.M., alături de oamenii de știință, își dă sprijinul tineretul constănțean. Pînă acum, peste două mii de tineri din fabrici și întreprinderi, din armată și din școli au intrat voluntar în acțiune, lucrînd la săpături.

Primele lovituri de tîrnăcop au fost fructuoase: în centrul Constanței s-a descoperit poarta de vest a cetății Tomis. Într-unul din turnurile porții, arheologii au dat peste „depozitul de muniții" al cetății. S-a dat astfel peste o rezervă de „bombe". Vreți să știți cum arătau bombele de acum două milenii și jumătate? Sînt simple ghiulele din piatră, de mărimea unor mingi mai mari. Ele erau proiectate cu ajutorul catapultelor și al unor prăștii uriașe.

Cercetările continuă și în celelalte sectoare. Și astfel s-a aflat un lucru cu totul nou: istmul Constanței a fost perforat de vechii tomitani — probabil în timpul romanilor — în așa fel, încît partea de jos a orașului este străbătută de o rețea de galerii. Într-o asemenea galerie arheologii au pătruns două sute de metri sub oraș.

Pe șantierul de la Constanța se află ca invitat tov. Teofil Ivanov, colaborator științific al Academiei R. P. Bulgaria — arheolog cunoscut, specialist în arheologie greco-romană. El a făcut cercetări în mai multe cetăți vechi de pe țărmul Mării Negre și în interiorul Bulgariei: Apolonia, Abritus, Oesus și Serdica (vechea Sofie).

Lucrările de pe șantierul arheologic Tomis au reunit cunoscuți specialiști din întreaga țară.

Cercetările sînt abia la început. Arheologii cred că săpăturile vor duce la surprize importante, așa cum de altfel a prevăzut marele Vasile Pîrvan, încă cu o jumătate de veac în urmă.

B. SURU

Fotografiile autorului

Așa arătau ghiulelele (de piatră) cu care se apărau tomitanii! Acum ele sînt studiate de către arheologi.

O nouă surpriză: apar primele colțuri ale zidului din fața porții.

NEA FANE

— schiță —

de Maria ARSENE

Privesc la nea Fănică. Are gîtul subțire, fălcile moi și cearcăne cît piesa veche de cinci lei atîrnate pe sub ochi. A slăbit mult. Și zîmbetul l-a pierdut. Zîmbetul ce l se întindea cîndva din colțul buzelor către mustața neagră, retezată scurt și groasă cît degetul.

Privesc la nea Fănică cum n-are astîmpăr pe scaun și-ncerc să mi-l închipui altfel de cum îl văd. Adică așa cum arăta cu cîțiva ani în urmă, cînd venise — golănel — la unitatea noastră.

★

Trei luni nici nu fusese alt vînzător mai bun ca nea Fănică. În fiecare dimineață tov. Țică, responsabilul (uite-l aci, pe bancă, și pe cască-gură ăsta cu mutra lui bleagă, cum se mai uită a mirare în tavan), n-a avut pentru ce să intre la bănuieli. Nu se mira nici de faptul că în fiecare zi, cînd venea la unitate, îi găsea pe nea Fane așteptîndu-i cu spatele rezemat de obloanul magazinului. Ba încă mai și rîdea de cîte ori Fane îi întîmpina cu obișnuita lui glumă de vechi zarzavagiu oborean

— Hai jupîne degrabă, că ți se zbor-sesc roșiile!

Și nea Fane îi lua cheile prăvăliei din mînă, deschidea ușile, ridica obloanele și, fără să ne mai aștepte și pe noi, ceilalți doi vînzători, trecea harnic și îndeminatic la treabă. Ștergea cu cîrpa moale geamurile vitrinei, stropea ardeii și zarzavaturile cu apă proaspătă de la robinet, sorta din nou roșiile, vinetele, scria etichete noi cu prețuri la fructe, punea marfa la vedere, după care da telefon la bază, cerîndu-i lui Spiridon (uite-l și pe 'mnealui prezent, lîngă nea Fane) marfa.

La sfîrșitul celei de-a treia luni tovarășul Țică, responsabilul, prinsese temeri c-o să fie înlocuit cu nea Fane, de a cărui vrednicie și pricepere în meserie se dusese vestea în tot raionul.

Păi numai de l-ai fi văzut dumneata pe nea Fane la decimal, la terezie, ori la cîntarul Berkel! Îi lăsa pe cumpărători să-și aleagă singur marfa, după poftă, potrivea limba cîntarului să cadă nițeluș „pește" și-i făcea cu ochiul că să-nțeleagă hatîrul: „Cu bătaie, neică! Treacă de la noi!"

Și-naintea ca omul să fi părăsit prăvălia, îl întreba:

— Mulțumit? Ești mulțumit?

— Da,tovarășe.

— Atunci,poftim condica și coadelul.

— ?

— Înjură-ne, căci sîntem în întrecere de bună deservire pe raion.

Făceau niște ochi mari inspectorii cînd răsfoiau o dată la lună condica de sugestii și reclamații!...

În trei luni nea Fane a luat de două ori primă. Pe urmă... Pe urmă s-a întîmplat în adevăr ca nea Fane să fie numit responsabil, iar tov. Țică trecut vînzător, după ce mai întîi fusese prelucrat la direcție că nu face treabă și că se lasă întrecut de un fost negustor, ca tov. Fane, care între timp, ce e drept, se dovedise a fi un foarte bun... etc. etc.

În ceea ce mă privește, mie, nea Fane ăsta nu-mi plăcea de fel. Prea căuta dumnealui să se arate harnic și cunoscător îndeaproape în ale comerțului. Apoi îi plăcea „cinstea" făcută la leafă și dacă bea el un țoi, îți plătea ție trei.

O săptămînă după ce fusese înscăunat șef nea Fane, numai ce-i aud pe vărumeu Tricu, macaragiu de tramvaie, cu posiul la capul liniei 21.

— Mă, o să ți-l umfle pe nen-tu Fane!

— De ce mă, văr-meu? — întreb.

Și de bucurie (de ce să mint?) simțeam că mi se umflă inima. Însemna că bănuiala mea începea să se adeverească.

— Vină tu duminică de dimineață pe la cinci, la capul liniei — îmi clipește semnificativ Tricu — și-ai să-ți vezi negustorul!

Duminică, în zori, eram ascuns după o gheretă, la zece metri departe de ultima stație a tramvaiului 21.

Șoseaua aproape pustie. Deodată aud zgomot de motor și din sus văd venind camionul bazei, încărcat cu lăzi pline de marfă. Roșii, ardei, vișine și caise. Mașina trage la margine și claxonează. Lîngă șofer, cu șarea trasă pe urechi și-un chiștoc de țigară în gură, nea Fane. Mai sună o dată și iată că se desfac porțile unei căsuțe și autocamionul o zbughește în curtea largă.

Mai tîrziu, cînd a sosit Zis-ul cu marfă și la prăvălie, eu așteptam de mult acolo... A coborît vesel din camion nea Fane.

— Bravo, vrednicie! — îmi strigă, văzîndu-mă. O să te propun pentru primă.

M-am uitat în camion. Mai mult gol.

— Asta-i tot ce-ai adus de la bază, nea Fane? — întreb.

— Atît — zice. Încă să zicem și bogdaproste. Că de nu era bietul Spiridon, nu căpătam nici asta. Marfă puțină, pustimeo!

— Ce-i mă, nu-ți convine că scapi mai degrabă acasă? — sare și Mache șoferul, lipindu-și arătătorul a mustrare pe falcă. (Mache se uită chiar acum, peste umărul lui nea Fane, la mine și-mi face semn că-i „de rău").

La orele nouă dimineața n-am avut încotro și am tras obloanele. Terminaserăm roșiile, ardeii și fructele, tot.

În schimb, alături, la particulari, se lătăiau în panere și vitrine roșii mari, frumoase, și fructe „pe alese".

★

Ancheta n-a putut dovedi nimic. Lipseau probele din care să rezulte că nea Fane vinde speculanților și negustorilor particulari marfa achiziționată prin bază.

A doua zi chiar, după ce comisia de anchetă și-a încheiat raportul, nea Fane a ridicat amenințător pumnul și ne-a trecut pe toți cîți eram acolo,în magazin, sub focul nimicitor al ochilor

— Care-i fi mă, ăla, spionu', de te ții de denunțuri? Nu te-oi prinde eu, mă, o dată!... — și izbi cu pumnul de trozni tejgheaua de zinc.

★

A fost mutat din unitate nea Fane. Ca să fie „mai sub ochi" și să nu mai aibă de acum încolo posibilitatea să se-nvrtească. A fost mutat la baza doi. Acolo unde l-a recomandat tovarășul Spiridon de la baza unu, o săptămînă înainte să fie și el pus pe liber, pentru neglijență în serviciu. (Joia și duminica, zi de temei pentru vînzarea de zarzavaturi și fructe, dădea marfa cu întîrziere. De aceea profitau „particularii" aprovizionați misterios, în timp ce „la stat" vitrinele erau aproape goale.)

★

Trecuse un an. Mă-ntîlnii iar cu nea Fane. Era într-o seară. Mi se păru că-l văd ieșind de la restaurantul „Izvorul Rece". El o fi? — îmi zisei și m-am apropiat. Era chiar nea Fane. Într-un costum nou-nouț bleumarin, pantofi cu talpă groasă, cămașă cu colțurile guleru lui boante și ochelari albaștri înrămați în plexiglas.

— Noroc, nea Fane!

A întors capul. M-a recunoscut. A tresărît. Apoi

— Ce face pușlimea?

Zic

— Cu munca, nea Fane. Dumneata?

— Eu?... Nici așa, nici pe dincolo...

A tăcut o clipă, cercetîndu-mă cu privirea.

— Mă, eu o să am o vorbă cu tine... Dac-ai fi băiat deștept, te-ai umple cîrnat, de gologani... Te fac un tur?

Abia acum văzui motocicleta IFA doi cilindri, o mîndrețe de mașină, care-l aștepta lîngă trotuar.

— A d-tale, nea Fane?

— Ce le privește a cui e? Urcă

M-am așezat pe șa la spate și dacă nu mă prindeam bine de nea Fane,mă zvîrlea peste cap.

★

A doua anchetă izbucni exact la o lună. De data aceasta anchetatorii aveau fapte ceva mai precise... (Dacă vă spun?!).

Nea Fane cuplase acum la cîrdășie și pe contabilul Mocanu, de la bază (prezent și'mnealui colo, pe scaun, de-a dreapta lui nea Fane. Stă de parcă nici că și-ar fi făcut-o cu minușițele dumisale).

Așadar nea Fane lucrase mînă-n mînă cu Mocanu, cu Spiridon și... cu mine. Da. cu mine. E drept, numai o dată, o singură dată, fiindcă se cerea și fiindcă trebuie să spun adevărul și numai adevărul: am lucrat.

Ce făceam noi? (Adică eu,cu Spiridon.) Așteaptam calea pe șosea, țăranilor care veneau la bază cu zarzavaturi sau fructe contractate.

— Ce-ai acolo, nenicule?

— Struguri pentru sfat, la contractare.

(Halt! — ziceam, ăsta-i de-al nostru Pe el!)

— Și... cu cît îi dai?

— Pă cum e prețul. Patru lei întîia, trei a doua și doi lei calitatea treia — răspundea țăranul.

Atunci intervenea Spiridon:

— Cît ai cu totul?

— Trei sute de kilograme.

— Dă-mi și mie cincizeci a-ntîia și-ți dau 4,50.

Și nu se lăsa pînă nu-l convingea pe om. De aici strugurii fruntea luau drumul negustorilor particulari. Cu ce-i rămînea, producătorul se prezenta la bază. Aici îl lua în primire nea Fane; după ce mai întîi îl ținea pînă la spartul pieții, începea.

— Ce-i porcăria asta de marfă? Nici de categoria treia nu face.

Producătorul încerca să-l convingă că are marfă de calitatea a doua și a treia. Nea Fane, însă, nimic și nimic.

Omul era desperat. Ce să facă cu marfa? S-o vîndă cu kilogramul? Voia să plece acasă.

— Atunci, tot nea Fane:

— Mai frățic, eu îți-o socotesc toată întîia, ba încă și... „cu bătaie", dar... vorba aiuia... Trăim și noi și...

Gata învinsă... Baza înghițea mărdăiciul și plătea preț de calitatea I.

Și iarăși anchetă. Deși faptele fuseseră aduse la timp la cunoștință, anchetatorii au reușit să strîngă suficiente probe juridice pentru a-i înfunda pe nea Fane și banda lui.

Țăranul contractant nu vru să recunoască că a dat marfă bujdugale și a luat preț pentru prima, dînd jumătate din bani lui nea Fane, iar cealalți producători care făcuseră la fel n-au vrut să declare, că doar se făcuseră și ei cîrdași la escrocat statul.

Motocicleta? Nea Fane a recunoscut. Era a lui cumnatu-său, ofițer deblocat care-și vînduse mai demult un inel și o cumpărase. Așa cum își cumpărase vila, o casă, terenul de alături și covoarele persane. Costumul cel nou? Tot de la'mnealui, cumna'su Stancu (care acum își trece nervos degetele pe sub guler și privește cu ură la nea Fane).

Chiar în ziua cînd își dădu seama că le scăpase printre degete anchetatorilor, nea Fane năvăli c-o falcă în cer și una în pămînt în magazin.

— Care ești mă, ăla, spionu', de torni mereu? Ah, de te-aș prinde, mămuliță, mamă!

★

Nea Fane a fost totuși concediat. Prea multe bănuieli îl apăsau și prea murdar îi era trecutul. Însă tovarășul Milea, șeful nou al bazei trei, avea o inimă de aur. De aur străin, într-adevăr, dar tot aur se chemă. L-a angajat hamal. Cu ziua. La descărcatul cartofilor în silozuri.

O jumătate de zi nea Fane era zilier, îmbrăcat în pantaloni cazoni peticiți, pufoaică răpănoasă și bocanci pleoșiți. Seara se purta în costume de stofa englezească și pantofi de antilopă, fa cînd dever la „Izvorul Rece".

Prin ianuarie sosiră zece vagoane cu cartofi degerați. Dacă nu era „spiritul gospodăresc" al lui nea Fane, „devotamentul și patriotismului" lui, s-ar fi vărsat marfa stricată peste cartofii cei buni, stricînd astfel sute de vagoane.

Tovarășul Milea doar că nu l-a pupat.

— Te propun iarăși pentru încadrare.

Dar nea Fane, demn, a refuzat:

— Decît să-mi dai cinci sute leafa, mai bine lasă-mă să ciupesc două. Să mă bucur și eu de ban...

— ?!

— Mai bine să vedem ce facem cu cartofii ăștia înghețați.

Au început să zbîrnîie telefoanele. Fabricile de spirt le-ar fi luat, dar nu aveau deocamdată fonduri pentru transportul lor. Întreprinderea „Amidonul" avea mașini să le care, însă n-aveau loc în magazie. Și toate cereau ca plata încărcatului s-o suporte baza, ca una care a recepționat marfa avariată.

— Ce ne facem, dom'le Fane?

— Las'că aranjez eu, tovarășe Milea.

Și a aranjat. A adus cinci chiaburi din apropierea Capitalei, care s-au angajat să ridice cu zece care cartofii degerați și să-i folosească și ei, și țăranii din comunele megieșe, drept îngrășăminte pe ogoare.

Dar tîlharii, în cap cu nea Fane, au vîndut marfa degerată și stricată cîtorva de-o teapă cu ei, care contractaseră să livreze statului cantități mai mari de cartofi. Și după cîteva zile, cartofii se-ntoarseră din nou la bază.

La a treia anchetă, nea Fane, încolțit, trebui să recunoască. Și iarăși (de data aceasta pentru cea din urmă oară)

— Care-i fi mă, ăla, de te-ai ținut pe urmele căruțașilor și m-ai turnat la procuratură? Mamă, maiculiță, că de te-oi prinde vreodată în vîrful cuțitului!...

★

A intrat președintele. Și asesorii. După care a trecut și procurorul pe scaunul lui. Și numaidecît s-a dat sentința. Zece ani pentru domnul Fane Chiriac, fost negustor „en gros", fost „pe picior", fost condamnat și altă dată pentru furt și faliment fraudulos. Cei-laiți, Spiridon, Mache șoferul, contabilul Mocanu, au primit mai puțini. Dar tot ani de pușcărie. Numai tovarășul Milea n-a luat nimic. Ba, da. Să nu mint. A luat și el un preaviz.

★

Priveam la nea Fănică. La gîtul lui subțire, fălcile moi și cearcănele cît piesa veche de cinci lei — ce-i atîrnau sub ochi... Slăbise. Și-i pierise și zîmbetul. Zîmbetul ce i se-ntindea din colțul buzelor spre mustața neagră, retezată scurt și groasă cît degetul.

La anchetă a aflat care l-a „turnat"...

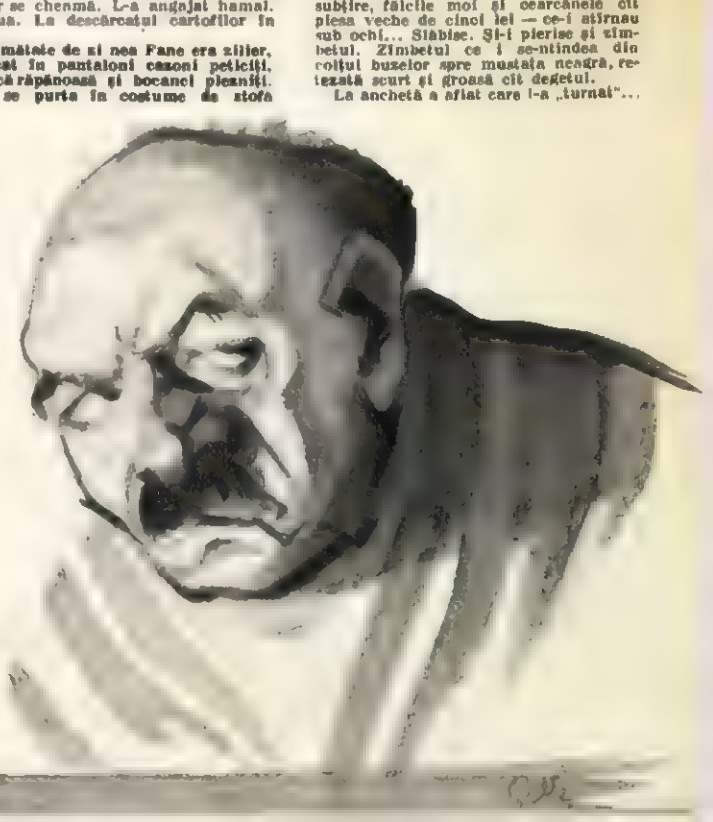

MARELE PREMIU" AL CELUI DE-AL XI-lea

PE DON

Regizorul Serghei Gherasimov în vizită la Mihail Şolohov.

În februarie a fost dat ultimul tur de manivelă al „Donului liniştit". Cele cîteva mii de metri de peliculă au fost vizionate mai întîi de cazacii din staniţa Dicenski — aflată la 14 km de satul în care se petrece acţiunea romanului — şi unde s-au filmat exterioarele. Cazaci vînjoşi şi aspri au privit cu ochi sever filmul, iar bătrîne cu fuste înfoiate şi capetele ascunse în tulpane au urmărit, cu mîna dusă a mirare la gură, imaginile în care îşi revedeau satul, bărbaţii, fiicele, ba chiar şi pe ele însele şi, mai ales, zbuciumatele vremuri trăite cîndva de ei toţi, pe malurile Donului. Mihail Şolohov a văzut filmul şi a spus scurt — cum îi e felul — mîngîindu-şi mustaţa stufoasă, roşcată:

— E un film puternic. Aprig. Bravo, Serghei!

Serghei Gherasimov, scenaristul şi regizorul trilogiei cinematografice „Pe Donul liniştit", trecuse primul examen cu notă mare. A urmat apoi întîlnirea cu imensul şi exigentul public sovietic. Statistica a dat rezultatul: din toate filmele anului 1957, cei mai mare număr de spectatori sovietici l-a întrunit prima serie a „Donului liniştit".

Acum, ecranele lumii aşteaptă filmul. Îl aşteptăm noi toţi, cu un simţămînt complex în care se împletesc emoţia şi nerăbdarea. Oamenii pătimaşi şi aprigi ai Donului, destinele lor tragice, viitoarea evenimentelor revoluţionare povestite de Şolohov ne sînt bine cunoscute. Îi vom regăsi pe ecran, conturaţi cu aceeaşi plasticitate copleşitoare, pe Grigori Melehov şi pe Aksinia sa, pe bătrînul Pantelei Prokofiev şi pe blînda Natalia, pe revoluţionarii Stockman şi Mişa Koşevoi, vom regăsi toată acea omenire tulburătoare şi tot acel iureş al revoluţiei care a răsturnat aşezările neclintite de veacuri de pe malurile liniştitului Don? Fiecare dintre noi a dat — citind cartea — un chip şi o mişcare proprie personajelor, fantezia fiecăruia dintre noi a construit casele căzăceşti ale staniţei Tatarski, a colorat apusurile de soare scăldînd în ape roşiatice curgerea molcomă, grea, a Donului, fiecare a imaginat încrîncenarea cumplită a revoluţiei şi stingerea, în convulsiuni, a vechii lumi ca-

1. O recunoaşteţi? E pătimaşa Aksinia, aşa cum i-a dat viaţă pe ecran actriţa E. Bistriţkaia. 2. Aksinia caută să-l convingă pe Grigori să fugă împreună în lume (actorii P. Glebov şi E. Bistriţkaia). 3. Înainte de a fi executaţi de către albi, comuniştii, cei mai buni fii ai Donului, trec convoi prin staniţă. 4. Uneori, se pare că voinţa părinţilor e mai tare decît dragostea. Grigori se va însura cu Natalia (actriţa Zinaida Kirienko). 5. Stepan Astahov, soţul Aksiniei, îşi pedepseşte nevasta pentru necredinţă.

FESTIVAL INTERNATIONAL AL FILMULUI DE LA KARLOVY VARY

UL LINIȘTIT

zace. Ne vom întîlni oare cu viziunea lui Gherasimov, va transmite filmul bogăția conținutului ideologic și politic al romanului?

Emoția noastră e firească, dar mă gîndesc la cea cu care a pornit Serghei Gherasimov să recreeze pe ecran, în limbajul specific artei cinematografice, eposul eroic al „Donului liniștit". Trebuia să-l revadă cu ochii omului zilelor noastre, să găsească personajelor, locurilor, faptelor petrecute, acea imagine sintetică și expresivă care să poată oferi fiecărui spectator satisfacția de a și-o suprapune pe a sa proprie.

Serghei Gherasimov a reușit. Poet al epopeii populare monumentale, el a construit pentru ecran o operă de proporții cu adevărat grandioase. Și nu era ușor. Urmînd larga desfășurare epică a romanului, el a selecționat în așa fel episoadele și personajele, încît linia subiectului să nu fie frîntă și fărîmițată, evoluția sinuoasă a personajelor (și eroii lui Șolohov au o necontenită și subtilă mișcare interioară) să fie fin și profund dezvăluită, încît patosul de idei și simțăminte al romanului să fie respectat și transmis spectatorului cu aceeași forță. La capătul celor cîteva ore în care ți s-a desfășurat prin fața ochilor trilogia, ai aceeași senzație de copleșire pe care o încerci citind romanul.

Se pare că fiecare artist își are o operă a vieții sale, a cărei realizare îl urmărește obsedant, îl consumă ani și ani. Cred că nu greșesc dacă afirm că filmul „Pe Donul liniștit" este opera vieții lui Gherasimov. O mărturisește de altfel și el: „Visam de multă vreme să realizez un film după acest roman. De cîte ori n-am pregătit cu elevii mei, la Institutul de Cinematografie, fragmente din „Pe Donul liniștit"!

Exista un singur antecedent: încercarea — interesantă în felul ei — făcută prin 1930 de regizorii Preobrajenskaia și Pravov de a ecraniza primul volum (pe atunci nici nu fuseseră încă scrise celelalte), cu posibilitățile pe care le oferea filmul mut alb-negru. S-a născut atunci o poveste dramatică despre dragostea lui Grigori și a Aksiniei. Dar acest antecedent — deși meritoriu — era insignifiant în comparație cu proiectele lui Serghei Gherasimov. Acesta a pornit să nareze pe ecran cronica marilor răsturnări și prefaceri revoluționare petrecute pe malurile Donului, să picteze o largă frescă socială, înlăuntrul căreia să deslușim destinul dramatic al eroilor, determinat de aceste evenimente. Și a luat pentru aceasta penelul muiat în sensibile și pastelate culori al operatorului V. Rappaport, muzica pregnantă, cu leit-motivuri impresionante, a lui Iurii Levitan; a cutreierat prin orașele țării, căutîndu-și interpreții cei mai potriviți pentru cele 30 de roluri principale și aproape 100 de roluri secundare, a apelat la căzăcimea Donului și la Armata Sovietică pentru scenele de masă. Și de astă dată Gherasimov s-a dovedit un curajos: rolul lui Grigori Melehov a fost încredințat unui tînăr debutant în cinematografie — Piotr Glebov — actor al teatrului moscovit „K. Stanislavski". Interpreta Nataliei — sfioasa și blînda nevastă a lui Grigori — și ea la primul rol pe ecran, e încă studentă a Institutului de Cinematografie: Z. Kirienko. Pentru personajul ofițerului Listnițki a fost adus din Leningrad I. Dmitriov; pentru cel al lui Misa Koșevoi — G. Koreaghin din Iaroslavl; rolul lui Stockman e interpretat de cunoscutul actor Oleg Iakov, iar cel al bătrînului Pantelei Prokofiev, de D. Ilcenko. Pe interpreta Aksiniei, însă, o cunoaștem bine: e frumoasa Bîstrițkaia, pe care am văzut-o în „Poveste neterminată". Cu această echipă talentată, Gherasimov și-a început, în 1956, filmul.

Prima serie e un preludiu — dacă vreți — al desfășurării evenimentelor istorice, aparatul oprindu-se prelung, atent, asupra psihologiei eroilor, asupra biografiei lor, căutînd în specificul trăsăturilor lor pe cele ale epocii și germenii schimbărilor apropiate. Iată-l pe Grigori Melehov: un flăcău chipeș, cu ochi subțiri și pătrunzători, cu nas puternic, acvilin, cu părul negru țîșnind buclat de sub șapca sa cazăcească. Muncește aprig și cu plăcere neascunsă, e nepăsător și plin de voie-bună, viața i se pare simplă și ușoară. Îi place vecina sa, pătimașa Aksinia, care nu prea duce casă bună cu bărbatul ei, și-i ațîne calea fără să socotească prea mult. De aici va izbucni focul care le va mistui amîndurora inimile: joaca se transformă într-o patimă de neînfrînt care o face pe Aksinia cea necredincioasă să se lase frîntă în bătăi de bărbat, care îl împinge pe Grigori să-și părăsească nevasta tînără și să fugă cu Aksinia, băgîndu-se slugă — ei, mîndrul cazac înstărit — la boier. Războiul izbucnește și în sufletul lui Grigori Melehov începe acea luptă surdă, cumplită, care îl va arunca — asemeni unei frunze — cînd de o parte, cînd de cealaltă a baricadei. Grigori caută adevărul, e un frămîntat: dragostea lui pentru muncă și ura lui instinctivă împotriva boierilor, realitățile crude pe care i le dezvăluie războiul îl duc spre bolșevici. Dar acea seculară poftă de pămînt și instinctul de proprietate îl întorc din drum și-l aruncă în brațele albilor. Grigori Melehov nu știe, pînă la urmă, să găsească adevărul și este un înfrînt. Premizele acestui tragic conflict lăuntric se formulează în prima serie, pentru ca ele să se afirme răscolitor în cea de-a doua: această parte a filmului, Gherasimov a conceput-o ca o evocare patetică, crudă uneori, a tumultului războiului civil și revoluției. Viața interioară a personajelor — în afară de aceea a lui Grigori, mereu în prim-plan — relațiile lor de dragoste și familiile rămîn pe dinafară, pentru ca să se revină asupra lor în ultima parte a filmului. Construcția trilogiei lui Gherasimov amintește de cea a unei simfonii ce se termină în acorduri grave, tragice, după ce a început senin și s-a continuat în zbucium răscolitor.

Filmul nu poate fi povestit. Trebuie văzut. Ca și „Zboară cocorii", el îți taie respirația, te înfioară, te urmărește mereu. Cinematografia sovietică a dat din nou măsura valorii ei etice și estetice neasemuite.

Ionela FAUR

Grigori Melehov la mormîntul Aksiniei.

Ultima imagine a filmului: Grigori Melehov și fiul său.

CEL DE-AL TREILEA OCHI
al lui Lobsang Rampa

Editorii din Occident au și ei necazurile lor. De pildă, cei din Statele Unite sînt lipsiți deocamdată de producția „literară" a lui Carryl Chessman, cu profesia de bază gangster și cu domiciliul actual la Sing-Sing, unde de ani de zile ar fi trebuit să ia loc pe scaunul electric. Acest ciudat condamnat la moarte, care are toate șansele să moară de bună bătrînețe, își împarte timpul între literatura autobiografică și acțiunile juridice prin care își amînă executarea sentinței. Actualmente însă — nu se știe din ce motive — paznicii îl împiedică pe mister Chessman să mai trimită editorilor săi prețioasele manuscrise, pricinuind astfel o pagubă serioasă editurilor care au cheltuit bani grei pentru lansarea lui Chessman ca autor de „bestsellers", cum se numesc în Occident cărțile producătoare de senzații tari pentru cititori — și de bani grei, pentru editori.

În căutarea unui „bestseller"

În general, în lumea capitalistă se practică pe scară largă sistemul lansării unor cărți cu titluri-bombă. De pildă, o carte lansată recent în America purta sub o semnătură feminină titlul foarte semnificativ: „Bărbații pe care i-am cunoscut în pat..." Primele volume s-au vîndut la New York în cîteva ore. Dar amarnică a fost dezamăgirea amatorilor de senzațional pornografic, cînd și-au dat seama că e vorba doar de o carte în care o experimentată soră de spital dă sfaturi competente în legătură cu îngrijirea bolnavilor...

Se pare că nici „bestseller"-ul politic nu mai face parale. E drept că Sir Winston Churchill a cîștigat, ca autor de memorii, un milion de lire sterline. În schimb, domnul John Foster Dulles n-a avut nici un succes cu al său „Război sau pace", în care pledează pentru „războiul rece" și politica „pe marginea prăpastiei". Se pare că oamenii preferă, în materie de literatură, „Război și pace" de marele Tolstoi.

Un călugăr tibetan răscolește Apusul

Succesul editorial a trecut însă nu demult Atlanticul, încununînd un autentic „bestseller" în Marea Britanie. E vorba tot de o lucrare autobiografică, intitulată „Al treilea ochi". Titlu într-adevăr „senzațional" într-o lume care îndeobște se mulțumește doar cu doi ochi. Subtitlul era și mai senzațional: „Autobiografia unui lama tibetan". Autorul: Lobsang Rampa.

Lansată cu o imensă reclamă, cartea acestui călugăr tibetan a făcut senzație. Închipuiți-vă și dv.: la vîrsta de opt ani, relata autorul, i s-a făcut o incizie în osul frontal, pentru a i se împlînta faimosul „ochi magic" cu ajutorul căruia se pot vedea și cerceta sufletele muritorilor de rînd. Cartea lui Lobsang Rampa, plină de zboruri pe zmei, metempsihoze și alte asemenea relatări, a cîștigat imediat favoarea unui public exaltat și însetat de misticism și exotism. În cîteva luni, „Al treilea ochi" a fost tradus în 14 limbi, în sute de mii de exemplare. Numai versiunea germană, publicată în editura R. Piper din München, a avut un tiraj de 80.000 de exemplare!

Călugărul tibetan a găsit entuziaști admiratori — și în ziare au apărut cronici foarte savante și mai ales foarte favorabile. Mulți cititori, pînă atunci mulțumiți cu cei doi ochi pe care-i aveau de la natură, au început să jinduiască după cel de-al treilea. Sheila Rouse, soția unui maior britanic, și-a părăsit domiciliul conjugal pentru a viețui alături de misteriosul „lama tibetan" — de altfel însurat.

Patru ochi văd mai bine decît trei...

Din nefericire pentru Lobsang Rampa, există ambițioși care au pretenția să vadă limpede chiar și cu doi ochi. Așa cum au făcut-o austriacul Heinrich Harrer și englezul Marco Pallis, ambii buni cunoscători ai Tibetului, pe care l-au străbătut mai mulți ani și l-au descris în cărți documentate. Respectivii au descoperit de la prima lectură că Lobsang Rampa își cunoaște în mod foarte defectuos țara de baștină, atribuind tibetanilor obiceiuri ce aparțin altor popoare, descriind temple și orașe cu totul fanteziste. Iar în ce privește informațiile exacte, cartea lui Lobsang Rampa le împrumuta îndelicat din înseși cărțile lui Harrer, Pallis și ale autorului indian Subhas Chandara Das. Cît despre relatările eronate, nici acestea nu-i aparțineau, întrucît erau și ele copiate din cartea de foarte dubioasă autenticitate a unui anume Rawizc.

În fine, un anume Burgess, fost inspector la Scotland Yard, a fost pus să dezlege întreg misterul. Demnul urmaș al lui Sherlock Holmes și-a dus repede la capăt misiunea încredințată, reușind să stringă toate probele necesare și să aibă, pînă la urmă, o discuție lămuritoare — între cinci ochi! — cu misteriosul lama. Și astfel, lumea a aflat că celebrul călugăr tibetan s-a născut în mod banal la Plympton, în bătrîna Anglie, și că nimeni nu l-a înzestrat cu un al „treilea ochi", ci doar cu numele de Cyril Henry Hoskins. Fără nici o meserie avuabilă în fața justiției, mister Hoskins era cunoscut pînă nu demult sub numele de „doctorul Kuan-Suo" și se îndeletnicea cu practica ilegală a medicinii, magiei, ghicitului etc.

Cyril Henry Hoskins, alias „doctorul Kuan-Suo", alias Lobsang Rampa, fals medic, magician, ghicitor și... adevărat escroc.

Un suflet tibetan „împrumută" un trup englez

Descoperirea identității reale și autentic britanice a lui Lobsang Rampa a provocat scandal. Editorii s-au spălat pe mîini, mărturisind că și ei au avut la început „oarecari îndoieli". Îndoieli care, desigur, dispăreau pe măsură ce încasările creșteau. Iar autorul a încercat să-și apere mai departe calitatea de „lama tibetan", declarînd că în 1948 sufletul său a „împrumutat" trupul unui cetățean al majestății sale britanice și că atunci și-a jurat... să uite limba tibetană. Aceasta i-a întărit desigur trupului său englez capacitatea de a se bărbieri în limba engleză despre Tibet, de a încasa onorarii engleze și de alte naționalități.

★

Așa s-a sfîrșit cariera unui „bestseller". Cyril Henry Hoskins, alias Kuan-Suo, alias Lobsang Rampa este astăzi renegat cu vehemență de foștii săi admiratori.

Deși nimeni nu-i poate contesta, lui și editorilor săi, existența celui „de-al treilea ochi" — ochiul capabil să descopere „la sigur" pe naivii gata să cumpere orice maculatură zgomotos lansată sub banderola promițătoare „bestseller!". Dar din fericire există din ce în ce mai puțini naivi care să creadă că un englez înzestrat cu talent de escroc poate fi un lama tibetan, sau că un John Foster Dulles poate fi un apostol al păcii.

A. T. RĂZVAN

Invitație la actualitate

— Unul prieten, poet —

Ți-e versul plin de inorogi, vărgure,
Și flăcări lungi la capăt de comori,
De contemplarea cerurilor pure
În care se rotesc sihaștri sori.

Cați poezia timpului în stele
Ori în vibrația florii de cais,
Cînd ea se naște simplu, lîngă schele,
În oameni, ori în sensul unui vis.

Te-ncîntă geana zărilor — senină,
Dar ai uitat se vede — și-asta-i trist
Că fiecare pas către lumină
A fost plătit cu sînge comunist.

Victor MAȘEK

Țărm natal

Rostogolite valuri, purtînd la mîini brățări,
Întind albastre palme spre malul auster;
În joacă, pescărușii trag linii lungi pe cer
Și taie necuprinsul din cele patru zări.

Vrăjit, ca-n epoceea bătrînului Homer
Aud vibrînd pe mare fantastice chemări
Și caut printre valuri să deslușesc cărări
Spre porturi ce o clipă se-aprind în gînd și pier.

Din vîrful stîncii negre, prietenă cu vîntul,
Îmbrățișez întinsul și marea de azur
Iar gîndurile mele, părînd c-au prins contur,

Ca mii de iole albe încercuiesc pămîntul —
Și se întorc la țărmul acestui nou ocean
Ivit pe harta țării: pămîntul dobrogean.

Stelian FILIP

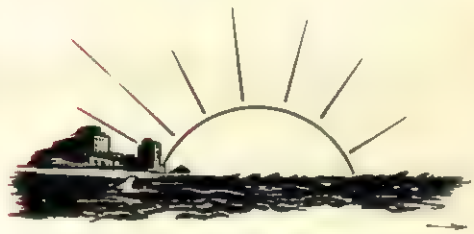

Inginerul Dan Teodorescu în mijlocul colaboratorilor și buni lor săi prieteni, Breidung Geza și Neu Francisc: „Grupul celor trei"

A 10-a MUZĂ

de I. DASCĂLU
Fotografii de S. STEINER

Îmi închipuiam — pînă mai ieri — că ceea ce îl definește pe inventator este mintea. O minte ascuțită, născocitoare, și gata. Mi-am schimbat puțin părerea. Cred, anume, că adevăratul inventator este definit de formula: *cap + inimă*. O inimă arzîndă, ca a tînărului inginer timișorean Dan Teodorescu, de pildă. O inimă nu numai cutezătoare, ci și lirică; o inimă care prelucrează calcule magnetoionice și nucleare, transformîndu-le în vibrație poetică. Sau — știu și eu — poate că e invers... Nu pot și nici nu vreau să-mi imaginez că fără o astfel de inimă se poate inventa, după patru ani de la absolvirea institutului, o mașină de mare utilitate; că se poate căpăta, după alți doi ani, premiul de stat; că se poate primi consacrarea pentru o altă invenție, la un tîrg internațional de peste hotare; că, în sfîrșit, fără o asemenea inimă, poți făuri visuri de viitor ca acelea pe care le făurește Dan Teodorescu.

Nu m-am mirat de fel cînd Dan Teodorescu mi-a mărturisit că muzica este cea de-a doua lui pasiune. Inventatorul trebuie să fie un om inspirat. Mai ales că cea de-a 10-a muză — a invenților — nu figurează încă în nici o mitologie...

O condiție ireductibilă: Timișoara

Așadar, Dan Teodorescu a absolvit Institutul Politehnic din Timișoara în anul 1951. Intenția lui fermă era să se stabilească în orașul frumoșilor ani ai studenției. Dar Comisia Guvernamentală de repartizare a absolvenților, impresionată pesemne de conținutul caietului cu calificative al absolventului nostru, a hotărît rapid și definitiv: Institutul de Cercetări și Proiectări Electrotehnice din București. Rapidă și definitivă fiind hotărîrea Comisiei, proaspătului inginer nu i-a mai rămas decît să-și înregistreze în carnețelul cu „proiecte de viitor" dorința de a redeveni timișorean. Pînă atunci, însă, urma să-și facă datoria de cercetător al institutului din București. Și și-a făcut-o.

A prezentat proiectul său pentru construirea unei mașini de echilibrare pe cale electrică a rotoarelor mici, știute fiind (știute de specialiști, se înțelege) marile dificultăți pe care le prezintă echilibrarea rotoarelor pe cale mecanică. A fost întrebat atunci ce anume îi trebuie pentru a-și experimenta proiectul. A răspuns lapidar: Timișoara. Acolo, la fabrica „Electromotor", unde-și făcuse practica studențească, acolo unde cunoscuse mașinile și se împrietenise cu oamenii, acolo vedea el condițiile ideale, mediul tehnic și „psihologic" cel mai potrivit pentru însuflețirea proiectului său. Și s-a întors la Timișoara.

Grupul celor trei

Zestrea pe care a primit-o din partea direcțiunii Electromotorului l-a mulțumit pe inginerul Teodorescu. A căpătat două ajutoare, așa cum și le dorea el, pe Breidung Geza și Neu Francisc, strașnici tehnicieni și excelenți tovarăși; a căpătat o încă-

pere, nu prea mare, dar potrivită scopurilor, și uneltele trebuincioase. În plus, i s-a pus la dispoziție ...tot restul fabricii, pentru ceea ce ar mai avea nevoie.

Pe ușa încăperii a apărut o firmuliță cu o indicație vagă: *„Grupul de cercetări"*, iar înăuntru, în încăpere, s-au instalat planșete, mașini, aparate, ustensile etc. Apoi... Apoi s-a construit, conform proiectului inginerului Dan Teodorescu, prima „mașină de echilibrat cu cadru electric", invenție românească.

Eh — vor fi spunînd cei trei — ce ușor le e gazetarilor ăstora să treacă dintr-un condei peste nopțile noastre nedormite, peste dureroasele neliniști, peste reluările din nou și din nou — uneori epuizante — ale experiențelor, peste truda fiecărui pas făcut înainte, peste clipele amețitoare ale triumfului...

Da, aveți dreptate, dragi tovarăși, dar vedeți... ar încăpea oare într-un reportaj tot ceea ce ar trebui scris despre strădaniile voastre?

★

Ajutat de tovarășii săi, inginerul Teodorescu și-a continuat cercetările și experiențele. Ei au trecut la aflarea de căi noi pentru echilibrarea rotoarelor mari; de data asta s-au oprit la soluții oferite de electronică. S-a născut astfel un aparat electronic — invenție românească, cu utilizări practice în industria grea. Iată deci că imensele roți toare ale turbinelor și turbogeneratoarelor nu vor mai trebui să fie transportate pentru echilibrare la Reșița, pentru ca, la înapoiere, să se dezechilibreze din nou, din pricina șocurilor transportului. Și încă un „amănunt": la tîrgul internațional din Leipzig (1956) aparatul a cunoscut un grandios succes.

Delegat al regiunii Timișoara la Conferința Națională a mișcării pentru pace din R.P.R.

Cît de utile pot fi cărțile unui bătrîn! Dan Teodorescu nu le disprețuiește niciodată.

Din carnețelul cu proiecte de ...proiecte

Carnețelul ăsta este de fapt doar o invenție a mea. Proiec-

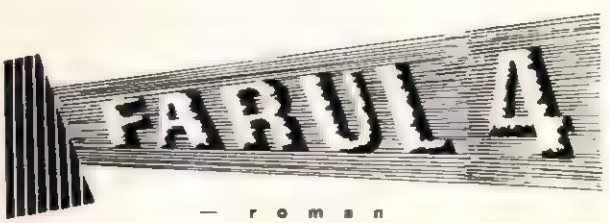

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul XIII.

(Urmare din numărul trecut)

„Sfîntul Nicolae" se apropie de port pe la miezul nopții. Deși nu se deosebea cu nimic de celelalte vase de transport de mic tonaj care brăzdau mările interioare aducînd din insule mărfuri, în special alimente, se întîmpla adeseori ca acest vas să circule numai noaptea, astfel că intrarea și ieșirea lui din radă nu erau consemnate în registrul Comandamentului Portuar. De altfel, nici nu ancora de obicei la debarcaderul comun. În seara aceea căpitanul îndreptă vasul spre golful natural format de coasta pustie, la distanța de vreo doi kilometri de portul principal.

Pe țărmul apusean al golfului se vedeau umbrele unor oameni care, probabil, așteptau vasul, deoarece de îndată ce acesta se ivi, se adunară laolaltă.

Căpitanul, un scundac păros cu capul nefiresc de mare, dădu comenzile pentru ancorarea vasului la o mică depărtare de intrarea în golf. După ce ancora fu fixată, strigă:

— Ciungule! Coborîți barca!

Un marinar înalt, osos, cu o singură mînă, se apropie de el. Era telegrafist, dar multă vreme preferase meseriei lui pe aceea a pescuitului cu dinamită. În timpul uneia din ieșirile în larg periculosul „năvod" explodase înainte de a fi lansat în mare și telegrafistul își pierduse o mînă. După ce săcuse cîteva luni la spital, se apucase de trafic de „carne vie". Era „furnizor" al tavernelor rău famate din port. Abia în timpul ocupației hitleriste ciungul devenise telegrafistul vasului „Sfîntul Nicolae", reluîndu-și vechea meserie, trădată odinioară. De altfel oricare dintre ceilalți șase membri ai echipajului se putea de asemeni lăuda cu o carieră la fel de complicată.

— Bine, șefule, dar ce facem cu Frank? S-a lovit la încărcat și nu poate să vîslească.

— Ia pe alticineva.

Fără să mai aleagă, ciungul se întoarse spre un marinar care ieșise și el pe punte și privea atent spre golf:

— Mă asasinule, vii cu noi... Aruncă barca!

Ajutat de un alt marinar, asasinul, un tînăr de vreo douăzeci și cinci de ani, coborî barca și apoi sări în ea, urmat de căpitan și de ciung. Începu să vîslească, îndreptîndu-se spre micul far a cărui lumină pîlpîia într-o extremitate a golfului.

— Nu văd prea multă mișcare — spuse ultimit căpitanul, după ce se mai apropiaseră. Unde-or fi camioanele?

Cîteva minute mai tîrziu, cînd barca acostă la mal, alergară spre ea trei oameni, dintre care unul îmbrăcat în uniformă de colonel al armatei hitleriste. Colonelul, asociatul lui Roni, îi procura acestuia autorizațiile de aducere a alimentelor și, pentru ca operația să se facă în cea mai deplină siguranță, venea personal în port ori de cîte ori se descărca vasul.

Căpitanul sări primul pe țărm, întrebînd:

— Dar camioanele n-au venit?

— N-au venit — confirmă nervos colonelul.

— De ce? Nu descărcăm?...

— Trebuie să plecați imediat — îl întrerupse colonelul. Nu puteți rămîne în golf. Astăzi vine aici o unitate de geniu.

— Atunci să ancorăm în port — propuse căpitanul.

— În port!? — exclamă colonelul, ridicînd brațele spre cer. Vrei să pierdem și vasul, și marfa? Și adăuga după o clipă de gîndire: În orice caz, acum plecați. Deocamdată n-avem încotro. Vă duceți în port și rămîneți acolo cît se va putea, adică pînă mîine seară.

— N-am nici acte de intrare!... — ridică din umeri căpitanul.

Colonelul scoase dintr-un buzunar o autorizație.

— V-am pregătit totul.

— Dar ce s-a întîmplat? — insistă căpitanul.

Colonelul se aplecă la urechea lui și-i șopti ceva. După aceea se salutară.

— Dă-i bătaie, băiete! — îi strigă căpitanul, asasinului, în timp ce sărea în barcă.

★

A doua zi dimineață Alex se hotărî să se ducă la Roni. Fiind acolo, avea mai multe șanse să afle ce se petrecea cu Helene.

Nora, care venise să-i deschidă, îi spuse că Roni nu era acasă. Alex se gîndi să profite de ocazie și să umble în casa de bani. De cînd descoperise cifrul, o deschisese de mai multe ori și aproape de fiecare dată găsise ceva care-l interesase. Imediat ce se convinse că Nora se întorsese în camera ei, intră în birou și deschise casa. După cîteva minute de investigație nimeri peste un dosar, în care se aflau: lista cu localitățile în care se deplasau agenții rețelei și instrucțiunile cu privire la cifrul acestora. Dacă fraza convențională era aceeași pentru toate posturile de emisie și recepție, în schimb cheia se modifica de la post la post. De asemeni, instrucțiunile arătau că grupul-cheie variază în funcție de dată, cu specificația că numărătoarea zilelor se face invers, adică de la 31 decembrie spre 1 ianuarie.

Alex luă hîrtiile și se duse în bibliotecă, cu intenția de a scoate copii după ele. Dacă Roni s-ar fi întors între timp, n-ar mai fi fost chip să le pună înapoi în casa de bani, ci ar fi trebuit să aștepte un nou prilej de a umbla neștingherit în birou. Termină totuși treaba înainte de întoarcerea lui Roni. Scrise un bilețel pentru Helene, în care încerca s-o liniștească, asigurînd-o de prietenia și devotamentul lui și, în timp ce trecea prin hol, îl strecură repede sub ușă. După aceea urcă în odăița de la mansardă și, punîndu-și casca la ureche, se așeză lîngă fereastră să aștepte. O oră mai tîrziu, auzi în cască țiriitul caracteristic. Cineva ridicase receptorul și forma un număr. Era Roni, care sunase la Todor, ca să-l convoace pentru aceeași seară, la ora 8.

Alex își aminti hotărîrea pe care o luase în legătură cu Todor. Trebuia să-l pună la curent cu ceea ce se pregătea, pentru că altfel această întrevedere ar putea să-i fie fatală. Își scoase tocmai casca, cînd i se păru că telefonul sună. Puse casca înapoi la ureche și surprinse următoarea convorbire:

— Salut căpitane. S-a întîmplat ceva?

— Da, domnule Roni, și chiar foarte grav...

— Anume?

— Știți, marinarul acela suspect... Am fost nevoit să-l pun la arest...

Trecură cîteva secunde de tăcere, după care Roni întrebă:

— Unde ești?

— În port... — răspunse căpitanul.

— Bine, așteaptă acolo... Îți trimit eu mașina mai tîrziu... Să-i ajuie telegrafistul vasului... Fiți cu băgare de seamă, să nu afle celilalți marinari...

Apoi Roni închise. Convorbirea îl neliniștise pe Alex. Vasăzică au pus mîna pe un marinar de pe „Sfîntul Nicolae". Ce-or fi vrînd de la el? După cum înțelesese, Roni avea de gînd să se ocupe el însuși de bietul om...

În clipa aceea, Alex auzi venind dinspre scară un scîrțîit ușor. Sări de pe scaun, ascunse casca într-un sertar și începu să tragă divanul spre peretele dinspre magazie.

tele de viitor ale lui Dan Teodorescu sînt în el; circulă prin arterele lui o dată cu sîngele, îi stimulează gîndirea și-i înfierbîntă inima. De pe acum, proiectul lui de construire a unui generator de înaltă frecvență pe un principiu nou, *magnetoionic*, este în curs de experimentare cu bune rezultate. Mașina va fi utilizată în curînd — personal n-am nici o îndoială! — în industria metalurgică și siderurgică, la prelucrarea metalelor prin ultrasunete.

— La ce altă invenție vă mai gîndiți? — l-am întrebat (eram convins că se mai gîndește cel puțin la încă una).

— La un termogenerator ionic. O metodă nouă de transformare a căldurii în energie electrică, cu aplicații directe la energia nucleară. Dar...

- Dar?...

Proiectul întîmpină încă serioase rezistențe. Specialiștii s-au împărțit în două: unii îmi aprobă proiectul, alții îl neagă; iar experiențele, atît de costisitoare, nu le pot face fără avizul specialiștilor. Nădăjduiesc, totuși... Știți, atunci cînd o lucrare stîrnește dispute între critici, lucrarea respectivă are multe șanse...

Am să-mi permit să-l corectez pe Dan Teodorescu. El nu nădăjduiește numai. El *crede*. Crede cu tărie în valabilitatea și viabilitatea proiectului său, așa cum crede în știință. Crede nu numai cu mintea, ci și cu inima. Nici mintea, nici inima nu l-au înșelat pînă acum vreodată...

Să existe oare și... a 11-a muză?...

Moment muzical...

Nu l-am auzit pe Dan Teodorescu cîntînd la pian. Și rău îmi pare. Îmi închipui că în interpretarea lui se împletesc robustul cu duioșia, energicul cu sensibilitatea, într-un tot armonic ca și construcția sufletească a talentatului inventor.

Aproape imediat ușa se deschise și în pragul ei apăru Roni.

— Ei, cum merge, Alex? — spuse în loc de salut.

— Bine, domnule Roni. Caut și eu un loc potrivit pentru divan.

Roni examină camera cu o privire critică.

— Nu e rău aci — aprecie el și se așeză pe scaunul de lîngă măsuță. Am venit să văd cum te-ai instalat... Sper că pereții n-au igrasie...

— N-au, nu vă faceți grijă pentru mine — spuse Alex.

Își cercetă atent șeful. Părea abătut. Se vedea cît de colo că pentru altceva venise el aici.

După ce șezu cîteva clipe privind în jur, Roni se ridică.

— Mă duc... Lasă că noi doi lucrăm bine oricum — zîmbi el și porni spre ușă. Apoi, ca și cînd și-ar fi amintit deodată ceva, se întoarse spre Alex. A, da! O cheie de la școală e la tine, nu? Ar fi bine s-o iau...

În primul moment, Alex voise să-i dea cheia, apoi însă se răzgîndi: „Vasăzică pentru cheie a venit... Da' la ce-i trebuie?"

— Nu-i la mine. I-am predat-o lui Todor — minți.

— Păcat — spuse Roni. Mi-o ceruse noul locatar. Știi, s-a închiriat casa... Eh, nu-i nimic. Tu nu mergi?

— Mai stau puțin pe-aci.

— Bine, fă cum vrei — conveni Roni, ieșind.

Un sfert de oră mai tîrziu plecă și Alex; se duse să-i caute pe Ali, ca să-i predea listele cu deplasări și cifruri și să-i aducă la cunoștință ultimele evenimente: sechestrarea feliei și închiderea marinarului de pe „Sfîntul Nicolae". Faptul că Roni îi ceruse cheia apartamentului în care funcționase școala se explica într-un singur fel: avea probabil de gînd să țină provizoriu acolo pe unul dintre suspecți, sau chiar pe amîndoi.

Devreme, după-masă, Alex îl telefonă lui Todor din oraș. Abia după ce ieși din cofetăria de unde-l chemase, înțelese în ce primejdie se băgase. Dacă Todor nu venea la Roni, era bine, însemna că ținuse seamă de avertismentul său și se ascunsese. Dar dacă venea, totuși? În acest caz, va încerca desigur să cîștige încrederea șefilor. Și Alex se temea că Todor bănuie cine l-a anunțat. În sfîrșit, toi nu mai avea cum să împiedice mersul lucrurilor. Deocamdată cel mai bun lucru era să-l caute pe Ali, de care nu dăduse de dimineață. Pe urmă o să se așeze la pîndă pe undeva, în apropierea casei lui Roni, să vadă dacă Todor vine sau nu... Cît despre marinar, înainte de venirea nopții n-o să-l scoată de pe vas, așa că mai era timp...

La ora opt fix, după ce aștepta douăzeci de minute ascuns într-un gang, Alex văzu silueta legănată a lui Todor îndreptîndu-se în grabă spre casa lui Roni. Bătrînul îngheță. Dacă nu s-ar fi bazat pe ceva, Todor n-ar fi riscat, după avertismentul primit, să vină la Roni. Era pentru el cel mai bun prilej să folosească și ciorna buletinului de știri, uitată pe masă. Alex se zbătea între două soluții: una — sigură — ar fi fost aceea de a scoate revolverul și a trage; mai era însă și o alta, care ar fi putut însă să-l coste capul: să se ducă cu Todor sus și să încerce să evite producerea dezastrului.

Duse mîna la buzunar. Atingerea metalului îl înfioră. Îi era imposibil să facă una ca asta. La urma-urmei, a avut întotdeauna noroc. Chiar în clipa aceea însă auzi o împușcătură și vocea îngrozitoare a lui Todor strigînd: „Alex!... Alex!..." imediat însă urmară încă două împușcături, una după alta. Încremenit, Alex privea scena. Înainte ca vreunul dintre trecătorii alarmați de împușcături să apuce să se dezmeticească, dintr-o mașină oprită la colț, cu motorul în mișcare, sări cineva și se apropie alergînd de omul prăbușit pe trotuar. Se aplecă peste el și-i scoase ceva dintr-un buzunar al hainei. Mașina porni și venea încet, cu o portieră deschisă, spre cel ce-l scotocea pe Todor. Alex îl recunoscu pe Toni, abia cînd acesta sări din mers în mașină care, luînd viteză, dispăru la prima întretăiere de străzi.

Un cerc de curioși se adunară imediat în jurul mortului. În timp ce se îndrepta într-acolo, Alex încercă să reconstituie scena. Todor venise, în ciuda avertismentului, la întîlnirea cu Roni. Toni, care-l aștepta în mașina oprită la colț, a tras de cum l-a văzut. Todor n-a căutat de la prima împușcătură și, zărindu-l pe Toni, strigase numele lui Alex, cu intenția de a-l denunța. Strigătul acesta au putea să-l fi adresat decît lui Toni și el însemna: „Nu mă ucide! Alex este acela în care nu trebuie să aveți încredere!"

Alex își făcu loc printre trecătorii care se îngrămădeau. Lumea comenta:

— O fi un trădător.

— Cine știe?... Poate e de-al nostru...

— N-are nici un act la el. L-au căutat prin buzunare și uite ce-au găsit... Un buletin de știri...

— Ascundeți foițele acelea — spuse cineva.

Alex își recunoscu ciorna. Avea acum cea mai bună dovadă că Todor venea la Roni ca să-l trădeze. Propria lui mîrșăvie îl împinsese spre moarte. Bietul dobitoc! Alex simți totuși pentru el un fel de milă amestecată cu dezgust. În același timp se întreba: „dacă totuși Toni auzise ultimul strigăt al profesorului?" Pericolul nu era încă complet înlăturat.

O bătrînă propuse, clătinînd din cap:

— Măcar să-l ducem să-l înmormîntăm creștinește...

N-apucară însă să-l ia de acolo. De departe, se auzeau sirenele motocicletelor poliției. Alex se îndepărtă repede. O luă spre școală.

★

... Asasinul visîea fără chef, preocupat de discuția din golf. De ce nu-i lăsa oare neamțul să descarce marfa? Din ce motiv nu trebuia vasul să rămînă în port mai mult de o zi? Să se fi descoperit cumva că făceau contrabandă? Și chiar dacă ar fi fost așa, ceea ce era puțin probabil, incidentul s-ar fi soldat cel mult cu mițuirea a încă unui ofițer superior, și nicidecum cu asemenea măsuri.

— Ce dracu'? Nu mai știi să visezi? — îl smulse deodată din gîndurile lui vocea supărată a căpitanului.

Asasinul tăie energic apa cu vîsla stîngă, îndreptînd barca.

După ce se suiră pe vas, căpitanul îl luă la o parte pe ciung și îi șopti: „Ce-i cu asasinul? Unde l-o fi capul? Vezi, ai grijă de el".

Apoi strigă spre echipaj:

— O să intrăm în port. Toată lumea rămîne pe vas!

O dată manevrarea și acostarea vasului terminate, echipaju coborî în dormitor. Ordinul nu deranjase pe nimeni. La urma urmelor, la ora asta marinarii nici n-aveau ce căuta în port. Nu se vedea nicăieri vreo lumină, circiumile se închiseseră de mult, iar în afară de nemți, care făceau pază, nici o umbră de om nu se zărea în portul pustiu. Numai asasinul rămînea pe punte. Sprijinit de balustradă, privea gînditor.

Nu cu mult în urmă, acest tînar era încă scafandru pe vasele unui negustor de bureți. În regiunea aceea fundul mării fiind acoperit cu această vietate mult căutată, în timpul sezonului rămîneau cu lunile în larg. Într-una din ieșiri, un rechin ucisese un scafandru. Deși asemenea nenorociri se petreceau destul de des pe acolo, tînărul, nou în meserie, asistase pentru prima oară la o astfel de scenă. Și-l mai obseda și acum imaginea bulelor de aer care urcau pocnind ușor spre suprafața mării, de parcă ar fi cerut ajutor; și nu era în stare să-și șteargă din priviri dîra de sînge care vopsea spuma valurilor, după ce totul se terminase. A doua zi, în timp ce și ei se cufunda, avea impresia că vede peste tot în jur rechini. Chiar și peștișorii cei mici, care mișunau în apă, căpătau în imaginația lui proporții uriașe. Pescuise vreo trei bureți mari, cînd deodată văzu cum se năpustește spre el un rechin. Năucit de groază, abia apucă să tragă cuțitul și să lovească, dînd în același timp semnalul să fie ridicat. Îl scoaseră mai mult mort decît viu. Povestea în neștire că a fost atacat de un rechin și că a înfipt cuțitul în el. Cînd, peste cîteva clipe, scafandrul care coborîse în urma lui fu scos la suprafață rănit de moarte, toți înțeleseră ce s-a întîmplat: sub impresia întîmplării din ajun, tînărul, orbit de spaimă, își luase tovarășul care se apropia de el drept un rechin. Omul muri după cîteva ore. Nu-l dădură pe mîna poliției pe vinovat: „Ajunge un mort", își spuneau cu toții. Doi dintre ei îl puseră, ca ameți cum era, într-o barcă, cu mîca lui boccea lîngă el și, după ce vîsliră tăcuți toată noaptea, îl debarcară în port, unde-l dădură în grija cuiva. De atunci, nicăieri nu putuse să-și mai găsească de lucru. În cele din urmă ciungul dăduse peste el și, gîndindu-se că porecla îl arăta tocmai potrivit pentru îndeletnicirile vasului „Sfîntul Nicolae", îl angajase. Cînd văzuse restul echipajului și pricepuse la ce treburi murdare era folosit vasul, tînărul voise să plece; în cele din urmă, însă, rămăsese pentru ca să poată ține la curent Frontul de Eliberare cu cele ce se petreceau pe vas.

(Va urma)

ÎN LEGĂTURĂ CU O ANCHETĂ

Timp de cîteva săptămîni revista „Tribuna" din Cluj a dat publicităţii răspunsurile unor cunoscuţi autori dramatici, regizori şi critici teatrali, la o anchetă privitoare la situaţia teatrului nostru contemporan. De la bun început, trebuie să precizăm că ancheta n-a abordat problema cea mai importantă a dramaturgiei româneşti: problema realismului socialist. Adesea, din această pricină, ancheta s-a împotmolit în chestiuni mult mai puţin importante, ca de pildă: cum se poate moderniza spectacolul antic şi clasic, sau care e raportul dintre rutină şi îndrăzneală etc. Totuşi, în răspunsurile lor, unii dintre participanţii la discuţie, ca Aurel Baranga, Horia Lovinescu, Vicu Mîndra ş.a. s-au dovedit sincer preocupaţi de destinele teatrului nostru. Ceea ce nu se poate spune despre alţii, ca Radu Stanca, de pildă, care îndeamnă oamenii de teatru să-şi amintească de prăfuita „Poezie a depărtării", de Duiliu Zamfirescu. În răspunsurile ei la întrebările revistei, Ana Novac minimalizează sarcina majoră încredinţată de partid scriitorilor, aceea de a ataca de pe poziţiile marxist-leniniste problemele contemporaneităţii. Ana Novac se foloseşte de coloanele „Tribunei" pentru a respinge de fapt criticile drepte aduse piesei sale „Ce fel de om eşti tu", care deformă grosolan realitatea zilelor noastre. Pentru Ana Novac a oglindi prezentul, efortul creator al oamenilor muncii pentru construirea socialismului, este un act îndrăzneţ, pentru că... „te expui la toate „limitele", neplăcerile şi riscurile inerente acestuia" (adică ale reflectării prezentului — n.a.). Discutînd într-un limbaj echivoc, Ana Novac evită să-şi facă autocritica pe care o aşteaptă spectatorii decepţionaţi şi indignaţi de o piesă care pune într-o lumină falsă viaţa noastră.

Lipsite de spirit autocritic ni s-au părut şi răspunsurile lui Horia Deleanu. „Îmbunătăţirea situaţiei generale pe acest tărîm — scrie Horia Deleanu — ar trebui să pornească de la repetarea unui adevăr poncifal (!), care este totuşi destul de des uitat: repertoriul constituie baza existenţei artistice a teatrului". Dar oare nu acelaşi Horia Deleanu, în calitate de redactor şef, a permis luni şi chiar ani de-a rîndul, ca revista „Teatrul", pe care o conducea, să se eschiveze de la o adevărată şi susţinută luptă pentru înnoirea repertoriului? Oare nu în această revistă au apărut atîtea articole scrise într-un stil pretenţios, aproape neinteligibil, care cu greu s-ar putea crede că au fost de vreun folos dezvoltării mişcării noastre teatrale?

Ancheta „Teatrul-azi" a mers, în general, alături de problemele principale. Cele „cîteva concluzii" ale revistei clujene sînt insuficiente şi palide, în raport cu amploarea fenomenului teatral actual.

Teşu MILCOVEANU

CONSEMNĂRI LITERARE

● PATRUZECI DE ANI de activitate literară au fost răsplătiţi recent printr-un mare premiu. Este vorba de Arnold Zweig şi de Premiul Internaţional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare", care a fost decernat marelui povestitor german.

Arnold Zweig reprezintă în literatura mondială un exemplu mare de consecvenţă. De la primele povestiri apărute prin 1909 şi pînă azi, la vîrsta de 75 ani, A. Zweig a stat de strajă unui ideal scump tuturor popoarelor: pacea. Servind acest ideal, Zweig a pornit de la o întrebare care l-a frămîntat toată viaţa: „Cum de a fost posibilă trecerea de la pacea în care am crescut, la războiul în care am devenit bărbaţi?" Răspunsul nu a venit nici uşor şi nici dintr-o dată. Scriitorul a trebuit să descopere antagonismul de nempăcat care stăpîneşte societatea capitalistă, în care tendinţele rapace de acaparare, naţionalismul, şovinismul şi fascismul au zdrobit cu brutalitate idealul mulţimii şi au instaurat domnia distrugerii, în locul aceleia a creaţiei şi construcţiei. Cum a decurs acest proces, ni l-a descris Zweig în romanele sale ciclice „Războiul cel mare al oamenilor albi", care evidenţiază totodată concepţia despre lume a scriitorului. Această concepţie şi realizarea ei artistică au fost încununate acum cu marele premiu internaţional purtînd numele aceluia care a semnat primul decret al puterii sovietice: Decretul pentru Pace.

Omenirea progresistă salută în A. Zweig, proaspătul laureat, una din conştiinţele care nu s-au lăsat niciodată abătute de la idealurile permanente ale maselor.

● NU NUMAI opinia literară din Cehoslovacia, ci şi aceea din lumea întreagă aşteaptă cu viu interes apariţia romanului neterminat al lui Julius Fucik, scriitorul şi gazetarul comunist care a plătit cu viaţa credinţele sale. „Generaţia de dinaintea lui Petru" este o carte în care se perindă aspecte din viaţa politică, socială, economică a Cehoslovaciei dintre cele două războaie, accentul căzînd pe procesul de dizoluţie morală a burgheziei, a cărei trădare a dus mai întîi la concesii faţă de revendicările hitleriste şi apoi la dispariţia statului cehoslovac.

● „ÎNDRĂGOSTITUL DE SOARE", ultima carte a istoricului de artă maghiar Dallos Sandor, apărută la Budapesta, s-a epuizat în scurtă vreme. Faptul este explicabil, fiind vorba de prima lucrare completă asupra vieţii şi operei marelui pictor Munkácsy, unul dintre cei mai reprezentativi artişti plastici ai Ungariei, iniţiatorul curentului realist în pictura maghiară a veacului al XIX-lea. În cartea sa, Dallos Sandor a urmărit pas cu pas procesul evolutiv al talentului lui Munkácsy, care a avut mereu în faţă imaginea poporului în numele căruia a creat capodoperele recunoscute în lumea întreagă.

Deosebit de valoroasă, prin interpretările juste, prin materialul documentar nou pe care îl aduce, cartea lui Dallos Sandor ar merita să fie tradusă în româneşte.

DESPRE OAMENII ZILELOR NOASTRE *)

Au trecut ani mulţi din ziua în care, în paginile unei publicaţii muncitoreşti, am citit versurile:

„Dar iată,
încetul cu-ncetul,
învăţăm a prinde creionul,
a desface carnetul,
a gîndi şi socoti,
fiecare minută din noapte, din zi,
fiecare minut devenit preţios
pentru a-l stăruni, spre mîine din
plin, cu folos..."

Asemeni eroului poemului „Cîntec pentru norme" — minerul Ludovic — autorul, muncitor într-o fabrică din Bucureşti, abia începuse atunci a descifra tainele artei scriitoriceşti. Şi iată că astăzi Ştefan Gheorghiu, ucenicul de pe vremuri, apare în faţa cititorilor cu un compact volum de proză — rodul unui deceniu de muncă. Alături de lucrări mai vechi, ca nuvela „Drumul din pădure" şi „Rotiţa", întîlnim în acest volum alte opt schiţe, care descoperă lesne un scriitor ancorat în actualitate, îndrăgostit de viaţa noastră nouă.

Pentru Ştefan Gheorghiu socialismul nu-i o noţiune abstractă, ci realitatea vie a milioanelor de oameni, o permanentă evoluţie către mai bine, cu înfruntări dramatice şi ciocniri violente între clase, oameni şi caractere. Profilul lumii noastre e conceput oarecum etic: oamenii sînt într-o continuă devenire, lupta de clasă operînd în adîncul caracterelor cu o forţă indestructibilă. Nu e vorba însă de zguduiri sociale, nici de mase agitate de oameni. Sobru, scriitorul surprinde epoca în frămîntarea diurnă a unui oţelar, în fapta eroică a unui utecist, în povestea aparent hazlie a ţăranului colectivist etc. Lipsa ostentaţiei rezidă astfel din unghiul particular al observaţiei, al naraţiunii artistice.

Există tineri scriitori care, abordînd teme de actualitate, se înverşunează a-şi complica eroii cu false probleme de conduită etică, scontînd în sporirea autenticităţii lor. Rezultatul, bineînţeles, e derizoriu. De aici, deruta. Ştefan Gheorghiu n-a cunoscut asemenea derute, deşi drumul său creator nu este lin. În centrul observaţiei sale a stat însă întotdeauna omul simplu, muncitorul — făuritor al unei vieţi noi. De aceea unele lucrări scrise în urmă cu zece ani (ca „Rotiţa") se păstrează în actualitate, iar mulţi dintre eroii povestirilor sale sînt proaspeţi, impresionînd prin patetismul luptei lor pentru socialism. Filip Oprea („Despărţirea"), Onică Pintea şi Marin („Moneda de un leu"), Balint şi Negoiţa („Drumul din pădure"), Stoian („Nouă vieţi"), Alecu Durma („Şarja") fac parte din aceeaşi familie cutezătoare, nelnvinsă, a clasei muncitoare. Muncitorul Onică Pintea, ca un adevărat ostaş al partidului, îşi îndeplineşte cu curaj datoria. Nici închisoarea nu-l face să-l uite pe umilitul Niţă, argatul lui Plăvan. După eliberare, îl îndeamnă să-şi părăsească stăpînul nemilos. Spaţiul nu ne permite să transcriem în întregime această scenă, străbătută de o căldură abia reţinută. Alecu Durma, personajul schiţei „Şarja", e creat din acelaşi aluat ca şi Onică. Cu ani în urmă, în ilegalitate, din cauza schingiuirilor, a rămas cu o singură mînă, dar n-a trădat. Astăzi, după atîţia ani, lucrînd ca macaragiu, e pus în faţa unei situaţii la fel de dramatice: bina s-a rupt; riscă să ardă de viu, dar salvează în cele din urmă şarja. Comunistul Alecu Durma a învins din nou!

Purtători ai unei morale înalte, eroii lui Ştefan Gheorghiu stabilesc un nou punct de vedere asupra vieţii, înţelegînd-o ca o participare activă, fără rezerve, la transformarea societăţii, la lupta pentru construirea socialismului. Sînt oameni adevăraţi, care impresionează prin credinţa nezdruncinată în adevărul cauzei pentru care militează, aşa cum sînt milioanele de oameni din ţara noastră, constructori ai socialismului.

Specificitatea tipurilor din cartea lui Ştefan Gheorghiu va putea constitui obiectul unei analize mai profunde pentru criticul care va întocmi cîndva o lucrare mai vastă asupra chipului comunistului în literatura contemporană. Desigur că se vor găsi imperfecţiuni sau stîngăcii în cartea lui Ştefan Gheorghiu. Dar contribuţia autorului la zugrăvirea artistică a chipului comunistului în literatura noastră nouă va precumpăni. Şi acesta este esenţialul!

I. M.

*) Ştefan Gheorghiu: „Cumpăna ini-

UMOR

de I. DORU

Cursă cu obstacole!

— Ghicește-mi dacă și azi la ședința o să se ia de mine că n-am nivel ideologic.

— Spune drept, ție ți-ar place așa ceva!

— Mi-ați făcut un crac mai scurt la pantaloni!
— Nu-i nimic! O să vă facem o mineca mai lungă!

LUCREAZĂ...

... dar capu-i zboară-n altă parte.

IARMAROC LA BOT'ȘENI

Reportaj de F. URSEANU

Fotografiile autorului

Un păun cu coada răsfirată. Aceasta era străvechea emblemă a Botoșanilor. A dispărut însă în negura vremurilor, o dată cu pecetea medievală a orașului, în care era gravat păunul. Iar dacă ar fi ca orașul să-și regăsească azi o nouă emblemă, una mai ales s-ar potrivi: mielul de Karakul. Fiindcă mielul care „furnizează" blana înrudită cu prețuitul astrahan persan și-a găsit aici o nouă patrie.

Deci, să nu vă surprindă: la Botoșani, blănurile de Karakul se vînd în... piață. Le vînd țăranii în iarmaroc, așa cum vînd purceii de lapte, caii, viteii sau ouăle.

Pînă una, alta, adică pînă să vă povestesc cum se valorifică „chielișelii" de Karakul, sau, tot pe limba localnicilor, „astrahanul de Bot'șeni", permiteți-mi o scurtă incursiune în trecutul iarmarocului. Adică în al celui mai mare și mai vechi tîrg săptămînal din Moldova, iarmarocul care există „de cînd e lumea", cum zic cei de aici, deși s-a născut o dată cu orașul; iarmarocul peste care au trecut și hoardele tătărești ale lui Batus-Han, de unde încă cu jumătate de mileniu în urmă plecau cirezi uriașe de vite, menite să hrănească pe locuitorii Leipzig-ului și pe cei din Brody; iarmarocul care în trecut aproviziona „o lume întreagă" cu făină, grîne și fructe. Și cu încă ceva, de care poate n-ați aflat: cel mai bun tutun.

Prezentarea a fost necesară: iarmarocul nu și-a întrerupt niciodată existența. În fiecare miercuri, mii de țărani se adunau în oborul din Botoșani. În fiecare miercuri, fără nici un fel de excepție, se adună și azi. La fel ca pe timpul domniei lui Petre Șchiopul, la fel ca pe timpul lui Cuza Vodă. Și, totuși, în alte condiții...

Expoziție de ceramică, cu vînzare. Sînt produsele unei cooperative meșteșugărești locale

Cel mai bun client e... statul

Să revenim acum la... oile noastre. Mai binezis, la mieii noștri, fiindcă mieii sînt cei care „furnizează" astrahanul — fie că-i de Persia, fie că-i de Bot'șeni. Știți oare care-i tributul mieilor, la frumoasele haine și căciuli de blană? Însăși viața. Căci mieii de Karakul n-au dreptul să trăiască decît o singură zi. Un exemplar care viețuiește mai mult de 24 de ore nu mai poate da o „chielișică" scumpă. Mînglierea „maternă" a oii, lîngă care ar trebui să trăiască, l-ar face să-și piardă tot ce are mai scump: buclele.

De cînd a apărut rasa Karakul în ținutul Botoșanilor nu se știe exact. Cert este însă că această bogăție a fost neglijată în trecut. Marii proprietari de turme, Mavrocordații și Goilavii, țineau turmele numai pentru brînza și carnea oilor. Nici unul dintre ei nu era interesat să încrucișeze țurcanele moldovenești cu Karakulul asiatic; tradiția lor aristocratică era împletită numai cu afacerile de brînzeturi.

Acum, în gospodăriile de stat, în cele colective și în curtea țăranului, berbecul de Karakul e la mare preț. Aici, prin părțile Botoșanilor, și chiar dincolo de aceste locuri, la Săveni și la Trușești.

La preț sînt și „chielișelii". Le vînd țăranii la iarmaroc după învoială, mușteriilor din alte sate, tîrgoveților — cu tocmeală: „mai dau eu — mai lasă tu!" — ca la tîrg.

Dar cel mai bun mușteriu e tot statul. Plătește fără... tocmeală. Preț bun și fix: după sistemul oficial de achiziții. Cei mai mulți țărani vin acum cu pielicelele direct la agenția D.C.A., adică acolo unde, în inima tîrgului, statul cumpără pe „bani gheață" blănurile de Karakul. Vin, cum ar veni la un birou de prețuit lucrurile de valoare. Experții oficiali stabilesc calitatea și prețul, emit bon de achiziții și plătesc... Plătesc mai bine decît particularii. Tot la D.C.A. vin „să-și respecte" contractele și angajamentele și delegații gospodăriilor colective.

Așa se explică faptul că, de la începutul primăverii, cînd s-au născut primii miei, și pînă acum

în vară (cînd nici o oaie nu mai fată) D.C.A.-ul din Botoşani a colectat 20.000 pielicele! Cu mult mai mult decît se planificase.

„Afară cu geambaşii!"

Să ne continuăm plimbarea prin iarmaroc. Dincolo de tîrgul pielicelor, e cel al oilor; mai departe, al cailor; mai sus, al vitelor; dincolo, cel de butoaie, de baniţe, de cofe — de cofe înflorate, aşa cum se vindeau tot aici, şi pe vremea lui Ştefan cel Mare; mai încoace, se vînd cereale; dincolo, oale de lut şi garafe — adevărate amfore, ca pe vremea romanilor; la margine sînt porcii — de la purceluşii de lapte, la scroafele de mare greutate. Vin aci ţărani să vîndă o căruţă cu lucernă şi să-şi cumpere în schimb o viţea. Alţii vin să-şi vîndă o vacă şi să-şi cumpere un cal. Cîte unul vine şi cu... mina goală. Numai aşa... ca să vadă. Adică să mai afle care-s preţurile prin iarmaroc. La toamnă, are de gînd să-şi vîndă un juncan şi să-şi cumpere în schimb o căruţă bună...

Aparent, iarmarocul Bot'şenilor este cam acelaşi ca în urmă cu secole. În fapt, însă, au intervenit în anii noştri elemente esenţiale, care i-au schimbat conţinutul. În primul rînd, aşa cum am arătat, a intervenit statul, ca achizitor, cîştigînd încrederea ţăranilor. Şi a mai intervenit ceva: s-a dezlănţuit lupta împotriva intermediarilor speculanţi. Geambaşii sînt azi în număr din ce în ce mai mic. Ţăranul poate să-şi cumpere acum un cal, fără intervenţia samsarului. Nu se mai teme că animalul a fost ameţit cu spirt, ca să nu fie nărăvaş. Nu se mai teme că un cal este gras şi puternic, pentru că geambaşul l-a ţinut la „cură" în ultimele zile, sau că i-a pilit dinţii ca să pară tînăr.

Datorită vigilenţei şi unui control riguros scade din zi în zi şi numărul samsarilor care cumpără de la unii animale slabe şi le vînd altora... cu preţuri grase. Numai datorită unui asemenea control s-a pus capăt, nu demult, escrocheriilor unei bande care făcea comerţ cu cai aduşi din alte părţi. Sistemul „de lucru" al samsarilor era simplu: cereau sfatului popular din Botoşani autorizaţia de a cumpăra doi cai pentru uz propriu. Cumpărau într-adevăr caii respectivi din vreo comună învecinată, însă, în loc să-i păstreze, îi revindeau în tîrg. „Figura" aceasta era mereu repetată, pe baza unei singure autorizaţii. Nimănui nu-i trecuse prin minte că autorizaţia emisă de sfat trebuia să fie reţinută la întocmirea actelor de cumpărare a primilor doi cai...

Omisiunile şi greşelile se îndreaptă însă zi cu zi. Sfatul popular din Botoşani e hotărît să... dea afară toţi samsarii din iarmaroc.

Au sosit ciubere! Tocmai din Fălticeni.

Calul de dar nu se caută la dinţi. Dar cel de cumpărat, se caută...

Cîte haine sau cîte căciuli de „astrahan de Bot'şeni" vor ieşi din acesta „chiolişeli"?

★

Din toate vremurile baza iarmarocului din Botoşani a fost tîrgul bogat de vite. Un „sfert" din venitul oraşului se trăgea din bogăţia iarmarocului — vorbesc cronicile vechi. Cît era de mare venitul? Ne amintesc tot cronicile: era exact cel pe care Petru Rareş îl dăruise „pe veci" soţiei sale Elena.

Sute de ani, vite cumpărate aici au îmbogăţit mulţi negustori, moşieri şi chiaburi şi au sărăcit mulţi ţărani. Bătrînii îşi amintesc bine de lucrul acesta. Faptul că azi achizitorii de la O.R.A.C.A. se bucură, în acest vechi şi mare iarmaroc, de o largă încredere e o garanţie că ţăranii apreciază sistemul de achiziţii al statului. Am fost martor: între ţăran şi stat stă expertul. Apreciază calitatea vitelor şi fixează preţul stabilit prin lege. Nu sînt două feluri de preţuri. Nu există tocmeală. Nu mai există intermediarul care să-l dijmuiască pe ţăran. Şi pentru ca expertul-achizitor să nu „greşească", la faţa locului mai sînt şi supraexperţi. În acest fel, omul care a fost înşelat veacuri de-a rîndul are acum toată încrederea. Aşa se explică faptul că, în fiecare miercuri, în tîrg la Bot'şeni, chiar dacă-i pîrjol de cald, chiar dacă-i ger, chiar dacă plouă sau ninge, cîteva mii de ţărani s-adună neapărat.

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Izvoarele termale

Pe măsură ce se pătrunde în interiorul pămîntului, temperatura creşte, ajungînd la cîteva mii de grade. Această ridicare a temperaturii este socotită în medie de cîte 1°C la fiecare 33 metri; în funcţie de structura geologică, însă, aceste trepte de creştere a temperaturii cu un grad, numite trepte geotermice, pot fi mai mari sau mai mici de 33 de metri.

Apa meteorică — provenită din precipitaţiile atmosferice — pătrunde în scoarţa pămîntului prin porii sau prin fisurile rocilor şi, în drumul coborîtor pe care îl face, îşi ridică cu atît mai mult temperatura, cu cît treptele geotermice pe care le străbate sînt mai mici. Vaporii rezultaţi din încălzirea apei, precum şi gazele ce se degajă sub acţiunea acesteia, din rocile de natură eruptivă, pornesc spre suprafaţă. În drumul lor, vaporii şi gazele antrenează şi apa încălzită în adîncime şi care, datorită temperaturii ei ridicate, urcă cu multă uşurinţă.

În unele regiuni, procesele de degazeificare a magmelor, adică de asociere a oxigenului cu hidrogenul în condiţiile unei anumite presiuni şi temperaturi, duc, de asemenea, la încălzirea apei sau la formarea de vapori. Cînd această apă magmatică, ce se formează însă în cantităţi mici, vine în contact cu apa meteorică, ea contribuie la încălzirea şi la împingerea acesteia către suprafaţă.

Apele calde se ridică, de obicei, prin fisurile rocilor sau, mai ales, prin nişte crăpături mari, faliile (ce afectează scoarţa pămîntului pînă la adîncimi mari), şi apar apoi la suprafaţă, constituind aşa-zisele izvoare termale.

Temperatura apelor termale variază de la localitate la localitate şi chiar de la izvor la izvor. Izvoarele ale căror temperaturi sînt sub 36° se numesc hipotermale; cele a căror temperatură este egală cu cea a corpului omenesc (36°-37°) poartă denumirea de izotermale, iar cele care depăşesc această temperatură intră în categoria izvoarelor hipertermale.

Temperatura, precum şi gazele pe care le conţin conferă apelor termale o mare putere de dizolvare; de aceea ele sînt totdeauna şi ape minerale. Mineralizarea lor este destul de puternică şi poartă caracterul rocilor străbătute.

În ţara noastră principalele izvoare termale sînt situate în zona de la poalele munţilor, în care odinioară fenomenele magmatice au fost foarte active. Cele mai renumite şi cele mai calde izvoare ale ţării noastre, folosite în tratarea diferitelor boli încă înainte de venirea romanilor în Dacia, sînt cele de la Herculane (47°-50°C).

Alte grupuri de izvoare termale folosite pentru efectele lor terapeutice, şi ale căror temperaturi sînt cuprinse între 25°-50°C, apar în regiunea Oradea — la Băile 1 Mai, Victoria, 9 Mai şi Tinca; în regiunea Hunedoara — la Călan, Geoagiu şi Vaţa de Jos; în Regiunea Autonomă Maghiară — la Tuşnad şi Topliţa — şi în regiunea Ploeşti — la Sîriu.

În anii regimului de democraţie populară toate aceste staţiuni au fost puse la dispoziţia celor ce muncesc.

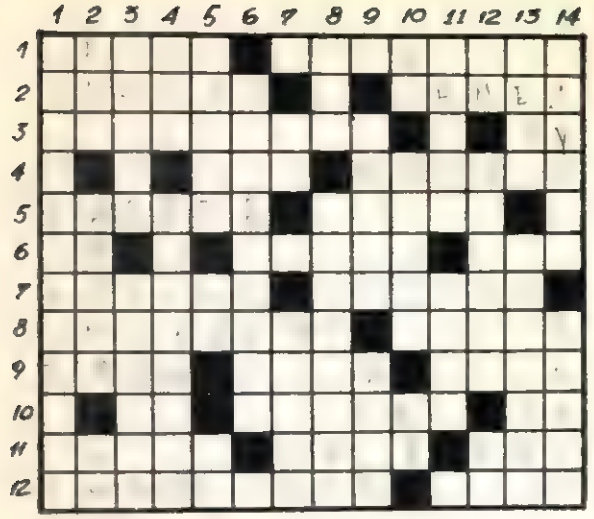

CINE ȘTIE... DEZLEAGĂ

ORIZONTAL: 1) Cuvinte încrucișate — Joc dintr-un singur cuvînt. 2) Cuvînt care-și schimbă înțelesul fără să-și modifice grafica literală nici accentul — Plantă folosită la fabricarea berii. 3) Cuvinte obținute prin unirea unui final cu un început — Barbu Voinescu. 4) A se ivi — Erou celebru al lui Daniel da Foe. 5) Întemeiată — Contact electric. 6) În sobă — Garantat — Solav. 7). Nu locmai roșu (diminutiv) — Respectat. 8) Cuvînt obținut prin schimbarea ordinii literelor unui alt cuvînt — Lipește un metal de altul. 9) Patrie — Visul gurmandului — Succesiuni de tonuri. 10) Calul rebuliștilor — Monezi de argint de pe vremea lui Mircea cel Bătrîn (pl.) — De la ele începe lectura. 11) Orator — Locuință — Organizația Națiunilor Unite. 12) Înzestrată cu aripi — Floarea din ochi.

VERTICAL: 1) Cei care încrează împreună. 2) „Bel...," erou celebru al lui Maupassant — A naigura primirea unei publicații sau a unor bilete de teatru — Eugen Niculescu. 3) Papură pentru împletituri — Așa cum e scrumbia. 4) Moluște gasteropode — Crocodil. 5) Mirat — Sau — Rîmează la început. 6) Joc care formează cuvinte noi prin înlocuirea literei inițiale a unui cuvînt dat. 7) Nichel — Insignă teatrală. 8) În slujba turismului românesc — Recent. 9) Careu... cinematografic — Ținută prea mult în cuptor. 10) Oftat — Categoric — Tine. 11) Celebra emisiune filatelică ce poartă numele principatului oraș din Liechtenstein — Arbustul care produce mura (pl.). 12) În temă — Cuvînt ale cărui silabe, luate separat, au semnificații de sine stătătoare — Însă. 13) Joc compus din două sau mai multe imagini — Turci. 14) Dublu monoverb' — Revista amatorilor de probleme distractive.

Dezlegarea jocului „Pămînt", apărut în nr. 36

ORIZONTAL: 1) Încrezuți — AT. 2) Nava — Etern — O. 3) Grăpat — Reiat. 4) Rușinați — Sud. 5) Oi — Rarița — Re. 6) Z — Petitori — A. 7) Ita — O — Uraniu. 8) T — Cimp — Ih — Vn. 9) Ovali — Guinea. 10) Rît — Era — Dus. 11) Nor — Andante — 12) Distruge — Alt.

Soluția problemei de V. Pachmaș, apărută în nr. 30

Poziția (Alb: Rc8, Td5, Na6, Na5, Cf4, Ch3, Pp, b6, b7. Negru. Rf1, Pp d2, e3, e3, h4, h5, h6. Mat în 3 mutări). Posibilitățile negrului par foarte limitate, dar cei doi pioni care amenință să se transforme fac ca soluția să nu fie de loc ușoară: 1. Td5—b5! (Acoperă diagonala nebunului și-i permite negrului să mute și pionul e2, dar la aceasta ar urma 2. Tb1 + e2 3. N: e2 mat.) Apărările negrului se bazează pe înaintarea și transformarea pionului d2: 1... d1D 2. Tb1! D b1 3. N: e2 mat; 1... d1N 2. Tb3! Nc2 (sau b3) 3. N: e2 mat; 1... d1C 2. Tg5 h: g5 3. N: e2 mat.

Sfaturi practice

Dulceață și salată de pepeni galbeni

— Abia aștept să se mai îngîneașcă pepenii galbeni — îmi spunea deunăzi o vecină cu care mă întîlnisem la piață — ca să-mi umplu niște borcane cu dulceață.

— Pentru asta trebuie să aștepți neapărat pepenii? — am întrebat-o. Cred că sînt alte fructe mai indicate pentru dulceață.

— Or fi, dar mie îmi place foarte mult și cea de pepeni galbeni. Am impresia că mănînc ananas, chitră, rodie sau mai știu eu ce fruct exotic.

— Și cum o prepari, draga mea, că-ți dă acest gust „exotic"?

— Ai făcut vreodată dulceață de piersici sau de căpșuni? — m-a întrebat.

— Firește.

— Atunci poți să faci foarte ușor și de pepeni. La fiert nu e nici o deosebire; singura diferență e la... pregătire. Adică, în loc de piersici sau căpșuni, de data aceasta, alegi un pepene galben cu miezul tare și cît mai parfumat — de preferat cantalupul — îl cureți de coajă și de semințe și-l tai în cuburi — nu prea mici, ca să nu se fărîme la fiert. Pentru o farfurie adîncă plină cu cuburi, prepari un sirop dintr-un kilogram de zahăr și două pahare de apă. Cînd siropul e bine legat — adică atunci cînd o picătură de sirop pusă în apă rece nu se dizolvă și poate fi prinsă în mînă — introduci în el cuburile de pepene și le lași să fiarbă la foc lute. Dacă pepenele pe care l-ai ales n-a fost suficient de parfumat, folosești puțină vanilie de baton, iar atunci cînd te pregătești să-l iei de pe foc, adaugi zeama de la o jumătate de lămîie. Aștepți să se răcească bine conținutul în vasul în care a fiert și apoi îl torni în borcane uscate, pe care le astupi cu capace ermetice sau cu celofan, ca la oricare altă dulceață.

Două amănunte trebuie însă reținute în mod special, și anume: ca pepenele ales să aibă pulpa tare și puternic parfumată, iar siropul să fie bine legat, așa cum îl facem pentru șerbet.

— Totuși — a adăugat vecina mea — dacă nu te pasionează prea mult dulceața, încearcă salata de pepeni galbeni. E și mai ușor de preparat...

— Salată de pepeni? — am întrebat-o. Cred că glumești. Cum adică: pepeni cu oțet și cu untdelemn!

— Nu, draga mea, nu asemenea salată, ci salată-desert, ca orice salată de fructe. E mai grozavă decît dulceața, dar prezintă dezavantajul că nu poate fi conservată mai multă vreme — decît prin congelare, bineînțeles.

Și văzîndu-mă o-o privesc cu interes, s-a grăbit să-mi explice:

— Iei diferite soiuri de pepeni galbeni — cantalup, turcheștan, topotan etc. — îi cureți de coajă și de semințe și îi tai în cuburi mărunte, pe care le presari cu zahăr pudră și le amesteci între ele ușor, ca să nu se fărîme. Adaugi cîteva migdale sfărîmate și stropești totul cu puțin rom. Faci apoi porții pe care le ții timp de 1-2 ore la răcitor. Cînd servești, pui deasupra, în fiecare porție, cîte o lingură bună de frișcă, sau de smîntînă proaspătă, ținută de asemenea la rece. Încearcă — m-a îndemnat ea — și să-mi spui și mie dacă cineva se va plînge că i-ai dat o porție prea mare...

IOVIANA

Noutăți filatelice de peste hotare

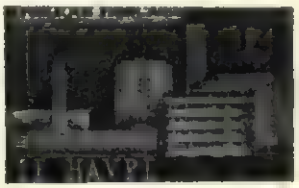

Cu prilejul reconstruirii unor orașe distruse în timpul războiului poșta franceză a pus în circulație o nouă serie de mărci poștale. Cele patru valori ale acestei serii reprezintă în desenele lor orașele Le Havre (12 fr. culoare verde și carmin), Maubeuge (15 fr. culoare violetă și brună), Saint Dîe (18 fr. culoare albastru și gri) și Sète (25 fr. culoare verde turcoaz și brun).

*

Poșta cehoslovacă a pus în circulație cîteva noi serii interesante.

Două mărci comemorează a 60-a aniversare a nașterii savantului și omului de stat cehoslovac Zdenek Nejedly. Valoarea de 30 heleri (culoare verde) reprezintă în desenul ei castelul natal din Zamek Litomysl, iar valoarea de 60 heleri (culoare maro) înfățișează „Betlemska kaple" din Praga, reconstruită în 1950-1952 din inițiativa lui Zdenek Nejedly.

Activitatea sportivilor cehoslovaci constituie de asemenea subiectul unei noi emisiuni poștale. Principalele întîlniri sportive internaționale la care vor participa în cursul acestui an sînt reprezentate în desenele unei serii de cinci valori: 30 heleri (culoare violet) — întîlnirea de patinaj artistic de la Bratislava; 40 heleri (culoare albastru oțel) — întîlnirea de canotaj masculin de la Praga; 60 heleri (culoare maro) — campionatele europene de volei-bal de la Praga; 80 heleri (culoare albastră) — întrecerile de parașutism de la Bratislava — și 1,60 coroane (culoare verde) — campionatul de fotbal de la Stockholm.

Poșta cehoslovacă a emis și o serie de trei valori consacrată celei de-a 10-a aniversări a actului revoluționar din februarie 1948. Cele trei valori au nominalul de 30 heleri, 60 heleri și 1,20 coroane și reprezintă în desenele lor activitatea creatoare a poporului cehoslovac sub conducerea partidului.

*

Ultima noutate filatelică din Austria este o marcă cu nominalul de 4 șilingi, de culoare roșie, al cărei desen înfățișează un avion al companiei aeriene A. U. A.

*

În Grecia a fost emisă o frumoasă serie de șase valori, consacrată activității marinei comerciale grecești. Desenele lor reprezintă (în ordinea valorii nominale) un petrolier, un transatlantic, un vas cu trei catarge din 1821, un vas din al VI-lea secol î.e.n. și Argo — vasul argonauților.

De vînzare la toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat

I.C.R.A. Iași

Cooperativa „PROGRESUL ALIMENTAR" Iași

pentru sezonul de vară desface în toate unitățile sale un variat sortiment de produse zaharoase, prăjituri, înghețată, răcoritoare.
Pentru prima oară în orașul Iași produce delicioasa „înghețată populară".

și unitățile sale din Huși, Vaslui, Pașcani și Bîrlad cumpără sticle și borcane la prețul pe care l-ați plătit.
Plata imediat în numerar.
Prezentați-vă la centrele special amenajate în piețe.

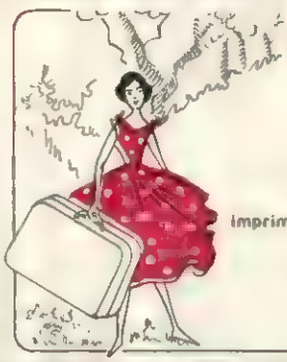

C.C.I. Produse industriale PLOEȘTI

pentru sezonul de vară
vinde în toate unitățile sale:
Imprimeuri de bumbac, mătăsuri, confecțiuni, încălțăminte de tot felul
Articole pentru mare și munte

Cereți

la magazinele textile noile modele de țesături imprimate, din bumbac:

Sînt elegante, rezistente la spălat și nu se decolorează la soare.

O.C.L. ALIMENTARA - SIBIU

VINDE ÎN TOATE UNITĂȚILE SALE

CONSERVE DE TOT FELUL, VINURI, LICHIORURI, PRODUSE ZAHAROASE (DULCEȚURI, GEMURI ȘI DIFERITE SORTURI DE BOMBOANE).

Dați copiilor cît mai multe dulciuri

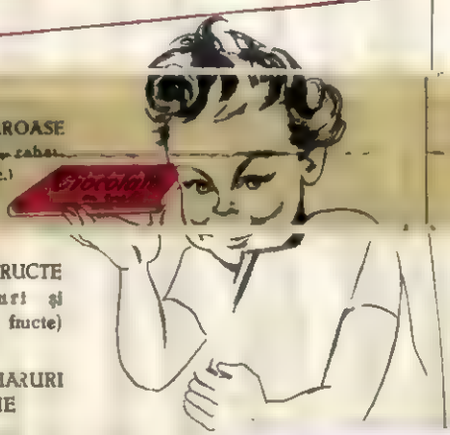

PRODUSE ZAHAROASE
(dropsuri, acadele, caramele etc.)

CONSERVE DE FRUCTE
(gemuri, dulcețuri și sucuri naturale de fructe)

BOGATE ÎN ZAHARURI ȘI VITAMINE

E cald !

PROCURAȚI-VĂ ÎMBRĂCĂMINTE UȘOARĂ

MAGAZINELE

au pus în vînzare

COSTUME

SACOURI

ȘI PANTALONI

Amman, capitala Iordaniei. Soldații britanici au împînzit orașul.

Congresul mondial pentru dezarmare și colaborare internațională, desfășurat de curînd la Stockholm, a acordat o deosebită atenție evenimentelor din Orientul Mijlociu, condamnînd agresiunea americano-engleză și cerînd imediata încetare a acțiunilor ce primejduiesc cauza păcii. În fotografie: un aspect din sala Congresului

La Milano, tinerii demonstrează pe străzile orașului împotriva agresiunii imperialiștilor americani și englezi din Liban și Iordania. →

Studenții arabi din orașul vest-german Freiburg și-au manifestat indignarea față de invazia trupelor imperialiste în Orientul arab, invazie ce constituie un atentat împotriva libertății și democrației. ↓

Paul Robeson a cîntat în Europa pentru a da o serie de concerte mult așteptate la Londra, Moscova și în alte capitale de pe bătrînul continent. Fotografia îl înfățișează împărțind autografe londonezilor

Un marș de protest împotriva continuării experiențelor cu arme nucleare a avut loc în Japonia, de la Hiroșima la Tokio. Au participat numeroși japonezi supraviețuitori ai bombardamentelor atomice

Adlai Stevenson, liderul partidului democrat din S.U.A., face o vizită în U.R.S.S. Iată-l stînd de vorbă cu muncitori de la întreprinderea Kirov din Leningrad.

ÎN JURUL GLOBULUI

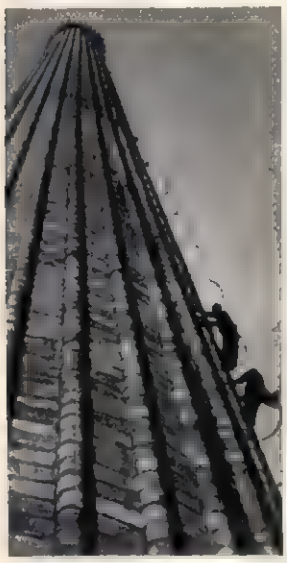

ASCENSIUNE PE COȘUL FABRICII. O adevărată escaladare — ultima realizează cei doi muncitori care montează în cabluri electrice pe unul din cele mai înalte coșuri de fabrică din lumea coșul uzinelor din Banska Bystrica (R. Cehoslovacă). Înalt de 120 de metri.

AMINTIRI DINTR-O ȚARĂ PRIETENĂ. Tînăra Natașa Pugaceva din Soci (U.R.S.S.) a stat mai multă vreme în India, unde a studiat străveche artă coregrafică indiană. Ea a îndrăgit mult meleagurile frumoasei țări, lucru pe care l-a exprimat în numeroase scrisori trimise prietenilor ei din India.

Iată-o în fotografie, arătînd mamei sale desenele executate de ea în timpul șederii în țara prietenă.

POFTA BUNĂ, REX!!! După cum se vede, leului de la grădina zoologică din Londra nu-i lipsește apetitul...

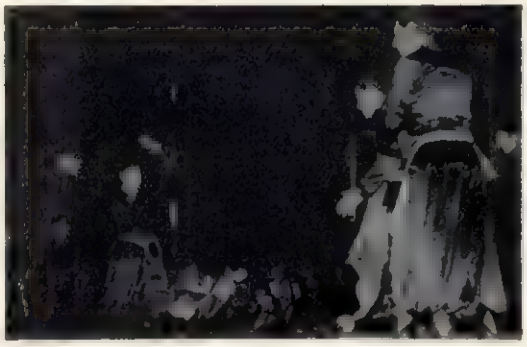

BALET CAUCAZIAN. Printre numeroasele ansambluri sovietice care au obținut în ultima vreme succese strălucite în Occident, se numără și celebrul Balet caucazian din R.S.S. Gruzină, care s-a produs pe scenele teatrelor din Italia. Iată un aspect de la spectacolul dat la Roma — pe care critica a calificat drept excepțional.

INVALIZI, ARTIȘTI AMATORI. În R.P. Chineză au fost create numeroase ansambluri artistice de amatori, compuse din invalizi de război. Unul din ele — cel din provincia Se Ciuan — a dat cîteva concerte în capitala R.P. Chineze, bucurîndu-se de un binemeritat succes. În fotografie, trei membri orbi ai ansamblului, interpretînd la acordeon un cîntec popular.

SĂMÎNȚA CADE DIN VĂZDUH... În sovhozurile sovietice din Orientul Îndepărtat se folosesc cu mult succes metode agrotehnice din cele mai originale. Una din ele este și aceea a însămînțării orezului din avion.

PENTRU STUDIEREA SOARELUI. Cercetătoarea sovietică Irina Prokofieva este creatoarea acestui nou aparat de mare precizie, instalat în observatorul din Pulkovo coronograful pentru studierea învelișului solar. Aparatul folosit de cercetătoarea sovietică în cadrul lucrărilor Anului Geofizic Internațional i-a permis să descopere o nouă formațiune în coroana solară.

„PREOCUPĂRI"... STUDENȚEȘTI. O cursă de trotinete conduse de copii pînă la zece ani e un lucru atrăgător. O cursă de trotinete încălecate — ca în fotografia de față — de rogeamite studenți din Londra și Bristol și încă — iertată ne fie expresia — fără nădragi, îți prilejuiește constatarea că la acest fel se cam... duce de ripă fauna universităților din Cambridge și Oxford.

ORDIN DE A UCIDE! Iată un titlu de film profund educativ pentru tineretul din Anglia, despre care unii ziariști britanici de specialitate se exprimă cu deosebită competență. Ține cu sufletul la gură din cauza ațiștării (Evening News). O zguduitoare experiență (News Chronicle). O adevărată buclucire a nervilor (Sunday Pictorial). Cel mai cutremurător film britanic văzut în ultimii ani (The People).

Isprăvile comise de soldați britanici în cursul misiunii lor civilizatoare în Kenya, Malaya, Cipru etc. sînt o dovadă că filmul acesta, recomandat atît de călduros, ca și multe altele își are rostul său educativ →

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● noua piesă a scriitorului leton Vedrei Upits — comedia satirico-filozofică „Pustiul înflorit". Piesa a fost prezentată în premieră de către Teatrul Academic din Riga, direcția de scenă aparținînd conducătorului artistic al teatrului, I. Smilgis.

● repertoriul actorului american Sam Wanamaker, care, părăsind Broadway-ul, s-a expatriat în Anglia, unde a preluat direcția teatrului provincial din Liverpool. Wanamaker, pe care publicul nostru și-l amintește din rolul zidarului din filmul „Casa mult visată", a prezentat de curînd piesa dramaturgului progresist american Clifford Odets, „Cuțitul cel mare", o satiră la adresa lumii filmului de peste ocean.

● prezentarea în R.D.G. a unei noi piese de Serghei Mihalkov. E vorba de comedia pentru cei mici „Sombrero", pe care a montat-o regizorul Josef Staudter pe scena Teatrului Prietenilor din Berlin.

● două noi lucrări originale, prezentate în ultimul timp la Teatrul Ivan Vazov din Sofia: „Legendara Iană" de Krastinski și „Boika" de Gheneginski. Amîndouă piese au ca figură centrală chipurile unor eroine ale poporului bulgar.

● originalitatea formulei — bună pentru micile centre din provincie — experimentate de un nou teatru din orașul german Schwerin, din R. D. Germană. Denumit „Teatrul discului", acesta are un grup de trei actori și, în rest, o bogată discotecă, iar publicul poate asculta impresii ale multor spectacole celebre, clasice și contemporane, însoțite de exemplificările pe viu ale micuței trupe.

PUBLICUL CRITICĂ...

● apariția actorului de film și teatru Henry Fonda într-o piesă lipsită de orice valoare „Noi doi într-o croazieră" de William Gibson, care a fost prezentată de curînd pe Broadway, cu mare publicitate, dar fără mulți spectatori. Căci, după cum remarcă un critic new-yorkez, dacă piesa are doar două personaje, și numărul spectatorilor e în raport direct cu numărul celor de pe scenă...

● greutățile făcute de autoritățile din Lyon, tînărului regizor Roger Planchon, care conduce „Teatrul cetățenesc" din Villeurbanne — o periferie muncitorească a orașului. Printre altele, i s-a interzis prezentarea piesei lui Brecht „Bunul suflet din Se Ciuan".

● indiferența oficialităților engleze față de actorii care au străluciți cîndva și care sînt, la apusul carierei, lăsați în voia soartei. O dovadă recentă a adus-o montarea în mizerie a unui actor, pe vremuri celebru pe scenă și ecran, Robert Donat. Organele engleze de stat nu și-au mai amintit de el decît în ziua înmormîntării decesului.

GONG!

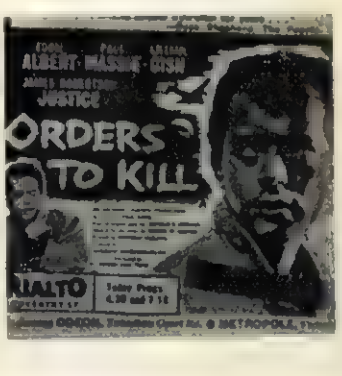

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3597 of. 33. Tel. 2 60 10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

La ora de program, pe bricul „Mircea"
Fotografie de E. IAROVICI

Bibl. Reg.

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 32 (168)
Anul VII
8 august 1958

În drum spre mina Lonea din Petroșani.
Fotografie de E. IAROVICI

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4 — Fotocronica externă.

Pag. 5-6-7 — Minerii din Valea Trotușului — reportaj de F. Brunea-Fox.

Lămpi de miner — poezie de Rusalin Mureșanu.

Pag. 8-9-10 — Împotriva morții atomice — de I. Cioară.

„Anul 25", „Pe Oder" — poezii de Werner Lindemann.

Pag. 11-12 — Acolo unde „lucrează" nepăsarea... de Mihail Andrei.

O carte emoționantă — de Teșu Milcoveanu. Opiniile cititorului.

Pag. 13 — Flacăra întreabă: Ce repertoriu veți oferi publicului în stagiunea viitoare? — De vorbă cu directorii teatrelor de stat din Arad și Bacău.

Pag. 14-15 — Oameni printre ghețuri — de Radu Nor.

Pag. 16-17-18 — Tînărul care crește tineri — reportaj de I. Purcaru.

Pag. 18-19-20 — „Momentul psihologic" — povestire de Constanța Coporan

Pag. 21 — Mister Sandys și nădragii de lînă — pamflet de Lascăr Sebastian.

Pag. 22-23 — 125 de ani de activitate.

Farul 4-capitolul XIV-roman de Maria Roman.

Pag. 24-25 — Cuvinte încrucișate — Sfaturi practice — Șah — Curiozități.

Pag. 26 — Fotocronica internă.

Pag. 27 — În jurul globului.

Pag. 28 — La ordinea zilei (Caricaturi pe teme externe).

UN CARGOBOT DE 4500 TONE echipat cu un motor Diesel de 2500 c. p., instalații radar, sondă ultrasonă, radiogoniometru. Va fi construit pentru prima oară în țară, la șantierul naval din Galați. Noul vas se va putea deplasa cu o viteză de 14 noduri și va fi folosit în transportul mărfurilor generale. Tinerii S. Niculescu Stelian Tarbea și I. Talmaciu, care au executat lucrările de trasaj s-au orientat după machetă noului cargobot

APARTAMENTE IN 30 DE ZILE. Folosind metoda turnării de beton monolit ușor în cofraje de aluminiu, trustul Grivița roșie din Orașul Stalin realizează experimental construcția unui bloc cu 5 apartamente în mai puțin de 30 de zile. În loc de 6 luni. Garanțiile sînt anunțate cu tuf vulcanic, piatră ponce roșcată ce se găsește din abundență în munții noștri. Iar locuitorii viitoarelor blocuri au luat imediat cofrajele

Fotografie de A. FRIDMAN

BLANA DE VIDRA sau mai bine, blana scumpă! Vă bucură-ți! Nu-i decît o blană din piele de miel. Dar cercetătorii din cadrul I.C.P.C.S. au creat un proces tehnologic de argăsire și finisare cu ajutorul căruia pielea de miel de rasa Turcana se transformă în blănuri ce pot concura cu blănurile scumpe

LA CASA ESTETO DIN TÂRGU JIU, cînd te afli la o ședință sau tratament într-o sală joasă, dincolo de pozele cu pești ale pictorului amator Ștefan Boteleț, vei putea admira pe viață Vînătoare de la baia Bozieș 1958

DIN MATERIAL PLASTIC. E posibilă construcția unei sere fără cărămizi, fără schele, metalic, fără geamuri? Da. Un devotat al muncitorii și tehnicienii întreprinderii „Antheroziv" din Capitală, care au creat prototipul unei sere construite în întregime din material plastic produs în țară.

Fotografie de M. MAYER

„...TINEAM CREASLOVUL DESCHIS" [illegible] povestește Ion Creangă în Amintiri din copilărie. Și creaslovul din copilăria marelui povestitor păstrînd și azi urmele mușcate potopite se află în casa muzeu Ion Creangă din Iași

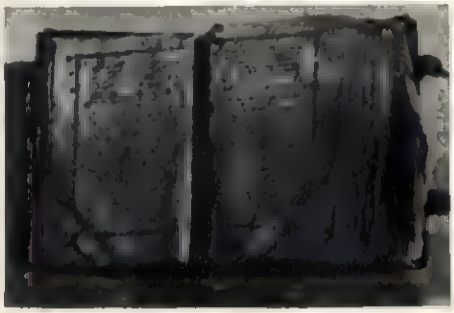

SE CERCETEAZĂ acțiunea hipotensivă a alcaloizilor din planta indigena veratrum album în laboratorul Institutului de cercetări chimico-farmaceutice, unde se stabilesc pe animale, acțiunea și gradul de toxicitate al noilor medicamente

Fotografie de M. MAYER

DE RECUNOAȘTEȚI? Este Turnul Statului Rotaturn din Sibiu. El aparținut porții de intrare în cetatea Sibiului și datează din sec. al XIV-lea

Semnarea Comunicatului de către tovarăşii N. S. Hruşciov şi Mao Ţze-dun

PENTRU CAUZA PĂCII ŞI A SOCIALISMULUI

Un eveniment de o deosebită însemnătate internaţională a reţinut în aceste zile atenţia opiniei publice din întreaga lume. Este vorba de întîlnirea de la Pekin, care a avut loc între 31 iulie — 3 august, dintre tovarăşii N. S. Hruşciov, prim-secretar al Comitetului Central al P. C. U. S. şi preşedinte al Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., şi Mao Ţze-dun, preşedintele Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez şi preşedinte al Republicii Populare Chineze.

Convorbirile purtate şi Comunicatul dat publicităţii vădesc încă o dată că într-un moment critic al situaţiei internaţionale, cînd acţiunile agresive ale imperialiştilor primejduiesc pacea lumii, statele socialiste sînt preocupate de cauza apărării vieţii şi liniştei popoarelor. Conducătorii de stat şi de partid ai celor două mari şi puternice state socialiste, U.R.S.S. şi R. P. Chineză, condamnînd agresiunea imperialiştilor americani şi englezi în Orientul arab şi cerînd retragerea imediată a agresorilor, s-au pronunţat totodată pentru organizarea neîntîrziată a unei conferinţe a şefilor de guverne în vederea examinării situaţiei şi adoptării unor alte măsuri menite să promoveze principiile coexistenţei paşnice.

Constatînd cu satisfacţie dezvoltarea relaţiilor frăţeşti de prietenie, colaborare multilaterală şi ajutor reciproc dintre P.C.U.S. şi P.C. Chineză, ca şi dintre popoarele celor două state — fapt care favorizează însăşi întărirea puterii lagărului socialist în ansamblu — participanţii la întîlnire şi-au manifestat hotărîrea de a asigura dezvoltarea relaţiilor multilaterale existente între cele două ţări, de a întări şi mai mult unitatea lagărului socialist.

O mare însemnătate pentru întreaga mişcare comunistă internaţională o are hotărîrea celor două partide de a păzi neîncetat această unitate strînsă, de a lupta pentru puritatea marxism-leninismului, pentru apărarea principiilor Declaraţiei de la Moscova a partidelor comuniste şi muncitoreşti, de a duce o luptă intransigentă împotriva primejdiei principale din mişcarea comunistă — revizionismul, care şi-a găsit o expresie făţişă în programul Uniunii Comuniştilor din Iugoslavia.

Salutînd din toată inima conţinutul Comunicatului cu privire la întîlnirea dintre tovarăşii N. S. Hruşciov şi Mao Ţze-dun, poporul romîn îşi exprimă, alături de participanţii la întîlnire, deplina convingere că **„forţele păcii şi socialismului, care cresc pe zi ce trece, vor trece fără îndoială peste toate obstacolele din calea progresului şi vor repurta o victorie măreaţă"**.

După semnarea Comunicatului, N. S. Hruşciov şi Mao Ţze-dun îşi string mîna

SCRISOARE DIN S.U.A.

UN RĂSUNĂTOR **NU!**

de Albert KAHN
scriitor american

Franklin Delano Roosevelt a calificat atacul japonezilor de la Pearl Harbour, din decembrie 1941, ca „o dată ce va rămîne înscrisă ca o infamie". Președintele Eisenhower a dat azi acestor cuvinte un alt sens. De aici înainte ele vor servi spre a caracteriza acțiunea de invadare a Libanului de către trupele americane în această vară a anului 1958.

Agresiunea aceasta, firește, nu e numai infamă. Ea e și un act de monstruoasă desperare. Este greu de crezut că oameni sănătoși la minte au putut înfăptui o asemenea acțiune. Ea reprezintă desperarea demență în fața pericolului prăbușirii dominației imperialiste. O veche zicală spune că zeii, cînd vor să distrugă pe cineva, mai întîi îi iau mințile. În cazul de față însă, nebunii amenință să distrugă nu numai nenumărate mișioane de ființe omenești dar chiar și pe ei înșiși. Cine se poate îndoi că prin agresiunea sa aventuristă și barbară din Orientul mijlociu administrația Eisenhower a făcut ca pericolul unui al treilea război mondial să fie mai apropiat decît oricînd?

Intenționat am spus „administrația Eisenhower" și nu „Statele Unite", deoarece în legătură cu cele petrecute trebuie făcută azi deosebirea între guvernul american și poporul american. Dacă vreodată acțiunea unui guvern a avut asupra poporului efectul unui șoc amețitor, atunci acest lucru s-a întîmplat acum. Din toate părțile s-au făcut auzite exclamații de surprindere, de consternare, de îngrijorare. Iar apoi toate aceste reacții s-au transformat într-o puternică indignare.

Deși intervenția din Liban a avut în Statele Unite efectul unei bombe, ea s-a produs după o îndelungată pregătire. Într-un reportaj deosebit de semnificativ azi, revista „Time" scria în urmă cu ani cu privire la doctrina Truman „S-a vorbit cu glas tare despre Grecia și Turcia, dar comentariile pe marginea discuțiilor se refereau la oceanul de petrol din sud. Cum S.U.A. se pregăteau pentru acțiuni de importanță istorică, un grup puternic de societăți petrolifere au luat o hotărîre istorică. Cu aprobarea tacită a guvernelor S.U.A. și Angliei, societățile au încheiat o serie de acorduri cele mai importante cunoscute vreodată de a dezvolta și de a se folosi din plin de acest ocean de petrol... Standard Oil și partenerii săi urmau să investească peste 300.000.000 de dolari în fortunosul Orient mijlociu, spre a scoate acest petrol".

Iată, pe scurt, ce se află de fapt în spatele debarcării trupelor S.U.A. în Liban. Doctrinele Truman și Eisenhower sînt progeniturile hidoase ale aceleiași paternități: societățile petrolifere ale S.U.A., nesățioase să obțină profituri tot mai mari de pe urma „oceanului de petrol" din Orientul mijlociu.

„Este clar — scrie un anume Richard A. Wiltshire într-o scrisoare publicată recent într-un ziar local american — că ceea ce a determinat guvernul să lase la o parte orice prudență, nu a fost vreun apel al lui Șamun din Liban, ci mai curînd faptul că revoluția din Irak este prima explozie din Orientul mijlociu care amenință aurul negru al lui „Socony Vacuum" și „Standard Oil".

Iată și alte cîteva reacții grăitoare:

Un distribuitor de la o stație de petrol: „Motivul este petrolul. E însă groaznic că ei sînt în stare să omoare pe copiii d-tale și pe ai mei ca să obțină acest petrol".

Un mic negustor: „De ce nu am adus cazul mai întîi în fața Organizației Națiunilor Unite? Nu este oare același procedeu ca al Angliei și Franței cu Canalul de Suez?... Cum apărem noi acum în fața restului lumii".

Un dulgher: „Cred că pînă la urmă vom pleca din Liban ca un cîine cu coada între picioare".

Firește, sînt și unii care sprijină acțiunea guvernului. Este însă din ce în ce tot mai clar că asemenea păreri sînt împărtășite de relativ puțini americani.

Este prea devreme pentru a întreprinde o cercetare mai largă a opiniei publice, dar nu încape îndoială că, dacă sondajele în public au dovedit că majoritatea americanilor a fost împotriva războiului din Coreea, o mult mai mare parte a populației se manifestă acum împotriva intervenției S.U.A. în Liban. Organizații și personalități din viața publică se alătură mișcării tot mai puternice de protest.

Devine tot mai evident că opinia publică exercită influență și asupra Congresului, în care la început doar puțini și-au exprimat dezaprobarea față de acțiunea întreprinsă. De pe acum, mai mulți congresmeni au criticat intervenția. Desigur că numărul acestora nu e încă suficient spre a provoca subit respectul față de acest organ sau față de presupușii reprezentanți ai poporului; dar nu încape îndoială că acest număr va crește rapid în curînd.

În cursul războiului din Coreea eu o rușine să văz cît de puține ziare își exprimau dezaprobarea față de rolul jucat atunci de S.U.A. Astăzi însă, numărul apreciabil de ziare care s-au pronunțat împotriva debarcării trupelor americane în Liban dovedește că acum situația este cu totul deosebită.

Într-un editorial din „San Francisco Chronicle" se spune: „Rapiditatea și eficacitatea operativă a corpului de marină contrastau în mod vădit cu vaga justificare prezentată de președintele Eisenhower pentru ordinul care trimitea forțe armate americane în Liban".

Ziaristul Royce Brier comentează și el, fără menajamente: „Debarcarea în Liban a Statelor Unite a fost o greșeală. Putea să devină în mod lesne cea mai mare prostie din istoria omenirii... Această intervenție a fost neinspirată și precipitată. Ea implică mari pericole și marele risc al dezastrului. Sîntem noi, poporul american, dispuși a-l accepta?" La această întrebare — sînt ferm convins de aceasta — poporul american răspunde cu un răsunător „Nu"!

↑ Străzile Beirutului au fost transformate de forțele populare în adevărate baricade. Șanțurile antitanc, sacii de nisip, bolovanii și gardurile de sîrmă ghimpată sînt tot atîtea obstacole în calea trupelor invadatoare.

↑ Un purtător de cuvînt al armatei americane care a invadat Libanul a fost nevoit să recunoască că de la începutul agresiunii au fost lovite de tirul forțelor populare un număr de 16 avioane. În fotografie: Un avion american prăbușit la 30 km. depărtare de Beirut

↑ Instalați în principalele puncte ale orașului Beirut, soldații infanteriei marine americane scrutează strada. Ei au primit ordin să tragă „în orice suspect" ..

Demonstrația locuitorilor din orașul italian Bologna împotriva agresiunii imperialiste din Orientul arab a fost primită cu ostilitate de autorități. Poliția a intervenit cu brutalitate, maltratînd pe manifestanți și operînd arestări. ←

Cu pistolul mitralieră atîrnat de gît, cu degetele pe trăgaci, iată-i pe soldații englezi trimiși în Iordania ca să-și „valorifice" experiența cîștigată în Cipru. →

La velodromul de iarnă din Paris, s-au adunat recent mii de locuitori ai capitalei Franței pentru a-și manifesta indignarea față de invadarea Libanului și Iordaniei de către imperialiștii americano-englezi. ←

MINERII
din Valea Trotușului

— reportaj —
de F. BRUNEA-FOX

Fotografii de Eugen IAROVIC

Cînd spui *petrol* spui Valea Prahovei. Cuvîntul *cărbune* cheamă imediat în minte Valea Jiului. Pentru *lemn*, două văi își dispută renumele — a Mureșului și a Argeșului. Rîuri consacrate de vechi și impunătoare „vaduri industriale". Ce strașnic exemplu de rînduială în repartiția bogățiilor sale minerale și vegetale a dovedit natura, cînd s-a apucat să-și înzestreze apele sale favorite. Fiecăreia o comoară. Atît de originală, încît să nu semene cu a celorlalte — cum glăsuiesc basmele populare. Atît de perfect și de geografic demarcate, încît nu numai tehnicienii de specialitate, dar chiar și unii poeți care confundă căile realității, binoclate din turnul de ivoriu, le nimeresc fără greș, orbește. Drumuri și obiective familiare, cunoscute. Cum nu prea sînt cele ce duc la Valea Trotușului.

Dovada mi-a furnizat-o la întoarcerea mea în București, chiar liceanul care se pregătea pentru „Cine știe cîștigă". Adevărat, candidatul nu ignora nici unul din compartimentele geologice și forestiere ale țării. Cu ținutul aflat la nord de Milcov, apșoara asta istorică, nu prea era însă în raporturi intime, judecînd după bagajul informativ. Am acceptat cu plăcere să-i tencuiesc lacunele, răspunzînd chestionarului privitor la bogățiile acelui ținut moldovenesc.

— Sediul petrolului tovarășe ziarist?

— Valea Trotușului.

Dar al cărbunelui?

— Valea Trotușului.

— Și al exploatărilor forestiere?

— Valea Trotușului. Te-ai oprit? Dă-mi voie să continui eu întrebările și răspunsurile.

— Ape minerale?

— Valea Trotușului.

Sarea?

— Valea Trotușului.

Alte produse chimice industrializabile?

— Valea Trotușului.

— Electricitate?

— Valea Trotușului, prin cele două noi și uriașe termocentrale. Și mai sînt și vor mai fi multe lucruri care să te mire că s-au aglomerat în această covată, mai mică decît aceea a Bistriței ori a Moldovei, de asemenea afluenți ai Siretului. Ei da, s-ar zice că aici natura n-a procedat după tipicul ei, în ce privește orînduirea antrepozitelor sale de deasupra și de dedesubtul solului. Sau că, rămînîndu-i imense excedente de materie variată după ce a isprăvit împărțirea generală, a plasat stocurile prisosite în această vale pitorească, de-a valma, petrol lîngă cărbune, amîndouă alături de sare, acoperind totul sub o vastă pocladă de pădure.

Ilie Niculae.

Spiridon Aniaconiței

Gheorghe Crețu.

Nicolai Toffea

Constantin Mocanu

Francisc Scalinski

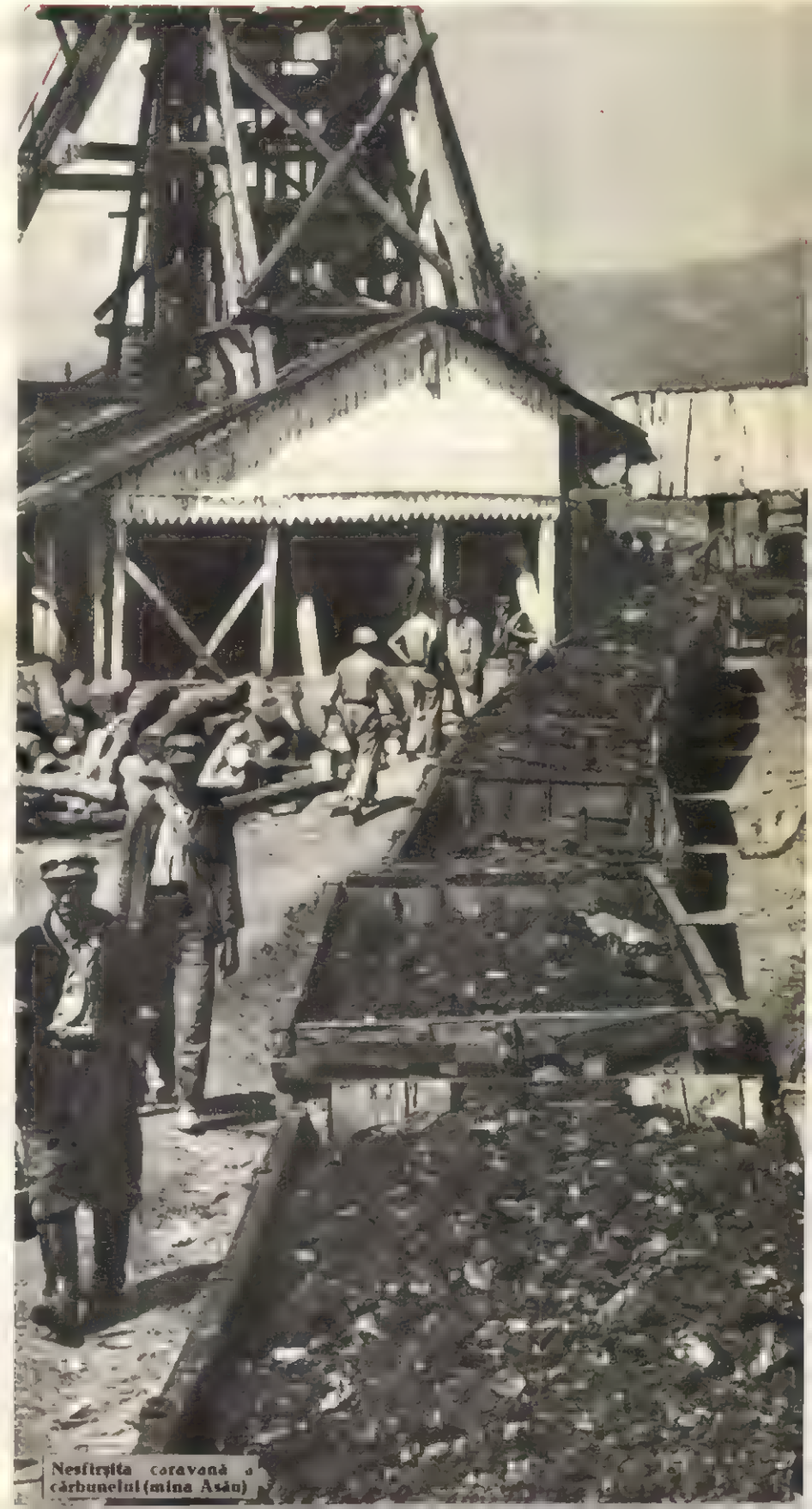

Nesfîrșita caravană a cărbunelui (mina Asău)

Minerul Nicolae Ciocan de la mina Galion, împreună cu fiul său. Depășindu-și regulat planul Nicolae Ciocan cîștigă în medie 2.500 lei lunar. În ultima vreme el și-a construit o casă frumoasă

...La Comănești, nu departe de uriașa construcție a termocentralei și de vasta fabrică de cherestea, am descoperit, din întîmplare, în zăvoi, într-o cută a malului, pe cînd priveam de pe podul de lemn la nevestele ce ghileau pînza de in — moara patriarhală. Deasupra ei, sus în văzduh, alunecau vagonetele funicularului, încărcate cu cărbunele transportat la silozurile negre — și ele colosale —din preajma termocentralei. Din cînd în cînd, camioane cu remorcă, împovărate cu țevărie pentru sondele de la Zemeș — Moinești, cu cărămidă pentru noile construcții de la Onești — hurducau podul. Însă nici un semn de viață la căsuța cu pereții gălbejiți ca făina stătută. Nu mai funcționează, sau e în repaus moara?

Nici albinele nu sînt o născocire. Existența lor la locul de obîrșie al Trotușului din munții Ciucului, mi-a fost relevată de călătorul întîlnit în tren. Locuiește la Ghimeș (comună din apropierea izvorului) și pensionar fiind, s-a dedat apiculturii.

Pentru fresca nouă a regiunii, fabricuța de mobilă de la Ghimeș e o modestă imagine inițială a efloreșcenței industriale ce se desfășoară, pe măsură ce Trotușul crește depărtîndu-se de sursă, de la Moinești pînă dincolo de Borzești. Fabricuța aceea unde se meșteresc pupitre de școală și lucruri menajere, ar trebui să figureze pe o hartă ilustrată, ca factor de comparație pentru realizările impozante ce se succed pe valea aceasta înțesată de rafinării, uzine, combinate, ferăstraie.

Fecundă și harnică regiune. Dacă ghiesul ce-l dă ea reporterului de a-i fixa cîteva aspecte fremătătoare, într-o monografie romanțată, s-ar împlini, m-ar ispiti să purced explorarea Trotușului, nu chiar de la fabricuța aceea, ci de la prisaca bătrînului ghimeșean. Aș începe de acolo, nu dintr-o pornire bucolică, încîntat de tabloul ptăiașului zburdînd printre stupi. Ci fiindcă apa lui neprihănită, din care sorb albinele ghiftuite de nectarul florei subcarpatice, îmi cheamă în minte printr-o asociație năstrușnică de imagini, apa din Tîrgu-Ocna.

— Vinaț? — l-am întrebat cu o interesată curiozitate pe cetățeanul întîlnit pe stradă și care ducea în mînă o plasă burdușită cu sticle.

— Borviz — mi-a răspuns ursuz. Găsiți la Alimentara — a completat, închipuindu-și pesemne că pentru asta l-am abordat. Dar observînd pe figura mea grimasa produsă de amabila lui informație, a ținut să se disculpe:

— Nu pot suferi apa de fîntînă, din Tîrgu-Ocna. Miroase a gaz.

Fără să vrea, cetățeanul mi-a oferit un element original de măsurare a evoluției Trotușului, de cînd un destin nou a transformat în peisaj industrial, meleagurile agreste ale albiei sale milenare. Cum o fi apa la Adjud, la vărsarea Trotușului în Siret? — m-am întrebat, gîndindu-mă la atîtea alte izuri minerale și industriale care, desigur, i-au impregnat unda.

Episod din epopeea cărbunelui

O regiune fundamental schimbată — de la omul înviorat de un orizont nou al vieții,pînă la blocurile moderne, în cîteva etaje,ridicate pe coclauri pustii altădată— este derutantă pentru reporterul care o revede după ani. Cu un sfert de veac în urmă, Trotușul, tot el, îl aduse aci. Se revărsase. Doar astfel de întîmplări scoteau din anonimat, uneori în vreo primăvară zurbagie, gîrle sau rîuri de mîna a doua, provinciale. După burzuluială, apele se retrăgeau din actualitate, odată cu retragerea lor în albia domolită. Își reluau cuminte cei cîțiva centimetri serpentini pe harta hidrografică a țării.

În răstimpuri, din priveliștile acele moldovenești încrestate de tranșeele primului război mondial, se desprindeau umbre. Aparțineau schilozilor de la Măgura Cireșoaiei și de la Măgura Casinului. Îi întîlneai în Capitala țării unde veneau după dreptate sau ca să cerșească o pîine, înglodiți cu invalizii din alte locuri istorice, pe la ușile ministerelor de unde-i goneau, tăvălindu-i în noroi, tulumbele poliției cu care stăpînirea îi răsplătea obișnuit pe eroii din 1916.

De curînd am dat o raită de recunoaștere în această vale nouă. De-a lungul ei, fiecare gară de oprire a trenurilor personale— nu circulă altele de la Adjud în sus spre Ciceu, și e firesc să fie așa — corespunde unei industrii. Cu care popas să încep documentarea, cînd și unul și altul parcă te îmbie să-i acorzi preferința?

Sorții au căzut asupra cărbunelui. În această alegere, zarul hotărîtor a fost știrea apărută într-o gazetă bucureșteană, vestind o ispravă a minerilor de la Comănești. Terminaseră de străpuns o galerie lungă de un kilometru și jumătate, menită a lega între ele trei exploatări carbonifere — Rafira, Asău și Lumina. Știrea deși laconică era sugestivă prin aceea că situa lucrarea în cadrul unui plan general de sistematizare, interesînd întreaga economie minieră. Comăneștii marcaseră un început glorios.

Mi-am propus să vizitez galeria. Și pentru a admira o operă ce a stîrnit vii aprecieri în această regiune în plină și felurită activitate constructivă. Și pentru a-mi da seama în ce consta, sub raport practic, obiectivul urmărit, asupra căruia informația din ziar n-a fost de loc instructivă.

De la gară, șoseaua mărginește șirul marilor parcuri boierești de altădată, înconjurînd castele și conacuri blazonate. Palatul acesta pătrat, cu înalte portaluri și turnulețe în cele patru colțuri, a aparținut prințului Ghica, latifundiarul moșiei de la care a împrumutat numele geografic, pentru a nu fi confundat cu alți Ghiculești de aiurea, la fel de bogați. Astăzi adăpostește școala și am intrat la ora lecțiilor, în sălile cîndva de sindrofie princiară, acum însuflețite de copiii minerilor și sondorilor, aplecați peste cartea nouă a istoriei. Afară, pe aleile străjuite de stejari bătrîni, băteau mingea alți copii și prin ostrețele de fier forjat ale porții monumentale, se vedea trecînd la vale lungul tren cu cisterne pentru rafinăria din Onești.

Lîngă școală, se înalță de asemeni, într-un parc, sanatoriul modern, nu de mult construit. Urmează grădina publică cu restaurant, după care, șoseaua cotește, coboară puțin pînă-n piața tîrgului, o ia înainte printre grădini mezile de bolovani ce-i vor nivela hîrtoapele (pavarea era în curs) și apoi urcă ușurel pînă la stația funicularului din dreptul Carboniferei Rafira.

Inginerul Ion Ciornei

E un tîrgușor măricel, cum era în Moldova și pe vremea cînd prăvăliile de mărunțișuri, băcăniile cu scrumbii și covrigi, crîșmele, toate cu înfățișare la fel, se înșirau una lîngă alta în strada poreclită „centru comercial". Dar astăzi, printre dughenele desuete și-au făcut loc,cu exuberanța tinereții, ca petuniile pe un perete cenușiu, vitrinele cu mărfuri în culori vii ale magazinelor moderne de textile, produse alimentare, librării — comerțul de stat! — au înflorit fațadele vesele ale caselor noi.

Dimineață animată de o intensă mișcare. Mineri încălțați cu cizme de cauciuc; țărani; brigadieri cu șepci cătrănite de motorina uzinei; flăcăi purtînd pe umeri lunga coadă a toporului de pădure; căruțe cu cireși, în drum spre gară; camioane încărcate cu saci de ciment... Pe linia îngustă de pe marginea Trotușului, vine de la munte către fabrica de cherestea, trenulețul cu bușteni. Locomotiva, mică și bondoacă, chiuie, să se ferească lumea la podul de fier.

În galerie

Însoțit de inginerul Ion Ciornei, șeful minei Rafira, și de un maistru miner, am parcurs tunelul ce leagă exploatarea aceasta de cea din Asău. Operația ultimă a străpungerii, ce a prilejuit celor două brigăzi să se întîlnească și să-și strîngă mîna, s-a efectuat cu cîteva zile înainte. Doi ani încheiați a durat lucrarea — 22 mai 1956 — 23 mai 1958. Galeria este încă, pe alocuri, stăpînită de mîzga stihiilor abia înjunghiate — clisă, șuvițe de apă prelinse prin bagdadia încă nu complet betonată, tenebre reci și umede în care continuă să gîlgîie, drenate spre răstoacele dintr-o parte și din alta a imensei hrube, șipotele numeroase ale muntelui.

În vreme ce mergeam la lumina lanternei atîrnate de gît, pășind cu băgare de seamă pe scîndura lunecoasă întinsă peste vatra plină cu noroi a subteranului, cei doi ghizi mi-au completat explicațiile, pe care mi le dase în prealabil tovarășul Bobeică, directorul adjunct al întreprinderii Rafira. De cînd ființează, cele trei exploatări carbonifere din punctul Comănești aveau puțurile pe munte, la mare distanță de straturile subterane. Drumul de evacuare a cărbunelui urma o linie în zigzag pentru a ajunge la suprafață, ceea ce reprezenta o însemnată pierdere de timp în ce privește transportul, și cheltuieli inutile cu întreținerea personalului imobilizat la puțuri. Aceste căi capricioase, alcătuite din verticalele, diagonalele și serpentinele cu care munții își înnădesc altitudinile, fugind cu sfidare de linia dreaptă, se cereau soluționate conform principiilor raționale ce călăuzesc economia noastră.

Clubul minerilor de la Asău.

— Orizontala! — iată problema, tovarășe ziarist. Legînd cele trei exploatări printr-un culoar comun, am rezolvat-o. Deocamdată, cu galeria Rafira-Asău am terminat cea mai grea parte. Îi va veni și Luminei rîndul.

Ce altă înfățișare capătă un cuvînt tehnic, rostit în ambianța lui nativă! El devine o imagine vie, iese ca un fluture din crisalida rigidă a terminologiei economistice, statistice etc., cu care în-

deobște se traduce o performanță de muncă a omului, încă un triumf al energiei sale creatoare. De cîte ori n-am întîlnit cuvîntul „orizontală" în textul sumar al informației de gazetă, menționînd încă o realizare importantă din multele, destinate a promova mai departe, și mai spornic, progresul economic și social al țării?

Conducte, magistrale, șosele, irigații...

Exprimată însă aici, ea se desena parcă trasă cu tibișirul pe fondul negru al galeriei, de la un capăt la celălalt, într-atît o aridă noțiune geometrică se încarcă de realitate palpitantă cînd este transferată din grafică, pe terenul viu al muncii.

Dacă spațiul revistei ar îngădui, m-aș încumeta dintr-un sentiment de stimă și admirație pentru ceea ce au înfăptuit brigăzile miniere din Comănești, pentru munca în genere a minerilor — m-aș încumeta, zic, să arăt ce înseamnă *tehnic și biologic, mușchiular și topografic, etic și geologic* — o simplă linie orizontală. Acuma îi cunosc capriciile, duritățile perfidiile. Îmi dau seama cîte eforturi le-au trebuit minerilor ca s-o descolăcească la fel ca pe un boa, din vizuina întortocheată a muntelui, metru cu metru.

Din relatările inginerului Ciornei, în galerie (îl țineam înadins cu vorba pentru a-l avea aproape de mine în acrobația pe îngusta podișcă alunecoasă pe care îmi derapa piciorul, nedeprins cu cizma de gumă și voiajul în beznă) îmi făcusem o „idee" — (vai, o bicisnică idee) despre cei doi ani de bătălie, dată pentru cucerirea orizontalei.

...Mă văd asistînd la prima ofensivă a brigăzilor, în dimineața de 22 mai 1956. Se adunaseră la poalele muntelui ce urma a fi atacat, o echipă ici, alta, invizibilă, în cealaltă parte a coastei, la Asău. Oamenii aveau cizmele de protecție lustruite, haina de subteran spălată și, sub șepcile curate, doar încordarea așteptării înăsprea calmul figurilor virile. Cu mîna încleștată pe coada tîrnăcopului, ei adăstau un semnal cronometric — (directorul întreprinderii stătea cu ochii pironiți pe cadranul de precizie, în vreme ce dincolo, proceda la fel colegul celeilalte exploatări carbonifere) — pentru a declanșa sincronic, din ambele extremități, atacul.

Veniseră și alții să participe prietenește la acest prolog al operațiilor — mineri, funcționari ai întreprinderii, activiști de partid, și chiar muncitori de la alte industrii megieșe. Venise și moș Neculai, miner demult pensionar.

Acesta își făcuse faima în vremea cînd, din cîrpănoșenia și neîndurarea exploatatorilor capitaliști față de condițiile muncii — nu se utilizau scule automate, considerate costisitoare, și nu se întocmeau proiecte tehnice inițiale. Își făcuse, zic, o faimă din precizia cu care repera, din subteran, orificiul exterior al puțului. Undeva un țăruș marca la suprafață locul destinat a figura drept ieșire viitorului puț. Moș Neculai cobora în subteranul în săpare, mergea cu ceilalți pe dunga lignitului virgin, săpa și mergea deschizînd galeria care ba scobora, ba urca, sau șerpuia pe zeci și zeci de metri. Și la un moment dat se uita în sus, în întuneric, și glăsuia: „Aici!". Ca un înotător sub apă, ce iese afară exact la baliză, moș Neculai începea să taie trepte în peretele minei, trepte multe cît adîncul și își făcea apariția lîngă țărușul geodezic.

Minerii îl au la inimă pentru că e cel mai vîrstnic din breaslă, pentru că e prietenos și hîtru și îi arată dragostea cînd îl întîlnesc la „Dinamo", restaurantul cu bere și mititei de lîngă gară, sau la club, unde „chibițează" o partidă de șah, sau la demonstrația de 1 Mai, cînd poartă steagul sau cînd vine, ca atunci la ora 5 dimineața, să asiste la o ispravă a minerilor. Mai dihai decît toate îl interesează aparatele moderne de perforare și e curios să vadă— el care lucra în zodia lui Petrică Bejan, (stăpînul național-liberal al cărbunelui), cu sfredelul și cazmaua— cum funcționează un agregat hidraulic de săpare, sovietic, despre care se spun minuni.

Abia a răsărit soarele, dar nu-și proiectează încă razele pe soclul muntelui pe care mîna inginerului a tras cu creta o circumferință. În această țintă se vor năpusti acuși, tîrnăcoapele năprasnice.

Gata! Poc! Poc! De departe,

Au sosit cărți noi la clubul minerilor.

ecoul aduce pocnete identice. Maiștrii ce conduc lucrarea le-au auzit. Dau din cap mulțumiți.

— Și cît ați dovedit în prima zi, meștere? întreb eu.

— Ei, ca la început, pînă-ți faci mîna, răspunde molcom ghidul. Să fi săpat vreo doi, poate trei metri cubi. Era piatră, rădăcini groase de fag...

Doi-trei metri din orizontala lungă de 1.500! — am cugetat cu o strîngere de inimă. Cîtă trudă îi mai așteptă!

Privesc la lumina palidă a lanternei electrice aspectul tunelului și caut să-mi închipui, pe date concrete, cum a decurs mai departe harța cu inamicul de piatră, apă și întuneric. Echipele lucrează concomitent și totodată succesiv. Imediat după săpătorii lui Albu Dumitru, urmează brigada lui Toflea Nicolae care excavează vatra, adică podeaua galeriei. Betonată, va servi ca șanț de scurgere pentru apele infiltrate și peste ea se adaptează traversele de susținere a șinelor și pe care au să circule vagonetele. Acestea au și fost puse în funcțiune. Deservit de brigadieri tineri (pe unul dintre ei, Ardeleanu Aurel, l-am văzut adineauri) ele transportă afară pămîntul, molozul și clisa din interior, iar cînd galeria va fi terminată, vor transporta lignitul. Acesta, deocamdată, cum am arătat, e transportat cu funicularul. Stația lui aeriană de pornire e acea ciudată construcție neagră, asemănătoare cu un imens și înalt șopron de bîrne, de la punctul zis Lăloaia, al cărui cablu leagă pe sus puțul Rafira, de cel din Asău.

Vine apoi o altă echipă, care căptușește pereții cu o armătură solidă de bulumaci, ca să nu se surpe și plafonul, mai expus năruirii din cauza șuvoaielor străcurate din munte. (Abia am întîlnit doi muncitori care blindau cu drugi de brad tavanul deja betonat, dar care n-a rezistat la presiunea stratului de pămînt de deasupra, dislocat de apă. Lucrau la lumina unui bec electric ce atîrna din tavan, șuvoiul clipocea lugubru în întuneric, dar oamenii discutau calmi cu inginerul Ciornei. Pentru ei asemenea întîmplări sînt floare la ureche. Ele aparțin meseriei și minei, pînă cînd galeria se consolidează).

— Am înșirat toate echipele?

— Tocmai pe ultima ai uitat-o. Pe cea a lui Scalinski Francisc, care a condus lucrarea de înzidire cu bolțari de beton.

★

Și orizontala se lungea. La sfîrșitul primului an măsura 285 de metri; cu vreo 600 s-a inaugurat începutul lui 1958.

În decembrie 1957 s-a dat bătălia cea mare. Puțul Luminei era vechi. S-a făcut un altul la 2 km mai departe. S-a dublat randamentul: de la 28-30 metri cubi, la 50—52—54 metri cubi. Și în ziua de 23 mai 1958, s-a isprăvit partea ce revenea Rafirei: 885 metri. Restul l-a săvîrșit Asăul. „Uite aici ne-am întîlnit".

Am căutat să-mi imaginez, oprindu-ne în punctul unde s-a efectuat întîlnirea, episodul emoționant. Vedeam în întunericul glacial ce ne înconjura, scena cînd felinarele au apărut în deschizătura făcută de ultima lovitură de cazma. Tăceam. Și ceilalți doi însoțitori. Și cu voia lor am repetat scena de deunăzi, strîngîndu-le mîinile: „Noroc și spor, tovarăși!"

La întoarcere l-am întrebat pe inginerul Ciornei:

— Spune-mi, te rog, cheltuielile investite în această lucrare nu se vor resimți asupra costului produsului?

— Dimpotrivă. Cred că exploatările noastre vor profita simțitor de pe urma economiilor realizate din manoperă și transport. Pînă acum, așa cum ți-am arătat și în schema aceea a lucrării — cele trei mine făceau cheltuieli de prisos cu puțurile. Le-ai văzut? Un puț aci, altul colo, al treilea pe altă creastă de munte. Și cărbunele e sub picioarele noastre. Și stai, că abia sîntem cu extracția la un al treilea strat. Dar cînd or intra în exploatare și celelalte, că nu-s așezate pe același plan...

— Dar cîte sînt?

— Șapte. Vezi, de ani de zile posturile de la suprafață imobilizează peste două sute de oameni. Știi cît încarcă asta prețul de bază?... Aduși în circuitul productiv, acești oameni vor reprezenta un coeficient pozitiv în economia exploatării noastre. Calea ferată, care este principalul nostru client, va avea motive să se bucure...

Cînd am ieșit, zgribuliți de umezeala galeriei, cu hainele noroioase, soarele ardea fierbinte. Un fluture evolua și mai alb pe fondul negru și rotund al gurii tunelului, cînd avansînd — cînd zburînd îndărăt, respins de întuneric și răcoare.

— Hai la duș, meștere, îl îmbie inginerul.

— Merg. Vreau să mă primenesc. La cinci e film la club...

★

Privesc pădurea ce îmbracă munții cu verdele ei poleit de lumină. Surîd vagonetelor care alunecă ca un carusel în văzduh, pe un fir de păianjen.

Aceasta este, pe scurt, și palid, povestea „Orizontalei", adică a unei galerii despre care ziarele au scris 10 rînduri.

LĂMPI de MINER

În întunericul mut și bizar
Al galeriilor subpămîntene,
Ochii păstrează sub gene
Scînteia din incendiul solar.

Frînturi de lumini, amintire
Din lumea ce freamătă sus
Și ochiu-i aproape supus
De bezna umblînd în neștire.

Ci, tari, ca sculptate cu dalta
Lămpile fulgeră drept,
Ca inimi țîșnind din piept
Cătîndu-se una pe alta.

Ruxalin MUREȘANU

Unul dintre noile cartiere ale minerilor din Comănești: „Zăvoiul".

ÎMPOTRIVA

Adenauer şi generalii săi, mulţi dintre ei foşti ofiţeri ai lui Hitler
Hans Speidel (x) este doar unul dintre aceştia.

Vechile ordine naziste, printre care, firește, și „Crucea de cavaler", împodobesc noi noile uniforme N.A.T.O

Manifestaţii ale muncitorilor din Hamburg împotriva serviciului militar obligatoriu, împotriva fascismului şi pregătirilor războinice ale conducătorilor de la Bonn ↓

Multe magazine vînd, nestingherite de autorităţile vestgermane, decoraţii şi insigne hitleriste. ↑

ITV WILL DROP ATROCITY FILM

EAST GERMAN ORIGIN

By A Radio Correspondent

TV film attacking SS man dropped

ITV calls off a German 'Horror on Holiday' film

ITV SCRUBS AN

„ITV va renunţa la un film care redă atrocităţi". „TV a retras un film care atacă un SS-ist" — Iată alăturat cîteva titluri şi texte din presa engleză, apărute cu prilejul interzicerii de către Ministerul de Externe britanic a filmului documentar „Concediu la Sylt".

Cuvîntul a doi artişti:

MARIA SCHELL

„Nu şi nu. Republica Federală trebuie să se ţină departe de înarmarea atomică"

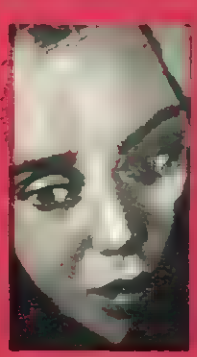

MORȚII ATOMICE

Domnul Reinefarth, primar în mica stațiune-insulă Sylt de pe țărmul maritim al Germaniei occidentale, era cît pe-aci să apară pe ecranele aparatelor de televiziune din Anglia. Dar numai cu puțin înainte ca filmul documentar „Concediu la Sylt" să fie prezentat telespectatorilor londonezi, a sunat telefonul de pe biroul directorului societății de televiziune „Independent Ass. Rediffusion". De la capătul celălalt al firului, un purtător de cuvînt al Foreign-Office-ului (Ministerul de Externe Britanic) interzicea transmiterea acestui film pentru a nu avea... „complicații diplomatice cu guvernul de la Bonn" — după cum s-a exprimat el.

Ce putea da naștere la atari „complicații diplomatice"? Faptul că în mai sus-numitul film, domnul primar al pitoreștii stațiuni apărea mai puțin în această calitate și mai mult în aceea de... obergruppenführer S.S. și de general de poliție pe timpul regimului hitlerist, funcții criminale în care s-a evidențiat cu prilejul reprimării răscoalei din Varșovia din toamna anului 1944 și pentru care, la „Crucea de cavaler" primită anterior din partea lui Hitler, s-au mai adăugat atunci și „frunzele de stejar"...

Totul e limpede, deci... Nu știm dacă dl. von Herwath, ambasadorul vestgerman la Londra, e prieten cu primarul Sylt-ului și a urmărit ca amicul său să nu apară într-o postură urîtă; dar este cert că el a fost cel care a intervenit atît de energic la Foreign-Office spre a se interzice prezentarea filmului, pentru a împiedica să fie puse în adevărata lor lumină cele ce se petrec în țara pe care N.A.T.O. o dezmiardă atîta, dîndu-i pe mînă pînă și armament atomic.

Și, slavă domnului, dl. von Herwath are ce ascunde. Firește, nu militarizarea tot mai accentuată și politica oficială războinico-revanșardă a Bonn-ului, ci pe cei care o servesc. Și în special trecutul acestora. Căci dezvăluirea lui ar arăta că astăzi la Bonn sînt la preț tot acei care au fost și în grațiile regimului hitlerist. Iată cîteva asemenea figuri. Un loc de frunte l-ar ocupa Hans Speidel, actual comandant de vază în N.A.T.O., dar asupra căruia nu mai insistăm, fiind prea binecunoscut și urît de popoare pentru crimele săvîrșite în anii teroarei hitleriste. Ar fi poate semnificativ să amintim numai de regruparea naziștilor în ministerul de externe de la Bonn. Naziști notorii, ca: Hilper von Scherpenberg, ginere al lui Schacht, colaborator al lui Ribbentrop și al altui mare criminal de război, Neurath; Herbert Dittman, considerat omul de încredere al lui Ribbentrop și care n-a fost folosit în mod fățiș pînă în 1952, din cauza trecutului său prea pătat; Hasso von Etzdorf fost om de legătură al statului major al armatei hitleriste, responsabil de jefuirea operelor de artă din Franța cotropită de armata fascistă; Braütigam, vinovat de uciderea a 85.000 de persoane nevinovate — toți aceștia sînt numai cîțiva dintre neoamenii cu grase state de serviciu în Reichul hitlerist și care dețin acum funcții de răspundere în ministerul de externe vestgerman. Ca să nu mai pomenim de foștii ofițeri hitleriști care sînt considerați azi cadre de nădejde ale Bundeswehr-ului, cum ar fi fostul colonel Iosef Kamhuber, șef de stat major al celei de a 2-a flote aeriene naziste, care în 1944, cu ale sale Junkers 88, a efectuat raiduri sălbatice deasupra Parisului și împrejurimilor sale, mitraliind nenumărați oameni nevinovați — azi general-locotenent, comandant în noua „Luftwaffe". El și alții ca el poartă astăzi cu fală vechile decorații naziste în cap cu „Crucea de cavaler", ordin cu care Hitler îi decora pe cei mai zeloși înfăptuitori ai ordinelor sale demente.

Dar cum să mai mire toate acestea, ca

Mobilizați de organizația „Lupta împotriva morții atomice" zeci de mii de vestgermani manifestează împotriva înarmării Germaniei occidentale cu arma atomică.

Și studenții din Wuppertal protestează împotriva înzestrării Bundeswehr-ului cu arma atomică.

HANS ALBERS

„Înarmarea atomică a Bundeswehr-ului? Domnilor, nu faceți pe elefantul în prăvălia de porțelanuri. Ce iese de aici, ne a învățat destul de limpede trecutul"

La mitingul de protest împotriva înarmării atomice care a avut loc recent la Gelsenkirchen a participat și poetul Paul Schallück (X) din Köln care, în cuvinte înflăcărate, a înfierat politica de înzestrare cu arme atomice a Bundeswehr-ului.

și faptul că numeroase partide și asociații politice desfășoară fără jenă o deșănțată propagandă fascistă revanșardă sau faptul că în R.F.G. apar publicații hitleriste sută-n sută, ca revista foștilor S.S.-iști „Chemarea Wickingilor" — cînd înșiși miniștri din guvernul de la Bonn îi absolvă fățiș pe hitleriști de orice vină. Astfel dl. Strauss, ministrul de război, luînd cuvîntul foarte recent la Tutzing (Bavaria) a afirmat cu nerușinare că „Hitler nu este răspunzător de agresiunea împotriva Uniunii Sovietice", aruncînd vina pentru aceasta asupra... U.R.S.S.

Firește, o astfel de cuvîntare și altele de același fel, rostite din ce în ce mai des de personalități sus-puse de la Bonn, au un scop bine determinat și anume acela de a pregăti climatul necesar unei noi agresiuni „spre răsărit", condusă desigur de foștii și actualii adepți ai teoriilor sinistrului autor al lui „Mein Kampf".

Noul buget al R.F.G., în care alocațiile pentru înarmare se cifrează la sume considerabile, servește interesele fabricanților de

O colaborare fructuoasă...

(Desen de Radu Drăgan)

Bundeswehr-ul, noua armată vestgermană. Uniformele noi ale forțelor N.A.T.O. îmbracă mulți vechi SS-iști.

Ofițerii noii „Luftwaffe" — dintre care mulți au executat cu furie nazistă ordinele lui Hitler pe fronturile celui de al doilea război mondial — studiază minuirea avioanelor „Sabre" produse în Canada pentru aviația vestgermană.

Dovezi despre uneltirile revanșarzilor vestgermani de la Bonn sau din palatul S.H.A.P.E. de la Fontainebleau — bineînțeles cu asentimentul conducătorilor acelor puteri occidentale care în urmă cu 14 ani mai făceau parte din coaliția antihitleristă — se găsesc cu duiumul. Începînd cu instituirea serviciului militar obligatoriu și continuînd cu înzestrarea Bundeswehr-ului cu armament atomic, conducătorii Germaniei occidentale n-au făcut decît să-și demaște intențiile. Grăitor în această privință este și bugetul federal pe exercițiul financiar 1958—59, adoptat recent de Bundestag și care prevede numai pentru cheltuieli militare o cifră record de 10 miliarde mărci, la care se adaugă 5,4 miliarde alocații rămase din anii precedenți. De altfel un plan recent scos la iveală, așa-zisul „plan secret MC 70 al N.A.T.O.", adoptat la sesiunea N.A.T.O. de la Paris din primăvara aceasta, prevede dublarea cheltuielilor Germaniei occidentale în scopul înarmării atomice, astfel că pînă în 1961 ele să atingă cifra de 100 de miliarde mărci.

Numai că militariștii revanșarzi nu țin seama de un factor de mare importanță: voința celor pe care ei doresc să-i transforme în carne de tun. Majoritatea populației vestgermane, care a tras învățămintele ce se impuneau de pe urma celui de al doilea război mondial, nu mai vrea să se lase tîrîtă într-o nouă catastrofă. Iată de ce — sub presiunea maselor — deputații opoziției social-democrate sînt obligați să ia atitudine în Bundestag împotriva politicii de reînarmare accelerată a Germaniei occidentale și în special împotriva înzestrării Bundeswehr-ului cu arma atomică și a amplasării pe teritoriul vestgerman a rampelor de lansare a rachetelor. Iată de ce ziare vestgermane ca „Westfalische Rundschau" critică sporirea cheltuielilor pentru înarmare, arătînd pe drept cuvînt că „cu banii cheltuiți într-un singur an pentru înarmare, s-ar fi putut construi suficiente locuințe pentru a rezolva în sfîrșit criza de locuințe și s-ar fi putut construi suficiente școli, pentru ca să nu mai existe clase ticsite pînă la refuz sau cursuri organizate în magazii sau hambare"; iar altele, ca „Stuttgarter Zeitung", trag un adevărat semnal de alarmă: „Primejdia pe care o implică înarmarea atomică este îngrozitoare! Un război atomic tactic ar însemna pentru Germania o distrugere totală chiar din prima clipă".

„Totul în jur fierbe și clocotește", scria nu demult ziarul „Neue Rheinzeitung" — exprimînd starea de spirit a populației vestgermane față de înarmarea atomică a țării. Nenumăratele manifestații, organizate de comitetele de „luptă împotriva morții atomice", la care participă de fiecare dată mii și zeci de mii de cetățeni strigînd: „Nu vrem arma atomică!", „Jos rachetele, jos Strauss!" „Cît timp va mai abuza Konrad (Adenauer — n.r.) de răbdarea noastră?!" cît și acțiuni din cele mai diferite, printre care și încercările de a organiza un referendum asupra înarmării atomice — referendum pe care guvernanții de la Bonn l-au interzis — semnifică fără putință de tăgadă protestul aproape unanim al populației vestgermane față de înarmarea atomică a Germaniei occidentale. Sesizînd aceasta, corespondentul din Bonn al ziarului englez „Tribune" scria nu demult: „Ostilitatea populației vestgermane față de înarmarea atomică este evidentă. Niciînd n-a existat în Germania un asemenea puternic curent de opinie împotriva unor planuri militare ale guvernului. Germanii sînt îngroziți de consecințele unui război atomic și ei ar fi fericiți să se vadă incluși într-o zonă lipsită de armament atomic".

Guvernanții de la Bonn nu vor să vadă că „totul fierbe și clocotește în jur". Dar clocotul poate să devină atît de puternic, încît militariștii se pot trezi în lada de gunoi a istoriei.

I. CIOARĂ

Werner LINDEMANN
Poet din R.D. Germană

Anul 25

Cînd aveam șapte ani, nu-n zadar,
Voiam să mă fac zidar.
Trăiam într-o colibă întunecoasă
și mama spunea:
zidar, îți vei face singur o casă.

Mai tîrziu am vrut să fiu bucătar,
mîncam adesea coji de pîine cam tari
și mama spunea:
bucătar, numai mîncăruri alese-i avea.

După-aceea am vrut să mă fac croitor.
Ai mei purtau haine zdrențoase, de cerșetor,
și mama spunea:
croitor, îți vei face haine de catifea.

Cînd am împlinit ani șaptesprezece
m-au vîrît într-o cazarmă rece,
mi-au dat o uniformă, băieți,
și cîțiva pesmeți.

Pe Oder

Pe Oder
zace ucis un bătrîn ostaș,
prefăcut în ierburi și floricele.
Ofițerului
care l-a-mpușcat
îi strălucea pieptul de decorații
multe și grele.

Pe Oder
bătrînul ostaș
în timpul retragerii și-a îngropat
arma sub nisipul uscat.
Ofițerul l-a văzut
și bătrînul se prăbuși
sub gloanțe, mut.

Pe Oder
zace ucis un bătrîn ostaș
prefăcut în ierburi și floricele.
Ofițerului
care l-a-mpușcat
îi strălucesc iarăși pe piept
decorații multe și grele.

în românește de ION BRAD

ACOLO UNDE „LUCREAZĂ" NEPĂSAREA...

Tovarășul Severin este adjunctul primului arbitru de stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri. Cu ce se ocupă un arbitru de stat, ne va spune, cu mai multă competență, însuși interlocutorul nostru.

— Între întreprinderile și instituțiile noastre, relațiile de colaborare sînt reglementate prin contracte. Or, în aceste relații, oricît ar fi ele conduse în spirit de înțelegere și colaborare reciprocă, este firesc să se ivească litigii. Acestea vin în fața organelor de arbitraj, atunci cînd nu pot fi rezolvate prin discuții directe între părți. Iată, așadar, rolul principal al organelor de arbitraj: rezolvarea litigiilor ivite între întreprinderile noastre socialiste.

Reacții în... lanț.

Nu este nici o greșeală. În dosarele aflătoare la Arbitrajul de Stat poți afla... reacții în lanț, precum în fizica nucleară. Un exemplu ni-l dă tot tovarășul Severin.

— Să spunem, de pildă, că un producător de materie primă nu respectă un contract de livrări către o întreprindere de semifabricate. Ce se întîmplă? Întreprinderea de semifabricate nu va putea la rîndul ei, să respecte contractele de livrări pe care le are cu întreprinderile producătoare de produse finite și, ca urmare, nici acestea nu vor putea să-și respecte obligațiile contractuale. Iată deci o... reacție în lanț. Ce rezultă dintr-o asemenea reacție? Goluri în producție, perioade de asalt, cheltuieli neproductive pentru penalizările de întîrziere a livrărilor, scumpirea prețului de cost etc.

— Înțeleg. Totuși am prefera ceva mai concret... Un caz.

— Am aici dosarul 2428/957. E o poveste cu niște ambalaje. Pare a fi ceva mărunt dar ai să poți vedea cum din „ceva mărunt" se poate ajunge la pierderi de sute de mii de lei. Iată pe scurt faptele. În 1955, fabrica de siropuri din Rîureni a încheiat cu baza comercială de aprovizionare I.C.R.A. - Timișoara un contract de livrări pentru o cantitate oarecare de siropuri și sucuri de fructe. Contractul specifica obligațiile de livrare ale fabricii, precum și obligațiile bazei, de restituire a lăzilor de lemn ce servesc la ambalaj. La rîndul său, I.C.R.A.-Timișoara a încheiat contracte similare cu întreprinderile comerciale de a căror aprovizionare cu mărfuri se ocupă.

— Un lanț de contracte prin urmare.

— Un lanț de contracte care s-au transformat într-un lanț al slăbiciunilor... Am spus la început că toate aceste contracte prevedeau obligații de livrare, precum și obligații de restituire a lăzilor de ambalaj. Livrările s-au executat, însă restituirile au rămas numai pe hîrtie. Sau cel puțin, au rămas în parte. Probabil că ai văzut și dumneata prin curțile magazinelor alimentare lăzi de ambalaj, aruncate claie peste grămadă, stînd în ploaie sau sub ninsoare. Se degradează, se fură. În timpul acesta, zeci de adrese se plimbă în ambele sensuri, de-a lungul lanțului. „Vă rugăm să restituiți ambalajele; cu revenire la adresa noastră nr. prin care vă rugăm...; cu revenire la adresele noastre..., cu revenire..." Toate aceste adrese scutură, din cînd în cînd, indolența beneficiarilor care mai trimit cîteva lăzi; dar în multe cazuri se uită de obligațiile contractuale!...

— Bine, dar cît timp poate să meargă așa?

— Merge pînă în momentul în care fabrica, ajunsă la limita răbdării, cheamă beneficiarul în fața arbitrajului. În cazul nostru după doi ani, în 1957, fabrica din Rîureni a chemat la arbitraj I.C.R.A.-Timișoara, primul beneficiar. Poți să-ți închipui ce se întîmpla în timpul acestor doi ani la fabrică. Funcționarii de la serviciul livrări se zbăteau ca peștele pe uscat ca să facă rost de lăzi, pentru a putea expedia produsele în termen și a-și respecta contractele. Expedițiile se făceau de pe o zi pe alta, depinzînd de imponderabile ca: „oare cîte lăzi retur vom primi mîine în gară?" Și așa în condițiile în care producția fabricii se desfășura normal. Se cunosc cazuri cînd lipsa ambalajelor-retur împietează chiar asupra producției. Asta se întîmplă, uneori, la fabricile de biscuiți și paste făinoase și, mai ales, la întreprinderile de morărit care, în anumite momente, din lipsa lăzilor de ambalaj-retur, sînt nevoite chiar să-și restrîngă producția...

— Așadar pot surveni urmări foarte grave...

— Firește. Dar să ne întoarcem la cazul nostru. După doi ani fabrica s-a adresat arbitrajului, reclamînd restituirea lăzilor și plata despăgubirilor de întîrziere a returnărilor. I.C.R.A. - Timișoara, la rîndul său, a chemat în fața instanței, O.C.L.-urile cu care avea contracte și I.C.O.M. Regiocoop-ul - Timișoara. Firește că I.C.O.M. Regiocoop-ul nu s-a lăsat mai prejos și a chemat în fața organelor arbitrale I.C.R.-urile, organele sale în subordine. Iată așadar format dosarul... După cum vezi, un opus respectabil, cuprinzînd multe sute de pagini. În sutărișul acesta de acte, de facturi și recipise de expediție trebuie să se descurce organul de arbitraj, care în cele din urmă decide: „I.C.O.M. Regiocoop - Timișoara urmează să primească de la Baza Interraională a cooperativelor din Arad, 3.523 de lei. De la I.C.R. - Sînnicolau 353 lei, de la I.C.R.-Făget 4.145 lei, de la I.C.R.-Ciacova 4.272 lei, de la I.C.R. - Borșa 11.660 lei și de la I. C. R. - Timișoara 9.960 lei, drept penalități pentru întîrzierea returnării lăzilor de ambalaj. În plus, I.C.R. - Timișoara va mai plăti I.C.O.M. Regiocoop-ului 11.676 lei, contravaloarea unor lăzi dispărute în timp. La rîndul său, I.C.O.M. Regiocoop - Timișoara este obligat să plătească I.C.R.A.-ei Timișoara totalul sumelor încasate de la organele în subordine, adică 11.676 lei contravaloare lăzi și 33.913 lei penalități. Dar asta nu e totul. O.C.L. Alimentara-Reșița va plăti, de asemeni, către I. C. R. A.-Timișoara 40.320 lei penalități. O.C.L. Alimentara-Lugoj plătește 6.025 lei contravaloare lăzi dispărute și 13.376 lei penalități. În sfîrșit, O.C.L. Alimentara - Timișoara plătește 14.728 lei contravaloarea lăzilor pierdute și 26.672 lei penalități...

În ce privește I.C.R.A.-Timișoara, în afara sumelor pe care le va primi de la întreprinderile menționate, sume în valoare totală de 32.429 lei contravaloare lăzi și 114.281 lei penalități, va mai plăti fabricii din Rîureni 20.978 lei, contravaloarea unor lăzi pierdute de dînsa și 123.262 lei penalități pentru lăzi ținute peste termen în depozitele proprii. Totalul sumelor ce urmează să fie primite de fabrica din Rîureni se ridică astfel la 53.407 lei contravaloare lăzi, și 237.543 lei, penalități.

— Un adevărat hățiș. Totuși nu-mi este suficient de clar cine e vinovat în cazul de față?

— Cîte o parte de vină aparține fiecărui împricinat, inclusiv fabricii.

— Și fabrica e vinovată?

— Evident. I.C.R.-urile și O.C.L.-urile sînt vinovate pentru că nu au restituit lăzile în termen. Au făcut-o, fie din comoditate, fie pur și simplu pentru că... „au uitat". I.C.O.M. Regiocoop-ul, deși nu are de plătit despăgubiri în numele său, este și el vinovat, pentru că nu a controlat respectarea tuturor dispozițiunilor contractelor încheiate, mulțumindu-se cu rolul pasiv de intermediar. I.C. R.A., de asemeni, avea obligația de a controla respectarea contractelor, dar cum ar fi făcut acest lucru I.C. R.A. — Timișoara, cînd ea însăși avea în depozitele sale lăzi nereturnate? În sfîrșit, la rîndul său, și fabrica este vinovată pentru că a așteptat doi ani pînă să se adreseze organelor de arbitraj, în drept să-i oblige pe beneficiari la respectarea contractelor încheiate.

— Cazul acesta arată pur și simplu necesitatea rezolvării la nivel republican a problemei restituirii ambalajelor către unitățile în cauză...

— Într-adevăr. E o problemă foarte serioasă. Ca dovadă — puteți să vă notați: — unităților Ministerului Comerțului au fost obligate de organele Arbitrajului de stat să plătească, pentru nerespectarea obligațiilor contractuale, numai în intervalul 1 ianuarie-1 iunie 1958 (deci, în cinci luni) *12.625.734 lei penalități, dintre care 6.231.345 lei pentru nerestituirea în termen a ambalajelor.*

— Bine, dar cine plătește banii aceștia?

— Întreprinderile, în ultimă instanță statul. Din păcate mai sînt unii directori sau conducători de întreprinderi care astăzi, în 1958, gîndesc asemeni conului Leonida al lui Caragiale: „Statul de-aia e stat. Să plătească..."

— Totuși, chestiunea ambalajelor, mă refer la returnarea lor, nu se rezolvă printr-o hotărîre arbitrală...

— Firește că nu. Noi putem discuta cazul în parte și putem aplica sancțiuni. Chestiunea se poate rezolva de către înseși conducerile întreprinderilor. Un contract dă drepturi, dar și obligații ambelor părți. El trebuie îndeplinit în întregime și în termen. Atunci cînd obligațiile contractuale vor fi privite de toți cu răspundere și bună-credință, cazuri ca acel pe care vi l-am prezentat nu vor mai exista.

— Într-adevăr... Cazul pe care mi l-ați relatat este

grav. Și cînd te gîndești că a pornit de la niște mărunțișuri...

— Vă contrazic. În ce ne privește, în cazul de mai sus lucrurile n-au pornit de la „mărunțișuri". Altele sînt „mărunțișurile"... Avem și de-astea dacă vă „interesează"... Iată, bunăoară, dosarul 137/958 care, după cum vedeți, conține 42 de file. Aici este cuprinsă strădania unui organ central de arbitraj care a trebuit să cerceteze, să țină ședință, să delibereze și să hotărască. Să muncească serios pentru un fleac... Dar să las introducerile și să vă relatez cazul: Întreprinderea de Comerț Exterior „Export-Lemn" a comandat la IPROFIL „Gheorghe Doja", un număr de dormitoare necesare exportului. IPROFIL „Gheorghe Doja" a executat comanda în cele mai bune condiții și a montat la toaletele acestor garnituri, oglinzi provenite de la fabrica de geamuri din Mediaș. Ce s-a întîmplat? Una din oglinzile expediate are defecte. Export-Lemnul expediază, firește, o oglindă în loc și se adresează prin IPROFIL „Gheorghe Doja", fabricii de geamuri Mediaș, cerînd să fie despăgubit cu suma de lei 151,97. Firește că o asemenea chestiune nu avea de ce să ajungă în fața arbitrajului... Cel mai normal lucru era ca directorul fabricii de geamuri Mediaș să dispună plata despăgubirii și toată chestiunea se lichida. Directorul fabricii din Mediaș însă nu a gîndit la fel și, în adresa de răspuns, afirmă: oglinzile au plecat de la mine perfecte. Cine știe? Poate că s-a stricat una din ele pe drum, din cauza condițiilor de depozitare. În concluzie, refuză plata. De aici chemarea în fața organelor arbitrale și obligarea de către noi a întreprinderii de a plăti despăgubirea. Era evident că defecțiunea nu se ivise din cauza condițiilor de depozitare... Dacă fabrica de oglinzi din Mediaș ar fi avut dreptate, ar fi trebuit să se defecteze toate oglinzile și nu numai una...

– Firește. Este ceva atît de normal, încît poziția conducerii fabricii de oglinzi pare de neînțeles...

— Pare. În realitate există dedesubturi. Intervine aici fuga de răspundere: ordonanțînd despăgubirea, directorul își ia asupra sa răspunderea; pe cînd existența unei hotărîri arbitrale îl „scutește" de obligația de a lua o hotărîre personală. Și pentru această, un arbitru chemat să se ocupe de cazuri cu adevărat serioase a trebuit să-și piardă timpul, iar reprezentanții ai întreprinderilor în cauză s-au deplasat dus și întors la București, au cheltuit timp și bani.. Fă și dumneata socoteala. Nu este mai mare daraua decît ocaua?

— În cazul acesta, da. În cazul anterior, însă, problema e cu adevărat serioasă

Mihail ANDREI

Scriitori și CĂRȚI

O CARTE EMOȚIONANTĂ

Editurile noastre tipăresc, în genere, mult prea rar lucrări care evocă activitatea comuniștilor în ilegalitate, lupta eroică a clasei muncitoare în anii teroarei burghezo-moșierești. Pe bună dreptate masele largi de cititori și-au exprimat adesea regretul că numărul unor asemenea cărți, deosebit de eficiente în munca de educare comunistă și patriotică, este atît de mic. Iată de ce întîmpinăm cu bucurie apariția în Editura Tineretului, a „Povestirilor despre Doftana" de Mihai Novicov. *„Povestirile cuprinse în acest volum* — notează autorul — *s-au născut din dorința de a contribui la educația comunistă a tineretului de azi, prin a-i împărtăși, măcar în mică parte, experiența de luptă a comuniștilor în anii teroarei burghezo-moșierești. Cu toate că izvorăsc din unele fapte autentice, trăite, schițele și nuvelele pe care le înfățișez cititorilor nu pot constitui documente istorice, fiind simple încercări literare".* În cele șapte schițe și povestiri ale acestui volum, pe un ton simplu, cald, sînt descrise întîmplări deosebit de dramatice, sînt evocați acei oameni care înfruntînd închisorile și torturile, jertfindu-se în numele fericirii întregului popor, au fost în fruntea luptei maselor împotriva fascismului, a dictaturii antonesciene, iar după eliberarea țării conduc țara spre socialism. Acești oameni sînt *comuniștii*. Doftana — această universitate de călire revoluționară a comuniștilor — reprezintă un moment însemnat în istoria partidului, a clasei muncitoare din țara noastră. Fără să creeze puternice chipuri literare, autorul evocă viața Doftanei pornind de la elementele cele mai simple. Un fir unitar încheagă momentele aparent disparate ale narațiunii și le organizează după legile prozei. Un erou populează paginile cărții, iar cititorii îl întîlnesc în ipostazele cele mai felurite, povestind despre lupta comuniștilor de la Doftana din unghiul unei experiențe personale. Prin anul 1933, împreună cu alți 23 de deținuți politici și vreo 12 de drept comun, a fost adus în închisoare un tînăr student, revoltat de strîmbătatea lumii. *„Aduși la Doftana din cele patru colțuri ale țării* — notează eroul — *mînați adesea de vîntul revoluționar, fără să ne dăm bine seama pînă-n adînc ce înseamnă cauza revoluției, ce înseamnă mai ales a te dedica acestei cauze, ce răspunderi se impuneau fiecărui ostaș al ei, aici la Doftana ne-am călit, prin grija neobosită a tovarășilor de la conducere, ne-am deschis orizonturi noi, am devenit luptători, am gustat pentru prima dată din minunata fericire pe care o oferă unui om conștiința de a fi părtaș al celei mai mari cauze pe care a cunoscut-o vreodată istoria."*

Mihai Novicov

Aici, la Doftana, asemeni personajului din povestirea „Fratele Vertuta", mulți s-au convins că *„numai acela care luptă, acela e comunist"*. Rînd pe rînd apar în fața cititorilor aspecte din viața aspră a deținuților antifasciști, pe care privațiunile și întreg regimul de exterminare nu i-au făcut să renunțe la cauza căreia îi închinaseră viața.

Cartea, care debutează cu sosirea în temniță a unui grup de comuniști, evocă adesea emoționant luptele înverșunate pentru cucerirea unui regim omenesc, organizarea atelierelor, activitatea cultural-politică, serbările artistice ale comuniștilor încarcerați, precum și multe din bucuriile și necazurile care au umplut *„poate aspru, dar atît de uman viața unui colectiv de închisoare"*.

Din cele șapte povestiri, „Fratele Vertuta" se impune literar mai ales prin vigoarea cu care plăsmuiește un erou conturat: tatarbunaristul Chiril Ceban.

„Povestirile despre Doftana" au un dar: emoționează. Pentru că întîlnim redate în paginile lor episoade dintr-o luptă crîncenă și oameni de neuitat, fără de care n-ar putea fi concepută viața noastră liberă și fericită de azi. Cititorii așteaptă de la Mihai Novicov, și nu numai de la dînsul, noi lucrări literare care să evoce cu vigoare artistică anii crîncenei terori burghezo-moșierești, lupta celor mai buni fii ai poporului nostru, a comuniștilor, pentru dreptate socială, pentru libertate.

Toșu MILCOVEANU

Mihai Novicov: „Povestiri despre Doftana"

OPINIILE CITITORULUI

Am citit recent o carte asupra căreia vreau să-mi spun cuvîntul: volumul de schițe „Candidat la însurătoare", al tînărului scriitor Florian Grecea, apărut în Editura Tineretului.

Cartea înmănunchează un număr de 13 schițe, parte din ele reușite, scrise cu o mulțumitoare vervă tinerească. Dialogurile se leagă cu naturalețe și spontaneitate firească. Stilul curgător, fără prețiozități verbale, direct și fără aftînări de idei încîlcite sau nu știu cum învăluite, face lectura într-adevăr plăcută, de-a dreptul odihnitoare.

Schițele fiind satirice, mărturisesc că, în ceea ce mă privește, m-au amuzat copios, prilejuindu-mi o lectură agreabilă și reconfortantă. Eram dispus să identific, prin analogie, în personajele negative — ridiculizate de sprintena și înțepătoarea pană a scriitorului — chiar un tînăr și flecar tovarăș de muncă întîlnit uneori aievea, în lunga mea carieră de slujbaș poștal.

Astfel prin fața mea au trecut ca într-un film, tineri înfumurați, cu vechi și caraghioase apucături de crai; birocrați cu cap de lemn, rătăciți prin stufărișul formalismului; demagogi cu gesturi de păuni; atotștiutori obtuzi și îngîmfați, precum și tipul flecar al cameleonului ridicol, dezgustător. C-un cuvînt, un bun mănunchi de buruieniș ce a mai rămas de vîntura din procopseala moștenită, pe care pana tînărului scriitor Florian Grecea încearcă s-o demaște.

Printre cele mai izbutite schițe, după modesta mea apreciere, le socotesc următoarele: Nataliță, Dosar urecheatul, Spovedania și Atotștiutorul. *Ar fi nedrept dacă aș susține că celelalte nu mi-au plăcut. Mi-au plăcut, desigur. Fără să fiu cusurgiu, găsesc totuși, că celelalte bucăți sînt sub nivelul realizărilor citate. De pildă, schițe ca* Suporterii, Întîmplări de basm și Te iubesc numai pe tine, *sînt uneori superficiale. Altele, printre care citez:* Fata de la volan și O vînătoare cu ghinion, *prea amintesc de procedee întîlnite în vechile almanahuri și magazine.*

În concluzie, precizîndu-mi opiniile, consider totuși, cu toată convingerea, că volumul de schițe „Candidat la însurătoare" *este o carte izbutită în acest gen umoristic. Se cade să amintesc de asemeni, remarcînd cu aceeași plăcere, reușitele ilustrații la această carte, executate de D. Negrea: au umor și sînt într-adevăr... ilustrative.*

Mircea I. CHIȚULESCU
planificator
Oficiul PTT — Berceni

FLACĂRA *întreabă:*

Ce repertoriu veți oferi publicului în stagiunea viitoare?

— Ne răspund directorii teatrelor de stat din Arad și Bacău —

În fața biroului său, directorul teatrului arădean, tov. Mircea Graur, pare oarecum încurcat. Reacția ne intrigă. Întrebarea noastră nu-l putuse lua pe neașteptate: aflasem tocmai, și tot de la interlocutorul nostru, că repertoriul teatrului fusese proaspăt definitivat. Ne-am exprimat nedumerirea.

— Încerc un simțământ retrospectiv de vină, replică el. Mă întrebați de stagiunea noastră viitoare, dar noi încă ne resimțim din plin în urma greșitei orientări a celei trecute. Am încheiat un an teatral cu care, în ciuda unor realizări meritorii și a unei munci susținute, nu ne putem de fel mîndri. Și lucrul acesta l-am înțeles cu claritate, mai ales în urma Consfătuirii oamenilor de teatru...

Actorul Mircea Graur, director al Teatrului de Stat din Arad

Într-adevăr, luarea de cuvînt la Consfătuire a directorului teatrului din Arad fusese autocritică, relevînd alcătuirea unui repertoriu facil, neorientat spre o dramaturgie a problemelor noastre majore și, implicit, a educării comuniste a spectatorilor. Amintindu-ne aceasta, am întrebat:

— *Despre ce piese necorespunzătoare ați pomenit atunci?*

— Voi răspunde imediat. Mai întîi însă țin să vă spun altceva, deși poate tocmai acest altceva ilustrează confuzia și lipsa unei înțelegeri ferme a misiunii ce revenea colectivului nostru. Teoretic, știam perfect că nu facem o artă gratuită, că ne adresăm oamenilor muncii, iar practic am realizat acest lucru — printre altele — dînd spectacole săptămînale în cartierele muncitorești, în sălile căminelor culturale. Dar... căci există totuși un „dar"... Noi mergeam, într-adevăr, în mijlocul muncitorilor, dar ce spectacole le ofeream? O piesă prăfuită și cu idei contrarii concepției noastre de viață, ca „Topaze", o alta inconsistentă, fals-actuală, ca „Masca lui Neptun", ba ne-am contaminat și noi de voga „Copacilor mor în picioare". Ne-am condus după greșita idee că, introducînd în repertoriu o piesă-două cu tematică majoră, eram absolviți de a mai veghea asupra calității ideologice și artistice a celorlalte piese, care puteau fi doar „amuzante" și „atractive". Ne înfăptuiam astfel în mod formal sarcinile educative, dacă nu chiar le anihilam prin cultivarea unui gust îndoielnic, ce poate aprecia doar comedia ușoară, fără idei, din care viața adevărată e absentă sau diformat prezentată. Muncitorii și țăranii din împrejurimi, care primiseră foarte bine în stagiunile precedente spectacolele noastre cu „Ziua cea mare", „Medicul de plasă", „Cîtadela sfărîmată", „Oaspetele în faptul serii", „Crîngul de călini", au așteptat cu mari speranțe și ultima noastră stagiune. Numai că de data aceasta noi ne-am lăsat „convinși" de anumite greutăți ținînd de transport, mai ușor sau mai greu rezolvabile, și am neglijat și aceste deplasări la sate, mulțumindu-ne cu cîteva ieșiri sporadice. E o lipsă de neiertat și o vom lichida cît mai curînd, cumpărîndu-ne, din primele noastre depășiri de plan și economii, un autobus special pentru turneele în împrejurimi.

— *Dar spuneți-mi: cum a reacționat publicul dv. în fața repertoriului ultimei stagiuni?*

— E o întrebare la care răspund cu plăcere, pentru că realitatea ne-a demonstrat că, în ciuda carențelor grave ale ultimei stagiuni, munca noastră anterioară pe linia educării sănătoase a spectatorilor a dat roade: publicul a reacționat just, respingînd piese ca „Topaze" (spectatorii plecau pur și simplu din sală) sau îmbrățișînd cu căldură spectacole ca acel realizat cu „Povestea unei iubiri" de K. Simonov. Aceasta a dovedit că adevăratul nostru public — alcătuit din oameni ai muncii — știe să îmbrățișeze o piesă valoroasă și să respingă una lipsită de idei. Iar orientarea noastră a devenit mai fermă în urma ajutorului prețios pe care ni l-a dat partidul prin critica sinceră și constructivă desfășurată în cadrul Consfătuirii.

— *Ne puteți deci răspunde acum la întrebarea pe care o conține titlul interviului nostru?*

— Da, fără îndoială. Stagiunea ce urmează va fi pentru noi prilejul unei aniversări importante: sărbătorim împlinirea unui deceniu de viață a teatrului nostru. Și vom căuta să-l celebrăm cum se cuvine. Organele locale de partid și de stat ne-au făgăduit, și au și luat toate măsurile pentru a fi terminată în anul viitor construcția noii clădiri a teatrului. Noi făgăduim spectatorilor un repertoriu interesant și variat alcătuit din piese românești actuale, conforme cu cerințele politice și artistice ale constructorilor socialismului; la acestea se adaugă lucrări sovietice, precum și lucrări de valoare din repertoriul universal clasic și contemporan. E vorba de piesele: „Ultimul tren" de G. Kovács și Eug. Mirea, „Domnișoara Nastasia" de G.M. Zamfirescu, „Răzvan și Vidra" de B.P. Hașdeu, „Femeia îndărătnică" de Shakespeare, „Vinovați fără vină" de Ostrovski, „Balul locotenentului Helt" de G. Arout.

— *Îmi permit să remarc că afirmația dv. teoretică nu prea corespunde cu aplicarea ei practică: repertoriul teatrului, așa cum e conceput în prezent, valorifică destul de palid și inconsistent dramaturgia noastră nouă. Ar fi util să meditați încă asupra posibilităților de a vă îmbogăți repertoriul cu noi piese de actualitate și de a încuraja astfel creația dramaturgică românească...*

★

Directorul Teatrului de Stat din Bacău e greu de găsit în aceste zile. Să nu ne grăbim însă să atribuim vacanței estivale absența lui din localitate și nici să încercăm a-l afla undeva pe litoral sau într-o stațiune balneară. Cu puțină perseverență, îl găsim tot în Bacău sau poate cel mult „alături", la Piatra Neamț. Lămuririle ne-o oferă însuși tov. Niculescu Brună:

— Sîntem ocupați pînă peste cap în aceste săptămîni (în tonul cu care ne vorbește, nu e de fel greu să deslușești că munca aceasta „pînă peste cap" îi face multă plăcere). În toamnă inaugurăm — cu sprijinul comitetului regional de partid și al sfatului popular o nouă secție a teatrului: la Piatra Neamț. Ne va sosi curînd o întreagă promoție de actori și regizori — cei mai tineri din țară; ne pregătim pentru o stagiune cum nu a cunoscut pînă acum teatrul nostru. Vedeți deci că nu prea avem timp să stăm locului...

— *Tocmai noua dv. stagiune — sau mai precis repertoriul noii stagiuni — formează obiectul interviului de față. Ce vești ne puteți comunica în acest sens?*

— Multe și bune. Spectatorii din regiunea noastră — și trebuie să vă spun că publicul nostru, alcătuit în majoritate din muncitorii centrelor industriale, e un public exigent, care reacționează prompt și hotărît atunci cînd un spectacol e lipsit de mesaj sau slab realizat artistic — spectatorii regiunii noastre, spuneam, vor putea asista în această stagiune la 15 premiere.

— *Cincisprezece premiere? E o cifră impresionantă! Presupun însă că e vorba de spectacolele prezentate de ambele secții ale teatrului...*

— Firește. Noi, „bătrînii", („teatrul băcăuan e deja în vîrstă, împlinește un deceniu de viață", ne lămurește artistul emerit I. Niculescu-Brună) vom da în premieră „Nemaipomenita furtună" de M. Davidoglu, „Anii grei" de A. Baranga, în colaborare cu N. Moraru, „Nemaipomenita pantofăreasă" de Garcia Lorca, „Napoli, orașul milionarilor" de Eduardo de Filippo și „Provincialii" de Kotzebue.

Nu credeți că dramaturgia noastră nouă e slab reprezentată în acest proiect de repertoriu?

Adăugați la cele ce v-am spus premierele cu piese originale pe care le va da secția de la Piatra Neamț. E vorba de „Mielul turbat" și „Arborele genealogic". Vom prezenta apoi „Micii burghezi" de Gorki, „Un flăcău din orașul nostru" de Simonov, „Ruy Blas" de V. Hugo, apoi — din realizările anterioare ale grupului de absolvenți ce ne-au fost repartizați — „Pygmalion" de Shaw, „Unchiul Vania" de Cehov, „Vicleniile lui Scapin" de Molière, „Orologiul Kremlinului" de Pogodin și „O noapte furtunoasă" de Caragiale.

— *Repertoriul e bogat și interesant. Îmi susțin totuși în continuare părerea că sînt prea puține lucrări inspirate din problemele actuale și majore ale vieții noastre, prea puține lucrări ale dramaturgilor noștri.*

— S-ar putea să aveți dreptate. Noi sîntem oricînd dispuși să mai introducem în repertoriu o piesă bună, reflectînd esența zilelor noastre și conturînd profilul moral al omului nou, constructor al socialismului. Am evitat însă să răspundem doar cantitativ și formal misiunii noastre de a promova dramaturgia originală, căci aveam în față experiența nu prea fericită a stagiunii trecute.

— *Despre ce e vorba?*

Din cele șase premiere ale anului teatral trecut, cinci au fost realizate cu piese românești. Dar alegerea lor nu a dovedit o orientare fermă și sănătoasă, întrucît printre piesele jucate de noi s-au aflat și lucrări lipsite de un conținut educativ și de valoare artistică. Doar una singură — „Lența" — ridica probleme ale actualității. În realizarea repertoriului pentru stagiunea viitoare, am fost foarte atenți să nu mai repetăm aceeași greșeală, care ar fi putut duce la compromiterea noii noastre dramaturgii și la conturarea unei imagini false a vieții de azi.

Artistul emerit I. Niculescu-Brună, director al Teatrului de Stat din Bacău.

Asta nu înseamnă, cred, să urmăriți cu mai puțină perseverență încurajarea pieselor noastre de actualitate, a pieselor bune.

— Fără îndoială. Acesta este un imperativ important al activității noastre și nu ne vom cruța eforturile pentru a-l satisface. Mai ales că publicul nostru ne cere insistent piese ale zilelor vieții noastre de astăzi.

Sanda FAUR

S-ar zice că nu-i anotimpul cel mai potrivit pentru un articol despre gheţurile veşnice! Eu nu sînt de părerea asta: totdeauna cînd termometrul o ia razna, căţărîndu-se sus de tot, cînd ştrandurile sînt invadate de mii de cetăţeni, eu unul scot din bibliotecă „Spre pol" de Fr. Nansen şi las să se abată asupra mea vînturile polare.

E şi asta o metodă, veţi zice. Ca să fac dovadă că nu e rea, să facem o mică explorare în Antarctica.

„Urlătoarea", „sulerătoarea" şi „posedata"

Drumul spre cel de-al şaselea continent e greu şi mii de piedici stau în calea călătorului. Marinarii au numit paralelele 40, 50 şi 60 din emisfera sudică „urlătoarea", „sulerătoarea" şi „posedata"; nici nu s-ar fi putut găsi porecle mai potrivite! Dacă am cerceta istoria descoperirilor geografice am da de un lung şir de nume de eroi care şi-au jertfit viaţa, încercînd să treacă bariera morţii de aci.

Astăzi, oamenilor le stau la îndemînă mijloace tehnice cu care să biruie natura dezlănţuită. Avioanele, elicopterele, tractoarele pe şenile, sănîile cu motor, casele prefabricate, îmbrăcămintea şi hrana specială, instrumentajul ştiinţific ultraperfecţionat, au făcut posibile cercetarea continentului antarctic, a proceselor din atmosferă, hidrosferă şi litosferă, găsirea de relaţii între diferite fenomene ce iau naştere aici şi circulaţia aerului şi a apei de pe tot întinsul globului.

În cadrul lucrărilor Anului Geofizic Internaţional, savanţii dintr-o seamă de ţări au poposit în Antarctida: sînt sovietici şi americani, australieni şi francezi, englezi, argentinieni, norvegieni, chilieni, japonezi şi neozeelandezi. Staţiile lor permanente şi observatoarele lor împînzesc continentul, se fac explorări pe apă, în aer şi pe uscat.

Mai puţin cunoscut decît partea vizibilă a Lunii.

Exploratorii sovietici au venit în Antarctida în anul 1955 pe spărgătoarele de gheaţă „Lena" şi „Obi" şi şi-au instalat tabăra de coastă într-un loc care pînă atunci era mai puţin cunoscut chiar decît partea vizibilă a Lunii. Acest loc a fost numit „Mirnîi". *)

Din calele vaselor au „debarcat" toate cele trebuincioase expediţiei, de la cabanele cu încălzire centrală, pînă la aparatele radar. A trecut de mult vremea pionierilor Antarcticii, a lui Bellingshausen, Cook, Racoviţă, Scott sau Amundsen, vremea vaselor cu pînză, a sănîilor trase de cîini, a nopţilor polare petrecute în corturi. Şi, totuşi, cucerirea continentului alb nu e de loc uşoară. Polul inaccesibilităţii relative, de pildă, se află pe un platou de gheaţă de peste 4000 metri înălţime. Oamenii au pornit cu elicopterele, cu vehicule pe şenile şi, pînă la urmă, cu clasicele sănii trase de cîini, au trebuit să înainteze pas cu pas, înfruntînd furtunile de zăpadă, gerul de —80° care îngheaţă aerul şi plămînii celui care îndrăzneşte să respire adînc. Au dat uneori de suprafeţe vaste, acoperite cu zăpadă afînată, adîncă de peste 100 de metri. În această pulbere şenilele se afundau ca în nisip. Din pricina aerului rarefiat, motoarele lucrau cu o jumătate din capacitatea lor. De-abia în ultimii ani, cînd s-au adus tractoarele noi care funcţionau cu aer comprimat şi cu şenilele late de un metru, s-a putut ajunge pînă acolo unde s-a instalat postul „Komsomolskaia", situat la 880 de kilometri de „Mirnîi".

În Antarctida se colaborează

Între staţiile diferitelor ţări există legături permanente şi oamenii de ştiinţă se vizitează reciproc. Recent a fost în vizită la „Mirnîi" şeful staţiunii australiene „Mawson", dr. Masser. În iarna 1957 la „Mirnîi" a iernat meteorologul american Gordon Cartrigs, iar la „Little America", sovieticul Vladimir Rastorguev.

Oricînd, cercetătorii continentului antarctic sînt gata să-şi dea şi viaţa pentru a veni în ajutorul colegilor lor.

Pe cînd se înapoia de la baza de iernare „Siowa" din golful Lützow-Holm, spărgătorul de gheaţă japonez „Soia" a fost prins între gheţuri, iar elicea lui avariată. Situaţia era desperată. Imobilizat, vasul japonez nu putea face altceva decît să trimită S.O.S.-uri, să ceară ajutor prin radio. Şi acest ajutor n-a întîrziat. Spărgătorul de gheaţă sovietic „Obi", înfruntînd numeroase primejdii, a izbutit să-şi croiască drum către „Soia" şi să salveze vasul cu întregul său echipaj.

Antarctida nu se predă fără luptă

Acum cîteva luni ne-a vizitat ţara cunoscutul climatolog sovietic, prof. dr. Boris Dzerdzeevski, care a lucrat la „Mirnîi".

Profesorul Dzerdzeevski a pornit spre Antarctida în iarna 1956—1957. Distanţa de 20.000 km între Kaliningrad şi „Mirnîi" a străbătut-o pe vasul „Lena", într-un timp record, cu o singură escală de 24 de ore la Capetown.

În oraşelul polar sovietic a sosit la 22 ianuarie, deci în toiul verii antarctice, pe o vreme relativ călduroasă. Gheaţa de la ţărm se topise şi tot ce transportase „Lena" trebuia descărcat direct pe banchiza ce se înalţa cu 15—20 metri deasupra apei. Această banchiză era mult mai înaltă decît puntea „Lenei", aşa că descărcarea se făcea cu foarte mare greutate.

La un moment dat marginea gheţei s-a rupt şi oamenii s-au prăbuşit în apă. S-au înregistrat două victime. Un accident asemănător care a costat viaţa a 20 de oameni s-a petrecut pe unul din vasele americane.

Expediţiile în interiorul împărăţiei gheţurile veşnice se fac azi, ce-i drept, cu caravane de sănii speciale, pe care sînt instalate cabane cu camere de locuit şi laboratoare încălzite, cu depozite de combustibil şi alimente.

Aceste caravane întîmpină uneori necruţătoare furtuni, sînt îngropate de mase imense de zăpadă. Primejdia cea mai mare o reprezintă însă prăpăstiile. Ca să le ocolească, oamenii coboară din sănii şi înaintează legaţi unul de altul.

Nici piloţii avioanelor nu sînt feriţi de primejdii. La „Pionerskaia", de pildă, din cauza altitudinii, puterea motoarelor scade şi fiecare decolare sau aterizare devine o încercare temerară.

Pilotul Sorokin, care transporta alimente şi combustibil de la „Mirnîi" la „Pionerskaia", a fost nevoit o dată să rămînă patru ore şi jumătate la o înălţime de 2500—3000 metri, pe un ger de —30°. La jumătate de oră după decolare, o ceaţă compactă îi învăluise avionul, al cărui fuselaj fu acoperit curînd de o poşghiţă de gheaţă. Catastrofa părea inevitabilă. Ca să salveze aparatul, pilotul a început să se înalţe, izbutind să iasă din zona primejdioasă a gheţei, rămînînd însă prizonierul ceţii.

După cîteva ore de zbor, cu tot întunericul care se lăsase, deci fără repere astronomice, a reuşit să ajungă în regiunea staţiei „Pionerskaia". Dar staţia a rămas mai departe încă invizibilă. În cele din urmă a zărit pîlpîirile sla-

*) Pagnic.

„Mirnîi", oraşelul din pustiul de gheaţă, principala bază ştiinţifică a cercetătorilor sovietici din Antarctida.

Interiorul confortabil al unei case din staţia „Mirnîi." Geologii P. Voronov şi E. Korotkevici pregătesc planul de acţiune pentru perioada următoare. ↓

OAMENI printre GHEȚURI

de Radu NOR
Fotografii de E. RIABCIKOV

Mijloacele de transport cele mai potrivite pentru aprovizionarea cu cele necesare a membrilor expediției aflați în inima celui de al 6-lea continent.

be ale focurilor semnalizatoare, care indicau locul unde urmau să fie paraşutate alimentele. În ciuda gerului de —40° din apropierea solului, Sorokin a coborît pînă la 150 de metri şi a paraşutat peste o tonă de alimente şi combustibil. Apoi, fără să aterizeze, s-a înălţat din nou şi a făcut cale întoarsă spre „Mirnîi".

Concluzia? Cu toate mijloacele tehnice ale secolului al XX-lea, pentru cucerirea Antarcticii e nevoie de eroism.

Curiozităţi, noi descoperiri ce ne va aduce viitorul

Antarctida e plină de ciudăţenii. Trecînd cu avionul peste întinderile nesfîrşite de gheaţă, putem zări pe neaşteptate sclipirea albastră a unui lac. Nu ne vine să credem ochilor şi facem semn pilotului să aterizeze. Într-adevăr, împrejmuiţi de munţi înalţi de cleştar, pe o suprafaţă de vreo 500 metri pătraţi, ne întîmpină un lac cu ape limpezi, pe malurile căruia apar fîşii de pămînt negru, adevărat. Gustăm apa lacului: e dulce! O analizăm la microscop şi descoperim viaţă! Cum e cu putinţă ca apa acestui lac să nu îngheţe, cînd de jur împrejur temperatura ajunge la —40°,— 50°? Un mister pe care savanţii nu l-au dezlegat încă. Şi asemenea ciudăţenii mai sînt încă multe în Antarctida.

Cele şase staţiuni sovietice care execută observaţii permanente pe continentul antarctic au adus importante contribuţii la rezolvarea unor vechi şi controversate probleme ştiinţifice. A fost măsurată pătura de gheaţă într-un sector de o lungime de 375 km şi s-a constatat că grosimea acesteia variază între 1000 şi 3500 metri. Astfel a fost răsturnată teoria profesorului David, emisă la începutul secolului nostru, după care grosimea gheţii antarctice ar fi de 550 metri.

În pofida afirmaţiilor că Antarctida ar fi un continent lipsit de viaţă, în unele sectoare, de pildă, pe insula Haswell, au fost numărate, pe un kilometru pătrat, 20.000 de păsări diferite.

De pe vasele „Lena" şi „Obi" s-au întreprins numeroase expediţii maritime, făcîndu-se peste 400 de sondaje hidrologice de mare adîncime. În paralel, s-au efectuat fotografieri din avion în vederea întocmirii unei hărţi precise a unui teritoriu ce cuprinde o treime din întreaga coastă a Antarctidei.

Cercetările făcute recent îi îndreptăţesc pe oamenii de ştiinţă să tragă concluzia că fundul oceanului din regiunea Antarctidei e format din vechiul continent Gondvana, ce unea odată Antarctida de est cu Africa şi Australia de vest şi care s-a prăbuşit în mare.

Uniunea Sovietică a fost printre primele ţări din lume care a apreciat importanţa cunoaşterii Antarcticii şi care susţine de multă vreme o neobosită muncă ştiinţifică în această îndepărtată regiune a lumii.

Într-o scrisoare adresată guvernului S.U.A., guvernul sovietic îşi exprimă dorinţa ca Antarctica să fie folosită exclusiv în scopuri paşnice şi ca, orice guvern, organizaţie sau cetăţean al vreunei ţări să se bucure de libertatea de a efectua acolo cercetări ştiinţifice.

Iată viitorul Antarcticii! Colaborarea între toate ţările în scopul cercetărilor ştiinţifice. Este de altfel singura cale pentru cunoaşterea deplină a nemărginitului pustiu alb.

Ultima verificare înainte de plecare. Milne „Lena", va porni înapoi spre patrie, cale de mii şi mii de kilometri.

Locuitorii Antarctidei îi întîmpină pe membrii expediţiei în ţinută de gală: frac negru cu plastron alb, imaculat.

Spărgătorul de gheaţă „Lena", care-şi are portul de „domiciliu" în apropierea polului nord, a sosit acum la... polul sud.

Unul dintre piloţii expediţiei, I. I. Cerevicinîi, Erou al Uniunii Sovietice, pe care titlul taberelor aborului polare l-au adus o faimă mondială.

În mijlocul unui grup de utemiști din uzină

TÎNĂRUL CARE TIN

— reportaj —

de I. PURCARU

Fotografii de A. LOVINESCU

Nu știu dacă Petre Cojocaru își ține jurnalul. Cred că nu... Doar e secretarul comitetului de U.T.M. al unei mari întreprinderi — uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin — și 2.000 de utemiști îi feresc orele zilei de clipa răgazului. Dar dacă și l-ar fi ținut, transcriind pe foile lui măcar o parte din întîmplările ultimilor ani (e secretar din iulie 1955), ar avea o carte cu multe personaje interesante.

Ar fi de ajuns povestea lui Mara...

Ar fi de ajuns, pentru jurnalul-carte, doar povestea muncitorului tînăr Ion Mara, poveste ce s-ar înfățișa, pe scurt, cam așa:

. . . . . .

8 ianuarie 1958.

...Stăteau amîndoi în ușa secției, afară. Nu m-au observat apropiindu-mă. Popescu, secretarul organizației de bază U.T.M. de la montaj, îi vorbea insistent, cu însuflețire. O bănuiam după gesturile neobișnuite pentru calmul lui. Ion Mara îl asculta cu ochii pe sus, cu o indiferență mascată (minus o ușoară bîțîială de enervare a piciorului). Apoi a izbucnit în rîs. Rîdea tare, exagerat, fără chef. Cînd m-am apropiat, tocmai se „înscrisese la cuvînt":

— Mai du-te la dracu'! Ia vezi...

L-am bătut pe umăr. S-a răsucit încruntat:

— Aha! — a zîmbit — tov. secretar!... Iertați-mă. Îmi fac autocritica. Nu știam că trageți cu urechea. Altfel îl înjuram mai tîrziu.

Așa l-am cunoscut.

— Ce-i cu voi? l-am întrebat pe Mara.

— Nimic. Ținem ședință. Mă prelucrează cu pila pe creier. Parcă se putea să scap teafăr de-aici? Doar sînt utemist, nu?...

— Ești un cretin! a țipat Popescu (Popescu cel calm de obicei, dar cu calmul arzîndu-i acum, topindu-se în flăcările-i din obraz. Mai-mai să nu-l recunosc. Am crezut c-o să-l ia la palme pe Mara). Ascultă-l, tovarășe Cojocaru! Ascultă-l cum vorbește... Utemist! Și-a bătut joc de toți. De toată secția. A chiulit mereu, a muncit prost, a... a... ce mai! Azi a primit ce-a meritat. L-au dat afară. Mă gîndii și eu că acum, în ceasul al doisprezecelea (lui Popescu îi plac expresiile „tari") i s-or fi întors mințile din excursie. Hai, zic, să stau de vorbă cu el. Să i-o spun așa, de la obraz, că-i un cretin...

A tras aer în piept, încheind:

— ...și să-l sfătuiesc să nu-și mai bată joc de viitorul lui.

M-am uitat la „erou". Căsca plictisit. Tăcînd Popescu, el a început să fluiere leneș și, mă rog, cu semnificație.

— Haideți la șeful secției — le-am spus.

Mara a schițat o mișcare, dar l-am înșfăcat bine de umăr. Sînt de două ori mai voinic decît el. „Ascultă! mi-a strigat apoi pe drum, vrînd să învingă zdrăngănitul și vuietul secției — să mă duci și pe la directorul general. Să-i spun și lui la revedere!" Pesemne că răspunsul, înăbușit în gîtlej, mi s-a prelins tot în degete: în degetele care-i strîngeau bine umărul... Fiindcă puțin mai tîrziu, în fața șefului de la montaj-motor, Mara era moale și tăcut ca un mieluțel. În schimb, inginerul spumega. Vorbea, cum ar spune șmecherii uzinei, numai în semne de exclamare:

— Nici nu mă gîndesc! Să mă roage tot U.T.M.-ul din lume!

Intransigentul Popescu i-a atras atenția asupra greșelii expresiei, ceea ce l-a înfuriat și mai rău. „Dar cît o să-l mai rabd? Îmi dezorganizează producția. Lipsește tocmai cînd avem nevoie de el. Rebutează toate piesele... Și-și bate joc cînd i-o spunem! Se strică și alții din cauza lui! Ajunge!" M-am războit cu el aproape un ceas. Armistițiul n-a fost tocmai avantajos pentru Mara... și nici pentru mine: „Vă dau o săptămînă pentru îndreptare. Dacă nu!..." Am făgăduit c-o să mă ocup eu însumi de Mara. Asta în timp ce „eroul", căruia îi slăbisem umărul, fluiera leneș și zîmbitor.

Dar parcă avea un pic de tristețe în ochi...

. . . . . .

10 ianuarie.

Am întrebat și astăzi de el. Lipsește. Lipsește de două zile. Șeful lui, inginerul, a trecut pe la mine. Cu un ochi mă fulgera, cu altul triumfa:

— Ce-ți spuneam eu? Vrei să faci sită de mătase din coadă de cîine?

— Pe unde-o fi?

— Probabil că vîntură maidanele... sau bea.

Probabil. Și probabil că inginerul are dreptate: nu merită să-mi pierd vremea cu el.

... Dar ce-o fi cu băieții ăștia? Ce gărgăuni le zbîrnîie prin cap? La vîrsta lor (cred că Mara n-are mai mult de 17—18 ani) noi eram mult mai înțelepți. Lucram de rupte la uzină, reconstruiam, luptam cu sabotorii. După-amiezele vindeam „Tînărul muncitor" prin mahalale. Serile lipeam afișele F.D.P. Noaptea ne strîngeam la cîte unul, rontăiam floricele fierbinți de porumb și citeam „Mama" sau recitam din Maiakovski. Da, noi eram mult mai înțelepți... și totuși parcă mult mai tineri! *Nu oboseam niciodată.* Dimpotrivă. Ne întorceam acasă către zori, cîntînd „Internaționala" pe sub ferestrele cu chenar de marmură scumpă; și la 7 eram toți la lucru... Și plecam duminicile la țară, cîte 60—70 într-o hodoroagă de camion pe care-l împingeam gîfîind la urcușuri; și înfăptuiam, la 17—18 ani, reforma agrară pe care o rîvneau de veacuri pălmașii din nu știu ce sat... Noi ne cuceream drepturile luptîndu-ne cu ghearele și cu dinții. Un pat cu așternut alb și o salopetă fără păduchi erau visuri de „program maximal" ale viitorului depărtat. Mara are demult lucruri mult mai bune. Băieții ăștia au tot ce-și doresc. Și dumnealor trag chiulul (noi lucram voluntar cîte 14 ore pe zi!), muncesc în bătaie de joc, sînt obraznici, se îmbată, se bat. Oare n-or fi știind cum să-și folosească energia? Tot ce se poate. Nu ne-om fi ocupat bine de ei. Ni s-o fi părut că am făcut totul croindu-le altă viață.

. . . . . .

14 ianuarie.

Taică-său e bătrînul Mara. Lucrează tot la uzină, ca portar. L-am întrebat ce-i cu Ion. Bătrînul a dat aspru din umeri; de cîteva zile n-a mai dormit acasă; i s-a spus că s-a

RUL CREȘTE ERI

...oploșit pe la căminul ucenicilor, pe la prieteni.

Ar trebui să te ocupi mai mult de el! (Mi se pare că m-am cam răstit). Cine vrei să-l educe?

Bătrînul a roșit și nu mi-a răspuns îndată. Pe urmă a bîlbîit ceva — spunea că-i foarte grăbit — și mi-a întors spatele. S-o fi simțind vinovat? N-ar fi rău!

Am vorbit la cămin să nu i se mai deschidă tînărului Mara poarta.

15 *ianuarie.*

Cred că sînt pe calea cea bună! Oare voi izbîndi? Sarcina e frumoasă și grea. Sarcină frumoasă și grea? Hm!... N-am dreptul să-mi frec mîinile pentru ea, golind-o de omenesc, convertind-o într-o pasiune de dragul pasiunii: doar e vorba de viața unui tînăr de 17 ani. Trebuie să acționez repede. Am cerut sfatul tovarășilor de la partid. Și ei m-au învățat cum să procedez. Cu Mara se întîmplă ce bănuiam (nu știe cum să-și folosească energia vîrstei, cheltuind-o pe nimicuri), dar se întîmplă și lucruri mai grave. S-o iau însă de la început.

Așadar, azi a apărut în secție!

Ostentativ, în ultima zi a sorocului. Și nici n-a clipit cînd meșterul i-a smuls din mînă, blestemînd, prima piesă pe care i-o încredințase... primul rebut! Înțelegi? Nici n-a clipit! Intransigentul Popescu era roșu de furie cînd îmi povestea. L-am urmat la montaj. Eroul pilea ceva, vădit pentru rebut, și fluiera tare, exagerat, fără chef. Nu mi-a răspuns la salut. Și-a înfundat basca pe cap. Basca aceea neagră, strîmtă, enervantă, uniforma „șmecherilor" din uzină.

Să-ți fie rușine! i-am spus.

A ridicat ochii spre mine. Avea ceva nelămurit și schimbat în expresia lor:

Așa știți toți, să strigați...

Care toți?

Am simțit cum roșesc. Și l-am simțit pe Mara observîndu-mă intrigat. Dar nu mi-a răspuns nimic; tocmai se apropiau Popescu și inginerul.

— Vă rog să-l țineți mai departe în secție i-am luat-o înainte inginerului, nedîndu-i vreme pentru proteste. Răspund eu pentru tot ce face. Plătesc eu toate piesele rebutate. Iar cu tine — mă adresai lui Mara — vreau să stau de vorbă în după-amiaza asta.

Mara a tresărit și mi s-a părut că-l aud șoptind:

Am mai văzut eu d-ăștia...

În clipa următoare le-am întors spatele și am plecat.

Am avut mult de lucru pînă la trei. Am stat vreo două ore în ședința comitetului de partid. Pe urmă m-am ocupat de strîngerea cotizațiilor la forjă. Eram nervos și nu am avut răbdare să termin. M-am gîndit apoi că-i mai bine să cer lui Lascu și Bucur

Un moment solemn: frezorul Constantin Donea primește din partea organizației U.T.M. însoțită și cartea „Iubiți cartea" *(dreapta sus)*.

Iată una din brigăzile uzinei, care și-a luat angajamente în cinstea Conferinței Sindicale Mondiale a Tineretului. Toate angajamentele luate de acești tineri au fost duse la îndeplinire *(dreapta jos)*

„Momentul psihologie"

povestire —

de Constanța COPORAN

Ilustrații de Pita RUBIN

Expresul București-Orașul Stalin. Stau lîngă fereastră, cu fața spre destinație. În stînga mea, un copil. În stînga copilului, maică-sa. Vizavi, pe rînd: un băiețandru atletic care dezleagă „Rebus", o cucoană grasă care a început să mănînce încă înainte de pornirea trenului și, lîngă fereastră, un bărbat înalt, ca la cincizeci și cinci de ani, care citește fără întrerupere o carte de psihologie. E o călătorie plicticoasă. Fiecare își are preocupările lui, din care nu se simte de loc dispus să iasă. Singura distracție este copilul. Pînă în momentul de față — am trecut de Ploești — a spart un balon, o oglindă, un termos și acum vrea neapărat niște „castronașe albe" de la stîlpii de telegraf.

— N-are mama, drăgălașule...

Începe conflictul. Se dezlănțuie orăcăiala, pumnii trîntiți în canapea. După șapte minute de divertisment survine argumentul matern suprem:

— Îngerașule... vrei să plîngă și mama?

Tresărim. Numai asta ne lipsește. Trebuie să facem ceva... Ne aruncăm cîte-o privire de recunoaștere și cîntărire. Cine ia inițiativa? Se încumetă psihologul. Pune cartea pe genunchi, tușește ușor și începe:

— Ascultă, mă flăcăule... Treabă e asta?

Energic, autoritar. Perfect! Intimidat, odorul tace brusc și-și bagă mîna în gură.

— Vezi tu cartea asta? — reia psihologul, afectînd un asemenea interes de parcă ar vorbi de mama cărților din lume. — Ei bine, aici scrie despre un băiețel...

Și povestește o istorioară pe loc inventată, care are asupra copilului un miraculos efect calmant.

Îl urmăresc în timp ce vorbește. Fața lui prelungă, parcă ștearsă, cu ochii cam prea mici și de culoare nedefinită, a căpătat expresie. Din cînd în cînd, atunci cînd vrea să dea mai mult efect celor ce spune, își pungește gura într-un anume fel și, ținîndu-și buzele sub mustață, se gîndește și zice cu voce coborîtă: „da, da..." Mîinile nu și le agită în gesticulația clasică povestitorilor pentru copii. Am chiar impresia, după felul cum le ține, că le-ar ridica stîngaci și că s-ar simți prost cu ele prin aer. Are o voce sonoră, parcă puțin nepolizată: vorbește curgător și reușește perfect să te aducă la numitorul ideii și imaginilor lui.

Povestea s-a sfîrșit. Trăgîndu-și ultimul suspin al plînsului dinainte, băiețelul cade pe gînduri. Povestitorul se pregătește să-și reia cititul. Intervin brusc:

— Vă felicit... Ați neutralizat perfect momentul psihologic critic...

De la înălțimea la care a ridicat cartea, psihologul o coboară încet și mă privește țintă:

— Așadar... mă cunoașteți...

Cum să iau răspunsul lui?

— Nu... Nu vă cunosc...

— Ei... lăsați... (Adică: „nu te mai preface").

Trec fulgerător în revistă fizionomiile tuturor asistenților pe care, ca studentă, i-am avut cîndva în facultate, la psihologie. Nici unul nu aduce cu vizavi-ul meu, oricît ar fi îmbătrînit între timp. Și, totuși, zice că-l cunosc... De unde? Trebuie să-l situez întîi într-un cadru cert

— Sînteți psiholog, nu?

Se miră, mă vede că mă uit semnificativ la cartea din mîinile lui și izbucnește în rîs:

— Ha-ha-ha! Bată-vă norocul! Hi-hi-hi... Auzi colo... Eu și psiholog!... Ha, ha, ha...

Mă agasează. Roșesc. Ce i-a venit adineauri să-mi spună că-l cunosc? În sfîrșit, se oprește din rîs.

— Ce confuzie! spune, scărpinîndu-se amuzat în cap.

Cad de acord, dar îi atrag atenția că la rîndul lui a făcut o confuzie; că m-a asemuit cu cineva. Protestează. Îmi spune că niciodată nu i s-a întîmplat așa ceva, dar că m-a crezut vreo funcționară nouă prin fabrica unde lucrează. Totul mi se pare din ce în ce mai ciudat. Își dă seama de asta și, închizînd volumul de psihologie, reia uitîndu-se la mine ca și cum mi-ar explica o teoremă:

— Cînd v-am spus că mă cunoașteți, nu v-am confundat cu nimeni... Ați rostit însă cîteva cuvinte care m-au făcut să cred că mă cunoașteți și că vreți să-mi arătați acest lucru... Ați zis ceva despre „momentul psihologic". Și cu asta e o poveste...

Zîmbește și tace

— Secretă?

— Secretă nu e... dar nu știu dacă vă interesează...

Îl asigur că mă interesează foarte mult. Că mă preocupă psihologia. Ochii îi strălucesc.

— Sînteți psiholog?

...împreună cu cel mai tînăr om de care se ocupă: băiețelul său.

— Nu, dar...

— Ei, lăsați... Vă cunosc eu...

Mă privește cu ochi mari, de copil, și-mi spune:

— Vă rog să mă iertați. Am crezut că sînteți altcineva. Mă numesc Ion Mara. Sînt activist de partid. Lucrez la Uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin. Sînt secretarul comitetului U.T.M. Vă rog să mă iertați...

Ce-i de făcut? Mă ridic și-i întind mîna:

— Mă numesc Petre Cojocaru. Sînt corespondentul ziarului...

Ion Mara mă privește cu ochi mari, de copil, și-mi spune:

— Vă rog să mă iertați. Am crezut că sînteți altcineva. Mă numesc Ion Mara. Sînt activist de partid. Lucrez la Uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin. Sînt secretarul comitetului U.T.M. Vă rog să mă iertați...

Ce-i de făcut? Mă ridic și-i întind mîna:

— Mă numesc Petre Cojocaru. Sînt corespondentul ziarului...

Vasile, campionii plății tîrzii, să se ocupe de strîngerea cotizațiilor; să vadă și ei cum e cînd alergi după alții. La bloc-motor m-am certat cu Motorea. Teribili sînt sfrijiții ăștia! Nu și nu, că el rămîne la mașina lui. „Sînt activist vechi. Ce exemplu o să le dau celorlalți? Să-și închipuie că fug după ușor?" N-am izbutit să-l conving. Și doar mașina aia l-a îmbolnăvit, piesele alea ar cîntări ocale bune și-n palma unui urs... Unde era Mara, să-l vadă?

M-am gîndit tot timpul la Mara. Oare va veni?

La 3 am rămas singur în sediu. Am telefonat nevesti-mi să nu m-aștepte. S-a făcut 4, apoi 5... Am citit ceva. Pe la 6 a deschis brusc ușa, a intrat și s-a oprit în fața mea, roșu tot, cu un zîmbet palid și în sfîrșit sincer:

— Știi, tata...

. . . . . .

16 *ianuarie*.

Am vorbit cu bătrînul Mara. S-a zbîrlit el, dar a recunoscut, pînă la urmă, cinstit, aspru. Da. E adevărat totul. Uneori se îmbată pînă turbează; atunci își bate crunt soția și copilul. Le-a făcut viața iad. Ion a crescut de mic în infernul acesta, fără nici un reazim de lumină. E firesc să fie așa cum e. Firește că n-are chef de nimic, de muncă, de viață. Gîndurile lui văd numai înăuntrul lui. Ce să-i spun? Ar trebui să-l îndemn să-și iubească totuși părintele. E de datoria lui de fiu. Dar poate oare s-o facă? Și-l pot eu îndemna s-o facă?

. . . . . .

Întrerupem aici jurnalul — scris sau nu — al tovarășului Petre Cojocaru. Mai departe — după cîte îl cunoaștem — el ar fi adăugat doar atît:

„Totul s-a rezolvat cu bine".

Petre Cojocaru e un modest. Dar cititorul acestor rînduri își va fi închipuind, cred, ce uriașă trudă s-a depus pînă la notația asta laconică. Mai întîi a trebuit însănătoșit Mara bătrînul. A trebuit să i se extirpe patima, boala, cu bisturiul fin, ce taie pe nesimțite, al discuțiilor răbdătoare, de zi cu zi: comuniștii i-au fost tot timpul alături. Bolile bătrînilor sînt îndeobște incurabile. O izbîndă asupra lor prefigurează minunea. Și, totuși, minunea s-a înfăptuit. Dar asta n-a fost destul.

Mara-tînărul a trebuit să fie învățat să-l iubească. Da, să-și iubească tatăl pe care nu l-a iubit niciodată. Să-l privească alt fel... Asta n-a fost ușor. Și asta n-a fost destul.

Bolile inimii lasă urme. Așa era Ion Mara: încezît, fără pasiunea muncii, fugea de oameni, ura disciplina (pe care o confunda cu constrîngerea) și pe cei „care nu-l lăsau în pace". N-a mai putut rămîne la montaj — felul în care era privit acolo nu-l putea în nici un caz ajuta — și Cojocaru s-a trudit să-i obțină mutarea. Organizația de partid l-a ajutat. L-au mutat pe Mara într-o secție mai grea: tratamentul termic. S-a părut că n-o să învețe nimic. Meșterii protestau. Dar secretarul comitetului U.T.M. l-a apărat pînă la urmă, din răsputeri...

Și... „totul s-a rezolvat cu bine".

Astăzi, Ion Mara este unul dintre fruntașii secției.

Nu știu dacă Petre Cojocaru își ține jurnalul. Cred că nu. Doar e secretarul comitetului U.T.M. al unor mari uzine — uzinele „Steagul Roșu" din Orașul Stalin — și 2.000 de utemiști îi feresc orele zilei de clipa răgazului. Dar dacă și l-ar fi ținut, transcriind pe foile lui măcar o parte din întîmplările ultimilor ani, ar avea o carte cu multe personaje interesante, dar o carte în care eroul principal ar fi el, activistul, tînărul care crește tineri.

Matei Gheorghe (dreapta) a suferit influența nefastă a familiei sale: a devenit un fanatic religios baptist! Închipuiți-vă, tînărul acesta întreg la minte nu a fost niciodată la cinema! Azi pentru prima oară Matei Gheorghe s-a hotărît să intre într-un cinematograf. Va merge împreună cu tov. Petre Cojocaru

— Da... (În fond meseria scrisului înseamnă și psihologie).

— Adevărat? Doream mult să cunosc un psiholog... Îmi pare bine de cunoștință... Mă numesc Chicoș... Dumneavoastră?

Ne ridicăm pe jumătate, ne strîngem mîinile (are o mînă mare, osoasă, aspră) și ne așezăm din nou. Actul „oficial" al „cunoștinței" a tulburat puțin într-însul dispoziția firească și familiară de mai înainte. Își aranjează acum nodul cravatei și parcă se simte stînjenit.

— Ei — arunc eu iar puntea — începeți povestea cu „momentul psihologic"?

— O-ncep... dar să știți că eu nu mă pricep să istorisesc... Să vorbesc așa, ales.. — Face o pauză, apoi urmează... Știți? Eu sînt strungar... În fabrica asta — de unde am crezut că sînteți și dumneavoastră... — lucrez de mult: douăzeci și trei de ani la sfîntul Dumitru.

— Mulți... înainte...

— Vă mulțumesc (cu încîntare). Am învățat meseria „pe furate", cum se învăța înainte... De-aia mi-e ciudă mie pe unii tinerei care nu-și dau seama cum li se dă azi strungăria, mură-n gură. Li se pare că școala de calificare e de la sine înțeleasă... Habar n-au cum era pe vremuri... Ei, vă spuneam cum am învățat meseria... Dar n-are rost s-o iau de la moș Adam... S-o iau mai bine din ultimii ani... Că ăștia sînt importanți...

De-alături, desfăcînd un pachet unsuros, cu șnițele, grăsuna îi aruncă o privire sfidătoare; de lîngă mine, Mircică, amatorul de „castronașe" electrice, îl privește cercetător; de lîngă ușă, „rebusistul" trage discret cu urechea; din fața rebusistului, mama lui Mircică răsfoiește absorbită niște jurnale de modă.

— ... În anii ăștia, la noi în fabrică s-au adus mașini, s-au înmulțit lucrătorii.... Mă rog, multe chestii... Și oamenii s-au schimbat. Au început să lucreze alt fel, după plan, organizat... Să depășească planul, să urmeze școli, să facă inovații... Mă rog... Oți fi citit și dumneavoastră prin ziare... — Își aprinde o țigară și urmează gînditor: Ce-am făcut eu în toți anii ăștia? Am muncit, bineînțeles. Și încă cu tragere de inimă. Dac-ar fi aici Suciu, șeful de atelier, cu „situația", ar putea spune imediat cum mi-am îndeplinit planul. Vedeți? — se oprește o clipă încurcat — o să credeți că o fac pe grozavul... Dar să știți că sînt, de felul meu, foarte conștiincios...

— Asta este frumos...

— Da, dar nu e totul... Cum să vă spun ca să mă înțelegeți? Ani de zile mi-am văzut conștiincios de treabă... Sînt strungar? Apoi strungar să fiu, cum știu eu. Restul, mă rog... Sînt foarte frumoase și bune metodele noi — îmi ziceam — dar să le-aplice ăi tineri. Eu sînt în vîrstă... Ce-mi trebuie? Cal bătrîn în buiestru? Cu inovațiile la fel... Îmi dădeam seama, adică vedeam că sînt folositoare. Dar știți? Cer bătaie de cap... Așa că — mă gîndeam — la vîrsta mea, la peste cincizeci și cinci de ani, nu-mi trebuie mie asta, nu-și are rostul...

— De ce să nu-și aibă?

— Așa-mi spunea și Soare, secretarul de partid. Că nu vîrsta contează, ci inima... Că dacă vrei cu tot dinadinsul să faci un lucru folositor, izbutești. Și, slavă domnului — zicea tot el — mai sînt de făcut în fabrică destule lucruri folositoare. Așa era. Eu clătinam din cap și-i dădeam dreptate. Dar cînd mă-ntreba ce am de gînd să fac eu, începeam să mă codesc... S-o iau iar cu vîrsta, cu ale mele... Acum vreo doi ani, în vară, strungăria rămăsese binișor în urma altor secții. Lucrul ăsta nu-mi plăcea de loc, vezi bine. Pe panoul din curte, parcă văd, eram pictați în chip de melc... M-am gîndit atunci să rup gheața. Să fac și eu ceva mai deosebit. Mi-am răsucit mintea vreo două ore, dar nu mi-a venit nici o idee. Și-atunci mi-am pierdut răbdarea și-am lăsat-o baltă. Ca să mă-mpac sufletește, mi-am zis că n-am chef să caut soluții noi și că treaba asta s-o facă ăi tineri — așa cum crezusem și înainte. Într-o zi, cînd a venit iar Soare la mine, m-am gîndit să-i spun că de pomană mă tot îmbie la idei, pentru că n-am. Nici idei, nici răbdare, nici capul și anii pentru așa ceva. Că am încercat să mă gîndesc, dar că n-am ajuns la nici un rezultat. Mi-a fost însă rușine să-i mărturisesc că mă cred fără... idei. Și l-am lăsat să mă îmbie mai departe, părîndu-mi-se uneori că vorbește la stele...

Între două mușcături de șnițel, grăsuna rîde satisfăcută, scuturîndu-și bustul. Chicoș se face că nu vede. Își aprinde o țigară și urmează accentuat:

— Asta a fost pînă acum opt luni... Tocmai terminasem într-o zi schimbul, cînd mă trezesc cu el. „Astăzi, tovarășe Chicoș, — îl aud că-mi spune după ce mă întreabă de alte lucruri — vii și matale la consfătuirea cu inovatorii, nu-i așa?" M-am uitat la el: „Zău, tovarășe Soare, n-are nici un rost. Eu nu-s inovator... Să se ducă inovatorii"... — și-am început să-mi fac de lucru la curățatul mașinii. Dar el nu s-a lăsat: „Nu-i așa, tovarășe Chicoș. E drept că nu ești încă inovator... Dar nu-i bine să te încăpățînezi să n-ai de-a face cu inovatorii și cu inovațiile..." „Mă rog..." — i-am zis — dar el nu m-a lăsat să termin: „Și-apoi, la consfătuirea asta nu vin numai inovatori. Ei povestesc cum au făcut inovațiile, cum s-au gîndit la ele, cum le-au chibzuit... Da' vin și alții, care vor să le cunoască experiența"... Mă rog, c-o fi, c-o păți. Vreun sfert de oră mi-a tot vorbit. Dar pînă la urmă tot nu m-a convins... Mi-am curățat mașina, am predat-o schimbului și m-am dus la spălător. Ei, dar cînd e să se întîmple, se întîmplă... Pe același culoar cu spălătorul e și o sală în care se ținea consfătuirea... Ce mi-a venit, că am întredeschis ușa...

— Erați, totuși, curios...

— Sigur... Atunci nu-mi dădeam seama, dar așa era... Că altfel, de ce aș fi făcut-o?... Era o ușă dublă... Nu l-am văzut pe vorbitor, dar l-am recunoscut după glas. Era unul Volbură. Inovator...

Rebusistul scoate nasul din revistă și ascultă oficial. Grăsuna ne privește apos, cu mîinile în poală, cu colțurile buzelor răsfrînte, ca într-un tablou reprezentînd indispoziția burgheză de după-prînz. Puștiul se apropie de Chicoș și-l întreabă cum arată un strung. Un moment potrivit pentru ca mama să-și dea seama că-i e sete, că vrea să se ducă la vagonul restaurant și să dispară.

— Așadar — reiau în timp ce Chicoș îl ridică în brațe pe Mircică și-l așază în fața lui, pe măsuță — așadar, vorbea Volbură... E tînăr?

— Tînăr. Vreo douăzeci și opt de ani... băiat deștept, citit... Tot strungar... Face și politehnica... Pe atunci încă nu-l cunoșteam bine... Mă rog... Îl aud vorbind și rămîn o clipă: „ia să văd ce spune" — îmi zic. Și-l aud: „... așa că, din experiența mea, cred că baza inovației este momentul psihologic al întrebării muncitorului în fața mașinii, a producției". Tocmai atunci venea cineva; am dat drumul ușii și-am intrat înte la spălător. M-am rezemat de o chiuvetă și-am început să mă gîndesc: Cum a spus? „Baza inovației este momentul psihologic al întrebării muncitorului"...?! Ce-o fi vrut să spună cu asta?

N-am reușit să mă dumiresc. „O prostie", mi-am zis, și-am dat drumul la apă. „Niște vorbe pe radical, umflate, ca să scoată ochii"... Nu știam ce-nseamnă „psihologic". În viața mea n-am prea citit... Înainte, nimic; în ultimii ani, numai ziare și niscaiva romane... Așa că, vedeți... Nu înțelegeam...

...Ușa compartimentului se deschide cu zgomot și apare un individ pirpiriu, cu obrazul brăzdat de o cicatrice urîtă. Îi face semn grăsanei și ea se ridică și iese. Trîntită prea tare, ușa revine la o întredeschidere ușoară, de care ei nu-și dau seama. Și-i auzim discutînd pe culoar, niște afaceri cu porci și slănină.

— Eheu, puișorilor, — îl aud deodată pe Chicoș — vă vine și vouă rîndul...

Grăsuna deschide ușa și intră; se așază și închide ochii. Pesemne, cugetă la slănină, la bani...

— Tot restul zilei m-am gîndit la spusele lui Volbură — reia Chicoș după un timp. Și noaptea... La un moment dat, era ora unu, m-am hotărît să-ncerc să-mi dau seama la fabrică ce a vrut să spună. Și a doua zi am încercat... M-am așezat în fața mașinii: m-am uitat la cuțit, la piese și mi-am spus: „de vrut, vrei să faci o inovație; strung și piese ai; dar unde e baza, momentul psihologic?" Am stat așa un timp, ca prostul; pe urmă am început să lucrez. Dar în sinea mea mă frămîntam. Mi-era grozav de ciudă că nu „iese" din mine nici o inovație. Și la plecarea acasă mi-am zis cu tristețe că n-am tocmai ce-mi trebuie: momentul psihologic.

Rîde, apoi comentează:

— Mă legam ca prostul de două cuvinte pe care nu le înțelegeam. Îmi aminteam de încercarea mea neizbutită din urmă cu un an și ceva și mi se părea că mă adeveresc din nou neputincios să fac o inovație. Mă cuprindea ciuda și mă amăram grozav că sînt sortit să nu pot da nimic mai mult decît ce dădusem pînă atunci. Și, drept să vă spun, mi-era aproape milă de mine. „Ani de zile — îmi spuneam — te-ai înșelat singur: că ăi tineri trebuie să facă inovațiile, că tu ori nu ai chef, ori n-ai răbdare pentru așa ceva. Dar în realitate, n-ai fost în stare..." Cu gîndurile astea am dus-o aproape o lună.

— Dacă l-ați fi întrebat pe Volbură ce voise să spună — intervine rebusistul — v-ați fi scutit de toată frămîntarea...

— Pe el nu l-aș fi întrebat nici în ruptul capului. Eu, strungar vechi, om în toată firea, să întreb un tinerel ce și cum? Nu! M-am gîndit însă, de cîteva ori să-l întreb pe Soare sau pe Suciu. Dar de cîte ori mi-am luat inima în dinți, tot de-atîtea ori m-am răzgîndit și le-am vorbit pînă la urmă despre alte lucruri. Mi-era rușine să le-arăt că nu înțelegeam niște cuvinte. Și-apoi, de fapt, nici nu fusesem la consfătuire... Ascultasem la ușă... M-aș fi făcut de rîs... Așa că am ținut totul în mine și m-am frămîntat. Din cauza asta, vezi bine, lucram mai încet, mai neatent... Dădeam și rebuturi... Devenisem nervos, repezeam oamenii, acasă mă certam cu nevasta. Pînă într-o bună zi cînd, simțind că nu mai merge așa, l-am dat dracului pe Volbură, am dat dracului „momentul psihologic" și mi-am zis: „Gata! Potolește-te! Lasă prostiile lui Volbură. Vezi-ți de treaba ta!"

Rebusistul urmărește concentrat, cu capul prins în mîini; Mircică ascultă, mozolind un biscuit. Numai grăsuna e departe și sforăie.

Obosit de lumina violentă a soarelui, Chicoș se ridică, împinge perdeaua și reia:

— Zis și făcut... Am început să lucrez. Cînd, deodată, spre prînz, apare Soare. Mă-ntreabă de nevastă, de sănătate... Mă rog, ca de obicei. Dar parcă vorbea alt fel. Nu era vesel cum este el de fel și mi se părea că mă iscodește cînd îi răspund la întrebări. Mă simțeam prost, cred că și el se simțea. Cînd deodată îl aud: „Spune-mi drept, tovarășe Chicoș, ce-i cu dumneata de nu-ți mai merge treaba? Nu mai depășești planul, te văd tot amărît, nervos... Nu cumva ești bolnav?" Am tresărit și m-am uitat la el. Fața lui era îngrijorată; mă cerceta. I-am răspuns că sînt zdravăn tun dar că e altceva la mijloc. Și-am dat să-i istorisesc toată apăsarea mea. Dar am simțit că mi se-ncing obrajii și m-am oprit. Am îndrugat că am avut niște supărări acasă... M-a crezut și mi-a fost tare rușine că l-am mințit... Mi-a spus că dacă am nevoie de vreun ajutor, de vreun sfat, să trec pe la organizația de partid să discutăm și cu ceilalți tovarăși...

Pe urmă am început să vorbim despre producție. „Știi — mi-a spus — strungăria trebuie să dea „bătaie"... la comanda asta pe care-o avem pentru agricultură, toate secțiile și-au făcut luna trecută mai mult decît datoria... Strungăria însă, a mers mai încet... Trebuie făcut ceva pentru un randament mai mare".

A căzut pe gînduri, a stat un timp așa, pe urmă mi-a mai spus că n-ar fi rău să stăm de vorbă și cu cei de la cabinetul tehnic, și, urîndu-mi „spor la lucru", a plecat.

Chicoș oftează.

— Am rămas tare tulburat. Eram mișcat de grija lui... și rușinat că-i ascunsesem adevărul. Pe de altă parte, mi-era ciudă și rușine că și din cauza mea stătea prost secția... Aș fi făcut orice ca să-mi răscumpăr păcatul. Dar ce să fi făcut? Mă gîndeam la vorbele lui Soare... „Strungăria ar trebui să dea un randament mai mare". O să dau! — mi-am zis. O să lucrez cum n-am lucrat niciodată. O să fac două, trei norme... Dar e destul? Pe lîngă asta mai trebuie făcut și altceva. Trebuie îmbunătățit ceva, ca să se ridice dintr-o dată randamentul... Dar ce?

Din clipa aceea am început să mă uit alt fel la piese și la mașină, să mă gîndesc la ele, să mă întreb asupra lor... Era un lucru pe care, de fapt, nu-l făcusem niciodată. Pînă atunci lucrasem conștiincios dar fără să-mi pun probleme, întrebări... Într-o zi m-am dus și pe la cabinetul tehnic. Am stat de vorbă acolo cu un inginer despre mașină, despre piesele ei...Și să vedeți ciudățenie: deși nu realizasem încă nici o inovație, la vreo săptămînă după noul fel de lucru, îmi dispăruseră nervii... Devenisem iar calm, dar de un alt fel de calm decît înainte...

— ...Un calm analitic... — încerc eu să psihologizez.

Rămîne întrebător o clipă. Apoi clatină aprobativ capul.

— Nu vă mai preocupa „momentul psihologic", nu-i așa? întreabă rebusistul.

— Nu, nu mă mai preocupa de loc... Iar cînd, din întîmplare, îmi venea în gînd, mă înfuriam și mă gîndeam la altceva.

Trenul se oprește. Chicoș trage perdeaua și privește îngrijorat spre gară.

— Bine că-i Sinaia! Mi-era teamă că, tot vorbind, am trecut de Predeal...

— Acolo coborîți?

— Da... Mă duc la odihnă... Dar să vă povestesc mai pe scurt, că acu' vine Predealul... Mă rog... Mă gîndeam tot timpul, m-am dus iar pe la cabinetul tehnic, am citit cîteva broșuri, am mai stat de vorbă și cu alt inginer... A trecut așa o lună, și încă una, și încă una pînă într-o zi cînd... — zîmbește și reia nu fără o oarecare mîndrie: — Mi-a venit o idee... Să v-o spun...

Împreunează degetele mîinii și se pregătește să explice ceva. Dar după o clipă de gîndire coboară mîna și revine:

— Mă gîndeam să vă lămuresc ideea mea. Dar nu mai am vreme. Și-apoi cred că dv. nu cunoașteți strungul și mărunțișurile lui... Așa c-o să vă spun în două cuvinte... Mi-am dat seama că, schimbînd ceva la mașină, adaptîndu-i ceva, aș putea să lucrez mult mai bine. Că aș putea să dau mai multe piese în același timp...

Se oprește, se gîndește puțin și, aplecîndu-se spre mine, continuă:

— Dumneavoastră, ca psiholog, o să mă înțelegeți. Cînd mi-am dat seama că ideea mea era, de fapt, o inovație, m-am cutremurat. Parcă mi-a trecut prin corp un curent electric. Primul gînd mi-a fost să mă duc să-i spun lui Soare. Dar m-am oprit. Ce rost avea să-l fac să se bucure, cînd nici nu știam dac-am să izbutesc? Din momentul acela nu m-am mai gîndit la nimic altceva decît la punerea ideii în practică... N-a fost de loc ușor... Eram absorbit, frămîntat... Dar nu mai eram ca atunci cînd cu Volbură, enervat, amărît și neputincios. Acuma chibzuiam, închipuiam, schițam, mă frămîntam alt fel...

— Creator...

Prin ochii mici, de culoare nedefinită, trece o undă de surpriză plăcută:

— Ați și găsit vorba! Ei, dumneavoastră psihologii pe toate le înțelegeți și le toate le dați nume... Așa este. Acuma mă frămîntam creator... Și în sfîrșit — o scurtez că vine Predealul — după cîteva luni, într-o miercuri, am terminat inovația. Un dispozitiv. L-am adaptat la mașină și am început să lucrez... Am scos cu el, de trei ori mai multe piese...

— Grozav! — exclamă rebusistul ridicîndu-se de pe canapea...

— ...Am alergat într-un suflet la Soare și i-am spus. Era fericit și încîntat de mine. Se uita la dispozitiv și-mi spunea mereu: „Ei inovatorule, inovatorule..." Era atît de tulburat, că parcă nu mai știa să zică altceva... L-am rugat să nu spună încă nimănui, pentru că mai vreau să verific cum o să meargă... Și mi-a făgăduit... Am lucrat așa două zile. Și numai ce-l văd pe Suciu, a treia zi, că vine la mine, cu un bon în mînă: „Bre, nea Chicoș, dumneata ai greșit la socotitul pieselor". Mie îmi bătea inima ca un ceasornic, dar n-arătam de loc ce era în mine. Am luat bonul în mînă și m-am uitat la el. Pe urmă i-am spus calm: „N-am greșit de loc, tovarășe Suciu" și i-am arătat dispozitivul.

Rebusistul se-așază lîngă mine. Figura lui bălană, de copilandru, nerăbdătoare și admirativă, așteaptă, parcă, o lovitură de teatru.

— A rămas așa... — continuă Chicoș, mărindu-și ochii, cum probabil și i-a mărit Suciu.

Rîdem. Și eu, și rebusistul, și Mircică.

— Pe urmă m-a întrebat de unde-l am. Și i-am spus că eu l-am făcut. L-a cercetat, a șuierat printre dinți, s-a scărpinat în cap. „E grozav, nea Chicoș, zău... dar nu l-ai făcut dumneata". Asta m-a întors pe dos. Și cînd a văzut că fac mărunțel din buze, m-a crezut. S-a uitat din nou lung la mine și m-a întrebat: „Dumneata știi că asta-i o inovație?" „Auzi colo! — i-am răspuns — după ce mă crezi incapabil să fac o inovație, mă mai crezi acum și prost. Adică... fac inovații fără să știu că le fac?..." A tăcut, m-a bătut pe umăr și ne-am împăcat... Bineînțeles că într-un sfert de oră a aflat toată secția. Vă închipuiți ce-a urmat...

—Felicitări, încercarea dispozitivului, întrebări...

— Da... Eram fericit, dar n-o arătam. Îmi venea să cînt, om în toată firea ce sînt... În sfîrșit, a doua zi inginerul a calculat randamentul dispozitivului. Datorită lui, productivitatea muncii creștea cu 300 la sută. S-a discutat extinderea dispozitivului la toate strungurile la care se lucra reperul... Antecalculele arătau zeci de mii de lei economii anuale. În sfîrșit, toate erau bune, eu eram încîntat, mîndru că ajut fabrica și aproape că mă gîndeam la a doua inovație...

— Prinseserăți gustul...

— Da... Cînd deodată, după cîteva zile, aud că sînt „pus" la gazeta de perete cu inovația mea. Îmi fac drum pe-acolo, să mă văd... Era un articol destul de mare, așezat în mijloc, bătut la mașină. M-apuc să-l citesc. Dar... mă apucă furia. Ce credeți că scria? Cam așa, mă rog: „...Iată deci, cum și tovarășul Chicoș a înțeles că baza inovației este momentul psihologic al întrebării..." N-am mai putut să citesc. Am crezut că-mi cade tavanul în cap. M-am uitat să văd cine scrisese articolul. Era al unuia Țane... noi îi zicem Slănină, că-i grozav de slab...

Din somnul ei zoologic, grăsuna tresare speriată și ne privește buimacă.

— Nu... nu e vorba de slănina porcilor dv. — o liniștește Chicoș ironic — apoi, în timp ce ea rămîne cu gura căscată, urmează: — I-am tras o înjurătură zdravănă — săracul, e băiat bun... — și m-am dus la el. „Ascultă, mă Slănină — i-am luat repede — să știi că eu sînt cumsecade pînă nu mă calci pe coadă... Altfel, vai deăl care-mi intră în mînă..." „Ce-i cu dumneata, nea Chicoș? Ce vorbe-s astea?" „Ce vorbe-s astea, hai? Mai bine spune-mi ce vorbe-s alea de la gazeta de perete. Auzi colo: „momentul psihologic al întrebării"! Ce-am eu cu prostia asta?"

Slănină s-a uitat lung la mine. „De ce-i prostie, nea Chicoș?... Ce-i rău?" Îmi venea să-l bat. Mă înfuriasem.Tocmai atunci pică directorul cu inginerul. „Ei, ce s-a întîmplat?" Am început să-l învinovățesc pe Slănină; el, săracul, a-nceput să se apere... Uite-așa... În cîteva minute se strînsese toată secția în jurul nostru. Venise și Volbură. Eu vorbeam, Slănină vorbea, directorul și inginerul nu mai înțelegeau nimic... Pînă la urmă directorul ne-a făcut semn să încetăm și m-a întrebat: „Ei, ce te doare, tovarășe Chicoș?" I-am spus: „Tovarășe director, vreau să se știe că inovația mea am făcut-o din cauză că tovarășul Soare... din cauză că era nevoie... mă rog, am făcut-o după capul meu. Nu după „momentul psihologic" al lui Volbură..."

Rebusistul rîde:

— Cred că directorul a rămas cu gura căscată... N-a înțeles nimic.

— Bineînțeles... L-am dus însă la gazeta de perete, cu droala după noi, cu tot. Oamenii își cam dădeau coate și asta mă înfuria. Abia așteptam ca directorul să-mi dea dreptate în fața lor. Dar nu s-a întîmplat așa. Mi-a spus că Slănină a scris bine ce-a scris și că Volbură are dreptate, prin cuvintele lui. Că și eu, devenind conștient de necesitatea inovației, mi-am pus — ca s-o pot realiza — întrebări, probleme. Că, deci, am trecut, cum spunea Volbură, mă rog, prin momentul psihologic, adică sufletesc, al întrebării în fața mașinii, a producției.

Rămăsesem cu gura căscată. Suciu mi-a spus mai tîrziu că eram caraghios cum stăteam așa. Și cred. Prea aflasem mult, prea aflasem tot dintr-o dată. „Vasăzică — mă gîndeam — asta a fost „momentul psihologic". Eu treceam de fapt prin el și, în loc să mă gîndesc serios la probleme de rezolvat, mă legam de vorbe... Și, totuși, de ce n-am izbutit să fac o inovație acum doi ani? Că doar pe vremea aceea nu era vorba de nici un moment psihologic... Doar m-am gîndit la mașină, la trebuințele producției. Da, mi-am răspuns, dar te-ai gîndit două ore, și nu cu toată puterea și voința ta..."

...În jur oamenii zîmbeau. Am mai stat puțin pe gînduri și pe urmă am zîmbit și eu. Volbură mi-a dat mîna și i-am strîns-o. Am dat mîna și cu Slănină, și cu directorul... Mă rog, a fost ceva...

— Festiv...

— Chiar festiv. De-atunci, toată lumea, cînd vorbește cu mine, nu se lasă pînă nu-mi strecoară în discuție „momentul psihologic": „Eu zic, tovarășe Chicoș, că-i momentul psihologic să te tunzi..." „Cred, nea Chicoș, că-i momentul psihologic să dai drumul la a doua inovație..."

Trenul se oprește. A venit Predealul. Chicoș se ridică iute, puțin buimăcit. Își ia valiza, îmi strînge mîna mie, rebusistului, lui Mircică și luînd cartea de pe măsuță, ne spune ieșind pe ușă:

— De-atunci mi-am dat seama că trebuie să mă ocup și de psihologie... Cartea mi-a împrumutat-o Soare.

MISTER SANDYS ȘI NĂDRAGII de lînă

de Lascăr SEBASTIAN

Nici nu mai știu cum a început. Știu numai că, așa, nitam-nisam, am sărit ca ars din așternut. Să fi fost 3 noaptea sau 4 dimineața? Era, cum zice francezul, „între cîine și lup", sau, cum zice rominul, care s-a născut poet, „cînd se îngînă ziua cu noaptea". Ei, și de-atunci nu mai dorm. Știi dumneata ce-i aia obsesie? Asta e! Sînt un obsedat. Nevastămea a început să se îndoiască de facultățile mele mintale. Adică mă crede nebun. Copiii mei se feresc să dea ochii cu mine. Vecinii — care în primele zile, văzînd cu cine au de-a face, îmi dădeau dreptate la tot ce spuneam — acum de-a dreptul mă ocolesc. E și logic. Căci am căpătat un obicei straniu: cum îmi iese un om înainte, îl țin în loc, apucîndu-l de reverul hainei, îi pipăi stofa și-l întreb:

— E de lînă?

Omul, neștiind încă precis despre ce e vorba, îmi răspunde cu nevinovăție:

— Da, de lînă!

— De lînă?! — sar eu. Nefericitule! Scoate-ți repede pantalonii!

Cum e și firesc, omul se codește să facă asemenea treabă în plină stradă. Atunci, îndatoritor, mă reped eu să fac operația salvatoare și-l deschei la cordon. Nu ajung mai departe, că omul meu se uită după vreun milițian, începe să strige după ajutor ca din gură de șarpe și, izbutind a se smulge din mîinile mele, o ia la goană cît îl țin picioarele. Iar eu rămîn locului, mă uit după el cum fuge ținîndu-și pantalonii, și cu mare amărăciune în suflet mă gîndesc: „Uite, asta a fost întotdeauna soarta tuturor binefăcătorilor omenirii: să nu fie înțeleși!"

Pentru că — da, domnule! — eu vreau binele omenirii, vreau să-mi salvez semenii și cel puțin paispce generații după ei, și poftim cum se poartă dumnealor cu mine!

Parcă eu nu știu că nu-i frumos să te dezbraci în stradă? Știu. Însă orice clipă de amînare înseamnă o nouă catastrofă în viața omului. Și, la urma urmei, ce-i ambiția asta? Numai de lînă să fie, și dacă se poate cît mai fină. Dar ce, bumbac nu există, cînepă nu există, în nu există? Ah, ce inconștient e omul! Aș înțelege perfect de bine să nu pună nici un temei pe toate acestea, dacă le-ar fi spus un pîrlit ca mine. Însă despre primejdia catastrofală a pantalonilor de lînă s-a rostit, nu un fitecine, și nu stai să te-ntrebi unde, ci însuși... în chiar...

Dar stați să vă spun pe-ndelete ce și cum, poate dumneavoastră o să mă înțelegeți. Însă mai întîi și-ntîi, dacă purtați pantaloni de lînă, dezbrăcați-i, ca să puteți fi mai atenți!

Cum zic, nu demult, ba chiar recent, pe malurile bătrînei Tamise, în vechea Londră, și anume: în Camera Comunelor — am zis carevasăzică: Camera Comunelor, nu la un five o'clock oarecare! — s-a fost luat în discuție problema dezarmării, interzicerea armelor nucleare, încetarea experiențelor cu bombele A și H. Asta înseamnă că s-au luat în discuție chestiunile cele mai arzătoare la ordinea zilei. Nu-i azi om care să nu se neliniștească de atîtea explozii — experimentale — ale bombelor atomice, de urmările nefaste pe care aceste experiențe le au; în sfîrșit, de groaznica amenințare a unui război atomic. De aceea și unii deputați londonezi au ținut să-și spună cuvîntul.

De exemplu, liderul laburist Aneurin Bevan, care a și vorbit în numele partidului laburist, a spus între altele:

„Nu cred ca vreo țară să aibă dreptul să condamne niște copii încă nenăscuți, fără nume, la degenerare, suferințe și moarte, numai fiindcă ea vrea să experimenteze o armă destinată, după cum pretinde ea, apărării sale. După mine aceasta este extrem de imoral...."

Mărturisesc că asemenea vorbe mă ung la inimă, cum, fără îndoială, și pe dumneavoastră. Da, domnule, de unde ai d-ta dreptul să nenorocești niște copii nevinovați, fiindcă așa vrei d-ta și așa ai poftă, să faci experiențe? Și totuși... Măcar că un Bevan a vorbit pe limba noastră, ba a iscat emoție în toată cogeamite Camera Comunelor, totuși, acum sînt lămurit: experiențele cu bomba atomică, exploziile ucigătoare, radiațiile care nenorocesc generații întregi — toate sînt fleacuri, mofturi, floare la ureche, frunza frăsinelului, ce-am avut și ce-am pierdut. Grav e altceva. Adică nu grav: ci catastrofal. Ei bine, catastrofală nu e bomba atomică — pe asta poți s-o arunci oricînd și oriunde cum scuturi scrumul la țigară — ci lîna pantalonilor și pantalonii de lînă.

A spus-o El, omul cu greutate, însuși ministrul de război al Marii Britanii, mister Duncan Sandys. Ridicîndu-se să răspundă deputatului laburist Aneurin Bevan, războinicul ministru s-a exprimat științific și calm, fără să clipească sau să surîdă, precum că niște mari savanți suedezi au făcut marea descoperire a pericolului nădragilor de lînă. Să-l lăsăm însă să se exprime personal, ingenuu, documentat și textual:

„Lucrul a fost stabilit prin cercetări medicale serioase. Oamenii de știință arată că actuala îmbrăcăminte a bărbaților poate atrage după sine anomalii genetice de o sută, de o mie de ori mai mari decît cele provocate de toate sursele de radiații, luate laolaltă. Oamenii de știință recomandă tuturor să poarte fustanele scoțiene..."

Asta e! Și mai clar ca așa nici că se poate!

Rostind acestea, ministrul care a dat ordin trupelor sale să debarce în Iordania era îmbrăcat într-un elegant costum gri de cea mai fină lînă englezească; și le-a rostit cu un imperturbabil calm englezesc.

Ministrul de război al majestății sale britanice este un om serios, un gentleman desăvîrșit, o figură, un tip; într-un cuvînt: este ginerele d-lui W. Churchill, binecunoscutul cavaler fără teamă și fără prihană al „cruciadei anticomuniste".

Prin urmare: nu te neliniști matale că eu tot fabric bombe atomice și cu hidrogen; nu te neliniști, că tot le explodez întru experimentare pentru niscaiva ocaziuni viitoare apropiate pe care am de gînd să le provoc; nu te neliniști că aceste explozii iscă acele radiații care nenorocesc șiruri de oameni; lasă-mă să-mi fac mendrele — și mai bine vezi-ți de pantaloni, fiindcă ei sînt aceia care...!

Stau și mă întreb: oare mister Duncan Sandys să fi ajuns în această nefericită stare de ministru de război al Marii Britanii, ca o consecință funestă a faptului că taică-său, neavînd spirit științific, a purtat nădragi de lînă englezească? Tot ce-i posibil! Însă este de presupus că și bătrînul McElroy a purtat tot nădragi de lînă, fiindcă progenitura sa, Neil Holther McElroy, a ajuns tot ministru de război, chiar dacă nu al Angliei, măcar al Statelor Unite. Pesemne că și el e un spirit științific și e convins de marea primejdie care sălășluiește în lîna pantalonilor, deoarece — nu cu mult înainte de debarcarea trupelor yankee în Liban — a declarat că, dacă o fi să le debarce, o să împroaște tot Orientul apropiat cu bomba lui atomică.

Vasăzică, unul debarcă în Liban și rînjește a zîmbet că o să se joace cu bomba atomică prin partea locului; celălalt debarcă în Iordania și-mi atrage atenția asupra pantalonilor... Dar nu mă mai țineți de vorbă; mă grăbesc a mă duce să-mi cumpăr o fustanelă, pentru ca să mă asigur împotriva radiațiilor ...nucleare. Altfel, e bucluc!

Iată-l pe ministrul Duncan Sandys, îmbrăcat într-un costum de cea mai pură lînă englezească. Ce ne facem cu pantalonii?...

Afacerea RIESER

O afacere oneroasă cu — nici nu se putea alt fel — armament, asemănătoare cu scandalosul matrapazlîc Skoda din Rominia burghezo-moșierească, a făcut vîlvă, înainte cu cîteva luni, în două țări apusene: Elveția și Anglia. Pricina: o comandă elvețiană de tancuri „Centurion", care în loc să fie făcută arsenalului național englez, a fost pasată trustului englez de armament Vickers-Armstrong (cunoscut și din alte scandaluri mai vechi) cu toate că prețurile acestuia din urmă erau cu 20 la sută mai mari decît ale întreprinderii de stat engleze. Afacerea a avut două reverse: unul englez și altul elvețian.

În Anglia, tranzacția a fost socotită „un grav scandal național", pentru că Vickers a cîștigat două milioane de lire, iar arsenalul a fost silit, din lipsă de comenzi, să concedieze muncitorii. În Elveția, statul a risipit 20 milioane de franci pentru ca Rieser, reprezentantul lui Vickers în această țară, să cîștige un milion de franci elvețieni. Trăsătura de unire este un alt Rieser, ataşatul militar elvețian în Anglia, frate cu reprezentantul trustului de armament Vickers la Berna.

Dacă de la o simplă comandă de care de luptă pentru Elveția — comandă nu prea importantă — Vickers a scos, după „ungerea osiilor", beneficii de două milioane de lire, atunci de ce să ne mirăm că unele cercuri politice engleze, de loc străine trusturilor de armament, pun bețe în roate încercărilor de a se realiza o dezarmare eficace? Această afacere a fost dată în vileag acum cîteva luni; e bine însă să o amintim pentru că ea ne arată o dată mai mult cine stă în spatele fotoliilor diplomației imperialiste, trăgînd ițele.

AL. GÎRNEAȚĂ

125 de ani de activitate

Vara lui 1833. În săptămîna în care primul vapor cu aburi traversează Atlanticul, orașul Arad înregistrează și el un eveniment. Mai micuț, dar destul de important pentru viața sa culturală: se înființează o școală populară de muzică. Mai exact, singura școală populară din această parte a lumii. Ctitori au fost trei cetățeni ai orașului: Iosif Benedict Daurer, Ignat Marcovici și Peter Nimzghern—nici unul dintre ei însă neavînd posibilități de a asigura materialicește funcționarea școlii. În decursul vremii, școala a supraviețuit totuși, iar acum, în 1958, arădenii i-au sărbătorit un veac și un sfert de activitate.

Aniversarea prilejuiește un bilanț interesant, dovedit de actele din arhiva care a supraviețuit o dată cu școala. Ea a trăit numai datorită eforturilor cetățenilor iubitori de muzică. În 1864, marele compozitor Liszt, aflat la Arad, o ajută și el, cedînd școlii o parte din încasările provenite de pe urma concertelor sale.

1945. După eliberare, școala este preluată de stat. Ceea ce nu s-a făcut într-un veac, se face acum într-o zi. Corpul profesoral intră în drepturi legale: primește salariul de la stat; elevii sînt primiți fără discriminare de vîrstă sau origine; pe lîngă muzică se nasc încă trei secții: artă plastică, artă dramatică și coregrafie.

Azi, Școala populară de artă din Arad numără 661 de elevi, jumătate dintre ei muncitori vîrstnici de la toate întreprinderile din oraș, jumătate tineri. Pentru întreținerea școlii și a corpului său profesoral, sfatul popular al orașului cheltuiește în fiecare an sume importante.

Într-o sută de ani statul burghez nu cheltuise nici un ban pentru această școală.

F.U.

Ora de pictură la Școala populară de artă din Arad. Numeroși muncitori și copii ai oamenilor muncii vin aci în orele libere, ← pentru a pătrunde în tainele artei și a-și desăvîrși talentul.

— roman —

de Mario ROMAN

Capitolul XIV.

(Urmare din numărul trecut)

Enervat de a nu fi fost în stare să găsească vreo logică în faptul că nemții nu le îngăduiseră descărcarea mărfurilor de contrabandă, tînărul marinar stătea dezorientat, privind portul aproape fără să-l vadă. După un timp, însă, începu să-l stăpînească senzația că privelișteа nu e cea obișnuită. Înțelesul cu începutul înțelese de unde îi venea această senzație: roșa portului era mult mai goală decît la alte escale. Toate vasele nemțești și cele de transport și cele militare, pînă și vedetele comandamentului portuar dispăruseră din locurile unde acostau de obicei. Să le fi fost frică nemților de un bombardament? Într-o asemenea eventualitate ar fi anunțat și celelalte vase din port să se retragă. Era doar în interesul lor, deoarece și acestea lucrau tot pentru ei. De ce țineau secretă evacuarea? Deodată își aminti niște cuvinte ale colonelului, cărora nu le acordase nici o importanță: „Astăzi vine aici o unitate de geniu". În capul lui se făcu lumină. „Minează portul! Aruncă portul în aer!" Îl trecu un fior. Nu mai era timp de pierdut. Trebuia, cu orice preț, să anunțe imediat Frontul de Eliberare. Privi în jur: puntea era pustie. Încălecă balustrada, gata să se arunce în apă. În clipa aceea cineva îi sări în spate și-l strînse de beregată, strigînd:

— Hai, Ciungule!

Și în timp ce „Asasinul", sufocat, își pierdea cunoștința, ciungul și Frank îl legară burduf și-l dusără pe sus în cabina căpitanului.

★

Alex se îndreptă spre clădirea în care fusese școala de telegrafiști fără să știe nici el prea bine de ce se ducea acolo. La urma urmei, de ce credea că Roni o să-l aducă de marinar tocmai acolo? Faptul că șeful l-a cerut cheia imediat după ce a vorbit la telefon cu căpitanul, putea foarte bine să nu fie altceva decît o coincidență, iar el, impresionat de cele întîmplate pînă atunci, făcuse fără rost legătura. „Ce să caut acolo? se întrebă Alex. Dacă totuși a fost între timp închiriată?"...

Alex însă mergea mai departe, ascultînd de un fel de intuiție, pe care niciodată înainte de a intra în această afacere nu și-o cunoscuse. Constatase că în ultima vreme se obișnuise să se lase ghidat de un instinct cu totul nou la el, care îi dicta, din ce în ce mai des și mai precis, cum să acționeze. Ali considera acest gen de reacții ca o dovadă că s-a adaptat perfect la periculoasa muncă pe care i-o încredințase Frontul de Eliberare.

Se plimbă un timp prin fața blocului în care, la etajul întîi, se afla apartamentul unde se ținuseră cursurile de telegrafiști. Privi ferestrele apartamentului. Prin camuflaj nu străbătea nici o dîră de lumină. Încăperile păreau cufundate în întuneric. Mai aștepță cîteva minute pe trotuarul opus blocului, apoi traversă strada și intră. Pe palierul etajului întîi, în fața ușii apartamentului, se opri pîndind vreun zgomot. Dinăuntru nu se auzea nimic. Pentru mai multă siguranță, sună. Nu veni nimeni. Scoase cheia din buzunar, descuie și intră, închizînd cu grijă ușa în urma lui.

Așteptă puțin în vestibul, pînă să se obișnuiască cu întunericul. Nu voia să aprindă lumina de teamă ca nu cumva o rază străvezie prin camuflaj să-i trădeze prezența. Deodată se întrebă singur: de cine se temea, pe cine aștepta? Și începu din nou să se îndoiască de scopul acestei aventuri nocturne. E drept, Ali îi dăduse o adresă unde să-l adăpostească pe marinar în cazul că ar fi reușit să-l salveze, dar lui nu-i spusese cît de puține dovezi avea că Roni va veni cu el aici.

Alex înaintă bîjbîind și intră în prima încăpere. Se duse să stea lîngă fereastra care dădea în stradă. Nici el nu-și dădea seama cît timp trecuse. Deodată auzi o mașină oprindu-se în fața casei. „Au venit, totuși!" I se făcu frică. Poate că n-ar fi trebuit să intre în casă; ar fi fost mai bine să stea afară, pitit după poarta uneia din casele de peste drum și să supravegheze de acolo intrarea blocului. Unde să se ascundă acum? Își aminti că alături de bucătărie, se găsește un fel de cămară. Alergă într-acolo dar cînd să intre se gîndi că, dacă cei care veniseră erau cei așteptați, iar scopul vizitei lor acela pe care-l bănuia, atunci tocmai de acea cămară vor avea și ei nevoie.

Intră în odaia de alături, a cărei fereastră, răspunzînd într-o stradă laterală, ar fi putut în caz de primejdie s-o folosească.

Mobilierul camerei era alcătuit dintr-o masă cu două scaune și un dulap așezat în colțul de lîngă fereastră. Alex împinse puțin dulapul și se strecură în spațiul astfel obținut, aproape de fereastră.

★

După ce, împreună cu Toni, pusese la punct amănuntele lichidării lui Todor, Roni se duse cu mașina la Gestapo unde se întîlni cu colonelul german. Acesta îi comunică motivul pentru care vasul „Sfîntul Nicolae" rămînea nedescărcat. Vecinu îi explică: vasul trebuia să plece urgent din port. Se gîndi o clipă să-l informeze pe colonel despre marinarul suspect descoperit pe vas, dar renunță. Era mai indicat să rezolve singur această problemă. Gestapo-ul lucra cu prea multă zgomot, toate măsurile pe care le lua transpirau în afară și presa clandestină le comenta pe larg, publicînd scrisorile victimelor, alături de prezentările călăilor și trădătorilor. Lui Roni nu-i convenea să i se pomenească numele în vreo astfel de ocazie.

De la Gestapo, Roni se întoarse la garaj, de unde voia să-l trimită căpitanului mașina.

— Dracu' să vă ia! exclamă Roni, cînd îi văzu pe cei care îl așteptau la garaj. De ce-ați venit? Ce să fac cu el?

— Dar, domnule Roni...

Căpitanul încercă să se justifice: văzînd că Roni întîrzie, se gîndise pe la prînz să vină cu prizonierul în oraș. Închiriase un taxi împreună cu Ciungu, apoi porniseră spre casa stăpînului. Negăsindu-l, băgaseră mașina în garaj și de cîteva ore îl așteptau aici cu prizonierul.

— Mi-l aduceți mie pe cap! N-ați găsit în tot portul puțină apă să terminați cu el? strigă Roni, mai mult ca să-l intimideze pe prizonier. Acum, haideți, spuse în cele din urmă mai potolit. Doar n-o să rămînem toată noaptea în garaj!

După ce intrară în apartamentul-școală, Roni se adresă marinarului:

— Vasăzică trebuie să te hotărîm să ne spui și nouă de ce ai vrut să pleci de pe vas.

Prăbușit pe un scaun, tînărul tăcea, cu ochii închiși.

— E un căzător, interveni căpitanul. L-am bătut de l-am rupt oasele și n-a scos un cuvînt...

— Ce atîta diplomație? se înfurie iarăși Roni pe căpitan. Trebuia să-l încheiați socoteala acolo, nu să veniți să mă plictisiți pe mine!

Alex asculta tulburat vocile din camera alăturată. Stătea nemișcat, lipit de perete, răsuflînd ușor, atent să nu facă nici cel mai mic zgomot.

Cearta dintre Roni și căpitan continuă încă un timp, dar Alex înțelese că adevăratul motiv al mîniei șefului era mulțenia îndărătnică a marinarului.

Într-adevăr. Roni se întrebă dacă prizonierul aceasta descoperise sau nu cauza pentru care vasul nu putea rămîne în port și, în eventualitatea că o descoperise, voia să afle de la el unde avea de gînd să se ducă cînd fusese prins și pe cine anume voia să anunțe. Poate ar fi fost mai bine să-i predea Gestapo-ului. Totuși, numai lichidînd singur afacerea asta, evita ca numele

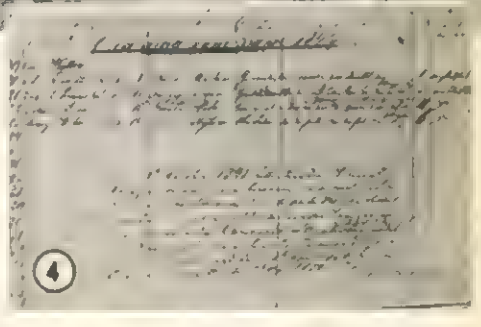

1) O repetiție recentă a orchestrei școlii.

2) Și muzica are teoria ei...

3) Dansurile populare se-nvață și la școală.

4) O pagină din catalogul școlii. Anul școlar coincide aci cu anul revoluționar 1848.

lui să fie în vreun fel legat de ceea ce nemții aveau de gînd să facă. Se hotărî să-l aducă pe Toni, ca specialist în anchete... Se ridică, spunîndu-i căpitanului:

— Stai tu aici cu Ciungul și așteptați-mă. Mă duc în oraș să văd, poate aranjez ceva.

Cîteva clipe mai tîrziu Alex îl auzi pe Roni ieșind. Încercă să ghicească unde pleacă. „Intenționa oare să-l caute pe Toni și să scape de tăcutul marinar, așa cum scăpase și de Todor? Dar ce trebuie să facă?" se întrebă Alex neliniștit. Deocamdată el înțelegea bine un singur lucru: marinarul necunoscut din odaia de alături era în primejdie și trebuia întreprins ceva pentru a-l salva. Abia după ce l-ar fi eliberat pe marinar, ar fi reușit poate să afle de ce nu voise Roni să apeleze la nemți în această împrejurare. Deși încă nedumerit asupra cauzei unei asemenea atitudini, Alex era totuși convins că și discuția telefonică cu căpitanul și faptul că-l aduseseră aici pe prizonier, toate dovedeau intenția clară a lui Roni de a nu-i amesteca pe nemți în incidentul de pe vasul „Sfîntul Nicolae".

Ajuns aici cu raționamentul, Alex îl auzi pe Ciung spunînd căpitanului:

— Sînt mort de oboseală. Mă duc să mă întind nițel. Apoi cineva umblă la ușa camerei în care era ascuns, o deschise și aprinse lumina. Cu toate simțurile ascuțite de emoție, Alex, imobilizat în ascunzătoarea lui, îl ghicea pe Ciung oprindu-se în mijlocul odăii, și căutînd din ochi un loc unde să se culce. Acesta însă făcuse cîțiva pași prin încăpere, stinse lumina și ieși pe altă ușă decît aceea prin care intrase, continuînd probabil să cerceteze casa. Alex răsuflă ușurat.

De fapt Ciungul renunțase să se mai odihnească. Văzuse că era cineva ascuns după dulap, încă de cînd aprinsese lumina. Unul din becurile lămpii atîrnate în mijlocul tavanului proiectase umbra lui Alex pe peretele din spatele lui. Ca să-l deruteze, Ciungul, ca și cînd n-ar fi observat nimic, ieși în camera de alături. Se opri un moment în spatele ușii gîndindu-se cum să procedeze. Apoi, răsturnă un scaun ca să facă zgomot. Intră tiptil în odaia unde-l lăsase pe căpitan și arătîndu-i prin semne că nu trebuie să vorbească îl indică ușa dincolo de care era ascuns Alex, făcîndu-i astfel a înțelege că era cineva acolo.

Comunicînd numai prin semne, se îndreptară amîndoi pe vîrfurile picioarelor spre vestibul. Acolo, după o scurtă deliberare, conveniră ca Ciungul să se prefacă că pleacă din casă, pentru ca cel care-l spiona, crezînd că are de-a face cu un singur om, să lase din ascunzătoare. Se întoarseră încet în cameră. Cîteva clipe după aceea, Ciungul exclamă:

— Aoleu, căpitane. Am rămas fără țigări! Mă duc pînă jos, poate mai găsesc o tutungerie deschisă.

— Du-te, spuse căpitanul. Eu o să mă culc puțin pe masa asta. Dar să nu întîrzii prea mult, că vine șeful.

Ciungul ieși, trîntind demonstrativ ușile după el.

Alex căzu în cursă. Gîndindu-se că e momentul cel mai potrivit să încerce să-l scape pe marinar, scoase din buzunar revolverul, își părăsi ascunzătoarea și străbătu încăperea precaut. Apoi, deschizînd brusc ușa, se năpusti spre căpitan:

— Sus mîinile!

În același timp însă, cineva i se aruncă în spinare. Era Ciungul, care-l apăsă cu tot corpul, trîntindu-l pe jos. Alex scăpă din mînă revolverul care se descărcă. Cei doi bărbați îl imobilizară imediat, (fără greutate. După ce-l legară burduf, Ciungul întrebă:

— Și acum ce facem?

— Trebuie să-l prevenim pe șef. Ce-o fi căutînd aici golanul ăsta?

— Așa-i, admise Ciungul.

Căpitanul se duse la telefon și ridică receptorul. Nu venea tonul. Bătu de cîteva ori în furcă, apoi, pierzîndu-și răbdarea, îl închise.

— E mort, blestematul, spuse enervat. De la un timp, nimic nu mai funcționează cum trebuie. Dracu' să-l ia pe toți! Dă-te jos și telefonează-i patronului de la restaurantul din colț. Poate îl prinzi acasă. Cine știe pe cine are de gînd să aducă din oraș și nimeresc aici poate nătărăul ăsta. Nu vreau să se supere iar pe mine. Ei, hai, du-te odată!

Ciungul plecă grăbit.

Cînd aflăm de la Alex despre secătuirea marinarului de pe vasul „Sfîntul Nicolae", Ali se gîndise imediat la cel care trimitea informații Frontului de Eliberare. Aprobînd inițiativa băiatului care voia să se ducă la școală și să aștepte acolo o eventuală vizită a lui Roni, găsi totuși că această măsură nu era suficientă. Hotărî să țină sub observație locuința lui Roni cu ajutorul a doi tineri din detașament. Pe la prînz aceștia îl anunțară că o mașină cu perdelele trase s-a oprit în fața casei lui Roni. Doi oameni, dintre care unul îi lipsea o mînă, au coborît și au intrat înăuntru. După puțin timp au ieșit, s-au urcat înapoi în mașină și au băgat-o în garaj. Cînd se lăsă noaptea, lui Ali i se aduse la cunoștință că Roni se întorsese din oraș și aproape imediat pornise cu mașina misterioasă spre clădirea în care se țineau cursurile de telegrafiști. Ali plecă și el într-acolo. Ascunși în gangul unei case din apropiere, cei trei tineri pîndeau intrarea blocului. Ali trimise în interiorul clădirii pe unul dintre ei, dîndu-i sarcina să se ascundă în spatele liftului și să nu piardă o clipă din ochi apartamentul cu pricina. Nu mult după plecarea lui Roni, tînărul veni alarmat la Ali să-i spună că din apartament se auzise o împușcătură. Ali se sperie: „Dacă l-au descoperit pe Alex?" Înainte însă de a apuca să ia vreo decizie, văzu ieșind din bloc un marinar ciung cu o mutră îngrijorată. Ciungul se îndreptă repede spre colțul străzii. Ali se luă după el. Ciungul coti și intră într-un restaurant. Ali, care se oprise după ușă, îl auzi anunțîndu-l la telefon pe Roni, că descoperiseră în casă un individ ascuns după un dulap. După ce terminară convorbirea, Ciungul se îndreptă spre tejghea și ceru de băut. Ali plecă, alergînd spre locul unde-i așteptau cei trei tineri.

— Băieți, le spuse gîfîind, trebuie să intervenim repede.

— S-a mai întîmplat ceva? întrebă unul dintre ei.

Ali le explică, fără să dea nume, că în afară de marinar, încă un tovarăș de al lor e în primejdie. Urîndu-se spre bulevard, îl văzu pe Ciung venind domol. Apucă de mîini pe doi dintre băieți și îi trase după el spre bloc. Ceilalți se luară după ei.

— Repede! Mai repede!

Ascunși în spatele liftului, Ali le expuse pe scurt planul său: unul dintre ei se va duce să pîndească afară, sub ferestrele apartamentului, ai doilea rămîne ascuns aici, iar Ali cu al treilea îl prind pe Ciung după care încearcă să intre sus. Cei care trebuia să vegheze din stradă, abia apucase să iasă, cînd Ciungul apăru în poartă. Se îndreptă liniștit spre scară. Nu-l văzuse pe Ali care se repezi la el, îi prinse singura mînă și i-o răsuci la spate.

— Gura' spuse amenințător Ali, și îi lipi revolverul de coaste. Caută-l, George!...

Ciungul renunță să mai opună rezistență. După ce George îl dezarmă, Ali îl împinse sus pe scări. Cînd ajunseră pe palierul etajului întîi, îl invită.

— Fă-ne plăcerea și stai în fața ușii după ce sunăm. Vrem să vedem și noi apartamentul ăsta, și pe cît posibil fără complicații.

Ciungul mormăi ceva, dar se supuse.

— Cine-i acolo? se auzi imediat din partea cealaltă a ușii vocea căpitanului.

— Eu, dă-mi drumul, articulă Ciungul, stimulat de revolverul pe care-l simțea în coaste.

Cînd deschise ușa, căpitanul se trezi cu revolverul lui George îndreptat spre el.

— Mîinile sus!

Se lăsă dezarmat fără aici un fel de împotrivire.

Alex îl văzu intrînd în cameră, fără să-și poată crede ochilor.

— Ali! strigă el sugrumat. Vol?

Vocea i se tăie de bucurie dar și de rușine că-l găsiseră prins și legat. Marinarul îl măsură o clipă din priviri pe noii veniți, apoi, încă înainte de a i se fi dezlegat frînghiile, prinse glas:

— Repede, băieți! Portul nostru e în primejdie!

În timp ce tăia frînghiile cu care era legat Alex, mîinile lui George tremurau.

— Și cu care te credeam... murmură el.

— Spovedaniile altădată! îl întrerupse sever Ali. Bagă de seamă, George: pentru toată lumea, nu l-ai văzut aici. S-a înțeles.

(Va urma)

ACCESORII PENTRU VARĂ

Desene d-l Martha VIDA

1) O sanda foarte ușoară din piele, adecvată oricărei culori precum și oricărui gen de rochie de dimineața.

2) Alt model de sandaleta, de astă dată cu linia mai mult sport, preferabil din piele bej de toval.

3) Poșeta încrețită pe un miner din metal, lemn sau material plastic. Poșeta poate fi la fel de bine din piele, imitație de piele sau din pînză.

4) Un model de pantof de seară, din două feluri de piele, (de exemplu, reptilă cu box etc.)

5) Papuc de plajă din piele, avînd ca garnitură franjuri și ținte de metal. Talpă de lemn.

6) Pentru concediul la mare, un model de sandaletă potrivit atît pentru o rochie ușoară, cît și la ținuta pantalon.

7) Tot pentru plajă această geantă confecționată din pînză de sac combinată cu piele, cusăturile laterale fiind accentuate cu șiret de piele, trecut pe cusătura. Mînerul poate fi și din lemn. Poșeta este închisă de un cordon de aceeași combinație de pînză și piele.

PRIMA CONVORBIRE TELEFONICĂ IAȘI—BUCUREȘTI

Evenimentul s-a petrecut acum aproape 52 de ani și anume luni 14 noiembrie 1906, ora 12 ziua. Ziarul ieșean „*Opinia*", înregistrînd faptul, scria: „un alt mare dorit vis a ajuns și el realitate" pentru a doua capitală a țării, cum se considera Iașul. În ziua de 14 noiembrie 1906 a avut loc prima „convorbire de încercare", în acea zi linia telefonică fiind complet terminată. „Dinaintea aparatului de la Iași stătea domnul inspector Radu; de la București vorbea d. Carpen, șeful diviziei. Cei doi funcționari au rămas satisfăcuți de modul cum funcționează aparatul".

Darea în exploatare propriu-zisă a liniei telefonice Iași-București a avut loc peste vreo două săptămîni.

Dar regimul burghezo-moșieresc, interesat în menținerea stării de înapoiere tehnică din toate domeniile de activitate, nu catadixea să asigure funcționarea în bune condiții a instalației telefonice. De aceea, convorbirile se făceau cu multă greutate și mai prin „firul special" — Galați. Acest lucru a determinat unele publicații ale vremii să ironizeze situația. Astfel, „*Opinia*" din 19 ianuarie 1907, referindu-se la știrea din ziare că „Academia de științe din Paris promite 100.000 lei cui va stabili comunicația între pămînt și o planetă", publica următoarea epigramă intitulată

Telefonul Iași-București

Mult mai greu e, vă asigur,
Să avem comunicații
Între Iași și Capitală,
Cînd la mijloc e... Galații

Iar peste cîteva zile, același ziar, sezisîndu-se de faptul că ziarele se plîng mereu că firul Iași-București e stricat, „publica" și următoarea variantă:

Telefonul nostru

Prea îl lăudase lumea
Prea fusese răsfățat, —
Nu e dară de mirare
Că degrabă... s-a stricat.

DIDACTICA

ORIZONTAL: 1) Compresă din amintirile lui Ion Creangă. 2) Porecla marelui vizir Mustafa, pașă de Rusciuk, persecutorul ienicerilor (1775—1808). 3) Sclavi romani care și-au recăpătat libertatea. 4) Dimie — Șopîrlă din regiunile calde. 5) Conducător al Revoluției burgheze din Franța — Acum! 6) Cetate din antichitate — Cîmp semănat cu in. 7) Centru cultural din R.P.R. — Iscat. 8) Recte! 9) Cămașă — Pradă de război.

VERTICAL: 1) Stăpînire (pl.). 2) Laibăr (pl.). 3) Țară din Orientul mijlociu, recentă victimă a agresiunii imperialiste americane — Sete! 4) În programul zilnic al școlii — Interjecție. 5) Ramificație a unei limbi, avînd o sferă de circulație restrînsă și lipsită de fond principal de cuvinte și structură gramaticală proprii — Erei. 6) Liturghie (pl.). 7) Privitor la vechii atenieni — O mare bogăție a Deltei Dunării, nepusă în valoare de burghezie,

pe care regimul de democrație populară a început a-o valorifica folosind cele mai moderne mijloace. 8) Notă muzicală — Diminutivul Ecaterinei. 9) Aparat pentru măsurat densitatea corpurilor lichide.

Dezlegarea jocului „Cine știe... dezlegă" apărut în nr. 31

ORIZONTAL: 1) Careu — Monoverb. 2) Omonim — N — Hamei. 3) Ligamente — Î — Bv. 4) A — O — Iti — Crusoe. 5) Bazata — Priza — R. 6) On — L — Girat — Rob. 7) Rosior — Onorat. 8) Anagrama — Sudor. 9) Tara — Masa — Game. 10) O — At — Aspril — Ab. 11) Retor — Casa — ONU. 12) Inaripata — Iris.

SFATURI practice

Cîteva rețete de sezon

Pentru orice gospodină care se respectă, vara e sezonul dulcețurilor, iar toamna al conservelor. Tot vara mai este însă, pentru oricare femeie care ține la aspectul ei fizic, sezonul îngrijirii excepționale a epidermei, care e supusă, acum mai mult decît oricînd, intemperiilor dăunătoare.

De aceea redăm mai jos cîteva rețete cerute de mai multe cititoare ale revistei noastre și care într-adevăr sînt extrem de utile în acest sezon.

Apa de castraveți

Apa de castraveți este hrănitoare și emolientă pentru piele. E indicată pentru curățirea obrazului în fiecare seară, înainte de culcare, precum și pentru îndepărtarea diferitelor creme aplicate pe piele.

Iată cum se prepară:

Se taie castraveții în felii subțiri, se stoarce toată zeama din aceste felii într-un vas și se filtrează printr-un tifon. Se amestecă apoi zeama aceasta cu alcool de 75 de grade, care se pune în proporție de 25 la sută, și cu 3 grame de glicerină neparfumată. Se pune într-o sticlă care se astupă ermetic. Se bate bine sticla ca să se amestece conținutul și se păstrează la rece.

Se bate din nou sticla înaintea fiecărei întrebuințări.

Oțetul aromatic

Oțetul aromatic este o loțiune înviorătoare pentru cazuri de moleșeală, grețuri, migrene și indispoziții. Se prepară vara și se ține tot anul. Iată una din cele mai complete rețete de preparare.

Punem într-un vas smălțuit: o mînă de foi de tarhon, o mînă de foi de soc, o cracă de cimbru, doi căței de usturoi, o ceapă, cîteva foi de gălbinare (calce), o lămîie stoarsă și cîteva cuișoare. Florile și foile trebuie să fie în prealabil uscate. Peste ele se toarnă patru litri de vin și se lasă totul să macereze timp de două luni la soare, avînd grijă ca vasul să fie bine acoperit. Dacă scade prea mult, se adaugă puțin oțet. După două luni se filtrează printr-un tifon și se pune la sticle.

Apa de struguri

Strugurii încă necopți pot folosi la prepararea unei ape foarte indicate pentru dezintoxicarea corpului. Iată cum se procedează:

Se iau 25—30 boabe de struguri necopți, se spală bine și se pun într-un pahar cu apă, unde se lasă tot timpul nopții. Dimineața se bea această apă pe stomacul gol, fără însă a se înghiți și boabele de struguri.

Apa astfel preparată mai poate servi și la spălarea tenului. Dacă în timpul cît facem această cură de dezintoxicare, ne limităm a mînca la prînz și seara numai legume și grătar, efectul se simte chiar după o săptămînă.

Cooperativa „Îrbinda" — PITEȘTI

execută:

Confecții pentru copii, variate modele. Împletituri din răchită, piese de mobilă pentru grădini. Articole din păr de porc etc. Execuție ireproșabilă

LA 5 ȘI 20 ALE FIECAREI LUNI APARE

REBUS

REVISTA IUBITORILOR DE PROBLEME DISTRACTIVE

Cooperativa „TEHNICA CONFECȚIEI" Pitești

Execută:

Confecții pentru femei, bărbați și copii prin centrele sale de comandă.

Croiala ireproșabilă după ultimele jurnale. De [illegible] execută comenzi de lenjerie bărbătească.

Consumați noile sortimente de Vinuri

De vînzare la toate magazinele alimentare și în unitățile de alimentație publică

Atențiune!
Purtați cu încredere
ÎNCĂLȚĂMINTE CU FEȚE TEXTILE

Încălțămintea cu fețe textile este ușoară, flexibilă, ieftină. De vînzare în toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat.

APE MINERALE

Un pahar de apă minerală, un izvor de sănătate!

Cereți la magazinele de specialitate ape minerale de masă și medicinale.

PLANTA CU O MIE DE ÎNTREBUINȚĂRI

Știați că peste 300 de milioane de locuitori ai Extremului Orient își au existența legată de bambus? Această plantă suplă și gingașă este larg răspîndită în Asia și insulele Pacificului apusean; se cunosc circa 500 de specii de bambus.

Întrebuințările bambusului sînt estimate la nu mai puțin de o mie. Locuitorilor insulei Java, de pildă, el le asigură adăpost, hrană, îmbrăcăminte, material de construcții pentru poduri și altele; în Filipine există o orgă confecționată în întregime din bambus. Dar cea mai variată folosință o aflăm în China, încă din antichitate, în epoca împăraților Șia și Șan, apoi, din cea a Primăverii și Toamnei dinastiei Ciou.

Obiectele confecționate din bambus sînt trainice și ieftine, iar în zilele călduroase lasă impresia că răspîndesc răcoare în jurul lor. De la case, paturi, mese și scaune, pînă la storuri și perdele, aproape toate obiectele menajere se pot confecționa din bambus. Măiestria meșteșugului chinez a găsit în această plantă materia primă pentru evantaie, pălării, mantale de ploaie, termosuri, mături, fărașe, cobilițe, coșuri și alte obiecte de trebuință gospodărească. Iar maeștrii artei culinare au aflat în lăstare trufandale delicioase, în timp ce chimiștii au scos din frunze medicamente.

Străvechea artă chineză și-a legat și ea numele de bambus. Hieroglifele ce înfățișează coarda și bambusul sînt un vechi simbol al muzicii — sînciu — explicat prin faptul că din această plantă artiștii creau flaute, instrumente asemănătoare mandolinei și altele; cultura antică chineză a folosit plăci din bambus ce au ținut multe secole locul cărților; chiar acestea din urmă au fost apoi confecționate din hîrtie de bambus.

Umbrele de bambus confecționate de către meșteșugari chinezi.

Din nesfîrșita gamă de întrebuințări ale acestei plante, trebuie amintite și burghiile care pot fora pînă la adîncimi de peste 100 de metri în minele de sare și sondele de gaze, sau podul de bambus, lung de peste 320 m, ce leagă malurile rîului Miutzian, lîngă o străveche construcție de irigație din sudul Chinei.

Un club cu o capacitate de 1500 locuri, construit în întregime din bambus.

SAH — SAH — SAH

Cum continuați partida?

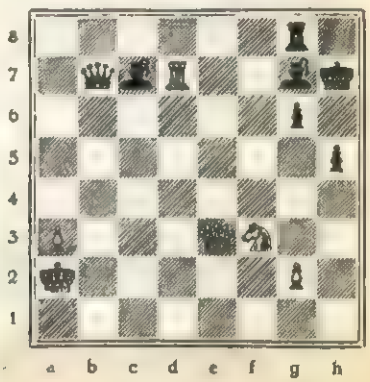

Albul la mutare

(Alb: Ra2, De3, Td7, Cf3, Pa3, g2,

Negru: Rh7, Db7, Tg8, Nc7, Ng7, Pp.g6,h5)

Albul a sacrificat o figură pentru a obține atac, dar se pare că negrul a reușit să se apere... Și totuși, există o frumoasă posibilitate de a lua cu asalt fortăreața regelui negru. Pentru aceasta însă este necesar cel mai înalt spirit de sacrificiu...

Petreceți o seară plăcută la Restaurantul „ARGEȘ"

Muzică — dans
Refrene vocale

Vizitați cu încredere unitățile

T.A.P.L. PITEȘTI

Bine aprovizionate cu preparate culinare, grătar special; vinuri din regiune.

Confecțiuni DE VARĂ pentru FEMEI

la magazinele de specialitate ale COOPERATIVELOR DE CONSUM

fotocronica FLACĂRII

← Kolonul Gheorghe Gheorghiu-Dej se va îmbogăți în curînd cu un nou așezămînt cultural: Casa de cultură a tineretului din raion. În prezent se fac construcției ultimele finisări

În invitația C.C. al P.M.R. a sosit pentru o scurtă vizită în țara noastră delegația Partidului Comunist din Indonezia, care a participat la lucrările Congresului al V-lea al P.S.U.G., în fruntea cu tovarășul D. N. Aidit, secretar general al P.C. din Indonezia. Vizitînd regiunea Ploești, oaspeții s-au oprit și la schela petroliferă Băicoi, unde muncitorii petroliști i-au întîmpinat cu multă căldură

Fotografie de VERMONT

↓

Muncitorilor de la Complexul C.F.R. „Griviția Roșie" li se va da în folosință, în cinstea zilei de 23 August o nouă cantină, cu o capacitate de 1200 de locuri

La 3 august, alături de întregul nostru popor, marinarii din forțele militare maritime și fluviale, din flota de transport și pescărească, constructorii de nave și docherii au sărbătorit Ziua Marinei R.P. Romîne. În fotografie: aspect de la sărbătorirea Zilei Marinei R.P. Romîne la Constanța ↓

În această vară mii de studenți au făcut practică în întreprinderi și în unitățile socialiste din agricultură. Fotografia prezintă un grup de studenți aflați la practică la schela petroliferă Țicleni ←

ÎN JURUL GLOBULUI

ACȚIUNE PATRIOTICĂ. Sute de mii de tineri din U.R.S.S. ajută și în acest an la acțiunea de strângere a recoltei. Un grup de elevi din Moscova au venit cu mașinile lor mai în R.S.S. Kazahă, unde vor munci la sovhozul Cestakosk, creat pe pământurile desțelenite ale Kazahstanului sovietic. Dar, după o asemenea lungă călătorie, mașinile trebuie să fie supuse unei toalete corespunzătoare

LANSAREA PE APĂ a primului vas de mare tonaj realizat în R. P. Chineză. Vasul, cu o deplasare de 5.000 de tone, a fost asamblat la șantierul naval din Șanhai. În timpul record de 83 de zile în loc de 540 zile au fost planificate.

RĂSPLATA MAIESTRIEI SPORTIVE. Recent s-a încheiat la Wimbledon (Anglia) tradiționalul turneu de tenis. Proba feminină a revenit sportivei de culoare Althea Gibson (S.U.A.), care — ca și alți mari sportivi de culoare — înscrie astfel un remarcabil succes pentru țara sa. Ceea ce nu împiedică pe rasiștii din S.U.A. să se dedea la noi crime împotriva negrilor ..

ÎN REPUBLICA ARABĂ UNITĂ. Imagine a vieții noi în Egiptul de azi, pe a cărui față mai sînt încă adînc săpate urmele unui trai plin de lipsuri, își așteaptă rîndul la o policlinică. →

PE POANTE.

● la Meiningen [illegible], a dat un recital [illegible] tînăra dansatoare cehă *Ivana Lukasova*, de la teatrul din Ceske Budejovice, obținînd un mare succes cu dansul „Libertate pentru Djamila", inspirat din lupta patrioților algerieni

● talentatul compozitor *Alexandru Mîlvar*, din Chișinău (R.S.S. Moldovenească), a compus baletul „Făt-Frumos", pe un libret de *Al. Smolina* inspirat din basmele populare. Coregrafia aparține tinerilor *R. Rotaru* și *P. Hrenko*, iar în rolul titular va apărea *Vladimir Ka[illegible]* nu este balerin de profesie, ci elev al Școlii medii nr. 37 din Chișinău

● „Jack Pudding" se numește baletul-știrbă creat de compozitorul german *Hans Werner Henze*, pe care l-a montat teatrul din Karl-Marxstadt (R.D.G.) în coregrafia *Ingei Ziegler*. În rolul titular fiind excelentul dansator *Heintz Kretschmann*

● Baletul Operei de Stat din Budapesta va [illegible] la sfîrșitul lunii august în Bruxelles, unde este programat pentru un ciclu de reprezentații în cadrul Expoziției. În afara baletelor din repertoriu, ansamblul repetă cu [illegible] un nou balet, „Pacea", inspirat de comedia lui Aristofan.

● Juriul „Festivalului speranțelor din Moscova" a atribuit un premiu teatrului muzical Stanislavski și Nemirovici-Danchenko, pentru realizarea noului balet al compozitorului *N. Peiko*, intitulat „Joana d'Arc". Interpretele principale, balerina *V. Boeț*, i s-a acordat o mențiune de onoare;

● ultima premieră a acestei stagiuni la Scala din Milano a fost prilejuită de montarea baletului „Cenușăreasa" de *Serghei Prokofiev*. În rolul titular a dansat prima balerină *Carla [illegible]*

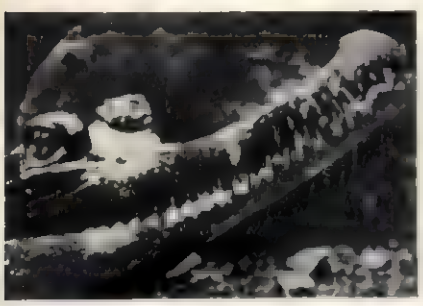

↑ CANIBALI, descendenți ai celor din Malaya amintesc de vechile reptile din erele geologice îndepărtate. Lung de șase metri este acoperit cu plăci groase tari, iar botul lung și îngust este înzestrat cu 80 de dinți ascuțiți. Varate puternic ascuțite și tăioase

← DOI PAPAGALI! Unul veritabil, Herbert, în vîrstă de 104 ani, mai repetă și astăzi — cu oboseală, în timpul paradelor imperiale din Germania — „Vine împăratul", „Călăiaților, adept înfocat al monarhiei, împreună cu un papagal vechea uniformă imperială, strigă și „A trăiască împăratul" cu ocazia unei demonstrații revanșarde în orașul Willich (R.F. Germană). Semnificativ pentru o țară în care spiritul militarist prusac se manifestă nestingherit sub ocrotirea autorităților de la Bonn

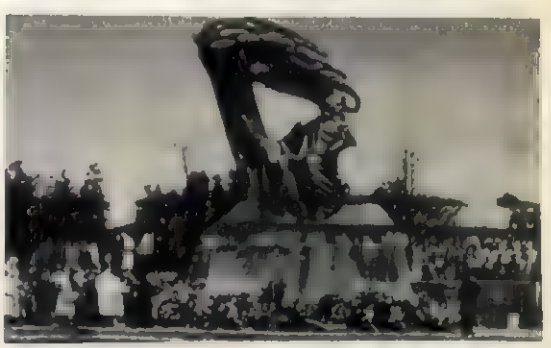

↑ SI-A RELUAT LOCUL.. La 31 mai 1940, hoardele naziste criminale au aruncat în aer la Varșovia orașul monument închinat marelui compozitor Chopin, transformînd în... material de război cele 18 tone de bronz. Astăzi, statuia genialului fiu al poporului polonez și-a reluat locul în parcul Lazienski din Varșovia

SUPORTERI ȘI REACȚII. De cîte mișcări nu s-au folosit zgomotoșii suporteri vest-germani în Campionatul Mondial de fotbal din Suedia! Iată, de pildă, [illegible], un zelos susținător, suflînd din [illegible] meciul boicotării între un [illegible] cvadruplu — [illegible] un omuleț îmbrăcat fistichiu, în chip de mascotă. Aceste manifestări au stîrnit nemulțumirea opiniei publice suedeze, ceea ce a determinat un ziar din Stockholm să scrie: Suedia este victima unei invazii germane". Iată starea de spirit a unor furi europene față de politica externă a Bonn-ului ..

← O PREȚIOASĂ COLECȚIE de documente privind istoria medicinii din toate timpurile se află în „Muzeul republican de istoria medicinii din Riga, capitala R.S.S. Letone. Colecția cuprinde peste trei mii de mari exponate, scrise de-a lungul anilor de profesorul Pavel Stradiș în fotografie, reușind astfel să poată înfățișeze momente din medicina veche. Efide și a Romei

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 or. 33 Tel. 7.60.10, int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Vlad MUȘATESCU și Dan BÎRLĂDEANU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

La ordinea zilei

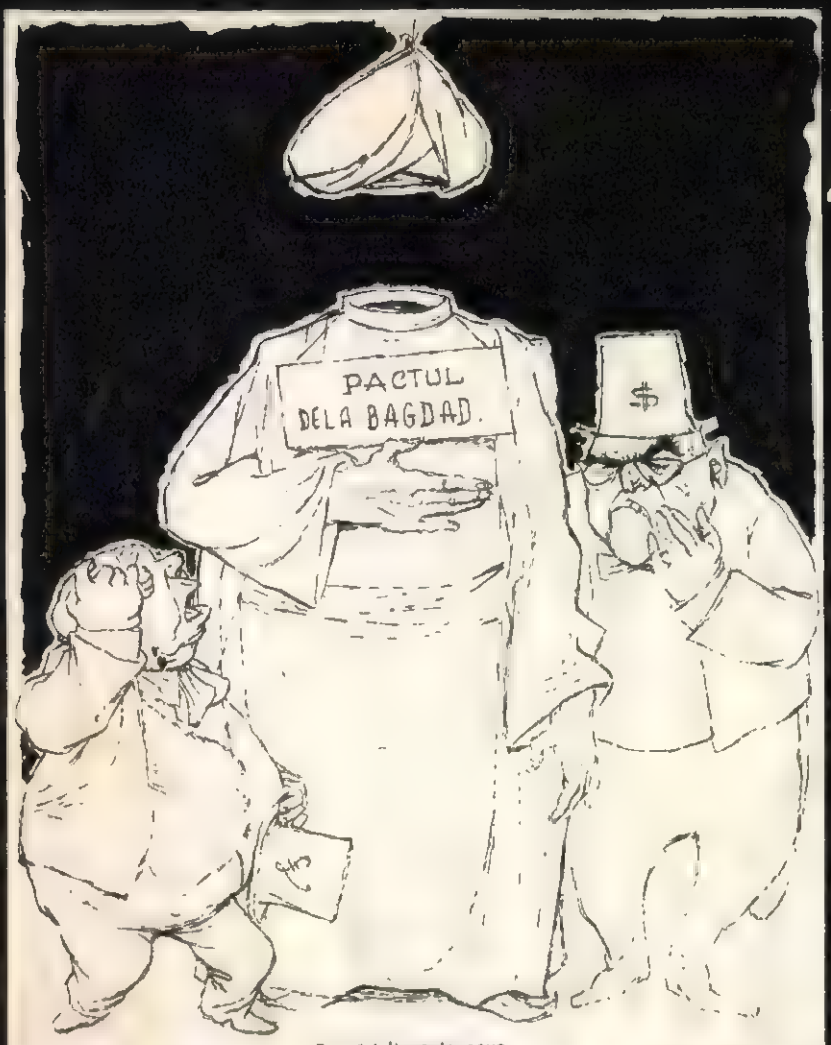

Parcă i lipseşte ceva...

Desen de Cik DAMADIAN

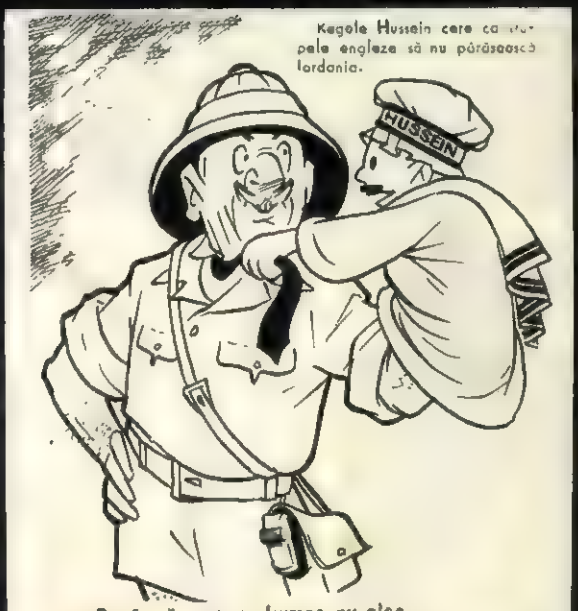

Kegele Hussein cere ca trupele engleze să nu părăsească Iordania.

— Dacă mă rogi aşa frumos, nu plec

Desen de Rik AUERBACH

— Ăsta-i parfumul meu preferat

Desen de I. DORU

Zece soldaţi americani au murit pe scările Băncii americane din Beirut (Ziarele)

— Ei au murit, apărîndu-ne... casele

Desen de V. VASILIU

Adăpost sigur ?!?

Desen de V. VASILIU

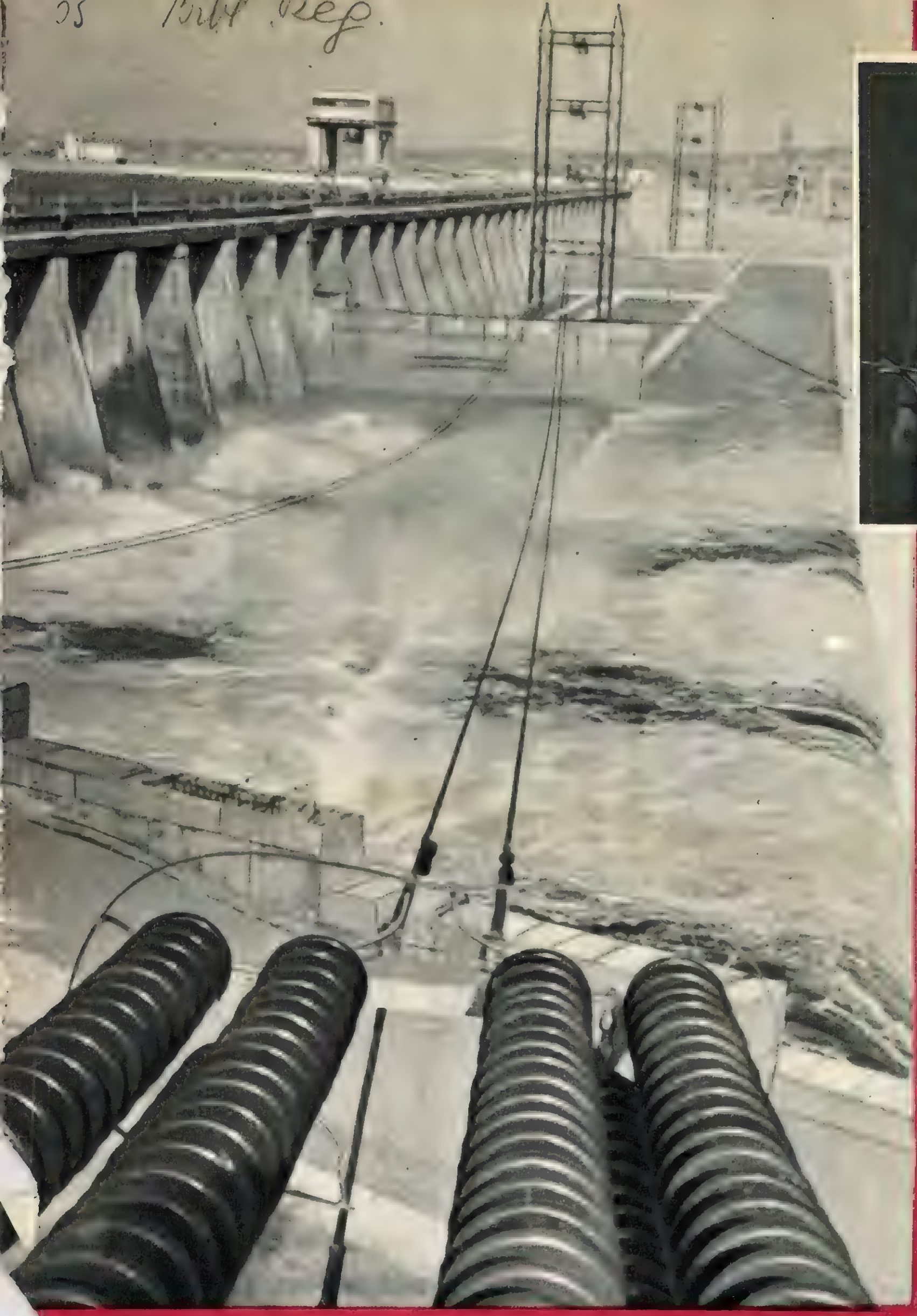

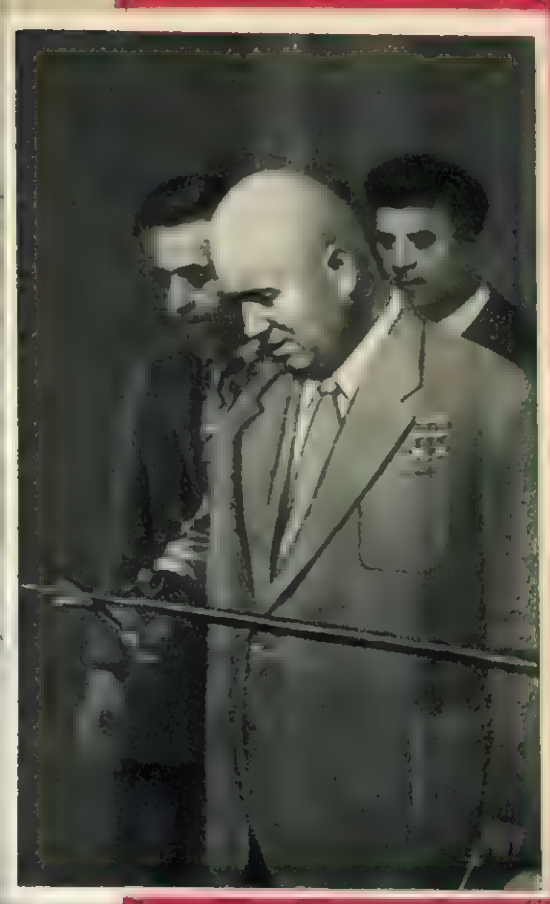

2.520.000 kW este capacitatea maximă a uriaşei hidrocentrale „V. I. Lenin" de pe Volga, inaugurată la 10 august. În fotografie: digul deversor al hidrocentralei şi linia de înaltă tensiune Kuibîşev-Ural. În dreapta sus: tovarăşul N. S. Hruşciov inaugurînd noua hidrocentrală.

CEA MAI MARE DIN LUME!

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 33 (169) — 16 august 1958

In acest număr:

Pag. 4 — Fotocronica externă

Pag. 5-6-7 — Înainte de eveniment — reportaj de V. Albulescu

— Orient și Cîntec despre inima artistului — poezii de Al. Andrițoiu

— Cîntec pentru prunc — poezie de Lucian Dumitrescu

Pag. 8-9-10 — Rockefellerii în acțiune — de S. Verona

— Inscripție la o fotografie: Omul care nu trebuie să vadă — de Anton Alexe

Pag. 11 — Reportaj... cu anticipație: Festivalul internațional „George Enescu" — de H. Ionescu

Pag. 12-13 — Tata, mama, sora mea și eu — fotoreportaj

Pag. 14-15-16 — Se mută bariera — reportaj de Ilarie Murgu

Pag. 17-18 — La „Poarta Indiei" — de Const. Sîrbu

— Oaspeți din India — poezie de N. Gribaciov

Pag. 19-20-21 — Sică — schiță de Lucian Zatti

— Ce vor juca artiștii amatori? — de Florica Săndulescu

— Farul 4 — Cap. XV — roman de Maria Roman

Pag. 22 — Eu sînt Barbu Lăutaru, starostele și cobzarul... — de Sanda Faur

Pag. 23 — Cîrjele — schiță de Maria Arsene

Pag. — 24 Scriitori și cărți: Mesajul unui mare poet-cetățean — de V. Ripeanu; De pretutindeni; Consemnări literare

Pag. 25-26 — Cuvinte încrucișate, sfaturi practice, răspundem cititorilor

Pag. 27 — În jurul globului: Vă prezentăm R.P.D. Coreeană

Pag. 28 — Sport

PRIVIȚI CU NOI!

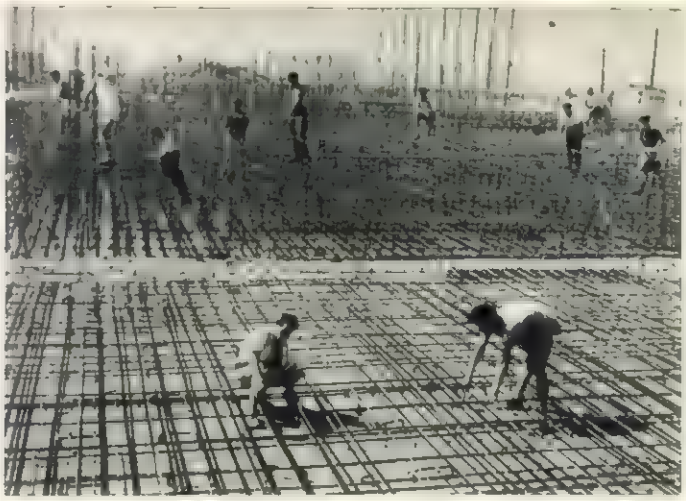

UN OGOR DE... FIER BETON pare a fi șantierul marelui Combinat de îngrășăminte azotoase de la Roznov, regiunea Bacău.
Aceste puternice fundații vor avea de suportat cele mai importante agregate și compresoarele de mare capacitate.

Fotografie de M. MAYER

ÎNCĂ UN SUCCES al șantierelor navale din Galați: Construirea remorcherului de 1.200 c.p. Instalatorii montează antena radiogoniometrică de pe noul remorcher care va brăzda în curînd apele.

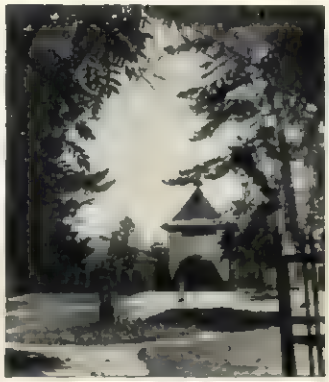

ÎN FOSTUL PALAT AL GOLEȘTILOR, restaurat de curînd, s-a deschis Muzeul regional Pitești — secția 1848. Construit în anul 1640 de meșterul romîn Stoica, fostul palat a adăpostit în anul 1826 prima școală cu predare în limba romînă (aripa din stînga), bolnița și casa sărăcilor (aripa din dreapta). În centru se mai păstrează și azi foișorul în care dușmanii poporului l-au arestat pe Tudor Vladimirescu.

PIONIERII DIN BACĂU vor păstra frumoase amintiri în urma vizitei ce au făcut-o la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" într-o zi de vacanță.

CU FERĂSTRĂUL ELECTRIC se face secționarea animalelor tăiate în abatorul noului combinat de carne din Bacău.
Dat de curînd în producție, Combinatul de carne din Bacău cuprinde mai multe secții, ca: secția de tăieri bovine și porcine, secția de preparate din carne, topitoriile de seu și untură, fabrica de gheață etc. Toate secțiile sînt înzestrate cu instalații din cele mai moderne, iar întreg procesul tehnologic se desfășoară pe bandă, cu ajutorul transportoarelor aeriene.

Fotografie de M. MAYER

UN MUNTE DE... CEȘTI din material plastic au de ambalat muncitorii fabricii „București". Antrenat în întrecerea socialistă în cinstea zilei de 23 August, colectivul întreprinderii realizează noi produse de larg consum: pelerine pentru femei din policlorură de vinilin, periuțe de dinți, noi modele de șorțulețe pentru copii ș.a.

PUIUL DE MINER a crescut în greutate... E și firesc! În vreme ce părinții sînt la lucru, copiii minerilor din Petrila se bucură la creșă de o îngrijire deosebită de atentă.

ORAȘUL BUZIAȘ are un spital nou și modern. Spitalul are o capacitate de 50 de paturi, secții de boli interne, pediatrie, ginecologie și laborator, deservite de un corp medical și de personal ajutător calificat.

Fotografie de Radu HOROVEANU

Fotocronica FLACĂRII

În urma respingerii de către cercurile guvernante din S.U.A. și Anglia a propunerii sovietice cu privire la convocarea unei conferințe a șefilor de guverne care să discute situația creată în Orientul Apropiat și Mijlociu prin intervenția americano-engleză, Uniunea Sovietică, călăuzită de dorința instaurării păcii în această regiune, a cerut convocarea unei sesiuni extraordinare speciale a Adunării Generale O.N.U. Consiliul de Securitate a hotărît întrunirea Adunării Generale pentru ziua de 8 august. În fotografie: un aspect al ședinței Adunării Generale O. N. U. →

După cum recunoștea recent agenția americană „United Press International", forțele populare libaneze controlează o mare parte a teritoriului țării. În fotografie, un patriot libanez pe o stradă din Beirut. →

← În fața ambasadei americane din Londra. Și studenții londonezi cer retragerea intervenționiștilor americani din Liban.

„Să înceteze intervenția în Orientul Mijlociu!" Aceste cuvinte, scrise pe trotuarul din fața consulatului american din Amsterdam, arată că, alături de celelalte popoare ale lumii, și poporul olandez condamnă agresiunea imperialiștilor americani și englezi din Liban și Iordania. →

Președintele R. A. U., G. A. Nasser, a inaugurat de curînd la Heluan o uzină metalurgică. În cuvîntul rostit la inaugurare, președintele Nasser a subliniat că dezvoltarea industriei metalurgice constituie o veche dorință a poporului țării sale.

EXPOZIȚIA SIRIANĂ DE PICTURĂ, FOLCLOR ȘI ARTIZANAT

În sala Institutului de Arhitectură (str. Biserica Enei nr. 1-5) din București s-a deschis Expoziția siriană de pictură, folclor și artizanat. Expoziția oglindește, în aspecte variate, bogata creație artistică a poporului sirian și contribuie la întărirea legăturilor de prietenie între poporul țării noastre și cele ale Republicii Arabe Unite, care luptă pentru apărarea libertății și independenței lor naționale. Reproducem alăturat tabloul lui Farid Cardous, intitulat „Deșteptarea arabilor".

În portul Leningrad a sosit pentru prima oară un vas al Republicii Arabe Unite, aducînd din Alexandria bumbac egiptean. Iată-l pe comandantul motonavei „Ali Mokatam", Hassan El Tavil, mulțumindu-i pilotului sovietic Fedor Kocikin pentru excelenta conducere a vasului în rada portului.

Paralel cu desfășurarea „operațiunii Iordania", trupele colonialiste continuă „operațiunea Cipru". Pe străzile aproape pustii ale orașelor cipriote, soldații englezi patrulează, în grupuri, fără încetare.

Intervenționiștii americani continuă să debarce trupe în Liban (fotografia 1), ținînd totodată în stare de alarmă aviația americană la baza militară de la Adana — Turcia (fotografia 2).

Aducerea în Iordania de noi unități ale armatei britanice demonstrează clar că, în pofida protestelor opiniei publice mondiale și a convocării sesiunii extraordinare speciale a Adunării Generale O.N.U., guvernul englez intenționează să mențină trupele britanice în Iordania.

←

S.U.A. au hotărît să sprijine fățiș Pactul de la Bagdad (ziarele).

D-l Dulles se pregătește să intre în scenă

Desen de Rik AUERBACH

Înainte de EVENIMENT

de V. ALBULESCU
Fotografii de S. STEINER

În zilele cînd reportajul acesta se scria, blumingul era încă în montaj. Peste o săptămînă, fotoreporterul i-a găsit pe montori în emoţiile ajunului începerii probelor. Apoi ziarele au anunţat cu litere mari: primul lingou a ieşit din caja de lucru a blumingului de la Hunedoara.

Pentru mica noastră rămînere în urmă, nu criticaţi reporterul. Felicitaţi, pentru ritmul viu al muncii lor, pe constructorii şi pe montorii marelui bluming.

ÎNAINTEA PORNIRII ÎN „CURSĂ"...

— Intră blumingul în funcţiune!

— Dar ce este blumingul?

— Blumingul este un laminor de blumuri.

— Şi ce sînt blumurile?

— Blumurile sînt...

O! Dar s-ar putea ca nu toată lumea să fie dispusă să urmărească un asemenea dialog. Dacă o începem aşa, acuş, acuş, ajungem la cifre, formule şi ecuaţii.

Acesta e motorul reversibil principal care acţionează caja. Inginerii sînt veseli: motorul funcţionează perfect.

Sala cea mare a cajelor.

Or, după cum se ştie, oricît de interesante ar fi aceste formule şi ecuaţii, dacă te poţi lipsi de ele, o faci bucuros.

Deci, am înţeles. Şi, coborînd din autobus (Hunedoara are acum două linii de autobus, n-aţi ştiut?) la poarta blumingului, nu ne-am lăsat de loc impresionaţi de halele imense (numai una din ele ocupă o suprafaţă de un hectar şi doi ari), nici de păienjenişul căilor ferate abia montate, nici de depozitele uriaşe unde aşteptau munţi de lingouri (munţi care am aflat că nu ajung nesătulului bluming nici pentru patru zile). Am camuflat carnetul de reporter, am închis ochii la toate acestea şi ne-am propus să facem cunoştinţă cu blumingul în viaţa lui particulară, cum s-ar zice în halat şi papuci.

Blumingul se află într-o clipă

Doi dintre tehnicienii sovietici (cei din dreapta), reprezentanți ai uzinei care a livrat utilajul, discutînd cu tehnicieni romîni, în sala blumingului.

Vi-l prezentăm pe proiectantul principal al blumingului, inginerul Adrian Paladescu.

Iată-l și pe inginerul Francisc Sauer, unul dintre proiectanții blumingului.

Postul de comandă nr. 2. Inginerul Paul Georgescu dă ultimele indicații și instrucțiuni.

de odihnă, asemănătoare clipei de odihnă a sportivului înaintea pornirii în cursă.

Am profitat din plin de clipa aceasta. Și-am trecut pe lîngă cilindri, fără să-i băgăm în seamă, am trecut pe lîngă macaralele uriașe, vopsite proaspăt în culori luminoase, fără să le admirăm prea mult, am lăsat în urmă cuptoarele în care focul duduie de puțină vreme — ca să ne ocupăm numai și numai de viața particulară a blumingului.

CE ESTE TOTUȘI BLUMINGUL?

Această întrebare mi-o veți pune cu siguranță.

Inginerul Munteanu ne-a spus că blumingul este un laminor de blumuri, adică un laminor care prelucrează piese de dimensiuni mari. Un laminor uriaș. Ne-a dat și cifre. Utilajul său cîntărește 4.700 de tone. Cînd va intra în funcțiune, va avea o capacitate aproape dublă față de întreaga actuală capacitate de laminare a țării.

Junea Damian, un tînăr despre care o să mai pomenim, ne-a spus însă despre bluming altceva:

— Blumingul este o etapă. O etapă în drumul nostru spre industrializare, spre socialism. Înainte de 23 August, cînd o să intre în funcțiune, eu voi sărbători această etapă dînd primul meu procent de depășire a planului și bînd un pahar de vin bun.

CAMCIUC E BUCUROS CĂ, DEOCAMDATĂ, N-ARE NEVASTĂ

Într-un loc, lîngă niște instalații complicate al căror rost nu-l cunoșteam și pe lîngă care tot roboteau cîțiva oameni, am văzut un tînăr blond, voinic, care stătea cu mîinile în buzunare și privea atent la cei care munceau.

Am mai trecut, peste vreun sfert de oră, prin același loc. Scena rămăsese neschimbată. Cei de lîngă țevi lucrau mai departe, iar tînărul cel blond stătea și-i privea curios.

„Iată un coleg al lui Marinică" — ne-am zis, fericiți că putem prezenta cititorilor o figură interesantă. Și ne-am dat binișor pe lîngă tînărul cu pricina, fără să ne scoatem carnetele sau aparatele de fotografiat, ca să nu-l înfuriem.

— Camciuc! — s-a prezentat el jovial, cînd i-am întins mîna.

Și și-a întors repede capul spre cei trei care lucrau.

— Greu! — am oftat noi.

— Ce-i greu?

— Să muncești!

Camciuc a înțeles. I-a lăsat pe cei trei cîteva clipe în pace și s-a întors spre noi, zîmbind larg:

— Norocul meu cel mare este că, deocamdată, n-am... nevastă.

Răspunsul părea — trebuie s-o recunoașteți — cel puțin ciudat. Dar Camciuc nu ne luase peste picior. Și ne-am lămurit îndată că ne cam greșiserăm socotelile.

— Eu o să lucrez la instalația de ungere. E o instalație formidabilă. Avem 600 de puncte de ungere și la toate nu lucrează decît un singur om pe schimb. Cu totul, trei. Unul dintre ei voi fi eu. N-o să am altceva de făcut, decît să supraveghez, pentru că instalația funcționează automat. Fiecare punct primește atîta ulei cît e necesar, la un anumit interval, stabilit dinainte. Vă închipuiți că toată aparatura asta trebuie să fie cunoscută, ca să poată fi îngrijită cumsecade. Ca s-o cunosc încă din faza de montare, stau zilnic, de dimineață pînă la ora trei, și lucrez cot la cot cu montorii din schimbul întîi. Cei de după-amiază asamblează alte aparaturi. Dacă, după ieșirea din schimb, m-aș duce acasă, ar însemna să nu știu cum au fost făcute și montate aceste aparaturi. De aceea rămîn aici și după-amiază. Rămîn ca să privesc, ca să cunosc toată instalația... Noroc că n-am nevastă. Altfel ar trebui să plec acasă la ora 3 și nu mi-aș mai putea face treaba!

Ne-am despărțit de Camciuc, urîndu-i să-și găsească cît mai curînd o nevastă. Ne-a mărturisit că, după 23 August, o să înceapă să se ocupe și de „problema" aceasta. Pînă atunci, laminorul o să lucreze și Camciuc o să cunoască la perfecție toată instalația. N-o să mai aibă motiv să stea după schimb, la laminor.

DE CE E EMOȚIONAT VASILE FLEȘERIU

Am luat-o pe firul conductelor la care se uita Camciuc, curioși și noi să descoperim taina care însuflețește păienjenișul acesta de țevărie, făcîndu-l să lucreze singur. Și nici n-am simțit cînd am ajuns într-un loc unde pămîntul duduia înăbușit. Simțeam căldura cum urcă spre noi, auzeam duduitul, dar nu vedeam flacăra.

— E acoperită! — ne-a spus un bărbat care nu părea să fi împlinit încă 30 de ani. Azi am făcut cuptorului 1, al doilea „botez". Deseară, dacă vă nimeriți la „Metalul", dau o bere...

Vasile Fleșeriu (așa îl chema pe tînărul nostru amic) era emoționat. Și am aflat îndată de ce. Chiar în ziua aceea se schimbase, la cuptorul 1, arzătorul provizoriu, cu arzătorul definitiv. Arzătorul provizoriu fusese pus ca să dea o flacără redusă. Cuptorul era încă ud și o flacără prea puternică ar fi fost periculoasă. Dar astăzi cuptorul ajunsese la 750°. Era deja în stare să suporte flacăra puternică a arzătorului definitiv.

— Asta a fost un punct critic — spune Fleșeriu. La 750°, în cămașa de cărămidă refractară a cuptorului se petrec anumite transformări calitative. E o etapă delicată în viața cuptorului. Un fel de examen de maturitate. L-am trecut acum cu bine și-i dăm bătaie să ajungem repede la 1.300°.

Nu departe, se vedeau stive

Lucian DUMITRESCU

Cîntec pentru prune

Te leagănd-un brad din Carpați,
Bumbacul cîmpiei te-nfașe.
De ceghe-ți stau orednici soldați,
Te-așteaptă zidiri uriașe.

Să crești, să-nflorești, să rodești
Ca holda, ca merii, ca perii —
Luceferii noi, pămîntești,
Să-ți fie izvorul puterii!

Crescînd, să-i slujești necurmat
Mulțimii ce fiu te socoate:
Ai tăi, numai zile ți-au dat —
Mulțimea, ți-a dat libertate!...

uriaşe de blocuri de metal. Aşteptau să fie înghiţite de cuptor, să fie înroşite, ca să poată trece mai uşor prin cilindrii marelui bluming.

UN RĂSTURNĂTOR MOBIL DESCURCĂREŢ ŞI ALTE RUDE ALE SALE

Cu răsturnătorul mobil am făcut cunoştinţă chiar lîngă cuptoarele lui Fleşeriu. Avea o poziţie cam ciudată. Părea că are de gînd să facă gimnastică. Ridica încet braţul şi-l lăsa ritmic, fără vreo treabă anume, fără să ridice nimic, ci doar aşa, ca să facă exerciţii.

— Îl vedeţi? — ne-a întrebat Fleşeriu. E un răsturnător mobil descurcăreţ şi deştept.

Nu l-am contrazis, deşi, ca să fim sinceri, n-am priceput de la bun început cum poţi să spui că e „descurcăreaţă" şi „deşteaptă" o hardughie de fier care stă pe şine de cale ferată, se mişcă într-o parte şi în alta, ridicînd şi coborînd un braţ sub care, dacă ai nimeri, nu ţi-ar fi de loc bine...

— Are un singur defect. Un defect de caracter. Nu vrea să-şi mai recunoască rudele vechi, adică transportoarele şi transbordoarele obişnuite, de la vechile laminoare. Şi atunci, se socoteşte rudă — închipuiţi-vă! — cu lucruri care n-au nici în clin nici în mînecă cu el: cu sistemul de ungere, sau cu dispozitivele de reglare a flăcării la cuptor. Căci şi acestea sînt toate mecanizate sau automatizate. E o familie nouă în industria noastră, o familie care se dezvoltă serios.

La marele bluming din Hunedoara, familia răsturnătorului mobil e foarte bine văzută. Mecanizarea şi automatizarea sînt caracteristici de bază ale acestei formidabile uzine. Despre sistemul de ungere am vorbit. Dar mai există sistemul de reglare a flăcării la cuptoare, reglare care se face complet automat, aparatele stabilind singure debitul gazului, în raport cu temperatura existentă a cuptorului şi cu temperatura indicată iniţial. Sau priviţi macaralele! Aici nu-i vorba de automatizare, dar gradul de mecanizare este deosebit de înaintat. În cabina închisă ermetic, macaragiul n-are de făcut altceva decît să apese pe două manete. Toată instalaţia complicată de comandă a vechilor macarale rulante a fost desfiinţată. Aşezat comod în fotoliu şi fără să sufere de căldură, deşi se află cîteodată la numai 2-3 metri deasupra blocurilor înroşite (cabinele primesc însă fără întrerupere aer condiţionat), macaragiul comandă cu foarte mare uşurinţă podul rulant. Iar legătura dintre el şi dispecer se face prin radio şi telefon.

LUI FEHER NU-I PLAC EXAMENELE

Faptul că lui Feher nu-i plac examenele e, la urma urmei, o chestiune a lui particulară. Iată însă că, nu demult, această părere a lui a devenit un act public.

Cum? O să vedeţi! Dar mai întîi să vă spunem cine este Feher. Feher este unul dintre cei 17 macaragii care au făcut şcoala de calificare aici, la laminor, în timpul montării utilajului. Şi iată că a venit ziua examenului. O comisie în care se aflau şi tovarăşi de la minister a pus proaspeţilor macaragii întrebări peste întrebări, în legătură cu construcţia şi cu sistemul de funcţionare al macaralei. Comisia a fost foarte mulţumită de răspunsurile lui Ion Cornea, Sigismund Horvath şi Junea Damian.

S-ar fi declarat mulţumită şi cu răspunsurile lui Feher. Dar acesta, cînd să plece, a stat cîteva clipe la îndoială, a şovăit şi pe urmă a zis:

— Nu vă supăraţi, tovarăşi! Noi ştim mult mai mult decît ne-aţi întrebat. În meseria asta de macaragiu, trebuie să fii bine pregătit. Eu zic că n-ar fi rău dacă dumneavoastră aţi „întra" mai tare în noi şi ne-aţi „freca" ceva mai mult la examen. O să folosească uzina!

Membrii comisiei au stat cîteva clipe miraţi, s-au sfătuit între ei şi apoi au declarat că, într-adevăr, Feher are dreptate. Drept care... l-au rugat pe Feher să mai stea un pic şi au început să-l bombardeze cu întrebările.

Nu ştim dacă asta a urmărit Feher cînd a spus ce-a spus. Lucru sigur e însă că băiatul nu s-a speriat. A răspuns cu succes la toate întrebările. După care, însă, a declarat că lui nu i-au plăcut niciodată şi nici de acum încolo n-o să-i placă vreodată examenele. Abia aşteaptă să se urce pe macara, să primească prin radio comanda de la cabina centrală şi, instalat boiereşte în fotoliu, să apese pe cele două manete, cărînd dintr-un loc în altul blocurile de oţel înroşit.

★

V-am făcut cunoştinţă (pe cît am putut) cu blumingul.

Mă gîndesc la cîte mii de tone de laminate vor ieşi curînd dintre cilindrii lui. Mă gîndesc la munca avîntată care se va desfăşura aici, pentru ca să se dea patriei cît mai multe strunguri, cît mai multe tractoare, cît mai multe maşini. Despre această muncă mă angajez să vă vorbesc în curînd. După marele eveniment al inaugurării.

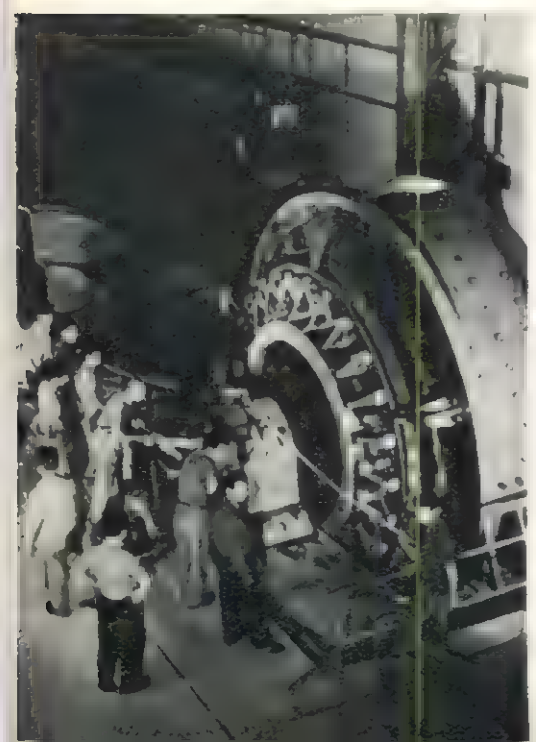

Gata! Toată lumea s-a strîns în jurul motorului reversibil care intră în ← funcţiune.

Al. ANDRIŢOIU

Orient

Avînd drept ghid atlasul şi-ades biblioteca
şi eu am fost cu gîndul şi visele la Mecca.
Prin arşiţi, pe deşertul de smirnă, multe zile
m-am legănat în piscul blajinelor cămile.
Iar unde dorm imamii, califii şi emirii
m-au salutat cu fruntea-aromată trandafirii...

Sînt dintre-acei ce umblă cu visele prin lume,
pe munţii cu zăpadă, pe mările cu spume,
sînt dintre-acei ce-şi lasă o clipă continentul
să soarbă-n suflet Sudul şi-n suflet Orientul.
Dar astăzi nu mă mînă un leneş gust exotic
spre cedrii cari te-mbată ca un amar narcotic,
nici cărţile poştale cu poze ilustrate
nu îmi aştern ispita.
În inima mea bate
ca-n nişte porţi o spadă, ca s-o deschid în grabă
să mi-o inunde noua istorie arabă.
Am prăznuit deunăzi, cu iambul şi dactilul,
frumosul ceas în care se luminase Nilul
cînd a zvîrlit afară ca pe-o măsea stricată
pe cei ce string în aur sudoarea-nfierbîntată.
Salut şi ceasu-n care se înspăimîntă fracul
la gîndul că din lanţuri s-a smuls, semeţ, Irakul.
În inimă-mi răsună superb şi alb Libanul
aşa precum în scoică răsună clar oceanul.
Geografia caldă şi lirică-i scînteie
în suflet, cu muzonii-mpletiţi cu alizeie
şi tropicul pe pieptu-mi bărbat cu faţă trece
cînd ştiu pe lîngă tropic ce faptă se petrece.
Eu sînt acel ce strînge, în rime, documente
mereu, din cele şase masive continente,
istoria-omenirii în versuri îmi încape
ca soarele în floare şi stelele în ape.
Iar de-şi trimit corăbii înoadatorii erei,
cu sînge să încalce tăcerea frontierei,
eu văd plutind pe marea puternică a vremii
alte corăbii, albe. Nu-s vise, nici vedenii,
ci sînt corăbii albe, în care libertatea
soseşte să-şi vestească, prin ea, umanitatea.
Nu-s vise, e speranţa care se mută-n faptă,
istoria ce ureă prin secol, înc-o treaptă,
şi încheierea dreaptă a tragediei care
a stors din Orienturi, cînd sînge, cînd sudoare.

Nu sînt poetul care se-adoarme-n blăni de biber,
am să mă plimb — n-ai teamă! — prin Orientul liber,
dacă nu astăzi, mîine! Dacă nu mîine — poate
că mai tîrziu. Cînta-voi pe locurile toate
— cu roşia mea liră şi roşiile-mi buze —
pe unde hohotiră mitralii şi obuze.

Cîntec despre inima artistului

Într-un caleidoscop am privit
şi culorile lui m-au vrăjit.
O frumuseţe ameţitoare
se muta din culoare-n culoare.

Se rotea universul cu planetele-i şapte —
Calea Robilor — Calea de lapte —
Calea Robilor — stea lîngă stea —
ca un semn de prisos, se stingea.

Am văzut şi steaua pămîntului meu
şi pe ea, patria,
şi în patrie, eu —
şi în mine inima-mi, ca o pasăre măiastră,
inimă ce seamănă mult cu a voastră.

Mi-am văzut ograda cu merii
ce-nfloresc cînd cocorii dau sens primăverii.
Am văzut şi o torţă ce-şi scapără focul
luminînd călimara şi tocul.

Am văzut veacul meu ridicat
ca un zbor necurmat
iar sub aripi ce larg peste veac se deschid,
lîngă inimă sta un carnet de partid.

Era roşu carnetul ca zorii
şi din el se porneau viitoare istorii.
Prin caleidoscop ochiul meu se-mbăta.
.....
Priveam în inima mea.

ROCKEFELLERII

în acțiune

Tot soiul de doctrine imperialiste, purtînd fie numele lui Rockefeller, fie pe ale celor ce-i aduc la îndeplinire directivele (citește Dulles-Eisenhower), nu țin seama de un singur și cel mai important lucru: voința popoarelor arabe de a se smulge din robia și jaful colonialist. Și pentru aceasta patrioții libanezi, iordanieni și din alte țări arabe cotropite de imperialiști luptă cu îndîrjire, cu arma în mînă.

de S. VERONA

Sus: terenul petrolifer de la Acha-Jari (Iran). În stînga, pipelineul lui „Irak Petroleum Company" care traversează teritoriul mai multor țări arabe, purtînd petrolul aducător de dolari Rockefellerilor și de mizerie celor care ar trebui să-l stăpînească...

La cîteva ore după lovitura de stat din Irak, o agenție de presă americană transmitea o telegramă destul de laconică: „În cercurile petrolifere americane și engleze surpriza a fost imediat înlocuită printr-o puternică neliniște". Atît și nimic mai mult. Și totuși de aici, de la aceste „cercuri", a pornit totul. Ele au pus în mișcare și flota a 6-a, și unitățile engleze din Cipru, și escadrilele aeriene care au făcut demonstrații în scop de intimidare la frontierele Irakului și ale regiunii siriene a Republicii Arabe Unite.

Deși agresiunea imperialistă a fost dezlănțuită împotriva Libanului și Iordaniei, este limpede că ținta era alta. „Irakul este totul; Libanul, nimic" — scria J. Alsop în „New York Herald Tribune". Această lucidă apreciere încadrează pe deplin actualele evenimente din Orientul Mijlociu printre războaiele pentru petrol și pentru înăbușirea aspirațiilor la libertate și reală independență națională ale popoarelor Orientului arab, războaie provocate, de peste cinci decenii, de guvernele occidentale în numele și în interesul marilor monopoluri.

După ce prima fază a trecut — cea a demagogiei deșănțate privind „răspunderea pentru înalta misiune" pe care ar avea-o, chipurile, Statele Unite pe lume — nici măcar cercurile cele mai direct interesate nu neagă scopul real al agresiunii din Orientul arab. „În apărarea cui trebuie să-și verse soldații americani sîngele în Orientul Mijlociu?" — se întreabă „Wall-Street Journal". Și, fără nici un echivoc, răspunde: „Scopul cel mai exact este că noi luptăm pentru zăcămintele de petrol din Orientul Mijlociu".

★

De fapt Irakul nu se află pentru prima oară în orbita războaielor pentru petrol. De decenii, Rockefellerii, Detterdingii, Rotschilzii și aliații lor mai mărunți s-au aruncat asupra Irakului, ținîndu-l strîns în chingile exploatării coloniale. De decenii popoarele arabe blestemă aurul negru, considerîndu-l pe acesta — dar mai cu seamă pe cei ce-l jefuiesc — drept principala sursă a nenorocirilor.

„Petroleum is King" (Petrolul este rege). Aceasta este deviza cercurilor petrolifere britanice, atît de puternice pînă nu demult. În numele ei, soldații englezi au străbătut nu o dată Mediterana; în numele ei, Lawrence și mai apoi Glubb au desfășurat timp de decenii o activitate „pacificatoare" ce a devenit simbol al intrigilor și uneltirilor. Decenii întregi a căutat Anglia să-și convingă nu numai supușii, dar și întreaga lume de „misiunea sa" în Orientul Mijlociu.

La începutul secolului al XX-lea, după descoperirea bogatelor zăcăminte petrolifere de la Mossul, Detterding — „Napoleonul englez al petrolului" — și-a întins și aici tentaculele. Dar nici monopolurile germane nu erau inactive. „Deutsche Bank" obține, în detrimentul Angliei, concesiunea pentru construirea BagdadBahnului (calea ferată a Bagdadului), ceea ce presupune și dreptul de exploatare a subsolului la 20 kilometri de ambele părți ale căii ferate. În fața concurenței germane, englezii se activizează. D'Arcy, care pune mîna pe bogățiile petrolifere ale Iranului, caută să cuprindă în sfera influenței britanice și Mesopotamia. După numeroase lupte de culise, în 1911 este fondată societatea „African and Eastern concession Ltd", cu capital englez, german și turc, care un an mai tîrziu își schimbă denumirea în „Turkish Petroleum Company".

Anii primului război mondial, deși îi găsesc pe englezi și pe nemți în tabere diferite, nu schimbă raporturile de amiciție între „Deutsche Bank" și „Royal Dutch". Petrolul continuă să fie exploatat, iar interesele părților „garantate". După război, cercurile imperialiste se aruncă cu și mai multă furie asupra Orientului. De această dată, apar noi concurenți — francezii și, mai ales, americanii. În 1920 acordul de la San Remo cedează guvernului francez cota de participație germană. Anglia își consolidează însă dominația asupra Irakului. Acesta devine teritoriu sub mandat britanic. (Istoricul mandatului britanic este de altminteri plin de episoade instructive. Inițial, Anglia urma să preia man-

Acest bătrîn iordanian din Amman este nevoit să care în spate, din zori și pînă în noapte, asemenea imense greutăți, pentru a-și putea duce traiul de azi pe mîine. Iată roadele deceniilor de cruntă exploatare colonială, de jefuire a bogățiilor țării, numite la Londra sau Washington „civilizare"...

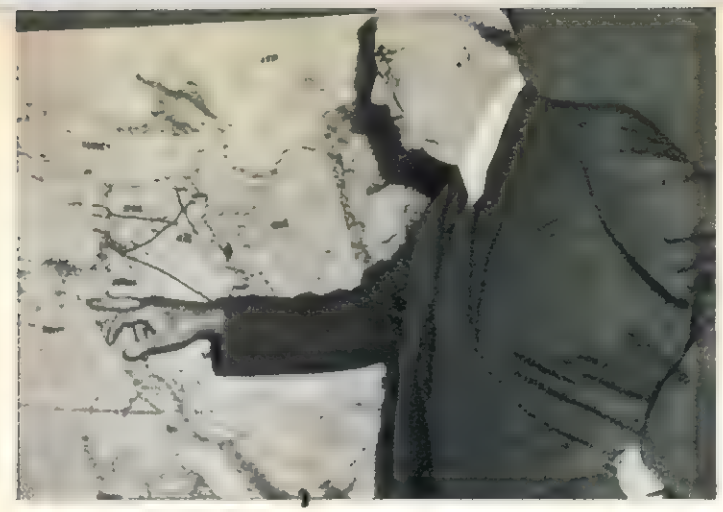

Mr. Dulles în fața hărții. Regiunea care-l neliniștește? Fireste, Orientul Mijlociu...

datul asupra unor părți limitate din Orientul Mijlociu. Se punea chiar problema ca Anglia să dețină sub controlul său Siria; englezii îl proclamă atunci pe Feisal, unul dintre fiii emirului din Mecca și principalul „sprijin autohton" al lui Lawrence, rege al Siriei. Dar preluarea de către Anglia a mandatului asupra Irakului, în timp ce Siria intra în sfera de influență franceză, face ca Feisal să fie „transferat" ca rege al Irakului).

Mandatul britanic asupra Irakului provoacă o concurență ascuțită între Anglia și Statele Unite, concurență din care însă cel ce a suferit întotdeauna a fost poporul irakian. După războiul mondial, trusturile petrolifere americane au căutat să obțină o extindere a influenței lor în această regiune a globului. Poate fi, printre altele, reamintită o circulară adresată în 1919 de către Departamentul de Stat, ambasadelor și consulatelor americane, în care se spunea: „...exploatarea zăcămintelor (de petrol — n.n.) și prospectarea noilor zăcăminte sînt făcute de cetățeni ai diferitelor țări într-un mod agresiv. Sînteți rugați să trimiteți cu regularitate rapoarte cu privire la concesiunile acordate sau rezervate. Prezentul ordin vă pune în vedere să susțineți demersurile cetățenilor americani și să le acordați tot sprijinul".

Se pare totuși că insistențele americane n-au „convins" pe atunci cercurile de afaceri și oficiale britanice. Guvernul englez refuză să acorde unor societăți petrolifere americane pînă și posibilitatea de a face simple prospectări geologice în Irak, fapt care duce la o serie de conflicte diplomatice, la numeroase tratative și tîrguieli de culise între monopoluri. După șase ani (1922-1928) monopolurile americane sînt „acceptate" să participe la „Turkish Petroleum Company".

Participarea americană nu s-a impus numai ca rezultat al diplomației oficiale. În același răstimp s-au mai petrecut cîteva fapte pline de „greutate". Unități ale infanteriei marine americane debarcă la Istanbul, vase de război americane ancorează în apropierea litoralului arab etc.

★

23,3 miliarde tone petrol din 32,6 miliarde tone este cifra rezervelor în petrol ale Orientului Mijlociu din totalul rezervelor lumii capitaliste (aproximativ 75 la sută) — se arată într-o statistică publicată în „Wall-Street Journal" la două zile după agresiunea americană în Liban. Și statistica continuă: în 1937 — producție anuală: 16 milioane tone; în 1957 — aproximativ 200 milioane tone (referindu-se la toate țările din această regiune).

Acestea sînt, într-adevăr, „argumente": Orientul Mijlociu este o bucată prea grasă, pentru a fi scăpată, consideră descendenții — din a treia generație — ai dinastiei Rockefeller. Cu atît mai mult, cu cît, din acel 1928 cînd „Standard Oil" a intrat în Orientul Mijlociu și controla cel mult 25 la sută din întreaga extracție, pînă astăzi, cînd raportul de forțe s-a schimbat, s-a ajuns ca Rockefellerii să fie cei ce dictează englezilor. Peste 65 la sută din petrolul Orientului arab se varsă în rezervoarele lui „Standard Oil"...

Agresiunea americano-engleză în Orientul arab a izbucnit acum, cînd poporul irakului, răsturnînd monarhia, a statornicit un regim care nu insuflă încredere marilor potentați și a subminat toată „strategia forței" occidentale în această parte a lumii. Dar aceasta nu înseamnă că ea nu putea izbucni și mai înainte, sau poate ceva mai tîrziu. Fapt este că „baza teoretică", a unei politici care să meargă de la promisiuni pînă la agresiune fățișă a fost fundamentată de înșeși cercurile marilor monopoluri americane. S-ar putea spune chiar că această „bază teoretică" a fost adoptată în semn de precauțiune. Cînd a început agresiunea anglo-franco-israeliană împotriva Egiptului, în presa oficioasă engleză au apărut numeroase opinii, potrivit cărora Anglia își apăra în Suez rămășițele imperiului său colonial și mai ales petrolul de care mai dispunea. Cercurile de afaceri — scria de pildă corespondentul din Londra al agenției United Press — considerau că „efectul pe termen lung al naționalizării Companiei canalului de Suez este mai îngrijorător decît însăși naționalizarea. Oamenii de afaceri străini care au făcut mari investiții în proiectele din Asia afirmă că teama de noi naționalizări în alte țări din Orientul Apropiat și Mijlociu este un rău în sine, o amenințare la adresa proprietății private"...

Pesemne că aceasta a îndemnat o dată mai mult acele cercuri, care în prezent sînt „neliniștite", să-și pregătească din timp măsurile. După repetatele consultări de la Londra, din 1956 și 1957, între conducătorii celor șapte mari trusturi monopoliste petrolifere (Standard Oil of New Jersey, Standard Oil of California, Socony Vacuum Oil, Gulf Oil, Texas Oil, Royal Dutch și British Petroleum), s-a întărit linia subordonării totale a guvernelor, intereselor acestor trusturi. Cea mai elocventă atestare a acestui proces o constituie neîndoielnic apariția (în ianuarie 1958) a raportului fondului Rockefeller, cunoscut ca „doctrina Rockefeller". Acesta este documentul-program al politicii expansioniste a marilor monopoluri, al orientării lor agresive, al pregătirii minuțioase a ceea ce de pe acum este denumit „operația Irak". În esență, doctrina Rockefeller prevede cam tot ce ar putea contraveni înțelegerii internaționale, tot ceea ce ar putea perpetua „războiul rece". În mod special reține însă atenția recomandările făcute „în general" ca întreaga strategie a Statelor Unite să fie subordonată pregătirilor pentru ducerea unui „război total" sau a unor „războaie limitate". Raportul considera ca o „necesitate imperioasă" crearea de unități militare speciale, capabile să intervină „rapid și eficient" pentru preîntîmpinarea evoluției unor „situații nedorite" de imperialiștii americani în orice parte a lumii. Tălmăcind sensul acestor „considerente", „Wall-Street Journal" scria: „Este absolut evident că raportul are în vedere acel gen deosebit de pierderi pe care occidentalii le-au suferit mai întîi în Egipt, apoi în Siria, în Indonezia... Este evident că grupul Rockefeller insistă asupra adoptării unei politici militare îndrăznețe, dacă nu aventuriste... Această doctrină poate face ca S.U.A. să pornească război împotriva țărilor mici". Prin acest document Rockefellerii ies definitiv din anonimat. Și de astă dată ei și-au adăugat o nouă crimă la lanțul crimelor săvîrșite timp de zeci de ani împotriva omenirii.

În preajma săracilor bordeie libaneze au apărut tancurile americane. Adevăratul motiv? Pe aici trece conducta lui „Irak Petroleum Company"...

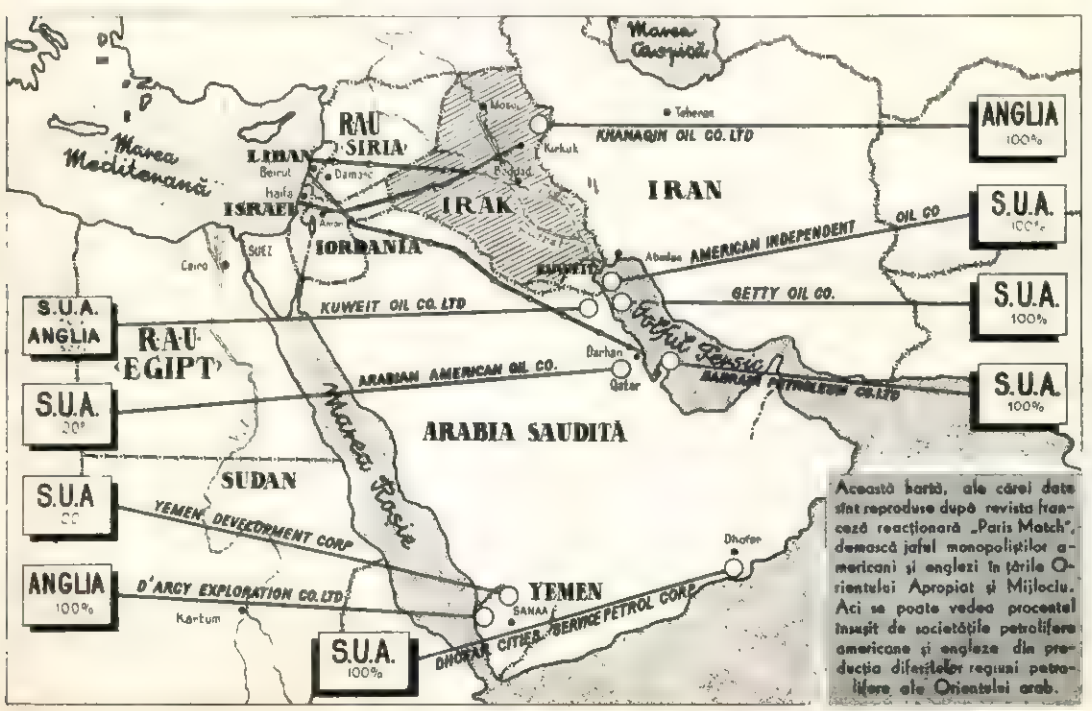

Această hartă, ale cărei date sînt reproduse după revista franceză reacționară „Paris Match", demască jaful monopoliștilor americani și englezi în țările Orientului Apropiat și Mijlociu. Aci se poate vedea procentul însușit de societățile petrolifere americane și engleze din producția diferitelor regiuni petrolifere ale Orientului arab.

Masca a fost definitiv aruncată. Nu mai constituie pentru nimeni un secret faptul că statul imperialist american este instrumentul direct al Rockefellerilor, Mellonilor, Morganilor și al altor nume la fel de răsunătoare. Astfel flota a 6-a a devenit prima dintre „unitățile mobile", iar Orientul arab vizat direct de Rockefeller ca regiune de aplicare a doctrinei. Nu pentru prima dată flota a 6-a apărea în apropierea litoralului țărilor arabe și era gata de a debarca unitățile americane. Așa s-a întîmplat și în timpul cunoscutelor presiuni împotriva Siriei și a Iordaniei și, mai demult, chiar în legătură cu Libanul.

„Exemplul cel mai tipic al aplicării practice a metodei pe care o preconizez este experiența iraniană, de care vă amintiți cred; am colaborat în mod direct" — îi scria în 1957 Nelson Rockefeller (unul dintre cei cinci frați din dinastia Rockefeller) lui Eisenhower. Reeditarea acestei experiențe a fost încercată în repetate rînduri. Toate presiunile imperialiste ale „marilor preoți ai petrolului" împotriva țărilor arabe aveau ca imagine vie lovitura dată Iranului, cînd acesta a îndrăznit să naționalizeze principala bogăție a țării — petrolul. Chiar exemplul Iordaniei este tipic din acest punct de vedere. Oare ce a însemnat răsturnarea guvernului Nabulsi — primul guvern iordanian ales prin vot liber — decît o nouă operațiune „de tip iranian". Monopolurile americane nu voiau să piardă țările în care — cum spunea fostul ministru de Finanțe al S.U.A. Humphrey, legat și el de interesele lui „Standard Oil" — „înmulțirea cifrei de 2 cu 2 poate da 22, și nu 4".

Aci se mai impune o mică incursiune. Julius Pratt, în cartea sa apărută după război „America's Colonial Experiment" (Experiența colonială americană), căuta să-și convingă cititorii că S.U.A., deși au tins cîndva spre crearea unui imperiu colonial propriu, ar fi renunțat mai tîrziu la această „experiență". Rockefeller ar putea să-l pună la punct pe acest „inocent" și „naiv" cunoscător al politicii externe americane. Semnul de egalitate dintre politica externă a S.U.A. și colonialism a fost tras demult și oricine îl neagă face în mod deschis jocul colonialismului yankeu.

Pactul de la Bagdad, doctrina Eisenhower, șantajul și presiunea nerușinată — iată conduita politicii americane în Orientul arab, „politică ce — scria acum cîțiva ani „Daily Compass" — ia naștere în birourile lui Standard Oil".

Oricît vrea să te convingă propaganda oficială americană, nu poți vedea în agresiunea americano-engleză o dovadă a forței și încrederii în sine a grupului Rockefeller și a celor care-i execută politica. Dar astăzi imperialiștii nu-și mai pot baza dominația în Orientul arab nici măcar pe baionete și canoniere. John Carmyckle, comentator economic al ziarului „New York Times", constata cu neliniște: „În decurs de mulți ani s-a considerat că, dacă armatele engleze vor pleca din această regiune, concesionarilor le va fi greu să-și mențină domeniile. Încă în 1925, cînd grupurile petrolifere au obținut concesiunea în Irak, unul dintre conducătorii firmelor spunea că Occidentul va putea folosi concesiunea din Irak numai atîta timp cît în Irak vor exista trupe engleze"...

Faptele confirmă din plin această apreciere destul de lucidă. Magnaților americani și englezi ai petrolului le-a sunat ceasul; ei au fost invitați — mai mult sau mai puțin politicos — să-și ia catrafusele.

„Investițiile americane în Orientul Apropiat sînt periclitate" — declara Priola, președintele lui „Socony Vacuum Oil", la un congres al patronilor. Cauza: neîncrederea față de „scopurile americane urmărite". Iată într-adevăr un mod „elegant" de a te exprima și, mai ales, de a încerca să-ți ferești auzul de vuietul mișcării de eliberare națională.

Iran 1951 — naționalizarea petrolului; Egipt 1956 — naționalizarea Suezului și a industriei petrolifere; Siria 1956 — aruncarea în aer a conductelor lui „Irak Petroleum Company"; Irak 1958 — răsturnarea regimului proimperialist — iată numai cîteva exemple ale ofensivei maselor populare din Orientul arab, împotriva Rockefellerilor. Nu mai este nevoie să amintim bineînțeles — de rezistența cu arma în mînă pe care o opun popoarele arabe colonialiștilor în tot Orientul Apropiat.

★

Apărător al intereselor imperialismului francez în lupta acestuia cu concurentul său britanic, Clemenceau asemuia fiecare picătură de petrol cu o picătură de sînge. Rockefellerii au stors miliarde de dolari din sîngele a milioane de jertfe. Ei nu se opresc în fața nici unui obstacol, pentru a-și perpetua veniturile.

Dar nimic nu poate opri prăbușirea și lichidarea regimurilor de exploatare colonială. Faptele — chiar cele ținînd de actuala evoluție a evenimentelor din Orientul arab — au rostit o sentință implacabilă împotriva colonialismului. Cu toate tunurile, aviația, flota, domeniile Rockefellerilor din Orientul arab — și nu numai de aici — au zile numărate. Torentul mișcării populare din țările arabe va pune capăt pentru totdeauna jefuirii bogățiilor lor, exploatării banditești, va întrona temeinic libertatea în regiunea cu civilizația cea mai veche din lume.

Solidaritatea lumii arabe în acțiune. După proclamarea Republicii Irak, a fost încheiat un pact de asistență mutuală între Republica Arabă Unită și Republica Irak. Iată-i, în fotografie, pe Gamal Abdel Nasser, președintele R.A.U. (dreapta), și pe Mustafa Ali, ministrul Justiției al Republicii Irak (stînga), salutînd mulțimea la mitingul de masă ce a avut loc la Cairo, cu prilejul celei de-a șasea aniversări a revoluției egiptene.

Inscripție la o fotografie

OMUL CARE NU TREBUIE SĂ VADĂ

Datele sînt sumare: John W. Guth, cetățean american, tată a nouă copii, a făcut înconjurul lumii în 80 de ore, pentru că a pierdut la un concurs organizat de o societate de televiziune din S.U.A. Mai există și o fotografie. O fotografie care încremenește pe peliculă un moment din fantasticul voiaj: zîmbetul zeflemitor al unui din aeroporturile prevăzute în itinerar.

Am privit cu luare aminte imaginea de pe carton și gîndurile au început să se depene...

Poate că mister John e un ins pasionat după aventură și a primit cu efuziune cererea societății de televiziune care a inițiat concursul „Truth or consequences" (Adevărul sau consecințele), obligîndu-se astfel să străbată cu ochii închiși și cu înțeleaptă viteză, drumul lui Phileas Fogg.

Poate că domnul Guth, „cîștigătorul" concursului sui-generis, s-a lăsat într-adins să piardă, ca să facă — contra plată — jocul societății. Sau poate cetățeanul John W. Guth scontează că, prin reclama ce i se va face, își va găsi cumva și undeva de lucru, dacă este șomer sau dacă va deveni...

Care este adevărul? Datele — repet — sînt laconice. Însă rațiunea, logica vin ca totdeauna să pună frîu imaginației. Cînd un om cu nouă copii acceptă un astfel de voiaj, trebuie neapărat să fie vorba de pîine. De șomaj. Și de America. De aceea încerc un sentiment de durere. Și altul de milă. Pentru omul cu privirea cenzurată de societatea comercială de televiziune.

El a coborît într-un Paris lipsit de turnul Eiffel și de zbuciumul zecilor de mii de cetățeni care luptă să-și cucerească o zi mai bună.

Vizitînd Algeria de la 5.000 metri înălțime, n-a putut, firește, auzi vuietul surd al luptei poporului pentru eliberare și nici lipăitul pașilor desculți ai mamelor și copiilor fugăriți pe străzile fierbinți, de rafalele de mitralieră ale colonialiștilor.

Cerul Italiei, sub care avionul și-a tăiat pîrtie eterată, a fost pentru el la fel de lipsit de orice particularitate. Dar jos nu sînt doar palate străvechi și Veneția, nu se află numai statul celebre și pinacoteci renumite. Cerul Italiei acoperă și piețele pline cu șomeri, și cartierele periferice în care locuiesc cîte zece membri de familie într-o odaită insalubră, cași nemăsuratele cîmpuri lăsate de latifundiari în părăsire, în vreme ce sate întregi, lipsite de un petic de ogor, iau drumul bejeniei.

Și avionul l-a purtat mai departe, către continentul unde multe popoare i-au alungat pe colonialiști, iar altele luptă cu arma-n mînă.

În China nu a aterizat. China este o țară în care se construiește socialismul. Trimisul ecranului mieu de sticlă „n-are ce vedea..." Viața nouă a celor 600 000 000 de chinezi nu interesează societatea care a plătit biletul domnului Guth pe distanța: lumea întreaga tur-retur. Cît despre pagode, mandarini, temple, colline și porturi, ea posedă un vechi și bogat sortiment de fotografii. Suficient pentru „cunoașterea realității" de către cetățenii din S.U.A.

În Japonia, a sosit normal și după orar. O scurtă escală la Tokio, răstimp necesar ca să zară, condus de brați, dintr-un avion în celălalt — „Transpacificul" — și astfel să se „documenteze" pentru telespectatori despre „fericirea" adusă locuitorilor din țara surîsului, de către ocupația americană.

Traversînd Pacificul, în zbor spre casă, mister John și-a amintit poate de ultimele etape sărite: Pearl-Harbour, Bikini și Okinawa. Poate... Însă și-a dat seama că dacă lecția Pearl-Harbourului nu le-a împiedicat pe celelalte două, lecția învățată de ei pe de rost și la comandă, pentru a fi spusă în fața telespectatorilor, nu pomenește nici un cuvînțel de ultimul război și de străduințele asidue ale comandiților săi de a-l repune fărăși pe roi.

★

... Și iată-l pe domnul John W. Guth, tată a nouă copii, soțit în patria care l-a urmărit în tot timpul călătoriei și care acum îl vede — fără pînză neagră — și-l ascultă, povestindu-și peripețiile și recordul.

Dar ... dezamăgire. Cele relatate de mister John W. Guth nu sînt nici noi, nici interesante. Telespectatorii au întors plictisiți butonul aparatului. Era și firesc ca și dl. Guth, zute de diplomați și unii ziariști „obiectivi" au făcut și fac același lucru. Străbat legați la ochi lumea pe care nu trebuie — din ordin — s-o vadă. Și apoi relatează, povestesc, informează.

★

Nu! Hotărît că nul încercarea societății de televiziune din S.U.A. de a trimite pe cineva pe urmele eroului lui Jules Verne a eșuat lamentabil. Dintr-o greșeală de concepție.

Domnul Guth trebuia lăsat să povestească despre ce nu trebuia să vadă. Adică despre nenumăratele realizări, fapte și transformări petrecute în lume, necunoscute încă cetățenilor americani. Și mai cu seamă ar fi putut vorbi despre dragostea de pace a popoarelor.

Or, tocmai de aceasta s-au temut cei care l-au trimis pe John. Și tot pentru acest motiv l-au legat, firește, la ochi...

Anton ALEXE

REPORTAJ

...CU ANTICIPAȚIE

Festivalul internațional „GEORGE ENESCU"

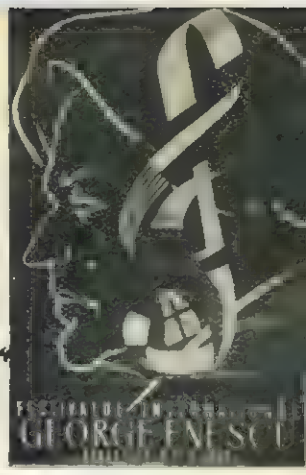

Reportajul de față a sosit la redacția noastră cam cu trei săptămîni înainte ca evenimentele pe care le reflectă să se fi desfășurat. Dar pentru că publicul muzical este și așa nerăbdător, socotim că am fost în asentimentul lui publicîndu-l cu anticipație.

4 septembrie. O forfotă puțin obișnuită se remarcă încă de dimineața în jurul Ateneului, care în alți ani pe această vreme dormita încă în așteptarea deschiderii stagiunii. Mașini vin și pleacă de la hotelurile principale ale Bucureștiului, atrăgînd privirile curioșilor și, mai ales, ale iubitorilor de muzică. Nume care se citesc de obicei numai pe etichetele discurilor și se rostesc pe calea undelor radiofonice circulă acuma curent; personalități de frunte ale vieții muzicale mondiale au sosit ca oaspeți ai Capitalei țării noastre.

Alte nume, încă puțin răsunătoare, sînt rostite cu interes mai ales de către cei care urmăresc îndeaproape organizarea concursurilor ce trebuie să înceapă a doua zi: tînărul pianist sovietic Mihail Voskresenski, în vîrstă de 23 de ani, elev al vestitului Oborin, lau-

George Enescu și George Georgescu.

reat a numeroase concursuri internaționale, la Berlin, Rio de Janeiro, Praga; pianista austriacă Ruslana Antonovici, care la 20 de ani deține premiul criticii și medalia „Mozart" din Viena, precum și premiul doi (obținut trei ani consecutiv) la concursurile de la Geneva; chinezul Li Min-Cian care, în numai cîțiva ani de studii pianistice (începute sistematic abia după eliberarea țării), a dobîndit un premiu internațional „Smetana"; violonista japoneză Hirose Etsuko, una dintre cele mai tinere concurente ale concursului internațional (16 ani); franțuzoaica Danielle Artur, eleva marelui David Oistrah; englezul Ralph Homes, deținător, la vîrsta de douăzeci de ani, al marelui premiu al Parisului la concursul internațional „Marguerite Lang și Jacques Thibaud"...

La un loc, peste o sută de concurenți, care se vor întrece în cadrul probelor de vioară, pian și cupluri de sonate ale primului concurs internațional „George Enescu"...

Prezența atîtor valoroși candidați de peste hotare stîrnește, firește, un interes puternic în lumea muzicală; dar nu mai puțin puternică este impresia oaspeților înșiși. Citești pe fiecare chip emoția și răspunderea marii competiții în care s-au angajat.

Cuvintele „concurent romîn" au devenit, în ultimii ani, suficiente pentru a arăta că întrecerea la care participă și reprezentanți ai R.P.R. se anunță a fi o încercare dificilă. Și, într-adevăr, celor care parcurg lista concurenților din țara noastră nu le trebuie mult pentru a-și da seama de nivelul concursului muzical care trebuie să înceapă... Iată-l pe Ștefan Ruha, din Cluj, care la 27 de ani este deținător al premiului III la una din cele mai grele competiții internaționale de vioară ale ultimelor decenii — concursul „Ceaikovski" de la Moscova. Iată-l pe studentul Daniil Podlovski (19 ani), care a obținut premiul I pentru vioară la concursul național din 1957 și premiul II la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Moscova; nici George Hamza, violonist al orchestrei Teatrului de Operă și Balet, laureat consecutiv la trei concursuri naționale, nu se arată un concurent mai prejos; după cum pianistele Iudith Molnar (18 ani) și Crimhilda Cristescu (16 ani), ambele de pe acum „veterane" ale premiilor naționale și internaționale, nu par a fi dispuse să facă „viață ușoară" oaspeților concurenți...

În această primă zi a Concursului și Festivalului „George Enescu", în care are loc tragerea la sorți a concurenților și concertul festiv de deschidere, dirijat de maestrul George Georgescu (manifestare care coincide cu sărbătorirea a 90 de ani de la înființarea Filarmonicii „George Enescu"), comentariile însuflețite se întrețes cu pronosticurile cele mai contradictorii. În ceea ce ne privește, le vom evita, deocamdată, și pe unele, și pe celelalte, preferînd să așteptăm zilele următoare.

5 septembrie. Au început, la „Dalles" și la teatrul „C. Tănase", concursurile tinerilor instrumentiști. Deocamdată sînt primele etape, eliminatorii. Dar melomanii nu se pot plînge de lipsă de program. În seara aceasta cîntă, sub conducerea lui Constantin Silvestri, marele David Oistrah. Concertul pentru vioară de Beethoven, una din lucrările care au făcut gloria de solist a lui Enescu, se află în mîinile cele mai bune.

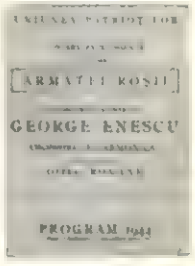

Afișul unui concert dat cu concursul lui George Enescu în 1944, în cinstea armatei sovietice.

6 septembrie. În sala Ateneului s-au reunit în această seară cinci dintre cei mai buni interpreți vocali de muzică de cameră. Arta Florescu, Iolanda Mărculescu, Emilia Petrescu, Valentin Teodorian, Nicolae Secăreanu oferă publicului și oaspeților străini un concert de muzică de cameră românească... Lieduri, trio-uri și cvartete ale compozitorilor contemporani stau mărturie a solidei școli muzicale care poartă mai departe tradiția enesciană...

7 septembrie. Un eveniment de prim ordin în cadrul concertului simfonic de duminică dimineața, dirijat de Constantin Bugeanu: simfonia a 3-a de George Enescu, pentru orchestră, orgă, pian și cor, va putea fi reauzită în sala Ateneului, la un deceniu și jumătate după memorabila ei audiție, prezentată atunci de compozitorul însuși.

8 septembrie. Un nou concert de muzică de cameră este închinat, de data aceasta, lui George Enescu. În aceeași seară, Ion Voicu cîntă sub bagheta unui dirijor italian, cunoscut de mai mult timp la noi în calitate de violonist, Carlo Felice Cillario, concertul pentru vioară și orchestră de Ceaikovski.

10 septembrie. Iată ceea ce se poate numi un program de concert complex și dificil: dansurile lui Klepper, concertul al treilea de Bartok, serenada pentru tenor, corn și orchestră de Britten și suita a doua din „Daphnis și Chloé" de Ravel (cu cor). Gruparea de forțe ce va susține concertul ne asigură calitatea lui: Edgar Cosma (dirijor), Monique Hass (pianistă-Franța), Valentin Teodorian (tenor), Ion Bădănoiu (corn)...

11 septembrie. De data aceasta, oaspeții și publicul își împart preferințele între muzica simfonică (concert dirijat de Zecchi) și cea corală (corul Filarmonicii „George Enescu"), fără a uita, însă, de marele spectacol de cîntece și dansuri pregătit de ansamblurile noastre și de orchestra „Barbu Lăutaru". Acordurile simfoniilor enesciene lasă loc pentru două ore ritmurilor și strigăturilor voioase ale melodiilor și jocurilor noastre populare. Dar Enescu e prezent și aici: e doar vorba de arta din care a sorbit primele emoții artistice și care l-a însoțit de-a lungul întregului său drum creator.

12 septembrie. Mîndru Katz și-a concentrat într-un recital cele mai sigure succese ale sale; nu lipsesc, firește, lucrările lui Enescu. Iar la pupitrul Orchestrei Radiodifuziunii, Sașa Popov (R.P. Bulgaria) își împarte succesele cu pianistul Iakov Zak (U.R.S.S.), legat de publicul bucureștean prin vechi simpatii.

13-14 septembrie. Un nume care nu se înscrisese încă în palmaresul concertelor primei noastre filarmonici: dirijorul englez John Barbirolli. Și un concert de sonate al muzicienilor cehi Plocek și Palenicek. Se pare că melomanii nu au dreptul la... repaus duminical!...

16 septembrie. Amatorii de pronosticuri au, în sfîrșit, prilejul să-și confirme sau să-și infirme supozițiile și mai ales... să se odihnească. Din acest moment, numele victoriosilor nu mai sînt necunoscute: împreună cu Orchestra Cinematografiei, primii premianți desfășoară în fața publicului ceea ce în sport s-ar numi „turul învingătorilor".

17 septembrie. Un nou concert de muzică de cameră Enescu, în care apar soliști de frunte ai țării noastre (Valentin și Ștefan Gheorghiu, Radu Aldulescu) și dirijorul Constantin Silvestri, urmat de unul din evenimentele mult așteptate: recitalul dat de elevul marelui Enescu, Yehudi Menuhin...

18, 19, 20, 21 septembrie. Noi și noi concerte și recitaluri se desfășoară în fața publicului, readucîndu-i pe soliștii ascultați (Oistrah, Menuhin, Arrau) sub bagheta celor mai valoroși dirijori. George Georgescu dirijează simfonia a 2-a de Haciaturian, Iakov Zak interpretează concertul nr. 2 de Prokofiev. S-ar părea că Festivalul a oferit tot ceea ce avea de oferit. Și totuși...

22 septembrie. Cel mai important eveniment al Festivalului are loc abia acum. Teatrul nostru de Operă și Balet prezintă în premieră, sub conducerea lui Constantin Silvestri, opera lui Enescu „Oedip"... Cele peste 1.000 de locuri ale sălii sînt ocupate de cei care au izbutit să obțină bilete și de personalitățile mondiale prezente la închiderea acestui prim festival muzical internațional, găzduit de țara noastră. Se rostesc tradiționalele cuvinte de încheiere. Dar, chiar și fără cuvinte, fiecare spectator a sezisat semnificația adîncă a acestei sărbători culturale: România, țara căreia vechile enciclopedii muzicale îi acordau cu îngăduință un locșor mai puțin decît modest, a putut fi, în acest al 11-lea septembrie al republicii populare, unul din centrele muzicale ale lumii. Există oare vreun iubitor de muzică din țara noastră care să nu fi încercat mîndria și fericirea acestei noi biruințe a artei noastre?...

H. IONESCU

În 1946, George Enescu a concertat împreună cu David Oistrah.

Mă numesc Nelli Martînova, am 11 ani și fac parte din grupul celor cinci... „pescărușii" din fotografie. Așa ne-au poreclit la școală — și aceasta pentru că toate cinci sîntem îndrăgostite de mare, de întinderea ei albastră, cînd calmă și prietenoasă, cînd înspumată și frămîntată de valuri, de adierea sărată ce vine dinspre larg, de siluetele zvelte ale vapoarelor și de minunata priveliște a portului, în care clocotește munca zi și noapte. Dimineața, în drum spre școală, le arăt colegelor mele pădurea de macarale din port, spunîndu-le: „Priviți, acolo lucrează și tăticul meu" (foto 1).

Cred că ați ghicit, privind fotografiile, că este vorba de portul Odesa. Aici sînt ancorate sute de vase sosite din cele mai îndepărtate țări ale lumii. Aici zeci și sute de macarale cu gîtul lung, aidoma unor girafe uriașe, se rotesc, se apleacă și se ridică neîncetat, depunîndu-și tacticos încărcătura (foto 2). Și între sutele de macarale eu o zăresc de departe pe aceea la care lucrează tăticul meu. Ați auzit cumva de el? Numele lui e Franț Martînov. Este unul dintre cei mai buni macaragii din port. Sînt foarte mîndră de el. În timpul lucrului tata este extrem de atent și chiar sever (foto 3). În schimb, în pauză, cînd îi place să facă o partidă de domino cu tovarășii de muncă, el redevine vesel și glumeț, cum este și acasă (foto 4).

În orele libere tatăl meu își găsește de lucru prin casă sau în grădina unde a amenajat singur și o mică seră. Cum eu sînt ajutorul lui cel mai de seamă, abia aștept să-mi termin lecțiile și să-l întovărășesc la grădinărit. Aici e împărăția noastră — sîntem numai noi doi (foto 5). Munca noastră nu e inutilă. Din primăvară și pînă toamna tîrziu nu ducem lipsă de legume proaspete și nici de fructe. Căpșunile, vișinile și strugurii sînt din recolta proprie.

Între timp sosește acasă și sora mea, Jana. E mai mare decît mine. Urmează Institutul de Economie și Credit din Odesa, unde e bursieră. Ferice de ea, că poate să-și facă temele de matematică la o mașină de calculat, nu ca noi, elevele... (foto 6). Eu nu prea sînt tare la matematică și mi-ar ajuta nespus de mult o mașină ca asta, dar cum visul meu e să devin pianistă, mă consolez cu gîndul că în viitor nu voi avea prea mare nevoie de matematică.

Cum ajunge acasă, Jana dă fuga la bucătărie (foto 7): e doar mîna dreaptă a mamei! Azi a cam întîrziat. Se vede că iar a avut întîlnire cu Nikolai. Noroc de mama: dacă ne-am lăsa numai în grija Janei, ne-am trezi că s-a pus de două ori sare în mîncare.

O dată masa terminată, jucăm pe rînd șah, cu tata. De data aceasta, e rîndul meu să joc, iar Jana ne asistă. După figura pe care o face tata, vă puteți da seama că l-am pus într-o situație dificilă (foto 8).

De necaz că a pierdut partida, tăticul se așează la pian și începe să cînte cu foc cîntecele lui preferate. Acum toată familia e în jurul lui (foto 9). Seara se încheie foarte plăcut, mai ales pentru mine, care ador muzica. Și pentru că profesoara mea de pian afirmă că am talent, tata și mama caută să dezvolte în mine această pasiune. Deseori, duminica, mergem cu toții la Teatrul de Operă și Balet, să ascultăm în matineu una din minunatele opere din repertoriul teatrului. Iată-ne, după spectacol (foto 10): tata, mama, sora mea și eu...

TATA, MAMA, SORA MEA și EU

SE MUTĂ BA

Spre capătul ei, linia tramvaiului trece deocamdată în plin cîmp. Pe urmele paralelelor de oțel, însă, Capitala înaintează rapid, înălțînd construcții moderne și semețe.

Scriind la 1897 despre „Bucureștii" anilor 1824, Ionescu Gion numește în cartea sa cinci căi principale ca brăzdînd Capitala țării: Calea Mogoșoaiei (azi Calea Victoriei), Calea Șerban Vodă, numită în mod obișnuit Calea Beiliculuí (avînd azi în prelungire șoseaua Giurgiului), Calea Craiovei (azi Calea Rahovei), Calea Moșilor și Podul de Pămînt (devenite mai tîrziu Calea Plevnei).

Ultimele două, tăiate și fragmentate de bulevarde mai noi, și-au pierdut din însemnătate. Celelalte și-au continuat însă dezvoltarea pînă în zilele noastre. Șoseaua Giurgiului, obiectul reportajului de față, și-a mutat de pildă bariera de mai multe ori. La 1824 o găsim pe lîngă actualul Parc al Libertății. Mai tîrziu, la Belu, pe urmă la piața Donescu (actuala piață Progresul). Azi ea e stabilită provizoriu la capătul liniei 17.

Bucureștiul a înaintat în toate direcțiile neobișnuit de repede. De la 1824, cînd — ne spune același Ionescu Gion — „Grigore Vodă Ghica a făcut primul caldarîm în București", și pînă în pragul celui de-al doilea război mondial, Capitala Romîniei s-a întins, ajungînd să concureze ca suprafață cu importante metropole europene. Dar numai ca suprafață... Altminteri, urbanistica modernă a rămas toată vremea cuibărită pe o rază extrem de mică. În afara unei suprafețe restrînse, cuprinzînd cîteva artere de mare trafic, Capitala nu semăna a capitală. Căsuțe și bordeie din lut sau chirpici, străzi înecate în noroi, lipsite de orice urmă de canalizare și lumină electrică, ne aduceau brusc într-o lume mizeră și flămîndă.

Aspectul dezolant al mahalalei, descris de nenumărați scriitori romîni și străini, este îndeobște cunoscut. Sînt cunoscute de asemenea și marile prefaceri care au avut loc aci în ultimii 14 ani. Nu vom mai stărui asupra acestor lucruri. Călătoria noastră de-a lungul liniei tramvaiului 17 o vom începe de la stația „Progresul", locul penultimei bariere. Al ultimei bariere „burgheze", aș zice. Căci dincolo de ea șoseaua a înaintat, s-a dezvoltat în anii regimului nostru democrat-popular.

Prima oprire o facem în fața blocurilor de locuințe muncitorești. Și aci, ca pretutindeni în cartierele mărginașe ale Capitalei, e vizibil contrastul dintre măreția blocurilor ridicate în ultimii ani și căsuțele modeste din jur.

Burghezia a construit o Capitală în formă de piramidă. De la palatul telefoanelor spre periferie, clădirile scădeau treptat, retezîndu-și caturile, îngustîndu-și suprafața, ajungînd pînă la bordeie nu mai înalte ca un stat de om. În anii noștri, Capitala a început să se dezvolte, modernă și semeață, pretutindeni.

Sîntem întîmpinați de tînărul inginer constructor Nicolae Bălan, șeful șantierului de aci.

— După cum singuri constatați — ne spune el — șantierul nostru cuprinde 12 oameni, și nu mai mulți, o macara uriașă și un... inginer. Cu toate acestea, construim mult și rapid. Secretul: lucrăm cu materiale prefabricate.

Noua tehnică a clădirilor din prefabricate a adus nu numai economie de timp și de materiale, ci și de lucrători constructori. Brigada de montaj a inginerului Bălan înlocuiește aci munca a 20 zidari, 10 dulgheri, 10 fierari și 25 oameni necalificați. Plus zeci de oameni necesari la transportul materialelor. Plus zeci de camioane care ar fi trebuit să transporte peste 140.000 cărămizi. Plus timp cîștigat, plus economii, plus mai puțină bătaie de cap, plus...

Consemnez în carnet un amănunt demn de luat în seamă: *primul bloc din țara noastră construit din panouri prefabricate mari s-a ridicat aci.* Tot *primele din țară* (în ceea ce privește metoda de lucru) sînt și cele două blocuri mici, terminate de curînd pe acest șantier. Căpătăm explicații ample. Reținem cît prilejuri și ceea ce ne interesează. Ridicarea lor s-a făcut după o tehnică foarte modernă: turnarea betonului în cofraje de aluminiu. Sau, mai simplu spus: toată clădirea a ieșit din niște tipare mari, în care a fost turnat betonul. Așa cum ies „prăjitu-

RÎIERA

rile" din nisip ud, de sub găleţile copiilor. Colegul meu fotoreporter, parodiind gluma cu porcul şi salamul, spune:

— Vom ajunge, fără îndoială, în curînd să băgăm betonul printr-o parte a maşinii şi să scoatem casa gata terminată prin alta.

Ajungem la capătul tramvaiului 17 şi trecem bariera oficială a Capitalei. Zic „oficială", deoarece Bucureştiul a trecut de mult dincolo de limitele ei. De-a lungul proaspetei linii 29 se înşiruiesc trei din cele mai noi şi moderne întreprinderi din republică.

Poposim la prima. Numele ei: A.R.U.G.C. Din lipsa unei vocale de legătură între G şi C, oamenii îi spun numai ARUG. Iată şi titlul ei complet: Atelierele de reparat utilaj greu din construcţii.

A.R.U.G.C.-ul este o mare clinică de maşini. Şi, în primul rînd, de tractoare. Toate maşinile acestea schilodite de conducători neglijenţi, rănite în accidente, uzate în eforturi, îmbătrînite de vreme, sosesc să se tămăduiască aci din cele mai îndepărtate colţuri ale patriei.

Cei ce muncesc aici ne-au plimbat prin întreaga întreprindere.

— Aţi picat într-o zi festivă. Azi a fost turnat primul valţ din fontă nodulară.

Primul în fabrică şi tot primul în ţară. Iar ca să faci valţuri din fontă, şi nu din oţel, înseamnă să reduci preţul de cost cu 60 la sută.

La despărţire, mi-am trecut în carnet: *A.R.U.G.C., cea mai mare şi mai modernă întreprindere de acest fel din ţară.*

„Peste gard" de A.R.U.G.C. se găseşte Întreprinderea de prefabricate „Progresul". Prima întîlnire cu produsele ei am avut-o la şantierul de locuinţe de pe şoseaua Giurgiului.

În biroul directorului citim chemarea la întrecere lansată de salariaţii întreprinderii, către toate unităţile de prefabricate din ţară. „Ne angajăm să economisim, pînă la 23 August, 65 tone oţel". De la serviciul de contabilitate aflăm că pînă la 30 iunie au fost deja economisite 60 tone oţel.

Este bine ştiut că tehnica prefabricatelor a atins în Uniunea Sovietică şi în alte ţări adevărate recorduri. Constructorii au ajuns să ridice cartiere întregi în cîteva luni. Evident, cu cît piesele prefabricate sosesc mai finisate în mîna montorului, cu atît mai repede va fi terminată şi casa respectivă. Cei de la „Progresul" fabrică în prezent panouri aproape complet finisate: tencuite, prevăzute cu reţele electrice şi instalaţii sanitare. Beneficiarul mai trebuie să aplice casei doar zugrăveala, pardoseala şi montarea lămpilor. Încolo, totul e terminat încă din fabrică.

Inginerul Gavrilă Teodor ne înştiinţează:

- Vom avea foarte curînd panouri pe care vom fixa şi camera de baie — cada, W.C.-ul, lavaboul.

La plecare nu uit să-mi trec în carnet: *Întreprinderea „Progresul", cea mai mare întreprindere de prefabricate din ţară.*

Ajungem la Combinatul de cauciuc „Jilava", situat pe cea mai tînără linie de tramvai din Bucureşti: linia 29. Sîntem în plin cîmp. De o parte şi de alta terenul e acoperit cu porumb, grîu şi legume. Cînd va fi acoperit cu... fabrici şi uzine, va deveni cel puţin de o mie de ori mai rentabil. Şi nu e mult pînă atunci.

Omul se naşte şi moare întrebuinţînd cauciucul. De la suzeta sugaciului şi pînă la bastonul căptuşit cu gumă al bătrînului, el întrebuinţează la tot pasul cauciucul. Civilizaţia e de neconceput azi, fără cauciuc.

Într-o ţară ca a noastră, în plină dezvoltare industrială, consumul de cauciuc a crescut considerabil. Nevoia unei mari fabrici de cauciuc s-a făcut simţită.

Aşa s-a născut, acum cîţiva ani, Combinatul de cauciuc „Jilava". *(Cel mai mare şi mai modern din ţară*, mi-am însemnat eu în carnet). El conţine, în mare, două fabrici: cea de articole tehnice şi cea de regenerat cauciuc. În prima, se fabrică articole de cauciuc (benzi transportoare, fur-

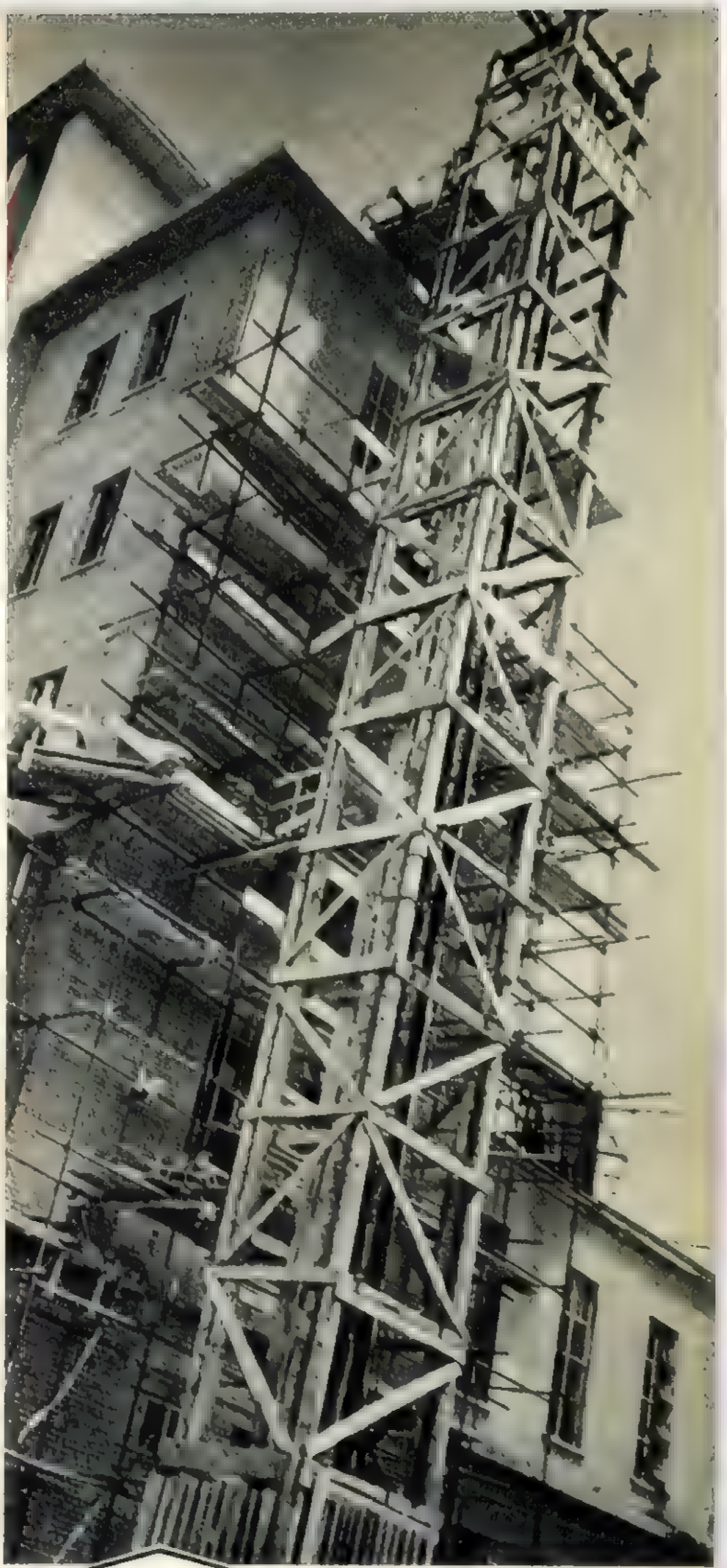

Fabrica de regenerat cauciuc a Combinatului „Jilava"

Combinatul de cauciuc „Jilava".

tunuri, covoare, încălțăminte etc.) în cea de-a doua se concentrează pentru regenerat toate anvelopele uzate din țară. Combinatul are și el toate caracteristicile întreprinderilor ridicate după 23 August: hale mari, luminoase, aerisite, răspîndite pe o suprafață mare de teren și înzestrate cu cele mai moderne utilaje de specialitate.

Bariera naturală a Capitalei se termină aci. Dincolo de Combinatul de cauciuc, cîmpia curge netedă, pînă departe, sub linia orizontului.

Concluzia rîndurilor de față se degajă de la sine: Bucureștiul nostru înaintează, crește, se dezvoltă cu tot ceea ce tehnica și știința aduc mai nou în viața omului. Capitala țării noastre nu-și mai sprijină marginile în cartiere năpădite de mizerie și înapoiere, ci în cele mai moderne semne ale civilizației și bunei-stări.

Mi-am trecut în carnetul meu de reporter și o consemnare subiectivă: oamenii întîlniți în această parte a Bucureștiului mi s-au părut deosebit de prietenoși, de entuziaști și amabili. Mai mult decît în alte locuri. Poate fiindcă s-a nimerit ca majoritatea dintre ei să fie tineri. Poate fiindcă întreprinderile în care lucrează sînt din cele mai moderne și mai noi din țară. Sau poate pentru că entuziasmul și visarea care-i animă pe ei m-au furat și pe mine mai mult ca altădată. Nu știu. Dar așa mi s-au părut.

Ilarie MURGU

Fotografii de Eugen IAROVICI

↑ **Unul din cele mai tinere blocuri din prefabricate, ridicate pe șoseaua Giurgiului.**

În laboratorul A.R.U.G.C. (Atelierele de reparat utilaj greu din construcții) s-a experimentat cu succes turnarea valțurilor din fontă nodulară, care a adus la acest produs o scădere a prețului de cost cu 60 la sută. →

Pe strada Ghimpați, am întîlnit acest screper care reducea nivelul drumului, pregătindu-l pentru pavare. ↓

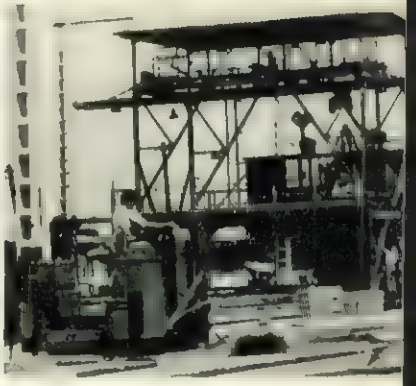

↑ **Prin montarea acestui agregat sosit din Republica Democrată Germană, producția elementilor de planșeu a crescut de patru ori la Întreprinderea de prefabricate „Progresul".**

★

← **Un aspect semnificativ pentru procesul de transformare al cartierului: o casă de țară, o curte cu oi și linia prelungită a tramvaiului 17.**

La „POARTA INDIEI"

Cînd pui piciorul pe aeroportul din Bombay, respiri cu adevărat uşurat, deşi respiraţia, la drept vorbind, îţi este îngreuiată de valurile de căldură care se înalţă de jos, cuprinzîndu-te ca într-o baie de aburi. Ajungînd la Bombay, eşti mulţumit că ai terminat cu bine călătoria pe bordul avionului, deoarece încă de la decolarea de pe aeroportul din Roma te afli într-o stare de încordare. Şi aceasta, pentru că de la Roma la Bombay ai de trecut Mediterana, oceanul de nisip al Arabiei Saudite şi Marea Arabă, iar personalul de însoţire al avionului (care aparţine unei societăţi indiene de navigaţie aeriană) ţine să-ţi facă, de fiecare dată cînd ai de traversat marile întinderi de apă, un mic instructaj. Nişte tineri negricioşi, cu înfăţişare simpatică şi prietenoasă, făcînd parte din echipajul indian, dau toate explicaţiile. Dar măsurile de prevedere nu se mărginesc numai la aceasta. O dată căzut în apa mării, trebuie să fii apărat de pericolul ce-l reprezintă rechinii. Ai în acest scop la dispoziţie o alifie rău mirositoare, cu care trebuie să te ungi pentru a-i alunga. Precum se vede, ţi se înfăţişează o perspectivă nu puţin lipsită de emoţii, cu toate că, atunci cînd faci a doua oară călătoria cu avionul, acest „instructaj" ţi se pare o simplă formalitate. Prima dată, însă, te neliniştește de-a binelea...

În Bombay-ul situat pe coasta maritimă de vest a Indiei se intra altădată printr-o vestită poartă, „Poarta Indiei", ridicată acum jumătate de veac pentru primirea unei perechi imperiale engleze. Cu cîteva decenii mai tîrziu, pe aceeaşi poartă a ieşit ultimul soldat englez aflat în slujba colonialiştilor britanici. India îşi cucerise independenţa, şi devenise un stat care îşi luase soarta în propriile mîini. Aceasta se întîmpla acum 11 ani, în vara anului 1947...

Astăzi „Poarta Indiei" nu mai e inaccesibilă poporului Indiei. Pe treptele ei — altădată călcate numai de soldaţii gărzilor engleze — stau seara, în nopţile frumoase, sute de locuitori ai Bombayului, cîntînd din curioase instrumente populare şi privind spre vapoarele ancorate în larg, feeric luminate. Ziua, în piaţa din faţa ei, te poţi distra cu prietenoşii porumbei care o invadează sau poţi întreţine o conversaţie cu micii vînzători ambulanţi de nasturi, ace şi bricege, ce-şi poartă „prăvălia" într-o cutiuţă legată de gît cu o baieră. În faţa „Porţii Indiei" e mereu un „dute vino", căci pe aici trec foarte mulţi călători din toate colţurile lumii, găzduiţi în mare parte la impunătorul hotel „Taj Mahal", ale cărui ferestre dau spre largul mării. Astăzi, deci, „Poarta Indiei" e o poartă a prieteniei între popoare, o poartă de intrare într-o ţară care cunoaşte bucuria de a fi scăpat de cătuşele ocupanţilor colonialişti.

Recent, la Okhla, în apropierea capitalei Indiei, premierul Nehru a inaugurat un mare combinat al industriei uşoare (fotografia de sus). Iată un aspect exterior al combinatului (fotografia din stînga sus).

Bombay: „Poarta Indiei".

Acum, în Bombay se intră mult şi pe poarta aeriană a aeroportului Santa Cruz; o „poartă" cu înfăţişare modernă, căci noua clădire a aeroportului se impune prin eleganţă şi confort.

După ce îndeplineşti complicatele formalităţi de viză a documentelor (printre altele te obligi să nu faci trafic de băuturi alcoolice sau tutun), ieşi în vălmăşagul de taxiuri care aşteaptă la ieşirea din aeroport. În acest timp, copii şi bătrîni slăbănogi te asaltează, pentru a-ţi cere să-i ajuţi cu ce te lasă inima. Din nefericire, acest spectacol nu se petrece numai aici, ci mai peste tot în India, căci mizeria lăsată de stăpînirea colonialiştilor englezi a săpat urme prea adînci, pentru a putea fi şterse în cîţiva ani.

În 1941, Rabindranath Tagore, marele poet şi luptător pentru libertatea poporului, aflîndu-se pe patul de moarte şi întrezărind apropiata eliberare a Indiei, spunea cu amărăciune: „Dar ce Indie vor lăsa ei în urma lor, ce mizerie revoltătoare! După ce rîul veacurilor de dominaţie a Angliei, în sfîrşit, va seca, cîtă murdărie şi tină vor rămîne în albia lui!"

De altfel, această opinie ţi-o întăreşti privind şi spectacolul impresionant şi destul de frecvent al dormitului pe stradă. De asemeni, şi la Bombay, ca şi la Madras, Madura, Koimbatur, Tutikorin, în apropierea unor minunate monumente străvechi şi a noilor construcţii moderne, mai afli şi aşa-numitele „cerî", îngrămădiri de cocioabe făcute din lut, paie şi tinichea. Ele sînt — subliniez faptul — urmările îndelungatului jaf colonialist, urmări ce tind însă tot mai mult să dispară.

Ceea ce începe aici să apară mai pregnant — ca de altfel în întreaga Indie — sînt eforturile vizibile de înlăturare a urmelor dureroase lăsate de colonialişti. Bunăoară, pentru că vorbeam de locuinţe, trebuie spus că în

N. GRIBACIOV

Oaspeți din India)*

Dogorăște holda de otlvoare.
Vipia de vară e în toi.
Dar în sat s-a-ntins o masă mare,
Ne-au venit se vede oaspeți noi.

Și pe masă stau încolonate
Sute de ulcele, pline și flori
Și mezenii-ncep să se arate,
Rubiniu e vinu-mbietor!

...Și s-a strîns colhozul în poiană.
Pe covoare calcă apăsat
Starostele mesei, și-ntr-o cană
Toarnă-acum rubinul înspumat.

Oaspeții-s veniți din depărtare,
Dintr-o țară cu pămînt mănos,
Însă-acolo doar la închisoare
Avea drepturi omul cel de jos.

Unde baioneta englezească,
Pumnul și gîrbaciul împletit
Au făcut în chinuri să trozncască
Oasele-n poporul chinuit.

Oaspeții — cum stăm noi cu frăția
Au prilej să vadă-n Caucaz.
Și le creste-n inimi bucuria:
Nu-s gîrbace-aici pentru grumaz.

Și se scurge-amiaza-n tihnă caldă!
Și sclipește soarele în lan.
Cu arome dulci livada-i scaldă.
Curge vinu-aprins, caucazian!

Și taifasu-i dulce, dar adastă
Cînd din capul mesei de sub ulmi
Crainicul — cîntarea cea măiastră
Porunci să crească pînă-n culmi.

Veselă să urce ca belșugul,
Ce-l slăvim acuma însutit!
Să ne cînte brațele și plugul!
Să rotească-n cerul aurit!

Tac și-ascultă vesela cîntare
Oaspeții iubiți și-n pieptul lor
Orice clipă-adună cu ardoare
Și-orice chip din față, zîmbitor.

Iată-acum cu ochii ca văpaia
Și cu brațu-ntins și tulburat
Pe Harindranath Ciatopathaia
Cum cuvîntă-adînc și apăsat:

—Țara mea în veresi basme-și toarce
Din milenii văl de aur fin,
Sufletul poporului în pace
S-odihnească visul său senin.

Eu îmi sfîșii vălul ca zăpada!
Și vă spun că astăzi mi s-a dat,
Ca să văd trăind Șeherezada
Pe meleagul vostru luminat.

Fericit de clipa asta mare,
Eu ridic paharul, frățiori.
Pentru voi, cîrmacii către soare!
Pentru-ai lumii-ntregi, luminători!

Pentru-a păcii vatră și sorginte!
Pentru cerul vostru cel senin!
Pentru munca voastră cea fierbinte!
Și lumina scumpului Kremlin!

...Uite-așa în limba lor natală
Prin Caucaz, colhoznicii, pe șleau,
O problemă mare, mondială,
Lîngă oaspeți dragi o rezolvau.

Și ca martori fără de tăgadă
Ai acestei calde, vechi frății,
Munții-n jur, cu cușme de zăpadă,
Aprindeau sub ceru-nalt făclii!

În românește de Mihail COSMA

*) Fragment

---

acești ani din urmă s-au ridicat clădiri imense, cu multe etaje, construite în așa fel, încît să asigure cel mai bun confort. Pe bulevarde se înșiruie magazine mari, multe din ele aparținînd statului, ca vestitul „Emporium", magazin prin care își desfac produsele o seamă de întreprinderi industriale ale statului. Vizitînd „Emporium"-ul, am fost încîntat de frumoasele țesături lucrate de muncitorii fabricilor textile locale. Aceste țesături sînt un fel de „specialitate a casei". Măiestria cu care sînt lucrate șalurile, purtate în mod frecvent de femeile indiene, calitatea superioară a mătăsurilor, demonstrează în mod evident talentul muncitorilor indieni. Deși colonialiștilor le plăcea să vorbească despre Bombay ca despre un „Manchester indian", totuși de-abia acum au început să se fabrice aici stofe mai bune, căci în trecut interesul colonialiștilor era de a se desface pe piața indiană, la prețuri colosale bineînțeles, stofe „Made in England", țesute din lînă indiană...

Dar nu numai stofe de producție autohtonă se găsesc astăzi aici. Tînăra industrie indiană a început să producă mărfuri din ce în ce mai diferite, ca aparataj electric, produse farmaceutice etc.

În partea centrală a Bombay-ului se află universitatea, una din cele mai vechi din India, unde învață peste 30.000 studenți. Clădirea ei are un turn (Rajabai) înalt de 260 picioare, adică de circa 85 metri. Sînt, de asemeni, în oraș multe muzee, școli, institute de cultură, laboratoare. Recent ziarele au adus vestea că la Bombay s-a inaugurat un institut tehnologic creat cu ajutorul Uniunii Sovietice, în care vor preda lecții și profesori sovietici. 20 dintre viitorii profesori indieni se pregătesc, de asemeni, în Uniunea Sovietică.

Toate acestea reflectă, desigur numai în parte, succesele deosebite pe care India le-a dobîndit în anii de independență.

Bombay-ul, indiferent pe ce stradă ai umbla și la ce oră, este plin de lume. Orașul numără mai bine de 3.000.000 locuitori. Aici se întîlnesc oameni din multe colțuri ale globului. Marea și negoțul i-a mînat spre Bombay, făcîndu-i să se stabilească departe de pămîntul natal. Dar ar fi greșit dacă despre Bombay s-ar vorbi numai ca despre un centru comercial. Nu poți trece cu vederea Bombay-ul muncitoresc, marea industrie textilă de aici. Nicăieri în India nu există atîția muncitori, ca în acest oraș de pe coasta Mării Arabe. De altfel Bombay-ul are vechi tradiții muncitorești, revoluționare. În acest oraș a avut loc, la 1877, prima mare grevă a muncitorilor din India, eveniment care a constituit un factor important în punerea bazelor mișcării muncitorești indiene. Apoi, în decursul timpului, populația indiană, despre care Marx spunea că acumulează o mare energie industrială de luptă revoluționară, s-a manifestat în numeroase rînduri împotriva exploatării colonialiste. Bombay-ul a și fost teatrul unor evenimente politice, ca acela al adoptării de către Partidul Congresul Național Indian, în august 1942, a rezoluției antiengleze cunoscute sub denumirea „Afară din India". La toate acestea, am mai putea adăuga încă ceva: Bombay-ul este un puternic centru al luptei pentru pace. Am înțeles acest lucru din discuțiile avute cu diverse personalități, din reacția ostilă a populației față de diferitele acțiuni agresive ale imperialiștilor americani și englezi. M-a convins despre aceasta și discuția purtată cu personalul reactorului atomic „Apsara" (Nimfa), situat în imediata vecinătate a orașului. Cunoscutul savant atomist dr. Bhabha a ținut să sublinieze că cercetările atomiștilor indieni sînt legate numai de slujirea vieții. „Ne străduim — a spus el — să supunem atomii, pentru a aduce omenirii binele și fericirea". Aceste sentimente de pace, care animă poporul indian și guvernul său, i-au adus Indiei recunoașterea pe plan mondial a politicii sale pașnice, respectul și dragostea tuturor celor care năzuiesc spre stabilirea coexistenței pașnice în lume.

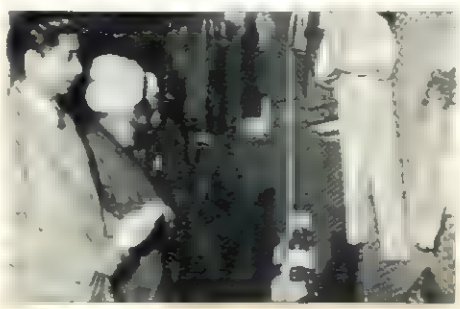

Relațiile de prietenie statornicite în anii din urmă între țara noastră și India se manifestă sub cele mai variate forme. Expoziția de artă populară românească organizată nu demult la Delhi constituie una din aceste manifestări ale prieteniei dintre popoarele indian și român.

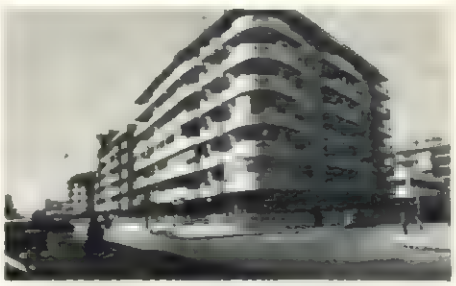

Unul din bulevardele moderne ale Bombay-ului.

Un aspect obișnuit pe străzile Bombay-ului, ca și pe ale altor orașe indiene : mici lustragii..

În acest aglomerat Bombay l-am căutat pe un oarecare Singh (nume tot atît de răspîndit ca și Ionescu la noi). Am pornit-o cu o mașină, fiindcă pe jos e greu să străbați întinderile mari ale orașului. Îi duceam din partea unui șahist român, cu care corespondează, un mic dar: o carte de șah românească și cîteva vederi din Capitala noastră. Cînd, în sfîrșit, am găsit casa în care locuia, în pragul ușii au apărut părinții tînărului căutat, răspunzîndu-mi că fiul lor este la serviciu. Spunîndu-le de unde vin, s-au luminat la față. Mi-au vorbit mult. Dar ce folos, nu înțelegeam nimic, iar șoferul, care voia să facă pe interpretul, căuta să arate prin gesturi că inimile noastre sînt alături. Pe Singh-junior l-am găsit într-un birou întunecos al contabilității unei întreprinderi comerciale particulare. În jurul meu s-au adunat toți colegii săi, privind vederile din București. În aceeași limbă hindu mi-au vorbit și ei mult. Și din nou nu înțelegeam decît că este iarăși vorba despre ceea ce șoferul, care mă însoțea, încercase să traducă prin gesturi...

Cîteva zile am colindat Bombay-ul, de la un capăt la altul. Am mers în splendidele grădini suspendate din parcul Kamala Nehru, de unde ți se înfățișează întreaga panoramă a orașului; am vizionat filmul istoric indian „Leul și flacăra", discutînd la sfîrșit cu interpreții principali; m-am oprit în fața îmblînzitorilor de șerpi și am privit imensa varietate de pești exotici din acvariul Tarapo. revala...

Seara, cînd căldurile sufocante se potoleau, mă așezam pe o bancă de pe imensul „Marine Drive", bulevard modern, situat pe litoralul mării, și ascultam cîntecul grupurilor de copii și tineri, însoțind acordurile unei chitare. Cîte gînduri gingașe nu cuprindeau cîntecele lor melodioase! Le ascultam și simțeam, în întreaga lui bogăție, sufletul poporului indian, popor obidit sute de ani de crunta exploatare a colonialismului și care astăzi, independent fiind, luptă pentru înlăturarea rămășițelor trecutului și construirea unei alte vieți.

Const. SÎRBU

SICĂ

de Lucian ZATTI

Ilustrații de Pitu RUBIN

Curtea lungă se sfîrșea într-un șopron imens sub care, pentru doi lei chirie, își adăposteau boii și carele țăranii și geambașii veniți la tîrg. Peste tot, numai coceni și bălegar. De o parte și de alta, un lanț de camere ca niște vagoane scoase la reformă pe liniile moarte. În ele locuiau chiriașii domnului Tănase, proprietarul birtului economic „La colțul vesel".

Camera din fund era a Matildei, spălătoreasa. Lîngă ea se mutase vopsitorul cu nevastă-sa. Andrei Andrei îl chema, dar oamenii din cartier îi spuneau „Vopsitorul", iar nevesti-si „Vopsitoroaia". Ziua vopsea șlepuri și bărci la Șantierul Naval, iar seara, hîrș-hîrș, tăia cu traforajul, din placaj, aripioare de rîndunică, le băițuia, le punea roți, în fine, făcea jucării pe care Vopsitoroaia le vindea a doua zi în piață. Dincolo era odaia cazangiului, unul care de cinci ani, de cînd îi murise nevasta, nu se mai însurase. Îi plătea Vopsitoroaiei doi poli pe lună, să-i dea de mîncare lui Sică, fiu-său, și să-i mai spele și lui cîte o cămașă. El mînca pe unde nimerea. Mai locuiau acolo: o familie de chelneri, cizmarul din ghereta de sub dudul trăsnit și două fete: Monți și Tudorița, bucătăresele birtului.

În curtea asta a mers prima dată Sică de-a bușilea mai la largul lui. Aici a văzut într-o primăvară primii fluturi, s-a minunat de ce boii tolăniți pe coceni mișcă din fălci fără să înfulece, a privit cu strîngere de inimă cum ucide păianjenul musca prinsă în plasa țesută între căprioriii șopronului și s-a ascuns de teamă în iesle, cînd nevasta bărbierului, care știa să cînte la mandolină, a luat-o de păr pe tanti Tudorița.

Mai tîrziu, a început să se cațăre în podul șopronului. A băgat atunci de seamă, cu bucurie, că de acolo, de sus, se văd coșurile atelierelor din care curge fumul pe care-l blestema Matilda, spălătoreasa, cînd scotea rufele la uscat. Privind, căuta să ghicească unde e atelierul de cazangerie în care lucra taică-său. Halele, clădirea administrației și chiar castelul de apă i se păreau prea mici. Cazangeria trebuia să fie mai mare. Mare de tot.

De la o vreme, se refugia în iesle și se întreba cu amărăciune de ce tatăl lui nu rîde, așa cum rîd alți oameni care vin la „Colțul vesel" și cîntă de inimă albastră, iar cînd domnul Tănase nu le mai dă pe cont, înjură. Înjura și tata cîteodată, se înfuria și bătea cu pumnul în masă. Cînd se întîmpla așa ceva, în camera lor venea Vopsitorul, un cazangiu mai bătrîn cu mustața albă, și cizmarul din ghereta de sub dudul trăsnit. Iar pe el îl trimiteau să-i ajute Vopsitoroaiei. Turna cu pumnii lui mici rumeguș în hîrtiile albastre, din care se făceau mingi, privea cu admirație cum leagă Vopsitoroaia cocoloșul de hîrtie cu meridiane de ață albă și aștepta să-i prindă elasticul.

— Cum le spune la mingii, tanti?

— Adisabebe!

— Adisabebe! — se entuziasma Sică, întindea elasticul și ochea coada motanului culcat după sobă.

Mingea se întorcea și... poc! Îl lovea în piept. Rîdea fericit.

— Sică! Hai Sică!

Tresărea.

— Mă cheamă tata!

Vopsitoroaia îi scutura hainele de rumeguș.

— Du-te, Sică.

În prag, Vopsitorul îl prindea și-i făcea „vîrtej" în cap. Nu-l durea. Glumea Vopsitorul. În urma lui o auzea pe Vopsitoroaia:

— Fi-v-ar politica a dracu'! O să vă bage Vaida la zdup, de-o să v-aduc ciorba cu blidul.

„Cine-o fi Vaida?"

Ajuns acasă, Sică se urca în pat și se cuibărea lîngă perete. Nu trebuia să-l supere pe tata, cînd citea ziarul. Își arunca totuși ochii spre îngrămădirea aceea de litere și bănuia că acolo se ascund taine mari.

Într-o seară, l-a întrebat:

— Tată, nu-i așa că o să citesc și eu ziarul, cînd o să mă fac mare?

— Da, Sică, o să-l citești.

— La școală cînd mă dai, tată, că la toamnă împlinesc șapte ani?

— Da... la școală... — a murmurat cazangiul, de parcă și-ar fi adus aminte de un lucru uitat de mult. Da... o să te duci și la școală...

Apoi a privit cu amărăciune pantalonașii cu bazoane de molton făcute dintr-o vechitură a Vopsitoroaiei, a lăsat ziarul pe pat și s-a dus la fereastră.

— Spunea tanti Vopsitoroaia că trebuie să mă duc la toamnă...

Tatăl s-a întors spre copil. Privirea îi era tulbure, rătăcită. Niciodată nu-l văzuse Sică atît de abătut. La ce s-o fi gîndind tătucu'? I se făcu teamă. Își trase pătura pînă la gît și bîigui:

— Dacă nu vrei... nu mă duc, tată.

— Ai să te duci la școală, Sică; o să-ți cumpăr bocanci, pantaloni, haină și cărți.

— Și tăbliță, ca a lui Gică al lui dom' Tănase?

— Și tăbliță, Sică, și tăbliță...

— Cu burete?

— Cu burete...

În noaptea aceea cazangiul s-a zvîrcolit în așternut, a oftat de nenumărate ori, a gemut și a scăpat de coșmar abia cînd sirena atelierelor a sunat prelung prima „atențiune".

S-a trezit și Sică. S-a frecat la ochi și, aducîndu-și aminte de ceva, a descleștat pumnii, și-a privit palmele, apoi a dat grăbit pătura la o parte.

— Ce cauți, Sică?

— Buretele, tată. Buretele de la tăbliță...

★

Curtea sfîrșită într-un șopron imens e acoperită de zăpadă. La „Colțul vesel" oamenii se adună, citesc ziarele și discută pînă seara tîrziu. Sică, bolnav de friguri, bolește între două perini, în camera Vopsitorului. În ultima vreme, cazangiul a trecut în grabă să vadă ce-i cu el. Cu o zi în urmă îi spusese Vopsitoroaiei:

— Te rog din suflet să ai grijă de copil. O să-ți fiu recunoscător.

Sică l-a întrebat:

— Tată, o să faceți grevă?

— Facem, Sică.

— Și o să vă dea greva leafă mai mare? O să mă duc la școală?

— Ai să te duci, Sică.

A adormit fericit și s-a trezit tocmai la miezul nopții. În cameră erau doi oameni: Vopsitorul și unul mai bătrîn, cu mustața albă și cu căciulă de miel tot albă. Vopsitoroaia sta la gura sobei și vopsea aripi de rîndunică. Cel cu căciulă de miel spunea:

— Din ateliere nu mai iese afară nici un muncitor. Așa s-a hotărît. Trebuie să le facem rost neapărat de pîine, brînză, de cîrnați și țigări. În special, de țigări.

— Să vorbim cu muncitorii de la „Discom".

— Nu-i rău.

— Dumneata ești cu „Ajutorul roșu"?

— Da... Am început să strîngem ceva bani.

— De unde bani? — s-a amestecat în vorbă Vopsitoroaia. N-avem un cinci în casă. Ce-oi lua mîine cu rîndunicile.

— Noi, șantieriștii, cum îți spuneam, ne solidarizăm cu cei din ateliere.

Ce putea înțelege Sică din toate aceste discuții? Chiar dacă nu

i-ar fi vîjîit urechile din pricina chininei, tot nu putea pricepe mare lucru. Își dădea totuși seama că muncitorii nu vor să mai piece din ateliere. pînă nu li se dau bani mai mulți și că, deocamdată, le trebuie pîine, cîrnați, brînză și țigări. Pleoapele i se îngreunau și perna parcă îl trăgea în jos. Se gîndea la ziua cînd o să poarte ghiozdan în spate și o să aibă bocanci cu șireturi de curea. În fiecare seară o să-i ungă cu untură și n-o să se dea pe gheață ca Gicu lu' dom' Tănase. Ce-i dacă nu s-a dus la școală în toamnă? O să se ducă la anu'! Dacă n-a avut pantaloni și haină, o să aibă de acum înainte că le dă greva bani mai mulți la muncitori. Ca el să uite de școală, nenea Vopsitorul și tata i-au făcut o sanie. Și ce mai sanie! A zis dom' Tănase într-o zi că-i dă 25 de lei pe ea, dar el n-a vrut. Mai bine i-o dădea. Nu se mai ducea la „dîră" și nu se îmbolnăvea. Dacă ar fi avut bocanci, era altceva, dar așa, cu cipicii rupți...

S-a trezit cînd în sobă muriseră ultimii cărbuni de coceni. Afară era ceață și se auzea cum se sfarmă zăpada înghețată sub opincile țăranilor, care forfoteau prin curte. Privi în jur. Aduceri aminte vagi, risipite, se fugăriră prin mintea lui, la început fără nici o noimă, apoi totul se limpezi. La cazangerie, tata are nevoie de pîine, de brînză, de cîrnați și de țigări. Așa a spus omul cu căciula albă, care a stat colo în colț, lîngă ușă. Dar de unde pîine, brînză, cîrnați și țigări? Numai dom' Tănase are...

Vopsitoarea plecase cu rîndunicile la piață. Cipicii erau pe cuptor. Se ridică, dar dulapul și mașina de gătit începură să se clatine. Căzu între perini. Încercă din nou să se ridice, dar de rîndul ăsta fără grabă. Se îmbrăcă cu mișcări încete, obosite. Ochii lui mici și negri, neiertați încă de febră, împrumutaseră sclipirile din ochii tatălui, atunci cînd citea ziarul sau cînd privea prin fereastră. Ascultă cîteva clipe răsuflările grele ale boilor dejugați de cine știe cine în fața ușii, apăsă clanța și ieși. În urma lui, aburii groși de ceață mîngîiară pereții și în liniștea micii încăperi pătrunse un crîmpei din glasul neîntrerupt de sirenă care alerga peste oraș...

S-a întors curînd. Purta în brațe două pîini, o bucată de brînză, cîțiva cîrnați și cîteva pachete de țigări. Ușa i-o deschise omul cu mustața albă și cu căciulă albă de miel. Era singur în cameră. Sică îl privi cîteva clipe cu teamă. Apoi, cu glas din ce în ce mai sugrumat, gata să plîngă, începu să vorbească, de parcă ar fi spus o poezie:

— Dumneata ești nenea Roșu cu ajutorul? Să-i spui lu' tata să nu se supere că am vîndut sania fiindcă... uite — pîine, brînză, cîrnați și țigări.

Musafirul îl luă de bărbie și-i căută privirea. „Seamănă cu taică-său" — gîndi el și, observînd că are febră, îl luă în brațe și-l așeză în pat.

Ce vor juca ARTIȘTII AMATORI?

Cred că sîntem îndreptățiți să atribuim o responsabilitate maximă dramaturgului ce scrie pentru teatrul de amatori. Piesa lui, acea modestă piesă într-un act, intră în mîinile a zeci de mii de artiști amatori, frazele ei sînt învățate pe rost, personajele sale retrăiesc de mii de ori, cu mii de chipuri diferite, dar cu aceleași sufiete, pe miile de scene ale căminelor culturale, în fața sutelor de mii de spectatori avizi de cultură. Piesa aceasta micuță operează direct asupra conștiinței publicului nou căreia ea îi e adresată. Se cuvine, prin urmare, bine cumpănit repertoriul destinat teatrului de amatori, în așa fel încît acesta să-și aducă o contribuție efectivă în formarea fizionomiei morale a omului nou și în mobilizarea lui la opera de construcție socialistă.

De cîțiva ani există o preocupare organizată și un for menit

FARUL 4

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul XV.

(Urmare din numărul trecut)

Îndată după eliberarea lui Alex, Ali și George plecară, luîndu-i cu ei pe căpitan și pe ciung. Peste un minut ieși și Alex. Cînd ajunse în colțul străzii, văzu venind pe bulevard mașina lui Roni. Din umbra unui gang, îi recunoscu în mașină, alături de șef, pe Toni. Înțelese din ce primejdie scăpase ca prin urechile acului și se cutremură. Cu pas grăbit, porni spre casa lui Roni. Deodată auzi niște împușcături undeva în spate, în direcția blocului din care abia ieșise. Nu se întoarse din drum, așa că nu-i văzu pe Toni prăbușindu-se fără viață pe trotuar și nici pe Roni dispărînd cu mașina.

După ce ocoli îndelung, ca să dejoace orice urmărire, Roni opri mașina în fața casei. Mîinile îi erau umede de sudoare și dinții îi clănțăneau.

★

Cînd, întrînd cu Toni, Roni constatase că apartamentul e pustiu, pricepuse imediat gravitatea celor petrecute.

— Să plecăm! Repede! — îi apusese îngrijorat.

O luă înainte și se sui primul în mașina care-i aștepta jos, în stradă. Puțin mai tîrziu, Toni ieși și el pe poarta blocului. În clipa aceea se auziră cîteva împușcături. De la volanul mașinii, Roni își văzu colaboratorul căzînd. Înspăimîntat, apăsă pe accelerator. Să plece! Să plece cît mai repede de acolo! În drum spre casă, încercă să se liniștească. Din moment ce fusese lăsat să intre în mașină fără să se tragă asupra lui, era evident că gloanțele îi erau destinate numai lui Toni. Dar ce se întîmplase în apartament cît timp lipsise el? Unde erau ciungul și căpitanul acum și, mai ales, cine era cel pe care-i prinseseră spionînd?

În timp ce străbătea strada după stradă, cu intenția de a-și deruta eventualii urmăritori, îl obsedau aceleași gînduri negre. Atacul acesta nu putea veni decît din partea detașamentelor Frontului de Eliberare, ceea ce însemna că ocupațiile lui erau cunoscute acolo. Sau, în ipoteza cea mai favorabilă, că le vor fi aflat acum, după ce au pus mîna pe căpitan și pe ciung. Cel mai periculos dușman era deci stîrnit. Un singur profit avusese de pe urma nefericitei întîmplări scăpase de Toni, adică de încă un martor incomod. „Dar cine dracu' să fi fost individul descoperit în casă?" Întrebarea aceasta îi revenea în minte din ce în ce mai insistent. Trecîndu-i în revistă pe toți acei care ar fi putut să aibă vreo legătură cu această afacere, gîndul i se întorcea tot mai stăruitor la Alex. În orice caz, trebuia să verifice numaidecît dacă-l găsește sau nu acasă.

Roni băgă mașina în garaj și urcă scările spre mansardă. Alex era în odăița lui. Întins pe divan, în pijama, citea.

— Aici ești? — se miră Roni, oarecum dezamăgit.

Alex ridică cu nevinovăție din umeri.

— Dar unde să fiu?

— Te-am căutat acum o jumătate de oră și nu erai aici — spuse repede Roni.

— Nu se poate — replică liniștit Alex, evitînd capcana. N-am ieșit din casă toată seara. Poate eram în baie.

Roni renunță să-l mai descoasă.

— Voiam să-ți spun că mîine dimineață o să avem ceva de lucru. De asta te căutasem și mai devreme.

În biroul lui, îl găsi pe Schmidt.

— Te-am așteptat, bătrîne — îi spuse neamțul de cum îl văzu. Șezi nici, vreau să vorbim despre fiică-ta...

Roni se încruntă abia vizibil. Până acum, reușise să amîne această discuție. În sfîrșit, poate era totuși mai bine să termine o dată și cu asta.

Nevrînd să riște să-i piardă pe Roni, Schmidt părăsise ideea de a o lichida pe Helene fără știrea tatălui ei. La urma urmei, mai existau și alte mijloace de a o face inofensivă de pildă, s-o îndepărteze pentru cîtva timp din casă. Hotărît să-l convingă repede pe Roni, îl puse la curent cu telefonul pe care Helene îl primise de la necunoscutul cărunt și cu anunțase cele ce se vor întîmpla cu Todor.

— Îți dai seama ce dovedește asta? — se răsti Schmidt. Fiica ta are legături cu dușmanii noștri!

— Dar de ce nu mi-ai spus de ieri? — întrebă celălalt uimit.

Neputînd să-i mărturisească motivul real al tăcerii sale, Schmidt preferă să ocolească răspunsul.

— Principalul era ca noi să fi acționat repede, pentru ca ei să nu mai aibă timp să-l anunțe pe Todor.

Roni își aminti deodată o observație comunicată de Toni, căreia el nu-i acordase nici un fel de importanță: în timp ce era împușcat, Todor strigase numele lui Alex. Să fie oare vreo legătură între acest fapt și problema care-l preocupa acum?

Îi comunică și lui Schmidt incidentul, cerîndu-i părerea asupra lui.

— În primul rînd, dacă Todor ar fi știut că e în primejdie, n-ar fi venit la întîlnire — opină acesta. În al doilea rînd, admițînd că Alex l-a anunțat, ce sens ar fi avut să-i strige numele? Doar dacă...

Și Schmidt căzu pe gînduri. Întrezărise deodată o posibilitate neașteptată. Poate că Todor, deși înștiințat de primejdie, venea să dezvăluie ceea ce știa, tocmai ca să le rezistăe încrederea?

— Vasăzică — reluă Schmidt — în clipa în care a-a văzut atacat, Todor a strigat „Alex". Voia, poate, să spună: „Ai avut dreptate, Alex, iar eu nu te-am crezut". Sau poate: „Nu mă împușcați! Am de dat o informație în legătură cu Alex".

Astfel, încetul cu încetul, prin reconstituire, Schmidt ajunse la adevăr. Deși pentru el acest adevăr nu era deocamdată decît o ipoteză, logică ce-i drept, dar neconfirmată încă, hotărî în sinea lui să-l lichideze pe Alex. Exista, desigur, riscul să piardă un om de încredere, dar acest risc era preferabil aceluia de a primejdui rețeaua, așteptînd o verificare mai categorică a băiatului. Cît privește lipsa de umanitate a soluției, Schmidt considera o asemenea obiecție sinonimă cu faptul de a-și căuta nod în papură.

Din cele discutate, lui Roni i se impusese concluzia că, pentru el, lucrul cel mai urgent era s-o pună la adăpost pe descreierata de Helene.

— O trimit pe fată în provincie, la niște rude — propuse el. O expediez chiar mîine dimineață.

— Cu cît faci aceasta mai repede, cu atît e mai bine — admise Schmidt.

Roni se despărți de neamț fără să-i spună nimic despre cele petrecute la școala de telegrafiști. Oricum, pentru o singură seară, scăpase destul în ochii lui.

A doua zi, foarte devreme, Jean descifra febril o telegramă abia recepționată. Emițătorul anunțase că e vorba de o comunicare foarte importantă. Îndată, însă, ce termină transcrierea, Jean rămase contrariat. La așa ceva nu s-ar fi așteptat în nici un caz. Citea și recitea textul telegramei, fără să-și poată crede ochilor. Nolle dispoziții schimbau complet caracterul misiunii lui. „Dracu' să mă ia, dacă înțeleg ceva din toate astea..." — murmură el, sărind de pe scaun. Cu mîinile la spate, începu să măsoare odăița în lung și în lat. Încerca să ghicească calculele pe care și le făcuseră șefii săi. După o oră de frămîntare zadarnică, se hotărî să se consulte cu Roni.

să asigure, prin stimularea activității scriitoricești în acest domeniu, repertoriul amatorilor: Casa Centrală a Creației Populare. Ea publică cu destulă regularitate — prin Editura de Stat Didactică și Pedagogică — broșuri conținînd piese într-un act și adecvatele îndrumări regizorale. Realizări meritorii există: majoritatea dramaturgilor noștri consacrați au început să scrie piese într-un act. Amintim astfel pe: Lucia Demetrius, Mihail Davidoglu, Horia Lovinescu, Al. Mirodan, Nicolae Tăutu, Tiberiu Vornic, Șt. Tita, Ferenc László. S-au realizat unele lucrări bune, care au fost îmbrățișate cu căldură de artiștii amatori din orașele și satele noastre. Piesele lui Tiberiu Vornic, de pildă — „Gardul" sau „Răfuiala" — au fost jucate la ultimul concurs al echipelor Așezămintelor Culturale, de peste 2.000 de formații de amatori. Cele ale lui Mihail Davidoglu — „Nemaipomenita furtună" și „Noi cei fără de moarte" — sau „Oaspetele din faptul serii" de Horia Lovinescu au intrat și în repertoriul teatrelor profesioniste.

Dar am răsfoit colecția de teatru publicată în primele luni ale acestui an de editura mai sus menționată. Trebuie să mărturisim că aceasta nu ne-a costat un efort prea mare: întreaga colecție apărută în jumătatea de an trecută numără doar... patru piese. Raportată fie și numai la activitatea pe anul trecut a aceleiași colecții (au fost publicate 14 broșuri cu piese într-un act), este evidentă sărăcia, insuficiența cantitativă a repertoriului destinat formațiilor de amatori (cu atît mai mult, cu cît ne aflăm în prezent în plină desfășurare a Festivalului „Ion Luca Caragiale", al echipelor teatrale de amatori). Pe lîngă aspectul cantitativ, ai problemei, care poate fi remediat în parte prin apariția (în sfîrșit!) a pieselor ce se află sub tipar (și al căror autori sînt Al. Mirodan, Tiberiu Vornic, L. Bruckstein, V. Nicorovici, Ferenc László, C. Beiu) — constatăm însă un alt, mai grav poate, ținînd de oportunitatea social-politică a pieselor apărute. Cele patru lucrări de care am pomenit sînt: „Eroina de pe Jii" de Nicolae Tăutu, „O întîmplare" de Horia Lovinescu, „Într-o seară de toamnă" de Ștefan Tita și „Cheia succesului" de V. Adrian și P. Crainic. Dintre acestea, doar una singură e inspirată din actualitate. E util, fără îndoială, să oferim acestui uriaș public căruia i se adresează nenumăratele echipe de amatori, imagini din trecutul nostru eroic (piesele lui N. Tăutu și Șt. Tita sînt de bună calitate, emoționînd și transmițînd spectatorului vibrația lor patriotică); sînt binevenite și lucrările ce amintesc ororile războiului și cheamă la luptă pentru pace (deși în „Întîmplarea" povestită de H. Lovinescu, rezistența antifascistă e un foarte estompat fundal social pe care autorul proiectează cazul patologic al unui infirm fizic și psihic, diminuînd astfel pînă aproape de anihilare mesajul social-politic al piesei). Dar oare o unică și nepretențioasă comedie, deși scrisă cu destul umor (e vorba de piesa „Cheia succesului") poate oferi, singură, o imagine concludentă a zilelor vieții noastre? Oare echipele de amatori se pot mulțumi cu un repertoriu — și așa sărăcăcios — din care lipsesc lucrări ale actualității noastre, piese în care să apară, viguros redat, chipul omului nou, constructor al socialismului, lucrări a căror reprezentare constituie una din rațiunile de existență ale acestor echipe? E limpede că răspunsul nu poate fi decît negativ: un asemenea repertoriu nu-și poate atinge țelurile și nu-și poate satisface misiunea educativă. Firește, echipele de amatori joacă și piesele scrise încă în anii trecuți, printre care se află cîteva merituoase realizări dramaturgice, axate pe problemele majore ale construcției socialiste. Dar altă vreme vom avea și oare nevoiți să revedem pe scenele cluburilor sindicale sau ale căminelor culturale aceleași piese, ani de-a rîndul?

Și pentru că vorbeam la începutul acestui articol despre răspunderea scriitorului față de cititorii săi: oare dramaturgii noștri nu au nimic de răspuns la această întrebare? Responsabilitatea lor față de zecile de mii de artiști amatori și față de sutele de mii de spectatori ai acestora nu-și spune cuvîntul?

Florica SÂNDULESCU

Scenă din piesa „Tîrgul inimilor" de Tiberiu Vornic, interpretată de echipa de teatru a căminului cultural din Celaru (regiunea Craiova).

Cum de altfel era de așteptat, și pe aceasta îl intrigară extraordinarele dispoziții primite de Jean. Îl îndemnă să verifice modul în care descifrase telegrama, însă și el își dădea seama cît era de stupid acest sfat. Ceea ce ieșea cu totul din comun, nu era un cuvînt sau altul, transcrise poate greșit, ci însuși conținutul telegramei. Cînd însă se mai obișnui cu ideea, Roni își spuse că, în definitiv, soluția aceasta era cea mai firească.

Se duse să-l pună și pe Schmidt în curent cu cele ce aflase, apoi aranjă o întrevedere între acesta și Jean.

Ca om cu mare experiență în astfel de treburi, pe Schmidt nu-l surprinse cu nimic relatarea pe care i-o făcu Jean. El ajunsese de mult la concluzia că o asemenea ieșire ar fi în avantajul tuturor părților interesate. Îi ceru totuși englezului o zi de răgaz. Trebuia să verifice afirmațiile lui Jean, cerînd centralului să i le confirme. În biroul lui Roni, cei trei bărbați discutau acum probleme generale. Schimbau păreri despre situația frontului, despre politica marilor puteri. Roni scoase din bibliotecă și cîteva sticle de Bordeaux vechi, pe care le desfundă după ce Nora aduse gustările.

★

Alex auzi prin ușa biroului glasuri răgușite de bărbați care înghiniau fals un cîntec. Bătu totuși, neștiind ce să facă. Îi deschise Roni, care era cherchelit bine. Văzîndu-l pe Alex, își reveni de parcă l-ar fi lovit o pală de aer rece.

— Ce-i cu tine? — întrebă, împingîndu-l ușurel spre hol.

Nu-l lăsase într-adins înăuntru, pentru ca Alex să nu vadă ce se petrece acolo.

— Îmi spuneați ieri seară că o să fie de lucru — explică Alex. Veniserm să văd dacă...

— Da, da, desigur... așa e... — își aminti cu mulțumire Roni. Îndată ne punem pe treabă... Du-te sus. Vin și eu îndată.

Alex urcă la mansardă. Aflase cu o oră mai devreme, de la servitoare, că Helene plecase în zorii zilei la niște rude în provincie. Se învîrtise prin casă, mai mult ca să vadă dacă nu cumva fetei i s-a întîmplat ceva mai grav. Ajuns în odăița lui, își scoase haina și începu să se plimbe de colo-colo. Dintre cei care cîntau în biroul lui Roni, i se păruse că l-a recunoscut pe Schmidt și pe Jean. Ipoteza i se păru însă absurdă. Dinăuntru se mai auzeau și acum cuvintele unui marș englezesc. Fra totuși convins că nu s-a înșelat. Care să fi fost atunci explicația? Îi păru rău că nu zăbovise mai mult în fața ușii. Poate că acum ar fi știut mai multe. Deocamdată nu-i rămînea decît să aștepte.

Roni veni abia peste o oră.

— Repede, Alex, avem o groază de treabă...—spuse de cum intră; apoi privi în jur, căutînd parcă ceva. Du-te jos și adu încă două scaune— îi ceru el pe Alex.

Băiatul era din ce în ce mai neliniștit. Ce-o să se întîmple? Ce pun oare la cale? Nu cumva îi pregătesc tocmai lui ceva? În timp ce cobora după scaune, scoase revolverul din buzunarul de la spate al pantalonilor și-i trase piedica. Pentru ca arma să-i fie mai la îndemînă, o puse într-unul din buzunarele din față.

Un sfert de oră mai tîrziu, în odăița de la mansardă intră grăbit Schmidt cu o hîrtie în mînă.

— Pregătește aparatul!—îi ordonă el lui Alex. Vezi, să calculezi bine lungimea antenei, ca să facem transmisia în condițiile cele mai bune. Folosește cristalul de la aparatul tău. La ce oră ai legătura?

— La zece— răspunse Alex.

Faptul că păreau într-adevăr să aibă treabă îl mai liniștise.

— Mai e o oră— spuse Schmidt, privindu-și ceasul de la mînă; apoi îi întinse lui Alex hîrtia pe care o adusese: Pînă atunci, cifrezi textul ăsta. Dar cu atenție!

Alex se așeză la măsuță și începu să lucreze. Textul pe care-l cifra părea scris invers, nu putea să-și dea seama nici măcar în ce limbă e redactat; înțelese, probabil, în mod special că el să nu înțeleagă ce transmite. De altfel avea senzația neplăcută că este tot timpul privit insistent din spate. Simțea că-i arde ceafa, dar nu îndrăznea să întoarcă capul. Trebui să facă un mare

efort, ca să se concentreze. Gîndurile îi umblau aiurea. Cifrarea dură mai bine de o jumătate de oră. După aceea calculă antena și o puse.

— Mai e încă un sfert de oră—spuse Schmidt, după ce Alex termină. Ia zi, băiete — îi cercetă cu răceală — ți-ai cumva ce s-a întîmplat cu Todor? „Ce l-o fi venit?" trecări Alex. „Să fi aflat oare că eu l-am anunțat? Sau Toni le-a spus că Todor mi-a strigat numele atunci cînd a căzut? Să fi făcut ei oare legătura?" Toate acestea îi trecură fulgerator prin minte, în timp ce se întorcea spre cei doi, susținîndu-le totuși privirile:

— Sigur că știu... Veneam tocmai încoace. Am fost de față.

Schmidt exilă o cîină, surprins.

— Așa... erai de față... Atunci cine l-a împușcat?

Alex ridică din umeri, a nepăsare.

— Unul care o fi avut motive serioase s-o facă— răspunse în doi peri. Apoi, căutîndu-și de lucru la aparatul de pe măsuță, adăugă. Sărac' Todor, mă zărise cu puțin înainte. M-a și strigat cînd a căzut...

Se alli să nu ridice ochii spre ei, deși îl interesa să vadă ce impresie le făcuseră ultimele cuvinte. Era totuși mai bine să-i lase să creadă că n-a înțeles scopul acelui interogatoriu și că discuția îi este cu totul indiferentă. Alex nici nu bănuia cît de aproape de moarte fusese în acele cîteva minute.

Explicația, extrem de simplă, părea tocmai de acea adevărată. Schmidt și Roni se înțeleseră din priviri.

— Cum, te-a zărit și te-a strigat?—se miră Schmidt. Ca să vezi, domnule! Apoi se uită la ceas: E timpul să începem.

Alex își transmise de cîteva ori indicativul. Celălalt post răspunse imediat.

Schmidt trase un scaun aproape de măsuța lui Alex și se așeză.

— Dă-mi și mie o cască. Să transmiți rar, ca să urmăresc și eu. Alex scoase o cască din sertar și i-o întinse lui Schmidt, după ce,cu ajutorul unui șiecher, îi făcuse legătura cu priza aparatului. Schmidt și-o puse la urechi și se aplecă spre Alex, ca să vadă textul.

Alex transmise rar, literă cu literă. Era convins că e vorba de o comunicare extrem de importantă, altfel n-ar fi stat ei acolo să-l supravegheze. Dar nu putea să încurce semnalele, căci Schmidt, cu casca la urechi, asculta atent fiecare literă. Pe Alex îl înnebunea ideea că această telegramă n-ar fi trebuit să ajungă la destinație. În tensiunea acelor clipe, simți deodată o imensă ușurare: dacă Schmidt ar fi cunoscut alfabetul Morse, ar fi făcut el însuși această transmisie. Gata să procedeze în consecință, se răzgîndi în ultimul moment: sînt totuși cazuri cînd te familiarizezi cu semnalele, fără să minuiești aparatul. În cele din urmă, Alex bătări să riște. Dacă există o șansă la mie ca această comunicare să nu le parvină șefilor lui Schmidt, Alex era obligat s-o încerce. Transmise greșit două litere, dar din pricina emoției, mîna lui nu apăsă destul de tare pe manetă.

— Repetă ultimele semnale—îi întrerupse Schmidt. N-au fost clare.

Tulburat, Alex roși pînă în vîrful urechilor. Transmise din nou cele două litere, de astă dată corect. Mai avea încă două grupări de litere, pînă să ajungă la gruparea-cheie. Acolo, dacă reușea să schimbe cîteva litere, nu mai putea nimeni să descifreze transmisia. N-avea de ales. O să încerce încă o dată. Apropie fără să-și dea seama cînd, Alex trecuse de gruparea-cheie. Schmidt nu observase că trei din litere fuseseră înlocuite cu altele. Ud de sudoare, Alex ar fi vrut să se oprească puțin, să-și tragă sufletul. Era însă cu neputință. Nu ridică mîna de pe manetă decît după ce termină de transmis tot textul.

— Anunță că mîine în zori, la ora cinci, așteptăm răspunsul— spuse Schmidt și, ridicîndu-se, puse casca pe masă. Pînă atunci, ești liber.

Alex se uită la Roni.

— Dacă-mi permiteți, am să cobor să stau cu Helene.

Voia să controleze informația pe care i-o dăduse servitoarea.

— Îmi pare rău, dar Helene nu-i acasă. A plecat în provincie, la niște rude—răspunse Roni.

— Și mie nu mi-a spus nimic!—se prefăcu mirat și desamăgit Alex. Atunci o să mă duc să iau puțin aer.

(Va urma)

Mai fiecăruia dintre noi, cîntecul acesta vechi cît veacul îi chema în minte, pînă nu demult, un bătrînior mărunt și tuciuriu, cu mustața colilie atîrnînd greu pe buză, cu anteriul larg încins cu taclit și acoperit cu giubea de preț, cu cobza-i credincioasă în mînă: chipul lui Barbu Lăutaru, așa cum îl înviase un mare actor al ieșilor, Matei Millo, cîntînd versul unui mare poet al aceleiași vremi, Vasile Alecsandri.

De la bătrînul cobzar din mîloasa mahala a Frecăului, care jelise în cîntec aleanul norodului și înveselise boierii cu prețul lacrimii și al amarei sale umilințe, nu ne-au rămas prea multe semne adevărate: o melodie din buni-străbuni, o poză ce-l înfățișa fără să fie a lui și o poveste cu „a fost odată" despre o mișcătoare întîlnire între starostele lăutarilor ieșeni și marele compozitor maghiar Liszt.

Doar atît.

Și prin acest *atît*, scripcarul Vasile Barbu, fiu al lăutarului Stan Barbu — amîndoi robi domnești, cumpărați pe prețul meșteșugului și nu pe „ocaua de țigan", ca semenii lor — viețuiește încă și azi, cînd se împlinește un veac din ziua în care i s-a stins suflarea și cîntul. E viața fără de moarte a artei poporului.

De la o vreme, spuneam, frîntura aceasta de melodie înșirată pe vorbele „Eu sînt Barbu Lăutaru..." a început însă a trezi în noi un alt chip. De fapt, mai multe chipuri: la numărat, ar ajunge jumătatea de sută. Anteriului și giubelei le-au luat locul cămașa înflorată, ițarii și brîul lat, cobzei lui Barbu i s-au învecinat 18 viori și 4 țambale, ba și violoncele, contrabași, acordeoane, clarinete, taragoți, fluiere. Barbu-scripcarul a lepădat fesul și işlicul, a aruncat amarul de pe chipu-i bătrîn și a dat sufletul, cîntul și numele său unei întregi orchestre populare. Pentru a-i asculta cîntarea, semenii lui Barbu îi urmăreau în zori mersul prin mahalalele netrebnice ale ieșilor, unde i se afla sălașul casnic, se cățărau pe gardurile circiumei unde-și îndulceau boierii zaiafetul cu dulceața lăutei vestitului scripcar, ori se iteau pe la ferestrele saloanelor domnești prin care străbăteau, nopți de-a rîndul, cîntările lui Barbu. Pentru a-l asculta astăzi pe „Barbu Lăutaru", ne pregătim duminica seara să intrăm în sălile sclipind de lumini ale celei dintîi instituții muzicale a țării: Ateneul R.P.R. Ori învîrtim încet un buton crestat și prin văzduh aleargă spre noi, căutîndu-ne și găsindu-ne acasă, o melodie în care viorile, violoncelele, contrabașii cîntă toate împreună: „Eu sînt Barbu Lăutaru..."

Cîndva, un bătrîn scripcar ce cunoscuse gustul robiei se prezenta singur, jeluindu-și cîntecul. Astăzi, o carte de vizită sonoră, amplificînd de zece, de o sută de ori cîntarea bătrînă și întorcîndu-i parcă înțelesul, ne face cunoștință cu „Barbu Lăutaru" al zilelor noastre: o orchestră în care aflăm zeci de interpreți de muzică populară dintre cei mai buni pe care îi avem, în care profesori de seamă îi fac pe lăutarii de ieri să pătrundă ascunzișurile cele mai adînci ale notelor, în care se cîntă cîntări din toată țara, alese cu grijă și învățate cu și mai multă grijă. Fiecare vreme își are semnele ei: „Barbu Lăutaru" de azi e un semn al zilelor noastre, precum cel de acum un veac, un semn al vremii lui...

Se povestește — și nimeni nu știe de-i adevărat ori de-i plăsmuire, deși povestea își are tîlcul ei — cum că, pe cînd era fecioraș cu mustața abia mijită, Barbu a fost luat de taică-său să cînte la o petrecere dată de postelnicul Pantazoglu. Cînd era zaiafetul în toi, numai ce le vine mesenilor poftă să-și rîdă de copiii robilor țigani: îi aduseră de față și-i siliră să ia, cu gura, cîte un galben de la flacăra unei lumînări, fără să o stingă cumva. Amarnică petrecere: copiii fugeau cu banul în dinți, cu buzele arse, cu părul aprins. Un pui de țigan nu mai avu curaj: plîngea și tremura tot. S-a sculat atunci Barbu de la locul său de lăutar, cu buzele sale a smuls flăcării galbenul și l-a scuipat la picioarele boierilor. Apoi a început a cînta iar, fără o vorbă, fără o lacrimă.

Ce voi povesti acum nu mai e legendă, ci adevărul simplu și obișnuit al zilelor noastre. Prețuirea de astăzi a muzicanților noștri populari o tălmăcesc medaliile de aur prinse cu cinste la pieptul lor: dirijorii orchestrei, Nicu Stănescu și Ionel Budișteanu, sînt artiști emeriți ai republicii noastre populare și laureați ai Premiului de Stat; Fănica Luca, la fel; soliștii vocali Maria Lătărețu, Emil Gavriș și Angela Moldovan sînt decorați cu Ordinul Muncii. Ba mai pot istorisi ceva și despre doi tineri care au intrat în orchestră cînd nu le mijise încă mustața și care au căpătat multe premii la diferite festivaluri internaționale. Se numesc Damian Luca și Niculaie Crăciunescu, au astăzi cîte 22 de ani fiecare și cîntă în orchestră de 9 ani!

Istorioara cu întîlnirea dintre Liszt și starostele scripcarilor ieșeni e bine știută: adînc mișcat de simțirea neasemuită a cîntecului lui Barbu, Liszt îi răsplăti arta așezîndu-se la clavir și improvizînd pentru el o minunată și complicată melodie. Cobzarul ce nu cunoștea notele i-a reprodus apoi, cu o exactitate uluitoare, întreaga piesă pe care însuși compozitorul o și uitase poate. Aproape mut de emoție, Liszt i-a întins paharul cu șampanie: „Bea, Barbule lăutar, stăpînul meu, bea, căci dumnezeu te-a făcut artist și tu ești mai mare decît mine".

S-a păstrat povestea aceasta cu bucuria pe care ți-o dă înțelegerea și prețuirea de către

Artistul emerit Nicu Stănescu, dirijorul orchestrei, execută la vioară „Ciocîrlia".

...Cîntă orchestra „Barbu Lăutaru". La nai, ← artistul emerit Fănică Luca.

marii artiști ai altor popoare, a artei poporului tău. Aș vrea să dau însă un semn al prețuirii de care se bucură azi „Barbu Lăutaru" al nostru și nu știu pe care să-l aleg. De aceea îl iau la întîmplare: la un singur concert pe care orchestra l-a dat anii trecuți într-un oraș din R.D. Germană, au participat *100.000 de oameni*, care au aplaudat și ovaționat îndelung fiecare număr din program. Și aplauzele acestea l-au urmărit pe „Barbu Lăutaru" de la un colț la altul al lumii, de la Moscova la Londra, din China în Albania, din Cehoslovacia în Coreea, de-a lungul celor 11 țări în care orchestra a dus, în acești ultimi ani, cîntul nostru popular, seva și frăgezimea lui. De fiecare dată, programul începea prin a prezenta orchestra: „Eu sînt Barbu Lăutaru..." Și lîngă cămășile înflorate, ițarii și brîele late ale muzicanților, lîngă viorile, violoncelele, contrabașii, țambalurile, acordeoanele orchestrei, apărea parcă, în anteriu și giubea, cu credincioasa-i cobză în mînă, bătrînul scripcar, alăturîndu-și vocea, vocilor instrumentelor. Chipul starostelui se lumina încet, mustața i se ridica a zîmbet, ochii se aprindeau de strălucirea tinereții și cîntecul trist de odinioară căpăta parcă ceva viguros, triumfător.

Sanda FAUR

Cîrjele

— schiță —
de
Maria ARSENE

Ilustrații de N. POPESCU

C.F.R.-ul are un birou pentru obiectele pierdute în tren. Un birou și un depozit.

În urmă cu un an, m-am dus acolo să mă interesez de o pereche de mănuși de piele pe care le pierdusem într-o călătorie spre Constanța.

Am răscolit toată magazia. Nu le-am găsit. Și cum se-ntîmplă în astfel de cazuri, începui să mă-ndoiesc că uitasem mănușile în compartimentul trenului, gîndindu-mă dacă nu cumva le pierdusem în tramvaiul cu care mă deplasasem pînă la gară.

Îmi trecuse supărarea. Ce să fac? Dacă nu-s, nu-s și gata!

Priveam acum, atent și visător totodată, la rafturile înțesate cu cele mai felurite obiecte care se pot uita în tren. De la clasica umbrelă și pînă la obișnuitele valize, geamantane, cufere și cufărașe, port-țigarete, brichete, ciorapi, umerașe, cărți și balonzaiduri.

Cîte întîmplări — gîndeam — nu se leagă de aceste aparent neînsemnate obiecte! Dacă, de pildă, ele ar putea vorbi, cîte nu ne-ar spune!...

Umbrela și-ar începe povestea de pe vremea cînd tînărul profesor de matematici — azi un respectabil pensionar — și-a cumpărat această arhaică armă împotriva intemperiilor, într-o toamnă cu ploi și vînt căzută pe neașteptate peste un micuț orășel neasfaltat și fără-de canalizare, din nordul Moldovei. Exact la o lună după începerea anului școlar...

Geamantănașul acela din piele albastră și-nsoțată, de șarpe, a fost zvîrlit și uitat în colțul plasei de doamna care, plecînd singură la mare, și-a găsit chiar între Cernavodă și Palas, „flirtul" pe care nu va mai fi nevoie să și-l caute pe faleză...

Balonzaidul este al tînărului poet, tulburat și cramponat la fereastra vagonului prin care va năvăli, inspirată, imaginea Thalassei...

Cufărul de lemn trebuie să fie proprietatea țăpinarului din vîrfurile Vrancei, care și-a găsit prietenii din armată în celălalt vagon și a coborît apoi vesel, vorbăreț și uităreț, o dată cu ei și cu mîinile vîrîte de uimire în buzunarele pantalonilor. Venise pentru întîia oară la mare...

Și deodată... Pe-al treilea raft în stînga observ două cîrje. Două cîrje noi, înflorate cu migală pe fluierele de fag uscat și lustruit.

Două cîrje.

Am cerut permisiunea să le văd mai îndeaproape. Le-am luat în mînă, le-am sucit pe-o parte și pe alta. Le-am pipăit. Erau ceea ce se vedea. Două cîrje noi, de bună seamă croite pentru un om mic de statură, dar pretențios, de vreme ce le ceruse cu flori și motive încrustate de-a lungul pulpelor subțiri de lemn, care trebuiau să-i înlocuiască efortul mușchilor picioarelor.

– Dar cum a putut să le uite în tren? — m-am întrebat mirat. Și cum a coborît fără ele? Poate i s-a făcut rău în vagon și a fost scos pe brațe? Sau și mai grav...

Responsabilul depozitului de obiecte pierdute n-a putut să-mi dea nici o explicație asupra cîrjelor pe care, de doi ani, nu le reclamase nimeni — el împărtășindu-și nedumerirea, la fel ca și mine, asupra cauzei care a dus la abandonarea lor.

★

Trecuseră, cum vă spusei, vreo douăsprezece luni de la vizita mea la depozitul de obiecte pierdute în tren. Imaginea celor două cîrje micuțe m-a mai urmărit un timp, apoi mi s-a șters din memorie și preocupări.

Dar alaltăieri...

Stam întins pe spate, pe-ngusta plajă a ghiolului, împachetat într-un dublu strat de nămol negru și vîscos. Nu este o poziție comodă. Și nici prea plăcut nu este, mai ales pentru nasul și ochii unui estet pretențios și înăcrit ca subsemnatul.

Crema aceea tuciurie și naturală cu care mîi de trupuri se ungeau pe rînd și la ore diferite exala un miros fetid, enervant. Limpezimea lacului sărat era spartă în valuri și clipoceli, iar liniștea, în țipete de satisfacție, chiote de veselie, ca într-un concert barbar, care mă scotea puțin din sărite.

Din cînd în cînd careva trecea în goană sau agale pe lîngă capul meu, ocolindu-mă cu prea puțină grijă, împroșcîndu-mă cu nisip mărunt și fierbinte în gură, peste gene și nas.

Încercai să evadez, folosind unul din mijloacele mele preferate în astfel de ocazii.

În spate aveam treptele care duceau sus, la Vasile Roaită. În față, pe malul îndepărtat al lacului, se profilau clădirile din Techirghiol. Sus, cerul era de-un albastru „garantat la spălat". Am închis pleoapele și am încercat, în gînd, să mă furișez afară, undeva departe, cît mai departe, cercetînd înfrigurat în amintire vreun moment plăcut pe care să-l reconstitui...

Un glas hîrîit mă trase înapoi

— ...E o minune nămolul... O adevărată minune... Nu-i credeam pe cei de la sindicat... Du-te, măi tovarășe, la Techirghiol, nu la Sinaia... Și de te-oi mai văita de șale și picioare, uite...

Reținut o clipă de vocea hîrîită, vrui să plec, dar un glas subțirel interveni, prinzîndu-mă din nou.

Mie-mi spui? Păi să-ți spun eu ce-am văzut cu ochii mei acum doi ani, chiar în personalul care mă aducea din București la nămol...

Cei care vorbeau nu erau în dreapta mea. Nici în stînga. Probabil că ceva mai departe de capul meu, ce se odihnea într-o scoică de nisip.

Am vrut să profit de o mică pauză în discuție ca s-o „întind", dar glasul subțire reluă, obligîndu-mă să-l ascult:

— ...Se urcase în Gara de Nord o dată cu noi. Era un ins voinic, cu ochi mari și triști, îmbrăcat în straie groase de iarnă și încălțat cu bocanci cu ținte, deși Capitala își topea asfaltul sub ploaia de foc revărsată peste el...

Avea un fel deosebit de a povesti necunoscutul cu glasul subțire, așa că m-a prins de-a binelea. Îl ascultai, mai departe:

— ... N-a scos o vorbuliță pînă la Medgidia. Abia cînd eu și pasagerul vecin ne arătam unul altuia jucăriile pe care le duceam copiilor aflați în vacanță la mare și ne-ntrebam dacă o rață-colac de cauciuc era mai indicată decît o minge de polo, insul în straie de iarnă m-a întrebat: „Aveți copii?" „Da" — i-am răspuns, întorcîndu-mă mirat spre el. „Și dumneata?" — mai întrebă el pe călătorul de lîngă mine. „Și eu. O fetiță." A oftat. Iar noi l-am întrebat aproape deodată: „Ai și dumneata copii?" Ne-a privit cu atîta tristețe, că ne-a părut rău de întrebare. Într-un tîrziu, a prins să vorbească, să-și verse năduful. „Am un singur copil. Un băiat. De zece ani. A ologit de cînd era în clasa a doua primară. N-are mamă, mi-a murit nevasta la naștere. Nu m-am mai însurat, ca să nu-i dau mamă mașteră. Eu sînt cioban de meserie. Stau mai tot anul pe munte, la cooperativă. Cobor doar după alimente. Feciorul locuiește în gazdă la un neam, cu plată. De un an nou i-am făgăduit că voi coborî în sat, să-l văd. M-au ținut treburile. Băiatul a plîns toată noaptea, iar a doua zi, chiar de întîi al lui ianuarie, a pornit sus la mine".

Glasul subțirel a tăcut. Așteptam. Eram numai urechi. Un tovarăș de cameră, nămolit lîngă mine, mă-ntrebă: „Mai stăm?" Nu i-am răspuns. Glasul subțire relua:

— ...Pe feciorul ciobanului l-a prins viforniță. L-a găsit taicăsău degerat și aproape mort, după o zi de căutare pe cărăruia troienită. Să-l fi auzit pe părintele ăla nenorocit cum povestea: „...Mi-a rămas olog copilul. Nici babele, nici moașa, nici chiar doftorul de la dispensarul din comună nu l-au putut vindeca. Doi ani l-au dus pe brațe copiii la școală. Nu suferea cîrjele. Și-n toți anii a luat premiul întîi. Atunci, președintele cooperativei a vorbit cu tovarășul Zamfir, instructorul de partid de la raion. Și Zamfir ăsta, om iute și priceput la fapte, mi-a urcat băiatul în cursă și l-a dus la un spital în oraș. E o lună de atunci. Am primit o scrisoare că mi-au așezat copilul într-un pătuț, l-au pus pe tren și l-au trimis la Techirghiol. Cum am aflat, m-am pornit spre București și, de aci, cu dv. în tren. Mă duc să-l văd și..." Cu toții ne-am întîlnit privirile sus, pe plasă, unde odîhneau cele două cîrje micuțe... Ciobanul le-a luat în palmele lui mari și virtoase, arătîndu-ni-le și spunînd: „Eu le-am lucrat. Și le-am scris flori pe ele... Poate că or să-i placă... Că de minge n-are nevoie, sărăcuțu'..." Am strîns în grabă mingea de polo și rața-colac de cauciuc, cu care ne mîndrisem. Tatăl copilului olog a pus înapoi, în plasă, cîrjuțele și s-a înfundat iarăși în mutenie. De altminteri n-a mai vorbit nimeni în compartiment. La Techirghiol am sosit cu o întîrziere de zece minute. Nici n-apucă bine să frîneze trenul, cînd auzii un glas de copil strigînd și acoperind vacarmul obișnuit al unui tren în stație: „Tătucă! Tătucă, măi tătucăăă!" Ciobanul a tresărit. Parcă l-ar fi pișcat cu un vîrf de cuțit în inimă. S-a repezit la fereastră. Și noi după el. Pe peron, un băiețel în pantaloni scurți de pînză, sandale, tricou, părul blond în vînt și trupul bronzat de cel mai generos soare din lume, se agita de colo pînă colo, chemîndu-și tatăl... Călătorul în straie de iarnă l-a privit cu respirația tăiată și, abia după ce lacrimile ce-i umpluseră ochii au prins a-i aluneca încet spre bărbie, a izbucnit răgușit: „Pe... Pe picioare, măăă...?" „Pe ele, tătucă; de-o săptămînă umblu singur". Ne-a fost destul de greu să-l convingem pe tatăl lui Pătruț că va plăti amendă, dacă coboară prin fereastră, oricît de grabă i-ar fi fost...

★

Dezlegasem acolo, pe plaja ghiolului, misterul celor două cîrjuțe abandonate în plasa compartimentului de-a doua, din personalul București-Constanța - Techirghiol.

Scriitori și CĂRȚI

MESAJUL UNUI MARE POET-CETĂȚEAN*)

Săptămînile trecute cititorii au întîlnit în librării o antologie din versurile cunoscutului poet sovietic *M. Isakovski*, tipărită de Cartea Rusă. Rod al creației sale poetice de mai bine de un sfert de veac (1924-1950), volumul recent apărut oferă cititorului prilejul să cunoască mesajul emoționant al unui scriitor strîns legat de luptele și năzuințele marelui său popor, constructor al comunismului. Într-adevăr, versurile lui M. Isakovski le impresionează prin patosul cetățenesc de care sînt pătrunse, prin extraordinara lor putere de a surprinde problemele importante ale actualității. Cronica vie a anilor de luptă și biruință, volumul lui Isakovski ne confirmă încă o dată un adevăr ce trebuie mereu reafirmat: poezia adevărată nu este decît aceea care izvorăște din marile frămîntări ale epocii, reflectînd, în versuri ce se adresează direct inimii cititorului, năzuințele și aspirațiile lui. Poezia lui Isakovski a răspuns totdeauna prompt, ferm, fără șovăire, comenzii sociale. Ea s-a adresat direct, nemijlocit, milioanelor de oameni simpli, care au recunoscut în sîmburile marelui poet, sentimentele, bucuriile și dorințele lor proprii. De aceea, multe din poeziile sale, transpuse și în muzică, au făcut înconjurul Țării Sovietelor și au trecut granițele ei, fiind cîntate cu pasiune și îndrăgite de toți oamenii pătrunși de idealuri curate, înalte, creatoare. Secretul acestei reușite nu stă decît în faptul că poetul, pătruns de cerințele artei realist-socialiste, răspunzînd necontenit chemărilor partidului, a slujit cu fiecare poezie a sa mersul înainte al poporului sovietic, a cîntat cu însuflețire victoriile sale și i-a oferit necontenit imbolduri noi în muncă.

Volumul de față cuprinde cîteva mari cicluri, semnificative pentru evoluția poetului. De la bun început, M. Isakovski se arată un iscusit cîntăreț al vieții satului aflat în plină transformare pe drumul socialismului. Poetul celebrează munca oamenilor simpli („*Păstorii*"), electrificarea satului („*De-a lungul cătunului*"), plecarea tinerilor pentru satisfacerea serviciului militar, prilej de bucurie și mîndrie cetățenească („*La noi în sat*"), eroismul tinerilor comuniști uciși mișelește de dușmanii socialismului („*Memoriei lui N*") etc.

Fiecare poezie surprinde un alt aspect din configurația anilor eroici în care poporul sovietic pășea hotărît pe drumul edificării noii societăți. Iar poezia lui Isakovski redă toate acestea într-o tonalitate profund optimistă, de încredere nestăvilită în viață.

Poetul cîntă apoi primăvara muncii creatoare: „*Aprilie la Smolensk*", „*Primăvara*", „*Vara, cu zori proaspete*"; și, deși iarna și toamna par a nu fi anotimpurile sale favorite, totuși află resursele morale pentru a-și depăși tristețile trecătoare. Primordială în acești ani va fi cîntarea vieții noi, care se înstăpînește tot mai puternic pe cuprinsul Țării Sovietice. Comparația trecut-present evidențiază tragismul vieții țăranului sub robia țaristă („*Trecut*"), spre deosebire de perspectivele luminoase ce i se deschid în față („*Colhoznicii*").

Al doilea ciclu, cuprinzînd poezii scrise într-o perioadă ce se întinde pe aproape zece ani de puternice prefaceri în viața oamenilor sovietici, mărturisește același nedezmințit atașament al poetului pentru cauza socialismului. Isakovski înregistrează, în versuri ce merg direct și fără reticență la inima cititorului, fenomenele înălțătoare ce au transformat conștiințele oamenilor simpli din satele pînă atunci ținute în întuneric. O femeie analfabetă învață să scrie și își mărturisește bucuria. Un colhoznic își reamintește viața, autobiografia lui fiind de fapt o mărturie a drumului spre libertate și demnitate umană („*Biografia colhoznicului*"); paspicul colhozului nu-și părăsește postul, deși casa îi este cuprinsă în flăcări și viața copilor săi primejduită.

O trăsătură specifică liricii lui Isakovski este patriotismul său fierbinte, iluminat. Versurile sale, din toate perioadele de creație, respiră această nestrămutată dragoste pentru patria socialistă și ură necruțătoare față de toți dușmanii poporului său. În timpul războiului, Isakovski, poetul care a slăvit pînă atunci în versurile sale uriașele prefaceri de pe pămîntul Țării Sovietelor, pornește să însuflețească pe cei ce-și apărau patria de invazia dușmanului. Serie mărșuri („*Cu bine, deci, oraș mari și case*"), slăvește eroismul combatanților sovietici („*Partizana*", „*Luminița*"), celebrează bucuria revederii pămînturilor vremelnic ocupate de fasciști („*Smolensk, bine te-am găsit*"), compune atît de popularele cîntece care au fluturat pe buzele ostașilor sovietici în lupta lor victorioasă împotriva hoardelor fasciste („*Cîntec despre „Katiușa"*). Isakovski răspunde acum, ca și înainte, cu promptitudine și siguranță imperativelor timpului său, lirica sa fiind întrutotul inspirată din marea bătălie pe care poporele Uniunii Sovietice au dat-o pentru zdrobirea hidrei fasciste.

Spuneam mai sus că încă de la primele creații se vădește caracterul optimist al poeziei lui Isakovski. Nu un optimism de circumstanță, factice, ci un sentiment de puternică și nedezmințită încredere în viața nouă și în triumful cauzei socialismului. Isakovski este un poet al bucuriei de a trăi în țara socialismului victorios. El iubește natura fertilă și bogată a patriei sale, oamenii ei de o mare frumusețe spirituală. Versurile sale respiră o voioșie contaminantă, îți comunică o extraordinară sete de acțiune, te fac să devii impetuos, să nu te mai oprești în fața greutăților.

Termini de citit acest volum, mult îmbogățit sufletește. Te-ai înfruptat din versul unui poet care și-a făcut un titlu de glorie din a fi cronicarul neobosit al vieții ascendente a poporului său. Simți aproape de inima ta versul lui Isakovski și nu te poți opri să nu revii asupra lui. Și îți dai încă o dată seama că numai atunci o lucrare de artă are valoare, cînd este inspirată din viața de luptă a poporului, cînd cuprinde în ea ecourile celei mai fierbinți și mai apropiate actualități.

V. RÎPEANU

*) M. Isakovski: „Versuri alese" — E.S.P.L.A. — Cartea Rusă.

DE PRETUTINDENI

Manuscrise necunoscute ale lui Stendhal, descoperite în U.R.S.S.

Numeroși istorici și filologi sovietici se ocupă în prezent cu descifrarea unor manuscrise ale marelui scriitor francez Stendhal, recent descoperite. Cu prilejul organizării Bibliotecii de Stat a R.S.S. Letone, a fost găsit volumul al treilea din „Storia pittorico della Italia" de Luigi Lanzi, cuprinzînd însemnări marginale ale lui Stendhal, datînd între 25 noiembrie 1830 și 7 iulie 1835. Precum se știe, lucrarea lui Lanzi i-a folosit lui Stendhal pentru întocmirea unei „Istorii a picturii" apărute sub semnătura M. B. A. A. (Monsieur Beyle, Ancien Auditeur). Cum a ajuns cartea la Riga? O dedicație scrisă pe prima pagină ne indică faptul că volumul a fost dăruit de anticarul Donato Bucci, un prieten al scriitorului, baronului F. von Meiendorf, pe acea vreme secretar al Misiunii Ruse din Roma.

Însemnările aduc date noi și importante cu privire la călătoriile lui Stendhal. Din păcate ele cuprind și cuvinte greu descifrabile. Revista „*Probleme de literatură*", care apare la Moscova, publică în numărul 5/1958, însemnările în franceză și rusă, paginile fotografiate, precum și comentariile cercetătorului T. Kocetkovoi.

„Biblioteca din Roma în pericol!"...

„Să salvăm cultura italiană!" „Oameni ai culturii, să salvăm 2 000.000 de cărți!" — iată titluri întîlnite adesea de cititori în ziarele și publicațiile italiene și care dezvăluie situația tragică a uneia din cele mai însemnate instituții culturale din Italia, „Biblioteca Națională" din Roma.

De mulți ani, asupra sutelor de mii de manuscrise și cărți vechi, de o valoare incalculabilă, operează lent acțiunea distrugătoare a umidității excesive existente în depozitele bibliotecii. Și, în vreme ce pentru armată și poliție — cum se exprima un ziar din Roma — se aruncă milioane de lire, guvernul nu catadixește să investească nici măcar atît cît e necesar pentru construirea unei noi clădiri care să adăpostească realele valori ale culturii naționale italiene.

Poetul bulgar Vaptarov editat în Italia

Cercurile progresiste din Italia au primit cu un viu interes apariția, în editura „Avanti", a unei voluminoase culegeri din opera scriitorului revoluționar bulgar Vaptarov. Cuvinte elogioase despre poezia lui Vaptarov a avut cu acest prilej cunoscutul poet italian contemporan Salvatore Quasimodo.

Consemnări literare

● *UN INTERESANT ROMAN DESPRE LUPTA COMUNIȘTILOR CHINEZI.* Revista „Literatura chineză" (nr. 3, mai-iunie 1958) publică un fragment din romanul „Istoria provinciei Taun" de Kao-Yun-Lau. Acțiunea acestui roman se petrece în orașul Amoy, în anii luptei de rezistență împotriva agresiunii japoneze. Fragmentul reprodus în revistă surprinde momentul cînd muncitorii și intelectualii comuniști sînt aruncați în închisoare de guvernul Kuomintangului pentru că se opun politicii de non-rezistență predicate de Cian-Kai-Și în fața cotropitorilor japonezi. Lupta dintre elementele cinstite și cele trădătoare formează substanța acestui roman. Patrioții arestați reușesc, printr-o acțiune sfîrșită unită, să spargă zidurile închisorii și să evadeze.

Autorul, Kao-Yun-Lau, s-a născut în 1910 în orașul Amoy; a dus o viață extrem de grea, dar a reușit să învețe carte și, în anul 1930, a publicat un scurt roman. Kao-Yun-Lau se afla la Amoy în momentul cînd patrioții chinezi reușiră să spargă zidurile închisorii și să evadeze. Actul acesta eroic l-a impresionat în chip cu totul deosebit, ceea ce l-a determinat să-l transpună într-o operă literară. În 1953, a început să scrie romanul „Istoria provinciei Taun", pe care l-a terminat în 1956, cu cîteva zile înainte de moartea sa.

Într-o scrisoare adresată unui prieten, Kao-Yun-Lau spunea: „Îmi voi dedica toată viața scrierii acestei glorioase pagini din istoria partidului".

Kao-Yun-Lau și-a ținut angajamentul.

● *GO-MO-JO CÎNTĂ EGIPTUL.* Cunoscutul scriitor, filozof și militant social Go-Mo-Jo a publicat recent un ciclu de poezii despre Egipt, rod al călătoriei sale prin Republica Arabă Unită. Poeziile, însumate într-un fel de reportaj liric de o intensă emoție, aduc elogii milenarei civilizații a acestei țări, poporului egiptean, care și-a cucerit după o îndelungată luptă libertatea și care și-o apără astăzi cu îndîrjire împotriva imperialismului. Citîm prima poezie, intitulată: „De la aerodrom mă îndrept spre Cairo".

Se pierde în valuri de purpură nava solară
Sau poate nisipul cel palid o-nghite.
Tăcerea pustiului păsări alungă în zări rătăcite,
Și ochii cămilelor triste spre nisipuri coboară.

Poporul, asemeni simunului, dă-n lături trecutul din cale,
Înalt, pretutindenea, mîndrele noi se arată.
Pieri-va pustiul, tăcerea fi-va pe veci alungată.

Cădea-vor semințele noi în pămîntul cel moale.

● *SARCINILE CRITICII LITERARE.* În numărul cinci al revistei „Literatura chineză" (Chinese Literature) întîlnim un articol privind conferința criticilor literari din China, care a avut loc la începutul acestei veri. S-a discutat activitatea critică literară din ultimii ani și s-au dezbătut sarcinile ei viitoare. Din lucrările conferinței a reieșit contribuția substanțială adusă de critici în lupta de idei pe tărîmul literaturii și artei, împotriva elementelor de dreapta și a revizionismului. Criticii literari au realizat succese însemnate în apărarea liniei marxist-leniniste, în respingerea ideilor reacționare propagate de burghezie și în clarificarea drumului literaturii socialiste, pentru a crea condițiile necesare unui nou avînt al scrisului.

Dar în același timp s-a subliniat rămînerea în urmă a criticii literare față de nivelul noii literaturi chineze. Îndeosebi, mai persistă lipsuri în cercetările de istorie literară și în învățămîntul universitar de specialitate. Toți cei care au participat la lucrările conferinței au fost de acord cu faptul că sarcina principală a criticii literare este încurajarea creșterii literaturii realist-socialiste și respingerea tendințelor burgheze. În același timp participanții la conferință au subliniat în unanimitate că o datorie de onoare a criticii literare este combaterea revizionismului și a dogmatismului.

Cei care au luat cuvîntul au subliniat faptul că în învățămînt și în institutele de cercetări există unele tendințe de a ignora viața actuală și de a exalta trecutul, diminuîndu-se astfel realizările prezentului. Fără discuție — au subliniat vorbitorii — apreciem moștenirea literară, dar studiul literaturii clasice trebuie să fie făcut în mod critic, de pe poziții marxist-leniniste. Prefuind așa cum se cuvine operele marilor predecesori, trebuie să arătăm în același timp limitele lor din punct de vedere istoric și să nu exaltăm elementele idealiste prezente în gîndirea lor. Cei care studiază literatura clasică vor trebui să acorde egală atenție literaturii actuale.

Conferința a trasat drept sarcină criticilor literari să ducă mai departe spiritul maselor. Așa cum romanele, piesele de teatru, poeziile, scenariile de film sînt scrise pentru popor, tot așa și articolele de critică vor trebui să fie redactate într-o limbă clară, concisă, sobră, care să expună idei bogate și profunde. Critica literară trebuie să devină directă, vie și plină de viață. Ea are datoria să pornească de la exigențele opiniei populare, să le studieze, să le înțeleagă esența și să le ridice la un nivel mai înalt.

CU PROVERBE ȘI LOCUȚIUNI

ORIZONTAL: 1) Bate șeaua să priceapă iapa — Unul care nu aleargă după doi iepuri. 2) Cu rima mică se prinde peștele mare — Om dintr-o ...3) Nu lăsa pe mîine ce poți face... — Încetul cu încetul se face oțetul — Alifie. 4) Eu îți fac semn și tu stai de... — Emblema primelor autobuse românești. 5) L-a făcut albie de porci — Verbul lui „nici în car, nici în căruță, nici în teleguță". 6) Literă grecească — Decît un an cu cloara, mai bine o zi cu șoimul — Ceea ce nu-și poate schimba lupul atunci cînd năpîrlește. 7) Banul n-are miros — Urări în versuri, pline de proverbe și umor popular, pe care colăcerii le adresează mirilor la nuntă. 8) A tunat și l-a adunat — Notă muzicală — Concurent. 9) Cetate din antichitate — Ce-l pe fată e și-n... — Numele legendar al rîului Cerna. 10) Satul arde și baba se piaptănă (pl.) — Vasile Teodorescu — La table. 11) Situație — Și le dă înfumuratul — Ori. 12) Etaj — A sărit ca un... — Cea bună se cunoaște de dimineață. 13) Din el unii sar în puț... — Pus în ordine corespunzătoare. 14) Opus egoismului — Literă grecească.

VERTICAL: 1) Baltă să fie, că broaște se găsesc (pl.) — Roata nu scîrțîie dacă e... 2) Toți vor să cîștige pe cel mare — Ce-l în mînă nu-l minciună — Bîie. 3) A plecat cu coada între picioare (fem.) — Vas de lut — Stropi cu cerneală. 4) Zero tăiat în două — Ce naște din pisică șoareci prinde — „Cîntecul" celei care în proverb stă pe gard. 5) Bîlci — Despre cei ce-și înfrînează o dorință se zice că înghite în... 6) Avînt — Spusă numai din gură — În acest loc. 7) În labă — Cele negre de pe cîmpul alb sînt litere — Chipeș. 8) Unul zice hăis și altul ceа — De el și pentru el sînt făcute proverbele. 9) Pîine culeasă din pom — Pază bună trece primejdia... — Din an în paște. 10) Importantă parte a unei hidrocentrale — Cali de pe pereții celui ce aiurează sau alcătuie din privirile celui lovit (alng.). 11) Leacuri pentru cojoace — Un rău care se potrivește cu proverbul „pe dinafară frumos și-năuntru viermănos" — Ți-l oferă ingratul, adesea însoțit de pișcot. 12) Soare — Dimensiune — Ține. 13) Ivit — Viezană cai verzi pe pereți. 14) Înțîrziat — Dată cu lac.

DEZLEGAREA JOCULUI „DIDACTICĂ", APĂRUT ÎN NR. 32

ORIZONTAL: 1) Oblojeală. 2) Batractar. 3) Liberți — E. 4) Aba — Gecko. 5) Danton — Am. 6) Ur — Iniște. 7) Iași — Itit. 8) Act — E — U — R. 9) Ie — Trofeu.

SOLUȚIA PROBLEMEI DE ȘAH DIN NUMĂRUL PRECEDENT

Poziția (Alb: Ra3, De3, Td7, Cf3, Pp. a2 g2. Negru: Rh7, Db7, Tg8, Ne7, Ng7, Pp. g6, h5. Albul la mutare). Combinația cîștigătoare se bazează pe cunoscuta idee a șahului prin descoperire: *1. Cg5+ Rh6* (sau Rh8) *2. Cf7+ Rh7 3. Dh8+!!* Dama albă se sacrifică pentru a permite următorul șah prin descoperire. *3.. N:h8 4. Og5+■ Rh8 5.Th7* mat.

SFATURI PRACTICE

DESPRE PLANTELE CURATIVE ȘI FOLOSIREA LOR.

Am cunoscut întîmplător pe cineva care se pricepe din proprie experiență la plantele curative sau medicinale, cum se mai numesc. Este un om în vîrstă de 70 de ani, deși nu pare la prima vedere nici de 50. O fi sau nu adevărat, nu știu, dar el pretinde că datorează această admirabilă conservare numai plantelor curative, despre care mi-a vorbit cu multă convingere.

— Ceea ce trebuie să cunoaștem înainte de orice — mi-a spus el — este calitatea curativă a plantelor. După aceea trebuie să știm cum să preparăm o infuzie și cum s-o dozăm într-o cură. În același timp, trebuie să ținem seama că infuziile de plante curative nu au efectul fulgerător al medicamentelor farmaceutice, în schimb sînt mult mai ușor suportate de orice organism.

Mi-a arătat apoi dulapul lui cu plante curative.

— Iată — mi-a spus — vi le-aș putea cataloga pe scurt astfel:

Pectorale (adică cele cu efect salutar asupra bronhiilor și plămînilor): floarea de mac, foile de nalbă, mugurii de brad, florile de viorele; iar dintre fructe curmalele, smochinele și strugurii uscați.

Febrifuge: foile de eucalipt, foile de frasin, foile și florile de tîntorie.

Digestive: sămînța de anason verde, sămînța de in, florile de mușețel, sămînța de mărar, foile de izmă, de rosmarin și de verbină.

Laxative: florile de piersic, foile de frasin, sămînța de anason și de mărar.

Diuretice: sparanghelul, pirul, mătasea porumbului, cozile de cireșe, coada mînzului.

Calmante: florile de tei, de mușețel, de izmă și de mătăciune (iarba stupilor).

Decongestionante: foile de Boldo (se găsesc la magazinele Plafar).

Cicatrizante: foile de pătlagină și florile de sunătoare.

— Firește, sînt încă multe alte plante cu proprietăți medicinale — a adăugat el — dar m-am limitat la a vi le enumera pe cele cu o întrebuințare mai frecventă. Pentru prepararea infuziilor — a continuat interlocutorul meu — se iau în general cam 10-15 grame de plante uscate (flori, foi, fructe, coji sau rădăcini) pentru un litru de apă. Dacă planta e amară sau are alt gust neplăcut, folosim numai 5 gr, iar dacă e vorba de cereale, mărim cantitatea la 20-30 gr. Ele nu se fierb decît atunci cînd e vorba de rădăcini, cozi sau coji. Florile și foile se fărîmițează și se pun în apa deja fiartă și retrasă în momentul acela de pe foc — adică se face ceea ce numim corect o infuzie — apoi se trec prin strecurătoare. Doza de luat o dată este cam o ceașcă obișnuită. Dacă, însă, după o ceașcă sau două nu simțim efectul dorit, putem continua, la intervale calculate, pînă la un litru în 24 de ore. Cele digestive se iau la o oră după fiecare masă, iar cele laxative — seara, înainte de culcare. Tratamentul cu asemenea infuzii — a conchis el — e minunat. O spun din proprie experiență. Dar, bineînțeles, numai pentru mici deregiări ale funcțiunilor organice, cînd nu e cazul să apelăm neapărat la un medic.

Cu alte cuvinte, ele nu trebuie să înlocuiască medicul, ci să-l facă să vină cît mai rar... în vizită.

IOSIANA

De vînzare la toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat

RĂSPUNDEM CITITORILOR

DESPRE HIPNOZĂ

Prin materialul de mai jos, lov. astăzi, univ. dr. Em. Gaba răspunde întrebării puse de un cititor din Călărași.

Hipnoza este o stare de somn parțial, creată cu ajutorul sugestiei, în care legătura celui hipnotizat cu mediul extern este păstrată limitat. Sugestia și hipnoza erau cunoscute încă din antichitate, fiind folosite pe atunci, empiric, în scopuri curative, dar mai ales în scopuri mistice. Explicațiile care au fost date acestor fenomene de-a lungul veacurilor se bazau pe teoria spiritualistă a existenței unor fluide sau a unor unde magnetice emise de hipnotizator. Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea teoriile mistice cu privire la hipnoză sînt însă nimicite de lucrările unor savanți ruși, printre care Behterev și Mociutkovski, și francezi, printre care Bernheim și Charcot, care fundamentează științific această problemă. Începînd din această perioadă, hipnoza este din ce în ce mai larg folosită ca mijloc terapeutic într-o serie de boli și, în special, în cele neurologice.

Pentru crearea stării de hipnoză se folosește, în primul rînd, sugestia verbală — adică excitanții verbali — și abia în al doilea rînd se folosesc excitanții fizici slabi, cu acțiune prelungită, adresîndu-se fie vederii, fie auzului, fie tactului. Somnul rezultat poate avea diverse grade de adîncime.

Pentru a provoca starea de hipnoză cu ajutorul sugestiei verbale, persoana care urmează să fie hipnotizată se așază într-o poziție comodă, relaxată, după care medicul îi repetă cu un ton poruncitor, insistent, propoziții de felul acesta: „voi număra pînă la 10, în care timp veți adormi, simțiți că vă este somn, din ce în ce mai somn, pleoapele devin grele, se închid, nu mai puteți deschide ochii, somnul vă cuprinde, adormiți, dormiți adînc" etc. Și, într-adevăr, în cîteva minute, pacientul se cufundă într-un somn liniștit, continuînd însă să păstreze legătura cu hipnotizatorul și executînd ordinele acestuia.

Explicația hipnozei, precum și cea a sugestiei și a somnului, pot fi ușor înțelese dacă ne amintim că la baza activității etajului superior al sistemului nervos, adică a scoarței cerebrale, stau, potrivit învățăturii lui I.P. Pavlov, două procese: excitația și inhibiția (frînarea). În timpul somnului scoarța cerebrală se află aproape în întregime în stare de inhibiție, excepție făcînd unele zone prin intermediul cărora organismul mai menține legătura cu mediul înconjurător. Tot așa, în stare hipnotică, organismul păstrează numai legătura cu hipnotizatorul.

Sugestia verbală se explică prin faptul că pentru om cuvîntul

constituie un excitant condiționat tot atît de real ca și toate celelalte, deoarece, semnalizînd creierului excitații externe și interne, determină din partea organismului reacții identice cu cele pe care le-ar provoca excitațiile însăși.

În cazul hipnozei, cuvintele hipnotizatorului creează un focar de excitație cerebrală, în timp ce restul scoarței se găsește într-o stare de inhibiție care are drept consecință somnul și excluderea rezistenței persoanei hipnotizate. Este interesant de remarcat faptul că cel hipnotizat nu ascultă chiar orbește orice ordin, ci numai cele care nu contravin atitudinii sale morale — de exemplu un om cinstit nu va comite, în stare de hipnoză, delicte, crime sau acte imorale. Astfel de ordine duc la trezire.

Hipnotizatorul nu are nevoie de calități speciale; o dovadă în acest sens este realizarea hipnozei colective, cu ajutorul magnetofonului. El trebuie însă să cunoască mecanismul fiziologic al hipnozei și tehnica acesteia.

Hipnoza are importante aplicații în medicină, și anume în tratamentul bolilor de nervi, cum ar fi neurastenia, psihastenia și isteria, precum și în tratamentul unor insomnii rebele și al durerilor de cap, constituind așa-numita hipnopsihoterapie. Utilizarea hipnozei mai poate fi încercată și în tratamentul alcoolismului, al morfinomaniei și al altor toxicomanii.

Hipnoza nu poate fi aplicată decît de către medic, care, după minuțioasa studiere a suferințelor bolnavului în cauză, va aplica tehnica cea mai potrivită cazului respectiv.

DESPRE FORMA PĂMÎNTULUI

Prin acest material, scris de tov. I. Iordan, cercetător la Institutul de Cercetări Geografice, răspundem întrebării formulate de un grup de elevi, cititori ai revistei noastre.

Cu peste trei mii de ani în urmă, cînd oamenii aveau arareori posibilitatea să cunoască alte meleaguri decît cele pe care se născuseră, nu se știa nimic despre forma adevărată a pămîntului.

Circulau pe atunci, în legătură cu aceasta, păreri care mai de care mai fanteziste și mai depărtate de adevăr. Astfel, popoarele din India veche, observînd că marea pare că se ridică spre orizont și că adeseori au loc cutremure, au tras concluzia că pămîntul are forma unui castron și se sprijină pe patru elefanți care, la rîndul lor, stau pe o broască țestoasă. „Vedem

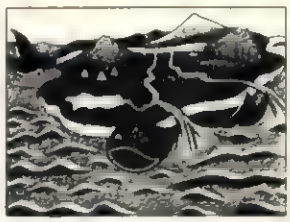

întîi catargul unei corăbii ce se îndreaptă spre țărm și apoi baza acesteia, din cauza formei de castron a pămîntului — explicau ei — iar cutremurele se produc datorită elefanților, care din cînd în cînd se mișcă sub povara greutății".

Mai tîrziu popoarele Greciei antice, a căror țară era aproape complet înconjurată de apă, au crezut că pămîntul este o insulă enormă, înconjurată de ape nesfîrșite, pe care le-au numit ocean, și că pești uriași țin această insulă pe spinările lor.

În secolul al VI-lea î.e.n. filozoful grec Anaximandros afirma că pămîntul ar fi ca o tobă, iar Pytagora demonstra nu pe baza faptelor, ci doar pe calea logicii, că, deoarece pămîntul este un corp perfect iar cea mai perfectă formă geometrică este sfera, acesta trebuie să aibă o formă sferică. Deși teoria acestui mare filozof și matematician grec nu se sprijinea pe dovezi științifice concrete, ea a fost totuși prima care s-a apropiat de realitate.

Aristotel, marele filozof al sec. al IV-lea î. e. n. — arătînd că umbra pe care o aruncă pămîntul asupra lunii în timpul eclipselor este rotundă, că din puncte diferite ale pămîntului nu se văd aceleași constelații, că orizontul apare mereu rotund

și că vasului ce se depărtează către orizont îi dispar mai întîi baza și apoi catargele — este cel dintîi care aduce dovezi concrete asupra formei rotunde a pămîntului.

Istoria cunoaște mai tîrziu o lungă perioadă în care biserica potrivnică oricăror vederi noi științifice, își impune tirania și în această privință: nimeni nu se mai ocupă de cercetările legate de pămînt și de forma sa. Abia mult mai tîrziu, în secolul al XV-lea, întîlnim din nou învățați care susțin că pămîntul are o formă rotundă.

O dată cu descoperirea altor ținuturi, necunoscute de lumea civilizată de atunci, convingerea că pămîntul este rotund devine din ce în ce mai puternică și mai răspîndită. Prima dovadă practică de necontestat a fost adusă de expediția lui Magellan, care, călătorind mereu spre apus, a înconjurat pămîntul, ajungînd la locul de unde plecase.

Măsurătorile efectuate în timpurile ce au urmat au arătat că raza pămîntului la ecuator nu este egală cu cea de la poli și că deci, globul pămîntesc nu are o formă sferică, ci „sferoidală" — forma de sferă turtită, pentru care pledează unii astronomi și geografi ai secolului al XIX-lea.

Dar pămîntul prezintă mari neregularități: munți înalți de peste 8.000 m. cîmpii joase și gropi marine ce depășesc adîncimea de 10.000 m. Pe baza acestor cunoștințe, Uniunea Internațională de Geodezie și Geofizică a stabilit că pămîntul nu este un sferoid, ci un „geoid" — formă specifică numai pămîntului — adică un corp globular turtit la poli, a cărui suprafață prezintă neregularități — ridicături și adînciturI

La fiecare 5 și 20 ale fiecărei luni apare REBUS revista iubitorilor de probleme distractive

PUTEȚI FI PUNCTUAL

în toate împrejurările, cumpărînd

ceasornicul deșteptător „PRECIZIA"

Elegant ca formă, foarte exact, garantat 1 an.

Produs al Cooperativei meșteșugărești „Precizia" — Arad.

ÎN JURUL GLOBULUI

IMAGINI DIN R.P.D. COREEANĂ

La 15 august poporul Republicii Populare Democrate Coreene sărbătoreşte o zi scumpă, cea mai însemnată din viaţa patriei sale: aniversarea eliberării ţării de către glorioasa Armată Sovietică de sub jugul imperialismului japonez.

Ziua de 15 august 1945 a însemnat pentru poporul coreean — după o lungă perioadă de suferinţe provocate de cotropirea imperialistă — deschiderea unor largi perspective pentru instaurarea regimului democrat-popular, refacerea economică a ţării şi trecerea la construirea socialismului.

Mişelava agresiune a imperialiştilor americani şi a marionetei lor belicoase Li Sin-Man a întrerupt munca paşnică a constructorilor socialismului în Coreea populară. După eroica ripostă dată agresorilor şi încheierea armistiţiului în 1953, mult încercatul popor coreean a păşit ferm, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, la munca de vindecare a rănilor războiului şi de continuare a construcţiei socialiste, obţinînd victorii însemnate.

Membră a marii familii a ţărilor socialiste frăţeşti, înconjurată de dragostea şi primind ajutorul neprecupeţit al acestor ţări, R.P.D. Coreeană păşeşte din succes în succes spre un viitor fericit şi luminos.

În pagina de faţă prezentăm cîteva aspecte ale muncii creatoare şi succeselor poporului coreean.

Cetăţeni coreei democrat-populare îşi lubesc şi îşi înfrumuseţează capitala. În fotografie: gospodine din Phenian plantînd pomi într-un cartier nou construit.

Entuziasmul este însoţitorul nedespărţit al harnicului popor coreean. După orele de muncă în fabrici şi uzine, în laboratoare sau instituţii, mulţi tineri coreeni prestează muncă voluntară.

Fabrica de îngrăşăminte chimice de la Hungnam, construită cu ajutorul specialiştilor sovietici.

În construcţia celor 17.800 de apartamente proiectate, la Phenian se utilizează pe scară largă elementele prefabricate.

Bulevardul Stalin, din Phenianul reconstruit.

Hotelul modern şi elegant din incinta gării este foarte apreciat de călători. Fotografia ne înfăţişează un aspect din holul hotelului. ←

La o uzină din Phenian, în care se produc piese prefabricate pentru construcţii ↓

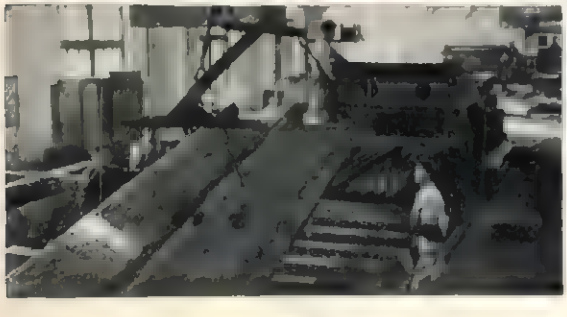

Demonstraţie de protest la Phenian împotriva ocupaţiei Coreei de Sud de către trupele americane.

În Phenian se ridică mîndră noua clădire a gării, construită în locul celei vechi, distruse de război.

REDACŢIA: Bucureşti, Piaţa Scînteii. Căsuţa Poştală 3507 of. 33. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poştale din ţară şi la factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii. PREŢUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mugatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

SPORT

Un concurs al SPERANȚELOR

Încă nu începuse zăpușeala zilei, cînd autobusul 32, mai neîncăpător ca oricînd în cursul săptămînii, lăsa în stațiaȘtrandului, la fiecare cursă, numeroși copii singuri sau însoțiți de părinții ori de frații lor mai mari. Ei veneau la întrecerea din cadrul finalei pe țară a Cupei „Scînteii Pionierului" la înot, ce avea să se desfășoare la ștrandul „Dante Gherman". Și cum această întrecere se anunța ca o „selecție" a viitorilor campioni, nu puțini au fost vîrstnicii, iubitori ai înotului, care au venit să-i vadă pe cei micuți „la lucru". Nu a lipsit nici atmosfera marilor întreceri, cu atît mai mult cu cît suporterii erau, în majoritatea lor, tot copii. Încurajările și aplauzele se auzeau pînă departe, peste zidurile ștrandului. La desfășurarea probelor au luat parte și spectatori de peste hotare (turiști și un detașament de pionieri din R.D.G. care au petrecut vacanța la noi în țară).

Fără să vorbim de rezultatele tehnice, pentru care s-a dat în fond bătălia în apă, trebuie subliniată pregătirea pe care micuții cu cravată roșie au făcut-o în vederea acestei mari competiții pionierești. De-a lungul unei perioade de aproape două luni, în taberele de tabără, de raion și de regiune, pe tot cuprinsul țării 20.000 de pionieri s-au pregătit și s-au întrecut, cei mai buni — în număr de peste 100 — ajungînd în loturile regionale ce au participat la finalele de la București. Această competiție, prin caracterul ei de masă, a oferit prilejul învățării înotului pentru unii, al antrenamentului metodic și drumului spre perfecționare pentru alții. Acum ne putem da seama cît de lăudabilă este acțiunea U.C.F.S., care, animată de dorința de a cultiva noi cadre pentru natația noastră, a inițiat în această vară organizarea unei serii de centre de înot pentru copii și școlari.

Mișcările unor participanți erau încă stîngace, loviturile picioarelor unora dintre ei la stilul bras mai prezenta defecte, alții nu știau prea bine cum să ia startul; dar toate aceste mici neajunsuri pălesc în fața perspectivei pe care astfel de concursuri o deschid pentru pregătirea și formarea fizică a pionierilor.

De astă dată, înotătorii din Capitală au fost nevoiți să cedeze cupa finaliștilor organizației regionale de pionieri Timișoara, care au vădit o pregătire mai bună.

După terminarea probelor a avut loc festivitatea în care cei mai buni — ne referim la primii trei clasați în probe — au primit medalii de aur, și respectiv, de argint și de bronz, pe lîngă alte numeroase premii pe care mai multe întreprinderi și organizații obștești le-au oferit pentru răsplătirea victoriilor.

R. SCURTU

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

PREȚUL 2 LEI

... Nu a lipsit nici atmosfera marilor întreceri, cu atît mai mult cu cît suporterii erau, în majoritatea lor, tot copii...

György Stefan din Tîrgul Mureș, cîștigătorul probei de 50 m bras băieți, abia a terminat cursa și a fost luat în primire de fotoreporter.

Start greșit

Dorința cea mai mare a pionierei Stoff Hedviga din Timișoara a fost să cîștige cursa de 50 m bras. Și și-a îndeplinit-o!...

Schimbul la ștafeta 4×50m liber băieți.

Fetele par a fi mai disciplinate la luarea startului.

Și în apă te trec... călduțele, atunci cînd ai de înfruntat adversari puternici. Astfel că dușul e binevenit după probă.

← ...moment emoționant pentru toate vîrstele, mai ales atunci cînd participi la un concurs pionieresc.

Instantaneu ! Tatăl și fiul, Brănișteanu Cornel și, respectiv, Decebal. Primul, cronometror calificat, al doilea, în devenire... ↓

09
47-

23 AUGUST

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 34 (170) — 23 August 1958

SE IMPLINESC

DOCUMENTE DIN EROICELE ZILE

LOTERIA DE STAT

DE ASEMENEA CLIPA

ultimei trageri

ai tu încă un al

LOZ !!

Cumpărați cu toate mijloacele

acest nou mod

NOU PLAN

al tu la

LOZ... CHIAR ASTĂZI!

ORDINUL DE ZI Nr. 70
AL COMANDANTULUI SUPREM
AL FORȚELOR ARMATE DIN UNIUNEA SOVIETICĂ
MOSCOVA 1 MAI 1944

TOVARĂȘI

Unul din manifestele difuzate de P.C.R. înainte de 23 August 1944. Pe prima pagină, pentru inducerea în eroare a siguranței, este imprimat afișul loteriei de stat (sus). Pe pagina următoare este imprimat Ordinul de zi nr. 70 al Comandantului Suprem al Forțelor Armate din Uniunea Sovietică.

Într-un „Larousse élémentaire illustré", apărut prin anul 1924, se puteau citi următoarele rînduri despre țara noastră: „Rominia, regat dunărean din Europa orientală. Importantă viață agricolă. Capitala: București. Orașe principale: Iassy, Galatzy, Temesvar și Debreczen" etc.

„Erudiții" redactori, care au trimis tiparului cele 1200 de pagini ale dicționarului — oameni în stare să ducă polemici nesfîrșite pentru a preciza anul morții legendarei regine din Saaba, capabili să descrie în amănunt orașele dispărute ale Cartaginei, sau să determine cu exactitate matematică locul oricărei stele în universul cosmic — au scris, studioși și convinși, că Debrețînul se află în Romînia.

... Și altele ca acestea. Luați tratate de istorie universală, de geografie economică, de studii etnografice — apărute în trecut în Apus — și veți întîlni, nu o dată, referiri la patria și poporul nostru pline de confuzii, greșeli și gogomănii jignitoare.

Azi ni se pare firesc faptul că patria noastră ocupă un loc bine precizat în economia și politica mondială. Că istoria, cultura și știința poporului romîn trec granița și sînt înțelese, cunoscute și apreciate pretutindeni în lume. Că am cucerit trofee unice în nenumărate ramuri de activitate, pentru care ne prețuiesc și ne admiră milioane de prieteni ai socialismului și păcii.

Ceea ce a făcut secole de-a rîndul sub lespedea nemiloasă a oprimării, nedreptății și obscurantismului a erupt în mai puțin de un deceniu și jumătate. În numai 14 ani, țara noastră a devenit alta. Poporul ei, altul. Viitorul ei, plin de perspective nebănuite vreodată.

Libertatea și dreptatea socială, născute în urma mărețului act de la 23 August 1944, au descătușat forțe creatoare nebănuite. Colaborarea politică, economică, tehnică, artistică și științifică cu marea Uniune Sovietică și cu celelalte țări socialiste prietene ne-a făcut puternici, asigurîndu-ne pentru totdeauna suveranitatea și independența națională.

Fotografiile care însoțesc rîndurile de față înfățișează cîteva crîmpeie din evenimentele care s-au petrecut în timpul și după insurecția armată condusă de Partidul Comunist Romîn, care la 23 August a răsturnat dictatura militaro-fascistă.

Fotografii, profesioniști sau amatori, care le-au făcut ne-au dăruit chipurile cunoscute sau necunoscute ale cîtorva dintre cei mai dîrji patrioți de atunci: voluntari în formațiunile patriotice contribuind cu arma în mînă la zdrobirea și izgonirea ocupanților naziști; soldați romîni, luptînd coot la coot cu bravii ostași ai Armatei Sovietice pentru nimicirea armatelor hitleriste.

... Fotografii-documente. Ele nu ne redau cu vigoarea cu care le păstrăm în sufletele noastre imaginile evenimentelor de atunci.

Cei mai în vîrstă le-au cunoscut, înfăptuindu-le sau urmărind cu entuziasm și înfrigurare înfăptuirea lor. Cei mai puțin vîrstnici le-au simțit și intuit măreția, urmărindu-i pe cei care îi ocroteau. Iar cei care s-au născut de-a dreptul în zilele libertății, le-au aflat de la cei mai bătrîni, înțelegînd pe deplin uriașa lor semnificație.

Da, pentru noi toți cei de azi, ca și pentru toți cei de mîine — cetățeni ai patriei socialiste libere și fericite — ziua lui August 23 a deschis cea mai luminoasă pagină din istoria poporului romîn.

Și azi, ca în toți anii, aniversarea zilei de 23 August constituie un prilej pentru trecerea în revistă a realizărilor și muncii creatoare, desfășurate de oamenii muncii în tot acest răstimp. Împrospătarea amintirilor de atunci ne îndreaptă pe fiecare dintre noi spre adînci meditații personale. Ce am fi devenit oare fără 23 August? Spre ce rosturi și căi sîrîmbe ne-ar fi obligat să pășim regimul burghezo-moșieresc și stăpînul său de fapt, imperialismul internațional? Nu-i greu nimănuia să ghicească. Tocmai de aceea dorința de a păstra și consolida cuceririle obținute, de a lupta pentru menținerea păcii, atît de necesare muncii noastre creatoare, capătă semnificații și forțe sporite.

23 August 1958.

Să sărbătorim, tovarăși și prieteni, cu toată tinerețea sufletului nostru, ziua de azi. Fericirea noastră și a copiilor noștri are drept temeiile victorioasul eveniment petrecut acum 14 ani — rodul luptei și jertfei de sînge a celor care acum 14 ani au răspuns chemării Partidului Comunist, ridicînd steagul luptei împotriva fascismului, pentru pace, democrație și socialism.

APEL

Către populația Romîniei, eliberată de Armata Roșie de sub jugul fascist german

Romîni!

Cetățeni!

Înaintînd pe teritoriul Romîniei, Armata Sovietică a difuzat manifeste care exprimau simpatia față de poporul romîn și chemau la acțiune împotriva ocupanților hitleriști.

În zilele de 23—29 august 1944, Formațiunile de luptă patriotice îndrumate de P.C.R. au capturat agenți ai gestapoului și diferiți demnitari hitleriști și, împreună cu ostașii armatei regulate, au dus lupte pentru dezarmarea și capturarea trupelor hitleriste din București: la Școala Superioară de Război, pe Șoseaua Independenței, în cartierul Șerban Vodă, Rahova, Băneasa etc.

ROMÂNIA LIBERĂ

23 AUGUST 1944

RĂSTURNAREA REGIMULUI HITLERIST DIN ROMÂNIA

Primul număr legal al ziarului Romînia Liberă, din 24 august 1944, vestește răsturnarea regimului hitlerist din Romînia.

Fragmente din primele manifeste ale Comandamentului Formațiunilor de luptă patriotice difuzate înainte de intrarea Armatei Sovietice în Capitală.

Cetățeni ai Capitalei! Muncitori, intelectuali patrioți!

Pentru respingerea și exterminarea cotropitorilor sînt necesare toate forțele și toate rezervele noastre.

Urmați fără șovăire ordinele și dispozițiile ***Comandamentului formațiunilor de luptă patriotice***, înrolați-vă în detașamentele patriotice. Prezentați-vă la locurile indicate în comunicatele noastre cu arme sau fără arme

Capitala țării, inima mișcării de eliberare națională, trebuie înecată cu orice preț!

Puneți-vă brațele, mușchii și tot sufletul pentru exterminarea dușmanilor noștri de moarte!

Cetățeni patrioți!

De lupta noastră depinde soarta țării!

Numai acțiunea organizată, sub ordinele și dispozițiile noastre ne poate asigura rezistența și victoria cu cele mai mici pierderi!

Ajutați și colaborați cu armata română dați tot concursul ostașilor și eroilor noștri ofițeri și soldați.

Locuitori din suburbii, Țărani din jurul Capitalei

Asigurați legături largi cu țăranimea.

Formați detașamente țărănești pentru apărarea Capitalei.

Aprovizionați Capitala cu produse alimentare de tot felul.

Înființați cu arma în mînă aprovizionarea dușmanului hitlerist.

Nici o bucată de pîine, nicăun pahar cu apă asasinilor noștri!

Urmînd dispozițiunile noastre, grăbim izbînda și scurtăm suferința poporului

La luptă hotărîte, cu arme în mîini!

Moarte cotropitorilor germani!

COMANDAMENTUL
Formațiunilor de luptă patriotice
GRAL A. ROMĂNESCU

Iată-i pe foștii cotropitori înfrînți de mînia poporului. În fotografie: un grup de prizonieri hitleriști parcurgînd străzile Bucureștiului.

Una din nenumăratele clădiri ale Capitalei distruse de bombardamentele barbare dezlănțuite de hitleriști în zilele în 24, 25, 26 august 1944.

14 ANI...

Entuziasmul bucureștenilor eliberați apare evident și în această fotografie.

O fotografie unică. Una dintre primele patrule ale Armatei Sovietice intrate în București în recunoaștere.

În fruntea celor care urează „Bun venit!" eliberatorilor, sînt muncitorii. În fotografie, delegații muncitorilor de la C.F.R. și Vulcan ieșiți să întîmpine Armata Sovietică.

Unul din afișele Apărării Patriotice purtînd lozinca lansată de Partidul Comunist Romîn: „Totul pentru front, totul pentru victorie".

În întîmpinarea Armatei Roșii, membri ai Uniunii Tineretului Comunist manifestează pentru prima oară în legalitate.

Tanchiștii sînt primiți cu flori.

Din toate cartierele, din toate casele, tineri și virstnici au ieșit să-i primească pe eliberatori.

Zeci, sute, mii de camioane încărcate cu alimente, îmbrăcăminte, cărți, se îndreaptă zi și noapte spre front.

O întîlnire emoționantă. Iată-i pe primii voluntari romîni încadrați în divizia Tudor Vladimirescu intrînd în București.

Apărarea Patriotică pregătește pachete pentru ostașii răniți și pentru front.

La cîteva sute de metri se află „linia întîi". Darurile au ajuns pînă aici.

Eliberatorii pe străzile Bucureștiului.

Neuitată pentru poporul nostru va rămîne fapta eroică a soldatului pontonier Eftimie Croitoru. Păzind podul de la Tiszalök, el și-a sacrificat viața pentru a-l salva de la distrugere.

Pentru curățirea țării de cotropitori, pentru eliberarea Ardealului de Nord și zdrobirea definitivă a fasciștilor, nenumărați tineri patrioți au cerut în mod voluntar să plece pe front. La București (fotografia de sus), la Brașov (fotografia de jos) și în toată țara, centrele de recrutare s-au dovedit neîncăpătoare.

↑ Miskolcz-ul a fost eliberat. Trupele noastre trec pe strada principală a orașului.

Ajutorul și mîngîierile unui prieten sincer fac întotdeauna suferința mai puțin grea.

În numeroase bătălii, ostașii români și sovietici au luptat cot la cot. Bucuriile, victoriile și jertfele comune stau la temelia prieteniei sincere și creatoare care leagă azi cele două popoare.

↑ Budapesta. Trupele noastre au adus o contribuție însemnată la eliberarea orașului.

Frontul din Cehoslovacia. Lupte pentru lichidarea inamicului adăpostit într-o gară.

Ostași români, sovietici și țărani slovaci sărbătoresc împreună alungarea hitleriștilor.

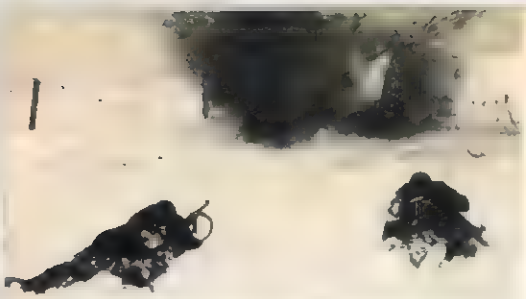

În luptele din munții Tatra, diviziile românești s-au acoperit de o glorie nepieritoare. Fortificațiile naturale ale regiunii, cazematele și tot sistemul defensiv îndîrjit al fasciștilor s-au dovedit zadarnice în fața atacurilor vijelioase dezlănțuite de vînătorii noștri de munte.

Pămîntul Ungariei a fost eliberat și cu jertfa de sînge a ostașilor români. În fotografie, monumentul de la Tăpiósüly.

În numeroase localități din R.P. Ungară și R. Cehoslovacă se întîlnesc astfel de inscripții, mărturii ale eroismului cu care ostașii noștri au luptat împotriva armatelor fasciste.

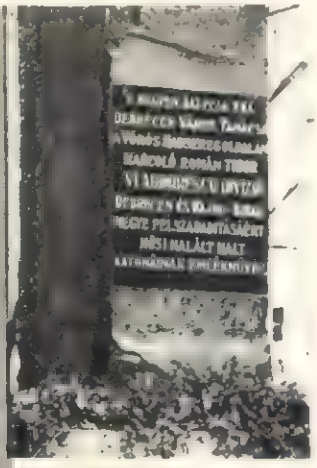

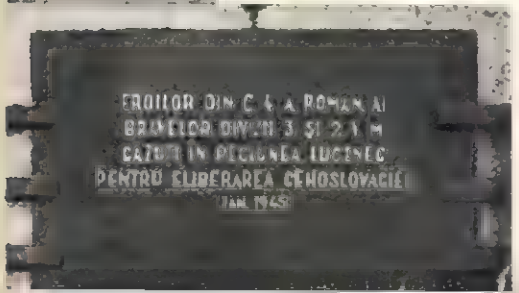

CÎTEVA CIFRE...

Trupele terestre ale armatei române au luptat începînd de la 23 August 1944, alături de glorioasa Armată Sovietică, pînă la înfrîngerea completă a hitleriștilor. Timp de 260 de zile, cot la cot cu ostașii sovietici, ostașii români au capturat 103.214 prizonieri și au străpuns dispozitivul inamic de la Mureș pînă în Boemia, adică pe o adîncime de peste 1000 kilometri. Pe această distanță au eliberat 3.831 localități dintre care 53 orașe. De asemenea, armatele române au participat la eliberarea orașelor Cluj, Oradea, Debrețin, Budapesta, Lucenec și Bratislava.

★

Corpul aerian român a luptat împotriva hitleriștilor cu toate forțele de care dispunea, acțiunile sale totalizînd peste 4.200 misiuni, 8.300 ieșiri avion, 11.000 ore de zbor și 1.350 tone bombe lansate. Aviația noastră a provocat inamicului importante pierderi, distrugînd printre altele: 68 de tancuri și 526 autovehicule, 26 baterii de artilerie, 15 nave scufundate pe Dunăre, 92 de tunuri, 68 de gări, 24 întreprinderi de căi ferate, 7 aerodroame, 8 poduri dintre care 2 peste Dunăre. În plus, în cursul operațiunilor de curățire a teritoriului, datorită acțiunilor aviației noastre, au fost capturate 220 de avioane și 474 autovehicule inamice.

★

Unitățile române de marină au capturat de la inamic 430 vase fluviale și maritime, au scufundat 60 nave și au dragat peste 20.130 de mine, redînd navigației întregul curs al Dunării și contribuind la intensificarea maximă a transporturilor.

Mihu DRAGOMIR

23 August

Trebuia să vină.
Unii, puțini, o așteptau ca pe-o spaimă,
alții, mulțimea, ca pe-o lumină.
Și nimeni nu gîndea la altceva.
Cum va arăta?
Va fi iarnă sticloasă,
toamnă călduroasă,
cum va arăta neștiuta zi?
Și totuși unii știau cum va fi.
A fost așa cum vă spun:
din ogoare arate de tun,
din saci de grenade,
din vise încîlcite și doruri strivite,
din răni și din spade,
din închisori cetluite,
din sudori seculare prelinse în tină, -
trebuia să vină!
S-a înroșit, de catifea, la orizont,
țara s-a făcut front adevărat
și pămîntul a oftat, ușurat.
Va părea atît de simplu peste un veac!
Simplu, cum este orice leac.
Simplu ca aurul fără rugină.
Simplu pentru că trebuia să vină
Dar simplitatea a fost plătită cu vieți,
temnițele-au supt sîngele cu mii de bureți,
pînă cînd ziua a zîmbit și-a pedepsit.
Trebuia să vină. Și a venit!

Al. ANDRIȚOIU

De 23 August

Eu, an de an, cîntarea mi-o primenesc, -- așa
cum primenim, la praznic, mătasea din drapele,
ca-n versul meu să-ncapă, din plin, lumina ta,
aleasă sărbătoare a tinereții mele.

Schimba-voi lirei struna, să sune mai măreț
acum cînd vremea nu e de tînguț și triste.
Sînt fericit că-n noua armată de poeți
păzesc și cînt a țării și-a erei frumusețe.

Din răsărit sosiră. Ca zorii au sosit
cu steaguri desfăcute înalt din aurore.
Armonici și-automate, atunci s-au împletit,
pentru a libertății înălțătoare oră.

Purtau o stea de purpur pe cască. Spuneți voi,
Tovarăși buni de muncă, de luptă și de vise
cu pîine și cu sare -n răscruce de război
cum i-am primit, pe drumuri, cu brațele deschise.

Uzine ridicate cu fruntea spre azur,
ogoare-nvestmîntate în mantie-aurie,
spuneți și voi cu glasul melodios și pur
cum i-am primit cu floare, surîs și veselie.

Întors în jurul axei și-al soarelui mereu
se va-nvîrti pămîntul, planeta noastră mare.
Ci an de an, în August, cu lira albă, eu
voi instruna un cîntec de nouă sărbătoare.

Și-așa, trecînd din zi spre noapte și spre zi,
cu cîntecul pe buze, în inimi și pe strune,
în melodia-i caldă eu voi încărunți
precum încărunțește fiece om din lume.

Doar tu, cu tinerețea, de-a pururea vei sta
cîntată sărbătoare a mea și-a țării mele.
Deci versul primenescu-l cu tine, ziuă-stea,
cum primenim, la praznic, mătasea din drapele.

IN LOCUL RUINELOR...

Așa arată una din numeroasele școli construite în orașul Turda de puterea populară.

Și iată cum arata o școală din Turda, prin grația regimului burghezo-moșierese — una din puținele școli existente în oraș pe acea vreme.

Pe aici au trecut fasciștii. Aci erau ruine și maidane — dar puterea populară a construit și în Tg. Mureș străzi și cartiere moderne.

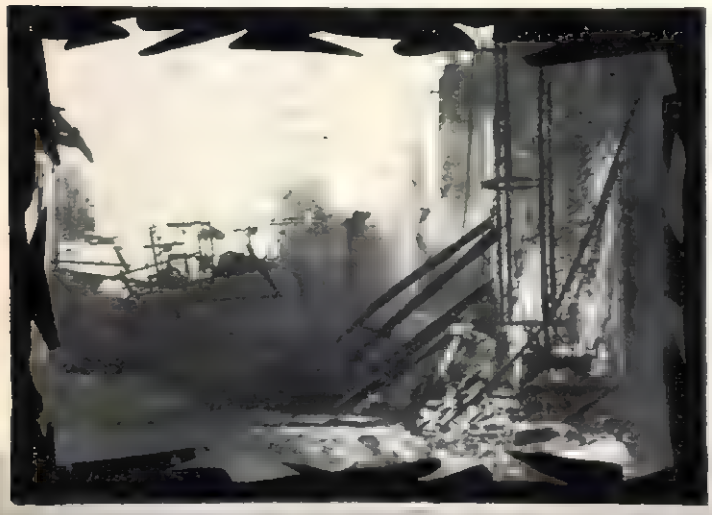

Îmi amintesc de prima ieșire pe care am făcut-o în afara zidurilor tîrgului meu moldovenesc, după zbuciumatele și eroicele zile de august '44... Cu un camion militar sovietic mai întîi, pe tenderul unei locomotive mai apoi, am trecut pe șosele aproape impracticabile din pricina mormanelor de fierărie ale „Panzer"-elor și tunurilor fasciste reduse la tăcere și neputință, prin sate incendiate, prin gări cu acoperișurile smulse. Am ajuns la poalele Cireșoaiei. Și resturile cazematelor de beton aruncate în aer, ca niște colți de măsele găunoase, mi s-au părut că profanează inscripția „Pe aici nu se trece!", pe care cu sîngele lor o scriseseră, înainte cu 26 de ani, eroii ce se împotriviseră armatelor prusace.

Peste tot vedeai garnituri de tren incendiate, linii aruncate în aer, aceleași tancuri și tunuri cu șenilele și roțile frînte, aceiași colți sinistri ai cazematelor dinamitate, blocuri uriașe de beton smulse din aceste cazemate și zvîrlite prin forța exploziei, ca niște aschii, prin porumbiști, la sute de metri depărtare.

...Și pe întreaga vale a Oituzului satele erau arse, aruncate în aer. În furibunda lor neputință, fasciștii în retragere nu s-au mulțumit să ucidă pruncii și să fure vitele muntenilor din Cașin și Oituz. Nu i-au satisfăcut nici jafurile. Au socotit că n-ar fi demni de capul de mort de pe gulerele uniformelor SS-iste dacă nu ar lăsa în urma lor moarte și ruină deplină. Și atunci, cu calm, cu sîngele rece al unei luciditați de crimă preconceptă, au incendiat cu aruncătoarele de flăcări cele mai pașnice dintre construcții: casele de locuit ale oamenilor. Case de săteni, modeste și pașnice ca și stăpînii lor. Au incendiat cu calmul și tactul cu care, desigur, în familiile lor din Bavaria sau Saxonia, aprindeau în nopțile de crăciun luminările de pe un „Tannenbaum"... Și în locul satelor pașnice de ieri au rămas ruinele. Și în locul oamenilor, crucile proaspete și gropile comune fără cruci. Și celui ce-l cerceta, tristul peisaj îi spunea, îi striga: „Să nu uiți niciodată tabloul pe care-l ai acum înaintea ochilor! Pe aici a trecut fascismul!"...

Cine a văzut în acele zile zidurile calcinate din Tîrgul Frumos și din Podul Iloaiei, dar mai ales ruinele Iașului, cine a trecut pe dealurile molcome pe care nu se mai află decît cîteva urme ale satului Romînești, cine a vizitat Galații acelor zile, în care statuia lui Costache Negri se proiecta ca un simbol al acuzării pe decorul de ziduri negre al unui cartier central dinamitat în întregime, casă cu casă, de fasciști, cine a văzut copii cu brațe sau picioare smulse de focoasele rămase neexplodate ale bombelor căzute în arături și miile de mame, cu ochii plini de lacrimi ale recunoștinței, purtînd o pîine și o gamelă cu hrană căpătate, pentru copiii lor, de la bucătăriile de campanie ale Armatei Sovietice, cine a străbătut apoi drumurile țării, din Ungheni pînă în Episcopia Bihorului, nu va uita niciodată ce ne-au adus și ne-au lăsat fascismul și războiul!

Și cred că n-a fost om cinstit care, privind toate acestea, să nu se cutremure. Să nu se cutremure și să nu-și spună că va face orice pentru ca așa ceva să nu se mai repete!

★

Am trecut din nou, în zilele acestei veri îmbelșugate, pe meleagurile moldovene atît de greu încercate acum 14 ani. Cireșoaia adăpostește și acum, ca și înainte, tăcută și semeață, mormintele eroilor ei. Dar în juru-i nu mai domnește liniștea morții. Ea este tulburată de freamătul vieții, al vieții noi, trepidante. Liniștea Cireșoaiei este tulburată de duduitul a două termocentrale: una la nord, Comănești, alta la sud, Borzești; de pufăitul uriașelor cazane a două uriașe rafinării ultramoderne de petrol — Dărmănești și Onești; de zgomotul muncii sondorilor din Moinești și Zemeș, de neastîmpărul minerilor din Comănești și al zidarilor care construiesc pe întreaga Vale a Trotușului. Zgomote care, laolaltă, alcătuiesc o adevărată simfonie — simfonia muncii pașnice.

Simfonia aceasta o auzi cîntată peste tot: pe Valea Oitu-

Și iată că astăzi, pe acolo pe unde nu se aflau decît ruine, se înalță construcții industriale ultramoderne, ca noul laminor din Roman.

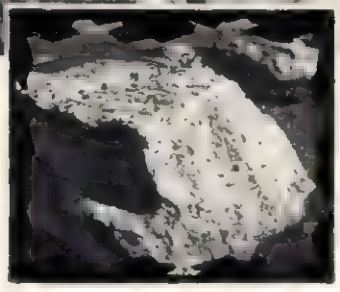

Din Iași pînă la Focșani, întreaga Moldovă era împînzită de blocurile de beton ale cazematelor aruncate în aer...

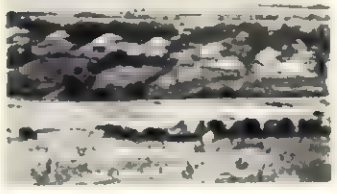

Acest sat frumos, azi în întregime reconstruit, este satul Rominești din regiunea Iași. Acum 14 ani aici nu erau decît niște ziduri fumegînde...

Clădirea din al doilea plan este noua maternitate din Tg. Frumos, construită pe un teren pe care în 1944 se aflau ruine.

Podul Ioniei. În amintirea eroilor sovietici care și-au dat viața pentru libertatea noastră.

zului, acolo unde fasciștii au incendiat casă cu casă, ea răsună în scîrțîitul tonsoanelor și în mărșurile brigadierilor ce montează Magistrala de Est, marea conductă care va aduce Moldovei prețiosul dar al pămîntului ardelean: metanul; la Bicaz — în vuietul apelor Bistriței ce se pregătește să intre în albia nouă de beton pe care i-o făuresc constructorii hidrocentralei. Am auzit-o cîntată de fluierul unui ciobănaș ce-și păștea oile pe o coastă de deal, de pe care se văd casele noi construite ale unei așezări cuprinse: e satul Rominești de lîngă Tg. Frumos — cel ce fusese ras de pe suprafața pămîntului. Și apoi la Iași — același Iași care acum 14 ani plîngea în ruine — am auzit-o în freamătul muncii de la fabrica de penicilină, în eprubetele și retortele din laboratoarele noului Institut de cercetări chimice al Academiei R.P.R., în mistriile zidarilor ce construiesc noile blocuri de locuințe muncitorești din

Un aspect pe care-l întîlneai la tot pasul acum 14 ani în capitala Moldovei, arsă, ruinată, pustiită de război. ↓

Păcurari. Și am mai auzit-o la marele laminor din Roman și la noul uriaș combinat al cărnii din Bacău; pe șantierul fabricii de relon din Săvinești și la fabrica de rulmenți din Bîrlad; la fabrica de conserve din Tecuci și la laminorul „Nicolae Cristea" din Galați. Romînia s-a refăcut, s-a înălțat din an în an mai puternică și mai frumoasă. Acolo unde erau ruine, sărăcie, foame și moarte — sînt astăzi fabrici, uzine uriașe, cartiere și întregi orașe noi, freamătă viața și munca pașnică și creatoare. Pe ogoarele pe care iobagii desculți zgîriau pămîntul cu un plug de lemn, duduie tractoare și combine. În

sate în care oamenii mureau de tifos sau malarie sînt astăzi spitale și dispensare, maternități și creșe. Și biblioteci frecventate de mii de oameni care acum 14 ani nu deosebeau pe „o" de „a"!..

★

Nu s-au scurs decît 14 ani de cînd pe aceste plaiuri trecea

Astăzi, în cartierul Păcurari al Iașului se înalță, pentru cei ce muncesc, aceste blocuri de locuințe moderne. →

fascismul, trecea războiul. Și astăzi întreaga țară și-a schimbat chipul.

Numai 14 ani! Dar în acești 14 ani țara a fost condusă de clasa muncitoare și de partidul ei. Și dacă cineva, privind uriașele prefaceri, va avea buna dreptate să se minuneze — cunoașterea acestui lucru îi va explica totul: țara noastră se află în plin avînt tocmai pentru că e condusă de partidul clasei muncitoare; pentru că partidul a îndrumat spre o albie comună șuvoaie atît de puternice cum sînt munca entuziastă a poporului, imensul ajutor primit din partea Uniunii Sovietice, ideile socialismului,

devenite o uriașă forță materială.

Iar cei care au construit și reconstruit în numele acestor minunate idei nu vor mai permite niciodată ca truda lor să fie distrusă, jefuită, întinată. Poporul nostru ține în mîini sigure, laolaltă cu întreaga lume socialistă, steagul libertății și al fericirii sale.

V. SAVIN

Fotografii de E. IAROVICI

...VIAȚĂ TRIUMFĂTOARE

Iată și frumoasa construcție nouă a Institutului Agronomic din Iași.

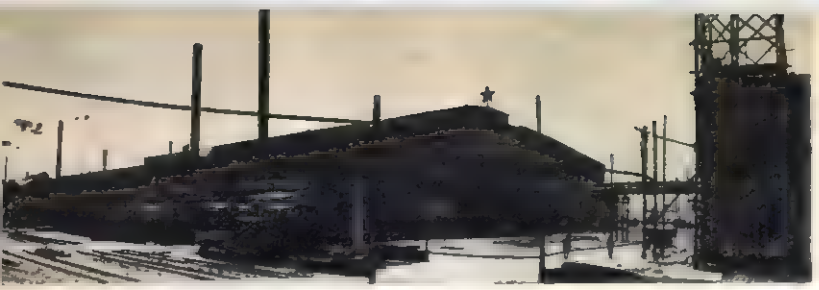

Una din marile construcţii industriale cu care se mîndreşte Galaţiul: laminorul „Nicolae Cristea", ale cărui instalaţii ultramoderne au intrat în funcţiune recent.

Deşi este nereuşită din punct de vedere tehnic, publicăm această fotografie, întrucît ea ne aminteşte de un peisaj pe care nu trebuie să-l uităm: centrul Galaţiului aşa cum arăta în zilele din august 1944, după ce fasciştii au dinamitat casă cu casă. ←

Acelaşi centru astăzi, parte reconstruit, parte încă în lucru. ↓

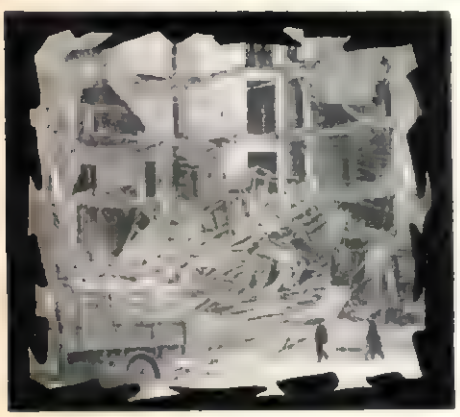

In numai cîteva zile de bombardamente laşe, fasciştii au provocat în Capitală numeroase distrugeri. Ei ar fi transformat întreg Bucureştiul într-un morman de ruine, dacă lupta forţelor patriotice, acţiunile armatei noastre şi mai ales înaintarea Armatei Sovietice nu i-ar fi făcut să fugă cu coada între picioare.

Cine nu-şi aminteşte cum arătau cartierele ceferiste după zeci de ani de guvernare burghezo-moşierească şi după bombardamentele anglo-americane şi hitleriste? In fotografie: un aspect de azi al Bucureştilor Noi!... ↓

Dragoş VICOL

Bună dimineaţa!

...Mă tîram zdrenţuit pe cîmpii devastate,
plin de sînge şi glod, hăituit de granate
şi-auzeam străbătînd, ceaţa:
„Cui îţi dai viaţa?... Cui îţi dai viaţa?..."

„Cui îmi dau viaţa?... N-o dau, mi-o fură!
Mi-au furat plugul din arătură,
mi-au furat cerul şi plinea şi sarea,
munţii şi aurul, luna şi marea!...

Unde mi-e steaua care mă apără?...
Unde răsare şi unde scapără?..."
...Cine-a scos steaua să mi-o arate
străfulgerînd peste glod şi granate?...

Şi steaua roşie, mîndră stea,
m-a smuls din moarte şi-am pornit după ea!...

...Bună dimineaţa, lîngă fîntîni şi păduri,
bună dimineaţa, lîngă plinea pămîntului...
Bună dimineaţa, lîngă corăbiile Dunării
şi lîngă cîntecul vînturilor...
Bună dimineaţa, lîngă inima oraşelor,
lîngă izvorul zilelor bune,
bună dimineaţa, lîngă vîrtăţile oţelului
şi uriaşele zări de cărbune!
Bună dimineaţa, lîngă-argintatele sonde
ce vînează culcuşul ţiţeiului!
Bună dimineaţa, lîngă tîmplele-inginerilor
şi lîngă avîntul condeiului!...
Bună dimineaţa, maica mea, patrie,
bună dimineaţa!
Ţie şi stelei ce ne-a luminat şi ne apără,
toată munca şi viaţa!...

Lucian DUMITRESCU

Proiect de monument

În loc de cîntece-mpletite
Cu spuza vetrii, jucăuşe,
El şi-a-ngropat copilăria
În sacul aspru de cartuşe.

La ceasul viselor bălaie,
Nu-şi duse pe sub tei, mireasa.
Intră soldatu-n nemurire,
Dînd glas grenadei, la Băneasa.

Cazona bluză-nsîngerată,
Sub cer de-atîta moarte trist,
I-a fost prin vîscol de rafale
Întîiul steag de comunist,

Întîia flamură, din cîte
A tot'nălţat de-atunci pe schele,
Pe unde fraţii din compănii
Se mistuiră-n lupte grele.

Răcită-i ţeava mitralierii.
Fierbinte, dinamita-n mînă...
Cînd azi croind în munţi tunele
Trezeşte gresia bătrînă,

Cu glasul fiecărei salve,
Prin fumuri de explozii, iuţi,
Ca-n vechi atacuri, poartă pareă
Şi arma fraţilor căzuţi.

Macheta celui de al treilea satelit artificial sovietic este cercetată cu viu interes de mii de cetățeni care vizitează zilnic pavilionul „Știința" al Expoziției industriale unionale din Moscova, precum și de vizitatorii pavilionului sovietic din Expoziția universală de la Bruxelles.

ÎMENSA FORȚĂ

Zile de glorioasă aniversare vor rămîne în istoria omenirii datele intrării în funcțiune a primei centrale atomo-electrice și ale lansării primilor sateliți artificiali sovietici ai pămîntului. Cu aceste prilejuri, mai mult ca oricînd omenirea și-a dat seama de imensa forță pe care marea Țară a Socialismului o reprezintă și pe tărîmul științei și tehnicii. Încurajate și stimulate pas cu pas de P.C.U.S. și de guvernul sovietic, dezvoltîndu-se din zi în zi prin capacitatea creatoare a poporului și pentru viața lui pașnică, știința și tehnica sovietică au atins astăzi un nivel necunoscut în nici o țară din lume și pe care sînt nevoiți să-l recunoască și cei mai înrăiți dușmani ai păcii și socialismului.

După exemplul eforturilor creatoare și cu ajutorul rezultatelor obținute de știința și tehnica sovietică, în țările de democrație populară se manifestă astăzi în aceste domenii de activitate un avînt entuziast, ale cărui roade sînt puse în slujba îmbunătățirii vieții acestor popoare. Iată țara noastră. În timpul regimului burghezo-moșieresc, nenumărați savanți erau nevoiți să-și abandoneze studiile prețioase din cauza lipsei mijloacelor bănești, a dezinteresului forurilor competente sau a persecuției suferite din partea acestora; mii

R.P. Română. Băicoi. Din stație se urmăresc operațiile de carotaj radioactiv ce se desfășoară la o sondă. →

RECUNOAȘTERI SEMNIFICATIVE

— Declarații despre superioritatea științei și tehnicii țărilor socialiste —

„Lucrările sovietice în domeniul sateliților și rachetelor au schimbat în mod irevocabil tabloul strategic al globului. Prestigiul american a scăzut, ceea ce este și mai elocvent; Statele Unite nu mai au motive să pretindă că sînt prima țară din punct de vedere al științei printre puterile globului".

(Din cartea „In Rusia de astăzi" a publicistului american John Gunther)

„...Chinezii au toate condițiile necesare pentru a deveni una dintre cele mai mari țări industriale. Ei dispun de materii prime de toate felurile și de o forță de muncă uriașă... Poporul chinez a construit la Anșan cea mai mare oțelărie din lume, despre care francezii, englezii și germanii declară cu durere: „Aceasta este și cea mai modernă oțelărie din lume. Noi doar îndrăznim să ne gîndim la asemenea uzine... De cîtva timp primul reactor atomic din China furnizează aproximativ 10.000 kilowați energie zilnic. China a intrat în era atomică."

(Dintr-un articol publicat în ziarul burghez vestgerman „Die Welt").

„...O importantă industrie s-a dezvoltat cu începere din 1945 în Ungaria, țară despre care majoritatea țărilor din occident nu aveau decît idei romantice și exotice. Mașinile și utilajul pe care le-am văzut în pavilionul Ungariei sînt o mărturie a înaltului nivel al tehnicii și al marelui progres înfăptuit de știința din această țară."

(Din declarația corespondentului ziarului belgian „Volksgazet d'Anvers" care a vizitat Expoziția universală de la Bruxelles).

„Pe piața mondială mașinile românești pentru forajul și extracția aurului negru dețin unul din primele locuri din lume. Industria României produce instalații complete, perfecționate și moderne."

(Extras din ziarul grec „Neos Dromos" din Atena).

Turboplanul sovietic zis „masă zburătoare", cum este denumit, constituie un prim pas îndrăznet pe calea creării unei aviații care nu are nevoie de aerodroame. Deși aparatul nu are aici aripi, nici elice, el se comportă excelent în aer.

de inventatori au murit în mizerie, fără să-și vadă înfăptuite visurile, și mii de idei geniale au dispărut nevalorificate. Astăzi: funcționează zeci de institute de cercetare științifică, înzestrate cu cel mai modern utilaj, în care lucrează mii de cercetători; savanții cu bogată experiență, ca și tinerii dedicați studiului tehnico-științific, sînt încurajați, apreciați și răsplătiți; urmarea este că zi de zi intră în viața noastră cotidiană noi elemente de progres tehnico-științific, datorate rezultatelor obținute în laboratoarele de cercetare.

Tabloului sumbru al invențiilor mortale, al demoralizării cercetătorului științific, al științei și tehnicii care în loc să ajute, amenință — acestui tablou din țările capitaliste, știința și tehnica țărilor lagărului socialist îi opun vitalitatea lor entuziastă, colaborarea lor fructuoasă, imensa lor forță de creație pusă în slujba păcii, a socialismului, a îmbunătățirii necontenite a vieții celor ce muncesc.

U.R.S.S: Sateliți artificiali, mașini comandate prin gînd și cutremure artificiale

E greu de ales! Aproape în fiecare zi, ziarele aduc vești noi despre descoperiri și invenții, despre noi aparate și mașini realizate de oamenii sovietici

Și, totuși, despre sateliții artificiali trebuie să vorbim! Căci ei reprezintă chintesența uriașului potențial tehnico-științific al țării constructorilor comunismului. Nimic mai grăitor decît aceste trei cifre: 83,6 — 508,3 — 1327! Este greutatea în kilograme a celor trei sateliți artificiali, lansați de Uniunea Sovietică. Pentru înălțarea pînă la 1.800 km a unui satelit de aproape o tonă și jumătate, trebuiau rezolvate sute și sute de probleme științifice din cele mai complicate. Trebuiau găsite materiale rezistente la temperaturi înalte, aliaje ușoare, un combustibil cu o putere formidabilă. Trebuiau construite aparate speciale, ultrasensibile pentru înregistrarea presiunii și compoziției atmosferei în păturile înalte, a concentrației ionilor pozitivi sau a tensiunii cîmpului magnetic terestru.

Specialiștii afirmă că dacă la construcția și lansarea celui de al treilea satelit sovietic ar fi fost utilizate materiale și combustibil clasic, racheta purtătoare a satelitului ar fi trebuit să cîntărească patru milioane de kilograme. Este evident că un asemenea colos nu s-ar fi putut desprinde de pe pămînt. Rezultă deci că savanții sovietici au descoperit materiale, aliaje și combustibil mult evoluate față de tot ce s-a cunoscut pînă atunci.

O altă realizare tehnico-științifică sovietică, care a stîrnit admirația lumii întregi, este mașina acționată de curenții electrici emiși de creierul omenesc. Captînd acești curenți și amplificîndu-i, s-a pus în mișcare o mînă mecanică. Mașina este expusă în pavilionul sovietic al Expoziției de la Bruxelles. Vizitatorului i se aplică pe antebraț o brățară, prevăzută cu electrozi. Curenții emiși de creier sînt amplificați și transmiși mîinii mecanice telecomandate. Astfel, mîna mecanică se închide sau se deschide; mai repede sau mai

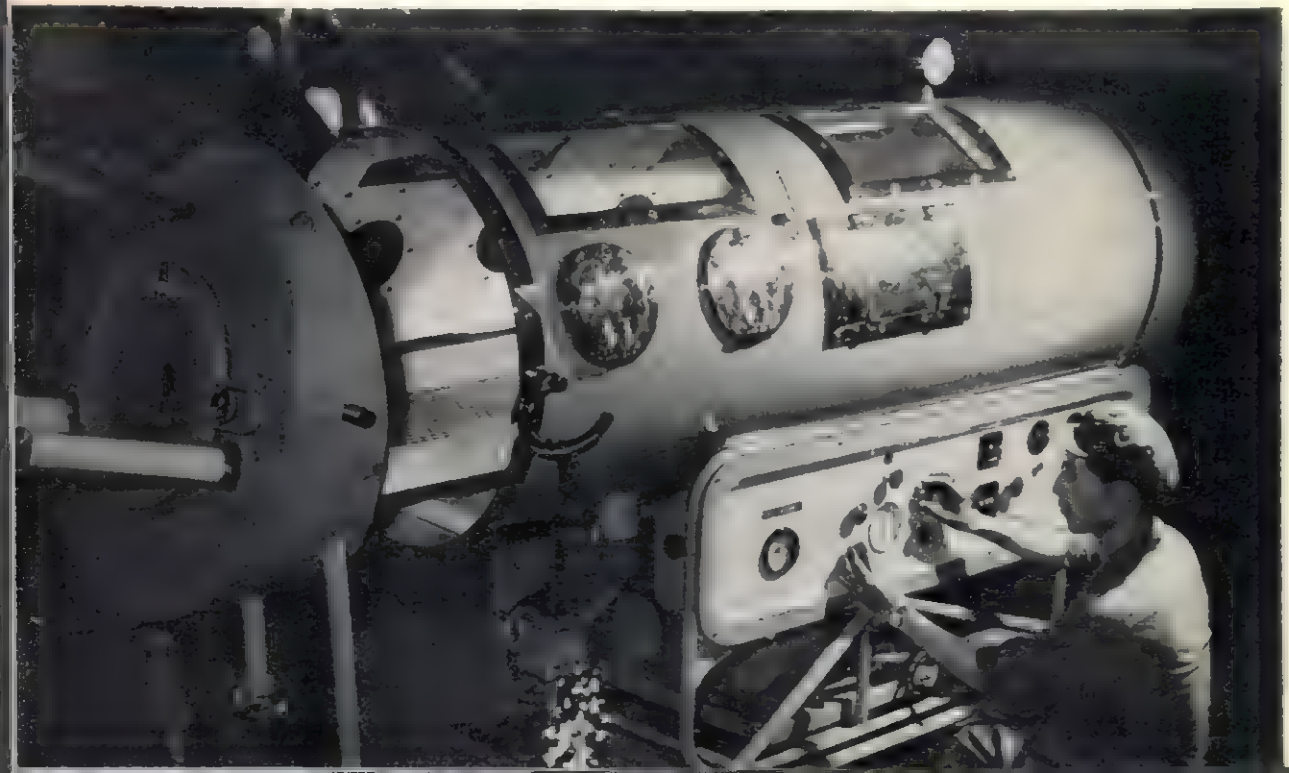

În R.P. Chineză, la Șanhai, a fost realizat recent un ← „plămîn de oțel".

încet, exact în ritmul dictat de creierul operatorului.

Această invenție, perfecționată, deschide perspective extraordinare în domeniul pilotajului avioanelor supersonice, îngăduind reacții extrem de rapide, de-a dreptul instantanee. De la emiterea ordinului din partea creierului și pînă la executarea lui nu există, practic, nici un decalaj apreciabil în timp. Iată-ne, deci, în fața posibilității construirii unui avion comandat de gîndul pilotului. Dar aplicarea acestei invenții poate fi extinsă în nenumărate alte domenii.

O victorie strălucită a științei sovietice o constituie descoperirea naturii gravitației. Cunoscutul savant Staniukovici a declarat recent că *gravitația nu este o măsură constantă, forțele ei putînd varia în funcție de starea particulelor subatomice și, în special, în funcție de temperatură. Astfel, după cît se pare, forțele gravitaționale cresc o dată cu creșterea temperaturii. Se poate presupune deci, că descreșterea temperaturii materiei pînă la zero absolut va duce la o scădere considerabilă a forțelor gravitaționale, poate chiar la dispariția lor. După anumite calcule preliminare, realizarea imponderabilității, fie chiar parțiale, ar permite ca gravitatea terestră să fie învinsă la o viteză a rachetei de aproximativ 1 km/secundă — de aproape 12 ori mai mică decît cea necesară în condiții actuale.*

E ușor să ne dăm seama de importanța covîrșitoare a acestei descoperiri. Mai ales în ce privește viitorul zborurilor cosmice.

Dar cîte n-ar mai fi de spus: despre „cutremurele artificiale", uriașele explozii provocate cu scopul deschiderii unor zăcăminte de minereu său săpării unor canale; despre proiectul giganticei centrale electrice solare care urmează să fie construită în valea Ararat din Armenia—centrală prevăzută cu 1.300 de oglinzi mobile care va produce anual 2.500.000 kWh; despre prima centrală electrică eoliană de la Akmolinsk, din stepa Kazahstanului, sau despre proiectul de transportare a energiei electrice prin apele mării.

Toate aceste înfăptuiri constituie dovada superiorității pe plan mondial a pașnicei științe sovietice, a științei constructorilor comunismului.

R.P.R.: Un reactor atomic, remorchere de 1.200 c. p. și o operație pe inimă efectuată la Suceava.

Țara noastră are, cu ajutorul Uniunii Sovietice, un reactor atomic! Republica Populară Română produce izotopi radioactivi pentru industrie! Aceasta nu reprezintă numai un salt, ci un record. Țări capitaliste cu o veche tradiție în știință sînt departe de a se putea mîndri cu asemenea realizări. Știința românească este astăzi strîns legată de producție, de viață, de necesitățile construcției socialiste, iar scopul ei este de a sluji interesele poporului muncitor.

Șantierul naval de la Galați construiește remorchere marine de 1.200 c.p.; uzinele „Grigore Preoteasa", aparate telefonice și aparate electrice de măsură și control; uzina de la Moreni construiește instalații ultramoderne de foraj cu aer sau noroi aerat, care au o viteză comercială mult superioară celor obișnuite, iar la Brazi se chimizează gazele petrolifere, obținîndu-se acetonă și metiletil cetonă. În industria petroliferă, exploatată pînă nu demult cu mijloacele cele mai rudimentare, se utilizează pe scară tot mai largă carotajul radioactiv și se folosesc izotopii radioactivi pentru controlul injecției de apă la recuperarea secundară a țițeiului.

Să ne aruncăm privirea prin sălile Institutului de Fizică Atomică al Academiei R.P.R. Aci se muncește neobosit; ne-am obișnuit să aflăm mereu despre noi realizări ale acestui colectiv harnic. De curînd a luat ființă un nou laborator de raze cosmice, în care se studiază, cu ajutorul radiației cosmice, proprietățile nucleelor atomice ale particulelor subatomice. Tot la Institutul de Fizică Atomică a fost creat un aparat destinat studierii radiațiilor nucleare, și anume analizorul de amplitudine cu memorie electronică. El analizează și înregistrează automat impulsurile furnizate de radiația nucleară a elementului cercetat, în funcție de mărimea energiei acestuia.

Și la urmă un fapt în aparență mărunt dar de o adîncă semnificație: medicul Vasile

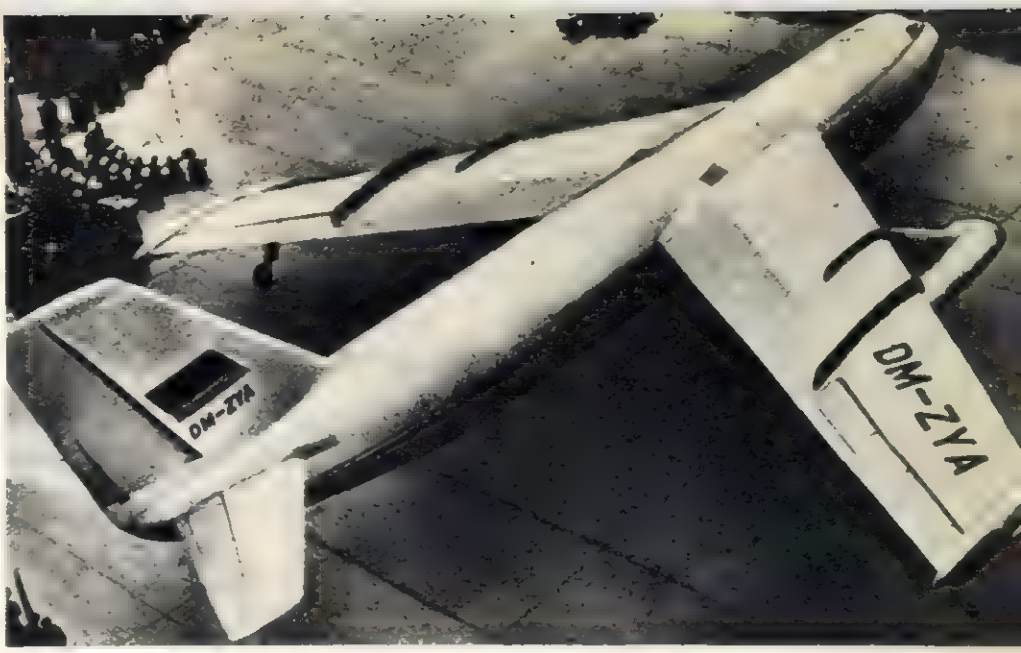

Avionul tip „152", primul avion german de transport, turboreactor, construit recent la Dresda. Prin aceasta, R.D.G. dispune, după U.R.S.S., de avioane cu reacție pentru transportul pasagerilor, înaintea S.U.A., care vor pune în circulație aparate similare abia în 1960.

RECUNOAȘTERI SEMNIFICATIVE

„...U.R.S.S. are astăzi mai mulți oameni de știință, ingineri și tehnicieni decît Statele Unite și dă de două ori și ceva mai mulți în fiecare an... Oamenii de știință și tehnologii sovietici au o înaltă competență și productivitate."

(Din raportul lui Howard L. Bavis către președintele Eisenhower).

„Americanii încep să-și dea seama că rușii nu numai că sînt pe cale de a ajunge din urmă Statele Unite, ci amenință chiar să le depășească și să devină cea mai mare putere industrială din lume... Cel mai important atu al Rusiei este ritmul uimitor al dezvoltării industriei sale."

(Din revista americană „Newsweek").

„Cel mai remarcabil lucru la Expoziția universală de la Bruxelles este satelitul artificial sovietic. Al doilea loc revine turbinei cehoslovace Kaplan, iar al treilea tot unui exponat cehoslovac, Betatronul."

(Din impresiile unor ziariști americani care au vizitat Expoziția universală de la Bruxelles).

„Aceste cîteva zile de muncă în comun mi-au permis să fac constatări foarte interesante, observînd în special evoluția farmaciei românești către o organizare profesională rînduită sub semnul socialismului. Realizările sînt multiple, dezvoltarea științifică și industrială nu poate fi negată."

(Declarația profesorului francez Marcel Bleteyron, delegat la Conferința Națională de farmacie a R.P.R.).

„...În afară de aceste întrevederi mi s-a oferit posibilitatea să vizitez gospodăria agricolă de stat Popești-Leordeni și reactorul atomic al Institutului de Fizică Atomică al Academiei R.P.R. Ambele sînt mărturii vii ale progresului considerabil realizat de această țară."

(Din declarațiile d-lui Sakary Tsumioja, secretar executiv al Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U.).

În R. Cehoslovacă a fost construit recent acest aparat care servește la prelucrarea, cu ajutorul ultrasunetului, a unor materiale ce nu pot fi prelucrate cu mașini-unelte obișnuite

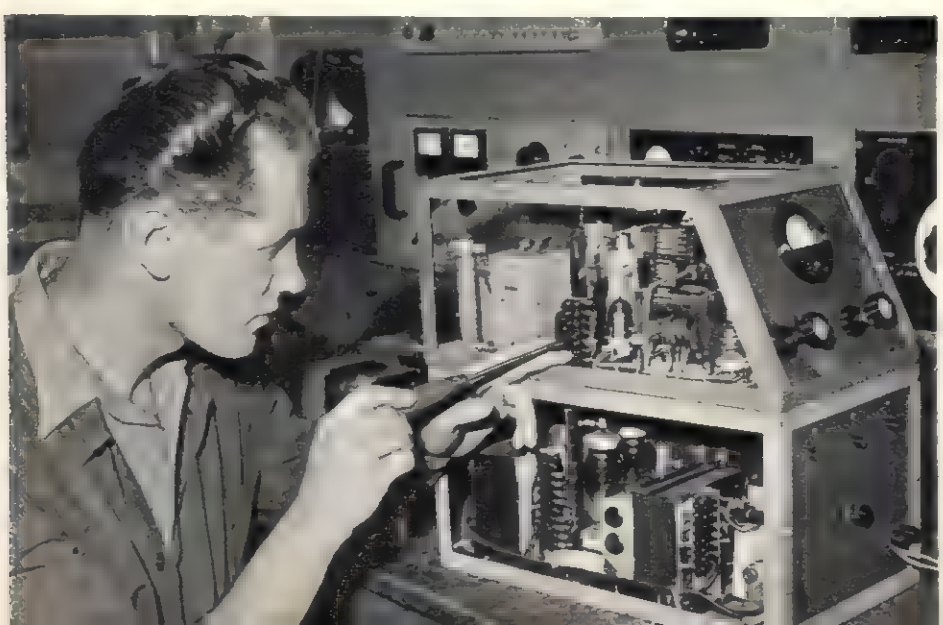

Colaborarea frăţească este unul din factorii care asigură dezvoltarea neîncetată a ştiinţei şi tehnicii ţărilor socialiste. Iată o vedere parţială a celei mai mari staţiuni electrice mobile din R.P. Chineză, intrată de curînd în funcţiune la Harbin. Ea a fost construită cu ajutorul tehnicienilor sovietici şi cehoslovaci.

Andrin a salvat de curînd un om, supunîndu-i unei extrem de complicate operaţii pe inimă. Şi unde s-a petrecut aceasta? La Suceava, unul din acele oraşe moldoveneşti în care în trecut „nu se întîmpla nimic"!

Îndrăzneala ştiinţifică, iniţiativa creatoare au devenit azi, la noi, manifestări curente.

R.P. CHINEZĂ: 600.000 specialişti, un pod de 2.800 m lungime

Este edificatoare declaraţia corespondentului ziarului „Daily Express", F. Ellis, făcută după o vizită în R. P. Chineză:

„Am văzut desfăşurîndu-se o revoluţie industrială nemaiîntîlnită în istoria lumii. Se petrece o transformare industrială fără precedent. Se obţin realizări care, după orice criterii de apreciere, sînt fantastice".

Într-adevăr, industria Chinei populare cunoaşte un avînt cu neputinţă de descris. Au fost puşi în funcţiune un reactor nuclear şi un ciclotron. În ultimul timp au fost pregătiţi 600.000 de specialişti în construcţii, geologi, ingineri şi tehnicieni; se dezvoltă puternic industria de automobile, de tractoare, de aparate electronice. De curînd a fost produs primul avion destinat aviaţiei civile şi a fost lansat un cargobot de 8.700 tone, proiectat în întregime de ingineri chinezi.

În regiunea Cijen-Cijou se construieşte un pod lung de 2.800 de metri şi la Nankin a fost experimentat cu succes primul tub de luat vederi pentru televiziune, construit în R. P. Chineză.

Aceasta este China de astăzi, asemenea realizări obţine harnicul său popor eliberat. În fosta ţară a foamei cronice, a exploatării milenare şi a totalei înapoieri tehnice, preşedintele Academiei de Ştiinţe, Go Mo-Jo, declară că oamenii de ştiinţă chinezi sînt hotărîţi să lanseze şi ei, în scurt timp, un satelit artificial al pămîntului!

R. CEHOSLOVACĂ: Actualităţi electronice şi automatizare

R. Cehoslovacă este binecunoscută datorită importantelor sale realizări în domeniul tehnicii. Automobilele „Skoda" şi motocicletele „Java" circulă pe toate şoselele lumii; maşinile şi instrumentele cehoslovace se bucură de mare apreciere pe pieţele mondiale.

Astăzi însă, principala preocupare a oamenilor de ştiinţă cehoslovaci o constituie problema automatizării şi perspectiva dezvoltării acesteia în următoarele două decenii. Iată, bunăoară, o maşină care reprezintă creierul unui mare magazin universal. Ea înregistrează comenzile, calculează volumul şi preţul mărfurilor, le scade din stoc şi stabileşte noile stocuri, pentru mii de sortimente, în numai cîteva minute.

Iată o bucătărie a viitorului: cuptoare cu raze infraroşii în care temperatura se reglează automat după nevoie, celule fotoelectrice care supraveghează fierberea ciorbei şi feresc cafeaua de a da în foc. Se înţelege că în aceste condiţii, spălatul vaselor, bătutul albuşului, frecatul cremelor şi curăţatul cartofilor se fac fără intervenţia mîinii gospodinei.

Iată o încăpere cu pereţii strălucitori şi cu o mulţime de aparate, cadrane şi manivele nichelate. Te poţi crede într-un laborator şi, totuşi, nu e altceva decît camera de comandă pentru transportul automatizat într-o mină de cărbuni.

O imagine a viitorului? Nu, căci toate aceste maşini şi agregate au fost de acum realizate de oamenii de ştiinţă şi de tehnicienii din R. Cehoslovacă.

R.D. GERMANĂ: Canalul Elba—Marea Baltică şi avioane turbopropulsoare

Vindecîndu-şi rănile pricinuite de război R. D. Germană păşeşte cu avînt pe drumul construirii socialismului. Iată cîteva ştiri cu privire la succesele tehnico-ştiinţifice care ne vin din această ţară prietenă. De curînd a fost realizat avionul de transport turboreactor cu patru motoare „152" care va putea transporta 72 de pasageri. El are o rază de acţiune de 3.000 km, înălţimea de zbor 10.000-12.000 m şi viteza de 850 km/oră. Altă ştire: colectivul de tehnicieni şi oameni de ştiinţă al întreprinderii „Medizintechnik" a construit un nou tip de „plămîn de oţel" şi mii de oameni din toate ţările lumii îşi datorează viaţa acestui aparat.

De curînd, în R. D. Germană a fost adoptată o hotărîre privind construirea unui canal care va lega cursul mijlociu al Elbei de Marea Baltică. Pe noua cale navigabilă vor putea circula nave cu un deplasament pînă la 1.000 tone. Canalul va avea o mare importanţă economică nu numai pentru R. D. Germană ci şi pentru alte ţări. Astfel, navele cehoslovace vor putea ajunge în Marea Baltică prin Elba, ocolind canalul Kiel.

Şi în celelalte ţări ale lagărului socialist, ştiinţa şi tehnica cunosc un avînt ca niciodată în trecut.

Să amintim doar noile locomotive Diesel construite de Uzinele MAVAG, primele helicoptere şi acceleratorul de particule — unul dintre cele mai mari din Europa—realizări de seamă ale tehnicienilor maghiari. Să vorbim despre reactorul atomic pus în funcţiune în R. P. Polonă, despre noul combinat alimentar din Tirana, despre furnalul cu o capacitate anuală de 250.000 tone fontă, care se construieşte în R.P.D. Coreeană.

Acestea nu sînt decît cîteva exemple din noianul de succese şi realizări ce ilustrează imensa forţă pe care o reprezintă ştiinţa şi tehnica ţărilor socialiste.

Radu NOR

ERA O

Era tot ca şi azi, o dimineaţă senină dintr-un sfîrşit de august. Sînt paisprezece ani de atunci, dar parcă a fost ieri. Era tot ca şi azi, o dimineaţă senină, dintr-un sfîrşit de august, iar pe foaia de calendar scria 23.

★

...Şi chiar în clipa cînd sirena fabricii îşi ostoi şuierul, cineva bătu în fereastră.

Mama privi în drum. Apoi se sperie. Lipit de perete, un ins în straie sărace, cu mustăţile stufoase căzute pe oală, aştepta cu o puşcă în mînă.

Ciocănitul în geam se repetă. Mai puternic. Mai grăbit.

Atunci mama a strigat prin fereastră:

— Pe cine cauţi, omule?

Alexandru e acasă?

Abia acum îl recunoscu.

— Ce-ai cu el?

— Scoală-l! Scoală-l repede, c-a-nceput!...

Mama nu-şi dădu seama ce a început. Dar Alexandru a sărit din pat. Şi, o dată cu el, Ionel, băiatul lor de 15 ani, care-i dormea la picioare.

Abia cînd tatăl, îmbrăcat în fugă, a împins cît colo maşina de gătit şi desfăcînd din cuie o bucată de duşumea a scos un revolver cu butoi şi o mînă de cartuşe, mama a început să tremure şi să plîngă. Cu glasul înecat în lacrimi îşi întreba bărbatul:

— Vă bateţi?

— Le arătăm noi! — şi Alexandru o zbughi pe uşă.

Lui Ionel i s-au aprins obrajii. Taică-său avea revolver. Revolver adevărat, cu gloanţe! Să-i fi dat şi lui să tragă un foc. Un singur foc! În cine? Deocamdată nu ştia, dar l-ar fi întrebat: „În cine să trag şi eu, tăticule, o dată?" De n-ar fi plecat atît de grăbit!... Nici în basme nu s-a pomenit să ţii ascuns un revolver adevărat sub duşumea şi să aşezi deasupra maşina de gătit. Niciodată nu l-a auzit pomenind despre arma aflată sub scînduri. Cît de secret a ţinut-o taicuţu'!... De emoţie şi mîndrie se repezi în curte. Dar Alexandru trecuse colţul ulicioarei.

★

Toată ziua au şuierat sirenele. Alte sirene. Magaoaele. Huruiau pe sus Stukas-urile lui Hitler, ciocănind străzi şi uliţe, măcinînd bulevarde şi cartiere, împroşcînd cu grindină de schije locuinţe, şcoli, spitale, fabrici, morminte şi biserici.

Aşchiile de oţel, fierbinţi şi zgrunţuroase, muşcau adînc în ziduri. Suflul bombelor desprindea acoperişuri şi smulgea pereţi întregi din blocuri, aşa cum ţi-ai scoate pălăria, ori ai zvîrli haina de pe umeri.

Morţii şi răniţii se-nşirau pe trotuare, în mijlocul drumului sau în tranşeele de adăpost: familii întregi îngropate sub malul prăbuşit al şanţurilor de protecţie; femei asasinate în drum; copii ciuruiţi în curţi de gloanţele pornite din mitralierele avioanelor cu zvastică pe aripi.

Dar afară, la Băneasa şi în marginea oraşului, muncitorii trăgeau cu armele în fascişti. Trăgeau şi făceau de netrecut bariera lor vie de trupuri; ca să apere şi să salveze Capitala şi patria de furia ucigaşilor în uniforma lui Hitler...

. . . . . .

Sînt paisprezece ani de atunci. Mama lustruieşte centura lată de piele a lui Ionel şi-i calcă pantalonii bufanţi şi bluza de doc în care va defila azi, de Ziua eliberării patriei. Peste drum, în balconul de la etajul trei, din blocul vecin, a apărut o fundă mare roşie. Funda n-a apărut singură şi nici n-a pus-o careva acolo. Funda o poartă Ina, fata lui Gherase Strungarul.

Are trei copii Gherase. Pe Niculai, care-i inginer la o ţesătorie, pe Linica, care învaţă pentru a deveni artistă, şi pe cea mică, Ina, de opt ani. Trei copii are azi Gherase.

Pe vară, în '44, venise şi el într-o seară la Alexandru. Au tăifăsuit atunci amîndoi, în bucătărie, pînă spre ziuă.

DIMINEAȚĂ SENINĂ

de Maria ARSENE

Către orele cinci, în zori, mama l-a zărit pe strungar cum strîngea îndelung mîna omului ei, se priveau a taină în ochi, după care, în trocii lui cu talpă de lemn, cu hăinuța de pînză — numai urzeală — strînsă în spatele firav, Gherase a ieșit în curte. A șoptit ceva cîinelui care nu l-a mai lătrat și s-a strecurat nălucă pe poartă, pierzîndu-se în tulbureala dimineții. Cîteva minute i-a mai purtat în urechi clămpănitul sec al trocilor. Apoi s-a stins în larma încă proaspătă și confuză a uliței.

La o săptămînă, în dimineața lui 23 August, mama l-a văzut și pe Gherase alergînd cu o pușcă cît toate zilele în spinare.

...Trei copii are azi Gherase strungarul. Tovarășul Gherase de la uzina „Răsăritul".

De vreo opt ani a plecat din coșmelia acoperită cu carton ce se afla în colțul străzii, acolo unde-s acum solarul și părculețul pentru cei mici. I-a dat statul un apartament cu trei camere la etajul trei, din blocul cel nou.

Dar Gherase nu-i mulțumit. Mama a aflat-o mai deunăzi de la Ana, nevastă-sa. Nu-i mulțumit Gherase. Îi mai trebuie o cameră, că și-a strîns cărți, de-a umplut cu rafturi și volume dormitorul, odaia băiatului, camera fetei, cămara și are să ajungă să și le pună și-n bucătărie.

Gherase strungarul, cel cu trocii de lemn și hăinuța numai urzeală. Gherase strungarul din vara lui '44. . .

★

Mama a scos mașina de călcat din priză, deschide șifonierul și-i alege lui Ionel, o cămașă. O așază pe măsuță și-i mîngîie piepții cu palma ei aspră de femeie care a muncit din greu. Mîngîie piepții de poplin ai cămășii și privește visătoare prin fereastră.

La etajul întîi din blocul muncitoresc aflat peste drum, locuiește Firică. Mama l-a cunoscut de cînd venise în opincuțe din inima Dîmboviței și intrase ucenic la turnătorie. Erau vecini. Firică stătea la gazdă, în șoproneață, la madam Caliopi, văduva perceptorului, cea mai zgîrcită femeie din mahala; mama locuia într-o căsuță acoperită cu carton, chiar pe locul ista unde-i acum alt bloc cu cinci etaje pentru muncitori.

Un an Firică și-a plătit chiria pentru salteaua de paie din magazie, cu cîte un sac de mălai și un căușel de făină trimis de-ai lui, de acasă, în vreo căruță de ocazie, la fitece trei luni.

La capătul celui de-al doilea an însă, Firică a primit, în loc de săculețul de mălai și trăistuța cu făină, o scrisoare.

„Firică, băiatule, pămîntul l-am vîndut că-i mă-ta bolnavă și doftorul din Tîrgoviște cere mult și banii înainte ca s-o taie la operație. Din cinci prăjini am rămas doar cu două, dar și pe alea trebuie să le dau, ca să fiu pregătit cumva pentru cheltuielile de înmormîntare. Că domnul doftor nu garantează..."

Mama i-a citit lui Firică scrisoarea. Căci el nu știa nici să scrie, nici să citească. Îl dăduse taică-său porcar la jupîn' Iftode, cîrciumarul din sat; iar domnul director a primit de la Iftode un caș de oaie ca să nu-i ia sluga la școală.

Cu voia ei și a lui Alexandru, mama l-a luat în casă pe Firică. L-au socotit ca și pe copilul lor, atît le umplea mila sufletul.

Cînd Firică a ajuns lucrător și a putut să toarne singur fonta în forme, s-a mutat. Cîștiga puțin — e drept — dar nu se mai cădea să doarmă iarna cu toții laolaltă într-o odăiță.

Tare slab era Firică. Cînd îl vedeai venind de la fabrică acasă, alb la față de nesătul și trudă prea grea pentru anii lui fragezi, ți se părea o crenguță descojită de alun.

...În dimineața aceea de august, Firică s-a întîlnit cu Alexandru chiar în poartă, pînă unde își petrecuse mama omul.

— Noroc, unchiule (așa-i zicea de cînd îl luaseră în casă).

— Noroc, Firică. Hai!

Firică a deschis ochii mari.

— A început, unchiule?

— A început.

Nici atunci mama nu și-a dat bine seama cîtu-i de greu acel „hai c-a-nceput".

Hai c-a-nceput!

Atît i-a spus Alexandru lui Firică. Și Firică n-a mai întrebat nimic. Și Firică s-a dus cu unchiu-său. Dar de întors s-a întors singur. Au mers împreună pînă în parcul Filipescu, unde au primit amîndoi o pușcă. Și Alexandru i-a explicat lui Firică cum se trage cu arma și și-a oprit pentru el revolverul cu butoi.

Apoi s-au despărțit. Firică a pornit pe jos într-un grup spre Băneasa, Alexandru a fost trecut la o pușcă-mitralieră nemțească, capturată și s-a urcat cu încă alți trei din gărzile muncitorești, într-o mașină. A pornit-o spre Băneasa.

Spun tovarășii că Firică s-a bătut ca un leu și nimeni n-ar fi crezut că băiețandrul acela de nici 20 de ani, slăbănog, în cipici de cauciuc, a putut fi în stare să prindă și să dezarmeze o patrulă, apoi să captureze două automobile ale fasciștilor. Lui Firică nu-i place însă să i se pomenească de astea. Dar despre unchiu-său i se frînge inima cînd povestește:

— Pe unchiu nu l-am mai văzut... Mi s-a spus doar, că un proiectil de la un tanc le-ar fi sfărîmat mitraliera, ucigîndu-le doi oameni din grup... Nu l-am mai văzut.

Firică. Tovarășul inginer Firică, care a învățat carte tîrziu, dar cu o sete de a cuprinde cîte două clase într-un an; iar astă-iarnă s-a însurat și i-a spus soției, ingineră chimistă:

— Eu am două mame. Pe maică-ta și pe...

A arătat-o pe mama cu mîna, apoi a prins-o de umeri și-a sărutat-o pe obraji.

...Firică al ei care în fiecare săptămînă trece s-o vadă și i-a adus de la Moscova, de la Praga și de la Berlin, pe unde l-a trimis Ministerul în delegație, sumedenie de daruri...

★

Mama cercetează ciorapii lui Ionel, nu cumva să se fi ros la călcîie. Își potrivește părul căzut pe frunte și parcă iarăși vrea să înnoade un fir din amintire.

De jos s-aude un bocănit. Este Vasile șoferul, cel cu picior de lemn. Pe vremuri — eh! vremuri; nici să zici ce repede au trecut! — stătea cu nevastă-sa chiar în spatele căsuței lor, la doi pași de madam Caliopi, lîngă maidan.

Vasile fusese om teafăr, cu picioarele sănătoase. Altminteri nici n-ar fi putut să facă meseria din care trebuia să-ntrețină șase guri: maică-sa, soacra și patru copii. Nevasta îi murise din facere.

Și pe Vasile îl chemase Alexandru în dimineața aceea senină a lui august'44. Și nici Vasile n-a stat pe gînduri. A lăsat camionul chiar în poarta fabricii și a plecat spre parcul Filipescu, la sediul partidului, după arme. L-au găsit chiar în seara celei dintîi zile de luptă, lîngă aeroportul Băneasa, cu piciorul drept ciuruit de mitralieră.

Au trebuit să i-l taie. Da,da,sînt patrusprezece ani încheiați de atunci...

Copiii lui Vasile s-au făcut mari și-s prin școli. Vasile nu s-a mai însurat. Nu vrea. Zice că odată îți ia nevastă omul, iar mamă vitregă la copii nu-i trebuie.

Doctorii i-au pus, de curînd, un alt picior. Un picior din metal ușor, cu care poate merge aproape fără să-l observe careva că-i lipsește cel adevărat din șold.

★

Și tot atunci mama își reamintește de Mirică cel înalt, de Tudose care fuma numai din pipă, de Brădan, Mardare și de alți muncitori din mahalaua lor. Plecaseră și ei în dimineața aceea și s-au întors care teferi, care atinși de vreo schijă. S-au vindecat și acum își văd prin fabrică„ sau pensionari acasă, de rosturile lor.

★

Din camera cealaltă o strigă băiatul:

— Mamă, gata baia?

— Te așteaptă de mult.

Mama scoate din bufet cutia cu cafea și se pregătește să ungă untul pe pîinea prăjită pentru Ionel.

Dar chiar atunci, în clipa cînd radioul își ostoiește marșul fanfarei, se aude huruit de mașină, scrîșnet de frînă și îndată cineva bate la fereastră, strigînd:

— Hai, Ionele! Hai, doctore, că-ncepe!

Mama a tresărit și a privit în stradă. Era un om în vîrstă. Peste salopeta albastră avea petrecută o centură.

— Pe cine cauți? — și parcă un fir rece îi aluneca din ceafă pe spinare.

Omul a zîmbit.

— M-ai uitat?

Mama i-a răspuns cu inima încleștată, sforțîndu-se să nu plîngă:

— Iartă-mă... În salopetă nu te-am recunoscut... Mi-au slăbit ochii. Într-o clipă. E gata și Ionel.

Mama a luat ibricul de pe aragaz și a turnat două cafele.

— Vă grăbiți... Mai aveți timp?

În salopetă și cu centură de piele, Ionel și-a cercetat ceasul. După ce l-a lăsat să soarbă ultimul strop din ceșcuță, mama l-a întrebat:

— Defilați?

— Da. La orele nouă. În fruntea manifestanților.

Privirea femeii urcă înspre fotografia înrămată din perete. De-acolo se uită la ei zîmbind, cu cravata de duminică la gît și părul în cărare, Alexandru.

Abia acum mamei încep să-i tremure de-a binelea mîinile și să clipească des ca să-și astîmpere ochii...

Ochii mamei nu se mai pot dezlipi de pe fotografia așezată deasupra patului. Apoi, privește la omul cu mustățile stufoase, căzute pe oală.

— Vă cunoașteți? — o întrebă fiul.

Mama tace, apoi oftează. Și abia după aceea:

— Era tot într-o dimineață ca asta, cînd tovarășul ista i-a bătut lui taică-tău în geam...

★

...Era tot într-o dimineață ca asta, senină și de sfîrșit de august, cînd cazangiul Alexandru a plecat să înfrunte cu pumnii și cu un pistol cu butoi, „Tiger"-ul de oțel care voia să treacă sub șenile Bucureștiul cu mame, cu copii și cu tot ce iubeam și cu tot ce ne era drag și scump.

Cazangiul Alexandru care a oprit tancul și nu s-a mai întors niciodată acasă...

Ilustrație de N. HILOHI

Docherul Urdaș Gavrilă.

INIMA CONSTANT

de Cicerone THEODORESCU

Am urmat îndemnul bătrînului docher Urdaș Gavrilă și m-am dus să văd „obîrșiile" prosperității și frumuseții de azi a litoralului.

Am început-o cu primele instalații portuare ale Constanței de acum 50 ani care erau cu totul, două: 1) uzina și 2) silozul nr. 1, construite sub conducerea inginerilor Gh. Duca și Anghel Saligny în 1909. La 27 septembrie 1909, a și plecat de la silozul nou primul vas încărcat cu cereale — vasul „Iași" — sub pavilion românesc.

Pînă atunci, de la jalnicele magazii ale companiei engleze pînă la cheiul de lemn — și de la chei în vapoare — totul se căra cu spinarea pe o distanță de 7—8000 metri, la fel ca pe vremea triremelor Eladei, galerelor Romei, corăbiilor Genovei sau caicelor Constantinopolului.

Pînă în preajma celui de al doilea război mondial, magaziile, vama, birourile serviciului maritim erau încă de lemn; gara maritimă însăși rămăsese o primitivă hrubă de paiantă; iar pe amărîtele drumuri de pămînt bătut ale portului, munca se ducea vara pe un praf pînă la glezne, iarna pe un noroi pînă la genunchi.

La „Tocăniță" pe „cap de căciulă"

Majoritatea muncitorilor o alcătuiau hamalii. Ei tratau direct cu negustorii, cu așa-zișii „cerealiști", reprezentanți în realitate ai diferitelor „agenții" prin care se săvîrșeau operațiile de cumpărare-vînzare cu străinătatea.

După răscoalele țărănești, au intrat în funcție vătafii, vătășitul dezvoltîndu-se și înăsprindu-se în port o dată cu exploatarea.

Angajarea oamenilor se făcea fie în obor, fie în port, unde se scurgeau „după lucru" armatele în zdrențe ale flămînzilor din toate coclaurile vechii Românii.

„Pe cap de căciulă"... făcea angajarea vătaful, adică la fel ca „pe cap de vită"... cum se făcea și achiziționarea animalelor în același obor:

— ...ăsta!
— tu..
— ...ăsta!
— și ăsta...

Fără nume.

După aprecierea „din ochi".

După grosimea spinării.

După lățimea grumajilor.

Plata — era la birtul lui Ionică, la „Tocăniță"... Birtul se afla chiar în incinta portului. Acolo se adunau toți cîți mîncaseră pînă atunci „pe tibișir", ca să-și achite acum datoria, ca să mai aibă credit și altă dată.

Erau foarte mulți aceștia, dar totdeauna numărul lor era cu mult mai mic decît al celor care rămîneau pe de lături să scrîșnească, să înjure și să apeleze mai departe la generozitatea cu tîlc a „tibișirului" lui Ionică.

Sediul și azilul de noapte al așteptărilor lihnite erau lîngă uzină, în scufundătura „camerei de explozii".

Acolo tubulatura de captare a gazelor improviza, ospitalieră în felul ei, un adăpost filantropic cu calorifer natural...

Bubuia tot timpul camera de explozii: de la „bum-bum"-urile ei a ieșit și s-a generalizat și termenul de „bombă", pentru acest soi de locuință laolaltă de tipul mizer al claiei peste grămadă.

Pînă în ziua norocoasă a ivirii unui angajament, masa de prînz ori de seară — după cum se nimerea — se putea procura mai ales „cu cățarola", tradiționala tinichea de conserve agățată de o sîrmă, cu care oamenii mergeau după pomană prin fața vaselor străine. Găseau adesea aici marinari milostivi.

„Fruntașii" erau vătafii

La transportul mărfurilor, în deosebi cereale, se folosea spinarea.

Baza utilajului portuar erau căruțele.

„Fruntașii" în munca portului erau vătafii.

Docherii bătrîni mi-au dat ilariante și tragice amănunte despre convoiul trăsurilor în zilele de cîștiguri mari, despre bairamurile ce hăuiau pe străzile orașului în contrast violent cu mizeria lui, „la vedere" și în admirația nenumăraților gurăcască, zile și nopți de-a rîndul „cînd făcea chef vătaful".

Pe perna primei trăsuri, ca un sceptru al puterii lui suverane, sta bastonul încrustat cu ornamente de aur, avînd drept mîner un cap de șarpe, de cocoș sau de berbec, sculptat în fildeș; în a doua trăsură — singură pălăria; în a treia — haina sau vesta; în a patra — lăutarii; și numai în ultima trăsură, chiuind să-i crape toți dușmanii, el, micul sultan local.

Uneori, vătaful (de pildă, Vasile Petre zis Bucătaru sau Spiru Palade, sau Aurel Negulescu, acesta din urmă ajuns sub liberali „senator al muncii" cu nu mai puțin de 85 de „fini" în oraș — capi de familie și votanți credincioși) catadicsea să se coboare din trăsură, dacă-i ieșea cumva în cale vreun hamal care-l nemulțumise:

— De ce lucrezi, mă, fără inimă pentru mine, cînd eu îți dau pîine? se căina el.

— De ce n-ai tu milă, mă, de banul meu?

— De ce-mi ieși în drum, mă, în zorii zilei, ca o piază rea?

— De ce nu mi-ai făcut, mă, cinste la piață?

— De ce mă? De ce n-ai tu obraz?

Și ca să aibă obraz altă dată, îi arvunea două palme, în adîncă silă, plin de mîhnire, scuturat de parapon, după care se urca înapoi în trăsură, răcorit.

Eminescu și „cerealiștii"

Hamalul își continua și el drumul spre port — unde-l așteptau ajutoarele d-lui „senator al muncii", în dreptul celor două schele de pe cheiul de lemn: una la urcare, alta la coborîre. Erau două punți de scîndură, lungi cam de cîte 30 m, peste care, cu pași de echilibriști giganți, treceau gîfîind ritmic nesfîrșitele monomuri cu saci de 100 kg în spate.

Pe mal — „bota", putina cu apă putredă de unde se sorbea, la cap, oleacă de putere.

Accidentele — firești și cu duiumul.

Ruperile de picioare și frîngerile de coaste — nu se ținea socoteală.

Așa au murit înaintașii docherilor de azi Condrat Ion, Tudorică Micu, Moțu Ion și alții.

— Păi, cum să moară? Din accident... și gata, îmi spune Uscătescu Vasile, mirîndu-se spre mine cu ochiul, care i-a mai rămas bun.

— Păi, cum să fie? S-a dărîmat schela... și asta a fost, îmi relatează Pulpaș Nicolae,. azi în vîrstă de 90 ani, rămas el însuși fără un picior.

— Bătaia? Era de două feluri. la cataramă sau cu ciomagul. dacă greșeai la distanța fixată, dar mai ales dacă cereai contract colectiv... m-au informat vechii docheri Mihăilescu Gh., Pătură Constantin:

— Păi, cine să bată! Cozile de topor ale vătafilor: alde Ștefan Munteanu, alde Anghelina Marin, alde Stoica Georgescu... Nu e nici unul dintre docherii bătrîni în viață, care să nu-și aducă aminte de ăștia.

Împotriva exploatării, muncitorii constănțeni au folosit arma luptei organizate. Legale și ile-

Mecanizarea a cucerit și ultimul colț al portului. Pe chei, nenumărate autocare rapide înlocuiesc azi efortul a sute de lucrători.

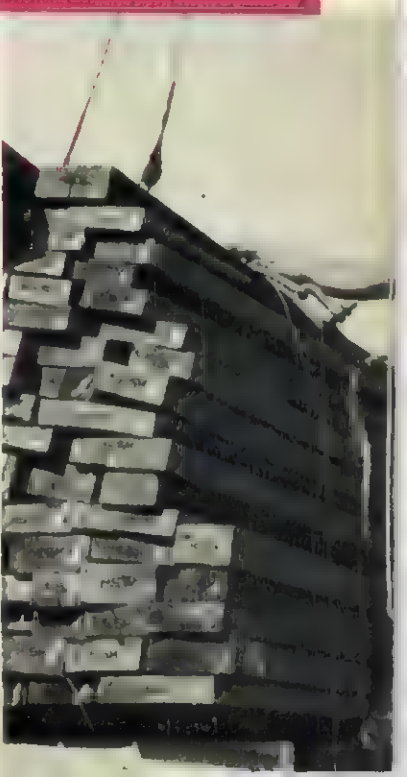

...TEI-PORTUL

Fotografii de A. LOVINESCU

gale. Lupta sindicală a avut rolul ei important. Dar în preajma venirii lui Hitler la putere, în 1933, anul de vîrf al exploatării capitaliste, al fascizării, însă și anul glorios al luptelor de la Griviţa, sindicatul care număra vreo patru mii de muncitori a fost ţinta unor atacuri perfide.

E de amintit că una din grupările diversioniste, așa-zis sindicale, înființate de patroni și de oamenii lor, cuibar al cozilor de topor, îndrăznea să se acopere cu un nume sfînt: „Eminescu", mînjind în chip nedrept amintirea poetului și tîlhărindu-i numele.

E adevărat că poetul spusese: „Să mă lăsaţi să mor la marginea mării...", dar în interpretarea excesiv lărgită dată de unii testamentului eminescian, ei înţelegeau probabil să-i lase și pe docheri să moară — și anume de foame — la marginea mării...

Imensa majoritate a muncitorilor portuari din Constanţa nu s-a lăsat însă atrasă de cursa întinsă de patroni. Dîrză, neîndoplecată, eroică, lupta a continuat cu înverșunare, în condiţii nemaipomenit de grele, izbutind să obţină reunificarea tuturor docherilor, ba chiar sporind numărul acestora.

...Mari și dramatice lupte, mărunte și uneori vesele întîmplări populează trecutul muncitorilor din port, constituind pentru toţi docherii Constanţei scumpe amintiri mișcătoare; îndreptăţite titluri de mîndrie; pururea limpezi lumini de demult.

Inima Constanţei — Portul

Astăzi, o nouă viaţă pulsează aici și în alt ritm bate inima Constanţei.

Pe primul semestru al anului 1957 „D.R.N.M."-ul (Direcţia regională a navigaţiei maritime) a luat menţiunea I pe Departamentul Transport și Comunicaţii, iar pe al doilea semestru drapelul roșu de fruntaș pe departament.

Manipularea mecanizată a operaţiilor portuare se extinde și se află într-un permanent ritm de dezvoltare. Macaraua plutitoare instalată pe o platformă marină și mișcîndu-se ca orice vas cu mașini proprii — avînd o capacitate de ridicare de 50 tone; macaralele noi Skoda; automacaralele Stalinet 505; camioanele G.A.Z.; autostivuitoarele M.4 cu gheare și cupe sînt numai cîteva din noile utilaje mari cu care a fost înzestrat portul în ultimii ani. Cu ajutorul lor, încărcarea și descărcarea mărfurilor se fac în majoritatea cazurilor în mod mecanizat, eliminîndu-se în bună parte istovirea fizică de altcîndva.

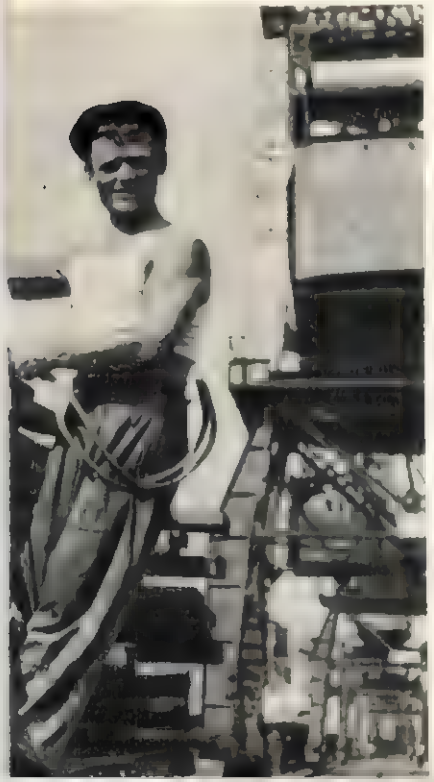

— Și nu e numai asta... ţine să-mi spună docherul Tudorache Gheorghe, șeful echipei nr. 43. Noi încărcăm azi cu mijloace mecanice nu numai cereale, dar și utilaje fabricate de industriile noastre...

— Așa este... Oamenii încarcă acum, deopotrivă, rutiere U.T.O.S., semănători și grape, utilaj petrolifer de tot felul, de la pompele de noroi și prăjinile de foraj pînă la schele și mese Rotary... precizează tovarășul Iordănescu Dumitru, directorul D.R.N.M.

— ...și tractoare K.D.35! completează cu „patriotism local" tractoristul Ion Bălan, cunoscut în port și pentru contribuţia lui la noul sistem de salarizare.

— ...și vagoane de cale ferată, dacă e vorba! se alătură discuţiei fochistul Stăruială Vasile care lucrează firește pe o locomotivă în port.

— Au fost realizate la noi, în viaţa oamenilor, în concepţia lor, transformări epocale... îmi explică tovarășul Nicolau Vasile, secretarul comitetului de partid Constanţa-Port. Muncitorii noștri au luptat cu greutăţile și mai luptă încă dar nu se sperie de ele. Ei au reușit într-un timp scurt să transforme portul Constanţa într-un port bine utilat tehnic. Tot mai mulţi muncitori învaţă să mînuiască noile și puternicele utilaje. Acestea ușurează munca omului și duc la mărirea productivităţii, adică implicit la creșterea bunăstării pentru întregul popor. Oamenii n-au uitat că ai lor mureau de pelagră și subnutriţie, luptînd vlăguiţi pentru existenţă, în timp ce afaceriștii acumulau ușor, aproape în deridere, cîștiguri fabuloase.

— Cea mai mare mîndrie pentru noi (se adaugă colocviului nostru cu o idee nouă timonierul Bulboacă Manole, acum comandant secund al vasului „Dimitrov") este că pe toate aceste produse industriale pomenite de tovarăși și destinate exportului, se află o mică inscripţie metalică: „Fabricat în R.P.R. ..."

E cea mai frumoasă medalie a muncii noastre comune, cea mai bună dovadă a progresului nostru și de cîte ori o văd, muncitorii portului Constanţa se gîndesc cu drag la muncitorii din toate industriile ţării.

Portul de azi cunoaște o permanentă și vie activitate.

Tovarășul Nicolau îmi dă un surplus interesant de informaţii: Transportînd în Vietnam asemenea mașini agricole cu inscripţia „Fabricat în R.P.R.", vasul „Dimitrov" — pe timpul întreruperii navigaţiei prin Canalul de Suez — a făcut ocolul Africii pe la Capul Bunei Speranţe, traversînd Oceanul Indian și totalizînd o distanţă de 21.800 mile.

A fost pentru prima oară în istoria ţării cînd un vas sub pavilion romînesc a acostat în porturile Haifong din R.D. Vietnam și Canton din R.P. Chineză.

Bilanţuri strălucite

Un alt marinar de pe „Dimitrov", Vasile Fîntînă, iubit și stimat de tovarășii săi pentru hărnicia cu care — în ciuda figurii sale de comandor — lucrează și ca dulgher, pomenește cu dragoste numele vaselor fruntașe „Plehanov", „Dimitrov" și „Sulina", ca și „Ardealul" sau „Berezina" — ultimele două reparate și modificate structural în șantierul naval Constanţa — care pot naviga pe toate mările și oceanele lumii.

Dintre nenumăraţii marinari și ofiţeri ai flotei maritime comerciale care contribuie la întărirea economiei ţării prin împlinirea riguroasă a misiunilor încredinţate, prin depășiri de plan și bună întreţinere a vaselor, de mai multe ori a revenit în discuţiile mele cu oamenii portului, numele comandanţilor Bădescu Gheorghe, Ghiţă Costache și Popescu George; mă simt obligat să-i menţionez aci în mod deosebit, așa cum le este și munca.

La sfîrșitul lui iunie, colectivele navelor maritime de comerţ au înregistrat bilanţuri strălucite, depășind cu mult prevederile planurilor de transport — mărfuri și călători — pe trimestrul doi al anului în curs. Pe scurt, „Ardealul", de pildă, a îndeplinit planul în proporţie de 112%; „Sulina" l-a depășit cu 33%; „Constanţa" cu 19%; „Plehanov" cu 50%; „Transilvania" cu 55%.

Pentru aceste realizări, o serie de nave au luat drapelul de onoare, iar numeroși marinari au fost distinși cu medalii și ordine ale Republicii.

„E o distanţă"...

În după-amiaza fierbinte, din dreptul clubului, prin ferestrele deschise, se înalţă — ca un șuvoi limpede și săltăreţ de răcoare — o melodie ale cărei cuvinte se repetă, ca un refren:

Alaim eken
Bilaim eken
Saillm eken alai,
Meni iarem, meni ai tip
Gilai meken alai...

Sînt muncitori tătari? îl întreb pe tovarășul Dima de la ziarul „Portul Constanţa", care mă însoţește.

— Avem și muncitori tătari, dar aceștia sînt muncitori romîni, tineretul din cor, care repetă cîntecul tătăresc „Sănătate și sport"...

Vizitez clădirea care în trecut era sediul bursei; aci se află comitetul de partid, cantina muncitorilor, școala de marină de trei ani unde se pregătesc cadre noi pentru flota comercială.

„E o distanţă!..." vorba lui Urdaș Gavrilă:

Spitalul portului, policlinică separată, grădiniţa de copii, clubul cu biblioteca de 40.000 volume, un muzeu înfăţișînd istoricul mișcării muncitorești portuare; apoi clubul internaţional al marinarilor — cu cărţi și reviste în mai multe limbi, cu sală de biliard și ping-pong; fanfara portului, laureată la cel de al patrulea concurs pe ţară, două orchestre, două echipe de dans, trei brigăzi de agitaţie artistică.

Muncitorii și-au alcătuit de asemenea o bază sportivă puternică.

Salariaţii portului au schimburi de delegaţii cu colegii lor de la Varna; au organizat vizite la Yalta, Odesa și Soci cu „Transilvania", își petrec concediul în alte ţări de democraţie populară; fac excursii cu autobusele la locurile istorice sau pitorești din regiune; sînt trimiși la casele de odihnă C.C.S., iar copiii lor în coloniile de vară.

Manipulantul Moșoiu Gheorghe zicecă i-a plăcut și lui Lacul Roșu.

Docherul Asan Iuseim e încîntat de apele de la Călimănești care i-au făcut „tare bine, bre, la rinichi".

Silozierul Mușat Pericle mă asigură că „nu se mai pomenește așa aer curat ca la Predeal".

Asta e, ai avut dreptate, tovarășe Urdaș Gavrilă:

„E o distanţă..."

„Pe Tazlăul Sărat, nu departe de satul Moinești, în ținutul Bacăului, curge dintr-un izvor păcură amestecată cu apă, cu care țăranii își ung osiile și hamurile"
(Dimitrie Cantemir : Descriptio Moldaviae—1716)

Așa cum Trotușul este linia de demarcație a zonei cărbunelui, Tazlău, afluent al lui, ar fi cea a petrolului, în valea ce poartă numele celui dintîi. În peisajul pe care l-am străbătut de la izvoare și pînă la vărsarea Trotușului în Siret, prezența cărbunelui este dictată — ca să spun așa — de legea materiei solide. El nu se depărtează prin propria-i propulsiune de sălașul unde își are obîrșia, în speță exploatările miniere de la Comănești.

Petrolului, în schimb, fluiditatea, care-i una din proprietățile lichidului, îi permite să se distanțeze de leagăn, așa că îl întîlnești mereu și pretutindeni în itinerar, mai ales cînd vreun curs de apă îi ajută vehicularea.

De la Zemeș, unde sondele îl pompează din adîncuri, și pînă la Moinești, Tazlăul umblă — ca un copil în anotimpul murelor — cu obrazul mînjit de catran. Măgurile înalte ale Lucăceștilor și Modrjanului au pe alocuri ponoare vîrstate negru, lucioase în desimea verde a făgetului ce le îmbracă din poale pînă în creștet. Din aceste vărstături, ce te fac să ridici capul ca să descoperi schela pitită printre arbori, se prelinge în pîrău o ață de păcură. Brusturii și ferigele de pe mal par carbonizate, ca acelea ce se găsesc uneori, fosile, tot pe meleagurile astea, în zăcămintele de lignit. Bolovani rostogoliți din munte și tăvăliți în scursoarea neagră marchează și ei în apa Tazlăului, unde s-au oprit, culoarea dominantă a elementului mineral. Așadar, de la sursă și pînă mai jos de Tg. Ocna, unde se varsă în Trotuș, și de aci mai departe pînă la Adjud, unde Siretul absoarbe toate apele din zona cuprinsă între Suceava și Mărășești, petrolul pune o amprentă de tuș pe peisajul dulce moldovenesc. El este mereu vizibil, fie în forma lui frustă, primară și vagabondă, dacă vreți, fie în forma lui finală, din vagoanele-cisterne care-l transportă prelucrat de la rafinăriile din Valea Uzului și Borzești, în susul și în josul rîului, spre industriile de tot felul cărora le este destinat.

Pînă la naționalizare, țițeiul moldovenesc ocupa o poziție secundară pe panoul spuzit de sonde, rafinării și embleme exotice, al industriei petrolifere românești. Sub motiv că structura geologică a terenului ar face ca exploatarea să fie mai anevoioasă aci ca în Muntenia, întreprinderile învățate cu pleașca, cu cîștigul imediat și barosan sonda și randamentul, dolarul și profitul înmiit aplicau în Moldova un program redus de forare și, implicit, de exploatare.

Nu renta, ziceau, calculînd beneficiile uriașe obținute fără bătaie de cap pe Valea Prahovei, fără riscuri de investiții și eforturi de prospectare. Așa au procedat nu numai micile „găzării" autohtone, ce se mărgineau să stoarcă ultimele picături ale puțurilor străvechi, ci și societățile pîntecoase străine - „Steaua Română", bunăoară.

Aceasta, devenită în 1896, cu ajutorul interesat al lui Carol I, întreprindere germană (din engleză cum fusese la origine), după ce și-a înfipt zdravăn piciorul în cogeamite teren prahovean fertil pînă la hipertrofie în grăsime neagră (într-o singură zi o sondă din Tuicani în erupție a dat 5.000 de tone), și-a întins tentaculele și asupra provinciei de peste Milcov. Luînd în arendă cu otuzbir pămînturile răzeșilor pătate de păcură, „gropnițe" primitive părăsite, ani și ani de zile „Steaua Română" s-a mulțumit să împlînte ici colo cîte o sondă, ca să nu se cheme că nu respectă chiar de loc clauzele contractului oneros încheiat cu țăranii-proprietari jefuiți de pămîntul lor. De fapt, capitaliștii de la „Steaua" nu făceau decît să-și marcheze locul cu o carte de vizită; lupta pentru acapararea terenurilor petrolifere angaja mulți concurenți, iar succesul era asigurat celui mai iute de picior și mai lung de mînă. „Moldova e o rezervă- ziceau. Are să-i vie rîndul. Deocamdată mai e de muls Muntenia, Oltenia".

Asta nu înseamnă că pentru „Steaua Română" Moldova era o vacă stearpă. Dimpotrivă, în 1917, Romînia fiind lipsită de producția rămasă în teritoriul ocupat, regiunea petroliferă moldoveană a asigurat nevoile armatei, ale căilor ferate și, întrucîtva, pe acelea ale populației civile.

Pînă acum cîțiva ani, aici era loc viran, presărat ici colo cu bordeie și barăci. Acum, iată un nou oraș: Lucăcești.

Mi-a istorisit un moșneag unele lucruri din acele vremuri. Nu-și explica octogenarul de ce capitaliștii stăteau pe tînjală cînd era vorba de ținutul ăsta. Că doar de tare de mult, încă din leatul lui Ștefan Voievod, și chiar mai îndărăt, se știa despre belșugul păcurei din ținutul Bacăului. Legenda spune, în legătură cu stejarul sădit la Borzești de domnul Moldovei și cu biserica tot de el ctitorită, că venind el în acel loc, doftorul lui a profitat de prilej ca să încerce a-i tămădui rana de la picior, ungînd-o cu păcură. E interesant că după 500 de ani de la acel eveniment petrecut aci, s-a construit la Borzești, nu departe de locul istoric, cea mai modernă rafinărie din țară.

— Ai auzit de Mosoarele? — mă întrebă moșul. E un sat de lîngă Tg. Ocna, megieș cu al meu. Află că la Mosoarele s-a săvîrșit cea dintîi săpare din țară*). Eu nu mă născusem, dar mi-a povestit tata ca de o minune, el care se cobora în gropoaie cu funia. Dar nu de asta mă mir, ci de cîte s-au făcut de zece ani încoace. Cum de au izbutit comuniștii să facă în cîțiva ani, ceea ce n-au făcut boierii într-o sută? Ai cunoscut ținutul ăsta altădată?

Din auzite, moșule, i-am răspuns, căutînd să aduc în memorie o imagine din copilărie, veche de o jumătate de veac, în centrul căreia apărea filigranat numele Moineștilor. De acest apelativ era legat tîrgul Romanului, unde m-am născut. Moinești însemna vecinul care avea antrepriza de luminat cu gaz a orașului. La ușa lui se descărcau din cotiugă butoaie negre, purtînd pe capac inscripția misterioasă. Moinești aducea în dugheana antreprenorului în afară de fanaragiii veniți după sticlele de lampă și combustibilul necesare celor cîteva zeci de felinare publice, și clienții sărmani veniți să cumpere „gazul" cu șipul. „Ce mă credeți voi? Acționar la Moinești, că stricați sticlele de lampă și irosiți

*) A fost prima săpare mecanică (1861), după un procedeu canadian, cu prăjini de lemn.

PE TROTUȘ

— reportaj —
de
F. BRUNEA-FOX

De la sondă, drumul petrolului duce la aceste rafinării.

gazul?“ — îi apostrofa negustorul pe fanaragiii care înghețau iarna, aprinzînd și stingînd „luminile orașului“.

Moinești, într-un cuvînt, reprezenta petrolul Moldovei, și în această imagine minoră și desuetă l-ar fi îmbălsămat amintirea, dacă vizita recentă nu-i substituia o alta nouă și amplă, nebănuită, imagine vie a realizărilor înfăptuite în ultimii zece ani. Muncitorii din petrol au dat Moldovei și sub acest raport, locul ce se cuvine pe harta economică a țării.

CARNET MOINEȘTEAN

Petroliștii din Moldova întîmpină ziua de 23 August cu realizări de seamă în întrecere. Primul succes a fost înregistrat zilele trecute, cînd angajamentul luat — de a da țiței peste plan — a și fost depășit. În perioada 1 ianie-22 iulie, a sporit simțitor și producția de gazolină. Cantitatea obținută peste plan se datorește în mare parte petroliștilor din schela Moinești.

În așteptarea unei mașini ce ar fi trebuit să mă ducă la Zemeș, am luat contact cu Moineștii. Orășel curat, destul de mare. Străzi cu trafic animat. Ca și aiurea, magazinele cu vitrine moderne, localurile noi — restaurante, cofetării, cinematografe — înviorează plăcut aspectul vetust al caselor.

Am răsfoit o carte la biblioteca Casei Culturale. Conține niscai date cu privire la trecutul tîrgușorului. În 1813, un grup de minerologi ruși, condus de savantul Anatol Demidov, au cercetat puțurile de țiței de la Păcureț-Bacău. Se scoteau 10 pînă la 81 kg de fiecare puț, ceea ce totaliza vreo 225 tone anual. Demidov este impresionat de bogăția zăcămintelor. Învinuiește boierimea de nepăsare. Economia țării ar trage imense foloase din exploatarea pricepută a puțurilor.

O bună parte a populației moinestene se îndeletnicea cu negoțul de țiței. În 1844, tîrgul conta ca important centru de desfacere și de aci plecau în țară sau peste graniță, convoiuri de harabale încărcate cu poloboace de păcură.

★

Tîrgul e în plin proces de întinerire. Mai exact, procesul se desfășoară independent de trunchiul bătrîn al Moineștilor, la marginea lui, ca un bulb nou și tînăr. Un mare și modern cartier muncitoresc s-a ridicat pe tăpșanul găzăriilor din Lucăcești. L-am vizitat. Zeci de blocuri în cîteva etaje, despărțite prin alei asfaltate, ocupă un vast teren, pe care, mi se spune, se aflau bordeiele păcurarilor și, pînă mai acum un deceniu și ceva, „cazărmile“ lucrătorilor din schelă — un fel de șoproane de scîndură, unde sălășluiau, în încăperi comune, claie peste grămadă, zeci de suflete.

Club, bibliotecă, sală de spectacol, dispensar, teren sportiv, strand, magazine de tot felul la stradă, grădiniță de copii — au astăzi la dispoziție muncitorii petroliști din localitate. Apartamente confortabile, radio, glastre cu flori la ferestre. Dintr-un balcon cuprind cu privirea tabloul arhitectural al noului oraș. Se mai construiește. Jos, pe alee, mame își plimbă pruncii în cărucioare. Mai încolo, fete și băieți în șort — brigadieri tineri — dialoghează o partidă de volei. Băieții, cei nefamiliști, găzduiesc într-un bloc al lor.

★

Un mare afiș, frumos tipărit în trei culori, anunță un spectacol în două acte și 22 tablouri, organizat de „Ansamblul de Estradă al Clubului Muncitoresc Zemeș“. L-am citit cu interes, impresionat de numărul artiștilor și tehnicienilor care alcătuiesc echipa (62 de nume), de acel al persoanelor care iscălesc regia, divertismentele, coregrafia, muzica, decorurile, costumele, orchestra, sonorizarea și luminile, prestidigitația etc. Spectacolul se cheamă „Sus—jos cortina“ și între soliste figurează cîteva sondorițe.

Gavril MIHAI

Revedere în August

La tine vin, măicuța mea bătrînă,
Cînd merele din pîrgă dau în gust
Și cad pe vînt în reavăna țărînă
Ca stelele în crugul lui august.

Și ne-amintim de vremea cînd în spate
Voinicii-mi umeri rănița-i frîngea.
În ea purtam ascunsă, în granate,
Pentru fasciști, a morții ură grea.

După război, cînd m-am întors acasă,
Eu rănița-mi în dar ți-o am lăsat;
De-atunci, cînd vin, cu mere-o pui pe masă
Și mă cinstești ca fiu și ca soldat.

De aceea vin, măicuța mea bătrînă,
În zilele din crugul lui august,
Cînd soarele-ți sărută caldă mînă
Și dulce cum sînt merele la gust.

SONDORIȚELE DE LA ZEMEȘ

Drumul la Zemeș l-am făcut cu o „basculantă“, camion solid, anume ales să înfrunte hopurile, fără riscul înțepenirii în nămolul lor pe șoseaua aceasta care e victima traficului intens.

Zemeșul deține — după schela Ticleni-Tg. Jiu — locul de frunte în ceea ce privește extracția de țiței. Sondele întîlnite de-a lungul parcursului, cele de la Solonț, Modărză, Pietroasa, Foale — unele din ele cocoțate la mare înălțime pe coasta măgurilor țăcăneau și huruiau în plină dîrdoră activă. Multe coborau pînă în vastul cuprins al întreprinderii, situată la capătul comunei cu același nume, într-o fundătură a munților. Aceștia împrejmuie, cu înaltele lor ziduri împădurite, acareturile numeroase, ateliere, depozite, locuințe, garaje, cantine, baia,

CURGE... PĂCURA

Turle metalice înalte de 50 de metri au răsărit dese ca arborii pădurilor în satele Văii Trotușului, acolo unde pînă acum cîțiva ani petrolul se mai extrăgea prin puțuri primitive.

clubul. La un moment dat, zidurile se apropie, se string, lăsînd între extremitățile lor o îngustă deschizătură, aidoma unui crenel de fortăreață.

Fiindcă aduc cu niște *foale*, locul a fost botezat astfel. Clădirile văzute de sus par ca o grămadă de zaruri într-o cutie mare. O forfotă de oameni cu salopetă — bărbați, femei, brigadieri tineri, ucenici de ateliere — apoi camioane care vin sau pleacă — însuflețește imensa ogradă a șantierului, pe care ploile de vară nu au scutit-o de noroi. Sondorițe cu cizme de gumă tropăie în el cînd șcîndurile așternute pe jos nu le ajută să-l evite.

De altminteri, le-am văzut trebăluind la schele, mînjite cu păcură pe față și pe costumul bărbătesc de protecție. Anticipez arătînd că pe cîteva dintre ele le-am aplaudat mai tîrziu, recunoscîndu-le pe scenă, la repetiția pomenită mai sus. Purtau cu eleganță rochii negre de moar, pantofi de seară și apoi rochii albe, învoalte și pantofi în unison. Cîntau, dansau cu parteneri îmbrăcați și ei în impecabile haine de „salon" sau în fanteziste costume de dandy „malagambiste", potrivit rolurilor pe care le interpretau.

Activistul cultural, autor al libretului, printre alte interesante lămuriri privind munca șantierului — s-a complăcut să mă informeze asupra acțiunii culturale și artistice pe care o dirijează. Clădirea clubului posedă bibliotecă cu cîteva mii de volume, cinema, stație de radioficare și o imensă sală de spectacole, cu balcon, scenă spațioasă, cabine pentru artiști.

— O vezi pe fata aceea care dansează solo, în grupul coregrafic? E Sevastița Florea, sondoriță. Ai recunoscut-o? Așa-i că are talent? Dar de ceilalți ce părere ai, tovarășe ziarist?

160 de muncitoare lucrează la schelele din Zemeș. Ele nu sînt mai puțin spornice la treabă decît bărbații cu care lucrează cot la cot. Numele lor figurează alături de acele ale bărbaților, pe tabloul de evidențiați. Inginerii Șoare Valeriu, Oprea, Dinu, Bințu Constantin, candidați de partid, conducători de secții de exploatare, vorbesc cu drag de sondorii Stănoi Constantin, Gavriliță Iorga, Cucu Gheorghe, Popa Angela, Prisăcaru Ion, Rotaru Gheorghe, Udrea Savel și alții, care au realizat frumoase depășiri de plan (2455 tone țiței și 808 mc foraj), angajîndu-se să realizeze și mai mult în cinstea lui 23 August. Dragostea pentru partid le stimulează avîntul și vigilența, care s-au vădit în multe fapte de muncă și de abnegație. Bunăoară, întîmplarea de la sonda nr. 4 (Mihoc) ce a erupt cînd abia s-a terminat operația de foraj și cînd grație intervenției rapide a echipei de șut, în frunte cu maistrul Nicola Șerban, s-a reușit a se preîntîmpina pierderea unei mari cantități de gaze și multe tone de țiței.

Acuma, cu această imagine schematică a Zemeșului, îmi reamintesc de șoseaua Moinești-Zemeș, tocmai pentru că — printre scenele dedicate muncii pozitive și productive ale petroliștilor zemeșeni — am aflat și un cuplet satiric adresat hopurilor drumului.

Îmi povestea o sondoriță din ansamblul artistic, că într-un rînd n-au putut ajunge la o comună vecină unde erau așteptați. Plouase și camionul se împotmolise.

Știind ce surprize am putea avea cu șoseaua, am plecat de la Zemeș îmbrăcați de scenă, pentru primele tablouri, ca să cîștigăm timp. Ei bine, am fost nevoiți să coborîm din mașină în noroi. Purtam pantofi albi și rochie de organdi stil. Ce zici?

— Al dracului noroi. Face pete negre pe pantofi albi și pete albe pe pantofi negri.

Asta-i tot ce ai de spus? Dar dacă ar trebui să apari în public, să zicem la o tribună, cu ghetele și pantalonii pe care-i porți acuma, tovarășe ziarist? Îți dă mîna?

Am rîs. Teribilă fată sondoriță asta!

★

Zece ani! Să fac un bilanț. Carevasăzică, zeci de sonde noi pe Valea Trotușului și mai multe în alte locuri ale Moldovei, cu zăcăminte detectate de ciocanul geologilor. Două rafinării care lucrează din plin. Cea din Borzești, realizată după proiecte sovietice și cu instalații, în bună parte, furnizate de U.R.S.S., e o mîndrie a regiunii. În afară de două instalații de distilare atmosferică și vid, în funcțiune, în afară de instalația de cracare termică, în curînd va porni și cea de cracare catalitică, pentru obținerea de carburanți superiori.

Aceste extraordinare progrese n-ar fi putut fi dobîndite, dacă, paralel, nu lua ființă și se dezvolta industria noastră de utilaje petrolifere. Ea produce utilaje care se aduceau odinioară din străinătate, aservindu-ne și în această privință. Uzinele „Reșița", „1 Mai" Ploești, „Steagul Roșu," „23 August" fabrică astăzi utilaje pentru forat, motoare Diesel, tije de pompaj, mașini cu aburi, sape cu role, țevi de extracție, prăjini grele etc.

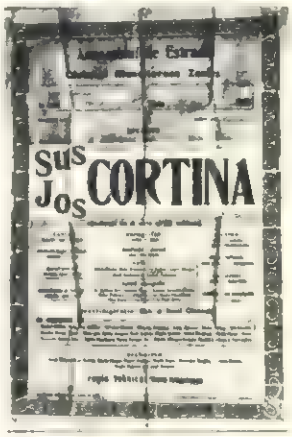

Un afiș care vorbește despre activitatea cultural-artistică.

Văzînd condițiile în care astăzi trăiesc și muncesc oamenii din sectorul petrolului, m-a dus gîndul la viața de odinioară a sondorilor. Nu vreau să merg îndărăt cu un veac, la păcurarii de atunci, despre care am auzit multe lucruri jalnice din gura bătrînilor și pe care mi le-a evocat o carte, cuprinzînd documentele congresului inginerilor din petrol, ținut în 1931. În vechi, oamenii din Valea Păcurii (Păcureți) săpau gropoaie, niște șanțuri în care se aduna țițeiul. Mai apoi, s-a trecut la băi, adică gropi lungi de 4—5 metri, adînci la 15—20 m și pe urmă a venit rîndul puțurilor. La gură, puțurile aveau un diametru de 1,30 m — 1,40 m care se îngusta concomitent cu săparea, ajungînd să fie exact cît spinarea omului. Acesta — transformat parcă în sfredel — scobea și pe măsură ce avansa trebuia să expedieze afară pămîntul, cu găleata sau cu burduful, trase cu frînghia de sus. Acest sistem primitiv de evacuare a pămîntului, se chema *hecnă* și consta dintr-un fel de mosor de lemn așezat vertical deasupra puțului, pe care se înfășura frînghia, de capătul căreia atîrna căldarea. El a funcționat la unele șantiere din Moldova, mulți ani după introducerea săpării mecanice. Mi s-a povestit că mai era folosit și acum 12—13 ani, după război.

Pînă la o adîncime de 40—50 m răzbea omul cu săparea și tot el trebuia să căptușească pereții puțului cu un strat de nuiele, „țambre", ca să evite surparea lor sub presiunea gazelor. Păcurarul, drept protecție, avea pe cap, peste căciulă, o căldare, iar umerii și-i ocrotea învelindu-i cu o piele de vițel.

Groaznică muncă! Știți cum își lumina omul întunericul din puț? I se proiectau cu oglinda, de afară, razele soarelui.

Dar riscurile asfixierii? La început aerisirea se făcea mișcînd în sus și în jos, în cavitatea puțului, o mătură de crengi legată cu o frînghie. În 1860 s-au utilizat foalele, ca acelea ale potcovarilor, dar firește mult mai mari. Primejdia mortală începea cu emanațiile de gaze ce vesteau țițeiul. Păcurarii nu rezistau mai mult de cîteva minute. Erau scoși la aer și înlocuiți de alții și așa mereu pînă se ivea țițeiul.

...Astăzi condițiile de viață și de muncă ale petroliștilor realizează tot ce au năzuit generații întregi în dîrze și îndelungate lupte împotriva regimului burghezo-moșieresc de odinioară. O nouă realitate politică și socială a dat petroliștilor posibilitățile și avîntul de a transforma, înfrumusețînd și îmbogățind, patrimoniul național. Rezultatele obținute în Moldova — la diapazonul măreț al înfăptuirilor din întreaga țară — de la 1948 încoace, sînt pe linia preconizată de partid imediat după eliberare. Vorbind la Conferința Națională a P.C.R. din octombrie 1945 despre importanța industriei petrolifere și despre misiunea ce-i revine muncitorilor în dezvoltarea acestei industrii, tovarășul Gh. Gheorghiu-Dej a spus:

„În această ramură este nevoie de intensificarea exploatării și acțiunii de explorare pentru găsirea și punerea în exploatare a noi surse de țiței, în scopul ridicării producției actuale. Importanța acestei industrii este cu atît mai mare, cu cît petrolul nu este numai un combustibil esențial pentru industrie, transporturi și agricultură, ci și produsul cel mai important pentru exportul nostru".

NE PREGĂTIM PENTRU EXPOZIȚIA DE ARTĂ PLASTICĂ A ȚĂRILOR SOCIALISTE

La capătul acestui an, în decembrie, viața artei plastice mondiale va fi marcată de un eveniment cu multiple și majore semnificații. Moscova va găzdui prima mare Expoziție de artă plastică a țărilor socialiste. Au trecut doar cîteva luni de cînd Bienala internațională de la Veneția — falsificată ca sens și manifestare artistică de către organizatorii ei, direct dependenți de negustorii de tablouri — a făcut o demonstrație penibilă a marasmului plasticei burgheze, aflată în apogeul decăderii sale. Și iată că la acest scurt interval de timp arta realismului socialist se pregătește să ofere o imagine sintetică a vitalității și a forței sale tonice, a misiunii sale active de reflectare și transformare a realității. Bienala venețiană a încercat să contureze chipul actual al artei plastice mondiale prin acel ilogic, stupid joc de mîzgăliturî, de unghiuri și linii fără sens, de pete informe de culoare, proclamat de abstracționiști ca unica formulă de „expresie liberă a frumosului", dar mărturisind haosul și desperarea gîndirii burgheze, înfricoșată de adevărurile vieții contemporane, fugind de ele. Celor care tăgăduiesc artei conținutul ideologic și acțiunea sa militantă, dezumanizînd-o, reducînd-o la o mecanică combinație de forme absurde — și printre ei se află și „teoreticienii" revizionismului în estetică — expoziția de la Moscova le va da riposta unei arte legate de popor, de viața și idealurile sale, a unei arte pătrunse de înalta sa răspundere social-patriotică.

Întîlnindu-se în cadrul acelorași pavilioane, creația plastică realist-socialistă a artiștilor din 11 țări va avea posibilitatea unei confruntări a valorilor sale, a verificării potențelor sale artistice și a afirmării personalității sale naționale. E firesc ca momentul să fie așteptat cu emoție și febrile pregătiri și de către artiștii plastici ai țării noastre.

Faptul că lucrările artiștilor noștri, expuse acum 2 ani la trecuta bienală venețiană, au fost aflt de apreciate de reprezentanții pavilionului sovietic încît am fost invitați să reeditâm expoziția la Moscova și Leningrad ne mărește răspunderea în ce privește actuala noastră prezență în expoziție. Ni s-a și comunicat, de altfel, că pavilionul românesc este așteptat cu mult interes. Fapt pentru care desfășurăm în aceste luni o muncă susținută pentru a ne prezenta în condiții optime, pentru a putea oferi o imagine concludentă a realizărilor artei noastre plastice din ultimul deceniu.

Vor fi prezente, în pavilionul nostru de la Moscova, lucrări ale unor artiști ajunși la maturitatea lor creatoare sau vădind — dacă sînt tineri — un cert talent, în așa fel încît fiecare să poată avea posibilitatea unei expuneri substanțiale (se pot prezenta pînă la cinci lucrări de artist). Ne-am adresat, pe linia acestei orientări organizatorice, pictorilor Corneliu Baba, Al. Ciucurencu, Henri Catargi, Lucian Grigorescu, Dumitru Ghiață, Gavril Miklossy, Szönyi Ștefan, M. H. Maxy, Gh. Labiș, sculptorilor Ion Jalea, Cornel Medrea, Ion Irimescu, Geza Vida, Boris Caragea, Mac Constantinescu, Oscar Han, graficienilor Ligia Macovei, Jules Perahim, Gy Szabo Bela, Vasile Kazar, Ana Iliuț, Aurel Jiquide, Dan Hatmanu, Constantin Baciu și alții, care se preocupă intens, în prezent, de selecționarea celor mai reprezentative lucrări din anii trecuți, fie de realizarea unor opere noi. Vom ajunge pînă la un număr de 80 de lucrări, printre care vor fi prezente compoziții inspirate din procesele specifice ale construcției socialiste în țara noastră, ale aportului nostru la lupta mondială pentru apărarea păcii, în care vom contura chipul omului nou sau vom evoca, în peisaje, frumusețea meleagurilor noastre.

În felul acesta vom demonstra și noi, participanții romîni la expoziția de la Moscova, că în cadrul realismului socialist se poate manifesta și valorifica din plin orice personalitate artistică, cu particularitățile sale de expresie plastică, vom dovedi că tocmai această bogăție și varietate a individualităților artistice, subordonate acelei concepții comuniste asupra lumii, poate asigura efervescența creației artistice.

Ar fi, poate, prematur să anunțăm titluri precise ale lucrărilor ce vor fi prezentate în expoziție. Căci, precum spuneam, multe din lucrări se află încă în primele stadii ale elaborării artistice. Putem totuși vorbi despre tablourile lui Baba „Odihna la cîmp" și „Portretul maestrului Sadoveanu", sau despre pînzele lui Ciucurencu „Ana Ipătescu", „1 Mai", „Cooperativa"; despre compoziția lui Ștefan Szönyi „Înmormîntarea partizanului" sau despre ampla lucrare a lui Gh. Labiș inspirată din viața lui Ștefan cel Mare, despre tabloul „Greva de la Lupeni" al lui Gavril Miklossy sau despre tablourile lui Gh. Șaru — „Lupta minerilor din Valea Jiului" și „Fete cu tuinice"; despre basorelieful „Împărat și proletar" al lui Ion Jalea, despre proiectul monumentului „Republica" al lui Cornel Medrea sau despre compoziția „Prima șarjă" a lui Ion Vlad, despre „Butinarii" și „Minerii" lui Geza Vida. Simpla lor enumerare, cu totul incompletă, sugerează totuși de pe acum profilul pavilionului nostru de la Moscova, care va trebui să reprezinte cît mai concludent însuși profilul artei noastre plastice făurite în ultimul deceniu. Țin să precizez de asemenea că, deși comitetul instituit pentru selecționarea lucrărilor a invitat un anume număr de artiști, orice lucrare de valoare ce va fi realizată în acest răstimp va fi luată cu multă atenție în considerare.

Ne mai rămîne puțin timp pînă în octombrie, cînd lucrările vor fi supuse juriului. Artiștii noștri plastici au împins în aceste zile țara întreagă în căutarea de noi teme, legate strîns de actualitatea noastră socială, politică, culturală. Reveniți în ateliere, vor transcrie pe pînze, în gips, pe cartoane — imagini ale vieții noi pe care au sesizat-o cu sensibilitatea lor artistică. Expoziția de la Moscova a stimulat — chiar și în faza ei de pregătire — forțele noastre creatoare, le-a impulsionat spre noi realizări prețioase. Schimbul larg de experiențe pe care ea îl va prilejui, cunoașterea reciprocă mai largă a plasticei țărilor socialiste, va duce neîndoielnic la o afirmare și mai viguroasă a realismului socialist în arta plastică, la sporirea prestigiului său internațional.

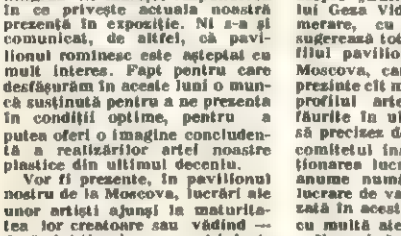

Pictorii Eugen Popa (sus) și Gh. Șaru (jos) pregătind în ateliercle lor noi lucrări

Eugen POPA
pictor

UN MARE CRITIC MARXIST

Franz Mehring este unul dintre cei mai însemnați cercetători ai istoriei socialismului și ai problemelor de istorie și critică literară.

În calitate de cercetător al istoriei socialismului, Franz Mehring s-a făcut cunoscut prin contribuțiile valoroase pe care le-a adus în lucrări ca: „Biografia lui Marx", „Istoria social-democrației germane", „Contribuții la istoria Prusiei" etc. De asemenea, el s-a făcut cunoscut ca editor al unor lucrări aparținînd lui Marx și Engels.

Un rol deosebit de însemnat îi revine lui Franz Mehring în studierea istoriei literare precum și în aprecierea fenomenului literar contemporan lui. Din acest punct de vedere, Franz Mehring este considerat primul critic marxist care — așa cum arată prefațatorul „Paginilor de critică" traduse în românește — „după începutul făcut de Marx și Engels — a cercetat sistematic literatura pe baza metodei materialist-dialectice".

Studiile lui Franz Mehring asupra operei unor mari clasici ai literaturii universale ca: Shakespeare, Goethe, Voltaire, Schiller, Molière, Lessing etc., ca și acelea asupra unor scriitori contemporani lui, ca Gerhardt Hauptman și Ibsen, ne relevă un cunoscător multilateral și profund al problemelor de literatură și artă, ca și al istoriei filozofiei și societății în genere.

Generalizările largi, considerațiile stricte, la obiect, aprecierile de ordin etic și estetic, toate acestea dovedesc din partea lui Mehring stăpînirea unui bogat aparataj critic, un spirit ascuțit și fin, o inteligență lucidă, pusă în slujba unei rigurozități științifice demne de urmat.

Ca formă — stil și manieră personală — studiile de istorie și critică literară ale lui Mehring impresionează prin simplitatea lor clasică, prin claritatea excepțională a expunerii. Remarcabilele calități ale lui Franz Mehring sînt, după cum demonstrează lectura volumului, rezultat direct al pregătirii marxiste a criticului. Unul din meritele principale ale lui Franz Mehring în domeniul istoriei este consecvența cu care acesta ține să pună de fiecare dată în lumină faptul că studierea vieții și operei unor scriitori nu poate fi desprinsă de studierea, în același timp, a epocii în care scriitorul a trăit și a scris.

„Poeții și artiștii — scrie Franz Mehring într-un articol intitulat „Ceva despre naturalism" — nu pică din lună și nici nu plutesc în nori; dimpotrivă, ei trăiesc în mijlocul luptelor de clasă ale poporului și epocii lor. Aceste lupte pot stimula și influența în modul cel mai diferit mintea oamenilor, dar nici un om nu poate ieși din sfera acestor lupte".

Demnă de remarcat este, de asemenea, la Franz Mehring, străduința pe care o manifestă în ceea ce privește judecarea unui scriitor, prin subliniereа și explicarea atît a meritelor cît și a limitelor lui.

Din acest punct de vedere sînt elocvente paginile consacrate lui Heinrich von Kleist și Heinrik Ibsen.

Pornind de la condițiile specifice pe care le-a avut dezvoltarea culturii în țările nordice, de pildă, Mehring pune de la început accentul pe limitele lui Ibsen, pe care le explică științific prin aceea că: „Un proletariat modern de mari proporții nu s-a putut... dezvolta, totuși, în Norvegia: din această cauză, celui mai revoluționar scriitor al literaturii norvegiene îi lipsește cheia înțelegerii celor mai adînci probleme ale prezentului. De altfel, chiar Ibsen spune: „Treaba mea e de a pune întrebări, răspunsurile nu le cunosc"...

Ibsen vestește „era nouă", dar nu e în stare să-i deschere porțile și, astfel, critica adusă societății prin dramele sale rămîne sterilă. Dar — continuă Mehring — prin faptul că a pus aceste întrebări și prin felul cum le-a pus, Ibsen a devenit un scriitor european de mare anvergură.

În sfîrșit, încheind cu aceste note de lectură, vrem să ne referim la un alt aspect al activității desfășurate de Franz Mehring, și anume la critica făcută de el operelor unor filozofi burghezi. În volumul pe care-l prezentăm sînt cuprinse fragmente din două studii asupra unor aspecte ale filozofiei idealiste: „Arthur Schopenhauer" și „Contribuții la filozofia capitalului", acesta din urmă referindu-se, printre alții, la Friederich Nietzsche. În aceste studii se fac cu deosebire remarcată ascuțimea spiritului critic al lui Franz Mehring, ca și siguranța cu care acesta, analizînd operele filozofilor amintiți, îi califică cu preciziune științifică, drept exponenți ai reacțiunii capitaliste.

Franz Mehring își păstrează și astăzi pe deplin actualitatea, iar apariția primei culegeri din opera lui — impunînd necesitatea continuării acestei acțiuni — oferă cititorului posibilitatea unei lecturi deosebit de instructive

Dinu SĂRARU

Opinii de cititor

Soldatul fruntaș Gaică Dumitru ne transmite cîteva impresii și o dorință a sa în legătură cu zugrăvirea chipului de ostaș în literatura noastră nouă:

Primul chip de ostaș pe care, cu mult înainte de anii serviciului militar, l-am întîlnit și l-am îndrăgit a fost acela al lui Mitrea Cocor, eroul romanului marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu; Mitrea Cocor, țăranul sărac, exploatat de bogătanii satului, apoi soldatul hărțuit, umilit și trimis într-un război care nu era al lui, ci al moșierilor; Mitrea Cocor, omul care s-a născut a doua oară, în siua intrării sale în rîndurile panduriior. Astfel, eroul lui Sadoveanu m-a ajutat să întrezăresc profilul ostașului de tip nou, soldatul pururi treaz în postul său de veghe și necruțător față de dușmanii patriei.

Pe tovarășii de arme, frații lui Mitrea Cocor, i-am întîlnit apoi ani de ani în atîtea pagini pline de clocotul luptelor de pe frontul antihitlerist. Am trăit o dată cu ei „nopțile înfrigurate" din paginile cărții lui Aurel Mihale, mi-am încleștat o dată cu ei mîna pe automat în „Ultimul asalt"; am fost sigur că sergentul Nasta, care a luptat *„Pînă dincolo de pădurea vienezâ"*, așa cum ni l-a înfățișat în cartea sa Traian Uba, nu va divulga nimănui secretul militar, în ciuda torturilor la care l-ar fi supus dușmanul. Am cunoscut soldații lui Laurențiu Fulga din romanul său „Eroica" și aștept cu nerăbdare drumul lor în următoarele volume ale trilogiei pe care ne-a promis-o autorul. Am învățat să-i urăsc pe dușmanii libertății, cu mînia soldaților din „Negura" lui Eusebiu Camilar.

Ca fiu al patriei îmbrăcat în haină militară, mă simt mîndru de înaintașii mei. Dar la fel de mîndru și de frații mei de generație, de grănicerul Radu A. Ion din poemul lui Nicolae Tăutu, de sergentul Belate Alexandru ale cărui fapte de erou le-a popularizat versul grav, bărbătesc, al lui Dan Deșliu.

Și ajuns aici, țin să-mi mărturisesc o dorință: aș vrea ca rîndurile mele să fie considerate o scrisoare deschisă adresată tuturor scriitorilor noștri.

Viața de ostaș, plină de mari satisfacții — pe măsura eforturilor depuse în pregătirea de zi cu zi — oferă multe aspecte demne de a sta mai mult în atenția scriitorilor noștri.

Faptele multora dintre tovarășii mei constituie lecții de patriotism care s-ar cuveni consemnate în paginile unor noi cărți pe care le așteptăm cu nerăbdare.

Noi, cei „de la uscat", dorim cît mai apropiată și clipa întîlnirii cu matrozii, în episoadele unui roman dedicat vieții lor pline de patos eroic. De asemenea și printre cei ce străjuiesc văzduhul patriei sînt nenumărați eroi de roman. Fiecare armă își are eroii ei vii, complecși. Sub bluza fiecărui ostaș bate o inimă care merită a fi ascultată.

Din păcate — cu toate succesele înregistrate pînă acum în literatura noastră nouă, pe acest tărîm — succese care mă îndreptățesc să fiu sigur că foarte curînd biblioteca unității se va îmbogăți și cu aceste cărți mult așteptate — chipul ostașului nou nu a fost încă destul de studiat de scriitori, nu a fost în suficientă măsură zugrăvit. Noi, militarii, vrem mai multe cărți despre viața și lupta armatei noastre populare. Este o temă demnă de pana oricărui scriitor patriot. Și nu mă îndoiesc că fruntașii scrisului nostru vor răspunde și acestei chemări, dînd mai multe lucrări despre ostași.

Soldat fruntaș Gaică DUMITRU

TORENTUL LIBERTĂȚII

↑ În zilele luptei pentru independența Marocului. O viguroasă manifestație a tineretului marocan împotriva colonialismului francez.

„Pacea colonialistă" pe care ultrareacționarii francezi o vor instaurată în Algeria cu ajutorul „forței divine" e departe de a avea sorți de izbîndă. Patrioții algerieni luptă pentru libertatea și independența patriei lor.

Încă o lovitură dată colonialismului. Recent, guvernul Ceylonului a hotărît naționalizarea portului Colombo. În fotografie: aspect din Colombo. ↓

Într-un singur deceniu s-au năruit imperii ce dăinuiau de veacuri. Într-un singur deceniu mărgeaua colorată și misionarismul ipocrit, urmate de bici și glonte — stîlpii și simbolurile colonialismului modern — au fost sfărîmate și alungate de pe teritorii uriașe. Veacuri de jaf și de moarte n-au reușit să înăbușe demnitatea umană și conștiința libertății care au izbucnit cu puterea unui uragan, măturînd vechiul și sălbaticul colonialism, eliberînd un miliard și jumătate de oameni.

China celor 600 de milioane, R.P.D. Coreeană și R.D. Vietnam au devenit stăpîne pe soarta lor în marea familie a constructorilor socialismului. India, Indonezia, Birmania, Ceylonul, o mare parte a popoarelor arabe, ba chiar și unele popoare din Africa Neagră au alungat pe colonialiști și nu se mai înspăimîntă, nu se mai pleacă în fața manifestărilor de forță, pentru că au dobîndit sentimentul propriilor lor forțe. Popoarele Americii Latine luptă și ele cu succes împotriva colonialismului american.

Eșecul agresiunii împotriva Egiptului și — mai recent — lovitura de stat din Irak și rezistența dîrză opusă de popoarele libanez și iordanian intervenționiștilor americani și englezi demonstrează încă o dată că era colonialismului se încheie irevocabil. În patria linșajului imperialiștii americani trebuie să scrîșnească din dinți și să asculte cu zîmbete acre cuvinte ca acelea rostite la Washington de un „negru" cum e premierul Ghanei, dr. Kwame Nkrumah: *„Lumea trebuie să afle o dată pentru totdeauna că popoarele Africii și cele ale Asiei nu vor mai tolera multă vreme imperialismul, discriminarea rasială și colonialismul"*.

Colonialismul e în agonie. Nici parada forței brutale, nici frazele demagogice, nici învelirea pumnalului în mătasea „doctrinelor" și „ajutoarelor" de tot soiul nu-i mai pot prelungi sfîrșitul. Popoarele i-au semnat sentința de moarte, iar nouă ne este dat să vedem cum se execută această dreaptă sentință.

Cauza libertății, a demnității umane, a independenței și păcii triumfă.

Cei „600 de milioane de clienți" din China ai colonialismului britanic au scuturat cu forța armelor jugul imperialist și au pășit pe drumul construirii unei vieți noi, socialiste. Plin de entuziasm, poporul chinez obține succese de seamă pe drumul transformării țării sale într-un dezvoltat stat industrial. În fotografie: tractorul pe șenile produs de Uzina de mașini nr. 1 din Harbin.

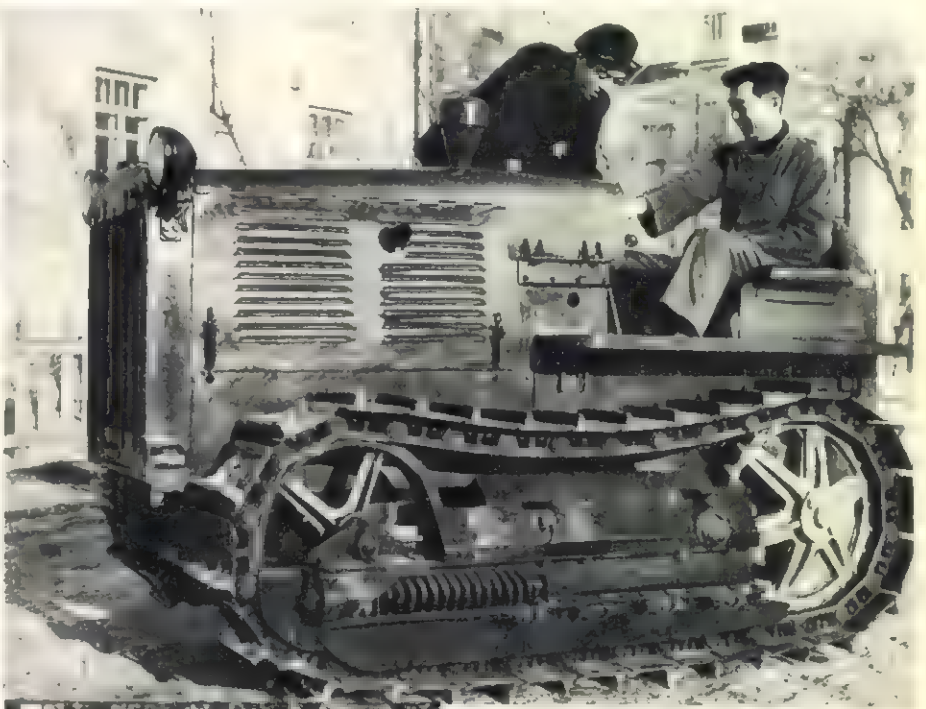

Cea mai tînără țară independentă a Africii Ghana. Poporul său, eliberat de sub colonialism, este un exemplu pentru restul popoarelor continentului negru, dovedind că, asemeni oricărui alt popor, ze poate conduce singur. ←

☆

Cairo, decembrie 1957. Conferința solidarității țărilor Asiei și Africii. Au participat peste 400 de delegați reprezentînd 43 de țări din cele două continente.

După obținerea independenței Indiei, economia țării a început să sufere prefaceri importante. Unul din obiectivele industriale construite în acești ani este și moderna oțelărie de la Burnpur, pe malul riului Damodar.

Colonialismul se pleacă numai în fața forței. Pentru a-și apăra independența, fostele țări coloniale își întăresc forța militară. Iată o unitate militară birmană depunînd jurămîntul.

Aci a locuit trădătorul aflat în solda imperialismului, Nuri Said. Acum, în fața fostei sale reședințe, stau soldați ai Republicii Irak, hotărîți să apere independența tinerei lor republici.

Agresiunea americană în Liban a provocat intensificarea luptei patrioților libanezi împotriva regimului aservit imperialismului ca și împotriva intervenționiștilor americani.

Țările din America Latină nu mai vor să suporte jugul noului colonialism — imperialismul american. La o manifestație ce a avut loc în Guatemala, carul acesta alegoric a exprimat limpede sentimentele poporului guatemalez față de S.U.A.

ASASINII

Doi soldați americani din trupele debarcate în Liban, aflați în stare de ebrietate, au călcat cu tancul doi copii care se jucau în fața locuinței lor. *(Ziarele)*

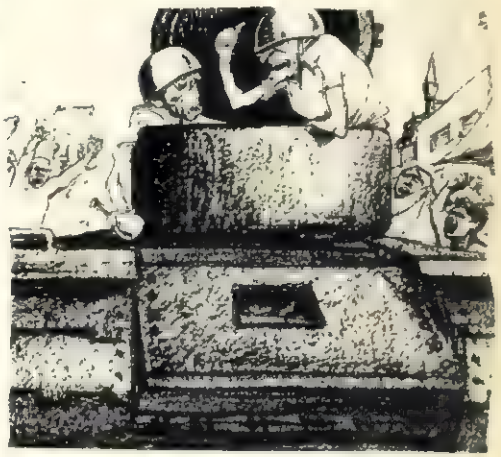

— Tu, Jimmy, spuneai că am călcat cu tancul patru copii; nu erau decît doi!

Desen de Cik DAMADIAN

FAPTE GRĂITOARE

● Comerțul americano-filipinez este considerat de monopoliștii americani drept „model". În ultimii 60 de ani S.U.A. au scos din Filipine aproape în exclusivitate numai materii prime și au aruncat pe piața filipineză produse finite. Consecința? „New York Herald Tribune" scria la sfîrșitul lui iunie că un sfert dintre cei 8.800.000 oameni ai muncii din Filipine erau șomeri totali sau parțiali. „Statele Unite au transformat Filipinele într-un protectorat al lor", a declarat recent senatorul filipinez Claro Recto.

● Unui guvernator al coloniei britanice Tanganica, sir Lamb, i-a scăpat următoarea remarcă: „În închisoare, africanii trăiesc mai bine decît acasă". Închipuiți-vă atunci ce viață duc acasă acești africani!...

● Industria petroliferă a Venezuelei se află de decenii în mîinile companiilor petrolifere americane care storc de aici profituri fabuloase. Numai într-un singur an — 1955, spre exemplu — monopolurile americane au realizat de pe urma petrolului Venezuelei profituri în valoare de 1.200 milioane dolari.

● „Marea Britanie și colonille s-au unit pentru a lichida ignoranța, mizeria și bolile" — astfel glăsuiește un program electoral procolonialist englez. Iată însă, de pildă, ce rezultate „fericite" a adus această „unire" coloniei africane Nigeria: la o populație de peste 30 milioane de locuitori există mai puțin de 600 de medici...

● De-a lungul celor 188 de ani cît au stăpînit India, colonialiștii englezi au jefuit-o fără milă, aducînd poporului indian mizerie și înapoiere. Eliberată de sub cătușele colonialismului, India a început să realizeze un vast program pentru dezvoltarea economiei naționale. Astfel, sistemul de irigație de la Bhakra-Nangal, ce va fi terminat în cursul acestui an, va reda agriculturii mari suprafețe de pămînt. Cele 4 centrale electrice construite aici vor avea o putere de 400.000 kW, iar canalele vor furniza apă pentru irigarea a 2.300.000 hectare pămînt.

● În anii ce au trecut de la proclamarea independenței Egiptului, guvernul său s-a preocupat de înlăturarea rămășițelor trecutului. Printre realizările obținute în acești ani vom aminti pe cele din domeniul social. Au fost înființate 2.000 de școli noi, au fost create 6.500 paturi de spital, 200 de dispensare pentru combaterea epidemiilor. Crearea Republicii Arabe Unite deschide noi posibilități pentru dezvoltarea popoarelor egiptean și sirian.

● În 1914 în Africa existau doar două state independente: Etiopia și Liberia. În 1958 numărul statelor independente africane a crescut la nouă: Republica Arabă Unită, Sudan, Etiopia, Uniunea sud-africană, Ghana, Liberia, Maroc, Tunisia și Libia. În total, de sub lanțurile colonialismului s-au eliberat circa 85 milioane oameni, de pe un teritoriu mai mare de o treime din suprafața continentului!

● Ce a însemnat pentru imperialism eliberarea Chinei de sub dominația colonialistă? Pierderea unei piețe de 600 milioane de clienți și robi, apariția unei mari puteri socialiste care constituie un viu exemplu de dezvoltare economică și socială pentru celelalte țări ale Asiei și Africii. Integrarea Chinei în lagărul socialismului a făcut ca pe arena mondială raportul de forțe să încline și mai mult în favoarea socialismului. Iată și o cifră concludentă: între 1953 — 1957 producția de oțel a R.P. Chineze a crescut de la 1.350.000 tone la 5.240.000 tone. Anglia a avut nevoie de 23 de ani pentru a obține o creștere asemănătoare. Menținînd acest ritm de creștere, în 10 — 15 ani China populară va ajunge și depăși, în ceea ce privește producția industrială, Anglia, cea mai veche țară industrială din lume!

VOCILE LOR...

de Lascăr SEBASTIAN

Ilustrație de A. RIK

În anume împrejurări, ți se recomandă uitarea. Și-i adevărat că, uneori, e bine ca anumite lucruri să le dai uitării. La ce bun să-ți amărăști viața întreagă tot amintindu-ți și reamintindu-ți de întîmplări dureroase sau numai neplăcute?

Alteori însă, ți se recomandă tocmai să-ți aduci aminte. Și asta e bine. Căci dacă mecanismul memoriei n-ar funcționa măcar normal, omul ar trece veșnic prin unele experiențe nefericite, uneori chiar tragice. Cine uită tot n-a învățat nimic din cele prin cîte a trecut în viață.

În sfîrșit, oricum ar fi, chiar dacă inima noastră e uneori dornică să vadă pierdute în bezna deplinei uitări unele chipuri și năravuri ale trecutului nu prea depărtat — iată că niște voci își iau sarcina, din cînd în cînd, să ni le readucă în minte. Ele ajung pînă la noi, prin văzduh, de peste Ocean, ori mai de aproape, dinspre, cum s-ar zice, Europa liberă. Sînt voci bătrîne, gîjîite și hîrîitoare — voci ale trecutului morți pentru vecie. Cu deosebire se fac auzite în zilele noastre de sărbătoare.

Uite, acum, de exemplu, că e sărbătoarea lui 23 August. Ca de mai bine de un deceniu încoace, năpusti-se-vor vocile pe unde hertziene, făcîndu-ți să-ți țiuie timpanul cu triluri nostalgice ori *fioriturі* de blesteme, arătîndu-se țînțitoare sau vehemente. Acum, de 23 August!...

Presimt întrebarea unui naiv: dar ce pot să aibă vocile de peste Ocean ori de peste Canalul Mînecii cu sărbătoarea noastră?

Ah, au! Nu le place, nu-și găsesc liniștea din pricina ei, se perpelesc în așternut, își pierd odihna nopții. Și nu numai de 23 August, dar și de 1 Mai, și de 9 Mai, ba și de Anul Nou!...

...Era mai an' într-o asemenea zi de sărbătoare. Parc-o aud! Ah, vocea ei de prințesă! Odraslă, soră, nepoată și mătușă de regi, care ca norul de lăcuste s-au fost năpustit peste țară ca să-i sugă seva, s-a înfruptat și dînsa, la vremea ei, din această dulce licoare. Căci da, de principesa Ileana vă vorbesc. Parcă simțind și acum pe undeva piciorul zdravăn cu care Rominia „ei" i-a aruncat în lada de gunoi a istoriei familia-i regală, principesa se tînguie cu jale și-și exprimă sfîșietor „dorul de țară"... O fi vorbind ea tocmai de la Londra, dar simte românește ca un Hohenzollern de-al nostru, neaoș.

„Mă gîndesc cu atîta drag — o să giglie principesa, acum ca și în urmă cu un an — *la zilele petrecute acasă, la București, la Cotroceni, la Sinaia, la Bran. Mă gîndesc la toți cei care ne înconjurau atunci..."*

Se gîndește. Cum să nu se gîndească? Și la ce altceva să se gîndească? Căci biata principesă, care mănîncă azi cozonacul „exilului" în palate regale străine, n-are alte amintiri în legătură cu „scumpa-i Rominie" decît traiul desfătat și lăfăit în palatul din Calea Victoriei, în palatul de la Cotroceni, în Pelișorul de la Sinaia, în castelul de la Bran. O doare în străfundul inimii că guvernul poporului a făcut din toate acestea fie muzee de artă ori istorice, fie lăcașuri de odihnă pentru oamenii muncii.

Și-și mai amintește alteța sa de lingăii care o „înconjurau atunci" (unii dintre ei — cei mai fercheși și cei mai încurajați — beneficiind în mod foarte... intim de Augusta Prietenie...)

De astea toate își aduce aminte. De altele nici nu poate. N-are. Să-și amintească de 1907? Nu, că nu se născuse încă, și dacă a auzit, în copilărie, ceva, i-a intrat pe-o ureche și i-a ieșit pe alta. De Skoda? De Fokker? De borne? De telefoane? De dictatura lui frate-său? Ori de aceea a lui Antonescu? Nu și nu. O principesă nu coboară pînă la asemenea meschinării. E mai presus de ele. Dă-i ei „drepturile" de alteță regală — și restul, praf și pulbere! Mîie plugarul cocîrjat și pelagros plugul de lemn ca să zgîrie brazda, dacă are dînsa „Mercedesul" ei străluciter care să-i preumble cu iuțeala vîntului rotundele-i contururi princiare de la Cotroceni la Pelișor și de la Pelișor la Bran — totul este, vorba filozofului neamț, cum nu se poate mai bine în cea mai bună dintre lumi. Iată, după de-alde astea tînjește principesa și acum.

„Crucea mea — adaugă zdrobită vocea de alteță — *este despărțirea de voi. Încerc s-o duc cu răbdare"*. Curat crucea ei! — ar îngîna-o Ghiță Pristanda. Îmi închipui cu mare sfîșiere cum mucenița de Hohenzollern își duce crucea exilului prin palate de Saxa-Gotha-Coburg și mă gîndesc cu lacrimi în ochi dacă la răbdarea ei o fi avînd destul tutun.

Ah, și mai e, între altele, o voce plină de evlavie.

„Dragi muncitori și muncitoare" — așa își începe vocea asta coloratura savantă. Din această invocare patetică deduci ușor că trebuie să fie o voce specializată în probleme muncitorești. Așa și este! E vocea lui Eftimie Gherman.

Se poate că unii nici să nu fi auzit de vreunul Eftimie, pe care să-l mai cheme și Gherman. Însă muncitorii, dacă sînt mai în vîrstă

— roman

de Maria ROMAN

Capitolul XVI.

(Urmare din numărul trecut)

Din pricina încordării prin care trecuse, Alex se simțea foarte prost. După ce rămase singur, își frecă îndelung ceafa și tîmplele, că să-și revină. Acum, dacă nu i-ar fi îngrijorat în mod deosebit soarta fetei, ar fi putut să se simtă destul de bine și de mulțumit. Totuși nu știa încă destule. Avea de gînd să țină sub observație postul lui Jean. Spera să mai afle ceva din ceea ce va emite acesta. Scena surprinsă dimineață în biroul lui Roni îl îndemna să creadă că între serviciile de spionaj german și englez intervenise o înțelegere. Trebuia să controleze această impresie, înainte ca postul german să anunțe că n-a putut descifra telegrama și să ceară repetarea transmisiei. Dacă impresia se va arăta neîntemeiată, n-avea decît să facă corect transmisia de a doua zi și să păstreze pentru altă ocazie noua metodă pe care o găsise.

Știind că postul lui Jean intră în emisie mult mai tîrziu, plecă în oraș ca să se întîlnească cu Ali. Acesta îl aștepta la locul fixat. În loc să-i întindă mîna ca de obicei, îl luă în brațe.

— Bravo, Alex! Îți transmit felicitări din partea organizației pentru promptitudinea cu care ai intervenit în cazul marinarului de pe „Sfîntul Nicolae". Acțiunea ta s-a dovedit de o maximă importanță. Asta-i tot ce pot să-ți spun deocamdată.

Să discutăm problemele în ordinea gravității, propuse Ali. Evenimentul cel mai neplăcut este, fără îndoială, dispariția fetei. Dar sînt sigur că te-ai speriat degeaba. Roni a trimis-o în provincie tocmai pentru ca s-o apere. Oricît ar fi de ticălos, îi este totuși tată și n-ar accepta să-și vadă ucisă fiica. Și oriunde s-ar afla acum, fata e mai în siguranță decît aici. Roni își dă și el seama că se apropie ultimul act. Chiar și din știrile intrate în ziare — oricît de cenzurate ar fi — se poate vedea că Armata Sovietică a eliberat Rominia și Bulgaria, iar acum a început lupta pentru eliberarea Iugoslaviei, Ungariei și Cehoslovaciei. Se apropie clipa, Alex! În ceea ce privește telegrama, bine-ai făcut ce-ai făcut. Dacă reușești să recepționezi astă-seară postul englezului, nu mai am nici o pretenție la tine — încheie el rîzînd vesel.

Fiind acum puțin mai liniștit, Alex se simțea la fel de bucuros ca și Ali. Îl tulbura totuși și soarta fetei, și gîndurile că propria sa poziție apare într-o falsă lumină în ochii tovarășilor săi. În plus, era îngrijorat și de felul cum își va duce la capăt misiunea.

— Nu cred să pot continua în felul acesta, Ali, spuse Alex. Acum ei vor încerca să țină zilnic legătura. Cît o să mai meargă cu transmisiile astea greșite? Știm tot ce avem nevoie să știm. N-am putea să terminăm o dată cu această afacere?

—Ba da, Alex, aprobă Ali. Chiar așa o să facem. Uite, tovarășii din conducerea organizației așteaptă de la tine un raport amănunțit în acest sens.

Să vii cu propuneri concrete. Ne întîlnim mîine după-masă să mi-l dai. Ali îl luă pe Alex de după umeri. Și nu-ți mai face grijă pentru Helene, da? Tocmai acum la urmă să-ți pierzi curajul? Haide, te conduc pînă la colțul de vieași.

Ca de obicei, după discuțiile cu Ali, Alex se simțea reconfortat. Într-adevăr partida se apropia de sfîrșit. Dar, așa cum se întîmpla uneori ultimele jocuri sînt cele mai înfrigurate. Atît pentru ei cît și pentru Helene, primejdia nu trecuse încă. În sfîrșit, principalul era că venea victoria.

— Lasă că se aranjează toate... spuse Ali, cînd ajunseră aproape de casa lui Roni. Al un revolver. Ia-l și pe acesta, e mai bun — și îi vîri în buzunar revolverul lui. Adăugă zîmbind: „Mîine o să-ți aduc cartușe pentru un regiment". Și înainte de a se despărți, se îmbrățișară și se sărutară; nici ei nu știau de ce...

★

În noaptea aceea Alex nu dormi de loc. Pe la ora douăsprezece reuși să intercepteze postul lui Jean și pe acel al interlocutorului său de peste hotare. După ce recepționă criptogramele respective se apucă să le descifreze. Cu puțina engleză pe care o știa, mai mult consultînd dicționarul, îi trebuiră cam vreo două ceasuri ca să traducă textele.

Deși în ultimul timp se vorbea peste tot despre tratative secrete între hitleriști și anglo-americani, conținutul telegramelor îl se păru de neconceput. Jean își informa superiorii că transmisese agentului german propunerile în vederea colaborării între respectivele servicii de spionaj. Iar interlocutorul său revenea cu amănunte asupra condițiilor generale ale înțelegerii, anunțîndu-l că guvernul englez și serviciul său de spionaj sînt de acord să adopte una din cele două alternative care convin armatei germane: ori ca unitățile anglo-americane să intre în țară fără luptă, în care caz nemții să fie lăsați să se retragă pașnic, ori ca fasciștii să se predea, tot fără luptă, parașutiștilor lansați pe teritoriul capitalei.

Alex nu se pricepea la strategie politică, dar și un copil ar fi înțeles dedesubturile acestor manevre. Acum, cînd Armata Sovietică zdrobindu-i pe hitleriști, înlăturase pentru mult timp principalul concurent al Angliei și S.U.A. pe piața europeană, englezii și americanii acceptau propunerile de colaborare ale monopoliștilor germani și se angajau să-i crețină pe aceștia în măsura în care vor avea nevoie de ei ca dulăi de pază împotriva popoarelor iubitoare de libertate. Oare nu se întîmplase la fel după primul război mondial?

Pe la cinci dimineața scîrțîitul scărilor îi dădu de veste lui Alex că ureche cineva. Nu de obsesia auzind ca era ora la care trebuiau să vină Roni și Schmidt, Alex își despuie revolverul. Într-adevăr, în cameră intrară cei doi.

— Ești gata? întrebă Roni în loc de salut.

— Gata, răspunse Alex.

Și se așeză în fața aparatului. Timp de un minut își transmise indicativul, apoi așteptă. De dincolo nu răspunde nimeni, dar nici ăl zgomot nu auzea în casă. Își dădu deodată seama că uitase să întrerupă întrerupătorul corpului receptorului. Vru să dea mîna la buton. În ultima clipă se răzgîndi. La urma urmei, e și asta o soluție. — își zise în timp ce repetă gestul, după care repetă de cîteva ori indicativul. Apoi începu să miște la stînga și la dreapta acul aparatului, chiorîșe cautînd atent postul cu care trebuia să intre în legătură.

— Nu răspunde! constată peste cîteva minute cu prefăcută mîhnire.

— Dracu să-l ia de dobitoc! se înfurie Schmidt, potrivindu-și mai bine casca pe urechi. Mai încearcă o dată.

Alex continua să-și transmită indicativul, încercînd din timp în timp pe unda scurtă, ca și cînd ar fi vrut să-l prindă pe celălalt.

— Nu se aude nimic. Dar poate! serîșnea Schmidt.

Deodată sări de pe scaun, urlînd

și mai ales dacă sînt mineri, îl cunosc foarte bine și nu-l uită. Firește, dorul nu i-l duc, dar garantez cu mîna pe inimă că el le duce lor. Se vede cît tînjește după dînșii, nu numai fiindcă zice „dragi muncitori și muncitoare", ci fiindcă nu dă drumul la voce pînă nu adaugă: „clasa NOASTRĂ muncitoare", adică și a lui. O fi fost pînă la 23 August 1944 într-un fel și a lui și, în limitele posibilităților sale, a făcut tot felul de fapte în numele și pe spinarea ei. Social-democrată de dreapta, trădătoare înveterată, președinte ani de-a rîndul a Uniunii muncitorilor mineri, vocea asta n-a stat cu deștu-n gură. A lucrat, a activat. De exemplu, cînd cu dictatura celui de-al doilea Carol, cînd s-a înființat la comandă adormitul întru domnul „front al renașterii naționale", vocea s-a lăsat numită de majestatea sa senator de drept, pe viață. Cum s-ar zice „socialistul" și „democratul" s-a împăcat cu dictatura regală; apoi cu cea legionară și, în sfîrșit, cu cea antonesciană a generalului Cîine-Roș. Uite-așa s-a făcut că vocea lui Eftimie Gherman a ajuns proprietară peste vreo zece vile. Vile cumpărate prin 1935 din banii muncitorilor cotizanți la Uniunea muncitorilor mineri ce cu onoare o prezida. Niște vile să te lingi pe buze! La Ponesca toate, la poalele muntelui Semenic, nu departe de Reșița. Aer curat, ozon, interioare curățele, o țîrucă de confort și toate pe de pomană, înșfăcate în baza jertfirii pentru „clasa muncitoare" de către bietul Gherman. Acest dezmățat demagog, hulpav după procopseală rapidă și fără merite, dibaci de a profita de orice slăbiciune sau lipsă de orientare a oricărui om cinstit întîlnit în cale, acest lingău al tuturor dictaturilor, care se face peste noapte stăpînul averii trudite a minerilor, este azi „specialistul în problemele muncitorești" al undelor hertziene care vin de peste Ocean.

Iată, acestea sînt vocile care se bulucesc, mai ales de sărbători, fie să-și plîngă dorul „patriotic" de țară, fie să arate, înjurînd burjărește, că nu le vine la socoteală rînduiala nouă din țara în care au huzurit.

Vocile astea ne sînt cunoscute, le știm și măselele din gură și știm cîte parale fac. Însă mai sînt și alte voci care „simt românește" și se-ndeasă, la sărbători, să ne-nvețe ce-i aceea „independență". Este alde primarul New-Yorkului, mister Robert Wagner, este senatorul Theodor Francis Green, este alde Claude Wilson de la „Europa Liberă" și alți „români neaoși" care țin să ne convingă că știu mai bine decît noi ce ne trebuie.

Dar toate aceste voci, chiar dacă sînt simandicoase, sînt totuși oarecum civile și particulare, măcar că-s puse la cale. Corul acesta capătă însă o și mai vie culoare națională cînd se vîră printre voci și insolența cîte unui oficial, care nu se pronunță individual, ci guvernamental. Căci există, în lumea occidentală, guverne care sînt pătrunse pe rînd și deodată de sentimente naționale ale mai tuturor națiunilor; care nu dorm liniștite cînd un popor nu vrea să se lase exploatat de acele guverne. De aceea din pure sentimente naționale de independență arabo-petroliferă, trupe americane au descins în Liban și trupe engleze în Iordania. De aceea, în primăvara asta, Departamentul de Stat al S.U.A. — citește John Foster Dulles — a dat drumul la voce și, într-un comunicat oficial de presă, plin de data asta de sentimente naționale românești, a protestat împotriva faptului că poporul român își permite, fără să-l întrebe pe dumnealui, să-și sărbătorească independența la 9 Mai, iar nu în ziua de tristă amintire cînd primul Hohenzollern a călcat, întîia oară, cu cizma lui prusacă, pămîntul românesc. Făcîndu-se că uită de activitatea oficiului de spionaj condus de bunul său frățior Allan, de comisia senatorială pentru cercetarea activității antiamericane, de exploziile cu bombe atomice, de tergiversarea întîlnirii la nivel înalt, de șomerii săi etc., etc., — acest ministru de externe, de pe înaltele-i „poziții de forță", se preocupă, vîrîndu-se nepoftit în trebile altora, și-l vezi cum i se trezește din rărunchi patriotismul ba coreean, ba arab. De ce n-ar fi și patriot român?

Nici discuție nu-i că, acum, cînd scriu aceste rînduri, el sau alții își dreg vocea pentru o nouă manifestare naționalisto-neaoșă.

Vorbească! Românul are o vorbă veche: Gura lumii slobodă! Pentru noi, vocile lor dogite răsună în gol. Le știm poftele nesățioase de căpcăuni mătăhăloși. Știm ce visuri hrăpitoare au. Știm ce nădejdi zădarnice li rod. Le-am făcut cunoștință în versurile marelui Dante, unde ne vorbește de una dintre bestiile Infernului:

„E rea din fire și mereu la pîndă
și-n veci fără de saț cumplita-i poftă,
căci după ce-a mîncat e mai flămîndă".

Dar ajunge!

Azi, ridicăm paharul în cinstea marii noastre sărbători. Sărbătoarea eliberării. Sărbătoarea independenței. Sărbătoarea răsuflului în voie, a muncii libere. Azi, ridicăm paharul; și-l ridica-vom și la anul, și-n anii veacurilor viitoare!

— Cretinule! Ce faci? Gasca asta e moartă! Ce s-a întîmplat?

Alex înțelese că era bine să dureze înșelătoria mai departe.

Vai de mine! exclamă simulînd surpriza și părerea de rău. Am uitat să întorc întrerupătorul.

— Ai uitat, ma, dobitoc! Tocmai astăzi le-ai găsit să uiți! Hai, dă-i drumul mai repede! Poate-l mai prinzi! Repede! Repede!

Alex deschise aparatul. Acum putea să facă cele cîteva minute în care trebuia stabilită legătura trecuseră. Celaltăi renunțase probabil să mai aștepte.

Cîștile se umpluseră de sunete, dar nici unul din ele nu era semnalul cunoscut al postului din Viena. Schmidt înjura și, smulgîndu-și casca de la urechi, o zvîrli de dusumea. Așezat pe divanul lui Alex, Roni urmărise încet toată scena.

Bunul prieten că doar nu reușește să se dezmolvatească imediat, consecințele manevrei lui ar putea fi fatale.

— Ce să faci? Trecu el la atac, prefăcîndu-se supărat. De ce nu mă lași să lucrez cum trebuie? Stai pe capul meu. Cum să fiu atent, în condițiile astea? Nouă dumneavoastră stricați de tot!

Schmidt îl privi pe Alex. Pustiul era, ce-i drept, obraznic, dar, în definitiv, avea și dreptate. În loc ca tocmai în aceste clipe să procedeze cu calm și pondere, de o zi încoace se agitau ca niște femei isterice. După o lungă pauză întrebă:

— Cînd mai avem legătura?

— Deseară la nouă, răspunse liniștit Alex.

Abia după plecarea lor, Alex simți că i se face frică. Acum, în locul stării de încordare în care stătuse mai bine de o jumătate de oră, se afla sub stăpînirea unui soi de slăbiciune. Dinți îi clănțăneau, mîinile îi tremurau ușor. Deschise fereastra larg și inspiră aer curat. „Sînt prea obosit", își spuse, amintindu-și că nu dormise toată noaptea. Așa îmbrăcat cum era, se întinse pe divan. Zăcu aproape o oră fără să izbutească nici să se gîndească la ceva, nici să adoarmă. În cele din urmă se ridică și mai obosit decît se culcase și, hotărît să-și revină într-un fel, intră alături, în magazie să caute o sticlă de vin. Alese un Bordeaux vechi și rupse gîtul sticlei. Adusese cu el din odăiță o gamelă. Încet, ca să nu cadă înăuntru bucățele de sticlă, o umplu pînă la jumătate. Apoi încercă să bea. Dar nu reuși. I se făcuse greață. Luă o cutie de lapte condensat, o deschise și turnă conținutul în gamelă. Amestecîndu-l cu vinul, obținu un lichid gros, al cărui gust nătîngă i s-ar fi părut, desigur, foarte bun. Acum însă nici nu-l simți. Sorbea băutura ca pe un medicament, fără să în gamela de la gură. După ce o goli, plecă să se culce. Venindu-i o idee pe drumi, se întoarse și alese dintre celelalte o bidă cu sapun, o rostogoli pînă în odăiță și baricadă cu ea ușa pe care, înainte de asta, o încuiase cu cheia. Pe urmă se zvîrli pe divan și adormi imediat.

★

Roni nu era prea încîntat de colaborarea cu agenții englezi. Se temea ca noul sistem de lucru să nu-i încurce veniturile. Acum, cînd împărțeau serviciile rețelei cu englezii, nemții vor dori, desigur, să împartă și cheltuielile de întreținere, dacă nu cumva vor încerca chiar să scape complet de ele. Fără să-i dezvăluie lui Schmidt motivul real al nemulțumirii sale, îi expuse totuși cîteva obiecții la noul plan.

— Am investit o muncă serioasă în rețeaua asta, și ei să vină la de-a gata? Să le cedăm toate pozițiile noastre? Vrîia bătaie de cap degeaba!...

Schmidt însă, dar era probabil de aceeași părere, fiindcă nu păru să arbă de gînd să-l contrazică.

— Ai avea de făcut o propunere, adaugă Roni după o pauză în care-i așteptase zadarnic pe celalalți să spună ceva. Să nu încurcișpirăm rețeaua față de englezi. Îi lăsăm să intre fără luptă, ceea ce le convine, iar noi plecăm nestingheriți, ceea ce tot ne convine. Afacerile secrete rămîn însă afaceri secrete. De ce să le amestecăm cu celelalte?

În ce-l privește pe Schmidt, acesta nici nu se îndoia că șefii săi acceptaseră înțelegerea cu englezii în spiritul celor propuse de Roni. Dar dacă englezii cereau totuși desființarea rețelei? În această eventualitate, singurii care ar fi putut hotărî asupra atitudinii ce trebuia adoptată ar fi fost cei de la centru.

— Idiotul dracului! îl înjură încă o dată Schmidt pe Alex, din pricina căruia nu cunoștea încă răspunsul centrului.

— Trebuie să recunoști că și noi am exagerat, interveni plictisit Roni. Bine spunea bătrînul ăla: prea i-am stat pe cap. Oricine s-ar fi zăpăcit în locul lui. Dar să facem abstracție de faptul că nu s-a obținut legătura, să admitem că, dintr-un motiv sau altul, nu am prins avizul șefilor. Într-un asemenea caz nu sîntem oare noi în stare să aprecierem singuri ce e de făcut?

Schmidt ridică descumpănit din umeri.

— Cu situația asta blestemată... Tot frontul se prăbușește. Cine știe ce-o fi mîine. Cînd lucrurile stau așa, fiecare are grijă să-și apere pielea, chiar dacă asta înseamnă să lovească în ceilalți. Și tu îmi ceri să mă preocupe soarta rețelei!

Roni îl vedea pentru prima oară pe Schmidt într-o asemenea lumină. Omul acesta cărunt dinlotdeauna îl invidiase sîngele rece, își pierdusse dintr-o dată toată îndrăzneala și stăpînirea de sine. Nu mai era în stare nici măcar să raționeze. Da' grozav îmi este' îl batjocori în gînd Roni. Pai, cînd țineați toată Europa sub cizma voastră, nu era mare lucru să faci pe deșteptul! Acum, cu cuțitul la os să te vad'. Năzdrăvan de grad sări comunele lui Schmidt reflecțiile pe care i le stîrnea persoana lui, totuși, nu rezistă ispitei de a-l întreba ironic:

— Ei, bătrîne, ce-i cu tine?

Schmidt înțelese foarte bine de ce Roni i se adresase cu propria-i poreclă.

— Nervii... mormăi. S-a dus pe copca totul.

— Da' se poate, bătrîne! îl consolă, jumătate în glumă, jumătate serios, Roni. Vino-ți în fire! Nimic nu-i încă pierdut! Tocmai acum cînd se ajunge la o înțelegere cu englezii și americanii...

— Englezii și americanii!... spuse cu amărăciune Schmidt. Ne lasă mai întîi să ne măcelărim și pe urmă, cînd socot că vor mai avea nevoie de noi, ne cer să le mai mulțumim. Jandarmii lor la granițele Rusiei, asta vor să fim!

Roni renunță să mai discute. În halul în care era Schmidt, nu se putea sta de vorbă.

Neamțul nu-și reveni decît după-masă. Ceva mai bine dispus, se duse să-l caute pe Roni.

— Ascultă, îi spuse. Pentru mine totul e clar. Generalul von Vendva trimite, desigur, unităților noastre un ordin secret ca acestea să se predea fără luptă detașamentelor de parașutiști anglo-americani. Cum mi s-a cerut, așa vom proceda. Nu există însă nici un motiv să ne atingem de rețea.

În aceeași după-amiază se întîlniră în biroul lui Roni cîțiva indivizi care numai cu o zi înainte se dușmăneau încă de moarte. După ce se mîncăseră între ei ani întregi, acum se aliau ca să înfrunte primejdia comună. Frontul de Eliberare, care la ora aceasta era forța cea mai puternică din țară. Printre ei se afla și Nicol.

Discuția mai bine de o oră în biroul plin de fum, cu ferestrele închise ca nu cumva să poată fi spionată de afară. Tratativele decurseră în cea mai deplină înțelegere. „Aliații" opuseră nu prea mult de la început atîta cît să se retragă pașnic, iar acele unități care nu vor avea timpul necesar să se retragă, să se predea fără luptă. Cazuri de moarte ca serviciile respective de spionaj să lucreze împreună numai în acțiunile îndreptate împotriva Frontului de Eliberare.

După plecarea celor care participaseră la ședință, Roni deschise fereastra. De jos, din stradă, se putea vedea ieșind din cameră și pierzîndu-se încet spre cer o coloană albăstruie cenușie de fum de țigară.

(Va urma)

PRIVIȚI CU NOI!

CUPELE pe care le vedeți alcătuiesc noua bandă rulantă, de circa 100 metri, de la fabrica de încălțăminte „Libertatea" din Arad. Cu ajutorul ei, fabrica își va spori considerabil productivitatea.

Fotografie de L. WEISS

O INSTALAȚIE SOVIETICĂ de mare randament contribuie la dezvoltarea fabricii de celuloză din Piatra Neamț. Cu ajutorul acestei instalații, care servește la tocarea lemnului necesar în procesul de fabricație a celulozei, s-a obținut o sporire simțitoare a productivității muncii.

Fotografie de M. MAYER

CÎTEVA VAGOANE DE CONSERVE produce zilnic Fabrica de conserve de legume și fructe din Tecuci, una dintre cele mai mari din țară, creată în anii noștri de putere populară.
Linia automată introdusă de curînd va spori considerabil producția.

AGAVA, o plantă originală din Mexic, cînd trăiește pe meleaguri străine înflorește o singură dată în viața ei, la vîrsta de... 40—100 de ani...
O asemenea agavă a înflorit de curînd în Grădina Botanică din Cluj. Lujerul floral a atins înălțimea de 5 metri...

„ȘOSEAUA" DIN LABORATOR. Pentru cercetarea problemelor rutiere a fost pusă în funcțiune — la Institutul Politehnic din Iași — prima stație-pilot pentru încercări de drumuri. La realizarea acestei stații-pilot au contribuit un grup de cercetători de la Facultatea de Construcții din Iași, ingineri de la Institutul Politehnic ajutați de un colectiv de tehnicieni din cadrul Trustului 18 instalații (echipamentul electric) și meșteri de înaltă calificare de la atelierele „Ilie Pintilie" (echipamentul mecanic). Instalațiile de apă, de ploaie artificială și de înundații subterane au fost executate de atelierele „23 August"-Iași.

Fotografie de L. BENEȘ

ÎN POFIDA INFIRMITĂȚII. Cu prilejul primului concurs pe țară al formațiilor artistice din cadrul Asociației surdo-muților din R.P.R., formația artistică a Filialei din Cluj a cîștigat drapelul de echipă fruntașă, împărțind onoarea primului loc cu echipa Filialei București. Echipa clujeană a prezentat cu mult succes o suită de dansuri sovietice precum și cîteva scene de pantomimă și teatru vorbit, demonstrînd victoria obținută de acești oameni — datorită condițiilor ce le-au fost create și sprijinului primit din partea specialiștilor — asupra infirmității.

Fotografia de A. MIHAILOPOL

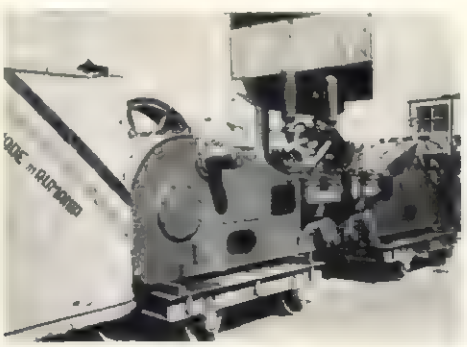

O ULTIMĂ REVIZIE a pompelor de noroi pentru industria petroliferă, fabricate de uzinele „Strungul" din Orașul Stalin. Ele vor fi apoi ambalate în lăzi uriașe ce vor lua drumul străinătății, în cadrul planului nostru de export.

Fotografie de Ion FRIDMAN

PIATRA TEIULUI se află în comuna Poiana Teiior-Neamț, pe apa Bistriței. De Piatra Teiului se leagă nenumărate legende. →

LA 1360 m ALTITUDINE, în com. Fundoia, regiunea Stalin, s-au construit o școală, în care învață circa 200 de elevi, și un cămin cultural. În prim-plan poate fi văzută noua clădire a școlii.

Cu prilejul Zilelor naţionale ale U.R.S.S. la Expoziţia universală de la Bruxelles, a sosit în Belgia K.E. Voroşilov, preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., însoţit de alte personalităţi oficiale sovietice. Fotografia ni-l înfăţişează pe K.E. Voroşilov, împreună cu prinţul Albert al Belgiei, vizitînd pavilionul sovietic.

Luînd cuvîntul în şedinţa din 8 august a.c. a Adunării Generale a O.N.U., A.A. Sobolev, reprezentantul U.R.S.S., a subliniat că *„sarcina principală a acestei sesiuni este să ia măsuri eficiente pentru slăbirea încordării internaţionale şi pentru lichidarea primejdiei de război create prin acţiunile agresive ale S.U.A. şi Marii Britanii în Orientul apropiat şi mijlociu... În primul rînd* — a declarat A.A. Sobolev — *trebuie luate măsuri pentru retragerea neîntîrziată a trupelor americane din Liban şi a trupelor engleze din Iordania, deoarece staţionarea lor în aceste ţări reprezintă o primejdie permanentă pentru pacea şi securitatea popoarelor şi o încălcare flagrantă a Cartei O.N.U"*

În fotografie: A.A. Sobolev, rostindu-şi cuvîntarea la sesiunea extraordinară specială a Adunării Generale a O.N.U.

Într-una din casele capitalei libaneze. Patrioţii stau gata să intre în acţiune ←

Numărul total al trupelor americane din Liban a atins cifra de 23.500 soldaţi. Urmărind un efect propagandistic, S.U.A. au anunţat, în ajunul deschiderii sesiunii Adunării Generale a O.N.U., că vor evacua un batalion. Această evacuare a fost însă „amînată" cu cîteva zile, în timp ce alte unităţi americane aşteaptă să fie trimise în Liban. În fotografie: tancuri americane debarcate în Liban. →

— Soldat american, aici în Orientul mijlociu ai de apărat ideaiuri înalte!

Desen de I. DORU

Fotocronica FLACĂRII

În fiecare an, poporul birman → cinsteşte memoria eroilor căzuţi în lupta pentru libertatea şi independenţa Birmaniei. Iată-i pe preşedintele Uniunii Birmane, U Win Maung, şi pe primul ministru U Nu şi alţi membri ai cabinetului birman la mausoleul lui Aung San, unul dintre conducătorii de seamă ai mişcării pentru independenţa Birmaniei.

Prin sosirea în capitala Uniunii Sovietice, la 14 august, a unui avion al societății indiene de transporturi aeriene „Air India International Corporation" au fost inaugurate legăturile aeriene directe Delhi-Moscova. O nouă contribuție la dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre popoarele sovietic și indian.

În întreaga Franță au loc acțiuni ale muncitorimii pentru apărarea intereselor sale. Astfel, recent, muncitorii uzinelor Derveaux din Bezons au declarat grevă și, ieșind pe străzi, au manifestat cerînd plata salariilor datorate. Totodată, greviștii au protestat împotriva planurilor conducerii întreprinderii de a închide uzina și de a concedia personalul.

☆

O imagine grăitoare a „prețuirii" de care se bucură în rîndurile popoarelor din țările Americii Latine mr. Dulles și politica sa imperialistă de înrobire a popoarelor: studenți brazilieni spală în mod simbolic o stradă din Rio de Janeiro, pe care a trecut Dulles cu prilejul recentei sale vizite în Brazilia.

Zilele acestea, noul ambasador extraordinar și plenipotențiar al Republicii Democrate Germane, Wilhelm Bick, și-a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Prezidiului Marii Adunări Naționale a R.P.R., tovarășul Ion Gheorghe Maurer.

Sute de țărani din comunele Smeeni, Gherăseni și Costești au participat la inaugurarea festivă a căminului cultural „Vasile Roaită" din comuna Smeeni, raionul Buzău. În fotografii: Căminul cultural „Vasile Roaită" și un aspect de la festivitatea inaugurării.

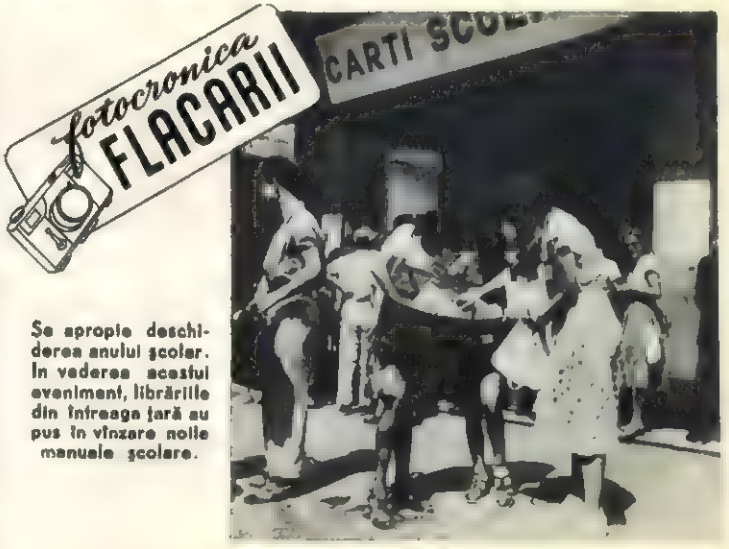

Se apropie deschiderea anului școlar. În vederea acestui eveniment, librăriile din întreaga țară au pus în vînzare noile manuale școlare.

ÎN JURUL GLOBULUI

CONTRIBUȚII LA TEZAURUL ȘTIINȚEI MONDIALE. Este cunoscut marele aport adus de știința sovietică la lucrările desfășurate în cadrul Anului Geofizic Internațional, lucru recunoscut recent și de savantul englez Sidney Chapman, președintele comitetului special internațional al A.G.I. Fotografia înfățișează stația pentru studierea ionosferei, construită la Moscova, în cadrul Anului Geofizic.

↑ȘCOALA „DEMOCRAȚIEI". Conducerea unei școli din Schorndorf (R.F.G.) a hotărît să-și inițieze elevii în „tainele" democrației burgheze: partide, propagandă, candidați, liste electorale, localuri de vot etc. Au fost însă omise cu bună-știință o serie de alte elemente atît de mult folosite în Germania occidentală ca: teroare, șperțuri, promisiuni deșarte, demagogie, atitări șovine etc. Dacă acestea n-ar fi fost „uitate", imaginea democrației burgheze ar fi fost ceva mai completă...

MUNTELE PU TO din insulele Cușan, de lîngă coasta de est a R.P. Chineze, atrage prin pitorescul său numeroși turiști. Iată un grup de excursioniști chinezi fotografiați pe unul din piscurile muntelui Pu To, pe ale cărui stînci sînt încrustate numeroase inscripții străvechi ↓

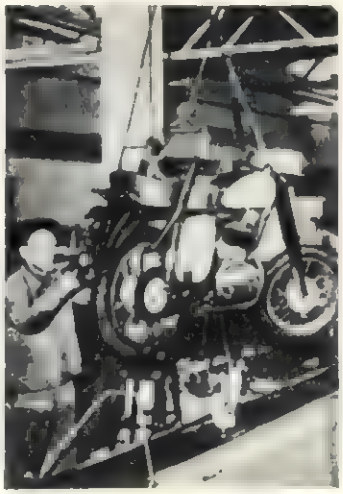

MOTOCICLETA NR. 1.000.000. Uzinele cehoslovace au produs pînă în prezent impresionantul număr de un milion de motociclete; azi, fiecare a treia motocicletă din lume fiind de proveniență cehoslovacă. În fotografie: este finisată motocicleta nr. 1.000.000.

FEMEIA CU PATRU MÎINI? Numai două din cele patru mîini din fotografie sînt „veritabile" și aparțin unei doamne din Oxfordshire (Anglia). Celelalte două — aplicate una pe poșetă, iar alta pe cap — constituie, după părerea inventatoarei, o „revoluție" în modă. O „revoluție" care-i poate face pe orice om de bun-simț să-și pună... mîinile-n cap...

O COLECȚIE CU ADEVĂRAT UNICĂ este cea a lui Józef Kolder, directorul Fabricii de Bere din Żary (R.P. Polonă), care conține nu mai puțin de 350 căni și vase diferite pentru bere. Iată-l pe colecționar examinînd cu vădită satisfacție, cea mai prețioasă piesă: o cană de bere datînd din anul 1503.

ACȚIUNI PATRIOTICE. În prezent se desfășoară mari lucrări pentru extinderea portului Rostock (R.D.G.) cu participarea entuziastă a numeroși oameni ai muncii, care prestează muncă ← voluntară.

PERFORMANȚE DE SEAMĂ. Participînd la clasicul turneu de tenis de la Wimbledon (Anglia), rezervat juniorilor, tînăra sportivă sovietică Ana Dmitrieva, în vîrstă de 16 ani, a repurtat un deosebit succes. Iat-o în timpul disputării partidei cu jucătoarea H. Ruinen, partidă pe care a cîștigat-o cu 8—6; 6—4. →

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● întîlnirea prietenească dintre colectivele teatrale din patru țări de pe litoralul mării Baltice: R.D. Germană, R.P. Polonă, Finlanda și R.F. Germană. Întîlnirea a avut loc în luna iulie, la Rostock (R.D.G.), unde au prezentat spectacole teatrul din Helsinki („Doamna din Niskavuori" de Hella Wuolojoki), cel din Szczecin („Visul unei nopți de vară" de Shakespeare), teatrul din Bremen („Nathan înțeleptul" de Lessing) și teatrul din orașul gazdă, care a jucat „Bătrînețe zbuciumată" de Rahmanov și „Bărbatul e bărbat" de Brecht;

● reprezentarea la teatrul din Voronej a primei piese scrise de dramaturgul local V. Korabliov. Piesa, intitulată „Alexei Koltov", este o caldă evocare a unui remarcabil poet din Voronej, care a fost prieten și colaborator al lui Belinski. În regia lui F. Sisighin, rolul eroului a fost deținut de artistul C. Ojighin, în timp ce V. Salopov a redat figura marelui critic revoluționar-democrat;

● ciclul de înregistrări pe discuri pe care-l realizează în prezent o întreprindere pariziană. Printre cele dintîi imprimări apărute, citățm „Cidul" în interpretarea ansamblului Teatrului Național Popular, „Mizantropul" cu Jean Louis Barrault și Madeleine Renaud, precum și cîteva din marile poeme ale lui Maiakovski, recitate de actorul Pierre Brasseur.

PUBLICUL CRITICĂ...

● graba cu care un teatru din Heidelberg (R.F.G.) a înscris în repertoriul său cea mai nouă piesă a lui Samuel Beckett, reprezentant de frunte al decadentismului occidental. Fără să cunoască deocamdată nimic altceva decît faptul că piesa se va intitula „Totul se prăbușește" — căci autorul nu a scris pînă acum... decît titlul — ansamblul german a și început construirea decorurilor. Căci pentru o piesă de Beckett, indiferent de conținut, decorul trebuie să reprezinte întotdeauna o desolantă „abstracție";

● scandaloasa reprezentație dată de un teatru din Lisabona cu piesa portugheză „Noul Atilla", care nu este altceva decît o nerușinată răstălmăcire a contrarevoluției din Ungaria. Reacția defavorabilă a spectatorilor a obligat teatrul să retragă piesa de pe afiș, după o singură săptămînă de reprezentații date în fața unei săli aproape goale.

GONG!

REDACȚIA: București. Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 2.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Coperta: desen de N. Claudiu și N. Hlobil. Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu și Dan Brîlădeanu.
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL EXEMPLARULUI 2 LEI

Bibl. Rez.

1944-1958

Nr. 35 (171)
Anul VII
30 august 1958

Cînd oi trei și toți trei vor la demonstrație!

Fotografie de A. LOVINESCU

FLACĂRA

Proletari din toate țările, uniți-vă!

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 5-6-7 — Pentru hrana pămîntului — reportaj de E. Dascălu.
— Lecție de vioară — poezie de Alexandru Andriţoiu.
— Amintirea — poezie de George Demetru Pan.
Pag. 8-9-10 — Irakul pe un nou drum — de I. Bodea.
— Cîntec algerian — poezie de Mihail Cosma.
Pag. 11 — Cuvîntul lui Popa Anton — de Petru Vintilă.
Pag. 12-13 — 5 minute în cinci institute — reportaj de Viorica Filipoiu.
Pag. 14-15 — Vă prezentăm un mare film sovietic: „Comunistul"
Pag. 16 — Allan F. Dulles va fi arestat de J. Edgar Hoover? — pamflet de Lascăr Sebastian.
— Din lăzile cu vechituri... — de Andrei Dragu.
Pag. 17 — Scriitori și cărți: prezentarea volumelor de reportaje despre Uniunea Sovietică: „De la Tian-Șan la munții de Jasp..." și „Țara dintre zăpezi și portocali".
— Consemnări literare.
Pag. 18-19 — O expoziție și unele deficiențe în îndrumarea artiștilor plastici amatori — de Șt. Banu.
— Farul 4 — capitolul XVII — roman de Maria Roman.
Pag. 20 — Pisica — foileton de P. Dinescu și I. Craioveanu.
Pag. 21 — Un film mincinos — corespondență din Roma de Bruno Rossi.
Pag. 22-23 — Frumusețe și forță — fotoreportaj de A. Mihailopol.
Pag. 25 — Hussein și umbrele lui... — de Septimiu Lăzărescu.
Pag. 26 — Fotocronica externă.
Pag. 27 — În jurul globului: Vă prezentăm R.D. Vietnam.
Pag. 28 — Sport.

UNUL DIN FIERBĂTOARELE SFERICE cu care va fi utilat combinatul de celuloză și cartoane din stuf de la Chișcani-Brăila face obiectul de studiu al montorilor. Ei primesc lămuriri de la maistrul coordonator Enache Petre asupra felului cum va trebui montat.

LA PUȚUL „7 NOIEMBRIE" de la mina Vulcan a fost instalată o mașină sovietică de extracție, cu ajutorul căreia capacitatea puțului se va dubla. Mecanizarea proceselor de muncă în mina Vulcan și calificarea oamenilor a făcut ca productivitatea muncii să crească cu 40 la sută față de anul 1947.

ÎN CENTRUL CRAIOVEI se ridică noi blocuri de locuințe muncitorești. Cele două blocuri — A și B — terminate au respectiv cîte 28 și 40 de apartamente și numeroase magazine.

COPILUL STĂ PE O FRUNZĂ! Da, pe o frunză de „Victoria Amazonica", o plantă tropicală care crește de-a lungul unor ape sudamericane. De data aceasta, ea se află într-una din serele Grădinii Botanice din Cluj, unde s-a amenajat un acvariu cald în care cresc diverse plante tropicale.

Frunzele plantei „Victoria Amazonica" ating, în seră, un diametru de 1,85-1,90 m și pot suporta o greutate de 8-12 kg. Ele constituie o adevărată capodoperă arhitecturală vegetală.

Fotografie de I. CORIBAN

↑ADY ENDRE, marele poet revoluționar maghiar, a locuit în această casă modestă din orașul Carei între anii 1891-1892, pe cînd era elev la liceul din acest oraș.

Fotografie de T. LUPU

↑SPECIALIȘTII DE LA INSTITUTUL DE FIZICĂ ATOMICĂ al Academiei R.P.R. au realizat un nou aparat pentru studierea radiațiilor nucleare: *Analizatorul de amplitudine cu memorie electronică*. Construit pentru prima oară în țara noastră și executat în întregime după proiecte originale, acest analizator folosește la măsurarea energiei razelor gama ale diferiților izotopi produși de reactorul atomic.

Cu ajutorul noului aparat se determină cu mare precizie puritatea anumitor elemente care formează obiectul cercetării și care nu poate fi stabilită cu aceeași exactitate pe alte căi.

→

PURITATEA NOILOR MEDICAMENTE este riguros controlată în laboratorul special de control al Institutului de Cercetări Chimico-Farmaceutice. Verificarea se face cu ajutorul unui cadran fluorescent.

Fotografie de M. MAYER

TEMPLU HELENISTIC. În partea de nord a cetății Histria s-au găsit toate elementele unui templu de marmură din epoca elenistică, în afară de... soclu. Iată un fragment din friză cu „bucraniu și ghirlandă". Scheletul capului de bou, ca și ornamentul floral fac aluzie la jertfele animaliere practicate aici.

ASPECTE BUCUREŞTENE DE LA MAREA SARBATOARE A ZILEI DE 23 AUGUST

Fotografii de A. LOVINESCU A. MIHAILOPOL și S. STEINER

Nesfîrșitele coloane de oameni ai muncii.

Cîntec vesel închinat marii sărbători.

Un salut din toată inima conducătorilor partidului și statului.

Defilează unitățile armatei noastre scumpe.

În pas elastic, într-o admirabilă ținută, defilează gărzile muncitorești.

Pitorescul multicolor al baloanelor.

Mama eroină (tovarășa Păuna Marin).

←
Comandantul cel mititel.

Pe covorul de iarbă, închinînd un pahar de vin pentru pace și prosperitate (familia ceferistului Tudor Popescu de la Gara de Nord).

Pionierii au venit încolonați.

Reporterii foto și cinematografici în plină activitate.

PENTRU HRANA PĂMÎNTULUI

Reportaj de E. DASCĂLU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

O NOUĂ MARE CONSTRUCȚIE INDUSTRIALĂ

La Hamangia (Altîn-tepe), în Dobrogea, se găsesc importante zăcăminte de pirită. (Dv., ca și mine, o știți încă din școala primară). Tot în Dobrogea se află lacul Siut-Ghiol (și asta am învățat la școală), iar apele lui au fost găsite bune pentru anumite utilizări în industrie. În sfîrșit, tot în Dobrogea se află termocentrala Ovidiu II (asta n-am mai învățat la școală, deoarece pe vremea cînd eram elev, singurii „cai putere" din Dobrogea erau mîrțoagele și asinii).

Chimiștii noștri au ajuns la concluzia că, reunind la Năvodari aceste trei elemente dobrogene, se poate obține... un surplus de un milion de tone cereale pe an.

PUȚINĂ CHIMIE ȘI PUȚINĂ ECONOMIE

Nu știu nici măcar cu aproximație cînd s-a întîmplat asta. Ceea ce e sigur este că odată, demult, oamenii au acumulat atîta experiență de viață, cît să-și dea seama — chiar la cel mai scăzut nivel de empirism — că pămîntul care-i hrănește trebuie la rîndu-i hrănit. Se înțelege că, atunci cînd au răsturnat pe brazdă prima roabă cu gunoi, străbunii noștri habar n-aveau de existența azotaților și a fosfaților și, cu atît mai puțin, de complicatul proces biochimic de asimilare a hranei de către plante. Au intuit însă că pămîntul este o parte a necuprinsului și complexului fenomen al vieții; că între pămînt, apă, plante, viață în genere, există tainice legături și că, dacă vor să trăiască mai bine, trebuie să-și bată capul cu ele, să le descopere și să le slujească cu muncă și pricepere. Timpul irosit în temenele și jertfe aduse diverșilor zei ai recoltelor (niște zei neputincioși, lipsiți fiind de substanțe azotoase și fosforice) oamenii au început să-l folosească cercetînd *ce* și *cît* anume li trebuie mamei-pămînt ca să-și hrănească puii-grîu, pomi, ia și celelalte. Din experiență empirică, hrănirea pămîntului a devenit obiect de cercetare științifică, iar în acele țări în care totul este pus în slujba omului și a traiului lui mai lesnicios, hrănirea pămîntului — pentru ca el să-și sporească rodul — a devenit un comandament al economiei.

Pentru împlinirea acestui comandament, statul nostru a mobilizat mari forțe umane și importante resurse materiale. Pregătirea pe scară industrială a îngrășămintelor chimice este un lucru de seamă. Ea implică lucrări de construcții și instalații tehnice de mari proporții. Să luăm, de pildă, prepararea superfosfaților, îngrășămînt chimic de mare randament. Materia lor primă de bază, apatita, o importăm; ea ne sosește pe mare tocmai din peninsula Kola, din nordul îndepărtat al marii Uniuni Sovietice, sau din Maroc. Din apatită se obțin fosfați triciclici; aceștia însă sînt insolubili în apă — ca atare cu neputință de absorbit de către rădăcina plantei o dată cu apa din pămînt. Pentru a fi transfor-

Directorul U.S.N., tov. Grădinaru.

←

Despre plumb se vorbește adesea într-o uzină de acid sulfuric. Din plumb sînt făcute conductele prin care circulă corosivul acid. Inginerul Valeriu Răileanu dă îndrumări sudorului Ilie Țainea în legătură cu instalarea răcitoarelor pentru oleum (acid sulfuric concentrat).

Tînărul Constantin Constantin, unul dintre cei mai destoinici șoferi ai U.S.N. Pînă acum cîțiva ani, feciorul colectivistului Constantin din Năvodari nu știa să „conducă" decît lotca pescărească pe lacul Tașaul.

mată în fosfați mono și biciclici solubili, apatita are nevoie de acțiunea acidului sulfuric. Așadar, pentru a ajunge la îngrășămînt, iată dintr-o dată pusă problema complicată a unei largi producții industriale de acid sulfuric, adică de transformare a materiei prime — pirita — în bioxid de sulf, a bioxidului de sulf în trioxid de sulf, a trioxidului de sulf în acid sulfuric.

Am vizitat recent uzina de acid sulfuric și superfosfați (U.S.N.) de la Năvodari, a cărei sarcină — aceea de a rezolva de la A la Z problema producerii de superfosfați — va fi în curînd îndeplinită. Vă prezentăm, în cadrul acestui reportaj, cîteva imagini fotografice luate aici și care vă vor reda într-o oarecare măsură, amploarea acestei noi și impresionante construcții a industriei noastre chimice. Nu mă pot opri însă să vă împărtășesc și cîteva din problemele puse în fața colectivului de direcție, a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor uzinei, în această fază a lucrării.

CADRE, CADRE, CADRE...

Așa cum informează presa, U.S.N. se află în aceste zile în febra pregătirilor pentru intrarea efectivă în producție. Construcția și instalațiile sînt gata sau aproape gata, se execută diverse probe pentru verificarea lor. Mai întîi va începe să funcționeze secția de acid sulfuric, curînd după ea, și cea de superfosfați. Începută în anul 1955, uzina aceasta a avut de rezolvat numeroase și dificile probleme, în vederea introducerii celor mai noi instalații industriale de specialitate, cu deosebire în ce privește mecanizarea și automatizarea procesului general de producție. La ora aceasta se poate spune că problema a fost rezolvată cu ajutorul specialiștilor sovietici (cea mai mare parte a instalațiilor sînt de provenință sovietică). A rămas însă problema, de loc simplă, a recrutării și mai ales a formării de cadre calificate, în stare să stăpînească modernele și delicatele utilaje. Întregul colectiv al uzinei este mobilizat la rezolvarea acestei sarcini primordiale.

De remarcat că aceasta nu este de fel o problemă a prezentului, ci are în vedere un întreg șir de ani de aci înainte. Să luăm, de pildă, nevoia de cadre de muncitori calificați în asemenea profesii de bază ca: operatori chimiști, mecanici pentru pompe centrifuge, electricieni pentru instalații speciale de înaltă tensiune, plombori, lăcătuși de specialitate etc. etc. În ciuda unei mecanizări și automatizări foarte avansate, asemenea profesioniști sînt necesari în număr relativ mare. De unde să-i recrutezi? Nu trebuie uitat că ne aflăm în Dobrogea, la malul mării, înconjurați de sate de pescari sau de muncitori ai pămîntului, care n-au avut prilejul pînă acum să-și dea seama în ce măsură profesiunea de chimist este atractivă pentru ei. Uzina a anunțat deschiderea a două cursuri de calificare în profesiile care o interesează, cu o durată de trei luni — unul la Constanța, altul la Năvodari. Doritori să descopere tainele preparării îngrășămintelor s-au găsit mai ales printre muncitorii și brigadierii care au lucrat pe șantierul de construcție al uzinei. După absolvirea acestor scurte cursuri, ei au fost trimiși la specializare, în diferite uzine înrudite din țară: la Combinatul chimic „I.V. Stalin" din orașul Victoria și Uzinele chimice de la Valea Călugărească și Copșa Mică — pentru specialitatea chimie; la Tîrnăveni — pentru șamoterie; la București — pentru pompe centrifuge și materiale anticorosive. De la Copșa Mică s-a aflat de curînd vestea plăcută că echipa „năvodărenilor" a fost fruntașă pe uzină. În momentul de față, toți absolvenții se află la Năvodari și lucrează la finisarea montajelor și efectuarea probelor prealabile.

Pe de altă parte, uzina a încheiat o serie de contracte de bursă cu elevi ai școlilor profesionale de la Tîrnăveni și Copșa Mică; de asemenea, cu elevi ai școlii de maiștri chimiști de la Ocna Mureș. Au fost trimiși la specializare în U.R.S.S. trei dintre elementele cele mai destoinice din uzină: inginerul Constantin Stoica și maiștrii cuptorari Alexandru Vasile și Ștefan Stoian. O altă serie de ingineri a făcut practică de specialitate la uzinele din țară și, în sfîrșit, o seamă de cadre de conducere au fost recrutate de la alte uzine, unde dificultățile începutului au fost depășite.

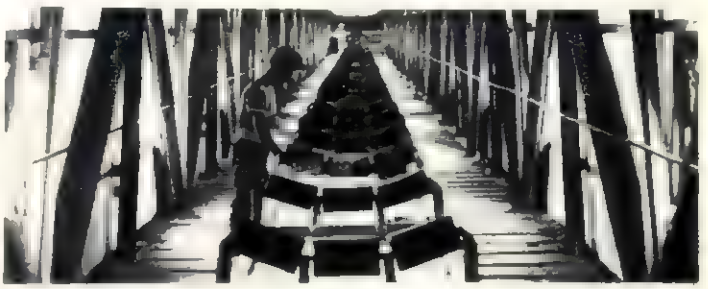

Un exemplu de folosire a tehnicii celei mai înaintate este această estacadă cu transportor de 84 metri.

Spuneam mai înainte că în uzină problema cadrelor este privită și în perspectiva viitorului. De aceea uzina a „ochit" o serie de absolvenți ai școlilor medii teoretice din Constanța; s-a stat de vorbă cu ei, au fost îndemnați să urmeze studii superioare de chimie și cei care au acceptat au fost angajați „moral" în uzină. Ca prim salariu li s-au oferit gratuit preparatori, care să-i ajute în vederea examenului de admitere în facultate. De această treabă se ocupă inimosul inginer Ion Tudosescu, el însuși proaspăt absolvent al politehnicii. (Nu mă pot reține să nu relatez acest amănunt din biografia sa: în anul 1949, Ion Tudosescu mai era muncitor săpunar la fabrica „Stela" din București).

Nu încape îndoială că problema cadrelor la U.S.N. va fi rezolvată cu succes. Mă îndrituiește să fac o asemenea afirmație însuflețirea cu care luptă pentru îndeplinirea acestei sarcini oameni dintr-o bucată, comuniști sau fără de partid, ca inginerii Enache, Cîrjan, Tudosescu, ca maistrul Vasile Chira sau ca muncitorul Naghi și, evident, conducerea uzinei în frunte cu directorul ei, tovarășul Grădinaru.

TREI PUNCTE DIN PLANUL COMUNIȘTILOR

Este cumplit de greu să-l sustragi de la treburi măcar pentru trei minute pe tovarășul Enache, secretarul organizației de bază P.M.R. din uzină; în biroul lui de 2/2 metri, unul intră, altul iese, iar pe masa lui se îngrămădesc spre rezolvare lucrări peste lucrări; gîndiți-vă că sarcina lui profesională este legată tot de problema cadrelor. I-am smuls totuși trei minute. Nu mai mult. Mi-a enumerat trei puncte esențiale din obiectivele comuniștilor de la U.S.N. Vi le redau întocmai: 1) Mobilizarea tuturor pentru terminarea în cel mai scurt timp a lucrărilor și intrarea din plin în producție. 2) Oameni buni în toate secțiile uzinei. 3) Lucru de calitate.

În legătură cu acest al treilea punct, tov. Enache a fost ceva mai puțin lapidar. A adăugat: „dacă nu deschidem *acum* ochii mari, mari de tot, o să ne doară capul mai tîrziu... Nici un șurubel n-are voie să fie pus la locul lui altfel decît în modul cel mai perfect..." Și și-a cerut scuze că, fiind așteptat, trebuie să încheie convorbirea noastră.

L-am scuzat, cu atît mai mult, cu cît înțelesesem din expunerea acestui punctaj telegrafic din planul de acțiune al comuniștilor mult mai mult decît aș fi reținut dintr-un lung discurs.

★

Pe malurile Mării Negre și ale lacurilor Siut-Ghiol și Tașaul, la Năvodari, în bătrîna Dobroge, s-a ridicat un nou și impunător edificiu al construcției socialiste din țara noastră. În curînd, pe liniile de garaj ale uzinei, șiruri nesfîrșite de vagoane vor încărca și transporta pe ogoarele Dobrogei și Bărăganului prețioasa hrană a pămîntului, superfosfații. O așteaptă cu nesaț gospodăriile agricole de stat, gospodăriile colective, toate ogoarele patriei. Iar în punctajul marelui plan al țării va fi trecut ca îndeplinit încă un obiectiv al întăririi economiei naționale, al cimentării alianței dintre cei ce muncesc în fabrici și cei de pe ogoare, al ridicării standardului de viață al poporului.

Un plus de un milion tone cereale pe an nu-i glumă!

Pe o suprafață de 65 de hectare se întinde construcția uzinei de acid sulfuric și superfosfați de la Năvodari.

instalații pentru epurarea unor produși intermediari ai acidului sulfuric.

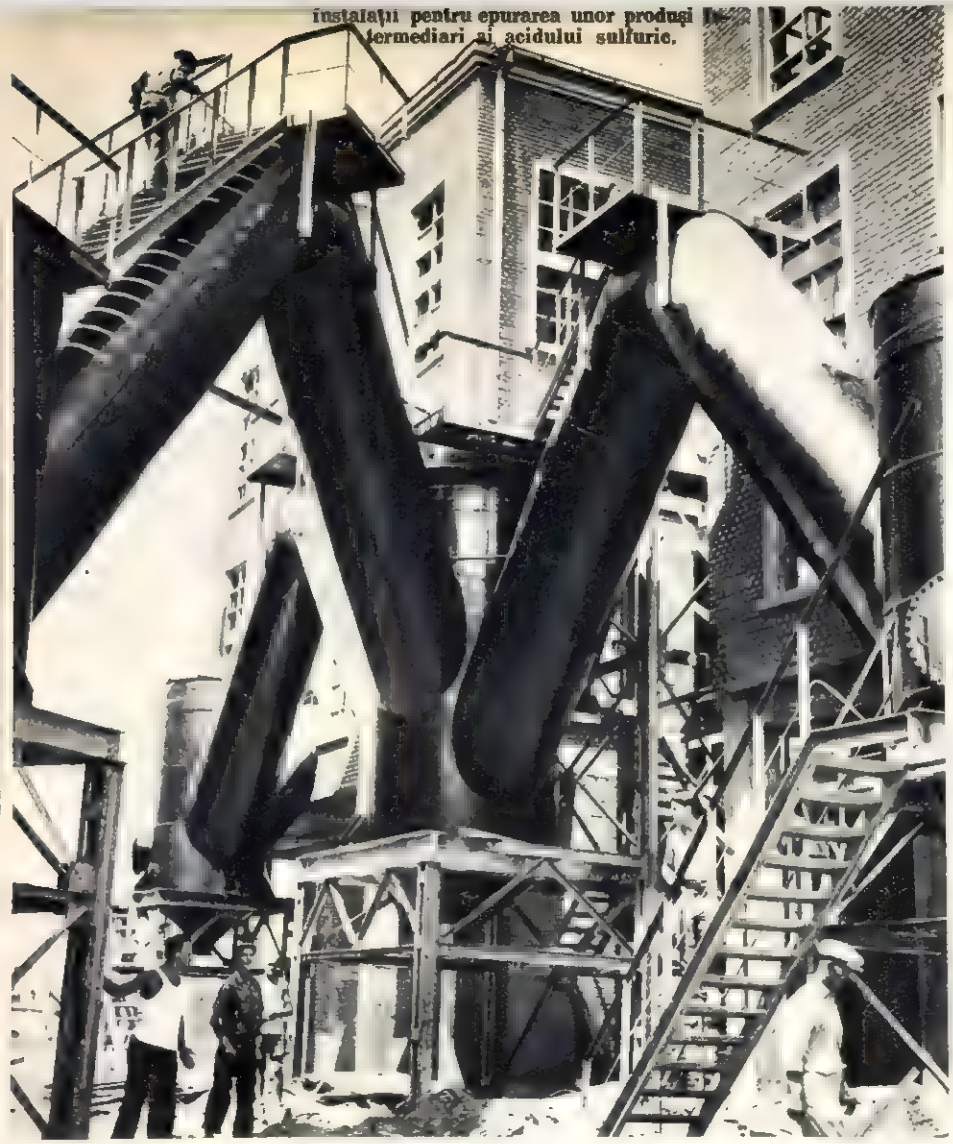

Maistrul Vasile Chira și „mîna lui dreaptă", tovarășul Naghi, sînt veseli: ultimele suduri sînt pe sfîrșite.

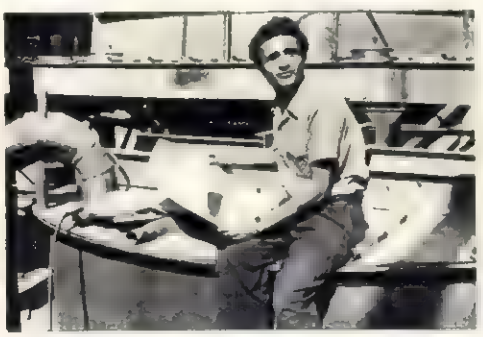

Inginerul Ion Tudosescu. Biroul lui se află în clădirea denumită nr. 4. Acolo însă să nu-l căutați că tot n-o să-l găsiți. Interesați-vă unde s-a mai ivit vreo dificultate pe șantier și acolo veți da de el.

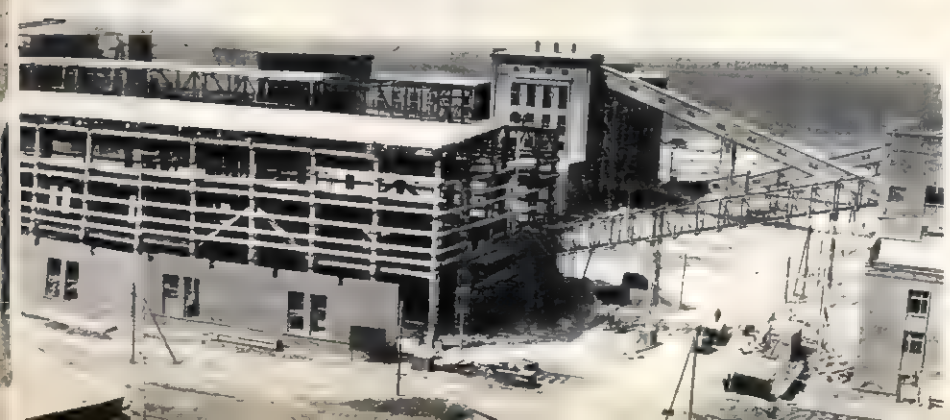

Alexandru ANDRIȚOIU

LECȚIE DE VIOARĂ

Vioara se așează în dreptul inimii,
căci inima dă strunei lumină și căldură.
Deci așezați vioara în dreptul inimii
să suie melodia din dragoste și ură.

Iar fruntea se apleacă pe nervii strunelor
ca-ntr-o beție dulce și-naltă fericire.
Cîntînd, apleacă-ți fruntea pe nervii strunelor
cu-o vastă și supremă și sacră dăruire.

Numai așa se naște și crește cîntecul.
Ah, roșie-i vioara ca sîngele din vine,
ca sîngele din vine-i de roșu cîntecul,
tu desfășori drapele din strune și din tine.

Vioara se așează în dreptul inimii
și astfel în cutie-i încape veșnicia.
Deci așezați vioara în dreptul inimii,
pe strune să se verse iubirea și mînia.

George Demetru PAN

AMINTIREA

„Eu și ai mei convingem nu prin argumente, metafore și rime... Noi convingem prin ființa noastră".
Walt WHITMAN: „Cîntecul drumului mare"

Uralii nu-i cunoșteam, nici Taigaua.
De la Baltica la Stalingrad și mai departe
nu călătorisem decît cu gîndul...
Bugul, Odesa eroică, stepa Calmucă,
bazinul Donеț, Crimeea, Kubanul...
Dar îmi aduc aminte:
A venit așa cum dorisem,
prieten și dezrobitor,
spulberînd întunericul,
alungînd departe diavolul
ce ne-a chinuit
patru ani
— patru veacuri! —
în iadul lui.
Ce toamnă minunată era.
Înfloriseră iar pomii cu adevărat
natura, amorezată! se zăpăcise
El era simplu
ca o stîncă din Urali,
ca un arbore din Taiga,
imens ca limpezita Volga,
ca oceanul Arctic adînc,
puternic ca Leningradul.
Viața nu mi s-a părut
niciodată mai frumoasă ca în ziua
cînd, lîngă-o biserică veche din sat,
am mîncat harbuz cu un infanterist
din Riazan,
satul lui Esenin...
Nu ne înțelegeam prea mult prin
cuvinte,
dar miezul harbuzului era de un roșu fermecător
și răcoroasă
mireasma lui...
Ostașul acesta
purta în ochi melancolia și dîrzenia
orașului unde a luptat și
a izbîndit Lenin.
Pentru întîia oară conștiința mea,
trecîndu-și firul cuvintelor
prin inima frîntă de emoție,
mi-a șoptit: „Ai un prieten!"
De aceea spun tuturor:
sînt clipe de flăcări și de adîncă
luare aminte,
clipe de trezire
și de bucurie;
să nu uităm niciodată
darul ce-l fac sufletelor noastre.

Irakul pe un nou

Vedere panoramică a orașului Bagdad, capitala Republicii Irak. În centru, Moscheea de Aur.

Primul ministru al Republicii Irak, Abdul Kerim Kassem (dreapta), ieșind din palatul prezidențial.

drum

Inăltarea regimului lui Feisal și Nuri Said și proclamarea Republicii Irak au fost primite cu un uriaș entuziasm de poporul irakian. În fotografie: mulțimea își manifestă bucuria în piața din fața palatului prezidențial din Bagdad.

Senatorul american Fulbright se tînguia au demult, îndată după proclamarea Republicii Irak, că Statele Unite au pierdut controlul asupra unei țări pe care au considerat-o drept cea mai sigură din Orientul Mijlociu.

Într-adevăr, Irakul — acest stat cu o suprafață de aproape două ori mai mare ca a Angliei (444.000 km p), locuit de 6 milioane și jumătate de oameni și, fapt foarte important, posedînd mari resurse petrolifere — a dat o serioasă lovitură imperialiștilor.

Pierderea acestei țări a provocat accese de furie nestăpînită în rîndul cercurilor monopoliste din S.U.A. și Anglia. Cea mai gravă lovitură dată poziției occidentale în Orientul arab de la naționalizarea companiei Canalului de Suez — iată cum caracterizează presa occidentală ceea ce s-a petrecut în Irak. Și fără îndoială că avea dreptate!

A doua zi după proclamarea Republicii Irak, pușcași marini americani, cu tancuri și numeroase alt material de război, debarcau în Liban, iar la puțin timp după aceea soldați englezi debarcau în Iordania. Imperialiștii americani și englezi, văzîndu-și pozițiile și profiturile amenințate, urzeau noi planuri. Ei țineau să extindă agresiunea începută în Liban și Iordania, împotriva Irakului. Această intenție a fost de altfel limpede exprimată de „New York Times", chiar a doua zi după debarcarea americană în Liban: *„În realitate, noi am procedat în felul acesta pentru a stăvili răscoala din Irak și a împiedica răspîndirea mișcării"*.

Dar ce a urmat se știe prea bine. Datorită avertismentului sever al Uniunii Sovietice, al Chinei populare și al celorlalte țări ale lagărului socialist, datorită protestului hotărît al popoarelor iubitoare de pace, agresorii au fost împiedicați să-și ducă pînă la capăt planul lor criminal de reinstaurare a vechiului regim din Irak, răsturnat de popor. Ba chiar S.U.A. și Anglia s-au văzut nevoite, în cele din urmă, să recunoască Republica Irak și noul ei guvern.

În ce privește „răspîndirea mișcării", imperialiștii au într-adevăr de ce să se teamă. Lupta popoarelor arabe pentru libertate și independență națională își croiește drum cu hotărîre și este neîndoielnic că ea va izbîndi.

... A trecut mai bine de o lună de la proclamarea Republicii Irak. În acest scurt răstimp guvernul irakian a pășit la rezolvarea problemelor naționale primordiale. Sînt în curs de elaborare măsuri menite să înceapă lichidarea dureroselor urme lăsate de dominația colonialistă — șomajul și extrem de scăzutul nivel de trai al populației.

„Scopul principal al politicii guvernului nostru — declara de curînd Abdul Kerim Kassem, primul ministru al Irakului — *este de a ridica nivelul de trai al poporului, de a asigura prosperitatea sa.... Noi vrem să garantăm o adevărată libertate poporului, ceea ce reprezintă primul țel al revoluției"*. În ce privește politica externă a Republicii Irak, ea a fost definită de generalul Abdul Kerim Kassem în următorii termeni: *„Am hotărît fățiș să ne apărăm republica pînă la ultimul soldat, pînă la ultima picătură de sînge. Nu avem intenții agresive față de nici un stat... Avem intențiile cele mai prietenești față de țările socialiste."*

Pornind la înfăptuirea importantelor țeluri pe care și le-a pus în față, guvernul Republicii Irak se bucură de sprijinul întregului popor, fapt ce constituie o chezășie a succeselor pe care Irakul le va obține pe drumul deschis de actul revoluționar din 14 iulie.

I. POMA

În timp ce în centrul capitalei irakiene colonialiștii englezi și complicii lor autohtoni și-au ridicat blocuri moderne (fotografia de sus), la marginea orașului se află asemenea bordeie mizere ale băștinașilor (fotografia din dreapta).

Irakul e una din țările bogate în petrol din Orientul arab. În fotografie, rafinăria din Basra.

Mihail COSMA

Cîntec algerian

African tărîm caleidoscopic,
cu miraje, lacrimi, nestimate,
alizee triste de la tropic
telegrame poartă-ndoliate.

Din hîrtia lor electrizată
simt scîntei cum ard și-aud rafale:
văd o țară-n piept înjunghiată
și în flăcări oaze tropicale.

Văd minerii tăi cu piepturi roase
și țăranii-n lanțuri prin plantații,
și-n Oran cum ard tăcute case,
și cum pier din inimi constelații..

Văd cum trec, în drum spre abatoare
fiii tăi, tu, mumă-algeriană,
glia-ți văd — o neagră închisoare,
singerînd de moarte ca o rană.

„Hei! Dar lei avem și-avem pantere!" [1])
Vin din munți ecouri partizane:
un simun strivește mitraliere,
se ridică jungle africane.

Se ridică-n cîntec palmierii:
„Hei! Dar lei avem!..." și cîntul arde..
De pe țărmul aprigei Algerii
răscolește-n lume bulevarde.

African tărîm caleidoscopic,
uragan țîșnit din cutezanțe
va urca din tropic pînă-n tropic
pîn-la Capul Bunelor Speranțe.

„Hei! Dar lei avem și-avem pantere!"
De prin temnițe cîntă primăvara:
un simun deschide noii ere
drum de foc arzînd precum Sahara.

---

1) Refrenul unui cîntec al partizanilor algerieni.

Cuvîntul lui Popa Anton

de Petru VINTILĂ

Ilustrație de A. ALEXE

De două săptămîni primul oțelar Popa Anton știa că are să ia cuvîntul la mitingul din uzină consacrat zilei de 23 August. A fost îndemnat la asta de tovarășii săi:

— Ar fi bine să iei cuvîntul în numele nostru, Antoane...

— Dar să știți că nu mă prea pricep.

— Dacă te pricepi la oțelurile speciale, ai să te pricepi și la asta!

Pînă la urmă, a primit. Chiar i-a părut bine că avea să vorbească. Și cum a ajuns acasă, i-a spus nevestii-si:

— Trebuie să țin o cuvîntare la mitingul de 23 August. Vii și tu să auzi!

Se și gîndea cum avea să fie în clipa cînd, apropiindu-se de microfon, va începe: „Dragi tovarăși"...

Parcă o vedea aievea pe nevastă-sa, îvindu-și obrajii îmbujorați printre faldurile steagurilor, numai ochi și urechi, și spunînd celor din jurul ei: „acesta-i bărbatul meu". Parcă îi auzea pe tovarășii săi spunînd: „acesta-i prim-oțelarul nostru! E Popa Anton, de la cuptorul șase". Și apoi, pe vecinii săi rostind parcă ar fi fost rude cu el: „e vecin de-al nostru! Stă la numărul paisprezece"...

Din ziua aceea însă, n-a mai avut liniște. Trecînd prin curtea uzinelor, se oprea la locul unde avea să se țină mitingul de 23 August și se uita la tîmplari cum lucrează la montarea tribunei. Vedea locul unde avea să stea el, îmbrăcat în haine de sărbătoare, cu cele trei decorații pe piept și cu o garoafă roșie la butonieră, prinsă acolo de nevastă-sa. Vedea electricienii lucrînd la cablurile și megafoanele în plinîile cărora glasul său avea să răsune puternic peste mulțimea fremătătoare. Dar, mai ales, se vedea pe el însuși în clipa cînd avea să înainteze spre microfon cu hîrtiile în mînă, ca să-și rostească cuvîntarea...

Cînd ieșea din hala oțelăriei, tot prin curtea uzinelor trecea, oprindu-se iar în dreptul tribunei, dînd binețe echipei de lucrători și trezindu-se că-i întreabă, de parcă ei ar fi putut ști și lucrul acela: „N-are să plouă la 23 August?" Ortacii săi din echipa cuptorului șase erau însă cei mai intrigați, văzînd că trebuie să tragă de șeful lor, ca să meargă cu ei la obișnuita lor „haltă de ajustare", adică să bea cîte o halbă la ieșirea din tură. N-avea timp. Acasă avea acuma un program de o noutate tulburătoare pentru el. Mînca în grabă, îngrijorat, cu ochii în ziarele desfăcute peste pîine și farfurii, apoi se retrăgea în dormitor. Copiii coborau în parcul din vecinătatea blocului și glasurile lor se auzeau pînă la el. S-a apropiat în cîteva rînduri de fereastra deschisă, vrînd să strige la ei să nu mai facă zgomot dar, văzînd-o pe nevastă-sa stînd de vorbă cu vecinele, s-a rușinat, gîndindu-se că, de bună seamă, dînsa se laudă în fața femeilor că bărbatul ei are să vorbească de 23 August. Aproape că nu avusese ochi pînă atunci pentru nimic din ce se întîmpla în jurul lui. Și iată că acuma totul avea o rezonanță deosebită, ca un ecou profund, repetat și prelungit de o vale adîncă. Pentru prima oară deosebea glasul copiilor săi de al celorlalți și-l cuprindea o fericire pe care n-o gustase pînă atunci, gîndindu-se: „Acesta-i Ionel... Acesta-i Viorel". De zeci de ori auzise doar zgomotele astea obișnuite, dar numai acuma îi plăcea să le deosebească ecourile: „E ora șapte. A venit profesoara de pian la fetița maistrului Birsan de la sculărie... Popovici de la furnale ascultă emisiunea „Drumeții veseli"... Ruloul care se aude e de la magazinul „Alimentara"— e opt și jumătate, ora de închidere... Copiii țipă mai tare. Iar au înălțat un zmeu..." Se uita pe fereastră și vedea zmeul cum zvîrnește, zbîrnîind, chiar în fața geamurilor deschise. „Cineva bate un cui. Aha, Gherasim, vecinul de la trei, și-a adus de bună seamă tabloul de nuntă și-l așază acum în perete". S-a oprit un camion în fața casei și se aud pînă sus voci care-i sînt cunoscute: „— Încet, măi tovarăși, să nu-mi zgîriați mobila! — Costică, pune și tu mîna, dă ajutor! — Încape și-fonierul pe scări? — Așa-ți trebuie, dac-ai vrut șifonier cu trei uși!"...

Se vede pe el însuși, cu zece ani în urmă, cînd venise în orașul acesta necunoscut, unde nu avea pe nimeni. Stătuse vreo trei luni într-o baracă și nevastă-sa, însărcinată cu Ionel, îi făcea zile amare: „ce fel de oțelar ești, dacă nu capeți o casă ca lumea?" El venea acasă cu cizmele de cauciuc pline de noroi gras, se descălța în silă, în pragul ușii, se spăla într-un spălător comun, ca la un internat și, cînd intra în bucătăria în care găteau șase femei pentru șase familii, se posomora și el, rîvnind o casă a lui. Era supărat că încă nici o stradă din oraș nu era ca lumea. Toate erau desfundate din pricina sutelor de camioane ce cărau pietriș și cărămizi, var și ciment, lemn de construcție și tablă. Supărații erau și șoferii care-și distrugeau mașinile prin gropile adînci ale străzilor. Apoi se născu Ionel, dar ei nu se mutaseră încă într-o casă nouă. Duminica îi chemau la muncă voluntară în orașul nou, acolo unde avea să se ridice colonia muncitorească. Lucrase la descărcatul nisipului din camioane, atunci cînd nici prima stradă a noului cartier nu era trasată decît în planurile arhitecților. Bătuse el însuși țărușii întîilor fundații, lucrase la primele străzi și, ridicîndu-și ochii spre cofrajele cu miros de rășină proaspătă, visase „poate că am să stau acolo, la balcon". Venea spre casă și se oprea cu ortacii lui la berărie. Pe atunci berăria era într-o baracă și trebuia să dai din coate ca să ajungi la o halbă. Erau acolo, în învălmășeală, zidari și tîmplari, betoniști și fierari, zugravi și tinichigii, montori de instalații sanitare, arhitecți și mecanici auto. „Alimentara" era și ea într-o baracă, farmacia în altă baracă, „Aprozarul" și centrul de pîine în alte barăci. Barăcile erau acoperite cu carton gudronat și cînd ploua și se făcea silă să ieși afară, atîta noroi creștea ca un aluat gros, frămîntat de cizme, de cauciucurile camioanelor și de șenilele tractoarelor rutiere. O dată venise un ziarist de la București. A venit și la el. A intrat în baracă și au stat de vorbă. N-au prea putut vorbi. Nevastă-sa fierbea un cazan de rufe și se certa cu o vecină din pricina funiei de la uscătorie, ocupată cu cearșafurile și albiturile acesteia. Ionel plîngea în coșul său de nuiele. Avea doar cîteva luni. Ce știa el decît să plîngă, să doarmă și să ceară „păpică"? Iar nevesti-si parcă-i ningea. Auzind că ziaristul și cu Anton îi tot dădeau cu viitorul, cu orașul cel nou, cu scuaruri și cu nu mai știu ce, a spus pe un ton care l-a făcut atunci pe Anton să roșească pînă la urechi: „cînd plouă, punem în bucătărie vreo zece oale și lighene, că altfel ne inundă. Și dv. îi tot dați cu ce-o să fie!"... Ziaristul, un tînăr micuț cu ochelari cu ramă de baga pe nas, îi răspunse cam timid: „lăsați, tovarășă, că vin peste cîțiva ani, am să vă văd într-un apartament nou". N-a mai venit ziaristul. Ori a venit, dar a uitat de ei. Și iată-i acum într-un apartament frumos. Chiar acolo unde visase Anton să locuiască, la etajul doi, cu balcon. Viorel nu s-a mai născut în baracă. Nici berăria nu mai e în baracă. Ba chiar nici o baracă n-a mai rămas. Și ce noroaie grozave erau! Te înecai în ele. Acum își amintea de ele cu oarecare duioșie. Parcă ar fi vorbit cu un prieten despre un front făcut împreună. Parcă l-ar fi întrebat: îți amintești cum stăteam în tranșee, în fața inamicului?

Se gîndea dacă a avut vreodată o îndoială asupra viitorului. Da, la oțelăria S.M. erau cuptoare vechi, demodate și se vorbea că se vor construi altele, moderne, cu comenzi automate. Acum au șapte cuptoare noi, de mare capacitate. El e la al șaselea. Și aceasta trebuie spus în cuvîntarea lui... În betonul din casa în care stă oare nu se află și vreo fărîmă din oțelul șarjelor sale? Poate că tocmai la fărîma aia s-a uitat prin ochelarii de cobalt, privind atent la lichidul ce fierbea în vatra încinsă, și poate că tocmai atunci s-a gîndit: din șarja asta se va lămîna probabil fierul beton pentru casa în care am să stau. De attea ori s-a gîndit la asta! De cîte ori nu i-a spus lucrul acesta și nevestii-si: „îmi ștergeam sudoarea de pe frunte și, luînd proba de oțel cum iei tu din mîncare cu lingura, mă uitam la roiul de scîntei și mă întrebam îngrijorat: oare are toate mirodeniile?"

Cît oțel a dat cu echipa lui? Cît oțel a curs în oalele acelea grozave, luminînd oțelăria ca într-o teribilă furtună de fulgere? Dacă ar fi să curgă într-o albie de piatră, poate că ar curge rîuri de foc un an întreg! Îi vine să facă socoteala: cîte tractoare s-au putut fabrica din oțelul șarjelor sale? Anul trecut, în noiembrie, echipa lui a sărbătorit a mia șarjă. De atunci a mai dat cîteva sute. Îl apucă amețeala. Pentru socoteala asta ar trebui să știe algebră superioară, ca un inginer.

Lupescu, inginerul șef al oțelăriei S.M., stă în aceeași clădire cu el, la parter. Ce-ar fi să se ducă, să bată frumos la ușă și să-l roage să facă el această socoteală? Trebuie să fie acasă, joacă șah ca de obicei. Dar poate că și pentru dînsul e o socoteală grea... Mai bine să nu se ducă. Inginerul are o părere grozavă despre Anton. Nu l-a întrebat de attea ori: „ascultă, Antoane, cum dracu' faci că nu dai nici o șarjă rebut?" Nici un rebut — iar acum să meargă la el, să-l întrerupă de la șah și să-l întrebe cîte tractoare se pot fabrica din 1200 de șarje?

... Copiii au intrat demult în casă. Au cinat fără el și s-au culcat. Nevastă-sa a încălzit mîncarea de cîteva ori și, deschizînd ușa, l-a tot chemat la cină.

— N-ai de gînd să mănînci în seara asta?

El a ridicat fruntea în tot attea rînduri și s-a uitat la ea, cu o uimire ciudată, parcă atunci o vedea pentru prima oară. Și i-a răspuns, în tot attea rînduri, același lucru:

— Mai am o țîră de scris și-s gata.

— Ai umplut odaia de fum.

Și el i-a spus zîmbind:

— Dac-ai ști că e mai ușor la oțelărie decît aici...

Nevastă-sa a venit lîngă el și l-a mîngîiat pe frunte.

— Hai, dragule, la cină. Numai copiii au terminat. Eu te-am așteptat să vii...

Anton s-a uitat lung la ea și a întrebat-o, parcă fără nici o legătură cu dulcea ei chemare:

— Mai îți minte cînd stăteam la barăci și a venit atunci un ziarist ca să stea de vorbă cu mine, și tu l-ai repezit pentru că vorbeam despre viitor?... Ce-ai spus? Îți mai aduci aminte?

Femeia uitase întîmplarea aceea. Anton i-a amintit-o:

— „Cînd plouă punem în bucătărie vreo zece oale și lighene, că altfel ne inundă. Și dv. îi tot dați cu ce-o să fie!" Așa ai spus. Acuma, dac-ar veni iar ziaristul acela, ce i-ai spune?

— Oh, l-aș pofti la masă... Să vadă cum trăim.

Bărbatul, luminat dintr-o dată la față, răspunse, spre uimirea nevesti-si care nu bănuia ce gînduri îl frămîntau:

—S-a făcut... Despre astea trebuie să vorbesc... Despre viața noastră...Despre ce-am fost și... despre ce sîntem... E limpede?...

O ultimă verificare făcută de inginerul Nicolae Dimitriu, și mașina pneumatică pentru transportul cerealelor va intra în funcțiune.

5 MINUTE ÎN CINCI INSTITUTE

de Vlasica FILIPOIU

Fotografii de E. IAROVICI

Nu e lucru ușor să cuprinzi întreaga activitate ce se desfășoară într-un institut de cercetări științifice din R.P.R.! Ne vom lua, așadar, drept sarcină reportericească, să surprindem pe viu, în cîte un singur institut, un singur fapt, o singură idee. Cinci minute în cinci institute! Am pornit!

PLĂMÂNUL DE FONTĂ

Institutul de Cercetări Științifice pentru Protecția Muncii, al Consiliului Central al Sindicatelor din R.P.R. Un moment de emoție: trei ingineri sfîrșesc revizia unei instalații-prototip: „Mașina pneumatică pentru transportul cerealelor".

Cum se face, la ora actuală, mutarea cerealelor dintr-un colț al magaziilor în celălalt, transbordarea lor dintr-un vagon într-altul, sau din vagoane în silos? Prin ridicarea grînelor cu lopata și zvîrlirea lor pe benzile transportoare. Alteori, pur și simplu... cu sacul. Iată, așadar, o muncă anevoioasă, cu productivitate scăzută. În afară de aceasta, este clar că, oricare ar fi măsurile de protecție, muncitorul nu poate să nu inhaleze în bună măsură praful și impuritățile stîrnite în aer la vînturarea cerealelor. Noua mașină absoarbe cerealele și apoi, prin producerea unei puternice suprapresiuni, le aruncă la locul cuvenit. Un singur muncitor va putea muta într-o oră 12 tone de cereale, fiind scutit de muncă fizică dar, mai ales, fiind scutit de a inhala praful. Întreaga instalație e montată pe o remorcă cu opt pneuri, tip „Tudor Vladimirescu", pentru a putea fi transportată, după necesități, dintr-un loc în altul. Proiectul acestei instalații a fost creat de un colectiv de ingineri, condus de tov. Nicolae Dimitriu, de la acest institut, în colaborare cu cercetători de la Institutul de proiectări C.F. Prototipul a fost realizat în întregime la Uzinele „23 August" și Atelierele „Grivița Roșie". Noua mașină, care se află acum în verificare, va fi dată în curînd în folosință.

PLOAIE LA CERERE?

Institutul de Fizică al Academiei R.P.R. Pe o masă, un pachet care ne stîrnește curiozitatea. În pachet, un balon. Un balon „à la Jules Verne", într-o vreme în care oamenii noștri de știință cercetează problemele dezagregării atomului?!... Da! El va fi folosit pentru... însămînțarea norilor! Iată o idee cu adevărat la înălțimea năstrușnicului vizionar! Însămînțarea norilor?!... Cu ce? Cu granule de gheață carbonică. Scopul? Provocarea de ploi artificiale! Dar cum se poate produce acest fenomen? Existența norilor constituie prima condiție pentru provocarea ploii — asta o știm cu toții. Dar norii vin și se duc... Și, uneori, spre părerea noastră de rău, ploaia nu cade! Norul este de fapt o masă de picături în suspensie. Ca aceste picături să înceapă să cadă pe pămînt, trebuie să existe printre ele picături mai mari, sau cristale de sare sau de praf, care se găsesc de obicei în atmosferă. Picăturile mai mari sau cristalele, avînd o greutate mai mare decît restul particulelor din masa norului, vor avea și o viteză de cădere mai mare. Ele vor cădea mai repede decît picăturile mai mici și le vor asocia și antrena în cădere și pe acestea. Așa se stîrnește ploaia naturală! Pe același principiu se va stimula și ploaia artificială.

Căile de a provoca ploaia, pe baza acestui principiu, sînt felurite. Se cunoaște, de pildă, posibilitatea de a pulveriza în nori, din avion, picături de apă sau cristale de sare. Dar transportul unor cantități de apă cu avionul e anevoios și costisitor. Iată de ce, la Institutul de Fizică al Academiei R.P.R. se studiază metoda „însămînțării" norilor, cu mijloace care să determine apariția de cristale în cuprinsul lor. Este o metodă întrebuințată cu succes în Uniunea Sovietică și pe care cercetătorii noștri și-au însușit-o. Aspectul tehnic al acestor experiențe? Se vor arunca din avion sau cu ajutorul baloanelor, cutii cilindrice de carton, conținînd granule de gheață carbonică și o cantitate foarte mică de explozibil. Prin ușoara explozie ce va avea loc, granulele de gheață carbonică se vor răspîndi în cuprinsul norului. Se mai poate folosi însă și un alt mijloc, mai economicos: lansarea de pe sol, cu ajutorul unor mici cuptoare speciale, a fumului

Un grup de cercetători fotografiază norii: studiul lor amănunțit condiționează reușita experiențelor cu ploaia artificială.

de iodură de argint. Un singur gram de iodură de argint dă, sub formă de fum, peste 10.000 de milioane de microcristale. Pornind de la aceste date, se preconizează organizarea pe viitor a unor serii de puncte pe liziera Carpaților, de unde se va face însămînțarea cu iodură de argint a maselor de aer care vin din vest și trec peste lanțul muntos, în cîmpia Dunării. Experiențele vor începe probabil în curînd. Un colectiv mixt, alcătuit din specialiști de la Institutul de Fizică și Institutul de Meteorologie, au ajuns în acest moment în stadiul ultimelor pregătiri. Totuși, experiențele din anul acesta vor avea drept unic scop deprinderea tehnicii. Rezultatele utile sînt de așteptat pentru mai tîrziu. Ne este însă îngăduit să ne închipuim de pe acum în ce măsură o asemenea realizare tehnică, bine pusă la punct, va putea contribui la ridicarea întregii noastre producții agricole!

ATMOSFERĂ TROPICALĂ ÎNTR-UN RECIPIENT

Sîntem la Institutul de Cercetări Metalurgice al Academiei R.P.R. Am intrat în laboratorul în care lucrează tov. ing. Cornea, cea dintîi specialistă, la noi în țară, în problemele acțiunii corosive a atmosferei asupra metalelor. Vom sugera cititorilor întreaga însemnătate a problemei, printr-un singur cuvînt: rugina! Și printr-o singură dată: o tablă de 5 mm grosime, lăsată în umezeală, se distruge complet în cinci ani. Rugina, însă, nu este decît rezultatul acțiunii agenților atmosferici asupra fierului. Și alte metale se corodează; dar fiecare în felul său. Care sînt cele mai bune metode de pregătire a fiecărui metal împotriva coroziunii agenților atmosferici? Cum să ferim de distrugere și deteriorare mașinile care funcționează fie în aer liber, fie în atmosfera de uzină? Să ne gîndim la piloanele și la tablierele de poduri, la acoperișurile vagoanelor, la tuburile de transmisie! Dacă metalele care servesc la aceste construcții nu sînt temeinic protejate prin mijloace verificate științific — vopsele, baițuri, acoperiri metalice — putem păgubi anual zeci de tone de material. Iată însă că în fața oamenilor noștri de știință se ridică astăzi o problemă nouă. După cum știm, țara noastră exportă în ultimii ani tractoare, mașini, unelte, în R.P. Chineză, India, R.D. Vietnam, R.P.D. Coreeană și în alte țări cu clima caldă. Prin urmare, va trebui să pregătim metalele de construcție în raport cu condiții climaterice foarte deosebite de ale noastre! Ca să poți face acest lucru trebuie să cunoști exact felul în care se comportă metalele cu care avem de-a face, în clima respectivă. Cum se poate studia, la noi, felul în care rezistă un material umezelii tropicale, taifunului, căldurii excesive și altor condiții caracteristice unor țări îndepărtate?

— Creînd în mic, în chip artificial, climatul străin — ne răspunde tov. ing. Cornea. Iată cursul viitoarelor noastre experiențe. Într-un recipient vom crea vid. Vom introduce apoi aci o atmosferă astfel preparată, încît să imite condițiile climaterice dorite. În această atmosferă vom cufunda apoi diverse mostre de metal. Se va studia, în cursul timpului, care este acțiunea de corodare asupra fiecărei probe în parte. Urmarea practică? Vom ști să alegem materialele de construcție indicate pentru fiecare climat, vom determina apoi cele mai eficace mijloace de protecție a metalului și a aliajelor corespunzătoare.

Cu „roata Gardner" se poate urmări coroziunea metalelor în condiții de umectare și uscare alternativă.

Pe același principiu, sînt în curs de amenajare și stațiunile de încercări la coroziunea atmosferică, organizate de către Institutul de Cercetări Metalurgice la Hunedoara și la Uzinele „23 August". Aceste stațiuni nu sînt decît niște stative, de care sînt atîrnate mostre de metal. Cu alte cuvinte, mostrele de metal și aliaj sînt expuse la acțiunea agenților atmosferici naturali, de astă dată. Stativele sînt lăsate în aer liber. Prin observări atente, se va vedea cum răspunde fiecare metal la acțiunea agenților atmosferici din regiunea respectivă și din preajma uzinelor unde mașinile construite din aceste metale și aliaje vor trebui să funcționeze.

DOUĂ KILOGRAME DE SIROP !...

Am pătruns într-unul din laboratoarele Institutului de Energetică al Academiei R.P.R. Aici i-am aflat pe cercetători frămîntați de o problemă ce a mai fost oglindită în paginile „Flacării", dar căreia i se caută acum o nouă rezolvare: problema unei mai bune folosiri a lignitului în industrie. Tov. ing. George Singer lucrează de zor la aparatul pentru măsurarea viscozității zgurei.

Valorificarea deplină a lignitului, cel mai răspîndit sort de cărbune din țara noastră, este o necesitate imperioasă, ca măsură de economisire a cărbunilor superiori din Valea Jiului. Lignitul prezintă însă un mare dezavantaj. El conține o cantitate mare de cenușă, care se topește la temperaturi relativ scăzute și se transformă în zgură. Zgura înfundă grătarele și curățirea ei este foarte anevoioasă. Consecința? Lignitul nu poate fi întrebuințat pentru ardere în cazane cu temperaturi ridicate. Institutul de Energetică urmărește să găsească o modalitate de evacuare a zgurei sub formă lichidă. În felul acesta, dificultatea îmbîcsirii focarului cu zgură se înlătură și lignitul poate fi întrebuințat pentru arderi la temperaturi înalte. Zgura astfel extrasă va putea fi folosită ca material izolant în construcții. E destul atît ca să înțelegem necesitatea acestor experiențe. Ce a survenit, însă, în timpul cercetărilor? Pentru bunul lor mers, cercetătorul s-a gîndit să găsească un lichid care să aibă, la temperatura obișnuită, o viscozitate asemănătoare cu cea pe care o prezintă zgura în procesul ei de lichefiere. Mai precis, era nevoie de două kilograme de sirop de glucoză. Pentru procurarea acestor două kilograme de sirop au fost necesare demersuri care au durat mai bine de două luni! De ce? Pentru că această substanță nu fusese planificată! În general, într-un institut de cercetări, planul tematic nu poate prevedea întocmai, pînă în cele mai mici amănunte, toate materialele care trebuie înscrise în planul de aprovizionare. Munca cercetătorului este o muncă de creație. Pentru a ajunge la anumite rezultate, cercetătorul își modifică pe drum metodele și aparatura, pe măsură ce găsește soluții mai ingenioase. Atunci se naște dintr-o dată necesitatea de a avea la îndemînă un anumit fel de metal, un anume produs chimic, un anumit aparat... Îndeobște, asemenea materiale nu sînt prea costisitoare, nici nu trebuie furnizate în cantități mari. Dar se procură uneori greu. Și cercetările își încetinesc mersul. Cazul e cu atît mai demn de criticat, cu cît există o hotărîre a Consiliului de Miniștri care prevede că întreprinderile industriale pot livra, din stocurile lor proprii, materiale în cantități mici institutelor de cercetări, cu condiția ca acestе livrări să nu stînjenească producția. Dar tovarășii de la Fabrica de spirt „Colentina" nu s-au străduit să găsească o cale de respectare a acestei hotărîri. Am descris cazul de la Institutul de Energetică fiindcă, sub forme poate mai puțin izbitoare, el se poate repeta. Problema e de natură a interesa toate institutele de cercetări. O rezolvare eficientă a acestei probleme ar contribui la înlăturarea unor greutăți care întîrzie uneori munca și rezultatele.

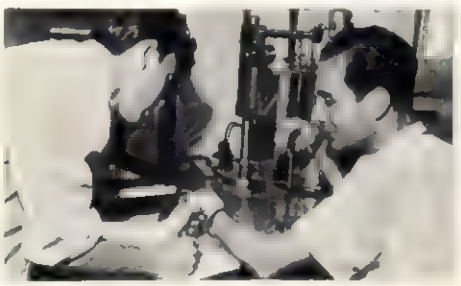

Cercetările s-au întrerupt: e nevoie de încă o adresă pentru obținerea celor 2 kg de sirop de glucoză.

APĂ !

La Institutul de Cercetări Agronomice o preocupare majoră e apa. Nu e de mirare! Două treimi din terenurile noastre agricole suferă din pricina lipsei ploilor sau a proastei lor repartiții. Același mare îndemn care-i face pe cercetătorii de la Institutul de Fizică să pregătească experiențe cu ploaie artificială îi determină pe oamenii de știință de la Institutul de Cercetări Agronomice să caute soluția pe altă cale.

Să pătrundem în birourile secției de ameliorațiuni agricole. Aci, un grup de ingineri cercetează manuscrisul unei lucrări colective, „Probleme de desecări și irigații în cîmpia Bărăganului".

După cum știm, planul de electrificare a țării și de valorificare a apelor a indicat o schemă a necesității irigațiilor în R.P.R. Lucrarea de față vine să adîncească și să completeze această schemă generală, arătînd care sînt modalitățile de irigație, ținînd seama de avantajul primordial pe care îl are țara noastră de a fi cuprinsă într-o puternică rețea de ape curgătoare. Dar, în condițiile climaterice de la noi, rîurile nu au un debit statornic. În primăvară apele vin puhoi, iar vara, mai ales pe vreme de secetă, tocmai în lunile în care necesitatea irigației se face mai mult simțită, apa acestor cursuri naturale seacă. Deci, prima și cea mai importantă sarcină în efectuarea lucrărilor de irigație va fi o regularizare a debitului rîurilor! Autorii ne explică că acest lucru se poate realiza prin construirea de lacuri de acumulare în apropiere de izvoarele rîurilor. În aceste lacuri se va strînge apa zăpezilor și a ploilor torențiale de primăvară. În lunile secetoase, apa din lacurile de acumulare va fi lăsată să curgă încet către regiunile de șes. Printr-un sistem de canale de irigație, această apă va pătrunde pînă în inima țarinilor. Un precedent: lacul de acumulare care se construiește actualmente la Bicaz nu a fost proiectat exclusiv pentru necesitățile hidrocentralei. El va deveni un uriaș rezervor de apă pentru irigație: două sute de mii de hectare din nord-estul cîmpiei Bărăganului vor putea fi udate cu apele lui!

Studiul cercetătorilor de la I.C.A.R. a fost conceput ca un îndrumar practic pentru viitoarele amenajări hidroameliorative din cîmpia Bărăganului. Împărțind întreaga cîmpie a Bărăganului în zone, autorii au arătat, în primul rînd, care sînt teritoriile care au nevoie de irigație; în ce locuri anume trebuie secate mlaștinile; care pămînturi trebuie să fie desalinizate. Totodată au calculat care este cantitatea de apă trebuincioasă anual fiecăreia din aceste zone, ținînd seama de condițiile climaterice și de sortimentele de culturi. Datele obținute de aceste cercetări sînt atît de importante pentru sporirea producției, încît Ministerul Agriculturii și Silviculturii a folosit acest material în vederea unor studii ameliorative pentru Bărăganul de sud și terasa Brăilei. În aceste puncte, irigația se va face direct prin pompare de apă din Dunăre.

Grădinile de legume de pe cîmpurile experimentale primesc apă din belșug prin canalele de irigație.

★

Știința pusă în slujba economiei naționale, a necesității unei continue ridicări a nivelului de trai al oamenilor muncii, poate dezlega, în cursul timpului, toate marile noastre probleme. Condiția? În primul rînd lupta consecventă pentru o orientare realistă a institutelor științifice. Contactul permanent al oamenilor de știință din toate domeniile cu marile probleme pe care construcția socialismului le pune zi de zi, dorința lor sinceră de a contribui la rezolvarea acestor probleme și condițiile deosebite de muncă pe tărîm științific create de regimul democrat-popular determină succesele pe care știința și tehnica noastră le înregistrează necontenit.

Vă prezentăm un mare film sovietic:

„COMUNI

Comunistul Vasili Gubanov, interpretat de actorul E. Urbanski.

Un binecunoscut cuplu de cineaşti sovietici — scenaristul Gabrilovici şi regizorul Raizman — au conceput un portret cinematografic al comunistului. Şi şi-au intitulat filmul, ca atare, simplu şi generic: „Comunistul". Dar sarcina era covîrşitoare: cum să aduci pe ecran, la valoarea simbolică pe care o pretinde un astfel de titlu, dimensiunile morale şi spirituale ale omului care creează o nouă eră istorică?

Răspunsul ni l-au dat cei doi artişti: povestirea lor cinematografică ocoleşte abstracţiunea şi generalităţile, alegîndu-şi drept personaj un om sovietic simplu, un comunist obişnuit. Vasili Gubanov este magazioner. El împarte, în fiecare zi, constructorilor primei centrale electrice sovietice cuie şi ulei, se îndrăgosteşte de o femeie din sat şi îşi trăieşte viaţa fără întîmplări excepţionale. Dar Vasili Gubanov este un erou şi sufletul său, acţiunile sale aparent obişnuite, capătă proporţiile monumentalului: căci Vasili Gubanov îşi dăruieşte fără preget gîndurile, simţirea înflăcărată, viaţa însăşi, cauzei comunismului. De aci forţa şi strălucirea sa, de aici eroismul. Pentru a găsi pe eroul epocii noastre —demonstrează filmul— nu trebuie să se facă investigaţii complicate: el se află aici, printre noi, lîngă noi, şi construieşte, modest dar însufleţit de o nestinsă credinţă în misiunea istorică a clasei muncitoare, o nouă lume. Acest erou este *comunistul*.

Gabrilovici şi Raizman au creat, deci, dincolo de trăsăturile individuale şi de situaţiile particulare în care se află personajul lor, un tip — tipul celui mai înaintat om pe care îl cunoaşte istoria. Iar prin acest tip, au conturat o întreagă epocă: *„ca şi în celelalte filme (chiar cele istorico-revoluţionare) la care am lucrat împreună cu E. Gabrilovici, tabloul social se construieşte pe baza destinelor personale ale oamenilor. Tocmai acestea trebuie să exprime şi caracterul epocii, şi forţele motrice principale ale epocii respective"* — afirma, la începutul filmărilor, regizorul I. Raizman.

Tabloul social pe care-l înfăţişează filmul „Comunistul" este cel al anilor 1918-1919, furtunoşii ani ai luptelor revoluţionare pentru apărarea tinerei republici sovietice şi ai primelor construcţii socialiste.

...Într-o gară oarecare, apăsată de umbrele înserării, se opreşte un tren, gîfîind de greul oamenilor agăţaţi de scările sale, înghesuiţi pe acoperişurile vagoanelor. Trenul îşi descarcă povara umană şi aparatul ne conduce privirea spre convoiul nesfîrşit ce se scurge spre Zagora: la chemarea lui Lenin, oamenii aceştia înfometaţi şi acoperiţi cu zdrenţe — fraţi, neveste, părinţi ai celor ce apărau pe front puterea sovietică — au venit să ridice prima centrală electrică a socialismului. Un tînăr îmbrăcat într-o manta ponosită de soldat, trăgîndu-şi piciorul încă nevindecat de pe urma rănii căpătate pe front, bate pe la ferestrele sătenilor cerînd adăpost pentru noapte. E Vasili Gubanov. Nu e găzduit nicăieri — casele sînt pline, iar chiaburilor nu le sînt de fel pe plac străinii ce au umplut satul. Va fi primit pînă la urmă — în schimbul cîtorva preţioase bucăţi de zahăr — în casa ţăranului Feodor Fokin. Iar aici îi aflăm pe toţi cei ce vor fi angrenaţi în conflictul poveştirii dramatice ce începe: iat-o pe Aniuta, nevastă docilă a înstăritului Feodor, privind cu ochii larg deschişi a neînţelegere cele ce se petrec în jurul ei. De la această Aniută, care nu auzise pînă atunci cuvîntul „comunist", pînă la aceea ce va porni hotărîtă spre şantierul centralei şi îşi va chema tovarăşele la subotnikul de noapte, pînă la femeia ce-l va iubi cu patimă nestinsă pe Vasili Gubanov şi-şi va părăsi

Pentru construcţia centralei electrice de la Zagora, e nevoie de cuie şi ele nu se găsesc nicăieri în anii grei ai războiului civil. Dar comunistul nu cunoaşte piedică pentru a obţine cele necesare înălţării primei centrale electrice sovietice, va cere direct ajutorul lui Lenin.

La început, Aniuta nu înţelege limpede sensul celor ce se petrec în jurul ei...

Dragostea Aniutei şi a lui Gubanov înfloreşte în iureşul luptei pentru construcţia socialistă.

Pentru o bucată de pîine, Denis îşi va da şi bocancii, dar nu se va atinge de bunul poporului.

Aniuta începe parcă să înţeleagă că adevărul nu e de partea bărbatului ei.

Vasili Gubanov va lupta pînă la ultima suflare pentru cauza comunismului.

...STUL"

pentru el bărbatul, e un drum lung, pe care îl vom parcurge împreună cu ea de-a lungul filmului. Iată-l şi pe Denis, acea luminoasă figură de revoluţionar, care trebuind cîndva să însoţească timp de săptămîni vagoane cu alimente pentru muncitorii din Zagora a flămînzit zile întregi şi şi-a dat şi hainele de pe el pentru o fărîmă de pîine, dar nu s-a atins de hrana ce-i fusese încredinţată. Iată-l şi pe Feodor, ţăranul care nu vede dincolo de cuptorul izbei lui şi nu are nimic mai sfînt decît slănina din pod, iată-i şi pe Rasstriga şi pe Stepan, duşmani neîmpăcaţi ai revoluţiei.

Din această izbă, unde se-ntîlnesc într-o noapte cu toţii, va porni fiecare să-şi împlinească destinul.

- Sînt comunişti la voi? — întreabă cineva de afară, bătînd în geam, la puţine clipe după ce Gubanov se întinsese pe jos să se odihnească.

— Da — răspunde spre mirarea tuturor Gubanov. Eu sînt comunist.

Şi va pleca în noapte, la şedinţa comuniştilor ce au venit

Îndemnul lui Gubanov va scutura din amorţire pe feroviarii ce au lăsat trenul cu făină în mijlocul pădurii...

să construiască centrala de la Zagora.

E începutul drumului lui Vasili Gubanov. Şi luminînd unele momente ale acestui drum, realizatorii filmului, şi mai ales tînărul actor debutant Evgheni Urbanski (interpretul lui Gubanov) s-au străduit să creeze profilul moral al comunistului.

Gubanov e tîmplar. Dar la construcţie e nevoie de un magazioner, de un om cinstit care să apere ca pe propria-i viaţă avutul obştesc. Munca de magazioner nu-l ispiteşte de fel pe Gubanov dar, disciplinat, o primeşte: partidul i-o cere. Şi pentru eroul nostru, cuvîntul partidului exprimă crezul fierbinte al vieţii sale.

Gubanov găseşte în buzunarele fostului gestionar, Rasstriga, cuie, cea mai preţioasă „hrană" a centralei în acea fază a construcţiei. Cu duşmanul de clasă strecurat printre ei şi jefuind bunurile poporului, comunistul este intransigent: Rasstriga, chiaburul răspopit, va zbura cît colo.

Construcţia nu poate înainta: nu sînt cuie. Magazionerul-comunist va porni să cutreiere ţara în căutarea lor: centrala electrică, aşa cum a cerut Lenin, trebuie să se înalţe. Şi va ajunge pînă în biroul lui Lenin pentru a-i cere sprijinul. Comunistul este perseverent şi tenace în orice sarcină îi încredinţează partidul.

Zagorenii se sting de foame: un tren încărcat cu făină, trimis spre ei s-a împotmolit undeva pe drum. Gubanov e trimis să-l caute şi să-l aducă. Găseşte locomotiva rece, fără combustibil, şi pe feroviari dormind liniştiţi într-o căsuţă din pădure. Comunistul se apucă să taie singur pădurea din jur, spre a o oferi ca hrană locomotivei. Şi taie zi şi noapte într-una. Exemplul lui zguduie indolenţa şi lenea: feroviarii necomunişti vor începe să lucreze alături de el.

Duşmanii poporului şi ai revoluţiei atacă trenul. Gubanov cade în mîinile lui Rasstriga şi ale lui Stepan. Va lupta pînă în ultima clipă a vieţii pentru a apăra bunul poporului. Şi va muri la fel de simplu cum a trăit, dar la fel de eroic, sub gloanţele duşmanului.

Acesta e comunistul pe care-l aflăm din filmul lui Raizman: un om modest, care se bucură şi suferă ca oricare altul, care iubeşte aprins şi luptă pentru a-şi împlini iubirea, dar care înţelege ca fiind mai presus de orice cauza comunismului.

Povestea vieţii comunistului Vasili Gubanov se opreşte aici. Dar firul este reluat de viaţa fiului său pe care, fraged prunc, mama sa, Aniuta, îl duce spre şantierul construcţiei socialiste.

E. Gabrilovici şi I. Raizman au pornit să-şi realizeze filmul cu o echipă actoricească tînără: nici un nume de mare artist. Ba mai mult, rolurile principale au fost încredinţate unor debutanţi: Evgheni Urbanski (Gubanov) şi Sofia Pavlova (Aniuta). Dar, o dată cu biruinţa regizorală, filmul a înregistrat-o şi pe cea a tinerilor actori: le-a asigurat-o trăirea lor sinceră, identificarea lor cu eroii.

Şi iată cum cinematografia sovietică ne dovedeşte din nou cum poate fi realizată în artă, cu simplitate şi căldură, imaginea omului nou al vremii noastre, ne demonstrează încă o dată că valoarea operei de artă este direct dependentă de conţinutul său de idei, de mesajul său, de forţa sa educativă. „Comunistul" este un film aspru, fără dulcegării, arătînd durerea, suferinţa, lupta grea a omului pentru mai bine. Dar e, cu toate acestea, un film optimist şi stenic pentru că ne arată forţa triumfătoare a comunismului, ca şi forţa de nebiruit a omului care se dedică acestei idei.

Sanda FAUR

ALLAN F. DULLES va fi arestat de J. Edgar Hoover!

Scrisoare deschisă şefului serviciului de spionaj american (C.I.A.)

Mult stimate şi prea iubite mister Allan Dulles,

Cu creşcindă nelinişte în suflet pentru poziţia dv. socială şi soarta dv. fizică, am citit textul conferinţei foarte documentate pe care aţi susţinut-o în faţa participanţilor la cel de-al 46-lea congres anual al Camerei de Comerţ americane. V-aţi ocupat în acea conferinţă de progresele neîncetate şi de perspectivele deschise Uniunii Sovietice în felurite domenii, mai cu precădere în cel economic. Am rămas uluit. Firește, dv. fiind şeful spionajului american, nu e de mirare că stăpîniţi o documentare amplă şi amănunţită. Însă ceea ce uluieşte şi neliniştește este faptul că v-aţi grăbit să relataţi aşa, în public, tot ce ştiţi, sau aproape tot.

Ce s-a întîmplat? Aţi izbutit oare să vă eliberaţi de frica pe care o încearcă oricare cetăţean american, atunci cînd îşi aminteşte de F.B.I., la cafeaua cu lapte, în metro sau noaptea, în aşternut? Ori, tare pe poziţia dv. ca şef al serviciului de spionaj, nu vă pasă că mai există în ţara voastră şi un admirabil spionaj intern, care nu lasă necercetat pînă în măruntaie nici un cetăţean american şi care-i condus de acel iscusit mister J. Edgar Hoover?

Nu ştiu ce să cred. Dar mă tem. Mă tem al naibii pentru soarta dv. Alţii — recunosc că e vorba de cetăţeni mai neînsemnaţi decît sînteţi — au vorbit în public mult mai puţin decît dv. despre realizările acelui stat puternic pe care-l urîţi, dar care se află în plină construcţie comunistă. Şi cei ce n-au ştiut să-şi ţină gura au păţit-o rău de tot. Aşa că teama mea e foarte legitimă.

Bineînţeles că, pentru a nu vă demoraliza cu totul auditoriul, aţi folosit destule calomnii antisovietice care, desigur, au fost primite cu căldură de mulţi oameni de afaceri adunaţi să vă asculte. Totuşi, aceştia nu cu inimă uşoară au putut să asculte pasajele din conferinţa dv. care declarau ritos:

„Acum 30 de ani, U.R.S.S. era o ţară slab dezvoltată din punct de vedere industrial, ca şi din punct de vedere agricol. Ea este astăzi a doua putere economică din lume... Industrializarea intensă continuă astăzi... Din 1956 producţia sovietică şi-a continuat dezvoltarea rapidă... În primul trimestru al anului 1958, producţia de oţel a sovieticilor a depăşit pentru prima oară pe cea a S.U.A.".

Cuvinte d-astea ca „industrializare intensă", „dezvoltare rapidă", „producţie care depăşeşte" au căzut greu, ca nişte pietre de moară, pe inima auditoriului dv. Parcă-i văd pe bieţii membri ai Camerei de Comerţ americane cum răsuflă anevoie. Da'mite cînd a venit rîndul cifrelor! Căci aţi dat şi cifre: „O comparaţie între producţia americană şi producţia sovietică arată ritmul rapid al progresului realizat de către ruşi... Economia sovietică s-a dezvoltat şi va continua probabil să se dezvolte pînă în 1962 într-un ritm aproape de două ori mai rapid decît cel al economiei americane. Procentul creşterii globale a fost pînă acum de 6-7 la sută pe an, şi de 10-12 la sută în industrie. Aceste procente sînt foarte ridicate".

Din acest pasaj, ascultătorii dv. au putut să bage de seamă la ce dezvoltare — rapidă, cum aţi spus — izbuteşte să ajungă economia unui stat socialist. Mai mult decît atît: ei au putut să întrevadă la ce „îngrozitoare" dezvoltare va ajunge această ţară în viitorul cel mai apropiat. Ah, cum v-aţi permis?

„Uniunea Sovietică — aţi mai spus — a consacrat investiţiilor o parte proporţional mult mai importantă decît Statele Unite, investiţiile fiind concentrate mai ales în sectoarele electricităţii, metalurgiei şi mijloacelor de producţie. În aceste trei sectoare, în 1956 U.R.S.S. a atins 80 la sută din investiţiile americane, iar în anul 1958 ameninţă să le depăşească". Cît priveşte producţia de maşini-unelte, aceasta a fost (în 1956 — n.r.) de două ori mai mare decît cea a Statelor Unite".

Vă mărturisesc că nu ştiu ce se spune la dv., la Washington sau la New York, în asemenea împrejurări. Dar la noi, în Moldova, se spune pur şi simplu: „aţi feştelit-o". E o expresie vulgară dacă vreţi, dar în chestia de care ne ocupăm este foarte adecvată.

Mă rog, să zicem: investiţii, industrie, agricultură, produs naţional global — toate acestea treacă-meargă! Cum e însă cu comerţul? Căci dv. v-aţi adresat în special unor simţitoare inimi comerciale. Deşi n-aţi trecut cu vederea faptul că în Uniunea Sovietică e în creştere şi consumul intern, ceea ce înseamnă totodată că şi nivelul de trai şi comerţul de stat cresc, totuşi nu comerţul interior îi interesa pe negustorii americani care v-au ascultat. Ei vă întrebau: „Cum stăm cu desfacerea produselor în ţările europene?" Vai! şi această problemă aţi atins-o şi — horribile dictu! — nici pe această linie ascultătorii n-au ieşit mai puţin feşteliţi.

„U.R.S.S. — aţi spus dv. — poate acum să exporte cantităţi din ce în ce mai importante de petrol, cositor, zinc, aluminiu, aliaje de fier. Ea a şi început să aprovizioneze unele pieţe occidentale şi va putea foarte bine deveni unul din principalii furnizori ai Europei occidentale... Să luăm petrolul... Chiar dacă am ţine seama de mărirea substanţială a consumului intern, ruşii vor putea exporta aproape două milioane de barile pe zi. Astăzi consumul întregii Europe occidentale este de aproape 3 milioane de barile pe zi. A şi început construirea unei pipeline (conductă de petrol — n.r.) care va duce petrolul din Ural pe ţărmul Mării Baltice".

Ah! „A şi început!" Şi asta o spuneţi chiar dv., şeful serviciului de spionaj, şi o spuneţi membrilor Camerei de Comerţ, şi o spuneţi tocmai acum, cînd pe chestia petrolului s-au întîmplat multe care pentru dv. poartă nume de coşmar: Liban, Iordania şi, mai ales, Irak!

Însă ceea ce vine — cum zicem noi pe-aici — colac peste pupăză, este că:

„Important de reţinut chiar de la început — cum v-aţi exprimat cu propriul dv. grai — e că ajutorul şi creditele sovietice nu se limitează la ţările pe care se poate conta că vor adera repede la învăţătura comunistă".

Bieţii dv. auditori! Îi deplîng. Au plecat, desigur, de la conferinţa dv. cu frunţile plecate. Ori, mai ştii — multora le-o fi trecut prin cap ideea că, în asemenea condiţii, ar fi mai rentabil să dea naibii războiul rece şi să se apuce de comerţ serios cu această ţară imposibil de îngenuncheat.

Dar nu e vorba de ei. E vorba de dv. înşivă. Se poate oare, cînd aveţi un frate ca John Foster Dulles, să vă dedaţi la asemenea crude adevăruri? Se poate oare să propagaţi dezvoltarea industriei şi comerţului sovietic, tocmai cînd abia zilele trecute a fost chemat în faţa comisiei senatoriale pentru cercetarea activităţii antiamericane mister Cyrus Eaton, mare industriaş, numai pentru că s-a pronunţat pentru coexistenţa paşnică şi pentru relaţii comerciale fără nici o discriminare, inclusiv cu sovieticii? Nu v-a fost frică c-o să vă aresteze celălalt şef de spionaj, J. Edgar Hoover, care arestează pe atîţia pentru te miri ce vorbă aruncată la întîmplare?

Vă mărturisesc că mi-e frică.

Dacă scăpaţi teafăr din această aventură, vă rog, stimate mister Allan Dulles, să mă înştiinţaţi şi pe mine întru liniştire.

Lascăr SEBASTIAN

DIN LĂZILE CU VECHITURI...

Staţiunile de pe litoral au fost nu demult inundate de afişe colorate ce vesteau că estrada a şi ajuns pe... satelit. Iubitoare de precizie, afişele au ţinut să ne explice că meritul pentru această performanţă cosmică revine în întregime Teatrului de Stat din Constanţa. Am ţinut să fim martori la un asemenea eveniment ştiinţifico-artistic pe cînd el se consuma în grădina din Vasile Roaită. Din program am aflat că „Estrada pe satelit" are ca autori, la capitolul texte, pe Nicky Popescu şi George Mihalache, iar la capitolul muzică, mai bine de o duzină de compozitori romîni şi străini, printre care — instalat modest — acelaşi Nicky Popescu. (Trebuie să precizăm că respectivul nu are comun cu graficianul Nichi Popescu, laureat al Premiului de Stat, decît... numele).

Prologul ne-a înfăţişat o călătorie a ansamblului constănţean pe satelit. Călătoria s-a terminat în cîteva momente şi a urmat... „La revedere, mamă mare!" Să nu credeţi cumva că vreun explorator al spaţiilor cosmice îşi ia la revedere de la bunică... Nici gînd! Aici e vorba de: „La revedere, mamă mare / Cu masa nu mă aştepta / Mă duc la bal / Mă duc să dansez un cia-cia". Dar, nenorocire, la bal fata constată că rochia cu care se îmbrăcase nu mai e la modă, fuge acasă şi, sadică, o scoală din somn pe bătrînică, îi cere mantia ei veche şi... bineînţeles, fuge să danseze iar „cia-cia". Cînd mama mare a fost lăsată, în sfîrşit, să se odihnească, a urmat pe scenă o cîntăreaţă care spunea ceva, parcă în engleză. În program am citit însă şi m-am lămurit: era o arie din opereta „Rose Marie". Şi spectacolul continua, pîrtîndu-te, pînă la urmă, în faţa... lăzilor cu vechituri ale diferitelor improvizaţii revuistice bucureştene, din urmă cu un an-doi.

Întreaga concepţie a spectacolului copia fără discernămînt maniera concertelor de un gust îndoielnic şi lipsite de orice conţinut educativ de care ne-au saturat în anii trecuţi diferitele „şuşanele". Pe lîngă cîteva cîntece de calitate şi de succes notoriu, am fost nevoiţi să suportăm o veritabilă colecţie de inepţii muzicale cîntate sau doar... vorbite, ca ridicolul „Din o mie de motive". În plus, autorii ne-au oferit cu dărnicie mai multe cuplete. Unul povestea despre femeile care-şi ciupesc sprîncenele, se pudrează şi cer mereu bani de la soţii lor. În altul ne-a fost dat să auzim „glume" de acest gen: „Am trecere la femei, cînd mă văd, ele îmi spun: treci, treci". Duetul „Dragoste pe profesii" este o manifestare de crasă vulgaritate, lipsit fiind de cea mai elementară grijă pentru valoarea educativă a celor rostite pe scenă. Autorii dau circulaţie scenică unor expresii triviale şi unor idei proprii moralei burgheze. Lipsa bunului simţ este flagrantă atunci cînd, de la rampă, se rostesc asemenea „declaraţii de dragoste", scoase din arsenalul revistelor de cartier de odinioară şi atribuite în mod ignitor unor lucrători din comerţul de stat: „Părul tău dragă iubită / Miroase a varză călită" sau: „Ai ochii ca două sarmale / Iar urechile ca două pîrjoale"... Sub pretextul satirizării vocabularului bulevardier, se lansează cu perseverenţă replici degradante nu numai pentru actori, dar şi pentru spectatori. De pildă. „valabilă cadină, suflete, mişcă caroseria!" sau „te-ai operat de mătreaţă la planetă". Ca să nu mai vorbim de demonstraţia de „mambo" pe care ne-o oferă acelaşi „multilateral" Nicky Popescu, secondat de astă dată de Lucia Pîrvulescu!

Vom pune punct exemplificării. Este evident că „Estrada pe satelit" este un spectacol ce poate duce doar la pervertirea gustului public, un spectacol al cărui autori trebuie blamaţi. Prin actualitate ei nu înţeleg decît o inofensivă referire la cîteva aspecte negative lăturalnice, şi aceea înecate în vulgaritate şi prost gust.

Este evident că un asemenea spectacol nu-şi are locul pe scenele noastre. Şi, mai ales el nu-şi află locul în turneele efectuate în staţiunile de odihnă. Oamenii muncii veniţi să-şi refacă forţele pe litoral au dreptul la spectacole de bun gust şi reală ţinută artistică!

Andrei DRAGU

★ SCRIITORI ȘI CĂRȚI ★

DOUĂ VOLUME DE REPORTAJE DESPRE UNIUNEA SOVIETICĂ

De la Tian-Șan la munții de Jasp...*)

Alexandru Șahighian

Cartea lui Alexandru Șahighian pornind aproape numai bătrâni, dar mai mult decât o carte de reportaj. Autorul nu se poate plânge în limitele generoase și bogate ale de călătorie, despre pe oamenii, realizează o adevărată monografie a vastului și atât de interesant a unuia din cele mai pitorești și, în același timp, mai interesante republici ale Uniunii Sovietice.

De la culmile înzăpezite ale Tian-Șanului, până la mustiții de Jasp din Ural, se întind pământurile Republicii Sovietice Socialiste Kazahe. Autorul a avut prilejul să cutreiere și să cunoască îndeaproape aceeași republică, cu ocazia unei călătorii făcute în Uniunea Sovietică, la invitația revistei „Oganiok".

Îmbinând cu înțelepciune date și fapte aparținând istoriei naționale a poporului kazah, cu realitățile uimitoare pe care le prezintă astăzi Kazahstanul, Al. Șahighian reușește să ofere cititorului nu un tablou static, mai mult sau mai puțin colorat, ci un film în care viața clocotește năvalnic.

Descrierea unor vizite la unele colhozuri și sovhozuri — ca, de pildă, în sovhozurile „Pavlov" sau „Moskovski" — executate cu mare farmec pe întinderile de milioane de hectare ale pământurilor desțelenite, prilejuiește cititorului un contact viu cu entuziasmul celor 500.000 de tineri din toate colțurile Uniunii Sovietice, veniți aici la chemarea partidului și a comsomolului. Autorul creionează cu talent chipuri de comsomoliști și dezvăluie înalta lor ținută morală, îi regăsește pe fundalul uriașei acțiuni de desțelenire și ei prind viață în fața noastră, ne cuceresc și ne fac să-i admirăm pentru curajul, entuziasmul și eroismul lor în lupta cu o natură vitregă și cu condițiile precare ale începutului.

Paginile despre viața care se desfășoară astăzi pe pământurile desțelenite ale Kazahstanului sînt cele mai reușite din carte. Unele din ele sînt adevărate schițe, cu valoare de sine stătătoare — și aici Șahighian dovedește, încă o dată, calități remarcabile de prozator.

Alte câteva zeci de pagini documentează o vizitare de însă cu arcul, vechea industrie a poporului kazah, ne lămurește despre țesutul Ciulor — covrigi care în limba kazahă înseamnă „portocală".

Cartea lui Șahighian are, în continuare, meritul de a familiariza cititorul cu specificul de viață al poporului kazah, cu obiceiurile și tradițiile lui, cu psihologia lui specifică. Cititorului prin rugiunea Talbi-Kungan — autorul ne împărtășește felul de viață al păstorilor kazahi, cei care mai locuiesc încă în corturi, și ne inițiază și în tainele acestui viață.

Din multul însă mai viu, rezultate din industrializarea vechiului primul, din mecanizarea pe o scară întinsă a agriculturii, din înflorirea culturii și artei kazahe pătrunde inspirație și emoție în mai larg tezaurul poporului kazah. Paginile despre bazinul carbonifer Karaganda, despre noul bazin carbonifer Ekibastuz, despre Temir-Tau (munțele de fier) — orașul uzinelor care produc oțel, despre uzinele de superfosfați și despre marele combinat chimico-minier de la poalele munților Kara-Tau vorbesc despre marile transformări petrecute în viața acestui popor.

A cincea parte din plumbul cu care au fost nimiciți fiecștii în timpul Marului Război de Apărare a Patriei a fost dată de uzina kazahă din Kentau, orașul plumbului. Așezați celebrei divizii de gardă Panfilov constituită în Republica Kazahă, au descoperit de gherle în apărarea gurilor Voloholamskului, care duce la Moscova; primul oraș al muncii socialiste pe pământurile desțelenite a fost un kazah.

Cititorul are prilejul să se convingă, prin datele și faptele oferite de cartea lui Al. Șahighian, de ceea ce a însemnat în viața poporului kazah Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, cu uriașele și fericitele ei urmări.

Și, așa cum arată autorul, lupta cunoștință de viața acestei republici, minunoare prin marile ei succese în toate sectoarele de activitate, nu poți să nu înțelegi și să nu fii convins de înalta semnificație a cuvintelor rostite de generalul Tursunaliev la parada de la 1 Mai 1957:

„Am ținut un salt grandios în acești 40 de ani. Succesele noastre inspiră poporele din țările coloniale să lupte pentru eliberarea lor".

Dinu SĂRARU

*) Al. Șahighian: „De la Tian-Șan la munții de Jasp ..." — Ed. Cartea Rusă — 1958.

Țara dintre zăpezi și portocali*)

Victor Kevnbach

Scriitorul latin s-a ales Victor Kevnbach pentru cartea sa despre Gruzia Sovietică, țara înzăpezitelor crestate ale Caucazului și spuma vechiului Pont. Ne bucurăm să constatăm că literatura de călătorie care s-a dezvoltat în ultimii ani în țara noastră, „Țara dintre zăpezi și portocali" nu se înșiră. E o carte originală, care răspunde pe rând, comentariului exotic preponderă, istoric, geografic, științelor economice etc.

Volumul înfățișează Gruzia în trecutul și în prezentul ei înfloritor. Cititorul descoperă lucru că acel care a scris „Țara dintre zăpezi și portocali" este poet (vezi mai cu seamă descrierea frumoasă spre Valea Alazanului sau cea a primăverii de pe malurile Cuhvi).

Sensibil la frumusețile unei naturi deosebit de variate și abundente, pe care o înfățișează în culori vii, aproape naturale, Victor Kevnbach își manifestă mai ales interesul pentru geografia umană, pentru faptele în aparență banale, dar care semnifică uriașele transformări sociale survenite în această țară în urma victoriei Revoluției Socialiste din 1917 și a intrării Gruziei în sînul marii familii multinaționale a popoarelor sovietice.

Îndeosebi îl stimulează interesul fizionomia morală a omului sovietic, revoluția fertilizînd caracterul nobil al georgianului cu noi trăsături etice. Pe acești oameni îi întîlnește scriitorul pretutindeni, voioși și inspirați de patima construcției - la uzina de automobile din Kutaisi și la țesătoriile din Gori, la întreprinderile de prelucrare a cuprului din Agiaria și la Academie, în porturi și la colhozul Bobokvati. „Omul Georgiei — notează autorul — este tînăr, pentru poporul lui ar avea vîrsta unei singure generații. Surîsul lui, în care se oglindește vigoarea cu a învins încercarea cîtorva mii de ani și cîtorva milioane de dureri interioare, este surîsul pe care l-am regăsit și în frumoasele mănăstiri georgiene, și în ochii femeilor, și în culoarea soarelui și vinului din Kahetia, în bucuria adînc ai interlocutorului cunoscînd nou în cercul său, în versul poeților săi în baletele naționale și înălțătoare a năzuințelor de liniște Pont. Țara, care a germat de sălbatice ori de dușmani invadatori străini și a pătruns în țărînă, e cîntată mereu cu gustul vieții sporit și cu cunoștința veșnicul poate fi".

Cartea are regretabilul cusur fără monografic al călătorului. Nici o-ar fi putut. Organizată în 13 capitole, ea a năzuit să redea cititorului din țara noastră impresiile unui intelectual de cultură străveche a acestui popor deosebit de inzestrat.

Traducător al celebrei epopei naționale georgiene „Vițeazul în piele de tigru" de Șota Rustaveli, precum și al altor opere din poeții clasici și contemporani ai R.S.S. Gruzine, Victor Kevnbach se dovedește a fi în același timp, un bun cunoscător al istoriei, culturii, obiceiurilor și particularităților poporului care l-a găzduit cu prietenie vreme de cîteva săptămîni. Impresionează, bunăoară, aria informației istorice (capitolul „Cetățeni, mănăstiri, castele"), mitologice (capitolul „Amiran sau Prometeu"), culturale (capitolul „Fiecare georgian e poet, iar un poet georgian este de două ori poet" și capitolul „Cucumbee, lebede, privighetori"), precum și economice, sociologice, științifice etc. Ar fi greu de dat exemple, numai din simplu motiv că în paginile cărții abundă bogate referiri și interesante asociații de idei, mărturisind lecturi și cîntări în lexicoane, atlasuri și cărți de specialitate. Cu acestea, cartea n-a pierdut din prospețime. Dimpotrivă. A cîștigat o nouă dimensiune valoroasă: adîncimea.

Monografia lirică „Țara dintre zăpezi și portocali" face familiară cititorului o țară îndepărtată, Gruzia Sovietică, un popor destoinic și curajos - precum și marile sale victorii dobîndite pe drumul luminos al comunismului.

Tașu MIRCOVEANU

*) Victor Kevnbach: „Țara dintre zăpezi și portocali" — Ed. Cartea Rusă — 1958.

Consemnări literare

● **ÎN ÎNTÎMPINAREA CONFERINȚEI SCRIITORILOR DIN ȚĂRILE ASIEI ȘI AFRICII.** În luna octombrie, va avea loc la Tașkent, capitala R.S.S. Uzbece, Conferința scriitorilor din țările Asiei și Africii. În pregătirea acestui important forum literar a scriitorilor din cele două continente, au loc intense pregătiri. Din inițiativa Institutului de literatură universală „A.M. Gorki" și a Comisiei pentru literatură statală a Uniunii Scriitorilor Sovietici, s-au întocmit vaste lucrări asupra literaturii Mongoliei Interne, Indiei, Birmaniei, Indoneziei, Ceylonului, Japoniei și Iranului. Au avut loc de asemenea dezbateri publice asupra ultimelor cărți ale scriitorilor din cele două republici. Mongolia și scriitorii sovietici publică numeroase studii și articole despre operele marilor scriitori din Asia și Africa. Ultimul număr al revistei „Voprosi literaturi" publică, de pildă, articolele „Despre realismul lui Lu Sun" de *V. Sevelin*, „Cu privire la problema tradiției și inovației în poezia indiană" de *Z. Comarovaia* și comunicarea „Literatura kazahă în luptă pentru realismul socialist" de *Z. Kedrina*.

În revista „Oganiok" a apărut articol de pretenții despre Eșpi al comunistului scriitor și militant sovietic din R.P. Chineză *Go-Mo-Jo*, iar revista „Drujba narodov" a tipărit poemul „Cartierul" al poetului arab *Bazul Cassim* și romanul „Confesiunile" ale scriitoarei marocaniene *Mirta Ibrahim*. În revista „Novîi mir" au fost publicate nuvelele *Mica geografie*" de *C.E. Polubinski* (India), „Mineuri și țărănci" de *Tevfic al-Hakim* (R.A.U.) și „Bucuria învierii" de *H. Orghian* (Turcia).

● **CÎNTECE POPULARE VIETNAMEZE.** De curînd vreme, în Hanoi, capitala Republicii Democrate Vietneze, a apărut o interesantă culegere de folclor vietnamez, reprezentînd o mică parte din bogatul patrimoniu al creației vreduite popor. În general, poezia vietnameză se bucură pe diverse trepte și subtilitate, îndeosebi cînd este vorba de cîntecele de dragoste. Numeroase din ele au fost răspîndite sub forma unor „cîntece de leagăn" pentru copii. Versurile acestor cîntece și ale celorlalte genuri de poezie vietnameză, cuprinse în culegerea amintită, au fost traduse în limba franceză de *Nguyen Van Ngoc*.

● **OPEREILE ALESE ALE UNUI APRECIAT SCRIITOR SOVIETIC.** În colecția de literatură sovietică din Bucureștiul nostru, s-au pus în vînzare cu curînd „Operile alese" ale prozatorului *I. Fotev*, tipărite în editura „Scriitorul sovietic" din Moscova. Din autobiografia pe care a scris-o recent în anul 1949 și în vîrstă de 19 ani luptă în pustii, luptînd cu arma în mînă pe frontul din timpul războiului civil. Influențat în tinerețe de Șolohov, Alexeiev, Bubnov, Fotev a fost unul dintre cei mai apreciați scriitori sovietici din anii de după Marele Război pentru Apărarea Patriei. Cele mai importante din operile sale sînt: „Cîntecul despre Ural" (1947), „Cîntecul despre Siberia" (1949), „Cîntecul despre Kuban" (1950), „Cîntecul despre Volga" (1952), „Cîntecul despre Don" (1954) și „Cîntecul despre Kama" (1956). Cîteva din aceste cărți au fost traduse în limba română și publicate în colecția „Cartea sovietică".

● **DESPRE ORIGINEA CELUI MAI VECHI MONUMENT LITERAR CHINEZ.** Remarcatul sinolog sovietic *A.S. Șteiner* a terminat, după o îndelungată muncă creatoare, traducerea unei opere clasice, „Cartea cîntecelor" („Șiţzin"). Grație acestei lucrări, cititorul sovietic va putea să cunoască și literatura veche chineză. Cartea cuprinde 305 cîntece, care au fost culese în secolele X—VI î.e.n. Ele sînt împărțite în 15 cicluri, fiecare ciclu fiind alcătuit din cîte 10 cîntece. Cîntecele din cartea lui Șteiner sînt însoțite de un amplu studiu introductiv, de comentarii și de un glosar.

● **ÎNCEPUTURILE LITERATURII BULGARE.** Cu prilejul aniversării a 1100 de ani de la moartea lui Chiril și Metodie, cunoscuți ca creatorii scrierii slave, Editura de stat pentru literatură și artă din Sofia a publicat o culegere de articole și studii despre începuturile literaturii bulgare. Printre autorii acestor lucrări se numără *Ivan Dicev*, *Ivan Snegarov*, *Ivan Gheorghiev*, *Ivan Radev*, *Ivan Ivanov*, *Ivan Bujuklev*, *Ivan Undzhiev*, *Ivan Mutafciev*, *Ivan Duicev*, *Ivan Ivanov*, *Ivan Bujuklev*, *Ivan Undzhiev*, *Ivan Mutafciev*, *Ivan Duicev*.

● **ÎNCEPUTURILE LITERATURII BULGARE.** Cu prilejul aniversării a 1100 de ani de la moartea lui Chiril și Metodie, cunoscuți ca creatorii scrierii slave, Editura de stat pentru literatură și artă din Sofia a publicat o culegere de articole și studii despre începuturile literaturii bulgare. Printre autorii acestor lucrări se numără *Ivan Dicev*, *Ivan Snegarov*, *Ivan Gheorghiev*, *Ivan Radev*, *Ivan Ivanov*, *Ivan Bujuklev*, *Ivan Undzhiev*, *Ivan Mutafciev*, *Ivan Duicev*.

Dumitru CODRIȘAN: Portretul unui coleg

O EXPOZIȚIE

și unele deficiențe în îndrumarea artiștilor plastici amatori

Artiștii plastici amatori din București — sau, mai precis, o parte dintre ei activînd în cadrul a nouă cercuri plastice — și-au expus din nou lucrările, într-una din sălile parcului „I. V. Stalin".

Fenomenul acesta, de neînchipuit în trecut, ne-a devenit astăzi familiar: după orele de activitate profesională — muncitorul, tehnicianul, funcționarul, medicul iau în mînă paleta și penelul și, sub ochiul atent al instructorului cercului plastic, deprind tainele plasticii și își valorifică talentul aflat pînă atunci în stare latentă, embrionară. Apoi, o expoziție oferă publicului rodul străduințelor acestor artiști amatori. Talente din popor, care altădată s-ar fi stins necunoscute, au azi posibilitatea să se dezvăluie, să se dezvolte, să cucerească poziții înaintate în artă, să contribuie nemijlocit la revoluția culturală din țara noastră.

Dar, deși entuziasmează prin însuși fenomenul pe care-l reprezintă, o expoziție ca cea din parcul „I.V. Stalin" nu mai este astăzi primită, nici de vizitatori, nici de criticul de specialitate, doar cu exclamații de satisfacție lipsite de exigență ori cu o îngăduință protectoare. Arta și, implicit, arta amatoare — parte integrantă a luptei noastre pentru socialism — este privită azi cu toată seriozitatea și răspunderea și i s-au creat toate condițiile pentru a satisface cerințele artistice și politice ale oamenilor muncii. Privită deci cu cuvenita seriozitate, actuala expoziție a amatorilor — care dovedește neîndoielnic talentul multor expozanți, ca și optimismul, viziunea lor tonică asupra vieții — stîrnește totuși nedumeriri și chiar nemulțumiri. Și acestea se adresează în primul rînd organizatorilor expoziției și acelor artiști profesioniști care au instruit respectivele cercuri plastice. Firește, este cunoscut faptul că, în afara cercului plastic de la Uzinele „23 August", care are o vechime de trei ani, celelalte s-au înființat de foarte puțină vreme (cel mai „bătrîn" are doar șase luni de existență).

Nu se pot pretinde, într-un răstimp atît de scurt, realizări de mare valoare într-un domeniu al artei care necesită mult, foarte mult studiu. Luăm în considerație și faptul că primele noțiuni de desen și pictură se capătă lucrînd la subiectele cele mai ușor de realizat și aflate cel mai la îndemînă: peisajul și natura moartă. Dar o expoziție presupune o judicioasă selecționare a materialului prezentat — avînd drept criteriu valoarea sa tematică și artistică și nu etalarea masivă a tuturor exercițiilor de atelier. Or, expoziția din parcul „I.V. Stalin" abundă în peisaje și naturi moarte, destule din ele realizate stîngaci, fără măiestrie și care nu-și justifică existența pe panouri.

Ne întrebăm ce criterii au condus comisia de triere și selecționare atunci cînd, fără prea multă exigență, a permis expunerea tuturor acestor lucrări de „laborator", bune doar pentru a-i indica autorului etapele drumului său evolutiv spre măiestrie, dar nu pentru a-l reprezenta într-o expoziție. Este inadmisibilă abundența de lucrări rupte de actualitate, din care lipsește sau e foarte slab reprezentat chipul omului înaintat (lîngă care artistul amator lucrează cot la cot în producție) și imaginea muncii patriotice (pe care o desfășoară însuși artistul amator și tovarășii săi). Iar această abundență indică o altă carență, mai gravă decît aceea a proastei organizări a expoziției: slaba instruire ideologic-artistică a pictorului amator de către artistul profesionist ce-i cultivă și îndrumă creația plastică. Omul muncii ce-și petrece orele răgazului în fața șevaletului este în mod firesc înclinat să transpună grafic oamenii și aspectele acelei vieți care îi e mai bine cunoscută. Instructorii trebuie să dezvolte această tendință naturală și sănă-

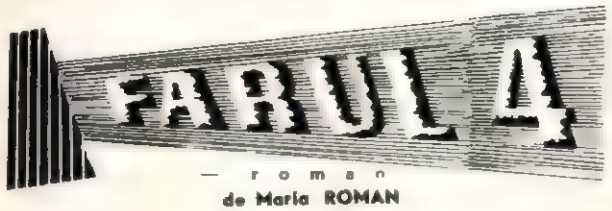

— roman —

de Maria ROMAN

Capitolul XVII.

(Urmare din numărul trecut)

Pregătind raportul pe care i-l ceruse Ali, Alex nu-și dădu seama cînd trecuse timpul. Se înserase; era aproape șapte. Trebuia să coboare să se întîlnească cu Ali. Ceva mai tîrziu, în jurul orei nouă, avea transmisie.

Străzile erau pustii. Împușcăturile care se auzeau din cartierele apropiate făceau să plutească peste oraș un aer de neliniște. Alex ascultă atent. Mai dese ca de obicei, astă seară împușcăturile se încrucișau cu lătratul mitralierelor și cu exploziile grenadelor. Părea că în mai multe puncte ale orașului se dăduse lupte în toată legea. „Oare acesta să fie ultimul act, despre care-mi vorbea Ali?" se întrebă tulburat.

Cum pînă la întîlnire mai erau doar cîteva minute, se plimbă puțin pe bulevard. Nu întîlni nici un hitlerist și nici un polițist. În fața sediului unei organizații de colaboraționiști văzu baricade. Ce să se fi întîmplat? Stătuse toată ziua în casă, întocmind planul pentru lichidarea rețelei și pîndind la telefon convorbirile lui Roni, așa că nu știa nimic din cele ce se petrecuseră afară. Un minut înainte de opt ajunse la locul fixat pentru întîlnirea cu Ali. Acesta îl aștepta.

— Ei, cum merge, băiete? — îl întrebă vesel.

— Bine. Am adus raportul scris...

Ali zîmbi maliției.

— Nu ne mai trebuie...

Alex nici măcar nu încercă să-și ascundă dezamăgirea.

— Nu mai trebuie?! Vasăzică chinul nu s-a terminat încă? Dar cît o să mai continue, Ali, cît?— și adăugă mîhnit: nu mai pricep nimic!

— Totuși e simplu — zîmbi Ali. Nu mai avem nevoie de raportul tău scris, pentru că la ora aceasta e preferabil să ni-l expui verbal.

— Adică? — se încruntă nedumerit Alex.

Ali îl privi o clipă misterios, apoi fluieră încet.

Dintr-un gang apropiat ieșiră una după alta patru umbre. Făcînd cîțiva pași spre ei, Alex îl recunoscu pe marinarul de pe „Sfîntul Nicolae", apoi pe George și pe încă doi tineri din detașament. Nu-i venea să creadă. Băieții, la o întîlnire cu ei? Dar asta înseamnă... înseamnă că s-a terminat totul!

Cînd îl văzu pe Alex, marinarul se repezi la el și începu să-l sărute.

— Lasă-l Mik, ai să-l sufoci! — interveni emoționat George.

Ceilalți doi tăceau, uimiți și stînjeniți. Îi strînseră mîna lui Alex, fără să poată spune un cuvînt. Nu știau cum să-și ceară iertare pentru tot ceea ce fuseseră în stare să bănuiască despre el. Porniră cu toții împreună, mulți de bucurie. Într-un tîrziu, Ali rupse tăcerea:

— Astăzi îți lichidăm rețeaua, Alex. Am trimis organizațiilor noastre din provincie adresele agenților de acolo și dispoziția să-i aresteze imediat. Vezi, deci, că nu mai avem timp de rapoarte scrise. Ne ajuți să facem chiar acum un plan de acțiune și încă în seara asta punem mîna și pe cei doi de aici. Și să-ți mai dau o veste: Helene a ta a fost găsită. E la țară. Oamenii noștri au luat legătura cu dînsa. Și, în același timp, toate măsurile de precauție ca să nu i se poată întîmpla nimic rău. Ce zici de asta?

Gîtuit de emoție, Alex nu putu decît să zîmbească. În cele din urmă, rosti..

— E bine... La nouă trebuie să fiu însă la Roni pentru transmisie...

În felul acesta băiatul credea că-și poate ascunde tulburarea.

Marinarul îl luă pe după gît.

— O să fim cu toții — rise el. Tot îi plac patronului musafirii!

În mai puțin de o oră puseră la punct amănuntele atacului care, de altfel, nu prezenta greutăți prea mari. Doi dintre ei, conduși de Alex, urmau să intre în casă pe ușa principală, iar ceilalți trei — prin scara de serviciu. O dată ajunși în casă, le era ușor să-i aresteze pe toți.

Cînd Alex ajunse la ușa casei lui Roni, nu se făcuse încă ora nouă.

★

— Ești gata? — îl întrebă Roni pe Alex, intrînd în odăița de lucru de la mansardă.

Era singur. Băiatul își stăpîni cu greu o exclamație de ciudă.

— Gata, domnule Roni — spuse el, întunecat deodată.

Îl asigurase pe Ali că Roni va veni la el cu Schmidt. Porniseră de aici, stabiliseră să-i prindă pe amîndoi sus, în odăiță, și abia pe urmă să coboare la Jean. Soluția aceasta avea avantajul că era cea mai puțin încomodă. Dar iată că Roni venise singur la transmisie. Trebuia găsită imediat o altă ieșire, ceea ce complica situația în mod neașteptat.

— Ce faci, Alex, nu începi? — îl trezi șeful din gînduri.

— Credeam că-l așteptăm pe domnul Schmidt— spuse Alex pe un ton voit nepăsător.

— Nu vine — îl lămuri Roni. Are treabă jos.

Răspunsul îl neliniști și mai mult pe Alex. Poate că Schmidt a rămas cu cineva și, în cazul acesta, cine știe cîte persoane mai sînt în casă. Planul lor nu mai era bun la nimic. Trebuia refăcut înainte să fie prea tîrziu. Cum să-i anunțe însă pe băieții care intraseră în casă o dată cu el? Ascunși sub scară, marinarul și Ali așteptau semnalul lui ca să urce și să-i aresteze pe cei doi. Acum, însă, vechiul plan devenise inaplicabil. Se hotărî brusc cum să procedeze. Deschise aparatul și-i transmise indicativul. Peste două minute, postul celălalt îi răspunse. Fără să arunce nici măcar o privire pe birtia pe care i-o întinsese Roni, începu să semnalizeze. Avea de comunicat centrului un mesaj personal. Roni observă ceva suspect în stăruința lui.

— Ce-i asta? —întrebă intrigat. N-ai obținut încă legătura? De ce durează atîta?

Alex nu răspunse. Fără să-și ia ochii de la aparat, continuă să transmită. Roni simți plutind primejdia în aer. Pentru prima oară, în reacțiile lui Alex ceva era altfel decît prevăzuse.

— Ce faci acolo? De ce nu transmiți grupe de cinci litere? Ce faci acolo? — repetă Roni și duse mîna la buzunar.

Mai iute decît el, Alex își scoase revolverul.

— Nici o mișcare! — îi somă și cu mîna liberă apăsă încă de cîteva ori pe manetă, încheind cu un sunet prelung de alarmă.

— Ce-i cu tine, Alex? Ai înnebunit? — se miră Roni prosteșe

— Nu, domnule Roni, n-am înnebunit — spuse liniștit Alex — dar am ajuns la concluzia că e timpul să termin cu toată povestea asta stupidă.

Lui Roni nu-i mai rămăsese decît să încerce să cîștige timp.

— Ce spui tu acolo, băiatule? — bolborosi el. Da' ce crezi despre mine? Doar mă cunoști...

Alex se ridică și porni de-a-ndaratelea spre ușă.

— E exact — spuse el — vă cunosc foarte bine. Tocmai de aceea vă previn: la prima mișcare, trag!...

După ce ajunse cu spatele lipit de ușă, căută clanța cu mîna. Deschise ușa și fluieră încet. Pînă să intre Ali și Mik marinarul, Alex, sprijinit de perete, îl ținu pe Roni sub amenințarea revolverului.

— Așa, deci cu unul am terminat — constată Ali arătîndu-se în prag. Mik, ușurează-l pe domnul de arme.

Marinarul îl căută pe Roni în buzunare. Scoase un revolver.

— Ce să-i faci, domnule, roata se învîrtește — îl consolă el ironic, în timp ce-l percheziționa. Ieri eu, astăzi dumneata...

Roni amuțise. Înțelegea în sfîrșit că totul era pierdut. Ajuns la capătul puterilor, se lăsă pe un scaun.

— Dar Schmidt unde e? — întrebă Ali oarecum alarmat.

— Are treabă jos. N-a urcat astăzi — îi explică Alex.

toasă a artistului amator și nu să o anihileze prin sterile studii peisagistice sau de natură moartă. După cum tot ei trebuie să-i valorifice simțul de observație critic, prin cultivarea caricaturii legate de activitatea profesională, iar simțul frumosului și prin realizarea unor lucrări de artă decorativă. Aceste preocupări primordiale au fost neglijate de instructori și lucrul acesta îl dovedește din plin actuala expoziție a amatorilor.

Este absolut necesar ca în acest sens să se îndrepte eforturile concentrate și susținute ale conducătorilor cercurilor plastice bucureștene, pentru a-și îndeplini cu adevărat misiunea lor educativă.

Expoziția dovedește totuși — așa cum spuneam — existența unor talente promițătoare.

Gh. Lăiniceanu, lăcătuș, expune două izbutite lucrări, intitulate „Peisaj industrial" (acuarelă) și „Iarna de la fereastra mea" (laviu), care constituie și un succes al cercului plastic „Griviția Roșie". Stilul precis, interpretarea personală și măiestria îmbinărilor de umbră și lumină — servind unei idei tematice clare — sînt indicații că, mergînd pe drumul început, autorul va da în viitor lucrări și mai expresive.

Plin de vibrație și entuziasm este tușul Anei Constantin, pregătită de cercul plastic de la Uzinele „23 August", intitulat „Grup de pionieri". Aceeași artistă expune și o compoziție de mai largi proporții, „1907", avînd un caracter profund dramatic, nu numai prin expresiile personajelor, ci și prin ambianța peisajului sumbru și a atmosferei apăsătoare. Aici însă, unele greșeli de desen (perspectiva, mîinile și în special picioarele) dăunează ansamblului. Îi recomandăm artistei să fie mai atentă la detaliu și mai ales să se oprească asupra temelor optimiste, în care izbutește mult mai bine.

Jana DINULESCU: Scenă de muncă

Înzestrat este și Dumitru Codrișan, vopsitor, de la cercul plastic „Griviția Roșie", care expune „Portretul unui coleg". Din expresivitatea lucrării sale, mulți pictori tineri ar avea ce învăța. Dar nu trebuie să se lase antrenat de ușurința cu care realizează peisajul nesemnificativ.

Același cerc plastic s-ar putea mîndri și cu Avram Guran, elev, în vîrstă de 16 ani, care se distinge cu cîteva desene în tuș, armonioase și avînd o linie sobră și precisă. Este regretabil că tînărul se ocupă exclusiv de peisaj — în care, e adevărat, reușește să prindă uneori și esențialul, și pitorescul — ignorînd însă, în tematica sa, omul și realizările lui. Bine îndrumat, va da fără doar și poate lucruri mult mai bune și utile.

Mircea Nicolau, tehnician, colorează frumos și știe să pună în valoare detaliile desenului în uleiul intitulat „Interiorul curții mele". Nu e lipsită de interes nici compoziția în ulei a lui Grigore Iosifescu, elev, care reprezintă o studentă la tablă: vădește posibilitatea de a prinde linia, de a așeza compoziția în pagină, de a contura frumos, pe alocuri, mișcarea. Îi lipsește însă atenția la detaliu și face unele greșeli de desen care strică armonia. Ar trebui să exerseze mai mult în redarea expresiei chipurilor.

Ana CONSTANTIN: Grup de pionieri

Merită să fie menționate și o serie de compoziții ca „Fabrica de bere Rahova" de Constantin Liciu, muncitor; „Peisaj industrial" de Virgil Preda, ofițer; „Scenă de muncă" de Dinulescu Jana; „Peisaj industrial" de Marin Constantin, muncitor; compoziția „Muncitori la lucru" de George Crăciun, tehnician.

Iată însă și cîteva din lucrările ce dăunează ansamblului. Așa, de pildă, Petru Damian se prezintă cu două uleiuri — peisaje din București (grupuri de case) nesemnificative, spălăcite, în care predomină albul și galbenul, peisaj de o factură care se vrea „modernă"; se simte aici influența nefastă a unor expoziții personale din ultima vreme. Această pictură nesănătoasă, devitaminizată parcă, în care albul în loc să marcheze optimismul exprimă descurajarea, nu are ce căuta printre lucrările plastice ale artiștilor noștri. Liliana Rafael, studentă, excelează în cele cîteva peisaje expuse printr-o stilizare excesivă, pictează voit ilustrativ, iar liniile strîmbe, ilogice, căutat neterminate dau lucrărilor ei un caracter hibrid.

Mai există și o serie de lucrări în care se vede buna intenție a amatorilor, dar din care lipsește măiestria, ba chiar priceperea, cum ar fi cele ale lui Gruia Popescu, elev, sau ale lui Cornel Dumitrescu, student.

Așteptăm cu mult interes bienala republicană a artiștilor plastici amatori, al cărei preludiu l-a constituit, printre altele, și expoziția din parcul „I. V. Stalin". În vederea acestei manifestări de mari proporții, instructorii cercurilor plastice trebuie să privească cu mult mai mult simț de răspundere munca ideologică, educativă și profesională pe care o desfășoară cu amatorii, să le stimuleze creația și să o îndrume spre măiestria realist-socialistă. Numai astfel, expoziția bienală va putea da măsura talentelor aflate în mijlocul poporului și va marca un real progres.

Șt. BANU

Ali se întoarse spre Roni.

— E singur?

— Da... Nu... Nu, e cu doi nemți — se hotărî deodată. Vedeți, eu... cu dumneavoastră... dintotdeauna... să știți... — încercă să se justifice Roni.

— Știm tot ce avem nevoie — întrerupse sec Ali. Mik, rămîi aici cu ei și-l supraveghezi. Dar fără prostii, ne-am înțeles?

— Nu mă lăsați cu ei! O să fiu cuminte, vă spun tot ce vreți, numai nu mă lăsați cu ei!

— Vino-ți în fire! — îl invită cu dispreț marinarul. Eu nu am decît porecla de „asasin", meseria și-am cedat-o dumitale.

— Să mergem — îi spuse Alex lui Ali. Bagă revolverul în buzunar. Deocamdată n-avem nevoie de el.

Coborî repede treptele. Ali rămase în hol, într-un fotoliu, ca și cînd ar fi așteptat pe cineva.

Alex intră în bucătărie și deschise ușa dinspre scara de serviciu. Pe palier așteptau George și unul dintre cei doi tineri din detașament pe care-l adusese cu el. Stăteau de pază la ușa din față.

— Haideți înăuntru, băieți! — le spuse Alex. Tu, George, te ascunzi aici și bagi de seamă să nu lași nimeni. Ștefan vine cu mine.

Apoi Alex se duse și bătu în ușa dormitorului. Nora apăru imediat.

— Ce-i, Alex? Cu mine ai treabă?

— Mă iertați, doamnă — se scuză politicos — domnul Roni vă roagă să urcați pînă sus la magazie.

După ce Nora plecă spre magazie, Alex îi făcu semn lui Ștefan, care pîndea după cotul coridorului.

— Repede după ea, să-i ajuți pe Mik.

Alex se întoarse în hol să-l ia pe Ali, apoi împreună intrară în odăița lui Jean. Englezul privi supărat revolverele din mîinile lor, dar nu schiță nici cel mai vag gest de apărare.

— Sîntem de la Frontul de Eliberare — spuse rece Ali. Nu trebuie să vă temeți. N-o să se stingă nimeni de dumneavoastră.

— Faceți o confuzie, domnilor — replică ușurat englezul. Sînt în armata lui Montgomery și, în această calitate, aflatul dumneavoastră.

— Avem cîteva telegrame primite și trimise de dumneavoastră, care dovedesc contrariul. O percheziție o să ne convingă poate că ne-am înșelat. În orice caz, de îndată ce va fi posibil, vă vom preda autorităților engleze.

Îi închiseră și pe Jean sus, în odăița de la mansardă, împreună cu cellalți.

Partea cea mai grea abia urma să fie făcută. După toate aparențele, Schmidt și cellalți se aflau în biroul lui Roni, fără să bănuiască nimic din cele ce se petreceau în casă. După ce îi chemară și pe George, Ali și Alex se apropiară în liniște de ușa biroului. Alex dădu să apese pe clanță, dar Ali îi ținu mîna. Se temea ca ușa să nu fie încuiată pe dinăuntru. În acest caz, o încercare de a o deschide i-ar alarma inutil pe nemți. Îi făcu semn lui Alex să bată. Băiatul înțelese și lovi ușor de două ori cu degetul în ușă.

— Intră! — se auzi de dincolo glasul lui Schmidt.

Deci ușa nu era încuiată. Deschiseră brusc amîndoi, și Alex și Ali, cu revolverele în mîini. George rămase afară.

— Nici o mișcare! — porunci Ali.

În birou erau Schmidt, un ofițer neamț și Nicol, șefui-adjunct al poliției. Ofițerul și Nicol se ridicară în picioare, galbeni. Ali îi dezarmă cu ușurință. Schmidt, așezat în fotoliul din fața biroului, urmărea scena nemișcat. Cînd Alex se apropie de el să-l percheziționeze, se prefăcu că ridică mîinile, dar fulgerător lovi cu dreapta lampa de pe birou, care căzu pe parchet și se sparse, cufundînd biroul în întuneric. Ali trase un foc spre tavan. Dinspre locul unde se găsea Schmidt porniră trei împușcături. După aceea se lăsă o liniște desăvîrșită. Deși în încăpere erau cinci oameni, nu se auzea nici măcar o răsuflare, de parcă, pîndind, fiecare și-ar fi oprit respirația. În clipa aceea, de afară, de pe coridor, străbătu deslușit pînă la ei chemarea lui George:

— Veniți încoace, băieți! Nu vor să se predea!

George văzuse pe sub ușă lumina stingîndu-se și apoi auzise împușcăturile.

Se gîndise să intervină, dar în întuneric aportul lui ar fi fost ineficace. Preferase să adopte o stratagemă. Într-adevăr, Schmidt se lăsă înșelat. Convins că toată casa e plină de atacatori, renunță să mai spere într-o salvare. Totuși, nevrînd să se lase prins ca un șoarece și știind că timp de cîteva secunde, din pricina întunericului, ceilalți dinăuntru o să le fie aproape imposibil să-l nimerească, răsturnă biroul și trase la întîmplare cîteva focuri, în timp ce sărea spre ușă. Ali se temea să ucidă cu revolver, ca nu cumva să-l lovească pe Alex, așa că neamțul ieși nestingherit din birou. Pe coridor, însă, pîndea George. Îl zări pe Schmidt țîșnind pe ușa biroului și descărcă în el trei gloanțe. Acesta se clătină blestemînd și căzu.

Cînd se aprinseră luminile în toată casă, Schmidt era mort. Îl aduseră în biroul lui Roni și pe cei de sus.

— Acum, domnilor — le spuse Ali — noi am terminat. Să se socotească cu dumneavoastră poporul.

★

Era spre miezul nopții. Detașamentul lui Ali mergea pe limba îngustă de nisip din lungul coastei prăpăstioase. În cap umbla tăcut Mik, indicînd drumul. Din cînd în cînd se auzeau ciocnindu-se pietricele rostogolite de apă, dar zgomotul slab se topea imediat în vuietul necontenit al mării.

Merseră mult timp unul după altul, fără să-și vorbească. Cînd ajunse în locul unde coasta stîncoasă forma o cavitate, Mik se opri și-i așteptă pe cellalți. După ce se adunară toți, spuse încet:

— După cotul ăsta e golful farului. Așteptați aici pînă mă duc sus să văd care e situația.

Mik se căță cu băgare de seamă, aproape lipit de peretele de stîncă. Cînd ajunse sus, se tîri cîțiva metri pe burtă. În sfîrșit, reuși să vadă cazemata și singura santinelă care se plimba de colo-colo. Mik o luă înapoi, tîrîndu-se pe burtă, și coborî să raporteze. Ali se gîndi puțin, apoi decise:

— Alex, George și cu mine urcăm pe aici. Cellalți o fac de-a lungul țărmului. După ce Mik lichidează santinela, atacăm cazemata.

Alex înainta pe coastă și pe genunchi, privind fix silueta santinelei. Peste o clipă, desluși umbra culcată a lui Mik care, mișcîndu-se pe nesimțite, aproape lipit de pămînt, se apropia de santinelă.

În clipa cînd interceptase convorbirea din care aflase despre arestarea marinarului necunoscut, băiatului nici prin gînd nu-i trecea ce importanță va căpăta acest fapt. Cînd își închipuia ce s-ar fi întîmplat dacă detașamentul n-ar fi dat peste Mik, se înfiora. Groaznica nenorocire care pîndea orașul n-ar fi putut fi împiedicată. Pentru că Mik avusese dreptate: nemții minaseră portul cu intenția ca, la plecare, să-l arunce în aer. Iar după toate probabilitățile, mașina infernală de unde porneau cablurile aducătoare de distrugere se afla în cazemată, dominînd golful de care se apropiase cu cîteva zile înainte vasul „Sfîntul Nicolae".

Deodată, Alex văzu umbra lui Mik înălțîndu-se brusc și sărind. În clipa următoare era la pămînt. De atunci încolo, băiatul nu mai fu în stare să înregistreze diferențiat tot ceea ce se întîmpla. Auzi împușcături și strigăte, văzu oameni alergînd, alergă și el... Bătălia nu dură decît vreo zece minute. Încordarea lui Alex mai scăzuse, așa că recunoscu vocea lui Ali care striga:

— Ochiți farul și stingeți-l!

Se auzi o rafală lungă de pușcă-mitralieră. Alex căută din priviri lumina farului. N-o mai găsi. În aceeași clipă, dinspre oraș izbucniră cotcodăcurile a zeci de mitraliere. Mii de gloanțe fosforoscente brăzdară cerul. Capitala țării trecuse la atac!

Ali veni lîngă Alex și-i îmbrățișă. Apoi îi arătă farul din golf:

— E semnalul pentru cei din oraș că am tăiat cablurile, că portul nu mai e în pericol și că, deci, pot începe lupta. Încă un far pe care l-am stins, Alex! Îți datorăm mult, băiete!...

Alex tăcea mut de emoție. Cuvintele lui Ali îi readuseră în minte textul mesajului personal către centru cu care pusese pentru totdeauna capăt transmisiilor postului fascist: „Farul 6 nu s-a aprins și nu se va aprinde vreodată!"

Sfîrșit

PISICA

— foiletoa —

de

P. BIMESCU și I. CRAIOVEANU

...rcea liniștit, în fotoliu. Ochii întredeschiși, cu verdele ca o dungă subțire și perfect imobilă, trupul ghem, mustățile pleoștite. Ai fi spus că nu vede și n-aude nimic. Ai fi spus că acum — clnd mina omului o măturâ brusc — se va rostogoli pe podea ca o cîrpă. Căzu, într-adevăr; dar în fracțiunea aceea de clipă, trupul i se destinse și se răsuci ca un arc... și căzu în picioare.

— Ești o pisică deșteaptă! — cuvîntă Mihail Zahariuc. Mulțam frumos pentru sfat.

Și se adînci în fotoliu și-n gînduri.

★

Era inspirat. După cîteva ore, planul fu gata. Un plan tot atît de simplu și de ingenios ca și saltul prin văzduh al „musci" cu codița bărigată. Mihail Zahariuc zîmbea mulțumit. Vin revizorii... Ei, și?

Plecă la fabrică — tocmai se luminau a zi ferestrele — și-i chemă la el pe șeful magaziei de produse finite. Convorbirea fu scurtă. Omul ieși după cîteva clipe. Mai familiar ca de obicei (îi făcu „șefului" cu ochiul, gest care, spre uimirea secretarei, trecu fără cuvenita ripostă!), dar mai scriitor la treabă ca niciodată. Fu zărit sărind cîte trei treptele magaziei. Curînd, doi voinici rostogoleau în urmă-i ceva...

Un nou produs al fabricii? Nu. Nu un produs de fabrică. Era un produs... natural.

★

... S-a întîmplat în primăvara asta, la Vădeni, la fabrica de conserve „Zagna". Au sosit în inspecție patru revizori. Patru revizori de la Galați, de la Direcția generală de revizie și control. Însărcinați să cerceteze activitatea tehnico-financiară a fabricii pe anul 1957.

— Poftiți, tovarăși revizori... Poftiți...

Au intrat în magazia finitelor, oglinda fabricii. Trecînd pe lîngă magazionerul frînt de mijloc ca un veritabil acrobat de canciuc, Zahariuc i-a făcut un semn cu capul, elocvent, către ușă: „Să nu ne deranjeze nimeni. Avem de lucru". Într-adevăr. Din primele clipe, vigilența celor patru s-a manifestat cu ascuțime față de butoi! Un butoi în mijlocul magaziei! Trona, semeț, printre sutele de cutii și borcane minuscule, ca un rege de comedie în mijlocul supușilor săi. Cei patru l-au tărcolit intrigați. Și l-au ciocănit (era plin), și l-au mirosit (era vin), iar explicația lui Mihail Zahariuc: „ni l-au trimis birocrații de la M.A.T., în loc de oțet!" s-a dovedit sinceră pe deplin.

Curat birocrați! Era vin tămîios, trandafiriu și rece ca gheața.

L-au „verificat" în pahar. În patru pahare. Și iar în patru, pentru verificarea verificării. Și-a încă patru apoi, pentru succesul „inspecției" ce debutase cu descoperiri de senzație.

... Dar o fi oare tot așa plină la fund?

Întrebarea a pus-o unul dintre revizori. Se spune că Mihail Zahariuc ar fi ridicat din umeri; și c-ar fi spus (suspect! Foarte suspect!) că el unul n-ar putea jura. Dar că a asigurat toate condițiile pentru cercetarea la „pro-fund" a problemei. Adică: friptură de pasăre, mujdei de usturoi, telemea, plus cîteva conserve preparate special pentru oaspeți iubiți. Cei patru s-au privit cu înțeles. Prea e amabil tovarășul Zahariuc... Aici se ascunde cu siguranță ceva... Foarte bine! Să vină friptura! O să descopere ei pînă la urmă taina butoiului. Doar au 30 de zile pentru control și în magazie e răcoare și umbră. Pardon în servietă e destulă hîrtie pentru calcule.

Așa au gîndit, probabil, revizorii noștri și s-au pus cu mare însuflețire pe lucru. Inspecția a durat pînă la ultima picătură de vin. Concluzia:

Toate merg bine la „Zagna".

★

— Ce ziceți, băieți? Căzut-am bine sau ba?

După 30 de zile, Mihail Zahariuc zîmbea. Stătea în fotoliul directorial și zîmbea. Grou și Poteraș — inginerul șef și contabilul șef — îl priveau admirativ.

Căzuseră tuturei în picioare.

★

...Dar abia plecaseră servietele revizorii, cînd au ciocănit, de data asta neanunțați, oaspeți noi la porțile „Zagnei". A venit controlul de stat. Ancheta a fost scurtă. Rezultatele, limpezi:

— risipă de materii prime;

— neglijențe flagrante;

— absența totală, în ce privește organizarea muncii, a micului amănunt, obositor uneori, dar pe care omul e obligat să-l poarte totdeauna pe umeri.

Și acum, într-un scurt

Epilog

Vom sublinia că subscrnații cunosc „ipso facto" întîmplările de mai sus — au fost zemnalate în vremea lor în „Scînteia" — și că-a vara asta, cînd am trecut pe la „Zagna", urmările luminoase perfect așteptărilor. Era liniște, liniște. Oamenii își vedeau pașnic de treburi și nu se auzea decît clocotul cazanelor și pocnetul sec al cutiilor ce se-nchideau; și fructele, sfîrîind ușor, își storceau laptele lor parfumat în borcanele cu etichete colorate.

— N-au mai fost revizorii pe-aci?...

— Firește că au. Toți patru au fost aspru sancționați. Băuturul principal, Zisulescu, a fost dat afară. Ba a pățit-o și directorul general din minister pentru cele ce s-au întîmplat atunci: a fost retrogradat.

— Dar Zahariuc?

Omul a dat din umeri.

— Nimic — ne-a șoptit. Nu se știe nimic. Pesemne că-i lată cu el!

Am convenit. Foarte bine. Foarte bine, foarte firesc, foarte drept. Doar el era „șeful", șeful întreprinderii, șeful haosului, șeful risipei. Dar după cîteva zile ne-am dus la Giurgiu și pe cine credeți că l-am văzut în o fereastră, jovial și rotund, înfierîtor și proaspăt?...

O, dar scena merită amănunte. Vă amintiți? Pisica toarce leneș în fotoliu. Ochii întredeschiși, cu verdele ca o dungă subțire și perfect imobilă, trupul ghem, mustățile coborîte. Ai spune că nu vede și n-aude nimic. Ai spune că acum — cînd mîna omului o mătură brusc — o să-și spargă capul, sărmana. Ba pe cîte unii îi podidesc lacrimile și-s gata să țipe: „Nu, nu! Vă rog!" Dar într-o fracțiune de clipă trupul i s-a destins și s-a răsucit ca un arc și... cade în picioare!

Și dintr-un salt e iar în fotoliu. Și se linge pe bot. Și Zahariuc îi zîmbește și-i face complice cu ochiul. A primit drept sancțiune... transferul ca șef al serviciului aprovizionării la fabrica „Fructemil" din Giurgiu!

★

Aici cariera lui Zahariuc s-a sfîrșit brusc:

— În numele legii, în numele poporului, ești arestat!

Zîmbetul lui Zahariuc se transformă într-o grimasă. Ochii i se deschid larg, a spaimă. Totul se terminase altfel decît gîndise. De astă dată pisica nu a mai căzut în picioare.

Ilustrație de B. NEGREA

UN FILM MINCINOS

Corespondenții din Roma
de Bruno ROSSI

Peste chipul acestor locuitori ai capitalei italiene nici o rază de bucurie. Nici n-ar avea de ce. După statistici oficiale, Italia se află pe unul din ultimele locuri din Europa în ce privește consumul de carne și unt. Și aceasta nu e decît un exemplu...

Pe ecranele italiene a început să ruleze filmul „La revedere Roma", împletind după cinticul cu acelaș nume. Acesta este prima suprodurcție italo-americană pe care o difuzează casa de filme „Metro Goldwyn Mayer".

În vreme ce unul dintre eroi fredonează melodia „principală", pe largul ecran al cinemascopului i se înfățișează o uriașă panoramă a Romei, privită de sus. Secvență după secvență, apar aspecte din cele mai pitorești ale „cetății eterne": Coliseul, Fântâna din Trevi, Catedrala Sf. Petru, Castelul San Angelo, Forul lui Traian și „fatalele coline". Este o viziune feerică a unei lumi de minunății. O imagine multicoloră de construcții aparținînd tuturor epocilor și stilurilor, o broderie de piatră scumpă care smulge admirația miilor de turiști veniți grupuri-grupuri din toată lumea și care forfotesc peste tot sub conducerea ghizilor.

Mai există însă și o altă Romă, aceea care nu este înfățișată în vitrina strălucitoare de lumini și de culori, aceea care este ținută deoparte, în partea din spate a prăvăliei, și care nu este prezentată vizitatorilor... Este Roma zecilor de mii de șomeri totali sau parțiali, care constituie o zecime a populației. Este Roma bătrînilor lipsiți de pensie; este Roma chiriilor exorbitante, cu neputință de plătit.

Luați un ziar ce publică anunțuri economice: el cuprinde 14 coloane foarte dese cu oferte de vînzări sau închirieri de apartamente. Și totuși Roma duce lipsă de locuințe. „Vitrinele" sînt pline de anunțuri și machete de case pentru toate gusturile, dar puțini se apropie de ele. De ce? Deoarece matematica este o știință foarte exactă. Iată desbrobarea „enigmei": un muncitor cu un salariu mediu — capul de familie — și care are de întreținut o soție și doi copii, de exemplu, dacă muncește tot anul fără să se îmbolnăvească nici măcar o singură zi și, bineînțeles, fără să fie concediat, are în cel mai bun caz un venit lunar între 60 și 65 de mii de lire. Dar în cît se ridică cheltuielile necesare traiului? Dacă duce o viață sărăcăcioasă, respectiv dacă nu mănîncă aproape niciodată carne, nu pleacă niciodată în concediu, nu merge la cinematograf, nu cumpără ziare și nici nu are radio sau televizor, nu plătește impozite și trăiește într-o locuință cu chirie „fixă", membrii acestei familii cheltuiesc în jurul sumei de 60-70 de mii lire pe lună. Chiria fixă a unui mic apartament (instabilitatea chiriei este însă inevitabilă) se cifrează la 10-12 mii de lire pe lună. Dacă această familie însă, s-ar duce numai de două ori pe lună la cinematograf, dacă ar cumpăra ziare și cîte zece țigări în fiecare dimineață și dacă membrii ei ar mînca cîte 100 gr de carne zilnic, cheltuiala ar depăși cu mult cele 70 de mii de lire. Bugetul mediu al unei familii, ca să poată duce o viață cît de cît mai omenească, ca să-și permită o oarecare instruire, să-și petreacă concediul două săptămîni în afara orașului, să bea din cînd în cînd cîte un pahar de vin, să mănînce ceva mai multă carne și să-și permită cîteodată „luxul" fructelor, trebuie să se cifreze la 100-110 mii de lire lunar.

Dar să revenim la chestiunea locuințelor. Iată unele prețuri de închiriere: două camere și bucătărie, fără încălzire, la 12 kilometri depărtare de centrul orașului, costă 10 mii de lire pe lună. Un apartament mediocru, tot fără încălzire — 25 de mii de lire. În clădirile noi, dar tot de la periferie — 40-50 de mii pe lună. În casele relativ mai vechi, fără baie și fără încălzire, se plătește pentru două camere și bucătărie 20-22 de mii de lire. La aceasta trebuie să se adauge la medie 3.000 de lire lunar pentru lumină, gaze și apă.

Un bilet de intrare la cinematograf costă între 300 și 500 de lire, iar la teatru prețul locurilor se ridică de la 600, pînă la 1200 lire, bineînțeles în afară de spectacolele de gală și de operă, la care biletele costă și mai scump.

Aristocrația și azi care trăiește din afacerile făcute la adăpostul „Capitoliului" au adunat milioane cu lopata de pe urma speculării terenurilor pentru construirea imobilelor de locuit. Un exemplu semnificativ: familia marchizului Gerini, care posedă cca 45 de hectare de pămînt în împrejurimile Romei, evaluate la 400 de lire pe metru pătrat, le vinde în momentul de față cu un preț de 10.000, 20.000 și chiar mai mult pe metru pătrat; societatea „Fusciara" a cîștigat 3 miliarde de pe urma scumpirii terenurilor de construcții.

Iată deci cauza pentru care cei mai mulți sînt nevoiți să se îngrămădească în case mizere și prin barăci. Un cotidian din Roma, care a întreprins o anchetă în legătură cu această problemă, relata că „mulțimea acelora cu posibilități mai reduse se îngheșuie la apusul soarelui în cele „două camere" spațioase ale locuințelor comune ce există la periferia — de dată mai recentă — a orașului, pentru „modesta" sumă de 25 sau 35 de mii de lire pe lună".

După cum se vede, Roma mai are și o altă înfățișare: o înfățișare care nu apare în filmul „La revedere Roma"; și totuși aceasta este o realitate pe care nici o muzică scrisă pentru mandolină, oricît ar fi ea de melodioasă și de bine interpretată, nu reușește să o acopere. Este realitatea unei lumi în care mulți luxurează pe spinarea celor mulți. Dar tot atît de adevărat este faptul că majoritatea poporului italian nu se mai resemnează în fața acestei situații, luptînd din ce în ce mai hotărît pentru înlăturarea cauzelor care o generează.

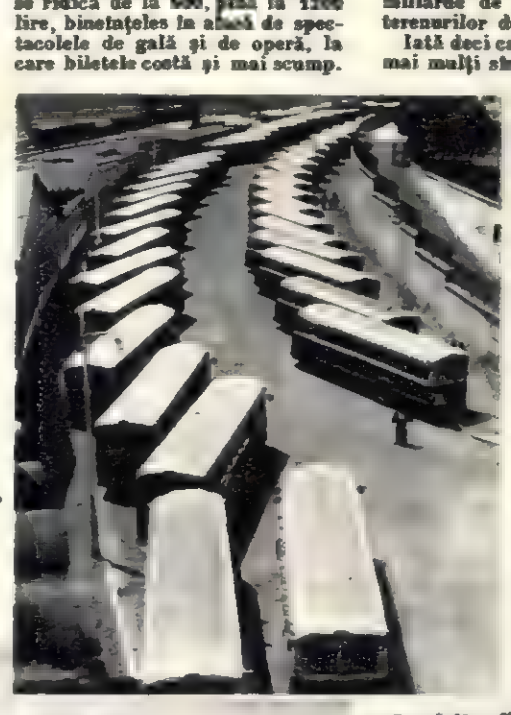

În timpul vizitatei noastre de la Roma o adunătură din transport, nici un autobuz nu fusese din depou. Greviștii au cerut mărirea salariilor pentru o pensie bună după treizeci ani. Dar nici despre asta nu se pomenește în filmul „La revedere Roma"

Și aceasta este tot Roma. Dar despre ea nu se spune nimic în filmul „La revedere Roma" și nici turiștii străini nu știu nimănui pe unii.

FRUMUSEȚE ș

— fotoreportaj —
de A. MIHAILOPOL

Un modest cartonaș cu o invitație a Comitetului de femei din Rădăuți m-a purtat deunăzi pe meleagurile Moldovei de miazănoapte, pe plaiurile acelea pline de amintirea gloriei cu care s-au acoperit străbunii noștri în aprige bătălii pentru libertatea patriei. Se minuna întreaga lume apuseană din veacurile trecute — căreia nu-i era cunoscută altă armată decît cea îmbrăcată din cap pînă în picioare în zale grele, cu coifuri și armuri ferecate în nituri de jumătate de țol — de vitejia oastei acesteia de țărani moldoveni, de opincari înveșmîntați în ițari și cămeși albe ca spuma laptelui, cu cojocel înflorat și căciuli țurcate...

Ei, tocmai despre aceste cămeși, ițari și pieptărașe înflorate vreau să spun cîte ceva, în cuvinte și imagini: Comitetul femeilor din raionul Rădăuți a invitat acum cîtva timp la oraș oameni din treisprezece comune din împrejurimi. Sute de tineri și bătrîni, răspunzînd invitației, au venit îmbrăcați în cele mai mîndre costume ale lor, la *Parada portului național* din raionul Rădăuți.

Să pregătești o asemenea manifestare nu-i treabă de loc ușoară, însă succesul obținut a răsplătit pe deplin eforturile.

Priveam încîntat și uimit totodată defilarea aceea de rare frumuseți ale creației populare. Ele dăinuiesc, e drept, de secole; dar cînd și-au mai purtat oare țăranii noștri muncitori minunatele veșminte cu atîta demnitate de oameni liberi, ca azi? Sărbătorescul manifestării îl dădea nu numai frumusețea portului rădăuțean ci, mai ales, puterea de viață și creație a acestor oameni admirabili, ieri niște urgisiți ai soartei, astăzi stăpîni pe munca și destinele lor.

Plete nînse de anii cei mulți, inimă mereu tînără și strănepoți cu duiumul... Sînt prietenii noștri Gheorghe Molocea și Ignat Boloca.

Am asistat la scene de-a dreptul emoționante. Bătrînul Gheorghe Molocea, de 84 de ani, și-a întîlnit prietenul, Ignat Boloca, după mai bine de treizeci de ani. S-au pupat ca doi logodnici, s-au așezat pe o bancă, au tăifăsuit în tihnă, depănînd fuiorul amintirilor, înveselindu-se de cîte o șotie din copilărie ce mai îndulcise amarul acelor ani. Singurul regret al lui Molocea este că, nemaifiind tînăr ca Maranda de

Mîndra familie a lui Ion Botoșanu din Iaslovăț. După cum se vede, mama a ținut ca feciorii să aibă chimire la fel cu al tăticului.

Cît de frumoasă și de veselă e hora moldovenească se poate vedea și din expresia vioristului.

FORȚA

la G.A.C. „8 Mai" din Frătăuții Vechi, nu poate fi și el fruntaș cum e dînsa...

Am admirat laolaltă cu toți rădăuțenii pe membrii familiei lui Ion Botoșanu din Iaslovăț. Priviți-l: înalt ca bradul, cu nevastă frumoasă și vrednică; priviți costumele lucrate de mîna ei, pentru bărbat, pentru cei doi băieți ce se tot înalță spre doi metri și pentru fetița care seamănă mamei ca două picături.

Era sala „7 Noiembrie" ticsită, iar scena duduia de jocul sprinten al babelor din Frătăuții Noi (chiar așa le place să-și zică). Și ca să nu vă fac curioși vă spun de pe acum cine a luat premiul întîi: ele.

Cînd au venit fasciștii nemți, babele acestea și-au ascuns blănurile cu poale de cojoacă și salbele de argint. Îi știau hrăpăreți. Ascunsă a fost și pălăria întoarsă în boruri, țuguiată spre vîrf, a lui Boloca — nu s-ar despărți de ea pentru nimic în lume — și pana de păun a ținut-o ascunsă. A scos-o abia în patruzeci și patru, cînd s-a încins în horă alături de băietani, strigînd:

„Hai de-a roata măi, fișiori,
De-o sută șinzeți di ori!"

Babele strigau și ele. Una chiar se lăuda că a ținut în brațe o ditamai pușcoace cu roată, în timp ce flăcăul blond ce avea o steluță roșie în frunte o juca pe fie-sa, „care rîdea, maică, cu gura pîn' la urechi".

Multe mi s-au povestit. Am făcut chiar și fotografii, după cum vedeți. Toată lumea era mulțumită. Cineva însă, mi-a spus-o așa, de la obraz:

— Bineînțeles, nici nu pot concepe să nu fotografiați și realizările noastre!

Iată și „babele" din Frătăuții Noi. Frumusețea costumelor constă în originalitatea și vechimea lor. Iar în ce privește salbele acestea de argint, una singură, avînd peste cincizeci de bucăți, totalizează o greutate de peste 3 kilograme.

Viorica lui Dumitru Țigănaș din Frătăuții Vechi. Nu-i va fi anevoie să-și găsească mire pe plac. Așa-i?

— Adică? — îl întreb.

— Uite așa! Avem o uzină metalurgică, o fabrică de spirt fruntașă pe ramură, străzi noi, șosele, un complex sportiv, o casă a culturii cu sală de teatru, o maternitate, o fabrică de cărămizi, școli... etc. etc.

A zîmbit; era mîndru de realizările raionului.

Dar era să uit. Comitetul femeilor din Rădăuți a organizat și o expoziție de artizanat, care a atras mii de vizitatori. Am văzut cu această ocazie cele zece motive clasice din țesături: coarnele berbecului, furca, rățușca, crucea, floarea creață mică, floarea creață mare (trandafirul), rîul, coropișnița, cîrligul și brădulețul.

M-am întors la București cu sufletul plin de bogăția și frumusețea imaginilor, iar în auz îmi stăruie și azi atîtea cîntece și strigături fără seamăn.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

VIAȚĂ LIBERĂ

ORIZONTAL: 1) Pentru întărirea ei între popoare militează de 41 de ani marea Uniune Sovietică. 2) Poate fi curat, rarefiat, osonat sau chiar... liber — Minerale, gazoase sau... curgătoare — Pentru (lat.). 3) Precum — Le folosește vînătorul — Petre Constantinescu. 4) Ostașii sovietici, pentru noi. 5) Tipăritură — Cărbuni aprinși. 6) Vas de lut — Fiu (arh.) — Aluminiu. 7) Aparține unuia din naționalitățile conlocuitoare din patria noastră — Sînt în stare — Diminutiv masculin. 8) Traian (abr.) — L-au suferit în vara aceasta imperialiștii americani și englezi, cînd poporul irakian, dornic de libertate și independență, și-a proclamat republica sa — Păsune. 9) Capitalism intrat în faza de descompunere, generator de războaie de jaf și agresiune, cel mai periculos dușman al păcii, progresului și libertății popoarelor. 10) Reprezentant al clasei căreia poporul nostru i-a smuls demult puterea din mîini. 11) Cal — Regimul de prădalnică exploatare și încătcare a libertății poporelor pe care imperialiștii le consideră „înapoiate".

VERTICAL: 1) Tel scump popoarelor din întreaga lume — Emisfera în care sînt situate țările lagărului socialist. 2) Adevărată — Conflict de felul celor pe care vor să le provoace imperialiștii (sing.). 3) Allfie — Aer (fig.) — Vitamină. 4) Descurcăreț — Căpetenie arabă. 5) Gînditor materialist din Grecia antică — ... Rico, insulă din America Centrală, transformată într-o veritabilă colonie a imperialiștilor yankei. 6) Ținut în Grecia — Cel de-al doilea salariu, pe care oamenii muncii din țara noastră îl primesc peste retribuția bănească, sub forma asistenței sanitare, a dreptului la odihnă, cultură etc. 7) Așa cum erau oamenii muncii din patria noastră în timpul regimurilor burghezo-moșierești (sing.) — La telefon. 8) Hidrocarbură — Scriitor sovietic, autor al cărții „Se preface lumea". 9) Eugen Petrescu — Însă — Lansați. 10) Patria noastră scumpă — A aștepta. 11) Minunata orînduire lipsită de exploatare și asuprire, pentru construirea căreia luptă poporul nostru.

Sfaturi practice

CURA DE STRUGURI ȘI BINEFACERILE EI

Odată, cînd cineva a adus vorba într-un cerc de prieteni despre proprietățile binefăcătoare ale fructelor, am auzit un medic spunînd:

— Fructele cele mai indicate pentru o cură dătătoare de sănătate sînt strugurii.

Și a explicat:

— Strugurii sînt foarte bogați în vitaminele A, B și C. Ei conțin de asemenea 120 pînă la 150 gr de zahăr la kilogram, precum și fier, calciu, fosfor, sodiu etc. în cantități apreciabile. Un kilogram de struguri ne dă 700 pînă la 900 de calorii; este deci un aliment prin excelență energetic. În plus, aceste fructe sînt excelente pentru dezintoxicarea corpului și pentru stimularea intestinului leneviț. În cariera mea — a precizat medicul — am recomandat adesea cura de struguri în combaterea artritismului și a afecțiunilor hepatice sau renale. Și, tot așa, am recomandat această cură femeilor, ca unul din cele mai bune tratamente pentru menținerea frumuseții.

— Pentru menținerea frumuseții? — am întrebat nedumerită.

— Da. E cît se poate de normal, dacă ținem seama de faptul că un ten răvășit sau o ținută dizgrațioasă sînt, în majoritatea cazurilor, consecințele proastei funcționări a ficatului și intestinelor. Recomandînd, deci, cura de struguri, nu fac altceva decît că combat cauza răului și să dovedesc o dată în plus că frumusețea merge mînă în mînă cu sănătatea.

— Și cum trebuie urmată această cură? — am întrebat.

— Mîncînd în fiecare zi, timp de 3-4 săptămîni, de la 500 gr la 1 kg de struguri, boabe sau storși. Se pornește de la 500 gr și se mărește doza cîte puțin în fiecare zi.

Am mai aflat apoi că cei care vor să se îngrașe trebuie să ajungă pînă la 1,500 kg pe zi, fără a reduce ceva din mesele obișnuite, iar celor care vor să slăbească li se recomandă să nu depășească doza de un kilogram de struguri pe zi și să-și reducă porțiile la fripturi la grătar, salate, brînzeturi (fără sosuri, fără pîine și fără lichide). Luați între mese, strugurii vor diminua pofta excesivă de mîncare pe care o au oamenii grași. Și această fără nici un risc de anemiere, deoarece calitatea nutritivă a strugurilor compensează din plin diferența de hrană necesară corpului, fără a îngrășa.

JOSIANA

Flăcăi din comuna Arbore cu nostalgia vredniciei fecioarelor din comuna Horodnicul de Sus. „Că — după cum spun ei — cine nu cată azi o nevastă harnică?"

Consumați noile sortimente de

Vinuri

De vînzare la toate magazinele alimentare și în unitățile de alimentație publică

Pentru SEZONUL de VARĂ

Cumpărați pentru copii dv. confecții, gata din țesături de bumbac.

SORTIMENTE NOI DE:

rochițe, pantaloni de joc, pantaloni scurți și șorțulețe

Au fost puse în vînzare la toate magazinele de specialitate ale comerțului de stat.

LA 5 ȘI 20 ALE FIECĂREI LUNI APARE

R E B U S

REVISTA IUBITORILOR DE PROBLEME DISTRACTIVE

ÎNTREPRINDEREA COMERȚULUI CU RIDICATA DE PRODUSE ALIMENTARE, DEVA.

Consumatori,

cereți la toate unitățile alimentare din regiune:

produse zaharoase, paste făinoase, vinuri, băuturi spirtoase și lichioruri.

Magazinele sînt bine aprovizionate cu sortimente bogate și variate.

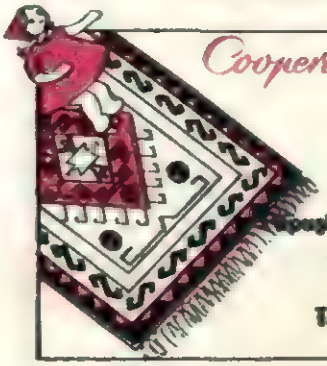

Cooperativa „Arădanca" ARAD

Str. Cenikovski nr. 11

EXECUTĂ:

Pupuși de diferite mărimi și modele

Covoare din lînă model „Arădana"

Tricotaje din lînă și bumbac pentru copii.

La magazinele cooperației de consum din **REGIUNEA HUNEDOARA**

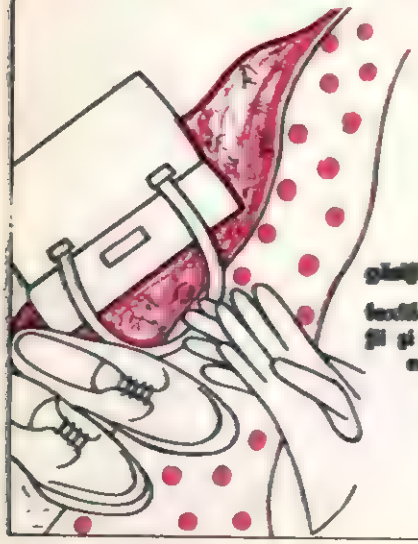

găsiți un bogat sortiment de:

textile, încălțăminte, confecții și articole de marochinărie și parfumerie,

O.C.L. Alimentara PETROȘANI

vinde în toate unitățile sale din Valea Jiului

variate sortimente de:

produse zaharoase, vinuri, băuturi spirtoase, lichioruri și paste făinoase.

HUSSEIN ŞI UMBRELE LUI...

de Septimiu LĂZĂRESCU

„Regele are nevoie de baionete"...

Aşa scria, anul trecut, binecunoscutul „Wall-Street Journal" despre micile şi urgentele nevoi ale tînărului rege Hussein al Iordaniei.

Fireşte că, oricită bunăvoinţă aş fi avut, eu unul n-aş fi putut să-i dau nici măcar o baionetă de sămînţă. Şi, ca să fiu drept, apelul deznădăjduit al ziarului bancherilor americani nici pe departe nu era adresat bunăvoinţei mele. El bătea într-altă parte: în urechile guvernului de la Washington. Şi n-a rămas fără ecou. Guvernul american s-a grăbit să acopere, cum spuneam, micile şi urgentele nevoi ale monarhului haşimit. I-a dat baionete. Adică, să ne-nţelegem: „baionetă" aici e floare de stil, cu oarecare iz arhaic. Căci cine nu ştie că, azi, nu prea faci treabă cu baioneta, armă depăşită? Aşadar, aici e vorba de tancuri, de tunuri, de arme automate. De asemenea baionete avea nevoie regele şi asemenea baionete i-a dăruit cu generozitate guvernul american.

Dar pentru care motiv avea nevoie?

Bietul rege era — cum mai şi este deocamdată, cînd scriu aceste rînduri — mult prea îmbulzit din toate părţile de marea dragoste a poporului „său" iordanian. Se ştie îndeobşte că amorul violent ajunge să fie supărător. Şi atunci, ce te faci? E simplu: întinzi baioneta! Să vedem: îi mai dă mîna amorezatului să se bulucească asupră-ţi cu nebuna lui pasiune?

Totuşi nu oricine poate crede, în anii noştri, cînd puţine tronuri au rămas nevătămate, că un rege — fie el şi al Iordaniei — este ameninţat de atîta dragoste din partea supuşilor săi. Cum se face, deci, că regele Hussein e atît de iubit?

Să vedeţi.

Majestatea sa e un băiat şarmant. Face parte din vechea, nobila şi mai ales celebra spiţă a haşimiţilor. Din spiţa asta, guvernul britanic a tot luat cîte un exemplar şi l-a pus — ba ici, ba colo — rege peste cîte o ţară arabă. De pildă, pînă mai deunăzi, adică pînă l-a omorît cu dragostea poporul irakian, a domnit în Irak alt haşimit, regele Feisal, văr primar cu Hussein al nostru. Ei bine, aflaţi de la mine: cum te pune rege guvernul britanic, arabul te şi îndrăgeşte „la nemurire", nu mai poate după tine, se topeşte văzînd cu ochii, te-ar mînca de viu — de dragoste. Unde mai pui că băiatul regal — nu numără decît douăzeci şi trei de ani — şi-a făcut, ca să zic aşa, studiile chiar în Anglia. Oricum, a învăţat la colegiul aristocratic din Harrow şi la şcoala militară din Sandhurst. Aici, mînca-l-ar mama, s-a englezit cu totul, a căpătat mare respect pentru coroana britanică, a deprins boxul, s-a pasionat după automobilism şi aviaţie, a îndrăgit filmele americane cu gangsteri şi a cunoscut fete. Cum între timp taică-său, regele Talal, a fost declarat nebun, iar junele a împlinit douăzeci de ani, englezii l-au pus rege pe dînsul, fiind siguri că pot fi siguri de el. Şi nu s-au înşelat. Hussein al nostru nici cu o iotă n-o să-ţi iasă din vorba englezului. Dădeau semne bieţii iordanieni că vor să fie ei stăpîni în ţara lor şi zicea colonialistul că e bine, în această împrejurare, să-i împroaşte cu niscaiva gloanţe ori să umple cu dînşii puşcăriile? Hussein, băiat ascultător, a făcut întocmai. S-a alăturat Siria Egiptului ca să alcătuiască în deplină independenţă Republica Arabă Unită, iar colonialistul a zis că n-ar strica acum o aşazisă „Federaţie Arabă" pentru contracarare? Hussein, de convenienţă cu văru-său Feisal (dumnezeu să-l ierte, că are ce-i ierta!), a înjghebat la repezeală federaţia de care praf şi pulbere s-a fost ales. Guvernul iordanian, condus de Nabulsi, a denunţat tratatul anglo-iordanian, prin care trupele majestăţii sale britanice îşi făceau de cap în Iordania, şi a manifestat simpatie pentru unitatea arabă, iar colonialistul i-a şoptit haşimitului la ureche că e timpul să demită guvernul? Hussein l-a demis şi a băgat în puşcărie mulţi miniştri, cum şi nenumăraţi cetăţeni care şi-au manifestat prea zgomotos simpatia pentru acest guvern popular demis. Cînd, la presiunea maselor iordaniene, englezii au fost siliţi să-şi ia tălpăşiţa şi cînd, în Orientul Mijlociu s-a creat — vorba lui John Foster Dulles — „vid", iar „doctrina Eisenhower" a ţinut morţiş să umple vidul acesta, Hussein a primit zece milioane de dolari peşin, nişte armament modern de toată frumuseţea şi a început să asculte de americani, cum în ajun ascultase smirnă de englezi.

Acum, se ştie, în înţelegere cu patronii yankei, colonialiştii englezi au descins în Iordania ca, în mod direct, s-o apere — cică — de „o agresiune indirectă". Iar Hussein, pentru ca totul să meargă la sigur, a decretat legea marţială pe toată întinderea bietei ţări.

În cîteva cuvinte, cam asta ar fi. Şi povestea s-ar putea intitula: „Unde duce setea de petrol a anglo-americanilor şi nevoia lor de puncte strategice pe lîngă graniţele U.R.S.S."

Am amintit în fugă toate acestea, ca să fim bine lămuriţi de ce, încă de anul trecut, „regele are nevoie de baionete" şi cum a ajuns să le şi aibă. Căci poporul iordanian, iubind grozav armatele străine devenite stăpîne în ţara lui, nu-l mai slăbeşte cu dragostea nici pe regele care le-a adus.

Acum, prin sălile palatului de la Amman suflă un vînt de nebunie. E nebunia iscată de o frică patologică, animalică. De unde băiatul nostru regal mai ieşea pînă deunăzi pe străzi în automobil blindat, precedat de nenumăraţi motociclişti înarmaţi, urmat aşijderi şi în părţi la fel, ba el însuşi ţinînd în permanenţă mîna crispată pe revolverul său automat — acum, bietul Hussein nu se mai urneşte din palat. Şi nu mai vrea să vadă pe nimeni. Afară, bineînţeles, de consilierii săi britanici şi de proaspeţii săi miniştri — slugi credincioase dictaturii majestăţii sale.

Deşi omul se înfricoşează adesea în chip absurd, fără nici un temei, de data aceasta frica lui Hussein e cum nu se poate mai logică. E cunoscută vorba românească: „Se teme şi de umbra lui". Da, regele Hussein a ajuns să se teamă şi de umbra lui. Se pare însă că n-are o singură umbră. În spatele lui se ridică — enormă şi hidoasă — umbra vărului său Feisal, pe care mînia poporului irakian l-a trimis în lumea umbrelor tocmai cînd voia să se ducă la „o sesiune" a „Pactului de la Bagdad". Hussein al nostru ştie bine că el duce aceeaşi politică pro-imperialistă ca şi văru-său, ştie bine că politica lui e antinaţională ca şi a vărului său şi de aceea — cum nu se poate mai logic — îi e frică să n-o păţească la fel. Şi mai e o umbră uriaşă care nu-i dă pace şi care-i apasă umerii juvenili: e umbra ameninţătoare a poporului pe care el îl calcă în picioare, dar pe care nu-l poate îngenunchea.

Sinistre trebuie să fie nopţile în palatul pustiu de la Amman! Sinistre şi înfiorătoare, ca în tragediile shakespeariene, fără de măreţia pe care le-o dă arta. Hussein tremură, lui Hussein îi clănţănesc dinţii, dar frica lui — reală şi profundă — e comică. Pentru că el însuşi e comic, de-un comic lugubru.

Şi umbrele înfricoşătoare sînt amestecate cu dulcile amintiri ale unui trecut nu prea îndepărtat. Ah, unde sînt zilele cînd tînărul Hussein mai putea să zboare ore întregi pe cerul iordanian în avionul britanic cu reacţie „Vampir", primit cadou şi pe care îl conducea singur? Unde sînt nopţile vesele cînd monarhul dansa sambe cu numeroasele şi apetisantele sale prietene? Unde-i „Mercedes"-ul său, cu care străbătea în maximum de viteză străzile Amman-ului, amuzîndu-se să calce un copil, o femeie, un bătrîn? Unde — toate acestea? Avionul e în hangar, maşina la garaj, de prietene nu mai are chef. Frica, frica îi dă fiorii morţii şi nu mai cunoaşte altceva decît frica.

Aşa se întîmplă cînd „regele are nevoie de baionete"; cînd, adică, a pornit-o împotriva năzuinţelor poporului.

Dar — ca să rămînem în cadrul florilor de stil folosite de „Wall-Street Journal" — trebuie să reproduc o vorbă veche, după care baionetele sînt bune ca să te aperi de duşmani, dar nu sînt bune să te aşezi pe ele. Tînărul monarh se sprijină în ele şi de aceea îi e şi frică.

Însă, cu toată frica lui înnebunitoare, Hussein nu şi-a pierdut minţile cu totul. Şi-a mai păstrat atîta sînge rece cît să expedieze în grabă, la băncile londoneze şi elveţiene, averea-i regală şi să-şi asigure astfel „un viitor liniştit" cînd o suna ceasul măturii celei mai mari.

Aşa au făcut regii totdeauna: întîi au cerut baionete de la străini, apoi i-a străbătut frica, în sfîrşit şi-au transportat valorile peste hotare.

Şi să mai spună cineva că nu rentează să fii rege!

Desen de Cik DAMADIAN

Președintele R.P. Chineze, Mao Tze-dun, a întreprins recent o vizită în provincia Hopei. Cu acest prilej tovarășul Mao Tze-dun a stat de vorbă cu țăranii dintr-un sat din ținutul Hsushui.

Poporul japonez dorește îmbunătățirea relațiilor dintre Japonia și R.P. Chineză. Iată o manifestație a muncitorilor din Tokio, prin care aceștia protestează împotriva politicii ostile a guvernului japonez față de R.P. Chineză.

Cocioabe din resturi de tăzi și bidoane — așa-numitele „bidonvilles" — acestea erau „locuințele" muncitorilor algerieni din orașul francez Nanterre. Recent, un incendiu a distrus și aceste mizere adăposturi.

În furia lor oarbă provocată de campania antiatomică ce a cuprins întreaga Republică Federală Germană, autoritățile din Berlinul de vest au confiscat mai multe panouri cu fotografii înfățișând victime ale bombei atomice aruncate de americani la Hiroșima. Panourile fuseseră expuse de tineretul vest-berlinez în semn de protest față de înarmarea atomică a Germaniei occidentale.

Populația Vietnamului de sud se pronunță cu tot mai multă hotărîre pentru unificarea pașnică a Vietnamului. În ciuda regimului terorist al lui Ngo Dinh Diem, la Saigon au loc numeroase manifestații, prin care populația își exprimă hotărîrea de a lupta pentru restabilirea unității naționale a poporului vietnamez.

Fotocronica FLACĂRII

„Poporul arab! Libertatea occidentală vă intră de mine"

Desen de Louis RAUWOLF, din revista germană „Eulenspiegel"

ÎN JURUL GLOBULUI

VĂ PREZENTĂM R. D. VIETNAM

Poporul R.D. Vietnam sărbătorește la 2 septembrie ziua eliberării patriei sale și a proclamării republicii.

Nenumărate sînt succesele dobîndite de R.D. Vietnam în anii de după înfrîngerea agresorilor colonialiști francezi, siliți de eroica luptă a poporului R.D. Vietnam să încheie armistițiul în 1954. Iată cîteva din realizările obținute de poporul R.D. Vietnam în acești ani

● Aproape toate întreprinderile distruse în timpul războiului au fost refăcute și înzestrate cu utilaj nou—spre exemplu minele din Hongay, fabrica de ciment din Haifon etc. Au fost construite de asemenea noi întreprinderi, printre care uzina de construcții metalice din Hanoi, fabrica de cherestea din Can Duong, o serie de centrale hidroelectrice, fabrica de conserve de pește din Haifon etc.

● Sectorul de stat produce astăzi 71 la sută din totalul producției industriale a țării, iar în ce privește comerțul exterior, sectorul de stat deține 95 la sută.

● În iunie 1956 a fost desăvîrșită reforma agrară. Țăranii au primit cu acest prilej 895.000 hectare de pămînt și peste 100.000 de bovine și alte animale.

● R. D. Vietnam înaintează cu pași repezi pe calea socializării agriculturii. Astfel, pînă la 1 august 1958, au fost create în țară 133 de cooperative de producție țărănești model, 16 gospodării de stat și 157.885 grupuri de într-ajutorare în muncă.

● Au sporit considerabil și recoltele. În anul 1957, cu toată seceta ce a bîntuit, s-au recoltat 4.000.000 de tone de orez și 700.000 de tone de alte cereale, în vreme ce recolta maximă în timpul dominației coloniale franceze atingea abia 2.400.000 tone de orez pe an.

● În trei ani au fost alfabetizați 1.300.000 de locuitori, ajungîndu-se astfel să fie lichidată neștiința de carte în rîndul populației în vîrstă de 15-50 de ani.

Realizările R.D. Vietnam contrastează vădit cu situația ce domnește în Vietnamul de sud unde populația se zbate în cea mai cruntă mizerie, datorită politicii trădătoare a clicii lui Ngo Dinh Diem, care a aservit țara imperialiștilor americani.

Prezentăm în această pagină cîteva aspecte ale muncii pașnice a poporului vietnamez, ale cărui succese le urmărim și ne bucură, ca pe ale unui popor membru al lagărului socialist.

Industrie grea într-o țară fostă colonială! Turnătoria marii uzini de construcții mecanice din Hanoi face parte dintr-o uzină nouă, ce cuprinde 40 de clădiri, întinzîndu-se pe o suprafață de 52.000 mp.

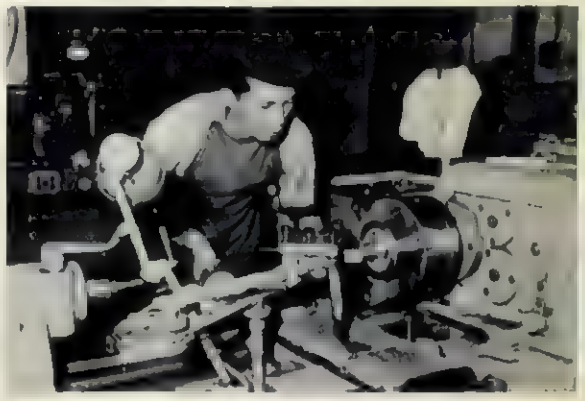

În această uzină, utilată în întregime cu mașini sovietice, muncește și strungarul Nguien Hu Ut, care a-a refugiat din Vietnamul de sud, unde a avut parte numai de mizerie.

O mare dezvoltare a luat în R.D.Vietnam și cooperația meșteșugărească. Cooperativa de sticlărie Din-Chu și-a început activitatea în 1947. De la 75 de articole, membrii cooperativei au ajuns să producă astăzi peste 400 de articole. Printre ele se numără și aceste vase din sticlă gravată.

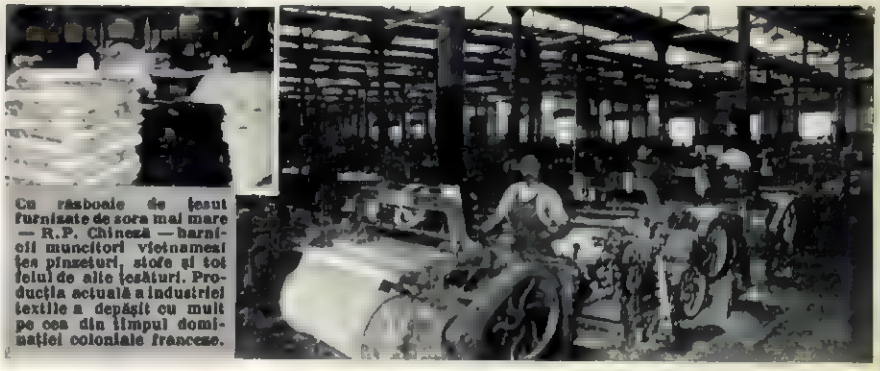

Cu războaie de țesut furnizate de sora mai mare — R.P. Chineză — harnicii muncitori vietnamezi țes pînzeturi, stofe și tot felul de alte țesături. Producția actuală a industriei textile a depășit cu mult pe cea din timpul dominației coloniale franceze.

Bărcile se leagănă domol în apropiere de mal, așteptînd pescarii dintr-un sat vietnamez

Azi, opera de culturalizare a poporului este un obiectiv de seamă al politicii partidului și guvernului R.D. Vietnam. Iată-i pe elevii unei școli secundare studiind flora regiunii respective (fotografia din dreapta). În fotografia de jos, elevii unei școli din Hanoi învață să mînuiască microscopul.

Însuflețit de chemările înflăcărate ale Partidului Muncii, poporul vietnamez participă la mari acțiuni obștești. Pe șantierul stadionului Hang-Day din Hanoi, nenumărați tineri — muncitori, profesori, studenți și elevi — prestează mii de ore de muncă voluntară. →

REDACȚIA: București. Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 7.60.10 int. 1744. ABONAMENTE în toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

SPORT

CONCURSUL TINEREŢII

Umbrele înserării începuseră să îmbrăţişeze stadionul... În acordurile Imnului de Stat al ţării noastre, utemiştii Margareta Sommer şi Mihai Oancă, aceiaşi care cu patru zile în urmă ridicaseră drapelul pe catarg — semn al începerii întrecerilor — îl coborau acum. Finalele celei de-a treia ediţii a Spartachiadei de vară a tineretului luaseră sfîrşit.

Cu ani în urmă, o festivitate asemănătoare, dar cu alţi protagonişti, marcase închiderea primei competiţii sportive de masă: Cupa Unităţii Tineretului. Era competiţia care avea să declanşeze începutul unei mari şi largi mişcări sportive în rîndul maselor de tineret ale ţării noastre. Şi acum, ca şi atunci, nenumăraţi au fost tinerii care, pentru prima oară, au participat la o întrecere sportivă. Şi acum, ca şi atunci, numeroase au fost prieteniile care s-au legat între tinerii participanţi. Şi, dacă peste cîtva timp o performanţă sau alta vor fi trecute în noianul amintirilor, cu siguranţă ca prietenia ce s-a legat între tinerii Ilenna Török, lăcătuş la „Bernat Andrei" din Timişoara, Geta Iliiţki, învăţătoare din Sighet, Gh. Lovin, elev din Galaţi şi George Panteiimon, lăcătuş la Bocşa Română, va dăinui multă vreme. Aceeaşi înfiripare va aminti acestora de tînărul coreean Bak-Zong Su, elev la şcoala profesională Reşiţa, din lotul regional Timişoara, care a ţinut şi el să participe, alături de prietenii lui români, la această sărbătoare a tineretii, întrecîndu-se la trîntă. L-am cunoscut pe Bak-Zong Su povestind noilor săi prieteni despre ţara şi fraţii lui de departe, despre suferinţele pe care negustătorii de moarte de peste ocean le-au adus în casele din ţara dimineţilor liniştite, despre lupta eroică pe care poporul coreean a dus-o împotriva cotropitorilor şi despre munca de reconstrucţie ce se desfăşoară astăzi în patria lui.

Deşi nu pentru toţi participanţii finalele au adus bucuria unei victorii, pentru toţi, însă, acestea au constituit un bun prilej de a se cunoaşte între ei, un îndemn spre o continuă activitate sportivă de aici înainte, iar pentru unii, un prilej de a cunoaşte frumuseţile primului oraş al ţării. Toate acestea au făcut-o pe tînăra învăţătoare Marta Duifu, jucătoare de volei în lotul regiunii Baia Mare, să treacă peste necazul înfrîngerii suferite de echipa sa, gîndind că la anul, cu o pregătire mai bună, rezultatul va fi poate altul.

La toate disciplinele sportive, la atletism, la oină şi la trîntă, la nataţie, ciclism, ca şi la volei şi handbal, cei 904 finalişti s-au străduit să aibă o comportare meritorie. Şi dacă întrecerile de handbal şi volei — unele întîlniri de volei fiind totuşi destul de disputate şi antrenante, dar cu inegalităţi între echipe — nu se pot bucura de o apreciere remarcabilă, în schimb merită a fi subliniate rezultatele obţinute de atleţi şi înotători. Amintim, printre aceştia, pe elevul Ion Paica, din regiunea Timişoara, care a obţinut primul loc la săritura în înălţime juniori cu 1,81 m, şi de următorii clasaţi la aceeaşi probă — V. Păltineanu (oraş Bucureşti) şi Gh. Bay din regiunea Baia Mare, ambii cu 1,70 m. Cît necaz se citea pe figura lui Paica că la 1,84 m a doborît ştacheta! Dar la anul, sau poate mai curînd...

La proba de 100 m plat juniori, tînărul A. Diaconu din Bucureşti a cîştigat primul loc cu 11,4, spre bucuria antrenorului său, sportivul fruntaş Al. Stoenescu. La fel, poate fi amintit rezultatul de 5,02 m realizat de Jana Iaworski (oraş Bucureşti) la săritura în lungime senioare, ca şi cel de 4,87 m al Mariei Budan din regiunea Galaţi, a doua clasată la aceeaşi probă.

Cuvinte bune pot fi spuse şi despre juniorii de la nataţie. Ion Szabo, din regiunea Oradea, a înregistrat acelaşi rezultat la 100 m liber cu seniorul Ion Alexandrescu (oraş Bucureşti), 1.03,7, iar cinci juniori participanţi în finala la aceeaşi probă au înotat pe sute de metri sub 1.10,0, lucru ce nu poate fi spus decît despre primii şase clasaţi la seniori.

... A trecut o săptămînă de cînd ultimele ecouri ale finalelor Spartachiadei de vară a tineretului s-au stins. Cei care timp de patru zile au făcut să freamăte tribunele Stadionului Tineretului şi ale străndului „Dante Gherman" s-au întors la locurile lor de muncă. Vor povesti celor de acasă despre emoţiile lor, despre întîmplările şi cunoştinţele făcute pe stadion, purtînd cu ei vie amintirea acestei mari manifestări a tineretii şi prieteniei.

R. SCURTU

Fotografii de Dan BÎRLADEANU

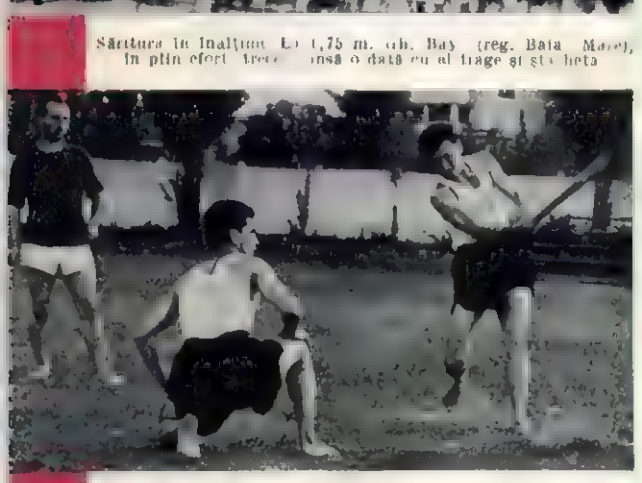

Sărtura în înălţime. Le 1,75 m. Gh. Bay (reg. Baia Mare), în plin efort trece însă o dată cu al treilea şi stabileşte

Sportul nostru naţional, oina, a atras şi de astă dată numeroşi participanţi

Lupta stînsă într-una din serille probei de 1.000 m plat

Ura! Un nou punct a fost înscris de echipa de volei preferată.

Fază din meciul de handbal dintre echipele Kovrord-Mediaş şi I.T.B.-Bucureşti

Am cunoscut pe Bak-Zong Su (x) povestind noilor săi prieteni despre ţara şi fraţii lui de departe.

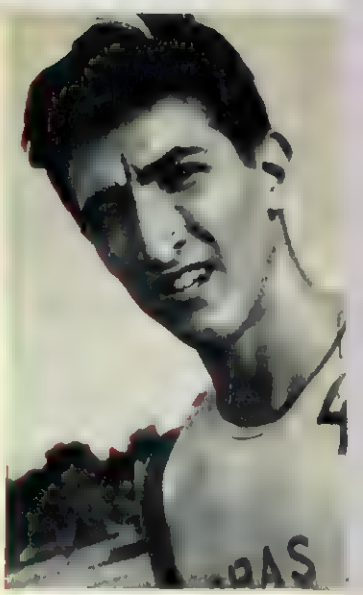

„A fost greu, dar am învins..." — ne relatează A. Diaconu imediat după terminarea probei de 100 m plat.

Un blocaj la plasa în meciul de volei dintre Farul-Constanţa şi Medicina-Craiova. ↑

Primele trei clasate la proba de nataţie 100 m liber senioare primesc răsplata eforturilor lor ↓

PREŢUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 36 (172)
Anul VII
6 septembrie 1958

Iarăși pe pământ. Misiunea a fost îndeplinită.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

În acest număr:

Pag. 4. — Fotocronica „Flacări".

Pag. 5-6-7 — Bătălia cu secundele — reportaj de C. Bozbici.

Pag. 7-8 — Izlazul — schiță de Dionisie Șincan. — Dăscălița — poezie de Stelian Cucu.

Pag. 9 — Nebunii — pamflet de Horia Liman. — Paralizie progresivă — de Bogdan Varvara.

Pag. 10-11 — Pe șantierul prieteniei — de Kliment Țacev.

— Din lirica R. P. Bulgaria: Vara — de Pavel Matev și Nicovala păcii — de Nikola Marangozov.

Pag. 12-13 — Relon — reportaj de Fr. Urseanu.

Pag. 14-15 — Prin Grădina Zoologică din Moscova — de Cornelia Leu.

Pag. 16-17-18 — Termocentrala Tinereții — reportaj de F. Brunea-Fox.

Pag. 19 — La Dragosloveni, pe urmele lui Vlahuță — însemnări de E. Dascălu.

Pag. 20 — Mai multe filme pentru și despre copii — de M. Marinescu-Sandu.

Pag. 21-22 — Stephen în urma lui Alexei sau de ce a intrat în panică revista americană „Life" — fotoreportaj.

Pag. 23 — În curînd, noua stagiune — de Sanda Faur.

Pag. 24 — Cuvinte încrucișate — Sfaturi practice.

Pag. 25 — Moda: pentru primele zile de toamnă.

Pag. 26 — Confruntarea atletilor europeni.

Pag. 27 — În jurul globului.

Pag. 28 — Săptămîna sportivă.

PRIVIȚI CU NOI!

ȘASE STUDENȚI de la Institutul de Arte Plastice din București au lucrat în timpul vacanței, în mod voluntar, pictura murală din holul Casei de cultură a tineretului din raionul Gh. Gheorghiu-Dej. Subiectele picturii reprezintă: ziua eliberării, scene de muncă din uzine, Arta populară și tradiția, Științele și Artele. În fotografia 1: studenți în timpul lucrului. În fotografia 2: pictură simbolizînd Arta populară și tradiția.

Fotografii de I. CORIBAN

PENTRU LABORATOARELE FACULTĂȚII DE CONSTRUCȚII DIN IAȘI, s-a construit un local adecvat, în care funcționează laboratorul de materiale de construcții, laboratorul de rezistența materialelor, laboratorul de beton etc. Tot aici funcționează și o filială a Institutului de cercetări științifice în construcții, avînd drept sferă de activitate problemele de cercetări, studii, încercări de materiale și asistență tehnică pentru construcțiile din Moldova. Această interesantă realizare este rodul unui contract de colaborare tehnico-științifică încheiat între Ministerul Învățămîntului și Culturii și Ministerul Construcțiilor și al Materialelor de Construcții.

Fotografie de L. BENEȘ

TIMIȘOARA — PORT? Da, port la Bega. Pe canalul Bega sosesc zilnic vase încărcate cu legume și zarzavaturi proaspete, care transportă apoi articole industriale pentru cooperativele sătești; pe aici sosesc pasageri din satele ce nu au legături cu orașul și tot... portul Timișoara este punctul de plecare în frumoasele excursii ce se fac pe Bega pînă la ecluza din Sînmihai. Pentru a face față cerințelor tot mai mari, s-a amenajat recent un debarcader nou, de 420 m lungime, cu platforme anexe de descărcare.

Fotografie de M. IVANCIU

PE BĂRĂGAN, în com. Furculești s-a construit o cișmea care alimentează populația satului cu apă potabilă. Asemenea cișmele tind să înlocuiască tot mai mult fîntînile cu cumpănă, cunoscute în satele de pe întinsul Bărăganului.

Fotografie de Iosif Șt. ȘERBAN

70.000 DE OUĂ sortează zilnic cu această mașină echipa condusă de Maria Stana, de la centrul de selecționare a ouălor din Timișoara.

Fotografie de M. IVANCIU

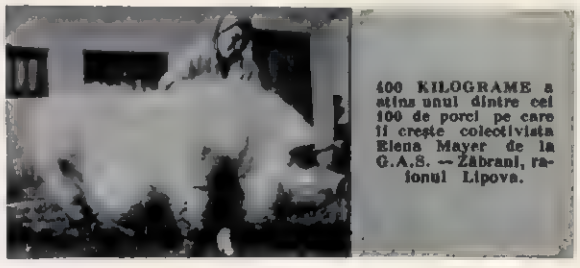

400 KILOGRAME a atins unul dintre cei 100 de porci pe care îi crește colectivista Elena Mayer de la G.A.S. — Zăbrani, raionul Lipova.

ÎNTINEREȘTE BĂTRÎNUL IAȘI! Noile blocuri de locuințe muncitorești, cu sute de apartamente confortabile, ce se ridică unul după altul, alături de fabricile și uzinele create în anii noștri de democrație populară, schimbă aspectul bătrînei capitale a Moldovei, dîndu-i o înfățișare nouă, tinerească.

SALUT ÎNĂLȚIMILOR!

O NOUĂ VICTORIE A ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII SOVIETICE:

U. R. S. S. a lansat o rachetă avînd pe bord 2 cîini la 450 km. altitudine

O rachetă sovietică a dus măreția geniului uman la o înălțime de 450 km deasupra pămîntului. Revenind pe pămînt, aceeași rachetă a adus cu ea salutul cosmosului, o dată cu noi dovezi că spațiul sideral nu ne e inaccesibil.

În mai 1957, ziarele au publicat o fotografie puțin obișnuită: un savant sovietic plimba cu mîndrie trei cîini. Neobișnuitul consta în faptul că unul dintre aceste animale se întorsese dintr-o călătorie de la înălțimea de 212 km deasupra pămîntului. N-a trecut nici un an și jumătate și numele a două alte animale fac înconjurul lumii: Belianka și Pestraia au fost propulsate în cosmos, au atins înălțimea de 450 km, au zburat prin spații revenind — caz unic — nevătămate pe pămînt.

Concluziile sînt însă limpezi, la îndemîna oricui: Uniunea Sovietică a reafirmat prioritatea pe care o are în cucerirea spațiului cosmic. „Racheta sovietică s-a întors exact în sectorul fixat" — scria pe prima pagină „New York World Telegram and Sun". Cînd e binecunoscut cîte rachete americane au explodat înainte de a se ridica în aer, sentimentul de invidie este de înțeles.

La întrebarea — poate fi construită o rachetă care să readucă pe viitorii astronauți pe pămînt? — oamenii de știință sovietici au răspuns categoric „da!" Care om, privind de acum înainte o hartă a bolții cerești, va mai avea simțămîntul că privește harta unor lumi inaccesibile? Care romantic, privind de acum înainte luna, nu va avea simțămîntul că distanța spre acest astru s-a micșorat enorm?

Ne apropiem de ziua cînd primii oameni se vor îmbarca pe nava interplanetară. Amatorii nu lipsesc. Ei s-au făcut cunoscuți de pe acum. Există la Moscova (și ce oraș din lume ar fi mai nimerit pentru aceasta?) o Comisie pentru zborurile interplanetare. Aici sosesc scrisori din toate colțurile lumii. „Doresc să zbor spre stele" — scrie Viktor Borodai din îndepărtatul Ust Kamenogorsk; „Mă ofer voluntar pentru zborul pe un satelit al pămîntului" — scrie Jesus Castilio din și mai îndepărtatul Mexic; „Vă trimit fotografia mea" — scrie Jean Pierre Charpentier, elev din Paris, care arată că a început să învețe limba rusă, limbă absolut necesară în prima navă interastrală (încă un motiv de invidie pentru „New York World Telegram and Sun" — nimeni nu s-a gîndit pînă în prezent că limba engleză ar fi indispensabilă primilor astronauți...). Noii Icari sînt gata să aducă salutul lor înălțimilor cosmice. Ei sînt chiar siguri că-l vor aduce: tehnica sovietică n-a înșelat și nu înșală niciodată pe nimeni. A rămas celebru răspunsul pe care o cunoscută somitate americană în probleme atomice l-a dat acelor gazetari care au întrebat ce vor găsi primii americani care vor ateriza în lună:

— Ruși — a răspuns laconic specialistul american.

Toți recunosc: cinstea de a deschide drum omenirii în cosmos revine Uniunii Sovietice. De pe înălțimile istoriei, oamenii sovietici se pregătesc pentru saltul spre înălțimile universului. Anii-lumină au un concurent serios: anii-socialism!

Radu TUDESCU

Săptămîna trecută, a sosit în țara noastră, domnul Malcolm Adiseshiah, director general adjunct al U.N.E.S.C.O. În fotografie: sosirea oaspetelui pe aeroportul Băneasa.

☆

Fotocronica FLACĂRII

Fotografia de mai sus păstrează imaginea unuia din dansurile pe care Ansamblul de stat de cîntece și dansuri din R. Cehoslovacă — aflat în turneu la noi în țară — le-a prezentat, săptămîna trecută, pe scenele teatrelor de vară bucureștene. Aplauzele vii ale publicului au mărturisit, o dată cu admirația pentru bogățiile muzicale și coregrafice ale folclorului cehoslovac, și prietenia caldă ce ne unește de poporul țării vecine.

De curînd, s-a deschis în Capitală expoziția de aparate tehnice medicale fabricate de întreprinderea „Karl Zeiss"—Jena din R.D.G. Fotografia reprezintă o imagine de la deschiderea expoziției.

Zilele acestea, „Brigada celor nouă Lan" din R.P. Chineză a făcut o vizită la sediul Comitetului Femeilor Democrate din R.P.R., unde a fost întîmpinată cu deosebită simpatie. ↓

Filme noi pe ecranele Capitalei

Săptămîna viitoare, spectatorii bucureșteni vor putea viziona cîteva noi filme valoroase, producții ale țărilor socialiste. În seara de 8 septembrie, în cinstea aniversării eliberării Bulgariei de sub jugul fascist, va avea loc premiera de gală a filmului „Haiducii" (foto 1), realizat după scenariul cunoscutului scriitor Orlin Vasiliev de către regizorul Petr Vasiliev și avînd ca interpret principal pe actorul Apostol Karamitev.

O zi mai tîrziu încep „Zilele filmului coreean", cu care prilej vom putea cunoaște trei noi realizări ale cinematografiei coreene: „Ei s-au jertfit pentru patrie" (foto 2), „Lupii" (foto 3) și „Legenda cetății Sadosen" (foto 4).

Chiru este autorul mai multor inovații. Împreună cu inginerul Naber Constantin (stînga), el a pus la punct un dispozitiv pentru „strunjirea axului priză directă" din cutia de viteză, care a adus îmbunătățiri calitative.

BĂTĂLIA CU SECUNDELE

Totdeauna am dorit să revăd oamenii de la care am învățat ceva, care m-au impresionat prin felul lor de a fi, mereu vii, mereu în căutarea noului. Un asemenea om am întîlnit, acum doi ani, aflîndu-mă la uzina „Vasile Tudose" -Colibași.

Inginerul care mă însoțea prin uzină a fost chemat urgent la telefon, așa că vrînd-nevrînd mi-am continuat singur drumul prin hală. Mă strecuram printre mașini-unelte de tot felul, stînd de vorbă cu tinerii, cînd deodată, în drumul meu, din spatele unui strung la care se lucra cu o viteză neobișnuită, apăru chipul unui om, cu obrazul drept ușor șingerind. Pe fața lui am mai observat, ici-colo, urmele unor zgîrieturi de mult vindecate. Cicatricele acestea nu risipeau totuși farmecul care-i lumina obrazul și ochii cu priviri molcome.

— Te-ai rănit cu șpanul, nu-i așa?... intru în vorbă.

— Eh, nu-i nimic! Trece. Poimîine sînt din nou frumos, am carne bună! Și rîde satisfăcut.

— Ar fi bine să te ferești...

— Aș! Pentru o bucățică de șpan, care te-a ciupit, nu intri în spital. Fricoși sînt oamenii mediocri, înțelegi? Eu am o concepție proprie despre munca la strung. Ea, munca, trebuie să fie îmbinată cu îndrăzneala. Bineînțeles, nu numai atît. Ca să lucrezi cu viteze mari trebuie de asemenea să ai mișcări iuți și precise și nici un gest să nu fie inutil.

Toată conversația a durat exact un minut. Apoi omul m-a ignorat pur și simplu și și-a văzut de lucru. Am privit cîtăva vreme serpentinele metalice ce se încolăceau ca șerpii și pînza de fum ce se ridica din metalul încins. Omul își mișca brațele, mînuind manetele strungului cu o precizie uimitoare și cu o iuțeală de-a

Piesele sînt așezate din vreme la îndemînă. Acest lucru nu este o întîmplare, ci un obicei. La succesele obținute, pe Alexandru Chiru l-a ajutat extrem de mult buna organizare a locului de muncă →

adînca lui semnificație. Căci am înțeles că el dă astfel de explicații unora care întreabă: de ce te frămînți atîta, de ce cauți mereu metode noi, de ce nu te cruți? Chiru disprețuiește viața banală, călduță, comodă. O asemenea viață n-ar avea pentru el sens. Anul trecut tehnicienii studiind normele, le-au fundamentat științific, calculînd fiecare operație pînă la zecimi de secundă. Dar în prima zi ei au aflat o veste uimitoare: Chiru și-a depășit norma cu 416 la sută! Nu întîmplător ci, după multă gîndire și studiu, strungarul Chiru aplicase în aceeași zi o nouă inovație: mandrina cu strîngere automată. Mandrina făcea posibilă strîngerea și desfacerea piesei fără ca mașina să fie oprită. Tot în aceeași zi întrebuințează un cuțit pe care l-a văzut la celebrul strungar sovietic Semiinski, într-o vizită prietenească pe care i-a făcut-o la Kiev.

Mai mult de zece inovații aplicate atestă această luptă îndîrjită cu secundele. La pinionul K.D. conicitatea se făcea cu un cuțit obișnuit de gaură, manual, cu suportul mic. Chiru vine cu o inovație și operația se mecanizează. Rezultat: reducerea timpului de execuție de la 16 minute la un minut și jumătate. Peste cîtăva vreme concepe un cherner care antrenează flanșa cu nut, scutind 4 strîngeri la universal și centrarea piesei, plus un cuțit personal cu trei unghiuri de tăiere. Rezultat: timpul se reduce de la 22 de minute la un minut și jumătate...

Asaltat, timpul se contractă...

Alexandru Chiru e un poet în felul lui: iscă mereu lucruri noi, visează și trăiește în viitor.

— Sînt bătrîn, îmi spune în glumă.

Dacă ar fi să judecăm după timpul în care lucrează — 1975 — n-ar mai avea mult pînă la... pensionare. Și totuși Chiru Alexandru va rămîne multă vreme tînăr.

C. BOZINCI

Fotografii de S. STEINER

Din cînd în cînd posturile noastre de radio transmit „Hora de la Ploești" or „Geamparalele" din Prahova. Ele sînt compoziții ale strungarului Chiru. Iar ca interpret la acordeon, la cel de al treilea concurs pe țară al echipelor artistice de amatori, a luat premiul întîi.

Cuțitul este obiectul cel mai de preț al strungarului. Acum, într-o clipă de răgaz, acesta se gîndește ce îmbunătățire nouă i-ar putea aduce. ←

↑ dreptul fantastică. Nu văzusem pînă atunci la nimeni o asemenea măiestrie.

— Cine e? — am întrebat pe însoțitorul meu care se întorsese între timp.

— Alexandru Chiru...

Mi-am dat seama că despre acest om voi mai auzi vorbindu-se... Toate acestea s-au întîmplat în noiembrie 1956...

★

L-am revăzut după doi ani. Mi s-a părut neschimbat: aceeași energie și perseverență. Am petrecut multe ore cu el, căutînd să-l cunosc mai bine, să-l înțeleg.

Mi-a vorbit puțin, dar din toate acțiunile lui, mi-am dat seama că omul acesta duce o bătălie neîndurătoare cu secundele. „Dacă mă întrebi cîți ani vreau să trăiesc, douăzeci sau numai cinci, eu îți răspund: cinci, dar în acești cinci ani să muncesc ca alții în douăzeci". Am interpretat acest răspuns nu în sens banal, ci în

După o conferință ținută la Casa de cultură a tineretului din Pitești, unde a expus metodele sale de muncă, tinerii l-au reținut să mai stea de vorbă.

Alexandru Chiru care este deputat în Marea Adunare Națională primește multe scrisori de la cetățeni din circumscripție, de la strungarii care-l întreabă despre diverse metode ce le întrebuințează și de la foștii săi elevi răspândiți în uzinele din țară.

Cîțiva tineri din uzină au fost calificați de Chiru în cadrul brigăzii pe care o conduce și care lucrează în contul anului 1966. Iată-i în această fotografie, pe Damian Constantin, fost la echipa de curățenie a sectorului, azi un bun lucrător (dreapta), pe Brutărea Gheorghe, absolvent al unei școli profesionale, care și-a făcut practica în brigadă și acum e un strungar iscusit (mijloc) și pe Gheorghe Gheorghe, unul dintre cei mai buni strungari ai brigăzii, un exemplu de disciplină și conștiinciozitate în muncă (stînga).

La sfîrșitul săptămînii, clteva ceasuri petrecute în mijlocul naturii cu soția și prietenii.. ↓

IZLAZUL

— schiță —

de Dionisie ȘINCAN

Ilustrație de A. ALEXE

Izmet Ciorabai este socotit în sat puțin cam afurisit. Nu toată lumea crede lucrul acesta, e drept, dar bătrînii toți sînt supărați pe el. O fi Izmet tractorist la S.M.T., o fi conducînd el brigada de tractoare de la gospodărie, dar nu trebuie să uite că mai sînt și bătrînii pe lumea asta și că judecata lor merită respect. Înainte vreme nu s-ar fi pomenit ca un tînăr să-ți ia vorba din gură, să ți se uite semeț în ochi și, culmea, să te mai ia și peste picior. Asta nu s-a pomenit și rău l-a crescut Said pe Izmet dacă astăzi un puștan năclăit în ulei de mașină poate să-ți facă atîta necaz. Suleiman Kadri, bunicul lui Izmet, este și mai supărat. El nu are nici o vină că Said n-a știut să-și crească băiatul, dar el poate, dacă ar vrea, să-l prindă pe Izmet, să-i dea nădragii jos și să-i tragă o mamă de bătaie, să-l rîdă și curcile. Poate că bătrînul ar face-o și pe-asta dacă n-ar ști că Izmet stă sub aripa ocrotitoare a lui Da-Lenciu, președinta colectivei din Mamutbiceair. Acuma, dacă stai să te gîndești, și cu Da-Lenciu e tărășenie mare. Cînd au ales-o oamenii ca președintă, bătrînii satului au sărit ca unul cu „nu" în brațe. „Nu ne trebuie femeie în fruntea treburilor — spuseseră ei în gura mare. Știut lucru este că femeia se trage din coasta lui Adam și locul ei se cuvine să fie la urmă. Așa a orînduit dumnezeu lucrurile și așa trebuie să fie. Sîntem în întrecere cu gospodăriile din raion. Dacă avem femeie în frunte o să ne facem de rușine". „Dumnezeu să-și vadă de treburile lui — se ridicase atunci Ion al Zalinoaiei, secretarul de partid. Aici noi am orînduit lucrurile dintr-un început și nu-l vîriți pe el unde nu-i fierbe oala!" Bătrînii mormăiseră supărați nevoie mare și Ion al Zalinoaiei, secretarul de partid, care nu știa dacă greșise sau nu vorbind așa de aspru cu ei, își înmuie vorbele. El le aminti că Da-Lenciu este femeie cu cap. Cine a sărit înainte în '45, cînd cu reforma agrară și i-a alungat pe jandarmi? Vădană de război, cu un copil după ea, dar nu-i fusese teamă să se pună pentru tot satul de-a curmezișul dușmanului. Așa e! Iar cînd a fost cu colectivizarea tot Da-Lenciu a făcut agitație și s-a mai dus și prin regiune cu echipele de agitatori. Așa e? S-a scris despre ea și în ziare. Știe toată lumea. De un an încoace e în fruntea colectiviștilor la treabă, măcar că-i gură singură la mîncat și feciorul ei, tractorist, ar putea s-o hrănească foarte bine și ea să stea și să se hodinească și să-și uite necazurile trecute. Dar ea vine la treabă, oameni buni, și muncește tare bine. Este? Cu Da-Lenciu în frunte o să cîștigăm și întrecerea.

Așa a vorbit Ion al Zalinoaiei, secretarul de partid, despre Da-Lenciu atunci, și s-a auzit a doua zi că nevastă-sa i-a tras o praftură bună acasă. De, femeie fără minte! Oamenii i-au iscodit fața, dar n-au citit nimic pe ea așa că l-au lăsat în pace. Ion al Zalinoaiei este bărbat respectat în sat și cuvîntul lui e cuvînt de om înțelept. Și dacă femeia lui l-o fi luat puțin la vale, rău a făcut.

Atunci însă a luat cuvîntul și Izmet Ciorabai și i-a făcut pe bătrîni de două parale. Zicea el că sînt înapoiați, că rolul femeii în societatea noastră este foarte important și că acum nu se mai cuvine să le privim ca pe niște slujitoare ale noastre.

Bătrînii rămăseseră cu gurile căscate de uimire. Nu le venea să-și creadă urechilor. Suleiman, bunicu-său, se vîrîse sub bancă de rușine și-și mușca mustățile cu furie, făgăduindu-i lui Izmet o biciuială pe cinste, ca în copilărie. Îl așteptase de la ușă după ce se votase alegerea lui Da-Lenciu, dar Izmet, șiret ca o vulpe, ieșise alături de Ion al Zalinoaiei. Dacă l-ar fi luat de urechi de lîngă Ion, s-ar fi ales pe loc cu altă predică, știe el bine. Așa că Izmet a scăpat atunci. Acum Da-Lenciu îl ține în mare cinste. Băiatul conduce brigada de tractoare pe care S.M.T.-ul a trimis-o în sat. Băiatul lui Da-Lenciu e și el tractorist în brigada asta. Ceilalți doi sînt tot din sat, băieți de oameni muncitori. Numai pe Izmet, se miră ei, nu se știe cum de l-au

Stelian CUCU

DĂSCĂLIȚA

Ca în stupină-i murmur cald în școală,
Cravate roșii flutură-n ogradă,
Iar tu privești zîmbind a vieții miadă,
Cuprinsă de iubire și sfială

Te bucuri așteptînd bujorii roade
Și-i numai ochii privirea ta domoală.
Din mugurii ce dau acum năoală,
Va crește-a țării trainică plămadă

Și ți-or fi în minte anii, negurești,
Ce fără bucurii se scuturară
Pe cînd n-aveai cunună albă „Doamnă"

Azi cresc în jur și-ți cîntă macii roșii
Și-aduc cu ei un zvon de primăvară
În fericita ta iubire toamnă

pus în fruntea tractoarelor. Said, taică-său, a avut o cotigă cu doi măgari, toată averea, n-a condus tractor în viața lui... Și el a fost totdeauna respectuos cu cei în vîrstă. Fiu-său însă a ieșit un afurisit! Poate că dacă l-ar prinde, i-ar da nădragii jos moș Suleiman și i-ar trage o bătaie pe cinste. Ar face-o el și pe asta dacă n-ar ști că ar supăra-o pe Da-Lenciu, președinta colectivei, care ține la Izmet ca la fiu-său.

Citeodată, duminica, pe maidanul din fața cooperativei se adună oamenii la taclale. Mai ales iarna cînd prind zile mai liniștite, înaintea muncilor de primăvară. Vin și bătrînii de sparg semințe și vorbesc despre cele trecute.Cei mai tineri cască și ei gura și dau din cap cu mirare. Cei de-alde Izmet!

Într-o duminică, Suleiman Kadri își aduse aminte de războiul trecut, din '916. Și el povesti cum s-au bătut ostașii pe izlazul din marginea satului: „Dinspre Cobadin au venit cu tunuri și cu mitraliere. S-au așezat pe deal și au săpat tranșee. Ne-au scos și pe noi la săpat și ofițerii ne înjurau că pămîntul e prea tare. „Aici e izlaz de veacuri — le-am spus noi. Pămîntul acesta a fost bătut de vifore și ploi, și hergheliile l-au ciocănit cu copitele și turmele l-au străbătut în lung și în lat". Atunci au făcut și cazemată acolo. Apoi s-au bătut ai noștri cu nemții și nemții i-au dat înapoi. În tranșee i-am îngropat pe morți, dar astăzi tranșeele nu mai sînt și iarba a năpădit totul. Acolo e țara șerpilor, melcilor mari și cafenii, a șopîrlelor iuți și a gușterilor verzi pe spinare și cu burta albă. Iarba e bună, amestecată cu pelin amar și colilie pufoasă ca o coadă de cal tînăr".

— De-aia, vasăzică — intră în vorbă Izmet — cînd săpam după vizuini de vulpi dădeam de oase și cartușe!

— De-aia! Acolo au fost tăiați de slujitorii beiului trei bărbați din sat, frații Gafar, pentru că ceruseră pămînt ca să trăiască. Trupurile lor sînt îngropate sub movila de la Tabie. Tot acolo am fost eu încolțit de o haită de lupi și am scăpat dînd foc ierbii uscate rămasă din toamnă. Primarul de atunci, chiaburul Roșu, mi-a cerut socoteală de ce am aprins pîrjolul pe izlaz și m-a băgat la închisoare pe trei luni, cu toate că în februarie iarba tot trebuia arsă. Dar cîte nu s-au petrecut pe izlazul acela, cîte nu s-au petrecut...

Izmet își ridicase semeț capul și-și înfruntă bunicul:

— Eu am săpat cu cazmaua acolo — zise el. Și pămîntul e tare ca fierul, da! Dar e gras ca untul. E ca tiziculă la suprafață și, să mor eu, dacă-i dai foc, arde. Atîtea hergheli și-au lăsat acolo bălegarul, da! Ce mai ogor s-ar face acolo! — scăpă el și rămase cu gura căscată de mirare. Ogor! — zise el din nou, sărind drept în picioare. O să-l arăm în lung și în lat și nimeni n-o să scoată atîta grîu ca noi în toamna asta.

Bătrînii îl luară în rîs:

— Ai să ari acolo cînd o să-mi crească mie păr pe chelie! — mîrîi moș Luca. Ia uite țîncul? Nici cu zece boi nu întorci pămîntul ăla pe dos. S-au mai găsit și deștepți ca tine și au bătut din buze.

— Cu tractorul am să-l dau peste cap — se încăpățînă Izmet. La asta nu te-ai gîndit, moșule?

Moș Luca se supără deodată.

— Mă pișpirică — strigă el — așa vorbești tu cu unul mai bătrîn? Suleiman, bunicu-său, se repezi să-l prindă și să-i rupă urechile. Atîta nerușinare nu se mai putea răbda. Bătrînilor le ardeaua urechile de supărare. Said, tatăl lui Izmet, o șterse frumușel să nu ia el papara în locul fiului.

Izmet fugise pînă în derea. S-a rotit de vreo două ori în juru-i, uimit la culme, s-a bătut cu palma peste frunte — spre necazul celor care-l priveau și apoi și-a luat picioarele la spinare spre gospodărie. După el au plecat, tiriș-grăpiș, și moșnegii să se plîngă lui Da-Lenciu de purtarea tractoristului. Bombăneau mereu, furioși pe noroiul lui februarie. La băltoaca din colțul sfatului popular se opriră încurcați. Noroc că venea de la cîmp, cu căruța, Stamate Stîngu și-i trecu dincolo de băltoacă. Cînd ajunseră la gospodărie, Da-Lenciu îi primi pe toți în birou. Izmet se trăsese mai lîngă ușă, pentru orice întîmplare neplăcută.

— Mi-a spus Izmet tot ce s-a întîmplat! — începu Da-Lenciu și-i făcu tractoristului cu ochiul.

— Stai să vezi, Da-Lenciu — începu moș Luca — să vezi cum a fost... Da-Lenciu nu-l lăsă să continue:

— Sigur, izlazul e bun de ogor. Bine v-ați gîndit voi! Trebuia ca noi ăștia mai tineri să vă fi întrebat mai demult.

Bătrînii făcură ochii mari. Moș Suleiman începu să tușească dar cu coada ochiului trase la ceilalți tovarăși ai lui. Adică: „ce ne facem acum"? Moș Luca tuși și el în pumni.

— Vezi — începu el șovăitor. Izmet e băiat bun dar prea repezit. Da-Lenciu, să cumpănim ca lumea că aici e vorba de întrecerea pe raion, nu-i glumă.

Toți răsuflară ușurați. Izmet rîdea cu mîna la gură. Pe fața lui Da-Lenciu se citea numai seriozitate.

— Eu zic — continuă moș Luca — eu zic să lăsăm de izlaz mirîștea din toamnă, să se odihnească și să aibă ce paște vitele, asta e!

Izmet încetă să mai rîdă. Ei da, la asta nu se gîndise! În clipa aceea se uită încurcat la moș Luca și văzu că bătrînul îi zîmbea prietenos. Zîmbi și el și deodată din biroul acela simplu, cu o masă și cîteva scaune, cu două lozinci pe pereți și o diplomă cîștigată de echipa de dansuri a căminului, pieri orice urmă de supărare și necaz. Încăperea se lumină și parcă se mai încălzi, cu toate că nu se făcuse foc în ziua aceea. Oamenii începuseră să vorbească liniștit și grav, uitînd că unii au părul alb și altora nici barba nu li s-a ivit pe obraji.

NEBUNII

de Horia LIMAN

Ilustrații de Rik AUERBACH

Trebuie să recunosc, îmi revine o sarcină cum nu se poate mai ușoară: aceea de a relata pur și simplu faptele. Comentariul își vede inutilă existența, de vreme ce eroii noștri au atîta umor.

Nu demult — în orice caz înainte de transformarea Beirutului în cîmp de război — în localul cabaretului „Cha Cha Cha" din capitala Libanului s-a organizat un mare bal al „lumii bune". Ca orice manifestare de soiul acesta și balul în chestiune a fost botezat cu un nume menit să-i exprime, într-o formulă sintetică, conținutul: „Seara nebunilor".

Dar elocvent pînă la deplina lămurire a publicului a fost anunțul înserat în paginile gazetelor. „Ținuta de seară normală este interzisă", avertizau organizatorii. Dimpotrivă, ei ofereau unele sugestii, mai curînd recomandații: deghizați-vă cu scufițe și cămăși de noapte, oale de bucătărie, cratițe și — pardon! — oale de noapte, ba chiar — și mai cu seamă — cu pantaloni cu fundul ... gol. Se promiteau jocuri, surprize, distracții „ca la nebuni", pe care aveau să le asigure „Mado Arrigoni și orchestra lui nebună, ca și nebunul microfonului, Franco Ferri". În sfîrșit, ca o nebună încoronare a nebunei „seri a nebunilor", se anunța și un premiu — o nebunie! — pentru cea mai reușită mască: „15 zile de petrecere gratuită într-un ospiciu de nebuni".

E limpede că invitația la nebunie a avut ecou în cerc închis. În schimb, poporul libanez a oferit participanților la „Seara nebunilor", protejați de occident, o replică contondentă: răscoala armată. Și sînt motive să credem că, mai curînd sau mai tîrziu, amatorii de „seri ale nebunilor" își vor primi premiul atît de „tentant" pentru care n-au precupețit nici bonetele și nici vesela smălțuită de toate soiurile.

★

S-ar zice că faimosul pictor postsurrealist Salvador Dali nu este străin de întîmplarea din Liban. În orice caz, el supraliciteză. Nemulțumit, pesemne, cu „gloria" de mizgălitor pe care fără prea multă trudă și-a cîștigat-o în anii din urmă, iată-l devenind peste noapte și un distins teoretician. S-a scărpinat omul cu nădejde la creier și, la capătul filozoficei sale îndeletniciri, și-a încredințat cu generozitate fructul gîndirii unui ziar de mare tiraj: „New York Herald Tribune". Salvador Dali a descoperit, în urma masajului cerebral la care personal s-a fost supus, că lucrările lui cu cai verzi pe pereți au o genează de-a dreptul senzațională: „dantelăriile" pictorului Vermeer și... cornul rinocerului. Da, da, pentru aceia care nu înțeleg cum un corn de rinocer poate să dea naștere unui pictor cel puțin de geniu, mărturisirea lui Dali este cu adevărat revelatoare. Citățm cu fidelitate, ba chiar cu sfințenie, din pictorul zoologic:

„În decursul a numeroși ani m-am uitat, m-am tot uitat la pictura lui Vermeer, despre care toată lumea a crezut că reprezintă o scenă calmă, pașnică, o femeie care face dantele. Dar cînd am privit mai bine, am simțit că această pictură este un mesaj imens. Am simțit că în această femeie care brodează dantele se ascunde o forță asemănătoare cu forța rinocerului".

Timp de secole, femeia a inspirat poeți și pictori, sculptori și compozitori — și toți s-au întrecut în a-i cînta farmecele și gingășia. A trebuit să apară un Salvador Dali, pentru ca vraja Beatricei și a Giocondei să se risipească asemeni unui nor neînsemnat, în fața tulburătorului, cuceritorului, miraculosului corn de rinocer, mai tare ca toate operele clasice luate laolaltă.

Salvador Dali are o argumentație zdrobitoare. El spune: „Vara mi-am procurat o copie, am dus-o la grădina zoologică și am arătat-o rinocerului".

Este drept, teoreticianul nostru nu mărturisește cum a reacționat eterica ființă inspiratrice (probabil pentru a nu i se fura secretul de fabricație), dar se pronunță asupra rezultatelor acestei confruntări sentimentale: „Am constatat, declară el, că compoziția acestei picturi (n.n.: a picturii cu dantele) este construită pe linii spirale logaritmice, iar cornul rinocerului este o linie logaritmică perfectă. Acest lucru nu l-a văzut nimeni pînă acum, eu sînt primul care l-am descoperit. Și am aflat în același timp că, în subconștientul meu, fără să vreau, am urmărit aceeași linie logaritmică în compozițiile mele, că în fiecare din ele este prezentă linia cornului de rinocer".

Dacă Salvador Dali a ajuns aici pe cale de subconștient și fără să vrea, vă imaginați ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi dorit aceasta cu tot dinadinsul. Pentru că, iată ce mai spune el, după ce a devenit conștient de faptul că omenirea ar fi pierdut un geniu fără egal dacă nu ar fi existat pe lume coarne de rinocer: „Mai trebuie să fac o singură experiență — să compar femeia țesătoare de dantele cu un cap de conopidă. Dacă și asta iese bine, atunci teoria mea este de nezdruncinat".

De vreme ce nu am izbutit să ne imaginăm reacția rinocerului din grădina zoologică de

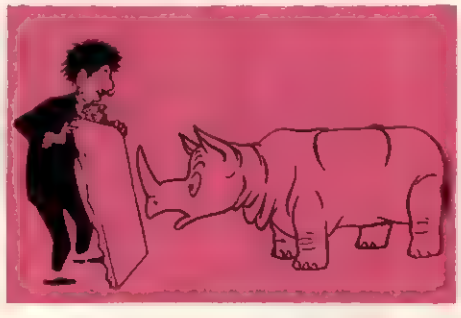

la Paris, este de la sine înțeles că ne-ar fi cu atît mai greu să realizăm reflecțiile pe care le-ar face o biată legumă cu prilejul unei asemenea uluitoare și poetice confruntări. Din fericire, Salvador Dali ne scutește de frămîntări inutile. El constată cu o plină de mîhnire modestie: „... Pînă acum nu am văzut un cap de conopidă destul de mare pentru a corespunde experienței mele. Poate că nici nu se găsește pe lumea asta un cap de conopidă destul de mare pentru această experiență".

Rominul are o vorbă din bătrîni: „La așa cap, așa căciulă". Cu inima sfîșiată trebuie să constatăm că despre teoreticianul picturii rinoceriste nu se poate spune: „Așa cap, așa conopidă". Nu de alta, dar — după propria-i afirmație — o asemenea conopidă încă nu s-a născut.

★

Nu știu cine a cîștigat concursul la „seara nebunilor" de la Beirut, dar sînt convins că s-a făcut o nedreptate. Masca lui Salvador Dali este, fără urmă de îndoială, de-a dreptul irezistibilă. Premiul, lui i se cuvenea.

Paralizie progresivă

Cercurile oficiale americane nu s-au pus încă de acord asupra termenului cu care să boteze fenomenele de criză ce zguduie S.U.A. Unii le numesc „recesiune", alții „stagnare" sau „depresiune". Aceleași cercuri se feresc însă în mod unanim să rostească cuvîntul **criză**; ei le strecoară în suflete o teamă cumplită, obsedantă, chinuitoare, pentru că le face să retrăiască situația din 1929—1933. Faptul este de natură „să le fac părul măciucă", cum atît de plastic se exprimă fostul președinte al S.U.A., Herbert Hoover. Dar, oricum ar căuta să-i schimbe denumirea, criza este criză — criză pur și simplu!

Recent, cea mai mare societate de transporturi feroviare din S.U.A., „Pennsylvania Railroad Co", dădea de veste acționarilor că, în urma scăderii traficului de mărfuri cu 25 la sută, s-a înregistrat în primele două luni ale acestui an un deficit de peste 11 milioane dolari. Pentru prima oară în cei o sută de ani de cînd există societatea, acționarii ei sînt neconsolați: nu vor primi dividende. Situația nu este cu nimic mai bună nici la „New York Central Railroad Co", care a înregistrat în primele luni ale anului un deficit de aproximativ 14 milioane dolari. Domnii de la această din urmă instituție au fost nevoiți să recurgă la o amputare mai dureroasă: și asupra cupoanelor, și asupra întregului program de investiții prevăzut pentru anii viitori.

Situația acestor două întreprinderi de cale ferată nu constituie o excepție. Weeks, ministrul Comerțului, făcea de curînd în Congres propunerea ca statul să pună la dispoziția societăților de cale ferată suma de 700 milioane dolari pentru îndeplinirea planurilor urgente de investiții, „deoarece de șase luni, adică de la izbucnirea crizei, acestor societăți li s-a tăiat aproape cu desăvîrșire creditul".

Căile ferate, obișnuiesc să spună americanii, sînt arterele trupului economic. Din exemplele de mai sus se desprinde limpede că circulația pe aceste artere devine din ce în ce mai defectuoasă, ceea ce denotă că organismul economic american se află într-o stare deosebit de gravă, că economia americană suferă de ceea ce în termeni clinici s-ar numi o paralizie progresivă.

Așa că Herbert Hoover are toate motivele să se cutremure atunci cînd, indiferent de numirea ce i se dă acestei maladii grave ce macină economia S.U.A., ea îi amintește de criza din 1929—1933.

Bogdan VARVARA

PE ȘANTIERUL

de Kliment TACEV

Fotografii de S. V. VINGATOV

Griviţa!

Cîndva, copil fiind, am trecut pe aceste meleaguri. Caii trăgeau cu greu căruţa pe deal. Mergeam alături de ea, împreună cu bunicul, şi aşteptam cu nerăbdare să ajungem sus. Am făcut un scurt popas pentru cai. Am pornit apoi la stînga şoselei. În depărtare se vedeau casele albe ale oraşului Pleven. Dealul acoperit cu tufişuri mărunte era brăzdat de tranşee lungi, pe care timpul nu reuşise să le şteargă.

Redutele dorobanţilor!

Bunicul şi-a scos căciula, s-a închinat şi a început să povestească despre acele zile eroice cînd rîul din vale curgea însîngerat, cînd ghiulelele turcului scormoneau pămîntul, cînd strigătul de victorie a răsunat pînă în satul nostru, cale de 35 km.

În mintea mea de copil se contura chipul acestor oameni neînfricaţi — „dorobanţii". Îi vedeam înalţi, voinici, cu căciuli mari pe cap. Mi-i închipuiam în aceste tranşee sfidînd ghiulelele tunurilor turceşti şi apoi cu baioneta la armă pornind la atac.

Eroismul acestor viteji fii ai poporului romîn, care au luptat alături de ostaşii ruşi pentru eliberarea poporului bulgar, este viu în inimile poporului nostru. În memoria lor, poporul nostru recunoscător a înălţat un mausoleu şi în fiecare an, de ziua eliberării oraşului Pleven, mii de cetăţeni bulgari îl acoperă cu flori.

★

Acum peste redute creşte iarbă.

În partea de vest a Griviţei, în faţa vechiului mausoleu, se construieşte în prezent un nou parc — Parcul prieteniei ruso-romîno-bulgare. Tineretul bulgar recunoscător a hotărît să imortalizeze fapta eroică a vitejilor fii ai popoarelor rus şi romîn care şi-au dat viaţa pentru libertatea patriei noastre.

Împreună în luptă, împreună în muncă!

Comitetul Central al Uniunii Tineretului Popular Dimitrovist a invitat tineretul din Republica Populară Romînă să participe la construirea Parcului prieteniei. Invitaţia a fost acceptată cu bucurie. Au venit muncitori din întreprinderi, ţărani din gospodării agricole colective, studenţi şi elevi. De la 9 iulie, pe pămîntul proaspăt săpat, stropit cîndva cu sîngele a mii de eroi, alături de tricolorul bulgar, flutură şi drapelul Republicii Populare Romîne.

Hărnicia tinerilor romîni uimeşte pe conducătorii lucrărilor. Steagul transmisibil al întrecerii este mereu în mîna lor. Primul schimb şi-a terminat lucrul, depăşind cu 179% sarcinile încredinţate.

Aleea care leagă parcul de şoseaua principală se conturează; stadionul sportiv este nivelat; aleile sînt trasate.

În fiecare seară, după terminarea lucrului, în faţa brigadierilor se dă raportul cu privire la munca efectuată în ziua precedentă. Întrecerea îşi dă roadele.

Aici, în muncă, se înfiripează şi prietenia. Răstorni o roabă cu pămînt, umplută de alt tovarăş; deplasezi o piatră grea cu eforturi comune; împarţi o înghiţitură de apă, o ţigară. Cu aceste lucruri în aparenţă mărunte se leagă prietenii. Limba este diferită — dar asta nu-i împiedică pe

Mausoleul Griviţa, ridicat în memoria soldaţilor romîni

Brigada fruntaşă numărul 4.

Neobosita brigadă a lui Diaconu Nicolae.

PRIETENIEI

brigadieri să stea de vorbă pînă seara tîrziu despre întreprinderea lor, despre gospodăria lor, despre universitate. Prietenii găsesc totdeauna un limbaj comun cu care să se înțeleagă.

Sîmbăta și în zilele de sărbătoare, se organizează în tabără mici festivități. Atunci brigadierii romîni sînt vizitați de muncitori din întreprinderi, pionieri, brigadieri de pe șantiere vecine sau mai îndepărtate. Li se aduc daruri. La rîndul lor brigadierii vizitează gospodăriile noastre agricole, cooperativele de muncă, parcurile și locurile pitorești ale patriei noastre. Se organizează competiții sportive. Echipele de fotbal și volei sînt cînd învinse, cînd învingătoare. Dar și din aceste înfrîngeri și victorii se naște cea mai mare victorie — prietenia...

...Acum peste Grivița se lasă seara. Vîntul face să fluture drapelele țărilor prietene. Sună o goarnă. Noapte bună, prieteni sosiți pe urmele bunicilor voștri! Voi sînteți continuatorii faptelor lor glorioase și pentru munca voastră istoria vă va mulțumi!

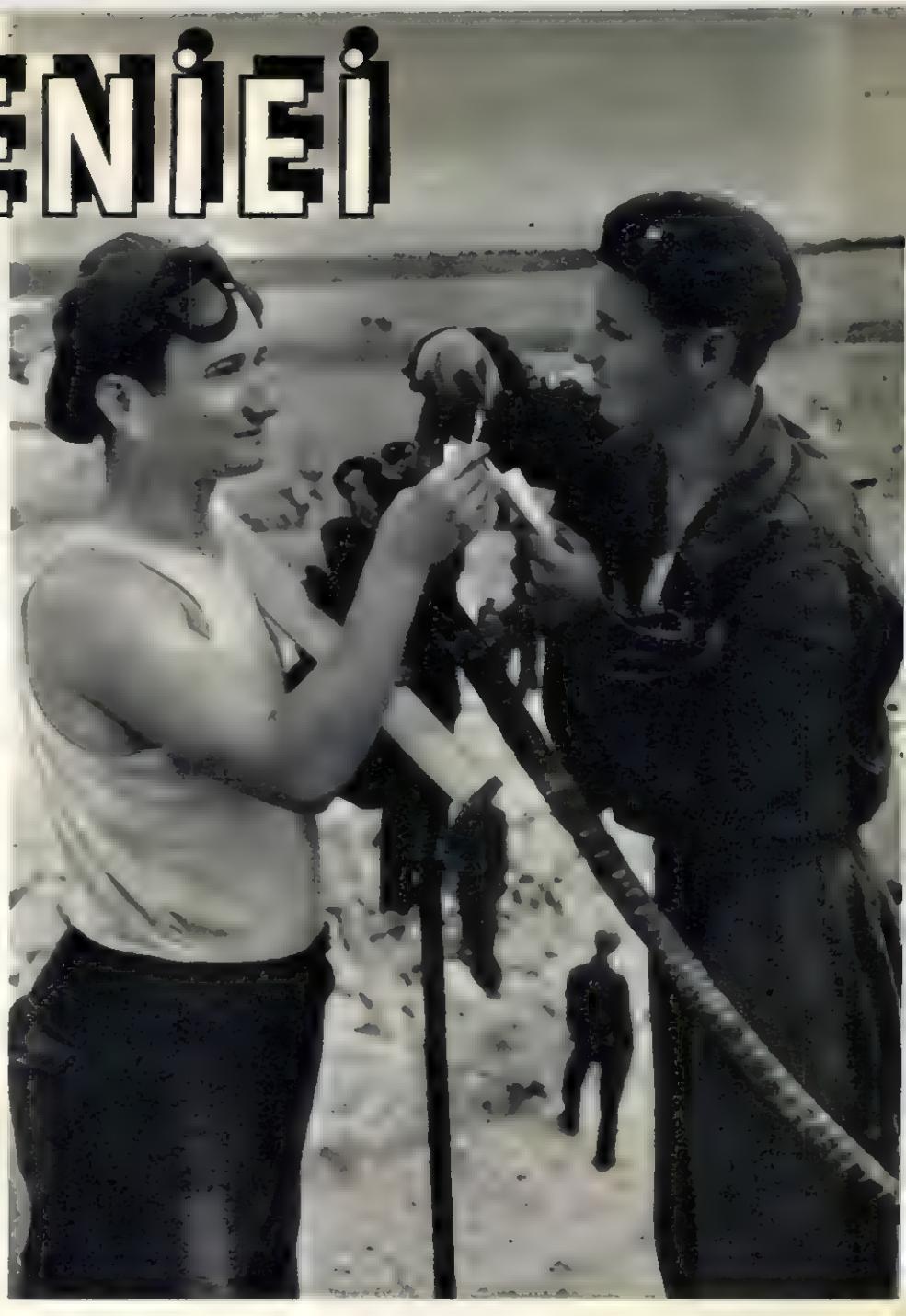

Nedko Asenov și Nemeș Porel s-au cunoscut pe șantier și s-au împrietenit

Din lirica R.P. Bulgaria

Pavel MATEV

VARA

Iată ploi pe cîmpul meu căzură
Limpezi, calde și bogate ploi
Mi-i devreme vara. Toamna sură
Tot devreme va foșni în foi.

Anii mei la vîrstele amiezii
Au ajuns sub al luminii semn.
Dar cu pruncii încă și cu iezii
Îmi mai place pașii să-i îndemn

Plec de-aceea-n faptul dimineții
Holda cu privirea s-o mîngîi
Cînd și-adună codrul cîntăreții
La soborul ceasului dintîi

Spre viitorimi zvîrlită-i puntea
Le vom duce roșul, rumen măr.
Soare mult deci dogorească-mi fruntea,
Vînturi mi se-mpleticească-n păr.

Vîntul chiar de-o fi să-și rupă frîul
Fir de iarbă nu-s, de vînt să pier
Cîntece din mine cresc ca grîul
Legănate sub natalul cer

Nikola MARANGOZOV

NICOVALA PĂCII

Cu forțe încordate ca-n timpii legendari,
În nicovala păcii izbesc ciocane grele,
De sub mistrie urcă pe schele turle mari
Și se aprind pe turle în noapte roșii stele.

Și omul se întoarce cu umeri obosiți
Între ai lui, la cină spre locul de odihnă.
Dar somnul nu-l găsește pe lauri dobîndiți
Dușmani sînt mulți în lume, și el nu-și află tihnă.

Cît timp mai umblă lupii în haite după prăzi,
Cît timp urzesc măceluri cu pofte căpcăune.
Cei ce îi dau tîrcoale străbunei lui ogrăzi
Și vor să vadă stîrvuri și gropile comune

De-aceea stau de veghe și tineri și bătrîni —
Izbesc ciocane grele și seceri urcă-n soare,
Iar dac-o fi și arma ei o vor strînge-n mîni
Să nu se veștejească a libertății floare.

În romînește de **V. TULBURE**

După o zi de muncă... apa rece înviorează și dă forțe noi

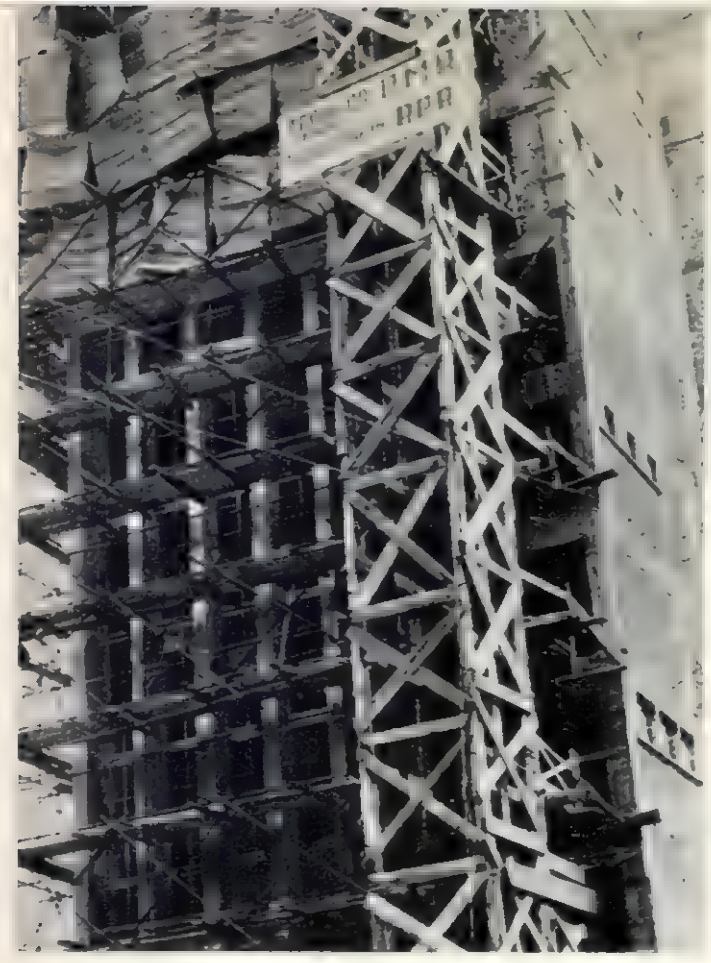

Pe locul unde altădată creştea hrişcă, se înalţă azi o uriaşă clădire: unul din corpurile principale ale uzinei de relon.

Iată una dintre cele mai apreciate mozaicare: Virginia Ariton, venită pe şantier direct de la şcoala profesională.

Ing. Ion Popescu: a lucrat zi şi noapte la terminarea unor uriaşe cisterne pentru apă.

Ing. Katona Zoltan: a găsit metoda de a turna betonul pe un ger cumplit.

Relon

Reportaj de F. URSEANU

Fotografiile autorului

Prin halta Săvineşti, accelleratul trece cu viteză de bolid. Singurul tren care catadicseşte să oprească e personalul. Scîrţîie din frîne şi stă pe loc o jumătate de minut. Atît. Apoi, un nou scîrţîit şi impiegatul de mişcare salută oficial, cu două degete ridicate la nivelul cozoroculuí. De fapt, e acelaşi salut cu care „şeful" onorează şi acceleratele. Numai că, atunci cînd accleratul de Bacău îi zboară prin faţă spre Piatra, pe obrazul impiegatului se aşterne şi un zîmbet. Parcă ar spune: „te grăbeşti tu acum, nenicule, dar mîine, poimîine, o să oprească aici şi rapidul!"

Impiegatul pare să aibă dreptate. Fiindcă aici, la Săvineşti, lîngă acest sat pierdut undeva între cîmpia Moldovei şi munţii Neamţului, se înalţă acum un nou şi mare centru muncitoresc: cetatea relonului unde cuvîntul îl vor avea chimiştii; unde, dintr-o serie de produse total lipsite de proprietăţi textile, se vor fabrica fire înlocuitoare ale textilelor naturale. Superioare în calităţi faţă de acestea şi, în plus, mai ieftine. Cu alte cuvinte, aici, la Săvineşti, se înalţă acum uzina care va produce primul tip de fibră sintetică românească: relonul. În curînd, industria românească va fabrica pe scară largă acest produs înrudit cu „Kapron"-ul sovietic, cu „Perlon"ul german, cu „Silon"-ul cehoslovac, cu „Stelon"-ul polonez.

Prima uzină de relon are un avantaj în plus faţă de uzinele similare de peste hotare: e construită în 1958. Posedă deci utilajul cel mai modern, iar ca mărime şi capacitate întrece multe asemenea unităţi din alte ţări.

Inima uzinei de relon n-a început încă să bată. Lucrul acesta se va întîmpla la toamnă. În schimb, bat cu emoţie inimile constructorilor care ridică una din cele mai complexe unităţi ale industriei chimice. De pe şantierul acesteia vă aduc veşti. Sînt veşti despre această nouă uzină prin a cărei construire şi intrare în funcţiune se va face un important pas înainte în lupta pentru cît mai multe produse de larg consum. Gîndiţi-vă: uzina de relon va furniza anual două milioane de kilograme fire şi fibre sintetice şi că dintr-un singur gram se obţin 600-700 metri fir! Cu această materie primă se vor putea fabrica cantităţi uriaşe de lenjerie, ciorapi, stofe, tricotaje şi altele. Numai din fibrele supraelastice ce se vor produce aici se vor putea fabrica anual trei milioane şi jumătate de perechi de ciorapi bărbăteşti! De aceea nu-i de mirare că, încă de pe acum, adică înainte de a porni fabrica de relon, industria noastră textilă se pregăteşte intens pentru prelucrarea viitoare a firelor şi fibrelor sintetice. Care va fi calitatea acestor produse? Răspunsul să nu-l aşteptaţi de la textilişti.

De la gară sosesc ultimele maşini pentru a fi instalate.

Ing. Ion Cizmaru : a contribuit la terminarea corpului „lactama" cu o lună înainte de termen.

De data aceasta, în materie de calitate a îmbrăcămintei, cuvîntul îl au chimiştii. În uriaşele lor retorte şi eprubete vor „creşte" firele textile şi „lîna" viitoarelor noastre haine. Şi cum pentru chimişti calitatea se traduce în primul rînd prin „rezistenţa la rupere", încerc să vă furnizez cîteva exemple de rezistenţă a firului de relon — aşa cum le-am aflat şi eu de la chimişti. Prima probă: un firicel de relon, mai subţire decît firul de păr, susţine, fără să se rupă, o greutate de o jumătate de kilogram. Rezultatul practic al împletirii unor asemenea fire este că un ciorap din relon pentru femei — zic chimiştii — în mod normal este imposibil să se rupă prin purtare. Se rupe numai prin accident. A doua probă: un fir de relon gros de un milimetru susţine o greutate de 40 de kilograme. Urmarea: cele mai rezistente odgoane, cabluri, plase pescăreşti se vor fabrica în viitor din corzi de relon împletite. Stofele, tricotajele şi celelalte ţesături din fibre şi fire de relon, trecute prin probe tehnice, dovedesc o rezistenţă la rupere sau frecare de peste zece ori mai mare decît produsele din lînă sau bumbac.

Vă plac stofele simple sau cele în carouri? Cămăşile dungate, ciorapii cu baghetă?! Aflaţi, iubiţi cititori, că pînă într-un an vă veţi alege costumul preferat sau lenjeria preferată dintr-un larg sortiment de articole bune şi ieftine, ţesute sau tricotate din fire de relon. Multe din noile produse vor fi confecţionate numai din relon; altele vor mai avea încă lînă sau bumbac, dar pe lîngă acestea, vor conţine fenol, puţin sulf, o cantitate de amoniac, benzen şi puţină... apă limpede. Adică, într-un cuvînt relon.

Să nu vă închipuiţi însă nici o clipă că acest amestec de substanţe chimice, această „răşină poliamidică" — cum o numesc chimiştii — se fabrică chiar în retorte sau eprubete. Vremea alchimiştilor a trecut de mult. I-a luat locul tehnica industrială modernă. Astfel, să nu vă mire că azi „lîna" sau „bumbacul" se nasc şi cresc în ţevi, cazane şi maşini foarte complicate. Drumul relonului e chiar foarte alambicat pînă ce lichidul vîscos realizat din fenol şi alte ingrediente chimice ajunge şuviţă solidă şi elastică, rezistentă la frecare, la frig, la apă. Numai un chimist sau un tratat de chimie vor putea informa exact asupra lungii „călătorii" pe care relonul o străbate prin nesfîrşite ţevi şi maşini, pînă ce baza lui chimică, extrasă din petrol, ajunge fir „de lînă" sau „bumbac".

Pe şantierul uzinei de relon de la Săvineşti, toţi oamenii sînt grăbiţi. Cei mai ocupaţi oameni pe care i-am întîlnit. Nimeni nu-ţi acordă o convorbire mai lungă de cinci minute. Această grabă are, evident, o explicaţie: în mai puţin de două luni această uzină trebuie să intre în probe tehnologice. Acesta-i angajamentul constructorilor, al montorilor, al chimiştilor. De fapt, constructorii — cei care au ridicat clădirea uzinei — sînt la ora aceasta spre sfîrşitul lucrărilor. Ei muncesc acum la finisarea faţadei şi a pereţilor interiori. Munca lor n-a durat mai mult de un an şi cinci luni. E un timp record şi constructorii au depus multă energie şi mult suflet pentru ca această mare lucrare să fie predată la timp. Astfel, s-au găsit metode ca turnarea betonului să se facă şi iarna, cînd frigul atingea minus 21 de grade. Cum? A fost nevoie de multă chibzuinţă. Inginerul Katona Zoltan a găsit însă soluţia: a încălzit atmosfera cu aburi pînă la plus un grad. Procedeul? Simplu: a introdus o reţea de ţevi cu aburi între cofraje. La fel, inginerul Ion Cizmaru, meşterul Mihai Neagu şi şeful de brigadă Oancea s-au străduit să predea montajului cu o lună înainte, corpul unei secţii importante; brigada de dulgheri a maistrului Carol Covaci şi cea de tencuitori a lui Mihai Cîndea au lucrat zeci de nopţi, la lumina reflectoarelor. Iar brigada de săpători a lui Laiu, vestită pe şantier, organizîndu-şi bine munca pe schimburi, nu şi-a întrerupt nici o clipă activitatea timp de un an şi patru luni. Două tinere, Virginia Ariton şi Zenobia Moise, venite pe şantier direct de la o şcoală profesională de ucenici din Bacău, s-au dovedit aici cele mai desăvîrşite mozaicare, iar tînărul inginer Ion Popescu şi-a consacrat zile şi nopţi îndrumării operaţiilor de turnare în beton a unor uriaşe rezervoare de apă. Într-un cuvînt, mulţi dintre constructori s-au străduit ca munca pe şantier să meargă din plin.

A fost însă o perioadă de timp — în primăvară — cînd lucrurile n-au mers tocmai bine pe şantier. O serie de elemente duşmănoase, printre care fostul avocat şi mare moşier Const. Isăcescu, se pripăşiseră pe aici. Urmarea: unele materiale risipite, întîrzieri în lucrări...

Pentru redresarea situaţiei, au intervenit organizaţia de partid a şantierului şi comitetul raional de partid. O chemare către comuniştii de pe şantier şi către toţi constructorii cinstiţi a schimbat situaţia: în ore de muncă voluntară au fost colectate zeci de mii de cărămizi risipite, s-au strîns fierul nefolosit şi cheresteaua de cofrări aruncată. Toate aceste „urme" ale risipitorilor de materiale au fost revalorificate. Elementele duşmănoase au fost înlăturate, iar bătălia împotriva risipei a luat forme noi; fiecare brigadă de zidari, de dulgheri, de fierari s-a angajat să lucreze o zi pe săptămînă numai cu materiale care înainte erau risipite. Un singur exemplu: o scîndură era utilizată o singură dată la cofrajul betonului. Apoi era aruncată, risipită. Azi ea este păstrată cu grijă şi folosită de încă cinci ori.

Cu spirit de economie, cu depăşirea termenelor de plan, cu vigilenţă — aşa au lucrat în ultimul timp constructorii fabricii de relon. Acesta le-a fost răspunsul la chemarea organizaţiei de partid. O chemare care a fost o adevărată lecţie de îndrumare şi control în munca unui mare şantier naţional.

Cînd fac aceste însemnări de pe şantier, constructorilor le-au luat locul, în bună parte, instalatorii maşinilor. Ei sînt schimbul doi. Schimbul trei urmează: sînt chimiştii. Aproape 70 la sută din viitorii lucrători ai uzinei de relon vor fi chimişti. Ei vor „toarce" fire pentru viitoarele noastre haine, pentru rufăria noastră, pentru foarte multe produse despre care oamenii de acum vreun sfert de veac nici nu visau că s-ar putea face dintr-un derivat al petrolului. Al „gazului" pe care, la vremea lor, îl ardeau în patriarhala lampă cu fitil.

Se fac ultimele instalaţii industriale la corpul „lactama". Aci va „face ochi" relonul.

PRIN GRĂ

de Corn

Îmi închipui că foarte puțini oameni mă vor contrazice cînd voi spune că nu cred să existe prea multe distracții și relaxări mai plăcute într-o zi de odihnă, decît plimbarea printr-o grădină zoologică.

Îndrăznesc să-mi exprim cu atîta certitudine această impresie pentru că, încă înainte de-a mi-o formula, am citit-o în ochii, în curiozitatea, în atenția, în expresia satisfăcută a fețelor zecilor de mii de oameni pe care i-am întîlnit prin grădini zoologice.

Stînd acum să verific dacă am într-adevăr dreptate în ceea ce afirm, constat că nu reușesc să-mi amintesc dacă am întîlnit vreodată, pe aleile dintre cuști și țarcuri, vreo față blazată, vreo pereche de priviri indiferente. Înconjurat de animalele unui zooparc, cu conștiința impresionată în fiecare moment de această aglomerare arbitrară de vietăți pe care natura le-a despărțit cu spații imense de zone și continente — și bătrînul, și copilul, și cel care vine pentru prima oară, și cel care vine pentru a suta oară, trăiesc aproape același miraj.

★

Grădina Zoologică din Moscova mi s-a arătat întîi ca o neclară îngrămădire de gherete, printre pomi și iazuri. Neclară, pentru că o vedeam de la fereastra camerei mele, de la etajul douăzeci și trei al clădirii în care locuiam.

Știam din ghidul de buzunar, atît de necesar dar atît de sobru prin datele lui reci, că grădina e veche de nouăzeci de ani, că adăpostește trei mii de ciudați și diverși locatari și că trec prin ea, în fiecare an, mai mult de trei milioane de oameni.

Ei bine, în momentul cînd i-am văzut pe acești oameni mi-am dat seama că între ghid și realitate e o diferență calitativă, sezisabilă doar la fața locului: trei milioane de vizitatori constituie o cifră imensă. Dar să vezi cum arată aceștia, să citești în ochii lor imperativa dorință de a-și exprima impresiile, curiozitatea științifică îmbinată cu amuzamentul, să te-nghesui împreună cu ei lîngă grilajul care hotărnicește imperiul elefantului (foto 1), să rîzi de tîrîtul stîngaci al aligatorilor (foto 2) veniți tocmai de pe țărmurile îndepărtatului Mississippi, și să rămîi circumspect în fața cătăturii neiertătoare, de erunt feud, a grifului negru (foto 3), să afli că înspăimîntătorul rinocer Zamba (foto 4) e un animal cuminte, blînd, ascultător și să te surprinzi pe tine imitînd gestul maimuței ca să constați dacă are caracteristici omenești (foto 5)... — de-abia așa îți vei putea da seama că fiecare dintre milioanele de vizitatori anuali trăiește pentru un timp de cîteva ceasuri senzația călătoriei într-o cu totul altă lume.

★

Trecusem prin forfota duminicală a marii capitale și am ajuns deodată într-o teribilă în-

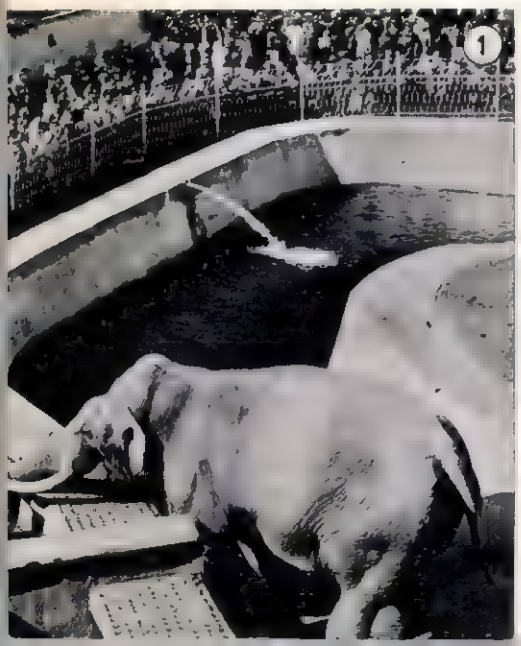

DINA ZOOLOGICĂ DIN MOSCOVA

Ilu LEU

ghesuială, din care nu vedeai decît marile corpuri albe ale clădirilor înalte. Puzderie de oameni veneau în acea după-amiază de odihnă spre zooparc. Copii curioşi şi nerăbdători, ştiind că-i aşteaptă o plimbare cu trăsurica trasă de un ponei (foto 6), îndrăgostiţi venind să contemple graţia majestuoasă a lebedei (foto 7), oameni mai tineri şi mai vîrstnici, deocamdată încă aflaţi în înghesuiala intrării, dar care peste puţină vreme aveau să uite de tot şi să se amuze lîngă gardul „fiorosului" tigru Ciandr (foto 8).

Erau moscoviţi care aveau, dincolo de grilaje şi garduri, vechi cunoştinţe, dar erau şi sute de cetăţeni din cele mai îndepărtate colţuri ale Uniunii Sovietice. Unii veneau din sud, şi dădeau ochi pentru prima dată cu urşii polari (foto 9), alţii veneau din Arctica şi admirau pentru întîia oară ciocurile roze ale pelicanilor (foto 10) sau „micuţul" bot al hipopotamului flegmatic (foto 11).

★

Şiruri nesfîrşite de oameni înaintau pe alei, rîdeau, observau, discutau, fără să se gîndească totuşi că acea aparenţă calmă a grădinii zoologice se datora muncii asidue a unui grup de pasionaţi. Directorul grădinii, tovarăşul I. Sosnovski, are multă bătaie de cap: aci dentistul îi spune că s-a chinuit două ore pînă să plombeze măseaua unei maimuţe, dincolo i se raportează că unui pui de bîtlan bolnav de reumatism i s-a prescris un tratament cu raze ultraviolete (foto 12) şi că ursul cenuşiu, în ciuda repausului duminical, a trimis îngrijitorul după chirurg ca să-i scoată o ţeapă din labă (foto 13). Şi fiecare dintre locatarii grădinii este îngrijit cu dragoste şi pricepere.

★

Am părăsit zooparcul noaptea tîrziu, cînd după gratii rareori dacă mai străluceau cîte o pereche de ochi de felină, cînd maimuţele obosiseră să se tot scarpine, să sară şi să scuipe, cînd în cuşca lor, un leu şi un cîine care de cîţiva ani fac casă comună, tratîndu-se cu politeţe şi simpatie, adormiseră bot în bot. L-am părăsit împreună cu o mulţime de oameni. Toţi eram obosiţi după atîţia kilometri de alei pe care-i străbătuserăm. Era însă o oboseală plăcută. Duceam cu noi amintiri pentru care ne-ar invidia mulţi bucureşteni...

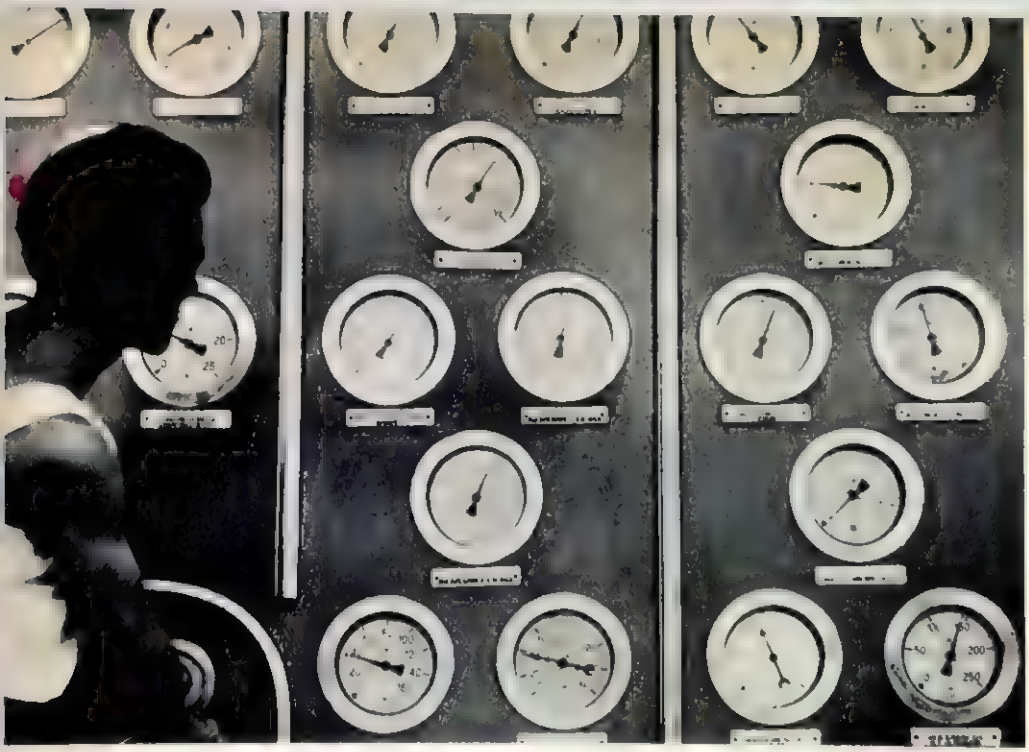

În fiecare dintre aceste manometre pulsează viața ← din arterele termocentralei

TERMOCENTRALA TINERETII

Reportaj de F. BRUNEA-FOX Fotografii de A. MIHAILOPOL

„Cu petrolul din Tazlău
Merge moara la Bacău
Și cu apa din Trotuș
Ard luminile-n Buhuși,
De aici pînă-n Bicaz
Brigadierul face haz
De-al ciocoiului necaz
Frige-i-ai mațele cu gaz".
(Auzită la Onești).

— Aici.

Inginerul a deschis încet ușa, cu nimic deosebită decît în ce privește avizul tăbliței („Intrarea neanunțată strict oprită") de zecile de uși ale birourilor înșiruite pe o parte și pe alta a culoarelor celor patru etaje. Canaturi vopsite la fel, în tonul acela deschis al sanatoriilor moderne — alb, bej, verde-pal — culori care sînt ca o pasă magnetică transmisă liniștitor sistemului nervos. Am simțit încă din primul moment efectul salutar al culorii utilizate și la vasta fațadă a termocentralei Borzești, a cărei eleganță arhitectură se înrudește, văzută în perspectivă, din tren, mai curînd cu aceea a unui imens edificiu cultural decît cu a unei uzine. Furat de peisaj, depășisem stația ce deservește complexul industrial și cei cîțiva kilometri de cale întoarsă, pe jos, făcuți cu rucsac, ciudă și soare aprig în creștet, se soldaseră cu cboseala. A dispărut ca prin minune în holul centralei, clar și răcoros ca paharul cu apă oferit de portarul binevoitor.

Să vedem acuma ce mă aducea la aripa laterală a termocentralei. Vizitasem uzina de unde se propulsează energia electrică spre industriile din Valea Trotușului — fabrica de cauciuc, combinatul chimic, rafinăria din Onești etc. — și îmi exprimasem dorința de a arunca o privire în camera de comandă, unde se concentrează țițele subtile ale complicatelor instalații tehnice, acel cabinet tainic de unde se dirijează operațiile de vehiculare a produsului energetic.

Inginerul a mai dat la o parte niște draperii de catifea gri și am pășit înăuntru. Încredințat că sala ce se înfățișa privirii nu era decît un spațiu de trecere, am vrut să-mi continui mersul. Însoțitorul, tînărul inginer Bodu Teodor, m-a reținut:

— Aici e creierul uzinei — mi-a spus cu glas scăzut. Era parcă impresionat de locul unde ne aflam.

N-am sezisat dintr-o dată motivul. La drept vorbind interiorul sălii mă contraria. La altceva mă așteptam. Ca să înțelegeți decepția e nevoie de o lămurire.

Din cele împărtășite mie în biroul său, de către directorul termocentralei, inginerul

Tinerețul se află în primele rînduri... Petre Bobează, candidat de partid, este șef de tură în secția de epurare chimică. →

Camera de comandă - „creierul" termocentralei.

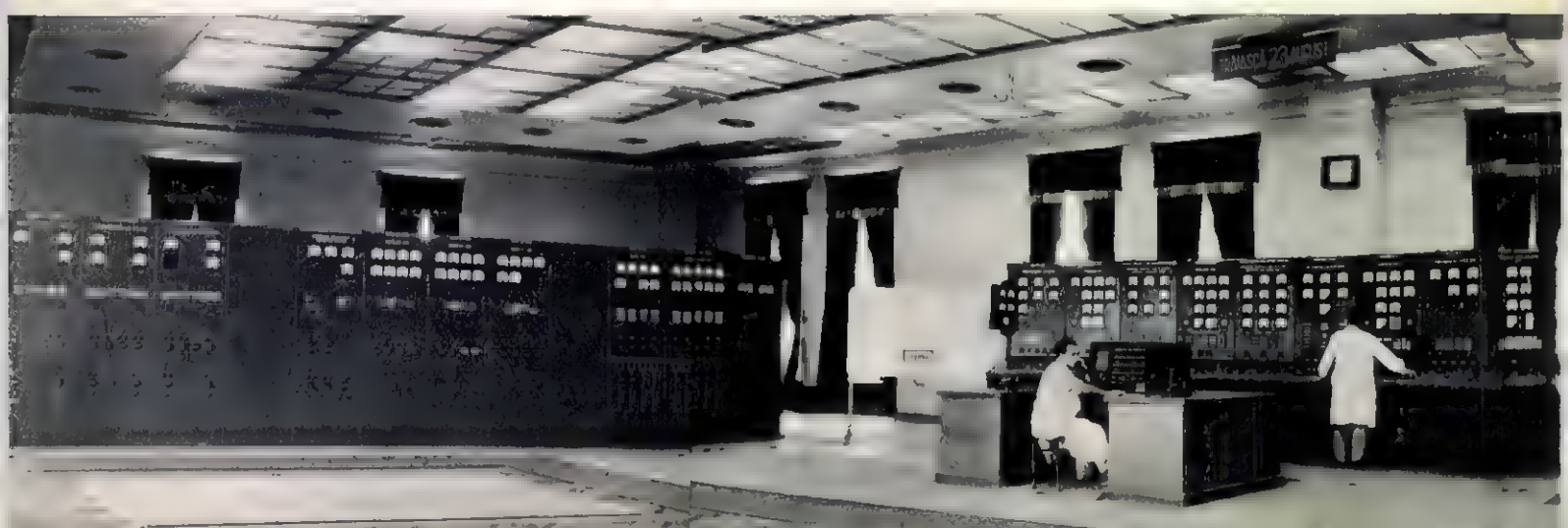

Ciupuliga Iosif; din cele înregistrate practic vizitînd pe îndelete trepidanta uzină, un lucru cu osebire le domina și le concretiza. Știți care? Un lucru de natură geografică. Mărturisesc că despre Borzești ca și despre surata ei de la Comănești, nu prea eram dumirit pînă la venirea mea aici. Din ziare nu mă alesesem cu cine știe ce bagaj informativ. Ce o mai fi și cu palatele astea chipeșe? — mă întrebam ori de cîte ori le zăream din tren, în desele parcursuri făcute în susul și în josul Trotușului, ba la sonde, ba la cărbune, ba la saline sau la alte destinații industriale. „Păi, furnizează energie motrică văii" — mă documenta vreun călător nici el tobă de referințe, însă mulțumit că în răspunsul său vag se profila totuși sumedenia de fabrici și exploatări diverse, ce se țin lanț de la Adjud la Moinești. „Uite, astea toate funcționează cu energie de la Borzești".

O să încruntați din sprîncene, mie chestia asta cu energia nu mi s-a părut spectaculoasă. Vedeți, ochiul nostru s-a nărăvit de la o vreme. Nu-i mai este suficient ochiului un raion. Vrea o regiune. Și nici nu a apucat să cuprindă admirativ regiunea, că s-a și dilatat la scara unei provincii, e nerăbdător să găzduiască în pupilă victorii la dimensiunile țării.

Cînd însă în cursul convorbirii, directorul a pomenit că uzina, deși tînără de numai doi ani, are printre „clienți" Bacăul, nu mi-a venit a crede urechilor.

— Bacăul? — am întrebat jenat. Ia te uită, unde a răzbit puiul ăsta de zmeu! Curat ca ăla cu ciubote de zece poște — m-am minunat în gînd.

— Nu numai Bacăul, ci și Galații, a adăugat flegmatic directorul.

— Ce vorbești, tovarășe inginer? Vrei să spui că șantierele navale din Galați, fabrica de conserve de pește, atelierele mecanice, teatrul, cinematografele, maternitatea, creșele, cluburile muncitorești și cîte altele din orașul dunărean iau energie electrică de aici, de la dumneavoastră?

— De aici, de la noi.

— Măi să fie!... Și eu care credeam că nu depășiți Valea Trotușului.

— Dăm și Romanului, a continuat tînărul director, pe același ton imperturbabil.

— Și Romanului? Păi, acolo, cu fabricile noi, cu laminorul, cu orașul sporit, se consumă energie, nu glumă. Se cheamă că aveți aici, la sursă berechet.

— Avem destulă ca să mai dăm și Iașilor, și...

— Și Iașilor? — l-am întrerupt, uluit.

— ... și Focșanilor... (a tăcut o secundă, căci amuzau pesemne întreruperile mele uimite, însă surprizele în cascadă îmi luaseră piuitul) și Bîcazului, deocamdată.

M-am ridicat de pe scaun și m-am apropiat de fereastră. Eram tulburat. De sus, de la al treilea, ochiul îmbrățișa un vast teren ce se întindea pînă-n malul Trotușului înspumat în barajul ridicat chiar în dreptul uzinei. De la îmbucătura cu Tazlăul, încă două stăvilare stopează, colectînd apele. Terenul este destinat celui de al treilea grup electrogen în montare, ceea ce va spori puterea instalată a centralei la 75.000 kW. Șantierul este un furnicar de brigadieri ti-

→

Un aspect al cazanului nr. 1

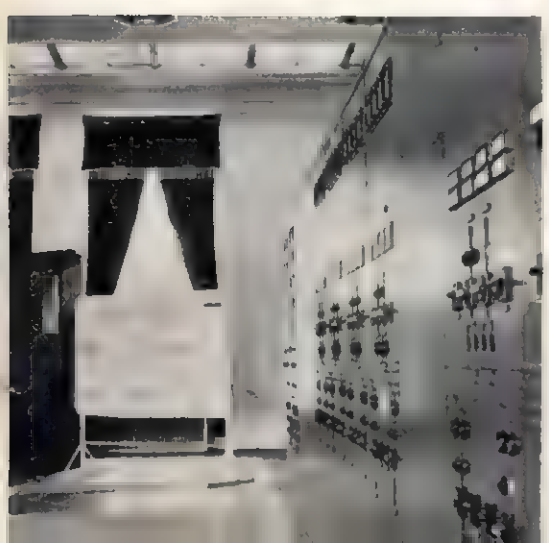

Utemista Lucia Timofte verifică o celulă de protecție de la stația de 35 km.

neri. Unii sapă șanțuri pentru conductele suplimentare, prin care apa fierbinte a cazanelor se duce să se răcească în Trotuș, în vreme ce alta proaspătă vine s-o înlocuiască pe cea evacuată. Alții garnisesc cu armătură și izolatoare stîlpii de înaltă tensiune. Roabe încărcate cu pămînt circulă într-o singură direcție.

— Cînd va fi gata lucrarea? — am întrebat.

— Cred că pînă-n toamnă s-o terminăm. Să-ți mai dau o veste ca să vezi că Borzeștii nu se mulțumesc să alimenteze exclusiv Moldova. Încă în anul curent, se va realiza interconectarea sistemului energetic de aici, cu sistemul de dincolo de Milcov. Prin Focșani. E un cadou pe care-l facem Munteniei. Și de Ardeal vom avea grijă. Pe la nord, cînd Bicazul va începe a funcționa. Toate astea vor căpăta ființă odată cu realizarea celorlalte grupuri electrogene, firește.

— Cîte mai aveți?

—Mai avem patru în perspectivă.

—Ce de-a mai apă caldă o să produceți. O să concurați cu Gulfstreamul...

★

Deși socot că ar trebui să revin la sala aceea situată la parterul uzinei, unde v-am lăsat, mai zăbovesc olecuță cu o chestiune indispensabilă înțelegerii episodului cu care am început reportajul. Abandonîndumă uimirii provocată de forța expansivă a Borzeștilor, adică impresionanta creștere a debușeurilor sale (la astea m-am gîndit, vorbind mai sus, de spațiul geografic cucerit de tînăra uzină), am omis să vă prezint termocentrala propriu-zisă.

Ce-i o termocentrală?

O uriașă fabrică furnizoare de aburi industriali. Niște cazane colosale în care apa încălzită la maximum (temperatura va atinge 540 grade Celsius cînd va fi pus în funcțiune grupul 4, ceea ce nu s-a realizat încă la noi), se transformă în vapori folosiți pentru diverse scopuri tehnologice — forță mecanică, procese termice. Centrala utilizează drept combustibil gazele de sondă compresate, aduse prin conductă de la Moinești și păcură de la rafinăria de alături.

Asemenea procese implică instalații tehnice complexe și e încă o mîndrie a realizărilor noastre socialiste, uzina de care ne ocupăm, (cea din Comănești e mai veche) condusă de specialiști tineri, instruiți și formați la școala partidului.

Ghidat de inginerul Bodu Teodor, am dat o raită prin diversele secții ale centralei. Cea mai impresionantă este desigur a cuptoarelor, uriașe cutii ermetice, care degajă o căldură insuportabilă, deși pereții groși sînt construiți din cărămidă refractară. M-am urcat pe pasarela de fier ce merge de-a lungul pereților. Dinăuntru venea duduitul focului, invizibil de afară, prizonier în craterul de șamot, dar pe care manometrele îl țin sub continuu control. Inginerul a deschis un mic oblon de metal și deodată s-a ivit în cavitatea asta, o lumină orbitoare, un disc roșu de foc scuturat de o sălbatică agitație.

Pe urmă am vizitat nesfîrșita sală a dinamo-urilor, multe la număr. La capătul sălii, un tablou cu butoane colorate, supraveghează pulsația motoarelor, și la rîndul său tabloul e subordonat atenției unui singur electrician, tînăr brigadier îmbrăcat cu salopetă. Îmi explică rostul butoanelor și al „ochilor magici" pe care se înregistrează ritmul dieselurilor.

— Aici e un punct de control al curentului electric. Însă sistemul vital al uzinei, sistemul nervos, se concentrează integral în altă parte — mă lămurește.

— Mă faci curios, tovarășe inginer.

Mă așteptam, ca în romanele științifice tratate fantastic, ca în filmele ce insistă asupra imaginilor tehnicității moderne, să găsesc ceva asemănător acolo unde m-a condus tovarășul Bodu. Adică un interior pe care-l vedeam cel puțin similar cu acel al cabinei de pilotaj de la un avion de transport cu reacție, de mare capacitate. Fel de fel de manete, manometre, barometre, cronometre, termometre, orînduite corect pe un panou de marmură neagră. Fire invizibile leagă, ca pe o hartă, încăperea asta severă — numai metal și abonită — de orașele deservite de uzină. Fiecare din ele ar converge spre un buton. O apăsare, și la Galați ar porni o curea de transmisie, la Roman strungul își va începe rotirea, la Iași aparatul purcede să capsuleze flacoanele cu aureomicină, la Focșani se aprind luminile în parcul public... Așa îmi închipuiam încăperea. Cînd colo... E o lungă și austeră sală, ca pentru spectacole, nemobilată. Pereți albi, fără o cadră. Perdele de pluș roșu, lungi pînă-n podea, acoperă ferestrele! În dreapta, lipit de perete, un birou, la care un tînăr citește o carte, se pierde în spațiul vast și vid.

În fund, un panou. Ceva mai mare decît cel menționat adineauri. E presărat cu bumbi de diverse culori, verzi, galbeni, roșii, albaștri, care palpită de o misterioasă sclipire. Au parcă un limbaj cifrat, plin de sensuri și semnalizări. Nu m-am apropiat. Am stat, pătruns de nu știu ce tulburare, lîngă ușă. Distanța, în ambianța asta de umbră și tăcere, spo-rea impresia produsă de un tablou la urma urmei banal, nespectaculos. Dar totuși... El este creierul termocentralei, cum l-a definit cu voce solemnă inginerul. Un creier nu-i fotogenic. Tînărul de la birou a ridicat capul. Se uită la noi cu gravitate. Și m-a emoționat privirea acestui brigadier, el însuși imaginea vie a atîtor oameni ai muncii, făuritori ai acestei epoci de fabuloase creații.

Termocentrala... Cărbunele... Petrolul...Cu acești trei factori de căpetenie ai industriei din Valea Trotușului s-a realizat în cei zece ani de la naționalizare — cum am încercat să arătăm în reportajele noastre — o fenomenală transformare economică a regiunii Bacăului, a întregii Moldove.

Sub imboldul partidului și guvernului zeci de fabrici cu produse esențiale, metalurgice, chimice, alimentare, au luat ființă în bazinul Trotușului și al Bistriței. Moldova este un permanent șantier de noi construcții de care freamătă munca plină de avînt a brigadierilor tineri. Ei contribuie la propășirea din ce în ce mai rodnică a acestui ținut ce participă cu importante aporturi la economia generală a țării.

Antohi Valeriu s-a calificat în uzină. Fruntaș în producție, el lucrează azi în sala turbinelor.

De la această stație, energia electrică pleacă spre Bicaz, Roman, Iași, Galați, Brăila...

Unul dintre fruntașii termocentralei: muncitorul Ion Lupu

LA DRAGOSLOVENI

PE URMELE LUI VLAHUȚĂ

„Bine e să știi, la moarte, că o dungă lași — un nume,
C-ai săpat la zidul nopții — e-ai muncit să-ți scoți în lume
Din al creierului zbucium ca pe-un diamant, **ideea.**
Urma-ți fi-va cunoscută pe-unde ți-ai purtat scînteia...“
(Din prag...)

Al. Vlahuță

artistică de o reală valoare (în ciuda unor greșeli ideologice și limite în concepțiile filozofice ale scriitorului) este cercetată cu dragoste și adîncime în lumina principiilor celei mai luminoase învățături despre viață și societate. Pleșești, satul de lîngă Bîrlad unde poetul a văzut lumina zilei, se numește acum satul Al. Vlahuță, iar împlinirea unui veac de cînd s-a născut scriitorul confel se și încuscrise) și alți oameni de seamă ai vremii.

Casa de la Dragosloveni a devenit astăzi *Casa memorială „Al. Vlahuță“*. Restaurată și reconstituită așa cum se înfățișa pe vremea cînd era locuită, casa a fost înzestrată cu obiecte rămase de pe urma scriitorului (puține, din păcate), cu manuscrise, scrisori, fotografii. În curtea casei se află un car; este și el o relicvă.

Casa memorială „Al. Vlahuță“ din Dragosloveni. Sus în stînga, placa comemorativă.

Cu acest car a plecat Vlahuță în bejenie spre Bîrlad în anul 1917, amărît de soarta tristă a țării invadată de dușmani și răscolit de revoltă împotriva monstruoaselor acte de trădare ale unor generali din vremea aceea.

Tuturor celor ce-l iubesc pe Vlahuță ca om și ca scriitor și-i prețuiesc opera, vizitarea acestei case memoriale le va prilejui emoționante momente de evocare a ilustrei figuri, de caldă amintire a celui ce a trăit, a muncit, s-a chinuit aici cu gîndul mereu la semenii lui, la nedreptățile pe care le îndurau și la dreptul lor la o viață mai bună.

Scria poetul:

„Cine-a pace duce greul bogăției și luminei
Și-n război cine-i viteazul fără slavă, fără nume?
Domnul milostiv de-a pururi, cel mai darnic Domn din lume?
E săracul. El palate și biserici și podoabe
Fără preț a dat Moldovei. — El, cu mîinile lui roabe.“

Nu mai sînt roabe mîinile *lui*, ci libere. Și nici sărac nu mai e săracul, ci stăpîn pe țara lui bogată și făuritor al unui viitor luminos. Iar pe cei ce au aprins făclii în beznă și s-au dăruit săracului, ca Vlahuță, poporul îi cinstește după meritele lor.

E. DASCĂLU

Constantin Spînu din Dragosloveni l-a cunoscut pe Vlahuță, cu care s-a plimbat adesea, discutînd despre necazurile cele multe ale țăranilor. În fotografie se vede și carul bejeniei lui Vlahuță.

Ca unul ce și-a pus harul în slujba unor idei luminoase și a dăruit poporului o operă artistică autentică, ca unul ce și-a ridicat glasul protestatar împotriva marilor nedreptăți sociale (*Vlahuță are aceleași uri și aceleași simpatii ca și Eminescu, Caragiale și socialiștii* — spune criticul Ibrăileanu), se poate spune despre poetul și prozatorul Al. Vlahuță că el *a săpat la zidul nopții*, cu dragoste pentru oameni, cu ură împotriva asupririi, cu nădejdi în împlinirea dreptății celor mulți și nedreptățiți. De aceea și poporul recunoscător își dă astăzi osteneala ca *urma* lui Vlahuță *să fie cunoscută pe unde el și-a purtat scînteia*, de-a lungul și de-a latul țării, adică, peste plaiurile patriei atît de îndrăgite de autorul „Rominiei pitorești“.

Al. Vlahuță este astăzi membru post-mortem al Academiei R.P.R., opera lui e tipărită și răspîndită în mari tiraje, iar creația sa stituie prilejul unor noi și respectuoase omagii aduse memoriei lui.

*

Pe șoseaua națională ce leagă Bucureștii de orașele moldovene, între Rîmnicul Sărat și Focșani, ținînd de comuna Generalisimul Suvorov, se află satul Dragosloveni. Aici venea poetul adesea. În umbra răcoroasă a camerelor din locuința lui, sau în lungi plimbări pe malul Rîmnei, prin zăvoiul cu sălcii împodobite cu beteală de argint ca niște mirese, își afla poetul clipe de răgaz și, deopotrivă, ceasuri de rodnică creație. Multe din valoroasele lucrări în proză și versuri au fost zămislite în acest liniștit și pitoresc colț de țară. Aici, în casa de la Dragosloveni, își primea Vlahuță pe marii lui prieteni: Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Ion Luca Caragiale, pictorul Nicolae Grigorescu (cu care de alt-

MAI MULTE FILME PENTRU ȘI DESPRE COPII

Universul copiilor noștri — cît de mare, interesantă și complexă lume! Școala, familia, detașamentul de pionieri, prietenii, un profesor apropiat sau altul mai aspru, o vacanță petrecută în tabără, întrecerea pentru cîți mai mulți 10 în primul pătrar...

Un întreg univers! De ce-i vor fi rezistînd oare cu atîta „dîrzenie" creatorii noștri de filme? De ce pun atît de puțin filmul artistic în slujba educării noii generații, de ce nu folosesc acest popular mijloc de discuție cu copilul zilelor noastre?

★

Nu întotdeauna cifrele sînt cel mai elocvent argument în materie de creație artistică, dar dacă vom spune că noua noastră cinematografie nu s-a învrednicit să facă decît 3 (trei) filme artistice pentru copii în toată existența sa, „*Năfărul roșu*", „*Fetița mincinoasă*" și „*Ora H*", vom așeza imediat lîngă această minusculă cifră și cel puțin trei semne de întrebare... Fără îndoială că cineaștii de la studioul „București" se pot mîndri cu faptul că au avut în această perioadă o mare cantitate de filme de desen animat. Nu putem trece nici peste filmul rominesc de păpuși care, așa puțin și modest cum a fost, a avut cîteva realizări lăudabile („Năzdrăvanii", „Insula Negriței", „Chiț în pericol", „Studentul de pe bulevard", într-o oarecare măsură și „Domnul Goe"). Filmul artistic pentru copii e completat periodic de jurnalul „Pionierul", editat o dată la trei luni de studioul „Al. Sahia". Așadar:

— Cu toată producția destul de frecventă de filme de desen animat nu credem că ele pot fi suficiente și, mai cu seamă eficace, în educația copiilor de orice vîrstă. Poveștile cu iepurași gingași, elefanți care-și plombează colții la dentist, ursuleți lacomi etc. sînt foarte bune pentru preșcolari, dezvoltîndu-le, pe lîngă imaginație, și noțiunile de bine și de rău, de utilitate socială etc. Crescînd însă, avînd un contact de alt nivel cu viața de toate zilele, copilul începe să judece filmele de desen animate drept simple divertismente. Pentru educația acestui public de vîrstă încă fragedă, desenul animat, cu limitele sale actuale, nu mai poate ajuta în măsura necesară. El este pus în situația de a preda ștafeta pedagogică. Cui?

Desigur că filmul de păpuși, cu specificul său, ar putea continua cursa. Filme de genul „Studentul de pe bulevard", „Insula Negritei", primul militînd împotriva superficialității și vulgarității ce caracterizează pe așa-numiții bulevardiști, al doilea vorbind despre prietenia în relațiile dintre popoare, au purtat în ele un mesaj evident util în educarea cetățenească a tinerei generații. Din păcate, după cum creatorii de desene animate nu se preocupă să găsească limbajul artistic prin care să comunice cu copiii de vîrstă mai mare, nici colegii lor din sectorul filmului de păpuși nu se străduiesc să înfrîngă stadiul poveștilor cu șoricei și rățoi. N-am văzut pînă azi nici un film de păpuși al cărui erou să fie un școlar silitor sau, dimpotrivă, unul leneș și buclucaș, pe care colectivul îl ajută să se îndrepte.

Cît despre filmul artistic pentru copii, acesta a depus armele din momentul cînd a lansat „Ora H". În tot studioul „București" nu se găsește în momentul de față nici un scenariu apt să devină film pentru copii și despre copii, (cu excepția scenariului „Mingea", o povestire a cărei problematică se adresează mai mult celor mari). Oricît am scormoni prin sertarele redacției de scenarii, n-am afla acolo nici proiecte, nici idei cu garanții serioase de realizare. Cine poate răspunde copiilor pentru ce studioul nostru de filme artistice nu le dăruiește producțiile așteptate?

Ce spun scriitorii?

Mărturisim că n-am întreprins un raid-anchetă în lumea făuritorilor de literatură pentru copii, pentru că dintr-o simplă cercetare a listelor de colaboratori ai studioului „București" în domeniul filmului pentru copii am constatat în primul rînd cine lipsește și nu cine e prezent. Marcel Breslașu, Nina Cassian, Cicerone Theodorescu, Vladimir Colin, Gica Iuteș, Octav Pancu-Iași, sînt cele mai frecvente nume întîlnite în ultimii ani în literatura noastră de copii și tineret. Nu știm de ce această situație nu a ajuns în măsura cuvenită în atenția forurilor competente ale studioului „București". Totuși, după „Inimoșii" Gicăi Iuteș, după „Marea bătălie de la Iazul-Mic" a lui Pancu-Iași, după „Nică fără frică" al Ninei Cassian — ca să dăm numai cîteva exemple la îndemînă — am fi putut avea pînă acum filme de toată frumusețea, în care copiii să-și regăsească eroii dragi, preocupările, frămîntările, bucuriile vîrstei lor, din care să poată învăța cum să se poarte în viața de toate zilele. Adevărul e că, pe cîtă lipsă de preocupare în atragerea celor mai valoroși scriitori contemporani de literatură pentru copii am putut constata în activitatea trecută a redacției de scenarii a studioului „București", tot atîta dezinteres am putea imputa și scriitorilor. Nici ei n-au bătut stăruitor și cu răspundere la porțile studioului, deși în sprijinul lor aveau cel mai de seamă argument: opinia publică.

Ce spun regizorii?

Nu spun nimic fiindcă, cu excepția cîtorva nume, evită filmul pentru copii. Subestimare? La prima vedere, așa s-ar părea. Noi însă am mai adăuga: frica de greutăți, comoditatea Nu e atît de îmbietor să lucrezi cu actori-copii cînd te visezi îndrumînd jocul unor artiști ai poporului..

Într-adevăr, copiii trebuie abia învățați cu disciplina de platou, sînt emotivi, se iau cu joaca și uită uneori replicile, sînt spontani atîta vreme cît nu știu că se filmează, iar pe urmă încep să „pozeze", pot fi mai capricioși decît cele mai „consacrate vedete" etc... Și atunci? Nu ne apropiem de filmul cu copii și pentru copii, așteptăm să se nască actori din față, visăm la antici și-i ignorăm pe Creangă, Sadoveanu, Ispirescu, ne încîntă, de pildă, măiestria basmelor filmate ale regizorului sovietic Ptușko, (fiindcă veni vorba de filmul sovietic pentru copii, nu putem să nu-i admirăm multilateralitatea, bogăția de idei și reușita artistică, însușiri prin care și-a cucerit pe merit locul de frunte în producția mondială), însă nu îndrăznim să-i urmăm pilda și... stăm. (Doar Sinișa Ivetici și Andrei Blaier — dintre toți regizorii se „încăpățînează" să facă film artistic pentru copii).

Această atitudine apare cu atît mai de neînțeles cu cît avem o literatură nouă și de bună calitate pentru copii, cînd revistele pentru cei mici sînt pline de fapte și întîmplări interesante din viața școlarilor, cînd aproape fiecare diriginte de clasă are atîtea de spus încît fără îndoială că poate alimenta cu material documentar cel mai exigent regizor. Dar pentru aceasta trebuie să existe interes. Și mai mult decît atît: pasiune și răspundere față de un public numeros și entuziast.

Ce așteptăm...

De două ori pe an, de Ziua Copilului și în timpul vacanței de iarnă, Direcția Difuzării Filmelor și a Rețelei Cinematografice organizează festivaluri cinematografice pentru cei mici. Au loc cicluri și festivaluri de desene animate și filme de păpuși la care se stă din timp la „coadă" pentru un bilet. Vedem, cu aceste prilejuri, și producții rominești, (în speță, inevitabilele povești cu ursuleți, șoricei et comp). E timpul să se ofere celui mai tînăr public lucruri mai consistente și mai utile. E un public ale cărui opinii și gusturi abia se plămădesc. Ce contribuție are filmul rominesc la formarea lui? Pînă azi — după cum am văzut — foarte firavă. Lipsește filmul care să educe cetățeanul de mîine în spiritul moralei comuniste, care să-i dezvolte dragostea pentru patrie, pentru construirea socialismului. Lipsește filmul cu înseși problemele copilului, spuse la nivelul înțelegerii sale.

Filmul trebuie să deschidă micului spectator ferestre largi către ziua de mîine, cînd și el va păși în rîndul constructorilor unei lumi noi, să-i dezvolte pasiunea pentru știință și cultură, stima față de dascălii din școală, considerația pentru toți cei ce se străduiesc să facă din el un om util societății.

Ursuleți somnoroși, rățuște șugubețe, zmei și Feți-Frumoși? Fără îndoială, sînt necesari și aceștia, pînă la o anumită vîrstă. Apoi însă, ce le dăm copiilor, imensei armate de micuți cinefili? E o întrebare la care creatorii de filme din studioul „București" s-ar cuveni să răspundă cu toată seriozitatea.

M. MARINESCU-SANDU

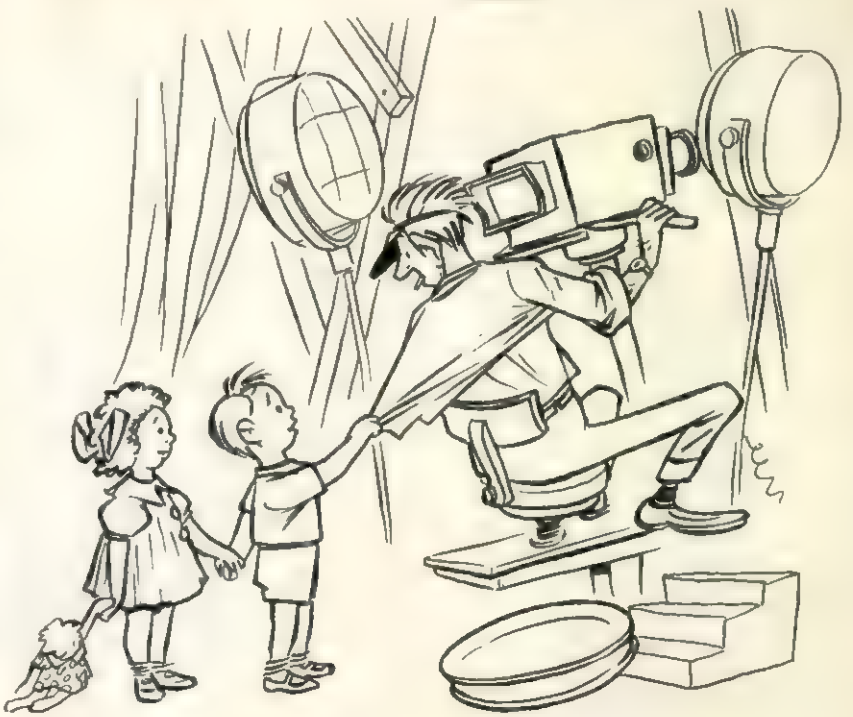

Ei, nene! De noi ați uitat?

Elevul sovietic Alexei Kuțkov.

Elevul american Stephen Lapekas.

Stephen în urma lui Alexei

SAU DE CE A INTRAT ÎN PANICĂ REVISTA „LIFE"

Îndată ce recentele succese istorice ale științei și tehnicii sovietice au spulberat fără drept de apel mitul supremației tehnicii americane, oficialitățile din S.U.A. și implicit, presa lor, au intrat în panică. Devenise limpede, chiar și pentru cei mai înrăiți apologeți ai modului de viață american, că lansarea, de pildă, a unui sputnik de o tonă și jumătate în spațiul cosmic nu poate fi un fapt izolat, întîmplător, spontan; că acest fapt, dimpotrivă, este produsul unei industrii moderne și al unei rețele științifice superioare, ambele alimentate cu cadre puternice de către un sistem de învățămînt foarte înaintat.

Iată de ce, însăși cunoscuta revistă reacționară americană „Life" a fost nevoită să publice un ciclu de fotoreportaje despre grava criză din învățămîntul american. Primul fotoreportaj din acest ciclu, prezintă, față în față, doi elevi, unul american și altul sovietic. Deși comentariul din „Life" folosește unele formulări aparținînd frazeologiei antisovietice, totuși concluzia reiese limpede, recunoscîndu-se superioritatea sistemului sovietic de învățămînt și rămînerea în urmă a învățămîntului și educației în S.U.A.

Reproducem mai jos, fotografiile apărute în „Life" precum și fragmente din textul explicativ.

Doi tineri de 16 ani, STEPHEN LAPEKAS din Chicago și ALEXEI KUȚKOV din Moscova primesc în țările lor ceea ce se cheamă o educație relativ bună în școala publică. Stephen frecventează cursurile clasei a XI-a a uneia din cele mai bune școli medii din Chicago, „AUSTIN HIGH". Alexei este în clasa a X-a, adică în ultima clasă a școlii de zece ani nr. 49 din Moscova. Deosebirile dintre *ce* și *cum* învață ei dezvăluie o gamă întreagă de probleme ce stau astăzi în fața învățămîntului public din S.U.A.

Fotografiile din paginile noastre prezintă cîteva aspecte din viața ambilor elevi în decursul unei săptămîni. Stephen este un elev mijlociu, simpatic, vesel, bun camarad — tipul tînărului fabricat în mod curent în S.U.A., de a cărui producție sînt atît de mîndre școlile noastre. Alexei este un elev muncitor, energic, oarecum peste medie — tipul elevului pe care-l produce în mod curent sistemul de învățămînt din Rusia. Stephen nu prea obișnuiește să ia în serios învățătura și problema educației școlare. Pentru Alexei, care învață într-un mediu intelectual mult mai serios, notele bune la școală sînt mai importante decît orice.

Stephen speră ca după absolvirea școlii medii să intre la universitate, dar e convins că, în general, viitoarele sale succese în viață nu depind de nivelul studiilor sale, de pregătirea sa școlară. Alexei este ferm hotărît să urmeze universitatea și să devină fizician. În Rusia, unde este nevoie de tot mai multe brațe de muncă instruite, rareori poate ajunge cineva la o situație mai înaltă fără o bună pregătire școlară. De altfel întregul sistem de învățămînt este orientat în această direcție.

Din punct de vedere al stadiului de învățătură, Alexei este cu doi ani înaintea lui Stephen. De exemplu, el a studiat în cadrul cursului de literatură engleză pe Shakespeare și Shaw, în timp ce Stephen de-abia a terminat o carte de Stevenson.

ALEXEI

În atmosfera serioasă a școlii de zece ani nr. 49 din Moscova Alexei Kuțkov își petrece șase zile de muncă intensă pe săptămînă. Programa analitică este astfel întocmită încît elevii învață 5 ani de fizică, 4 de chimie, unul de astronomie, 5 ani de biologie, 10 ani de matematici inclusiv trigonometrie și 5 ani de limbi străine. Școlile ruse pun un mare accent pe știință și mai mult de jumătate din orele lui Alexei sînt consacrate științelor tehnice și naturale. Alexei capătă însă și cunoștințe serioase în literatură

Aspect al învățămîntului din S.U.A.: Stephen Lapekas și colega lui citesc la ora de engleză un fragment din piesa „Regina Victoria". Se pare însă că pe blondina din primul plan n-o prea interesează această lecție...

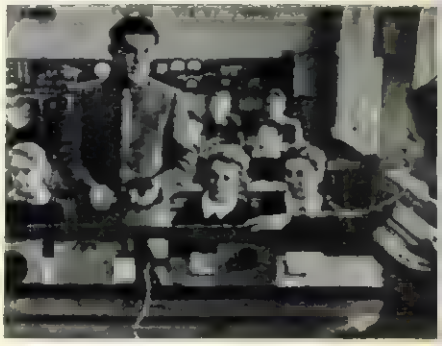

Aspect al învățămîntului din U.R.S.S.: Alexei Kuțkov răspunde bine la întrebări în ora de tehnică.

și limbi străine; el i-a studiat pe toți marii scriitori ruși, inclusiv Tolstoi și Dostoevski. În orele de engleză el nu vorbește aproape de loc rusa. Volumul și profunzimea studiilor sale trezește incontestabil o impresie puternică. Alexei își folosește sistematic timpul său pentru învățămînt, pregătindu-se acasă cu multă grijă. În timpul liber el se duce adeseori la clubul local ca să joace volei. Nu prea îl interesează fetele, însă în ultima vreme a început să acorde atenție unei colege drăguțe pe care o vedeți și în fotografie...

STEPHEN

Stephen Lapekas își începe regulat ziua lui de școală întîlnindu-se cu prietena sa, Penny Danahue. După zece minute sosește la Austin High. Orele de școală trec foarte repede, fiind animate de glume. Principalele materii pe care le studiază Stephen sînt engleza, istoria Americii, geometria și biologia. Ele ocupă, ce-i drept, un mare număr de ore, dar ele se desfășoară la un nivel mult mai scăzut decît în școala lui Alexei. Ele pretind o încordare intelectuală minimă. De pil-

După ce Stephen se întoarce de la tablă, unde s-a războit zadarnic cu o problemă de geometrie, rîde întreaga clasă. Stephen rîde și el de neștiința sa.

La ora de chimie, Alexei și colegii săi descriu o experiență. Fiecare elev are la dispoziție cîte un rînd de aparate și instrumente de laborator necesare experiențelor.

Stephen Lapekas și prietena sa Penny Danahue străbat împreună cartierul lor din nord-vestul orașului Chicago. (Tatăl lui Stephen este pictor-decorator).

Alexei Kuțkov, Maria Dubrovnik (în mijloc) și prietena ei citesc dintr-o carte de conversație engleză. Ei se află în stația metro-ului, în drum spre un muzeu științific.

Profesorul Patrick O'Mara îi ajută pe Stephen la geometrie. Pentru aceasta, mama lui Stephen îi plătește săptămînal patru dolari pentru o oră de meditații.

Experiență optică la ora de fizică. Alexei și un coleg al său determină cu ajutorul riglei unghiul razelor luminoase la întunecarea artificială.

dă, la limba engleză elevii citesc foarte rar textele autorilor. Dacă fac cîteodată vreo prezentare a conținutului unei cărți, atunci ei citesc un scurt rezumat din comics-uri.

Stephen manifestă mult talent și energie în activitatea extrașcolară, și de aceea îi rămîne prea puțin timp pentru studiu. Este un foarte bun înotător și conduce cercul școlar. Consecința? Cu toate că profesorii îl consideră ca inteligent, el rămîne mereu în urmă la matematici și în general notele sale nu sînt mari. „Îmi pare rău — spune Stephen — dar încerc să învăț și eu cît pot..."

(Comentariul redacțional din „Life")

Stephen Lapekas împreună cu Virginia Bezile și Penny Danahue (la dreapta) dansează după orele de cursuri în cadrul cercului teatral de la YMCA. Iată-i executînd un „Rocking-Cha". Repetițiile pentru fiecare nou dans durează două luni; Stephen le consacră cîte patru ore pe săptămînă.

CÎTEVA MĂRTURII AMERICANE

● „...Sistemul sovietic de învățămînt este o mare forță care trebuie luată în considerație... Este clar că trebuie schimbată în mod radical atitudinea americanilor față de învățămînt și știință... Noi cheltuim în țara noastră fonduri de mizerie pentru învățămînt..."

H. WILCOX
secretar de stat adjunct al S.U.A.

● „În Rusia știința este considerată esențială pentru educația generală. Pot spune că rușii primesc o instrucție tip secolul XX, în timp ce în America tinerii primesc o instrucție de tip mijlocul secolului al XIX-lea."

I. RABI
savant atomist american.

● „Amploarea învățămîntului profesional în U.R.S.S. a produs asupra mea o puternică impresie. Uniunea Sovietică este un stat înaintat în domeniul pregătirii cadrelor".

DAVID MORSE
director general al Organizației Internaționale a Muncii.

● „Călătoria mea în U.R.S.S. m-a convins de necesitatea stimulării interesului pentru școală în Statele Unite... S.U.A. trebuie să se ia la întrecere cu Uniunea Sovietică și în acest domeniu, în care nu sînt depășite".

LAWRENCE DERTHICK
comisar federal pentru problemele învățămîntului din S.U.A.

● „Școlile americane sînt supra-aglomerate de ani de zile; copiii continuă să învețe în locaturi improvizate, pe coridoare și în săli de clasă improprii... Majoritatea învățătorilor și profesorilor sînt plătiți mult prea puțin... Nivelul învățămîntului este inhibor de scăzut."

SLOAN WILSON
scriitor american,
profesor la universitatea din Buffalo

● „...Principala vină a lipsei de eficiență a universităților americane aparține școlilor secundare care nu dau elevilor cunoștințele de cultură generală indispensabile pentru a putea trece în universitate la un învățămînt de specialitate... S.U.A. sînt singura țară mare în care învățămîntul secundar nu este o chestiune națională, ci una profesională..."

DR. G. P. SHELDON.
(Dintr-o scrisoare adresată ziarului „New York Herald Tribune")

În orele libere, Alexei Kuțkov joacă pe terenul sportiv un meci cu aceeași hotărîre și elan cu care pornește la studiu. Acum 5 ani el a început să joace volei — unul din cele mai răsplătite sporturi în U.R.S.S. Astăzi, el este membru al echipei de tineret de volei.

Octavian ANGHELUȚĂ — „Proba de oțel"

Ștefan CONSTANTINESCU — „Zi de odihnă"

PENTRU MUNCITORII REȘIȚENI

La ora apariției rîndurilor de față, cele două mari panouri decorative pe care le reproducem mai sus vor împodobi poate interiorul Casei de cultură a Combinatului Metalurgic Reșița. Fotoreporterul nostru le-a surprins însă — mai ales compoziția „Zi de odihnă" de Ștefan Constantinescu — într-una din ultimele faze de lucru și a ținut să-l înfățișeze pe pictor lîngă pînza sa pentru a ne putea face mai evidente proporțiile impunătoare ale panoului. Sala de festivități a Casei de cultură, și ea o construcție nouă, își va primi oaspeții — vrednicii metalurgiști reșițeni — în acest veșmînt artistic de valoare, reflectînd imagini din însăși viața muncitorilor localnici.

Pentru a-și realiza compoziția figurală intitulată „Proba de oțel", pictorul Octavian Angheluță a poposit vreme îndelungată în uzinele metalurgice, a urmărit atent specificul procesului de producție, peisajul industrial, atmosfera lui și, mai ales, a căutat să cunoască oamenii ce muncesc în uzină, psihologia lor și noul lor profil moral. Lucrarea lui Octavian Angheluță izbutește, astfel, să transmită forța fizică și morală a acestor stăpînitori ai focului și metalului, sugerînd simbolic, prin cîteva din personajele centrale, vigoarea impresionantă a constructorului socialismului: proba de oțel nu este, în lucrarea sa, un simplu act mecanic de muncă, ci o contribuție conștientă la făurirea unor bunuri necesare poporului. De aici, impresia de grandoare pe care o degajă panoul.

Ștefan Constantinescu s-a oprit asupra unui alt aspect de viață: odihna, în diversele ipostaze în care îi e oferită azi omului muncii. Compoziția nu mai e concentrată — ca în cazul celeilalte lucrări — în jurul unei acțiuni unice și al unui punct central, ci cuprinde, asemenea unei fresce, diverse aspecte ale unei zile de recreație petrecute în aer liber: cîțiva oameni joacă șah, niște tineri dansează, alții joacă mingea, niște copii și-au găsit și ei de joacă prin iarbă...

Luminoasă, optimistă (și culorile pastelate servesc reliefării acestui element tonic al panoului), lucrarea arată vitalitatea și bucuria de viață a omului liber.

Cele două lucrări își datorează valoarea în primul rînd faptului că sînt rodul unei adînci cunoașteri a vieții muncitorului și a uzinei. Destinate a împodobi un lăcaș cultural muncitoresc, ele sînt dăruite din nou omului muncii care le-a inspirat, împlinindu-și astfel menirea artistică.

S. F.

ÎN CURÎND

NOUA STAGIUNE

Peste cîteva zile, în exact aceeași seară și la exact aceeași oră, treizeci și șase de gonguri vor răsuna deodată în semiobscuritatea sălilor de spectacol, cortinele se vor trage în lături și pe scenele celor treizeci și șase de teatre ale noastre va începe să trăiască cea mai tînără odraslă a teatrului românesc: stagiunea 1958-1959. Momentul acesta al deschiderii stagiunii, familiar spectatorilor prin reeditarea lui anuală, e de fiecare dată plin de emoții și întrebări: ce va aduce nou an teatral în dezvoltarea mai departe a teatrului nostru, cu ce lucrări de valoare se va îmbogăți peisajul nou al dramaturgiei românești, ce chipuri de oameni înaintați ai zilelor noastre, ce exemple de etică comunistă vom desluși pe paginile vii ale scenelor și care din aspectele esențiale ale construcției socialiste vor căpăta o convingătoare transpunere scenică? Acestor întrebări, oamenii noștri de teatru se pregătesc să le răspundă prin munca lor pasionată. Raidul nostru prin teatrele Capitalei are tocmai scopul de a surprinde imagini cît mai proaspete ale pregătirii noii stagiuni, în culisele și pe scenele cîtorva „temple ale Thaliei" bucureștene.

★

Se pare, însă, că noi am fost mai grăbiți decît unele colective teatrale. Porniți să ne destăinuim investigațiile reportericești în zilele de la mijlocul lui august (socotind, pe drept cuvînt, că pentru pregătirea deschiderii noii stagiuni și a premierei de inaugurare este necesar cel puțin o lună și jumătate), am fost nevoiți să renunțăm la a poposi în unele teatre: porțile erau încă închise, telefoanele direcțiilor și secretariatelor literare sunau în gol, actorii se aflau încă în concediu. Activitatea artistică urma să înceapă abia în a doua jumătate a lunii august. Fapt pe care l-am notat pentru a-l transmite cu cuvenita observație critică: concediile actorilor sînt prost planificate, lăsate în majoritatea lor spre sfîrșitul verii, ceea ce duce în mod inevitabil la o pregătire superficială, în asalt, a deschiderii stagiunii. Acestui fapt se datorează, în stagiunile trecute, calitatea îndoielnică a unor spectacole din primele săptămîni ale anului teatral și în special — ceea ce e mai grav — a spectacolului de inaugurare. Duratei obligatorii de cîteva luni, cît necesită pregătirea serioasă a unui spectacol, i se substituie o lună — maximum — de repetiții înghesuite, desfășurate zi și noapte, obosind actorii, copleșind regizorul și realizînd până la urmă un spectacol ce șchiopătă, susținut de un sufler cu o... dicție prea clară. Prin urmare, credem că direcțiile teatrelor ar putea medita la o formulă de organizare a concediilor care să permită ca distribuția premierei de deschidere să poată avea răgazul de a-și pregăti în tihnă și temeinic spectacolul.

★

Nu poți intra în incinta Teatrului Național „I.L. Caragiale" fără să te contaminezi de acea emoție înfrigurată ce premerge marilor evenimente. Actuala sa stagiune se deschide în condiții excepționale și pentru a te convinge de acest lucru e nevoie doar să lași să-ți alunece privirea de la artiștii poporului până la ultimul regizor de culise. Dacă interpelezi pe oricare din ei, primești aceeași răspuns grăbit și aferat, îndărătul căruia deslușești o neascunsă mîndrie: „Scuză-mă, sînt ocupat, ne pregătim pentru turneul în Uniunea Sovietică".

Prin urmare, ne pregătim pentru a duce în marea țară prietenă mesajul artei teatrale românești! Rostești aceste cuvinte și te simți și tu cuprins de trac: vom întoarce, la Chișinău, Zaporoje și Moscova, vizitele pe care ni le-au făcut celebrele teatre sovietice Mossoviet, M.H.A.T., Teatrul Mic, și va trebui să reprezentăm cu cinste arta scenică a țării noastre. Misiune de înaltă răspundere. Într-adevăr, nu prea avem timp de vorbă: repetăm, revizuim, revedem, și dimineața și după-amiaza, cele cinci piese cu care se pleacă — „O scrisoare pierdută", „Anii negri", „Steaua fără nume", „Revizorul", „Bădăranii". Pînă și cele mai mici roluri vor fi interpretate de frunțași ai primei noastre scene; perfecționăm traducerile acestor piese în limba rusă (căci textele vor putea fi auzite în rusă prin cască); organizăm o expoziție a teatrului nostru contemporan și pregătim cele cinci programe care vor fi tipărite de asemeni în limba rusă; ba vom avea și o insignă specială a turneului! Căci, după o săptămînă de la deschiderea stagiunii, vom pleca probabil în turneu. (Precum vedeți, acest plural indică clar cum și reporterul a fost contaminat de emoția generală, „cauza" turneului devenind oarecum și cauza sa).

Noua stagiune din București? Despre aceasta se va vorbi la întoarcerea Naționalului din turneul său de circa 30 de zile: se făgăduiește un repertoriu interesant, bogat în piese de actualitate. Le așteptăm cu nerăbdare.

★

Nevrînd să-și dezmintă tinerețea, Teatrul Tineretului s-a dovedit a fi cel mai vrednic din Capitală: în prima săptămînă a lui august, piesa „Ultimul tren" a lui Eugen Mirea și Kovacs György prindea primul tren spre scena bucureșteană, sub conducerea regizorală a lui D. Neleanu. Socotim că bine chibzuită alegerea în repertoriu a acestei piese: ideea înfrățirii naționalităților conlocuitoare din țara noastră și combaterea șovinismului, demascat în esența lui de clasă, oferă acestei lucrări o substanțialitate ideologică pe care realizarea sa artistică o valorifică. Colectivul actoricesc — după cele ce s-au putut vedea — nu-și precupețește eforturile pentru reușita spectacolului. O inovație în munca regizorală: după o săptămînă de lectură la masă (îndelungate lecturile durează săptămîni de-a rîndul), actorii au urcat pe scenă și au început a studia rolul cu mișcarea cuvenită. Rezultatul se întrevede: actorii se apropie mult mai repede de personaje, iar acestea prind viață de la primele repetiții.

Nu ne putem permite nici o apreciere critică, în faza actuală a spectacolului: ar fi cu totul prematur. Ne exprimăm totuși, mai curînd sub formă de întrebare, o părere: ce ar fi fost dacă s-ar fi încercat o formulă mai inedită de distribuție, care să solicite actorii Teatrului Tineretului pe linia unor creații deosebite de cele ce realizează ei de obicei? Oare consacrarea definitivă a unor actori în unele roluri nu le limitează posibilele artistice? Firește, sîntem convinși că Al. Pop Marțian poate crea cu multă siguranță rolul negativ al avocatului Tiberiu Vlad, Emilia Cosachievici cel al soției timorate și depersonalizate, Cezar Rovințescu al afaceristului venal, Aurelia Sorescu al suavei Julieta, dar parcă ar fi fost interesant ca noul regizor al Teatrului Tineretului să încerce, experimental, o distribuție mai curajoasă, mai nouă. Mă rog, e o simplă sugestie.

Peste o săptămînă vom vedea spectacolul. Atunci, publicul și critica își vor spune cuvîntul. Pînă atunci, spor la muncă și urări de succes!

★

La Teatrul Municipal nu am poposit printre actori pentru simplu motiv că — vorba mereu tînărului Caragiale — deși sublimi, lipsea cu desăvîrșire: repetițiile urmau să înceapă după 18 august. Un mic afiș dactilografiat și răspîndit generos în mai multe copii anunța pentru acea zi dezlănțuirea ofensivei pentru deschiderea stagiunii, cu primele repetiții ale pieselor „Recolta de aur" de Aurel Baranga și „Dansatoarea, gangsterul și șomerul" de Victor Birlădeanu (din 18 august pînă în 15 septembrie — nu e oare, repetăm, mult prea scurt timpul pentru a se asigura o bună pregătire a premierelor, chiar dacă acestea au mai avut cîteva repetiții la sfîrșitul trecutei stagiuni?).

Ne-am propus atunci să ne informăm despre „preludiile" tehnice ale deschiderii stagiunii și am aflat lucruri interesante. Spre o pildă: pentru decorurile și costumele noilor spectacole se vor folosi materiale mai puțin costisitoare și, pe cît posibil, materiale din vechile decoruri și costume ale unor piese scoase din repertoriu. Ce înseamnă aceasta? Vă dăm răspunsul în cifre: pentru spectacolul „Recolta de aur" costumele care ar fi costat 12.000 lei, vor costa acum circa 4.500 lei, la decoruri vor fi economii de 6.000 lei. Și nici decorurile, nici costumele nu vor fi acum mai puțin reușite. Cum se pot face economii? Iată și un alt exemplu, mai modest în aparență: bucle întregului mobilier al teatrului se dădeau la curățat, în fiecare toamnă, la o cooperativă. Anul acesta, au fost spălate de personalul intern de serviciu: s-au economisit circa 6000 lei. S-au văruit foaierele și culisele și s-au efectuat unele mici lucrări de zidărie cu ajutorul personalului tehnic: în casa teatrului au rămas 11.000 lei. Și exemplele acestea le-aș mai putea continua dacă n-aș ține să mai comunic și alte aspecte ale pregătirii tehnice a noii stagiuni: turnanta uneia dintre scene este modificată, foaia scenei e reamenajată, lumina este îmbunătățită prin sporirea reflectoarelor.

La 15 septembrie sălile Municipalului vor fi gata să-și primească — în haină de gală — oaspeții.

★

Peste o săptămînă deci, în sălile teatrelor din țara noastră.

Sanda FAUR

Fotografii de A. LOVINESCU

Actorii Naționalului se pregătesc febril — sub conducerea regizorului Sică Alexandrescu — pentru turneul ce-l vor întreprinde în curînd în Uniunea Sovietică.

La Teatrul Tineretului se repetă „Ultimul tren".

Cardacul acesta îl veți putea vedea pe... scena Teatrului Municipal.

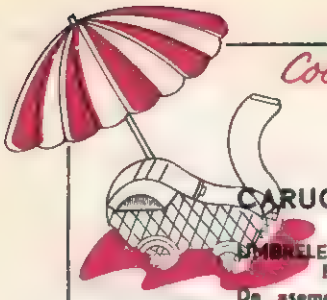

Cooperativa „Voința"
ARAD
produce:
CARUCIOARE PENTRU COPII
sport și landou metlasat,
UMBRELE ÎN DIFERITE SORTIMENTE PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII
De asemeni execută umbrele mari pentru plaje și grădini

Cooperativa „Avântul" Timișoara
produce:
POȘETE — diferite forme și culori, serviete școlare și tip „Diplomat" din vinilin și piele.
SECȚIA FRÎNGHIERIE ȘI SFORI
produce diferite articole de specialitate din cînepă:
frînghii de cardă, pătraie, pentru lifi și harnașamente.

FABRICA ARAD R.P.R.
În atenția colectivelor sportive
ÎNTREPRINDEREA I.P.M.S. DIN ARAD
STR. I. CALVIN nr. 60
primește comenzi pentru insigne sportive;
premii sportive (cupe, plachete, medalii), diferite modele de legături metalice pentru schi.
Execută la cerere orice fel de insigne.

T.A.P.L. Timișoara
Vizitați Restaurantul „TIMIȘOARA"
BOGAT SORTIMENT DE PREPARATE CULINARE, VINURI ALESE
muzică, dans, antren

Mame
la dispoziția voastră pentru sănătatea copiilor voștri
Calciu griș, fosfarin, fulgi de ovăz, porumbin, griș sterilizat
O.C.L. ALIMENTARA Timișoara

Cuvinte încrucișate

CU ȘI FĂRĂ PREFIX

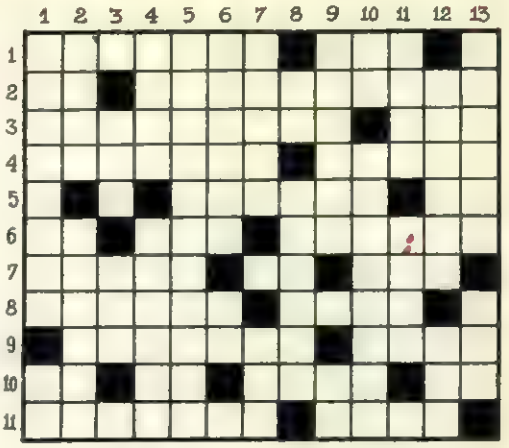

ORIZONTAL: 1) Direcție cu prefix — Prefix pentru prefix. 2) Prefix care poate fi și editură de stat — Profesor cu prefix. 3) Restabilite tot cu prefix — Nicolae maturizat. 4) Apasă cu prefix (fig.) — Deschis (fig.). 5) Medic și istoric în vechea Eladă (sec. V î.e.n.) — Conjuncție. 6) Fruntaș — Stat american — Bufet cu prefix. 7) Țintă din două prefixe — Zar — Pronume. 8) Joc cu 32 de cărți — Lansat fără prefix. 9) Imprimat fără prefix — Tînăr poet romîn. 10) Ovine — Suprafață — Demnitate — Prepoziție. 11) Parte cu prefix dintr-un joc sportiv — Lux. fragiate — Interjecție. 8) Cal — Lipsă de ploaie. 9) Nu lipsește din temă — Nicolae Filimon. 10) Soare — Boală la cai. 11) Vulcan în Sicilia — Lipsește la unii casieri. 12) Compozitor romîn — Document. 13) Exact, cu prefix — Numeral.

VERTICAL: 1) Excepție cu prefix — Conjuncție. 2) Institut de învățămînt superior — Parte dintr-un întreg în tehnică sau administrație. 3) Jumătate dintr-o nuvelă de Vasile Alecsandri — Firicel de iarbă uscată. 4) Adverb — Brîu. 5) Abreviații cu prefix. 6) Cunoscut oraș industrial — R. 7) Corăbii nau-

DEZLEGAREA JOCULUI „VIAȚĂ LIBERĂ" APĂRUT ÎN NUMĂRUL PRECEDENT

ORIZONTAL: 1) Prietenie — S. 2) Aer — Ape — Pro. 3) Ca — Alice — PC. 4) Eliberatori. 5) Afiș — Jar — A. 6) E — Ol — Sin — Al. 7) Sas — Pot — Edi. 8) Tr — Soc — Imaș. 9) Imperialism. 10) Capitalist. 11) At — Colonial.

LA 5 ȘI 20 ALE FIECĂREI LUNI APARE
REBUS
REVISTA IUBITORILOR DE PROBLEME DISTRACTIVE

SFATURI practice

CUM SE ASIGURĂ BUNA REUȘITĂ A CONSERVELOR

M-aș supăra foc dacă mi-ar spune cineva că nu știu să fac conserve. Cu toate acestea, trebuie să recunosc că nu totdeauna conservele mele sînt reușite. Mă necăjesc mai cu seamă cu legumele, care ori îmi ies prea tari, de nu le pot mînca, ori mucegăiesc în borcan și trebuie să le arunc. Ceva trebuie să fie la mijloc, mi-am spus. Poate că încăperea în care le păstrez — cămara — nu e bună, sau — mai știu eu? — poate că... n-am noroc la conserve...

Așa gîndeam, pînă în ziua cînd am văzut-o pe prietena mea Vetuța desfăcînd, în aprilie, un borcan cu fasole conservată care părea că atunci fusese culeasă de pe vreț.

— Ce cămară bună trebuie să ai tu — i-am spus — dacă ți se păstrează așa de bine conservele!

— Cămara mea? Dar e la fel ca și a ta — mi-a răspuns ea. Nici o deosebire. Cred însă că nu cămara e de vină că nu țin conservele, ci felul cum le pui.

— Cum, adică? — am întrebat-o eu cu țîfnă.

— Nu trebuie să te superi, că nici eu nu știam la început. Uite, de pildă, să-mi spui de unde iei tu legumele pentru conserve și cît timp le ții după ce au fost culese?

— Ce vorbă e aia „de unde le iau"? De la Aprozar sau direct de la producător. Iar de ținut nu le țin nici o zi după ce le-am cumpărat. Rar se întîmplă să le fierb a doua zi.

— Vezi tu — mi-a explicat Vetuța — cam de-aici se trage stricarea conservelor tale.

Am privit-o cu ciudă, dar și tare curioasă.

— Da — a continuat ea — uiți că legumele acestea au fost culese cu o zi înainte și, dacă le mai ții și tu încă o zi pînă le fierbi, ele nu se mai pot numi proaspete — așa cum trebuie să fie pentru conserve — ci prind a se vesteji, ba chiar a fermenta. Eu una îmi procur legumele pentru conserve fie direct din grădină, fie de la un transport care

moda pentru primele zile de toamnă

abia a sosit pe platoul pieței. Aleg dintre ele pe cele mai tinere, le spăl bine și le pun imediat la fiert.

— E adevărat — am recunoscut — că nu m-am gîndit la acest lucru. S-ar putea ca asta să fie cauza insucceselor mele.

— Stai că nu e numai asta — a continuat Vetuța. Poate fi legumă oricît de proaspătă și oricît de tînără, dacă nu știi s-o fierbi cum trebuie, tot acolo ajungi. Vreau să spun că dacă nu astupi cu multă băgare de seamă borcanele și dacă nu scoți tot aerul din ele printr-o nouă fierbere zeroasă, degeaba. Ba, la nevoie, după un răstimp, le mai fierbi o dată, ca să fii sigură că n-a mai rămas nici pic de aer înăuntru.

— Și cît timp le fierbi ca să le scoți tot aerul? — am întrebat-o.

— După cum sînt borcanele de mari. Pe cele mici sau înguste le fierbi cam un ceas. Pe celelalte mai mari sau mai largi, cam un ceas și jumătate. Și, dacă de la început ai grijă să pui în cazanul în care le fierbi și cîte o lingură de sare pentru fiecare litru de apă — ca să ridici și mai mult temperatura — nu mai ai nevoie să repeți operația. Mergi la sigur.

Am ascultat-o pe Vetuța și m-am hotărît ca anul acesta să fac și eu ca ea. Să văd, am sau n-am... noroc la conserve?

IOSIANA

Cea mai practică și utilă ținută pentru începutul toamnei este rochia cu jachetă din același material și rochia din două piese, confecționate dintr-o stofă suplă, dintr-un shantung, bourette, sau chiar din olandă.

1 *Rochie ușor cambrată în talie, cu fusta evazată din cusăturile laterale. Creșturile din față se prind în cupa ce pornește o dată cu răscroiala mînecilor. Cei doi nasturi sînt încheiați cu o butonieră lată.*

Jacheta simplă, dreaptă, este strînsă mai jos de talie cu un cordon legat.

2 *O rochie lînerească cu talia marcată mai sus de linia ei prin cordonul terminat în față cu o mică fundă. Corsajul se încheie cu nasturi mici la spate.*

Jacheta scurtă, cu revere clasice, este degajat pensată.

3 *O linie modernă la rochiile din două piese. Jacheta se încheie la spate cu un fermoar.*

4 *Alt model de rochie în două piese. Cupa originală, ce pornește de sub mîneci, se prelungește și se leagă în față. Jacheta se încheie la două rînduri de nasturi.*

5 *Încă un model de rochie cu jachetă. Rochia, croită princesse, are peste bust două buzunare-clape, completate cu cîte o pensă liberă. Croiala rotundă a gîtului despicată în față.*

Jacheta, originală, se încheie cu un singur nasture la gît.

CONFRUNTAREA ATLEȚILOR EUROPENI

Iolanda Balaș a sărit 1,77 m înălțime, obținînd titlul de campioană europeană la această probă.

De curînd au luat sfîrșit la Stockholm Campionatele Europene de atletism, care au impus din nou atenției lumii pe sportivii din U.R.S.S. și ai țărilor de democrație populară.

Nu vom reveni cu amănunte tehnice asupra probelor acestei mari competiții europene. Presa cotidiană a prezentat rezultate și comentarii la timpul potrivit. Nu putem însă ca în cadrul acestor cîteva rînduri să nu subliniem comportarea atleților sovietici, cărora campionatele de la Stockholm le-au prilejuit încă o dată confirmarea înaltei valori pe care au demonstrat-o în întîlnirea bilaterală U.R.S.S. — S.U.A., terminată, după cum se știe, cu victoria echipei Uniunii Sovietice. De altfel, acest lucru îl consemnează și punctajul obținut de echipa atleților sovietici — 288 puncte — care îi situează pe primul loc în clasamentul campionatelor.

Pe aceeași linie a valorilor ridicate au mers și sportivii polonezi care au obținut 97 puncte și locul IV după echipele R.D.G. — R.F.G. (echipă unită) pe locul II cu 139 puncte și Anglia — locul III cu 130 puncte.

Pe locul VI, după Suedia care a totalizat 40 puncte, s-a clasat echipa R. Cehoslovacă la o diferență de numai 9 puncte.

Vorbind de reprezentanții noștri, deși am prezentat numai șapte atleți, am ocupat locul al 12-lea din numărul total de 27 țări participante.

Avem satisfacția de a aminti că printre titularii campionatelor se află și reprezentanta țării noastre, Iolanda Balaș, care cu performanța de 1,77 m la săritura în înălțime — cifră ce depășește cu 10 cm recordul campionatelor — s-a situat pe primul loc al acestei probe.

O remarcabilă performanță realizată în această competiție atletică o constituie noul record mondial la 50 km marș al sovieticului Maskinskov. Tot un atlet sovietic, S. Popov, a fost acela care a realizat cel mai bun rezultat din lume la maraton.

V. Kuznețov (U.R.S.S.) în plină acțiune în cadrul întrecerii de aruncare a discului la decatlon. El a cîștigat proba cu 7865 puncte.

E. Ermolaeva (U.R.S.S.) la finișul cursei de 800 m, pe care a cîștigat-o. Ea este urmată de Diane Leather (Marea Britanie) și D. Levițkaia (U.R.S.S.).

E. Piatkowski (R.P. Polonă) a ieșit învingător în finala de aruncare a discului bărbați.

S. Popov (Uniunea Sovietică) rupe ața la sosire, cîștigînd astfel întrecerea de maraton cu cel mai bun timp din lume: 2 ore și 15 minute.

T. Press (U.R.S.S.) în mijloc, după ce a cîștigat întrecerea finală de aruncare a discului, împreună cu K. Hausmann (Germania) și S. Mertova (R. Cehoslovacă), care a ieșit a doua.

ÎN JURUL GLOBULUI

VĂ PREZENTĂM R. P. BULGARIA

La 9 septembrie, poporul frate bulgar sărbătorește cea de-a 14-a aniversare a eliberării sale de sub jugul fascist. Cu 14 ani în urmă, în condițiile vijelioasei înaintări a Armatei Sovietice, s-a desfășurat insurecția populară antifascistă, sub conducerea Partidului Comunist Bulgar, cînd a fost alungată de la cîrma țării clica trădătoare monarho-fascistă, creîndu-se astfel premisele dezvoltării Bulgariei spre o viață nouă, socialistă.

În luminoșii ani ai puterii populare, poporul bulgar a repurtat succese strălucite pe calea transformării țării dintr-o semicolonie într-un stat independent, cu o economie înfloritoare.

Despre înaintarea impetuoasă a R.P. Bulgaria, sub conducerea Partidului clasei muncitoare pe drumul construcției socialiste, vorbesc în chipul cel mai convingător cifrele de mai jos:

● Cel de-al 2-lea plan cincinal al Bulgariei (1952—1957) a fost îndeplinit cu succes. În 1957 producția industrială globală a crescut cu 78 la sută față de anul 1952, iar față de anul 1939, producția a sporit de 7 ori.

● În timp ce în anul 1956, producția în Grecia a crescut de numai 1,9 ori față de anul 1939, iar în Turcia de numai 2,6 ori, în R.P. Bulgaria, în aceeași perioadă, producția a crescut de 6,7 ori.

● Se dezvoltă cu succes electrificarea țării. În cadrul celui de-al doilea cincinal au fost puse în funcțiune centrale electrice cu o putere globală de 288.000 kW. Demn de relevat este faptul că, în prezent, se produce, în 35 de zile, atîta energie electrică cît se producea într-un întreg an — 1939.

● 99 la sută din suprafața arabilă a țării aparține sectorului socialist, inclusiv suprafața deținută de gospodăriile agricole de stat.

● Nenumărate sînt bunurile de larg consum produse de industria socialistă bulgară. Iată cîteva dintre ele: Procilina — antibiotic; motocicletele „Balkan"; aparate de radio produse de uzinele „Voroșilov" din Sofia; frigidere fabricate la uzina „Anton Ivanov" din Sofia.

● În prezent, la 10.000 de locuitori revin 54 de studenți, în timp ce în 1939, reveneau abia 16.

● Pînă la eliberare, în Bulgaria se importau pînă și cuie, lopeți și tîrnăcoape. În prezent se produc printre altele: combine, turbine, locomotive electrice, vase maritime. O bună parte din utilajul și mașinile produse în R.P. Bulgaria se exportă în țările socialiste, ca și în R.A.U., India etc.

● Față de anul 1952, în 1957 venitul național al populației a crescut cu 46 la sută.

În fața poporului bulgar stă acum sarcina măreață a îndeplinirii cu succes a celui de-al 3-lea plan cincinal, ale cărui directive au fost stabilite la Congresul al VII-lea al Partidului Comunist Bulgar.

Prezentăm în pagina de față cîteva imagini din Bulgaria de azi.

„Podul Prieteniei" — simbol al colaborării frățești dintre poporul român și poporul bulgar.

Pînzeturi, țesături mai bune și mai frumoase pentru oamenii muncii. Sub această lozincă muncesc harnicele țesătoare ale combinatului textil „Mariția" din Varna.

Barajul hidrocentralei „Studen Kladenet", un puternic izvor de energie electrică pentru industria și agricultura Bulgariei populare.

Fotografia înfățișează doar o părticică — secția de fabricare a acidului sulfuric — din marele combinat chimic din Dimitrovgrad.

O construcție industrială de o deosebită importanță economică: fabrica de produse refractare din orașul Elin Pelin.

Minunatul litoral bulgar este vestit în toată Europa. Fotografia ne arată o parte a plajei centrale din orașul Varna.

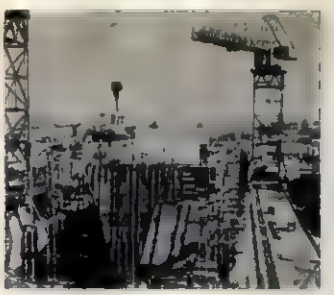

Industria construcțiilor navale a luat un mare avînt în anii puterii populare. Unul dintre șantierele navale cele mai moderne este acela din orașul Varna, purtînd numele lui Gheorghi Dimitrov.

Tutunul este o importantă bogăție a poporului bulgar. Iată cum arată o uscătorie modernă de tutun din satul Rila, raionul Stanke Dimitrovo.

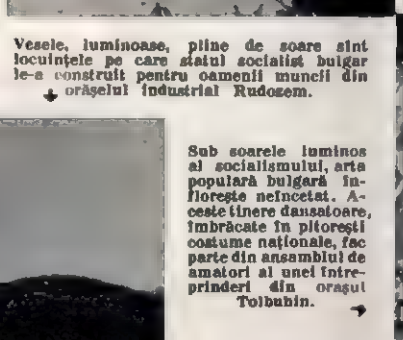

Vesele, luminoase, pline de soare sînt locuințele pe care statul socialist bulgar le-a construit pentru oamenii muncii din orășelul industrial Rudozem. →

Sub soarele luminos al socialismului, arta populară bulgară înflorește neîncetat. Aceste tinere dansatoare, îmbrăcate în pitorești costume naționale, fac parte din ansamblul de amatori al unei întreprinderi din orașul Tolbuhin. →

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3527 of. 33. Tel. 2.60.10 int. 1244. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Ion Vulpescu
Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

La finișul probei de 8+1 din cadrul Campionatului de canotaj academic juniori, lupta [illegible] s-a dat între echipajele Voința Timișoara (tricouri albe) și C.S.S. București. Victoria a revenit celor de la C.S.S. București.

Gol! Nul! Arbitrul nu l-a acordat. Birtaș, portarul Progresului București, a reușit să scoată balonul în corner.

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

„Bun e și televizorul ăsta" — și-au spus mulți dintre cetățenii Capitalei, duminica trecută. Dar au fost alți cetățeni, adevărații amatori ai sportului, care, trecînd peste vicisitudinile naturii — a plouat aproape în fiecare zi în cursul săptămînii trecute și mai ales duminică și luni după-amiază — au ieșit totuși pe terenurile de sport pentru a-și încuraja sportivii și echipele favorite.

Astfel, unii spectatori de care vorbeam au avut de înfruntat ploaia pe Stadionul „23 August" la meciurile de fotbal dintre C.C.A. — Știința Timișoara (2—0) și Progresul București — Știința Cluj (4—1), iar alții, cei care au participat la probele din prima și a doua zi a Concursului hipic internațional, scrutînd cerul, nu știau, din aceeași cauză, dacă să mai rămînă — doar va sta ploaia — sau să plece.

Spectatorii Campionatelor de canotaj academic juniori, de la Snagov, și-au pus aceeași întrebare: va veni sau nu va veni ploaia? Și n-a venit, decît așa, în cîteva picături, pentru a saluta pe tinerii canotori.

Cei de la box au fost mai norocoși. Deși norii întunecau cerul, nici simbătă și nici duminică seara — prima și a doua zi a „Turneului celor 4" — nu a plouat. Și aceasta a făcut ca întîlnirile din cadrul turneului să se desfășoare fără acea crispare pe care o provoacă așteptarea unui lucru nepăcut. Căci, fără îndoială, ploaia atît de dorită de muncitorii ogoarelor este lucrul cel mai rău venit pentru o manifestare sportivă. Și mai ales pentru o competiție de talia Concursului hipic internațional, unde concurenții — cai și călăreți — au avut mult de suferit de pe urma terenului devenit extrem de moale. Astfel, se face că la unul dintre cele mai dificile obstacole, fără să mai vorbesc de altele, au fost mulți cai care au doborît barele. Cu toate acestea, au fost înregistrate rezultate bune și satisfacția noastră este cu atît mai mare cu cît reprezentanții Republicii Populare Romîne au dominat, lupta pentru primele locuri îndu-se între ei.

Primele patru locuri la proba de deschidere obstacole, care s-a desfășurat duminică dimineață și după-amiază, au revenit romînilor în următoarea ordine: 1) Alexandru Longo, pe calul Sucitu, cu 0 puncte penalizare, timp 1:04,0; 2) Iosif Molnar, pe Pirlog, 0 pct penalizare, timp 1:04,7; 3) Vasile Pinciu, pe Nor, 0 pct penalizare, timp 1:04,8; 4) Vasile Pinciu, pe Matador, 0 pct penalizare, timp 1:05,0. Primele locuri au fost cîștigate de reprezentanții noștri și la probele de dresaj categoria mijlocie și ștafeta R.P.R.

Un timp bun și locul doi au revenit călăreților polonezi la ștafeta R.P.R., în cadrul căreia au avut o comportare bună, deși au dărîmat două bare.

Amintim de călăreții Sembara Frantisek (R. Cehoslovacă), pe calul Ivo, care a ocupat locul 3 cu 4000 pct la dresaj categoria mijlocie, de Manfred Nietschman, Helmut Weiduer (R.D.G.), Jerzi Grabowski (R.P.P.), Lazar Dakov (R.P.B.) care împreună cu Pinciu Vasile, Virgil Bărbuceanu și Gh. Antobi (R.P.R.) și-au împărțit primul loc la proba de precizie. Aceasta pentru că din cauza ploii de care vorbeam, n-a mai putut avea loc barajul pentru desemnarea cîștigătorului.

Am insistat asupra concursului hipic, deoarece acesta, pe lîngă participarea unor valoroși călăreți și cai din mai multe țări — R.P.R., R.D.G., R. Cehoslovacă, R.P.B., R.P.P. și Italia — a constituit, prin frumusețea și spectaculozitatea probelor, cel mai însemnat eveniment sportiv luțern al săptămînii.

★

Ziarele au informat cititorii de desfășurarea și rezultatele celorlalte manifestări sportive, dintre care unele le-am amintit în treacăt și noi. Considerăm totuși de datoria noastră a semnala atitudinea negativă a unora dintre activiștii vieții sportive. Ne referim la tov. Bolea Ion de la Federația de Box, care, atunci cînd i-am cerut unele lămuriri privind cazarea boxerilor din provincie, a sărit, cum s-ar spune, ca ars: „Ia lăsați-ne în pace. Ce vă băgați nasul peste tot? O să ne dați voi sfaturi?". Vreau să amintesc tov. Bolea Ion că presa, în care își are locul și cea sportivă, are în sarcinile și obligațiile ei scoaterea la iveală a unor lipsuri și sugestii pentru îndreptarea lor. De buna funcționare a unui for sportiv nu se interesează numai tov. Bolea Ion, ci toți sportivii și susținătorii lor.

Un alt caz este acela al tov. D. Dimulescu, arbitru de box, care arbitrînd meciul dintre M. Trancă (Dinamo) și Dănilă Done (Metalul) din cadrul „Turneului celor 4" nu a intervenit atunci cînd de foarte multe ori M. Trancă îl ținea pe Dănilă Done. A fost nevoie de intervenția gălăgioasă a publicului pentru ca tov. Dimulescu să-și aducă aminte că se află pe ring și va intervini.

R. SCURTU

Fotografii de S. STEINER și Dan BÎRLĂDEANU

Obstacolul nr. 2 a fost trecut. Dar cîte nu mai are de înfruntat concurentul pînă la terminarea cursei!

Fotografie AGERPRES

Deși se pare că Petre Zaharia domină, totuși, pînă la urmă, campionul european Gh. Negrea își va adjudeca victoria.

Boxul, ca și alte discipline sportive, își are pasionații lui. Și cînd ești și antrenorul celui care boxează, cum este cazul lui C. Nour, pasiunea este și mai mare. →

Cei cu inițiativă și-au adus cu ei și binoclurile, pentru a urmări pe parcurs probele de canotaj academic ↓

PREȚUL EXEMPLARULUI 2 LEI

Maestrul George Georgescu cu cîțiva dintre oaspeții Festivalului Enescu: David Oistrah (U.R.S.S.), Yvonne Astruc (Franța), Carlo Felice Cillario (Italia).

Fotografie de A. LOVINESCU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 37 (173) — 13 sept. 1958

18 ZILE, CAPITAL

Ateneul, Teatrul de Operă și Balet, sălile „Dalles", „Constantin Tănase"... Dacă vizitezi în aceste zile foaierul sau culisele oricăreia din ele, ești uimit de ritmul frenetic al activității: traducători trecînd în goană pentru a-și întîlni oaspeții străini de care se îngrijesc; secretarii juriilor, preocupați să rezolve probleme organizatorice; telefoane anunțînd neașteptate urgențe și, bineînțeles, ziariștii, care vor să știe tot ce se poate ști, ba chiar și mai multe. În fața porților frînează sau demarează mașini, vocile se întretaie, candidații își frămîntă mîinile, nervoși...

Urmărești toate acestea intimidat și îți închipui că ele fac parte din aspectul inerent al unui mare concurs și festival muzical.

Da, inerent și totuși... Numai un pas să faci dincolo de foaier sau culise și iată... Nici o mișcare; traducătorul, secretarul juriului, ba chiar și pianistul stau acum liniștiți, alături de sutele de ascultători, cu ochii visători, ascultînd acordurile muzicii. Candidatul care își frămînta mîinile uită, de îndată ce a pătruns pe scenă, că la balcon se află o comisie severă care îi cîntărește valoarea artistică; că acum o clipă sau peste alte cîteva clipe, a fost sau va fi din nou îngrijorat. Pe scene și în săli răsună muzica lui Bach, Mozart, Beethoven, Enescu. Trepidația și înfrigurarea se liniștesc brusc la porțile muzicii. Împletirea aceasta ciudată, parcă ireală, între vraja sunetelor și tensiunea din afara sălilor de concert dau culoarea proprie a acestui mare concurs și festival — primul de acest fel care se desfășoară în țara noastră.

Pe scenele sălilor „Dalles" și „C. Tănase" se succed necontenit virtuoșii; uneori rămîi uimit în fața măiestriei și maturității artiștilor între 20 și 33 de ani, sub degetele cărora muzica lui Enescu izbucnește atît de viu și copleșitor; publicul reacționează entuziast dar... în interior, pentru că „aplauzele sînt interzise"...

Iar la Ateneu, repetițiile și concertele sînt programate fără întrerupere; iată bagheta autoritară a maestrului Georgescu, dirijînd din nou (pentru a cîta oară?) nemuritoarea Rapsodie și Simfonia întîia de Enescu. Iată-l pe maestrul Silvestri, parcă și mai nuanțat, și mai subtil, și mai desăvîrșit decît îl știam, dînd o nouă viață fermecătoarei „Suite sătești"; iată-l pe marele Oistrah interpretînd la înălțimi astrale concertul de Beethoven. Iată-l pe Constantin Bugeanu dăruindu-ne o frumoasă interpretare a Simfoniei a 3-a de Enescu, în același concert în care André Gertler prezintă, cu neistovită pasiune, concertul pentru vioară al prietenului său defunct Bartok Bela...

...Sînt numai cîteva din zilele acestui concurs și festival de neuitat. Nume cu rezonanțe internaționale circulă printre noi, simplu și degajat, în vreme ce alte nume, care poate curînd vor avea aceeași rezonanță internațională, sînt anunțate, rînd pe rînd, în sălile concursului.

Acțiunea uriașă prin care statul nostru îl cinstește pe George Enescu a început să-și arate primele roade... Iar artistul, genialul artist al cărui zîmbet blînd domnește asupra sălilor bucureștene, pare a mulțumi cu neuitatele cuvinte: „Mi-am slujit țara cu armele mele: pana, vioara și bagheta".

I. H.

Fotografii de A. LOVINESCU și AGERPRES

„George Enescu" — sculptură de Ion Irimescu.

Un concert în cea de-a doua zi a festivalului și conducerea muzicală a lui „Oedip" în ultima zi a manifestărilor artistice: astfel ne „răsplătește" cu dărnicie, maestrul Silvestri pentru absența îndelungată dintre noi

A MUZICII

Moment solemn: juriul concursului de vioară hotărăște. ←

„A fost minunat, maestre Oistrah!" Prin glasul compozitorului Mihalovici și al pianistei Monique Haas (Franța), care-i felicită după concert pe marele artist sovietic, vorbesc parcă toți ascultătorii. →

1. Ce departe e Tokio! Dar Hirose Etsuko, cea mai tînără concurentă a festivalului, a înțeles că arta micșorează distanțele.

2. Înainte de a intra în scenă, pianistul Aldo Mancinelli (S.U.A.) dă prezentatoarei cîteva lămuriri suplimentare. Cît privește tracul, de el să nu pomenim.

3. „Zîmbiți, vă rog"... Michèle Boegner (Franța) se supune voinței fotoreporterului, dar Monique Duphil (Franța) nu reușește: peste o jumătate de oră va cînta în fața juriului.

Cînd, în pauză, juriul e vesel, înseamnă că tinerii concurenți s-au prezentat la înălțime (Carlo Zecchi — Italia, Monique Haas — Franța, Paul Constantinescu — R.P.R.). →

Halina Czerny Stefanska (R. P. Polona) e — se pare — de acord cu Pavel Serebreakov (U.R.S.S.). Oare membrii juriului de pian vor fi întotdeauna de acord?

„Au apărut declarațiile noastre!" Sașa Popov (R.P. Bulgaria) și Carlo Felice Cillario (Italia) consultă cu interes „Contemporanul". ↓

Un concert dedicat în întregime muzicii contemporane nu e un lucru ușor. Dar violonistul André Gertler (Belgia) și dirijorul Constantin Bugeanu sînt pe bună dreptate optimiști. ↓

Iată și ultima zi a festivalului... în pregătire. La Teatrul de Operă și Balet se repetă intens „Oedip". În fotografie, o scenă cu David Ohanezian și Maria Săndulescu

ÎN FOLOSUL OMULUI!

Nu sînt specialist în fizică nucleară, de aceea mă descurc destul de greu printre datele comunicate de ziare asupra lucrărilor celei de-a doua Conferințe internaționale pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice, care s-a deschis la Geneva la 1 septembrie. Sînt însă convins că și specialiștii sînt uluiți în fața uriașelor realizări prezentate la Geneva de știința sovietică. Centrala atomo-electrică, care reproduce combustibilul consumat de ea — creată, după cum a arătat prof. V. Emelianov, în Uniunea Sovietică — reprezintă de fapt întruchiparea acelui „perpetuum mobile" la care oamenii de știință au visat veacuri de-a rîndul. Ea înseamnă în mod practic rezolvarea uneia din cele mai de seamă probleme ale civilizației moderne: asigurarea resurselor de energie de care are nevoie omenirea.

Nu sînt om de specialitate — așa cum, desigur, nu sînt specialiști în fizică nucleară milioanele de cititori ai ziarelor de pe glob. Dar pînă și șeful savanților atomiști americani, E. Teller, a arătat cît de puternic a fost impresionat de rezultatele cercetărilor făcute în Uniunea Sovietică și prezentate la Geneva de savantul sovietic L. Artimovici și a recunoscut că generarea de energie termonucleară este posibilă.

Mîndria și încrederea ne sînt mărite de faptul că, în ajunul conferinței de la Geneva, Uniunea Sovietică a trimis în spațiul cosmic două ființe vii care s-au întors cu bine pe pămînt și de faptul că, în cea de-a șasea zi a conferinței, s-a anunțat intrarea în funcțiune — parțial — a unei noi centrale atomo-electrice în Uniunea Sovietică, care va avea o putere totală de 600.000 kW. Sîntem mîndri și pentru că patria noastră participă activ la cercetările în acest domeniu: cam la 50 se ridică numărul comunicărilor făcute la Geneva de savanții romîni și, după cum a anunțat la conferință tov. G. Gaston Marin, cu începere din anul 1970 energia nucleară va putea fi introdusă și în bilanțul energetic al R.P.R.

Pentru ca omenirea să se poată bucura pe deplin de uriașele perspective ce i se deschid pe acest tărîm, este însă nevoie de pace în lume, de colaborare și schimb de cunoștințe între savanții tuturor țărilor, de încheierea unui acord care să interzică armele nucleare.

În această direcție se îndreaptă eforturile prometeilor moderni, ale acelor savanți care înțeleg să-și pună știința și forțele în slujba progresului omenirii, în această direcție se îndreaptă eforturile popoarelor dornice de pace.

V. S.

Geneva. În timpul lucrărilor celei de-a doua Conferințe internaționale pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice. În această sală din Palatul Națiunilor, savanții au dat glas unei puternice năzuințe a popoarelor, de atîta timp formulate de Uniunea Sovietică: să ne unim eforturile pentru a pune energia atomică la dispoziția umanității, în folosul vieții!

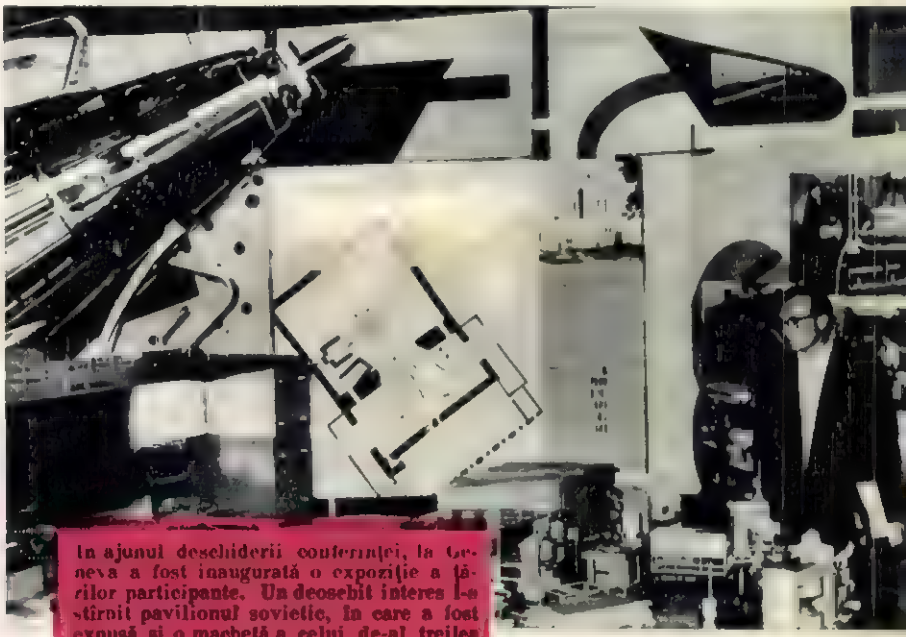

În ajunul deschiderii conferinței, la Geneva a fost inaugurată o expoziție a țărilor participante. Un deosebit interes l-a stîrnit pavilionul sovietic, în care a fost expusă și o machetă a celui de-al treilea satelit artificial al pămîntului, lansat de Uniunea Sovietică (sus). Iată-l, în fotografia de jos, și pe Dag Hammarskjoeld (x), secretar general al O.N.U., studiind acest satelit împreună cu alți delegați.

O parte a delegației sovietice la conferință.

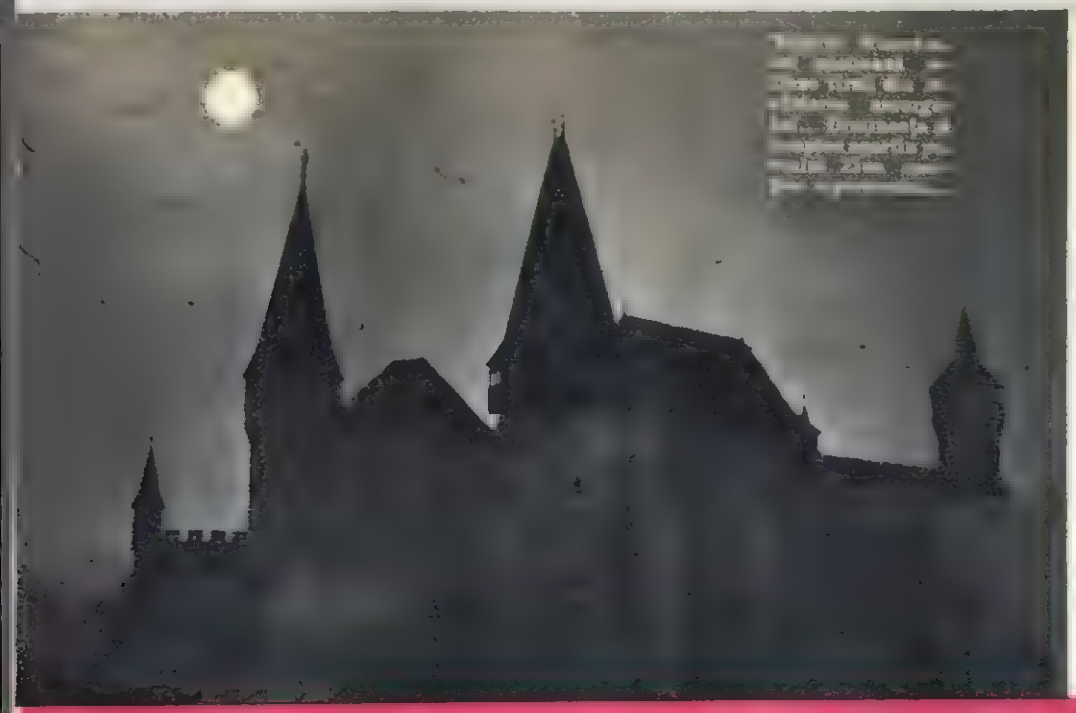

„Am consumat pentru construcții metalice cît pentru 250 mii de automobile sau 5 milioane de biciclete".

DE TREIZECI DE ORI MAI MARE DECÎT PIRAMIDA LUI KEOPS

de I. PURCARU

Fotografii de A. MIHAILOPOL

La 7 Noiembrie 1952 a intrat în funcţiune furnalul 6, de 450 m c.

mutată pentru a face loc construcţiei pe 20 de hectare a blumingului „marele bluming“ — cum i se spune pe-aici — lămurit dimensional printr-o comparaţie simplă: e de 2,5 ori mai întins decît toate uzinele vechi la un loc... Vă amintiţi? la 7 Noiembrie 1952 a intrat în funcţiune furnalul 6 (450 metri cubi). Furnalul de 700 metri cubi — nr. 5 — cel care dă singur aceeaşi cantitate de fontă cîtă constituia întreaga producţie a Romîniei anului '38, a fost inaugurat în vara anului '56. Tot atunci a intrat în producţie prima baterie a marii uzini cocso-chimice. Fabrica de aglomerare a vibrat prima oară în toamna aceluiaşi an. În mai 1957 s-a sărbătorit terminarea oţelăriei electrice, iar un an mai tîrziu s-a aprins focul la primul cuptor al noii oţelării Martin. „Marele bluming“ a fost pus în funcţiune în cinstea zilei de 23 August, anul acesta.

Au trecut opt ani de cînd s-a scos prima roabă de pămînt la fundaţia furnalului 6 şi sînt opt coloşi acum, iar al 9-lea, un laminor de profil, îşi va primi botezul la anul.

★

Toate acestea le-am văzut, ne-au fost descrise pe larg. E vremea acum ca, după 8 ani, după 8 coloşi, să ne străduim a cuprinde Hunedoara în cîteva imagini simple, concrete, rotunde, plastice, uşor de încrustat în memorie

...Ştiaţi că din piatra consumată pentru betoane în anii aceştia, s-ar fi putut ridica o piramidă de 30 de ori mai mare ca piramida lui Keops? Şi că din nisip — din nisipul cheltuit pentru construcţii — s-ar putea făuri un tunel de sticlă de la Moscova şi pînă la Londra?

Cablu de oţel de la Pămînt la Lună

Hunedoara contemporană se ruşinează parcă să se compare cu alter ego-ul său antebelic. Înainte erau opt hectare cu clădiri. Acum sînt 150... Şi Hunedoara caută termeni de comparaţie cu piramida lui Keops şi cu mirifice tuneluri de la un colţ al Europei la altul.

Am stat de vorbă cu cîţiva constructori. Ion Paraschivescu e turnător de fundaţii. Montorul Petre Mîţu a cusut fibrele de oţel ale furnalelor 5 şi 6. Andrei Weber e meşter zidar şi Puiu Ionuţ, cel mai tînăr fierar betonist. Constructori ai Hunedoarei de azi, nume vestite, ochi inteligenţi.

În dimineaţa de iulie 6 iulie 1950 — s-a scos prima roabă de pămînt la fundaţia furnalului 6. Eroii: o echipă de săpători, cărora din păcate nu li se mai păstrează identitatea. Erau, zice-se, oameni simpli, cu palme crăpate şi grele; încingeau brîu roşu sub salopetele noi, peste cămăşile urzite aspru la războiul străbunilor.

Nu bănuiau atunci că fac istorie.

Un tunel de sticlă Moscova-Londra

Au trecut 8 ani de atunci. Dimineţile, castelul Corvinilor pluteşte prin aburi, ca un decor de dramă wagneriană. Nopţile Hunedoarei păstrează reflexe tîrzii din încîntarea amurgului; cerul e roşu, ard furnalele ca nişte feştile enorme. Dimineaţa şi noaptea aparţin poetului. Ziua îi aparţine reporterului. Şi atunci, îndrăznesc s-o spun, vezi Hunedoara mai aproape de adevăr.

Au fost descrise meticulos, pe pagini întregi, toate fibrele gigantice ţesături de beton a Hunedoarei anilor noştri. Nimic n-a fost omis: braţul întins al macaralei-turn, vestind intrarea în universul pururi schimbat al mistriei; zidarii paraşutaţi pe schele înalte, la înălţimi ce-ţi dau capul pe spate; platformele suprapuse ale furnalului 6 şi înşurubarea spre nori a furnalului 5, turnul străjer al oraşului; albia Cernei strămutată pentru a face loc construcţiei pe 20 de hectare a blumingului „marele bluming“ — cum i se spune pe-aici — lămurit dimensional printr-o comparaţie simplă: e de 2,5 ori mai întins decît toate uzinele vechi la un loc... Vă amintiţi? la 7 Noiembrie 1952 a intrat în funcţiune furnalul 6 (450 metri cubi). Furnalul de 700 metri cubi — nr. 5 — cel care dă singur aceeaşi cantitate de fontă cîtă constituia întreaga producţie a Romîniei anului '38, a fost inaugurat în vara anului '56. Tot atunci a intrat în producţie prima baterie a marii uzini cocso-chimice. Fabrica de aglomerare a vibrat prima oară în toamna aceluiaşi an. În mai 1957 s-a sărbătorit terminarea oţelăriei electrice, iar un an mai tîrziu s-a aprins focul la primul cuptor al noii oţelării Martin. „Marele bluming“ a fost pus în funcţiune în cinstea zilei de 23 August, anul acesta.

Au trecut opt ani de cînd s-a scos prima roabă de pămînt la fundaţia furnalului 6 şi sînt opt coloşi acum, iar al 9-lea, un laminor de profil, îşi va primi botezul la anul.

★

Toate acestea le-am văzut, ne-au fost descrise pe larg. E vremea acum ca, după 8 ani, după 8 coloşi, să ne străduim a cuprinde Hunedoara în cîteva imagini simple, concrete, rotunde, plastice, uşor de încrustat în memorie

...Ştiaţi că din piatra consumată pentru betoane în anii aceştia, s-ar fi putut ridica o piramidă de 30 de ori mai mare ca piramida lui Keops? Şi că din nisip — din nisipul cheltuit pentru construcţii — s-ar putea făuri un tunel de sticlă de la Moscova şi pînă la Londra?

Cablu de oţel de la Pămînt la Lună

Hunedoara contemporană se ruşinează parcă să se compare cu alter ego-ul său antebelic. Înainte erau opt hectare cu clădiri. Acum sînt 150... Şi Hunedoara caută termeni de comparaţie cu piramida lui Keops şi cu mirifice tuneluri de la un colţ al Europei la altul.

Am stat de vorbă cu cîţiva constructori. Ion Paraschivescu e turnător de fundaţii. Montorul Petre Mîţu a cusut fibrele de oţel ale furnalelor 5 şi 6. Andrei Weber e meşter zidar şi Puiu Ionuţ, cel mai tînăr fierar betonist. Constructori ai Hunedoarei de azi, nume vestite, ochi inteligenţi.

Din nisipul folosit pentru construcţii, s-ar putea făuri un tunel de sticlă de la Moscova şi pînă la Londra...

Ion Paraschivescu mi-a spus:
— Cimentul înghiţit de construcţiile noastre ar ajunge pentru 5 hidrocentrale de mărimea celei de la Bicaz.

Am aflat de la Petre Mîţu:
— Am consumat, pentru construcţii metalice, cît pentru 250.000 de automobile sau cinci milioane de biciclete.

A completat Andrei Weber:
— Numai prefabricatele sînt cît 7 stadioane „23 August"...

...Iar Puiu Ionuţ, nevîrstnicul, betonistul (şi student prin corespondenţă la politehnică), mi-a

Hunedoara nouă, Hunedoara construcţiilor noi, văzută de la înălţimea vechiului castel al Corvinilor.

dăruit cea mai inspirată din comparaţii, demnă de încrustat în memorie:

— Fierul, fierul beton pus în construcţii, topit şi răsucit într-un cablu de 3 mm grosime, ar lega Pămîntul cu Luna!

...Aceasta e Hunedoara nouă, Hunedoara care construieşte. Dar acestea nu-s decît imaginile procreării industriale; ele nu cuprind oraşul cel nou, revărsat alb pe dealul Chizidului (oraşul pe

care un poet l-a comparat cu o cascadă de stele care luminează şi ziua), oraşul în care peste 2.000 apartamente noi sînt locuite de pe acum şi în care, peste puţină vreme, zidarii vor desface schelele şi vor lăsa să cadă ultima pînză de colb, dezvelind festiv alte 1.500. Balcoanele cu flori, marmura şi mozaicul „Corvinului" — cred că cel mai frumos restaurant al ţării — „Teatrul nou", cu coloanele sale decorate cu flori stilizate de un verde tandru, stadionul, spitalul ultramodern etc. etc. etc., în total un oraş modern, nou şi prin înfăţişarea lui, şi prin spiritul ce-l animă. Au fost 5.000 de locuitori în Hunedoara lui 1944. Acum, ţinînd seama de creşterea necontenită a populaţiei, specialiştii, aplecaţi asupra planului de sistematizare a oraşului, dezbat în jurul cifrei de 75 de mii.

Un om de 50.000 de ani!

Aşa s-a socotit: dacă un om ar fi construit singur coloşii, i-ar fi trebuit 50.000 de ani.

S-a socotit „un om obişnuit", care-şi îndeplineşte — obişnuit — norma zilnică.

Dar, să nu uităm, constructorul Hunedoarei noi e un om al zilelor noastre; el se mişcă în universul marilor comparaţii. Zeci de construcţii au fost date înainte de termen; s-a turnat beton la minus 30 de grade şi planul a fost depăşit; sute de fruntaşi s-au ridicat numai dintre cei 7.000 de constructori şi montori ce s-au calificat aici în ultimii opt ani, la cei opt coloşi.

...Reţineţi aşadar: de 30 de ori mai mare decît piramida lui Keops, un tunel de sticlă Moscova-Londra, un cablu de oţel de la Pămînt la Lună şi un om care le-ar fi făcut pe toate în 50.000 de ani.

Renata VIGANO
scriitoare progresistă italiană

TOATE PIEŢELE SÎNT ROŞII

Nu e doar Piaţa Roşie— a Moscovei,
toate pieţele sînt deopotrivă de roşii,
oriunde căzu un tovarăş ori un partizan,
oriunde pietrele pieţii au fost adăpate cu sînge.
Nu doar în Piaţa Roşie —a Moscovei
defilează şiruri strînse de oameni,
în faţa palatului roş al lui Lenin,
ca undele apei ce zilnic se scurg
sub poduri de piatră.
În atîtea pieţe-ale lumii
merg morţii în şiruri, care-au căzut
pe nepăsătorul pavaj,
merg vii în şiruri vii care-aşteaptă
un nou anotimp.
Şi creşte cumplita cadenţă a paşului
de-atîţi de departe, apăsat, implacabil, profund.
paşul acelor ce toată viaţa
n-au avut nimic,
al celor care-au sosit
în Piaţa Roşie—a Moscovei,
al celor care asemenea lor vor sosi în curînd
în toate pieţele lumii.

ACEASTA E PACEA

Pacea nu e doar un tratat
pe care-l semnează domni gravi la o masă.

Pacea e bicicleta copilului tău
ce-ai s-o cumperi la anul abia,
cînd îşi va lua un examen mai greu.

Pacea e logodnica şi logodnicul,
prea tineri să-şi facă o familie,
dar siguri că se vor lua mai tîrziu.

Pacea e bătrînelul şi bătrînica
ce stau laolaltă de vreme-ndelungă
şi vor să-şi serbeze nunta de aur.

Pacea e casa pe deal — nou-nouţă —
ce iar ai zidit-o piatră cu piatră,
adunată cu greu dintre dărîmături.

Pacea-i cărarea uşor şerpuind
ce-ai tăiat-o acum printre semănături
să fie mai lesne drumul de fară.

Pacea-i pămîntul săpat şi arat,
e semănatul grîului, toamna,
pentru recolta din vara ce vine.

Pacea e aripa albă în suflet,
pacea e floare roşie-n inimă;

pacea e-o vrere mîndră-n popor,
pentru care şi-ar da şi viaţa.

MONDINĂ *) MOARTĂ

Mizerie sură, mizerie amară,
poate c-aşa-i cînd te naşti către seară.
Poate că patul prea tare-i de vină,
poate că nu era lună de loc,
poate că-i rău să nu vii pe lumină,
poate că lumea e fără noroc.
Mama era mai uscată ca paiul,
tata de friguri mereu scuturat.
Dacă plîngeam, „nina-nanna" în graiul
broaştelor doar, îi-auzeam înginat.
Cîmpie de-orez, cu nici o răsplată,
aşa e că poate am fost înşelată!
Orezăria-mi intra pe sub poartă,
putredă iarna, vara arsură;
soarele oblic pe apa cea moartă,
viaţa o suie în semănătură.
Îmi mai furau din simbrie la plată,
cînd iscăleam mă-nşelau toţi mereu.
Domnu' vechil îşi trăgea nu o dată,
parte din partea stăpînului său.
Cîmpie de-orez, cu picioarele-n apă,
tu care m-ai tras cu încetul spre groapă...
Tata-mi căzu într-o zi în cîmpie
şi-n viaţa de dincolo nu mai credea;
mama în poalele orezăriei
pe neglndite-adormit-a şi ea.
Nici n-apucai să văd steaguri afară,
steaguri să-mi fîlfîie-o viaţă mai bună...
Poate aşa-i cînd eşti moartă pe seară,
poate aşa e cînd mori fără lună.

*) Mondină — muncitoare la orezărie.

În romînește de **Veronica PORUMB** și **Despina MLADOV**

De cîte ori mă vizitează vreun prieten sau vreo rudă din Europa, primul contact cu arhitectonica new-yorkeză, pe drumul de la aeroport spre hotel, îl constituie imaginea caselor de la marginea Manhattan-ului, care nu seamănă de loc cu zgîrie-norii din prospectele turistice prezentînd centrul Manhattan-ului. Ceea ce atrage atenţia la casele mohorîte de la periferia metropolei nu este atît aspectul lor dezamăgitor în comparaţie cu Empire State Building, cît, mai ales, scările de metal înguste care coboară în zig-zag de-a lungul faţadelor principale şi cu care noi, new-yorkezii, ne-am obişnuit de mult. „Ce sînt acestea? Scări de serviciu?" — întreabă interlocutorul meu. Şi totdeauna el primeşte acelaşi răspuns: „Nu, sînt scări pe care locatarii respectivi se pot salva în caz de incendiu". Şi nu de puţine ori am fost lăudaţi pentru asemenea dovadă de ingeniozitate.

În ultimul timp, urmărind dezbaterile economiştilor noştri, am reflectat mult asupra perspectivelor declinului economic din S.U.A. Şi am ajuns la concluzia că nu ne-ar strica şi în domeniul economiei o scară de incendiu, care să ne permită ieşirea la aer curat din casa în care flăcările crizei ameninţă să se extindă. La începutul lunii august, unii oameni de afaceri, în special cei din Downtown — acea parte cunoscută în lume drept Wall-Street — au ajuns la părerea că o asemenea „trambulină salvatoare" ar putea-o furniza aprinderea unui incendiu în Orientul Mijlociu. În acele zile, o serie de acţiuni au pornit iar să salte brusc. Preţul oţelului a sporit cu 5 dolari la tonă. Congresul a alocat, suplimentar, un miliard de dolari peste sumele cerute de preşedinte în vederea cheltuielilor militare. De la jurnalul electric din Times Square, pînă la publicaţiile multicolore şi voluminoase care apar săptămînal, toate organele marii finanţe au început să prezică sfîrşitul crizei şi începerea unui nou boom. Dar dacă la bursă domnea o atmosferă speculativă de zile mari, iar seara la elegantul local „El Marocco" se şi ciocnea pentru prosperitate, în cartierul meu, în Brooklyn, ca şi în alte cartiere unde locuieşte populaţia muncitoare a fabulosului New York, numărul celor care nu aveau de lucru nu se micşorase deloc. Acolo, în Wall-Street, se anunţa oficial, conform datelor federale, scăderea numărului şomerilor cu 132.600. Dar în Brooklyn, în Queens şi în celelalte cartiere mai mărginaşe, denumite de un scriitor „scara de serviciu a Americii", există o altă scară a valorilor, alte măsuri de calcul. Domnii din Wall-Street calculează după numărul celor înscrişi pe listele de ajutoare pentru şomaj, la care au dreptul un timp limitat un număr restrîns de muncitori fără lucru. Dacă numărul acestora scade, asta înseamnă, după ei, că a scăzut şi numărul şomerilor. Noi ştim însă că în fiecare săptămînă zeci de mii de muncitori care sînt şomeri mai vechi nu mai au acces la fondurile de ajutor de şomaj. Ei sînt şterşi de pe listele de ajutoare, dar continuă să rămînă şomeri şi nu mai au absolut nici o sursă de venit. Numărul imens al acelor şomeri care nu beneficiază de loc de ajutoare se ridică în aceste zile la circa trei milioane şi jumătate. Desigur că în orice cartier al New York-ului, ca şi în cartierul meu, ai să găseşti unii şomeri care mai capătă temporar de lucru. Dar este vorba de munci sezoniere, care durează între o săptămînă şi două luni. Statisticienii oficiali se grăbesc să-i includă şi pe aceştia în rîndul celor care s-au reîntors la lucru, prevestind astfel mult aşteptata „recovery" (refacere).

Dar „miracolul" se lasă mult aşteptat, iar omul simplu speră din ce în ce mai puţin că acest „miracol" se va produce vreodată. Între timp, viaţa îşi urmează cursul în umbra zgîrie-norilor cenuşii, ai căror regi neîncoronaţi ucid atîtea speranţe, strivesc atîtea vieţi în numele legilor de junglă ale capitalismului declarat peste noapte... „popular".

Cele cîteva fotografii ale ziaristului romîn N. Lupu, făcute în timpul vizitei sale în S.U.A. şi reproduse în aceste pagini, vă oferă doar unele aspecte ale unui New York pe cît de adevărat, pe atît de contrastant cu imaginea pe care o etalează centrul metropolei americane. Şi cititorii au prilejul să constate că, în ciuda reclamei propagandistice americane, nu tot ce-i bine pentru „General Motors" este bine şi pentru americanul de rînd.

Pentru a-şi agonisi un sandviş la prînz, o mul acesta a devenit el „sandvişul" unui atelier care repară stilouri, brichete şi aparate de ras electrice. „Vizitaţi spitalul stilourilor", spune reclama pe care o poartă bătrînul „sandwich-man". Ce spital îl va primi oare pe bătrînul obidit, cînd puterile îl vor părăsi şi nu va mai putea purta povara reclamei? Nici reclama şi nici piramida socială a marelui oraş nu dau răspuns la această întrebare.

Dacă pe străzile New York-ului întîlneşti pe cineva care umblă aproape tot timpul cu capul în sus, atunci mai mult ca sigur te afli în faţa unui proaspăt venit. Totuşi, dimensiunile reale şi complete ale acestui oraş nu le poţi căpăta uitîndu-te tot timpul în sus, la blocurile înalte. Este absolut necesar ca privirile să folosească drept punct de reper nu numai „stratosferica", antena de televiziune instalată pe „Empire State Building", ci şi imagini mai „pămînteşti", ca aceea din fotografia aceasta. Din felul în care personajul din fotografie scotoceşte cu insistenţă în coşul de gunoi, se poate vedea că nu este de loc vorba de un proaspăt new-yorkez...

NEW YORK-UL FĂRĂ FARD

Corespondenţă specială de Frank HAAGEN

Fotografii de N. LUPU

Vînzătorul de castane calde, instalat aproape de intrarea podului Brooklyn care leagă principala parte a New York-ului Manhattan de cartierul Brooklyn. Maşinile, anii trec pe lîngă el în mare viteză, dar el continuă imperturbabil să vîndă castane fierbinţi pentru a-şi asigura o pîine de azi pe mîine.

Funcţionarii marilor magazine Bonwit Teller au declarat grevă în semn de protest împotriva condiţiilor de muncă şi salarizare. O grevă originală. Din două în două ore, alte echipe de funcţionari patrulează cu pancarte în faţa intrării principale, chemînd pe cetăţeni să nu cumpere produsele acestor magazine. →

↑ Privită de sus, cunoscuta arteră Broadway pare un ocean de lumină. Avîntîndu-te în acest ocean, te vei simţi tras de mînecă de omul cu cămaşa în carouri care te invită să intri în Tango Palace, unde poţi găsi „taxi-girls" — fete pe care le poţi închiria pentru dans ca pe un taxi. Reclama de afară spune: „Avem nevoie de fete. Nu este necesară experienţa". În schimb, omul care te invită să petreci cu ele... are nevoie de pîine.

New York, periferia Manhattan-ului. Acolo unde sosirile de necunoscuţi nu mai salvează pe oameni de vilvătăile mizeriei

Casa din Putten care a provocat spaima locuitorilor acestui orășel olandez. Printr-una din ferestrele clădirii poate fi observat un specialist îmbrăcat în costum de protecție, cercetînd radioactivitatea diferitelor obiecte din interiorul casei. ←

„Radioactivitate". E un cuvînt nou și totuși în ultimii ani a fost pomenit atît de des și în împrejurări atît de diferite, încît a devenit la fel de obișnuit în discuțiile oamenilor, ca și cuvintele vechi de cînd lumea: „pace", „copii", „viitor". Radioactivitate. Cuvîntul acesta e rostit la conferințe internaționale și la masa de dimineață a celor mici, în laboratoare de către cercetători renumiți și în case modeste, seara, cînd părinții rămîn să discute în liniște.

Radioactivitate. Cenușa Hiroșimei și a caselor din Nagasaki, cenușa rezultată în urma neîncetatelor experiențe cu arme atomice americane și engleze s-a ridicat în straturile înalte ale atmosferei. Ploaia atinge cenușa aceasta nocivă — și cade încărcată cu radioactivitate. În fiecare an, în Japonia mor noi și noi victime nevinovate ale bolii provocate de aceeași pricină: radioactivitatea. 23 de pescari japonezi s-au îmbolnăvit grav de pe urma radiațiilor produse de experiențele americane în regiunea atolului Bikini. Radioactivitate. Și totuși, astăzi, deasupra Angliei, deasupra Franței, deasupra majorității țărilor occidentale, trec fără încetare avioane încărcate cu bombe atomice și cu hidrogen. Nici un copil din Anglia, Franța sau din alte țări occidentale nu se mai bucură atunci cînd vede un avion apărînd pe cer.

Au trecut ani și ani de la distrugerea Hiroșimei, orașul a fost parțial reconstruit, dar oamenii continuă să moară de boala atomică. Au trecut ani și ani, dar imperialiștii americani și englezi au refuzat cu îndîrjire să înceteze experiențele cu arme nucleare. Pilda plină de generozitate și de grijă față de viitorul umanității dată de Uniunea Sovietică, care a încetat unilateral experiențele cu arma atomică și cu hidrogen, a făcut să sporească și mai mult protestul popoarelor împotriva continuării nefastelor experiențe de către puterile occidentale. Ca urmare a acestui fapt, imperialiștii s-au văzut nevoiți în cele din urmă să-și anunțe și ei intenția de a suspenda experiențele cu arme nucleare pe timp de un an, condiționînd aceasta de rezultatul unor tratative care ar urma să înceapă la 31 octombrie.

E semnificativă o întîmplare petrecută nu demult la Putten, un orășel din Olanda. O întîmplare provocată de fapt de un accident în folosirea pașnică a radiațiilor nucleare. Dar accidentul acesta, care a înspăimîntat un întreg orășel, este cît se poate de grăitor pentru starea de spirit a popoarelor din occident, unde domnește o adevărată psihoză atomică. Neîncetatele experiențe cu arme nucleare, efectuate în diferite colțuri ale globului de maniacii războiului atomic din S.U.A. și Anglia, ca și avertismentele celor mai renumiți savanți cu privire la extrem de primejdioasa încărcare a atmosferei cu radioactivitate au făcut popoarele să fie în permanentă stare de alarmă. Iată dar, cum se explică și faptul că accidentul de la Putten cu grăuntele de radium n-a rămas doar un fapt oarecare, știut numai de eroii săi.

Și acum iată ce s-a întîmplat la Putten.

LIPSEȘTE UN VÎRF DE AC

Joke, mica olandeză din Putten, a fost cu mama ei la Utrecht. Aci s-au dus la spital, unde „nenea doctorul" i-a făcut fetiței o înțepătură ușoară în nas (era cam suferindă de o vreme) și, în cele din urmă, s-au înapoiat acasă cu trenul.

Acasă, Joke s-a simțit rău. Mama a dezbrăcat-o și a culcat-o. Înainte de aceasta, i-a curățat nasul, așa cum îi recomandase medicul de la spital. În nas a găsit o bobiță strălucitoare, pe care a aruncat-o în sobă, oarecum mirată. A făcut focul. Joke a petrecut o noapte liniștită. Ca întotdeauna, dimineața, mama a luat într-un făraș cenușa din sobă și a aruncat-o în fundul curții. În vremea aceasta, în spitalul din Utrecht, un doctor examina cutia de plumb în care se păstrau acele cu vîrf de radium. Deodată, încremeni: unui ac îi lipsea vîrful. Numele micuței Joke îi veni imediat în minte. Se dădu alarma

REPORTERUL TRANSMITE

Despre cele întîmplate în Putten un reporter al unui ziar de seară francez a transmis de la fața locului următoarele: „60 de automobile vin unul după altul... Vin oameni îmbrăcați cu combinezoane speciale și purtînd contoare Geyger, medici olandezi și străini, specialiști în radioactivitate, polițiști, judecători și gazetari. Contoarele sînt puse în funcțiune. Acele se agită nebunește. Nimic nu e lăsat necercetat; hainele întregii familii emit radiațiuni, ca și zidurile, mobilele, alimentele..."

...Joke și părinții ei au scăpat totuși cu viață. Asupra viitorului fetiței nu se pot face previziuni. Dar frica de radioactivitate a cuprins întregul orășel.

Radioactivitate...

Într-o compunere, o școlăriță din Hiroșima scria: „Mama s-a simțit foarte slăbită. Doctorul a spus că probabil s-a otrăvit cînd l-a căutat pe fratele meu prin cenușa fierbinte (după explozia bombei atomice — n.r.). Peste șase luni, o fetiță de zece ani s-a îmbolnăvit de radiațiuni, i-a căzut părul și, cu toată îngrijirea dată de un medic de la Crucea Roșie, a început să scuipe sînge și a murit după douăzeci de zile. De atunci au trecut șase luni, dar unii mai mor și astăzi de pe urma acestei boli teribile. Cînd mă gîndesc că asemenea lucruri se pot întîmpla pe lume, mi se face frică..."

Joke n-a auzit de fetița din Hiroșima. Concetățenii ei știu însă ce li s-a întîmplat copiilor din orașele asupra cărora au fost aruncate bombele atomice. Cei din Putten au copii. Celor din Putten le e teamă pentru copiii lor. Dacă substanțele radioactive ar fi folosite doar în medicină, atunci întîmplarea fetiței ar fi rămas un caz izolat. Dar astăzi radioactivitatea nu înseamnă decît în foarte mică măsură lecuirea bolilor. Dimpotrivă. „Aș vrea să părăsesc totul — declară domnul Ruten, care locuiește în apropierea casei radioactivizate. Radioactivitatea poate pătrunde și la noi în casă, fără să ne dăm seama". „Nu mai găsesc nici un client" — se plînge șoferul taximetrului care a transportat la spital pe fetiță și pe părinții ei.

Un singur lucru o leagă pe fetița din Hiroșima de Joke: un cuvînt: „radioactivitate". Ba nu, le mai leagă ceva: nesiguranța cu privire la viitorul lor. Povestea celor două fetițe încă nu s-a sfîrșit. După cum încă n-a luat sfîrșit grava primejdie a radioactivității provocate de explozia armelor nucleare. În ziua cînd oamenii vor rosti cuvîntul „radioactivitate" gîndindu-se numai la foloasele pe care le poate aduce această mare descoperire, în ziua cînd energia nucleară va fi folosită numai în scopuri pașnice, atunci, abia atunci nu vor mai fi povești ca aceea despre cele două fetițe și, o dată cu aceasta, se va instaura liniștea în sufletele și casele oamenilor de pretutindeni.

Întîmplarea din Putten a avut totuși un rezultat: nu puține conștiințe s-au alăturat în zilele acelei întîmplări, în Olanda, campaniei ce se desfășoară în întreaga lume pentru interzicerea totală și definitivă a armelor nucleare.

Florin MUGUR

Micuța Joke a scăpat deocamdată cu viață. Dar asupra ei și a altor copii, ca și a celor încă... nenăscuți, planează teribila amenințare: radioactivitatea... ↓

Oameni sfinți

de V. ARDAMATSKI

Desene de A. ALEXE

Submarinul L. 271 pleca în cursă lungă. Valurile line ale mării, rostogolindu-se domol, legănau abia simțit silueta zveltă a submarinului, al cărui corp prelung și îngust se lipise de bordul unui vas mare de transport. Pe punte, încremenit ca o statuie, veghea matrozul de cart. Pe prova ascuțită a submarinului, doi mateloți desfășurau un lanț greu, îndemnîndu-se cu strigăte scurte. Isprăvind ce aveau de făcut, cei doi marinari au traversat puntea și au dispărut în tambuchi. Nori zdrențuiți și murdari se alungau învolburați deasupra întinderii cu luciri de plumb a radei din Kronstadt. Cerul prevestea furtună.

Un grup de ofițeri s-au îndreptat spre locul de amarare. Matrozul de cart și-a tras umerii înapoi și parcă a crescut în înălțime. Din grupul care s-a apropiat, se desprind doi ofițeri. Unul dintre ei, înalt și uscățiv, e îmbrăcat într-o haină nouă de piele și fumează încruntat o țigară umezită în colțul gurii. Celălalt, mic de statură și bine legat, poartă o manta neagră, marinărească. S-au oprit pe loc și nu-și mai iau ochii de la submarin. Au rămas amîndoi așa, tăcuți, o bucată de vreme. Apoi ofițerul în haină de piele a azvîrlit țigara fără s-o mai fumeze pînă la capăt și, aplecîndu-se spre cel scund, i-a spus cu glas puternic:

— A sosit timpul. Să ne luăm rămas bun, prietene!

— Nu striga așa — a răspuns liniștit celălalt. Încă n-am asurzit de tot. Întoarce-te!

Și-a îmbrățișat prietenul, dar l-a strîns la piept atît de stîngaci, încît, ca și cum s-ar fi rușinat de gestul lui, l-a respins brusc.

— Întoarce-te — a repetat el, apoi i-a întors dintr-o dată spatele și, fără să se mai uite înapoi, s-a depărtat de-a lungul danelor.

Ofițerul în haină de piele a coborît pe o schelă îngustă și a pășit pe submarin. Peste cîteva minute, submarinul s-a desprins de bandule și a început să se depărteze de vasul lîngă care poposise. Un vîrtej înspumat s-a ivit la pupă. Submarinul a luat viteză, spintecînd golful ca un pumnal de oțel. În scurtă vreme nu s-a mai văzut.

Acestea s-au petrecut în toamna tîrzie a anului 1941. Hitleriștii încercau să pătrundă de la Tallin, spre Leningrad. Lîngă Kinghisepp se dădeau lupte grele. Navele fasciste mișunau în Marea Baltică, presărînd în adîncul apei cîmpuri întregi de mine și susținînd cu focul lor trupele care năvăleau pe uscat. Submarinul L. 271 era nevoit să străbată zile de-a rîndul regiunile minate, riscînd la fiecare ieșire la suprafață să se trezească în cîmpul de vedere al vaselor de război inamice sau să sară în aer. Submarinul trebuia să ajungă într-un anumit punct, aflat într-o mare străină, și să susțină acolo, la mari depărtări, o luptă de unul singur, fără să aștepte ajutor din partea cuiva. Îndeplinindu-și misiunea lor, marinarii din adînc trebuiau să se strecoare înapoi, înfruntînd aceeași primejdie de a pieri în mijlocul rețelelor de mine ascunse sub valuri.

Submarinul nu s-a mai întors. Abia după cinci ani a putut să fie identificat locul pieirii lui. A fost ridicat din fundul mării și remorcat pînă la portul lui de origine. În cîteva compartimente nu pătrunsese apa. Într-unul din acestea au fost găsite cadavrele a doi marinari și al operatorului de filme. Lîngă trupul acestuia din urmă se găseau două cutii rotunde de fier, iar la picioarele lui, aparatul de filmat. Cutiile purtau două etichete, pe care stătea scris: „Nu deschide! Nedevelopat!"

Pelicula care se afla în cele două cutii a fost dusă și developată.

În sala mică a studioului cinematografic s-au adunat pentru vizionarea filmului mai mulți ofițeri de marină și cîțiva operatori. Vizionarea nu începuse, fiindcă mai trebuia să fie de față cineva care să aducă jurnalul de bord al comandantului submarinului scufundat. Toți cîți se aflau în sală erau adînc emoționați și vorbeau pe șoptite, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire spre ușă. În sfîrșit, cel așteptat sosi. Era un ofițer de marină scund, purtînd pe umeri epoleții de căpitan rangul II. Intră cu pași repezi și întrebă unde poate lua loc, îndreptîndu-se spre măsuța care îl aștepta. Se așeză în fotoliu, adresîndu-se celorlalți:

— Începem, tovarăși?

În sală lumina se stinse. Numai abajurul lămpii desena un pătrat luminos pe măsuța la care se așezase căpitanul. Cu degete tremurînde, ofițerul a deschis întîia pagină a jurnalului. Și glasul lui adînc a dat citire primelor rînduri:

„Iată-ne, așadar, porniți în larg. E un drum greu și plin de primejdii. Ca să fiu sincer (și nu voi lăsa nimic la o parte în jurnalul meu), speranța întoarcerii noastre e atît de firavă, încît ar fi mai bine să nu mă gîndesc la ea. Nu caut să mă înșel pe mine însumi. Sîntem în război. Dacă în toiul luptei fiecare ar sta să măsoare primejdia morții care îl pîndește, toți și totul ar pieri. Gastello n-a șovăit[1]. Echipajul meu gîndește și simte la fel. Acum o jumătate de oră a fost la mine Basov, secretarul organizației comsomoliste, spunîndu-mi că băieții ar vrea să mă roage să numim submarinul nostru L. 271 — „Gastello". Dar aceasta nu se poate. Mi-e milă de prietenul meu Sergheievici (glasul celui care citea jurnalul tremură parcă puțin). De ce a trebuit să se întîmple astfel? E atît de stupid! Să te alegi cu o contuzie din pricina unei bombe de avion, pe cînd te aflai în adăpostul Statului Major, și să fii nevoit să debarci de pe submarin, tocmai în preziua unui asemenea raid! Sergheievici cunoaște acțiunea pe care o întreprindem. Înțeleg frămîntarea care îl stăpînea cînd ne-am luat rămas bun. Înaintea privirilor mele mai stăruie încă iubitul meu Kronstadt, pierzîndu-se treptat-treptat în zare. Fără voie, mi-am adus aminte de ziua în care, cu doisprezece ani în urmă, am pășit pentru întîia oară pe acest pămînt sfințit. De cîte ori, în anii îndelungați ai carierei mele, nu m-am întors cu statornică credință la aceste țărmuri? Oare cu adevărat nu voi mai revedea Kronstadtul niciodată? Inima mi se strînge de durere. Dar operatorul de filme mă împiedică să mă las pradă gîndurilor. A ieșit pe punte și a început să filmeze, rugîndu-mă „să privesc în zare".

Glasul celui care citește a amuțit. De undeva, de dincolo de peretele din fund s-a auzit țîrîitul aparatului din care a izbucnit lumina. Pe pătratul alb al ecranului a apărut prima imagine.

Valurile plumburii ale mării cuprind toată zarea. Dincolo de prelungirea dîrei înspumate pe care o lasă în urma lui submarinul, în depărtarea învăluită într-un păienjeniș de ceață, se zărește abia deslușit țărmul Kronstadtului. Cu trupul întors în direcția portului, comandantul submarinului stă lîngă bară, iar privirea lui e atît de încordată, încît parcă ar zări pe țărm ceva ce vede numai el și s-ar teme să nu piardă obiectivul urmărit.

Imaginea a dispărut. Căpitanul a continuat cu citirea jurnalului:

„Ieri, către orele 22, am străbătut un cîmp de mine presărate atît de des, încît aș putea spune: am trecut prin iad! Am auzit de două ori minele scrîșnind de-a lungul submarinului. Zgomotul acesta îl voi ține minte cît voi trăi. Ce priviri mi-a aruncat ofițerul cu navigația! La orele 22,15 am ordonat ieșirea la suprafață. Era o noapte liniștită, scăldată în lumină de lună. Priveam la jurul meu și nu puteam să cred că ne aflăm în plină viitoare a războiului. O fîșie argintie brăzda întinsul mării calme, desfășurîndu-se pînă departe, spre luna care abia se ridicase deasupra zării. Mai multe bombardiere germane au trecut la o mare înălțime. N-am avut răgaz să admir prea multă vreme farmecul nopții cu lună. Am intrat din nou în imersiune, dar în același timp am hotărît să prelungesc puțin odihna echipajului. Am ținut o ședință de partid. Am discutat primirea în partid a cartnicului Savici. Omul acesta încruntat, care servește de aproape cincisprezece ani în flota submarină, era emoționat ca un școlar în fața examenului. Și-a povestit biografia. Totul era cum nu se poate mai limpede. Fusese cioban și se făcuse marinar de apă adîncă. El și-a încheiat mărturisirea vieții lui astfel: „Desigur, aș putea să fiu întrebat: de ce intru în partid abia acum? Dar dacă stăm să ne gîndim, eu am fost totdeauna alături de partid. Acum însă, cînd am pornit într-un asemenea marș, toate trebuie lămurite. Și iată, în fața lui Ilici (și s-a întors cu fața spre portretul lui Lenin), pot să spun: chiar de va trebui să-mi dau viața, îmi voi duce la bun sfîrșit toate sarcinile..." A fost primit cu unanimitate de voturi".

Pe ecran apare o încăpere lungă și îngustă. Pe pereți se văd țevi încolăcite, asemeni unor liane de apă. Părțile metalice au fost frecate cu atîta rîvnă, încît strălucesc. Aici se ține ședința de partid. Lumina e cu totul neîndestulătoare. În colțul mai îndepărtat al încăperii nu se poate desluși nimic. Într-un colț, lîngă o ladă răsturnată, se află prezidiul. De o parte stă cartnicul Savici. E un om scund, cu umerii lați, puțin adus de spate. Stă cu capul plecat, privind țintă vîrfurile bocancilor frumos lustruiți. Președintele a prezentat cererea de aderiune a lui Savici și a citit referințele. Apoi, întorcîndu-se către Savici, i-a dat cuvîntul. Cartnicul a tresărit și a început, după cît se pare, să-și povestească biografia. Un surîs sfios stăruie pe fața lui. Dar iată că surîsul se șterge, făcînd loc unei expresii de mare solemnitate. Savici și-a îndreptat privirea spre chipul lui Lenin și rostește jurămîntul lui simplu și nemeșteșugit. Urmează votarea. Savici își rotește ochii peste întreaga adunare, ca și cum ar dori să-și întipărească în minte pe toți cei care îi dăruiesc în clipa de față o încredere atît de înaltă. Cei prezenți îl înconjoară pe Savici din toate părțile. Un marinar voinic, îmbrăcat în salopetă, se apropie de el pe la spate și-l bate pe umăr. Cartnicul se clatină, toți rîd...

Întunericul se așterne din nou peste ecran. În sală domnește o tăcere adîncă. Se aude cum cel care citește răsfoiește paginile.

— Trec peste însemnările care nu sînt în legătură cu filmul — rostește el cu glasul înăbușit — și în care sînt descrise întîmplările de fiecare zi ale acestui drum tragic...

S-a auzit din nou foșnetul paginilor răsfoite și iată că mîinile care se mișcă în pătratul luminos au găsit pagina căutată, au netezit-o și iarăși au prins viață slovele jurnalului.

„Iată și primul nostru succes în luptă. Am atacat și am scufundat un mare vas de transport cu trupe fasciste. Deși primejdia nu trecuse încă, am ordonat ieșirea la suprafață. Mă simțeam obligat să arăt echipajului, care a îndurat atîtea lipsuri și primejdii, cum au fost încununate eforturile noastre supraomenești. Am ieșit la suprafață și aproape toți membrii echipajului s-au ridicat, unul cîte unul, pînă la tambuchi, privind cum se scufundă vasul inamic. Apoi am intrat din nou în imersiune și, navigînd în zig-zag, am ieșit din luptă"

1) Nikolai Frantevici Gastello. Aviator erou sovietic. La 3 iulie 1941, în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei, atacînd o garnitură de tren formată din vagoane cisternă, rezervorul de benzină al avionului lui Gastello a fost lovit de un proiectil inamic. Avionul s-a aprins. Deși ar fi putut să se salveze cu parașuta, căpitanul Gastello a preferat să moară decît să cadă prizonier și, fără să șovăie, și-a îndreptat aparatul spre vagoanele cisternă, prăbușindu-se peste ele. Trenul a sărit în aer. În explozie, și-a găsit moartea și căpitanul Gastello (N.T.).

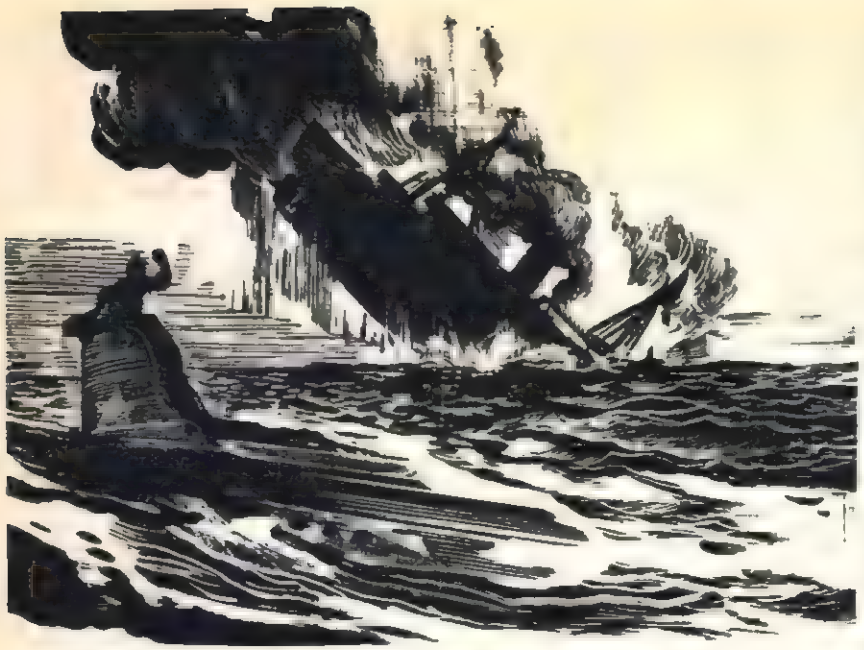

Pe ecran, în zarea mării înspumate, mijesc zorile unei zile posomorîte de toamnă. Obiectivul aparatului de filmat descrie un tur de orizont deasupra mării și se oprește. Vasul de transport inamic care se scufundă apare pe ecran. Rotocoale de aburi și de fum negru se înalță răbufnind din pîntecele vasului. De jur-împrejur, asemeni unei spume negre, se zăresc capetele hitleriștilor care încearcă să se salveze înotînd. Obiectivul aparatului a făcut o întoarcere bruscă într-o parte, apoi în jos, iar acum în focarul lui se află tambuchiul deschis al submarinului, în care a apărut un marinar zdravăn, într-o salopetă pătată de ulei. Cu un ghemotoc de cîlți, își șterge mîinile și privește cu atenție încordată spre mare. Un braț nevăzut îl zgîlțîie, el bodogănește ceva și, fără nici o tragere de inimă, lasă locul unui alt marinar. Noul venit privește cu ochi surîzători în depărtare, își arată degetul cel mare cuiva care se află în fundul tambuchiului, apoi face un gest de amenințare cu pumnul în direcția vasului care se scufundă. Strigă ceva.

Citirea jurnalului continuă:

„La toate neporocirile noastre s-a adăugat astăzi încă una, ireparabilă. În timp ce lucrau la cîrma avariată de grenade antisubmarine, matrozul Jelezneak și cartnicul Savici au fost azvîrliți peste bord de valuri. Ieșisem la suprafață pe o mare foarte zbuciumată. Nu s-ar fi putut să n-o facem, deoarece starea în care se găsea cîrma amenința submarinul cu scufundarea. Cu cîtă rîvnă au lucrat băieții! În fiecare clipă, oricare dintre ei putea să fie luat de valuri. Ei știau acest lucru, dar lucrau fără să se gîndească la primejdia morții. Jelezneak și Savici, strecurîndu-se tîrîș pînă la vîrful pupei, zoreau să repare tija de comandă. Deodată un val înalt l-a măturat pe Jelezneak, aruncîndu-l în vîrtejul viitorii învolburate. Atunci Savici, smulgîndu-și salopeta de pe el, s-a azvîrlit în mare pentru a-și salva tovarășul; dar în clipa următoare a dispărut în valuri. Operatorul de filme care stătea lîngă mine și filma s-a aruncat spre pupă, dar l-am prins de mînă și l-am oprit la timp. Tija de comandă fusese însă reparată, așa că am intrat în imersiune și, ajungînd într-o lagună îndepărtată, ne-am așezat pe fundul mării. Tot echipajul e zguduit de moartea tovarășilor lor. Cu toții sîntem, în fiecare clipă, la un pas de moarte; dar cu cîtă durere ți se strînge inima, cînd te gîndești la cei care au pierit!..."

Iată ce filmase operatorul, în aceste clipe tragice. Valurile uriașe parcă ar voi să arunce submarinul în înaltul cerului. Apoi îl cufundă din nou în adîncul de prăpastie al apei. Ținîndu-se de o parîmă, doi marinari se îndreaptă spre pupa submarinului. Salopetele lor ude, croite din pînză de cort, par pe ecran negre și strălucitoare, ca de piele. Într-una din siluete recunoaștem pe cartnicul Savici, cel de curînd primit în partid. Celălalt e Jelezneak. Acesta arată ceva cu mîna lui Savici și, sprijinindu-se de parîmă, începe să coboare în apă. De cealaltă parte a pupei a intrat în mare Savici, apoi a ieșit afară și, făcînd un pas înapoi, a întins brațul, arătînd ceva lui Jelezneak. O izbitură puternică a valurilor! Pupa submarinului se ridică în sus. Jelezneak dispare pentru o clipă, apoi se zărește din nou, lipit de-a lungul de pupă. Cu o mînă caută parîma, dar nu reușește s-o prindă. Pupa s-a cufundat încă o dată în apă, iar cînd valul următor o ridică Jelezneak nu mai e acolo. Savici a dat drumul parîmei, a smuls salopeta de pe el cu mișcări repezi și dintr-o săritură se cufundă în vîrtejul valurilor zbuciumate. Valuri, valuri... Și altceva nimic. Imaginea se răstoarnă brusc și ecranul se întunecă. În clipa aceea operatorul însuși voise să se arunce în apă pentru a veni în ajutorul tovarășilor săi.

Foșnesc paginile jurnalului. În pătratul luminos de pe masă, degetele celui care citește se crispează într-un gest de durere. Glasul sugrumat de emoție continuă:

„Acum două ore am lansat cea din urmă torpilă. Am scufundat un vas-cisternă. Mă tem că e ultima noastră acțiune de luptă. Stăm pe fundul mării. Am fost loviți de două grenade antisubmarine. Submarinul e grav avariat. Atît de grav, încît mi-e teamă să mă gîndesc la ceea ce va urma. Exploziile grenadelor antisubmarine se aud ca un tunet îndepărtat. Pînă dimineața, vom rămîne pe fundul mării, apoi vom încerca să ieșim la suprafață. Deocamdată, mă duc să văd echipajul. Trebuie să liniștesc oamenii.

Am dat o raită prin tot submarinul și acum îmi reiau însemnările. N-a fost nevoie să liniștesc oamenii. Ei știu că situația e grea și o înfruntă eroic. Basov, secretarul organizației comsomoliste, s-a apropiat de mine și mi-a spus în șoaptă: „Băieții m-au rugat să vă comunic că sînt pregătiți pentru orice și nu vor păta cinstea lor de marinari". Mulți dintre ei, cu aprobarea lui, transcriu în carnetele lor cuvintele cîntecului despre Vareag. Îl ascultam și mă sileam să par liniștit, dar n-am reușit decît cu mari eforturi. Ca să nu vadă cît sînt de tulburat, nu i-am răspuns lui Basov nimic"...

Un scurt fragment de peliculă. Trei matrozi stau într-un colț al compartimentului. Doi dintre ei țin în mîinile lor carnetele de comsomoliști și scriu cuvintele pe care le dictează cel de-al treilea. Acesta ridică din cînd în cînd privirea, își mișcă buzele, apoi se uită la ce-au scris cei doi tovarăși și ridică din nou capul. Îi vine mai ușor, se vede, să-și reamintească textul, fredonînd melodia cîntecului cunoscut. Ciudata dictare s-a terminat. Cei care au scris recitesc cuvintele, de la început. Cel care le-a dictat se uită cu luare aminte la chipul lor, apoi se privesc unii pe alții cu ochii larg deschiși, ca și cum abia acum s-ar fi văzut întîia oară... Imaginea se întrerupe.

Cel care citește jurnalul a tăcut. Tăcerea lui se prelungește, dar nimeni nu bagă în seamă această pauză. Un glas se aude vorbind, aproape în șoaptă:

— E ultima pagină a jurnalului...

„Au trecut două zile de încercări zadarnice. Nu izbutim să ne desprindem de fundul mării. Lucrul e limpede. Viața noastră se poate număra în ore. Lipsa de oxigen devine din ce în ce mai simțită. Electricianul șef mi-a raportat că peste o oră se va stinge lumina. Adineaori am trecut prin tot submarinul. Mi-am luat rămas bun de la echipaj, în tăcere. Oamenii au înțeles. Matrozul Ușenko, un tînăr totdeauna tăcut și ursuz, m-a apucat de mînă și mi-a strîns-o puternic. Cu un glas înăsprit mi-a spus: „Noi toți sîntem ca unul..." Lîngă mașina lui de gătit, bucătarul de bord, sprijinit cu mîinile de plita rece, scria o scrisoare. Nu m-a observat. Era stăpînit de gîndurile lui, care alergau departe, acolo unde își trimitea scrisoarea, pe care nimeni n-o va citi. Ce inimă de aur s-a dovedit a fi operatorul de filme! Și eu care șovăiam să-l iau cu noi... A spus întregului echipaj că pelicula lui va rămîne un document nepieritor al istoriei. Acum a început să filmeze chipurile tuturor oamenilor de pe submarin. Oamenii, îmbrăcați cu tot ce au mai bun, se așază în fața obiectivului, iar el învîrtește manivela, vorbind în același timp: „Te va privi istoria, Ușenko, și va spune: viteaz marinar a avut Patria!" Am văzut băieți care stăteau în fața obiectivului cu surîsul pe buze. M-a filmat și pe mine, alături de Ușenko".

Pe ecran apar, unul după altul, chipurile marinarilor. Un obraz lat și ciupit de vărsat, cu sprîncene bălaie, iar sub sprîncene doi ochi albaștri, cu căutătura blîndă. Marinarul privește cu încordare spre obiectiv. Altul, un uriaș cu mușchi puternici care se desenează sub bluza de marinar, apare în cadrul luminos, umplîndu-l cu silueta lui impunătoare. Privește într-o parte, mușcîndu-și buzele... Următorul e un tînăr cu fața delicată, frumos, cu ochii triști, umbriți de gene lungi, ca de fată. Privește departe; numai în ultima frîntură de secundă întoarce fața spre obiectiv. Al patrulea, probabil, e Ușenko. Un obraz pătrat, cu ochi posomoriți, aproape răi. Se leagănă ușor, cînd pe un picior, cînd pe altul... Deodată pe fața lui înflorește un zîmbet. Se uită la cineva, spune ceva, apoi apare în cadru comandantul submarinului. Are o adevărată față de rus. Sprîncenele încruntate au tăiat o cută adîncă de-a curmezișul frunții. Stau alături amîndoi, comandant și matroz, și ne privesc drept în ochi... Se perindă apoi alte chipuri de marinari...

Toți cei aflați în sală, care aveau putința să se bucure de soare și de adierea mîngîietoare a vîntului, simțeau un îndemn pornit din adîncul ființei lor să se ridice din fotoliul comod și să cadă în genunchi, plecîndu-se pînă la pămînt în fața ecranului de unde îi priveau eroii. Am auzit cum cel care ședea alături de mine, un marinar în vîrstă, a șoptit printre buze:

— Oamenii aceștia au fost sfinți!

Ecranul s-a întunecat. Glasul sugrumat de emoție a dat citire ultimelor rînduri ale jurnalului:

„Un jurnal de bord e împărțit în ore. Închei aici însemnările mele. Murim. Mulți și-au și găsit odihna de veci. Mă părăsesc puterile. Lumina s-a stins demult. Scriu la flacăra unei luminări. Încet, încet, și lumina ei scade. Nici ea nu poate trăi fără oxigen. Rămîneți cu bine, toți cei pentru care am trăit și pentru care mor! Am făcut tot ce-am putut pentru scumpa noastră Patrie... Rămîneți cu bine... O singură rugăminte personală..."

— Aici jurnalul se oprește — a spus glasul răgușit al ofițerului — și nici alte scene n-au mai fost filmate. Pe submarin nu mai era lumină de mult.

Becurile electrice s-au aprins, scăldînd în lumină sala de spectacol. Toți ședeau tăcuți, palizi, cutremurați; mulți aveau ochii plini de lacrimi. Nimeni n-a rostit nici un cuvînt, n-a făcut nici o mișcare. În sală domnea o tăcere aproape nefirească. Și în această tăcere, părea că străbate văzduhul, în marș triumfal, însăși Gloria!

În românește de Vlaicu BÎRNA

RITMUL CĂRĂMIZILOR

Cărămizi pe bandă rulantă... Așa se lucrează în noua secție — fabrica în aer liber.

Problemele de producție trebuie rezolvate operativ, chiar la locul de muncă. Iată-i pe maistrul N. Dimitriu, care-i și secretar al organizației de partid (mijloc), și pe maistrul Stelian Bucur (dreapta), discutînd împreună cu inginerul Pompiliu Popescu o asemenea problemă.

Maistrul Ion B. Tiță a acceptat să fie fotografiat, cu o singură condiție: să apară împreună cu muncitoarele fruntașe din brigada sa. ↓

În cîte cărămizi e construit un apartament? Iată o întrebare la care nu m-am gîndit pînă azi. Adică, pînă în ziua cînd am pătruns pe poarta marii fabrici de cărămizi „1 Mai" din Bucov (Ploești). Răspunsul mi l-au dat gazdele:

— O casă obișnuită, compusă din două camere și dependințe, are nevoie de aproape 10.000 de cărămizi. Vă dați deci seama cîte cărămizi intră în zidurile unui bloc sau în ale unei mari uzine? Un exemplu: fabrica de superfosfați de la Năvodari „a înghițit" nu mai puțin de 7 milioane de cărămizi!

Din acest exemplu vă puteți da seama de ritmul necesar fabricării cărămizilor în vremurile noastre, cînd se construiesc în țară atîtea fabrici noi, atîtea cartiere muncitorești...

De altfel, un grafic sugestiv ilustrează dezvoltarea producției în această fabrică: în 1944 s-au fabricat 5.930.000 cărămizi. În 1948: 9.060.000, iar în 1957, aproape 41.000.000! Din aceste 41 de milioane multe au fost date peste plan. Drept răsplată pentru depășirea repetată a planului, cărămidarii de lîngă Ploești au primit de 6 ori la rînd steagul roșu de producție pe ramură. Au obținut steagul și pentru un alt fapt, tot atît de important: au redus, cel mai mult din toate întreprinderile similare din țară, prețul de cost al cărămizii. Masiva creștere a producției de cărămizi la Bucov, precum și continua reducere a prețului de cost se explică în primul rînd prin ridicarea productivității muncii. Doriți fapte? Iată-le...

BUN E SCHIMBUL DE EXPERIENȚĂ...

Cărămida are cea mai simplă rețetă de fabricație: argilă plus apă. Așa-i fabricată de mii de ani — ieri frămîntată cu picioarele, azi cu malaxorul. Dar ca să fabrici milioane de cărămizi, sînt necesare procese tehnologice avansate. Cărămidarii din Bucov le-au găsit. O nouă secție, o adevărată fabrică în plus, în care lucrul merge pe bandă rulantă, a răsărit în vara aceasta în curtea cărămidăriei. O fabrică în aer liber, mecanizată, cu oameni puțini și cu productivitate mare: 30.000 de cărămizi în opt ore. Prin importanta creștere a productivității muncii, noua secție va aduce un prețios aport la capitolul economii: 43 lei la mia de cărămizi. Economia anuală: 162.717 lei. Ideea creării acestei secții noi le-a venit muncitorilor de la Bucov în urma unui schimb de experiență făcut cu colegi de-ai lor din R. P. Bulgaria.

O contribuție importantă la creșterea productivității muncii o dă în fabrică aplicarea metodei Kartațev, pe care muncitorii au început s-o folosească de curînd. Ea constă în așezarea aerată la uscat a cărămizilor. Sistemul acesta — denumit de muncitori „telinar" — reduce cu cinci-șase zile procesul de uscare, în raport cu vechiul sistem, „frunză de brad", prin care cărămizile erau așezate una lîngă alta, deci fără aerisire suficientă.

Dar foarte multe și bune sînt și ideile care vin de la muncitorii fabricii. Una din ele aparține maestrului de fabricație Constantin Marcu. El a creat un fel de uscătorie artificială în jurul conductelor de gaz care trec prin secția sa și care degajă o permanentă căldură. În felul acesta, la cărămizile obținute prin uscare obișnuită se adaugă încă 200.000 bucăți lunar, uscate suplimentar aci.

CASTELUL- GATA DAR... NU E GATA

E imposibil să fabrici cărămidă fără apă. Cărămidarii din Bucov aduc această „materie primă" tocmai din Teleajen — de la cîțiva kilometri.

Dar fabrica s-a lărgit, capacitatea ei de producție a crescut, în timp ce sistemul de aprovizionare cu apă industrială rămăsese același, creînd greutăți muncitorilor în lupta lor pentru depășirea planului și ridicarea productivității muncii. Trebuia așadar neapărat rezolvată problema aceasta. Și s-a hotărît construirea unui castel de apă cu o capacitate de 40 de tone. Construirea acestuia a început. Dar începutul construirii n-a însemnat de loc și terminarea lucrării... Unitatea 131 de construcții Ploești, neglijîndu-și sarcina primită, a abandonat castelul. Au intervenit și alte unități. Dar au procedat la fel. Așa că, deși au trecut aproape doi ani, fabrica tot n-are castel de apă. Muncitorii de la Bucov speră totuși că trustul regional de construcții, care a luat acum lucrarea în primire, o va duce în sfîrșit la capăt.

— Și atunci, nimic nu ne va mai sta în cale! — spun muncitorii din fabrică, în dorința lor de a da cît mai multe cărămizi construcțiilor patriei.

F. URSEANU
Fotografiile autorului

OPT A
UN SING

Aşadar, să începem (nu numai din motive de vîrstă) cu Mihail Jarov, artist al poporului al U.R.S.S., cunoscut spectatorilor noştri atît din filme, cît şi din spectacolele Teatrului Mic Academic din Moscova care ne-a vizitat în primăvară. La cele 48 de roluri cinematografice şi 89 teatrale, el şi-a adăugat pe cel de tată a două blonde fetiţe — Liza (stînga), părînd înzestrată pentru comedie, şi Anna, mai gînditoare, visătoare, deci aptă pentru dramă. Şi e limpede că umorul cald şi spumos al artistului, caracterul său bonom şi vesel nu pot să nu se manifeste cu dărnicie şi în relaţiile sale familiale.

Boris Andreev, acest minunat actor v-a cucer desigur prin forţa interpretării omului simplu ru Dacă-l privim mai cu băgare de seamă pe Bor cel mic, observăm că în familia Andreev, singe lui Ilia Muromeţ se transmite din tată-n fiu

V-aţi fi imaginat că tînăra şi frumoasa actriţă Klara Luciko este mama unei fete care ar putea fi ea însăşi artistă? Şi totuşi, aşa e.

Dacă în cadrul unei anchet întrebarea: „care este rolul dv am primi puţine răspunsuri carc personalităţile artistice sînt atît teatrală şi cinematografică nu vom găsi puţine roluri care să şi atunci ar fi vorba de roluri Verşinin, Lady Macbeth, Vassa J roluri visate de actori încă de

Există însă un rol pe care Şi cu toate că fiecare îşi aduce tincte, maniera interpretării es

Dacă vreţi să aflaţi care e toate sufragiile — de la cele al micilor, de la ale junilor primi privirile peste fotografiile alatu prea greu, căci aceste imagini ap l-aţi „vizionat", îl cunoaşteţi. E f reţ, mai pasionant şi mai pli putea fi „Viaţa".

Vi-i prezentăm deci, pe cîţi stele ale cinematografiei sovieti lor vieţi, fără reflectoare, deoc în chip de părinţi, împreună cu

CTORI,
UR ROL

am punerunui numar de actori
preferat?" — fără îndoială că
să coincidă. Şi pe drept cuvînt:
le diferenţiate, iar dramaturgia
urit atîţia minunaţi eroi, încît
întrunească sufragiul unanim;
'e aur", ca Hamlet, Cyrano sau
leznova sau Liubov Iarovaia —
e. Lăncile conservatorului
interpretează mai toţi actorii.
portul individualităţii sale dis-
e... aceeaşi
te acest rol unic ce întruneşte
tragedienilor la cele ale co-
la ale duenelor — aruncaţi-vă
ate. Ei, aţi ghicit? Nici nu era
rţin unui film pe care, deşi nu
lmul cel mai frumos şi mai mă-
de conţinut, iar titlul său ar

a dintre actorii dv. preferaţi —
e — interpretînd rolul propriei
ruri sau machiaje: sînt acasă,
copiii lor.

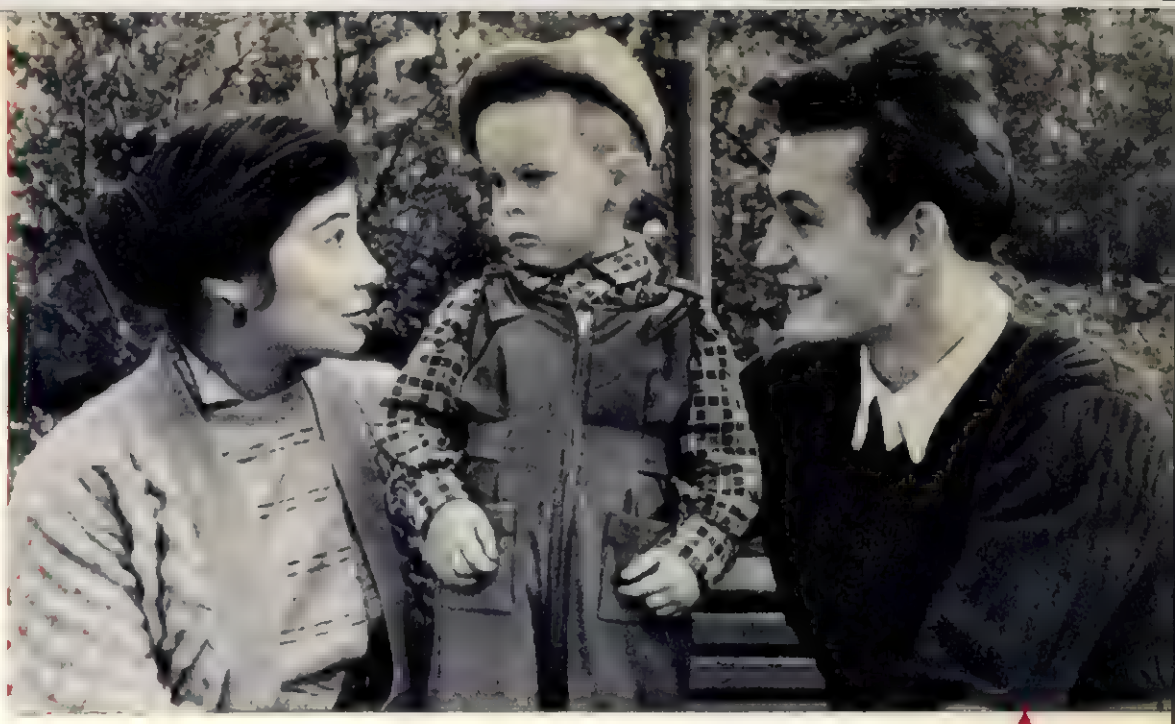

Nu vă grăbiţi să exclamaţi: „Cum, şi Tatiana Samoilova, micuţa veveriţă din „Zboară cocorii", şi ea e mamă?" Căci, de astă dată, veţi greşi. Voinicul în salopetă care o priveşte ameninţător este numai nepoţelul ei, Viktor. Oricum însă, această imagine demonstrează că atît Tatiana, cît şi tînărul ei soţ, Vasili Lanovoi, interpretul lui Pavel Korceaghin, sînt fotogenici şi în rolul de părinţi...

●

În orele libere — atunci cînd nu călătoreşte... peste trei mări sub înfăţişarea lui Afanasi Nikitin — actorul Oleg Strijenov navighează pe undele calde ale vieţii familiale, alături de soţia sa, Marina (Gemma din „Tăunul") şi de fiica lor Nataşa.

●

E destul de greu să suprapui o senină scenă de familie, plină de o linişte netulburată — aşa cum se desfăşoară viaţa în casa lui Piotr Glebov — imaginilor dramatice din filmul „Pe Donul liniştit", în care Grigori Melehov apare cînd în cazac focos, cînd în om care sfîrşeşte tragic în clocotitoarea istorie a războiului civil. Iată-l acasă împreună cu fiicele lui Elena (cea mică) şi Olga, care-l ascultă pe tăticu' citind dintr-o carte de poveşti.

Alla Larionova (dreapta, cu scufiţă) nu ocupă deocamdată nici un loc în dezbatere problemelor cinematografice. Aceasta, din următoarele motive: 1) nu-i plac filmele; 2) nu-i destul de disciplinată; 3) încă nu ştie să meargă. Cît despre mama ei, Alla (pe care aţi admirat-o în „Ordinul Anna"), îi aplică în acest moment un sărut matern absolut autentic, netrucat şi necinematografic.

Ştiaţi că şi „amiralul Uşakov" e tată? Serghei, fiul lui Ivan Pereverzev, aduce însă mai curînd a „flăcăul din Taiga"... Iar tatăl său, fericit, pare a-i spune: „Mult îmi mai semeni, puştiule!"

VÎNĂTORII de DELFINI

1. Prinşi de cîrligul macaralei, delfinii sînt aduşi pe bord.
2. Chiar pe vas, delfinul este despuiat de piele, grăsimea se depozitează în butoaie, iar carnea este pusă la sărat.
3. Aşa sînt vînaţi delfinii de către iscusiţii vînători bulgari.
4. Oaspeţi la bordul pescadorului bulgar. Comandantul „Delfinului". Foman Condrat (mijloc) se sfătuieşte cu un vechi pescar romîn: comandantul de pe „Nistrul".

De obicei, delfinii se prind cu năvoadele. Primitiv, ca pe vremea sciţilor. Sînt însă şi pescari care-i vînează cu carabina, ca pe mistreţi. Aceştia sînt adevăraţi vînători marini. Pe unii dintre ei am avut prilejul să-i întîlnesc.

Furtună în largul Mării Negre. Scăpat de urgia valurilor, un vas — pescadorul bulgăresc „Delfinul" — se adăposteşte în portul Constanţa. Ambarcaţiunea are la bord patru iscusiţi vînători de delfini şi o preţioasă încărcătură: patru sute de delfini împuşcaţi în zece zile. „Unde au încăput oare atîţia uriaşi ai mării?" — se întreabă, cu firească nedumerire, oamenii de pe cheiurile portului, printre care şi vechi pescari şi vînători romîni de delfini. În faţa lor se află doar un vas destul de modest, de mic tonaj şi cu echipaj redus. O vizită la bord ne dovedeşte că, deşi mic, pîntecele vasului poate purta şi mai mulţi delfini. Din vînat rămîne doar pielea (din care se fac durabile mantale bărbăteşti, poşete sau mănuşi pentru femei şi chiar ghete), grăsimea (care devine ulei industrial) şi carnea (preparată după o anumită reţetă în conservă). Restul — capul, scheletul, intestinele — se aruncă în mare, ca hrană pentru viitoarele victime ale vînătorilor de delfini.

I-am cunoscut pe cei patru vînători de delfini pe nava lor, în ziua cînd aşteptau în port potolirea furtunii. Împreună cu ei am mîncat din delicioasa pastramă de delfin; am numărat pînă la 240 de dinţi în gura unui... singur animal şi am ascultat istorisiri despre vînătoarea delfinului de la distanţă, cu carabina — meserie nouă şi bănoasă pentru pescarii bulgari. Am aflat, dealtfel, că în Bulgaria s-a creat de curînd o flotilă pescărească specială pentru vînarea delfinilor — această însemnată bogăţie a Mării Negre.

Stau de vorbă acum cu căpitanul unuia din vasele acestei flote, tovarăşul comandant Foman Condrat. În ciuda unei bărbi stufoase şi roşietice care-i înconjoară faţa, n-are mai mult de 33 de ani. În schimb, este un uriaş. Pînă în 1946 era simplu pescar. De atunci, s-a specializat nu numai în vînatul delfinilor ci şi în navigaţie. A cutreiera săptămîni întregi marea fără sextant şi fără radiotelegrafie nu-i lucru uşor; totuşi, Foman Condrat, care se trage dintr-o familie de lipoveni de prin Delta Dunării, şi echipajul pe care-l comandă nu s-au prea lăsat învinşi de furtuni. Au înlăturat multe greutăţi şi acum povestesc cu satisfacţie că în 11 ani au

Demostene BOTEZ

Istorie contemporană

PE PLAJA CA ARGINTUL...

Cînd debarcă întîiul marinar
Am căutat tot timpul, în zadar
Să prind privirea lui în ochii mei.
Vroiam să cred că am văzut cu ei
Un om de-abia scăpat de-un uragan
Pe plaja ca argintul din Liban...

Dar i-a fugit privirea lui de-a mea
Şi s-a ascuns pripit sub casca grea.
Abia de l-am putut vedea la chip,
Împleticit prin scoici şi prin nisip,
În aurora roză de mărgean
Pe plaja ca argintul din Liban...

Ca de un om, de ochii mei fugea;
Ca de-o mustrare stranie şi grea.
Parcă-ar fi vrut să-ascundă de-o mulţime
Un trup rămas pe urma unei crime,
Şi se-nfunda şi el ca'ntr-un troian
În plaja ca argintul din Liban.

Purta în teaca puştii lui, lur oască,
Ca'ntr-un breloc cu'ncuietori secrete,
Ascunse bine, amintiri de-acasă,
Cu peisagii verzi şi cu portrete
Din continentul lui american,
Pe plaja ca argintul din Liban...

Pe tatăl lui în mină coborînd,
Şi seara ridicat doar ca un gînd;
Pe mama prăbuşită în genunchi
În faţa lui ca-n faţa unui trunchi
De cedru doborît de uragan
Pe plaja ca argintul din Liban.

Şi gîndu-ascuns i se păru mai greu
Şi se'ntreba nedumerit mereu,
Grotesc gesticulînd cu-o mină-n vînt:
Ce caut eu aici, pe-acest pămînt,
De ce-am plutit o lună pe ocean
Spre plaja ca argintul din Liban?...

Ca un răspuns ciudat la întrebare,
De undeva, strident, din depărtare,
De dincolo de-ocean, ca ireal,
Se auzi un urlet de şacal,
Sinistru prelungit şi inuman
Pe plaja ca argintul din Liban...

vînat nu mai puţin de unsprezece mii de delfini. Pentru fiecare mie de delfini s-au folosit în medie 14.000 de gloanţe. „În cei 11 ani, s-au folosit 154.000 de cartuşe, mai multe decît s-au tras în marea bătălie de la Verdun, în primul război mondial" — mi-a spus, mai în glumă, mai în serios, iscusitul vînător de delfini Anastasie Iankov-Nasko, ţintaşul de mare precizie al pescadorului.

*

Furtuna se potolise. Reaprovizionaţi cu combustibil şi alimente, pescarii bulgari au luat din nou largul. Vînătoarea delfinilor continuă.

De pe ţărm, mulţi dintre pescarii romîni aflaţi în port au condus cu privirea vasul pînă departe, la orizont: salut tradiţional. În acelaşi timp, gîndurile lor s-au îndreptat spre o veche dorinţă: să intensificăm şi noi pescuitul delfinului. Experienţa pescarilor bulgari să ne fie exemplu. De fapt, începutul l-am făcut. Pescadoarele noastre au utilaj modern şi pentru pescuitul delfinilor. Avem pescari pricepuţi. Dovada ne-o dă participarea la campania de pescuit din faţa Bosforului. În vara trecută, în acea parte a Mării Negre pescarii romîni s-au întrecut cu pescarii de pe aproape 200 de vase străine la pescuitul pălămidei, prinzînd cea mai mare cantitate din acest peşte. Ei pot dovedi — cu siguranţă — că sînt şi buni vînători de delfini.

F.U

La început de drum

Poate că intenţia noastră de a face în sfîrşit de vară un raid-anchetă prin atelierele cîtorva dintre tinerii noştri artişti plastici nu a găsit momentul cel mai prielnic: în aceste zile atelierele sînt, în marea lor majoritate, goale. Pictorii şi graficienii se află în plină „stagiune": cu şevaletul sau cu cutia de creioane după ei, au îmbrăţişat ţara, uzinele, şantierele, ogoarele, în căutare de teme şi subiecte specifice zilelor noastre. Pe cîţiva dintre ei i-am găsit totuşi în Bucureşti!...

*

Primul pe care l-am vizitat s-a simţit puţin încurcat auzind că-l căutăm pe „artistul" Octav Grigorescu: cu cîteva săptămîni în urmă era încă student, iar proaspăta sa „independenţă" îl sperie oarecum. Cum va putea el, o dată singur, fără ochiul critic al celor care i-au condus pînă aci paşii şi creionul, să abordeze cu succes complicatele probleme pe care i le va pune arta? O întrebare firească, dar care-şi găseşte de pe acum un început de răspuns în cele cîteva trăsături precise şi expresive ale lucrărilor pe care le avem în faţă. Octav Grigorescu a ieşit din institut înzestrat nu numai cu un meşteşug pe care să-l poată, cu vremea, mînui cu siguranţă, ci şi cu o concepţie fermă asupra artei şi a rolului ei social. Nu întîmplător, ciclurile sale de gravuri se intitulează „Din viaţa muncitorilor maramureşeni", sau „Din viaţa Oţăl Bancic". Viaţa, şi în deosebi viaţa zilelor noastre, a omului nou ce-şi precizează fizionomia morală în furcşul construcţiei socialiste îl preocupă intens pe tînărul grafician. Avem în faţa noastră două gravuri din suitele compoziţionale menţionate. Două tehnici diferite, aceeaşi compoziţie largă, acelaşi suflu şi vibraţie de viaţă intensă. Perspectiva justă se desprinde pe două coordonate: adîncimea peisajului şi, mai ales, tratarea feţei omeneşti, în care analiza sfredeleşte cu interes şi vigoare. Artistul vădeşte un ochi deprins să discearnă esenţialul. În schiţa rapidă şi spontană nu e nimic fotografic, ci numai interpretare personală. Oamenii trăiesc în faţa noastră, simplu, firesc, aşa cum au trăit şi au simţit cînd i-a surprins tînărul artist. În ciuda puţinei sale experienţe, el mărturiseşte o concepţie şi un meşteşug pe cale de a se maturiza. Îşi propune, de altfel, să perseverez în grafica de şevalet, îndreptîndu-se cu precădere spre gravură şi ilustraţia de carte.

*

Ion Sălişteanu face şi el parte din cea mai tînără generaţie a noastră de pictori: a absolvit institutul în 1955. De atunci, răscoleşte totul în jur şi în sine şi merge cu pasiune în întîmpinarea aspectelor celor mai concludente ale realităţilor noastre. A colindat ţara, şi-a îmbogăţit universul artistic şi de viaţă prin voiajele pe care le-a făcut — trimis de Uniunea Artiştilor Plastici şi de institut — în U.R.S.S. şi în R. Cehoslovacă. Acum lucrează la o compoziţie oglindind aspecte de muncă dintr-o uzină. Căutările sale au o finalitate precisă: omul zilelor de azi. Preocupat de perfecţionarea mijloacelor sale plastice, el analizează mereu, cu insistenţă, legătura dintre viaţa sufletească a celui portretizat şi expresia chipului său. Cincizeci de studii grafice asupra populaţiei din comuna Poiana Ţapului (Valea Bistriţei) ilustrează şi un crîmpei de viaţă autentică, şi posibilităţile de interpretare artistică ale pictorului. Ochiul şi mintea lui scrutează în permanenţă, iar lumina ţîşneşte prin culoare, manifestîndu-şi optimist prezenţa. Cele cîteva pînze, „Hora" (care a primit o menţiune la Festivalul Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Moscova), „Şcolari pe Valea Bistriţei", „Maternitate" arată maturizarea expresivităţii şi a mijloacelor analitice. Dacă ceva îi lipseşte încă, este lărgirea gamei cromatice, care să desăvîrşească printr-o mai amplă nuanţare expresivitatea conţinutului.

*

Constantin Crăciun este unul dintre tinerii noştri pictori ale căror căutări artistice i-au purtat o bună bucată de vreme pe căi nesănătoase, potrivnice celor ale realismului socialist. Despre el, critica a mai avut prilejul să vorbească, remarcîndu-i posibilităţile, dar criticîndu-i aspru tendinţele de a altera conţinutul just al unora din lucrările sale, printr-o tratare cu totul necorespunzătoare temei, nerealistă. Alături de Paul Ghersin şi de Virgil Almăşanu, influenţîndu-se unii pe alţii, ei au realizat anul trecut un triptic închinat lui 1907; însă tema aceasta majoră şi dramatică căpătase în lucrarea lor o expresie plastică bizară, arhaică, oamenii erau ca înţepeniţi, maniera amintind de un stil bizantin. Prima lor încercare

Două lucrări din ciclul „Din viaţa muncitorilor maramureşeni", realizat de Octav Grigorescu.

Ion Sălişteanu lucrînd la compoziţia sa „Şcolari pe Valea Bistriţei".

2000

Vestit din vremuri străvechi pentru meșteșugarii săi, pentru catedrala sa gotică (celebra Biserică Neagră), pentru primele cărți tipărite în românește prin osteneala diaconului Coressi, orașul de la poalele Tîmpei se mîndrește azi cu realizări ce-i conferă o o glorie nouă, rezultat al marilor transformări revoluționare din țara noastră ce și-au revărsat și aici lumina. „Orașul primelor tractoare românești". „Orașul primelor autocamioane românești". Și, de zece ani, „oraș universitar".

În Orașul Stalin funcționează astăzi un institut politehnic. E un institut modern, cu condiții de învățătură la nivelul anilor noștri. Institutul dispune – printre altele – de cel mai mare și mai complet laborator de motoare, automobile și tractoare din țară; aici, sub ochii viitorilor ingineri, sînt omologate noile motoare românești pentru automobile, autocamioane și tractoare, aici au primit cele dintîi cunoștințe specialiști ca Ludovic Boroș și Traian Ghimbășan, laureați ai Premiului de Stat pentru realizări deosebite pe tărîmul științelor tehnice.

S-ar putea spune multe și despre biblioteca institutului – care numără 150.000 de volume – despre cadrele didactice–în rîndurile cărora întîlnești numele unor binecunoscuți oameni de știință – despre cele 17.000 hectare de cîmp și pădure ale facultății de silvicultură a institutului etc.

Și nimic nu poate sluji drept mai bună încheiere a acestor scurte însemnări decît numărul inginerilor pe care i-a dat institutul în deceniul pe care-l sărbătorește acum: aproape 2.000!

A. FORȚE

„Profesorul electron" — așa l-au poreclit colegii pe studentul Gheorghiu Valerian. Motivul? Bineînțeles, pasiunea lui pentru electronică.

Kuan Li Ciao, tînăra chinezoaică (dreapta), e studentă fruntașă la facultatea de silvicultură.

Oră de seminar în laborator.

☆

Bravo, Valentina! Nota 10 poate fi deseori văzută în carnetul de școlaritate al studentei Valentina Veranovschi.

de a aborda într-o manieră „originală" pictura monumentală eșuase lamentabil — și critica a arătat la timp lucrul acesta. Dar Constantin Crăciun nu a înțeles atunci cît de primejdios e drumul pe care a apucat și, vrînd să demonstreze că prețioasa sa viziune personală are valoare artistică, a perseverat, pictînd o nouă compoziție — intitulată „Eliberarea" — în aceeași formulă neobizantină. Și de data aceasta, rezultatul a fost jalnic: devenise limpede că, dacă tînărul pictor va continua să meargă pe acest drum, creația sa va fi iremediabil compromisă.

Am poposit, în vizitele noastre prin atelierele tinerilor pictori, și la Constantin Crăciun. Critica sinceră, partinică, ce i s-a făcut a început a-și arăta efectul: el a devenit conștient de erorile grave ale tendințelor picturii sale și poate fi considerat la începutul clarificării. Lucrează în momentul de față cu Almășanu la o frescă înfățișînd șantierul naval din Galați. Aici reușește mai bine și singur explică de ce: înainte lucra în atelierul său, rupt de viață, hrănindu-se din amintiri și simboluri, avînd o atitudine statică față de viață. Acum abordează teme de muncă analizate la fața locului, dinamice; acum se află în contact direct cu pulsul vieții, trăiește efortul activ al contemporanilor săi. A început o lucrare inspirată din munca desfășurată în Atelierele „Grivița Roșie", care promite să devină interesantă.

St. BANU

Bogata recoltă de porumb de la G.A.S. Grabaţi este adusă spre baraba cu mijloace mecanizate.

LUPTA CU PĂMÎNTUL

Fotoreportaj de Eugen IAROVICI

Am fost de curînd în două raioane din Banat: Timişoara şi Jimbolia. În cele ce urmează nu voi da decît cîteva extrase din carnetul meu de notiţe; comentariile le veţi face dumneavoastră.

Noile silozuri de furaje de la G.A.S. Carani, raionul Timişoara.

● De pe şoseaua Timişoara-Arad se văd nişte clădiri care strălucesc albe în bătaia soarelui, unele avînd turnuri curioase. Acestea sînt noile silozuri ale G. A. S. Carani. Celelalte? O cantină pentru 300 de persoane, case de locuit pentru 42 de familii, o uzină electrică proprie, un turn de apă, 3 grajduri pentru cîte 100 de vaci, 4 grajduri pentru tineret bovin, 2 creşe pentru viţei, o magazie de cereale pentru 50 de vagoane, 2 pătule pentru porumb.

● La Orţişoara se află G.A.C. „Donca Simo". Anul acesta, colectiviştii acestei gospodării au cultivat grîu (contractaseră 100.000 kg cu statul; au şi livrat toata cantitatea), sămînţă de trifoi şi lucernă, orz, ovăz, mazare, linte, porumb, sfecla de zahăr, tutun, roşii, ardei, fasole, vinete, varză etc. 30 de hectare de struguri.

● Avutul animalier este compus din: 74 taurine, 38 de vaci cu lapte, 276 porci, 396 oi, 25 stupi, 1.300 de pui de rasă Rhode-Island, un eleşteu de 2 ha., populat cu crapi.

● Anul trecut ziua muncă a revenit la 45 de lei.

● Am umblat însoţit de un colectivist prin comuna Orţişoara. Mai la tot pasul îmi arată: aici e sediul brigăzii noastre a doua, aici e remiza noastră de maşini agricole; uite, acela e unul din camioanele noastre, aici e crama noastră, colea e creşa noastră — repetarea acestui „al nostru", „a noastră" şi-a pierdut nota de senzaţional.

● Am fost în casa colectivistului Petru Paraoan, tot din Orţişoara. Mi-a turnat un pahar de vin străvechi, produs în via colectivei. Mi-a povestit pe tonul cel mai obişnuit despre oaspeţii pe care i-a primit în casa din marea Uniune Sovietică, din îndepărtata Chină şi din Bulgaria. În trecut, Paraoan a fost slugă la chiaburi, acum te primeşte în casa lui ca o gazdă obişnuită cu oaspeţi din toată lumea.

● În comuna Grabaţi, raionul Jimbolia, se găseşte G.A.C. „Frunze". Extrag din inventarul fondului indivizibil, care se ridică la peste două milioane lei: 2 autocamioane, 1 rutier U.T.O.S, 1 tractor, 7 secerători-legători, 4 cositoare mecanice, 2 secerători simple, 12 semănători păioase, 12 semănători porumb, 4 electromotoare la atelierele anexe, 1 motor stabil

pentru irigare, clădiri etc. 110 cai plus 40 capete tineret cabalin, 25 boi pentru îngrăşat contractaţi cu statul, 33 vaci cu lapte, 366 oi, 119 porci, 75 de stupi.

● Brigadierul Simion Boglea, decorat cu medalia muncii, a intrat printre primii în G.A.C. Anul acesta şi-a cumpărat casă. În gospodăria lui are o vacă şi o junică, 2 porci. Are bicicletă, radio etc.

● Colectivistul Anton Back, ca şi tatăl său, a fost slugă la chiaburi. N-a avut nici un fel de avere. Anul trecut i-au revenit 4.000 kg grîu, 8.600 kg porumb, alte produse şi 9.000 lei. Şi-a cumpărat casă şi mobilă. Are 2 porci, 50 păsări, 10 stupi. La toamnă, îşi cumpără o vacă.

● La Grabaţi mai este şi o gospodărie agricolă de stat. Anul acesta s-a făcut o experienţă cu grîu de soi pe 4 hectare bine îngrăşate şi s-au obţinut... 6.200 kg grîu la hectar. La anul, G.A.S.-ul va însămînţa 1.000 de hectare cu acest nou soi de grîu.

● Am văzut loturile pe care s-a obţinut „hectarul şi vagonul de porumb". Rar vezi vreo tulpină fără doi ştiuleţi mari şi graşi, unii atingînd aproape 500 gr.

● Am lăsat-o la urmă pe Carpaţia, vaca Siementhal care dă cu regularitate... 1.200 de litri de lapte pe lună! Media realizată în G.A.S. pe vacă mulsă este de 20 litri pe zi.

● Pentru vitele gospodăriei trebuie pregătite...266 vagoane furaje din producţie proprie.

● Planul de beneficii al întregii G.A.S. pe primul semestru a fost depăşit de cinci ori.

Colectivistul Petru Paraoan de la G.A.C. Orţişoara urcă în pod saci cu grîu reprezentînd avansul de 40%.

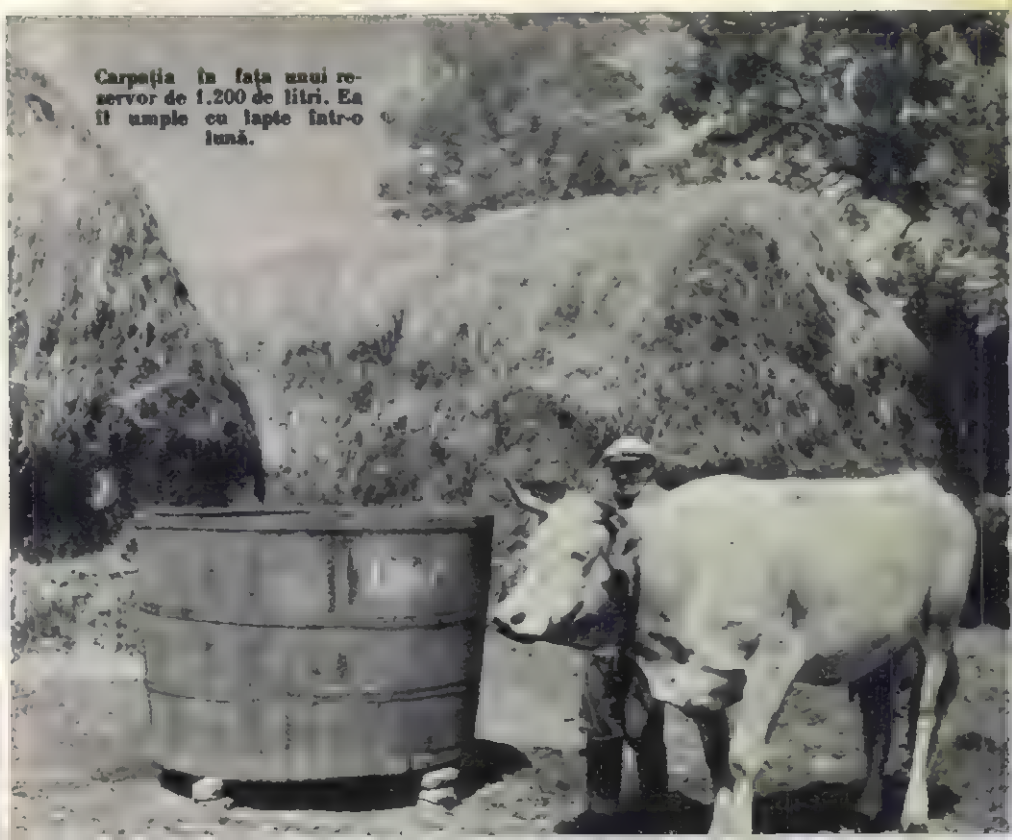

SCRIITORI ȘI CĂRȚI

„Ultima toamnă"*)

Evocarea Bucureștiului și a dinamicii sale sociale din perioada premergătoare actului istoric al eliberării patriei noastre a stat în centrul atenției scriitorului Haralamb Zincă, în romanul său recent apărut: „Ultima toamnă".

Prezentîndu-ne multiple și variate medii sociale, intenția autorului de a ne da o imagine a societății noastre din preajma marilor prefaceri revoluționare este, într-o mulțumitoare măsură, servită de o viziune adecvată asupra vieții și de realele lui calități scriitoricești. O parte dintre eroii cărții, prin gesturile și acțiunile lor, poartă cu ei, fără a fi ilustrativi de circumstanță, semnificația socială a timpurilor evocate. În genere, romanul relevă conflictul existent între forțele clasei muncitoare, conduse în lupta de partid, și asurzitorii ei, burghezia înhăitată cu hitlerismul invadator, sinistra alianță pentru înăbușirea oricărei tentative spre libertate și viață demnă a maselor muncitoare. Surprinzînd unele dramatice aspecte ale luptei de clasă din acea perioadă, autorul conturează viabil cîteva tipuri de luptători și asupritori, după cum aminteste și cîteva din situațiile îngrozitoare în care muncitorii erau nevoiți să trăiască și să lupte.

Sîntem în epoca de tragică amintire a dictaturii fascisto-antonesciene, cînd la condițiile mizere de cruntă exploatare s-a adăugat și militarizarea întreprinderilor, cu regimul de bătăi și carcere administrat muncitorilor. Măsurile sălbatice luate de siguranța antonesciană făceau și mai aprige împrejurările în care comuniștii trebuiau să-și continue lupta lor de eliberare a poporului de sub robia capitalistă și fascistă. Tensiunea imprimată de Haralamb Zincă scenelor de la siguranță vorbește convingător de teroarea dezlănțuită de guvernanții antonescieni, iar curajul și abnegația comuniștilor sînt arătate, printre altele, cu prilejul descrierii epice a organizării unui fulgerător miting pentru 7 Noiembrie, sau în episodul, interesant realizat, al punerii la cale a unui izbutit sabotaj antihitlerist. Din paginile cărții se desprinde figura dîrză a muncitorului comunist Vasile Virlan, ucis pînă la urmă de călăii antonescieni, dar păstrînd pînă la ultima suflare a vieții lui, încrederea în victoria inevitabilă a dreptei cauze a partidului. Pe fondul sumbru al existenței muncitorilor, așterne o pată de lumină dragostea sinceră și pură a tinerilor Andrei, fiul lui Vasile Virlan, și Elena, aceasta venind în rîndurile tineretului luptător dezgustată de mediul călduț și corupt al familiei ei mic-burgheze. Nu lipsită de firesc, dar cu unele note de siropos melodramatism, e prezentată și figura Anei Virlan, iubirea de viață a lui Vasile Virlan, care mai mult din instinct aprobă și susține lupta soțului și fiului ei. Nu ni se par de loc neglijabile două chipuri de eroi episodici ai acestei cărți; este vorba de muncitorul Mircea Dogaru, care sub aparența lui de om pus mereu pe glume ascunde figura unui neînfricat luptător, și de încă adolescentul Gică Moțoc, care, învingîndu-și spaimele, participă cu curaj la acțiunea sabotajului antihitlerist. De cealaltă parte a baricadei, se cuvin subliniate figura polițaiului colonel antonescian și aceea a calculatului și cinicului ofițer hitlerist Richter.

În paginile cărții, însă, trăiesc și unii eroi nu îndeajuns de motivați în existența lor, sau prezentînd deficiențe în resorturile lor psihice și sociale. Ne vom opri la doi dintre cei mai importanți. Astfel, poetul Traian Odeanu ni se pare a fi nu îndeajuns de definit; vrînd să ne înfățișeze un practicant al „artei pure", prosaparul romancier a pedalat aproape exclusiv pe „originalitatea" și excentricitatea unui astfel de reprezentant al artei burgheze. Pentru eroul cam mare rezervat acestuia în roman, în raport cu ceilalți eroi, chipul lui Traian Odeanu ne spune prea puțin.

Haralamb Zincă

Se pare că însul făuritor de versuri apocaliptice duce o existență materială lipsită de griji și de coșmarul foamei, care l-a urmărit în burghezie pe atîția sîrbuitori. Frecventînd cercurile „înalte" ale burgheziei (ah întreține relații amoroase și cu soția unui general), sperînd cînd în postura unui în degenerat și imbecilizat de alcool, cînd în aceea a unui „rafinat" intelectual — acest personaj e schițat fără o finalitate precisă. Evoluția lui nesigură în roman nu-i explică și nu-i motivează prezența. Neadîncindu-se rosturile sociale ale acestui personaj, neîndicîndu-se cauzele care l-au produs și motivul pentru care o menținut și stimulat de burghezie, acesta pluteste parcă în afara societății. Or, noi știm că astfel de „creatori" și-au avut un rost lămurit în angrenajul societății burgheze, constituind atîția de susținere ideologică a trecătorilor regimuri. Mai ales în regimul antonescian, versurile apocaliptice ale acestora incitau direct la crime și la stîrpirea oricărei urme de spirit umanitar. Accentuîndu-se mai puțin excentricitatea unui astfel de „poet", dar adîncindu-se în schimb adevărata lui semnificație socială, ar fi apărut și potrivita lumină demascatoare proiectată asupra acestei excrescențe „spirituale" a regimului burghez. Aproape toi acelești reproșuri se pot face și prezenței în roman a unui alt personaj central, Mihai Virlan, alt fiu al muncitorului comunist Vasile Virlan, care, aruncîndu-se în brațele gărzii de fier, e rușinea și necazul acestei familii de muncitori bravi și cinstiți. Evaziunea politică a acestui vlăstar al familiei Virlan autorul o explică prin deformările unui caracter reprobabil, ceea ce poate fi în parte plauzibil, însă nu e totul, mai ales în cazul lui Mihai Virlan. A da, în exclusivitate, lamentabila comportare socială și politică a acestui personaj pe seama unor deficiențe de caracter congenitale înseamnă, de la început, a te situa pe o bază empirică, destul de neconvingătoare psihologic. Evoluția socială și politică a unui om nu se datorează unor presupuse lipsuri din naștere, ci ea e rezultatul unor precise determinante sociale. Născut și crescut într-un mediu sănătos, Mihai Virlan ridică o seamă de semne de întrebare datorită nenorocitei lui stări morale și politice. Lipsind indicarea resorturilor sociale în formarea psihologică a lui Mihai Virlan, acesta se mișcă impulsionat numai de fanteziu autorului, care-l conduce prin paginile romanului cu întotdeauna convingător și realizat artistic.

Activitatea literară anterioară a lui Haralamb Zincă mustă un prozator înzestrat cu nerv epic, cu o remarcabilă fantezie în desfășurarea unor acțiuni impresionante, bine interesant între ele, calități ce se fac remarcate și în primul său roman — „Ultima toamnă". Cartea se citește cu interes, atenția lectorului nu încetează parcurgînd paginile ei. Sugerăm însă scriitorului o atenție mărită, în sensul ca neîndoielnicele lui calități să nu se transforme pînă la urmă în defecte. Fantezia trebuie susținută de cunoașterea adîncă a vieții, iar combinarea, fie cît de ingenioasă, a acțiunii, să nu contrazică veracitatea obținută numai prin studiul atent al societății în cadrul căreia trăiesc eroii unei cărți. În felul acesta, viitoarele scrieri ale lui Haralamb Zincă vor cîștiga în adîncime, în capacitate lor de a convinge și în forță artistică.

Traian STOICA

*) Haralamb Zincă: „Ultima toamnă", E.S.P.L.A. — 1958.

CONSEMNĂRI LITERARE

UN ROMAN SOVIETIC DESPRE MARELE SCRIITOR FRANCEZ BALZAC

Cunoscutul scriitor ucrainean Natan Ribak, autorul romanelor „Dniepr" și „Rada din Pereiaslav", a terminat de curînd o nouă carte în care este evocată viața marelui scriitor francez Balzac. Precum se știe, Balzac a vizitat în anul 1847 Ucraina, iar în 1850 s-a căsătorit cu contesa Evelina Hanska. Pornind de la acest eveniment, Ribak a redat în noul său roman, un tablou sugestiv al personalității artistului, dezvăluind un cerc adînc preocupat de problemele sociale. Deși era realist, datorită intuiției sale scriitoricești în respectarea adevărului vieții, Balzac a creat opere realiste care au depășit concepțiile reacționare ale scriitorului. Spre deosebire de René Benjamin — autorul cunoscutei cărți „Viața uimitoare a lui Honoré de Balzac" — scriitorul sovietic a dezvăluit tocmai aceste contradicții din viața lui Balzac.

În viziunea lui Ribak, contesa Hanska nu mai e o ființă înzestrată cu nobile calități sufletești, ci o mare proprietară, cochetă, capricioasă, dominată de prejudecăți de castă. Căsătoria lui Balzac cu această femeie aroganță apare în tristul ei adevăr, despuiată de falsele iluzii romantice.

Romanul zugrăvește relațiile scriitorului francez cu oamenii simpli din Ucraina, cu iobagul Basil și bătrînul Musi, interesul lui Balzac pentru obiceiurile și traiul cotidian al țăranilor, pentru folclorul ucrainean, precum și multe alte momente importante care au avut ecou în sufletul artistului.

ÎMPOTRIVA EXPERIENȚELOR CU ARMA ATOMICĂ

Inspirată din marile acțiuni populare ale oamenilor de pretutindeni împotriva continuării experiențelor atomice, noua piesă a scriitoarei australiene Dymphna Husach a cunoscut în Australia, ca și în alte țări, un deosebit succes. Piesa „Raiul în Oceanul Pacific" dezbate probleme grave ale umanității, denunțînd cu franchețe rasele ale societății capitaliste și condamnînd pregătirile de război ale cercurilor imperialiste. Cu prilejul reprezentării acestei opere dramatice pe scena teatrului „Komorny" din Praga, scriitoarea Dymphna Husach a trimis spectatorilor din R. Cehoslovacă o scrisoare în care își mărturisește credința în viitorul luminos al omenirii, alegamentul la victoria cauzei păcii. „Deși fiara voastră — scrie dramaturga australiană — e atît de departe de a mea, tragedia ce se petrece în îndrăgitul meu Ocean Pacific vă privește și pe voi, pentru că știința zilelor noastre a desființat depărtările. De aceea, oamenii din Australia, care sînt convinși ca și voi că minunile științei trebuie folosite ca mijloace pentru făurirea fericirii omenești, vă se alătură acum și mai strîns".

SĂRBĂTORIREA A TREI MARI SCRIITORI DIN R. CEHOSLOVACĂ

Presa literară din R. Cehoslovacă a publicat recent articole și studii despre viața și opera cunoscuților scriitori clasici cehi și sloraci Jan Kollar, Ruzena Svobodova și Gustav Pfleger-Moravsky.

Poetul Jan Kollar s-a născut la 29 iulie 1793 în satul Mosovska (Slovacia) și a fost un sincer și înflăcărat adept al unității slave, idee pe care, ca un patriot eliberat de orice govinism, „a legat-o indisolubil de ideea egalității între popoare, a libertății naționale și politice pentru toate popoarele" (Michal Bahula). Principala sa operă poetică este „Fiica Slaviei", însumînd 5 cînturi și peste 600 de sonete, bazate în idei și sentimente nobile. Jan Kollar a murit la 24 ianuarie 1852.

Anul acesta s-au împlinit 90 de ani de la nașterea remarcabilei scriitoare ceha Ruzena Svobodova (10 iulie 1868-1 ianuarie 1938). În volumele „Vînătorii negri", „Șfînta primăvară" etc., tributare curentelor la modă, se găsesc și lucrări valoroase, ca „Raiul copiilor", „Casa liniștită" etc., caracterizate de o fină observație realistă.

Ultimul scriitor amintit este Moravsky (27 iulie 1883 - 29 septembrie 1875), socotit de istoria literară primul romancier al proletariatului ceh. „Din lumea celor mici", apărut în 1864, este cel dintîi roman inspirat din viața muncitorilor cehi. G. Pfleger-Moravsky a scris și un roman în versuri „Pan Visinsky" (inspirat după „Eugen Oneghin" al lui Puskin). Mai tîrziu — scrie criticul I. Drahorad — romanele sale, și mai cu seamă cariea „Soția fabricantului", încep să adopte o poziție împăciuitoriști în problemele sociale. Dar principala și marea lui importanță constă în paginile de pionierat ale romanului muncitoresc, în care lupta socială împotriva capitalului se îmbină cu lupta de eliberare națională, în perioada de cruntă opresiune a poporului ceh.

SCRIITORI STRĂINI DESPRE ROMÎNIA DE AZI

În ultimii ani, țara noastră a găzduit numeroși oameni de cultură, scriitori și gazetari care au avut posibilitatea să cunoască viața nouă. Influențe [illegible] creatori populare. În paginile cărților lor, cititorii de pretutindeni au aflat multe lucruri noi despre literatura și arta românească. Dar aceste vizite au avut și un aspect creator artistic. Sînt numeroși poeții și prozatorii care, în contact cu realitatea noastră, cu oamenii muncitori și primitori ai acestui pămînt, au simțit nevoia de a transpune în cuvinle sentimentele de prețuire și prietenie care i-au animat.

Marele poet grec Iannis Ritsos, plăcut impresionat de vizita sa în țara noastră, a scris mai multe poeme, dintre care se impun mai ales „Balada despre Dobrogea" și „București". Ultimul este un adevărat elogiu adus Capitalei țării noastre: „Bucureștiul a un oraș larg ca stînd[illegible]/ Străzile lui cu pieptnrile late merg spre viitor, stîlvile/ de cărucioarele fără număr ale copiilor, de steaguri și flori./ Bucureștiul înfiptie în plină înflorire în noaptea de mai/ ca un steag alb de pace în Balcani".

Într-un interesant poem, poetul sovietic Nikolai Gribaciov fixează artistic un moment din anii de înfăptuire a reformei agrare: „Astăzi cine nu-i înțelege/ Rostul sapte cuvîntul?/ Moșierului, prin lege,/ Țărăcimea-i ia pămîntul./ Și pe urmă, în arinești/ Iîngă unda apei line,/ Copleșiți de-nalte limiți,/ Mîndri pentru Groza-nchină./ Și cinstesc slăvita faptă/ A ostașului sovietic/ Ce de ziua asta dreaptă/ Le-a vorbit cîndva profetic".

Sub forma unei scrisori, cunoscutul poet chilian Pablo Neruda concepe în „Los dioses del rio" (Zeitățile fluviului) o vibrantă cîntare de prietenie poporului român: „...cînd partidul tău și mîna lui semînă/ cînt bucuria/ păcii românești/ și-aducerile mele aminte, înmiite..."

Poezii despre oameni și pămîntul românesc au mai scris scriitoarea franceză Madeleine Riffaud, cehinul Zavrbeck Basiev. De curînd, în nr. 7 al revistei „Aufbau" din R. D. Germană, a apărut și ciclul de poezii despre România semnate de poetul german Günther Deike, care a fost nu demult oaspetele țării noastre.

Teatru pe malul Olt

de Viorica FILIPOIU

Fotografii de Eugen IAROVICI

Cel mai vîrstnic și cel mai tînăr spectator din sală.

În miez de august, la Făurești, pe malul Oltețului, cerul e încă luminos către orele opt seara. Tot satul e pe uliță. Fetele de la cooperativa agricolă de producție, care s-au obișnuit să muncească laolaltă, să cînte și să chiuie în arșița cea mare, vin acum braț la braț, iar pe urmele lor, la doi pași, feciorii glumesc și rîd de răsună ulița. Șoferul rutierist de la S.M.T. șerpuiește pe bicicletă, fluierînd. Încotro se îndreaptă convoiul acesta de țărani muncitori, foști clăcași și fii de clăcași ai boierilor Bărzescu? La teatru! Sînt zece ani de cînd făurenii s-au deprins să meargă la teatru. La capătul uliței aflăm un cămin cultural nou-nouț! Ne așteaptă cu poarta deschisă, cu ușa larg deschisă, cu toate ferestrele deschise: „În seara asta e piesă la cămin!" În seara asta, făurenii vor vedea pentru prima oară, o piesă într-o adevărată sală de spectacol! E prima duminică înainte de 23 August 1958. Și iată că oamenii aceștia, care și-au durat căminul cultural contribuind și cu banul, dar mai cu seamă punînd luni de-a rîndul umăr la umăr, iau loc acum în bănci cu un sentiment de reculegere și de emoție...

SE TRAGE CORTINA...

...Și aflăm că se reprezintă piesa „Răfuiala", de Tiberiu Vornic. Sșst! Să privim! Să ne facem una cu publicul! Să fim numai ochi...

Prima surpriză: decorul! Ștergare oltenești prinse la rame de lemn sugerează ferestre adevărate. În rest, plita, patul, masa au fost aduse din sat și ai jura că ai intrat — spre o pildă — la Tudorița Croitoru, întovărășita care tocmai și-a făcut casă. A doua surpriză: fiecare „actor" e recunoscut și primit cu mici comentarii: „Asta e Gheorghe Cojocaru, socotitorul de la C.A.P.; are 42 de ani și tot nu se lasă. În toate piesele joacă"...

Dar de ajuns. Replicile se întretaie și acțiunea ne cucerește. Acum uităm cu toții că după mustața lipită cu pelicanol nu se ascunde altcineva decît Gheorghe Popescu, cu care numai ieri am fost la cărămidă și cu care mîine vom merge la cules de floarea-soarelui. Acum, fiecare e „altcineva" și pe scenă se petrece ceva care merită să fie ascultat cu luare aminte și privit cu ochii țintă.

Îa privește la femeia asta de mijlocaș — Maria lui Avram îi zice? — cît e de îndrăcită și de căpățînoasă! Își chinuiește bărbatul, își prigonește nora, numai de dragul fiică-si, Năstăsica. Fiindcă vrea morțiș să-i păstreze Năstăsichii pămîntul de zestre, se împotrivește să intre în întovărășire și-i gata-gata să-și nenorocească familia și s-o dea pe mîna chiaburului.

eţului

iar fiica, nu peste mult timp, s-a măritat.

— Ei, şi cum s-a hotărît cu pămîntul de zestre? — am întrebat-o pe vecina mea, Ioana Ghelbărău.

— În toamnă o să treacă şi Olimpia cu bărbatu-său în C.A.P. Parcă ei nu văd că altfel se lucrează pămîntul la noi, cu maşinile S.M.T.-ului, şi că măcar şi anul acesta, pe secetă, n-are seamăn recolta noastră cu cea a individualilor?

„Răfuiala" prinde viaţă pe scena căminului cultural din Făureşti.

Cînd vecina mea de la spectacol mi-a povestit „ce s-a întîmplat cu Victoria Floarea", mi-am dat seama cît de bine au pătruns spectatorii făureşteni înţelesul piesei şi cît e de mare nevoia lor de a regăsi pe scenă actualitatea şi specificul vieţii lor.

„Vrem să se scrie o piesă despre satul nostru!" — e refrenul pe care l-am auzit la Făureşti. Şi pe bună dreptate! Dramaturgia pentru sat îşi va afla cu atît mai mult răsunet în mediul rural, cu cît va urmări mai îndeaproape şi sub cît mai variate aspecte necontenitele transformări sociale ce schimbă de la o zi la alta faţa, problemele, viaţa satelor noastre.

Lîngă mine şade o bătrînă mititică, legată la cap cu tulpan negru. Bătrînica se apleacă spre mine şi-mi şopteşte, abia ţinîndu-se să nu pufnească în rîs: „Taman aşa s-a întîmplat şi cu Victoria Floarea!" Cineva din spate ne-a auzit: „Dar parcă la alde Costache s-a întîmplat altfel?"

VICTORIA E MARIA ŞI OLIMPIA E NĂSTĂSICA

Victoria Floarea din viaţă e un soi de Maria din piesă, iar Olimpia, fiica Victoriei — Năstăsica, cel puţin aşa mi-a povestit vecina mea de la spectacol.

Victoria Floarea, soţia lui Gheorghe, preşedintele sfatului popular comunal, numără astăzi 54 de ani, dar mînă singură vitele cooperativiştilor la păscut, deoarece „numai ea ştie să le adape atît şi aşa cum trebuie". Şi totuşi, cînd a fost să intre în C.A.P., Victoria Floarea s-a opus mai întîi din răsputeri... De ce? Fiindcă avea o fată de măritat, pe Olimpia, şi Olimpiei trebuia să-i păstreze morţiş pămîntul de zestre. Dacă tocmai după ce partea de pămînt a fetei se comasa în C.A.P., îi venea în minte vreunui fecior de ţăran individual s-o ceară pe Olimpia de nevastă? (Cine ştie ce chiabur îi virise în cap Victoriei gîndul ăsta nesăbuit?!) Aşa-i că rămînea fata ruşinată şi nemăritată? Însă membrii comitetului C. A. P. au ţinut adunare generală şi au aflat dezlegare la caz, după statut. Au despărţit pămîntul de zestre al Olimpiei de cel al părinţilor şi i l-au lăsat fetei în rezervă, la marginea perimetrului, să hotărască ea singură cum o şti, după măritiş. Dacă a văzut aşa, Victoria Floarea, mama, a intrat în C.A.P. cu pămîntul ei alături de cel al soţului şi al feciorului cel mare,

DE LA CRAIOVA LA FĂUREŞTI NU-I DEPARTE CÎND...

Vlăduţ Sofica, Mimi Gheorghieş, Adrian Mateescu şi alţi ţărani muncitori din sat se string seara, după munca cîmpului, într-o clasă a şcolii. Ce program pregătim azi pentru brigada artistică? Facem un cuplet satiric la adresa gestionarului? Sau cîntăm tinereţea şi munca în colectiv? Tema o dată aleasă, un membru din brigadă spune primul vers, celălalt continuă şi astfel cîntarea se face de la sine: *„Pe Tudoraşcu urmaţi-l / Şi pe Damian chemaţi-l / Să vină alături de noi / Cu grapă, car cu plug şi boi. / Cu pămîntul laolaltă / Trecem la forma înaltă"*...

Pentru spectacolele de brigadă, sistemul acesta de creaţie colectivă e cel mai nimerit (să amintim, de altfel, că în comuna Făureşti a luat naştere prima brigadă artistică din raion).

Din păcate însă, tot astfel se pregătesc în comună şi piesele de teatru. Fiecare membru al echipei îşi spune rolul lui şi piesa se încheagă singură, cum poate... De ce? Pentru că echipa de teatru de la Făureşti nu a fost ajutată cu prezenţa unui instructor artistic permanent.

„Tragem ponoasele depărtării de centru!" — spun cu un zîmbet membrii echipei.

Comuna Făureşti se află la o depărtare de 50 de kilometri de Craiova, la 25 de kilometri de Balş. Dar autobusele I.R.T.A. fac curse regulate şi şoseaua e necontenit brăzdată de autocamioane.

...Şi iată, totuşi, că o dată cu noi a ajuns, viu şi nevătămat, pentru prima oară la Făureşti, şi un metodist de la Casa de creaţie regională. Stînd de vorbă cu oamenii din comună, i-a lămurit simplu şi concis, asupra importanţei teatrului de amatori: „Noi, tovarăşi, nu trebuie să ne lăsăm covîrşiţi de greutăţi. Cine are microbul teatrului, cine e artist, acela intră în pielea personajului..." ş.a.

Şi după ce a rostit de la înălţimea cunoştinţelor sale teoretice aceste învăţăminte „miezoase" şi „cuprinzătoare", tovarăşul metodist Atanasiu s-a întors la Craiova, chemat fiind de treburi mai urgente. N-a apucat aşadar, la prima sa incursiune la Făureşti, să asiste la spectacolul pentru care venise. Noi însă, care l-am văzut, am înţeles cît de multe ar fi avut de dezbătut tovarăşul metodist cu membrii echipei. I-ar fi putut îndemna la o împrospătare a repertoriului. I-ar fi putut sfătui să asigure şi în timpul verii o majoritate de ţărani muncitori în componenţa echipei. Le-ar fi recomandat folosirea permanentă a dublurilor (o indiscreţie: spectacolul cu „Răfuiala" a început la orele 9 seara, pentru că trei participanţi fuseseră aşteptaţi să se întoarcă de la o plenară U.T.M.). Iată că şi distribuţia nu a fost prea bine chibzuită: Nastasia, care este „mititica" piesei, a fost interpretată de cea mai trupeşă membră a echipei. Pe de altă parte, Florica, nora cea năpăstuită şi hămesită, a îmbrăcat o ie bănăţeană cu fluturi sclipitori... Dar mai sînt şi alte învăţăminte, care nu se pot epuiza într-o singură convorbire. De aceea, prima datorie a Casei de creaţie regională faţă de echipa de teatru din Făureşti este de a trimite aici cît mai des un tovarăş care să-i îndrume munca artistică. Căci de la Craiova la Făureşti nu e chiar atît de departe...

SALUT FESTIVALULUI BIENAL „I. L. CARAGIALE"

Pe harta regiunii Craiova, am ales comuna Făureşti la întîmplare: una din nenumăratele comune în care sătenii joacă teatru. Şi iată că am aflat aci o mînă de oameni care, prin acel îmbold lăuntric pe care-l naşte dragostea omului simplu pentru frumos şi prin îndemnul pe care l-au primit în anii puterii populare, au izbutit să anime viaţa culturală din comună. Şi cîte sate ca Făureştii noştri n-or fi oare pe întinsul ţării? Şi cîţi tovarăşi destoinici, ca Stanca Niţă, ca Gheorghe Cojocaru, ca tinerele Mimi Gheorghieş şi Sofica Vlăduţ, în aceste sate? Şi iată că prin grija partidului şi guvernului a fost luată o iniţiativă de mare amploare, în sprijinul acestor oameni dornici de muncă şi iubitori de cultură: Festivalul bienal de teatru de amatori „I. L. Caragiale"! Festivalul va stîrni toate aceste talente necunoscute, le va scoate din găoacea lor, le va obliga să se măsoare unul cu altul, să înveţe unul de la altul, să-şi caute forme de organizare şi metode de muncă artistică mai evoluate... Şi vom vedea această masă de ţărani muncitori, care înainte vreme erau clăcaşi la boieri şi argaţi pe la chiaburi, exploataţi şi analfabeţi, pornind din toate unghiurile ţării ca să se urce pe miile de scene ale căminelor culturale şi să-şi încerce puterile pe tărîmul uneia din cele mai complexe arte: teatrul! Teatrul îi ajută pe ţăranii muncitori să se dezbare de crisparea vechilor umilinţe, să gîndească asupra lor înşişi, să-şi acorde gîndirea şi vorbirea, simţirea şi mişcarea. Dar, mai ales, noul repertoriu al teatrului sătesc îi învaţă deopotrivă pe aceşti actori şi spectatori să rămînă pe o poziţie fermă de clasă, să demaşte uneltirile duşmanului. Şi apoi, e cu neputinţă ca printre sutele de tineri ţărani muncitori, care vor întîlni cu prilejul festivalului un public lărgit şi un juriu competent, să nu se descopere talente viguroase, care vor putea reprezenta mai tîrziu cu forţă şi veridicitate, viaţa nouă a satelor, viaţa pe care ei înşişi au făurit-o.

Aşteptăm cu bucurie Festivalul bienal „I. L. Caragiale", ca pe un imens val ridicînd cu sine nenumăratele forţe creatoare ale poporului nostru.

Moment de interiorizare: Florica, nora năpăstuită, trebuie să intre la replică.

T.A.P.L. CRAIOVA

VIZITAȚI

Restaurantul „Minerva"

BOGAT SORTIMENT DE PREPARATE CULINARE

GRĂTAR SPECIAL,

VINURI SELECȚIONATE.

MUZICĂ — BARS — REFRENE VOCALE.

Folosiți

cu încredere

PRODUSELE de CALITATE

ale Fabricii NIVEA

ORAȘUL STALIN

Fabrica de încălțăminte

„ȘTEFAN PLAVĂȚ"

Timișoara

produce:

încălțăminte pentru femei, într-o gamă bogată de modele și culori. încălțăminte intermediară (față piele cu talpă bovină și microporos). încălțăminte model (cu talpă bovină). încălțăminte tip „Romarta" (cu talpă bovină).

Cereți cu încredere produsele noastre la toate magazinele de stat.

Cuvinte încrucișate

INDUSTRII ȘI PRODUSE

ORIZONTAL: 1) Industrie grea cu sediul principal la Hunedoara. 2) Industrie în slujba vieții și energiei de toate zilele. 3) Produse industriale care ușurează munca omului — Ivit. 4) Aur — Localitate balneo-climaterică în care sînt trimiși oamenii muncii la odihnă. 5) Du-te vino, ca saveica — Salutare. 6) Drumeag — Ambalaj textil pentru transportul produselor. 7) Conducte tubulare — Citime hotărîtă. 8) Diviziune de timp — Intangibilă. 9) Pronume — Cititor. 10) Lac în Bărăgan — Prepoziție. 11) Produse de mare consum destinate... arderii — Plantă textilă. 12) Veche unitate de măsură — Vas pentru supă. 13) Soare — Unități prin care se vînd produsele medicale.

VERTICAL: 1) Partea cea mai înaltă a acoperișului unei case — Muncitor în industria textilă. 2) Nicovală moldovenească — Industrie a obiectelor de argilă și porțelan. 3) Adverb numai pentru... zori de zi — Vas pîntitor — Prefectul poliției de odinioară. 4) Trimiși însărcinați cu misiuni speciale — A lucra pămîntul. 5) A schimba în mai bine — Corabie. 6) La strung — Din nou 7) Radu Tudoran — Fire — Instituție pentru depunerea economiilor — (în basma. 8) Petrol lampant (mold.) — Încovoiată. 9) Întreprindere pentru transporturi cu autobuzele — Listă pentru plata salariilor — Sui. 10) Unități de măsură pentru puterea motoarelor — Materie primă folosită în industria mobilei împletite — A alina. 11) Produs al uzinelor „Ernst Thälmann" — Vîrstă.

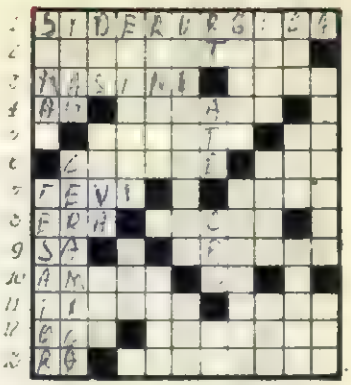

Dezlegarea jocului „Cu și fără prefix", apărut în numărul precedent

ORIZONTAL: 1) Dinspre — Pre — P. 2) Es — Preparator. 3) Redresate — Nae. 4) Oprosiv — Franc. 5) G — I — Ctesia — Cl. 6) Aa — SUA — Express. 7) Reper — Ec. — Cea. 8) Ecarte — Emis — U. 9) Tipărit — Utan. 10) Oi — Ar — Rang — Ca. 11) Reprizâ — Fnat

SFATURI PRACTICE

ÎNGRIJIREA MOBILEI

Mai multe cititoare, printre care Etgy Horvath din Tg. Mureș, Constanța Voicu din Breaza, reg. Ploești, Ecaterina Savu din Timișoara și Eleonora Vasilescu din Tg. Ocna, mi-au cerut sfaturi pentru îngrijirea mobilei.

Dorerea întrebările sînt în bună parte asemănătoare, le răspundem tuturor prin rîndurile de mai jos:

MOBILA DIN LEMN DE NUC, fără placaj, se întreține bine dacă o curățăm des de praf și o frecăm din cînd în cînd cu o cîrpă muiată în lapte proaspăt și bine stoarsă, după care o lustruim cu o bucată de piele moale (antilopă). Lemnul de nuc se curăță bine și capătă un lucru frumos și dacă-l frecăm cu o cîrpă muiată în bere caldă.

MOBILA DIN LEMN DE STEJAR, fără placaj, se curăță cînd s-a îmbîcsit sau s-a decolorat, cu un amestec făcut din 50 gr stearină rasă și topită și 70 gr terebentină. Mobila se freacă bine cu o cîrpă muiată în această compoziție și stoarsă, apoi se lustruiește cu o flanelă moale. Iar dacă vrem să închidem culoarea lemnului de stejar, nu avem decît să așezăm în apropierea mobilei o farfurie cu amoniac. Vaporii de amoniac acționează asupra lemnului de stejar cu un efect asemănător celui pe care-l au razele soarelui asupra pigmenților epidermei.

MOBILA CU PLACAJ își recapătă lucrul dacă o ștergem bine de praf și de pete și o frecăm apoi cu un șomoiog de cîrpe muiate în ulei de in, în care s-au pus cîteva picături de spirt. Se freacă de mai multe ori, cu mișcări circulare, pe porțiuni mici, apoi se lustruiește cu o flanelă.

MOBILA VOPSITĂ ÎN ALB se spală ușor cu un amestec făcut din 100 gr amoniac și 3 litri de apă. Dacă mobila e din lemn alb, nevopsit, se curăță cu o soluție compusă de 4 linguri apă de clor la un litru de apă caldă.

MOBILA ÎMBRĂCATĂ ÎN PIELE se șterge mai întîi de praf, perlindu-se bine încheieturile și cuiele, apoi se spală cu ajutorul unui burete muiat în apă în care s-a adăugat o lingură de oțet de vin. După ce se usucă, se pensulează cu albuș de ou amestecat cu ulei de in și se freacă cu cîrpe uscate, pînă capătă lustru. Dacă mobila e mai veche și vrem să-i reîmprospătăm aspectul, folosim în locul compoziției de mai sus, o soluție făcută din 250 grame alcool metilic, 250 grame ulei de rășină amestecat cu oțet, 125 grame glazură de rășină și 40 grame unt de antimoniu. Compoziția aceasta poate servi de altfel și la poliznitul lemnului care rămîne vizibil în anumite părți ale mobilei.

MOBILA TAPIȘATĂ trebuie curățată de praf cu bătătorul înfășurat în cîrpe. Apoi trebuie periată cu atenție, mai ales la încheieturi, unde se cuibăresc, pe lîngă praf, și molifii. Dacă tapițeria e din damasc de mătase, nu se perie, ci se șterge numai cu o cîrpă de praf.

MOBILA DIN TREȘTIE SAU RĂCHITĂ se spală cu apă săpunită călduță, după care se clătește cu apă rece. Dacă mobila e vopsită, în loc de apă săpunită se va folosi apă sărată.

ȘAH ȘAH ȘAH

PROBLEMĂ

de

J. MORAVEC

Premiul I la concursul revistei „Ceskoslovensky Sach."

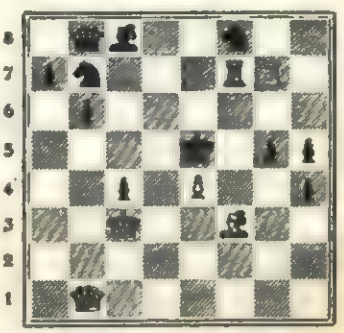

Mat în 3 mutări

(Alb: Rc3, Dd1, Tf7, Tg7, Nf3, Pe4. Negru: Re5, Db8, Nc8, Cb7, Cf8, Pp. a7, b6, c4, g5, h5, h4).

CERNEALA ANTICĂ

Cu prilejul ultimelor săpături care s-au făcut într-un vechi cimp funerar situat în imediata vecinătate a Vaticanului, au fost scoase la lumină unele obiecte de un cazinic din viața Romei antice.

Printre altele, în mormîntul unui scrib a fost găsită o garnitură completă de scris, compusă dintr-o călimară de bronz, o tăbliță cerată, un stil și o piatră ponce pentru șters.

Partea cea mai interesantă a acestei descoperiri o constituie însă cerneala. Pe cale chimică, s-a reușit să i se analizeze compoziția. Ea era preparată din negru de ardezie, negru de fum și rășină.

După aproape două milenii, cerneala aceasta uscată a putut fi făcută utilizabilă prin adăugire de apă. Cunoașterea compoziției sale este deosebit de importantă pentru cercetarea documentelor vechi. E vorba de cazurile în care nu s-a putut ști pînă astăzi dacă este vorba de o lucrare originală, de o copie apocrifă, sau de un fals.

Cu ocazia acestor săpături, a ieșit la lumină și unul din acele giulgiuri de asbest, extrem de rare, numite „tunica funebris", despre care pomenește Pliniu și care erau folosite pentru a separa cu strictețe cenușa mortului de cenușa provenită de la lemnul rugului.

VOINȚĂ, PRICEPERE, CURAJ

● 20.000 DE SPECTATORI ● AL 30-LEA... ● SPECTACOL ARTISTIC!

Gh. Langa, pe calul Machedon, la trecerea unui obstacol din proba „6 bare", pe care a cîștigat-o.

Vasile Pinciu, la trecerea unui obstacol. Fiind deținătorul celor mai multe victorii individuale, el a obținut calul pur-sînge oferit de Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

Călăreața italiană Giulia Serventi, pe parcursul uneia din probele de obstacole

SPORT

Evoluează elevii Centrului de Tineret-București.

Multe festivități de felul acestela, în care au fost premiați învingătorii, au avut loc în cadrul concursului. Iată-l, în fotografia de față, pe Gh. Teodorescu, cîștigătorul probei de dresaj olimpic, încadrat în stînga de N. Mihalcea (locul II), iar în dreapta de N. Marcoci (locul III).

Călărețul polonez Marian Baburecki, cîștigătorul locului I în „Cupa prieteniei".

Unul preferă atletismul sau voleiul, altul rugbiul sau baschetul; unuia îi place boxul sau natația, celuilalt sportul cu pedale sau aviația etc. Cu siguranță însă că fotbalul este sportul care întrunește cele mai multe sufragii. Tocmai această popularitate de care se bucură fotbalul la noi face ca tribunele stadioanelor respective să fie mereu arhipline. Iată însă că, de la un timp, tribunele terenurilor unei alte discipline sportive au început să devină neîncăpătoare. Ce dovadă mai concludentă poate fi pentru popularitatea unui sport decît participarea publicului? 20.000! Acesta a fost numărul spectatorilor pe care tribunele hipodromului de pe Șoseaua Pipera i-au primit numai în ultimele două zile ale Concursului Hipic Internațional, la care au luat parte, pe lîngă călăreții noștri, echipe hipice ale R.D.G., R.P. Polone, R. Cehoslovace, R.P. Bulgaria și Italiei. Mii și mii de alți iubitori ai întrecerilor hipice au urmărit cu nestăpînită emoție și au palpitat la trecerea fiecărui obstacol de către cai și călăreți.

În toiul întrecerilor spectaculoase au fost glasuri în tribune care, atunci cînd ultimul obstacol din proba celor „6 bare" a fost ridicat la 1,60 m, au făcut apropierea între această înălțime și cea de 1,81 m cu care Iolanda Balaș a cîștigat titlul suprem. Aplauze îndelungate au răsplătit victoria lui Gh. Langa în această probă. Căci unui călăreț, ca și unui săritor la înălțime, îi trebuie multă voință și măiestrie, dar îi mai trebuie și o mare doză de curaj. La aceasta se adaugă priceperea de a-și struni și conduce calul. Dacă în alte sporturi se întîmplă ca posibilitățile de realizare a unei performanțe să fie determinate în parte și de voința concurentului, la călărie uneori sportivul vrea, totuși calul, deși are posibilități de trecere a obstacolului, refuză să sară. Este o realitate confirmată de numeroasele penalizări și eliminări din cauza „derobării" (refuzul calului) în fața obstacolului, același obstacol pe care în alte probe l-a sărit cu ușurință sau, după penalizare în proba respectivă, l-a sărit, cum se spune, pentru „școala calului".

„Calul este un animal sensibil! Se sperie ușor! Vă rugăm liniște!" erau cuvintele cu care de multe ori crainicul oficial solicita liniștea spectatorilor. Aceștia nu numai că-și înșuseau îndemnul, dar, uneori, cînd se întîmpla ca vreunul cu mai mult temperament să-și exprime gălăgios aprecierea, i se cerea insistent să se liniștească. Ce to faci, însă, atunci cînd o speranță pierdută renaște și o vezi concretizîndu-se într-o victorie miraculoasă? Și îndeamn, și calm sînt date la o parte, iar entuziasmul se revarsă nestăvilit pentru cel care a înfăptuit „miracolul". Căci, dacă îmi este permis s-o spun, s-a întîmplat un adevărat miracol în proba de „obstacole, categoria grea".

Participau 30 de concurenți, dintre care mulți reprezentau culorile noastre. De bună seamă, era de așteptat ca victoria să ne aparțină. Luaseră startul 29 de concurenți. În această probă călărețul german Manfred Nietschmann, același care mai tîrziu avea să fie învingătorul în „proba învingătorilor", realizase cea mai bună performanță de pînă atunci. Speranțele noastre se spulberaseră. Un confrate se și pregătea să treacă pe răboj ul învingătorilor numele călărețului german.

Dar iată că la start se prezintă al 30-lea și ultimul concurent. Este un român, Alexandru Longo, pe calul Sucitu. N-a mai fost nevoie de apelul crainicului. În tribune, liniște deplină. Ochii tuturor spre concurent. Îndemnuri în surdină la fiecare obstacol. Unul trecut. Încă unul și încă unul. Se apropie ultimul obstacol. Încordarea ajunge la maximum. A trecut!!! Au izbucnit aplauzele, uralele. Se bănuia un timp bun, care să ne claseze barem pe locul doi. Cînd crainicul a anunțat 1:16,3, timp mai bun cu 7 zecimi decît cel al concurentului german, un val de bucurie l-a cuprins pe spectatori. La ieșirea de pe pistă, victoriosul Longo s-a văzut pur și simplu asaltat de mulțime. A fost o victorie de „minutul 90", cum s-ar spune în fotbal.

Am amintit doar de două din numeroasele probe ale concursului, pentru că acestea, prin dificultatea lor, au solicitat mai multe eforturi concurenților și încordarea spectatorilor. Toate probele, însă, prin spectaculozitatea lor, prin dorința de izbîndă și via dispută dintre participanți, au oferit un incitator spectacol sportiv și, de ce să n-o spun, artistic. Căci, fără îndoială, dacă ai fi asistat la probele de dresaj, la acel așa-numit „pasaj", la „schimbarea de galop" și la o serie de alte figuri, ai fi fost înclinat să asemuiești hipodromul unei scene, iar caii și călărețiî, unor dansatori.

Spațiul nu-mi permite să vorbesc de comportarea fiecărui participant la acest concurs, în cadrul căruia s-a reafirmat înalta clasă a hipismului românesc. În ce privește oaspeții, în general, ei au dovedit o bună pregătire, multă voință și pricepere în conducerea cailor. Merită remarcată prezența surorilor italiene Natalia și Giulia Serventi, care, deși nu au făcut parte din rîndul învingătorilor (prima a renunțat de multe ori datorită derobărilor calului Bimbo II), au ținut totuși pasul alături de bărbați. Într-o întrecere grea, ce a cerut concurenților mari eforturi, dîrzenie și perseverență.

R. SCUTU

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

În 1954, Dulles (în stînga), campionul provocărilor războinice, dicta ministrului de externe ciankaișist așa-zisul tratat de „asistență mutuală" — de fapt un document al agresiunii împotriva R.P. Chineze.

În cadrul manevrelor de război americano-ciankaișiste din Taivan, agresorii fac „repetiția generală" a mult visatei debarcări în China continentală.

AVENTURĂ CONDAMNATĂ

Nici nu s-a stins ecoul strigătului de revoltă al omenirii față de agresiunea imperialistă din Orientul arab și iată că Statele Unite ale Americii s-au aventurat într-o nouă acțiune agresivă — de astă dată în regiunea strîmtorii Taivan. De cîteva săptămîni flota a VII-a a S.U.A. și unitățile maritime militare și de aviație ale clicii ciankaișiste desfășoară o activitate provocatoare, „periculos de aproape" de coastele R.P. Chineze, cum recunoștie însăși presa occidentală. Totodată au fost aduse în Taivan avioane de bombardament americane de la bazele din Okinawa și Filipine, escadrile de avioane cu reacție din S.U.A., precum și efective ale infanteriei marine americane. A fost dezvăluit de asemeni un plan americano-ciankaișist pentru organizarea unei provocări militare împotriva R.P. Chineze. Conform acestui plan, în timpul manevrelor comune americano-ciankaișiste, prevăzute pentru luna aceasta, avioane ciankaișiste cu semne de recunoaștere ale R.P. Chineze ar urma să atace nave militare americane, spre a servi astfel ca pretext Statelor Unite pentru acțiuni militare directe împotriva R.P. Chineze. Toate acestea, ca și feluritele amenințări, mergînd pînă la acreditarea ideii că agresorii americani ar putea recurge și la arma atomică, îi demască pe războinicii americani și ciankaișiști, care fac echilibristică în virtutea politicii „la marginea prăpastiei". Faptele arată însă că dacă aceștia nu vor ține seama de glasul rațiunii și nu vor renunța la aventura lor dinainte condamnată eșecului, provocările lor îi vor duce într-adevăr la prăpastie. Puternica R.P. Chineză, care se bucură de sprijinul întregului lagăr socialist în frunte cu U.R.S.S. și are de partea ei simpatia popoarelor lumii, este hotărîtă să dea o ripostă nimicitoare oricărui agresor. Avioanele americano-ciankaișiste, doborîte sau grav avariate de către forțele militare de coastă ale R.P. Chineze, ca și resturile navelor ciankaișiste ce zac acum pe fundul strîmtorii Taivan constituie tot atîtea avertismente date imperialiștilor americani și uneltelor lor ciankaișiste, care trebuie să știe ce-i așteaptă dacă țin să continue jocul cu focul.

Așa cum se arată în declarația făcută în numele guvernului R.P. Chineze de premierul Ciu En-lai, „Dacă guvernul american, nesocotind în mod grosolan repetatele avertismente care i-au fost adresate de către poporul chinez și dorința de pace a popoarelor lumii, va continua agresiunea și intervenția sa împotriva Chinei, va impune poporului chinez un război, atunci întreaga răspundere pentru toate consecințele serioase ce decurg din aceasta va reveni guvernului american".

Provocările americano-ciankaișiste primesc ripostă dîrză a artileriei de coastă a R.P. Chineze...

Aceasta a fost un bombardier ciankaișist, de proveniență americană, ce efectua incursiuni criminale deasupra teritoriului R.P. Chineze.

MOTTO:

„Teritoriul chinez Taivan, Ubanul și toate celelalte baze militare ale Statelor Unite aflate în state străine înseamnă laolaltă un laț de gîtul imperialismului american. Nimeni altul decît americanii au făcut acest laț și și l-au legat de gît, în timp ce celălalt capăt al lațului l-au dat în mîinile poporului chinez, popoarelor din țările arabe și tuturor popoarelor lumii cărora le este ocupată pacea și care se ridică împotriva agresiunii. Cu cît agresorii americani vor rămîne mai mult timp în aceste locuri, cu atît mai mult se va strînge lațul din jurul gîtului lor".

(Din cuvîntarea rostită de tovarășul Mao Tze-dun la Conferința supremă de stat a R. P. Chineze).

Desen de Rik AUERBACH

Prietenia sovieto-chineză este o puternică armă a forțelor păcii din întreaga lume. În fotografie: N. S. Hrușciov și Mao Tze-dun, cu prilejul recentei lor întîlniri de la Pekin

„În Extremul Orient nu poate fi o pace trainică atîta timp cît flota militară americană nu va fi rechemată din strîmtoarea Taivanului, atîta timp cît soldații americani nu vor părăsi insula chineză Taivan și nu vor pleca acasă".

„Un atac împotriva Republicii Populare Chineze care este marea prietenă, aliată și vecină a țării noastre, este un atac împotriva Uniunii Sovietice. Credincioasă datoriei sale, țara noastră va face totul pentru ca, împreună cu China Populară, să salvgardeze securitatea celor două state, interesele păcii în Extremul Orient, interesele păcii în lumea întreagă".

(Din mesajul adresat la 7 septembrie a.c. de N. S. Hrușciov lui D. Eisenhower)

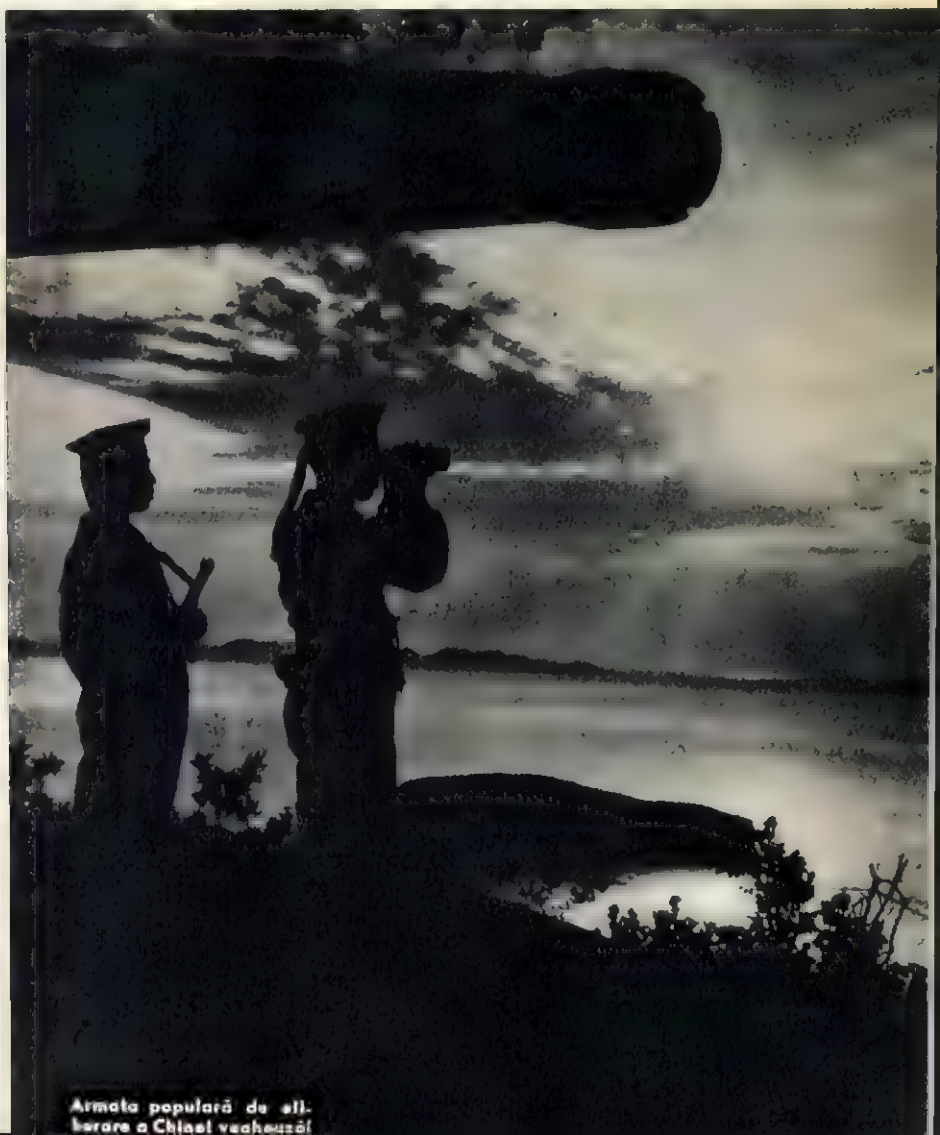

Armata populară de eli-
berare a Chinei vechiului

ÎN JURUL GLOBULUI

TINERII TENISMENI SOVIETICI se afirmă din ce în ce mai puternic pe arena internațională a „sportului alb". Fotografia a surprins un „chintet" de tineri jucători, în pauza unui antrenament, ascultînd îndrumările antrenorului lor, E. Negrebețki. Se remarcă printre ei: Lihaciov, Lejus, Potanin, Sivakin, jucători care au luat parte și la ultimul turneu de tenis ce a avut loc în țara noastră. Ei au dobîndit succese deosebite în cadrul multor competiții internaționale, ca Turneul de la Wimbledon, Cupa Galea etc.

HULIGANII ÎN ACȚIUNE... Încă un tablou celebru a căzut victimă actelor de vandalism ale unor elemente pentru care „respectul" față de artă se manifestă numai sub forma practicării rock and rollului și a citirii comicsurilor. E vorba de cunoscuta pînză a genialului Renaștere, Rafael, „Căsătoria fecioarei", aflată la Academia din Brera (Italia), căreia un grup de huligani i-au adus brutale deteriorări. Stricăciunile, sub forma unor pete albe, se văd pe scările bazilicei și pe brațul fecioarei →

ARTA ROMÎNEASCĂ PESTE HOTARE. În sălile „Casei oamenilor de artă" din Erevan, capitala R.S.S. Armene, s-a organizat o expoziție de grafică românească. Printre exponate se numără lucrări ale pictorilor și graficienilor Ivancenco, Ștefan Constantinescu, Gy. Szabo Bela, Vasile Kazar și alții. Prin varietatea tematicii și originalitatea artei naționale românești, expoziția s-a bucurat de o deosebită atenție din partea vizitatorilor. În fotografie: un aspect din expoziție.

RĂSPUNS UNEI PROVOCĂRI. În R. F. Germană se țin tot mai provocările împotriva adversarilor înarmării atomice. Recent, la Düsseldorf, un grup de membri ai organizației reacționare vest-germane „Uniunea Tineretului" au încercat să tulbure o manifestație pașnică a organizației „Lupta împotriva morții atomice", aruncînd în mijlocul demonstranților manifeste provocatoare. Manifestanții au răspuns însă cu demnitate acestei provocări, rupînd manifestele în fața sediului Uniunii Creștin-Democrate și arătînd astfel că știu foarte bine cine sînt adevărații inspiratori ai politicii de înarmare a Bundeswehrului cu arma atomică

SE ÎNTÎLNESC DOUĂ CIVILIZAȚII... Milenarului „Sfinx" — mărturie a uneia din cele mai vechi civilizații ale lumii — îi este dat să întîlnească un produs al epocii moderne: un autobus „Skoda" de lux... Renumitele mașini cehoslovace au fost livrate Republicii Arabe Unite în cadrul acordurilor economice existente între cele două țări.

LA BUCHENWALD (R. D. Germană), pe locul unde se afla pe vremea regimului hitlerist unul din cele mai înfiorătoare lagăre de exterminare, a fost ridicat un monument spre cinstirea memoriei victimelor ororilor hitleriste. →

UN EXERCIȚIU UTIL. Spre a fi pregătiți oricînd pentru a salva bunurile cetățenilor de la incendii și alte calamități naturale, pompierii cehoslovaci se antrenează intens. Iată, de pildă, un interesant exercițiu practic, efectuat de pompierii din Ceske Budejovice.

Excelente creații a realizat actorul sovietic Maksim Maksimovici Strauh în nenumăratele filme în care a interpretat rolul lui Vladimir Ilici Lenin. Recent, i-a fost din nou răsplătită această muncă rodnică: la Festivalul internațional al filmului de la Karlovy-Vary, el a fost distins cu premiul „Pentru măiestrie artistică", acordat pentru creația sa din „Povestiri despre Lenin".

Colaborarea fructuoasă dintre cinematografia sovietică și cea indiană, oglindită în realizarea filmului „Călătorie peste trei mări", a determinat producția în comun a unui nou film artistic în culori: „Poemul celor două inimi". Filmările se vor efectua atît în India, cît și în Uzbekistan.

„Romanul de cinci parale", cunoscuta lucrare a marelui scriitor german Bertolt Brecht, va fi transpus pe ecran pentru a treia oară. De data aceasta filmul va fi realizat la Berlin de către regizorul Helmuth Kautner. Interpreții principali: Curd Jürgens și Giulietta Masina.

Albania democrat-populară își creează o cinematografie proprie. Recent, a avut loc premiera întîiului film artistic realizat în întregime de către cineaștii albanezi. Intitulat „Tana", filmul este închinat vieții noi de pe ogoarele Albaniei populare.

Numeroase filme au fost produse în ultima vreme de către studiourile din R. P. Chineză. Printre acestea se numără: „Balaurul", un film artistic în culori realizat în colaborare cu o casă franceză de filme, un alt film artistic intitulat „Flăcări la frontieră" și documentarul „Podul de pe rîul Ianțzi".

Un nou film artistic, intitulat „Doar o femeie", a fost realizat recent de către Studiourile DEFA din R. D. Germană, în regia lui Karl Balhaus. Închinat evocării cunoscutei luptătoare pentru drepturile femeilor din Germania de la mijlocul sec. al XIX-lea, Louise Otto-Peters, filmul prilejuiește actorilor Karla Runkehl, Eva Maria Hagen, Rudolf Grabow și altii, frumoase creații.

La studiourile „Lenfilm" din Leningrad, se află în curs de turnare o interesantă ecranizare în culori a celebrei opere a lui Ceaikovski „Evgheni Oneghin". Regia acestui film este semnată de această dată de către un regizor de operă: Roman Tihomirov — maestru emerit al artei din R.S.F.S.R. Filmul este jucat de tineri actori — dintre care unii încă studenți — partitura muzicală fiind interpretată de tinerii artiști de operă G. Visnevskaia (Tatiana), L. Avdeeva (Olga), E. Kibkalo (Oneghin), A. Grigoriev (Lenski).

„JURNALUL ANNEI FRANK", zguduitorul mesaj pe care o nevinovată victimă a fascismului i-a lăsat întregii omeniri, va fi transpus pe ecran și în Olanda. În fotografie este înfățișată filmarea scenei arestării de către naziști, la Amsterdam, a d-lui van Hoeven. Demn de relevat este faptul că, în film, rolul lui van Hoeven este interpretat personal de erou, acesta reușind să supraviețuiască încercărilor prin care a trecut.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3597 of. 33. Tel. 17.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

PREȚUL 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 38 (174)
Anul VII
20 sept 1958

Papă și tu, că sînt dulci...

Fotografie de A. MIHAILOPOL

AVERTISMENT!

În ciuda repetatelor avertismente ale guvernului R.P. Chineze, S.U.A. continuă să desfășoare acțiuni agresive provocatoare împotriva Chinei populare.

Fărădelegile americano-ciankaișiste stîrnesc mînia întregului popor chinez. Mișcarea pentru înarmarea poporului, începută în provinciile de pe litoral, se desfășoară cu un uriaș avînt de la un capăt la altul al R. P. Chineze. Iubitor de pace, marele popor chinez e hotărît să zdrobească orice agresiune îndreptată împotriva țării sale.

Alături de poporul Chinei noi, în lupta sa pentru o cauză dreaptă, se află oamenii iubitori de pace din lumea întreagă. Împreună cu marele popor sovietic și popoarele celorlalte țări socialiste, poporul romîn înfierează noile provocări imperialiste. În zeci și sute de mitinguri de masă, oamenii muncii din patria noastră își exprimă adeziunea la cauza justă pe care o apără R. P. Chineză.

Omenirea întreagă dă un sever avertisment agresorilor imperialiști.

Poporul romîn iubitor de pace își exprimă, cu prilejul a nenumărate mitinguri, simpatia și solidaritatea față de lupta nobilă a poporului chinez pentru apărarea integrității teritoriale a patriei sale. În fotografie: o imagine a mitingului muncitorilor de la uzinele „23 August" din Capitală.

Studenți din Pekin condamnînd în cadrul unui miting acțiunile provocatoare americano-ciankaișiste.

„Bolansare" în pragul... dezastrului.

Armata Populară Chineză de Eliberare este gata să dea riposta cuvenită agresorilor.

Alături de voinți și frații lor...

Oamenii muncii vor apăra cauza dreaptă a urlașei lor patrii.

Mihu DRAGOMIR

PRIVEȘTE-ȚI MÎINILE, AMI!

Privește-ți mîinile, ami!
Ce neagră brățară le strînge?
E dîra de șarpe a fierului armei
sau dîra de sînge?

Nu-i oare o urmă din anul
cînd Cuba-ai trecut-o prin săbii,
visînd să înlănțui oceanul
cu greierii tăi corăbii?

Sau poate e numai rugina
cuțitului vechi de casap,
de-atuncea, din China,
cînd oamenii scurtai cu un cap...

Privește-ți mîinile, ami!
Ce neagră brățară le strînge?
E dîra de șarpe a fierului armei
sau dîra de sînge?

Sau poate-n modernul tău lexic
de mult ai uitat
bravura hoțească din Mexic,
sub steagul petrolului însîngerat...

Privește-ți mîinile, ami!
Ce neagră brățară le strînge?
E dîra de șarpe a fierului armei
sau dîra de sînge?

Sau poate ai uitat de femeea
cu ochi scobiți de stilet,
atunci, în Coreea?
Nu-s urmele fugubrului banchet?

Pe mîinile tale nu-s stropii
din pruncul în două tăiat?
Nu-i țărnă din marginea gropii
în care-ai azvîrlit un sat?

Privește-ți mîinile, ami!
Ce neagră brățară le strînge?
E dîra de șarpe a fierului armei
sau dîra de sînge?

Sau poate e-un rest din banala
plimbare prin blonde livezi,
cînd Guatemala
ai vrut s-o mai vezi?

Sau poate sînt toate-mpreună,
mai proaspete an după an,
și-o pată mai brună
de-acum, din Liban, din Taivan.

Privește-ți mîinile, ami!
Pe ele se strînge
și dîra de șarpe a fierului armei
și dîra de sînge!

Ascultă: în vînturi e glasul
mulțimilor care te știu.
Trezește-te, ami! E ceasul!
E ceasul, cît nu e tîrziu...

AL. JEBELEANU

VISUL SOLDATULUI AMERICAN DIN TAIVAN

Un ostean străin aflat în Taivan
A visat într-o noapte c-a pornit peste-ocean;
Albastru și lin, cu invizibile aripi zbura
Și limpede-oceanul, dedesubt, se mira.

Țărmul Americii era aproape, aproape...
(Se temea și-n somn mirajul acesta să nu-i scape)
Dar țărmul dorit părea în vis un rechin colosal
Ce răsărea și s-ascundea după-o coamă de val.

Somnul ostenului i-a rupt necruțătoare alarma,
Un glas răgușit răscolise cazarma...
Soldatul înfășurat în pînze de vis
Vedea în cețuri, departe, rechinul cu botul deschis.

În Bărăgan, a apărut un pom nou, mirabelul! Deocamdată 80 de soiuri din acest pom crese în livada experimentală a stațiunii I.C.A.P. Măr. culești. Începînd din această toamnă, el va fi răspîndit în multe gospodării de stat și colective.

POPAS ÎN BĂRĂGAN

De doi ani G.A.S. „Partizanul" se ocupă cu creșterea curcilor. Anul trecut gospodăria a livrat 12 000 kg carne de curcă. În fotografie: Marin Maria, una dintre crescătoarele fruntașe ale gospodăriei.

Cît vezi cu ochii, pămînt! Pămînt și cer... Două oceane care își dau întîlnire la orizont. Nu știu de ce, dar aici în Bărăgan, privind geana zării, ai senzația că inevitabil vei vedea urcînd din albastrul depărtărilor vapoare... Dar vai, ce iluzii înșelătoare! Fumurile pe care le zăreai la zeci de kilometri, apropiindu-te, îți dai seama că au sînt ale unor nave, ci ale domesticelor căsuțe în care gospodarii, făcînd foc, pregătesc cina...

Poraisem și noi, pe bătrînele șleauri ale acestei cîmpii miraculoase, pe urmele călătorilor de odinioară. Și dacă nu ne-au învăluit nisipurile zburătoare și vîntul n-a rostogolit împotriva noastră ciulinii, asta nu e vina noastră, ci cuvîntul și sufletul vieții noastre noi care au schimbat multe pe această cîmpie.

Cineva observa cu cîteva zeci de ani în urmă, nu fără umire, că pe spațiile Bărăganului nu găsești nici un copac. Dar dacă totuși mai vedeai ici și colo salcîmi, luptînd cu puzderiștea și vîntul, un lucru e hotărît: pomi fructiferi au întîlnească. Pămîntul acesta gras și bun, de o mare fertilitate, care hrănea scaieții și ciulinii, era lipsit de verdețea livezilor, iar oamenii care asudau muncindu-l nu se bucurau de dulceața fructelor. „Aici pomii nu rodesc. Gerul îi înghesuie, seceta îi usucă". Toți se resemnau. De bună seamă mulți nu știau, iar unii au voiau să dezmintă această părere. Și iată că în anii noștri vechile păreri au fost răsturnate.

Pe o întindere de 45 de hectare, la I.C.A.R. Mărculești, pomii fructiferi „învață" să crească pe Bărăgan: înfruntă gerurile, crivățul, viteza trombelor de vînt, se luptă cu arșița și secetă. 60 de soiuri de pruni, 30 de caiși, 55 de piersici, 20 de vișini, 25 cireși și 80 de soiuri de migdali își disputa întîietatea. Și de pe acum putem spune hotărît că victoria e de partea lor. Prunii vor ocupa 18 la sută din totalul plantațiilor din Bărăgan. Caisul însă va fi pomul predominant al viitoarelor livezi, căci el și-a găsit aici a doua lui patrie. Piersicul, care înainte nici nu se cultiva a început să dea recolte record. Un singur pom din noul soi numit „Primul cincinal" a produs anul acesta 120 kg fructe!

Peisajul se schimbă și o dată cu el și oamenii. Cineva cu zeci de ani în urmă scria: „... locuitorul Bărăganului, ialomițeanul e o ființă oarecum tăcută. Și cu toate că știe să glumească și să facă haz, cînd i se dă prilej, îi place și mai mult să asculte cuvîntecios. E ființă viața lui e grea și el nădăjduiește mereu că cineva va veni poate odată să-i arate cum ar putea să muncească mai cu folos, îndărătnicul lui Bărăgan." Și mult așteptatul îndrumător a venit: Partidul. În 14 ani el a schimbat radical sensul vieții. În primul rînd, el a dat oamenilor pămînt! Apoi l-a învățat pe omul Bărăganului să-l lucreze în comună, cu metode superioare. În 1950, patruzeci și șapte de familii din comuna Gh. Lazăr au pornit pe drumul colectivizării. Porneau cu o sestre săracă 1 vacă, 2 boi, 18 oi de adunătură, 46 de cai și 2 scroafe. „Sceptici!" rîdeau în barbă. Azi rîsul cinic le-a înghețat. Celor 47 de la început li s-a alăturat azi de an aproape întreaga comună. Acum sînt 786 de familii. Și în locul singurei văcuțe, colectiviștii au 92 vaci, 56 boi, 1430 de oi spănci, 264 cai, 50 de scroafe și 146 de porci.

Pare de necrezut că locuitorii acestei comune nu cultivau aici nu fel de legume. Doar uneori cînd se abăteau prin vreun oraș aduceau acasă copiilor o poală de roșii și aceștia se minunau văzînd legume roșie și gustoasă. Azi pe întinderea a 25 de hectare irigate, colectiviștii din com. Gh. Lazăr cultivă grădini de zarzavaturi! 8000 zile-muncă au fost prestate pentru construirea unui canal de irigare. În săptămînile secetoase, de binefacerea apei se vor bucura nu numai legumele, ci și porumbul, sfecla și lucerna... Astfel de lucrări se fac pe întreaga cîmpie.

Hotărît lucru, Bărăganul de azi nu se aseamănă cu cel de acum zece sau douăzeci de ani, cînd ialomițeanul se zbătea și se încăpățîna să smulgă țelinii un căuș de porumb sau cîțiva cartofi. Cercetătorii științifici care trăiesc chiar în inima lui s-au străduit să-i găsească soiul de grîu care să dea rodul cel mai bogat; i-au găsit pomii cei mai potriviți, cu fructe dulci, și-i răspîndesc în livezi pe întinderi de mii de hectare; ameliorează oile, caii, vacile. Vaca sură de stepă care dădea pe an 600—700 kg lapte este încrucișată cu vaca brună și noul tip metis pe cale de răspîndire dă o producție de lapte de 2500 kg pe an chiar de la prima generație.

Pe Bărăgan se duce o bătălie înfrigurată cu natura. Primele victorii au și fost cucerite.

I. CORBAN
Fotografii de S. STEINER

În lung și-n lat Bărăganul e brăzdat de tractoare și mașini agricole. La Ciulnița, în inima cîmpiei, se află un mare centru mecanic care se ocupă cu reparația tractoarelor și confecționarea pieselor de schimb.

Dimineața, la I.C.Z. Slobozia, cai la antrenament... ↓

În 1952, gospodăria colectivă din com. Gh. Lazăr avea 16 stupi, azi — 100. Stupăritul, în plină dezvoltare, aduce multe beneficii colective! ↓

V-ați gîndit vreodată că paiele pot înlocui cărămida și lemnul? Practic au demonstrat acest lucru muncitorii de la G. A. S. „Partizanul" din Dragalina, care au construit — pentru porci — un grajd experimental din baloturi de paie. El este practic și ieftin. ↓

Bărăganul e întins, iar ciobanul Vasile Dumitru, de la gospodăria colectivă din satul Săpunari, și-a adus radioul la stînă să-i mai treacă de urît și să fie la curent cu evenimentele zilei.

Știați că vacile pot da lapte chiar fără să fi fătat? La stațiunea experimentală I.C.Z. Slobozia cîteva junci rămase sterile din diferite motive li s-au administrat injecții cu hormoni sintetici, li s-au făcut masaje și.. au dat 8 kg lapte pe zi.

MICA GOSPODINĂ

Schiță de S. K. POTTEKKATT

scriitor indian

Sukumaren K. Pottekkatt scrie în limba malaiaman, pe care o vorbesc cele treisprezece milioane de locuitori ai statului Kerala. El este unul dintre scriitorii cei mai cunoscuți din această parte a lumii. Genul său preferat e schița.

Călătorește foarte mult, nu numai prin India. A vizitat numeroase alte țări: Birmania, Malaya, Orientul Arab, aproape toată Europa și a scris numeroase schițe, impresii și jurnale de călătorie.

Romanul său „Viața Kanîaka", în care e descrisă viața grea a muncitorilor de pe plantațiile din sud, se bucură de o mare popularitate. Aproape toate nuvelele lui S.K. Pottekkatt sînt traduse în celelalte limbi ale Indiei.

S.K. Pottekkatt participă activ la lupta pentru pace. El a fost membru al delegației indiene la Congresul partizanilor păcii de la Helsinki, iar la reîntoarcerea sa în patrie a fost ales secretar al Comitetului pentru pace din statul Kerala.

În anul 1951, scriitorul a vizitat Uniunea Sovietică. Volumul său cu schițe inspirate din această călătorie a apărut de curînd.

S.K. Pottekkatt editează și redactează revista literară „Propadjut" (Lumea întreagă). El a fost delegat la conferința scriitorilor Asiei de la Delhi și e invitat la conferința scriitorilor Asiei și Africii, care urmează să aibă loc la Taşkent în octombrie.

Pînă în prezent lucrările lui S.K. Pottekkatt n-au fost traduse în limba română. Publicăm mai jos una din schițele sale, în care autorul evocă un crîmpei tragic din viața țăranului indian, care suferă încă urmările grele ale împilării colonialiste de veacuri a Indiei.

Ploua fără întrerupere de cîteva zile. Parcă turna cu găleata. O ceață ușoară se ridica de pe pămînt, așternîndu-se ca un văl străveziu deasupra crîngului și peste colinele din jurul satului. Din cînd în cînd, o răbufnire puternică de vînt acoperea ropotul monoton și stăruitor al ploii. Cerul, căptușit cu nori cenușii, coborîse atît de jos, încît mi-era cu neputință să bănuiesc ce oră ar fi putut să fie. Nu era tîrziu, dar umbrele amurgului păreau din ce în ce mai aproape.

În timp ce stăteam nedumerit, întrebîndu-mă dacă nu cumva se înnoptase într-adevăr, ploaia a încetat pentru un răstimp. Și de îndată începu să se audă orăcăitul uricios al broaștelor și țîrîitul ușor al greierilor din lanurile de orez.

Ținutul acesta îmi era cu totul necunoscut. Nimerind aici pe o vreme de nu-ți venea să dai un cîine afară din casă, ud pînă la piele cum eram, pierdusem cu desăvîrșire simțul orientării și mi-am dat seama că rătăcisem drumul.

În jurul meu nu se zărea țipenie de om.

Kerala e un ținut frumos. Are o frumusețe a lui, care îl deosebește de toate celelalte ținuturi ale Indiei.

În împrejurarea în care mă găseam, îmi venea însă peste mînă să mă bucur de privelîștea minunată pe care o aveam înaintea mea. Teama și neliniștea mi se strecurară în inimă și mi-o strîngeau ca într-un clește. De pe colina cea mai apropiată vedeam cum curg șuvoaie de apă murdară, roșie ca rugina.

Ploaia porni din nou cu aceeași furie. Am îndesat pălăria pe cap, am strîns cărțile subsuoară și apărîndu-mă de ploaie sub umbrelă, am pornit spre asfințit, căutînd să merg de-a lungul digului celui mare, care împărțea cîmpul în două.

N-am mers mult și un canal mi-a tăiat drumul. Am fost nevoit să mă opresc. Deodată, mi-au ajuns la ureche hohote de plîns. În dreapta mea, pe țărmul canalului, am zărit o umbră firavă, măruntă. M-am apropiat. Plînsul încetase. Cu tot întunericul, am putut să deslușesc chipul unei fetițe de țăran; să tot fi avut unsprezece ani. Trupul ei plăpînd, cu pielea castanie, era înfășurat într-o zdreanță veche, de aceeași culoare. N-avea pe ea altă haină. Pîntecele ei supt scotea și mai mult la iveală coșul pieptului ieșit în afară și coastele, pe care aș fi putut să le număr.

Fata purta pe cap un fel de pălărie-umbrelă, cu marginile late, împletite din frunze, dar atît de zdrențuite, încît semănau mai degrabă cu un ciur. Șuvițe de păr negru îi cădeau de sub pălărie, pe frunte. Pic-pic-pic, picau picăturile grele pe marginea pălăriei și pătrundeau prin împletitura de frunze, căzînd pe pieptu-i gol, ca niște lacrimi de diamant.

Fata ținea în mînă o sticlă cu gîtul spart, în care părea să fie gaz, și strîngea la sîn cîteva pachețele, pe care le ferea cu o grijă speriată. Printre cutele cîrpei murdare care îi înfășura trupul înfrigurat, se zăreau vreo două-trei turte udate de ploaie. Singura podoabă a fetei erau două inele de fier pe mîna dreaptă.

Obrăjorii ei slabi și îndureraţi se înveniseră de frig. Și cu toate acestea fetița era frumoasă. Își ațintise asupra mea ochii ei plini de spaimă, care ardeau ca doi cărbuni aprinși. Micuța călătoare pornise la drum dintr-un sat îndepărtat, iar acum stătea în picioare lîngă mine, nemișcată ca o statuie.

— De ce te-ai oprit, fetițo? — am întrebat-o prietenos.

Întrebarea mea a rămas fără răspuns.

— Spune-mi, aștepți pe cineva?

— Trebuie să trec pe malul celălalt și nu-i nici o punte. Dacă nu mă voi întoarce la vreme, tata poate să...

Fata a izbucnit din nou în plîns. Două șiruri de lacrimi se prelingeau pe fața ei osteni tă.

Apropiindu-mă de țărmul canalului, am văzut într-adevăr că nu era nici un pod. Pesemne că îl luaseră apele rîului umflat de revărsarea ploii.

— Nu te teme, fetițo, am căutat s-o liniștesc. Am să te ajut să treci rîul. Unde-i casa voastră?

— Dincolo, peste deal, a răspuns ridicînd capul.

I-am spus să mă aștepte și am pornit-o de-a lungul rîului. La vreo două sute de metri de locul unde rămăsese fetița, am descoperit trunchiul unui arbore de pîine, care slujise cîndva de bac pentru trecerea apei.

Am trecut cu fetița pe țărmul celălalt al canalului. Am întrebat-o dacă mai e mult pînă la șosea.

— Trebuie să mergi pînă la al zecelea stîlp. De aici pînă acolo e cam multișor.

Îmi dădeam seama că nu voi reuși să prind autobusul care merge la Kojikode, chiar dacă trecînd peste toate greutățile, aș ajunge pînă la șosea. De aceea m-am hotărît să cer adăpost micii mele tovarășe de drum.

— Aș putea să rămîn noaptea asta la voi? — am întrebat-o.

Fata a dat din cap fără să scoată o vorbă și a zîmbit.

— Și ai să-mi dai să mănînc?

— Desigur, a răspuns, ea devenind mai îndrăzneață.

— Cum te cheamă?

— Manni.

— Cine mai stă cu tine?

— Tată și doi frați ai mei.

— Și mama?

— Mama a murit acum un an.

— Cu ce se îndeletnicește tatăl tău?

— Mai de mult strîngea lapte de palmier. Pe urmă a căzut dintr-un copac, și-a rupt mîinile și picioarele. Acum zace în pat.

— Bietul om! Și cine poartă grija voastră?

Fetița nu mi-a răspuns.

— Ce ai în pachete?

— Sare și ardei roșu.

Ploaia se înteți din nou. Am ajuns în mijlocul cîmpului. Cărarea nu se mai vedea. Înaintam printr-un întuneric de nepătruns.

Pietrele cărate de șuvoaiele apelor de ploaie erau ascuțite ca niște tăișuri de cuțit. De-a lungul stîncilor, se tîrau pe pămînt brațele lianelor sălbatice, împiedicîndu-ne pașii. Părea că drumul nu se mai sfîrșește. De cîte ori întrebam, dacă mai avem mult de mers, fetița îmi răspundea liniștit:

— Mai avem puțin de tot.

În sfîrșit, am ajuns în vîrful colinei. M-am urcat pe culmea cea mai înaltă și am privit împrejurul meu. Totul era cufundat în noapte. În zare, furișîndu-se printre nori, se ridica luna. Pretutindeni sclipeau licurici, asemeni unor fărîmituri de stele îndepărtate.

Am pornit din nou pe o cărare, care cobora acum la vale, dar nu era nicidecum mai ușor de străbătut.

Curînd, Manni s-a oprit.

— Aici e casa noastră, a spus ea.

Am privit întunericul și m-am simțit dintr-o dată cuprins de un puternic simțămînt de ușurare. La stînga mea se întrezărea silueta nelămurită a unei căsuțe. Nici un fel de zgomot, nici un glas omenesc nu venea din partea aceea. Nu se vedea nici o lumină și în vatră nu ardea focul.

Fetița m-a lăsat în curte, a pus umbrela în cerdac și a intrat în casă. Părea tulburată.

— Tu ești, fato? — a întrebat o voce plîngătoare.

Manni s-a apropiat de tatăl ei și i-a spus ceva în șoaptă. N-am putut să deslușesc decît aceste trei cuvinte: un domn perceptor...

Manni m-a asemuit cu unul de la percepție! mi-am spus. Sărmana fetiță! Pentru ea orice om care poartă cămașă și haină de oraș e un perceptor...

Manni a turnat puțin gaz într-o lampă mică de tinichea și a aprins-o. O flacără slabă și șovăitoare i-a luminat fața surîzătoare.

A scos apoi în cerdac o rogojină și m-a poftit să stau jos. Mi-am scos haina, m-am așezat și am privit în jurul meu.

Lîngă unul din pereții colibei zăceau trîntite niște scoabe de fier, cu ajutorul cărora, pesemne, stăpînul casei se cățăra altădată pe trunchiul palmierilor. Alături, un cuțit tăios.

În cerdacul înalt și încăpător erau ordine și curățenie, cu toate că apa ploilor scurmase pe alocuri lutul și adîncise cîteva gropi. În mijlocul peretelui de lut era prins un pervaz de ușă adevărată, dar ușa însăși era o împletitură din frunze de palmier. Lîngă intrare se afla un suport pentru lampă, peretele zugrăvit în roșu era puțin afumat. Pe perete, cîteva fotografii tăiate fără nici o dibăcie din ziare. La lumina slabă a lămpii din cerdac am putut să deslușesc un pat, în care zăcea un bărbat, învelit cu multă grijă. Era tatăl fetiței.

Dincolo de cerdac, spre miazănoapte, se afla o altă clădire, alăturată, unde era bucătăria. Pe o prispă mai mică, era locul unde Manni lucra de obicei. Împletea rogojini din fire de cocos. Rogojinile lucrate stăteau așezate în vraf, cu o piatră pusă peste ele.

În bucătărie, agățate de acoperiș, deasupra vetrei, se legănau cîteva ulcele de bambus, în care Manni ținea mușt ar și semințe de țelină; alături era un săculeț din frunză de palmier, pentru ienibahar. Mai atîrnau peste vatră cîteva coji de ouă afumate, aducătoare de noroc. Lîngă vatră, pe o plită, mai multe oale de pămînt și o grămadă de fructe ale arborelui de pîine. De cealaltă parte a vetrei stăteau rînduite cu grijă tot felul de unelte de bucătărie.

În mijlocul bucătăriei ședea un copil gol, care rodea dintr-o coajă a arborelui de pîine. Manni i-a luat cu hotărîre coaja din mînă și a aruncat-o la o parte. Apoi s-a îndreptat spre vatră și s-a apucat să aprindă focul. Copilul a izbucnit în plîns.

II

— Veniți mai aproape, vă rog, s-a auzit din colibă glasul stins al tatălui Manniei.

Am intrat în odăiță. Bolnavul stătea culcat lîngă perete. Era întuneric și nu i-am putut vedea fața. M-am așezat alături de el, pe o buturugă.

Tatăl Manniei a început să mă întrebe cum mă cheamă, unde locuiesc și ce ocupație am. A simțit, desigur, o mare ușurare aflînd că nu sînt de la percepție. Ne-am întins la vorbă și mi-a spus povestea vieții lui.

— Numele meu e Ciatu. Mă îndeletniceam mai demult cu strînsul sucului de palmier și uneori cu culesul nucilor de cocos. N-am izbutit niciodată să cîștig atît ca să putem mînca de două ori pe zi, pe săturate. Am început să fierb rachiu de palmier, ca să cîștig și eu ceva mai mult. M-a prins însă un funcționar de la percepție și mi-a spus să-i dau cincisprezece rupii, dacă vreau să nu pățesc nimic. N-aveam atîți bani, așa că m-a trimis în judecată și am fost condamnat la patru luni închisoare. Pe vremea aceea soția mea era însărcinată. La cîteva zile după ce m-au liberat, a născut un băiat și, curînd după naștere, a murit.

Pe Manni și pe Kellan, băiatul mai mare, am izbutit cu chiu cu vai să-i hrănesc, dar ce puteam să fac cu noul-născut? Nu departe de noi locuiește un tîmplar: Nevasta lui născuse și ea un copil și l-am dus și pe al meu. L-a alăptat vreo lună, apoi am fost nevoit să-l aduc acasă. Manni are grijă de el și în afară de asta e nevoită să poarte toate treburile gospodăriei.

Acum trei luni am căzut din vîrful unui palmier. Mi-am rupt toate oasele. Prin împrejurimi nu se află nimeni care să mă poată ajuta. Un vechi prieten al meu, Saidali Mapelai, mi-a adus pe unul, Pannikkar, care m-a oblojit cum s-a priceput, dar de atunci au trecut trei luni și nu mă simt mai bine. Vine în fiecare zi să-mi schimbe legăturile și mă chinuiește îngrozitor. Mi se pare că nu face altceva decît să-mi sporească durerile, dar de ajutat nu mă poate ajuta. Mă întrebați dacă am bani? Prietenul meu Saidali mi-a dat trei rupii, care s-au dus pe leacuri. În afară de asta, tot ce a putut să pună deoparte Manni în ulcica de bambus s-a dus pe mîncare și băutură cu care l-a cinstit pe Pannikkar. De cînd zac țintuit în pat, Manni, fetița mea, mă hrănește.

O, dacă dumnezeu nu mi-ar fi dat-o, de mult n-aș mai fi fost printre cei vii. De cum se crapă de ziuă se apucă de împletitul rogojinilor. Duce în spinare toată gospodăria, mă doftoricește pe mine, are grijă de copii, face toate cumpărăturile casei și gătește mîncarea.

Dar cît poate să cîștige pe zi cu rogojinile? — l-am întrebat.

Mai nimic, mi-a răspuns el, dar altceva nu știe să facă. Primește o *paisa* pentru fiecare bucată de șapte coți și o mai costă și firele de cocos. Dacă lucrează din zori fără întrerupere poate să împletească pînă la douăsprezece bucăți. Pentru toate capătă o *anna*.

Vasăzică trăiți cu o *anna* pe zi? — l-am întrebat.

Da, mi-a răspuns. Dar ce putem să facem? Cine să ne dea bani? Manni mai crește și cîteva găini. Ouăle le vinde cu o *paisă* și jumătate bucata. Strînge frunze pentru umplutul saltelelor și le vinde, cu un cîștig de două sau trei *paise*. La multe lucruri poți să faci economie, dar fără orez, fără sare și fără gaz nu poți trăi. Cînd se coc fructele arborelui de pîine și de mango, mai prindem puțină viață. Sînt zile de aur pentru noi. Dacă mergi pînă în adîncul pădurii, poți să culegi fructe, aproape pe degeaba. Noi le fierbem și le mîncăm. Uneori izbutim să facem rost de o tulpină de palmier tînăr.

Cum ai spus? Un palmier?

Pesemne că n-ați gustat niciodată o asemenea mîncare. Să vedeți. Tai o bucată din tulpina unui palmier tînăr, o toci mărunt, o lași să stea cîteva timp în apă și pe urmă o usuci. Se face un fel de făină. O mîncăm în loc de orez. Nouă ni se pare o mîncare foarte gustoasă, mai ales dacă faci fiertura deasă, ca un fel de terci. Din frunze verzi de palmieri poți să înfiripezi o salată, iar dacă o dregi cu puțin orez, nu e rea de loc.

Dar îmbrăcămintea cu ce o cumpărați?

— Luna trecută a vîndut două găini cu șase *anna*. Cu acești bani am cumpărat două prosoape și ceva rufărie. Uite, un prosop e pe mine.

Orezul e gata! a strigat Manni din dosul ușii.

Am trecut în odaia din față. Dușumeaua era măturată cu grijă. Pe rogojină aștepta o strachină cu apă. Lîngă strachină era o scîndurică pe care puteai să te așezi și alături o lingură răsucită dintr-o frunză de palmier. M-am așezat. Manni a adus orez fiert cu lapte de cocos. Pe o farfurioară, dichisită tot dintr-o frunză de palmier, era un sos de ardei roșu. Mi-aduc și acum aminte de gustul minunat al orezului dres cu sos de ardei roșu.

În timp ce mîncam, copilul care dormea lîngă mine s-a trezit și a început să urle îngrozitor. Manni l-a luat în brațe și a plecat cu el în cealaltă încăpere.

După cină m-am întins în cerdac să mă odihnesc, iar Manni i-a dus lui Ciatu puținul orez care mai rămăsese pe farfuria mea, adăugîndu-i un pic de apă. Ciatu a mîncat pe întuneric toate resturile pe care i le-a adus fetița.

Am aruncat o privire în bucătărie, și în fața ochilor mei s-a desfășurat următoarea scenă: Manni ședea pe prispă cu picioarele întinse; ținea pe genunchii ei unul dintre copii, pe cel mai mic. În fața ei era o strachină mică cu supă. Lîngă fetiță ședea celălalt frate, mai mare, Kellan. Cu o lingură mică, făcută dintr-o frunză, mînca supă mușcînd din aceeași coajă a arborelui de pîine, pe care Manni i-o luase adineauri din mînă. Copilul care stătea pe genunchii ei deschidea din cînd în cînd gura, iar Manni îi dădea puțină supă. Uneori îi strecura în gură o bucățică de pește uscat. Din cînd în cînd înghițea și Manni cîte o lingură de supă. Cu multă greutate, ca și cum ar fi fost niște mărgăritare de preț din adîncul mării, reușea să pescuiască pe fundul farfuriei cîteva boabe de orez.

III

Ospățul familiei s-a sfîrșit și era timpul să ne gîndim la culcare. Cu toate că Ciatu m-a poftit să dorm în odaia din față, i-am spus că prefer să-mi aștern culcușul în cerdac. Manni mi-a adus o plapumă ruptă, care era atît de murdară și mirosea atît de urît, încît am fost nevoit să renunț la ea. M-am întins pe o rogojină veche, mi-am pus o scîndurică sub cap și m-am învelit cu haina mea.

Manni a stins lampa și a închis ușa. După cîtva timp, ploaia s-a pornit din nou. Cu toate că cerdacul era acoperit cu frunze de palmier, apa găsea crăpături pe care ochiul nu le vede, și se prelingea în jos, în șuvițe subțiri. Am simțit cum ploia îmi udă picioarele mai întîi, apoi s-a udat și rogojina. M-am sculat și mi-am mutat așternutul în cealaltă parte a cerdacului. Dar abia începusem să mă obișnuiesc cu gîndul că, în sfîrșit, voi adormi, cînd o șuviță de apă mi s-a prelins în ureche. Am sărit ca ars. N-am putut să aștipesc multă vreme. Mi-am aruncat haina pe umeri și m-am așezat în capul oaselor pe rogojină.

Peste vreun sfert de ceas ploaia a încetat. Cerul s-a înseninat. În zarea limpezită lucea lumina de lună. Munții albăstrui se profilau în depărtare, purtînd pe frunte un nimb de frumusețe feerică. Picăturile de ploaie puneau pe frunze sclipiri de diamant. Ședeam cugetînd la felul de viață al oamenilor care se adăposteau în acea colibă. Mă gîndeam la vrednicia care era întipărită pe chipul micii gospodine, la mișcările ei iuți și îndemînatice, la mintea ei isteață. Toată ființa ei mă încîntase, și înfățișarea, și caracterul, și demnitatea, și duioșia; iar curajul și răbdarea bietului olog mă mișcau pînă în adîncul inimii.

Mă aflam în fața celei mai crunte sărăcii, o sărăcie de neînchipuit, dar sărăcia aceasta nu stinsese simțămîntul de dragoste din cugetul celor care trăiau în colibă și nici puternica legătură de suflet dintre ei n-o slăbise. Era adevărata bogăție a bordeiului sărman, comoara neprețuită, pe care n-a izbutit s-o distrugă nici trufia țîfnoasă a moșierilor, nici disprețul bogătașilor.

★

M-am sculat o dată cu zorile. M-am trezit în corul ciripitului de păsări. Manni se sculase înaintea mea. Deschisese ușa, făcuse focul în vatră și se apucase de lucru.

M-am spălat, m-am îmbrăcat și m-am dus la Ciatu să-mi iau rămas bun de la el. Abia acum puteam să-l văd mai bine. Avea o față de culoare închisă, năpădită de păr, și așa cum era, noduros, acoperit de răni și bandajat, semăna cu un copac frînt, lovit de trăsnet, ca aceia care cresc și cad pe malurile riului Kallai.

I-am dat lui Ciatu o *rupie*. Ochii lui s-au umplut de lacrimi și a dat să-mi mulțumească.

— Fapta dumitale bună îți va aduce...

N-am stat să ascult ce-a spus mai departe. În pragul ușii se ivise Manni.

— Asta e pentru tine, Manni, să-ți cumperi de o bluză, i-am spus, întinzîndu-i opt *anna*.

★

Trebuia să cobor dealul și să merg o bucată de vreme de-a lungul cîmpului, ca să ajung la șosea. Manni îmi dăduse toate lămuririle, spunîndu-mi pe unde să apuc, și am părăsit în grabă acea colibă sărăcăcioasă.

Cînd am ajuns în vale, am întors capul și m-am uitat în sus, spre colină. Pe culme stătea mica gospodină cufundată în gînduri. Privirea ei îmbrățișa întinderea întreagă a lanurilor de orez.

CÎNTĂ PAUL R

Cîntă Paul Robeson

Moscova îl primește cu dragoste pe Robeson.

Paul Robeson străbate acum Europa și cîntă. Glasul său profund, răscolitor, unește orizonturile, anihilează distanțele, îngemănează inimile popoarelor.

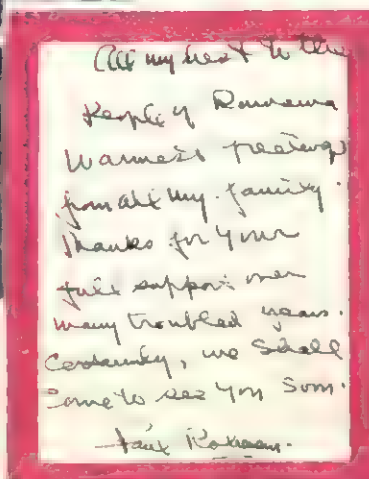

SALUTUL ADRESAT DE PAUL ROBESON POPORULUI ROMÎN PRIN REVISTA „FLACĂRA"

Tot ce am mai bun, poporului romîn Cele mai călduroase salutări din partea întregii mele familii. Mulțumiri pentru deplinul vostru sprijin de-a lungul a mulți ani grei. Desigur, vom veni curînd să vă vedem.

Paul ROBESON

...Îl văd cutreierînd Europa, de la Londra la Moscova, de aici în îndepărtatul Taşkent, apoi pe coasta caucaziană sau la Leningrad.

...Îi văd silueta masivă învăluită într-un halat uzbek, îl văd cu o tibiteică policromă pe creştet, zăbovind de vorbă cu Hamrakul Tursunkulov despre „Steaua orientului". Întinsele plantații de bumbac ale colhozului cu nume de poezie îi dau oaspetelui o tresărire. Imaginea îi e familiară: pe asemenea plantații, dar de pe alt meridian al globului, tatăl său a muncit ca sclav. Robeson își privește gazda: Hamrakul Tursunkulov—odinioară și el rob — e azi de trei ori Erou al Muncii Socialiste! Artistul a învățat rusa (pentru a-și putea citi în original poetul preferat, Puşkin), dar acum nu găsește cuvinte pentru a exprima ceea ce simte. De aceea cîntă. Sub cerul limpede al Uzbekistanului vibrează grav, dureros de frumos, un cîntec negru, apoi altul spaniol și unul japonez. Și ciudat lucru, fiecare dintre ele are ceva ce le înrudește cu cîntecul popular uzbek. Robeson surîde mulțumit, acest lucru a vrut să-l demonstreze: cîntecele popoarelor sînt frați de sînge între ele.

...Paul Robeson stă la fereastră și privește, printre stropii ce șiroiesc pe geam, Westminster-ul: Londra îi e dragă, apropiată. Aici a învățat să înțeleagă clasa muncitoare, de aici a plecat pe cîmpiile însîngerate ale Spaniei, de aici a pornit să cunoască Moscova. Deodată, privirea, ce îi aluneca mînglietoare peste siluetele cenușii ale turnurilor și podurilor londoneze, se oprește atentă asupra unui punct: vi-

OBESON

Împreună cu soţia sa, pe unul din cheiurile londoneze.

zavi de hotel, un bătrînel înfruntă nepăsător ploaia măruntă şi continuă, pe o bucată de asfalt mai ferită, să schiţeze cu cretă colorată portretul lui Robeson. Cîteva clipe, artistul a privit mut scena. Apoi a deschis fereastra şi a cîntat încetişor, pentru bătrînul de peste drum, cîntecul eroic al lui Joe Hill, grevistul ucis dar mereu viu. Concertul acesta dat pentru un singur om era un omagiu adus de Robeson londonezului simplu.

...Douăsprezece mii de moscoviţi aşteptau în Palatul Sporturilor, cu suflarea tăiată de emoţie, apariţia lui Robeson. Cînd s-a ivit pe scenă, uriaş şi puternic, cu zîmbetu-i bun pe chip, pentru cîteva secunde peste întreaga sală s-a lăsat o tăcere adîncă. Apoi, ca o explozie ameţitoare, au izbucnit ovaţiile şi aplauzele: Paul Robeson a început să cînte. La un moment dat — interpreta tocmai celebrul cîntec despre John Brown — Robeson s-a oprit şi desfăcînd larg braţele, chemă sala să cînte împreună cu el. Şi douăsprezece mii de moscoviţi au cîntat cu artistul negru cîntecul despre acel om alb care a luptat pentru libertatea oamenilor negri.

...Trei momente doar, luate la întîmplare din sutele pe care Robeson artistul şi luptătorul le-a împărţit cu prietenii săi europeni.

„Voiam doar să cînt, să cînt, să cînt atît timp cît îmi va bate inima — mărturisea Robeson unui ziarist englez. Îţi dai seama ce simţăminte încearcă un om care iese din închisoare după opt ani? Eu n-am fost întemniţat, dar le înţeleg perfect. Un asemenea om simte nevoia de a alerga, de a se agita, de a striga în gura mare: sînt liber, sînt liber, sînt liber. Eu vreau să cînt şi să cînt pînă ce nu voi mai putea cînta".

Paul Robeson şi dreptatea lui au biruit. După opt ani în care s-a încercat ca vocea sa să fie ferecată şi oprită de a-şi trimite în toate colţurile pămîntului mesajul de pace şi înfrăţire între popoare, ea poate fi auzită din nou. La fel de puternică şi caldă, la fel de curajoasă şi învăluitoare. Şi poate că, peste puţină vreme, o vom auzi şi noi, în Bucureşti, aşa cum a răsunat cu aproape treizeci de ani în urmă, sub cupola Ateneului.

Sanda FAUR

Robeson în timpul unei convorbiri cu un ziarist moscovit.

Brînză, vin, ulei şi alte mărfuri pentru aprovizionarea Deltei sînt încărcate, la Tulcea, pe vasul „Navi Coop Nr. 1"

ÎN DELTA DUNĂRII

— reportaj —

de F. BRUNEA-FOX

A sosit „Gorgova"! Iată-l și pe Barbu Dănuț, operatorul. Înseamnă că în astă-seară vom avea film în sat!...

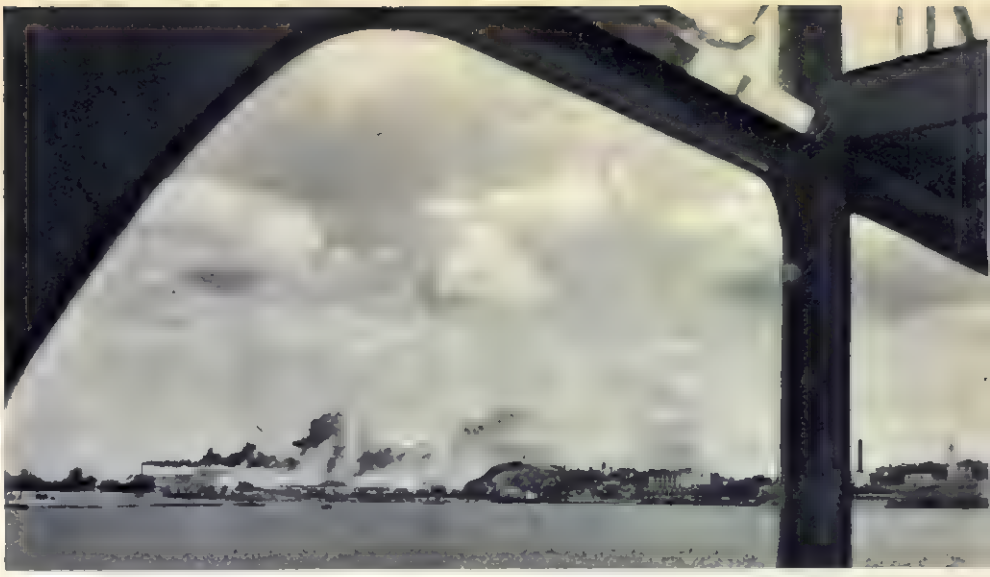

Vedere generală a portului Tulcea.

La Tulcea, în port, un barcaz încarcă saci cu zahăr, lădițe cu paste făinoase, poloboace cu brînză, cutii de carton presat cu o poză albastră înfățișînd desenul liniar al unui pahar cu gura în jos. Gravura, în limbajul trenurilor de marfă și al cargo-urilor, înseamnă „fragil", „atenție". Cutiile conțin veselă? Servicii de sticlă pentru lichior? Nu, aparate de radio. Barcazul aparține cooperativei. Poartă pe crevacele negre o inscripție albă: „Navi Coop" și un număr. Întreb:

— Unde merge marfa?

— În Deltă. La unitățile de desfacere ale Centrocoopului.

— Așa? Dar aparatele de radio, pentru cine-s?

— Cum pentru cine? Pentru populația de acolo. Pentru pescari.

— Așa! (Nu-s prea mirat).

În așteptarea vaporului care vine de la Brăila în cursă spre Sulina, unde mă duc, privesc la oamenii ocupați să mute pe barcaz lăzile, sacii, butoaiele, cutiile, îngrămădiți la marginea cheiului. Hm! — mare lucru să încapă toate astea, îmi zic.

— Cît suportă? — îl întreb pe cel cu chipiu alb, probabil căpitanul ambarcațiunii.

— Patru tone.

— Micuț. Mai rămîne marfă pe chei.

— Nu rămîne. O ia șalupa.

— Aveți și șalupă, carevasăzică.

— Avem. Trebuie să sosească din Brăila. Are baza acolo.

— Așa? (Mă gîndesc ce să mai întreb ca să treacă timpul). Cam anevoie să dovedești aprovizionarea Deltei numai cu un barcaz și o șalupă, zic.

— Dar ce-ți închipui dumneata? Numai pe astea le are Centrocoopul? Mai are și altele... Mai mari. E un barcaz la Tulcea de 15 tone. Altul la Cerna Voda de 20 de tone. Astea transportă 250—300 de tone de marfă pe lună.

— Nu-i rău... Cîte vase posedă Centrocoopul?

— Vreo opt. Are la Orșova, la Hîrșova, la Moldova Veche, la T. Severin, la Constanța... Nu stăm locului. Încărcăm, descărcăm. Navetă...

— Frumos. Asta totalizează mii de tone de marfă. Mă bucur. Se cheamă că populația porturilor mici, cea de la Gurile Dunării care mă interesează cu osebire, fiindcă știu cum a dus-o în trecut, e îndestulată cu de toate.

Auzi dumneata, magazine cu de toate în cotloanele Deltei!

★

Cînd acum zece ani „Compescaria" a pornit în josul Dunării un vas-ponton, cu cele necesare aprovizionării muncitorilor pescari, inițiativa a apărut unora nefamiliarizați cu peisajul tainic al Deltei, ca o binevoitoare înlesnire nelipsită și de pitoresc. Un șlep cu mărfuri în sihăstria pelicanilor! Interesant. Pentru cei care cunoșteau însă regiunea de la Gurile Dunării și altminteri decît divulgată de itinerariul vapoarelor, pentru cei în contact cu acele zone de apă și vegetație, cu oamenii locuind în cutele priveliștilor izolate, departe de centrele de aprovizionare - ideea „magazinului plutitor" exprima un mod nou de asistență a populației, atît de părăsită odinioară, în special, aceea din estuarul danubian.

Fiindcă știam — nu ca „pasager de coverță", ci ca reporter-explorator — cealaltă față a ținutului acvatic, anonimă și sălbatică — am apreciat cum se cuvine știrea privitoare la rostul și destinația magazinului de stat „Pescarul".

Căci așezările pescărești nu s-au întemeiat numai de-a lungul canalurilor Deltei, în jurul cherhanalelor menite să stringă și să industrializeze produsul vînatului dunărean. Delta e un sistem de artere ramificate, de meandre și chiar periferia ei, aparent inabordabilă, e marcată de prezența locuitorului. Numai cînd o străbați cu șalupa ai, după ceasuri de navigare prin haosul vegetal, surpriza înduioșătoare a bordeiului pescăresc pitit într-un crac de apă.

Mergi — venind dinspre Sulina — că îți se face lehamite de atîta stuf și papură; barca-motor stîrnește, ca praful cînd bați covoarele, vietățile tăinuite. Dunărea e pe alocuri numai cotituri și bucle, pe care doar experiența băștinașilor e în stare să le dezlege. Plutești

„Navi Coop Nr. 1" a acostat la Gorgova. Se pregătește descărcarea lotului de mărfuri repartizate cooperativei din această comună.

o vreme între două parapete vegetale, fără să vezi orizontul. Şi la un cot se desfăşoară brusc o suprafaţă de apă vastă şi rotundă ca un lac, cu malurile bocite de sălcii, cu lanuri de porumb ce se întind — nu-i un miraj ci o realitate — pînă-n zare.

Cine-ar fi zis? Păstrez în amintire această imagine umană a necunoscutului de apă şi stufăriş: căsuţa albă crescută subit pe tărîmul ostrovului. Pescari bărboşi pufăind din lulele lungi cît pistoalele arnăute... Zîmbete blînde, mari cît barba şi în loc de dulăi, cîte un nisetru-doi, legaţi de lotca priponită de mal şi lăsaţi să se zvîrcolească vii în apă, pînă să fie transportaţi la cherhanaua îndepărtată!

Cale lungă pînă la antrepozitele situate pe canaluri, pînă la Tulcea, Isaccea, Galaţi, unde trebuiau să se ducă după un ghem de bumbac pentru năvoade, după niscai cîrlige, sau pentru proviziile indispensabile traiului, în singurătatea lipsită de comunicaţii lesnicioase.

„Pescarul" îşi luase sarcina să-i îndestuleze cu articole de îmbrăcăminte, manufactură şi încălţăminte — chiar la dînşii acasă, la sate, sau în locurile şi mai izolate, din inima Deltei. Pe această evocare a unei inovaţii atunci originală, ba chiar senzaţională, s-a suprapus tot ce s-a făurit creator într-un deceniu de realizări socialiste, de care a beneficiat cu ţara toată, şi Delta. Convertirea grindurilor inundabile în terenuri agricole, industrializarea pe scară modernă a stufului, au transformat fundamental faţa Deltei, au schimbat din rădăcină viaţa oamenilor. Astăzi par desuete şi stranii imaginile acelea ce captivau prin pitorescul loc primitiv şi dezolau totodată. Satele aşezate pe zecile de artere ale estuarului participă cu generaţia nouă de pescari şi plugari, la rumoarea harnică a Deltei. E o mişcare neastîmpărată de braţe active, o furnicare de nave transportînd rodul năvoadelor, recolta stufului, aducînd proviziile de tot felul pentru trebuinţele populaţiei. Cooperativele vînd alimente, textile, mobilă, biciclete, aparate de radio, unelte agricole, încălţăminte, articole farmaceutice. Într-un loc, la Periprava, am văzut pînă şi umbrele. E drept, nu le cumpăra nimeni.

Pescar cu umbrelă! — s-a hlizit Vasia Fomici, flăcău de 19 ani, care poartă basc chiar şi cînd merge la pescuit..

A venit dentistul

Barcazurile duc mărfurile la uşa „deltienilor". Dar cu asta se împlineşte numai o parte din necesităţile populaţiei. Cum o scot la capăt cu celelalte? Pescarului, oricît viaţa în aer liber îi oţeleşte sănătatea, mai dă uneori bir cariei dentare, cu osebire bătrînii. Tot cu sfoara îşi scoate dintele vătămat, tot cu tămîia îşi ogoieşte durerea măselei, ca pe vremuri? Da de unde. Vine dentistul în Deltă (la... Gurile Dunării, iertă-mi-se calamburul). O echipă întreagă de medici stomatologi şi tehnicieni vin cu un vaporaş anume amenajat, care poposeşte în portuleţele dunărene pînă se pun la punct „plombele" şi „coroanele".

Bun!

... şi cinematograful

Dar pentru plăcerile minţii şi sufletului, ce s-a făcut? Ascultaţi. Aţi auzit de „teatrul plutitor"? Sînt două teatre acvatice, anume construite pentru scopul urmărit, cu săli de spectacol, elegante (în care pot încăpea 200 de persoane), foaier, bibliotecă, scenă şi decoruri. Pe aceste vase culturale, echipele teatrelor din Galaţi şi Brăila dau reprezentaţii în turneele întreprinse în oraşele portuare. Fiind însă voluminoase, navele nu se pot abate în aşezările din interiorul Deltei. Pentru a nu lipsi populaţia de acolo de agrement artistic, o şalupă cinematografică vizitează colţişoarele pitite în stufărişul încîlcit. Se numeşte „Gorgova", are baza la Tulcea şi de opt ani bate cotloanele pescăreşti.

Prevăzut cu cele necesare, micul vas se poate deplasa cu uşurinţă şi repeziciune, capacitatea sa îngăduindu-i să atingă punctele cele mai retrase şi mai inaccesibile ale Deltei. „Gorgova" nu se mulţumeşte să proiecteze imagini mişcătoare pe vreun zid alb al unei case pescăreşti. Filmul e doar unul din accesoriile cuprinse în inventarul său de muncă neîntreruptă. „Gorgova" deserveşte aşezările pescăreşti — treizeci la număr — înşiruite pe fiecare braţ al Dunării. În fiece zi e în altă parte. Pe canalul Chilia Veche, vaporaşul face escale, potrivit unui itinerar stabilit, la: Tudor Vladimirescu, Pătlăgeanca, Pardina, Chilia Veche, Periprava, Svistovca, C. A. Rosetti, Letea, Lascăr Catargiu, Tatomir. Între aceste puncte sînt distanţe bunicele. Pentru a da o idee despre modul cum se ajunge în unele locuri pe acolo, amintim că de la Periprava la Letea, drumul se face şi pe uscat. Aparatele de proiecţie, operatorul şi responsabilul vasului — echipajul are 5 oameni — sînt transportaţi cu căruţele, cale de 18 kilometri, prin vestita pădure de stejari a Letei, crescută pe ţărmul Mării.

Isprăvind o campanie de lucru, vasul trece în celălalt canal: Sulina, oprindu-se în satele Partizanul, Vulturul, Gorgova, Crişana, Mila 23, Caraorman. Apoi, după ce-şi îndeplineşte treaba şi pe al treilea canal, Sfîntul Gheorghe (oprindu-se la Ada Marinescu, Carasua, Mahmudia, Uzlina, Dunavăţ, Sfîntul Gheorghe, Dranov, Jurilovca şi Surichioi), o ia de la început. Nu fără să poposească între timp şi la ferma „9 Mai" şi la ferma agricolă din sectorul Tulcea.

Cînd satul e aproape de mal, operaţia de proiectare a filmelor nu cere osteneală, mulţumită celor 200 de metri de cablu ce pot fi manevraţi după voie. Cînd satul e mai depărtat, ca, de pildă, Surichioi, unde „Gorgova" nu poate acosta, apa fiind mică la ţărm, vasul ancorează în larg, iar aparatele sînt transportate cu barca, apoi cu căruţa. Vara, spectacolele au loc afară, sub cerul liber, iarna, într-o sală a şcolii sau a Sfatului popular. Filmele sînt vizionate cu un puternic interes de un mare număr de spectatori.

Dar afară de cinematograf, „Gorgova" contribuie şi cu alte mijloace practice la opera culturală. Ea distribuie cărţi folositoare şi variate — literatură, broşuri de ştiinţă popularizată, reviste. De asemenea ajută acţiunea de alfabetizare, împărţind manuale de şcoală, rechizite şcolare. Şi lupta împotriva superstiţiei intră în obiectivele colectivului. E demn de relevat că pînă la „Gorgova" existau oameni care nu văzuseră niciodată cinematograf!...

Sensul arhaic al Deltei, haos de apă şi vegetaţie virgină, a dispărut. Către lumea din cuprinsul ei, Dunărea duce bunurile de viaţă nouă.

Fotografii de A. LOVINESCU

Nicolae TĂUTU
Din „Carnet de front"
August '44 — mai '45

„CRUCIATUL"

În cele patru vînturi îşi proclama solia
Şi tăinuit ducea în sac de piele
Icoane vechi, odăjdii cu dantele
Şi cruciuliţi furate din Rusia.

„RĂSTELUL"

Ei, pianul - sarcofag în care dorm sonate
Vechi simfonii, romanţe sub flori de muşeţel
L-au încrustat cu zoastici, şi clape sidefate,
L-au smuls ca să-l prefacă, barbar, într-un răstel!
În loc de lieduri, moartea se sprijină pe el!

„DUPĂ RĂZBOI"

Din vechea paraşută iscă un alt contur
O fată ce-şi croieşte năframa pe lăicer
...Şi cînd surîde fata cu ochii de azur,
Pluteşte paraşuta în risu-i clar sub cer!

Pe cocoş l-a mîncat!... Peştele... nu cîntă! Ce să facă moş Condrat Suhov pescarul? Îşi cumpără ceas deşteptător! Pe... încercate!.

Asasini pe bandă rulantă

PENTRU 10 CENȚI poți să tragi cu gloanțe adevărate de două ori. Pentru a-l ucide pe tînărul Danny Bruns, a fost suficient un singur cartuș. Căci prietenii săi s-au plictisit să tot tragă la țintă în figurile neînsuflețite din parcul de distracții... Un „joc de copii" — o crimă.

VÎRSTA MEDIE A CRIMINALILOR DIN S.U.A..

TIPICĂ pentru ceea ce înțeleg tinerii americani prin noțiunea de „erou" este fapta lui Jimmy Thompson (13 ani). Pentru a le dovedi prietenilor săi că este un om dintr-o bucată, un „erou", Jimmy și-a ucis mama. Și a dovedit ceea ce era de dovedit.

CE VA DEVENI RUTH după ce-și va ispăși pedeapsa ce i-a fost dată pentru asasinarea unei educatoare? Viitorul tinerei delicvente este tot atît de sumbru ca și prezentul. De obicei, în asemenea cazuri, tînăra în drumul prostituției.

ÎN PRESA BURGHEZĂ există obiceiul de a se atribui criminalitatea în rîndurile minorilor multor cauze — mai mult sau mai puțin fanteziste. Dar în cazul acestor doi tineri care au schingiuit un vagabond, omorîndu-l, ca și în alte mii de cazuri — răspunderea o poartă filmele, comicsurile și romanele senzaționale.

PENTRU CĂ DAVID OZERSKI (16 ani) învăța bine și nu participa la expedițiile huliganice ale colegilor săi, dezaprobîndu-le, a fost „pedepsit exemplar": unul dintre colegii săi i-a aruncat cu vitriol în obraz. David și-a pierdut vederea.

O VICTIMĂ A „BALAURILOR" (o bandă de tineri între 10—19 ani) a fost tînărul Michael Farmer, infirm în urma unei paralizii infantile. „Balaurii" l-au lovit pe stradă. Numai 7 dintre cei 15 făptași au depășit vîrsta de 15 ani.

S. U. A.

FIECARE AL ZECELEA COPIL ÎN BOXA ACUZAȚILOR — CINCI CRIME PE MINUT

„Tinerii gangsteri terorizează New York-ul". „O fetiță de 15 ani, fiica unui preot, traficantă de carne vie" — „Trei tineri își ucid tatăl"... Asemenea titluri și altele asemănătoare apar zilnic în presa americană, oglindind proporțiile înspăimîntătoare ale criminalității juvenile.

Ce-i de făcut? — se întreabă pedagogii și medicii, magistrații și polițiștii. Copiii sînt supuși unor examene psihologice sau se întocmesc statistici din care reiese că vîrsta medie a tuturor criminalilor din S.U.A. este de 17 ani, că fiecare copil american își petrece zilnic 3 ore în fața televizorului cu program de „senzații tari" și devorează anual circa 30 de comicsuri; se fac anchete Gallup, reportaje senzaționale despre tinerii traficanți de stupefiante, se fac previziuni sumbre despre viitorul tinerei generații. Un singur lucru nu se face: combaterea cauzelor care generează nelegiuirile comise de minori.

Deși glasurile părinților se ridică împotriva emisiunilor de televiziune a căror temă favorită o constituie asasinatele, împotriva comicsurilor al căror erou preferat este „superman"-ul sau împotriva filmelor care expun pe larg 1001 de metode pentru a înfăptui o „crimă perfectă", totuși acestea rămîn principala hrană spirituală oferită tinerilor americani la o vîrstă fragedă, cînd intensitatea receptivității e maximă. Glasurile alarmate ale părinților răsună în pustiu, iar măsuri pentru smulgerea din rădăcini a acestui pecingini rușinoase nu se iau.

Autoritățile, poliția care intră în acțiune cu viteză electronică atunci cînd adulmecă vreun caz de așa-zisă „propagandă comunistă", stau cu mîinile încrucișate, impasibile în fața marelui otrăvitor de sufilete — atotputernica familie a concernelor de filme, televiziune și editură. Și aceasta sub pretextul că „libera inițiativă particulară" nu poate fi cu nimic știrbită... Căci adevăratul vinovat de înspăimîntătoarea creștere a criminalității în rîndurile tineretului american este însăși orînduirea capitalistă. Imaginile cuprinse în aceste două pagini au fost culese din presa americană de către revista „Neue Berliner Illustrierte". Ele reprezintă cîteva mărturii ale educației criminale ce se face azi tineretului din S.U.A.

17 ANI

POLIȚIȘTII și-au epuizat întreaga muniție, pentru a-l aresta și dezarma pe tînărul Charles Starkweather (19 ani). În numai 24 de ore, el a ucis la Lincoln (Nebraska) 12 persoane, fiind secondat de prietena sa, în vîrstă de 14 ani.

„RUȘINEA AMERICII" este titlul raportului senatorului Hendrickson (în stînga) despre criminalitatea printre minori în S.U.A. Însă despre faptul că în „bogata" Americă există milioane de copii fără adăpost (vezi fotografia), că ei trebuie să se descurce singuri, în condițiile concurenței acerbe și luptei feroce pentru existență din societatea capitalistă, despre cauzele și mijloacele de înlăturare a vagabondajului în S.U.A., despre toate acestea nu se suflă o vorbuliță în sus-amintitul raport. Corb la corb nu scoate ochii...

PRIN GRIJA FACTORILOR DE „EDUCAȚIE" crește vertiginos producția pe „bandă rulantă", a viitorilor asasini. Numai la Manhattan există 40.000 tineri între 10—14 ani organizați în bande. Subiectele pentru isprăvile lor le sînt furnizate de către comicsuri (vezi fotografia) a căror cenzură a fost încredințată judecătorului Murphy (în dreapta). Eforturile acestuia s-au izbit însă de principiul „liberei inițiative" care permite editorilor să scoată anual maculatură otrăvitoare în valoare de 268 milioane dolari.

CU „COVORUL FERMECAT" PRIN DEȘERTUL KARA-KUM

de Tereza MAIORESCU

La Narazim, în mijlocul deșertului, se fac foraje petrolifere. Umăr la umăr turkmeni, ruși și uzbeci smulg pămîntului comori. În fotografie, muncitorii punctului de foraj experimental: turkmenul Razikuli Razakov, rusul Anatoli Domraciov și bielorusul Vasili Merzleakov.

Doi entuziaști ai deșertului: geologul turkmen Muhamed-durdi Cearîev și topografa rusă Maria Bieloborodova.

Turkmenii susțin că acel ce a născocit raiul și-a luat ca model deșertul Kara-Kum, primăvara. În martie și aprilie deșertul acesta — cel mai mare din Uniunea Sovietică (300.000 km p) — îmbracă straiul minunat al florilor și ierburilor cu un colorit intens și neobișnuit. Dar raiul acesta durează puțin. Rezervele de umiditate strînse în cursul iernii se epuizează foarte repede, pămîntul se încălzește tot mai mult și, pentru întreaga vară, deșertul își recapătă culoarea sa obișnuită, cenușie și monotonă. Cît vezi cu ochii numai nisip și iar nisip, așternut de vînt în linii și împletituri fantastice, în uriașe valuri sau în mici movilițe. Deasupra deșertului soarele îndepărtat, parcă învăluit în ceață, își trimite razele dogoritoare. Iar cuvîntul arșiță nu-i de ajuns ca să redea temperatura ce domnește aici.

Dar adîncurile acestui pămînt pîrjolit de soare ascund imense rezerve de materii prime prețioase, printre care petrolul, sarea, cărbunele, ozocherita, gazele naturale, sulful, o serie de minereuri rare, materiale de construcție, materii prime pentru industria cimentului și numeroase izvoare de ape minerale.

TRANSPORTURILE — PROBLEMA NR. 1

Acum patru ani cînd am fost în deșertul Kara-Kum, dificultățile de transport erau încă la ordinea zilei. Trebuie știut că Turkmenia — cu o suprafață de 484.800 km p — este străbătută de numai patru linii ferate și de una aeriană, iar pe 300.000 km p se întinde pustiul, pînă nu de mult lipsit cu desăvîrșire de apă și, firește, de șosele. Azi, deșertul este în bună parte străbătut de apele uriașului canal Kara-Kum, una din cele mai mari lucrări de irigație din lume.

Pe atunci, se lucra la construirea primei secțiuni care înainta în deșert doar la o distanță de 70 km de orașul Mari. Transportul punea probleme grele. Deplasarea muncitorilor pe șantier, menținerea legăturii permanente între direcția construcției secțiunii înaintate — adică a „nasului" canalului, cum îi spuneau oamenii de acolo — și direcția centrală a lucrărilor, în sfîrșit, o serie de întîmplări neprevăzute, avarii, dificultăți de aprovizionare etc. — toate acestea trebuiau soluționate cu ajutorul mașinilor „GAZ", singurele capabile să învingă nisipul.

BERE SAU CEAI?

Muncitorii de pe șantier consumau, îmi amintesc — în afară de ceaiul care-i ajuta să înfrunte arșița — cantități imense de ape gazoase și bere. Însă transportul lor pînă la „nasul" canalului dădea mereu naștere la neînțelegeri.

Adgean Amaiev, un tînăr turkmen pe care l-am cunoscut acolo, era obiectul unor glume nesfîrșite în legătură cu acest transport.

— Adgean — strigau colegii lui — cînd ne aduci berea?

— La schimbul al doilea, răspundea calm Adgean.

— Cîte sticle de cap?

— Cît vă ține punga...

În realitate, punga le permitea mult, deoarece muncitorii de la canal, îndeplinind cîte o normă și jumătate, sau chiar două, cîștigau foarte bine, cam cîteva mii de ruble pe lună. În schimb, cu berea mergea mai greu, deoarece întotdeauna se găsea altceva mai urgent de transportat și atunci, după vechiul obicei turkmen, se așezau cu toții în jurul unui ceai fierbinte.

NOUA VERSIUNE A UNUI BASM STRĂVECHI

Desigur că astăzi multe din aceste greutăți sînt de domeniul amintirii. Helicopterul este un mijloc de locomoție ideal pentru condițiile din partea locului. Deși folosirea unei noțiuni luate din literatura orientală pînă de metafore nu se prea potrivește cu tehnica modernă, totuși în cazul de față nu va fi o exagerare dacă vom spune că helicopterul a transformat în realitate basmul multisecular al oamenilor din Orient despre „covorul fermecat". Așa precum în basme covorul fermecat îi înălța în zbor pe vrăjitori și se lăsa pe pămînt la porunca lor, tot astfel astăzi helicopterul cucerește spațiile tot mai vaste, putînd ateriza cu ușurință în deșert. Firește, nu chiar pe nisipuri. Deșertul Kara-Kum are numeroase locuri numite „takîr"; sînt porțiuni de pămînt atît de tare și de bătătorit, încît turkmenii își fac în el rezervoare de apă pentru perioada de secetă. Astăzi locurile „takîr" sînt folosite la aterizarea helicopterelor.

Tot în deșertul Kara-Kum se află și importantul centru petrolifer Nebit-Dag, construit într-un loc cu desăvîrșire pustiu, precum și orașul Darvar, construit de asemenea în anii puterii sovietice în adîncul deșertului, la sute de kilometri de linia ferată și de orice așezare omenească. La Darvar se află un centru pentru extracția sulfului. Nu-i greu de imaginat ce reprezintă pentru o astfel de localitate posibilitatea folosirii helicopterului, în stare să transporte aproape totul — de la uneltele mai mărunte și pînă la alimente, mobilă, ziare, filme etc.

ÎN LUPTĂ CU DEȘERTUL

Desigur, transformarea totală a deșertului Kara-Kum este o chestiune de viitor. În prezent se poate vorbi despre dezvoltarea impetuoasă a Turkmeniei Sovietice, despre lucrările uriașe întreprinse acolo în vederea valorificării maxime a bogățiilor naturii.

Helicopterul este numai unul din numeroasele elemente ale ofensivei dezlănțuite de om pentru supunerea naturii în slujba vieții. A desfășura o asemenea ofensivă în Turkmenia, în plin deșert — și m-am convins despre acest lucru cu propriii mei ochi — constituie un adevărat eroism. Dar cei ce iau parte la această ofensivă împărtășesc părerea inginerului Nikolai Savcenkov, unul dintre constructorii canalului Kara-Kum: „Să nu ne temem de pustiu. Pustiul să se teamă de noi!" Datorită iscusinței oamenilor sovietici, pe harta Turkmeniei Sovietice apar mereu puncte noi cu așezări omenești, noi unități industriale.

Pînă în prezent, oamenii sovietici au reușit să aducă apa în deșert, dînd posibilitate să se fertilizeze suprafețe imense, iar acum lucrează la valorificarea mai departe a Amu-Dariei, ridicînd pe ea o mare hidrocentrală și construind o nouă porțiune a canalului Kara-Kum, de la orașul Mari pînă la Așhabad.

ÎNTR-UN COLHOZ TURKMEN

Toate aceste transformări pe care le trăiește Turkmenia Sovietică nu pot fi măsurate numai prin rezultatele lor economice. Căci tot atît de importante sînt și schimbările prin care trece poporul turkmen, în trecut sărac, înapoiat și exploatat, iar astăzi constructor conștient — cu ajutorul și colaborarea celorlalte popoare ale republicilor sovietice — al unei vieți noi.

Procesul acesta este, firește, complex și de durată. Într-unul din colhozurile din apropierea orașului Mari m-am împrietenit cu președintele Kurban Aga („Aga" este o poreclă dată oamenilor iubiți și respectați)

Kurban Aga se scula înainte de a se crăpa de ziuă și dădea o raită prin toate ogoarele colhozului, pentru ca în cursul zilei să știe ce și unde se lucrează, iar a doua zi să vadă cum s-a lucrat. Bărbatul acesta trecut de 60 de ani, care citea și scria cu greutate, avea uneori mare bătaie de cap cu unii dintre tinerii crescuți în condiții noi și trecuți prin școli, care aflaseră despre viața dinaintea Revoluției numai din povestirile părinților și nu întotdeauna știau să prețuiască îndeajuns noile condiții și posibilități oferite de noua orînduire.

— Cum trăiește tineretul vostru? — m-a întrebat el. Este el la înălțimea a tot ce s-a făcut pentru el? La noi, deosebirile între ceea ce a fost și ceea ce este acum sînt desigur mai mari decît la voi. Părinții tractoriștilor noștri de azi cărau cu spinarea sacii cu semințe la distanțe de cîțiva kilometri. Acum tinerii trebuie învățați să aibă respect pentru mașina cumpărată din banii obștești, cîștigați prin munca întregului colhoz.

Am stat de vorbă cu femei virstnice și tinere, cărora de-abia radioul le-a dat o idee despre lumea care există dincolo de deșert. De asemenea, am vorbit și cu fete care au terminat școala medie sau superioară și și-au însușit diferite meserii. Toate apreciază bucuria vieții libere. Tot mai multe femei sînt învățătoare, inginere, tot mai des pot fi văzute în sovietele locale sau în comitetele de conducere ale colhozurilor.

Kurban Aga mi-a spus:

— Femeile noastre sînt speranța noastră: ele creso noua generație. Ele îngele trebuie să știe și să vrea mai mult și atunci vom avea o generație înțeleaptă, dornică de mari înfăptuiri.

Activitate intensă în toate domeniile vieții — în pofida nisipului și a arșiței deșertului — activitate dîrză a omului hotărît să subjuge natura, iată impresia copleșitoare cu care am plecat din Turkmenia Sovietică.

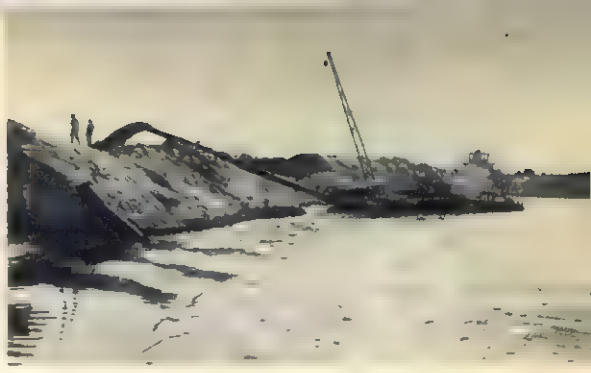

Canalul Kara-Kum își face loc tot mai adînc în inima deșertului.

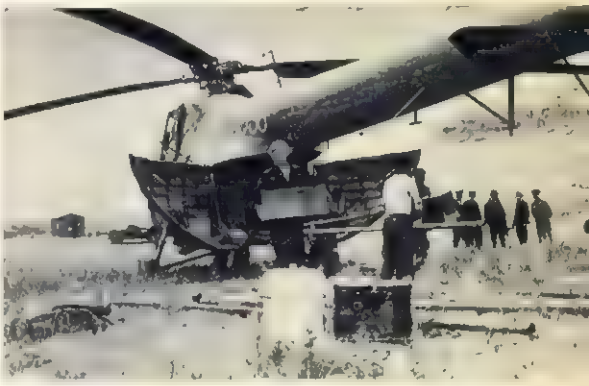

În apropierea bazei grupului geologic a aterizat un helicopter. Ce a adus? Aparate, alimente, poștă... O dată cu pătrunderea helicopterului în deșert, geologii au încetat de a mai fi oameni pierduți pe întinsul nesfîrșit al pustiului.

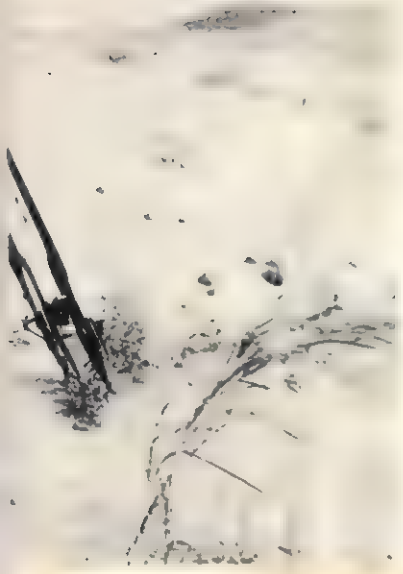

Nebit-Dag, orașul din deșert. Casa de cultură a petroliștilor.

MERCUR

EMBARGO

Și EXBARGO...

Hotărît lucru, în zilele noastre unii americani nu se pot lăuda cu prea mult noroc. Lucrurile se întorc împotriva lor. Ei fac experiențe atomice în Pacific și Nevada și se trezesc cu ploi radioactive în California. Ei lansează o rachetă spre lună și se trezesc, peste cîteva zeci de secunde, cu rămășițele ei în preerie. Ei au instituit, acum cîțiva ani, embargouri și azi își văd speranțele spulberate; nu numai că țările socialiste n-au slăbit în urma blocadei, dar s-au întărit considerabil; nu numai că alianța occidentală n-a ieșit întărită, dar caricaturiștii au scos din nou la iveală un desen care în Apus nu-și pierde niciodată actualitatea: o căruță la care trag mai mulți cai, dar fiecare în altă direcție.

Pe vremuri, multor fabricanți le plăcea să-și eticheteze mărfurile cu silueta zeului Mercur. Aripile de la picioare îl ajutau pe tînărul zeu al negoțului să străbată toate distanțele. Și iată că acum cîțiva ani aripile zeului au fost înlocuite cu ghiulele, iar în mîna lui Mercur a apărut o listă. Mercur începea să trăiască sub semnul embargoului...

Există oameni care nu se tem de ridicol. Cînd, acum zece ani, conducătorii Statelor Unite reduceau de fapt la zero lista mărfurilor de export în țările socialiste, ei asigurau lumea că în felul acesta occidentul „se apără" de un eventual avînt al socialismului. Uniunea Sovietică — acest adevărat continent a cărui nomenclatură de materii prime este cea mai completă din lume — urma să sufere din pricină că S.U.A. refuzau să-i exporte o sumedenie de mărfuri. China, acest uriaș trezit la viață, urma să aibă o soartă vitregă din aceeași pricină. Celorlalte țări socialiste li se prevesteau, din aceleași motive, perspective sumbre...

Aceasta era însă numai o față a medaliei. Reversul nu era greu de ghicit. Căci marile state capitaliste contemporane nu-și pot clădi propria lor putere decît pe slăbiciunea altora. Un teoretician al imperialismului american, dl. Ziff, a scos o carte intitulată „Gentlemeni despre lume". Cum văd gentlemenii dreptul altor popoare la viață? Ziff scrie textual: „Dezvoltarea industrială a Chinei constituie pentru Statele Unite o amenințare care trebuie preîntîmpinată cu orice preț". Gentlemenilor nu le place faptul că China produce oțel și cărbune, automobile și tractoare, îngrășăminte și cantități de orez care ar fi părut altădată de domeniul fanteziei (numai în acest an s-a strîns în China o recoltă de cereale mai mare cu 40 milioane tone decît în anul trecut). Gentlemenii au vrut să „înăbușe" China, dar chinezii își propun să întreacă în scurtă vreme Anglia în producția de oțel și cărbune. Ei se gîndesc la ziua în care, această sarcină odată îndeplinită, va apare un nou obiectiv: ajungerea și depășirea Statelor Unite ale Americii.

S-a întors embargoul împotriva celor ce l-au lansat? S-a întors!

Pînă nu de mult, gentlemenii refuzau să vîndă Uniunii Sovietice o listă întreagă de mărfuri, de la unt pînă la utilaje. Unii nu puteau suporta ideea că untul american ar putea contribui într-un fel cît de neînsemnat la creșterea unei noi generații sovietice, sau că utilajele americane ar putea juca un rol oricît de mic într-o uzină care aduce lumină în casele oamenilor. Gentlemenii nu făceau însă decît să-și taie craca de sub picioare. E de ajuns să citești ziarele: nu importul a ajutat Estoniei sovietice să producă astăzi de trei ori mai mult unt pe cap de locuitor decît S.U.A., nu utilajele americane au ajutat Uniunii Sovietice să dea în exploatare cea mai puternică hidrocentrală de pe glob.

Desen de Radu DRĂGAN

Nu demult, ministrul britanic al comerțului, David Eccles, pledînd în favoarea comerțului cu Răsăritul declara: **„Sputnikul ne-a deschis ochii asupra realizărilor tehnice ale comuniștilor. Oare o țară care a pornit cea dintîi la asaltul cerului poate fi înăbușită cu embargoul de pe pămînt?"**

E de ajuns să citești ziarele. În curțile marilor uzine americane se află aproape un milion de automobile care nu pot fi vîndute. Spulberînd legenda „miracolului vestgerman", la gurile minelor din R.F. Germană zac aproape zece milioane tone cărbune, care nu pot fi vîndute. Țările socialiste au tot ce e nevoie pentru a-și dezvolta independent toate ramurile economiei. Cercurile capitaliste din Apus — și așa zguduite de declinul economic — nu pot trăi dacă nu au ceea ce le este necesar ca aerul: clienți. Unii, mai lucizi, au prevăzut încă de la început că embargoul va ajuta cercurile de afaceri ca funia pe spînzurat. Viața a confirmat această părere. Anglia a și început să se înăbușe. Canada a dat semne de sufocare. Japonia a dus nu o dată mîna la guler ca să și-l descheie. „Embargoul a adus Angliei mari pagube economice" — scria revista britanică „Scotsman" (drept care încă acum un an Anglia a denunțat unilateral unele restricții în comerțul cu Răsăritul). Din Canada a sosit în China o delegație comercială (iar mai tîrziu ministrul de comerț al Canadei, Gordon Churchill, a anunțat că guvernul „încurajează" pe cei ce vor să exporte mărfuri în China). Japonia a anunțat că trebuie în orice caz să reia comerțul cu China, cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări socialiste (iar ulterior s-a aflat că numai comerțul cu China ar putea atinge un volum de 300 milioane de dolari).

A început ceea ce ziarele au numit „revolta din COCOM".

Dacă ar fi să ne luăm după aparențe, COCOM-ul este organismul de coordonare a comerțului occidental cu Răsăritul. În realitate, pînă acum acest organism (creat în cadrul N.A.T.O.) n-a coordonat decît embargoul occidentului față de răsărit. Pentru a nu face prea mare popularitate revoltei, ultima sesiune a COCOM-ului, care se ține de mai bine de cinci luni la Paris, are loc cu „ușile închise". Niște uși, oricît ar fi ele de masive, nu pot însemna prea mult. Reprezentantul britanic își va fi adus aminte că încă acum doi ani, cu prilejul vizitei în Anglia, conducătorii sovietici au propus achiziționarea în următorii ani a unor mărfuri în valoare de 11 miliarde ruble. Reprezentantul R.F. Germane își va fi adus aminte că R.P. Chineză livrează de pe acum Republicii Arabe Unite acel tip de motoare pe care statele occidentale nu voiau să-l exporte în China. Reprezentantul Japoniei avea probabil în servietă „Cartea Albă" în care se arată că în urma embargoului — deci, a întreruperii comerțului cu China — 120 de mari firme și 2000 de patroni din Japonia au pierdut comenzi de 40 miliarde yeni.

Așadar „revolta" din COCOM (adică revolta împotriva aliatului american) a fost pe deplin justificată. Asta cu atît mai mult cu cît chiar ziarele americane văd astăzi lucrurile alt fel decît le vedeau acum cîțiva ani. Ascultați, de pildă, ce spune „Des Moines Register": **„Politica americană de boicotare comercială a Uniunii Sovietice nu are succes. În primul rînd, aliații noștri nu vor să o sprijine... În al doilea rînd, U.R.S.S. a realizat un progres economic rapid, și își demonstrează într-un mod strălucit întreaga putere în fața lumii. Politica promovată în scopul de a pune piedici Uniunii Sovietice s-a dovedit practic dezavantajoasă pentru S.U.A.!"** Ce e drept e drept. Aproape că-ți vine să uiți ridicolul celor care voiau să înăbușe prin „blocadă" țările socialiste, și-ți vine să-i întrebi compătimitor: la ce v-a folosit, domnilor?

Ajungînd la concluzia că totul a fost zadarnic, țările participante la COCOM au hotărît să-l mai elibereze pe zeul Mercur de o parte din ghiulelele „made in S.U.A.". Deocamdată în proporție de 40%.

„Revolta" a repurtat o primă victorie. Numai S.U.A. au rămas să se gîndească pînă la 1 octombrie. Timp pe care unii ar face bine să-l folosească spre a-și revizui politica de transformare a untului în „material strategic" și spre a-și deschide, în sfîrșit, ochii. Cuvîntul „embargo" trebuie să dispară definitiv din limbajul relațiilor dintre state. Spre satisfacția zeului Mercur, cuvîntul „exbargo" are foarte multe șanse să-i ia locul...

Radu ȚIULESCU

CUNOAȘTEȚI ACESTE ORAȘE?

[illegible]

Petrolul este prezent pretutindeni. O sondă nouă a apărut la capătul unei străzi din Lucăcești.

LUCĂCEȘTI

[illegible] lifera Bacău.

Dreapta (sus): Clubul. Sosesc delegați la cel de al doilea Festival al Tineretului din raionul Moinești.

[illegible]

URICANI

oraş nou în plină construcţie. Peste 800 de apartamente au fost predate familiilor de mineri în cursul ultimilor ani. ↓

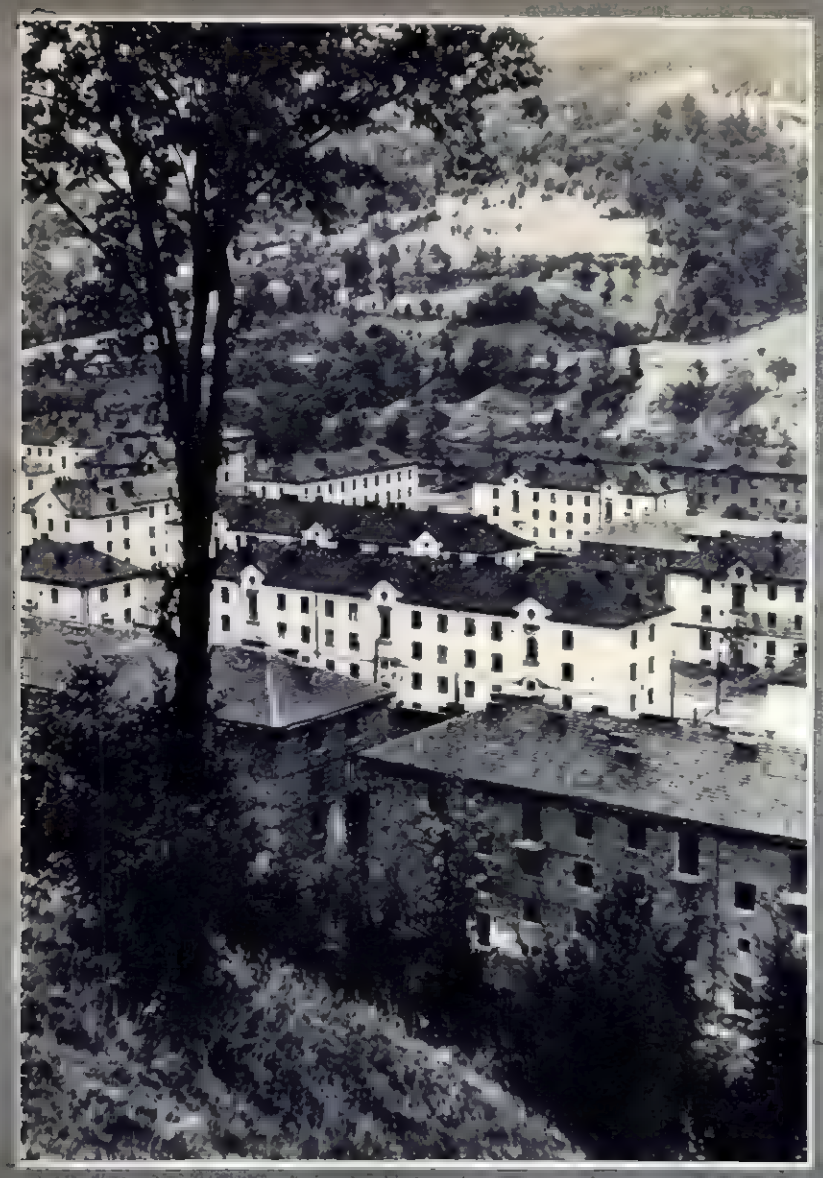

Locuinţe sănătoase pentru minerii din Valea [illegible] ←

[illegible]

Pretutindeni, ferestre cu flori. Poştaşul aduce scrisori pentru „Uricani", localitate care acum cîţiva ani nu a existat în evidenţa poştei. →

— Pîine pentru toți. Ba, mai mult. Noua fabrică de pîine poate asigura aprovizionarea chiar a două localități cît orașul nou Victoria.

ORAȘUL VICTORIA

seamănă ca aspect cu o stațiune balneo-climaterică.

Un locuitor proaspăt sosit în noul oraș găsește condițiile cele mai moderne de igienă.

O privire peste gard dezvăluie adevărate zvîle în care locuiesc muncitorii Combinatului chimic „I. V. Stalin".

HUNEDOARA
ORAȘUL NOU

↑ Otel pentru construirea socialismului în țara noastră.

Ca un templu al culturii se înalță, pe un fundal de coșuri veșnic fumegînde, noua clădire a teatrului ←

Sala noului restaurant „Corvinul". →

Fotografiați-ne și pe noi, strigă în cor copiii. Veselia copiilor dovedește viața fericită a oamenilor muncii din noul oraș. →

SCRISORI DIN PARIS

„PĂMÎNT ŞI COSMOS"

de Demostene BOTEZ

În faţa turnului Eiffel, coboară din peluze şi de pe cheiul geometric scări severe de piatră, spre albia voinică a Senei. Ele se opresc pe-o plajă largă cu dale mari de piatră, care vrea parcă să momească apa grăbită ce învolbură bulboane în preajma picioarelor masive ale podului.

Aici te simţi vecin şi prieten cu Sena... ca un pescar.

Pe această imensă platformă, amenajată încă în timpul marii expoziţii internaţionale din 1889, s-au construit, simple, dreptunghiulare, pavilioanele noii expoziţii „Pămînt şi Cosmos". Două pavilioane ca două misterioase insule care poartă lumea unui Jules Verne modern. Două pavilioane în care, pentru unii, visurile cele mai cutezătoare au devenit reale, tangibile, o parte din epoca noastră, din viaţa lumii la care sîntem martori.

Cu două sute de franci cumperi o bucăţică de hîrtie, ceva mai mare decît un timbru, cu care treci într-o altă lume, despre care auzi vorbindu-se zilnic, dar care totuşi, în realitate, nu-ţi este mai puţin depărtată. Nu-i obolul pe care-l plăteşti lui Carron ca să te treacă Styxul. Cu cei 200 de franci nu te trece nimeni nici măcar Sena. Deplasarea nu-i orizontală, peste undele mişcătoare ale unei ape care, oricum, tot terestră e. Cu acest modic obol, urci în cer, în căi lactee, cutreieri ţinuturile polare ca pe nişte ţinuturi cunoscute pe o iarnă dezlănţuită, intri în magie, undeva unde nu-i aer, ci numai singură lumina sau întunericul.

Sînt doar cîteva luni de cînd savanţii sovietici au făcut deodată concurenţă aştrilor, plăsmuind unul nou cu mintea lor, şi trimiţîndu-l mai presus de ceruri, unde altădată şi imaginaţia se oprea, sufocată parcă, sau plină de spaime.

Sînt numai cîteva luni de cînd primul sputnik a făcut demonstraţia infinitului imaginaţiei şi puterilor omului şi iată în această expoziţie datele unei ştiinţe noi. Savanţii sovietici, cei dintîi în lume, au avut cutezanţa de a face realitate din cea mai îndrăzneaţă imaginaţie. Tot ce visaseră cei mai fantastici scriitori a fost depăşit de ştiinţă. Cerul şi-a sporit constelaţia.

Iată în sputnik, sau în tubul unei rachete, aparatele de înregistrat, orînduite, închise, simple, de o simplitate cum numai natura cunoaşte. Pentru miile de spectatori, toate rămîn taine. Taine pipăibile, concrete, cu contur şi substanţă materială, de metal şi sîrme, şi totuşi pentru muritorul de rînd, taine. Misterul e dezlegat doar pentru unii, foarte puţini, pentru savanţi: matematicieni, fizicieni... Dar şi acestora, care erau pe aproape de adevăr, le-au luminat mintea, prin extraordinara lor realizare, savanţii sovietici care au uimit lumea prin adîncimea cunoştinţelor şi îndrăzneala faptelor. Ei sînt primii cuceritori ai cosmosului.

Expoziţia „Pămînt şi Cosmos" vrea să dea o imagine a străduinţei oamenilor de-a lungul timpului, pînă la acea culme pe care a atins-o ştiinţa sovietică. Ea voia poate să fixeze o etapă. Dar iată că savanţii sovietici au mers înainte. Expoziţia este depăşită. La 27 august ei au izbutit să lanseze o nouă rachetă geofizică cu o singură treaptă care a atins o altitudine de 450 km — rachetă care purta doi cîini şi care a coborît intactă la locul dinainte fixat, cu animalele în perfectă stare.

Savanţii sovietici au şi început să îmbogăţească expoziţia

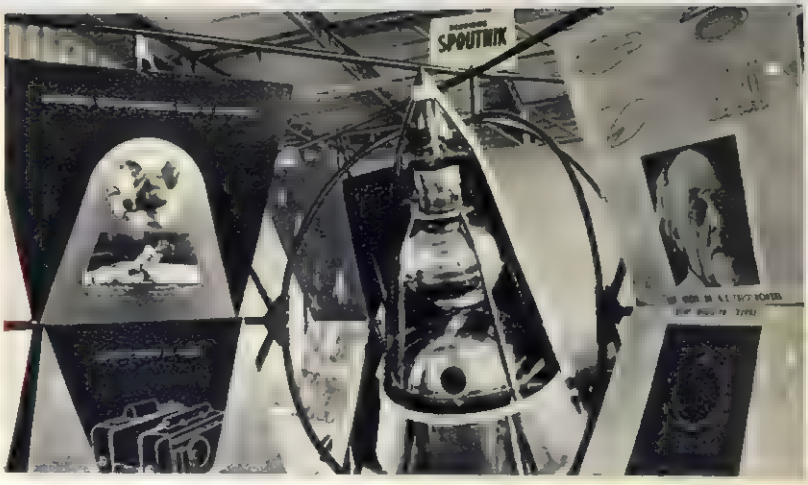

Standul rezervat machetei celui de al doilea satelit artificial al pămîntului lansat în Uniunea Sovietică.

de mîine „Pămînt şi Cosmos", cu capitolul de prefaţă a călătoriei omului în cosmos.

Pentru noi, ceilalţi, muritorii de rînd, cei cu biletul de 200 de franci în mînă, tot rămîne neînţeles cum fotografiază sputnikul, cum înregistrează sputnikul şi transmite, de parcă ar vorbi sau ar dicta un om din lună.

Căci iată, pe un ecran de sticlă mată, cît un ochi de fereastră ţărănească de odinioară, nu vezi, în expoziţia asta, arzînd un opaiţ sau o lampă cu fitil, ci, fotografiate, aşa cum sînt, exploziile de pe suprafaţa soarelui. Asişti, mărunt, şi vezi redus la dimensiunile tale, marea fierbere de lumină a soarelui. Iată, ca pe un ecran de televizor, curba soarelui, cum ar fi curba pămîntului la polul nord. Plinul soarelui e negru, în negativ, dar marginea lui, bine trasată, e o ebuliţie fantastică de lumini care se frămîntă. Şi mereu, din această orbitoare nebuloasă agitată, izbucnesc explozii, irupţii arteziene, vertiginoase focuri de artificii care se prăbuşesc. Soarele, grandiosul şi temutul soare, zeul de altădată, iată-l fotografiat aici, ca un incendiu pămîntean. Proporţiile sînt miniaturale, şi totuşi, prin experienţa şi prin imaginaţia care îşi are dimensiunile ei astrale, simţi grandoarea acelui incomparabil crater în ebuliţie.

Trec din primul pavilion spre cel de-al doilea. Afară, îngrădit ca într-un ţarc de copil, un robot — îngăimare de platoşe ca de cavaler medieval. E ca un erou de roman schematic. Totuşi, cînd strînge mîna cuiva îi spune pe franţuzeşte „Je vous serre la main". Nu ştiu dacă scărpinîndu-l puţin la subsuori, spune: „Ça me chatouille!"

Intru în Planetariu. Pe o pînză ca de cinematograf, fotografia pămîntului luată de la o înălţime record. Pămîntul acesta pe care se frămîntă atîtea rivalităţi, războaie şi care este împînzit de atîtea splendori, apare ca o suprafaţă stearpă, murdară, cu vreo cîteva dîre şi pete fără nici un contur. După cum a oscilat sputnikul în singurătatea lui rece, peisajul pămîntesc se schimbă, curge parcă, dar e acelaşi, urît şi neprecis.

În întunericul Planetariului, înconjurat de constelaţii, faci un voiaj electronic în spaţiu. Auzi doar ca ţipătul monoton al unei păsări migratoare, semnalul, mereu acelaşi, al sputnikului, uimit de el însuşi, de cosmica lui performanţă. Aici, eşti parcă într-o nacelă, undeva, în univers, plutind într-o beznă în care stelele sînt luminoase, fără a ilumina. Totul e grandios, fantasmagoric şi plin de un imens mister. Frescele lui Cocteau, în care tresar în linii, aspiraţiile apocaliptice ale unei lumi uimite de propriul ei progres, de tot ce a izbutit să izbîndească, par palide şi sărace.

Cînd am ieşit din beznă Planetariului, m-am aşezat, ameţit, pe un scaun. Fluviul, colina împădurită din preajmă, totul în jur mi se părea apropiat, familiar, uman. Pămîntul căpătase tonalitatea sentimentală a casei părinteşti în care am copilărit.

În U.R.S.S., ca şi într-o serie de alte ţări, au fost construite în ultimii ani diverse tipuri de roboţi. În fotografie, o „idilă" în incinta expoziţiei: un robot şi unul din... admiratoarele sale.

„Onera" — rachetă cu patru etaje pentru studierea straturilor superioare ale atmosferei (300 km altitudine), prezentată la expoziţia „Pămînt şi cosmos".

Al treilea satelit artificial al pămîntului lansat în U.R.S.S. ←

Un nou tip de aparat folosit, în cadrul Anului Geofizic Internaţional, la măsurători astronomice foarte precise →

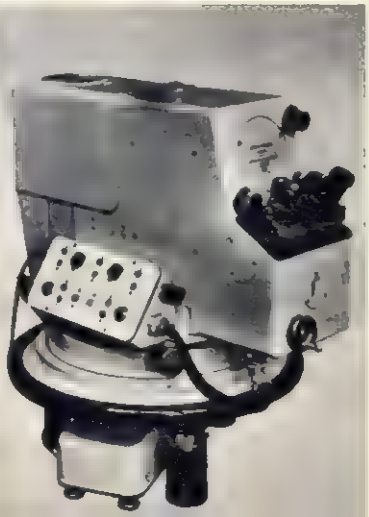

Moment zgomotos.

Cristea Abramovici, la banjou

La baterie: Fieraru Simion

BRIGADA ÎN ACȚIUNE

Omul nu mai fusese niciodată acolo și nu cunoștea pe nimeni; era străin de întreprindere. Luă un scaun și se așeză într-un colț al sălii în care avea loc repetiția.

Amabilă, una dintre gazde îi înmînă un program. Străinul citi:

„DE TOATE, PENTRU TOȚI"

program de satiră și umor

1. *PROLOG*
2. *MUNCA CULTURALĂ*
3. *TREI LITERE*
4. *STATELE DE PLATĂ*
5. *REPORTAJ SPORTIV*
6. *MARE INOVAȚIE, MARE!*
7. *CRESA CU NERVI*
8. *GHEORGHIȚĂ (cîntec satiric)*
9. *FINAL: „Patria mea"*

INTERPRETI

Spiru Elena — zețar
Niculescu Alexandrina — legătoreasă
Stanculescu Adriana — paltoare
Marin Maria — legătoreasă
Manolache Cornelia — legătoreasă
Vasilescu Maria — legătoreasă
Bardașu Florica — legătoreasă
Ciocănescu Ileana — legătoreasă
Ciobanu Andrei — tehnician
Ilie Gheorghe — zețar
Aldea Nicolae — zețar
Blănaru Octavian — zețar
Robitu Constantin — ofsetist
Chițac Alexandru — tehnician
[illegible] Marianu — liber-profesionistă

Cînd citi ultimul nume sprîncenele străinului se ridicară a mirare, apoi coborîră. Omul se uită în jur căutînd să identifice pe „liber-profesionista". Nu reuși. Neavînd pe nimeni în apropiere să-i explice, renunță și-și coborî din nou privirile pe program.

ORCHESTRA

Cristea Abramovici, funcționar — banjou
Fieraru Simion, muncitor — baterie
Fluturaș Vasile, mecanic — contrabas
Lucian Pavel, zețar — acordeon
Rădulescu Jean, liftier — vioară.
Frate și instructaj artistic: Costin Paun

— Hm!... mormăi străinul, încercînd să facă o asociație, dar fu întrerupt. Pe scenă apăru prezentatoarea și spectacolul începu. Toate privirile s-au îndreptat spre scenă. În sală se făcu liniște, numai dinspre colțul cu pricina se auzeau șoapte. Străinul începuse o conversație cu responsabilul brigăzii artistice, care făcuse imprudența să se așeze alături de el.

„În primele șapte luni ale anului 1958, colectivul artistic al întreprinderii noastre a susținut 41 de spectacole..." — spunea prezentatoarea.

Cînd s-a născut brigada — întrebă curios străinul pe responsabilul brigăzii.

Păi, începutul a fost prin 1955. Avem cinci ani de activitate.

Ați luat parte la vreun concurs.

Chiar la mai multe. În 1954 am luat premiul I la faza orășenească a Concursului pe ramură. În 1955 ne-am evidențiat în mai multe rînduri: în februarie, august și decembrie; în 1956, de asemeni, am luat mențiune la un concurs pe ramură. În 1957 am participat la concursul organizat în cinstea Festivalului mondial al tineretului de la Moscova și am ajuns în „faza oraș", unde am luat premiul II. Cum s-ar zice, anul și succesul.

Asta înseamnă că aveți cu [illegible]

[illegible]

Între timp, pe scenă se prezintă trei fete care țin în mîini niște cartoane cu litere, pe care le schimbă după indicațiile unui recitator. E vorba de calitate. „La volumul „Nivel de trai". Mașinist: Radu Mihai /S-au găsit doar coli pătate/ (Halal de-așa calitate) /Ce-a făcut CTC — controlul tehnic de calitate — / A luat iute fetele /Și le-a pus cu gumele/ Ca să șteargă petele/ Pînă totul s-a făcut /Multe ore s-au pierdut/... Trebuia ca CTC să vadă mai repede/ Asemenea opere".

Aproape la fiecare rimă, cuvîntul respectiv este însoțit de schimbarea literelor care, de fapt, cuprind semnificația cuvîntului. La „repede" apar literele RPD, la „opere" OPR etc.

Critica asta ce rezultat a avut? — se interesă străinul.

A nimerit bine. S-a format o brigadă care controlează acum calitatea pe fiecare fază de operațiune. Și, iată că, asemenea situații nu se mai repetă. De altfel am toate săgețile noastre nimerese la țintă. La fel s-a întîmplat și cu cea trimisă neglijenței de la cabinetul tehnic. Acolo inovațiile erau anunțate cu mare tărăboi, dar se cam uită urmărirea aplicării lor în producție. În urma criticii noastre s-a alcătuit o comisie de tehnicieni care analizează și urmărește felul în care sînt rezolvate și aplicate toate inovațiile.

— Vasăzică aveți numai succese.

Da, în linii mari avem numai succese. Aceasta pentru că nu ne alegem subiecte cu caracter general. Tablourile pe care le prezentăm sînt „pe concret" și se referă totdeauna la problemele vieții și muncii cotidiene a oamenilor noștri. Sigur că nu toți le primesc ca un ajutor.

Lucian Pavel, la acordeon

Mecanicul Fluturaș Vasile

....Liber-profesionista"

De obicei îl întîlniți la lift, acum în programul brigăzii.

Reportaj sportiv:
„Eu sînt Țiru zis Mihai
Sînt mai tare, mai dihai"...

— Vasăzică, mai sînt și insuccese.

— Pe ici pe colo.

— Dar spune-mi, te rog, ce este cu Margareta Păun, interpreta „liber-profesionistă"?

— Cu ea am avut multe greutăți. Timp de doi ani a tras chiulul de la brigadă. Și chiar acum mai absentează cîteodată de la repetiții.

— Și dumneata ce faci?

— Eu? Îi trec deocamdată cu vederea pentru că e... fiică-mea.

— ?!...

— Da, are 5 ani, e de aceeași vîrstă cu brigada. În primii doi ani a tras „chiulul". Și, după cum am mai spus, se mai întîmplă ca, în ciuda vîrstei „înaintate" pe care o are, să mai absenteze...

Străinul zîmbi și-și șterse de pe bloc-notes un semn de întrebare. Iar deasupra însemnărilor pe care le făcuse a scris: „Brigada artistică de agitație a Întreprinderii poligrafice nr. 4 - București" și sublinie de două ori.

La plecare, după ce strînse mîna celor din brigadă și se îndrepta spre ușă, auzi pe cineva întrebînd:

— Cine-i „străinul"?

Un reporter...

(Reporterul eram eu)

M. MÎRZA

Fotografii de E. IAROVICI

FILMUL

INVENȚIE DIABOLICĂ

DISTINS CU MARELE PREMIU AL FESTIVALULUI DE LA BRUXELLES

Un explozibil de o incalculabilă forță distructivă se află în mîna unor criminali. Vor izbuti oare oamenii de bună-credință să smulgă din mîinile piraților această periculoasă armă de distrugere? Această mare întrebare a zilelor noastre a mai fost pusă cîndva, cu o uimitoare clarviziune, de un vizionar umanist al secolului trecut: Jules Verne.

Iat-o acum devenind subiectul unui film. Un film neobișnuit ca gen și factură, dar care va reînvia în modul cel mai autentic o lume familiară celor mai mulți dintre noi, cei care ne-am încîntat copilăria cu lectura romanelor lui Jules Verne. E vorba de ultima realizare a regizorului ceh Karel Zeman, filmul *Invenție diabolică*.

Avîntul cuceririlor tehnice, farmecul peisajului exotic evocat cu o fantezie neistovită, atracția tainică a plăsmuirilor fantastice, umanismul generos al luptei împotriva nedreptății, toate atributele romantismului verneian sînt prezente în filmul talentatului regizor de la Gottwaldov. El se inspiră din romanul „Cu fața spre drapel", dar un vast univers, sugerat de motivele întregii opere a lui Jules Verne, servește drept cadru aventurilor profesorului Roch și ale asistentului său, inginerul Hart.

Răpiți din laboratorul lor în momentul cînd erau pe cale să-și desăvîrșească invenția, cei doi cercetători se văd transportați în mediul fantastic al unui oraș submarin, construit pe fundul unui crater de vulcan, în mijlocul oceanului. Gazdele lor, în frunte cu misteriosul Artigas, pozează în mecenați dezinteresați care și-au consacrat averea încurajării cercetărilor și progresului științific. Într-adevăr, viața orașului submarin este dominată de cuceriri tehnice fantastice, de neconceput pentru epoca respectivă.

Asistentul Hart își dă însă seama foarte curînd că, împreună cu invenția lor, ei au căzut de fapt pe mîna unor pirați lipsiți de scrupule care, cu ajutorul teribilului explozibil al profesorului Roch, intenționează să terorizeze omenirea. Atunci cînd își dau seama că Hart refuză să colaboreze cu ei, piraților îl despart de profesor și-l aruncă în închisoare. Dar ca un veritabil erou al lui Jules Verne, Hart nu renunță la acțiune. El își mobilizează toate resursele de inventivitate și îndemînare pentru a putea evada. Construiește un balon dirijabil cu ajutorul căruia izbutește să aducă la cunoștință întregii omeniri primejdia ce amenință civilizația. În cele din urmă, în clipa cînd aventurierii, simțindu-se pierduți, sînt gata să-și aducă la îndeplinire planul criminal, însuși profesorul Roch ajunge să descopere complotul. El se vede nevoit să-și distrugă invenția, pierind în explozie, o dată cu opera întregii sale vieți. Dar omenirea a fost salvată și alți învățați vor duce la îndeplinire nobilele visuri ale glorioșilor pionieri, născuți din exuberanta imaginație a romancierului.

Tratată cu gravitatea pe care o cere mesajul filmului, dar și cu o notă de duioasă ironie, povestea păstrează farmecul desuet al vechilor fotografii de familie, al colecțiilor de reviste ilustrate din veacul trecut, al „noutăților tehnice" de altădată. Pentru a menține nealterat acest parfum, Karel Zeman a conceput o formulă plastică specială, realizîndu-și filmul pe baza gravurilor cu care pictorii francezi Bennett și Riou ilustraseră ediția originală a romanelor lui Jules Verne. Marele Premiu cu care a fost distinsă această operă recompensează în primul rînd nobilul său mesaj umanist, mesajul său de încredere în biruința rațiunii și a solidarității omenești asupra forțelor întunericului.

Ana ROMAN

Profesorul Roch este prizonierul unui misterios personaj care-i transportă la bordul unui submarin, spre o țintă necunoscută.

SCRIITORI ŞI CĂRŢI

PORŢILE DE AUR*)

La o vîrstă relativ tînără, Al. Andriţoiu oferă cititorilor al patrulea volum de versuri, care denotă o maturitate artistică netăgăduită. Debutînd în anii democraţiei populare, Al. Andriţoiu a-n străduit încă de la debut (volumul „În Ţara moţilor se face ziuă", distins cu Premiul de Stat) să dea glas, în ritmuri şi intonaţii avintate, actualităţii revoluţionare, tematicii generate de efortul creator al maselor populare conduse de partid pe drumul socialismului. Alexandru Andriţoiu e un poet care caută cu avidităte nou. Surprinde în multe din poeziile sale modul personal de reflectare a marilor prefaceri care au avut loc în viaţa ţării, în structura sentimentelor şi a gîndurilor omului muncii, sub influenţa revoluţiei socialiste.

Al. Andriţoiu

Împotriva artificialităţii şi imagisticii formaliste, poetul profesează o lirică plină de căldură şi de comunicativitate, folosind o expresie poetică clară, plină de prospeţime. Noul său volum „Porţile de aur" stă mărturie. Cu o simplitate firească, poetul înscrie în prima pagină mărturia directă a crezului său artistic şi politic: „M-am născut sub a Revoluţiei zodie. /Anul naşterii mele — rodie, /parfumată rodie,/ trandafir şi bujor — /m-a hărăzit să fiu al meu şi-al tuturor,/ de-aceea povestea mi se confundă/ cu-a-ntregului nostru popor". (Sub zodia Revoluţiei).

Pînă a ajunge însă la revoluţie şi sub steagul ei, asemeni eroului din ciclul „Chinul căutării", mulţi au trăit febrilitatea aşteptării acelui „ceva" care să le împlinească setea de dreptate, de adevăr, au înfrigerat în tranşee, au cunoscut foamea şi torturile, pentru a afla răspunsurile la întrebările grave şi cutezătoare ale epocii:

..... — Cine? — Aceşti proletari care curg
ca lavele incandescente-n piaţă.
— Şi pentru cel? — Pentru om şi viaţă.
— Cînd? — Chiar acum, cît e semn de furtună
— Cum? — Bărbăteşte cu armele în mînă,
— Şi contra cui? — Contra celor care
au stors latifundii din stropi de sudoare".

(„Întrebări")

După ciclurile de poezii „Chinul căutării" şi „Drum spre revoluţie", urmează ultimul şi cel mai interesant sub raport artistic: „Miroasa roşie". Cele 41 de poezii cuprinse în acest ciclu, vibrant reportaj liric — deşi incomplet — al Revoluţiei Socialiste, încearcă temerar să fixeze acea încleştare dramatică unică în istorie, din care s-a născut primul stat al muncitorilor şi ţăranilor. Surprinsă în mişcarea ei dialectică, revoluţia apare ca prag al unui ev nou, de mare şi dreaptă împlinire a năzuinţelor de veacuri ale oamenilor muncii.

În viziunea poetului, Revoluţia cuprinde în albia ei întreaga istorie şi adună „în numele vieţii" figurile cele mai luminoase ale popoarelor Rusiei, de la cneazul Igor cel „tăiat ca-n stîncă" pînă la Obnorski — „vechi muncitor cu carte", pe zecile de mii de eroi anonimi, simpli mujici, decembrişti, potemkinişti sau ucişii „Duminicii sîngeroase", ridicîndu-i alegoric din morminte într-un superb avînt eroic pentru triumful idealurilor „Mireasă roşii":

„Ei sînt pentru Octombrie /au fost pentru Octombrie/ ei luptă în Octombrie cu cei contemporani./ Atîta doar că ochiul nu-i vede nicăierea/ dar inima îi simte/ alături partizani".

(„Exodul umbrelor").

În ciclul acesta despre „Mireasa roşie", în al cărui simbol descifrăm lesne Marea Revoluţie Socialistă, unele dintre cele mai reuşite versuri sînt închinate Partidului lui Lenin, forţa care a purtat spre victorie clasa muncitoare:

„Căci vescul de socialism e avid/ cum floarea uscată-i avidă de rouă /şi tînd generaţii/ şi ani/ /spre partid/ într-o gravitaţie gravă şi nouă". („Un creier, o inimă mare").

Din păcate, volumul „Porţile de aur" nu conţine numai aur. Uneori Andriţoiu lasă o acută impresie că nu are suficientă grijă faţă de verbul poetic. În ultima sa carte, alături de poezii antologice, întîlnim într-o imperechere regretabilă şi versuri uscate, concepute grăbit. Dincolo de aceste imperfecţiuni, „Porţile de aur" lasă o bună impresie. E cartea unui poet inspirat, faţă de al cărui talent cititorul are o mare dragoste şi încredere, pentru că nu şi-l foloseşte în exerciţii sterile şi desuete. Poezia fie, accesibilă şi convingătoare, năzuieşte să fie o oglindă a acestor vremuri, a acestor oameni noi, a marilor victorii socialiste cucerite sub steagul Partidului. Cîntăreţ al Revoluţiei, al luptei maselor populare pentru socialism, Al. Andriţoiu îşi mărturiseşte încrederea nezdruncinată în invincibilitatea ideilor Partidului, al cărui ostaş credincios se vrea:

„Şi de-aş avea un miliard de inimi
ca, numărîndu-le, să-ncarunţesc,
pe toate şi le-aş dărui, pe toate,
Partid Muncitoresc!"

Teşu MILCOVEANU

*) „Porţile de aur" de Al. Andriţoiu — Ed. Tineretului.

DESPRE CE „CLARIFICĂRI" E VORBA?

„Experienţa luptei ideologice desfăşurate în ultimii ani în diferite ţări — arăta Scînteia din 18—19 iulie 1958 — confirmă marea însemnătate socială a respingerii influenţelor burgheze în literatură, a combaterii tendinţelor revizioniste, legătura dintre această luptă şi lupta pentru întărirea democraţiei populare, pentru construirea socialismului".

Aceste cuvinte dezvăluie clar şi precis însemnătatea covîrşitoare a sarcinii pe care Partidul nostru a încredinţat-o în condiţiile actuale frontului scriitoricesc, tuturor activiştilor din domeniul culturii socialiste. Lupta pentru continua dezvoltare şi înflorire a literaturii şi artei noastre se împleteşte în mod organic cu lupta pentru făurirea socialismului, cu lupta intransigentă împotriva influenţelor ideologiei şi esteticii burgheze. În rîndurile unor elemente izolate ale intelectualităţii din ţara noastră s-au manifestat, în ultimul timp, atitudini şovăitoare, lipsă de vigilenţă şi de principialitate marxist-leninistă, concesii făcute ideologiei şi esteticii reacţionare.

Presa de partid a supus pe bună dreptate aceste greşeli unei critici partinice profunde. Obiectul acestor critici a fost adesea şi săptămînalul de cultură „Tribuna" din Cluj, care a permis publicarea în paginile sale a unor opere literare străine de realismul socialist şi a unor studii şi articole care abandonau criteriile ştiinţifice ale criticii şi esteticii marxist-leniniste. Revista a tipărit numeroase poezii concepute după modelele anacronice şi antirealiste ale artei putrede burgheze, în care se lăfăiau strident obscenul şi scepticismul, idei bizare, „rafinamentul" formalist. Asemenea versuri au publicat Doina Sălăjan, Dan Botta, Gh. Chivu, Alex. Lungu, Ioan Rahoveanu, Negoiţă Irimie şi alţii.

Conştient sau inconştient, revista i-a încurajat pe calea aceasta care duce spre formele decadentismului (mai mult, criticul Ion Oarcăşu într-un „*Fais pro domo poetic*" le-a luat apărarea cînd presa literară a încercat să-i trezească la realitate).

Nici critica n-a fost lipsită de greşelile în care a stăruit „Tribuna". Au apărut manifestări de liberalism (articolul „Sinceritatea emoţională în creaţia artistică" de Dumitru Isac), de negativism (cronica la volumul lui Marcel Breslaşu „Dialectica poeziei"), de obiectivism (în cazul articolelor despre Ion Vlasiu şi despre Ilarie Chendi de Aurel Martin).

Cititorii care au întîmpinat cu bucurie apariţia revistei „Tribuna" şi au urmărit cu dragoste ceea ce a fost pozitiv în activitatea ei aşteptau ca redacţia să-şi facă o severă şi principială autocritică pentru toate greşelile săvîrşite, pentru a putea păşi înainte.

Această autocritică, pe care revista era datoare să şi-o facă, publicată sub titlul „Clarificări" (Tribuna nr. 33) nu mulţumeşte. Redacţia n-a căutat să analizeze cu principialitate cauzele care au dus la săvîrşirea greşelilor grave din trecutul apropiat, în publicarea unor lucrări beletristice care se înscriau „direct în sfera atemporalităţii, ermetismului şi evazionismului". Revista, care a publicat articolele greşite din punct de vedere ideologic, n-a găsit de cuviinţă să ia poziţie faţă de ele, iar articolul confuz al lui D. Isac este scurt amabil ca avînd doar unele „imprecizii de formulare". Cît de neconvingătoare este această „autocritică" se poate observa lesne. E suficient să citeşti în acelaşi număr articolul „O nouă tălmăcire din Villon" de Şerban Cioculescu. Punînd în discuţie arta de traducător a tînărului poet Romulus Vulpescu, criticul Şerban Cioculescu strecoară o judecată de valoare profund eronată cu privire la un poet care a persistat în sona artei aşa-zise pure, ermetice. „Dan Botta — crede Şerban Cioculescu — era un clasicist, un pasionat şi un tumultuos stăpînit, un erudit şi un filolog, în ultima vreme mare migălos al vechilor noastre izvoare de limbă". Iar mai departe, acelaşi Dan Botta e declarat „poetul cu o conştiinţă artistică (!) atît de respectabilă". Cititorul care cunoaşte poezia ermetică, străină de năzuinţele populare, a lui Dan Botta, nu e dispus să-i creadă pe critic: dar nici nu pricepe cum au apărut asemenea fraze alături de articolul „Clarificări". Aceste afirmaţii asupra activităţii literare a lui Dan Botta recomandă integral o poezie faţă de care noi trebuie să avem o fermă atitudine critică.

De asemenea revista găseşte de cuviinţă să adopte un ton de laudă fără rezerve faţă de opera unui scriitor care a făcut serioase concesii naturalismului. Recenzia lui Liviu Petrescu la „Ucenicii Sf. Antonie" de Damian Stănoiu (Tribuna nr. 34) păcătuieşte printr-un evident subiectivism. „Conflictul în lucrările lui D. Stănoiu — scrie criticul — este peste tot acelaşi: lupta călugărului cu ispita iscusită a Diavolului, luptă în care el este sistematic învins". În afara acestei aprecieri, opera contradictorie a lui Damian Stănoiu nu mai stîrneşte vreo reflecţie critică. Aflăm doar că una din coordonatele „cele mai importante ale scrisului lui D. Stănoiu este simplitatea" şi că „întîmplările sînt povestite pe un uşor ton biblic, ceea ce dă o savoare deosebită textului". După acest critic puţin informat, D. Stănoiu are „pretutindeni o egală pasiune pentru reconstituirea realistă (!), pentru a discea amănuntul cel mai neînsemnat, pentru a face graficul unei trăiri". Recenzia recomandă în bloc o operă care nu o dată a făcut concesii gustului mic burghez. În alte numere ulterioare publicării articolului „Clarificări", cititorul a întîlnit din păcate unele poezii confuse în care e evidentă goana după o imagistică lipsită de conţinut. Gheorghe Chivu publică, de pildă, poezia „Umbre din Ţăra" ambiguă şi ilogică, iar Miron Scorobete în „Mormîntul eroului necunoscut" cultivă imagini obscure, neartistice, care fac de neînţeles ideea poemului. Este surprinzător faptul că apărînd într-o regiune industrială, revista publică atît de rar poezie inspirată din viaţa nouă a oamenilor muncii. Sîntem convinşi că cititorii ar preţui apariţia unor asemenea poezii în locul platitudinilor evazioniste pe tema liniştii, a muzicii sferelor, a timpului care curge spre fiinţă etc.

Aşteptăm ca „Tribuna" să-şi clarifice cu adevărat poziţiile, să militeze în mod combativ pentru o literatură a realismului socialist, profund pătrunsă de ideologia clasei muncitoare şi inspirată cu adevărat din lupta pentru socialism.

Alexandru NICHITA

— ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR — ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR — ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR — ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR —

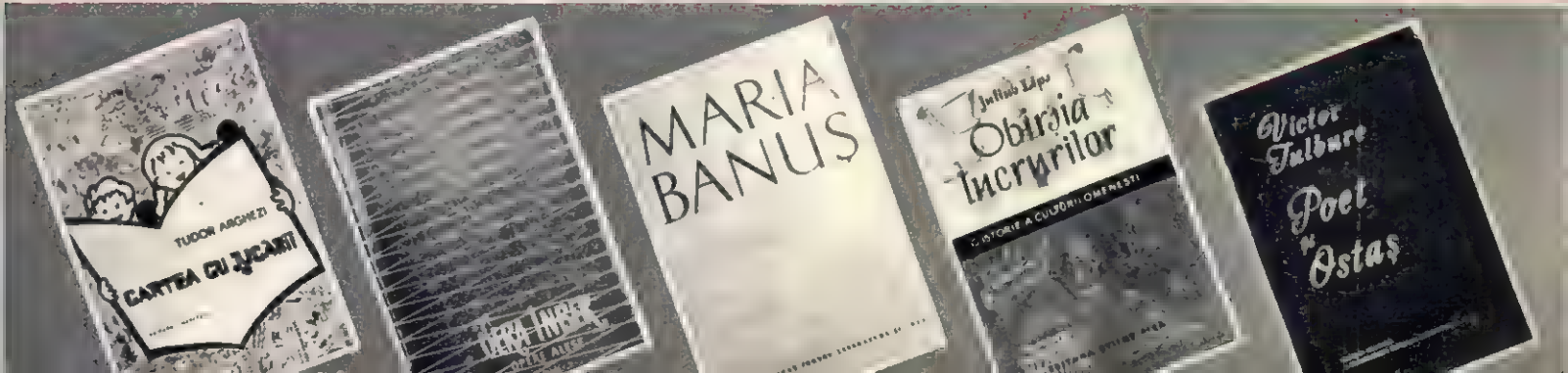

Cuvinte încrucișate

LA VÎNĂTOARE

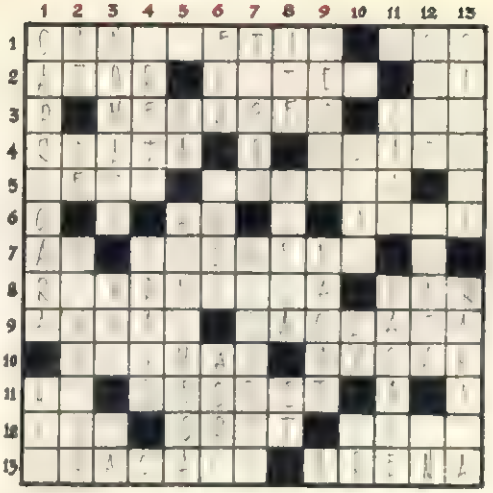

ORIZONTAL:
1) Privitor la vînat — Armă primitivă pentru vînat. 2) Clinele vînătorului — Animal tînăr din familia bovinelor — Vînatul preferat al lupului (pl.). 3) Vestitor — Clubul Sportiv Oradea. 4) Vînătorii în jurul focului — Unde se vînează rațele sălbatice. 5) Pui de capră — A se pitula. 6) Măsură de suprafață. — Măiestrie la preparatul vînatului. 7) Vînătoare turcească — A atrage prin amăgire. 8) Pasăre migratoare care nu se vînează — Pentru el se vînează în special bursucul. 9) În tot timpul anului. — Proiectil primitiv (fem.). 10) Cu miros plăcut — Asociația Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei. 11) Cal — Ascuns. 12) Bilet de loterie — Ondulat ca părul de astrahan — Neplăcut la vedere. 13) Corul broaștelor — Scena animalelor dresate de la circ

VERTICAL:
1) O capră mai mică dar foarte apreciată de vînători — La telefon. 2) Miros particular — În poezie — Eroul despre care se vorbește aici. 3) Nestatornici — Grație — Verigă. 4) Un fel de șoimi — Apendice. 5) Pronume posesiv — A lua urma vînatului după miros. 6) Nume feminin — Mijloc de locomoție — Ca strugurii pentru vulpea din fabulă. 7) Animal care se vînează numai în regiunile calde! — Porc sălbatic. 8) Fire — A pornit la drum — În cete. 9) Animale cu vîrsta înscrisă pe coarne — Ciovlică. 10) Gălăgie pe care o fac gonacii ca să stîrnească vînatul — Diviziune de timp — D-aia n-are ursul coadă. 11) Limpede — Vînat cu pene. 12) Rațiune — Întreagă — Plantă textilă. 13) Pasăre stricătoare pe care vînătorii sînt obligați s-o vîneze — Luată cu forța.

RĂSPUNSURI LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

BASARAB OCTAVIAN, *stația C.F.R. — Borzești, reg. Bacău.* — Măcieșele sînt fructele trandafirilor sălbatici — trandafiri numiți în botanică *Rosa canina* și care cresc mai mult pe coline. Ele sînt de forma unor capsule lunguiețe și conțin mai mulți sîmburi (semințe) la un loc. Se culeg, pentru vin sau pentru infuzie, atunci cînd sînt coapte bine, adică atunci cînd au căpătat culoarea roșie, și se pot păstra vreme îndelungată într-un loc uscat. Încercați rețeta pe care am publicat-o și n-o să regretați. Iar dacă nu vă puteți procura măcieșele direct de la sursă, le găsiți oricînd la „Plafar"-uri.

MIOARA VOICILA, *Cîmpulung Muscel* — 1) Puteți reda părului reflexul auriu natural, folosind o decocție făcută din 60 gr mușețel și 60 gr de coji de ceapă uscată într-un litru de apă. Se prepară exact ca un ceai și se lasă să se răcească, apoi se strecoară printr-un tifon. Frictionînd capul, după fiecare spălare, cu acest lichid, obțineți efectul dorit asupra părului. 2) Pentru ca unghiile să lucească nu e neapărat nevoie de lac. Puneți în palmă puțină pudră de orez și frecați unghiile pe ea. Veți obține un luciu sidefat natural mai plăcut la vedere decît orice lac.

ANA COVACI, *Sibiu.* — 1) Pentru combaterea grăsimii excesive a epidermei se recomandă în special mișcare în aer liber, alimentație pe bază de legume verzi și spălatul cu săpun neparfumat. Pentru față folosiți la 2—3 zile o mască făcută din albuș de ou bătut și frecat apoi cu rom sau cu zeamă de lămîie. Nămolurile radioactive sînt de asemenea indicate pentru degresarea pielii. 2) Pentru albirea dinților și întărirea gingiilor, e bine să vă spălați din cînd în cînd cu bicarbonat de sodiu, în loc de pastă.

LILLI ȘERBAN, *Călugăreni, raionul Săveni, reg. Suceava.* — Punctele negre apar în special la epidermele grase și cu porii dilatați. În general ele provin din impuritățile aerului înconjurător și din cremele sau fardurile incomplet îndepărtate după folosire. Rețete pentru combaterea lor sînt multe. Vă vom da una din ele:

Spălați-vă în fiecare seară cu apă călduță în care ați pus un praf de borax și cu un săpun de sulf. După aceea aplicați cu un tampon de vată următoarea loțiune:

Apă de lămîiță 3/10;
Apă de trandafiri 3/10;
Apă de Hamamelis 3/10;
Alcool camforat 3/10.

RAPAPORT MUNDI, *Moinești, reg. Bacău.* — 1) Cel mai indicat lucru este să consultați un medic dermatolog, care să recomande tratamentul în funcție de caracterul pistruilor (Adică, dacă se mențin permanent pe piele, va fi nevoie de o aliție exfoliatoare, dacă apar numai sub acțiunea razelor solare, nu se vor impune decît măsuri de protecție). 2) Primul număr din „FLACĂRA" a apărut la 1 Mai 1952. La început a apărut lunar, apoi bilunar și mai tîrziu săptămînal. Pentru procurarea numerelor mai vechi, scrieți administrației noastre, precizînd ce anume vă interesează.

CINE A INVENTAT TELEFONUL?

Indeobște se spune că telefonul a fost inventat de americanul Graham Bell în 1874. Foarte puțini oameni știu însă că, încă în 1854 — cu douăzeci de ani înaintea lui Bell — un tînăr mecanic și electrician francez care făcea serviciul în Africa, Charles Bourseul, a arătat că este posibilă transmiterea vorbei cu ajutorul unui conductor electric. El a declarat contemporanilor săi, care l-au luat drept nebun, că prin acest procedeu cuvîntul pronunțat la Viena va putea fi auzit instantaneu la Paris. Lipsit de mijloace, Bourseul n-a putut găsi suma necesară pentru a-și pune în aplicare ideea și a murit sărac și neștiut de nimeni.

Cooperativa
„ZORILE ROȘII"-ORADEA
Telefon 3938 și 1904 str. M. Cogălniceanu 36
REPARĂ, SPALĂ, REFRANGEAZĂ
avînd tehnicieni calificați.
Covoare orientale și românești
pentru particulari și instituții
GARANTĂM CALITATEA LUCRULUI

restaurantul
„TRANSILVANIA"
Vă oferă zilnic un bogat sortiment de preparate culinare.
Vinuri selecționate din cele mai cunoscute podgorii.
MUZICĂ — DANS — REFRENE VOCALE.

Fabrica de încălțăminte
„SOLIDARITATEA"
Oradea
produce
ÎNCĂLȚĂMINTE PENTRU FEMEI ȘI COPII ÎNTR-UN SORTIMENT BOGAT DE MODELE ȘI CULORI
DE VÎNZARE LA TOATE MAGAZINELE DE STAT

Cooperativa „Plastica" - ARAD

EXECUTĂ:
ochelari de soare și rame pentru ochelari medicali,
mîneuri și dantele din material plastic, nasturi fantezii din galalit, diferite modele și culori, piepteni din celuloid și galalit.

LA 5 ȘI 20 ALE FIECĂREI LUNI APARE
REBUS
REVISTA IUBITORILOR DE PROBLEME DISTRACTIVE

Ioli, adjudecîndu-şi victoria cu 1,76m la săritura în înălţime.

SPORT

UN RECORD EUROPEAN ŞI 18 NAŢIONALE

Cu ultima ediţie a Campionatelor internaţionale de atletism ale R.P.R., Constantin Grecescu a urcat pentru a treia oară consecutiv podiumul învingătorilor, în proba de 5000 m plat a acestei competiţii.

Primii trei clasaţi la proba de aruncare a discului bărbaţi: A. Baltusnikas, locul I (mijloc), V. Kompaneţ, locul II (stînga), şi P. Kilcs (R.P.U.) locul III.

Din această fotografie şi după surîsul de mulţumire al suedezei Martinsson Britt (dreapta) — s-ar părea că aceasta a cîştigat proba de 100 m fete. Imaginea luată cu aparatul Telesid a indicat, însă, adevărata învingătoare, olandeza Bloemhof Hannie ↓

Ca şi în alţi ani, Campionatele internaţionale de atletism ale R.P.R. au suscitat un interes deosebit în rîndurile amatorilor de sport bucureşteni. Aceasta au dovedit-o marea participare a publicului şi atenţia pe care acesta a manifestat-o în timpul desfăşurării probelor.

Şi de astă dată, competiţia nu şi-a dezmînţit tradiţia. În bătălia pentru obţinerea unor rezultate deosebite, au fost realizate un nou record european şi 18 recorduri naţionale. Prima performanţă aparţine Danei Zatopkova, care, de la prima încercare, a aruncat suliţa la 56,67 m, depăşindu-şi propriul record. Această valoroasă performanţă a stimulat şi alte două concurente, Ursula Figwer şi Maria Diţi, care, cu aceeaşi suliţă a Danei, au adus Poloniei şi respectiv Romîniei noi recorduri naţionale (53,65 m şi respectiv 52,59 m.)

Va ataca Grecescu?

Este cunoscut că pe stadion se desfăşoară în acelaşi timp mai multe probe, aşa că spectatorii au posibilitatea să-şi urmărească pe cea preferată. Şi dacă unii aplaudă rezultatele unei probe, sau ale alteia, încurajările devin unanime atunci cînd o probă depăşeşte pe cealaltă printr-o dispută vie şi spectaculoasă.

Aşa s-a întîmplat şi în cursa de 5000 m plat. Concurenţii porniseră „pachet". În primele ture nu se întîmplă nimic deosebit, plutonul alergînd în aceeaşi formaţie. După 1200 de metri, din grupul fruntaş evadează Thyge Tögersen (Danemarca) care se detaşează cu 10 m. Reprezentantul nostru Grecescu şi finlandezul Saloranta pornesc în urmărirea lui. Distanţa dintre cei 3 concurenţi şi restul plutonului se măreşte. Ultimul tur îi găseşte pe cei trei în aceeaşi situaţie. Care va ataca mai întîi? este întrebarea pe care şi-o pun cei din tribune. Dorinţa era, desigur, ca Grecescu să fie acela care să ia conducerea. Cu 300 metri înainte de finiş, iniţiativa aparţine finlandezului Saloranta, care se distanţează de ceilalţi doi concurenţi. Ce se va întîmpla? Saloranta va ajunge primul? Ce „păzeşte" Grecescu? Va ceda cursa? Şi parcă răspunzînd acestor întrebări ce frămîntă tribunele, Grecescu măreşte alura. Metru cu metru, distanţa dintre el şi concurentul finlandez se micşorează. Mai sînt 100 de metri pînă la sosire. Se duce o luptă epuizantă între cei doi concurenţi. Cu ultimele resurse, Grecescu, depăşindu-şi adversarul, trece în frunte şi ajunge primul linia sosirii, cucerind astfel o grea şi preţioasă victorie. Aplauzele şi ovaţiile publicului răsplătesc din plin eforturile depuse de cei doi concurenţi şi dîrzenia lui Grecescu.

În curînd, 1,82 metri!

Nu este o afirmaţie fanteziştă şi nici un pronostic hazardat. Este realitatea care în curînd va veni să încunune activitatea sportivă a lolandei Balaş. Căci acest lucru a fost deja întrevăzut în ultima zi a campionatelor, cînd recordmana mondială a demonstrat în faţa miilor de spectatori că dispune de mari resurse pentru 1,82 metri şi pentru mai mult chiar.

„Cînd sare Ioli, nu tremură nici frunza!" Era remarca unui cetăţean ce asista mai înainte la evoluţia lolandei pe stadion. Vorbele acestea cuprind mult adevăr. Stadionul amuţise. Deodată, dispăruse parcă orice viaţă de pe el. Toţi ochii erau aţintiţi în dreapta stadionului, unde sărea Iolanda. Ştacheta fusese înălţată la 1,78 metri. Pînă atunci Iolanda trecuse de la prima încercare 1,60 m, 1,68 m, 1,74 m. Cu 1,68 m, Iolanda îşi avea asigurată deja întîietatea. Zwier Nelly (Olanda) şi Cen Fen-iun (R.P. Chineză), adversarele ei apropiate, epuizaseră toate cele trei încercări la această înălţime, fără să reuşească însă.

Iat-o pe Iolanda trecută şi peste 1,78 m. Aplauzele izbucnite erau manifestarea firească a admiraţiei şi dragostei celor din tribune pentru tînăra noastră sportivă.

Din nou ştacheta este ridicată, de astă dată la 1,82 m. Aceeaşi liniştе nefirească în toiul unor întreceri. Iolanda se pregăteşte să sară. Îşi ia avînt... şi sare. Insuccес! Un oh! prelungit în tribune. Din nou liniştе. Iolanda se pregăteşte pentru a doua încercare. Ion Şoeter, antrenorul ei, este aproape, îi dă sfaturi şi o încurajează. În tribune — aşteptare şi emoţie. Va sări? Ah! Cum am fi dorit-o cu toţii. Să aziştі la stabilirea unui nou record mondial nu se întîmplă în fiecare zi! Iat-o că sare. Din nou doboară ştacheta. Aceleaşi gesturi şi exclamaţii de ciudă în tribune. Ştacheta aşteaptă a treia săritură. Iolanda se pregăteşte şi sare! A sărit! Ştacheta a rămas! Aplauzele furtunoase izbucnesc pentru reuşită. Dar vai! Ştacheta s-a răzgîndit şi a căzut. Aplauzele însă continuă cu aceeaşi intensitate, ca un acont la viitorul succes, pe care spectatorii nu se îndoiesc că în scurt timp Iolanda îl va realiza.

★

... Ziua era pe sfîrşite. Coloanele de sportivi defilau pe stadion, luîndu-şi rămas bun de la cei care timp de trei zile au trăit alături de ei emoţiile întrecerilor. Au fluturat alături drapelele naţionale ale Australiei şi R.P. Chineze, ale Turciei şi Ungariei, s-au întrecut şi s-au îmbrăţişat sportivi din R.F.G. şi R.D.G., din Olanda şi Republica Arabă Unită etc. Mă gîndeam atunci, în această atmosferă emoţionantă, că mai presus de rezultate, succese şi insuccese, această competiţie internaţională, devenită tradiţională, a prilejuit revederi, prietenii noi şi o caldă manifestare de pace şi înfrăţire a reprezentanţilor celor 20 de ţări participante.

R. SCURTU

Mereu „tînărul" Ion Baboe, cîştigătorul probei de 20 km marş, la sosirea din cursă.

Un „trio" fericit! De la stînga la dreapta: Dana Zatopkova (R. Cehoslovacă), Maria Diţi (R.P.R.) şi Ursula Figwer (R.P. Polonă).

Alexandra Sicoe (R.P.R.) în seria a doua a probei 100 m fete, pe care a cîştigat-o. Pe locurile II şi III ale acestei probe s-au clasat în ordine Sofia Walaszek (R.P.P.) şi Aulikki Lehmijoki (Finlanda).

Prima zi, prima probă, prima victorie! Ilie Şavel, clasîndu-se pe locul I la proba de 400 m garduri, a adus prima victorie ţării noastre.

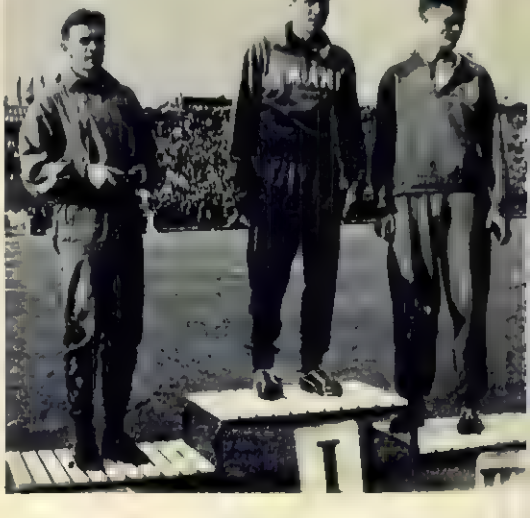

ÎN JURUL GLOBULUI

STANDUL SOVIETIC din Expoziția internațională electronică de la Roma a stîrnit un viu interes în rîndul vizitatorilor. Ei au putut admira aci — printre alte mari izbînzi ale științei sovietice în domeniul folosirii energiei atomice în scopuri pașnice — spărgătorul de gheață atomic „V.I.Lenin" a cărui machetă se află printre exponatele sovietice.

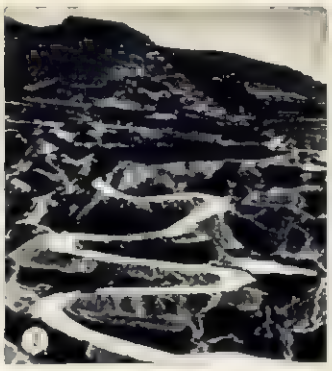

DRUMURI VECHI ȘI NOI... În China populară pot fi întîlnite drumuri de acces, poduri, șosele dintre cele mai originale. Unul dintre acestea este și vechiul pod tubular împletit din frînghii — peste rîul Lo-ju din sudul Tibetului (fotografia 1). În fotografia 2 se vede noua autostradă care traversează munții, în serpentină, pe o lungime de 30 kilometri, legînd marele șantier al barajului de pe Fluviul Galben cu noul oraș care se construiește în provincia Honan.

ORAȘUL MARIONETELOR... Gottwaldov, orașul cehoslovac cunoscut în întreaga lume pentru industria sa de încălțăminte, este renumit și pentru studiourile sale cinematografice. Acolo lucrează și cunoscuta regizoare a filmelor de marionete, Hermina Tyrlova, pe care o vedem... îndrumîndu-și actorii.

PENTRU UNIFICARE PAȘNICĂ. Poporul vietnamez, despărțit vremelnic de o graniță impusă de colonialiști, luptă pentru unificarea pașnică a patriei sale. Fotografia alăturată înfățișează locuitori ai celor două state adunați pe cele două maluri ale rîului care desparte actualmente Vietnamul. Ei își manifestă astfel încă o dată nestrămutata dorință de a vedea restabilită unitatea națională a țării lor.

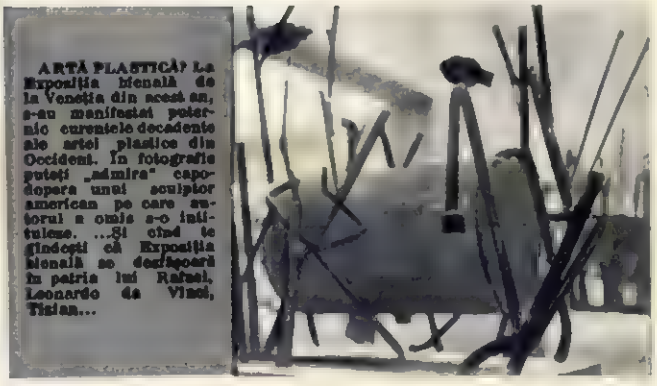

ARTĂ PLASTICĂ? La Expoziția bienală de la Veneția din acest an, s-au manifestat puternic curentele decadente ale artei plastice din Occident. În fotografie puteți „admira" capodopera unui sculptor american pe care autorul a omis s-o intituleze. ...Și cînd te gîndești că Expoziția bienală se desfășoară în patria lui Rafael, Leonardo da Vinci, Tizian...

MAGNETOFONUL ... ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT. Într-o serie de școli elementare din R.D. Germană au început să fie folosite magnetofoanele pentru predarea limbilor străine. Magnetofoanele s-au dovedit un prețios auxiliar al profesorilor și au dat rezultate foarte bune.

„PETRE GEL ȘI-RET", noua operă comică a compozitorului Veselin Stoianov, este inspirată din folclorul bulgar. Eroul principal este un țăran isteț și abil care, trăind sub jugul ocupației otomane, a jucat multe renghiuri crudului ocupant. În fotografie, o scenă din operă.

NOUTĂȚI MUZICALE

PUBLICUL APLAUDĂ...

● noua operă creată de compozitorul chinez Cen Tzi, pe un libret de Lu Su și Hai Siao. Opera „Liu Hu-lan" are la bază tema vieții eroice a unei fiice a poporului chinez care și-a dat viața pentru cauza eliberării naționale;

● opera „Milana", noua lucrare a compozitorului sovietic G. Maiboroda, inspirată din lupta eroică a popoarelor sovietice împotriva cotropitorilor fasciști;

● concertele date la Bruxelles de orchestra Filarmonica Națională Poloneză, condusă de cunoscutul dirijor Stanislaw Skrowaczewski, distins cu premiul I la Concursul internațional de la Roma. În prezent, Skrowaczewski pregătește un turneu în America de Sud;

● opera „Condamnarea lui Lucullus" pe libretul marelui scriitor german Bertolt Brecht prezentată pe scena Teatrului din Leipzig. Muzica lui Paul Dessau a reușit să reliefeze conținutul bogat în idei al lucrării lui Brecht;

● strălucita interpretare a „Sonatei a 2-a în do major" de J. S. Bach, de către marele violoncelist Pablo Casals. În vîrstă de peste 80 de ani, după o gravă criză cardiacă, Pablo Casals a deschis cu acest concert Festivalul Muzical de la Prades;

● muzica lui J. Burghauser în noul balet ceh „Slugă la doi stăpîni", după comedia cu același titlu a lui Carlo Goldoni. În cadrul repertoriului pregătit de Teatrul Național din Praga pentru turneul ce-l va efectua în toamnă la Veneția, figurează și această operă.

PUBLICUL CRITICĂ...

● concertul pentru orchestră și un... automobil, de compozitorul Anthony Hopkins, prezentat la „Albert-Hall" din Londra. Un automobil a fost urcat pe scenă și a claxonat strident în diferite momente ale concertului. E lesne să ne închipuim la ce încercări au fost supuși nervii ascultătorilor...

● hotărîrea societății engleze de radio B.B.C. de a suprima din program sectorul III, adică muzica simfonică clasică și contemporană. Cînd se cheltuiesc sume enorme pentru a întreține psihoza „războiului rece" și zeci de emisiuni sînt destinate satisfacerii unor gusturi pervertite, nu e ridicolă scuza conducerii B.B.C.-ului care a declarat că suprimarea muzicii simfonice s-a făcut din motive de.. economie?!

ÎNCĂLȚĂMINTE MODEL „SING-SING". Americanii au inventat un nou tip de ghete cu tălpi de plumb, cîntărind 18 kg perechea. Ele vor fi oferite în mod gratuit deținuților din închisori, pentru a se înlocui în felul acesta ghiuleleie... Incomode și lipsite de eleganță...

REDACȚIA: BUCUREȘTI PIAȚA SCÎNTEII Căsuța Poștală 3507 oi 33 Tel.: 17 60.10, Int. 1744

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei 6 luni: 52 lei un an: 104 lei

Prezentarea grafică: Ion VULPESCU — Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

FESTIVALUL „GEORGE ENESCU“

LAUREAŢII CONCURSULUI ENESCU

①

②

③

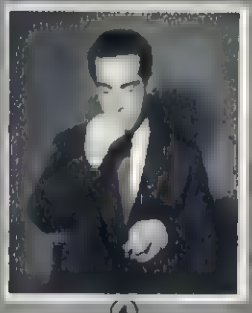

④

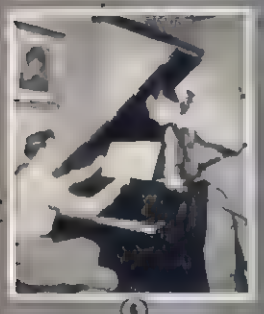

⑤

⑥

⑦ ⑨

⑧ ⑩

Festivalul Enescu a întrunit în Bucureşti mari muzicieni ai lumii. Iată-i pe Yehudi Menuhin, David Oistrah, George Georgescu şi Sir John Barbirolli.

① Li Min-ocan (R. P. Chineză), premiul I la concursul internaţional de pian.

② Mihail Voskresenski (U.R.S.S.), premiul II la pian.

③ Michèle Boegner (Franţa), premiul II la pian.

④ Dimitri Paperno (U.R.S.S.), premiul III la pian.

⑤ Valentin şi Ştefan Gheorghiu (R.P.Română), premiul I pentru interpretarea Sonatei a III-a de George Enescu.

⑥ Solomon Snitkovski (U.R.S.S.) — premiul I la concursul de vioară — a obţinut împreună cu Olga Stupakova premiul II pentru interpretarea Sonatei a III-a.

⑦ Serge Blanc şi Pierre Vozlinski (Franţa), premiul II pentru interpretarea Sonatei a III-a.

⑧ Varujan Cozighian (R. P. Română) — premiul II la concursul de vioară — a obţinut împreună cu Nicolae Brînduş premiul III pentru interpretarea Sonatei a III-a.

⑨ Edith Hambalko şi Josef Sepsi (R.P. Ungară), premiul III pentru interpretarea Sonatei a III-a.

⑩ Ştefan Ruha (R.P.Română), premiul I la concursul de vioară.

⑪ Ralph Holmes (Anglia), premiul III la concursul de vioară.

⑫ Evghani Smirnov (U.R.S.S.), premiul III la concursul de vioară.

⑬ Daniil Podlevski (R. P. Română), premiul III la concursul de vioară.

⑪

⑫

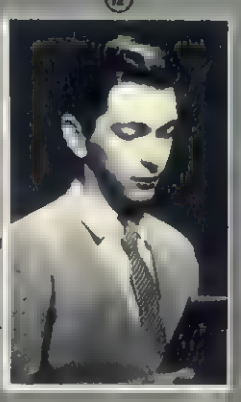

⑬

Fotografii de A. LOVINESCU

PREŢUL EXEMPLARULUI 2 LEI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Nr. 39 (175) — 27 sept. 1958

PRIVIȚI CU NOI!

În acest număr:

Pag. 4-5 — China invincibilă — de Mariana Pîrvulescu.

Pag. 6 — Printre casele „plic cu suluri" — reportaj de C. Baciu.

Pag. 7-8 — Armata poporului — fotoreportaj.

Pag. 9-10 — În Croaziera Păcii și Prieteniei — însemnări de Maria Banuș.

Pag. 11-12 — Vechi prieteni — de Sanda Faur.

— Jurnal — poezie de Al. Jebeleanu.

— Peisaj în antiteză — poezie de Victor Kernbach.

Pag. 13-14-15-16 — Întîlnirea dintre tată și fiu — povestire de Van Iuan-țzian.

— Tîrgoviște, oraș... reprofilat — reportaj de F. Urseanu.

Pag. 17-18 — Florile Capitalei — de M. Mirza.

Pag. 19 — Cum stăm cu diafilmele? — de M. Marinescu-Sandu.

Pag. 20 — America — prin intrarea principală — recenzie de V. Savin.

— Consemnări literare.

— Noutăți filatelice.

Pag. 22 — Franța la răspîntie — corespondență din Paris de André Wurmser.

Pag. 23 — În jurul globului.

Pag. 24 — Sport.

PLANȘE COLOR: Tinerețea unei arte milenare (dansuri populare chinezești).

COPERTA I: 2 Octombrie, Ziua Forțelor Armate ale Republicii Populare Romîne (fotografie de A. LOVINESCU).

LA UZINELE 23 AUGUST s-a turnat în bronz statuia lui N. Bălcescu, operă a sculptorului C. Baraschi. Această statuie va împodobi una din pieţele Capitalei.

Fotografie de E. IAROVICI

VALEA TIMIȘATI și RÂUL TIMIȘ vor fi legate printr-un canal ce va asigura scurgerea apelor provenite din ploi și topirea zăpezii de pe o suprafață de 2000 ha.

Pe acest șantier de hidroameliorații, deschis între comunele Voeni și Cruceni, au venit să lucreze voluntar țărani muncitori din 23 de comune și 6 aste din raioanele Ciacova și Timișoara și un număr însemnat de muncitori, funcționari și activiști de partid din reșa acestor comune.

CU IOLA „TAIFUN", o ambarcațiune cu pînze construită pentru prima oară în țara noastră, echipajul C.C.A., format din Gh. Husărescu, Al. Petrescu, D. Hotopeleanu și Gh. Brăiștеanu, a efectuat o tură nautică între Orșova-Mangalia-Constanța. Ei au parcurs astfel — în bune condițiuni — 1500 km cu iola de croazieră „Taifun" de producție românească. →

INJECTOARELE pentru alimentarea cu apă a cazanelor cu aburi pentru locomotive erau importate, în trecut, din străinătate, unde le plăteam cu bani grei. Azi, asemenea injectoare au început să fie produse în serie la fabrica I.M.B. din Timișoara.

La realizarea acestor injectoare și-a dat contribuția colectivul catedrei de hidraulică a Institutului Politehnic din Timișoara

1200 DE UCENICI ȘI ELEVI de la combinatul metalurgic Reșița sînt pregătiți în această școală pentru a deveni maiștri, laboranți și desenatori. Tot în acest colț minunat al Reșiței se află căminul și cantina lor.

PE ARTERELE PRINCIPALE ALE CAPITALEI, la intersecția unor străzi, au apărut — nu demult — niște tăbliță galbene pe care se pot citi cifre de la 1 A la 7. Ele nu sînt altceva decît semne indicatoare care marchează traseele de acces spre șoselele naționale.

Panoul cu indicatoarele explicative așezat în Piața Sf. Gheorghe din centrul Capitalei (la km 0 ai șoselelor naționale) ajută pe conducătorii de vehicule care nu cunosc orașul să găsească cu ușurință traseele de urmat spre diferite localități

Fotografie de Radu HOROVEANU

CHILIA LEGENDARULUI DANIIL SIHASTRUL poate fi văzută și azi la marginea comunei Putna (regiunea Suceava). Săpată într-o stîncă, chilia avea și o fereastruică ce ținea loc și de horn. Sub ea se află grajdul care adăpostea calul sihastrului.

Fostul lăcaș al lui Daniil Sihastrul a fost declarat monument istoric.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

UN PUI DE CĂPRIOARĂ în plin centrul Capitalei... L-a găsit Maria Tănase... pribeag pe o șosea, nu departe de marginea unei păduri. După cum se vede, puiul s-a obișnuit repede și cu peisajul din grădina Uniunii Ziariștilor, și cu lintea de vacă.. servit la biberon!

Fotografie de R. RODA

Műnchen-ul să nu se repete!

de dr. Ivan ROHAL-ILKIV, ambasadorul Republicii Cehoslovace la Bucureşti

Acum 20 de ani, în noaptea de 29 spre 30 septembrie 1938, prin actul marii trădări de la München, puterile occidentale — Anglia şi Franţa, asistate de Mussolini — au dat Republica Cehoslovacă pe mîna lui Hitler. Prin ultimatumul cu termen de 6 ore, ele au silit Cehoslovacia să cedeze regiunea aşa-numită sudetă, care, de la întemeierea statului ceh, a făcut întotdeauna parte integrantă a ţării noastre.

După cum se ştie, Cehoslovacia lui Masaryk şi a lui Beneş a fost unul din cei mai credincioşi aliaţi ai puterilor occidentale şi a constituit un pilon în Europa centrală al aşa-numitului sistem de la Versailles.- Romînia, Iugoslavia şi Cehoslovacia alcătuiau împreună „Mica Înţelegere", orientată împotriva revanşismului Ungariei şi Germaniei înfrînte, dar mai cu seamă împotriva Uniunii Sovietice. Guvernul burghez al Cehoslovaciei a făcut totul pentru a-şi duce la capăt misiunea ce şi-o asumase. Cu toate acestea, aliaţii occidentali au sacrificat cu cinism Cehoslovacia, făcînd jocul lui Hitler. München-ul a devenit o noţiune a cinismului politic, a lăşităţii, a necinstei şi a încălcării celor mai elementare principii ale dreptului internaţional.

Au trecut 20 de ani de la monstruosul diktat. Şi iată că aceleaşi forţe şi tendinţe care au dus omenirea spre München-ul din toamna anului 1938 continuă să existe şi să se afirme şi azi în domeniul relaţiilor internaţionale. Oare nu aceleaşi forţe încearcă acum cu atîta cinism şi încăpăţînare să impună discutarea în diferitele foruri internaţionale — ca, de pildă, la eventuală conferinţă la cel mai înalt nivel — a aşa-numitei probleme a ţărilor din Europa răsăriteană? Preşedintele Eisenhower, vorbind recent în legătură cu evenimentele din Taiwan, s-a exprimat în sensul că retragerea trupelor americane din insulele Tzinmindao (Quemoy) şi Matsushan (Matsu) — care dintotdeauna au aparţinut statului chinez — ar însemna, chipurile, un nou... München. Este aceasta o denaturare vădit intenţionată a sensului şi conţinutului diktatului de la München şi totodată o mărturie a faptului că forţele care, datorită poziţiei lor de clasă şi politicii lor oarbe, au împins omenirea spre München, nu numai că se scutură de responsabilitatea evenimentelor din 1938, dar în mod practic ele continuă şi astăzi aceeaşi politică.

Unii publicişti şi politicieni occidentali încearcă să prezinte München-ul drept un rezultat al unui nefericit concurs de împrejurări şi de greşeli ale anumitor politicieni. Ei prezintă astfel problema ca şi cînd atunci — ca urmare a acelor „nefericite împrejurări" — nu ar fi existat o altă ieşire decît aceea găsită la München. Faptele dovedesc însă că diktatul de la München îşi are originea în întreaga politică dusă de imperialiştii occidentali şi de aliaţii lor bene̊oviştî din Cehoslovacia, după primul război mondial. Tragedia de la München nu a fost inevitabilă, ci, dimpotrivă, a existat şi o altă cale care ar fi putut salva Cehoslovacia şi pacea în Europa. Uniunea Sovietică şi mişcarea comunistă internaţională, inclusiv Partidul Comunist Cehoslovac, au sezisat încă de pe atunci cu claritate sensul real al actului de la München, avertizînd asupra consecinţelor lui dezastruoase şi propunînd în acelaşi timp alegerea unei alte căi, care ar fi putut duce la evitarea catastrofei. Uniunea Sovietică se declarase de acord să dea ajutor Cehoslovaciei împotriva agresiunii hitleriste. Obîrşia München-ului trebuie căutată în acel sistem politic care a fost instaurat în Europa după terminarea primului război mondial şi care era îndreptat nemijlocit împotriva Uniunii Sovietice. În acest scop, cu ajutorul aşa-numitului plan Dawes, guvernele Angliei şi Statelor Unite ale Americii au salvat capitalismul german din criza politică şi economică prin care a trecut după război, permiţînd militarismului german, prin noi împrumuturi şi investiţii, să-şi construiască un puternic potenţial de producţie şi de înarmare, care apoi să fie folosit pentru pregătirea şi declanşarea celui de-al doilea război mondial.

Oare astăzi Statele Unite nu procedează la fel, sprijinind renaşterea militarismului în Germania occidentală, după înfrîngerea suferită în cel de-al doilea război mondial?

Cehoslovacia, la fel ca şi celelalte ţări din Europa centrală şi răsăriteană, a fost de fapt trădată de imperialişti cu mult înaintea München-ului. Clasele dominante din Franţa, Anglia şi — trebuie s-o spunem — cele din Cehoslovacia au hotărît să sacrifice independenţa naţională a acestor state, dînd satisfacţie Germaniei hitleriste, deoarece doreau să îndrepte ascuţişul agresivităţii acesteia împotriva Uniunii Sovietice.

Materialele de arhivă arată limpede că burghezia cehoslovacă, în frunte cu Beneş, a cunoscut foarte bine acest joc politic şi că a fost întru totul de acord cu el, deşi hotărîrea poporului cehoslovac de a-şi apăra independenţa ţării s-a afirmat viguros prin însufleţirea cu care s-au prezentat rezerviştii la mobilizarea din lunile mai şi septembrie 1938. Din nefericire, însă, hotărîtoare au fost pînă la urmă interesele egoiste ale burgheziei cehoslovace şi internaţionale, iar rezultatul: dezastrul de la München.

Omenirea progresistă trebuie să tragă toate învăţămintele de pe urma tragediei de la München, pentru ca niciodată asemenea crimă să nu se mai repete. Marile succese obţinute în ultimii ani de mişcarea mondială pentru pace, realizările fără seamăn ale lagărului socialist în frunte cu invincibila Uniune Sovietică, ca şi lupta crescîndă a popoarelor împotriva imperialismului sînt tot atîtea dovezi că amatorii de noi München-uri pot fi frînaţi, că jocul cu focul la care se dedau aventurierii imperialişti poate şi trebuie să fie curmat.

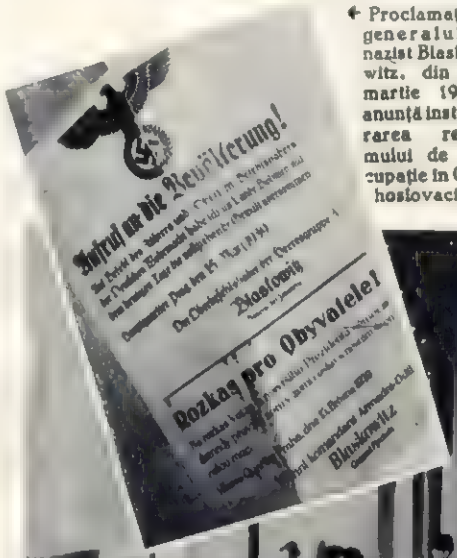

← Proclamaţia generalului nazist Bloskowitz, din 15 martie 1939, anunţă instaurarea regimului de ocupaţie în Cehoslovacia.

După München. Populaţia cehă fuge să se evacueze de pe teritoriile cotropite de hitlerişti.

Că poporul cehoslovac a fost gata să-şi apere patria cu arma în mînă o dovedeşte şi acest miting uriaş, care a avut loc la Praga, în septembrie 1938. Praghezii au aprobat atunci cu însufleţire cuvîntarea rostită de Clement Gottwald, deputat în Parlament din partea Partidului Comunist, prin care era înfierat mîrşavul diktat.

În fotografia din stînga titlului: harta Cehoslovaciei dezmembrate prin actul de la München — aşa cum a apărut, în septembrie 1938, în presa occidentală. După cum se vede în fotomontaj, Chamberlain apare în compania ministrului de externe hitlerist, von Ribbentropp.

CHINA ÎNVI

Brațul înarmat al Chinei socialiste apără cuceririle revoluționare ale marelui popor chinez

Constructorii Chinei socialiste Republica Populară Chineză se dezvoltă cu pași de gigant

Milioanele de foști robi ai colonialismului au devenit făuritorii propriei lor fericiri

NCIBILĂ

Stăpîni pe pămîntul lor, țăranii chinezi s-au avîntat pe drumul socializării agriculturii.

Noua generație a Chinei Populare : Tinerețe plină de bucurii.

Cînd am păşit pentru prima oară pe marele pod de la Ianţzi, lung de 1.670 m, una din cele mai monumentale construcţii ale Chinei noi, mi-am amintit fără voie de nişte stranii declaraţii ale conducătorilor Statelor Unite, după care China n-ar exista, pentru că pur şi simplu dumnealor nu sînt dispuşi s-o recunoască. Podul pe care ne aflam avea înălţimea unui bloc cu 24 de etaje şi sub el putea trece un vapor de 10.000 de tone; dar, pasă-mi-e, podul... nu exista, pentru că dl. Dulles a refuzat să la cunoştinţă de el. Nu existau nici oamenii care au muncit la construirea lui, pentru că, pe harta din biroul preşedintelui Eisenhower, în locul Chinei se afla o pată albă: „ţinut necunoscut"; după cum nu existau desigur nici cele 400 de opere ale Chinei, deoarece mister X, funcţionar superior în vreun departament cultural al Statelor Unite, îşi astupase urechile cînd auzise de ele. Nu existau... Dar pentru conducătorii Statelor Unite nu există şi nu există nici astăzi China, după cum, conform ultimelor telegrame, nu există nici Marea Chinei, nici apele ei teritoriale stabilite la 12 mile de ţărm... Nu există... Nici marele combinat metalurgic care se construieşte la Uhan, cu pădurea lui de furnale, cu cuptoarele Siemens-Martin, cu cocseria şi enormele sale platforme de turnare... Nu există... Nici cele 7.000 de caravane cinematografice ale Chinei noi, nici sutele de milioane de spectatori ai acestora, nici cele 12 gospodării colective din satul Şun-nau de lîngă Şanhai, nici sutele de şcoli de artă, nici podul mai lung de trei kilometri peste Fluviul Galben... Nu există... China cu cele 600 milioane de chinezi, China care va întrece nu peste multă vreme Anglia din punct de vedere industrial, China care se îndreaptă cu paşi de gigant (de altfel totul e gigantic în această ţară) spre socialism.

Preşedintele Eisenhower joacă golf şi declară că R.P. Chineză nu există... Ministrul de Război al Statelor Unite îşi trimite puşcaşii marini în Taiwan şi declară că Republica Populară Chineză nu are dreptul la cele 12 mile de ape teritoriale. Dl. Dulles face spume la gură răcnind împotriva „Chinei roşii", despre care tot el pretinde că nu există.

În timpul călătoriei mele prin China nouă, am vorbit nu o dată cu prietenii chinezi despre „amnezia" conducătorilor americani. Au zîmbit fin (cum numai ei ştiu să zîmbească) şi mi-au arătat de fiecare dată noi şi noi aspecte ale Chinei care... ce să-i faci, mister Dulles... există totuşi, numai că există altfel decît o vrei dumneata. China nu mai este de mult ţara celor şase sute de milioane de robi, pe străzile Pekinului nu se mai cîntă de mult vechiul cîntec: *„a fost odată un mic chinez /care cu două bețe mînca orez./ Americanii au venit/ și orezul s-a isprăvit!"*...

De altfel aceasta este şi motivul pentru care mister Dulles nu vede China, ştiut fiind că pentru monopoliştii americani nu există decît ceea ce e rentabil. Or, tocmai orezul Chinei nu mai este rentabil decît pentru milioanele de chinezi care îl consumă astăzi, pentru micii chinezi care se bucură în faţa ceştii cu orez dulce, garnisit cu fructe, cu multe fructe, cum n-au mîncat niciodată înainte de eliberare copiii chinezi...

Am fost la Şanhai, la o fabrică de stilouri. Stilourile chineze sînt unele din cele mai bune şi mai ieftine din lume. În ultimii trei ani preţul de cost al unui stilou a scăzut cu 45%; în anul care vine calitatea stilourilor chineze va întrece calitatea „Parker"-ului american.

Am fost la Uhan, pe şantierul marelui combinat metalurgic — al doilea ca mărime după cel din Anşan. Cînd combinatul acesta şi acel care se construieşte în sud-estul ţării vor începe să producă din plin, R. P. Chineză va fi întrecut Anglia, ţara cu cea mai veche tradiţie industrială a lumii.

Am vorbit cu bătrînul Lu Fu-şi. Are 72 de ani şi e pensionar textilist. Niciodată înainte de eliberare n-a avut un pat şi locuia împreună cu familia într-o baracă de lemn, fără uşi şi fără ferestre. Acum are o locuinţă nouă într-un bloc muncitoresc şi fiul său i-a cumpărat mobilă din lemn roşu, cea mai scumpă mobilă din China.

Am fost... Dar unde n-am fost... Am văzut sute şi sute de blocuri noi, zeci de spectacole de o înaltă ţinută artistică, gospodării colective şi uzine, grădini minunate în care înfloresc, grele de parfum, magnoliile... Şi am văzut mai ales oamenii Chinei noi, oamenii aceia minunaţi, care se avîntă cu un entuziasm de nestăvilit în munca de construire a socialismului şi care zîmbesc cu o ironie fină atunci cînd li se aminteşte de faptul că Statele Unite nu vor să recunoască R.P. Chineză. Odată, unul dintre ei, muncitorul textilist Şi Iu-iu, mi-a spus, cu acelaşi zîmbet şi cu aceeaşi politeţe specific chinezească pe care le cunoşteam de mult:

„Nu le-aş dori americanilor să ne oblige să le facem cunoscută existenţa noastră altfel decît prin munca noastră paşnică. Vă asigur că n-ar fi o cunoştinţă prea plăcută pentru ei".

Şi, deşi mă îndoiesc că mister Dulles şi Ministerul de Război al Statelor Unite vor fi auzit de Şi Iu-iu (cînd ei refuză să audă de o întreagă Chină), nu cred totuşi că cele spuse de el într-o zi luminoasă de primăvară, într-un parc din Şanhai, ar trebui să-i lase tocmai indiferenţi. Căci uriaşa Chină socialistă, capabilă de înfăptuiri grandioase în numele poporului şi pentru popor, e tot atît de capabilă să dea riposta cuvenită oricărui agresor imperialist.

Mariana PÎRVULESCU

Casă „plic cu suluri", cum se poartă acum la Modelul.

PRINTRE CASELE „PLIC cu SULURI"

de Camil BACIU

Fotografiile autorului

Nea Bănică, cel preocupat de adaptarea „Donului liniștit" pe ecran.

Nicu C. Micu, reluînd discuția despre casa „plic"...

Douăzeci de cai și un măgar. Atît adunase la începutul anului 1952 comitetul de inițiativă al noii gospodării. Animalele așteptau pleoștite în burnița rece, iar țăranii — mai toți mijlocași — ducîndu-și fiecare calul de căpăstru, se sfătuiau. Se grăbiseră să se adune, dar n-aveau grajd. Și de aceea nici nu se mai căinau acum că n-au nici bou, nici vacă, nici porc—ci doar, pentru șeptel, o biată oaie albă, dăruită de o colectivă vecină, înstărită. Dacă ar fi avut și vite, de-abia n-ar fi știut unde să le adăpostească.

Pînă la urmă, hotărîră să meargă la fosta moară a lui Streang. Porniră mohorîți sub picăturile reci. Băgară caii în moară și rămaseră pe loc. Trebuia să rămînă careva cu animalele, să le dea la apă, să le curețe, să le păzească. Cît despre furaje, nu aveau un fir. „Acu' cine-i nebun să stea aici planton?" — mormăi cineva. „Eu sînt nebun — a zis Nicolae Manea. O să rămînem aici comuniștii". Și l-a oprit și pe Ion Băgăiteanu, care, ca și ceilalți, nu-și adusese cu el nici mîncare, nici schimburi. Au stat acolo două zile singuri, pînă cînd țăranii, rușinați și temători pentru soarta animalelor, au început să vină cu furaje și cu țesala.

Vara, gospodăria începu să prindă puteri. Dar toamna, în urma unor uneltiri dușmănoase, cei mai noi în colectivă porniră să se retragă. Își luau caii, își căutau hamurile, nu-și găseau căruțele, se certau pentru pluguri. Însă nimeni din cele 32 de familii ce-și duseseră la început caii la moara Streang nu se clinti. Apoi comuniștii merseră din nou din casă în casă, ziua și noaptea, și o sută de familii veniră în gospodărie. Dar urmă seceta și caii, care se rotunjiseră între timp, slăbiră din lipsa furajelor. Vasile Șerban — nea Bănică — se duse la gospodăria de stat din Ulmeni și la cea din Roșeți, pentru a căuta hrană animalelor. Nimeni nu-l primi bucuros, căci seceta prăfoasă și rea cuprinsese tot Bărăganul. Pînă la urmă, cei din Roșeți cedară: colectiviștii să vină să lucreze la ei și, în schimbul muncii, aveau să capete furaje pentru animale. „Dar — spuse inginerul — să n-aduceți mai mult de douăzeci de atelaje". Nea Bănică se făcu a nu înțelege bine și veni cu șaizeci... N-avea încotro, caii slăbiseră de trebuia să-i salți de coadă.

Apoi urmă crăciunul și mulți colectiviști se repeziră să petreacă, lăsînd animalele în plata domnului. Și din nou, în clipe grele, comuniștii rămaseră pe loc. Alexandru Dobrin, Vasile Șerban, Dumitru Șerban zis Țiganu', Nicu C. Micu și alții.

Anul '52 se repezise asupra colectivei cu burnițe, cu zvonuri, cu secetă. Dar nu putuse s-o strice. Anul '53 fu un an bun. În toamnă, Gheorghe S. Marin — zidarul — luă două care de grîu (se împărțiseră 6 kilograme la zi-muncă) și, după ce le duse acasă, se întoarse să întrebe dacă nu i-au dat prea mult, numai așa, de ochii lumii....

Apoi colectiviștii se obișnuiră să-și umple lăzile — lădoaiele în care mai înainte cu ani se băgau zestrea și hainele de purtare. Gospodăria își ridică grajduri, magazii, crescu vaci și oi și, cu toate că nu era o colectivă de prima mînă, ca cea „a lui Baicu" sau cea de la Ceacu, fondul ei de bază crescu de peste patruzeci de ori. Dar transformarea asta nu s-ar fi putut împlini fără cîțiva comuniști, țărani din Modelul.

CASA CU SULURI

Stăteam la o masă cu nea Bănică, președintele, și cu Nicu C. Micu, provocîndu-i la o conversație larg culturală. În definitiv, noul trebuia să apară și în dezvoltarea gustului pentru literatură și am scos carnetul din sac să-mi notez ce citiseră în ultima vreme. În clipa aceea, s-a ivit printre rufe coperta „Napoleonului" lui Tarlé. Întîmplător toți tăcuseră și, în liniștea moale, s-a auzit vocea casierului gospodăriei, țăran simplu, care pînă atunci nu vorbise:

— Corsicanul ăsta, născut la Ajaccio, din tată avocat, avea ceva geniu...

Totul sunase atît de concis și limpede, că m-am crezut pradă unei mistificări. Omul își ținea pe masă mîinile mari, crăpate, pălăria îi umbrea barba țepoasă și părea a fi descălecat chiar atunci, după o călărie pe deșelate.

— Lasă asta — a spus nea Bănică — mai bine spuneți-ne dacă a venit „Donul liniștit", filmul, că Șolohov nu-i așa de ușor de băgat pe ecran...

„Șolohov nu-i chiar așa de ușor de băgat pe ecran!" Era deci o problemă de regie și de specific cinematografic, de trecerea fenomenului literar prin lentila aparatelor de filmat. Iar întrebarea mi-o pusese nea Bănică — acel Vasile Șerban care sălta de coadă, în '52, caii rupți de foame.

Conversația a continuat în felul acesta vreo două ore, dar n-a epuizat problemele de artă, ce au fost ridicate în continuare și a doua zi.

Mergeam împreună cu Nicu C. Micu, brigadierul unei brigăzi de cîmp. Tocmai îmi arăta că noua tendință a celor din Modelul în ridicarea caselor constă în aplicarea unui tip „plic cu suluri". „Plic", pentru că asta sugerează acoperișul văzut de sus, și „suluri" deoarece locuințele aveau într-un colț un soi de mic pridvor cu colonadă. Acei dintre colectiviști care nu-și făceau case noi le modificau pe cele vechi, spre a fi „în rînd cu lumea". Se purta „plic cu suluri" și de mult nu mai văzusem asemenea furie în aplicarea modei...

Nicu C. Micu mergea lîngă mine conferențiind liber, cînd, deodată, se opri și-mi arătă o casă simplă, fără coloane, cam obosită și piezișă.

— Dar ăsta? Ce fel de stil e ăsta? — spuse. Trebuie să recunoașteți că n-are nici un stil.

Casa n-avea, într-adevăr, nici un stil. Critica estetică a brigadierului colectivei fusese plină de bun simț, dar cum dînsul credea că nu m-a convins, a continuat să aducă argumente în legătură cu pereții, cu acoperișul, cu ferestrele. Și era același Nicu C. Micu — care, cu șase ani în urmă, ca și Bănică, ridica de coadă caii ce picau de foame.

Ne-am dus apoi să vedem o casă făcută „cu gust". Și-o ridica o văduvă — Maria Gh. Pantea — ce avusese, în '57, 554 zile-muncă. Din vechea casă rămăsese numai soba — dărîmase pereții, să le ia cărămizile. Jumătate de curte era acoperită de moloz și soba albă, rămasă în picioare, părea vestigiul unui cutremur. Transformarea violentă a Modelului zguduise într-atîta ograda văduvei, încît prefăcuse vechea locuință, părăduită, într-o frumoasă casă „cu suluri". Am făcut pe loc o socoteală aproximativă și am aflat că lucrarea costase peste 22.000 lei. Văduva avea numai o fată de vreo șaisprezece ani — Olimpia — cu care lucra la gospodărie. Ele amîndouă ridicaseră casa, ce avea să fie, măcar în parte, zestrea fetei. Niciodată n-ar fi putut visa la așa ceva, fără existența colectivei. Astfel, casa „cu suluri" depășea cu mult argumentul estetic. Era un argument social.

PETRECEREA

La sfîrșitul lunii august a anului acesta, 83% dintre țăranii comunei erau în gospodărie. Restul, în întovărășiri. Însă întovărășiții din Modelul își lucrau fiecare bucata lor de pămînt, își aduceau sămînța lor. Ceea ce se oglindea și în recolte. De pildă, „la deal", lîngă com. Radu Negru (fostă Gambetta), au tarlale

(Continuare în pag. 21)

ARMATA POPORULUI

Ostaşii republicii noastre nu precupeţesc nici un efort pentru a-şi perfecţiona şi întări tehnica de luptă.

Maşinile-amfibii fac parte din utilajul modern cu care este dotată armata noastră populară.

Apărarea antiaeriană stă de veghe.

La 2 Octombrie se vor trage salve de tun şi vom sărbători ziua armatei noastre; ziua acelora dintre noi care, îmbrăcaţi în haină ostăşească, fac strajă avutului, liniştii, muncii, vieţii şi idealurilor noastre; Ziua Armatei Populare, făurite de partidul şi guvernul nostru pentru a apăra independenţa şi cuceririle noastre revoluţionare.

Copilul care abia învaţă să spună cuvintele mamă şi tată se poate bucura de soare şi lumină sub ochii fericiţi ai părinţilor săi, sub mîngîierea gingaşă a îngrijitoarei de la creşă, pentru că viaţa sa e în siguranţă.

Pionierul îşi pune în această zi cravata roşie, învaţă mai departe şi priveşte înainte fără teamă, pentru că nimeni şi nimic nu va putea zdruncina edificiul de diamant al socialismului ce se clădeşte pentru el.

Studentul şi studenta ce urcă treptele universităţii se bucură din plin de căldura căminului, de ştiinţa profesorilor, de bibliotecile şi laboratoarele care le sînt date spre folosinţă, pentru că armata veghează.

Pana nu va fi smulsă niciodată din mîinile poeţilor şi scriitorilor care cîntă hărnicia şi cutezătoarele înfăptuiri ale poporului, pentru că nu există oţel mai puternic ca cel care-i apără.

Cărturarii, mîndria poporului din rîndurile căruia s-au ridicat, duc departe, tot mai departe, steagul ştiinţei puse în slujba celor ce muncesc, pentru că osteneala lor este ocrotită.

Bătrînul şi bătrîna pot privi fără teamă seninul şi nemărginirea cerului, deoarece liniştea le e vegheată de copiii şi nepoţii lor.

Lucrătorii pămîntului, făuritori ai belşugului, sînt stăpîni pe veci ai tarlalelor colectivei care cresc sub ochii lor şi niciodată glia aceasta nu va mai plînge cu lacrimi amare sărăcia, desperarea şi revolta: există acum un chezaş de nădejde.

Muncitorul, minerul, metalurgistul, constructorul — mîini de aur şi de fier, stăpîni ai republicii — privesc cu mîndrie ce sunt neînfrînt îi păzeşte.

Cetăţenii Republicii Populare Romîne, călăuziţi de steagul partidului, ştiu că Pacea, Libertatea, Socialismul au ostaşi dîrji şi viteji, bine instruiţi şi înarmaţi, care pot apăra cele mai înalte cuceriri şi aspiraţii ale umanităţii.

★

La 2 Octombrie se vor trage salve de tun şi vom sărbători Ziua Forţelor Armate ale Republicii Populare Romîne.

În cursul aplicaţiilor, ostaşii noştri învaţă şi tehnica camuflajului →

În CROAZIERA PĂCII ȘI PRIETENIEI

DUNĂRE — MAREA NEAGRĂ

Însemnări de Maria BANUȘ

După zile de călătorie pe Dunăre și pe mare — marea de oameni a Odesei, tălăzuind în jurul „Lensovietului"...

Pentru mine, și cred că nu numai pentru mine, călătoria aceasta a fost ceva cu totul deosebit. De obicei pleci în țări străine ca să cunoști locuri și oameni, peisaje și moravuri noi.

În Croaziera Păcii și Prieteniei, care a început la Viena la 18 august și a durat trei săptămîni — croazieră la care au participat aproape 500 de persoane din 13 țări — interesul călătorilor a fost egal împărțit între frumusețea sau noutatea ținuturilor pe care le străbăteau și interesul tot atît de viu pentru tovarășii de drum.

De altfel acesta a fost unul din principalele obiective pe care le-au avut în vedere Comitetele pentru pace care au inițiat această minunată croazieră: cunoașterea reciprocă, contactul viu de la om la om între persoane de cele mai variate profesiuni și convingeri politice, aparținînd unor state cu regim politic deosebit. Acest contact nu poate decît să contribuie la destrămarea plinzei de minciuni urzite de anumite cercuri agresive din Occident și la lărgirea și consolidarea mișcării mondiale pentru pace.

Itinerariul a fost bine gîndit. Poate că nu există loc mai prielnic pentru realizarea rapidă a unei atmosfere de prietenie decît pe vapor.

Traseul Viena-Izmail a fost deservit de două vase maghiare. Spațiul a fost folosit rațional, practic, pentru ca toți călătorii — cam mulți pentru capacitatea de cazare a vaselor — să poată călători în condiții turistice favorabile.

Pe „Deak Ferenc" — vasul mai mic unde mă aflam — ne-am simțit curînd ca într-o mare familie. Cînd oamenii se întîlnesc de dimineață, cu prosopul pe umăr și savoniera în mînă, în drum spre spălător, apoi se regăsesc pe punte, fiecare înarmat cu aparatul său fotografic, și iarăși se văd de trei ori pe zi la cele trei mese și la reuniunile cu discuții prietenești sau program artistic și cînd seara se întîlnesc la prora, în bătaia vîntului, sau în lumina unui amurg liniștit care transfigurează chipurile bine cunoscute — amicițiile se leagă ușor, convorbirile se iscă spontan, firesc, fără protocol.

Așa am cunoscut zeci de oameni din Germania de Vest și Austria, din Anglia și din Olanda, pentru a nu mai vorbi despre prieteniile legate cu cetățenii din U.R.S.S. sau cu cei din democrațiile populare.

Privind în ochii oamenilor veniți din Vest, ascultîndu-i cum vorbesc, mi-am dat mai bine seama cîtă oroare au de război, ce profundă dorință îi animă pe cei mai mulți dintre ei să trăiască în pace cu „Răsăritul" — cum ne numesc ei cu un termen global și impropriu — dar în același timp cît sînt de dezinformați asupra stărilor de lucruri de la noi, cît de mult ne rămîne de făcut pentru a combate propaganda dușmănoasă și tenace ce se exercită minut cu minut asupra lor, prin presă, radio, discursuri, teatre și filme.

Pe cînd străbăteam în autobus străzile Bucureștiului, dl. S..., funcționar de stat la asigurările sociale dintr-un mare oraș al Germaniei de Vest, făcu un gest larg cu brațul, arătîndu-mi trecătorii: „Ia te uită! Și nouă ni se spune că la dv. oamenii umblă îmbrăcați în zdrențe!"

1. „Periniță" — dans românesc — dans internațional. Austriecii îl joacă la fel de bine ca și românii..

2. La un taifas liniștit, pe punte, germani, englezi, romîni...

3. Poporul sovietic, iubitor de pace, ne-întîmpină cu manifestări călduroase de prietenie.

4. Zile și nopți de vară, frumoase, fierbinți, cele două vapoare ale noastre coboară mereu, în jos, pe Dunăre... cu solia lor de pace și de prietenie...

În străvechea atitudine a navigatorilor: „Se vede un port"...

Exclamații asemănătoare, de uimire și bucuroasă surpriză, le-am auzit rostite pe diverse tonuri, în diferite momente și împrejurări ale călătoriei noastre: la teatrul din Odesa și la intrarea în portul Varna, la instalarea noastră în luxoasele cabine ale vasului de mare tonaj „Lensoviet" (vas ultramodern, cu care am străbătut distanța Izmail-Odesa-Varna), sau într-unul din ispititoarele „Gastronomuri" ale Sofiei.

Dar dezinformarea nu se aplică numai aspectelor materiale ale vieții noastre. Ea sapă neobosit galerii subtile, adînci, în spiritul oamenilor, mai ales în ceea ce privește domeniul delicat al vieții sufletești și spirituale, al relațiilor dintre oameni.

În seara zilei de 23 August am avut pe „Deak Ferencz" un program romînesc. Cu acest prilej am citit un poem de-al meu tradus în limba germană (limbă vorbită de cea mai mare parte a excursioniștilor). Din acea seară am simțit că ceva s-a schimbat în atitudinea multora dintre călători față de mine. Era altceva însă — în felul cum mi se adresau, cum îmi zîmbeau — decît obișnuitul interes sau curiozitatea pe care le trezește prezența unui scriitor. La început nu mi-am dat seama ce e. Mai tîrziu, aproape de despărțire, am aflat din gura a doi oameni, foarte deosebiți între ei — și ca posibilități de informare, și ca pregătire intelectuală — pricina acelei schimbări de atitudini. Deși ziaristul burghez din Hamburg, perspicace și rafinat, și învățătorul naiv și cuminte din Köln nu se cunoșteau între ei, deși convorbirile respective au avut loc la interval de cîteva zile, ei au exprimat aceleași idei în termeni halucinant de identici: „Știți, poezia dv. mi-a făcut o deosebită impresie... Era atît de personală, de proprie. Nouă ni se spune că la dv. oamenii gîndesc toți la fel, că totul e uniform..."

Un alt ziarist din Germania de Vest, cînd l-am întrebat care-i impresia dominantă pe care a păstrat-o din țările de democrație populară prin care a trecut, mi-a răspuns ceva asemănător: „Modul liber, original, de a se exprima al celor cu care am stat de vorbă".

120 de vestgermani și 86 de austrieci (ca și un număr de cetățeni din Anglia, Olanda, Danemarca) au putut să se convingă, cu proprii lor ochi, în această croazieră că nu numai locuitorii Budapestei sau Bucureștiului, ai Odesei și ai Sofiei, dar și zecile de mii de locuitori ai orașelor mai mărunte înșirate de-a lungul Dunării sau de-a lungul liniei ferate Varna-Sofia au un aspect luminos și prosper. Dar mai ales s-au putut convinge, din privirile lor, din strîngerile fierbinți de mînă, din micile daruri care le-au fost oferite spontan, cît de primitori și de pașnici sînt oamenii din această parte a lumii.

La ora cînd scriu rîndurile de față, impresiile multe, pestrițe, nu s-au așezat încă. Prin fața ochilor se desfășoară imagini învălmășite, rostogolite, ca într-un film ce rulează prea repede: peisaje și chipuri, gesturi, siluete, lumini...

Probabil că la fel li se întîmplă și tovarășilor mei de drum. Ei de-abia și-au reluat, proaspăt întorși din călătorie, ocupațiile obișnuite. Dar va trece vreme, impresiile se vor așeza și sămînța bună ce a încolțit în această croazieră își va da roadele. În fața propagandei agresive și mincinoase, călătorii veniți din țările capitaliste vor reacționa altfel decît pînă acum. Ei au văzut sanatoriile albe ca zăpada din Arcadia Odesei, și Nisipurile de Aur ale Varnei, și pajiștile îmbietoare ale lacului Floreasca. Ei au trecut prin magazine și piețe, hoteluri, teatre de vară și stadioane recent construite. Ei au privit mulțimea miilor de oameni ce-i întîmpinau în porturi și gări, cu fețe zîmbitoare, cu brațele încărcate de flori și coșuri de fructe. Ei s-au împrietenit cu cetățenii acestor țări și au putut citi în inima lor ca într-o carte deschisă. Cum ar mai putea lua drept bune gogorițele ce li se spun despre țările noastre?

Vreau să cred că toți cei pe care i-am cunoscut sînt oameni de bună credință și, întorși în patria lor, vor povesti adevărul despre noi.

Vreau să cred că toți cei pe care popoarele noastre i-au întîmpinat cu pîine și sare și cărora le-au urat bun sosit în casa noastră se vor arăta vrednici de căldura și sinceritatea cu care au fost primiți. Am convingerea că, după această călătorie, mulți dintre prietenii noștri vor participa cu mai mare însuflețire la lupta pentru pace și bună înțelegere între popoare.

Ne aflam în Bulgaria, în penultima zi a călătoriei, cînd am urcat — doi romîni, un bulgar și un japonez — pe muntele Vitoșa din împrejurimile Sofiei. Era o zi de toamnă timpurie, rece, ploioasă. La cinci după-amiază, de-abia mai puteai distinge trăsăturile sfinților în micuța biserică de la Boiana. Dar reflectoarele fotografului care lucra în interior ne-au ajutat. Și chipurile meseriașilor și țăranilor bulgari de acum opt secole, care au slujit drept model marelui zugrav anonim, ni se arătară în toată frumusețea lor expresivă, nealterată nici de umezeala pereților, nici de tencuiala sub care zăcuseră veacuri de-a rîndul. Și sufletele noastre fură mișcate de frumusețea pe care meșterul bulgar din veacul de mult apus ne-a lăsat-o moștenire pentru ca toți să ne putem bucura deopotrivă de ea: și oamenii de la Dunăre, și cei născuți pe țărmul îndepărtatului Pacific.

După vizitarea Boianei, ne-am continuat excursia pe muntele Vitoșa. La locul numit „Podul de aur" am intrat într-o pădure de pini și de molift. Văzduhul era înmiresmat de rășină în după-amiaza ploioasă. Despre multe am vorbit atunci: despre morenele epocii glaciare, namile spăimîntătoare, ce ne arătaseră spinările lor rotunde de piatră, nu departe de pădurea prin care treceam; despre dezvoltarea industriei bulgare; despre Galeria Națională de Artă din București;

Pămîntul romînesc nu-și dezminte tradițiile de ospitalitate și dragoste de pace.

despre Japonia și despre vechea ei poezie limpede și concentrată ca esența de roze a țării în care ne aflam.

Unduitoare iarbă de vară,
Prielnic culcuș tu ai fost
Multor oștași viteazi...

Stihurile lui Başo, marele poet japonez, din al XVII-lea veac, sunau firesc și apropiat în gurile noastre de europeni.

Ele sînt ale noastre, așa cum sînt ale prietenului nostru japonez frescele de la Boiana sau tablourile lui Luchian. Ele s-au oglindit în ochii lui admirativi și recunoscători și au rămas pentru totdeauna un bun încorporat sufletului său.

Cît de frumoasă, cît de bogată ar putea fi lumea dacă pacea ar dăinui!

Ecoul vechilor stihuri japoneze mai plutea în aer cînd unul dintre noi adresă prietenului japonez o întrebare a zilelor noastre: „Cum se poate ca în Japonia, unde există o ură atît de înverșunată împotriva războiului atomic, să li se permită americanilor crearea de baze atomice?"

Răspunsul veni, asemănător aceluia pe care-l dau oamenii lucizi din Germania de Vest cînd îi întrebi același lucru despre țara lor: „Poporul nostru nu vrea război. Poporul nostru nu vrea înarmare atomică. Guvernul o vrea. De aceea totul depinde de intensificarea muncii politice, de clarificarea politică a poporului nostru".

La revedere, prieteni! Și succes în lupta noastră comună pentru lumină și pace!

„Negru pe alb" — clar, răspicat: „Romînia vrea pace", spune măreața construcție, o spune întreg Bucureștiul, înfloritor, plin de șantiere...

VECHII PRIETENI

Pentru săptămînile viitoare, cinematografia sovietică ne-a dat întîlnire în sălile bucureştene cu vechi cunoştinţe şi buni prieteni ai noştri. Eroii romanelor „Pe Donul liniştit", „Calvarul", „Idiotul" vor veni să-şi întîlnească cititorii romîni, purtînd de astă dată chipurile, suflul, vibraţia artiştilor care le-au dat o a doua viaţă artistică. Imaginea cinematografică, densă şi concentrată, ne va povesti — de astă dată într-un fel nou, cu înţelegerea pe care ne-o dă perspectiva istorică — destinul zbuciumat al Aksiniei şi al lui Grigori Melehov, al „Surorilor", al lui Mişkin şi al Nastasiei Filipovna; iar din aceste drame individuale, vom desluşi caracterul şi spiritul epocii pe care ele o reprezintă. Căci dincolo şi peste liniile mari ale subiectelor romanelor — pe care orice ecranizare sovietică le respectă cu stricteţe — filmele urmăresc să aducă esenţa acestora, ideile lor majore, structura psihologică a personajelor.

Operele lui Şolohov, A. Tolstoi şi Dostoievski s-au aflat în mîini bune: regizorii Gherasimov, Roşal şi Pîriev, împreună cu colaboratorii lor, au demonstrat cum se pot re-crea pe ecran mari valori ale literaturii mondiale.

Cu cîteva numere în urmă, „Flacăra" v-a prezentat filmul „Pe Donul liniştit". În paginile de faţă, veţi găsi fotografii şi unele amănunte despre celelalte două mari realizări ale cinematografiei sovietice.

„Surorile" şi „Anul 1918"

Primele două serii ale trilogiei „Calvarul" (ultima e în curs de realizare) poartă titlurile „Surorile" şi „Anul 1918"; iar titlurile definesc însuşi cuprinsul epic şi semnificaţia filmelor: primul, conceput ca un preludiu al marilor răsturnări revoluţionare, se va opri cu migală psihologică asupra celor două surori — Katia şi Daşa — va înregistra analitic mediul intelectualităţii ruse din acea vreme, ca şi aşteptarea încordată ce a premers marii revoluţii. Neliniştea aceasta ce vibrează surd în întreg filmul „Surorile" şi care trădează destrămarea morală şi impasul în care se afla, în preajma revoluţiei, intelectualul rupt de popor, se va sparge în cea de-a doua serie a filmului — „Anul 1918" — cu bubuituri de furtună înnoitoare. Din saloanele înecate în fum, în care Besonov perorează inepţiile sale decadente, în care aflăm deznădejdea bolnăvicioasă, spaima în faţa vieţii şi dezorientarea acestei lumi devitalizate, acţiunea se mută pe pămînturile Rusiei zguduite de lupte, tăiate de tranşee, bătute de paşii oamenilor flămînzi. În primul film, Katia (Rufina Nifontova) se plimbă tristă şi secătuită sufleteşte prin camerele luxosului ei apartament, îşi caută zadarnic împlinirea în dragostea cu Besonov, îi mărturiseşte soţului necredinţa cu aceeaşi indiferenţă tristă. Iar Daşa (N. Veselovskaia), cu sufletul şi chipul ei frumos, trece uluită şi scîrbită prin lumea aceasta absurdă, căutînd undeva adevărul şi binele, găsindu-şi pînă la urmă mica fericire personală alături de Teleghin (V. Medvedev). „Anul 1918" răstoarnă însă toate rînduielile vechi, risipeşte desperările de salon şi pune problema făţiş, aspru: cu cine eşti, de partea cui lupţi? Inginerul Teleghin îşi va găsi curînd drumul: conştiinţa lui curată, legăturile sale cu muncitorii îl vor aduce în rîndurile Armatei Roşii. Dar Roşcin (N. Griţenko), omul pe care îl iubeşte Katia, va oscila mult pînă va înţelege că istoria nu e de partea albilor, în mijlocul cărora el luptă. Şi, în acest timp, Katia şi Daşa învaţă să cunoască şi ele adevărul, în mijlocul suferinţelor omeneşti, al sîngelui vărsat pentru o cauză sfîntă, al vieţii neîndurătoare. Cea de-a doua serie a trilogiei nu trage concluziile filmului şi nici nu închide acţiunea: eroii noştri nu se vor regăsi decît în ultima serie, care va încheia, patetic şi luminos, drumul acestor intelectuali ruşi ce-şi găsesc, în sfîrşit, justificarea umană şi socială în împletirea destinelor lor cu destinul poporului rus.

Roşal povesteşte pe ecran „Calvarul", pe fondul muzicii răscolitoare a lui Kabalevski şi cu imaginea măiastră, creată de Kosmatov. Interpretează Nifontova, Veselovskaia, Griţenko, Medvedev şi mulţi alţii. Şi a rezultat o operă care stă cu cinste alături de romanul lui A. Tolstoi.

„Nastasia Filipovna"

Cine este „Idiotul" lui Dostoievski? Prinţul Mişkin, cu sinceritatea şi totala lui detaşare de orice interes meschin şi egoist, cu inima sa caldă, nu putea fi considerat decît un idiot într-o lume rapace, ticăloasă, stăpînită de diavolul galben. El este

1) Katia (Rufina Nifontova) îl înfruntă pe Besonov (V. Davidov). Scenă din filmul „Surorile".

2) N. Veselovskaia (Daşa), V. Medvedev (Teleghin) şi R. Nifontova (Katia), într-una din scenele finale ale filmului „Surorile".

3) Dragostea Katiei şi a lui Roşcin (N. Griţenko) va cunoaşte încă multe piedici pînă se va putea împlini.

4) Adevărul se află uneori cu preţul suferinţei. Scenă din filmul „Anul 1918".

Scenă din filmul „Anul 1918".

singurul care înțelege tragedia destinului Nastasiei Filipovna, a acelei femei surprinzător de frumoase, mîndre și neîntinate sufletește, pe care oamenii din „lumea bună" o vînd și o cumpără ca pe o marfă, mutilîndu-i viața cu cea mai desăvîrșită liniște sufletească.

Romanul lui Dostoievski a tentat înainte vreme nu o dată regizorii de film și teatru — mai ales pe cei din Occident; transpunîndu-l scenic, ei au speculat cu precădere elementele maladive și retrograde ale lucrării (misticismul lui Mișkin, dezechilibrul Nastasiei Filipovna), ignorînd sau trecînd cu ușurință peste protestul pătimaș pe care scriitorul îl adresează societății capitaliste.

Filmul lui Ptriev vine — după și totodată alături de cele două montări din acest an ale „Idiotului" pe scenele teatrelor „Vahtangov" și „M. Gorki" — să dea riposta cuvenită acestor viziuni deformante ale romanului dostoievskian. El luminează ceea ce e mai valoros și viabil din operă și ne ajută să-l înțelegem pe Dostoievski, acest scriitor genial, dar sfîșiat de contradicțiile propriei sale filozofii și vieți.

Prima serie a filmului — intitulată „Nastasia Filipovna" — își concentrează acțiunea în spațiul unei singure zile; ea ne permite, printr-o portretizare fină și atentă ce contrabalansează lipsa unei aglomerări faptice, să cunoaștem bine eroii. Ptriev și-a construit filmul pe contraste: figura lui Mișkin și a Nastasiei apar cu atît mai pure, cu cît se desprind din acea mocirlă umană pe care o reprezintă prințul Toțki, Ganea Ivolghin, negustorul Rogojin, generalul Epancin. Regizorul a dezghiocat eroii atît de iubiți de Dostoievski din acea coajă putredă a misticismului, le-a dat dimensiuni, reacții, caractere absolut reale și i-a apropiat astfel mai mult de *esența* romanului, pe alocuri alterat de contradicțiile gîndirii dostoievskiene. Filmul transmite, de asemenea, ura profundă, nemărginită, a scriitorului pentru netrebnica lume burgheză și prin aceasta respectă fidel *spiritul* cărții. Și, de aici încolo, el istorisește pe ecran, simplu și sobru, prin jocul admirabil al protagoniștilor Iakovlev și Borisova, povestea tristă a lui Mișkin și a Nastasiei Filipovna.

O veți vedea în curînd, pe ecranele noastre.

Sanda FAUR

I. Iakovlev în rolul prințului Mișkin din filmul „Idiotul" („Nastasia Filipovna").

I. Borisova, întruchipînd-o pe Nastasia Filipovna.

Al. JEBELEANU

JURNAL

Asemeni vîntului liber
Alerga trenul prin stepa rusească.
Eu, pe coama lui,
Parcă eram o șoaptă sau un cînt românesc.
Noaptea s-a ridicat
Să-și stingă candelabrele
Iar degetele gingașe ale luminii
Au început să ciocănească sfioase la geamuri.
Deodată,
Cutremurat am văzut
Că țepii înrourați ai spicelor de grîu
Și lăbuțele verzi ale tufelor de cartofi
Se scuturau tulburate
Și apar frunți omenești umbrite de căști cu rugină
Și mîini agitate.
Cine sînteți, mulțimi anonime?
Stați!
Îmi pare că vă cunosc bine:
Voi sînteți ionii, filipii, pavelii din sat de la mine,
De mult nu ne-am întîlnit,
Cum ați albit!
Apropiați-vă, ortaci și unchi ai copilăriei!
De cînd ați plecat
Eu sînt primul din sat
Care vin oaspete
Pe-aceste tărîmuri îndepărtate.
Ați ieșit să-ntrebați
De mame,
De frați,
De iubitele ce le-ați lăsat în pridvor;
Inimile vi s-au prefăcut în cenușă de dor.
Ortacilor,
Iubitele voastre s-au măritat,
Bătrînii s-au uscat
Ca vechii duzi din margini de sat;
Frații voștri cosesc în colective
Lanuri nesfîrșite de-aramă;
Băieții și fetițele voastre se căsătoresc
Și vă cheamă.
De știam că vă-ntîlnesc
Aduceam o ploscă
Să vă poftesc
La nuntă...
Foștii soldați
Mă priveau cu fața cruntă:
„Noi rămînem, rămînem,
Sîntem pietre, rugină și lut.
Pe noi ne-au adus fasciștii,
Și n-a fost vrerea noastră...
Oasele noastre sînt zdrobite și arse,
Ochii și buzele prin buruieni ni s-au risipit.
Asupra pierdutelor noastre morminte
O mîngîiere își flutură raza,
Ați gonit cu mînie pe-acei ce-n măcel ne-au împins,
Și pe pămîntul ce nici în moarte nu-l putem uita
Ridicați înalte zidurile vieții,
Ca o dreaptă răzbunare a noastră..."

Zorile și-au vărsat pe căștile lor
Cupele fermecate.
Și holdele iarăși s-au scuturat,
Iar palidele frunți căzură-n țărînă.
Trenul alerga prin stepă liber ca un vînt,
Grînele întîmpinau bucuroase
Darurile dimineții de vară,
Rîzînd în fața soarelui
Ca o față primului iubit.

Victor KERNBACH

PEISAJ ÎN ANTITEZĂ

Aici, aceste țări deschid
Un drum din inima întreagă
Și-aceste țări aici încheagă
Spre zare marele bolid.

Dincolo, vechea lume cere
Prin timpul pentru ea inert,
În întuneric și tăcere,
Perdea pe zări, huzur deșert.

Aicea, toate ale lumii
Sînt pentru lumea tuturor.
Dincolo, printre vise și mumii,
Stă numai împăratul Por.

El lîngă morți mai cere moarte
Și lîngă ban, mai cere ban.
Aicea, lumea vrea să-și poarte
Triumfătoarele raporte
Spre zarea vieții, an de an.

Pekin 1 Octombrie Tineri dansatori evoluind in piata Tien An men

Fotoarafie de CI LIEN PO

TINEREȚEA UNEI ARTE MILENARE

Cintece și dansuri legate de tradiționala Sarbatoare a Lanternei

ovincia Cingar

O scenă plină de farmec dintr-un dans al naționalității Ciuan din Regiunea Autonomă Națională Kvansi

Fotografie de TAN CIH-CIAN

ÎNTÎLNÎREA DÎNTRE TATĂ ŞI FÎU

— povestire —

de Van IUAN-TZIAN

Desen de A. ALEXE

Mai era o jumătate de oră pînă la sfîrşitul programului, cînd sună telefonul. Comandantul lăsă creionul din mînă şi ridică receptorul. Era căutat de acasă.

— Tovarăşe general, a venit tatăl dumneavoastră — se auzi în receptor glasul emoţionat al ostaşului de serviciu.

Inima comandantului se strînse involuntar: „Na... Uite-l c-a venit!“

Vestea îl tulbură. Trase maşinal spre el hîrtiile aflate pe masă. Referatul despre „munca cu tinerii recruţi“, pe care îl citea cu atîta atenţie puţin mai înainte, pierdu dintr-o dată orice interes pentru el. „A venit, a venit! Ce mă fac?...“

Întrebarea aceasta îl tot frămînta de o jumătate de an încoace. În mai, primise ca din senin o scrisoare. Era din partea unui bătrîn ţăran, de fel din provincia Tziansi, şi-i fusese transmisă de redacţia unui ziar. Deschisese nedumerit plicul. Scrisoarea începea cu numele generalului, urmat de aceste cuvinte scrise citeţ, cu litere mari: „Fătul meu...“

— Ia uite!— spusese zîmbind generalul către comisar. Cineva care mă ia drept fecioru-său!

Pe măsură ce citea, însă, şi i se perindau pe sub ochi semnele de o şchioapă migălite cu tuş negru, zîmbetul nepăsător începuse să i se şteargă de pe faţă şi, în locul lui, i se săpase o cută adîncă între sprîncene. „...Acum cinci ani — îi scria bătrînul — s-a întors acasă Guan San din Baiancijan. De la el am aflat că n-ai mai fi, cică, în viaţă, că te-ai fi prăpădit încă de cînd aţi cutreierat Stepa Mare. Grea încercare a fost pentru mine. Te-am jelit cît te-am jelit, dar parcă-n fundul sufletului tot nu-mi venea a crede că te-ai prăpădit... Pînă mai deunăzi, cînd auzii că s-ar fi dat la radio o cuvîntare de-a ta. Fireşte că pe lumea asta or mai fi şi alţii pe care-i cheamă aidoma ca pe tine, numai că, vezi, mă gîndeam — să fie chiar aşa potrivire?! Aşa că mi-am zis, ia să-i scriu... Dacă eşti într-adevăr băiatul meu, trimite-mi îndată o epistolă“. Cu asta scrisoarea se termina.

De bună seamă că bătrînul se înşelase. Generalul era orfan de tată şi de mamă şi ar fi fost destul să-i fi răspuns unchiaşului, ca lucrurile să se lămurească. El însă procedase cu totul altfel. Copiase de pe plic adresa şi se apucase să scrie administraţiei civile a judeţului, rugînd să i se comunice datele respective. Răspunsul sosi curînd. Se dovedise că scrisoarea venea din partea unui ţăran bătrîn, singur pe lume. Feciorul său, al cărui nume se potrivea întocmai cu al generalului, se înrolase în 1931 în corpul întîi al Armatei Roşii din China şi, după informaţiile existente, murise într-adevăr în Marea Campanie, în timpul marşului prin stepă.

În aceeaşi seară generalul se aşeză să-i scrie unchiaşului. Scria şi rupea hîrtia, rupea şi iarăşi se apuca de scris, şi tot aşa, pînă noaptea tîrziu. Cu toate acestea, nu izbuti să ducă la capăt scrisoarea. Oricît de ocolite îi erau cuvintele, cum ajungea la fraza: „Nu, eu nu sînt feciorul dumitale“, mîna prindea, fără voie, să-i tremure. Să fi fost ora unu şi jumătate, cînd ajunse, în sfîrşit, să încheie misiva ce începea cu vorbele: „Dragă tată“. Generalul se dusese chiar el la poştă pentru a o expedia, după ce mai întîi puse în plic 20 de iuani.

Simţămintele şi aducerile aminte ce îl răscoliră pe general în noaptea aceea nu-l lăsară să doarmă. Comandantul îşi pierduse de mult tatăl. Cu vreo douăzeci de ani şi mai bine în urmă, în timpul celei de-a patra campanii gomindaniste împotriva raioanelor sovietice chineze şti, fusese răpus pe coasta unui munte înalt, plin de smochini, la miazăzi de satul lor. Şi iată că, în vreme ce citise scrisoarea unchiaşului şi mai apoi, cînd răsucise în mînă creionul căutînd cuvintele ca să-i răspundă, i se înfiripase de cîteva ori în minte chipul părintelui său, aşa cum îi rămăsese întipărit din anii îndepărtaţi ai copilăriei. Habar n-avea cum arată moşneagul acela necunoscut care-şi pierduse feciorul şi nici cîţi ani va fi avut; de fapt nu ştia mai nimic despre el şi, cu toate astea, fără să vrea, şi-l închipuia aidoma tatălui său aşa cum îl ţinea minte: probabil că era tare bătrîn, doar îşi aştepta feciorul de mai bine de douăzeci de ani!

Ce s-o fi întîmplat oare cu băiatul? Poate că, într-adevăr, murise demult, aşa cum îi povestise unchiaşului consăteanul despre care îi scria. Şi în aceeaşi clipă, fără să ştie cum, generalul se pomeni gîndindu-se la vechii săi tovarăşi de luptă care căzuseră eroic sub ochii lui.

Nu, nu era chip să scape de amintiri... I se desfăşurau acum în faţa ochilor minţii nemărginite întinsuri ale stepei. Pretutindeni ierburi putrede, mlaştini, smîrcuri, întinţă verde-gălbuie plutind pe unda tremurătoare. Rămăsese în urma unităţii sale şi rătăcea prin stepă, şchiopătînd, chinuit din ce în ce mai crîncen de foame. La un moment dat, simţise cum îi scapă piciorul în mlaştină; îşi încordase toate puterile străduindu-se desperat să şi-l despotmolească, dar mlaştina i-l trăgea în adînc şi pe celălalt. Se afundase pînă la glezne, pînă la genunchi... Şi deodată văzuse chiar în faţa ochilor un pat de armă şi auzise un glas răguşit „Hai repede, culcă-te pe burtă şi tîrăşte-te afară!“ Se trîntise îndată la pămînt şi în aceeaşi clipă recunoscuse şi glasul — era al ostaşului Tzen Lin-biao din grupa a şasea. Cînd, cu chiu cu vai, reuşise să iasă din mocirlă, ţinîndu-se de arma întinsă spre el, şi se ridicase în sfîrşit în picioare, observase că Tzen Lin-biao fusese înghiţit aproape cu totul de mlaştină. „Lao Tzen!“ — exclamase el înspăimîntat. Era prea tîrziu însă. „Rămîi cu bine!“ — mai apucase să strige celălalt şi se mistuise în adînc. Nu se mai vedeau deasupra apei decît arma pe care victima încă o mai ţinea ridicată, săculeţul de orez legat de ţeavă şi şapca militară cu steluţa roşie a Armatei Roşii plutind deasupra bulboanei. „Da, el mi-a scăpat atunci viaţa“ — îşi zise în gînd generalul. Apoi, ridicînd privirile, şi le oprise asupra pătucului de alături, în care dormea băieţaşul lui mai mic. Se vedea numai mînuţa dolofană deasupra plăpumii. Ce dulce somn! Generalul simţi cum i se împăienjenesc ochii şi tîmplele încep să-i zvîcnească. Din acele neuitate zile de demult şi pînă în ziua de azi se îndemnase necontenit, fără înduplecare: „Munceşte, munceşte, munceşte!“ Aceasta, pe lîngă alte motive mai importante, putea avea şi o altă explicaţie: comandantul simţea cu toată fiinţa că pe umerii lui se rezema tot ceea ce nu apucaseră să înfăptuiască alţii De astă dată, însă, îşi dădea seama cît se poate de lămurit că atîta nu ajungea, că mai avea de îndeplinit încă o datorie.

Ce datorie anume? În momentul acela, fără să vrea, îi căzuse din nou privirea pe scrisoarea unchiaşului. Odinioară, căutase zadarnic să afle adresa lui Tzen Lin-biao, ca să vadă dacă n-a mai rămas în viaţă vreunul dintre părinţii lui. Fireşte că nu se putea ca între el şi bătrînul de acum să existe vreo legătură; un lucru era sigur însă, că feciorul acestuia se prăpădise la fel cum se prăpădise cîndva Tzen Lin-biao şi că unchiaşul tot mai nutrea o scînteie de speranţă, aşteptînd să i se întoarcă fiul. Îl aşteptase cu sufletul la gură, de-a lungul anilor nesfîrşit de lungi ai terorii albe gomindaniste. Aşteptase aşa, douăzeci de ani şi mai bine.

„Nu e decît un singur mijloc să mîngîi durerea bătrînului ce şi-a pierdut singurul fecior — să faci să se întoarcă băiatul! Fie măcar pentru o bucată de vreme!“ — iată la ce se gîndise comandantul, scriindu-i moşneagului.

De atunci generalul devenise într-adevăr un fiu iubitor şi grijuliu. În fiecare lună, cînd îşi primea solda, cît ar fi fost de ocupat, nu se putea să nu găsească o seară liberă ca să „scrie acasă“. Şi, cu timpul, începuse să-şi dea seama, spre marea lui mirare, că bătrînul îi era din ce în ce mai drag, cu fiece nouă scrisoare, ca şi cînd necunoscutul acela de departe ar fi fost însuşi tatăl lui Tzen Lin-biao. Mai mult decît atît, avea impresia că era chiar tatăl său. Cum se lăsa frigul, îi spunea nevestei sale, Gao Mei: „Ce ar fi să-i împleteşti ceva unchiaşului, să-i ţină de cald? Să-i trimitem nişte ciorapi de lînă?“ Era de ajuns să se îmbolnăvească cineva de-al casei, că se şi grăbea să-l întrebe pe moşneag de sănătate. Iar cînd constata din scrisoarea lui că o ducea bine, era tare bucuros.

Deşi un timp lucrurile merseseră strună, în sinea lui generalul era totuşi oarecum neliniştit: dacă unchiaşul bănuie ceva din scrisorile lui?

Începuse, mai ales, să se frămînte cînd, cu o lună înainte, bătrînul îi dăduse de ştire că avea de gînd să vină să-şi vadă feciorul.

„Ce mă fac?“—se frămînta generalul. În momentul acela comandantul de oaste care luase parte la zeci de lupte fără să fi pregetat o singură dată, omul capabil să ia în toiul celei mai aprige bătălii, în cele mai dificile împrejurări, hotărîrea cea mai îndrăzneaţă, semăna cu un călător ostenit care rătăcise drumul şi se oprise locului, nedumerit, la o răspîntie, neştiind încotro s-o apuce. Auzind soneria ce anunţa sfîrşitul programului, generalul se ridică şi ieşi din birou, fără să se fi decis ce să facă.

Afară bătea un vînt de toamnă şi maşina mergea lin, avînd în faţă soarele ce scăpăta. Generalul se uita posomorît la platanii ce alergau de departe în întîmpinarea lui. Deodată se ridică puţin de pe locul său:

— De ce goneşti aşa?

I se părea că arborii se reped vijelios spre el, lunecînd pe lîngă geamurile maşinii.

Şoferul Lao Han se întoarse mirat.

— Nu gonesc — spuse el, ciocănind uşor cu degetul în gemuleţul vitezometrului.

Săgeata oscila încet între diviziunile „20“ şi „50“.

— Mergi mai încet, aşa, şi mai încet!

Ar fi vrut să mai întîrzie puţin întîlnirea cu bătrînul, ca să poată chibzui încă o dată totul. Dar, ce curios: pe măsură ce se apropia de casă, lucrurile i se păreau din ce în ce mai puţin dificile. „Ce să-i fac — se gîndea generalul — trebuie să-i spun adevărul. Dinspre partea mea, cred, am făcut tot ce mi-a stat în putinţă“. O clipă i se păru chiar că găsise şi cuvintele pe care trebuia să i le adreseze unchiaşului: „Feciorul dumitale şi-a dat viaţa pentru revoluţie, în schimb noi toţi sîntem acum copiii dumitale...“ Pe urmă, i se păru că nu era destul de cald şi că ar fi, poate, mai bine, să-i spună aşa: „Moşule, dumneata n-ai fecior şi eu n-am părinţi. Pentru mine, crede-mă, eşti ca şi un tată; n-ai vrea să mă socoteşti băiatul dumitale?...“

Adîncit cum era în gînduri, generalul, fără să-şi dea seama, rosti aproape cu glas tare ultimele cuvinte, făcîndu-l pe Lao Han să întoarcă mirat capul.

Maşina se apropia lin de casă, în timp ce hotărîrea aceasta se înrădăcina în el. Acum era convins că o să izbutească, fără doar şi poate, să-i explice lucrurile moşneagului cum se cuvine. Totuşi, generalul simţi o strîngere de inimă cînd deschise uşa de la intrare. Un strengar de patru ani îi ieşi fuguţa înainte: „Tăticule, a venit bunicul!“ Fiul îi înlănţui genunchii şi generalul se opri locului, făcînd ocolul încăperii cu privirea. Nu văzu însă decît atît: un moşneguţ pipernicit şi uscăţiv, care moţăia într-un colţ al divanului, lîngă măsuţa rotundă şi joasă. Stătea cu mîinile împreunate pe ciubucul lung al unei pipe

de bambu și cu bărbia rezemată pe ele. Îți dădeai seama, văzîndu-l, că după atîta drum cu mașina și pe urmă cu trenul, unchiașul era prăpădit de oboseală. Generalul nu-și mai putea lua ochii de la capul lui încărunțit. „Ce slăbit e, săracul!" Și parcă-l trecu un junghi prin inimă. Era destul să facă doi, trei pași înainte, ca fruntea aceea ninsă de ani să se ridice și ochii să se ațintească asupra sa, urmărindu-i buzele, doar, doar va rosti cuvîntul „tată", pe care-l jinduise atîta bătrînul, de douăzeci de ani și mai bine. Pentru ca el să-i spună: „Nu, nu sînt feciorul dumitale"...

„Nu se poate!" Și parcă începu a clocoti în el ceva. Ochii i se umeziră și în fața lor mîji ca prin ceață mîna ridicată deasupra lințiței din mlaștină, cu degetele încleștate pe armă... Hotărîrea luată puțin mai înainte se risipi deodată fără urmă. Și în sufletul lui încolți iar — de astă dată și mai puternic — simțămîntul pe care îl încercase citind prima scrisoare a bătrînului. Îl dădu binișor la o parte pe băiețel și, apropiindu-se încet de unchiaș, se lăsă în genunchi în fața lui, îi puse ușurel mîinile pe umeri și-i chemă în șoaptă:

— Tată!...

Totul înmărmurise în el: de pe buzele lui se desprinsese, în sfîrșit, cuvîntul pe care nu-l mai rostise de mai bine de douăzeci de ani. Cîte amintiri nu se ascundeau în acel cuvînt aproape uitat! O clipă după aceasta, un gînd îi fulgeră: acum, acum, o să iasă totul la iveală.

Bătrînul se trezi; ridică brusc capul și făcu o mișcare cu mîna, scăpînd de-a dura luleaua pe jos... În ochii lui, însă, ațintiți asupra „feciorului", nu se aprinse nici un licăr de speranță. Ca orice om care își pierduse de mult ascuțimea văzului, moșneagul se străduia să deschidă cît mai tare ochii; apoi întinse înainte, din deprindere, mîinile uscățive și începu a pipăi cu înfrigurare epoleții generalului, gîtul și părul. În cele din urmă, îi cuprinse în palme capul, murmurînd:

— Davandzi!...

Era un nume de alint cu totul necunoscut și străin generalului și totuși glasul răgușit avea atîta părintească duioșie! Privindu-l drept în ochi pe moșneag, îi răspunse:

— Eu sînt, tată!

Acesta se schimbă dintr-o dată la față, zbîrciturile de pe obraz i se neteziră; bătrînul oftă adînc, se aplecă și mai mult asupra „feciorului" și-l strînse în brațe, sorbindu-l cu privirile și pipăindu-l într-una, ca și cînd ar fi regăsit un lucru pe care-l pierduse de mult și ar fi vrut să se încredințeze că era într-adevăr al lui. Generalul se lipi supus de pieptul moșneagului și, cînd acesta începu să-i mîngîie fața, simți picîndu-i pe obraz o lacrimă fierbinte... Nu-și amintea să fi avut vreodată parte de asemenea dovezi de dragoste părintească, duioasă, nețărmurită.

Generalul curmă cel dintîi tăcerea. Se ridică de jos și, așezîndu-se lîngă unchiaș, îi spuse:

— Cum ai... îmbătrînit, tată.

Rostise vorbele acestea cu oarecare șovăială. Nu ajunsese încă să se deprindă cu rolul de fiu și nu lipsise mult ca să-l întrebe pe bătrîn, cum îi întreba de obicei pe părinții soldaților săi, veniți să-și vadă feciorii: „Cîți ani aveți?"

— Păi deh, sînt la mijloc douăzeci de ani și mai bine! — oftă adînc moșneagul. După cîte țin minte, ai plecat atunci cînd cu Congresul Sovietelor din întreaga Chină. Să tot fi avut șaptesprezece ani. Și acum, uite... Anul ăsta cred că ai împlinit patruzeci...

— Patruzeci... — îi luă vorba din gură generalul și, după o scurtă șovăială, rosti cu hotărîre: patruzeci și trei!

Nu-și mărturisise vîrsta lui adevărată și, ca orice om care a spus fără să vrea o minciună, se simți stingherit. Ca să-și ascundă încurcătura, îl apucă de umeri pe micuțul Iafei și-l împinse binișor spre moșneag.

— Cînd am plecat, eram acolo, un puști — spuse el — și acum ia uite ce nepot ți-am dăruit!

— Da, da, firește, au trecut doar douăzeci și șase de ani!...

Bătrînul întinse mîinile și-l luă pe Iafei pe genunchi.

— Bunicule! — îngînă strengarul, fîstîcindu-se de emoție, și-și lipi căpșorul de obrazul moșului.

Gestul spontan al băiatului făcu să-i crească inima de bucurie generalului. „Uite că s-a și înfiripat o nouă familie. Cum s-au potrivit toate de bine!", își zise el în gînd.

Piciul se apucă să răsfire, curios, barba cărunță a unchiașului; apoi, ca și cum și-ar fi adus aminte de ceva, ridică ochii spre el și-i întrebă:

— Bunicule, da' de ce zicea tata că pe matale te-au omorît demult, în chinuri, gomindaniștii?

Întrebarea răsărise atît de neașteptat pe buzele băiatului, încît generalul se văzu luat pe nepusă masă. Tocmai se pregătea să-i explice cumva moșneagului ciudățenia acestei întrebări, dar acesta, ca și cum nici nu s-ar fi sinchisit, dar mîngîindu-și pe cap nepotul, răspunse mucalit:

— Cine-i prostuț și mititel? Păi cum crezi tu c-aș fi putut să mor eu, fără să fi dat ochii cu voi?—și, ridicînd capul, rise cu poftă.

— El e prislea — spuse zîmbind generalul, ca să schimbe vorba— cel mare a împlinit opt ani. E la școală acum. Da' peste cîteva zile trebuie să sosească și el. Care mai de care e mai poznaș.

— Puiul de dragon e tot dragon, cel de fenix tot fenix. Cum m-aș fi gîndit că ar putea să iasă din tine un mototol? Ori ai uitat cum erai copil? Păi tu, băiete, te-ai fi încumetat să smulgi și pana păsării în zbor!

Între timp bătrînul se ridică și se duse, șontic, șontic, pînă în prag, scoase din coș două iutza*), pe care le întinse cu un zîmbet „fiului" său:

— Ia de gustă; sînt ani de cînd nu te-ai mai înfruptat cu așa ceva.

— Da, e drept că am mîncat destule, dar am uitat gustul celor de pe la noi — răspunse acesta.

Era adevărat. Generalul știa că ținutul de baștină al moșneagului era vestit prin fructele de iutza.

Încă de pe vremea celei de-a patra „campanii" gomindaniste, generalul trecuse prin partea locului, dar atunci nu apucase să guste nici o iutza. Scoase briceagul și începu să curețe coaja groasă, dezgolind miezul roș-gălbui.

„Își amintește, ori nu?" — se întreba unchiașul, în timp ce-l îmbia cu celălalt fruct pe „nepoțel".

— Ți-aduci aminte — spuse el, întorcîndu-se iar către „fiu-său"— cînd ai plecat de acasă, roadele tocmai se pîrguiseră. Te-am petrecut cu maică-ta pînă la marginea satului. Acolo creșteau cîțiva pomi de ăștia de-ai noștri. Ne-am oprit sub ei — tu voiai să culegi niște iutza pentru tovarășii voștri, să le aveți pe drum. Pe atunci, eram în putere încă și aveam vederea bună; m-am urcat în pom și ți-am aruncat cîteva roade și, pe urmă, de acolo, de sus, m-am uitat mult, mult de tot, după voi, cum vă depărtați...

— Mi-aduc aminte! — rosti generalul cam într-o doară.

În mintea lui răsărise însă cu totul altă imagine. O noapte adîncă. Bogătanii din sat înțepeniseră poarta, așa că fusese nevoit să sară gardul, ca să poată fugi să se înroleze în Armata Roșie. Taică-său îl ajutase să sară gardul, apoi îi aruncase bocceluța cu rufe. Și-i vîrîse în buzunar cincizeci de gologani — pesemne tot ce avea.

— Da' ce-ai pățit la ochi, tată? — întrebă generalul, uitîndu-se la bătrîn.

— Păi, cu nemernicii ăia, că ei sînt vinovați de toate.

Cum veni vorba despre ochi, moșneagul se schimbă cu desăvîrșire. Stăpînindu-și anevoie indignarea, începu a-i povesti cum, după plecarea Armatei Roșii în Marea Campanie, intrase în rîndurile partizanilor din acele locuri, devenind agentul lor de legătură. În toamna anului 1936, pîrît de un trădător, fusese arestat. Dușmanii erau informați că el cunoștea ca-n palmă fiece potecă din munți, pe unde s-ar fi putut ajunge în tabăra secretă a partizanilor. Cît l-au mai chinuit! Pe urmă au încercat a-l sili să fie călăuza unui detașament inamic. În ajunul plecării detașamentului, însă, moșneagul izbutise să facă rost prin gardianul lui de un bulgăre de var. Îl fărîmițase, turnîndu-și-l în ochi... Lipsit de vedere, nu mai putea fi de folos și astfel reușise să scape cu viață din temnița gomindaniștilor. Mai apoi oamenii din partea locului îl lecuiseră, așa că nu orbise de tot, mai vedea puțin cu un ochi.

— Cum vezi, fătul meu — își încheie bătrînul trista-i poveste— în anii aceștia nu te-am făcut de rușine.

Generalul îl ascultase zguduit pînă în adîncul sufletului. De multe ori îi fusese dat să audă cu cîtă dîrzenie și bărbăție luptase sub crîncena teroare a albilor, ani de-a rîndul, poporul din regiunile aflate mai înainte sub conducerea sovietelor. Își aminti cum, sosind în toamna anului 1951 în satul său natal, ascultase cu inima îndurerată și cu admirație, la mormîntul tatălui său, istorisirile consătenilor. Cuvintele bătrînului îi treziră în minte o altă imagine. I se năzări înaintea ochilor șapca militară decolorată de vreme, plutind deasupra bulboanei, și o mînă ținînd arma ridicată... În momentul acela generalul își dădu și mai bine seama cu ce preț uriaș dobîndise poporul victoria în revoluție. Nu numai cu sînge, dar și cu lacrimile vărsate de atîția ochi.

Oricît i-ai iubi pe oamenii aceștia, care au jertfit totul pentru cauza revoluției, tot nu va fi de ajuns — își spuse comandantul și, în aceeași clipă, simți că omul acela bătrîn și singur pe lume îi era și mai drag, și mai apropiat.

— Mult ai mai suferit în toți anii ăștia, tată! — spuse el deodată, apucîndu-l pe moșneag de mînă.

— Nu-i nimic, fătul meu! Că doar am suferit pentru revoluție! Îmi ziceam atunci: „Mi-a rămas numai un ochi, dar vreau să văd cu el cum o să-i răzbească Armata noastră Roșie pe netrebnicii ăștia". Și uite că am apucat s-o văd și pe asta!

Bătrînul își umplu pipa și așteptă să-i aducă „fiu-său" foc. Apoi continuă:

— Știi că mi-a mai folosit la ceva ochiul ăsta ce mi-a rămas — am avut parte să te văd și pe tine. Of, fiule, fiule, cît am mai plîns din pricina ta!

Generalul scoase tăcut batista, șterse grijuliu ochii moșneagului, apoi șopti blînd:

— De ce-ți mai faci sînge rău, tată? Nu sînt aici, lîngă tine?

— Da, mi-a fost dat acum să văd aievea tot ce-am visat, dar... — bătrînul se opri o clipă și pe fața lui flutură o umbră de tristețe. Dar un lucru nu pot să înțeleg în ruptul capului: uite, au trecut atîția ani de cînd am izbîndit și toți cîți au rămas în viață au venit de mult pe acasă. Stau acum și mă întreb, cum de n-ai găsit răgaz tot timpul ăsta să-mi scrii măcar o singură dată?

Mustrările unchiașului erau îndreptățite. Într-adevăr, care fecior sau care fiică ar fi fost în stare să se poarte cu atîta indiferență?

*) Fruct asemănător cu portocala, dar mult mai mare.

„Cum de n-am aflat mai înainte de bietul unchiaș? — se gîndi înciudat generalul. Ei, dar cum să-i explic?"

— Să vezi—bolborosi el încurcat, vrînd să se justifice — tot timpul ăsta am învățat... de scris, ți-am scris, să știi...

În aceeași clipă însă ușa se deschise și în prag se ivi, punînd capăt explicațiilor anevoioase, Gao Mei, soția lui.

— Gao Mei! Uite, a venit tata! — strigă bucuros generalul și-i făcu semn, trăgîndu-o ușor de rochie.

Nevastă-sa dădu din cap că a înțeles și, apropiindu-se de moșneag, rosti simplu și din toată inima:

— Tată!

— Ei, lasă acum, tată, nu mai zgîndări rănile vechi — spuse generalul, cuprinzîndu-l pe după umeri — hai mai bine la masă!

Cele trei generații ce alcătuiau familia înfiripată pe neașteptate făcură roată în jurul măsuței scunde. Bătrînul, care părea împăcat acum, se așeză între fiu și nepot, uitîndu-se mereu, cînd la unul, cînd la celălalt. Umbra de tristețe și de neliniște se împrăștiase cu desăvîrșire de pe obrazul său palid.

Generalul scoase o sticlă de vin vechi și umplu o ceșcuță pe care o puse respectuos în fața oaspetelui.

— A, n-ai uitat vasăzică?—zîmbi fericit moșneagul, luînd ceșcuța.

Își amintea cum, odinioară, cu ani în urmă, îi dădea uneori băiatului un gologan să-i aducă puțin vin într-o căniță. Bău o înghițitură, apoi puse ceașca pe masă și își netezi mulțumit, cu amîndouă mîinile, barba.

Gestul său păru atît de familiar generalului, încît, fără să știe cum, îi veni în minte: „Pînă și într-asta seamănă atît de bine cu tata".

Generalul se căznea pe cît putea să-și amintească de gusturile lui taică-său și, cum descoperea vreo mîncare ce-i plăcuse lui, se și grăbea s-o pună în fața moșneagului. Acesta însă aproape că nu mînca nimic. Se oprea mereu și se uita la „fiu-său", ca și cînd ar fi ținut să știe mai degrabă dacă „feciorul" s-a săturat. La un moment dat unchiașul îi spuse:

— Mi-aduc aminte că înainte țineai cuiatza*) cu stînga...

— Am fost rănit la mîna stîngă și a trebuit să-mi schimb deprinderea.

Generalul zîmbi și, ridicînd puțin mîneca, îi arătă la încheietura mîinii urma unei răni făcute de un glonț japonez în lupta de la Guaniman.

Comandantul căută să se folosească de acest prilej pentru a curma discuția despre copilăria lui. Se apucă să povestească de cîte ori a fost rănit, la ce bătălii a luat parte, cum se cățărau pe culmile înzăpezite ale munților, cum străbătuseră nesfîrșitele stepe în timpul Marii Campanii. Îi vorbi despre nevastă-sa, despre odraslele lui...

Cina se prelungi mult în ziua aceea. Era trecut de zece, cînd se sculară, în sfîrșit, de la masă. Generalul și Gao Mei îl luară de braț pe moșneagul biruit de oboseala drumului și ușor amețit și-l conduseră în odaia anume pregătită pentru el. Unchiașul însă, poate tocmai pentru că băuse oleacă de vin, nu voia cu nici un chip să se culce. Se așeză pe pat și, punîndu-și mîinile uscate de bătrînețe pe umerii generalului, îl trase deodată spre el și-l întrebă cu o voce tremurătoare:

— Vasăzică, tu ești Davandzi al meu? Chiar el?

— Da — răspunse generalul, căutînd să-și ascundă neliniștea.

— Ești feciorul meu?...

— Da, da, tată — întări comandantul, îmbrățișîndu-l cu foc.

— A... Tot am apucat să te văd!... — oftă moșneagul și-l podidi plînsul.

Iar generalul, care înfruntase zeci de bătălii și nici nu crîcnise măcar atunci cînd i se scosese fără anestezie o coastă, simți deodată curgîndu-i lacrimile pe obraz.

Bătrînul adormi așa, plîngînd. Generalul se aplecă asupra lui și-i cercetă chipul zîmbitor, cu dîre de lacrimi, părul cărunt. Cîtă blîndețe și ce adîncă liniște se citeau acum pe figura lui! Îl înveli grijuliu pe moșneag cu plapuma, stinse lumina și ieși din odaie în vîrful picioarelor.

Intrînd apoi la el în cameră, își aprinse o țigară și începu să se plimbe de la un capăt la altul, cu pași apăsați. Vedea cu ochii minții, trecîndu-i pe dinainte, rînd pe rînd, tovarășii săi de luptă, mormintele fără de număr ale celor apropiați din sat, chipul tatălui său. Și-l auzea pe unchiaș plîngînd cum plînsese cu cîteva clipe în urmă.

Gao Mei se apropie de el și-l întrebă încet:

— Poate c-o fi chiar tatăl lui Lao Tzen, de care mi-ai vorbit mai demult?

— Cine știe... poate...

— Tăticule! — auzi glăsciorul ștrengarului care venise lîngă el ținînd încă în mînă iuțea dăruită de moșneag. Nu-i așa că-mi dai mîine lupa? Pentru bunicul, că dînsul nu mai vede aproape de loc...

— Să mergem mîine împreună să-i cumpărăm cîte ceva bătrînului... Niște îmbrăcăminte — spuse Gao Mei.

Generalul bombăni ceva nedeslușit. Se uită la nevastă și copil, dădu din cap și rosti, nu se știe dacă pentru ei sau pentru sine:

— Cîți ani au luptat oamenii noștri fără să-și cruțe nici o jertfă! De aceea noi, care am rămas în viață, trebuie să ne gîndim cum să le dăm îndărăt măcar o parte din tot ce au pierdut!

Se întoarse apoi brusc și, apropiindu-se de fereastră, o deschise larg. Cerul senin era presărat cu o spuză de stele. Din cînd în cînd, desprinzîndu-se cîte o stea, fulgera subțire pe firmamentul scînteietor. Frunzele salcîmului bătrîn din fața casei căzuseră de mult și crengile dezgolite semănau în întuneric cu niște coarne de ren ce se resfirau îndărătnic, gata să împungă umbrele nopții. Iar mai încolo, printre ramuri, se zăreau înălțîndu-se zvelți spre cer niște chiparoși verzi.

Generalul trase aerul adînc în piept și, zărindu-l jos pe ostașul său de serviciu, îl strigă:

— Cijao Cijen-go! Mîine să te duci la policlinică, să-l înscrii pe tata la consultații! Ține minte, la oculist!

Rostise atît de firesc „tata" și atît de tare, încît simți că i se taie răsuflarea.

*) Bețigașele cu care se mănîncă.

Alături de vestigiile istorice ale fostei capitale a Țării Românești, cum este vestitul turn al Chindiei (stînga), se află așezămintele Tîrgoviștei de azi. Unul din ele este casa de cultură a orașului, cu noua ei sală de teatru (dreapta).

TÎRGOVIȘTE ORAȘ... REPROFILAT

Reportaj de F. URSEANU

Fotografiile autorului

Calitatea lanțurilor „Rotary" s-a îmbunătățit și grație acestui tînăr, veșnic bine dispus: meșterul Gheorghe Bondoc.

Tov. Victor Ioana, meșter în instalații cu turle, a primit o sarcină nouă: răspunde de buna calitate a agregatului P.40 — „copilul iubit al uzinei".

Înainte de a fi expediată în China, pompa de 6 3/4 țoli este verificată de ing. Ion Chivăran, director tehnic.

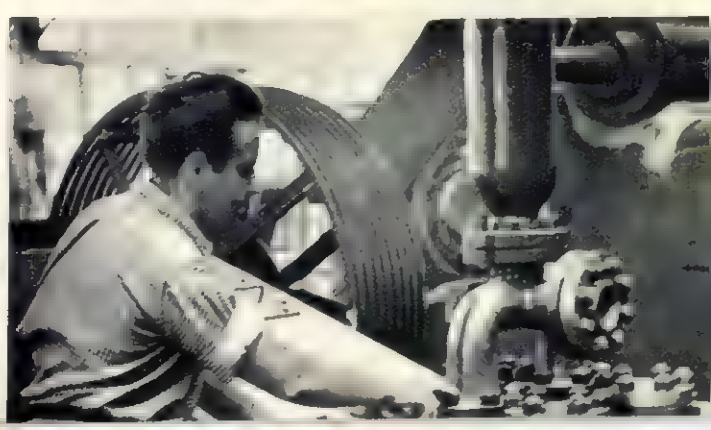

De curînd „P 40" a ieșit pe teren pentru omologare...

La Tîrgoviște apare un ziar raional. Gazeta aceasta a văzut pentru prima oară lumina tiparului acum nouă ani. Exact pe vremea cînd, în același oraș, s-a născut și prima mare întreprindere industrială: o uzină metalurgică destinată să producă utilaj petrolifer modern.

De nouă ani, în fiecare dimineață sirena uzinei vestește o nouă zi de lucru în străvechea capitală a Țării Românești. Și tot de atunci, în fiecare număr gazeta locală consemnează, pe răbojul cronicii de azi, viața, dezvoltarea și succesele uzinei.

Cu cronica aceasta se scrie de fapt istoria nouă a Tîrgoviștei — a bătrînului oraș, răscolit de istorici și arheologi, căruia uzina i-a infuzat o strașnică doză de tinerețe. Se scrie o cronică nouă a urbei căreia, mai spre vremurile noastre, Vlahuță — poposit prin părțile locului — i-a consacrat, nu fără umor, o istorie în numai cîteva vorbe: Tîrgoviște, oraș patriarhal, cu țuică de prună, ruine și avocați...

Țuică de prune e și azi destulă la Tîrgoviște; turnul Chindiei și ruinele palatelor domnești sînt tot acolo unde le-a uitat vremea — chiar mai bine păstrate ca în trecut — avocați, dar cu alte preocupări, sînt și acum, însă faima bătrînului oraș e cu totul alta. Se produc aici prețioase și complicate mașini și unelte cu care „aurul negru", petrolul, atît de căutat prin măruntaiele pămîntului, ajunge la lumină.

Așa s-a reprofilat fosta reședință de scaun domnesc...

Prezent peste hotare

Pekin... Poznan... Salonic... Praga... Buenos Aires... Paris... iar acum, Șanhai. Pretutindeni unde flutură pavilionul romînesc la vreo expoziție sau tîrg internațional, e prezent și orașul Tîrgoviște. Prezent cu utilajele petrolifere fabricate în uzinele „Gh. Gheorghiu-Dej". Efect economic: în țară sosesc comenzi de utilaj petrolifer din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Aportul la prestigiul țării: în mai puțin de două cincinale uzinele din Tîrgoviște au contribuit ca Republica Populară Romînă să fie azi singura țară mică din lume care, avînd resurse de petrol, dispune în același timp și de o industrie proprie de utilaj petrolifer. Nu numai atît: instalațiile pentru extracția petrolului fabricate în R.P.R. tind să devină — prin calitatea lor — un concurent serios pentru uzine similare, cu tradiție și faimă consacrată în multe țări capitaliste

S-a născut „copilul iubit al uzinei"

Uzinele din Tîrgoviște își întîmpină oaspeții cu trandafiri, petunii și gladiole. Flori în parcul uzinei, flori în biroul directorului, flori în ateliere...

— Ce-i nou?

— O... naștere! — răspunde, pe jumătate serios, pe jumătate în glumă, tovarășul Lăceanu, directorul uzinei.

— S-a născut „copilul iubit al uzinei"! — completează, plastic și cu haz, inginerul Chivăran, directorul tehnic.

Ușor de priceput: s-a născut un nou agregat.

Bun! Să-l vedem.

Și l-am văzut în vasta hală a „mecanicii grele". E vorba de o instalație de intervenție la mare adîncime. Acesta-i faimosul „P. 40", cum se numește în termen tehnic agregatul.

Pentru nespecialiști, agregatul s-ar prezenta în felul următor: o instalație modernă asemănătoare celei de foraj, fixată pe un puternic camion „Tatra". Peste ea — orizontal — o turlă de sondă, plianță și de un tip cu totul nou.

„P. 40" e un fel de „salvare" pentru sondele petrolifere care s-au defectat. Instalația poate interveni pe coloana forată pînă la 3.200 metri adîncime; poate urca cu ușurință dealuri și cobori văi, acolo unde de obicei sînt cocoțate sondele; poate acționa cu puterea unui tractor; poate înălța într-un singur minut o turlă de sondă înaltă aproape cît foișorul de foc; poate fora (dacă e pusă la treaba asta) pînă la 1.200 metri adîncime; poate... poate...

— Cîți oameni deservesc această uzină pe roți? — a întrebat un specialist străin.

— Unul singur!

„Angajatul nr. 1"

În continuare, directorul tehnic îmi prezintă un nou produs:

— „Lucrătorul cu cea mai mare productivitate!"

— ???

În loc de un om, am în față o mașină. Un robot din fier și oțel instalat pe un puternic tractor cu șenile.

— Nu vă mirați! — adaugă, glumind din nou, directorul tehnic. Așa-i poreclit lansatorul de conducte „T. L. 3". El dă cel mai mare randament pe șantierele marilor magistrale. Fie că lansează conducte grele pentru petrol, fie că lansează în șanțuri conducte pentru gaz metan, „lucrătorul cu cea mai mare productivitate" înlocuiește munca a zeci de oameni și reduce timpul de lucru. În cîteva minute o serie de asemenea roboți lansează kilometri de conductă.

Acum, asemenea „lucrători" din fier și oțel sînt făuriți în serie de muncitorii metalurgiști din Tîrgoviște.

Primul exemplar a ajuns și pe șantierul Magistralei de Est. Acolo, brigadierii l-au botezat „angajatul nr. 1".

La pas cu tehnica modernă

„Să construim mașini cît mai moderne!" Aceasta e deviza uzinelor „Gh. Gheorghiu-Dej". De aceea, tot ce-i vechi și depășit, modelele ... suferinde de „uzură morală" nu se mai construiesc. Un singur exemplu:

Se fabrica aici, la Tîrgoviște, o „pompă de noroi" pentru foraj, așa-numita pompă de 5 × 10 țoli. O instalație bună, apreciată în țară și peste hotare. Iată însă că, deși bună, Institutul de proiectări petrolifere a reproiectat aceeași pompă de 5 × 10 țoli, modernizînd-o. Rezultatul: puterea ei de transmisie e de o dată și jumătate mai mare decît a vechiului tip.

Cu astfel de utilaje noi se menține prestigiul metalurgiștilor tîrgovișteni.

*

La Tîrgoviște s-au inaugurat o nouă sală de teatru și un nou și mare stadion sportiv. S-au construit policlinici moderne, o baie publică și s-au ridicat locuințe pentru oamenii muncii. S-au deschis parcuri publice, magazine mari și restaurante elegante. Pe străzi circulă autobuse noi, iar asfaltul s-a așternut pentru prima oară peste străvechiul caldarîm. Toate acestea în ultimii ani. În anii cînd tîrgoviștenii și-au legat destinul de marea uzină din centrul orașului lor.

De atunci se scrie istoria nouă a unui oraș vechi.

La această cronică adăugăm și noi rîndurile de față.

Interior din uzină: una din halele în care se fac cele mai complexe utilaje petrolifere.

FLORILE CAPITALEI

• PÎNĂ LA SFÎRȘITUL ACESTUI AN, CETĂȚENII CAPITALEI VOR PRIMI ALTE 2.000 DE APARTAMENTE • ȘANTIERE LA TOT PASUL • APROXIMATIV 4.000 DE APARTAMENTE SE AFLĂ ÎN PLINĂ CONSTRUCȚIE • SE EXTINDE ILUMINATUL CU NEON • S-AU ÎNFIINȚAT DE CURÎND 4 CASE DE CULTURĂ RAIONALE • ARTICOLELE DIN MATERIAL PLASTIC CUCERESC MAGAZINELE

↑Într-un astfel de caiet, cu coperte din material plastic — o nouă realizare a industriei noastre de mase plastice — să-ți fot faci temele.

Două „flori" ale Capitalei: noul cămin al studenților de la Institutul Agronomic (sus) și blocul „Macul Roșu" (stînga).

Pe Calea Victoriei s-a deschis un magazin de prezentare a articolelor din material plastic.

Fațada Teatrului de Operă și Balet din București și-a schimbat înfățișarea: s-a îmbrăcat în straie de marmură.

Această mașină ciudată nu o întîlniți pe stradă, ci la Institutul pentru Mecanizarea și Electrificarea Agriculturii.

Poate să vi se pară ciudat, dar nu cunosc nici vîrsta, nici profesia, nici numele personajului despre care scriu. Dacă aș spune că-i tînăr, n-aș greși; nu aș greși nici dacă aș spune că-i un om mai în etate; nu m-aș îndepărta de adevăr dacă aș afirma că-i strungar, profesor, inginer, student, funcționar sau chiar academician. Nu aș greși, spun, pentru că eroul meu poate fi oricare dintre noi. Are o singură particularitate: e puțin distrat. Fie că serviciul sau studiul îl preocupă mult, fie că e obișnuit cu viața tumultuoasă a Capitalei și drumurile pe care le face în fiecare zi nu-i mai trezesc interes, fie că din momentul în care iese din casă îi place să-și lase gîndurile să alerge la întîmplare — indiferent care este motivul adevărat — cert este că e puțin distrat. Privirea lui nu se oprește decît rareori, sau numai întîmplător, asupra lucrurilor care cu o zi înainte nu existau și... trece mai departe. Și așa zi de zi, săptămînă de săptămînă și chiar lună de lună. Așa s-a întîmplat pînă la un moment dat, cînd ceva l-a trezit din această obișnuință și l-a făcut să vadă și să caute să vadă ceea ce pînă atunci nu remarcase. Și atunci... Dar mai bine să vă povestesc.

Personajul despre care scriu e bucureștean. Un om simpatic. Optimist, vesel, care cunoaște valoarea timpului și, ca atare, nu-l risipește. Îl întîlniți deseori în drum spre casă, spre fabrică sau universitate. Merge grăbit, uneori. Citește gazeta, vorbește cu un cunoscut sau, visător, privește conturul unui nor care se pierde în înaltul cerului.

O vară întreagă, în fiecare zi, a străbătut porțiunea de stradă — de bulevard, mai bine zis, presupunînd că locuiește pe bulevardul 6 Martie — spre tramvai. În luna mai trotuarul a fost spart săptămîni întregi și lucrătorii de la telefoane au muncit la lărgirea instalației cablurilor telefonice. El s-a împiedicat de mormanele de pămînt răscolit, iar cînd ploua, se ferea de clisă și... trecea mai departe. Cînd s-au terminat lucrările, nu a băgat de seamă că trotuarul s-a făcut neted și a căpătat o nouă cămașă de asfalt. A venit apoi rîndul străzii propriu-zise. Timp de o săptămînă nu s-a putut traversa. Se instala conducta de gaze naturale. Cînd a împins ușa de la intrarea imobilului în care locuia, mîna i s-a mînjit de vopsea roșie de la însemnarea „G.N." (gaze naturale). „O să avem gaze", a mormăit el involuntar și, cînd ușa s-a închis în urma lui, a uitat deja noutatea. Apoi strada a fost și ea asfaltată și prin fața casei au început să circule cu zumzet metalic troleibusele. Pînă în stație avea acum numai douăzeci de pași. Lucrul i s-a părut atît de firesc, încît a doua zi nici nu se mai gîndea că, abia cu o zi în urmă, trebuia să facă cinci minute pînă la tramvai.

Peste drum, pe locul unde era un teren viran, s-au oprit autocamioane. Terenul a fost împrejmuit și s-a început construirea unei clădiri. Într-o lună, s-au ridicat două etaje. Umbra schelăriilor ajungea pînă în stația din fața locuinței sale, unde aștepta troleibusul. Dar nici acest lucru nu i-a reținut atenția. Era obișnuit. În Capitală, ca și în atîtea alte locuri din țară, se construiește mereu. Cîte nu se construiesc? El însuși are ocupație lucrativă și e obișnuit cu ineditul.

Într-o zi, i s-a întîmplat însă un lucru neobișnuit. Cînd a ieșit din casă, a strivit o floare. Da, o floare, în plin centrul Bucureștiului cu străzi asfaltate pe care circulă mașini și troleibuse, în care se ridică mereu noi blocuri...

Peste noapte, de-a lungul trotuarului, în spații mici, se sădiseră răsaduri de flori. Parcă-i adusese cineva un omagiu anonim și el îl călcase în picioare. S-a aplecat. A îndreptat tulpina fragedă și umedă de rouă care, ca o vietate, a tremurat. A privit floarea, florile și împrejurimile, ca și cum atunci ar fi pășit pentru prima oară în cartier, în oraș.

Și poate nu veți crede, dar din ziua aceea personajul meu s-a schimbat. Parcă și-a cumpărat o pereche de ochelari miraculoși care-i îngăduie să privească cu altă optică totul. Nu-i mai scapă nimic. A observat printre primii că iluminația cu neon a bulevardului 6 Martie s-a extins pînă la Teatrul de Operă și Balet. Nu știu de unde, dar a aflat că în curtea uzinelor „Tudor Vladimirescu" s-a dezvelit un bust al conducătorului răscoalei din 1821. Zilele trecute vorbea cu entuziasm de dezvoltarea producției de mase plastice din țara noastră, recomandînd prietenilor să meargă să vadă niște prototipuri de corturi și o seră din material plastic, expuse în Parcul de Cultură și Odihnă. El a fost unul dintre cei care au remarcat creșterea numărului de scutere care circulă în Capitală. S-a dus în mod special la magazin, să le vadă îndeaproape.

Dacă ar fi să enumăr numai o parte din lucrurile noi pe care le întîlnește la fiecare pas bucureșteanul, ar trebui să scriu în fiecare zi o dare de seamă destul de voluminoasă. De aceea renunț și vă las, mai bine, să le observați singuri.

★

Dacă veți întîlni pe cineva care vă va vorbi entuziasmat de locuințele în construcție, de noile magazine care s-au deschis, de străzile care s-au asfaltat, de noul tip de autobus fabricat la uzinele „Tudor Vladimirescu", de toate aceste flori ale Capitalei — cum le numește el — să știți că-i „omul meu", bucureșteanul despre care am scris aceste rînduri. Și, de dragul lui și al florilor Capitalei, să nu-l refuzați atunci cînd, ca o gazdă ce se află, vă va invita să vi le arate

M. MÎRZA

Fotografii de Andrei LOVINESCU

Confort și eleganță: O.N.T.-ul a fost înzestrat cu noi autobuze Skoda.

Iată și o mașină pentru asistența medicală de urgență, realizată de colectivul Stației de Salvare a Capitalei.

CUM STĂM cu DIAFILMELE?

Un obiect mic, cu eticheta de rigoare pe o cutiuță ce începe în orice buzunar — iată cum se înfățișează diafilmul la prima vedere. Exterior cuviincios și modest, deci. Deschizi cutiuța. Aduni în palmă un mic film. Ce ascund imaginile lui? Poate un întreg univers. Și ceea ce e lucrul cel mai pasionant e că acest univers se află la îndemîna oricui. Căci fiecare dintre noi își poate organiza acasă, la orice oră din zi sau din noapte, proiecția dorită. Un proiector, o priză electrică, un petic de perete de culoare deschisă și cinematograful e gata! Popularul diafilm e, din punctul de vedere al mînuirii, cel mai simplu, cel mai nepretențios film. Cîți oameni poate interesa deci diafilmul? Enumerînd cele zece sectoare pe care le abordează diafilmul romînesc — științific, didactic, agricol, sanitar, tehnic, istoric, geografic, literar, cultural-artistic, sportiv — putem trage concluzia că și numărul amatorilor trebuie să fie remarcabil.

Un întreg studio cinematografic înzestrat cu specialiști și cu tot utilajul tehnic necesar, studioul „Ion Creangă", atacă anual — de cinci ani încoace — circa 300 de subiecte, pe care le multiplică în aproximativ 400.000 de copii. Iată în acest amănunt o bază de discuție pentru stabilirea unei cifre cu privire la spectatorii diafilmului. Pe urmele acestor date, să pornim la studierea cîtorva din problemele diafilmului.

Am vizitat recent studioul „Ion Creangă", urmărind diafilmele produse în lunile iunie și iulie și ce a pus pe „șantier" în august. Desprindem titluri ca: „R.P.R. luptătoare pentru pace", „Rasele umane", „Orașul Timișoara", „Prepararea în tesătorie", „Ada-Kaleh", „Mașini noi în agricultură", basmul „Dănilă Prepeleac". Diversitate multă, e adevărat, dar nu putem vorbi și de o orientare tematică precisă a studioului către urmărirea stringentă a actualității, către problemele cele mai importante în momentul de față. Firește că insula Ada-Kaleh are un farmec și un pitoresc deosebit. Ni s-ar părea însă mai important un reportaj despre uzinele „Republica" din București, despre imensul șantier de la Bicaz, despre orașul nou Victoria, despre...

Diafilmul e foarte căutat de copii, de pionieri și școlari. Care-i aportul diafilmului în educarea acestora? Mult prea slab. El oferă doar basme și iar basme, cu babe cloanțe, Feți-Frumoși, lupi lacomi.

Nu se vede profilîndu-se, în activitatea studioului „Ion Creangă", un anume țel tematic precis, nu-l vedem concentrîndu-se organizat într-o campanie, într-o direcție anumită care să fie și direcția principală a activității sale pe o perioadă dată. Planul degajă impresia unor preocupări multiple, dar disparate, lipsite în ultimă instanță de o consistență tematică. Diferitele ministere, ca și Societatea pentru Răspîndirea Științei și Culturii, sînt „clienții" permanenți ai studioului de diafilme și bine fac că folosesc acest eficient și accesibil mijloc de cultură și propagandă. Comenzile lor au însă un caracter de strictă specialitate. Interesat fiind să lucreze cu o bază de desfacere cît mai sigură (și mai comodă — am adăuga noi), studioul se limitează însă la cererile „clienților", fără a porni inițiative care, chiar dacă nu sînt de strictă specialitate, pot interesa în mare măsură publicul. Pentru ce nu găsim oare în planurile studioului nici măcar un singur diafilm referitor la evenimentele din Orientul Apropiat și Mijlociu? Poate fi un răspuns demn de ținut în seamă faptul că diversele departamente nu au făcut o asemenea comandă? Unde este rolul îndrumător al studioului, inițiativa sa în munca politică pentru educarea comunistă a maselor — obiectiv ce nu trebuie pierdut din vedere nici o clipă de lucrătorii din sectorul diafilmului? Iată cum, într-o goană după rentabilitate, studioul și-a îngustat orizontul.

Dacă, din punct de vedere al calității și conținutului diafilmelor, răspunderea aparține în întregime colectivului studioului „Ion Creangă", chestiunea difuzării în mase a acestui util mijloc de propagandă și cultură revine altor foruri. Ar fi de așteptat să nu existe club sindical, bibliotecă publică, școală ori cămin cultural fără proiector și fără diafilm. Realitatea este însă alta. Prieina? Pe de o parte, numărul încă prea mic de proiectoare, pe de altă parte, tratamentul nejust ce-l aplică diafilmelor Centrul de Librării și Difuzare a Cărții, care se ocupă de răspîndirea lor. Considerînd, probabil, diafilmul un soi de jucărie, C.L.D.C. înțelege să-l pună în vînzare ca pe un obiect de distracție, ignorînd parcă faptul că, pe lîngă poveștile pentru copii, studioul are preocupări multiple și nu din cele mai mărunte. Diafilmele sînt depozitate în papetării și în raioanele de literatură pentru copii ale librăriilor. Și așa se face că sînt cămine culturale unde nici nu s-a auzit de existența diafilmului, în timp ce copiilor bucureșteni li se oferă diafilme ca „Porumbul hibrid", „Folosirea îngrășămintelor chimice" sau „Inovații în mecanizarea agriculturii"...

De ce nu însoțește oare diafilmul cartea politică, cartea științifică, cartea pentru tineret? De ce, în plin București, la Librăria Academiei, cu un specific științific și tehnic, nu se găsește urmă de diafilm? Nu se dovedește astfel o ignorare a acestui factor ajutător în răspîndirea științei?

Librăria „Cartea Rusă" din calea Victoriei a organizat în incinta ei proiecții de diafilme și lucrul acesta i-a adus o serioasă cerere din partea diverșilor cumpărători (și nu numai a copiilor, vă asigurăm). Metoda aceasta directă de popularizare a diafilmului nu ar fi putut fi extinsă?

Dacă aducem critica noastră C.L.D.C.-ului, nu e mai puțin adevărat că, în aceeași problemă a difuzării diafilmului, există un vinovat și în persoana colectivă a studioului „Ion Creangă". Din două motive. Primul: nu și-a alcătuit nici pînă azi un catalog complet pe care să-l trimită și să urmărească dacă e pus la loc de vedere în unitățile unde circulă diafilmul. Al doilea: prețul de cost încă ridicat al diafilmului.

Diafilmul romînesc are de pe acum un trecut cu merite. Fără îndoială că munca studioului trebuie valorificată altfel decît pînă acum de Centrul de Librării și Difuzare a Cărții. Fără îndoială că, apropiindu-se sezonul în care oamenii vin mai mult la cluburi, la cămine culturale, la biblioteci, diafilmul trebuie folosit mult mai mult ca pînă în prezent. Pentru aceasta, C.L.D.C.-ul trebuie să se îngrijească din timp de o aprovizionare bine gîndită a magazinelor cu proiectoare și pelicule. Iar studioul „Ion Creangă" să țină mai mult la „marca fabricii" și să ne dea diafilmele așteptate, ancorate în actualitate.

M. MARINESCU-SANDU

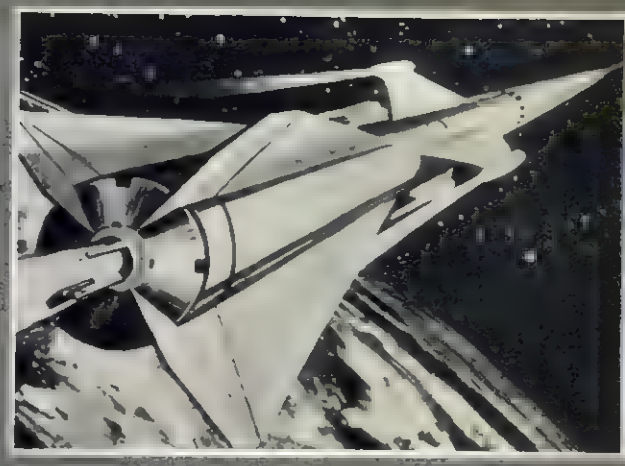

Imagini din diafilmele „Drum printre aștri", „Mihail Sadoveanu" și „Ilia romîn la Polul Nord".

SCRIITORI ŞI CĂRŢI

AMERICA — PRIN INTRAREA PRINCIPALĂ*)

Vizita pe care o delegaţie de ziarişti sovietici a făcut-o în 1955 în S.U.A. s-a desfăşurat pe linia politicii de coexistenţă paşnică, de cunoaştere reciprocă şi de colaborare prietenească între ţări cu sisteme social-politice diferite, pe care de ani de zile o preconizează cu consecvenţă Uniunea Sovietică. De la început ziariştii sovietici au pornit cu intenţia de a vedea tot ce este mai bun în S.U.A., pe un itinerariu fixat de Departamentul de Stat al Statelor Unite. Şi asupra acestui lucru scriitorul Boris Polevoi — autorul cărţii de care ne ocupăm în rîndurile de faţă, unul dintre membrii delegaţiei de ziarişti sovietici — ne avertizează în cuvîntul său introductiv.

Cartea scriitorului sovietic e constituită din transcrierea notelor zilnice pe care autorul le-a trecut, din obişnuinţă profesională, în carnetul său. Este pur şi simplu un jurnal de călătorie, scris cu nervul şi talentul lui Polevoi, în care din fiecare frază respiră sinceritatea şi autenticul.

Boris Polevoi nu aduce însă o imagine totală şi completă a vieţii din S.U.A., deoarece ziariştilor sovietici nu le-au fost arătate o sumă de aspecte esenţiale ale acestei ţări: ei nu au putut cunoaşte în mod direct nici traiul muncitorilor şi al şomerilor, nici efectele segregaţiei rasiale din statele sudice, nici alte asemenea trăsături caracteristice „modului de viaţă american". Pe „scara de serviciu" ei n-au putut pătrunde şi caracterul protocolar al vizitei lor nu le-a permis să forţeze nota. Însă chiar dacă au păşit în America pe treptele de marmură ale intrării principale, lumina orbitoare a neonului nu i-a împiedicat să vadă că poporul american iubeşte profund pacea, că oamenii simpli din S.U.A. doresc prietenia şi colaborarea paşnică cu Uniunea Sovietică. După cum, de asemenea, au putut vedea că în S.U.A. îşi duc activitatea, nu numai nestingherite, dar chiar încurajate, bande de provocatori antisovietici, că anumite cercuri interesate în menţinerea şi adîncirea „războiului rece" învăluie pe cetăţeanul american într-o reţea deasă de minciuni şi calomnii cu privire la realităţile din Uniunea Sovietică, că politica antisovietică este promovată şi susţinută de însuşi Departamentul de Stat şi de alte organisme şi organe oficiale ale S.U.A.

După luni de zile de enervantă aşteptare a vizelor de intrare în S.U.A. — timp folosit pentru rememorarea tuturor cunoştinţelor despre America, inclusiv a întîlnirii de pe Elba din primăvara lui 1945 — iată-i, în sfîrşit, pe ziariştii sovietici făcînd un scurt popas la Paris, traversînd apoi Atlanticul pe bordul unui pachebot francez şi, în cele din urmă, acostînd la New York. Primiţi la sosire de reprezentanţi ai Departamentului de Stat şi ai presei, ziariştii sovietici au arătat de la bun început că vin în America animaţi de cele mai prietenoase intenţii. Din păcate, însă, tot de la bun început, cercurile reacţionare americane le-au arătat că nu au de gînd să stea cu mîinile în sîn şi că, de-a lungul întregii vizite a ziariştilor sovietici, se vor feda la tot felul de provocări. Cea mai gravă din acestea a fost faptul că însuşi unul dintre cei doi reprezentanţi ai Departamentului de Stat ataşaţi grupului de ziarişti sovietici, „amabilul" gentleman ce răspundea la numele de Glenn, nu avea în fond altă sarcină decît de a pregăti bandele de huligani antisovietici, de a le anunţa dinainte itinerariul pe care-l vor parcurge oaspeţii, pentru ca provocatorii să poată fi prezenţi la „datorie". Şi încă o sarcină: de a explica reprezentanţilor presei sovietice că provocările ce se încercau împotriva lor constituiau manifestări ale... libertăţii de opinie. „Cred că vă daţi seama, domnilor, că aceasta nu e decît o iniţiativă particulară. Noi nu le putem interzice americanilor să-şi exprime gîndurile, fie că o fac verbal, fie că recurg la oficiile tiparului" — spune mister Glenn, cu prilejul primei provocări antisovietice, puse la cale chiar cu ocazia acostării la cheiul New York-ului. Şi această idee o va repeta de mai multe ori, pînă în momentul în care, demascat ca principal iniţiator al provocărilor, „amabilul" reprezentant al Departamentului de Stat se va vedea nevoit să pretextează, diplomatic, o subită îmbolnăvire şi să renunţe, pe la mijlocul voiajului, să-l mai însoţească pe ziariştii sovietici.

Reprezentanţilor sovietici li s-a arătat într-adevăr tot ce are America mai luxos, mai elegant, mai bine pus la punct: au fost găzduiţi la „Waldorf-Astoria" de pe Park Avenue, au vizitat redacţiile şi tipografiile celor mai mari şi mai bine organizate ziare, una din cele mai moderne uzine de automobile — o uzină automatizată din Cleveland — bursa din New York, cluburile aristocraţiei banului, Muzeul Metropolitan, cea mai mare mină de cupru, cele mai moderne studiouri de televiziune, ferme foarte bine organizate, specializate în creşterea vitelor, sediul O.N.U., Hollywood-ul etc. Au călătorit cu trenuri de lux, cu autobuze elegante şi cu avioane comode. Au participat la nenumărate conferinţe de presă, au asistat la ceremonii religioase, au stat de vorbă cu oameni de afaceri, fermieri, conducători ai cultelor. Şi, împotriva dorinţelor organizatorilor voiajului, s-au întîlnit cu ceea ce într-adevăr are America mai bun: luptători pentru pace şi progres cunoscuţi în întreaga lume, ca celebrul cîntăreţ negru Paul Robeson, scriitorii Michael Gold şi Albert Kahn şi alţi reprezentanţi demni de cele mai bune tradiţii de luptă ale poporului american. Deosebit de emoţionante au fost întîlnirile cu doi scriitori din generaţia mai veche, originari din Europa şi stabiliţi de ani de zile în America: Lion Feuchtwanger şi Ethel Lilian Voynich, autoarea faimosului roman „Tăunul", o femeie în vîrstă de 91 de ani (la data visitei ziariştilor sovietici), complet ignorată — află ea, cît şi nemurirea — în ţara în care trăieşte.

Dar, mai ales, emoţionante au fost pentru ziariştii sovietici manifestările de simpatie şi prietenie ale oamenilor simpli americani. Buchetele modeste de flori şi zecile de scrisori pline de căldură pe care le primeau la toate hoteiurile unde poposeau le-au dovedit din plin că, împotriva tuturor provocărilor şi politicii antisovietice a oficialităţii, oamenii simpli din America, majoritatea poporului american doreşte pacea şi prietenia cu Uniunea Sovietică.

Ziariştilor sovietici nu li s-a permis să ia contact direct cu clasa muncitoare, cu oamenii simpli. Dar din puţinele întîlniri de acest fel pe care le-au avut şi, mai ales, din numeroasele scrisori ce le-au fost trimise, au putut vedea că poporul american a primit vizita lor ca pe o manifestare a prieteniei şi coexistenţei paşnice.

V. SAVIN

*) Boris Polevoi: „Impresii din America" — Editura Tineretului, Colecţia „În jurul lumii" — 1958.

CONSEMNĂRI LITERARE

„SÎNGELE OAMENILOR". Cunoaştem în traducere românească cartea scriitorului ucrainean Mihail Stelmah „Marea familie", amplă cronică a drumului străbătut de satul ucrainean de la începutul colectivizării şi pînă în anii Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Multe din personajele care au populat paginile „Marii familii" apar şi în noul său roman „Sîngele oamenilor", consacrat anilor zbuciumaţi ai războiului civil, ai luptei împotriva intervenţioniştilor şi a bandelor albe conduse de Petliura. Romanul, tipărit în 500.000 de exemplare, a trezit un mare interes în rîndurile largi ale cititorilor. Continuînd tradiţia marii literaturi realist-socialiste, a scriitorilor Mihail Şolohov, Al. Fadeev, A. Tolstoi, Leonid Leonov, K. Fedin, N. Ostrovski şi Al. Serafimovici, care au oglindit cu o mare forţă artistică această perioadă istorică, Mihail Stelmah îmbogăţeşte literatura ucraineană cu o operă remarcabilă.

Romanul debutează cu momentul în care situaţia politică şi militară e încă destul de grea. În slujba idealului revoluţiei curge „sîngele oamenilor", Timofi Goriţvit este ucis mişeleşte, iar Svirid asistă cutremurat la asasinarea copiilor săi, Nastia şi Levko, de către chiaburul Ivan Sikar. Dar victoria va fi a poporului.

„Pămîntul nu poate trăi fără soare şi omul fără fericire" — spune un erou al romanului. În numele fericirii întregului popor sovietic au căzut unii dintre cei mai buni fii ai lui. Lor le sînt închinate paginile acestei opere emoţio-

NOUTĂŢI FILATELICE

Pentru prima dată în lume apar ciupercile în desenele mărcilor poştale. Este vorba de o serie de 10 mărci pusă în circulaţie în ţara noastră. S-au ales ca subiecte aceste desenări numai ciuperci comestibile, atît pentru a le face cunoscute, cît şi pentru a îndemna pe producătorii agricoli la cultivarea lor. Pentru străinătate, este un excelent mijloc de popularizare a unei bogăţii naturale solicitate la export.

În reproducerile alăturate vă prezentăm cele 10 ciuperci comestibile din imaginile mărcilor poştale:

5 bani (Lepiota procera): reprezintă „buretele şerpesc", ale cărui culori naturale sînt maro deschis şi maro închis.

10 bani (Clavaria aurea): redă imaginea ciupercii „barba caprei", de culoare portocalie şi maro.

20 bani (Amanita caesarea): ciuperca denumită popular „ciuperca aurie" şi care are culorile galben aurie şi roşu.

30 bani (Lactarius deliciosus): i se spune „rîsovul" sau „lăptucă" şi este de culoare portocalie şi maro.

35 bani (Armillaria mellea): denumită „ghebe" sau „opăltici", are aceleaşi culori ca şi buretele şerpesc.

55 bani (Coprinus comatus): poartă numele popular de „pepenchiu" şi este colorată în maro deschis şi negru-brun.

1 leu (Morchella conica): redă vestitul „sbîrciog" care are culorile maro deschis şi închis.

1,55 lei (Psalliota campestris): reproduce aşa-numita „ciupercă de bălegar", frumos colorată în canuşiu-măsliniu şi cărămiziu deschis.

1,75 lei (Boletus edulis): are ca subiect gustoasele „mănătărci" sau „hribi", de culori asemănătoare cu ale sbîrciogului.

2 lei (Cantharellus cibarius): „bureţi galbeni" sau „urechiuşe"; sînt foarte gustoase şi de culorile portocaliu şi brun deschis.

Machetele au fost realizate de pictorul H. Meschendörfer din Oraşul Stalin, iar mărcile au fost tipărite pe hîrtie velină, fără filigran, în offset. Dimensiuni 27/37,5 mm.

(Urmare din pag. 6)

și întovărășiții, și colectiviștii. Primii au scos opt sute kilograme grîu la hectar, cei din urmă o mie cinci sute. De ce? Fiindcă cei de la gospodărie au însămînțat organizat și la timp, după toate regulile agrotehnice, iar ceilalți, nu.

— Încăpățînați ai naibii — mi-a spus nea Bănică. Văd cît de colo că ai noștri-s mai cu case, mai rumeni, mai înțoliți — dar mai stau la gînduri. Acu', mai la urmă, încep să tragă și dînșii spre gospodărie. La 24 august, cînd am avut împărțirea avansului și s-a inaugurat și căminul cultural, am primit șapte cereri. Și-apoi a urmat o petrecere!...

Se pare că, în noaptea aceea, cei mai veseli au fost cei șapte întovărășiți proaspăt primiți în colectivă. Dar nu pentru că ascultau țibulca și se ospătau, ci pentru că în iluminație, în sticlele cu vin, în marea de capete, se simțea forța economică a colectivei.

MASA VERDE A RĂMAS ÎN URMĂ

Depășind anume procent în colectivizare, gospodăria a preluat de la sfatul comunal islazul, grajdul, reproducătorii. Identificîndu-se cu comuna, ea trebuie să rezolve în interiorul ei toate necesitățile economice. În primul rînd, trebuie să mărească șeptelul pe care l-a cam neglijat. Și în '57 colectiviștii au pus porumb pentru vite, dar după ce l-au cules, l-au împărțit la zile-muncă. Și vacile? Să pască în islaz. Dar islazul e mic. Atunci? Să pască în baltă. Dar culturile s-au întins pînă în baltă. Acum nu mai merge să duci douăzeci de cai la moara Streang și cu asta să treci hopul. Trebuie însilozări, reîmpărțiri de culturi.

La înființare, gospodăria n-avea nici o vită. Acum, are cincizeci și cinci. Colectiviștii au însilozat în anul ăsta șase mii de kilograme pentru fiecare vacă — săpînd gropi cu o capacitate de două sute de tone. În '52 avea o oaie albă — de dar — acum are aproape o mie, și pentru ovine trebuie să însilozeze vreo cinci sute de tone. Dar însilozarea nu rezolvă totul. E nevoie de masă verde — lucernă, secară. Suprafața pomiviticolă a gospodăriei a crescut în șase ani de nouă ori, suprafața arabilă de șase ori, islazul comunal de loc. El a mai ajuns pînă acum, dar n-o să mai ajungă. Mărirea șeptelului rămîne una din problemele fundamentale.

ȘIFONIERUL LUSTRUIT

Colectiva a desființat opinca și a introdus bocancii și pantofii. La nunți și botezuri, în pantofi; la lucru, în bocanci. Dar nu numai atît! Nu se mai sapă cu piciorul gol. Ori cu tenișI, ori cu sandale. Deci, în loc de opinci, avem bocanci, pantofi, tenișI, sandale.

Dar cînd te măriți, nu poți să aduci în casă numai încălțări. Alexandru Dobrin are trei fete și mi-a făcut, pentru fiecare, următoarea socoteală de zestre: două plăpumi, șase perne, patru cuverturi, patru scaune, o masă, un șifonier, vacă, oi, cai, purcei. El are trei fete. Înainte mai mergea să dai doar o plapumă și două scaune; acum, s-a terminat — tot cîte două și cîte patru. Mai ales fetele colectiviștilor — cînd trece carul cu zestrea și femeile „joacă pernele" — trebuie să fie la înălțime. Și nici una nu mai aduce ladă pentru țoale — toate au șifoniere.

— Trebuie șifonier lustruit, modern — spune Dobrin.

Și el e unul dintre aceia care, acum șase ani, duceau douăzeci de cai într-o moară fără iesle.

MOȘ ALDOIU

Stăteam la masă față în față cu moș Nae Aldoiu, paznicul gospodăriei. Eu mănînc scrob de ouă, moșul ciulama de pui — fiecare după gust. Moșul îmi povestește cum și-a bătut joc de el unul, prin '53, punîndu-l să-i ajute la vie și spunîndu-i că o să împartă cu dînsul butucii cu rod pe din două. „Moșul s-a lăsat prostit vreo două luni, apoi s-a apucat de treabă și a „făcut zile".

Nae Aldoiu se apropie de șaptezeci de ani. L-a cunoscut pe Măicănese, care avea moșie și aici, și pe valea Buzăului, după Nehoiu, l-a cunoscut pe moșierul Polian și pe fostul stăpîn al morii, Streang. Povestește cu o bonomie de motan îmbătrînit, netezindu-și mustățile și căutînd să fie „politic" în comentarii. Ca să simplific prelucrarea ce mi-o face, îl întreb:

— Și acum? Te ajungi cu grîul de la un an la altul?

Moșul n-a auzit ce l-am întrebat. Deretică prin cameră, mută o pernă, saltă o plapumă.

— Ei, moș Aldoiu — spun mai tare — te ajungi cu grîul de la un an la altul?

Moșul curăță cu palma lădoiul aflat în colțul camerei, împăturește un ștergar și clipește mărunțel, fără să audă. Mă ridic, mă apropii de el și-l bat pe umăr:

— Ei, moșule, te întreb, te ajungi cu grîul...?

Nae Aldoiu saltă capacul lăzii. Înăuntru, făină albă — are o mie și trei sute de kilograme. Moșul își trece palma peste suprafața ei moale, de pudră. Și eu, care credeam că nu auzea ce întreb. Înadins nu-mi răspundea nimic, pentru acest efect teatral al lăzii pline, care se prezintă singură. Și abia acum mormăie:

— De ăsta nu mă ating pînă spre octombrie. Ăla din care mănînc e dincolo...

După o zi de căruțe, și Gheorghe Drăgan, și caii au făcut o baie în Borcea.

PUTUROȘII ȘI CEILALȚI

Sergentul major de miliție Marin Soare îmi spune că în sat nu mai sînt furturi. De doi ani, nici un fel de furt — nici o găină, nici o năframă. Nici un ou, nici un știulete. Nici de pe ogoarele gospodăriei nu mai ia nimeni să ducă acasă (gospodăria e aproape cît satul și nu te-ar vedea nimeni, însă nimeni nu mai ia).

Dar nu numai după asta poți vedea cum a crescut conștiința socialistă, aici, pe malul Borcei, ci mai ales după disciplină. În trecut, adeseori, la brigăzile de cîmp venea numai jumate, numai o treime de efectiv. Acum vin toți. Toți, afară de puturoși.

— Și care sînt puturoșii?

Nea Bănică mi i-a numărat pe degete. Și asta era bine: că putea să mi-i numere pe degete.

Gheorghe S. Marin nu vine la lucru de cînd l-a văzut pe unul cum îi făcea casa. De atunci se crede zidar și tot înalță pereți care se dărîmă după el. De la atîta dărîmat, a început să creadă că e meșter la toate și umblă teleleu, învățînd pe toată lumea „Fă așa, trebuie așa..."

Vasile A. Nanu a cîștigat de două ori la Loto și a cumpărat un ceaun în care fierbea lichior... Bea lichior cald și suspina că vaca pe care a luat-o din banii cîștigați o s-o vîndă, că vițele îs greu de îngrijit. Cînd se oprea din băut, lipicios și amețit, făcea evidența muncii celorlalți din familie, care cum a lucrat, ca să nu chiulească nici unul.

Pînă la urmă, s-a dus paznic la pepeni, că putea sta pe mal să prindă pește. Cînd se plictisea, cerea căruță, să-și ducă la oraș copiii bolnavi. Colectiva îi da căruță și el își ducea copiii la Călărași, să-i tragă numere la Loto, că aveau mînă bună.

Constantin Z. Tudor s-a operat acu' șase ani de apendicită și, dacă-l trimiți la treabă, îl înjunghie cicatricea, iar Ion Crivăț umblă numai în papuci, că n-a mai văzut arătură de ani de zile.

— Dar buni, care sînt?

— Buni? Ceilalți — simplifică nea Bănică răspunsul. Ceilalți vreo mie, două mii...

— Ei, nea Bănică, buni-buni...

— Buni-buni ar fi Dumitru Zaine. Îi încredințăm însămînțatul și alte lucrări însemnate. A făcut singur cinci sute zece sile. Și Gheorghe Pahonțu are idei. El a susținut plantarea a optspe' hectare de vie și mărirea grădinii de zarzavat. Și nea Aldoiu e bun — gospodărește tot timpul — și Gheorghe Drăgan, care l-ați văzut cu carul la apă, și dînsul, Nicu C. Micu, care se uită acum la noi...

Dar Nicu C. Micu nu suportă complimente directe, începe să mormăie ceva și, pînă la urmă, ajunge la subiectul preferat: „casa plic cu suluri".

Și iar încep povești în legătură cu petrecerea din 24 august și se emit considerații despre islaz, despre păsări și din nou despre șifoniere și case „cu suluri"... Căci așa se poartă acum la Modelul.

Nu se mai sapă cu piciorul gol. Ori cu tenișI, ori cu sandale.

FRANȚA LA RĂSPÎNTIE

Articol scris pentru „Flacăra" de André WURMSER

Mîine, 28 septembrie, alegătorii francezi vor răspunde prin **da** sau **nu**, în aparență unui proiect de constituție, în fapt însă unui plebiscit care tinde să înlocuiască democrația — așa cum exista ea de aproape un secol — prin puterea personală, prin dictatură.

Cum s-a ajuns la acest paradox, într-o țară unde fascismul n-are un partid organizat și nici priză la un popor cu tradiții adînc democratice?

În realitate, tot ce s-a petrecut în Franța este o consecință pe de o parte a războiului din Algeria, iar pe de altă parte a anticomunismului. Anticomunismul a împiedicat stînga — care dispunea de majoritatea în țară — să guverneze conform dorințelor alegătorilor. Și deoarece comuniștii întruneau ei singuri mai multe voturi decît celelalte partide republicane la un loc, refuzul acestora din urmă de a guverna împreună cu comuniștii i-a dus la situația de a-și căuta aliați printre adversarii lor comuni. Lovitura din Alger a devenit posibilă pentru că războiul din Algeria, pe care însuși Guy Mollet l-a numit cîndva „stupid și fără ieșire", a continuat (în primul rînd datorită lui Guy Mollet însuși!), fiindcă, așa cum au prevăzut comuniștii, acest război mărea șansele fascismului, nu numai în Algeria, dar și în Franța.

Lașitatea, compromisurile, trădările au ușurat trecerea puterii în mîinile acelora care nu-și ascundeau intenția de a lichida Republica.

Mulți francezi credeau că noul șef al guvernului va realiza, conform uneia din vechile sale formule, „ceva nou și rezonabil". Erau mulți cei care credeau în sentimentele republicane ale generalului de Gaulle, convinși fiind că el îi va mătura pe generalii fasciști din Alger.

Dar timpul a risipit aceste iluzii. Războiul din Algeria continuă mai crîncen ca oricînd. „Noul și rezonabilul" care s-au redus de fapt la împrumutul Pinay, au îmbogățit în mod scandalos marile societăți și băncile. Salariile, dimpotrivă, au fost blocate, iar costul vieții urcă vertiginos; libertățile democratice sînt amenințate de către o constituție cu mult mai reacționară decît aceea a lui Napoleon al III-lea sau a lui Pétain.

Iată-ne aruncați cu o sută de ani în urmă. Această constituție va instaura o monarhie fără monarh, un regat fără rege. Învestit cu puteri nelimitate, pe care nu le avea nici chiar regele Franței, președintele republicii va prezida orice, afară de un regim demn de a fi numit republican. Și pentru ca să nu existe vreun dubiu, un articol din această constituție profund antipopulară prevede, în termeni voit nebuloși, dizolvarea partidului comunist. Așa încep toți fasciștii.

Pentru a se asigura succesul referendumului, au fost cheltuite miliarde din finanțele publice și s-au folosit toate armele. Francezii sînt amenințați cu un război civil: dacă vor spune „nu", atunci se vor răscula generalii din Algeria și vor pretinde înlocuirea voinței Franței prin propria lor voință.

În prezent, regruparea forțelor republicane, dintre care multe se mai găsesc încă sub influența anticomunismului, se desfășoară încet. De altfel, complicii anticomunismului au manevrat pentru a întîrzia pe cît posibil această regrupare.

Dintre partidele politice, unul singur este în afara ezitărilor și contradicțiilor: partidul clasei muncitoare. Comuniștii au denunțat încă din prima zi manevrele fasciștilor; ei au refuzat — singurul partid care a făcut acest lucru în unanimitate — învestitura acestui guvern, ei au dus o campanie susținută împotriva plebiscitului, chemînd din prima zi la unirea tuturor democraților și republicanilor. Justețea politicii comuniștilor și marea ei popularitate au fost confirmate și de evenimentele din ultimele zile, mai ales de congresele socialiștilor și radicalilor, care demonstrează că vîntul suflă cu putere și face să cadă măștile una după alta. Pentru prima oară în istoria partidului socialist, o majoritate importantă s-a ridicat împotriva conducerii și e semnificativ faptul că o parte considerabilă dintre militanții cei mai influenți au refuzat să se supună lui Guy Mollet, întemeind partidul socialist autonom. Aceștia nu reprezintă nicidecum un mic grup, ci, dimpotrivă, ei dețin majoritatea în numeroase federații.

În partidul radical, în ciuda mășluirilor nerușinate ale antirepublicanilor, glasurile favorabile și glasurile ostile proiectului de constituție au fost aproape egale, iar printre cei ce s-au opus constituției antirepublicane se numără mulți oameni politici cu greutate.

Federațiile sindicale ale muncitorilor creștini iau atitudine împotriva constituției. U.D.S.R. s-a pronunțat pentru „NU". Militanții socialiști de la „Force ouvrière" lansează apeluri pentru apărarea Republicii. Ba mai mult, nici o organizație clericală nu s-a pronunțat în favoarea constituției.

Fără îndoială, există încă încetineli și întîrzieri în acțiunile opoziției. Clicile anticomuniste n-au încetat de a submina Republica. Propaganda reacționară își continuă jocul murdar în presă și radio.

Dar fluxul luptei populare continuă să crească. Creșterea sa va fi oare irezistibilă? Cîrdășiile ticăloase, lașitățile și trădările nu vor stăvili oare acest flux impetuos? O vom ști mîine.

În orice caz, o ipoteză este exclusă: ca plebiscitul să fie un mare succes pentru cioclii Republicii. Și oricare ar fi primejdiile pe care le aduce după sine, un plebiscit netriumfător nu este chiar un plebiscit. Căci, chiar dacă vor obține o oarecare majoritate — care nu este de loc sigură — o vor obține împotriva unui impresionant număr de voturi contra. Cum se poate vorbi, deci, de un om ales prin plebiscit, dacă această „alegere" s-a făcut împotriva voinței a milioane și milioane de alegători?

Un fapt e limpede: nici colonialiștii din Algeria, nici generalii din Africa, nici aventurierii de teapa lui Soustelle nu reprezintă un curent popular, iar conjunctura națională și internațională în care se desfășoară aventura lor le este absolut potrivnică. Istoria este necruțătoare și cu ea nu se pot semna armistiții. Franța va fi mîine ceea ce destinul ei istoric o pretinde: continuatoarea propriilor sale revoluții, una din făcliile progresului politic și social.

Și dacă aceasta nu va fi mîine, va fi cu siguranță poimîine.

1. Pe străzile din jurul Pieței Republicii e masată mulțimea parizienilor ce manifestă împotriva dictaturii și a constituției fascizante.

2. Bastoanele de cauciuc ale polițiștilor parizieni au intrat în funcțiune împotriva manifestanților republicani. Autodube și camioane (în fund) sînt pregătite pentru încărcarea „suspecților".

3. Dakar. Cu prilejul vizitei lui de Gaulle, populația neagră și-a manifestat ostilitatea, demonstrînd pentru independență, împotriva colonialismului francez, a referendumului și a politicii războiului atomic.

4. La Villejuif (departamentul Sena), pe frontispiciul primăriei, ca și în numeroase alte localități din Franța, au apărut, în preajma referendumului, asemenea lozinci exprimînd împotrivirea poporului față de dictatură: „Trăiască Republica", „NU lui de Gaulle, NU!"

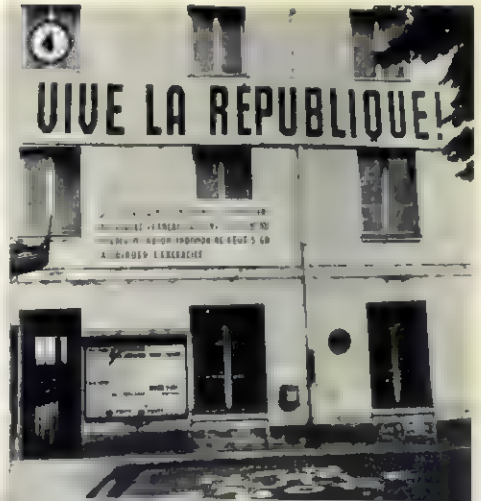

ÎN JURUL GLOBULUI

PRIETENI PE VECI ... Calda îmbrățișare dintre bătrînul coreean și tînărul general chinez — care părăsește pămîntul R.P.D. Coreene o dată cu ceilalți voluntari chinezi ce și-au dat contribuția la înfrîngerea agresiunii imperialiste — este un simbol al prieteniei de nezdruncinat dintre marele popor chinez și bravul popor coreean.

ÎN LUPTĂ CU GROAZNICUL FLAGEL. La invitația guvernului pakistanez, șase medici sovietici, avînd cu ei aproape zece tone de preparate și utilaje de laborator, au muncit cu abnegație timp de 50 de zile pentru combaterea îngrozitoarei epidemii de holeră care a bîntuit în Pakistan. În fotografie: unul dintre cei șase medici sovietici, candidatul în științe biologice B. N. Pestunov, aplicînd copiilor pakistanezi tratamentul medical preventiv.

PÎINE PE BANDĂ RULANTĂ... La Fabrica de pîine nr. 7 din Baku — capitala R.S.S. Azerbaidjene. Această fabrică dă zilnic, datorită automatizării, o producție de 80 de tone pîine. În fotografie: conveiernl pe care circulă pîinile gata coapte.

„CÎRTIȚA" FACE CARIERĂ. Denumită în mod sugestiv „Kret" (Cîrtița), invenția muncitorului polonez Zienkiewicz este un dispozitiv pentru tragerea pe sub pămînt a cablurilor, pentru instalarea țevilor și, în general, pentru diferite lucrări de foraj subteran. Recent, cu ocazia Tîrgului Internațional de la Poznan, „Cîrtița" a stîrnit un mare interes printre reprezentanții unor firme din S.U.A., Franța, Anglia, R.F.G. etc. În fotografie, inventatorul Zienkiewicz supraveghează funcționarea „Cîrtiței".

ÎN LANȚURI... Pentru că și-au exprimat cu hotărîre dezaprobarea față de agresiunea americană din Liban, trei tineri din Napoli au fost condamnați de către „justiția" italiană la cîte 13 luni închisoare și 12.000 lire amendă. Iată-i pe cei trei curajoși cetățeni, în lanțuri, în timpul procesului.

ZILELE NAȚIONALE ALE R. CEHOSLOVACE din cadrul Expoziției Universale de la Bruxelles au prilejuit, printre altele, și spectacole date de Ansamblul de cîntece și dansuri cehoslovace „Lucnica". În fotografie: unul din aceste spectacole.

O VACANȚĂ DEOSEBIT DE PLĂCUTĂ au petrecut pe pămîntul Uniunii Sovietice un grup de 11 elevi din orașul francez Suresnes. La invitația sindicatelor din orașul sovietic Kiin, de lîngă Moscova, și prin intermediul asociației Franța-U.R.S.S., acești tineri au avut prilejul să cunoască îndeaproape viața luminoasă a tineretului sovietic. Iată-i pe cei 11 elevi înaintea plecării lor spre U.R.S.S.

I S-A IERTAT TRECUTUL... Numeroși cineaști care au fost în grațiile regimului hitlerist nu numai că nu sînt pedepsiți, dar își continuă activitatea în R.F. Germană, propagînd în noi filme „concepțiile" lor. Imaginile alăturate ni-l arată, spre exemplu, pe cineastul hitlerist Veit Harlan — regizorul filmului pogromist „Evreul Süss" — în două epoci diferite: Veit Harlan (sus) mulțumindu-i lui Goebbels pentru felicitările prilejuite de „Jud Süss" și (jos) același Veit Harlan, regizînd astăzi într-un studio vestgerman un film al cărui rol principal este interpretat de aceeași Kristine Söderbaum care și-a dobîndit o sinistră faimă prin „Jud Süss".

Eroismul copiilor muncitorilor ruși, care în perioada lui iulie 1917 au contribuit, alături de părinții lor, la adăpostirea lui V.I. Lenin (urmărit pe atunci de agenții guvernului provizoriu), a inspirat pe realizatorii filmului „Adresa lui Ilici", ce se turnează în prezent în studiourile „Lenfilm". Filmul prilejuiește micilor actori Borea Vasiliev și Kolea Melnikov, adevărate creații; ei va fi prezentat în cinstea celei de-a 40-a aniversări a Comsomolului leninist.

Capitala Uzbekistanului Sovietic, orașul Tașkent, a găzduit în luna august Festivalul internațional al filmului din țările Asiei și Africii. Printre filmele prezentate în cadrul festivalului de țări ca R.P. Chineză, India, R.A.U., R.D. Vietnam ca și de republicile unionale din Asia Centrală, s-a numărat și filmul tailandez „Frații", înfățișînd viața grea a țăranilor din Tailanda, țară aflată sub dominația imperialismului american.

Regizorul german Kurt Maetzig, laureat al Premiului de Stat, lucrează intens în studiourile DEFA din Berlin la terminarea filmului în culori „Cîntecul marinarilor". Evocînd puternicele mișcări revoluționare ce s-au desfășurat în Germania, în noiembrie 1918, filmul va fi terminat cu prilejul celei de-a 40-a aniversări a acestor evenimente. „Cîntecul marinarilor" are ca interpreți pe Ulrich Thein, Elfriede Née, Horst Kube, Rita Gödickmeier și... 12.000 de figuranți.

Anton Semionovici Makarenko, marele pedagog sovietic, este din nou figura centrală în ultima realizare a studiourilor „A. P. Dovjenko" din Kiev, „Steaguri pe turnuri". Filmul este realizat în regia lui A. Narodițki, după scenariul lui G. Makarenko și I. Munevici. În rolul lui Makarenko apare — ca și în „Poemul pedagogic" — talentatul V. Emelianov.

„Noua biografie a unor vechi soldați", film cinemascopic în culori, „A cîntat din nou cucul", de asemenea un film în culori, „Magazinul familiei Liu", realizat după romanul cu același nume de Mao Dun — iată doar trei din filmele în curs de realizare în studiourile cinematografice din Pekin, Șanhai și Ciancîun. În total, producția cinematografică chineză va atinge anul acesta cifra de 75 de filme artistice.

Un film intitulat „Nemurire" a fost terminat recent în studiourile din R. P. D. Coreeană. Realizat după un scenariu de Sin Don Cer, filmul evocă vitejia și patriotismul ostașilor Armatei Populare Coreene, în timpul războiului din 1950-1953, împotriva imperialiștilor americani și a cîtcîlor lisinmaniste.

Lui Hajnóczi József, scriitor legat de popor de la sfîrșitul veacului al 18-lea, unul dintre luptătorii de frunte pentru libertatea patriei sale, îi este închinat noul film maghiar „Din ordinul împăratului". Realizat după scenariul scriitorului Barabas Tibor, filmul are ca interpret principal pe cunoscutul actor Besennyei Ferenc.

REDACȚIA, București. Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3507 of 33. Tel. 17.60.10 int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu.

Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

SPORT

PREȚUL 2 LEI

Luptă strînsă la categoria 350 cmc curse

↑ Locurile în „balcon" nu au fost mult ieftine. Din contră, cine s-a sculat mai de dimineață a stat... mai rău.

Cursele cu ataș rămîn totuși cele mai spectaculoase. Cazul M. Dănescu-Al. Huha (C.C.A.) în categoria 750 cmc ataș nu a dezmințit pronosticurile, cîștigînd detașat, și de data aceasta, proba. ↓

Casa Centrală a Armatei, organizatoarea concursului motociclist pe circuit, a acordat o grijă deosebită banei desfășurări a competiției. Printre altele, sportivii militari au instalat de-a lungul traseului posturi telefonice care au urmărit desfășurarea probelor. ←

Păcat că globul pămîntesc e cam... mare și nu poate fi prins atunci cînd, în loc de minge, te trezești cu... pămîntul în brațe!... (Fază din meciul de handbal feminin dintre echipele C.S.U. București și Olimpia-București) ↓

Fază din meciul de hochei pe iarbă dintre echipele Victoria-București și Voința-Ploești.

La meciul de hochei disputat pe Stadionul „23 August", ana inițiali spectatori neholărîți: ce aflau pe stadion, dar nu voiau să renunțe nici la cursele de motociclism disputate... dincolo de gard... ↓

CE SE ÎNTÎMPLĂ ?!...

Este o întrebare pe care de mai mult timp și-o pun, îngrijorați, suporterii sportului cu balonul rotund, cu privire la activitatea fotbalistică de la noi.

Ca urmare a felului în care se comportă reprezentanții noștri în compania unor fotbaliști străini, sînt numeroși cei care au luat hotărîrea de a nu se mai duce la meciurile de fotbal. Dar se programează o întîlnire internațională, se apropie data desfășurării ei și morbul fotbalului nu dă pace omului care îndrăgește acest sport. Ceasul după bilete, grijă să nu întîrzie la stadion. Și, plin de speranțe, este din nou prezent în tribună. Dar curînd își dă seama că asistă la același joc lipsit de o concepție tactică și de dinamism. Și din nou se întreabă: ce se întîmplă cu fotbalul nostru? Ce se întîmplă cu jucătorii? Ce se întîmplă cu antrenorii? Ce se întîmplă cu forurile noastre de specialitate?

Această întrebare am auzit-o de repetate ori, cu prilejul ultimelor meciuri din compania reprezentativelor R. D. Germane. Această întrebare revine cu mereu intensitate în urma înfrîngerii suferite de C.C.A. din partea echipei albaneze, în cadrul Spartachiadei internaționale a Armatelor Prietene.

Nu poate fi nici accident, nici întîmplare faptul că, în cadrul mai tuturor jocurilor din compania reprezentativelor R. D. Germane, Această întrebare revine cu mereu intensitate în urma înfrîngerii suferite de C.C.A. din partea echipei albaneze, în cadrul Spartachiadei internaționale a Armatelor Prietene.

Nu poate fi nici accident, nici întîmplare faptul că, în cadrul mai tuturor jocurilor pe patru fronturi cu reprezentanții unei țări, am suferit o înfrîngere totală.

Care este cauza și cine este vinovat de toate aceste lucruri? Se spune că antrenorii, fiindcă nu impun celor pe care-i antrenează jocul modern, o concepție proprie, nu conduc bine „de pe tușă" reprezentativele noastre. Alții dau vina pe selecționeri: „De ce nu l-au selecționat pe X sau pe Y ? Cei mai mulți dau vina pe federația de specialitate, pentru că nu la măsurile de rigoare. Se pare că toți aceștia au dreptate, dar se pare și că fiecare în parte greșește cînd socotește cauza drept una singură. Dar dacă fotbalul nostru trece printr-o perioadă dificilă și dacă nu se știe cine este vinovat pentru comportarea echipelor noastre reprezentative, totuși pentru faptul că sînt programate meciuri în compania unor reprezentative naționale, fără o prealabilă pregătire și verificare temeinică sub toate aspectele, singura vină o poartă federația de fotbal. Chiar a cunoaște situația existentă, a avea experiența întîlnirilor de pînă acum și a proiecta luarea noi întîlniri inter-țări, în care prestigiul sportiv al țării noastre a pus în joc, este categoric o greșeală. Un rezultat satisfăcător într-un meci de verificare (cazul selecționatei Sofiei) nu ne îndreptățește să socotim că pregătirile sînt suficiente și că victoria va fi a noastră. Poate un accident sau o trecătoare lipsă de formă a adversarilor au facilitat un rezultat favorabil nouă. Și nici comportarea mai bună a unuia sau a altuia din echipe sau a omogenizarea în cadrul unui meci de campionat nu pot fi un indiciu că de acum ne putem prezenta într-un meci inter-țări și că vom face o figură frumoasă. Un meci de campionat poate da satisfacție dacă, în general, echipele combinante prezintă cam același joc, au condiție fizică apropiată și concepție de joc, dacă aceasta există, asemănătoare. Cînd este însă vorba de o întîlnire internațională, ne dăm ușor seama că ceea ce am putut aprecia la o întîlnire Dinamo-Progresul, să zicem, este cu mult prea puțin.

Nu opinăm pentru întreruperea jucătorilor internaționale. Credem însă că, pe lîngă contractarea meciurilor între țări, fiindcă necesar pentru dezvoltarea fotbalului nostru ar fi să aducem mai multe echipe de club străine (și acestea din cele mai puternice) care să-i rodeze, să spunem așa, pe jucătorii noștri și de la care antrenorii să învețe. Cu o pregătire și o verificare minuțioasă a comportării echipelor noastre de club în compania echipelor străine similare, putem mai apoi să alcătuim loturi mai puternice și să contractăm întîlniri între reprezentative. Astfel, situațiile dureroase vor putea fi evitate.

R. ȘCURTU

Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

Simbătă după-amiază a avut loc pe Stadionul Tineretului Festivalul Tineretului din raionul I. V. Stalin. După deschiderea festivă, au urmat competiții sportive. ↑

În finala campionatului de rugbi a regiunii București echipa S. N. Oltenița a reușit să întrecă echipa Recolta Căzănești. În fotografie: echipa cîștigătoare, imediat după cucerirea cupei. ↓

Luptă serioasă pentru minge. Fază din meciul de rugbi disputat simbătă pe Stadionul „Dinamo" între echipele Dinamo-Milițiа și W.K.S. Lotnik (R.P. Polonă) ↓

05
7.—

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

Nr. 47 (183)
Anul VII
22 noiembrie 1958

Actrița Doina Șerban în rolul Marinei din piesa „Cravata Roșie", de S. Mihalkov (Teatrul Tineretului).

Fotografie de
S. STEINER

În acest număr:

Pag. 5-6 — Ai vreo idee? — anchetă printre cei ce chivernisesc metalul, de F. Urseanu.

— Zbucium — poezie de Eugen Frunză.

Pag. 7 — Scrisoare din Franța: „În preajma alegerilor", de Julien Ronsard.

— Inscripție la o fotografie: „Evlavioșii ucigași veseli", de I. Purcaru.

Pag. 8-9-10-11 — Petrol, sînge, burnusuri și spioni, de Peter Vádás.

— La Institutul „Maxim Gorki", de A. Petruț.

Pag. 12-13 — Pasageri pe „șiclău" — reportaj de F. Brunea-Fox.

Pag. 14-15 — Arta vieții, de Mircea Deac.

— Înfrățire — poezie de Al. Andrițoiu.

Pag. 16-17-18 — Mai sînt încă „Buru" — schiță științifico-fantastică, de prof. univ. Mircea Naumescu.

— Struguri cu... bucata.

— Inamicul ascuns.

Pag. 19-20 — Numai pentru cîțiva aleși? — anchetă de Andrei Dima.

— Sportivii adîncurilor, de ing. C. Suboni.

— Lipseau cîteva verigi.

Pag. 21 — La 30 ani de la moartea luptătorului comunist Constantin Ivănuș, de R. Deutsch.

Pag. 22 — Consemnări literare: „Două reportaje", de Pompiliu Caraioan.

— Opinii pe scurt: „Răzeșii lui Bogdan", de Sanda Faur.

— Filme noi.

Pag. 23 — Centenarul mărcii poștale romînești și al poștei de stat.

Pag. 24 — Cuvinte încrucișate, sfaturi practice, șah.

Pag. 25 — Al nouălea cer — schiță umoristică, de Rik Auerbach.

— Din seria portrete — caricaturi de A. Poch.

Pag. 26 — Sport.

Pag. 27 — În jurul globului: „Imagini din R. P. Mongolă".

PRIVIȚI CU NOI!

SE PRELUNGEȘTE HALA CAZANGERIEI de la Atelierele C.F.R. „Grivița Roșie". Prin aceasta se urmărește sporirea capacității de lucru și îmbunătățirea condițiilor de muncă. Hala, refunoită, va fi dată în folosință la sfîrșitul acestui an.

LA MORMÎNTUL LUI LAZĂR CERNESCU. Aproape 360 de oameni ai muncii din Timișoara și locuitorii satului Rusca (comuna Teregova) au participat la pelerinajul organizat de Consiliul sindical local și de Biroul de Turism la mormîntul lui Lazăr Cernescu, luptătorul comunist care a fost ucis mișelește de dușmanii poporului în noiembrie 1948.

Fotografie de Sava SOARE

UN JET PUTERNIC DE APĂ și vagonul de sfeclă de zahăr este descărcat în cîteva minute. Instalația se datorește unui colectiv de inovatori de la fabrica de zahăr din Arad.

Fotografie de L. WEISZ

ACESTE MAȘINI AȘCHIAZĂ LEMNELE, transformîndu-le în... fulgi care, printr-un proces tehnologic, se transformă în plăci de o rezistență deosebită. Este secția de așchiere a lemnului a Fabricii de plăci aglomerate din Brăila.

Plăcile produse au o rezistență mecanică ce depășește normele internaționale. Rezistența de încovoiere, de pildă, este de 250 kg la cm², față de 200 kg la cm² cît prevăd aceste norme. →

TINERI DIN TOATA LUMEA studiază cu sîrg în institutele noastre. Iată-i pe studenții Ciu Cea-ciun, din R.P. Chineză, și Mamun Muhamedi Ahmed, din Sudan, care studiază la Institutul de petrol, gaze și geologie (IPGG) din Capitală, lucrînd într-unul din laboratoarele institutului.

REVERSUL MONEDEI ISTRIA, monedă datînd din sec. IV—III î.e.n., care a fost găsită la Constanța, cu prilejul unor săpături făcute pentru un șanț de canalizare pe strada Tomis, colț cu strada Marc Aureliu.

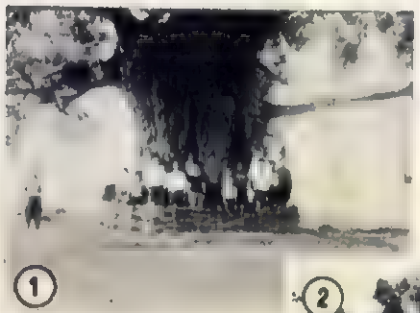

NOI SORTIMENTE DE COVOARE ORIENTALE au început a fi livrate de cooperativa „Arădeanca". Magazinelor le-au fost expediate produsele: „Stambul", „Afgan" și „Armenian" ↓

Fotografie de L. WEISZ

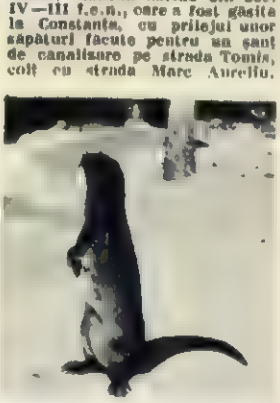

OTTI, așa este alintată vidra pe care crescătorii de fazani din Timișoara o țin „pe lîngă casă". Și Otti „face frumos" ori de cîte ori dorește să obțină ceva ce-i este pe plac. Un pește, de pildă!

Fotografie de R. HOROVEANU

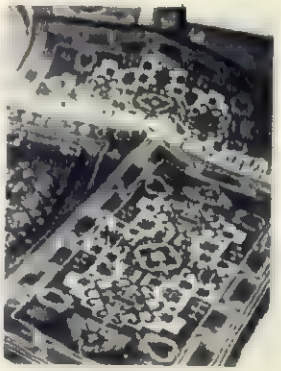

UN MONUMENT AL NATURII poate fi socotit plopul alb (plopulus alba) care trăiește de sute de ani în com. Rafaila din raionul Negrești (regiunea Iași). Arborele, în vîrstă de 350-400 de ani (după aprecierile specialiștilor de la Institutul Agronomic din Iași), are un diametru de peste 3 m (foto 1), este înalt de aproape 40 m (foto 2) și se dezvoltă încă destul de viguros.

Sînt impresionante dragostea și grija pe care locuitorii comunei Rafaila și cei din satele vecine le poartă bătrînului plop, ferindu-l de distrugeri.

Fotografii de L. BENEȘ

ÎN FRUNTEA UMANITĂȚII

Poporul sovietic a înfăptuit transformări grandioase care dau Uniunii Sovietice posibilitatea de a începe o perioadă nouă de cea mai mare importanță a dezvoltării sale — perioada construcției desfășurate a societății comuniste. Principalele sarcini ale acestei perioade vor fi crearea multilaterală a bazei tehnico-materiale a comunismului, întărirea continuă a puterii economice și de apărare a U.R.S.S. și, concomitent, satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale și spirituale ale poporului sovietic.

Aceasta va fi etapa hotărîtoare a întrecerii cu lumea capitalistă, cînd practic trebuie îndeplinită sarcina istorică de a ajunge din urmă și a întrece cele mai dezvoltate țări capitaliste în ce privește producția pe cap de locuitor.

... Superioritatea ritmului de dezvoltare a producției în U.R.S.S. va crea baza reală pentru ca în aproximativ cinci ani după 1965 să fie ajuns din urmă și depășit nivelul producției din S.U.A. pe cap de locuitor. Atunci, sau chiar mai devreme, Uniunea Sovietică se va situa pe primul loc în lume în ceea ce privește atît volumul absolut al producției, cît și producția pe cap de locuitor. *Aceasta va asigura populației din U.R.S.S. nivelul de trai cel mai înalt din lume. Aceasta va constitui o victorie de importanță istorică mondială a socialismului în întrecerea pașnică cu capitalismul.*

...Importanța internațională a planului de șapte ani constă în faptul că realizarea lui va însemna întărirea continuă a forței sistemului mondial al socialismului. Planul de șapte ani prevede dezvoltarea multilaterală a colaborării economice dintre Uniunea Sovietică și toate țările socialiste.

Ca rezultat al realizării planului de șapte ani, țările socialiste vor produce în 1965 mai mult de jumătate din întreaga producție industrială mondială. *Astfel în această perioadă scurtă se va asigura superioritatea absolută a sistemului mondial al socialismului asupra sistemului capitalist în ce privește producția materială — sferă hotărîtoare a activității omenești.*

(Din Tezele raportului care va fi prezentat de N. S. Hruşciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S.)

→

În fotografie: substație de înaltă tensiune a hidrocentralei „V. I. Lenin" de pe Volga, cea mai mare din lume.

Tezele raportului care va fi prezentat de N. S. Hruşciov la Congresul al XXI-lea al P.C.U.S. prevăd:

● În următorii 15 ani, Uniunea Sovietică va ocupa primul loc în lume nu numai în privința volumului global al producției, ci și în privința producției pe cap de locuitor.

● În 1965 se vor produce 65-70 milioane tone de fontă, adică cu 65-75 la sută mai mult decît în 1958; oțel — 86-91 milioane tone, adică cu 56-65 la sută mai mult; laminate — 65-70 milioane tone, adică cu 52-64 la sută mai mult.

● Volumul global al producției industriei chimice va crește de aproximativ trei ori în anii 1959-1965... În perioada de șapte ani se vor construi sau se va termina construcția a peste 140 mari întreprinderi chimice și se vor reconstrui peste 130 de întreprinderi.

● În 1965 producția de energie electrică va crește la 500-520 miliarde kWh, adică de 2 - 2,2 ori față de 1958. Puterea instalată a centralelor electrice va crește de peste două ori.

● Producția globală a industriei ușoare va crește în perioada 1959-1965 de aproximativ 1,5 ori... În ce privește nivelul producției pe cap de locuitor a unor mărfuri alimentare importante, U.R.S.S. va ajunge și va întrece în perioada celor șapte ani cele mai dezvoltate țări capitaliste. Producția de bunuri de uz casnic va fi dublată.

● Volumul producției globale a agriculturii va spori în 1965 față de 1958 de aproximativ 1,7 ori. La sfîrșitul perioadei de șapte ani trebuie să se asigure o recoltă de cereale de 10-11 miliarde puduri anual.

● Veniturile reale ale muncitorilor și funcționarilor vor crește în medie cu 40 la sută, iar veniturile reale ale colhoznicilor — cu cel puțin 40 la sută.

● Introducerea săptămînii de lucru de cinci zile, adică asigurarea a două zile libere pe săptămînă. Trecerea la ziua de muncă redusă și micșorarea numărului zilelor lucrătoare pe săptămînă vor avea loc fără ca salariile să se reducă

În cadrul mitingului prieteniei sovieto-polone, care a avut loc la 10 noiembrie la Moscova, tovarășul N. S. Hrușciov a ridicat problema statutului Berlinului. Ca urmare a încălcării de către puterile occidentale a acordurilor de la Potsdam, acest statut a devenit caduc. U.R.S.S. a anunțat că este gata să predea guvernului R. D. Germane acele funcții pe care le mai deține la Berlin autoritățile sovietice. Același lucru trebuie să-l facă și puterile occidentale. Scindarea Berlinului și ocuparea sectorului său apusean de către S.U.A., Anglia și Franța — care l-au transformat într-un stat în stat — nu mai sînt justificate. Berlinul — capitala R. D. Germane — trebuie să aparțină poporului german.

Guvernul R. D. Germane, prin conferința de presă ținută la Berlin, la 12 noiembrie, de către Otto Grotewohl, a salutat cu căldură și a sprijinit poziția adoptată de U.R.S.S. totodată, prin Memorandumul și prin Cartea Albă publicate cu această ocazie, guvernul R.D.G. a demascat viguros uneltirile puterilor occidentale în legătură cu Berlinul.

Reportajul pe care-l publicăm mai jos ilustrează cîteva aspecte legate de această problemă, care atrage azi atenția opiniei publice mondiale.

La granița „sectorului englez" al Berlinului. Fii ai aceluiași popor, locuitorii aceluiași oraș, oameni care vorbesc aceeași limbă sînt rupți în mod arbitrar unii de alții.

Există un singur Berlin!

— Să fie înlăturat pericolul Berlin-vest! —

În ziua de 26 septembrie 1958, în toiul provocărilor militare ale S.U.A. în strîmtoarea Taivan, domnul Dulles urca la tribuna unei reuniuni suspuse din New York. În sală se aflau personaje simandicoase: reprezentanți ai Consiliului pentru relațiile comerciale și industriale dintre America și Extremul Orient. Copleșiți de grijile provocate de perspectivele crizei ce amenință S.U.A., businessmenii prezenți sperau să găsească în cuvîntarea lui Dulles vreo rețetă pentru ieșirea din impasul economic. Or, vorbitorul a sărit peste capitolul relațiilor comerciale și a făcut un salt brusc din Extremul Orient, tocmai în... Europa occidentală. Într-o vreme cînd întreaga atenție a opiniei publice mondiale era îndreptată spre Extremul Orient (repetăm data: 26 septembrie), șeful Departamentului de Stat al S.U.A. a strecurat în cuvîntarea sa o nouă și insinuantă provocare. El a declarat ritos:

„Insulele de coastă, inclusiv Quemoy și Matsu, au pentru Republica China (adică pentru falitul Cian Kai-și — n.r.) o mare importanță, comparabilă cu importanța pe care o are Berlinul pentru Occident... Republica Federală Germană și aliații ei, printre care și Statele Unite, au riscat un război și au și în prezent angajamentul de a risca mai degrabă un război, decît să cedeze Berlinul".

Cei prezenți la reuniunea din 26 septembrie și-au dat seama că Dulles pregătește terenul pentru o nouă manevră provocatoare a diplomației americane.

CÎND BUNDESTAGUL PLEACĂ ÎN TURNEU

Au trecut cîteva zile de la acest episod.

În ajunul zilei de 1 octombrie, pe ruta Bonn—Berlin-vest domnea o forfotă suspectă. Zeci și zeci de persoane oficiale și parlamentari vestgermani, însoțiți de cuvenitele suite, se îndreptau în grabă spre Berlinul occidental. Părea că aproape întreaga conducere de la Bonn pornise în turneu. Pentru că, după cuvîntarea lui Dulles, cancelarul Adenauer hotărîse să țină sesiunea Bundestagului nu la Bonn, ci în Berlinul occidental.

Sesiunea a avut loc la 1 octombrie, iar pe ordinea de zi a figurat o singură problemă: aceea a anexării Republicii Democrate Germane la Germania occidentală...

În corul glasurilor revanșarde care au răsunat cu acest prilej s-a distins acela al lui Adenauer care, reluînd o veche „cugetare" a lui Hitler și respectînd normativul dullesian, a declarat că *„în lume forța înseamnă și astăzi mai mult decît bunăvoința"*.

Dacă prin „bunăvoință" Adenauer a înțeles organizarea provocărilor împotriva R.D. Germane, cu ajutorul diverselor organizații subversive, care au răsărit ca ciupercile în R.F. Germană și în Berlinul occidental (agenturi de soiul „birourilor răsăritene" ale Uniunii creștin-democrate și al centrelor de spionaj americano-vestgermane), prin elogiul forței, cancelarul de la Bonn n-a înțeles altceva decît forța agresivă, cu ajutorul căreia (sub protecția aliaților săi occidentali) să poată fi cotropită Republica Democrată Germană.

LA RUSA INCENDIATORILOR

În centrul Berlinului, într-una din piețele zonei occidentale a orașului, se ridică ruinele unei clădiri mohorîte. Este fostul Reichstag. Zidurile sale perforate de schije sau dărîmate de bombe amintesc de prăbușirea mașinii de război naziste și-i avertizează pe toți acei ce s-ar încumeta să pornească pe urmele lui Hitler.

Dar urmașii lui Hitler n-au ochi să vadă aceasta. Ei refac Wehrmachtul hitlerist, pe care îl înzestrează acum și cu arma atomică. La Bonn și în Berlinul de vest se aud răcnete revanșarde, se formulează brutal pretenții asupra teritoriilor altor țări.

Sub ochii comandamentelor american, englez și francez și cu încurajarea lor, Berlinul occidental s-a transformat într-un primejdios focar de război. Această parte a orașului este înțesată de trupe N.A.T.O., cu precădere americane. Pretutindeni mișună spioni americani.

Astfel, pe anumite străzi, pe porțile unor case cu aspect obișnuit, se pot întîlni tăblițe cu inscripții ca *„Grupul de luptă împotriva inumanității"* (Berlin-Nikolassee) sau *„Comitetul de anchetă al juriștilor liberi"* (Berlin Zehlendorf West).

Cetățenii cinstiți nu se lasă însă induși în eroare. Ei ocolesc cu grijă casele acestea, ca pe niște centre de ciumați. Oamenii știu că în dosul inscripțiilor în aparență inofensive se ascund cuiburi de năpîrci: agenturi de spionaj. Asemenea cuiburi sînt centralele vestberlineze ale spionajului american: Central Military Agency (C.M.A.), Military Intelligence Service Detachment (M.I.D.), Air Intellizence Service (A.I.S.) și altele. Berlinul occidental e menținut pe nedrept sub ocupația anglo-franco-americană, fiind azi locul de întîlnire și de instruire a tot soiul de scursori fasciste, legionare, horthyste ș.a.m.d.

Faimoasa Curte a Miracolelor, descrisă de Victor Hugo, în care se adunau scursorile societății, era un rai pe lîngă cloaca din Berlinul occidental.

BERLINUL ESTE ȘI RĂMÎNE CAPITALA R.D. GERMANE

Fie că vrea sau nu vrea domnul Dulles, fie că-i place sau nu-i place domnului Adenauer, Berlinul este și rămîne capitala Republicii Democrate Germane. Ocupanții occidentali și protejații lor de la Bonn, care s-au înstrăinat de interesele poporului german, nu mai au ce căuta în Berlinul de vest.

Situația juridică a Berlinului occidental, creată prin așa-zisul statut al Berlinului, a devenit de mult anacronică. Vechiul statut s-a perimat.

Încălcîndu-și propriile lor angajamente, S.U.A., Anglia și Franța au renunțat de mult la prevederile acordului de la Potsdam; ele n-au respectat prevederile privind demilitarizarea Germaniei și neadmiterea renașterii fascismului. Numai acordul cu privire la Berlin, care este avantajos puterilor occidentale și numai lor, n-a fost călcat de cele trei puteri occidentale. Ele se țin cu dinții de acest acord, pentru că, în virtutea lui, își mențin mai departe regimul arbitrar de ocupație a unei însemnate părți a Berlinului și de aci uneltesc mișelește împotriva Berlinului democrat, împotriva R.D. Germane, despre care nu se feresc să declare fățiș că vor s-o anexeze la R.F. Germană.

SĂ FIE ÎNLĂTURATĂ PRIMEJDIA!

Populația vestberlineză, și în primul rînd clasa muncitoare, care a îndurat și îndură încă odiosul regim instaurat de occidentali, și-a manifestat în anii aceștia, sub cele mai diferite forme, ostilitatea față de politica guvernului de la Bonn și față de prezența trupelor anglo-franco-americane, care perpetuează scindarea — cu totul anormală și dăunătoare intereselor populației — a Berlinului. Puternicele acțiuni de masă, grevele și demonstrațiile care au loc în Berlinul occidental reflectă starea de spirit antiimperialistă și antirăzboinică a populației.

Acum, cînd imperialiștii americani și complicii lor de la Bonn declară cu cinism că ei consideră Berlinul apusean drept un *„oraș din zona frontului"*, poporul Republicii Democrate Germane și, împreună cu el, celelalte popoare iubitoare de pace socotesc cu deplin temei că situația primejdioasă creată în vestul Berlinului trebuie curmată.

„În interesul menținerii păcii și coexistenței pașnice — se spune în chemarea adresată de guvernul R.D. Germane guvernelor și popoarelor din întreaga lume — este necesar să se întreprindă acțiuni serioase împotriva acestei primejdii".

Mircea CÎRLOANȚĂ

Ai VREO IDEE?

ANCHETĂ PRINTRE CEI CE CHIVERNISESC METALUL

Profilul uzinelor „1 Mai" din Ploești e binecunoscut: aici se produce întregul utilaj greu pentru industria petroliferă. De la instalațiile de foraj, pînă la cele de extracție, și de la cele de prelucrare a țițeiului pînă la cele mai complexe agregate de rafinare a specialităților de petrol. Beneficiarii? Ușor de înțeles: industria noastră petroliferă în plină dezvoltare. În plus: clienții din străinătate. Prezentarea fiind făcută, să ne începem sondajul. Încotro?

Cel care are dreptate...

Într-o sală a cabinetului tehnic se află o expoziție. O expoziție a celor mai moderne piese de utilaj petrolifer executate în uzină. Sînt aici zeci și zeci de exponate. Nici una singură din piesele expuse — nici cea mai simplă — nu se fabrica în țară cu ani în urmă. Adică în vremurile cînd capitalul străin, secondat de cel autohton, extrăgea din subsolul românesc cele peste 160 de milioane de tone petrol furate poporului, fără să se îngrijească a pune bazele, fie și celei mai simple industrii de producere a utilajului petrolifer. Vremuri în care trusturile apusene ne subjugau și din acest punct de vedere...

Vorbeam de expoziție. Ei bine, într-însa se găsesc, desigur, și faimoasele sape de foraj. „Ghearele" acelea rotative care, împinse de prăjini, pătrund kilometri întregi în adîncul pămîntului, în căutarea țițeiului.

De ce m-am oprit tocmai la aceste piese? Fiindcă în fața standului pe care sînt ele expuse, am găsit un grup de tineri muncitori; erau în timpul unei pauze și priveau cu atenție exemplarele ce reprezentau fazele de fabricare a „ghearelor".

La un moment dat, l-am auzit pe unul dintre ei spunînd:

— Are dreptate. Se pot face economii...

— Cine are dreptate?— m-am grăbit să-l întreb.

Tînărul care gîndise cu voce tare, surprins de o intervenție străină, a ezitat să-și continue gîndul. Ezitarea a fost însă de scurtă durată. Pe urmă a început să vorbească.

Așa am ajuns să aflu: primo, cine „are dreptate"; secundo: în ce privință are el dreptate. Deci, întîi: dreptate are tehnologul Gheorghe Mincu, de la serviciul metalurgic. Are dreptate cînd spune că la fabricarea anumitor piese de la sapa de foraj s-ar putea face economii și că, deci, procesul lor de fabricație ar trebui modificat ca atare.

Despre ce piese e vorba? Sapa de foraj are trei conuri dințate. Sub protecția sapei, ca sub protecția unor fălci, dinții acestia ai conurilor „mușcă" pămîntul. Explicația aceasta, ca și treaba pe care o fac conurile dințate, e simplă. Dar nu la fel este fabricarea lor. La început, atunci cînd iese din matriță, un asemenea con are înfățișarea rudimentară a unei mici căpățîni de zahăr. Pe urmă, prin degroșare la strung, se mai „cizelează". Tot strungul efectuează asupra lui cea de-a treia fază de prelucrare, săpîndu-i niște trepte. Pentru ca, în sfîrșit, să intervină freza, transformînd treptele în... autentică dantură de oțel.

După cum vedeți, un proces destul de complicat.

— ...Și nu numai complicat — îmi spune tînărul cu care stau de vorbă — dar și neeconomicos. Pentru că, la fiecare con, se pierde, prin repetatele prelucrări, circa un kilogram de oțel de cea mai bună calitate.

Calculul e simplu. La fiecare sapă se pierd 3 kg, deoarece fiecare sapă are trei conuri. Iar sapele de foraj reprezintă un produs de mare serie al uzinelor „1 Mai". Aceasta deoarece, în operația de forare la sondă, viața lor este efemeră: douăzeci, douăzeci și două de ore. Atunci? Înseamnă că „1 Mai" trebuie să producă mii și mii de sape de foraj. Înmulțiți aceste mii cu trei kilograme, și veți vedea cît oțel se pierde prin prelucrare.

Stau pe gînduri.

— Așa că Mincu are dreptate — urmează tînărul.

— Dar ce propune tovarășul Mincu?

— Ca aceste conuri să fie de la bun început matrițate într-o formă mai apropiată de forma finală. Și pentru asta, el se gîndește acum la planul viitoarei matrițe. Dacă îi va reuși și se va pune în practică ideea lui, atunci, pe lîngă economisirea oțelului respectiv, se va economisi și timp, prin reducerea fazelor de prelucrare...

Constantin Panait, autorul ideii recondiționării pistoanelor de la pompele de extracție.

Eugen FRUNZĂ

ZBUCIUM

— Castanii mei, pietoşii mei,
Eh, ce vă pasă vouă?!. .
Din veci vă sună-n rămurit
Cîntare veşnic nouă

Ci eu amarnic mă frămînt,
În albe nopţi mă nărui
Un strop să fur din oremea mea
Şi-n cîntecu-mi să-l dărui...

— Vorbeşti, băiete, de prisos
Ori ne mîhneşti anume?
Cumplit blestem să dai în veci
Acelaş zvon pe lume

Şi cînd se schimbă timp şi sorţi
Şi oameni şi pămînturi,
La tine-n ramuri iar şi iar
Să sune-aceleaşi cînturi.

Tu însă mergi în veacul nou
Prin flori şi ploi şi tunet...
Ce dulce zbucium e să frîngi
Din oremea ta un sunet!...

. . . . . .

Aşa-mi grăiră mai de mult
Castanii mei, pietoşii;
Şi m-am tot dus de-atunci, cîntînd,
Sub flamurile roşii.

Rădăuţi — octombrie 1958

— Şi se vor reduce şi cheltuielile de regie...

— Bineînţeles.

Şi ziceai că n-ai nici o idee...

Despre turla de sondă la instalaţia de foraj 4 L.D. nu mai trebuie să vorbesc. Faima ei a trecut graniţele ţării şi a creat o bună reputaţie tinerei noastre industrii de utilaj petrolifer. Turla aceasta pliantă, înaltă de 43 de metri, se poate instala pe locul de foraj, în maximum opt minute. Numai opt minute, faţă de 50 de ore cît durează instalarea turlei unei sonde clasice!

Azi metalurgiştii ploieşteni construiesc turlele pliante în serie. Modernii giganţi de oţel nu se lucrează însă atît de uşor. Cu atît mai mult, cu cît utilajul afectat construirii lor nu a fost încă adaptat în întregime noului proces de producţie. Un exemplu îl oferă prelucrarea ţevilor groase, aduse de la alte uzine din ţară pentru construirea turlelor. Îmbinarea lor în timpul construcţiei necesită numeroase operaţii de tăiere, deoarece uzinele producătoare de ţevi nu livrează comenzi speciale pentru turlele de sondă, pe dimensiuni date, ci produc şi furnizează ţevile după standardele în vigoare. Ca atare, este imposibil ca aceste ţevi să se potrivească perfect din punct de vedere al lungimilor necesare pentru turle. De aici, circa 70 de tăieri la o singură turlă. În plus, „amputarea" ţevilor se face prin tăierea autogenă, ceea ce înseamnă că, după această operaţie, capetele ţevilor rămîn zimţuite şi trebuie cizelate pentru a putea fi apoi din nou puse cap la cap. Cizelarea aceasta se face prin strunjire. Şi la strunjirea fiecărui cap de ţeavă se pierde, se risipeşte circa un kilogram şi jumătate de oţel.

Stau de vorbă despre aceasta cu încercatul meşter Vasile Iordăchescu, tehnolog la cazangerie.

— E păcat de oţelul ăsta pierdut — conchid eu. Şi... nimeni n-are nici o idee pentru economisirea lui?

Meşterul ridică din umeri. Îmi iau rămas bun de la el şi o pornesc prin uzină. Dar n-am pace. Tot la oţelul care se pierde la ţevi mă gîndesc. Nimeni să n-aibă nici o idee?

Mă duc la cabinetul tehnic.

— Vă deranjez din nou, tovarăşe inginer Vitan...

(Inginerul şef al cabinetului tehnic, pe care l-am cunoscut acum două ore, mă primeşte cu amabilitate).

Îi pun problema care mă frămîntă.

— Cui m-aş putea adresa în legătură cu ea?

— Meşterului Iordăchescu — îmi sugerează inginerul.

—Care Iordăchescu? Vasile?

— Da.

— Vă mulţumesc, dar el...' n-are nici o idee... Pînă acum am stat de vorbă şi...

Inginerul mă priveşte surprins:

— Nu se poate! Doar ieri mi-a spus mie ceva...

Mă duc din nou la Vasile Iordăchescu.

— Ei, meştere, meştere... ziceai că n-ai nici o idee...

Luat prin „surprindere", îmi spune că n-a vrut să-şi dea ideea în vileag, pînă n-o verifică temeinic.

— Acum, dac-aţi aflat de ea, să v-o spun...

Şi mi-o spune: s-a gîndit la o instalaţie mobilă, asemănătoare unui strung cu două cuţite. Această maşină ar putea tăia ţevile direct la locul de producţie, înlăturînd operaţia tăierii autogene şi, după tăiere, transportarea ţevilor în atelier, pentru strunjire. Deci: tăiere directă, operativă, corectă şi, ca atare, fără asemenea pierderi de metal. Rezultatul? Economisirea a mii de kilograme de oţel anual. Plus economie de timp şi de muncă.

— Ei, meştere, meştere!... Şi ziceai că n-ai nici o idee!...

Pe cînd o secţie specială?

Deşi încă neomologată, inovaţia maistrului Constantin Panait a „cucerit" entuziasmul schelelor Cîmpina, Boldeşti şi Urlaţi. Despre ce e vorba? De o idee foarte bună, a cărei punere în practică poate aduce economiei naţionale o recuperare de mii de kilograme de oţel cromat.

Cum? Prin „readucerea la viaţă" a multor mii de pistoane, folosite la pompele canadiene pentru extracţia ţiţeiului. E vorba de acele pistoane care s-au uzat după o „activitate" permanentă de 2-3 mii de ore. În mod obişnuit, la schele, aceste pistoane scoase din uz sînt aruncate sau folosite fără un scop precis. Care a fost ideea meşterului Panait? Să recondiţioneze prin recromare aceste pistoane uzate. (Operaţia s-ar putea repeta chiar de zece ori la rînd).

Proba s-a făcut la uzinele „1 Mai". A făcut-o chiar maistrul Panait, care-i şeful sectorului cromaj. Rezultatul pozitiv a fost evident. Schela petroliferă Cîmpina a arătat recent că e dispusă să recondiţioneze astfel cel puţin 5.000 de pistoane. Alte cîteva mii ar trimite pentru aceeaşi operaţie schelele Boldeşti şi Urlaţi.

Atît de importantă ca rezultate este ideea tovarăşului Panait, încît mulţi tovarăşi care îşi dau seama de aceasta sînt de părere că ar trebui creată o secţie specială, în cadrul uzinei, care să se ocupe de recondiţionarea, prin metoda respectivă, a pistoanelor uzate. Rămîne de văzut dacă şi conducerea uzinei va fi de aceeaşi părere. Şi desigur că, în această problemă, un cuvînt greu de spus îl are ministerul respectiv.

F. URSEANU

Fotografii de Eugen IAROVICI

Maistrul Vasile Iordăchescu: „Cam atîta se pierde din ţeavă prin sistemul actual de tăiere".

Tovarăşul Gh. Mincu calculează economiile care s-ar realiza prin reducerea operaţiilor de fabricare a conurilor dinţate de la sapa de foraj.

Scrisoare din Franța

În preziua alegerilor

de Julien RONSARD

Așa cum s-a întîmplat după München și după aducerea la putere a lui Pétain, la orizontul Franței se profilează noi primejdii. Au fost emise decrete speciale ale guvernului, care amenință grav libertățile democratice, contravenind pînă și prevederilor noii constituții. În baza unor astfel de legi excepționale, în Franța poate fi arestat și internat în lagăr, sub pretextul combaterii „terorismului" algerian, oricine își manifestă, într-un fel sau altul, opoziția față de politica guvernului. Toată presa democrată poate fi confiscată sub orice pretext.

Dar încercările de a anihila puternica influență exercitată de grupările democrate și, în primul rînd, de partidul comunist se reflectă cel mai limpede în noul sistem electoral. De altfel, reacțiunea nu ascunde acest lucru: „Noul scrutin — scria ziarul reacționar „Combat" — va micșora considerabil reprezentanța comunistă în Parlament". Dar în ce constă această escrocherie electorală, denumită pompos „scrutin uninominal majoritar cu două ture"? Conform acestui sistem de vot, teritoriul metropolei va fi împărțit în circumscripții de cîte 95.000 de alegători, care vor alege cei 459 de deputați pentru Adunarea Națională Franceză. De fapt, acest „decupaj" constituie o regrupare ilogică a unor cantoane și împărțirea artificială a altora. Scopul e limpede: se urmărește pe de o parte să se fure voturile comuniștilor, iar pe de altă parte să fie favorizați candidații partidelor reacționare. În mod concret, iată cum se petrece aceasta: cantonul Vimy, spre exemplu, este reprezentat acum în Adunarea Națională Franceză de comunistul Pierre Doré. În vederea noilor alegeri, însă, acest canton a fost împărțit în trei și înglobat în circumscripțiile electorale noi: Arras-Nord, Arras-Sud și Liévin. Astfel, prin „anexarea" unor părți din vechile cantoane în care predominau muncitorii, la unele cantoane rurale sau semirurale, socotite în general fiefuri ale partidelor reacționare, sînt create cele mai nefavorabile condiții candidaților democrați și, în special, comuniștilor. Dar lucrurile nu se opresc aci. Cele două ture de scrutin — ce vor avea loc la 23 și la 30 noiembrie — au și ele substratul lor. În timp ce la primul tur de scrutin nu poate fi ales decît acel candidat care a întrunit majoritatea absolută a voturilor exprimate (51 la sută), la al doilea tur de scrutin nu mai e necesară decît o majoritate relativă — ceea ce dă posibilitatea ca, prin înghebarea unor alianțe reacționare și renunțarea mai multor candidați reacționari în favoarea unuia dintre ei, acesta să poată fi oricum ales.

La aceste alegeri fiecare partid a trebuit să prezinte un candidat, și nu o listă ca în trecut, iar fiecare candidat a fost obligat să indice pe cel care-l va înlocui în caz de deces, demisie sau numire în guvern — ceea ce, bineînțeles, înlătură și posibilitatea unor alegeri parțiale.

În alegerile al căror prim tur de scrutin are loc mîine, partidul comunist are de înfruntat partidele și blocurile de partide reacționare ce urmăresc să instaureze în Franța un regim autoritar. Izbitor este faptul că și de astă dată conducătorii partidului socialist fac jocul reacțiunii. Deși, în mod demagogic, ei au încercat să se prezinte ca adversari ai blocului de dreapta Soustelle-Pinay, conducătorii partidului socialist, în cap cu Guy Mollet, au colaborat în fapt cu aceștia pentru a înșela poporul. Deși ei au trebuit să folosească limbaje diferite — pentru că se adresau unor pături sociale diferite — atît blocul Soustelle-Pinay cît și socialiștii lui Mollet s-au dovedit adepți ai uneia și aceleiași politici reacționare servind interesele marii burghezii franceze. Este semnificativ faptul că, din programul electoral al S.F.I.O. lipsește pînă și bruma de prevederi cu caracter pozitiv care figurau în programul acestui partid în alegerile din 1956.

Singurul partid care se prezintă în fața alegătorilor cu un adevărat program de dreptate socială, libertate, pace și independență națională este partidul comunist. Demascînd uneltirile reacțiunii, conducătorii partidului comunist au arătat, în cadrul campaniei electorale, că numai o puternică opoziție comunistă în Adunarea Națională va putea să apere cuceririle sociale, libertățile care se află în pericol și să asigure soluționarea pașnică a problemei algeriene, ca și promovarea unei politici externe corespunzătoare năzuințelor maselor.

Iată deci cum stau lucrurile în ajunul scrutinului. Este un moment greu, dar nu trebuie uitat că iluziile și amenințările care au dus la rezultatul referendumului din 28 septembrie nu au împiedicat, totuși, patru milioane cinci sute de mii de francezi să rămînă fermi. Clasa muncitoare a constituit forța esențială a acestor „nu"-uri. „Faptul că într-o asemenea luptă — a arătat tovarășul Maurice Thorez — forțele principale, cele mai înaintate forțe, au rămas strîns unite în jurul partidului comunist, fără a face concesii și fără a renunța la principii, constituie un factor important pentru viitorul clasei muncitoare, pentru viitorul democrației".

Aceasta constituie și chezășia faptului că, dincolo de viitorul imediat ale cărui pericole nu trebuie subapreciate, adevărata victorie va aparține poporului Franței

INSCRIPȚIE LA O FOTOGRAFIE

Evlavioșii ucigași veseli

Aterizînd pe pămîntul Algeriei, „diavolii verzi" — parașutiștii generalului Massu — au adus cu ei „munca" și „voia bună". Mii de algerieni schingiuiți, torturați, batjocoriți... Sate întregi prefăcute-n cenușă... Dar parașutiștii - parafasciști sînt băieți veseli. În timp ce ucid și schingiuiesc, obișnuiesc să rîdă și să cînte. Ceea ce dovedește că muncesc cu hărnicie și voie bună. Așa cum munceau odinioară și S.S.-iștii germani, făcînd să funcționeze din plin cuptoarele morții. Așa cum muncesc azi și servanții americani și ciankaișiști ai teleghidatelor „Sidewinder", în Extremul Orient.

Și pentru că orice muncă se cere binecuvîntată de pronia divină, dreptcredincioșii comandanți ai parașutiștilor au bătărît nu demult să ceară și ajutorul cerului! Iar Vaticanul, foarte grijuliu de soarta „sufletelor" ostașilor catolici, s-a grăbit să dea — au numai parașutiștilor francezi din Algeria, ci înturor trupelor de parașutiști ale N.A.T.O. — un patron potrivit. Din calendarul catolic și din cărțile de teologie ale evului mediu au fost dezgropate cu multă pompă moaștele prea fericitului Iosef de Copertini, sfînt cu acte în regulă.

Față de ceilalți sfinți, care și-au confecționat aripioare cerești abia după săvîrșirea lor dintre cei vii, preafericitul Copertini are un minunat avantaj. După cum ne informează prelatul italian Bonaventuro Papslizio — însărcinat să scoată o broșură despre viața sfîntului dezgropat — Iosef de Copertini avea obiceiul să se înalțe din cînd în cînd (fără helicopter) la cîteva palme deasupra pămîntului și a tuturor celor lumești. Și cartea lui pater Papalizio, tipărită în franceză, italiană și engleză, a devenit, prin ordin N.A.T.O., un fel de „Vis al Maicii Domnului", pe care și-l așază sub căpătîi, în fiecare seară, apostolii de azi ai sfîntului zburător.

În consecință, și generalul Massu mușcește acum mai cu spor. Puteți să-l admirați în ținuta de lucru, în partea stîngă (x) a fotografiei de mai jos (are mînecile suflecate, pentru ca să nu și le murdărească de sînge). E împreună cu băieții. Dintre care cîțiva, mai veseli, rîd cu poftă. Probabil pentru că se pregătesc să la „la întrebări" un grup de algerieni abia arestați și știu că „munca" aceasta se îmbină de minune cu „voia bună". E foarte posibil ca, în momentul apariției acestei fotografii, respectivii algerieni să nu mai fie în viață. Și, desigur, băieții veseli ai lui Massu își continuă cu aceeași voie bună — și cu aceleași mutre de ciinici asasini, pe care le vedeți în fotografie — opera de „pacificare" a Algeriei, cu ajutorul armelor automate și al interogatoriilor închizitoriale sfîrșite prin gropi comune.

Este deci limpede că, pentru o asemenea activitate, parașutiștii au nevoie de „întărire spirituală", cum de altfel a recunoscut-o și colonelul Trinquier, unul dintre comandanții lor din Algeria, care a rostit recent o vorbă mare în fața corespondentului agenției „Associated Press":

— Dați-mi o sută de parașutiști și voi teroriza Parisul!

Fasciștii nu se mai mulțumesc cu Algeria. Apostolii sfîntului tîlhar vor să „sfințească" și pămîntul Franței, așa cum alți camarazi ai lor făcuseră N.A.T.O. ar dori să „sfințească" întregul pămînt. Numai că în memoria popoarelor sînt încă vii faptele similare ale profesorilor și predecesorilor fasciștilor contemporani. Și poporele vor ști să pună cu botul pe labe fiarele care sanctifică azi — în numele fascismului, al colonialismului și al sfîntului Iosef de Copertini — crima, tortura, bezna.

I. PURCARU

SCURTĂ ISTORIE A COMPETIȚIEI IMPERIALISTE PENTRU AURUL NEGRU DIN MOSSUL

Există țări a căror istorie contemporană e dominată de istoria luptei dintre grupurile monopoliste pentru petrolul indigen. Dintre aceste țări a făcut parte pînă nu demult și Irakul. De vreo patru decenii nisipurile deșerturilor sale au fost mereu stropite cu sînge omenesc, numai și numai pentru a se stabili căruia din concernele petrolifere imperialiste să-i aparțină petrolul de la Mossul.

Mirosul ademenitor al petrolului a atîtat și mai atîtă încă nările acționarilor marilor societăți petrolifere de dincolo și de dincoace de ocean. Recentele evenimente din Orientul Apropiat și Mijlociu au demonstrat-o o dată în plus. Agresiunea americano-engleză în Liban și Iordania este cea mai nouă verigă a unui lanț de crime a căror istorie a fost inaugurată în Asia Mică, înainte de primul război mondial.

„Ghiulbenkian... 5%"

Încă de la începutul veacului nostru se știa că între Kirkuk și Mossul se află unul din cele mai bogate zăcăminte de petrol de pe glob. O știau — în afară de localnici — potentații americani și englezi și, în primul rînd, Detterding, șeful trustului Royal Dutch, după cum o știau și cei germani, care începuseră să construiască linia ferată B. B. B. (Berlin-Bizanț-Bagdad), proiectat cap de pod spre India.

Între timp, aceste teritorii trezesc interesul sîngerosului și lacomului sultan Abdul Hamid, care le proclamă proprietate personală și le concesionează, în 1904, capitaliștilor germani. Dar după ce revoluția Junilor turci l-a măturat pe padișah de pe tron, noul guvern, nu mai puțin corupt, începe, în 1911, tratative cu Rockefeller. Nici englezii nu se lasă mai prejos și-l trimit la Istanbul pe cel mai destoinic dintre agenții lor, Ghiulbenkian, zis și „Armeanul misterios". În consecință, plouă cu lire sterline și, în 1912, se înființează „Turkish Petroleum Co."; proprietari: Royal Dutch, cu 25% din acțiuni, Deutsche Bank, cu 25% și Banca Națională a Turciei, cu 50%. (Pînă aici, deci, nici pomeneală de americani...)

Primăvara lui 1914. Ghiulbenkian lucrează bine: Banca Națională a Turciei transferă Angliei participația ei de 50%, iar după izbucnirea războiului mondial, sfertul nemțesc este înghițit tot de britanici. Deci, Turkish Petroleum devine o societate sută la sută englezească. Din această sută la sută, Ghiulbenkian primește drept recompensă 5%, ceea ce reprezintă o sumă respectabilă — un adevărat capital inițial.

Nu știe stînga ce face dreapta...

Mai 1916. Guvernul francez gîfîie sub presiunea mașinii de război germane. Englezii luptă la Verdun, pînă la... ultimul francez. În scopul nobil al ridicării moralului capitaliștilor francezi, aliații englezi le promit acestora nu marea cu sarea, ci pur și simplu petrolul de la Mossul, promisiune consfințită prin acordul Sykes-Picot, despre care bineînțeles că arabii n-au habar, după cum nici francezii nu știu ce a promis Londra arabilor.

Între timp, în lumea deșerturilor arabe, în mijlocul rivalităților dintre șefi de triburi, imami, emiri, prinți și regi, își face apariția, între cocoașele unei cămile, travestit cu un burnus alb, colonelul englez Lawrence. Era una dintre figurile aureolate cu fals romantism de către fabrica oficială de legende britanice bine regizate despre făuritorii imperiului. Acest „stîlp al imperiului" înarmat cu burnusuri, pipe și bărbi false făgăduiește arabilor: o Arabie mare, cu regate independente în Siria, Transiordania, Mesopotamia și Kurdistan, plus arme berechet și bani... ca la turci. Condiții, una singură: triburile arabe să atace forțele militare germane și turcești. Drept care, la o lună după semnarea acordului Sykes-Picot, izbucnește revolta arabilor.

Royal Dutch contra Anglo-Persian, sau lupii între ei...

La Paris, Clémenceau, șeful guvernului francez, izbește cu pumnul în masă, cerînd aplicarea integrală a prevederilor pactului Sykes-Picot. Dar în zona zăcămintelor petrolifere puterea este în mîna englezilor, în fața cărora nu se află decît vreo trei regimente de cavalerie franceză... Și intervine o nouă complicație: magnații britanici ai petrolului țin să absoarbă acum și în mod

Port Said, 1956. Un copil ucis de bombe, una dintre miile de victime ale criminalei agresiuni anglo-franco-israeliene împotriva poporului egiptean. Crime făptuite cu sînge rece, în numele monopolurilor petrolifere ale căror interese și... cisterne trec prin Canalul de Suez.

BURNUSURI și SPIONI

oficial sfertul care aparținuse germanilor în Turkish Petroleum Co. și, de aceea, în secret, aranjează lucrurile în așa fel, ca aceste 25 de procente să fie cumpărate de Societatea Anglo-Persian Oil Co., al cărei proprietar era... guvernul britanic. Parisul protestează însă vehement.

Cum a fost oare posibil să se afle la Paris ce se pregătește în îndepărtatul Mossul, unde abia amuțiseră armele, de unde nu se scosese încă nici un strop de petrol și unde mîini dibace în sforării se și apucaseră să urzească o nouă conspirație împotriva vieții și viitorului popoarelor din Orientul Apropiat și Mijlociu? Foarte simplu. Însuși Detterding, căruia nu-i convenea ca marea sa rivală, societatea Anglo-Persian, să se pricopsească de pe urma zăcămintelor petrolifere de la Mossul, a fost acela care i-a informat pe „colegii" francezi de cele ce se puneau la cale. Iată ce scrie în privința aceasta fostul prim-ministru francez Edgar Faure, într-una din cărțile sale: „Royal Dutch nădăjduia să primească din partea guvernului francez un contraserviciu corespunzător, în schimbul acestei prețioase informații..." Ceea ce a și primit: concernului lui Detterding i s-a asigurat o poziție excelentă pe piața franceză.

A urmat apoi întîlnirea organizată la umbra palmierilor din San-Remo, unde capitaliștii francezi au căzut de acord cu cei britanici ca francezii să primească Siria și 25% din petrolul de la Mossul, în schimb să permită trecerea prin această țară a conductei de petrol care venea din Mesopotamia. Acestea se întîmplau în 1920, în aprilie, pentru ca, în noiembrie, să sosească la Londra *prima notă diplomatică în materie de petrol din istoria omenirii*: Washingtonul protesta împotriva prezenței englezilor în Mesopotamia, Mexic, India, Egipt, Persia — pretutindeni unde mirosea a petrol. Răspunsul Londrei este ironic, ba chiar olecuță amenințător, dar în același timp de o ipocrizie uluitoare. Cu privire la acordul de la San-Remo se pretindea, bunăoară, că guvernul britanic nu urmărește decît să ocrotească drepturile unui stat arab nou-născut, aflat într-un hal de „slăbiciune mișcătoare". Ce devotament dezinteresat! Cîtă atenție plină de grijă față de „tînărul stat arab", căruia i se spunea Irak...

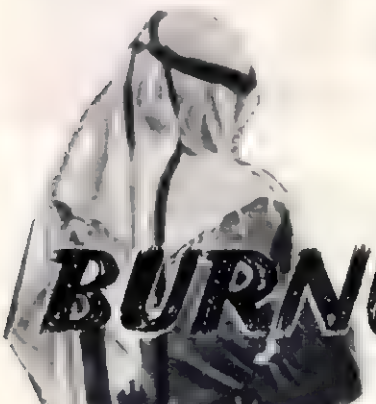

Ciopîrțirea „omului bolnav"

Sabia colonialiștilor ciopîrțea cu o grabă febrilă partea asiatică a trupului „omului bolnav", a Turciei înfrînte. Foarfeca făuritorilor de noi hărți colonialiste a împărțit Mesopotamia în două, făcînd să răsară ca din pămînt un nou stat, denumit Irak. Străvechea Persie a devenit Iran, Siria a fost și ea ruptă în mai multe bucăți, dincolo de Munții Libanului a apărut Libanul, mai sus de el, sangeacul Alexandretta, mai înspre sud, Transiordania și, alături de ea, Palestina. Imperialiștii împărțeau, comasau, apoi îmbucătățeau din nou, bineînțeles fără să le vină ideea că ar trebui consultate și respectivele popoare arabe. Iar pe arabii colonelului Lawrence i-au izgonit din nou în deșert, ca să poată medita în liniște asupra frumuseții cuvîntului dat.

Pe tronul Siriei ședea Feisal, dar de poruncit poruncea generalul francez Gouraud (omul magnaților francezi ai petrolului). În curînd apar în Siria forțe noi: agenții britanici, în frunte cu colonelul Lawrence. La Downing Street se lansase de mult cuvîntul de ordine că tot ce era legat de petrol în Orientul Mijlociu și Apropiat aparține Londrei. Pactul Sykes-Picot fusese aruncat peste bord și nici prin minte nu le trecea englezilor să respecte acordul de la San-Remo.

În Siria, Liban și Transiordania nu se descoperise nici un strop de țiței; în schimb, prin aceste țări treceau marile conducte prin care petrolul din Irak se îndrepta spre Mediterana. Iată de ce, în anul 1920, colonelul englez Lawrence devine consilierul regelui Feisal. În munți se răscoală triburile băștinașe, înarmate cu puști englezești. Gouraud, generalul ciung, trimite telegrame alarmante la Paris: *„Răscoala e sprijinită de englezi, trimiteți întăriri"*. Întăririle sosesc, iar Feisal dă bir cu fugiții.

Filmul petrolului rulează în continuare...

Aprilie 1920. Val de teroare britanică în Irak. Ministrul de interne e arestat, triburile băștinașe sînt înfrînte, funcționarii arabi sînt înlocuiți cu englezi.

Martie 1921. W. Churchill, ministrul britanic al coloniilor, organizează o mare reuniune la Cairo, al cărei erou principal este colonelul Lawrence. Churchill și Lawrence numesc pe noul rege al Irakului, fără ca la conferința de la Cairo să fi participat măcar un singur cetățean irakian. Emirul Feisal este urcat pe tronul irakian, susținut de baionete britanice și va continua să șadă pe acest tron, pînă în ziua cînd o „moarte subită" va pune capăt domniei sale.

Octombrie 1921. Liga Națiunilor atribuie Angliei mandatul asupra Irakului. La Paris rapoartele lui Gouraud n-au fost date uitării... Se încheie un acord cu Ankara, unde puterea se află în mîna lui Mustafa Kemal: zăcămintele petrolifere de la Mossul aparțin Turciei (bineînțeles, cu beneficiile rezervate monopoliștilor francezi ai petrolului). S.U.A. protestează din nou împotriva monopolizării de către britanici a petrolului din Irak și, în mijlocul confuziei generale, apare în arenă și Italia, care face uz de tratatul secret încheiat la Londra în aprilie 1915, prin care i se promiseseră anumite teritorii turcești, în schimbul intrării sale în război. Era, deci, un alt acord secret încheiat de imperialiștii britanici cu privire la zona petroliferă de la Mossul.

August 1922. Kemal constituie un guvern care nu mai recunoaște nici tratatele de pace, nici autoritatea sultanului, luptînd concomitent împotriva armatelor Antantei, împotriva kurzilor și împotriva grecilor care debarcaseră la Smirna (Izmir). Kemal blochează toate căile de acces spre Mossul, iar baionetele armatei sale, puse lîngă țevile unor puști de fabricație franceză, sclipesc în razele soarelui, nu departe de Mossul.

Din punctul de vedere englez, acest Kemal trebuia nimicit. Dar de ce să pornească Londra un război direct, de ce să arunce în luptă trupe engleze, cînd poate rezolva problema și cu prețul sîngelui altor popoare?

Un milion de morți — nici un strop de țiței

Soluția e găsită: premierul grec Venizelos este gata să trimită la măcel poporul grec, de dragul petrolului de la Mossul. Armata greacă pornește dinspre Smirna, îndreptîndu-se spre Anatolia. La început, această înaintare pare

Debarcarea americană în Liban a fost o încercare fățișă a colonialiștilor americani de a-și stabili încă un cap de pod în Orientul Apropiat. Riposta popoarelor arabe și presiunea opiniei publice mondiale i-au silit, în cele din urmă, pe agresori să-și ia tălpășița din Liban.

Iată-l pe Thomas Edward Lawrence (fotografia din stînga), pe vremea cînd nu era decît un oarecare locotenent al „împăratului majestății sale". Pentru realizarea misiunilor sale secrete, el se travestea cînd în șeic, cînd în pașă, iar uneori chiar în... mahomedană (fotografia din dreapta).

victorioasă. Dar la 50 km de Ankara, după o bătălie sîngeroasă, trupele lui Kemal opresc înaintarea grecilor, care fug valvîrtej spre țărmul mării.

Antanta ia o hotărîre mărinimoasă: va ajuta ca populația neturcă din Asia Mică să fie salvată și repatriată în Grecia. Trimite deci 11 vase de transport, pentru a transfera în Europa două milioane de oameni. Refugiații mor de foame, lipsește apa, iar molimele fac ravagii. După calcule foarte aproximative, acest război, în afară de cei 300.000 de ostași greci și 100.000 de ostași turci care au pierit în lupte, a costat viața a peste un milion de bărbați, femei și copii greci și armeni.

La urma urmei, acest război fusese purtat pentru puțurile de petrol din Irak, din care, pe vremea marilor măceluri, nu se scosese încă nici măcar un singur strop de țiței! Fără să-i mai punem la socoteală pe fiii triburilor din Irak care s-au răsculat în atîtea rînduri împotriva asupririi colonialiste, pe druzii din Siria, care au luptat ani de-a rîndul împotriva jugului francez, sau pe ostașii britanici și hinduși, al căror sînge a inundat nisipul deșertului încă în 1916, lîngă Kut-el-Amara, unde germanii nimiciseră o întreagă armată britanică.

În sfîrșit, în octombrie 1927, după bătălii purtate timp de un sfert de veac în cabinete și pe cîmpuri de luptă, se înalță, lîngă Baba Gurgur, prima sondă modernă de petrol din Irak. Extracția care începuse între timp, deși foarte bogată, se făcuse cu mijloace primitive. Dar nu fusese nevoie să se foreze prea adînc, căci țițeiul țîșnise în șuvoaie tot atît de bogate ca și valurile de sînge vărsate de dragul lui.

Epilog — după 30 de ani...

...Au trecut mai bine de trei decenii de la instalarea primei sonde moderne de petrol din Irak. Poporul irakian, sătul de stăpînirea imperialistă, răstoarnă monarhia și regimul reacționar, instaurînd o republică independentă. Cum spunea premierul Abdel Kerim Kassem: „... Mergem pe o cale care va duce la predarea bogățiilor naționale în mîinile poporului însuși". Adică, niciodată nu va mai curge sînge arab pentru ca aurul negru al Irakului să umple seifurile colonialiștilor petroliferi cu aur galben și sunător. Adică, niciodată Irak Petroleum Company nu va mai obține beneficiul de peste 200 milioane de dolari, din zecile de milioane de tone de petrol extrase anual din Irak.

Și nu tocmai din întîmplare, în zilele revoluției din Irak pușcașii marini ai grupului Rockefeller și trupele aeropurtate ale monopolurilor petrolifere engleze au întreprins agresiunea împotriva Libanului și Iordaniei, după cum nici agresiunea anglo-franco-israeliană din octombrie 1956 împotriva Egiptului n-a fost străină de interesele marilor concerne occidentale în Orientul Apropiat și Mijlociu. Și oricît ar încerca să demonstreze apologeții fățiși ai capitalismului — ca și cei camuflați, revizioniștii marxismului — că statul capitalist ar fi, chipurile, „deasupra claselor", faptele sînt încăpățînate: marile monopoluri sînt cele care dictează politica țărilor occidentale. Politica lui Dulles e inspirată de Rockefeller, W. Churchill e fondatorul lui Anglo-Iranian Oil Company (azi British Petroleum), iar Pierre de Gaulle, fratele mai mic al generalului, este președinte la „Banque de Paris et de Pays Bas", bancă profund interesată în petrolul din Orientul Mijlociu. Astfel s-ar putea da o listă foarte lungă de nume care dovedesc strînsa cîrdășie existentă între industria petroliferă și personalitățile politice ale lumii capitaliste.

Doctrinele duhnind a țiței, fie că se numesc doctrina Truman, Eisenhower sau Rockefeller, sînt tentaculele uneia și aceleiași caracatițe nesățioase a marilor grupuri monopoliste, ahtiate după uriașele profituri obținute din petrol. Or, istoria demonstrează că a apus eralui Detterding și Lawrence, după cum au apus pe veci vremurile în care o mînă de capitaliști puteau schimba, în cabinete, harta lumii. Astăzi, popoarele din Orientul Mijlociu și Apropiat sînt tot mai hotărîte să beneficieze ele însele de bogățiile țărilor lor.

Peter VÁDÁS

14 iulie 1958. Palatul regal din Bagdad — vechea fortăreață a reacțiunii irakiene aflate în solda colonialismului britanic — e luat cu asalt de patrioți.

La Institutul MAXIM

Bazele existau. Reale și concrete: munca entuziastă a primelor cadre, plus condițiile materiale create de statul nostru, plus ajutorul nepreget oferit și în acest domeniu de statul sovietic. Așa încît, la 1 noiembrie 1948, Institutul „Maxim Gorki" și-a început activitatea cu catedrele următoare: limba rusă, lexicologie, istoria U.R.S.S., geografia U.R.S.S., literatura sovietică, literatura română, științe sociale, psihologie și istoria pedagogiei.

Misiunea institutului era să pregătească cadrele de profesori de limba rusă, ținînd seama de faptul că, prin reforma învățămîntului, limba rusă fusese introdusă în școlile de toate gradele.

Greutăți? Lipsuri? Cu duiumul și firești oricărui început de drum. Numai că din ele izbucnea adesea scînteia inventivității. În lipsa manualelor, de pildă, lectorii erau nevoiți să pregătească singuri temele și vocabularul necesar, exercițiile lexicale, gramaticale și fonetice. Lecțiile căpătau astfel o notă personală, iar generalizarea experiențelor punea în valoare noi metode de muncă.

Treptat, în decursul celor zece ani de existență, s-a îmbunătățit stilul muncii științifice și educative, s-a precizat profilul institutului, potrivit necesităților și condițiilor noastre specifice. S-au introdus discipline noi, ca limba rusă contemporană, folclor rus și sovietic, iar catedra de istorie a pedagogiei s-a transformat în catedră de pedagogie.

Pe lîngă valoroasele cadre didactice venite din U.R.S.S., ca: A.P. Averianova, docent al Universității din Leningrad, K. V. Gorșkova, docent al Universității Lomonosov din Moscova, V.I. Gromov, docent în psihologie, și alții, s-au format cadre proprii dintre profesorii care au păși în institut încă de la crearea lui: Nadejda Mangul, L. Niculescu, M. Diacov, Niculescu-Bîzova și alții. Printre cadrele tinere se numără o serie de absolvenți ai institutelor din U.R.S.S.: Silvia Iorgulescu, Serafina Borlea, E. Marcovici, I. Loghinovskaia și alții, precum și, mîndria institutului, cadrele recrutate dintre absolvenți: A. Cristescu, E. Vrabie, S. Buium, M. Dumitrescu, B. Kelmer și mulți alții.

Constituirea unor colective largi de catedră a stimulat munca științifică. Pe lîngă sarcina întocmirii manualelor, a cursurilor și a unor lucrări de metodică, colectivele de catedră au trecut la elaborarea unor lucrări de specialitate, ca „Legătura dintre literatura rusă și cea română în trecut și acum", „Oglindirea în critica literară română a operelor lui Gogol, Turgheniev, Tolstoi, Cehov, Gorki, Kuprin". S-au făcut studii despre unele lucrări beletristice și despre calitatea unor traduceri. Ele au fost publicate în Buletinul Institutului sau în reviste de specialitate.

Din zestrea Institutului

- O bibliotecă cu 89.997 volume (61.784 în limba rusă), două săli de lectură cu o capacitate de 230 de locuri.
- Un cabinet metodic înzestrat cu: un aparat de proiecție, un epidiascop cu o sută de diafilme, un pikup cu 700 de discuri, 303 dicționare și enciclopedii, albume cu hărți, scheme gramaticale etc.
- Un cabinet de limba și literatura rusă și unul de științe sociale, cu cărți și reviste de specialitate.
- Patru cămine de studenți (două de băieți și două de fete).
- O cantină.
- O sală de sport.

Sub îndrumarea lectorilor, care au fost numiți responsabili cu educația în grupele de studenți, a început să se desfășoare în institut o largă muncă cultural-educativă. Spicuim din această activitate: discuții cu teme ca „Comportarea studentului în institut și în afara institutului", „Cum trebuie să se poarte un student față de o studentă" etc. Studenții institutului s-au întîlnit cu scriitorii romîni Mihai Beniuc, Maria Banuș, Eugen Frunză și alții și cu scriitorii sovietici care ne-au vizitat țara — Konstantin Fedin, Boris Polevoi, Semion Babaevski, Lev Kassil etc. În programul de activitate al grupelor figurează vizionări de filme și piese de teatru rusești și sovietice, vizitări de muzee și expoziții, excursii, reuniuni etc.

În cei zece ani de existență, institutul a dat patriei 1.095 de cadre didactice pregătite, care îi învață pe copiii noștri minunata limbă rusă, — limba lui Lenin, limba lui Pușkin, Lermontov, Gorki... Limba în care se exprimă cea mai înaltă gîndire social-politică contemporană, cele mai îndrăznețe planuri de supunere a naturii, cele mai fierbinți apeluri la pace și înțelegere între oameni.

A. PETRUȚ

Fotografii de S. STEINER

GORKI

La ieșirea din institut după orele de curs

Camera... multinațională de la căminul din Schitu Măgureanu. Studentele Hâlesz Erzsebet din Oradea, Elisabeta Chiș din Gura Humorului, Ecaterina Teodoroff din Brăila și Reihan Osman din Constanța.

Câțiva dintre studenții fruntași: 1) Gheorghe Minzatu, din anul I. 2) Chiriachița Dragomir, din anul II. 3) Sava Chirilov, din anul II 4) Viorel Teodorescu, Marga Abramovici și Virginia Anton, din anul I. 5) Minodora Borzeac, din anul IV. 6) Surorile gemene Filofteia și Elena Chioveanu, din anul I.

Vi-e cunoscut cuvîntul „şiclău"? Mă îndoiesc! Dacă însă s-ar fi brodit să vă petreceţi vacanţa la Covasna, nu numai că l-aţi fi cunoscut, dar sînt convins că aţi fi întreprins şi o excursie la ferăstrăul de pe muntele intitulat Comandău.

Covasna e o localitate care circulă în butelii prin toată ţara. Figurează în rafturile restaurantelor, între şipurile etichetate Borsec şi Bodoc. O întîlneşti mai făţiş în Cişmigiu, la pavilionul rezervat bucureştenilor gastritici, care îşi consacră amurgurile estivale studiului comparat al apelor minerale. Unuia dintre aceştia îi datorez descoperirea Comandăului.

— Ascultă! — mi-a zis. Dacă te duci la Covasna, ai prilejul să cunoşti şi una din cele mai originale exploatări forestiere din ţară. E cocoţată pe o creastă de munte, către care te urcă un fel de vehicul curios şi unic în sistemul mijloacelor de transport folosite la celelalte exploatări silvice carpatine. Muncitorii din pădure şi de la joagăre vieţuiesc cu veveriţele în sihăstria brazilor. Locuiau pînă mai anţărţ într-o aglomerare de cabane din bîrne, construite cu ani în urmă. Un orăşel nou se înfiripă acum, cu case de piatră şi din cărămidă. Materialul se transportă sus cu şiclăul, acel bizar „plan înclinat", pe care cabluri de oţel, întinse de-a dreptul pe panta muntelui, îl trag în sus şi îl coboară. Ce zici?

Prima etapă: decovilul

E olecuţă de cale pînă acolo. La Oraşul Stalin părăseşti expresul cu care ai venit din Bucureşti, schimbîndu-l cu personalul de Sfîntu Gheorghe-Breţcu, iar apoi pe acesta, pentru o brişcă tip Covasna, amfibie deprinsă să navigheze prin băltoacele şoselei (m-am nimerit tocmai în ploile de la începutul toamnei) lungi de trei kilometri, ce leagă gara de oraş. A doua zi dimineaţa, cu acelaşi vehicul, te întorci la gară; de fapt e o dublă gară, pentru că lîngă cea „normală" se găseşte încă una, mai mititică, pe măsura trenuleţului ce deserveşte exclusiv Comandăul.

Decovilul o ia spre munte, cu un şir de platforme golite de butucii, traversele şi scîndurile rămase la rampa din apropierea clădirii unde se află birourile din Covasna ale întreprinderii forestiere. Se înapoiază la „planul înclinat" — acuşi vi-l voi prezenta — ca să încarce alt material lemnos, coborît cu şiclăul de la exploatarea situată sus pe creastă, departe.

În afară de platformele înguste şi, fireşte, de locomotiva drăguţă şi minusculă ca un poney (fumul e coama lui neagră, stufoasă), trenuleţul dispune şi de un vagon-clasă, un fel de gheretă lungă, cu două bănci, între care se lăfăleşte pe podea o sobă pîntecoasă de tinichea.

Trenuleţul fuge prin peisajul ce începe să-şi apropie din ce în ce mai tare măgurile verzi. Un pîrău îi ţine companie. Pe islazuri pasc vaci cafenii, în ugerele cărora se adună materia primă a vestitei brînze de Covasna. Turme mari de oi îşi mută din loc în loc... ciobanii.

După Voineşti ajungem la staţia terminus. La cîţiva metri, începe coasta „planului înclinat". Descinsă din vagonaş şi de pe platforme, cu paporniţe şi saci doldora de tîrguieli făcute la Covasna, lumea se pregăteşte de transbordare.

A doua etapă: şiclăul

Sîntem la poalele unui amfiteatru muntos, ce se înalţă aproape pieptiş pînă-n văzduh. Mişcăul, Şiclăul, Horgazi, Supiatra fac parte din masivul Vrancei, al cărui versant răsăritean răspunde în ţinutul Buzăului.

Ermetici şi inabordabili ca o fortăreaţă sînt munţii. Deasă şi inextricabilă e pădurea. Cum să pătrunzi în cetatea asta ferecată, înţesată de incalculabile bogăţii silvice? — s-a întrebat, demult, o iscoadă venită în recunoaştere forestieră.

Ceea ce povestim s-a întîmplat pe la sfîrşitul veacului trecut. Bătrînii din Voineşti îşi mai aduc aminte de călăreţul ivit pe meleagurile astea, în vara lui 1892. S-a oprit în locul unde se află halta „planului înclinat" şi a stat multă vreme cu faţa la pădure.

Insul ăsta era în slujba celui mai mare latifundiar de păduri şi de fabrici de cherestea din Ardeal, baronul Groedel, şi misiunea lui consta în descoperirea şi acapararea, pentru patron, a avuţiilor forestiere neexploatate de moşnenii cărora le aparţineau. În vara aceea a venit de multe ori, însoţit şi de alţii — ingineri silvici, tehnicieni — şi, peste puţin timp, terenul de la poalele Mişcăului s-a transformat în şantier.

S-a defrişat o fîşie verticală de pădure, măsurînd 1.000 de metri şi lată de vreo 7 metri, cum tunzi, trecînd maşina zero o singură dată, din ceafă în frunte, printr-o chică stufoasă. Pe pîrtia asta povîrnită s-au pus traverse. Peste traverse, şine. Între şine, din loc în loc, mosoare şi peste mosoare s-a întins, de jos de la bază şi pînă sus, la extremitatea cărării, un odgon de oţel. La capătul superior, pe podişul muntelui, odgonul era petrecut în jurul unui ax.

Unul dintre cei mai buni tăietori de lemne e şi Gh. Lupşa, de la parchetul Piliş. Iar „automatul" său îl ajută să crească productivitatea

O dată isprăvită partea aceasta a lucrării, s-a procedat la instalarea pe şine a vehiculului. E un vagonet cu platformă înaltă, pe care odgonul îl urcă şi îl coboară, pe principiul simplist al puţului, pondere şi contrapondere. Două vagonete, aflătoare unul la un capăt, celălalt la capătul opus, acţionează alternativ. Unul îl urneşte pe celălalt. Cînd una din greutăţi coboară, cealaltă urcă. Coboară încărcată cu butuci şi urcă încărcată cu oameni.

— Dar cînd lipsesc pasagerii?—l-am întrebat pe tovarăşul Ştefan Sas, directorul Ifetului, exploatarea Comandău.

— Se pune lest. Şapte tone de fier.

Şi iaca aşa, cu drăcovenia asta, a izbutit baronul Groedel să pună mîna pe ditai păduri, refuzînd ţăranilor accesul la şiclău.

Peste o jumătate de veac a ţinut jaful. Sute de ţăpinari se vlăguiau doborînd fagii şi molizii, pentru gaterele înfiinţate acolo sus, pe măgurile Trăznitei, sau pentru celelalte ferăstraie, din vale, ale baronului. Oamenii trăiau izolaţi, în cocioabe negre, de bîrne, fără nici un fel de înlesniri sanitare, culturale ori alimentare, prizonieri ai stihiilor, despărţiţi de lume prin şiclăul interzis, ca într-o cetate feudală cu pontlevis-ul ridicat.

←

Nici copiii forestierilor n-au fost uitaţi. Un cămin bine amenajat şi buna îngrijire le fac viaţa fericită.

Mai stai cîteva secunde și pasagerii „planului înclinat" încep a urca spre... cer.

PASAGERI PE „ȘICLĂU"

Reportaj de F. BIRNEA-FOX
Fotografii de F. URSEANU

De două ori pe an, în anotimpul vînătoarei, baronul, însoțit de invitați, venea să hăituiască urșii ori caprele negre. Pentru această îndeletnicire sezonieră, își construise un castel somptuos, înconjurat de un parc cu alei străjuite de brazi, cu pavilioane, havuzuri, flori. Castelul sexagonal, cu odăi tapisate cu mătase și placaje de palisandru, cu băi de faianță, covoare, cu plafoane de stejar sculptat, cu scări interioare avînd balustradele dăltuite, castelul ăsta cu terase în șase părți este astăzi dispensarul muncitorilor din Comandău.

A treia etapă: decovilul de pe munte

Halta denumită „plan înclinat" cu-

← Mecanicul acesta (de la locomotiva care străbate zilnic linia de pe creasta Comandăului) nu-i altul decît Ferencz Béla, deputat în Marea Adunare Națională.

prinde o cabană cu două încăperi. Șeful haltei este tovarășul Feher Andrei, om în puterea vîrstei, cu fața energică și umerii robuști. Poartă uniforma instituției de cale ferată.

În afară de această cabană administrativă, chiar lîngă rampă se mai află un fel de gheretă, fără ușă, în care veghează un cal. Calul șiclăului. Am zis că veghează. Iată de ce. Menirea acestui animal este de a trage platforma cu butuci de pe vagonetul „planului înclinat", la garnitura trenulețului. Auzind șocul de oprire a vagonetului în peretele șanțului, calul, exersat la asemenea semnale și dovedindu-se un bun „mediu" pentru împlîntarea reflexelor condiționate, lasă imediat nutrețul din iesle și iese afară, îndreptîndu-se singur spre locul cu pricina. Îngrijitorul prinde șleaurile de bara vagonetului, o opîntire — e un pic de urcuș — și, cît ai pocni de două ori din bici, gata treaba. Desprins de povară, calul se întoarce singur la gheretă — post avansat — și-și reia masa întreruptă. De cîteva zeci de ori pe zi se efectuează asemenea operații. Cu schimbul.

Manevrarea „planului înclinat" — se perindă cincizeci-șaizeci de transporturi pe zi — reclamă o mare atenție. Vara, iarna, toamna, primăvara — activitatea exploatării Comandău este neîntreruptă — șiclăul nu are odihnă. Tovarășul Feher lucrează aici de douăzeci și șase de ani. Pînă la naționalizare, omul acesta n-a părăsit niciodată locul de muncă, n-a cunoscut alt oraș decît Sfîntu Gheorghe. De cîțiva ani încoace, el își răscumpără surghiunul la care l-au obligat exploatatorii burghezi. În 1956 a

(Continuare în pag. 21)

↑A. A. DEINEKA: Pe malul mării

← Vera MUHINA: Pîinea

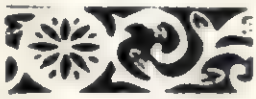

M. G. ABDULAEV: Constructorii fericirii ↓

G. E. SATEL

ARTA

Vom avea din nou prilejul — atît de aşteptat şi de binevenit — să ne întîlnim nemijlocit cu arta plastică sovietică. Puţinele expoziţii venite în ţară în ultimi ani, ca şi reproducerile existente — acestea, de altfel, în cantităţi impresionante şi de bună calitate tehnică — nu reuşiseră să răspundă în măsura cuvenită interesului nostru puternic pentru creaţiile plastice ale artiştilor sovietici. Sala Dalles ne va oferi foarte curînd, de astă dată cu generozitate, posibilitatea de a face sau a reînnoi cunoştinţa cu cîţiva dintre cei mai de seamă reprezentanţi ai artei plastice sovietice, ale căror lucrări concretizează trăsăturile esenţiale ale unei arte de o strălucire unică, pline de vitalitate şi de optimism, legate de popor şi de aspiraţiile sale. Ni se pare foarte înţelept principiul de organizare a expoziţiei: propunîndu-şi să recomande publicului romînesc un număr restrîns de artişti — 13 pictori, 12 sculptori şi 6 graficieni — expoziţia ne dă posibilitatea de a cunoaşte în profunzime personalitatea artistică a acestora, fiecare expozant fiind bine reprezentat numeric şi calitativ. Printre aceştia se află cîţiva dintre cei mai interesanţi maeştri ai artei sovietice: Deineka, Efanov, Muhina, Romadin, Plastov, Knocialovski, Osenev. Amploarea viziunii lor, variatele stiluri de exprimare artistică, servind toate unui conţinut bogat în idei, ilustrează convingător cît de largi sînt posibilităţile de manifestare individuală în cadrul realismului socialist. Unii dintre artiştii prezenţi în expoziţie sînt născuţi în secolul trecut (Vera Muhina în 1889, Koncialovski în 1876, Şarian în 1880, Plastov în 1893, Deineka în 1899), dar formaţia lor artistică s-a desăvîrşit în anii puterii sovietice. Aceasta explică tendinţele artei lor militante şi profund populare, născute o dată cu revoluţia pe străzile Moscovei şi Petrogradului, în stepele Kubanului, pe malurile Donului (Osenev, de pildă, se opreşte asupra unui moment revoluţionar impor-

La școala de meseriI, temă nouă

VIEȚII

M. G. ABDULAEV — Luminile Mingheciaurului

tant și-l redă într-o pînză admirabilă: *Smolnîi în Octombrie*) și continuînd a înfățișa, cu grijă pentru selecționarea aspectelor semnificative, iureșul construcției socialiste, chipul nobil al omului nou (vezi operele lui Abdulaev, Plastov, Satel, Vera Muhina).

Dintre artiștii cu care ne va face cunoștință expoziția din sălile Dalles, Aleksandr Aleksandrovici Deineka este poate cel mai interesant prin noutatea stilului său, prin temperamentul său puternic, avîntat și liric. Operele lui impresionează prin bucuria de viață pe care o transmit, prin gravitatea expresiei, prin imaginile solid construite și împinse la o simplificare sintetică. Tablouri ca *Viitorii aviatori* (1932), *Mama* (1932), *O suburbie a Moscovei* (1941), *Pe malul mării* (1956) au forță și măreție, mărturisind viziunea monumentală a pictorului.

Plastov este pictorul naturii primăvăratice. Tablourile sale *Cositul fînului* și *Cînd pe pămînt e pace* redau poezia pămînturilor ruse și, o dată cu ea, sentimente generoase, o atmosferă meditativă, luminoasă, dezvăluind sufletul larg deschis spre frumosul vieții, al artistului.

Am putea spune că artiști ca Plastov, Pimenov, Nisski (ale căror peisaje sînt mai dramatice, avînd și un ritm mai dinamic) determină natura să vorbească în limba sentimentelor și gîndurilor omului.

În expoziție, un loc deosebit îl vor deține acele opere care redau contemporaneitatea și în care chipul omului nou și trăsăturile sale pline de noblețe apar reliefate cu pregnanță.

Portretiști remarcabili prin știința de a reda personalitatea și vitalitatea omului sovietic stau alături de mari sculptori ca Vera Muhina, Tomski, Șadr, Vucetici: omul nou al lumii noi a devenit eroul principal și al celor mai bune creații din sculptura sovietică. *Bolovanul, armă a proletariatului* de Șadr, *Muncitorul și colhoznica* de Vera Muhina, *Muncitor cu ciocanul* de Șadr, *Muncitor din Stalingrad* de Tomski, *Oțelarul* de Vucetici se remarcă prin caracterul lor impunător, prin măiestria cu care sintetizează trăsăturile tipice ale omului sovietic.

Am putea spune că expoziția ne va introduce în însăși istoria trecută și contemporană a vieții sovietice.

În această istorie plastică redată cu patos patriotic, un rol important îl deține și grafica. Tradițiile ei sînt puternice: deopotrivă cu cîntecele revoluționare de luptă, lucrările de grafică, îndeosebi afișele, aprindeau inimile maselor largi, prin chemarea la apărarea mărețelor cuceriri ale lui Octombrie.

Graficienii vor fi reprezentați în sălile Dalles cu cîte o suită mai mare de lucrări, ce le pot caracteriza creația pe o durată mai îndelungată. E suficient să amintim de Kukrîniksî sau Favorski: cea mai veche lucrare a lui Favorski, de pildă, datează din 1918, iar cele mai recente — ilustrațiile la „Opere alese" de Marșak și vignetele la „Monumentele de artă ale Kremlinului" — au fost create anul trecut.

Iar între acestea avem, ca într-un film, imaginea completă a personalității și bogăției creației acestui mare ilustrator sovietic.

Expoziția de artă plastică sovietică ne va da măsura forței artei realist-socialiste — o artă cu un conținut nou, revoluționar, pe înțelesul maselor largi. Și tocmai acest caracter o face să trezească interesul și să-i cîștige, prin umanismul său larg, pe oamenii muncii de pretutindeni.

Mircea DEAC

AL. ANDRIȚOIU

ÎNFRĂȚIRE

Flori și stele, împreună, stau de strajă pe morminte
Zorile-o piatră și pămîntul va suna, sever, a fier.
Ară, printre osuare, taci și ară înainte ..
Or să crească flori din oase, și bucate. Iată pier
gropile în care-odată au stat oștașii ca în gherle,
mor duhorile și iarăși fostele arome vin.
Împăcate cu copacii se întorc fugite mierle
și își scoate alăuta iar vecinul, dintr-un scrin.

Totuși, undeva în stepă, lîngă Don sau mai departe
în zadar așteaptă încă un tacîm la cină pus,
în zadar așteaptă semnul de mătase într-o carte
și-n zadar mai picotește, molcom, samovarul rus.
Hainele de sărbătoare, întristate, între molii,
n-or să mai foșnească lîngă iederile de demult,
cîte fete soviete poartă-n piept nu flori, ci dolii
și cîte suspine-n oise, desfrunzite, le ascult?

Dar s-a-nălțat Kremlinul cu victorie și bate
raza-i pură de lumină pînă-n satul meu valah.
Zvasticele, cu nisipul, vestejesc, amestecate
cu trufia semilunei de din oastea lui Alah.
Peste schije și morminte a țesut semănătorul
azi prin stepele cazace cum și-n Bărăganul meu.
Se desface, gras și negru, spre semănături ogorul
din Pacific pînă-n punctul unde viața-mi trăiesc eu
iar de-aicea mai departe, peste pusta ungureană
peste burguri teutone, pîn-la Elba, fremătînd,
își acoperă pămîntul cu verdeață orice rană
și triumfă germinarea peste fiece mormînt.
Laudă fecundității care-nvinge moartea slută;
alianța între soare și-ntre om a biruit.
Omul ară și aruncă-n lut sămînța renăscută,
soarele o suie-n aer și-o-nrodește înzecit.
Flori și stele împreună stau de veghe, pe morminte,
rușii și românii-n pace cresc, din glie, frumusețî
viața freamătă și-nchide-n ea aducerea aminte
ca pe-un testament de aur și ca pe-un îndemn de preț.

STRUGURI *cu bucata*

Strugurii erau din soiul Negru vîrtos. Un soi care, trebuie să recunoaștem, are o rezonanță destul de plăcută. M-am informat:

Mai aveți și alte soiuri?

— Desigur: Coarnă albă, Coarnă neagră, Băbească, Muscat de Hamburg — aceștia sînt struguri mari. Avem și struguri mai mici. Din soiurile Fetească neagră, Negru moale, Cabernet Sauvignon, Traminer roz, Pinot gri...

— Ajunge! M-ați convins că sînteți bine aprovizionați.

Am continuat vizitarea expoziției. În rafturi strălucind de curățenie, la adăpostul geamurilor, zeci de soiuri de fructe și legume atrag privirile vizitatorului. Ce nu se găsește aici? Prune dolofane, purtînd nume gingașe ca „Anna Späth" sau „Frumoasa Montfort", îți amintesc de eroinele romanelor lui Dumas și Victor Hugo; „Mero coras duros" și „Lozi Durazi", soiuri de piersici ale căror nume sugerează podișurile Spaniei; mere Ionathan, verde de Rădășani, Patule, Crețești, Citron de Baia Mare și cîte alte denumiri care te îndeamnă a-ți aminti pe care din plaiurile republicii cresc asemenea minunate fructe.

Cele enumerate aici nu sînt nici a zecea parte din cîte afli la această unitate a Ministerului Agriculturii și Silviculturii.

Tot aici există și un bogat inventar de rase de animale: mielul de caracul, vierul de Bazna, vaca roșie de stepă, armăsarul huțul etc.

Poate veți fi mirați că o iapă pur sînge englez este cu numai 25 la sută mai scumpă decît un miel de caracul; vi se va părea cel puțin ciudat că fructele se vînd cu bucata, și nu la kilogram; veți fi convinși că e vorba de o farsă, dacă o să vi se spună că un cal arăb costă mai puțin decît doi...ciorchini de struguri. Totuși acesta-i adevărul. Pentru că nu este vorba de fructe adevărate sau de animale reale, ci de mulaje. Acest lucru nu diminuează cu nimic importanța și valoarea lor, deoarece sînt deosebit de necesare celor ce studiază pomicultura, viticultura, legumicultura, fitopatologia, pedologia, fitotehnia, anatomia animală și alte ramuri ale științei.

Tot acest material didactic e fabricat în țară, și anume la atelierele de material didactic ale Direcției Generale a Învățămîntului din Ministerul Agriculturii și Silviculturii, din București, strada Șerban Vodă nr. 30. Aceste ateliere au luat ființă în 1948, în urma inițiativei cîtorva oameni inimoși, printre care se numără și inginerul Dăneț Gheorghe, directorul atelierelor. Datorită sprijinului primit din partea ministerului, atelierele s-au transformat într-un mic combinat, cu o secție mecanică, una de tîmplărie, una de mulaje, una de împăieri și colecții și chiar o tipografie. Aici lucrează peste 200 de oameni. Atelierele sînt încă în dezvoltare; ele produc astăzi între 700-800 sortimente de material didactic, care pleacă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării și chiar peste hotare.

MAI SÎ

— schiță științifico-fantastică —

de prof. univ. Mircea NAUMESCU

-au scurs de atunci două luni... Cînd mă gîndesc, nici nu-mi vine a crede. Uneori mi se pare că a fost cîndva, într-o vreme atît de îndepărtată, încît s-ar putea ca această întîmplare fantastică să nu se fi petrecut niciodată. Alteori amintirea ei mă chinuie atît de puternic, încît îmi vine a crede că nu s-a sfîrșit încă.

Despre laboratorul misterios nu auzisem nimic, cînd am ajuns în satul Tanga. Nu fusesem atras spre aceste locuri nici de mirajul aventurii și nici de curiozitatea călătorului. În calitatea mea de antropolog, alesesem Tanga ca punct de plecare pentru cercetările ce urma să întreprind în acea regiune. Informațiile culese în ultimii ani mă îndemnau să cred că în acel ținut s-ar găsi urmele unor îndepărtate și primitive așezări omenești.

Dar pentru că v-am vorbit poate puțin sentențios despre „cercetările mele", să nu credeți cumva că sînt un om bătrîn. Au trecut doar șase ani de cînd am sfîrșit universitatea și, dacă antropologia fusese la început doar un amuzament, a devenit pentru mine o adevărată pasiune.

Ca orice tînăr cercetător, sînt năpădit de idei, care par uneori extravagante celor mai vîrstnici. Așa este și părerea profesorului meu. Cu toate acestea, l-am convins să mă trimită în această expediție, în care îmi pusesem multe speranțe.

Scepticismul colegilor mei a fost de vină, că am purces singur în această expediție atît de anevoioasă... Ținutul în care mă aflam nu aparține acelor regiuni pe care ne-am obișnuit să le numim sălbatice. Și totuși nu aș putea spune că am găsit aici prea multe semne de civilizație. Oamenii din partea locului, pășnici de felul lor, duc o viață destul de primitivă, ocupîndu-se în special cu creșterea vitelor, de la care obțin aproape toate produsele trebuincioase vieții lor.

Cele cîteva expediții care au fost făcute în trecut au fost ratate din cauza izolării și a poziției greu accesibile a acestor așezări omenești. Cu toate acestea, ele au prilejuit băștinașilor un contact cu restul lumii civilizate. De aceea nu e nimic surprinzător că am fost primit cu prietenie de locuitorii din Tanga; mai mult chiar decît atît, am găsit la ei un ajutor neașteptat în lucrările mele. Colaborarea noastră a fost mult înlesnită și de faptul că dialectul pe care-l studiasem înainte de plecare, la îndemnul profesorului meu, se aseamănă foarte mult cu cel vorbit de băștinași. Aș putea spune că îmi făcusem chiar cîțiva prieteni. Dintre aceștia, Rino era aproape nedespărțit de mine. Cu el m-am ajutat foarte mult. Voinic și plin de sănătate, era în stare să poarte fără oboseală și pe distanțe lungi uneltele și bagajele mele. Totdeauna cu multă voie bună, acorda un interes deosebit lucrărilor mele din care, însă, bineînțeles, nu înțelegea mai nimic.

Prietenia ce se înfiripase între noi se explică, între altele, și prin apropierea dintre vîrstele noastre. Eu împlinisem nu demult 28 de ani, iar explicațiile lui Rino mă îndreptățeau să-l cred cam de aceeași vîrstă.

Primele mele lucrări în pădurea din apropierea satului în care îmi stabilisem reședința au durat aproape două săptămîni. Două săptămîni de muncă susținută. Lucram din zori și pînă ce lumina soarelui nu mai pătrundea printre copaci. Iar seara, stăteam la taifas cu Rino și cu celălalt ajutor al meu, pînă ce adormeam osteniți.

Munca devenise pasionantă, cu atît mai mult cu cît ultimele săpături dăduseră la iveală unele urme care mă îndreptățeau să cred că sînt pe calea cea bună.

Nu aș fi ținut seama nici de oboseală și nici de condițiile noastre grele de trai și mi-aș fi prelungit lucrările, dacă ajutoarele mele nu m-ar fi rugat într-o bună zi, cu insistență, să ne înapoiem în sat. Ei nu voiau să lipsesc de la ritualul celei mai mari sărbători a lor și, în definitiv, eram și eu curios să cunosc obiceiurile acestor oameni de care începusem să mă apropii. Din explicațiile lor nu mi-am dat seama despre ce sărbătoare anume era vorba; am înțeles doar că partea culminantă a ritualului trebuie să fie sacrificarea unor animale pentru izgonirea duhurilor rele.

În ziua hotărîtă, petrecerile s-au prelungit în sat pînă aproape de miezul nopții.

Sacrificarea berbecilor a fost într-adevăr scena cea mai emoționantă a sărbătorii. După ce, pe un altar clădit din piatră albă, au fost înjunghiați berbecii împodobiți cu ghirlande de flori, un grup de tinere fete au așezat măruntaiele pe mici ruguri întocmite din lemn aromat de Santal. Fumul cu miros ciudat, în care se amesteca parfumul lemnului de Santal cu cel de carne arsă, umplea văzduhul și — în credința băștinașilor — trebuia să-l izgonească pe Buru, zeul întunericului.

Din carnea berbecilor, care a fost friptă și aromată cu tot felul de mirodenii, s-a alcătuit praznicul.

Locuiam în casa lui Rino, unde mă bucuram de onorurile cuvenite unui oaspete de seamă. Mai mulți locuitori din sat împărțeau masa cu noi. O mulțime de povești fantastice m-au convins că, după credința băștinașilor, lumea era condusă de Rambo, zeul luminii și al binelui, în veșnică luptă cu Buru, care îndemna omenirea spre întuneric.

Era în purtarea și îmbrăcămintea acestor oameni atîta primitivism, încît am fost de cîteva ori surprins de faptul că unii dintre ei dispuneau de o serie de obiecte specifice lumii civilizate: ceasuri, brice, creioane automate de aspect modern...

NT ÎNCĂ „BURU"...

Ilustrație de D. IONESCU

— Într-o bună zi, am vrut să aflu prin ce mijloace își procuraseră locuitorii acestui ținut uitat de lume, obiectele acestea. Și i-am întrebat pe cei cîțiva cu care stăteam de vorbă în casa lui Rino. Figurile tuturor s-au posomorît și, încetul cu încetul, invitații au părăsit casa. Rămas singur cu Rino, am început să-l descos. S-a codit mult, pînă să-mi spună. Se temea, era emoționat. În cele din urmă, s-a apropiat de mine și, uitîndu-se în jur, a început să-mi istorisească în mare taină, la ureche:

— Într-o bună zi, acum doi ani, liniștea satului nostru a fost tulburată de niște zgomote ciudate ce veneau parcă din cer, de deasupra pădurii. Am alergat cu toții în fața caselor și am văzut cu uimire o pasăre uriașă și bizară, care se apropia cu un tărăboi grozav de pămînt. Pasărea a coborît chiar la marginea satului. O presimțire rea, o teamă necunoscută ne-au cuprins pe toți... Am fost printre cei dinții care au alergat să vadă ce se-ntîmplase. Auzisem de păsări de astea zburătoare, dar nu văzusem nici una atît de aproape. Din ea au coborît trei oameni, care s-au îndreptat spre noi.

Venirea unor străini este un fapt neobișnuit pentru noi; se întîmplă rar. Cu atît mai mult, apariția acestor oameni ne-a îngrijorat. Poate că și pasărea cu care veniseră era de vină.

I-am primit așa cum se cuvine să primești niște oaspeți. De altfel și ei s-au arătat foarte prietenoși de la început, deși...

— Deși?...

— Poate că... nu știu cum să-ți spun, dar ni s-a părut că, deși zîmbetele lor arătau prietenie, sufletele lor adăposteau ură. I-am poftit la sfat, unde bătrînii se și adunaseră. Străinii au fost foarte darnici cu noi. Ne-au dat ceasuri, bricege... Încetul cu încetul teama noastră s-a risipit. Nu mai văzuserăm niciodată daruri atît de multe și atît de frumoase. Așteptam cu toții să aflăm pentru ce au venit și ce vor să ceară de la noi. Căci nici un străin nu venise pînă atunci, fără să ne ceară ceva în schimbul darurilor lui. Am fost foarte surprinși cînd am aflat că nu vor nimic de la noi...

— Chiar nimic?

— Mai nimic. Ne-au cerut voie să construiască o casă în apropierea satului nostru. În schimb, ne-au promis o mulțime de alte daruri.

— O casă? Începe să devină interesant! Și... au construit-o?

— Da! Peste cîteva săptămîni liniștea satului nostru a fost tulburată de cîteva zeci de mașini zburătoare care coborau drept spre pămînt, de te uimeau cum nu se sfarmă.

— Helicoptere?

— Nu știu ce nume purtau, dar fiecare mașină ducea în spinare cîte o morișcă ce se învîrtea fără preget. Locul pe care coborau mașinile zburătoare a devenit în scurtă vreme un adevărat furnicar. Păsările zburătoare veneau și plecau de cîteva ori pe zi, aducînd cu ele fel de fel de lucruri, care nu ne erau cunoscute, și oameni.

— Și ce făceau oamenii aceștia?

— Nu știu... Încă din prima zi ni s-a pus în vedere că nu avem voie să ne apropiem de acele locuri. Noaptea, cînd ne apropiam totuși pe furiș, observam cu uimire cum se înălța ca din pămînt o casă uriașă cum nu mai văzusem niciodată. În cîteva luni de zile casa a fost terminată și liniștea a coborît din nou peste satul nostru. Unul dintre cei trei care veniseră pentru prima oară la noi a apărut într-o zi în sat și ne-a cerut să adunăm locuitorii pentru a ne vorbi ceva. Părea mult mai puțin prietenos și zîmbetul îi pierise cu totul de pe față... În cuvinte foarte aspre, ne-a înștiințat că nu avem voie să ne apropiem de locul pe care se află casa și că aceasta e împrejmuită cu un gard vrăjit, în stare să ucidă pe oricine ar încerca să-i treacă... Pentru o clipă, ni s-a părut că sub înfățișarea acestuia se ascunde însuși Buru...

— Și de atunci?

— Nimic — răspunse Rino după o clipă de ezitare — doar teama s-a cuibărît de atunci în sufletele noastre!

— Și ce fac oamenii în casa aceea?

— Oamenii? Casa nu pare locuită... N-am mai văzut pe nimeni de atunci.

— Într-adevăr, ciudată poveste. Dar cum se face că pînă acum n-am observat această casă misterioasă?

— Îți voi răspunde la întrebare, dar trebuie să-mi promiți că nu te vei apropia de acele locuri blestemate.

— Te ascult.

— Clădirea se află dincolo de pădurea în care am lucrat ieri.

În noaptea aceea am adormit cu gîndul la această poveste stranie. Am visat că oameni din alte veacuri, ale căror urme le căutam, s-au revoltat că le tulbur liniștea și m-au purtat în casa de dincolo de pădure, unde am fost supus la chinuri îngrozitoare.

★

Pădurea în care făceam săpăturile începuse să capete pentru mine o nouă semnificație. Nu puteam uita că dincolo de ea se petrec lucruri ciudate. Cine să fi fost oamenii aceia și ce urmăreau?

Dar gîndurile acestea au fost repede risipite de o descoperire tulburătoare. Săpăturile întreprinse de noi dăduseră la iveală un femur omenesc. Dar nu faptul acesta era extraordinar. Osul fosilizat fusese găsit într-un strat care, după toate probabilitățile, aparținea terțiarului.

Oameni în terțiar? Aproape cu neputință. Am continuat cercetările cu febrilitate. O mulțime de fosile de animale aparținînd pliocenului și, fapt senzațional, cîteva rămășițe dintr-un maxilar omenesc. Mă aflam oare pe urmele unei descoperiri neobișnuite? Aproape că nu mai puteam dormi. Tovarășii mei nu-mi înțelegeau agitația, dar mă secondau cu mult elan în munca mea care, datorită ritmului febril, devenise tot mai istovitoare.

Într-o dimineață, în timp ce mă oprisem pentru cîteva clipe spre a mînca ceva, l-am văzut pe Rino alergînd spre mine foarte agitat.

— Ce s-a întîmplat? — am întrebat.

— Vino! — mi-a spus el, fără nici o explicație, și m-a tîrît de mînă pînă la locul unde făcea săpăturile.

Am înțeles imediat tulburarea lui; descoperise un craniu care, de la prima vedere, părea a fi omenesc. Cuprins de emoție, am ridicat cu grijă craniul și l-am examinat atent. Era aproape intact. După toate aparențele, părea să aparțină unui om înrudit cu tipul Grimaldi.

Prima etapă și poate cea mai importantă a cercetărilor mele părea a fi luat sfîrșit. Acum devenise neapărat necesar să întrerup lucrările pe teren, pentru a studia materialul strîns și pentru a încerca să trag concluziile ce se impuneau.

Am ridicat tabăra și am pornit spre sat.

Cum am ajuns în apropierea satului, mi-am dat seama că se întîmplase ceva neobișnuit. Forfota de pe ulițe, neliniștea care brăzda chipurile oamenilor, toate mă îndemnau să cred acest lucru.

Am aflat îndată despre ce era vorba. Un băieţandru de vreo 15-16 ani, îndemnat probabil de curiozitate, apropiindu-se de împrejmuirea clădirii misterioase fusese lovit de blestem, după spusele localnicilor. Nimeni nu avea curajul să se apropie de trupul băiatului.

Am alergat într-acolo însoţit de Rino şi de alţi cîţiva încurajaţi de hotărîrea mea. Cînd am ieşit în luminişul din marginea pădurii, m-am aflat în faţa unei împrejmuiri de sîrmă, alături de care zăcea trupul tînărului.

Nu mi-a trebuit mult timp să-mi dau seama că băiatul murise electrocutat. Mi-am ridicat ochii peste împrejmuirea de sîrmă şi am văzut pentru prima oară clădirea blestemată. Am fost cuprins de un sentiment de nelinişte. Cu cît o priveam mai atent, cu atît teama de care-mi vorbise Rino se cuibărea tot mai adînc şi în sufletul meu. Cu adevărat, clădirea aceasta avea ceva straniu. De fapt semăna mai mult cu o uriaşă piatră funerară. Un bloc imens de zidărie, cu forme riguros geometrice, zugrăvit în culoare cenuşie. Nu se vedea nici o uşă, nici o fereastră. Să fi fost într-adevăr o casă? Înăuntrul acestor pereţi să fi existat oameni? Nimic nu părea să îndreptăţească această ipoteză. Şi, totuşi, curentul electric fulgerase o viaţă...

Din ziua aceea am înţeles că teama băştinaşilor era perfect justificată. Casa de dincolo de pădure ascundea primejdii chiar mai grave decît puteau bănui ei.

Îmi dădeam seama că nu voi fi liniştit, pînă ce nu voi dezlega misterul casei aceleia. Dar, înainte de toate, obiectivul meu principal era continuarea cercetărilor, care ajunseseră la un punct crucial.

Ziua mi se părea prea scurtă şi prelungeam adesea pînă tîrziu în noapte studierea pieselor găsite. Căpătam tot mai mult convingerea că dădusem peste urmele unei aşezări omeneşti cu mult mai vechi decît cea pe care o bănuisem. Fără îndoială, craniul acela aparţinea unui tip de om care trăise în terţiar. Idei fantastice îmi treceau prin minte. Vedeam parcă nişte oameni cu trupul acoperit de păr, în luptă cu diferite animale uriaşe. Dar în acelaşi timp vedeam zîmbetele pline de îndoială ale colegilor şi, mai ales, privirea dezaprobatoare a bătrînului meu profesor...

Pentru a spulbera îndoielile lor, aveam nevoie de cît mai multe dovezi, de un material cît mai bogat în sprijinul ipotezelor mele. Săpăturile trebuiau continuate. Cine ştie ce surprize ar mai fi putut aduce!...

În zilele următoare am reluat munca, dar fără nici un succes. N-am găsit nimic care să mă conducă pe urmele lucrărilor mele de mai înainte. Poate că pămîntul acela nu mai ascundea nimic din ce m-ar fi putut interesa. Aveam totuşi intuiţia că trebuie să găsesc în împrejurimi şi alte resturi cu ajutorul cărora să-mi pot construi teoria mea, care mi se părea din ce în ce mai plauzibilă. Curînd, am căpătat convingerea că cel mai bun lucru ar fi să schimb direcţia săpăturilor. Într-adevăr, într-una din zilele următoare sondajele mele au scos la iveală noi piese care păreau să confirme că mă aflu pe calea cea bună. Dar, cu acest prilej, s-a ivit o nouă dificultate: ajutoarele mele au început să dea semne de nelinişte.

Într-o dimineaţă Rino a venit la mine şi, cu privirea aţintită în pămînt, mi-a spus că prietenul lui refuză să continue lucrul.

— De ce? — l-am întrebat, surprins şi enervat.

— Păi... dacă mai săpăm mult în direcţia asta, ajungem acolo...

Mi-am ridicat ochii în direcţia indicată de mîna lui Rino şi mi-am dat seama că printre pomi se zărea luminişul care adăpostea clădirea misterioasă. Fusesem atît de preocupat, încît nu observasem pînă atunci acest lucru.

— Dar tu? — l-am întrebat pe Rino.

Omul a întors privirea şi a evitat să răspundă. Am înţeles că era inutil să insist. Eram părăsit. Pe oamenii aceştia nu-i mai puteam convinge pentru nimic în lume să vină cu mine. De fapt şi în sufletul meu se strecurase o oarecare teamă. Dar, orice s-ar fi întîmplat, nu puteam părăsi lucrul.

Rămas singur, mi-am făcut un plan de muncă şi am reînceput săpăturile. Spre seară, am constatat că drumul pe care-l vizam era închis de o stîncă uriaşă. Ocolind stînca, am dat peste un gol. Mi-am făcut drum prin golul acela şi, la lumina lanternei — spre marea mea surprindere — mi-am dat seama că mă aflu într-o grotă. Deşi istovit de muncă, surescitat de această descoperire mi-am propus s-o explorez de îndată.

Conul de lumină pe care-l proiecta lampa de buzunar se plimba ca o vedenie fantastică pe pereţii adăpostului subteran. Ecoul paşilor mei se pierdea ca într-un hău fără fund, făcîndu-mă să mă cutremur de teamă. Lumi din epoci îndepărtate au renăscut în imaginaţia mea. M-am oprit o clipă impresionat. Mi se părea că aud bătăile tot mai accelerate ale inimii. Am vrut să înaintez, dar o întîmplare neaşteptată m-a ţintuit locului. Mi se păruse, sau cu adevărat în apropiere auzisem o voce omenească? Am încercat să-mi stăpînesc emoţia şi mi-am încordat auzul. Nu mai încăpea nici o îndoială, auzeam clar zgomotul unor paşi. Nu mă aflam singur în grota aceea...

Cuprins de o groază cumplită, abia am găsit puterea să fug.

Ajuns la cortul ce-mi servea de adăpost, m-am trudit să adorm. Am vegheat toată noaptea. Teama pusese cu totul stăpînire pe mine. Auzeam şi cele mai mici zgomote ce tulburau liniştea pădurii. Spre dimineaţă oboseala a învins teama şi am adormit. Cînd m-am trezit, aproape de amiază, razele soarelui pătrundeau prin deschizătura cortului şi, la lumina lor, teama din ajun se risipi ca prin farmec.

Poate fusesem numai victima imaginaţiei mele înfierbîntate. Să fi auzit cu adevărat zgomote în adîncul liniştit al grotei? Şi chiar dacă ar fi fost aşa, ele nu puteau veni decît de la vreun animal ce se adăpostea noaptea acolo. Buna dispoziţie îmi reveni în întregime. Îmi părea rău numai că fusesem părăsit şi de credinciosul meu Rino.

Dar — hotărît lucru — ziua aceasta părea să înceapă bine. Cînd am ieşit din cort, mi-a apărut în faţă chiar omul a cărui lipsă o regretam. Rino, ruşinat de fapta din ajun, se întorsese. În cuvinte simple, mi-a arătat hotărîrea lui de a nu mă mai părăsi de aci înainte.

Întîmplarea aceasta mi-a redat tot curajul şi, după ce i-am povestit lui Rino despre descoperirea grotei, ne-am apucat împreună de lucru. De astă dată grota mi s-a părut mai primitoare şi lipsită de primejdii. Torţele improvizate de noi din cîrpe îmbibate cu răşină ne-au îngăduit o cercetare mai atentă a peşterii.

Truda noastră a fost răsplătită. Am recoltat atîtea piese, încît a fost cu putinţă să reconstituim un schelet aproape complet, pe care l-am aşezat cu grijă într-un colţ al grotei.

Într-una din zilele în care ne desfăşuram munca noastră subpămînteană, Rino mi-a atras atenţia asupra unei găuri ce se deschidea în peretele din dreapta, aproape de intrarea în peşteră. M-am apropiat şi am cercetat, cuprins la început de curiozitate şi mai apoi de nelinişte, această deschizătură. Nu mi-au trebuit decît cîteva clipe ca să-mi dau seama că mă aflu într-o galerie lucrată, cu siguranţă, de mîini omeneşti. Am cercetat lemnul care proptea tavanul şi am constatat că este aproape verde. Galeria fusese deci construită de curînd. Mi-am amintit imediat de teama prin care trecusem în noaptea aceea. Să fi fost oare întemeiată spaima mea? Dar oare unde ducea această galerie?

Am înaintat o bucată destul de bună de-a lungul ei şi mi-am dat seama că pînă la capăt trebuie să fie încă o distanţă apreciabilă. Direcţia în care ducea galeria şi construcţia ei de dată recentă mă îndemnau să cred că trebuie să existe o legătură între acest drum subpămîntean şi clădirea misterioasă. De astă dată, am cedat insistenţelor lui Rino şi m-am înapoiat din drum. În timpul acesta, căutam răspunsul la o întrebare firească: galeria se oprea în peşteră? Nu părea plauzibil. După toate probabilităţile trebuia să existe şi o altă ieşire, decît cea prin care pătrunsesem eu. Nu ne-a fost greu s-o găsim. Alături de gura galeriei, o lumină abia vizibilă pătrundea prin frunzişul unor tufe în care se deschidea gura peşterii.

Între mine şi Rino s-a stabilit parcă o convenţie tacită. N-am discutat nimic în legătură cu galeria peste care dăduserăm. De fapt, din clipa aceea am vorbit foarte puţin unul cu altul, deşi sînt sigur că pe amîndoi ne munceau aceleaşi gînduri. Eram obsedat de numeroase întrebări, la care trebuia să găsesc un răspuns. Care era rostul acestei galerii? De unde veniseră zgomotele pe care le auzisem în noaptea aceea? Ce legătură exista între toate acestea şi clădirea misterioasă?...

(Continuare în numărul viitor)

INAMICUL ASCUNS

Şobolanii, căci despre ei este vorba în titlu, s-au dovedit de mult a fi foarte păgubitori şi primejdioşi sănătăţii omului. Cu ei oamenii duc şi astăzi un război neîntrerupt. Cu toate acestea, nu toţi oamenii apreciază adevăratul pericol pe care îl prezintă. Puţini ştiu că ciuma, holera, turbarea, dizenteria, tifosul exantematic, toxiinfecţiile alimentare şi atîtea alte boli sînt transmise de către şobolani. De asemeni, puţini ştiu că, în afară de ce consumă, un şobolan distruge o cantitate enormă de materiale utile: toate obiectele făcute din elemente vegetale şi animale, ca stofele, ţesăturile de bumbac, papetăria, pielăria, încălţămintea, obiectele de cauciuc, instalaţiile diverse şi chiar... clădirile. Datorită numărului mare de şobolani existenţi în centrele populate (se pare că numărul lor este aproximativ egal şi chiar întrece pe cel al locuitorilor respectivi), pagubele de alimente sînt deosebit de importante. Un şobolan consumă într-un an 37 kilograme de alimente, iar urmaşii unei singure perechi pot consuma într-un singur an 60.000 de kilograme de alimente. Închipuiţi-vă dar ce pagube se produc numai în Capitala noastră, datorită şobolanilor. De aceea s-au luat numeroase măsuri pentru distrugerea lor. În cadrul Institutului de igienă funcţionează o secţie specială D.D.D., care se ocupă exclusiv cu studierea mijloacelor de distrugere a şobolanilor. Sanepidul, în colaborare cu Crucea Roşie, a întreprins, începînd din anul 1957, o campanie deosebit de energică pentru stîrpirea şobolanilor. La această campanie, împreună cu organele de specialitate, au participat peste 15.000 de oameni. Rezultatul: 400.000 de şobolani au fost stîrpiţi. Cu toate acestea, lupta cu şobolanii nu s-a încheiat. Desigur însă că, pînă la urmă, cu sprijinul cetăţenilor şi al organelor de specialitate, acţiunea pornită îl va înfrînge definitiv şi pe acest periculos inamic al omului.

Dr. George Marchis experimentează, în laboratorul secţiei D.D.D., eficacitatea unui praf toxic pentru distrugerea şobolanilor.

Sportivii adîncurilor

De multe ori, vizitatorii plajei centrale a Întreprinderii Comunale Orășenești Timișoara au urmărit cu interes și curiozitate, pe firul apelor canalului Bega, evoluțiile elegante ale înotătorilor de la A.V.S.A.P., echipați cu cele necesare pentru submersiuni.

Deși tehnica noului sport nu este atît de grea și complicată pe cît pare, ea cere totuși sportivului unele calități: o bună deprindere cu apa și un organism sănătos și călit.

Cei cîțiva sportivi timișoreni care și-au completat antrenamentele astă-vară, pe coasta Mării Negre, ne-au relatat că au întîlnit neumărați entuziaști care, după cîteva ședințe bine îndrumate, au ajuns să execute submersiuni reușite, rămînînd pentru totdeauna pasionați ai sportului subacvatic.

Practicarea sportului subacvatic poate oferi plăcute și variate satisfacții. Înarmat cu un harpon, înotătorul devine sub apă un temut vînător. Astăzi, tehnica ne permite să pionjăm nestingheriți, echipați cu aparate fotografice, și să răpim adîncurilor imagini de neîntrecută frumusețe și de mare interes pentru cunoașterea lumii fauno-floristice a apelor noastre.

Pentru realizarea celor de mai sus, este necesară învingerea greutăților existente încă cu privire la confecționarea echipamentului special. În această privință, oamenii muncii din orașul Timișoara și-au dat din plin partea lor de contribuție. Astfel, conducerea uzinei „Nikos Beloiannis" a asigurat punerea în fabricație a prototipului de mască etanșă și a labelor înotătoare din cauciuc, aparatură care nu peste mult timp va putea fi văzută în vitrinele magazinelor de articole sportive.

La cooperativa „Dinamo", un harnic colectiv de inovatori a realizat o ingenioasă carcasă etanșă pentru executarea fotografiilor sub apă, iar pentru vînătorii subacvatici a fost confecționată prima armă cu harpon. Spre satisfacția tuturor, în decursul operațiunilor de experimentare, prototipurile amintite au dovedit calități superioare chiar unor produse similare străine, de marcă cunoscută.

Ing. C. SUBONI
Fotografiile autorului

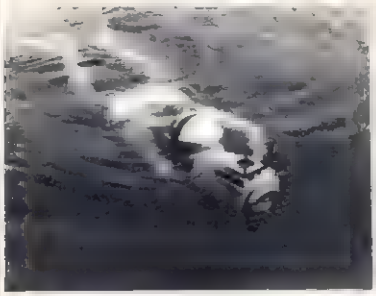

Cu obiectivul de fotografiat, înainte de scufundare.

Scafandrii sportivi în momentul scufundării.

După o reușită incursiune în adîncuri, echipa trage la mal

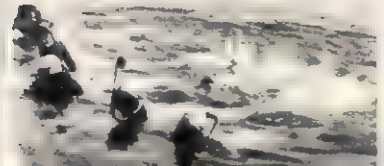

NUMAI PENTRU CÎȚIVA ALEȘI?

Fotografie de A. MIHAILOPOL

Este oare muzica „grea" o cetadelă inexpugnabilă, în care pot pătrunde doar cîțiva inițiați, cunoscători ai cifrului ce-i descifrează cele șapte lacăte? E nevoie oare, pentru a descifra tainele muzicii simfonice și de cameră, de însușiri anume și alese? Și au scris oare compozitorii numai pentru acești cîțiva aleși? Iată întrebări la care cei intimidați de unele reale dificultăți de înțelegere a acestei muzici, ca și de snobismul existent încă la o parte din publicul Ateneului, ar putea răspunde afirmativ. Ar greși însă. Muzica simfonică se adresează, în limbajul ei complex și profund, maselor de ascultători; numai că, pentru a ajunge la ea, aceștia trebuie să parcurgă, cu bunăvoință și curaj, dar și cu ajutorul specialiștilor, procesul unei perseverente educații muzicale. În anii noștri, sălile de concert (avem în prezent 19 filarmonici) și-au deschis larg porțile, radio-ul și-a desfășurat multilaterala-i activitate educativă, compozitorii au dat opere accesibile înțelegerii unui public tot mai numeros.

Muzica noastră nouă se apropie de mase și acestea au început să meargă în întîmpinarea ei. Dar oare s-a făcut totul pentru ca muzica simfonică și de cameră să nu rămînă numai pentru „cîțiva aleși"? Și dacă nu, ce se preconizează în acest sens?

Pentru a afla răspuns la aceste întrebări, iată-ne stînd de vorbă cu compozitorul Laurențiu Profeta, director al Direcției Muzicii din Ministerul Învățămîntului și Culturii, cu dirijorul Mircea Cristescu, cu compozitorul Gh. Dumitrescu și cu cîțiva membri ai orchestrei de amatori de la uzinele „Semănătoarea".

Cît mai mulți iubitori ai muzicii simfonice

— *Ce părere aveți, pentru a apropia muzica de masele largi de ascultători e necesară...*

— Un moment — ne întrerupe tov. Laurențiu Profeta — nu trebuie avută în vedere numai apropierea muzicii de înțelegerea maselor, ci și ridicarea acestora din urmă pe o treaptă cît mai înaltă de inițiere muzicală. Altfel, orice inițiativă poate avea o eficiență redusă. Sau, mai clar: muzica, prin ideile ei și prin mijloacele de transmitere a aces-

tora, nu trebuie să devină simplistă, rudimentară. Nu simplismul înseamnă accesibilitate. Muzica trebuie să-şi păstreze nealterată profunzimea sentimentelor şi forma artistică adecvată.

— *De acord. Spuneţi-ne însă care sînt, după părerea dv., sarcinile instituţiilor noastre muzicale, în vederea atingerii ţelului propus, adică îndrumarea unor mase cît mai largi de oameni ai muncii pe calea înţelegerii şi apoi a aprecierii muzicii simfonice şi de cameră.*

— Cred că se pot face foarte multe în această privinţă şi unele lucruri au şi început a fi făcute; mă refer, în primul rînd, la organizarea de concerte, atît în întreprinderi, cît şi la sediul formaţiilor respective, concerte care să cuprindă un repertoriu cît mai accesibil, care să faciliteze trecerea spre bucăţi a căror înţelegere e mai anevoioasă. Aceasta nu priveşte, desigur, numai orchestrele simfonice, ci şi formaţiile mici şi soliştii, care se pot deplasa mai uşor. Concertele lor trebuie să fie explicate de prezentatori cu competenţă şi claritate în expunere, care însă să nu se facă cumva mai puţin înţeleşi decît cele mai complicate simfonii. Pentru ca aceste deplasări să nu fie compromise, n-ar fi rău dacă cluburile muncitoreşti şi-ar repara pianele. E poate un amănunt, dar un amănunt... pe care se cîntă.

Privind problema în perspectivă, un factor esenţial îl constituie realizarea unei temeinice instrucţiuni muzicale în rîndurile elevilor. În acest sens, rolul profesorilor de muzică este hotărîtor. E doar vorba de educarea viitorului nostru public. Forme concrete? Audiţii, concerte-ghicitoare, concerte pentru şcolari... Se pot găsi şi altele.

— *Ce alte măsuri aţi mai recomanda în vederea iniţierii cît mai temeinice a ascultătorilor în tainele muzicii simfonice?*

— Înainte de a vă răspunde, aş adresa un îndemn ca radio-ul să persevereze în popularizarea şi explicarea muzicii româneşti şi universale: realizările sale pe această linie sînt într-adevăr meritorii. Găsesc apoi că ar fi salutară generalizarea unor experienţe pozitive, ca aceea a lectoratului Filarmonicii din Bucureşti.

Compozitorii noştri pot şi trebuie să-şi aducă aportul, prin crearea unor lucrări care să exprime, într-un limbaj simplu, coordonatele valoroase ale actualităţii. Acestor lucrări, accesibile ca limbaj muzical, trebuie să li se dea cuvenita atenţie din partea interpreţilor, prin integrarea acestor piese în repertoriu.

Toate forţele noastre artistice vor sluji, mai mult decît pînă acum, popularizării muzicii simfonice şi de cameră în rîndurile maselor celor mai largi de ascultători. În sfîrşit, o indicaţie organizatorică: e de dorit ca fiecare instituţie muzicală să delege un activist care să se ocupe în mod special de aducerea la împlinire a acestor sarcini.

Să venim în mijlocul ascultătorilor

De astă dată, interlocutorul nostru e tînărul dirijor Mircea Cristescu.

— Ei bine, muzica pe care o interpretăm noi nu se adresează numai citorva „aleşi". Luaţi aminte, vă rog, ghilimelele care marchează cuvîntul „aleşi". Nu de alta, dar în sfera acestei noţiuni, pe lîngă oamenii iubitori şi cunoscători ai muzicii, se încadrează şi alţii, care-şi fac din prezenţa lor la Ateneu o modă de joi sau de duminică.

— *Ne interesează părerea dv., ca dirijor, asupra problemelor legate de apropierea muzicii simfonice de masa ascultătorilor.*

— În turneele mele am putut cunoaşte viaţa muzicală a mai tuturor oraşelor care dispun de orchestre simfonice. Şi am constatat — nu fără o mare bucurie — că atît numărul de auditori, cît şi puterea de pătrundere a muzicii în marile mase au crescut simţitor. Dar — şi aici tema anchetei dumneavoastră se dovedeşte a fi la locul ei — nu avem încă motive să fim foarte satisfăcuţi.

— *Cum vedeţi în practică posibilitatea de a se ajunge la soluţia dorită: atragerea unui număr cît mai mare de oameni ai muncii spre înţelegerea muzicii simfonice?*

— Printr-o cuprinzătoare şi consecventă colaborare între instituţiile muzicale (filarmonici, teatre muzicale, uniuni de creaţie) şi activiştii cultural-artistici din întreprinderi. În această acţiune cu sensuri atît de profunde, rolul ultimilor nu e mai puţin însemnat decît al celor dintîi.

— *Şi care ar fi căile pentru ca această colaborare să devină rodnică?*

— În primul rînd, prin organizarea (fără asta nu se poate) în întreprinderi a unor concerte-lecţie, conferinţe cu exemplificări şi, poate, reluări ale unor emisiuni radiofonice de popularizare. Acestea cad în sarcina activiştilor din întreprinderi.

La aceste acţiuni pot contribui periodic, dar trebuie să o facă cu convingere şi dăruire, artiştii noştri de frunte. Soliştii noştri, orchestrele, formaţiile de muzică de cameră trebuie să dea concerte în cluburile întreprinderilor, să vină în mijlocul muncitorilor, să-i ajute pe aceştia să se apropie şi să dezlege aşa-zisele taine ale muzicii „grele". Personal, mi-ar face plăcere o asemenea activitate care, sînt convins, mi-ar fi utilă şi mie...

Exprimarea greu accesibilă scade valoarea lucrărilor

Compozitorului Gh. Dumitrescu i-am cerut părerea asupra contribuţiei pe care compozitorii noştri o pot aduce la creşterea accesibilităţii muzicii.

— Am observat că publicul nostru nou primeşte cu interes noile creaţii româneşti. De aici şi obligaţia noastră de a da lucrări la înălţimea aşteptărilor. Unii compozitori, puţini ce-i drept, scriu şi astăzi într-un limbaj pretenţios, greoi. Hotărît, o exprimare greu accesibilă scade foarte mult din valoarea ideilor transmise şi a lucrării însăşi. E cazul să învăţăm de la titanii muzicii universale. Bach, Beethoven şi alţii, pe măsură ce-şi cîştigau maturitatea creatoare, înlăturau din expresia lor muzicală elementele de prisos, care umbreau ideile şi sentimentele.

Deci, fără a sărăci conţinutul, compozitorii noştri trebuie să creeze lucrări de largă accesibilitate, profund legate de viaţă.

— *Şi rolul criticilor în educarea muzicală a publicului?*

— E un rol într-adevăr de primă importanţă. Criticii au datoria să discearnă cu competenţă aspectele noi, sănătoase ale creaţiei noastre, să le promoveze şi să le studieze cu simţ de răspundere. Sînt însă totodată obligaţi să dea dovadă de mai multă exigenţă faţă de acele lucrări slabe ce vădesc lipsa unei concepţii clare şi au un limbaj muzical confuz. Şi, în general, e necesar să fie mai prezenţi în coloanele presei noastre, prin tot felul de materiale de popularizare a muzicii.

— *Cum credeţi că s-ar putea realiza o mai mare apropiere a publicului de muzica simfonică şi de cameră?*

— Cred că acest lucru se poate face în primul rînd cu membrii ansamblurilor artistice de amatori. Aceştia au deja creată o bază de înţelegere muzicală şi ar putea intercala în repertoriul lor obişnuit bucăţi mai complexe, care să cultive gustul muncitorilor pentru muzica simfonică.. Cred, şi cu aceasta conchid, că publicului nostru trebuie să i se ofere compoziţii cît mai desăvîrşite din punct de vedere artistic, interpretate la un nivel corespunzător.

O idee: cercul iubitorilor de muzică

Membrii orchestrei de amatori de la uzinele „Semănătoarea" se dovedesc a fi şi ei preocupaţi de problema în discuţie.

Tov. Ion Lăzărescu, dirijorul orchestrei, ia asupră-şi vina de a fi tratat cu prea multă indiferenţă sarcina ridicării colegilor lui la un nivel de pregătire muzicală care să le permită acestora înţelegerea aspectelor mai complexe ale muzicii.

— Avem de rezolvat o problemă care pretinde eforturi serioase şi susţinute. E o chestiune de timp. Faptul că efectul acestei acţiuni dificile de educaţie muzicală se defineşte tîrziu în forma dorită ne-a determinat pe noi, activiştii culturali ai uzinei, să neglijăm tocmai începutul. Firesc, dacă n-am avut curaj să facem primul pas, nu e cazul să discutăm despre cei care, eventual, ar fi urmat.

Toţi membrii orchestrei sînt de acord că e timpul să se iniţieze acţiuni bine gîndite, prin care să se atragă, cu răbdare, cît mai mulţi auditori spre muzica simfonică şi de cameră.

În acest sens, cîţiva dintre ei au sugerat înfiinţarea în uzină a unui „cerc de iubitori ai muzicii", care să-i antreneze mai întîi pe toţi artiştii din ansamblul de amatori al uzinei, apoi şi pe alţii, tot mai mulţi. În acest cerc se vor ţine o serie de lecţii, sistematizate într-un ciclu definit, cu exemplificări muzicale ce vor putea fi făcute prin discuri sau prin transmisiunile radio-ului.

La unele din şedinţele cercului, instrumentiştii de la „Semănătoarea" ar fi bucuroşi să fie vizitaţi de compozitori sau interpreţi, al căror aport e anticipat ca foarte preţios.

Pentru început, ar fi posibilă şi de dorit invitarea unor solişti sau poate studenţi de la conservator, care să-şi dea concursul în cadrul programului obişnuit al orchestrei, realizîndu-se în acest fel obişnuirea ascultătorilor cu unele piese mai dificile.

Andrei DIMA

LIPSEAU CÎTEVA VERIGI

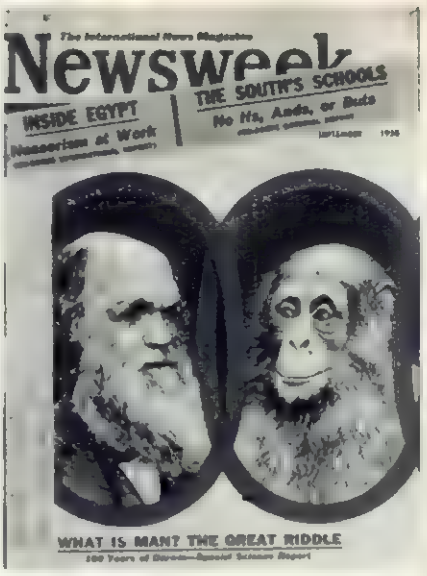

Recent, cu ocazia împlinirii unui secol de la apariţia teoriei evoluţiei speciilor, 240 de spectatori ai televiziunii londoneze au fost întrebaţi cine a fost Darwin.

Jumătate dintre cei întrebaţi n-au fost în stare să spună cine a fost sau ce a fost Darwin. Alţii, mai informaţi, au declarat că e „autorul unei teorii încă neverificate despre oameni şi maimuţe", iar cîţiva, că este complice cu... comuniştii sau cu... diavolul!

Ironizînd această incultură a englezilor, revista ilustrată americană „Newsweek" l-a sărbătorit pe Darwin în felul ei. Pe pagina întîia, în culori, în două verigi de lanţ ca nişte rame de tablouri, se vede în stînga chipul lui Darwin, iar în dreapta, desenat în aşa fel încît să-i semene, chipul unei maimuţe. Este o mostră a „respectului" pe care presa burgheză îl manifestă faţă de cultura umană...

Numai că, de la rudele strămoşilor bipezi, pînă la tipul homo sapiens reprezentat de Darwin, au mai existat cîteva verigi intermediare, pe care revista americană a uitat să le arate. Doar mai există troglodiţi şi astăzi; şi nu-i era greu revistei să-i găsească. Poate chiar în redacţie...

(Urmare din pag. 13)

vizitat Orașul Stalin. Anul acesta își petrece vacanța la Herculane.

— Dar Bucureștiul? — l-am întrebat.

— Îi vine rîndul în 1959—îmi răspunde cu optimism. Și Constanței. N-am văzut încă marea.

Privesc „toboganul" lung de un kilometru, încorsetat în munții ce-și îngustează sus, în azur, pereții împăduriți. În deschizătura aceea albastră, minusculă, ca o fereastruică, s-a ivit un punct negru. E „contraponderea" cu butuci și traverse, ce se pregătește de coborîre. „Ponderea", înțesată de oameni printre care mă prenumăr, începe urcușul. (Colegul Urseanu ia o fotografie.)

Am ajuns. La halta de pe culme, alt trenuleț așteaptă. Plouă!

Mecanicul locomotivei este deputat

— Poftiți pe locomotivă, să vă uscați hainele — ne-a îndemnat mecanicul.

I se făcuse milă de cei doi călători, aventurați pe ploaie rece, la munte, cu echipament de vară.

Ei nu, că era să refuzăm!

Pe mecanic îl cheamă Ferencz Béla. Locomotiva „alpinistă" pe care o conduce de zece ani se numește „Rozalia". Mecanicul este deputat în Marea Adunare Națională — cinstire ce pune în lumină vrednicia omului, a muncitorului. Are 40 de ani. E mai tînăr decît „Rozalia", care s-a născut în 1904. Aceasta nu-și ascunde vîrsta, pe care o etalează cu ostentație pe placa metalică.

Deși a depășit binișor semicentenarul, nu vrea să fie pensionată. Se socoate încă tînără — las' că și mecanicul are străşnică grijă de ea — și așa mititică și durdulie cum e, roboteşte toată ziua, parcurgînd încolo și încoace muntele și trăgînd voinicește cogeamite convoi încărcat cu butuci, traverse, scînduri și... pasageri. Ba, cînd e cazul, mai dă ajutor și în alte părți ale exploatării, linia aceasta ferată întinzîndu-se dincolo de Comandău, către pădurile în tăiere situate la 30 de kilometri, și mai încolo, peste munte, unde face joncțiune cu linia exploatărilor forestiere din Nehoiaș, Năruja, Bîrsești. Niciodată — vara ca și iarna — ea nu stă locului. Se luptă cu zăpada, care din octombrie își începe aici dominația, acoperind cu straturi groase plaiurile, șinele. Atîta efort atletic trebuie întreținut cu nutriție zdravănă, cu calorii substanțiale. „Rozalia" mănîncă mult. Din zece în zece minute, fochistul îi bagă în gură cîteva hîrlețe copioase de cărbune și trei-patru drugi groși de fag.

— Zic să-i dăm și apă — glăsui cu solicitudine tovarășul Ferencz, oprind trenulețul într-o vîlcea, lîngă podețul pe sub care curge pîrîul Pietrosu.

Popasul, situat la jumătatea parcursului, e poreclit Adăpătoarea. Și în vreme ce locomotiva bea vîrtos din furtunul coborît în apa pîrîului, mecanicul o șterge cu cîrpa pe greabăn, pe frunte, ca pe un mînz înspumat de alergătură. Înviorată, „Rozalia" nechează de plecare.

La Comandău

De unde își obîrșește denumirea? La Covasna, populația maghiară îi zice „Komondo" sau „Komando". La Voinești, ise spune Comandău. Pînă la primul război mondial, locul acesta nu avea nici un nume. În 1914, austro-ungarii au instalat acolo o unitate avansată, „Komando", care a devenit, prin rutină, un nume geografic.

Ca multe așezări de munte ce au luat ființă concomitent cu vreo întreprindere de prelucrare a lemnului, Comandăul n-a fost la început decît un grup de cabane adunate în jurul gaterului. O fotografie veche de decenii, păstrată la Covasna, la sediul administrativ al exploatării, înfățișează această fază inițială, în aglomerarea de barăci rudimentare, îngrămădite dezordonat de o parte și de alta a fabricii... Acestea erau locuințele muncitorilor. Tabloul nu arată și tăpșanul vast ce împresura, sălbatic și pustiu atunci, cătunul mizerabil.

Firește, unui podiș accidentat, căruia ploile și zăpezile îi alimentează viroagele (cele două gîrle, Bîrșca mare și Bîrșca mică, le secondează în procesul de transformare a țărînei în noroi), unui podiș greu accesibil, cum am arătat, nu i se pot pretinde performanțe în cîțiva ani. Și totuși, unele realizări sînt de bun augur. Terenul sportiv, bunăoară. Desigur că, știind cîtă muncă a necesitat nivelarea lui, echipa de fotbal s-a străduit să încununeze cu un succes sportiv modesta, dar harnica obște de muncitori, intrînd în competiția regională.

Astăzi, pe acest podiș solitar trăiesc 1.500 de oameni. Condițiile noi de viață și de muncă au dublat în mai puțin de un deceniu populația. Casele s-au răspîndit pe tot întinsul tăpșanului. Firește, cele mai multe sînt construite cu materialul la îndemînă—bîrnele. Treptat-treptat, însă, și acestea vor fi înlocuite cu case de cărămidă. Cîteva, de curînd isprăvite, vestesc deja era modernă a Comandăului.

O imagine mai bogată a transformării o oferă clădirile și instalațiile Ifet-ului. Atelierele vechi au fost dărîmate. Pe locul unde mai stau mărturie ziduri înnegrite de vreme, s-au ridicat construcții înzestrate cu utilaj perfecționat. O uzină cu trei motoare de 300 c p furnizează energie electrică industriei și localității. Ea alimentează și cabanele forestierilor din pădurile situate la cîteva zeci de kilometri. Atelierul de gatere, cele de întreținere, strungăria sînt de asemenea de dată recentă.

Școală, dispensar, baie, cooperative cu mărfuri de larg consum împlinesc necesitățile populației. Am vizitat căminul cultural. Clădirea cu largă fațadă adăpostește clubul, biblioteca, sala de cinematograf (rulează două filme pe săptămînă). O formație artistică organizează frecvent spectacole de cîntec și dansuri, precum și reprezentații teatrale. Anul acesta echipa s-a produs cu 11 piese.

E impresionantă activitatea ce însuflețește orășelul. Vagoane ce încarcă lemnărie, oameni cu țapina la spinare care vin sau se duc la pădure, copii, tineret, toată lumea asta, asociată la o singură îndeletnicire, năzuind la o promovare cît mai productivă a muncii. Comandăul furnizează anual peste 20.000 vagoane de produse forestiere și randamentul ar spori simțitor, dacă s-ar moderniza mijloacele de transport. El este încă tributarul „șiclăului".

— Avem un proiect de sistematizare a transportului — ne-a spus tov. Solomon Nicolae, inginerul șef al întreprinderii. El constă în construirea unei linii ferate care să înconjoare muntele, făcînd astfel inutil planul înclinat. Ministerul de resort studiază încă proiectul propus în 1954. Cred că investițiile ar fi fost de mult amortizate de beneficiile rezultate de pe urma sporirii considerabile a capacității de transport.

Se apropie înserarea. Lumini încep să se aprindă la ferestrele răzlețite ale caselor din Comandău. Liniște. Dincolo de gîrlă doar, zăngănește și uruie trenulețul lui Ferencz Béla. Locomotiva scoate un chiot. Ne cheamă. Ea nu și-a terminat încă treaba.

La 30 ani de la moartea luptătorului comunist

Constantin Ivănuș

(1886–1928)

Viața și activitatea luptătorului comunist Constantin Ivănuș sînt legate de perioada glorioasă a luptei muncitorimii înaintate din țara noastră pentru crearea Partidului Comunist Romîn și de primii ani de luptă ilegală a partidului pentru libertate și socialism.

S-a născut la 11 noiembrie 1886 în comuna Mageresti din fostul județ Gorj.

„Sînt fiu de țăran. În timpul celor cinci clase primare am admirat prin cărțile haiducești caracterul nobil al acelor eroi ai tradiției, care protejau pe săraci. Cu dorul de muncă binefăcătoare în inimă, am pornit în largul lumii. Am trecut prin mai multe meserii... Dar în mișcarea muncitorească am învățat care este rostul meu în lume..."

Aceste cuvinte au fost rostite de luptătorul comunist Constantin Ivănuș în 1925, în fața consiliului de război care judeca procesul înscenat la București unui grup de militanți ai P.C.R. și ai mișcării muncitorești.

Constantin Ivănuș a avut la acest proces o atitudine care dovedea un nemărginit devotament pentru partid și pentru cauza clasei muncitoare, o înțelegere profundă a luptei partidului comunist. Pe drept cuvînt, se poate spune că aceste trăsături l-au caracterizat pe C. Ivănuș de-a lungul întregii sale vieți. Orice sarcină îi încredința partidul, C. Ivănuș o ducea la îndeplinire cîștigînd încrederea și dragostea muncitorilor și țăranilor printre care ducea cuvîntul înflăcărat al partidului. De multe ori, în nopțile întunecoase de vară, la marginea satului Broșteni se strîngeau muncitorii forestieri și plutașii de pe Valea Bistriței, pentru a asculta cuvintele calde, dătătoare de speranță, ale lui C. Ivănuș. Le povestea despre partid, despre importanța unirii între muncitori, despre faptul că numai în luptă pot muncitorii să-și cucerească drepturile.

La Galați sau în Banat, la Piatra Neamț sau la București, C. Ivănuș a dus cu devotament cuvîntul partidului în rîndurile muncitorilor și țăranilor, contribuind la organizarea lor. Munca sa rodnică i-a atras dragostea oamenilor muncii și ura exploatatorilor.

În timpul procesului înscenat în 1925 comuniștilor, un număr de peste 30 de muncitori forestieri au venit de pe Valea Bistriței, de pe Valea Sucevei și din munții Buzăului, pentru a depune ca martori și a-l apăra pe Ivănuș. Ținuta demnă a acestor muncitori, care au declarat că, fiind oameni liberi de prejudecăți religioase, vor jura pe conștiință, l-a determinat pe comisarul regal Fotineanu să spună: „Lipsa de credință și de bunăcuviință a martorilor este rezultatul propagandei bolșevice făcute de partidul comunist al cărui fruntaș este Constantin Ivănuș".

Schingiuirile din beciurile siguranței, numeroasele arestări și anii de închisoare au subminat sănătatea lui C. Ivănuș.

Eliberat în 1928 grav bolnav, partidul îl trimite în Germania, pentru a putea pleca de acolo în U.R.S.S. Slăbit de boală și de anii de închisoare, moare pe masa de operație la 23 noiembrie 1928, fără a mai putea vedea Uniunea Sovietică.

40.000 de proletari germani l-au însoțit pe devotatul fiu al poporului romîn C. Ivănuș, membru al C.C. al P.C.R., pe străzile Berlinului, pînă la cimitirul proletariatului. El a fost înmormîntat alături de Karl Liebknecht și Rosa Luxemburg.

Figura luminoasă a lui C. Ivănuș, a cărui amintire e păstrată în inima poporului nostru alături de ale celorlalte zeci și sute de eroi comuniști, reprezintă o pildă de devotament și combativitate revoluționară.

R. DEUTSCH

CONSEMNĂRI literare

DOUĂ REPORTAJE

Între volumele recent apărute, două cărți de reportaje atrag îndeosebi atenția prin buna lor înfățișare tehnică, dar, mai ales, prin cuprinsul lor: ***Culegătorii de aur*** de V. Căbulea și ***400 de zile în orașul flăcărilor*** de V. Nicorovici, amîndouă publicate de Editura Tineretului.

Cartea tînărului reporter V. Căbulea înregistrează aspecte ale vieții noi dintr-o regiune care, datorită înapoierii economice din trecut — consecință a exploatării multiseculare — în contrast dureros cu măreția naturii și cu hărnicia locuitorilor ei, a ispitit și pe alți reporteri: Țara Moților. Se pare că autorul a urmărit un anume plan, care evoluează de la descriptiv la epic. Primul capitol, constituit de altfel din însemnări de drum, din impresii despre natură, localități mai importante și oameni de pe aici, învîrstate cu scurte evocări istorice și legende, e menit să ofere cititorului un tur de orizont. Dacă V. Căbulea n-ar fi făcut în aceste pagini prea dese concesii descriptivului pur și pitorescului în sine, notațiile lui din această parte a cărții ar fi cîștigat, neîndoielnic, în valoare artistică. În schimb, capitolul următor, orientîndu-se mai hotărît către epic, reușește să surprindă mai bogat viața nouă. În acest fel, sînt pline de interes paginile în care ni se arată cum foștii iobagi pribegi, vestiții, dar tot pe atît de vitregiți ciubărari vidreni, peste 300 de familii, lucrează de astă dată într-o cooperativă meșteșugărească, bucurîndu-se de avantajele pe care statul democrat-popular le oferă muncii în comun, ieșind astfel la limanul unei vieți înfloritoare. Dacă interesantul capitol despre „tîrgul de fete" de pe muntele Găina rămîne un inteligent grupaj de notații etnografice și folclorice, cuprinzînd unele date inedite, ultimul capitol, care dă și titlul întregii cărți, „Culegătorii de aur", este o nuvelă autentică, asimilînd însă și unele din procedeele reportajului. În centrul povestirii este figura bătrînului „aurar" Pavel Butuci. În biografia lui, autorul izbutește să concentreze istoria multor generații de „băieși" (mineri) moțogani, care în trecut au avut de înfruntat mizeria și exploatarea sîngeroasă din partea „domnilor" stăpîni de mine de aur, dar care, după eliberare au ieșit la lumină, participînd cu însuflețire — sub conducerea partidului — la lupta pentru făurirea noii societăți. Pavel Butuci este unul dintre entuziaștii constructori ai socialismului, totuși în conștiința lui se mai ascund încă unele rămășițe ale mentalității cultivate de vechea orînduire în care a crescut, rămășițe ce sînt treptat, dar radical înlăturate de educația socialistă. Fiii lui, precum comunistul Sabin, spirit inovator și exemplu de eroism în muncă, sau Simion, care întruchipează priceperea tehnică și nouă etică, sînt exponenții luminoși ai noilor cadre educate de partid.

V. Căbulea, debutant în reportajul amplu, cuprinzător, oscilează încă între descriptiv și epic (vocația lui se dovedește a fi mai curînd epicul), neizbutind să le subsumeze totdeauna formulei specifice a reportajului. În acest sens, cartea lui V. Nicorovici este mai reușită.

V. Nicorovici, relevînd și prin notațiile descriptive transformările sociale, izbutește să întocmească ceea ce a intenționat: o monografie literară a Hunedoarei de azi, adică „o încercare de a surprinde prin grandios și cotidian tot ceea ce e mai captivant din punct de vedere uman și istoric". Și cartea lui V. Nicorovici prezintă unele inegalități, totuși ea se înfățișează ca un reportaj unitar, închegat. V. Nicorovici surprinde amănunte interesante, caracteristice noii mentalități, sugestiv comunicate.

Cartea conține o sumă de capitole, dar fiecare capitol este de fapt imaginea, luată din altă poziție, a aceleiași umanități. Există un patos revoluționar creator, specific epocii socialiste. Constructorii de coșuri, la 90 m deasupra solului, se simt în aerul tare și amețitor al înălțimilor ca în elementul lor, precum temerarul Alexandru Bonc; bătrînul meșter Ioan Latzo reprezintă „modalitatea simplă a eroismului" fierarilor-betoniști; despre oțelari te poți întreba pe bună dreptate dacă nu sînt adevărați prometei ș.a.m.d. Noul acesta zvîcnește pînă și-n cele mai mărunte fapte diverse cotidiene: spectacolul de teatru, restaurantul, piața, prima iubire, orchestra Combinatului metalurgic etc. Această realitate umană nouă e o vastă colectivitate de ființe care, datorită noilor condiții istorice, își redescoperă personalitatea; un Ștefan Cazan, fost pescar prin bălțile Bîrladului, devine aici furnalist de seamă; un altul, Victor Pal, țăran de obîrșie, care în copilărie dorise să se facă episcop, ajunge un vestit prim-topitor la furnale; pînă și asupra lui moș Cosma, ghid al străvechiului castel al Huniazilor, se revarsă lumina aceasta a noii umanități. Cartea îți transmite convingerea că uriașe forțe creatoare, ținute în stare virtuală de orînduirile exploatatoare din trecut, au țîșnit deodată la viață, creînd acum potrivit ritmului viu propriu socialismului.

Regreți că pagini care surprind atît de bogat această nouă realitate, revoluționară, sînt adesea văduvite tocmai prin lipsa imaginii acelei forțe care a declanșat-o, imaginea partidului; această imagine ar fi dat un centru de greutate întregului univers artistic cuprins în paginile lucrării. Totuși, cartea transmite un vibrant mesaj socialist.

Aceste două lucrări îmbogățesc tematica noii noastre literaturi și, totodată, reflectînd noul ce apare și se dezvoltă în realitate, constituie succese în activitatea literară a celor doi tineri scriitori.

Pompiliu CARAIOAN

FILME NOI · FILME NOI · FILME NOI · FILME NOI

Ecranele Capitalei prezintă publicului două noi creații ale studiourilor cehoslovace și maghiare. Filmul maghiar „Ițoinii de sare" (foto 1), realizat în regia lui Zoltán Várkonyi și avînd ca interpreți pe cunoscuții actori Éva Ruttkay, Antal Páger și Anna Tőkés, ca și filmul cehoslovac „Afacerea nu s-a clasat" (foto 2) — regia Ladislav Rychman — aduc imagini din viața de astăzi a intelectualității țărilor prietene. În jurul unor acțiuni dramatice și a unor palpitante peripeții, se nasc probleme psihologice pe fundalul cărora se conturează profilul moral al noului intelectual.

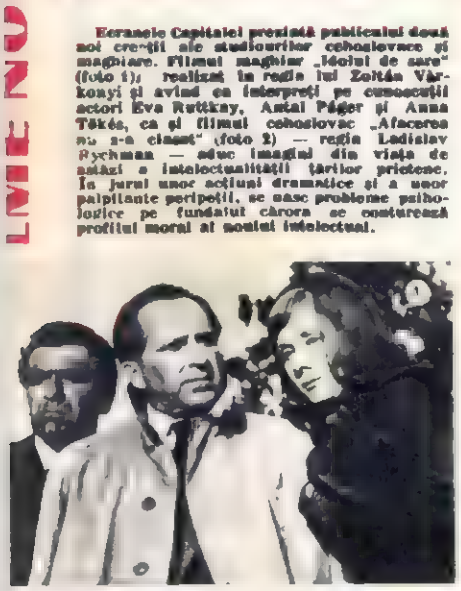

OPINII pe scurt

RĂZEȘII LUI BOGDAN

Acum cîțiva ani, filmul românesc „Desfășurarea" releva un actor prea puțin cunoscut pînă atunci: Ernest Maftei. Numele lui, menționat și mai apoi pe afișele Teatrului Giulești, nu a mai avut prilejul să se impună cu atîta pregnanță atenției publicului. Și iată că începutul actualei stagiuni ni-l reamintește pe Ernest Maftei, tot printr-un afiș al Giuleștiului: de astă dată în ipostaza dramaturgului.

În pana dramaturgului Ernest Maftei se simte experiența actorului Ernest Maftei: piesa are personaje cu o tipologie variată și interesantă (oferind posibilități „grase" actorilor și deci jucate cu plăcere de ei), are o replică mustoasă, țîșnind întotdeauna acolo unde trebuie, calități neumbrite de faptul că, uneori, dramaturgul minuiește efecte de teatru oarecum uzate, dovedind că memoria actorului suportă încă vechi clișee.

În piesă se simte însă, mai ales, o bună cunoaștere a lumii pe care o aduce în scenă. Ernest Maftei a scris o piesă despre transformarea socialistă a agriculturii. A pornit la drum cu o prețioasă încărcătură de viață: satul pe care îl descrie, oamenii lui îi sînt bine cunoscuți. Maftei îl știe bine pe țăranul moldovean, oropsit de veacuri, tînzînd spre o viață mai bună, dar ros de o nehotărîre care-l face uneori să nu aprecieze perspectivele pe care i le deschide în față colectivizarea. Țăranul lui Maftei e un om ce se pornește greu pe drum nou, care nu se poate hotărî cu inima ușoară să renunțe la palma lui amărîtă de pămînt; e un om care chibzuiește și răschibzuiește, zăbovind cu orele la vorbă, în poarta jităriei. Autorul a oglindit veridic faptul că oscilările țăranilor se datoresc nu o dată uneltirilor chiaburești și a subliniat cu umor tirania unor „găini ce cîntă în casă" pe arii de mult învechite. Cîtă vreme țăranii lui Ernest Maftei învîrtesc a nehotărîre pălăria în mînă, ei sînt plini de veridicitate. Iată însă că actul al treilea ni-i arată brusc „dumiriți" și porniți cu entuziasm festiv să se unească în colectivă. Cum au ajuns aici? Autorul încearcă să ne spună, dar glasul lui devine mai timid și argumentația rămîne subțire. Există, într-adevăr, în piesă un organizator de partid, un țăran sărac luminat și hotărît, există și exemplul unei colective vecine, ba și unele aluzii la Consfătuirea de la Constanța. Dar autorul nu a stăruit suficient în a ne arăta cum acționează acești factori asupra conștiinței țăranilor. Piesa rămîne de aceea mai curînd o piesă a nehotărîrilor, decît a hotărîrii.

Spectacolul talentatului regizor Horea Popescu — care de cîțiva ani „monopolizează" premiile întîi ale tuturor concursurilor republicane — a pus în puternică lumină toate calitățile piesei. Dar i-a păstrat și carențele. Rolurile bine scrise ale piesei au fost, în general, bine îndrumate regizoral și bine realizate actoricește: S. Mihăilescu-Brăila (un actor ce anunță mari resurse artistice), N.N. Matei, Nelly Nicolau-Ștefănescu, Const. Țăpîrdea, Ion Vîlcu, Constantin Gheorghiu au creat personaje ce trec rampa și trezesc simpatie, aprobare, zîmbet ironic sau înduioșare, după cum cere textul. Dar personajele cu contur incert în piesă și-au păstrat incertitudinea și în spectacol (uneori și din cauza distribuției nu prea fericite). Simion Negrilă nu a izbutit să dea autenticitate unui personaj ce trebuia să reprezinte o imagine a omului nou, înaintat, din mediul sătesc (colectivistul Aaglaiei). Ba și-a mai adus contribuția proprie, pentru ca personajul să capete aerul fals al eroului de operetă, cu voce bubuitoare și gesturi largi. Bună în scena-parodie a repetiției, Tamara Buciuceanu (fiica lui Costache Dorobăț) nu se simte de loc în largul ei cînd trebuie să-și „lămurească" părinții. Doar Colea Răutu a reușit să îmbogățească un personaj (organizatorul de partid) prin jocul lui sobru, ponderat.

În general, Horea Popescu a dat spectacolului și haz, și momente de tensiune, și ritm interior. Decorurile Sandei Mușatescu l-au ajutat cu modestie în realizarea intențiilor sale.

Sanda FAUR

Centenarul mărcii poştale romîneşti şi al poştei de stat

Să nu vă mire: poştalionul e frate bun cu avionul. Chiar dacă se deosebesc la umblet şi la... temperament, destinul lor a fost fundamental în epoci şi condiţii diferite, de necesitatea de a se sluji om pe om. De aceea, acum, cînd celebrăm un veac de filatelie romînească şi de poştă de stat în ţara noastră, ieşim în calea olăcarilor, călăraşilor şi umblătorilor, huind de bucurie, alături de dorobanţii şi vorniceii ce însoţesc poştalionul.

De bună seamă că tradiţiile au în destule cazuri şi elemente de esenţă retrogradă. Ele sînt însă date la o parte de dialectica vieţii şi de hotărîrea poporului. Numai un căpcăun ar mai dori, în zilele noastre, să facă distanţa de la „Bucureşci" la „Viana", prin Kronstadt şi Arad, în 81 ½ ore. Drumul de fier şi pasărea de oţel trec azi, peste spaţii şi meridiane, cu iuţeala secolului al XX-lea. Totuşi, la cutia poştală de la Expoziţia Filatelică Internaţională, deschisă în Palatul Poştelor, am văzut un grup de tineri care au trimis prin poştalion scrisori de dragoste iubitelor lor.

Filateliştii găsesc în primele mărci romîneşti, ca şi în cele mai noi, după ieşirea ţării la lumină, istoria poporului nostru. Pentru că marca nu e un simplu desen. E istorie. E ambasador. E perspectivă.

Filateliştii am avut şi în trecut. De tot soiul. Carol al II-lea, bunăoară. Colecţia de vechi timbre romîneşti — preţioasă comoară, avuţie a statului — a păpat-o dumnealui. A scos-o la licitaţie în străinătate. Filatelia era pe vremuri sinonimă cu bursa neagră. Cînd s-a încoronat Ferdinand, s-au emis o serie de timbre. Valoarea lor era de 15 lei. La două ceasuri după încoronare, aceleaşi timbre s-au vîndut cu 1.200 de lei.

Filateliştii avem şi astăzi. Cu mult mai mulţi. Şi cu alte ocupaţii. Pionierii şi oamenii muncii care au expus acum colecţiile lor în ochii lumii întregi şi-au procurat mărcile în condiţiile unui stat în care domneşte pentru totdeauna maiestatea sa poporul.

Marca poştală din zilele noastre vesteşte peste ţări şi mări traiul liber al poporului, setea lui de muncă şi pace.

G. CIUDAN

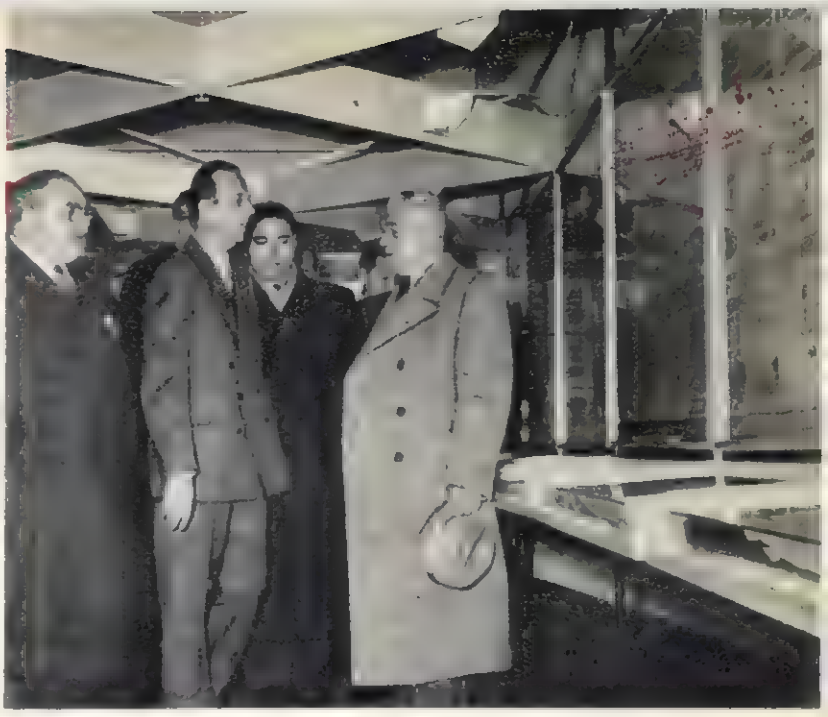

Un aspect al Expoziţiei Filatelice Internaţionale. Conducători de partid şi de stat schimbă impresii asupra expoziţiei, cu vizitatorii.

La Centenarul mărcii poştale romîneşti şi al poştei de stat au sosit o mulţime de oaspeţi străini. Ei salută evenimentul şi sînt bucuroşi de realizările noastre în domeniul poştei şi telecomunicaţiilor. În fotografie: sosirea delegaţiei sovietice. ←

După cale de o... poştă, călătorii au făcut popas. Hangiul are un vin strașnic şi o pastramă pe cinste.

Poştalionul a plecat. „Domnii" stau la clasa întîi, pe scaune pluşate, iar „ţeranii", la a treia. Caii, deşi n-au mîncat ovăz din pristolul de la Roma, sînt gata să zboare şi să mănînce norii. Surugiii trag cu ochiul către mulţime, mulţumiţi că au în poştalion o fată mîndră ca soarele. ↓

La festivităţile ce au inaugurat marile serbări, purtătorii ştafetei lucrătorilor poştei şi telecomunicaţiilor au adus mesajul tovarăşilor lor de muncă din toate regiunile ţării.

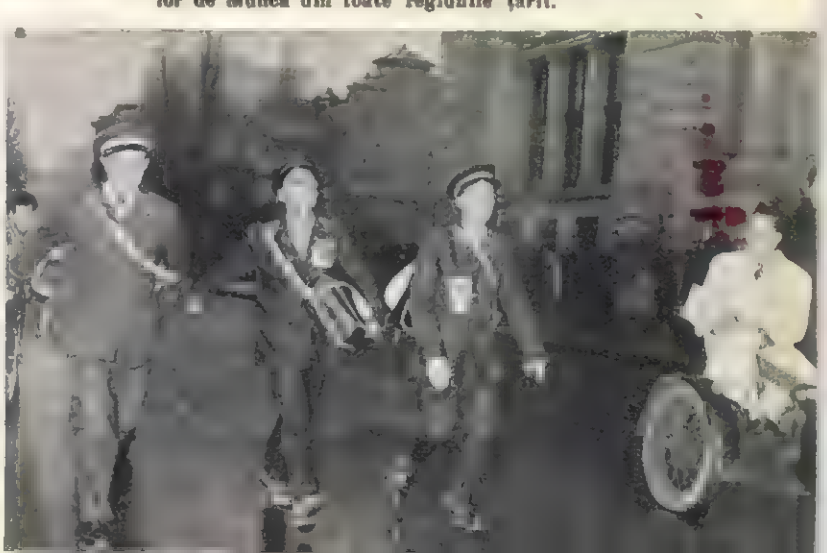

PĂSĂRI în arie

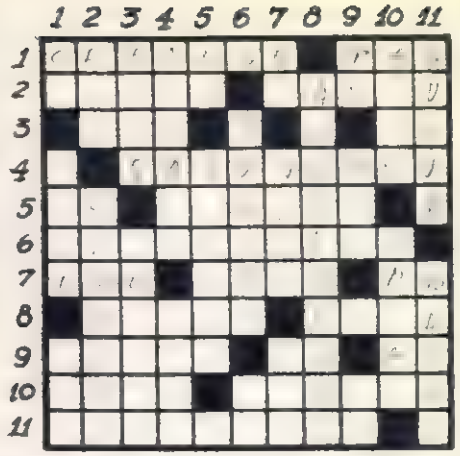

ORIZONTAL: 1) Autorul unei „Cotofene hoațe" — Scriitor romîn, autorul romanului „Zilele vieții tale". 2) Pene măiestre — Și autorul unui „Zbor de noapte" cu... „Vultur 101". 3) Unu' cîte unu' — Baza... craniului! 4) Autorul unui Cocor devenit celebru și al unui „Cocostîrc albastru". 5) Cel mai bun! — Compozitor căruia Ciocîrlia îi datorează marea sa popularitate. 6) ..și un alt compozitor, autor al baletului „Pasărea de foc". 7) Epoci — Aici în Moldova — Marin Barbu. 8) Măiestre pene ale poporului uzbec — Oraș în S.U.A. 9) Stînă — De ce pe dos!... — Măsură de timp. 10) Oraș în vechiul Latium — Autorul notelor de călătorie intitulate „Prin țara vulturilor". 11) Cocoș în box!

VERTICAL: 1) Radu Pop — Specie — Autorul nuvelei „A doua moarte a lui Anton Vrabie". 2) Riu în Germania — „Din alte țări de soare pline/ Pe unde-ați fost și voi.../ Veniți dragi păsări înapoi, veniți cu bine (sing.). 3) Rîndaș (od.) — Boboc! 4) Cuibul cu barză! — Nume masculin. 5) Ibis! — Pasărea paradisului. 6) Fabulist romîn — Moțul moțatei! 7) Speteză — Conducte naturale — Formație vocală. 8) Poet romîn, autorul poeziei „Peneș Curcanul". 9) Moțul pupezei — Riu în Africa — Coadă de cucuvae. 10) Fără ton — Singur cuc! 11) Murmurul izvorului — Autoarea versurilor „Nu sîntem carne de ospețe/ Să știe corbii și să-nvețe"

ȘAH — ȘAH — ȘAH

CINE „VEDE" MAI DEPARTE... CÎȘTIGĂ!

Forța unui jucător de șah depinde în cea mai mare măsură de capacitatea lui de a calcula, de „a vedea" variante și poziții viitoare. Cine vede mai clar și mai departe... cîștigă, ca în interesanta partidă de mai jos, jucată recent în turneul maeștrilor, la Sinaia.

APĂRAREA SPANIOLĂ

Alb: Iuliu Szabó
Negru: Tr. Stancin

1. e4 e5 2. Cf3 Cc6 3. Nb5 Nc5 *(Mutarea aceasta s-a jucat încă în sec. al XV-lea!)* 4. c3 Cf6 5. 0-0 0-0 6. d4 Nb6 7. Te1 d6 8. h3 De7 *(Aci teoria recomandă 8... Ce7)* 9. a4 a6 10. Nf1 Rh8 *(Cu intenția de a juca mai tîrziu f7-f5)* 11. Ca3 Ch5!? *(Încep combinațiile. Negrul a calculat următorul atac al albului, considerîndu-l insuficient din cauza răspunsului de la mutarea a 16-a...)* 12. Cc4 Na7 13. d:e5 d:e5 14. Cf:e5! C:e5 15. D:h5 C:c4 16. N:c4 15 *(Pe mutarea aceasta s-a bazat negrul. Acum se amenință f:e6 și De5, dar albul are la dispoziție un răspuns simplu, pe care negrul nu l-a luat în considerație)* 17. Ne3! N:e3 18. T:e3 f:e4 19. De2 *(Acum pionul e4 este slab)* 19... Dg5 20. Td1 Da5 *(Era mai bine 20... c6)* 21. T:e4 Nf5 22. Te7 D:a4 23. g4 Ng6 24. Tdd7 *(Pătrunderea turnurilor albe este decisivă)* 24... Da1+ 25. Rg2 Db1 26. De5 T:f2+ 27. R: Tf8+ 28. Rg2.

Dezlegarea jocului „Petreceri", apărut în nr. 46

ORIZONTAL: 1) Întovărășiri. 2) Nouraș - Minea. 3) Tr — Gd — Contur. 4) Iola — Cantina. 5) Mc — Neamț — Li. 6) P — Oi — Z-Eunuc. 7) Loaza — A — Tino. 8) Alcalini — Ren. 9) Tih — Găteli — C. 10) Veselire — Cu. 11) Distracție — R. 12) Saia — Neatins.

O VÎNĂTOARE NEOBIȘNUITĂ

În pădurile tropicale ale Sumatrei mai există și astăzi un fel bicei vînătoresc neobișnuit: tigrii sînt vînați fără arme de foc, numai cu ajutorul pumnalelor. Un martor ocular care a asistat la acest rar spectacol a descris desfășurarea în felul următor:

În mijlocul ierbii călcate în picioare dintr-un luminiș, este atras un tigru. În apropierea sa, la cel mult cinci metri distanță, doi tineri malaezi execută un dans, scoțînd strigăte puternice și agitînd în aer pumnale ascuțite ca bricele.

Tigrul, vizibil dezorientat de temeritatea celor doi, ezită. Pare că reflectează asupra căruia dintre ei să se repeadă mai întîi. Mișcările oamenilor sînt șerpuitoare și fiecare caută să atragă asupră-și atenția tigrului. La un moment dat, unul dintre ei sare în imediata vecinătate a capului animalului, iar celălalt se apropie cu pași elastici dintr-o parte.

Brusc, furia tigrului se schimbă în frică. Lamele cuțitelor strălucesc cînd ici, cînd colo, ca dinții argintii ai unui mare șarpe.

În cele din urmă, unul dintre vînători folosește, cu o excepțională prezență de spirit, momentul cînd tigrul, obosit, închide pentru o clipă ochii. Atunci, printr-o lovitură fulgerătoare, înfige pumnalul în periculoasa felină.

Animalul se clatină — încă o lovitură de pumnal și tigrul e doborît definitiv.

SFATURI PRACTICE

„Drogheria" din... cămară

O țesătoare din Păltiniș, raionul Sibiu, tovarășa Maria Nemeș, care se dovedește a fi gospodină pricepută, ne trimite o colaborare la această rubrică, arătîndu-ne cum putem folosi la nevoie anumite lucruri din cămara de alimente și altfel decît la gătit.

„Dacă cititoarele „Flăcării" vor reține indicațiile pe care le dau — ne scrie tovarășa Nemeș — ele vor avea un prețios ajutor în treburile casnice, fără a mai fi nevoie să alerge la drogherie pentru orice fleac. Fiindcă tot ceea ce indic sînt alimente care există în mod obișnuit în orice cămară gospodărească"

Și tovarășa Nemeș ne trimite o listă a acestor alimente, precum și modul de întrebuințare la nevoie. Verificînd eficacitatea rețetelor, le publicăm mai jos:

SAREA. Orice obiecte de fier, după ce au fost spălate, își recapătă culoarea și luciul, dacă le frecăm cu sare. Amestecată cu zeamă de lămîie, sarea scoate petele de rugină de pe rufe. Amestecată cu puțină esență de terebentină, scoate orice pată de cerneală de pe obiectele îmbrăcate în piele.

ZAHĂRUL. Trei bucăți de zahăr topite într-un litru de apă spală foarte bine dantelele și voalurile. O bucată de zahăr pusă în vaza cu flori le menține prospețimea mai multă vreme. Frecînd ușor o pălărie de fetru cu o bucată de zahăr, îi redăm catifelarea și luciul natural.

CARTOFUL. Cu un cartof crud, tăiat în două, se curăță perfect urmele lăsate de degete pe ușile vopsite în alb; la fel se curăță și lamele cuțitelor de oțel. O felie de cartof crud aplicată pe o tăietură oprește imediat sîngele.

CEAPA. Frecate cu o ceapă crudă, tăiată în două, gențile și cordoanele de lac negru devin ca noi. Tot astfel, lamele cuțitelor care au început să ruginească. Zeama de ceapă, pensulată pe cadrele tablourilor și oglinzilor, îndepărtează muștele.

OȚETUL. O stofă neagră care a prins luciu își revine dacă e frecată cu o perie aspră, înmuiată în oțet. Amestecat cu puțină apă, oțetul scoate petele de fructe, de lapte și de var, precum și urmele lăsate de muște pe geamuri. Fricțiunea cu oțet calmează pișcăturile de păianjen și de furnici.

OUL. Frecată cu albuș de ou bătut spumă, pielea care îmbracă o mobilă își recapătă luciul și culoarea. La fel, încălțămintea de culoare deschisă. Spuma albușului de ou, amestecată cu untdelemn, calmează arsurile. De asemenea, albușul de ou aplicat cu o pensulă pe dosul covoarelor și lăsat să se usuce face ca acestea să nu se mai răsucească la colțuri.

LĂMÎIA. Zeama de lămîie scoate aceleași pete ca și oțetul. În plus, ea scoate și petele de rugină de pe rufe. Pentru aceasta, punem pe rufa pătată o felie de lămîie înfășurată într-o cîrpă și o presăm ușor cu fierul de călcat încălzit. Tăiată în bucăți și lăsată să prindă puțin mucegai, lămîia îndepărtează furnicile din casă.

BEREA. Țesăturile de bumbac vopsite în negru, care s-au decolorat, își revin dacă le înmuiem în bere. Cu berea lăsată să se acrească se curăță petele de pe pielea pantofilor, a mănușilor sau a mobilei.

Al nouălea CER

de Rik AUERBACH

Pentru doamna Eulalie Popescu drumul către cel de-al nouălea cer trece prin strada Muzeţelului. Pe aci, pe undeva, croitoreasa dumisale i-a gătit săptămîna trecută o rochie de seară din tafta sclipitoare, tăiată după ultimul jurnal, adică cu risipă de material de la brîu în jos şi cu nemaipomenită zgîrcenie în rest.

Totuşi, pînă ieri la ora 11 ante meridian, doamna Eulalie Popescu nu se afla decît în al optulea cer, dat fiind că o asemenea podoabă se cere neapărat expusă, şi iată că bilete pentru simfonicul de duminică nu se mai găseau, iar bilete pentru operă... ce să mai vorbim, ştiţi şi dumneavoastră. Desigur că întreaga vină a acestei situaţii ce nu se putea prelungi la infinit o purta soţul dumneaei, care într-o săptămînă întreagă nu a putut face rost de bilete decît la „Domnişoara Nastasia". Rochie de seară... la Giuleşti! Minte de bărbat, ce să-i faci!

Aşteptarea dădea zilelor proporţii de veacuri, iar nervilor, tensiune maximă. Rochia continua să se odihnească în dulap, pantofii aşijderea, împreună cu toate condimentele vestimentare de rigoare, iar nefericita Eulalie Popescu căuta, în unica pasienţă pe care o ştia de la mama, o dezlegare a intolerabilei situaţii.

Iată însă că azi, deşi marţi, deşi pasienţele s-au încăpăţînat să nu iasă, exact la orele 11 a.m. sună telefonul şi doamnei Eulalie Popescu îi e dat să audă în receptorul aparatului:

— Tu eşti, Eulalie? Draga mea, sînt foarte necăjită, închipuie-ţi că Gogu e gripat de două zile şi astă seară aveam bilete la operă, la „Maeştrii cîntăreţi din Nürnberg". Nu vreţi să mergeţi voi?... Dar ce ai, dragă, ce ţipi? Eulalie! Eulalie, ce-i cu tine? Mă auzi? Eulalie!!! Doamne, ce-o fi păţit?

*

La orele patru după-amiază, cînd Pupi se întoarse ca de obicei de la slujbă şi deschise uşa cu prudenţă în aşteptarea obişnuitei scene, consoarta dumisale îi sări de gît, fluturînd în mînă două bilete gălbui de intrare în al nouălea cer.

— Tot eu, săraca de mine. Vezi? Tot eu! Şi ghici la ce? Nu, nu te căzni, că tot n-o să ghiceşti! Da, da, la operă; dar ce-i azi la operă? Stai şi ascultă: „Ma-eş-trii cîn-tă-reţi din...?" Ei vezi, acuma vine: „...din Nürnberg!!!" Din Nürnberg! Auzi tu! Ce noroc să se îmbolnăvească Gogu, tocmai cînd ne vizitează o trupă din străinătate! A ştiut rochia mea, săraca, ce aşteaptă!... Ei hai, acuma papă repede, bărbiereşte-te, fă-te gigea, să vezi ce furori o să facă fetiţa ta deseară la Operă! Şi... te rog, fii bun şi scumpi şi elăteşte farfuriile, ştii... trebuie să fiu odihnită... Ah! Să nu uit crema de faţă.

Şi doamna Eulalie începu pregătirile. După ce-şi împărtăşi la telefon părerea de rău cîtorva prietene care, desigur, nu vor putea să vadă spectacolul şi le promise pentru a doua zi o expunere amănunţită, crăpă uşa bucătăriei şi...:

— Vai, Pupi dragă, încet te mai mişti! Ce dracu', cîteva farfurii... Hai o dată, e ora cinci şi jumătate şi tu nu eşti bărbierit!

După un ceas, Pupi era bărbierit, pudrat, îmbrăcat, cu batista albă în buzunarul de sus al hainei, în timp ce fericita Eulalie se mai foia încă, fosnindu-şi lucitoarea tafta a noii sale rochii.

— Ah, să nu uit clipsurile. Unde naiba le-am pus! Ce stai, Pupi, ce stai? Aha, uite-le! Îndată sînt gata, nu mă zăpăci cu graba ta! Era să uit mănuşile! Vezi? Tocmai mănuşile! Altceva n-oi fi uitat? La tine fără grabă nu se poate! Lasă-mă să mă liniştesc o clipă; cheamă tu un Getax la telefon. Ce stai? Atîta lucru poţi să faci şi tu! Vezi că mai avem numai 20 de minute, doamne dumnezeule! Ce să fac? Am uitat de colier! Vai, graba asta! Vrei să mi-l prinzi tu la spate? ...Încet că mă ciupeşti; asta îmi mai lipseşte, să-mi laşi semne pe decolteu!... O fi sosit maşina? Ah, şoferii ăştia! Taci o clipă, dar taci o dată! Se aude claxonul! N-am uitat nimic? Batista... Poşeta... Gata! Gata! Uite-te încă o dată la nevasta ta, aşa! Ei, ce spui? Hai, hai, să nu mă deochi! Ţine-mi paltonul... Ufff, numai să nu-mi boţesc rochia! Doamne, doamne, ce ştiţi voi, bărbaţii! Treci tu înainte, să nu mă împiedic pe scară... Cît o fi ceasul? Ceasul! Ah, ceasul!!! Fugi, ce stai! L-am uitat pe noptieră. Hai, omule, că mai avem cîteva minute! Ah, încet se mai mişcă!... Ei, nu te supăra şi tu, Pupi! Gata! Hai, deschide portiera, aşa! Offf, la Operă, şofer!... Bine că mă odihnesc şi eu o clipă! Ce frumos mai e bulevardul seara! Lume, lumină, îţi creşte inima... Inima, Pupi, inimaaa!!! Dumnezeule mare, am uitat broşa! Repede, şofer, înapoi! Doamne, ce să mă fac? Pune-mi, Pupi, mîna pe inimă, să vezi cum bate! Dar ce ai, frate, ce ţipi? Te-ai înţepat? Unde te-ai înţepat? În broşă? În broşă??? În broşă, Pupi? Întoarce şofer, înapoi, înapoi la Operă. Repede, că întîrziem!

Şi cu un oftat de uşurare, ca şi cum ar fi lăsat din braţe cel puţin un vagon de tramvai, Eulalie Popescu se rezemă greoaie de spătarul canapelei, fără să mai vadă luminile bulevardului, fără să mai vadă forfota oamenilor. În faţa ei, undeva departe şi totuşi aproape, pe firmament sau pe spatele lat al şoferului, începea să capete contur clipa mult aşteptată.

O zdruncinătură scurtă îi mări şi mai mult emoţia.

— Offf! Bine c-am ajuns o dată! Tocmai la timp! Pupi dragă, stai o clipă, sînt atît de emoţionată, vino mai încoace, uite-te o clipă la mine înainte de a intra! Ce spui tu, îi înnebunesc? Îi dau gata? Hai, acum, repede, că vor să închidă uşa. Numai de n-oi fi uitat totuşi ceva!

Nu! Fericita Eulalie Popescu n-a uitat nimic! Numai biletele...

SPORT

După un meci dramatic, în care au abundat faze spectaculoase, echipa de rugbi C.F.R.-Grivița Roșie a reușit să întrecă echipa Constructorul, devenind astfel campioană a țării pe anul 1958.

Prezentînd o formație bine pregătită fizic și tactic, echipa de volei Victoria-București a întrecut cu 3-2 echipa Spartak-Brno. Bucureștenii prezenți în sala Floreasca marți, 11 noiembrie, au fost martorii unui joc de o remarcabilă spectaculozitate.

Desfășurată pe un teren desfundat, faza a III-a a campionatului republican de motocros a pus la grea încercare concurenții. →

„Balerinele"... apei

Mărturisesc sincer că nu acordam credit înotului artistic.

S-a întîmplat însă că, deunăzi, un concurs internațional de înot și sărituri de pe trambulină să-mi atragă pașii spre bazinul de înot de la Floreasca. Se întreceau cei mai buni înotători, săritori de pe trambulină și jucători de polo din București și Budapesta.

Concursul a durat două zile. Și în prima zi, și în cea de-a doua, în pauza dintre probele de înot și sărituri de pe trambulină, două echipe feminine — una a Bucureștiului, cealaltă a Budapestei — au oferit celor aflați în tribune o demonstrație de înot artistic.

Pentru cine nu a asistat pînă acum la o asemenea demonstrație, înotul artistic constituie o adevărată surpriză. Căci, dacă scena teatrului oferă balerinelor posibilitatea executării unor multiple și grațioase evoluții de balet, nu mai puțin pline de grație și finețe sînt figurile artistice pe care balerinele apei le execută pe „scena" unduitoare a bazinului. Și fără a subaprecia cîtuși de puțin efortul și măiestria celor care evoluează pe poante pe scena unui teatru, sau pe patine, pe scena glacială a unui patinoar, consider că balerinele pe apă, dacă îmi este permis să le numesc astfel, au și meritul învingerii dificultăților specifice mediului în care evoluează.

Dansurile prezentate de echipa maghiară, cît și interpretarea, de către echipa noastră, a unui scenariu pe o temă dată au captivat publicul aflat în tribunele bazinului de înot de la Floreasca, prin varietatea și dificultatea figurilor, prin dinamismul și ritmul în care s-au desfășurat.

Romulus SCURTU
Fotografii de Dan BÎRLĂDEANU

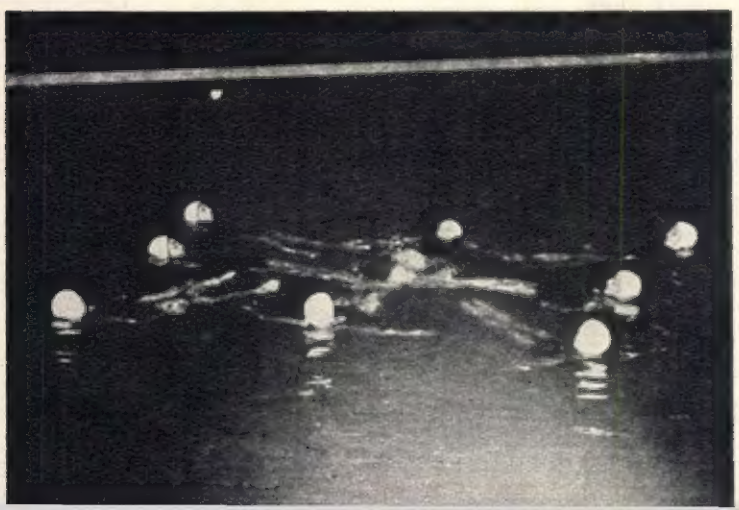

Campionatul republican de box pe echipe. Prezentînd la start o formație tînără, combinata C.F.R.-Cetatea lui Bucur a învins cu 22-17 echipa C.C.A. În fotografia nr. 1, fază din meciul dintre Gh. Negrea (C.C.A.) și Petre Zaharia (C.F.R.-Cetatea lui Bucur); în fotografia nr. 2, fază din meciul dintre Mihai Stoian (C.F.R.-Cetatea lui Bucur) și N. Negrea (C.C.A.).

ÎN OLANDA

Recent, s-a desfășurat în Olanda campionatul mondial al unei discipline mai puțin răspîndite. E vorba de jocul de dame (în U.R.S.S. cunoscut sub numele de șașki). Lupta pentru titlul suprem s-a dat între campionul mondial — canadianul Deslauriers — și marele maestru sovietic Kuperman, victoria revenind jucătorului sovietic.

ÎN JURUL GLOBULUI

Imagini din R.P.MONGOLĂ

La 26 noiembrie se împlinesc 34 de ani de la proclamarea Republicii Populare Mongole. Rod al revoluției populare — începute în iulie 1921 — noul stat popular mongol proclamat în 1924 a consfințit victoria deplină a poporului mongol asupra marilor proprietari feudali.

În cele peste trei decenii de existență, statul democrat-popular mongol a obținut, sub conducerea Partidului Popular Revoluționar Mongol și cu ajutorul generos al Uniunii Sovietice, însemnate succese pe drumul dezvoltării economiei sale, a construirii unei vieți noi.

Datele pe care le publicăm mai jos sînt edificatoare în privința avîntului economiei și culturii în R.P. Mongolă.

● Cel de-al doilea plan cincinal (1952-1957) a fost îndeplinit de industria de stat și cooperatistă în proporție de 107 la sută. În această perioadă extracția de cărbune a crescut aproape de 3 ori, iar producția de energie electrică, de aproape 2 ori. În primul trimestru al anului 1958, primul an al planului trienal (1958-1960), planul producției industriale pe republică a fost îndeplinit în proporție de 106,1 la sută.

● Printre întreprinderile industriale construite cu ajutorul frățesc al Uniunii Sovietice se numără: combinatul de piele „Cioibalsan", care în 1961 va produce 1.500.000 fușe piele; combinatul energetic „Suhe Bator"; combinatul alimentar „I. V. Stalin"; o rafinărie de petrol; minele carbonifere de la Nalaiha, care dau 600.000 tone anual și altele.

● De la 165 uniuni agricole (forme cooperatiste în agricultură) cîte existau în 1952, acestea au ajuns, la 1 ianuarie 1958, la cifra de 658.

● În prezent, în Mongolia populară se dezvoltă puternic șeptelul de vite, ajungîndu-se la 25 milioane capete de vite, o medie deci de 25 capete de vite pe locuitor (primul loc în lume în această privință).

● În R.P. Mongolă funcționează azi peste 400 școli, frecventate de circa 95.000 copii, 16 școli medii tehnice și cîteva institute de învățămînt superior. În prezent, fiecare a șasea persoană urmează o formă de învățămînt.

● Mari succese se obțin pe drumul ocrotirii sănătății. În 1958 numărul paturilor de spital este de 548 ori mai mare decît în 1952.

Mongolia populară își dezvoltă necontenit legăturile economice și de prietenie cu marii săi vecini: Uniunea Sovietică și R.P. Chineză. În fotografie: tovarășul Tedenbal (x), președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Mongole, inaugurează calea ferată Ulan Bator-Pekin.

În minele de la Nalaiha se lucrează cu mijloace moderne de extracție.

Îndemînatice mîini! Covoarele cu motive naționale mongole produse de cooperativa meșteșugărească nr. 6 se bucură de multă prețuire.

Șeptelul de ovine — marea bogăție a R.P. Mongole — se dezvoltă vertiginos. Fotografia înfățișează o turmă de oi din rasa cu lînă semifină „orhon".

Spitalul Central din Ulan Bator, ridicat în anii puterii populare. În medalion, aspect din secția de fizioterapie.

Bunăstarea poporului mongol crește neîncetat, ca urmare a măsurilor inițiate de partid și guvern. Fotografia prezintă un aspect din Magazinul universal de stat nr. 25 din Ulan Bator.

Instituții culturale tot mai numeroase împodobesc capitala Mongoliei. În fotografie: studioul cinematografic, clubul și biblioteca V.I. Lenin etc. ↓

Fiii muncitorilor și arăților (crescători de vite) mongoli se bucură din plin de condițiile favorabile de învățămînt din patria lor. Foto 1: un grup de elevi ai unei școli elementare. Foto 2: în laboratorul universității „Cioibalsan" din Ulan Bator.

REDACȚIA: București, Piața Scînteii. Căsuța Poștală 3537 of. 35. Tel. 17.60.10; Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR: 3 luni: 26 lei; 6 luni: 52 lei; un an: 104 lei.

Prezentarea grafică: Vlad Mușatescu. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin".

A sosit poşta la Mogoşoaia! Cu poştalion, surugii şi călători în costumele veacului trecut. Cu toate acestea fotografia este foarte recentă: ea a fost făcută la 17 noiembrie 1958 şi a surprins una din manifestările ce au avut loc în cadrul festivităţilor Centenarului mărcii poştale romîneşti şi al poştei de stat. (Pag. 23)

Fotografie de E. IAROVICI

PREŢUL 2 LEI